
BUKU YA MORMON

LITATOLI MOSUSUYA
YESU KLISTO

EKLEZIA YA
YESU KLISTO
YA BASANTU BA
MIKOLO MYA NSUKA

BUKU YA MORMON

Litatoli Mosusu ya
Yesu Klisto

Ebimisami na
Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka
Salt Lake City, Utah, USA

Bobimisi ya yambo na lokota ya Angele ebimisamaki na
Palmyra, New York, USA, na mobu 1830

Tosengi ozongisa eyano to maloba na
scriptures@ChurchofJesusChrist.org to koma na
Scriptures Coordination, 50 East North Temple Street, 24th Floor,
Salt Lake City, UT 84150-3220 USA.

© 2024 by Intellectual Reserve, Inc.

All rights reserved.

Bobimisi: 5/21

Bobongoli ya the Book of Mormon

Lingala

Printed in the United States of America 08/2024

Kitisa
Aplikasio ya Buku ya Mormon

BUKU YA MORMON

LISOLO EKOMAMI NA

LOBOKO YA MORMON

LIKOLO YA BAPALAKI

EZWAMI UTA NA BAPALAKI YA NEFI

Yango wana, oyo ezali bokuse ya lisolo ya makomi ya bato ya Nefi, mpe lisusu ya Balamani—Ekomami mpo na Balamani, oyo bazali montika ya ndako ya Yisalaele; mpe lisusu mpo na Moyuda mpe Moyuda-te—Ekomami lokola motindo, mpe lisusu na molimo ya masakoli mpe emoniseli—Ekomami mpe ekangemi, mpe ebombami epayi ya Nkolo, ete ebebisama te—Bokuse oyo esengeli kobima na likabo mpe nguya uta na Nzambe mpo na bolimboli na yango—Eka ngemi na loboko ya Moroni, mpe ebombami epayi ya Nkolo, mpo na kobima na ntango esengeli na nzela ya oyo azali Moyuda-te—Bolimboli na yango ekosalema na likabo ya Nzambe.

Bokuse oyo ezwami uta na Buku ya Etele mpe lokola, oyo ezali lisolo ya makomi ya bato ya Yeledede, baoyo bapanzanaki na ntango Nkolo abulunganisaki lokota ya bato, ntango bazalaki kotonga linongi mpo na kokoma na lola—Oyo ezali mpo na kolakisa epayi ya montika ya ndako ya Yisalaele makambo minene kani Nkolo asalaki mpo na batata na bango; mpe ete bakoka koyeba mayokani ya Nkolo, ete babwakami mosika libela te—Mpe lisusu mpo na kondimisa Moyuda mpe oyo azali Moyuda-te ete YESU azali KLISTO, NZAMBE ya SEKO, oyo amimonisaka epayi na bikolo nyonso—Mpe sikawa, soki ezali na mabunga, ezali mabunga ya bato; yango wana, kokitisa makambo ya Nzambe te, ete bakoka kokuta yo na mbindo te liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto.

BOBONGOLI YA EBANDELI UTA NA
BAPALAKI NA LOKOTA YA ANGELE
NA JOSEPH SMITH MWANA

MAKAMBO EZALI KATI NA BUKU

Boyingisi	vii
Litatoli ya Banzeneneke Misato	ix
Litatoli ya Banzeneneke Mwambe	ix
Litatoli ya Profeta Joseph Smith	xi
Ndimbola ya Mokuse	xvi
Bilili	xix
1 Nefi	1
2 Nefi	72
Yakobo	160
Enosa	185
Jarom	189
Omini	191
Maloba ya Mormon	195
Mosiya	197
Alma	284
Elamani	513
3 Nefi	568
4 Nefi	647
Mormon	653
Etele	679
Moroni	722
Mokambi na Makomi	1
Molongo ya Makambo	237
Boyokani ya Bansango Malamu	243

BOKUSE

Boyokani ya Kala

Gen.	Genese
Esod.	Esode
Lew.	Lewitiko
Mit.	Mituya
Dut.	Dutelonome
Yos.	Yosua
Bas.	Basambisi
Luta	Luta
1 Sam.	1 Samwele
2 Sam.	2 Samwele
1 Mik.	1 Mikonzi
2 Mik.	2 Mikonzi
1 Nta.	1 Ntango
2 Nta.	2 Ntango
Ejela	Ejela
Nehem.	Nehemia
Eset.	Esetele
Yob.	Yobo
Nze.	Nzembo
Mas.	Masese
Mosak.	Mosakoli
Loyembo	Loyembo ya Solomo
Yis.	Yisaya
Yil.	Yilimia
Bil.	Kolela
Ejek.	Ejekiele
Dan.	Danyelee
Hosea	Hosea
Yoele	Yoele
Amosa	Amosa
Obad.	Obadia
Yona	Yona
Mika	Mika

Nah.	Nahumu
Hab.	Habakuku
Sefan.	Sefania
Hag.	Hagai
Zek.	Zekalia
Mki.	Malaki

Boyokani ya Sika

Mat.	Matai
Mal.	Malako
Luk.	Luka
Yoan.	Yoane
Mis.	Misala
Lom.	Baloma
1 Kol.	1 Bakolinti
2 Kol.	2 Bakolinti
Gal.	Bagalatia
Efe.	Baefese
Filip.	Bafilipi
Kolos.	Bakolose
1 Tes.	1 Batesaloniki
2 Tes.	2 Batesaloniki
1 Tim.	1 Timote
2 Tim.	2 Timote
Tit.	Tito
Filem.	Filemona
Ebe.	Baebele
Yak.	Yakobo
1 Pet.	1 Petelo
2 Pet.	2 Petelo
1 Yoan.	1 Yoane
2 Yoan.	2 Yoane
3 Yoan.	3 Yoane
Yud.	Yude
Emon.	Emoniseli

Buku ya Mormon

1 Nef.	1 Nefi
2 Nef.	2 Nefi
Yako.	Yakobo
Enos.	Enosa
Jar.	Jarom
Omin.	Omini
M ya M	Maloba ya Mormon
Mos.	Mosiya
Alma	Alma
Elam.	Elamani
3 Nef.	3 Nefi
4 Nef.	4 Nefi
Morm.	Mormon
Etel.	Etele
Mor.	Moroni

Malongi mpe Mayokani

Mal&May	Malongi mpe Mayokani
LiyBak	Liyebisi ya Bakambi

Liyaka ya Ntalo Monene

Mose	Mose
Abal.	Abalayama
JS—Mat.	Joseph Smith—Matai
JS—Mambi ya Kala	Joseph Smith—Mambi ya Kala
Bit. Bond.	Biteni ya Bondimi

Bokuse mpe Ndimbola Mosusu

BJS	Bobongoli ya Joseph Smith
MOMA	Mokambi na Makomi
EBE	Bobongoli mosusu uta na lokota ya Baebele
ELA	Bobongoli mosusu uta na lokota ya Bamwela
ELKOL	Ndimbola ya elobeli mpe maloba makasi mpo na kososola
TO	Maloba mosusu oyo ezali kolimbola ndimbola ya elobeli ya kala

BOYINGISI

Buku ya Mormon ezali liboke ya makomi masantu oyo ekokani na Biblia. Ezali lisolo ya makomi ya misala ya Nzambe elongo na bafandi ya kala ya Baamerika mpe ezali na litondi ya nsango malamumu ya libela.

Buku yango ekomamaki na baprofeta mingi ya kala na lisalisi ya molimo ya masakoli mpe ya emoniseli. Maloba na bango, ekomami likolo ya bapalaki ya wolo, etangamaki mpe ekomamaki na bokuse na profeta mokomi ya mambi ya kala moko na nkombo ya Mormon. Lisolo ya makomi yango ezali kopesa lisitwale ya bikolo minene mibale. Moko eyaki uta na Yelusaleme na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto, mpe ekabwanaki nsima na bikolo mibale, oyo eyebani lokola Banefi mpe Balamani. Mosusu eyaki kala mingi liboso ntango Nkolo abulunganisaki nkota na Linongi ya Babeli. Lingomba oyo eyebani lokola Bayelede. Nsima ya bankoto ya mibu, bango nyonso babebisamaki longola se Balamani, mpe bazali na kati ya bankoko ya Baandia ya Amerika.

Likambo monene oyo ekomami na Buku ya Mormon ezali mosala ya ye moko Nkolo Yesu Klisto na kati ya Banefi kala mingi te nsima ya bosekwi na Ye. Ezali kolimbola malongi ya nsango malamumu, ezali kopesa bokuse ya mwango ya lobiko, mpe ezali koyebisa bato nini basengeli kosala mpo ete bazwa kimia na bomoi oyo mpe lobiko ya seko na bomoi ezali koya.

Esilaki Mormon kokokisa nkoma na ye, apesaki lisolo yango na mwana na ye mobali Moroni, oyo abakisaki mwa maloba na ye moko mpe abombaki bapalaki na Ngomba ya Kumola. Na mokolo ya 21 sanza ya libwa, na mobu ya 1823, Moroni se moko oyo, na ntango yango moto oyo akembelama, oyo asekwa, amonanaki na Profeta Joseph Smith mpe apesaki ye malakisi mpo na oyo etali lisolo ya makomi ya kala mpe bobongoli esengelami mpo na yango na lokota ya Angele.

Na ntango esengeli bapalaki epesamaki epayi na Joseph Smith, oyo abongolaki yango na lisalisi ya likabo mpe nguyaya ya Nzambe. Lisolo ya makomi oyo ebimisami sikawa na nkota mingi lokola litatoli ya sika mpe ya bobakisi ete Yesu Klisto azali Mwana ya Nzambe ya bomoi mpe ete nyonso oyo bakoya epayi na Ye mpe bakotosa mibeko mpe makuli ya nsango malamumu na Ye bakoka kobikisama.

Mpo na oyo etali lisolo ya makomi oyo Profeta Joseph Smith alobaki: "Nayebisaki bandeko bandimi ete Buku ya Mormon ezalaki buku ekomami malamumu koleka buku nyonso mosusu likolo ya

mabele, mpe libanga likonzi ya eyamba na biso, mpe moto akoki kopusana penepene mingi na Nzambe na kokangamaka na malako na yango, koleka buku nyonso mosusu.”

Likolo ya Joseph Smith, Nkolo alengelaki bato basusu zomi na moko mpo na komona bapalaki ya wolo mpo na bango moko mpe mpo na kozala banzeneneke baleki malamumu mpo na oyo etali bosolo mpe bonzambe ya Buku ya Mormon. Matatoli ekomama na bango ekotisami awa elongo lokola “Litatoli ya Banzeneneke Misato” mpe “Litatoli ya Banzeneneke Mwambe.”

Tobiangi bato nyonso uta na bisika nyonso ete batanga Buku ya Mormon, bamanyola na mitema na bango maloba ezwami na kati, mpe nsima batuna Nzambe, Tata ya Seko, na nkombo ya Klisto soki buku yango ezali solo. Bango oyo bakolanda toli oyo mpe bakosenga na bondimi bakozwa litatoli ya bosolo mpe ya bonzambe na yango na nguya ya Molimo Mosantu. (Tala Moroni 10:3–5.)

Bango oyo bakozwa litatoli ya bonzambe oyo uta na Molimo Mosantu bakoya mpe lisusu koyeba na nguya se moko wana ete Yesu Klisto azali Mobikisi ya mokili, ete Joseph Smith azali mobimisi mpe profeta na Ye na mikolo oyo ya nsuka, mpe ete Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka ezali bokonzi ya Nkolo oyo etiami mbala moko lisusu likolo ya mabele, na bolengeli mpo na Boyei ya Mibale ya Masiya.

LITATOLIYA BANZENENEKE MISATO

Tika ete eyebana epayi na bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso, epayi na bango oyo buku oyo ekoya: Ete biso, na ngolu ya Nzambe Tata, mpe ya Nkolo na biso Yesu Klisto, tomonaki bapalaki kati na oyo lisolo ya makomi ezali, yango ezali lisolo ya makomi ya bato ya Nefi, mpe lisusu ya Balamani, bandeko na bango, mpe lisusu ya bato na Yelede, oyo bayaki uta na linongi oyo elobamaki. Mpe toyebi lisusu ete ebongolamaki na lisalisi ya likabo mpe nguya ya Nzambe, mpo mongongo na ye ayebisaki yango epayi na biso; yango wana toyebi na ntembe te ete mosala oyo ezali solo. Mpe totatoli lisusu ete tomonaki minkoma oyo ezali likolo ya bapalaki; mpe elakisamaki epayi na biso na nguya ya Nzambe, kasi ya moto te. Mpe tosakoli na maloba ya lokengo, ete anjelu ya Nzambe akitaki uta na lola, mpe amemaki mpe atiaki liboso ya miso na biso, ete totalaki mpe tomonaki bapalaki yango, mpe minkoma likolo na yango; mpe toyebi ete ezali na ngolu ya Nzambe Tata, mpe Nkolo na biso Yesu Klisto, ete tomonaki mpe topesi litatoli ete makambo oyo ezali solo. Mpe ezali likambo ya kokamwa na miso na biso. Nzokande, mongongo ya Nkolo etindaki biso ete topesa litatoli na yango; yango wana, mpo na kozala na botosi epayi na mitindo ya Nzambe, topesi litatoli ya makambo oyo. Mpe toyebi ete soki tozali sembo na Klisto, tokopetola bilamba na biso uta na makila na bato nyonso, mpe tokozwama bato bazanga mbindo liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto, mpe tokofanda elongo na ye Seko na lola. Mpe tika ete lokumu ezala na Tata, mpe na Mwana, mpe na Molimo Mosantu, baoyo bazali Nzambe moko. Amene.

OLIVER COWDERY
DAVID WHITMER
MARTIN HARRIS

LITATOLIYA BANZENENEKE MWAMBE

Tika ete eyebana epayi na bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso, epayi na bango oyo buku oyo ekoya: Ete Joseph Smith Mwana, mobongoli ya buku oyo, alakisaki epayi na biso bapalaki oyo elobami awa, oyo ezali komonana lokola wolo; mpe mingi lokola ezalaki nkasa na yango oyo atangami Smith

liboso awa abongolaki tosimbaki yango na maboko na biso; mpe lisusu tomonaki minkoma likolo na yango, nyonso na yango ezalaki komonana lokola ya mosala ya kala, mpe ya esaleli ya ntoki. Mpe oyo topesi litatoli na maloba na lokengo, ete Smith oyo atangamaki awa liboso alakisaki epayi na biso, mpo tomonaki mpe tosimbaki na maboko, mpe toyebi na ntembe te ete Smith oyo atangamaki awa liboso azwaki bapalaki oyo tolobelaki. Mpe topesi nkombo na biso epayi na mokili, mpo na kotatola epayi na mokili oyo tomonaki. Mpe tobuki lokuta te, mpo Nzambe apesaki litatoli na yango.

CHRISTIAN WHITMER

JACOB WHITMER

PETER WHITMER MWANA

JOHN WHITMER

HIRAM PAGE

JOSEPH SMITH TATA

HYRUM SMITH

SAMUEL H. SMITH

LITATOLIYA PROFETA JOSEPH SMITH

Maloba na ye moko Profeta Joseph Smith mpo na oyo etali bobimi ya Buku ya Mormon ezali boye:

“Na mpokwa ya mokolo ya ntuku mibale na moko ya sanza ya libwa [1823] . . . Namipesaki na losambo mpe libondeli na Nzambe ya Bokasi nyonso. . . .

“Wana ezalaki ngai boye kati na kobelelaka epayi ya Nzambe, namonaki pole kobimaka kati na kisuku na ngai, oyo ekobaki koyikana kino kisuku engengisamaki koleka moi ya nzanga, ntango na mbala moko moto moko amonanaki mpembeni na mbeto na ngai, atelemaki na mopepe, mpo makolo na ye etutaki nse te.

“Alataki nzambala monene ya mpembe mingi koleka. Ezalaki mpembe koleka eloko nyonso ya mabele naino namona te; mpe nandimi te ete eloko moko ya mabele ekokaki kosalema mpo na komonana mpembe mpe bongengi koleka boye. Maboko na ye ezalaki mpamba, mpe bibandeli ya maboko na ye mpe lokola, na likolo ya nkingo ya loboko; bongo lisusu, makolo na ye ezalaki mpamba, mwa moke likolo ya makaka. Moto mpe nkingo na ye ezalaki mpe mpamba. Nakokaki komona ete alataki elamba mosusu te bobele nzambala oyo, mpo ezalaki polele, ete nakokaki komona ntolo na ye na kati.

“Ezalaki te bobele nzambala na ye oyo ezalaki mpembe mpenza, kasi bomoto na ye mobimba ezalaki ya nkembo koleka mayele ya bolimboli, mpe elongi na ye solo lokola monkalikali. Kisuku ezalaki na pole makasi koleka, kasi ezalaki kongenga mingi mpenza te koleka nzinganzinga ya bomoto na ye. Ntango natalaki ye mbala ya yambo, nabangaki; kasi kala mingi te bobangi etikaki ngai.

“Abiangaki ngai na nkombo, mpe alobaki epayi na ngai ete azalaki ntoma atindami uta na miso ya Nzambe epayi na ngai, mpe ete nkombo na ye ezalaki Moroni; ete Nzambe azalaki na mosala ya kosala mpo na ngai; mpe ete nkombo na ngai ekoyebana mpo na bolamu mpe mabe na kati ya bikolo nyonso, mabota nyonso, mpe minoko nyonso, to ete ekolobama na bolamu mpe na mabe na kati ya bato nyonso.

“Alobaki ete ezalaki na buku moko ebombisami, ekomami likolo ya bapalaki ya wolo, oyo ezali kopesa lisolo ya bafandi ya kala ya mokili oyo, mpe ya ekanga epayi wapi bawutaki. Alobaki lisusu ete litondi ya nsango malamumu ya libela ezalaki kati na yango, lokola epesamaki na Mobikisi epayi na bafandi ya kala;

“Lisusu, ete ezalaki na mabanga mibale kati na matimbo ya

mpauni—mpe mabanga oyo, ekangama na ebende ya ntolo, esali oyo ebiangami Ulima mpe Tumima—ebombisama elongo na bapalaki; mpe kozala mpe kosalela mabanga oyo ezalaki nini oyo esalaki ‘bamoni’ na ntango ya kala soki te na ntango esila koleka; mpe ete Nzambe alengelaki yango mpo na mwango ya kobongola buku yango. . . .

“Lisusu, alobaki epayi na ngai, ete ntango nakozwa bapalaki wana oyo alobelaki—mpo ete ntango esengelaki kozwama ekokaki naino te—nasengeli kolakisa yango na moto moko te; ezala ebende ya ntolo elongo na Ulima mpe Tumima mpe te; bobele na baoyo nakotindama kolakisa bango; soki nakosala yango nakobebisama. Ntango ezalaki ye kosolola elongo na ngai mpo na oyo etali bapalaki, limoni efungwamaki na mayele na ngai ete nakokaki komona esika wapi bapalaki ebombisamaki, mpe esika yango na polele mpenza mpe na lolenge nyonso ete nayebaki lisusu esika yango ntango nakendaki kotala yango.

“Nsima ya malakisi oyo, namonaki pole na kisuku ebandaki kosingana mpenza nzinganzinga na bomoto na ye oyo azalaki koloba elongo na ngai, mpe ekobaki kosala bongo kino kisuku etikalaki lisusu molili, longola se nzinganzinga na ye; ntango, na mbalakaka namonaki, lokola soki ezalaki, lidusu efungwamaki semba likolo na lola, mpe amataki kino alimwaki mobimba, mpe kisuku etikalaki lokola ezalaki yambo ete pole oyo uta na lola emonana.

“Nalalaki kotambwisaka makanisi na likambo oyo ya lolenge na yango moko, mpe kokamwaka mpenza na oyo eyebisamaki epayi na ngai na ntoma oyo ya momeseno te; ntango namonaki, na kati-kati ya bomanyoli na ngai, na mbalakaka ete kisuku na ngai ebandaki lisusu kongengisama na pole, mpe na mbala moko, lokola ezalaki, ntoma se moko wana ya lola azalaki lisusu mpembeni na mbeto na ngai.

“Abandaki, mpe lisusu azongelaki mpenza se makambo moko wana oyo asalaki na boyei na ye ya yambo, na bokeseni ata moke te; mpe ntango asilisaki kosala oyo, ayebisaki ngai mpo na oyo etali masambisi minene oyo ezalaki koya likolo ya mabele, elongo na libebi monene ya nzala, mompanga, mpe bokono; mpe ete masambisi oyo ya nsomo esengeli koya na mabele na nkola oyo. Esilaki ye kosingela makambo oyo, amataki likolo lisusu lokola asalaki liboso.

“Na ntango oyo, bilili oyo etiamaki na mayele na ngai ezalaki ya mozindo mingi, ete mpongi ekimaki ngai na miso, mpe nalalaki makalekale na kokamwaka makambo oyo namonaki mpe nayokaki. Kasi bosutuki kani ezalaki ya ngai, ntango namonaki lisusu ntoma se moko wana mpembeni ya mbeto na ngai, mpe nayokaki

ye kobandela soki te kozongela lisusu epayi na ngai makambo se moko wana lokola liboso; mpe abakisaki likebisi moko na ngai, koyebisaka ngai ete Satana akomeka kosenginia ngai, (na kotalaka bizaleli ya bokeleli ya libota ya tata na ngai), ete nazwa bapalaki mpo na ntina ya kozwa mosolo. Yango nde apekisaki ngai kosala, kolobaka ete nasengeli kozala na ntina mosusu te na makanisi na ngai na kozwaka bapalaki longola se mpo na kokembela Nzambe, mpe nasengelaki kopusama na ntina mosusu te bobele oyo ya kotonga bokonzi na ye; soki bongo te nakoki kozwa yango te.

“Nsima ya bobimeli oyo ya misato, amataki lisusu na lola lokola liboso, mpe natikalaki lisusu komanyola likolo ya likambo ya lolenge ya kokamwa oyo nawutaki komona; ntango penepene na ntango moke kaka nsima esilaki ntoma uta na lola komata uta na ngai mpo na mbala ya misato, soso elelaki, mpe namonaki ete ntongo ezalaki kobelema, boye masolo na biso ezwaki mobimba ya butu wana.

“Kala mingi te esilaki ngai kolamuka uta na mbeto na ngai, mpe, lokola momeseno, nakendaki kosala misala esengeli ya mokolo wana; kasi, na komekaka kosala lokola na bantango mosusu, namonaki bokasi na ngai kosila mingi mpenza ete ezangisaki ngai makoki ya kosala. Tata na ngai, oyo azalaki kosala elongo na ngai, amonaki ete eloko moko ezali malamau te epayi na ngai, mpe alobelaki ngai nazonga na ndako. Nabandaki kokende na mokano ya kozonga na ndako; kasi, na komekaka kokatisa lobala libanda ya zamba epayi wapi tozalaki, bokasi na ngai esilaki nie, mpe nakweyaki, na makasi te, likolo ya mabele, mpe mpo na mwa ntango nayebaki eloko moko lisusu te.

“Eloko ya yambo oyo nakoki komikundola ezalaki mongongo kolobelaka ngai, kobiangaka ngai na nkombo. Natalaki likolo, mpe namonaki ntoma se moko wana ateleme likolo ya moto na ngai, azingami na pole lokola liboso. Nsima asangelaki lisusu epayi na ngai nyonso oyo asangelaki na ngai na butu elekaki, mpe atindaki ngai nakende na tata na ngai mpe nalobela ye limoni mpe mitindo oyo nazwaki.

“Natosaki; nazongaki epayi ya tata na ngai na zamba, mpe nazongelaki koyebisa ye likambo mobimba. Ayanolaki ngai ete ezalaki ya Nzambe, mpe alobelaki ngai nakende mpe nasala lokola etindamaki ngai na ntoma. Natikaki zamba, mpe nakendaki na esika wapi ntoma alobelaki ngai ete bapalaki ebombisami; mpe engebene na polele ya limoni oyo namonaki mpo na yango, nayebaki esika yango na ntango kaka nakomaki kuna.

“Mpembeni na mboka moke ya Manchester, na etuka ya Ontario, New York, ezali na ngomba ya monene, mpe ya molai koleka

mosusu ya bisika ya mpembeni. Na mopanzi ya westi ya ngomba, mosika te na nsonge, na nse ya libanga moko monene, bapalaki elalaki wana, ebombisami na sanduku ya libanga. Libanga oyo ezalaki monene mpe lokola libungutulu na ntaka ya mopanzi ya likolo, mpe moke mingi epayi na nsuka, boye ete eteni ya katikati na yango emonanaki likolo ya mabele, kasi nsuka nzinganzinga mobimba ezipamaki na mabele.

“Esilaki ngai kolongola mabele, nazwaki etombolelo, oyo nakotisaki na nse ya nsuka ya libanga, mpe na mwa makasi moke natombolaki yango. Natalaki na kati, mpe kuna solo namonaki bapalaki, Ulima mpe Tumima, mpe ebende ya ntolo, lokola elobamaki na ntoma. Sanduku oyo wapi bapalaki etandamaki esalemaki na mabanga matandama esika moko na lolenge ya nsima. Na nse ya sanduku, mabanga mibale etandamaki, lokola se ekatisaki sanduku, mpe likolo ya mabanga oyo bapalaki etandamaki mpe biloko mosusu elongo na yango.

“Namekaki kobimisa yango, kasi napekisamaki na ntoma, mpe lisusu ayebisaki ngai ete ntango mpo na kobimisa yango ekokaki naino te, mpe ekokoka te, kino mibu minei uta na ntango wana; kasi ayebisaki ngai ete nasengeli koyaka na esika yango nsima ya mobu moko kaka uta na ntango wana, mpe ete akokutana kuna elongo na ngai, mpe ete nakokoba kosala boye kino ekokoka ntango mpo na kozwa bapalaki.

“Na engebene, lokola natindamaki, nakendaki na nsuka ya mobu na mobu, mpe ntango nyonso nakutaki ntoma se moko wana kuna, mpe nazwaki mateya mpe mayele uta na ye mbala nyonso ya masolo na biso, mpo na oyo etali nini Nkolo akosala, mpe boniboni mpe na lolenge kani bokonzi na ye esengeli kokambama na mikolo ya nsuka. . . .

“Na bolandi, ntango ekokaki mpo na kozwa bapalaki, Ulima mpe Tumima, mpe ebende ya ntolo. Na mokolo ya ntuku mibale na mibale ya sanza ya libwa, na mobu ya nkoto moko nkama mwambe ntuku mibale na nsambo, nsima ya kokende lokola momeseno na nsuka ya mobu mosusu na esika wapi ebombisamaki, ntoma se moko wana uta na lola apesaki ngai yango na mokumba oyo: ete nakozala moyanoli mpo na yango; ete soki nakotika yango ekende na bozangi bokebi, soki te na bopoto na ngai, nakokatama; kasi soki nakosalela bokasi na ngai nyonso mpo na kobomba yango, kino ye, ntoma yango, akosenga yango, ekobatelama.

“Kala mingi te nasosolaki mpo na nini nazwaki mikumba ya ntina boye mpo na kobatela yango, mpe mpo na nini esalemaki ete ntoma alobaki ete ntango nakosala nini esengamaki na maboko na

ngai, akosenga yango. Mpo kala mingi te wana eyebanaki ete nalalaki na yango, bokasi boike ya kilikili esalamaki mpo na kobotola yango epayi na ngai. Basalaki mayele nyonso oyo makokaki kokanisama mpo na ntina wana. Monyokoli ekomaki ya motema mabe mpe ekomaki makasi mingi koleka liboso, mpe ebele ya bato bazalaki na bokebi ntango nyonso mpo na kobotola yango epayi na ngai soki ekokaki. Kasi na bwanya ya Nzambe, ebatelamaki na maboko na ngai, kino ekokisaki ngai na yango nini esengelamaki na maboko na ngai. Ntango, engebene na maye ebongisamaki, ntoma yango asengaki yango, napesaki yango epayi na ye; mpe azali na yango na mokumba na ye kino na mokolo oyo, oyo ezali mokolo ya mibale ya sanza ya mitano, na mobu nkoto moko nkama mwambe ntuku misato na mwambe.”

Mpo na lisolo mobimba, tala Joseph Smith—Mambi ya Kala kati na Liyaka ya Ntalo Monene.

Lisolo ya makomi ya kala ebimisami boye uta na mabele lokola mongongo ya bato bakolobaka uta na mputulu, mpe ebongolami kati na elobeli ya mikolo oyo na lisalisi ya likabo mpe nguya ya Nzambe lokola etatolamaki na Lisakoli ya bonzambe, ebimisamaki na buku mbala ya yambo na mokili na lokota ya Angele na mobu 1830 lokola THE BOOK OF MORMON.

NDIMBOLA YA MOKUSE MPO NA OYO ETALI BUKU YA MORMON

Buku ya Mormon ezali lisolo ya makomi ya bule ya bato bazwamaki kati na Amerika ya kala mpe ekomami likolo ya manzanza ya bibende. Buku uta na oyo wapi lisolo ya makomi oyo ekomamaki ezali oyo elandi:

1. *Bapalaki ya Nefi*, oyo ezalaki ndenge mibale: bapalaki ya mike mpe bapalaki ya minene. Ya yambo etali mpenza makambo ya molimo mpe misala mpe mateya ya baprofeta, nzokande ya nsuka etali mingi mingi mambi ya kala mpe ya mokili ya bato balobeli na kati (1 Nefi 9:2–4). Uta na ntango ya Mosiya, nzokande, Bapalaki ya Minene ezalaki mpe na makambo ezali na motuya monene mpo na molimo.
2. *Bapalaki ya Mormon*, oyo ezali na bokuse ya nkoma ekomami na Mormon uta na bapalaki ya minene ya Nefi, elongo na ndimbola mingi. Bapalaki oyo ezalaki lisusu na elandeli ya mambi ya kala oyo ekomami na Mormon mpe makambo ebakisami na mwana na ye ya mobali Moroni.
3. *Bapalaki ya Etele*, oyo elakisi mambi ya kala ya Bayelede. Lisolo ya makomi oyo ekomamaki na bokuse na Moroni, oyo akotisaki ndimbola na ye moko mpe asangisaki lisolo ya makomi oyo na mambi mobimba ya kala na nse ya nkombo ya “Buku ya Etele.”
4. *Bapalaki ya Motako* ememamaki na bato ya Lehi uta na Yelusalem na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto. Na kati ezalaki na “buku mitano ya Mose, . . . mpe lisusu lisolo ya makomi moko ya Bayuda uta na ebandeli, . . . kokita kino na ebandeli ya boyangeli ya Sidikiya, mokonzi ya Yuda; mpe lisusu masakoli ya baprofeta basantu” (1 Nefi 5:11–13). Matangi mingi uta na bapalaki oyo, oyo ezali kotanga Yisaya mpe baprofeta misusu ya Biblia mpe baoyo ya Biblia te, mamonani kati na Buku ya Mormon.

Buku ya Mormon ezali na biteni zomi na mitano soki te bokaboli, oyo eyebani, longola se moko, lokola buku, buku mbala na mbala ebiangami na nkombo ya mokomi na yango monene. Ndambo ya yambo (buku motoba ya yambo, kosukaka na Omini) ezali bobongoli uta na bapalaki ya mike ya Nefi. Kati na buku ya Omini mpe Mosiya ekotisami eteni moko oyo ebiangami Maloba ya Mormon.

Bokotisi oyo ekangisi lisolo ya makomi ekomama na bapalaki ya mike elongo na bokuse ya bapalaki ya minene na Mormon.

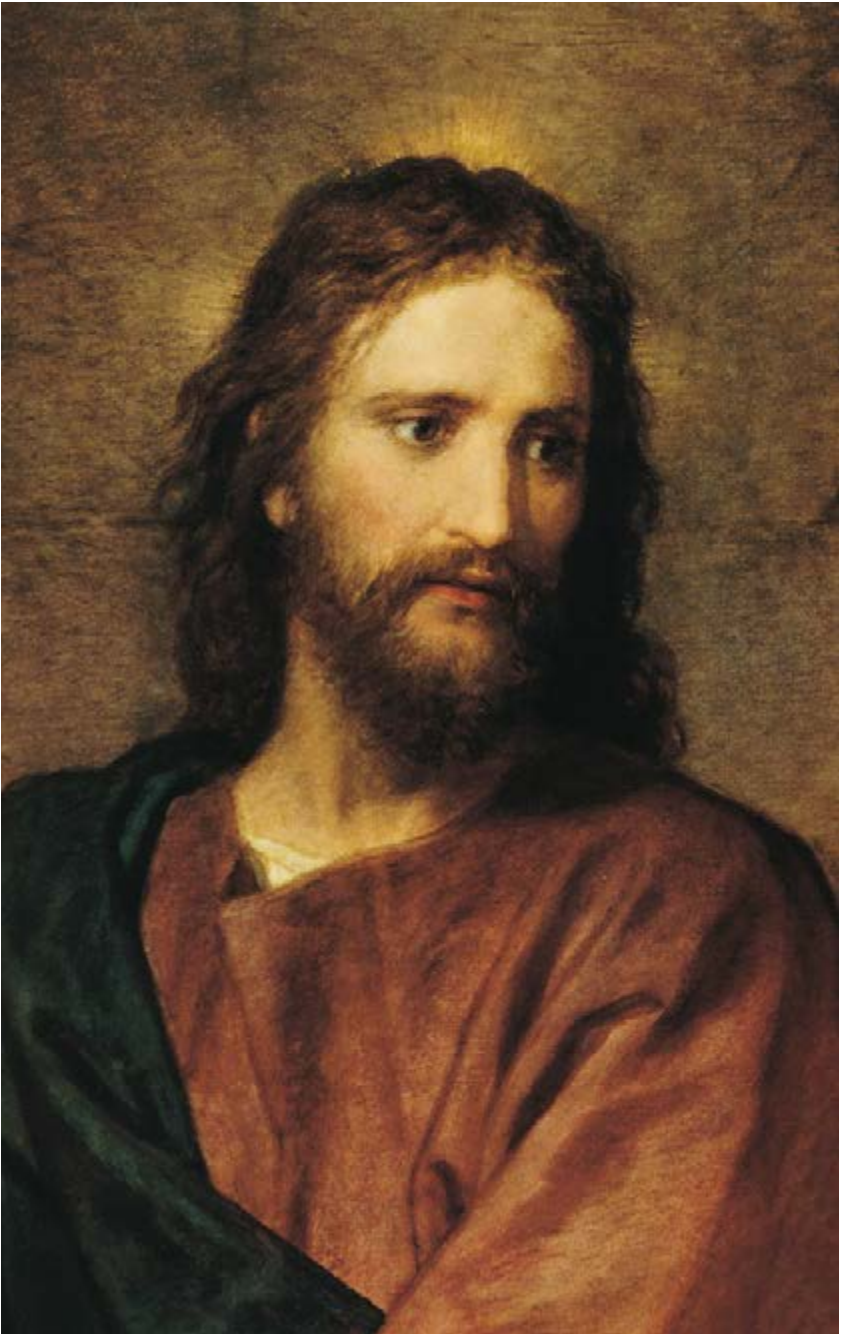
Ndambo eleki molai, uta na Mosiya kino na Mormon mokapo 7, ezali bobongoli na bokuse ya bapalaki ya minene ya Nefi na Mormon. Ndambo ya nsuka, uta na Mormon mokapo 8 kino nsuka ya liboke oyo, ekomamaki na Moroni mwana ya Mormon, oyo, nsima ya kosilisa lisolo ya bomoi ya tata na ye, asalaki bokuse ya lisolo ya Bayelede (lokola Buku ya Etele) mpe nsima abakisaki biteni eye-bana lokola Buku ya Moroni.

Na mobu soki te penepene na mobu 421 ya Mobu ya Nkolo, Moroni, profeta ya nsuka na baprofeta bakomi ya bonkoko ya Banefi, akangaki lisolo ya makomi oyo ya bule mpe abombaki yango epayi ya Nkolo, mpo ebimisama lisusu na mikolo ya nsuka, lokola elobamaki yambo esalema na mongongo ya Nzambe na nzela ya baprofeta na Ye ya kala. Na 1823 ya Mobu ya Nkolo, Moroni se moko oyo, na ntango wana moto oyo asekwa, abimelaki Profeta Joseph Smith mpe nsima apesaki bapalaki ekomama epayi na ye.

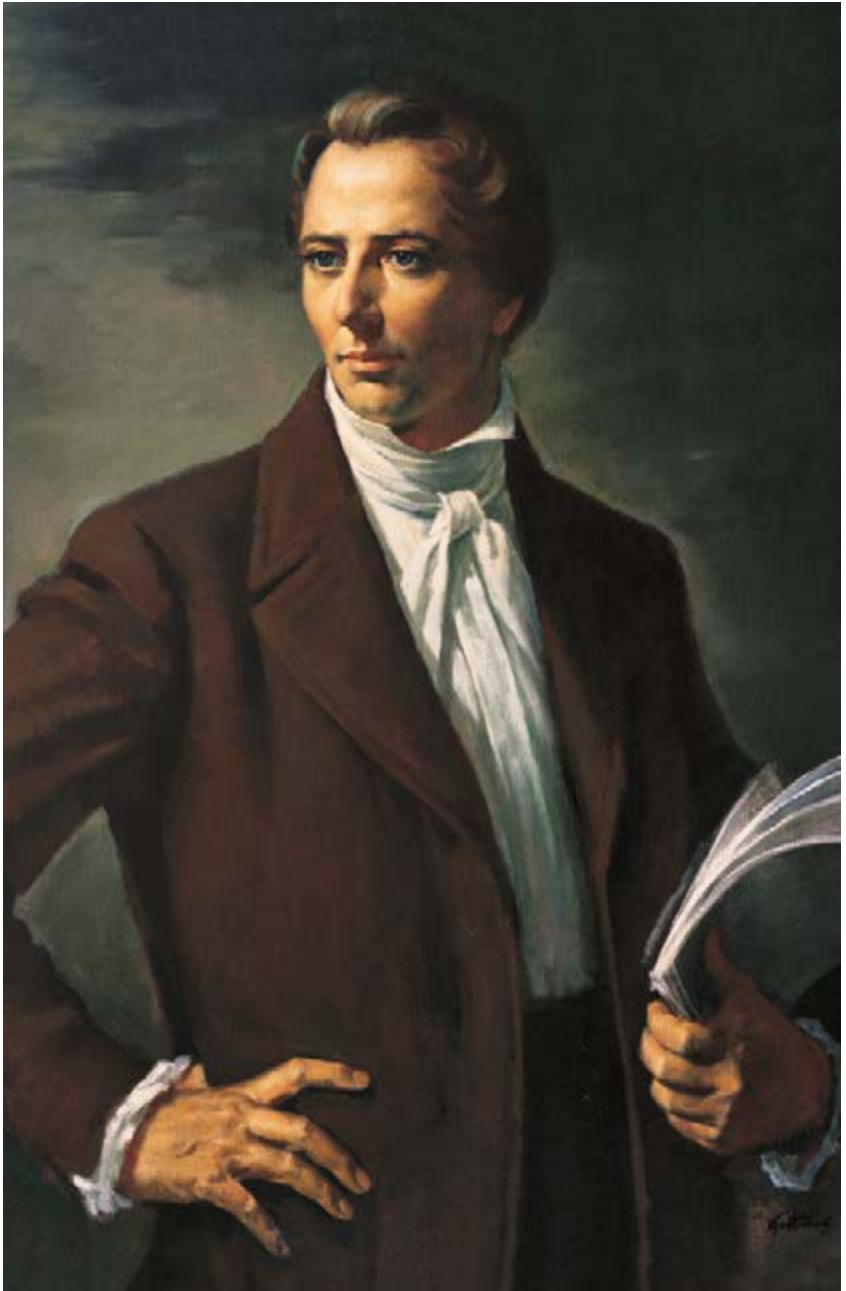
Mpo na oyo etali bobimisi ya buku oyo: Lokasa ya ebandeli ya nkombu, oyo ezali koya sikasikawa liboso ya lokasa ya makambo ezali kati na buku, ezwami uta na bapalaki mpe ezali eteni moko ya nkoma ya bule. Nkoma na italiki kati na boyingisi, ndakisa na 1 Nefi mpe oyo ezali koya sikasikawa liboso ya mokapo ya 9 ya Mosiya, ezali mpe lokola nkoma ya bule. Nkoma na italiki kati na boyingisi, ndakisa na mitu ya mikapo, ezali nkoma uta na ebandeli te kasi masalisi mpo na boyekoli oyo etiami na kati mpo na kosalisa batangi.

Ndambo ya mabunga ekobaki kolandisama na bobimisi eleka ya Buku ya Mormon na lokota ya Angele. Bobimisi oyo ezali na mabongisi ya mabunga yango oyo elongobani mpo na koyokanisa makomi yango na nkoma na maboko oyo elengelamaki liboso mpo na bobimisi ya buku na mbala ya yambo lokola ebongisamaki na Profeta Joseph Smith.

BILILI

Nkolo Yesu Klisto
Eyemami na langi na Heinrich Hofmann

Profeta Joseph Smith
Eyemami na langi na Alvin Gittins
Tala "Litatoli ya Profeta Joseph Smith," nkasa xi-xv

Lehi amoni Liawona

Eyemami na langi na Arnold Friberg

Tala 1 Nefi 16, nkasa 45–49

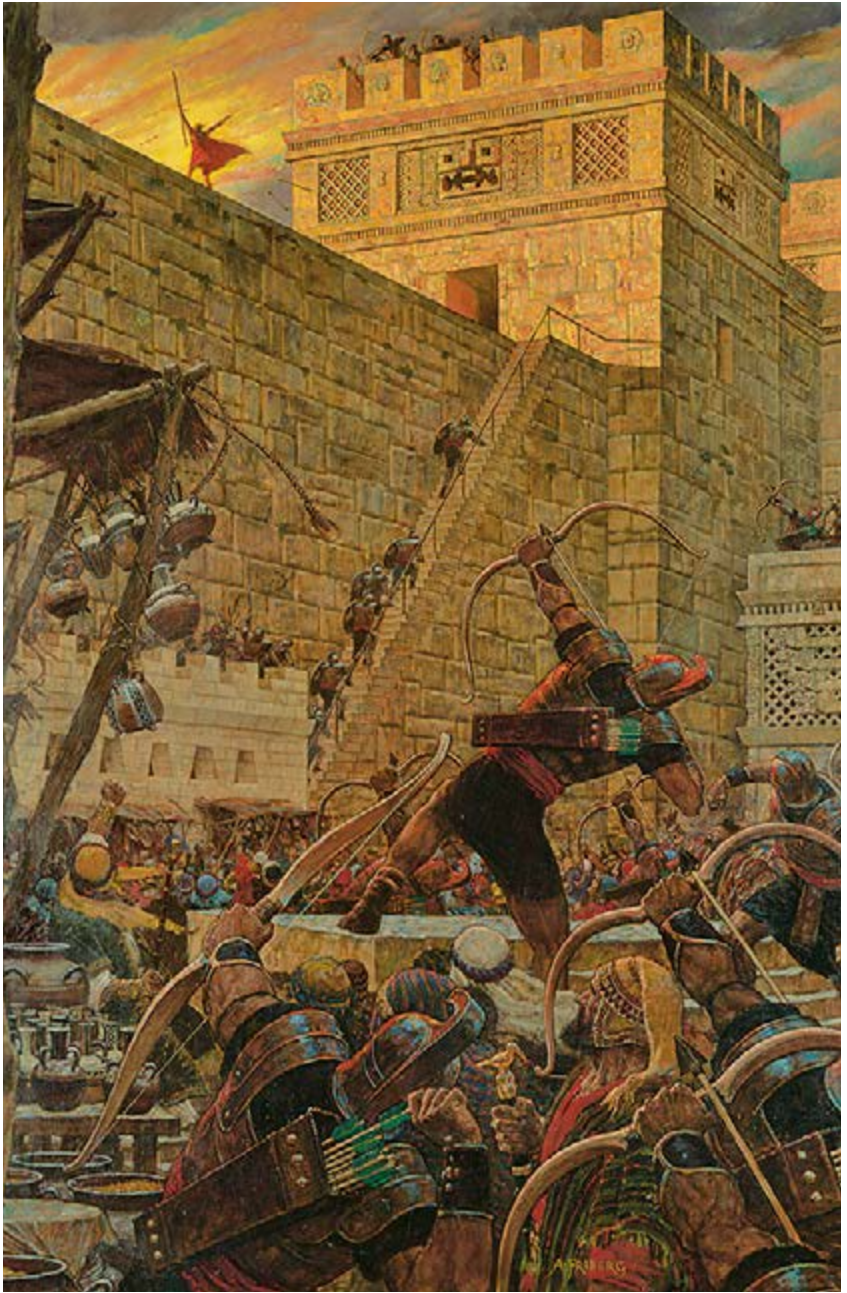
*Lehi mpe bato na ye bakomi na mboka elakelama
Eyemami na langi na Arnold Friberg*

Tala 1 Nefi 18, nkasa 56–59

Alma abatisi na Mai ya Mormon
Eyemami na langi na Arnold Friberg

Tala Mosiya 18, nkasa 246–250

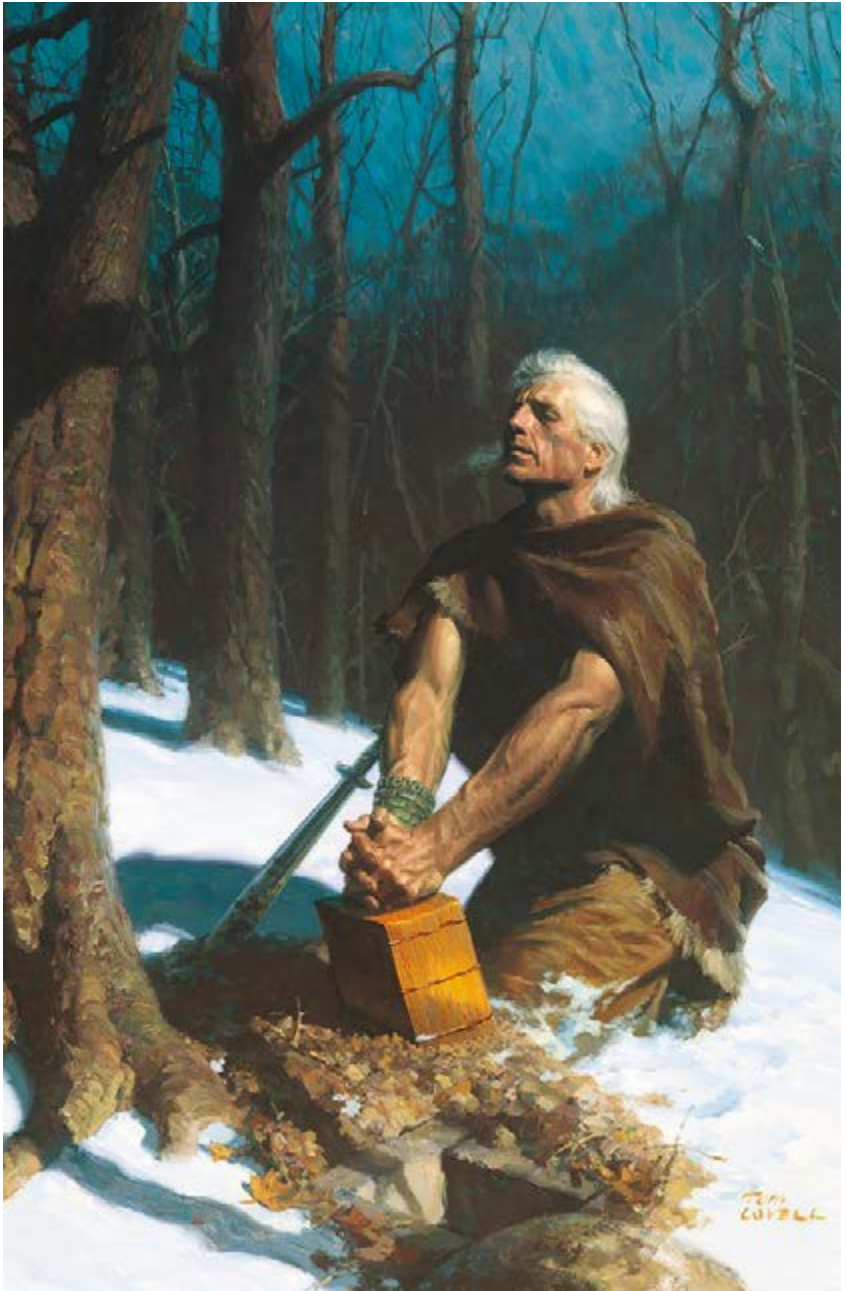

Samwele Molamani asakoli
Eyemami na langi na Arnold Friberg
Tala Elamani 16, nkasa 565–568

Yesu Klisto akeyi kotala mikili ya Amerika
Eyemami na langi na John Scott

Tala 3 Nefi 11, nkasa 597–601

*Moroni akundi lisolo ya makomi ya bato Banefi
Eyemami na langi na Tom Lovell*

Tala Mormon 8, nkasa 669–674

BUKU YA YAMBO YA NEFI

BOYANGELI MPE MOSALA NA YE

Lisolo ya Lehi mpe mwasi na ye Salia, mpe bana mibali minei na ye lokola babiangamaki, (kobandaka na nkulutu) Lamani, Lemuele, Sami, mpe Nefi. Nkolo akebisi Lehi ete alongwa uta na mboka ya Yelusaleme, mpo asakoleli bato mpo na oyo etali mabe na bango mpe baluki kobebisa bomoi na ye. Abandi mobembo ya mikolo misato kati na esobe elongo na libota na ye. Nefi akamati bandeko na ye ya mibali mpe bazongi na mboka ya Yelusaleme koluka lisolo ya makomi ya Bayuda. Lisolo ya mpasi na bango kati na esobe. Bakamati bana basi ya Yisamaele na bolongani. Bakamati mabota na bango mpe bakeyi kati na esobe. Mpasi mpe mitungisi na bango kati na esobe. Botamboli ya mibembo na bango. Bakomi na mai monene. Bandeko mibali ya Nefi batomboki na ye. Ayokisi bango nsoni, mpe atongi masuwa. Babiangi nkombo ya esika yango Ebele. Bakatisi mai monene mpo na kokoma na mboka elakelama, mpe bongo na bongo. Oyo ezali engebene na lisolo ebetaki Nefi; soki te na maloba mosusu, ngai, Nefi, nde nakomaki lisolo ya makomi oyo.

MOKAPO 1

Nefi abandi lisolo ya makomi ya bato na ye—Lehi amoni likonzi ya moto kati na limoni mpe atangi uta na buku ya masakoli—Asanzoli Nzambe, ayebisi boyei ya Masiya liboso ete esalema, mpe asakoli bobebisami ya Yelusaleme—Anyokwami na Bayuda. Penepene na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto.

NNGAI, ^aNefi, lokola nabotamaki na ^bbaboti ^cmalamu, boye ^dnateyamaki mwa moke na boyekoli nyonso ya tata na ngai;

mpe lokola namonaki ^emitungisi mingi na botamboli ya mikolo na ngai, nzokande, lokola nasungamaki mingi mpenza na Nkolo na mikolo na ngai nyonso; iyo, lokola nazwaki boyebi monene mpo na oyo etali bolamu mpe ^fmibombamo ya Nzambe, boye nasali ^glisolo ya makomi ya botamboli ya misala na ngai na mikolo na ngai.

2 Iyo, nasali lisolo ya makomi na ^hlokota ya tata na ngai, oyo ezali na boyekoli ya Bayuda mpe lokota ya Baejipito.

3 Mpe nayebi ete lisolo ya

1 ^{1a} MOMA Nefi, Mwana mobali ya Lehi.
^b Mal&May 68:25, 28. MOMA Baboti.
^c Mas. 22:1.

^d Enos. 1:1; Mos. 1:2–3. MOMA Koteya to kolakisa, Molakisi.
^e MOMA Motungisi.
^f MOMA Mibombamo

ya Nzambe.
^g MOMA Makomi.
^{2a} Mos. 1:2–4; Morm. 9:32–33.

makomi nasali ezali ya “solo; mpe nasali yango na loboko na ngai moko; mpe nasali yango engebene na boyebi na ngai.

4 Mpo esalemaki na ebandeli ya “mobu ya yambo ya boyangeli ya ^bSidikiya, mokonzi na Bayuda, (tata na ngai, Lehi, ebandaki ye mikolo na ye nyonso na ^cYelusaleme); mpe na mobu se moko wana, ^dbaprofeta mingi bayaki kosakolaka epayi ya bato ete basengeli koyambola, soki te engumba monene ya ^eYelusaleme esengeli kobebisama.

5 Yango wana esalemaki ete tata na ngai, ^aLehi, lokola ekebandaki ye, asambelaki epayi ya Nkolo, iyo, kutu na ^bmotema na ye mobimba, mpo na bato na ye.

6 Mpe esalemaki lokola ezalaki ye kosambela epayi ya Nkolo, ^alikonzi ya moto eyaki mpe ebandaki likolo ya libanga moko liboso na ye; mpe amonaki, mpe ayokaki makambo mingi; mpe na ntina ya makambo amonaki mpe ayokaki, aninganaki mpe alengaki mingi koleka.

7 Mpe esalemaki ete azongaki

na ndako na ye moko na Yelusaleme; mpe amibwakaki likolo ya mbeto na ye, mpo ete ^aalongamaki na Molimo mpe na makambo oyo amonaki.

8 Mpe elongamaki ye boye na Molimo, akumbamaki na ^alimoni, na lolenge ete amonaki ^blola efungwami, mpe amikundolaki ete amonaki Nzambe kofandaka likolo ya kiti ya bokonzi na ye, mpe azingamaki na mangomba mingimingi ya banjelu na ezalela ya koyembelaka mpe kosanzolaka Nzambe na bango.

9 Mpe esalemaki ete amonaki Moko kokitaka libanda uta na katikati ya lola, mpe amonaki ete ^abongengi na ye ezalaki koleka boye ya moi na nzanga.

10 Mpe amonaki lisusu ^azomi na mibale basusu kolandaka ye, mpe engengeli na bango elekaki oyo ya minzoto na bofungwami ya likolo.

11 Mpe bakitaki, mpe bakebandaki na etando ya mabele; mpe ya yambo ayaki, mpe atelemaki liboso ya tata na ngai, mpe apeesaki epayi na ye ^abuku moko,

3a 1 Nef. 14:30;
Mos. 1:6; Etef. 5:1–3;
Mal&May 17:6.

4a 598 LMK; tala Molongo ya Makambo kati na bobakisi.

b 2 Nta. 36:10;
Yil. 52:3–5;
Omin. 1:15.

c 1 Nta. 9:3.

d 2 Mik. 17:13–15;
2 Nta. 36:15–16;
Yil. 7:25–26.
MOMA Profeta.

e Yil. 26:18;
2 Nef. 1:4;
Elam. 8:20.

5a MOMA Lehi,
Tata ya Nefi.

b Yak. 5:16.

6a Esod. 13:21;
Elam. 5:24, 43;
Mal&May 29:12;
JS—Mambi ya
Kala 1:16.

7a Dan. 10:8;
1 Nef. 17:47;
Mose 1:9–10;

JS—Mambi ya
Kala 1:20.

8a 1 Nef. 5:4.
MOMA Limoni.

b Ejek. 1:1;
Mis. 7:55–56;
1 Nef. 11:14;
Elam. 5:45–49;
Mal&May 137:1.

9a JS—Mambi ya
Kala 1:16–17.

10a MOMA Apostolo.
11a Ejek. 2:9.

mpe atindaki ye ete asengeli kotanga.

12 Mpe esalemaki ete wana ezalaki ye kotanga, atondisamaki na “Molimo ya Nkolo.

13 Mpe atangaki, kolobaka: Lisuma, lisuma, epayi ya Yelusaleme, mpo namoni “bonsomo na yo! Iyo, mpe tata na ngai atangaki makambo mingi matali ^bYelusaleme—ete ekobebisama, mpe bafandi na yango; mingi bakowa na mompanga, mpe mingi ^cbakomemama bakangemi kati na Babiloni.

14 Mpe esalemaki ete ntango tata na ngai atangaki mpe amonaki makambo mingi minene mpe ya kokamwa, alobaki na kolangaka makambo mingi epayi ya Nkolo; lokola: Minene mpe ya kokamwa ezali misala na yo, O Nkolo Nzambe ya Bokasi Nyonso! Kiti ya bokonzi na yo ezali mpenza na lola, mpe ya yo nguya, mpe bolamu, mpe boboto ezali likolo ya bafandi nyonso na mabele; mpe, mpo ete otonda na boboto, okopesa te nzela ete bango oyo “bayaka epayi na yo bakufa!

15 Mpe ezalaki na elobeli ya loulenge oyo nde tata na ngai anzolaki Nzambe na ye; mpo molimo na ye esepelaki, mpe motema na ye mobimba eto-

ndaki, na ntina ya makambo oyo amonaki, iyo, oyo Nkolo alakisaki epayi na ye.

16 Mpe sikawa, ngai, Nefi, nasali te lisolo mobimba ya makambo oyo tata na ngai akomaki, mpo akomaki makambo mingi oyo amonaki na mamoni mpe na bandoto; mpe akomaki lisusu makambo mingi oyo “asakolaki mpe alobaki epayi ya bana na ye; ndambo ya makambo oyo, nakokoma lisolo mobimba te.

17 Kasi nakosala lisitwale ya botamboli ya misala na ngai na mikolo na ngai. Tala, nasali “bokuse ya ^blisolo ya makomi ya tata na ngai, likolo ya bapalaki oyo nasalaki na maboko na ngai moko; yango wana, ntango nakosilisa kosala na bokuse lisolo ya makomi ya tata na ngai, nde nsima nakosala lisitwale ya bomoi na ngai moko.

18 Boye, nalingi ete boyeba, ete esilaki Nkolo kolakisa makambo mingi ya kokamwa epayi ya tata na ngai, Lehi, iyo, oyo etali “bobebisami ya Yelusaleme, tala akendaki na kati ya bato, mpe abandaki ^bkosakola, mpe koyebisa epayi na bango mpo na oyo etali makambo oyo amonaki mpe oyo ayokaki.

19 Mpe esalemaki ete Bayuda ^abatiolaki ye mpo na makambo

12a Mal&May 6:15.

13a 2 Mik. 24:18-20;

2 Nta. 36:14.

b 2 Mik. 23:27; 24:2;

Yil. 13:13-14;

2 Nef. 1:4.

c 2 Mik. 20:17-18;

2 Nef. 25:10;

Omin. 1:15.

14a Alma 5:33-36;

3 Nef. 9:14.

16a 1 Nef. 7:1.

17a 1 Nef. 9:2-5.

b 1 Nef. 6:1-3; 19:1-6;

2 Nef. 5:29-33;

Mal&May 10:38-46.

18a 2 Nef. 25:9-10;

Mal&May 5:20.

b MOMA Kosakola,

Lisakoli.

19a 2 Nta. 36:15-16;

Yil. 25:4;

1 Nef. 2:13; 7:14.

oyo atitolaki na ntina na bango; mpo solo atitolaki na ntina ya nkuna na bango, mpe bonsomo na bango; mpe atitolaki ete makambo oyo amonaki mpe ayokaki, mpe lisusu makambo oyo atangaki na buku, emonisaki polele boyei ya ^bMasiya, mpe lisusu bosikoli ya mokili.

20 Mpe ntango Bayuda bayokaki makambo oyo, basilikaki na ye; iyo, se lolenge moko lokola na bapofeta ya kala, baoyo bango ^ababenganaki, mpe babambaki mabanga, mpe babomaki; mpe lisusu balukaki bomoi na ye, ete bakoka kolongola yango. Kasi tala, ngai, Nefi, nakolakisa epayi na bino ete ^bboboto ya bolamu ya Nkolo ezali likolo ya baoyo nyonso aponaki, na ntina ya bondimi na bango, mpo na kopesa bango makasi, ata kino na nguya ya bokangoli.

MOKAPO 2

Lehi amemi libota na ye kati na esobe mpembeni na Mbu Etane—Batiki bozwi na bango—Lehi atumbi mbeka epayi ya Nkolo mpe ateyi bana mibali na ye kobomba mitindo—Lamani mpe Lemuele bayimiyimi na tata na bango—Nefi azali na botosi mpe asambeli na bondimi; Nkolo alobi na ye, mpe aponami mpo na kokonza bandeko na

ye ya mibali. Penepene na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mpo tala, esalemaki ete Nkolo alobelaki tata na ngai, iyo, kutu na ndoto, mpe alobaki epayi na ye: Opambolami Lehi, na ntina ya makambo oyo osalaki; mpe mpo ete ozalaki sembo, mpe na ntina ete oyebisaki epayi ya bato oyo makambo oyo natindaki yo, tala, bazali koluka ^akolongola bomoi na yo.

2 Mpe esalemaki ete Nkolo ^aatindaki tata na ngai, kutu na ^bndoto, ete ^cakamata libota na ye mpe akende kati na esobe.

3 Mpe esalemaki ete azalaki moto ya ^abotosi na liloba ya Nkolo, yango wana asalaki lokola Nkolo atindaki ye.

4 Mpe esalemaki ete akendaki kati na esobe. Mpe atikaki ndako na ye, mpe mboka ya bosangoli libula na ye, mpe wolo na ye, mpe mpauni na ye, mpe biloko na ye ya motuya, mpe akamataki eloko moko te elongo na ye, longola se libota, mpe bilei, mpe biema na ye, mpe ^abakendaki kati na esobe.

5 Mpe akitaki mpembeni na ndelo, penepene na libongo ya ^aMbu Etane; mpe akendaki mobembo kati na esobe na ndelo oyo ezali penepene mpenza na Mbu Etane; mpe akendaki

19b MOMA Masiya.

20a Elam. 13:24–26.

b Alma 34:38;

Mal&May 46:15.

MOMA Atonda na

boboto, Boboto.

2 1a 1 Nef. 7:14.

2a 1 Nef. 5:8; 17:44.

b MOMA Ndoto.

c Gen. 12:1;

2 Nef. 10:20;

Etel. 1:42;

Abal. 2:3.

3a MOMA Botosi, Kotosa,
Moto ya botosi.

4a 1 Nef. 10:4; 19:8.

5a 1 Nef. 16:14;

Mal&May 17:1.

mobembo kati na esobe elongo na libota na ye, oyo ezalaki na mama na ngai Salia, mpe bandedeko mibali bankulutu na ngai, oyo bazalaki ^bLamani, Lemuele mpe Sami.

6 Mpe esalemaki ete ntango akendaki mobembo mikolo misato kati na esobe, atelemisaki ema na ye na ^alobwaku, mpe mbeni na ebale ya mai.

7 Mpe esalemaki ete atongaki ^aetumbelo ya ^bmabanga, mpe abonzelaki Nkolo, mpe apesaki ^cmatondi epayi ya Nkolo Nzambe na biso.

8 Mpe esalemaki ete abiangaki nkombo ya ebale yango, Lamani, mpe ezalaki kosopana kati na Mbu Etane; mpe lobwaku yango ezalaki na ndelo mpembeni na monoko na yango.

9 Mpe ntango tata na ngai amonaki ete mai ya ebale ezalaki kosopana kati na liziba ya Mbu Etane, alobaki epayi ya Lamani, kolobaka: O tika ete okoka kozala lokola ebale oyo, ntango nyonso kotiolaka mbangu kati na liziba ya bosembo nyonso!

10 Mpe alobaki lisusu epayi ya Lemuele: O tika ete okoka kozala lokola lobwaku oyo, ngwi mpe makasi, mpe kozangaka koningana na kobatelaka mitindo ya Nkolo!

11 Sikawa alobaki oyo na ntina ya matoyi mangongi ya Lamani mpe ya Lemuele; mpo tala bazalaki na makambo mingi ^akoyima-yima na ^btata na bango, mpo ete azalaki ^cmoto ya mamoni, mpe akumbaki bango uta na mboka ya Yelusaleme, mpo batika mboka ya bosangoli libula na bango, mpe wolo na bango, mpe mpauni na bango, mpe biloko na bango ya motuya, mpo na kowa na esobe. Mpe oyo balobaki, asalaki yango na ntina ya makanisi ya liboma ya motema na ye.

12 Mpe boye Lamani mpe Lemuele, lokola bazalaki bankulutu, bazalaki koyima-yima na tata na bango. Mpe bazalaki koyima-yima mpo ^abayebaki te misala ya Nzambe oyo akelaki bango.

13 Mpe bandimaki te ete Yelusaleme, engumba wana monene, ekokaki ^akobebisama engebene na maloba ya baprofeta. Mpe bazalaki lokola Bayuda oyo bazalaki na Yelusaleme, oyo balukaki kolongola bomoi ya tata na ngai.

14 Mpe esalemaki ete na lobwaku ya Lemuele tata na ngai, lokola atondisamaki na Molumo, alobelaki bango na ^anguya, kino nzoto ya nzoto na bango ^belengaki liboso na ye. Mpe

5b MOMA Lamani.

6a 1 Nef. 9:1.

7a Gen. 12:7-8;

Esod. 24:4;

Abal. 2:17.

b Esod. 20:25;

Dut. 27:5-6.

c MOMA Bozongisi

matondi, Matondi,

Ya botondi.

11a 1 Nef. 17:17.

MOMA Koyima-yima.

b Mas. 20:20.

c 1 Nef. 5:2-4.

12a Mose 4:6.

13a Yil. 13:14;

1 Nef. 1:13.

14a MOMA Nguya.

b 1 Nef. 17:45.

ayokisaki bango nsoni mpenza, ete bamekaki te kozongisa na ye liloba; yango wana, basalaki lokola atindaki bango.

15 Mpe tata na ngai azalaki kofanda na ema.

16 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nazalaki elenge mpenza, kasi nazalaki mbinga na nzoto, mpe lisusu nazalaki na mposa mingi ya koyeba ^amibombamo ya Nzambe, yango wana, nabelelaki epayi ya Nkolo; mpe tala, ^babimelaki ngai, mpe ^calembisaki motema na ngai mpenza, ete ^dnamdimaki maloba nyonso oyo elobamaki na ^etata na ngai; yango wana, natombokelaki ye te lokola bandeko na ngai ya mibali.

17 Mpe nalobaki epayi ya Sami, koyebisaka ye makambo oyo Nkolo amonisaki epayi na ngai na nzela ya Molimo Mosantu na ye. Mpe esalemaki ete andimaki maloba na ngai.

18 Kasi, tala, Lamani mpe Lemuele balingaki te koyoka maloba na ngai; mpe lokola nayokaki ^amawa na ntina ya bokasi ya mitema na bango, nabelelaki epayi ya Nkolo mpo na bango.

19 Mpe esalemaki ete Nkolo alobelaki ngai, kolobaka: Opa-

mbolami, Nefi, na ntina ya ^abondimi na yo, mpo olukaki ngai na molende, na bokitisi ya motema.

20 Mpe mbala mingi lokola ekobomba yo mitindo na ngai, ^aokofuluka, mpe okokambama na ^bmboka ya elaka; iyo, kutu mboka oyo nalengelaki mpo na yo; iyo, mboka oyo ezali ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu.

21 Mpe mbala mingi lokola bandeko na yo ya mibali bakotombokela yo, ^abakokatama mosika uta na miso ya Nkolo.

22 Mpe mbala mingi lokola ekobomba yo mitindo na ngai, okokoma ^amoyangeli mpe moteyi likolo ya bandeko na yo ya mibali.

23 Mpo tala, na mokolo wana oyo bakotomboka na ngai, ^anakolakela bango mabe, kutu na bolakeli mabe ya nsomo, mpe bakozala na nguya te likolo ya nkona na yo longola se soki bakotomboka na ngai lokola.

24 Mpe soki bongo ete batombokeli ngai, bakozala ^afimbo mpo na nkona na yo, mpo na ^bkolamusa bango na banzela ya bokundoli.

16a MOMA Mibombamo ya Nzambe.
b Nze. 8:4;
Alma 17:10;
Mal&May 5:16.
MOMA Emoniseli.
c 1 Mik. 18:37;
Alma 5:7.
d 1 Nef. 11:5.
e MOMA Profeta;
Tata, ya kufa.

18a Alma 31:24;
3 Nef. 7:16.
19a 1 Nef. 7:12; 15:11.
20a Yos. 1:7;
1 Nef. 4:14;
Mos. 1:7.
b Dut. 33:13–16;
1 Nef. 5:5; 7:13;
Mose 7:17–18.
MOMA Mboka
Elakelama.

21a 2 Nef. 5:20–24;
Alma 9:13–15; 38:1.
22a Gen. 37:8–11;
1 Nef. 3:29.
23a Dut. 11:28;
1 Nef. 12:22–23;
Mal&May 41:1.
24a Yos. 23:13;
Bas. 2:22–23.
b 2 Nef. 5:25.

MOKAPO 3

Bana mibali ya Lehi bazongi na Yelusaleme kokamata bapalaki ya motako—Labana aboyi kopesa bapalaki—Nefi alendisi mpe akembisi bandeko na ye ya mibali—Labana ayibi bozwi na bango mpe ameki koboma bango—Lamani mpe Lemuele babeti Nefi mpe Sami mpe bapamelami na anjelu. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete ngai, Nefi, nazongaki, uta na masolo elongo na Nkolo, na ema ya tata na ngai.

2 Mpe esalemaki ete alobelaki ngai, kolobaka: Tala, nalotaki “ndoto, na oyo wapi Nkolo atindaki ngai ete yo mpe bandeko na yo ya mibali bozonga na Yelusaleme.

3 Mpo tala, Labana azali na lisolo ya makomi ya Bayuda, mpe lisusu “mambi ma kala ya libota ya batata na ngai, mpe ekomami likolo ya bapalaki ya motako.

4 Yango wana Nkolo atindaki ngai ete yo mpe bandeko na yo ya mibali bosengeli kokende na ndako ya Labana, mpe koluka masolo ya makomi, mpe komema yango awa kati na esobe.

5 Mpe sikawa, tala bandeko na yo ya mibali bazali koyimayima, kolobaka ete ezali lika-

mbo ya makasi oyo nasengaki bango; kasi tala nasengaki bango yango te, kasi ezali motindo ya Nkolo.

6 Boye kende, mwana na ngai ya mobali, mpe Nkolo akosungayo, mpo “oyimaki-yimaki te.

7 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobaki epayi ya tata na ngai: “Nakokende mpe nakosala makambo oyo Nkolo atindi, mpo nayebi ete Nkolo apesaka ^bmitindo epayi ya bana ya bato te, longola se soki ^calengeli nzela mpo na bango ete bakoka kokokisa likambo oyo atindi bango.

8 Mpe esalemaki ete ntango tata na ngai ayokaki maloba oyo, azalaki na nsai koleka, mpo ayebaki ete napambolamaki na Nkolo.

9 Mpe ngai, Nefi, mpe bandeko na ngai ya mibali tokamataki nzela ya mobembo na biso na esobe, elongo na biema na biso, mpo na komata na mboka ya Yelusaleme.

10 Mpe esalemaki ete emataki biso na mboka ya Yelusaleme, ngai elongo na bandeko na ngai ya mibali totunanaki moko na mosusu.

11 Mpe “tobetaki zeke—nani kati na biso akokota na ndako ya Labana. Mpe esalemaki ete zeke ekweyaki likolo ya Lamani; mpe Lamani akotaki kati na ndako ya

3 2a MOMA Ndoto.

3a 1 Nef. 5:14.

6a MOMA Kosungaka
Bakambi ya Eklezia.

7a 1 Sam. 17:32;

1 Mik. 17:11–15.

MOMA Bondimi;
Botosi, Kotosa,
Moto ya botosi.

b MOMA Mitindo
ya Nzambe.

c Gen. 18:14;

Filip. 4:13;

1 Nef. 17:3, 50;

Mal&May 5:34.

11a Nehem. 10:34;

Mis. 1:26.

Labana, mpe asololaki elongo na ye, wana ezalaki ye ya kofanda na ndako na ye.

12 Mpe asengaki na Labana masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya bapalaki ya motako, oyo ezalaki na ^amambi ma kala ya libota ya tata na ngai.

13 Mpe tala, esalemaki ete Labana asilikaki, mpe abenganaki ye libanda uta na miso na ye; mpe alingaki te ete akamata bapalaki. Yango wana, alobelaki ye: Tala ozali moyibi, mpe nakoboma yo.

14 Kasi Lamani akimaki libanda uta na miso na ye, mpe ayebisaki makambo oyo Labana asalaki, epayi na biso. Mpe tobandaki koyoka mawa mingi koleka, mpe bandeko na ngai ya mibali bazalaki penepene na kozonga epayi ya tata na ngai na esobe.

15 Kasi tala nalobaki epayi na bango ete: lokola Nkolo azali na bomoi, mpe lokola tozali na bomoi, tokokita te epayi ya tata na biso na esobe kino ekokokisa biso likambo oyo Nkolo atindaki biso.

16 Yango wana, tika tozala sembo na kobombaka mitindo ya Nkolo; boye tika tokita na mboka ya bosangoli ^alibula ya tata na biso, mpo atikaki wolo, mpe mpauni, mpe ndenge nyonso ya bozwi. Mpe nyonso oyo

asalaki na ntina ya ^bmitindo ya Nkolo.

17 Mpo ayebaki ete Yelusaleme esengeli ^akobebisama, na ntina ya nkuna ya bato.

18 Mpo tala, ^ababwakaki maloba ya baprofeta. Yango wana, soki tata na ngai afandi na mbokansima na ye ^bkotindama mpo na kokima uta na mboka, tala, ye asengeli kowa mpe lokola. Yango wana, esengeli mpenza ete akima uta na mboka yango.

19 Mpe tala, ezali bwania ya Nzambe ete tozwa ^amasolo ya makomi oyo, ete tokoka kobommba lokota ya batata na biso mpo na bana na biso.

20 Mpe lisusu ete tokoka ^akobomba mpo na bango maloba elobama na monoko ya baprofeta basantu Nyonso, oyo epe sama epayi na bango na Molimo mpe nguya ya Nzambe, uta mokili ebanda, kutu kino na ntango oyo ya lelo.

21 Mpe esalemaki ete na elobeli ya lolenge oyo nandimisaki bandeko mibali na ngai, ete bazala sembo na kobombaka mitindo ya Nzambe.

22 Mpe esalemaki ete tokitaki na mboka ya bosangoli libula na biso, mpe tosangisaki esika moko ^awolo na biso, mpe mpauni na biso, mpe biloko na biso ya motuya.

23 Mpe esilaki biso kosangisa

12a 1 Nef. 3:3; 5:14.

16a 1 Nef. 2:4.

b 1 Nef. 2:2; 4:34.

17a 2 Nta. 36:16–20;

Yil. 39:1–9;

1 Nef. 1:13.

18a MOMA Botomboki.

b 1 Nef. 16:8.

19a Omin. 1:17;

Mos. 1:2–6.

20a MOMA Makomi—
Makomi esengeli
kobombama.

22a 1 Nef. 2:4.

biloko oyo esika moko, tomataki lisusu na ndako ya Labana.

24 Mpe esalemaki ete tokotaki epayi ya Labana, mpe tosengelaki na ye ete apesa biso masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya “bapalaki ya motako, mpo na yango tolingaki kopesa ye wolo na biso, mpe mpauni na biso, mpe biloko nyonso na biso ya motuya.

25 Mpe esalemaki ete ntango Labana amonaki bozwi na biso, mpe ete ezalaki monene koleka, “alulaki yango, na lolenge ete abenganaki biso libanda, mpe atindaki basali na ye koboma biso, ete akoka kozwa bozwi na biso.

26 Mpe esalemaki ete tokimaki liboso ya basali ya Labana, mpe tosengelaki kotika bozwi na biso, mpe ekweyaki na maboko ya Labana.

27 Mpe esalemaki ete tokimaki kati na esobe, mpe basali ya Labana bakangaki biso te, mpe tomibombaki kati na libulu ya libanga.

28 Mpe esalemaki ete Lamani asilikelaki ngai, mpe lisusu tata na ngai; mpe Lemuele mpe lokola, mpo ayokaki maloba ya Lamani. Yangu wana Lamani mpe Lemuele balobaki “maloba ya mabe mingi epayi na biso, bandeko mibali baleki na bango, mpe babetaki biso kutu na lingenda.

29 Mpe esalemaki ete lokola babetaki biso na lingenda, tala, “anjelu ya Nkolo ayaki, mpe atelemaki liboso na bango, mpe alobaki epayi na bango, kolobaka: Mpo na nini kobeta ndeko ya leki na bino ya mobali na lingenda? Boyebi te ete Nkolo aponaki ye mpo na kozala ^bmo-yangeli na bino, mpe oyo na ntina ya mabe na bino? Tala, bokomata lisusu na Yelusaleme, mpe Nkolo akotika Labana na maboko na bino.

30 Mpe esilaki “anjelu kolobela biso, ye akendaki.

31 Mpe esilaki anjelu kokende, Lamani mpe Lemuele babandaki lisusu “koyima-yima, kolobaka: Lolenge boni ekoki kosalema ete Nkolo atika Labana na maboko na biso? Tala, azali moto moko makasi, mpe akoki kopesa motindo na ntuku mitano, iyo, kutu akoki koboma ntuku mitano; bongo lolenge boni biso te?

MOKAPO 4

Nefi abomi Labana engebene na etinda ya Nkolo, mpe nsima abotoli bapalaki ya motako na mayele—Zolami aponi kosangana elongo na libota ya Lehi na esobe. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete nalobaki epayi ya bandeko mibali na ngai, kolobaka: Tika tomata lisusu

24a 1 Nef. 3:3.
25a MOMA Boluli.
28a 1 Nef. 17:17–18.

29a 1 Nef. 4:3; 7:10.
MOMA Banjelu.
b 1 Nef. 2:22.

30a 1 Nef. 16:38.
31a MOMA Koyima-yima.

na Yelusaleme, mpe tozala “se-mbo na kobombaka mitindo ya Nkolo; mpo tala, ye aleki mabele nyonso na bokasi, bongo mpo na nini ekozala ye ^bmakasi koleka Labana na bokasi mpe ntuku mitano na ye te, iyo, to kutu koleka nkoto zomi na ye te?

2 Boye tika tomata; tika tozala “makasi lokola ^bMose; mpo solo alobaki na mai ya “Mbu Etane, mpe mai yango ekabwanaki ngambo na ngambo, mpe batata na biso batambolaki, uta na bokangemi, likolo ya mabele ekawuka, mpe mampinga ya Falo elandaki mpe ezindaki kati na mai ya Mbu Etane.

3 Sikawa tala boyebi ete oyo ezali ya solo; mpe boyebi lisusu ete “anjelu alobelaki bino; yango wana ekoki bino kotia ntembe? Tika tomata; Nkolo akoki kobikisa biso, kutu lokola asalaki na batata na biso, mpe kobebisa Labana, kutu lokola asalaki na Bajipito.

4 Sikawa esilaki ngai koloba maloba oyo, bazalaki naino kodasuka, mpe bazalaki se kokoba koyima-yima; nzokande balandaki ngai kino tokomaki na libanda ya bifelo ya Yelusaleme.

5 Mpe ezalaki na butu; mpe nasalaki ete bamibomba na libanda ya bifelo. Mpe esilaki bango komibomba, ngai, Nefi,

nayingelaki na bonkutu kati na engumba, mpe nakendaki epayi na ndako ya Labana.

6 Mpe “nakambamaki na Molimo, ^bkoyebaka liboso te makambo oyo nasengelaki kosala.

7 Nzokande nakendaki, mpe lokola ekomaki ngai penepene na ndako ya Labana, namonaki moto moko, mpe azalaki ya kweya na mabele liboso na ngai, mpo alangwaki vinyo.

8 Mpe ntango nakomaki epayi na ye, namonaki ete ezalaki Labana.

9 Mpe namonaki “mompanga na ye, mpe nabendaki yango uta na lokoto na yango; mpe esimbelo na yango ezalaki ya wolo ya peto, mpe esaleli na yango ezalaki ya malonga koleka, mpe namonaki ete mbeli na yango ezalaki ya ebende ya motuya mingi koleka nyonso.

10 Mpe esalemaki ete “nasengisamaki na Molimo ete naboma Labana; kasi namilobelaki na motema na ngai: Naino nasopa makila ya moto ata na ntango moko te. Mpe nazongaki nsima, mpe nalingaki te ete naboma ye.

11 Mpe Molimo alobelaki ngai lisusu: Tala “Nkolo atiki ye na maboko na yo. Iyo, mpe lisusu nayebaki ete alukaki kolongola bomoi na ngai moko; iyo, mpe aboyaki koyoka mitindo ya

4 1a MOMA Bondimi;
Mpiko, Ya mpiko.
b 1 Nef. 7:11–12.
2a Dut. 11:8.
b MOMA Mose.
c Esod. 14:21;

1 Nef. 17:26;
Mos. 7:19.
3a 1 Nef. 3:29–31; 7:10.
6a MOMA Bofuli, Kofula;
Molimo Mosantu.
b Ebe. 11:8.

9a 2 Nef. 5:14;
Mal&May 17:1.
10a Alma 14:11.
11a 1 Sam. 17:41–49.

Nkolo; mpe ^bakamataki lisusu bozwi na biso.

12 Mpe esalemaki ete Molimo alobelaki ngai lisusu: Boma ye, mpo Nkolo atiki ye na maboko na yo;

13 Tala Nkolo ^aabomaka ^bbato ya nkuna mpo na kokokisa bantina na ye ya sembo. Eleki ^cmalamu mingi ete moto moko awa na esika ete ekolo mobimba ebeba moke moke mpe ewa kati na bozangi boyambi.

14 Mpe sikawa, eyokaki ngai, Nefi, maloba oyo, namikundolaki maloba ya Nkolo, oyo alobaki epayi na ngai na esobe, kolobaka ete: ^aMbala mingi lokola ekobomba nkona na yo ^bmitindo na ngai, ^cbakofuluka na ^dmboka ya elaka.

15 Iyo, mpe nakanisaki lisusu ete bakokaki te kobomba mitindo ya Nkolo, engebene na mobeko ya Mose, longola se soki bakozala na mobeko.

16 Mpe nayebaki lisusu ete ^amobeko ekomamaki likolo ya bapalaki ya motako.

17 Mpe lisusu, nayebaki ete Nkolo atikaki Labana na maboko na ngai mpo na ntina oyo—ete nakoka kozwa masolo ya makomi engebene na mitindo na ye.

18 Boye natosaki mongongo ya Molimo, mpe nakamataki

Labana na nsuki ya moto, mpe nakataki moto na ye na ^amompanga na ye moko.

19 Mpe esilaki ngai kokata moto na ye na mompanga na ye moko, nakamataki bilamba ya Labana, mpe nalataki yango likolo ya nzoto na ngai moko; iyo, kutu eteni na eteni; mpe nazingaki bibundeli na ye na nketo na ngai.

20 Mpe esilaki ngai kosala oyo, nakendaki na ebombelo ya bozwi ya Labana. Mpe lokola nabelemaki na ebombelo ya bomengo ya Labana, tala, namonaki ^amosali ya Labana oyo azalaki na bafungola ya ebombelo ya bozwi. Mpe natindaki ye, na mongongo ya Labana, ete akota elongo na ngai kati na ebombelo ya bozwi.

21 Mpe abanzaki ete ngai nalalaki nkolo na ye, Labana, mpo atalaki bilamba, mpe lisusu mompanga oyo ezingaki nketo na ngai.

22 Mpe alobelaki ngai mpo na oyo etali bampaka ya Bayuda, mpo ayebaki ete nkolo na ye Labana, azalaki libanda na butu kati na bango.

23 Mpe nalobelaki ye lokola soki ezalaki Labana.

24 Mpe lisusu nalobaki epayi na ye ete nakomema minkoma, oyo ezali likolo ya ^abapalaki ya

11 *b* 1 Nef. 3:26.

13 *a* 1 Nef. 17:33–38;

Mal&May 98:31–32.

b MOMA Moto ya nkuna, Nkuna.

c Alma 30:47.

14 *a* Omin. 1:6;

Mos. 2:22;

Etel. 2:7–12.

b MOMA Mitindo ya Nzambe.

c 1 Nef. 2:20.

d 1 Nef. 17:13–14;

Yako. 2:12.

16 *a* MOMA Mobeko ya Mose.

18 *a* 1 Sam. 17:51.

20 *a* 2 Nef. 1:30.

24 *a* 1 Nef. 3:12, 19–24; 5:10–22.

motako, epayi na bandeko mibali bankulutu na ngai, oyo bazalaki na libanda ya bifelo.

25 Mpe lisusu natindaki ye ete alanda ngai.

26 Mpe, lokola akanisaki ete nazalaki koloba na ntina ya bandeko ya eklezia, mpe ete nazalaki solo Labana oyo nabomaki, yango wana alandaki ngai.

27 Mpe alobelaki ngai mbala mingi mpo na oyo etali bampaka ya Bayuda, lokola ezalaki ngai kokende epayi ya bandeko mibali na ngai, oyo bazalaki na libanda ya bifelo.

28 Mpe esalemaki ete ntango Lamani amonaki ngai abangaki mpenza, mpe Lemuele mpe Sami lisusu mpe lokola. Mpe bakimaki mosika uta na liboso ya miso na ngai; mpo babanzaki ezalaki Labana, mpe ete abomaki ngai, mpe azalaki lisusu koluka kolongola bomoi na bango.

29 Mpe esalemaki ete nabi-angaki bango, mpe bayokaki ngai; yango wana batikaki kokima mosika uta na miso na ngai.

30 Mpe esalemaki ete ntango mosali ya Labana amonaki bandeko mibali na ngai abandaki kolenge, mpe azalaki penepene na kokima mosika liboso na ngai mpe kozonga na engumba ya Yelusaleme.

31 Kasi ngai, Nefi, lokola nazalaki moto moko mbinga na nzoto, mpe lokola nazwaki “ma-

kasi mingi uta na Nkolo, boye nasimbaki mosali ya Labana, mpe nakangaki ye, ete akoka kokima te.

32 Mpe esalemaki ete nalobaki na ye, ete soki akoyoka maloba na ngai, lokola Nkolo azali na bomoi, mpe lokola nazali na bomoi, kutu boye ete soki akoyoka maloba na biso, tokobikisa bomoi na ye.

33 Mpe nalobaki epayi na ye, kutu na nzela ya kolapaka “ndai, ete azali te na ntina ya kobanga; ete akozala nsomi lokola biso soki akokende na esobe elongo na biso.

34 Mpe nalobaki lisusu epayi na ye, kolobaka: solo Nkolo “atindaki biso mpo na kosala likambo oyo; mpe ekozala biso na molende te mpo na kobombaka mitindo ya Nkolo? Boye, soki okokita kati na esobe epayi ya tata na ngai, okozwa esika elongo na biso.

35 Mpe esalemaki ete “Zolami azwaki mpiko na koyokaka maloba oyo nalobaki. Sikawa Zolami ezalaki nkombo ya mosali yango; mpe alakaki ete akokita kati na esobe epayi ya tata na biso. Iyo, mpe alapaki lisusu ndai epayi na biso ete akotikala na biso uta na ntango wana kokende liboso.

36 Sikawa tozalaki na mposa ete atikala na biso mpo na ntina oyo, ete Bayuda bakoka koyeba te oyo etali bokimi na biso kati

31a Mos. 9:17;
Alma 56:56.
33a MOMA Ndai.

34a 1 Nef. 2:2; 3:16.
35a 1 Nef. 16:7;
2 Nef. 5:5–6.

MOMA Bazolami,
Zolami.

na esobe, mbele balanda biso mpe baboma biso.

37 Mpe esalemaki ete ntango Zolami alapaki “ndai epayi na biso, bobangi na biso esilaki mpo na ye.

38 Mpe esalemaki ete tokamataki bapalaki ya motako mpe mosali ya Labana, mpe toke-ndaki kati na esobe, mpe tosalaki mobembo epayi na ema ya tata na biso.

MOKAPO 5

Salia azali koyima-yima na Lehi—Bango mibale basepeli likolo ya bozongi ya bana mibali na bango—Batumbi mbeka—Bapalaki ya motako ezali na nkoma ya Mose mpe ya baprofeta—Bapalaki ekitoli Lehi lokola eboto ya Yosefe—Lehi asakoli mpo na oyo etali nkona na ye mpe bobateli ya bapalaki. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete esilaki biso kokita kati na esobe epayi ya tata na biso, tala, atondaki na bosepeli, mpe lisusu mama na ngai, “Salia, azalaki na nsai mingi koleka, mpo alelaki solo na ntina na biso.

2 Mpo abanzaki ete towaki kati na esobe; mpe lisusu ayimayimaki na tata na ngai, kolobelaka ye ete azali moto ya mamoni; kolobaka: Tala, omemaki biso

mosika uta na mboka ya bosa-ngoli libula na biso, mpe bana na ngai ya mibali bazali lisusu te, mpe tozali kowa kati na esobe.

3 Mpe mama na ngai ayimayimaki na tata na ngai na elobeli ya lolenge oyo.

4 Mpe esalemaki ete tata na ngai alobaki epayi na ye, kolobaka: Nayebi ete nazali “moto ya mamoni; mpo soki namonaki makambo ya Nzambe na ^blimoni te, nalingaki koyeba bolamu ya Nzambe te, mbele natikalaki na Yelusaleme, mpe nawaki elongo na bandeko na ngai.

5 Kasi tala, nazwi “mboka ya elaka, makambo oyo wapi nasepeli; iyo, mpe ^bnayebi ete Nkolo akobikisa bana mibali na ngai uta na maboko ya Labana, mpe akokitisa bango lisusu epayi na biso na esobe.

6 Mpe na elobeli ya lolenge oyo, tata na ngai, Lehi, abondisaki mama na ngai, Salia, mpo na oyo etali biso, wana ezalaki biso na mobembo na esobe komata na mboka ya Yelusaleme, mpo na kozwa lisolo ya makomi ya Bayuda.

7 Mpe ntango tozongaki na ema ya tata na ngai, tala bosepeli na bango etondaki, mpe mama na ngai abondisamaki.

8 Mpe abimisaki maloba, kolobaka: Sikawa nayebi na ntembe te ete Nkolo “atindaki mobali na

37a Yos. 9:1–21;
Mosak. 5:4.
MOMA Ndai.

5 1a MOMA Salia.
4a 1 Nef. 2:11.

b 1 Nef. 1:8–13.
MOMA Limoni.
5a 1 Nef. 2:20;
18:8, 22–23.
MOMA Mboka

Elakelama.
b MOMA Bondimi.
8a 1 Nef. 2:2.

ngai kokima kati na esobe; iyo, mpe nayebi lisusu na ntembe te ete Nkolo abatelaki bana na ngai, mpe abikisaki bango uta na maboko ya Labana, mpe apesaki bango nguya na oyo wapi ^bbakokisaki likambo oyo Nkolo atindaki bango. Mpe azalaki koloba na elobeli ya lolenge oyo.

9 Mpe esalemaki ete basepelaki mingi koleka, mpe batumbaki “mbeka mpe bapesaki mabonza matumbama epayi ya Nkolo; mpe bapesaki ^bmatondi epayi ya Nzambe ya Yisalaele.

10 Mpe esilaki bango kopesa matondi epayi ya Nzambe ya Yisalaele, tata na ngai, Lehi, akamataki masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya “bapalaki ya motako, mpe amanyolaki yango uta na ebandeli.

11 Mpe amonaki ete ezalaki na “buku mitano ya Mose, oyo ezalaki kopesa lisolo ya bokeli ya mokili, mpe lisusu ya Adama mpe Eva, oyo bazalaki baboti na biso ya yambo;

12 Mpe lisusu “lisolo ya makomi ya Bayuda uta na ebandeli,

kutu kino kokita na ebandeli ya boyangeli ya Sidikiya, mokonzi ya Yuda;

13 Mpe lisusu masakoli ya baprofeta basantu, uta na ebandeli, kutu kokita kino na ebandeli ya boyangeli ya “Sidikiya; mpe lisusu masakoli mingi oyo elobamaki na monoko ya ^bYilimia.

14 Mpe esalemaki ete tata na ngai, Lehi, akutaki lisusu likolo ya “bapalaki ya motako mambi ma kala ya libota ya batata na ye; yango wana ayebaki ete azalaki eboto ya ^bYosefe; iyo, kutu Yosefe oyo azalaki mwana ya “Yakobo, oyo ^aatekamaki kati na Ejipito, mpe oyo ^eabatelamaki na loboko ya Nkolo, ete akoka kobatela tata na ye, Yakobo, mpe bato ya ndako na ye mobimba uta na liwa ya nzala.

15 Mpe lisusu “bakambamaki uta na bokangemi mpe libanda ya mboka ya Ejipito, na Nzambe se moko oyo abatelaki bango.

16 Mpe boye, tata na ngai, Lehi, akutaki mambi ma kala ya libota ya batata na ye. Mpe Labana lisusu azalaki eboto ya “Yosefe,

8b 1 Nef. 3:7.

9a Mos. 2:3;

3 Nef. 9:19–20.

MOMA Mobeko ya Mose.

b MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

10a 1 Nef. 4:24, 38; 13:23.

MOMA Bapalaki ya motako.

11a 1 Nef. 19:23.
MOMA Buku

mitano ya Mose.

12a 1 Nta. 9:1.

MOMA Makomi.

13a 2 Mik. 24:18;

Yil. 37:1.

b Ejela 1:1;

Yil. 36:17–32;

1 Nef. 7:14;

Elam. 8:20.

14a 1 Nef. 3:3, 12.

MOMA Bapalaki

ya motako.

b 2 Nef. 3:4;

Alma 10:3.

MOMA Yosefe,

Mwana mobali

ya Yakobo.

c MOMA Yakobo,

Mwana mobali

ya Yisaka.

d Gen. 37:29–36.

e Gen. 45:4–5.

15a Esod. 13:17–18;

Amosa 3:1–2;

1 Nef. 17:23–31;

Mal&May 103:16–18;

136:22.

16a 1 Nef. 6:2.

yango wana ye, mpe batata na ye, babatelaki masolo ya makomi.

17 Mpe sikawa emonaki tata na ngai makambo oyo nyonso, atondisamaki na Molimo, mpe abandaki kosakola mpo na oyo etali nkona na ye—

18 Ete bapalaki ya motako oyo esengeli kokende epayi na bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso oyo bazalaki ya nkona na ye.

19 Yango wana, alobaki ete bapalaki oyo ya motako “ekowa soki moke te; mpe ekobebisama lisusu te na ntango. Mpe asakolaki makambo mingi oyo etali nkona na ye.

20 Mpe esalemaki ete kino lelo, ngai mpe tata na ngai tobombaki mitindo, oyo wapi Nkolo atindaka biso.

21 Mpe tozwaki masolo ya makomi oyo Nkolo atindaki biso, mpe tomanyolaki yango mpe tososalaki ete ezalaki na ntina; iyo, kutu ezalaki ya “motuya mingi mpenza mpo na biso, mpo ete tokoka ^bkobomba mitindo ya Nkolo mpo na bana na biso.

22 Yango wana, ezalaki bwania ya Nkolo ete tokoka komema yango elongo na biso, lokola esalaki biso mobembo na esobe kokendaka na mboka ya elaka.

MOKAPO 6

Nefi akomi na ntina ya makambo ya Nzambe—Ntina ya Nefi ezali ete andimisa bato baya epayi ya Nzambe ya Abalayama mpe kobikisama. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ngai, Nefi, napesi mambi ma kala ya libota ya batata na ngai te kati na “eteni oyo ya lisolo ya makomi na ngai; mpe nsima nakopesa yango na ntango moke te likolo ya ^bbapalaki oyo nazali kokoma; mpo epesamaki kati na lisolo ya makomi oyo “tata na ngai abatelaki; yango wana, nakomi yango kati na buku oyo te.

2 Mpo ekoki na ngai koloba ete tozali biboto ya “Yosefe.

3 Mpe likambo ezali te epayi na ngai ete nazali na bokebi ya kopesa lisolo mobimba ya makambo nyonso ya tata na ngai, mpo ekoki kokomama likolo ya ^abapalaki oyo te, mpo nazali nde koluka esika ete nakoka kokoma makambo ya Nzambe.

4 Mpo litondi ya mokano na ngai ezali ete nakoka “kondimisa bato ete ^bbaya epayi ya Nzambe ya Abalayama, mpe Nzambe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo, mpe babikisama.

5 Yango wana, makambo oyo “ezali kosepelisa mokili, nakomi

19^a Alma 37:4–5.

21^a MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.
^b 2 Nef. 25:26.

6 1^a 2 Nef. 4:14–15.
^b 1 Nef. 9:2.

^c 1 Nef. 1:16–17; 19:1–6.

2^a 1 Nef. 5:14–16.

3^a Yako. 7:27;
Jar. 1:2, 14;
Omin. 1:30.

4^a Yoan. 20:30–31.

Tala lokasa ya
nkombo ya Buku
ya Mormon.

^b 2 Nef. 9:41, 45, 51.

5^a 1 Tes. 2:4;
M ya M 1:4.

te; kasi makambo ezali kosepe-
lisa Nzambe mpe bango oyo ba-
zali ya mokili te.

6 Yango wana, nakopesa moti-
ndo epayi ya nkona na ngai, ete
batondisa bapalaki oyo te na ma-
kambo oyo malongobani te mpo
na bana ya bato.

MOKAPO 7

*Bana mibali ya Lehi bazongi na Ye-
lusaleme mpe babiangi Yisamaele
mpe bato ya ndako na ye kosangana
elongo na bango na mobembo na
bango—Lamani mpe basusu bato-
mboki—Nefi alendisi bandeko mi-
bali na ye bazala na bondimi na
Nkolo—Bakangi ye na singa, mpe
bakani bobebisami na ye—Aka-
ngolami na nguya ya bondimi—
Bandeko na ye ya mibali basengi
bolimbisi—Lehi mpe lingomba na
ye batumbaki mbeka mpe bapesaki
mabonza etumbama. Penepene na
mibu 600–592 Liboso na mbotama
ya Klisto.*

MPE sikawa, nalingi bokoka
koyeba ete esilaki tata na ngai,
Lehi, ^akosakola mpo na oyo
etali nkona na ye, esalemaki ete
Nkolo alobelaki ye lisusu, kolo-
baka ete ezali malamumu te mpo na
ye, Lehi, ete akamata libota kati
na esobe se libota moko na ye;
kasi ete bana na ye ya mibali ba-
kamata ^bbana basi na ^cbolongani,
ete bakoka kokolisa nkona mpo
na Nkolo na mboka ya elaka.

2 Mpe esalemaki ete Nkolo
^aatindaki ye ete ngai, Nefi, mpe
bandeko na ngai ya mibali to-
sengeli kozonga lisusu epayi na
mboka ya Yelusaleme, mpe ko-
kita na Yisamaele mpe libota na
ye kati na esobe.

3 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi,
elongo na bandeko mibali na
ngai, ^atokendaki lisusu kati na
esobe mpo na komata na Yelu-
saleme.

4 Mpe esalemaki ete tomataki
epayi na ndako ya Yisamaele,
mpe tozwaki lisungi na miso ya
Yisamaele, na lolenge ete tolobe-
laki ye maloba ya Nkolo.

5 Mpe esalemaki ete Nkolo ale-
mbisaki motema ya Yisamaele,
mpe bato ya ndako na ye mpe
lokola, na lolenge ete basalaki
mobembo na bango elongo na
biso kati na esobe kino na ema
ya tata na biso.

6 Mpe esalemaki ete lokola eke-
ndaki biso mobembo na esobe,
tala Lamani mpe Lemuele, mpe
mibale ya bana basi ya Yisama-
ele, mpe ^abana mibali mibale ya
Yisamaele elongo na mabota na
bango, batombokelaki biso; iyo,
na ngai, Nefi, mpe Sami, mpe
tata na bango, Yisamaele, mpe
mwasi na ye, mpe bana basi mi-
sato misusu na ye.

7 Mpe esalemaki ete kati na
botomboki wana, bazalaki na
mposa ya kozonga epayi na
mboka ya Yelusaleme.

7 1a 1 Nef. 5:17–19.
b 1 Nef. 16:7.
c MOMA Kobala,

Libala.
2a 1 Nef. 16:7–8.
3a 1 Nef. 3:2–3.

6a 2 Nef. 4:10.

8 Mpe sikawa ngai, Nefi, “na-yokaki mawa mpo na bokasi ya mitema na bango, boye nalobelaki bango, kolobaka, iyo, kutu na Lamani mpe na Lemuele: Tala bozali bandeko mibali bankulutu na ngai, mpe ezali lolenge boni ete bozali bongo makasi na mitema na bino, mpe bakufi miso na mayele na bino, ete bosengeli ete ngai, ndeko mobali ya leki na bino, nalobela bino, iyo, mpe nazala ndakisa mpo na bino?

9 Ezali lolenge boni ete botiaki bokebi te na liloba ya Nkolo?

10 Ezali lolenge boni ete “bobosani ete bomonaki anjelu ya Nkolo?

11 Iyo, ezali lolenge boni ete bobosani makambo minene kani Nkolo asalaki mpo na biso, na “kobikisaka biso uta na maboko ya Labana, mpe lisusu ete tozwa lisolo ya makomi?

12 Iyo, mpe ezali lolenge boni ete bobosani ete Nkolo akoki kosala “makambo nyonso engebene na bolingi na ye, mpo na bana ya bato, soki ezali bongo ete basaleli ^bbondimi epayi na ye? Yango wana, tika tozala sembo epayi na ye.

13 Mpe soki ezali bongo ete tokozala sembo epayi na ye, tokozwa “mboka ya elaka; mpe

bokoyeba na eleko moko ekoya nsima ete liloba ya Nkolo ekokokisama mpo na oyo etali ^bbobebisami ya Yelusaleme; mpo makambo nyonso oyo Nkolo alobaki mpo na oyo etali bobebisami ya Yelusaleme esengeli kokokisama.

14 Mpo tala, Molimo na Nkolo akotika kala mingi te kobunda elongo na bango; mpo tala, “baboyaki baprofeta, mpe ^bYilimia babwakaki ye kati na boloko. Mpe balukaki kolongola ^cbomoi ya tata na ngai, na lolenge ete babenganaki ye uta na mboka.

15 Sikawa tala, nalobi epayi na bino ete soki bokozonga na Yelusaleme, bokowa elongo na bango mpe lokola. Mpe sikawa, soki boponi, bomata na mboka, mpe bomikundola maloba oyo nalobi epayi na bino, ete soki bokei, bokowa mpe lokola; mpo boye nde Molimo na Nkolo asengisi ngai ete naloba.

16 Mpe esalemaki ete ntango ngai, Nefi, nalobaki maloba oyo epayi ya bandeko na ngai ya mibali, basilikaki na ngai. Mpe esalemaki ete batiaki maboko na bango likolo na ngai, mpo tala, badasukaki mingi koleka, mpe “bakangaki ngai na singa, mpo balukaki kolongola bomoi na ngai, ete bakoka kotika ngai

8a Alma 31:2;
Mose 7:41.

10a Dut. 4:9;
1 Nef. 3:29; 4:3.

11a 1 Nef. 4.

12a 1 Nef. 17:50;
Alma 26:12.

b 1 Nef. 3:7; 15:11.

13a 1 Nef. 2:20.
MOMA Mboka
Elakelama.

b 2 Mik. 25:1–21;
2 Nef. 6:8; 25:10;
Omin. 1:15;

Elam. 8:20–21.

14a Ejek. 5:6;
1 Nef. 1:18–20; 2:13.
MOMA Botomboki.

b Yil. 37:15–21.

c 1 Nef. 2:1.

16a 1 Nef. 18:11–15.

na esobe, naliama na nyama ya zamba.

17 Kasi esalemaki ete nasambelaki epayi ya Nkolo, kolobaka: O Nkolo, engebene na bondimi na ngai oyo nazali na yango epayi na yo, kangola ngai uta na maboko ya bandeko mibali na ngai; iyo, kutu pesa ngai makasi ete nakoka ^akokata singa oyo nakanngami na yango.

18 Mpe esalemaki ete ntango nalobaki maloba oyo, tala, singa efungolamaki na maboko mpe makolo na ngai, mpe natelemaki liboso ya bandeko mibali na ngai, mpe nalobelaki bango lisusu.

19 Mpe esalemaki ete basilikaki na ngai lisusu, mpe balukaki kotia maboko na bango likolo na ngai; kasi tala, moko kati na ^abana basi ya Yisamaele, iyo, mpe mama na ye mpe lokola, mpe moko ya bana mibali ya Yisamaele, babondelaki bandeko mibali na ngai, kino balembisaki mitema na bango; mpe batikaki kosala makasi mpo na kolongola bomoi na ngai.

20 Mpe esalemaki ete bayokaki mawa, na ntina ya nkuna na bango, na lolenge ete bafukamaki liboso na ngai, mpe babondelaki ngai ete nalimbisa bango mpo na likambo basalaki ngai.

21 Mpe esalemaki ete ^analimbisaki bango na motema moko na nyonso basalaki, mpe

nalendisaki bango ete basambela Nkolo Nzambe na bango mpo na bolimbisi. Mpe esalemaki ete basalaki bongo. Mpe esilaki bango kosambela epayi ya Nkolo, tokobaki lisusu kosala mobembo na biso epayi na ema ya tata na biso.

22 Mpe esalemaki ete tokitaki na ema ya tata na biso. Mpe esilaki ngai, mpe bandeko mibali na ngai, mpe ndako mobimba ya Yisamaele, kokita na ema ya tata na ngai, bapesaki ^amatondi epayi ya Nkolo Nzambe na bango; mpe batumbaki ^bmbeka mpe bapesaki mabonza etumbama epayi na ye.

MOKAPO 8

Lehi amoni limoni ya nzete ya bomoi—Lehi alei mbuma na yango mpe alingi libota na ye esala mpe lokola—Amoni lingenda ya ebende, nzela ya moke mpe ya nkaka, londe nde ya molili oyo ezipi bato—Salia, Nefi, mpe Sami balei mbuma, kasi Lamani mpe Lemuele baboyi. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete tosangisaki esika moko ndenge nyonso ya nkona ya ndenge na ndenge, mboto ya ndenge na ndenge mpe lokola, mpe lisusu nkona ya mbuma ya ndenge na ndenge.

2 Mpe esalemaki ete wana efandaki tata na ngai na esobe,

17a Alma 14:26–28.

19a 1 Nef. 16:7.

21a MOMA Kolimbisa.

22a MOMA Bozongisi
matondi, Matondi,
Ya botondi.

b 1 Nef. 5:9.

alobaki epayi na biso, kolobaka: Tala, "naloti ndoto; to, na maloba mosusu, namoni ^blimoni.

3 Mpe tala, mpo na likambo oyo namonaki, nazali na ntina ya kosepela na Nkolo mpo na "Nefi mpe lisusu mpo na Sami; mpo nazali na ntina ya kobanza ete bango, mpe lisusu mingi ya nkona na bango, bakobikisama.

4 Kasi tala, "Lamani mpe Lemuele, nazali kobanga mingi koleka na ntina na bino; mpo tala, nakanisi namonaki na ndoto na ngai, esobe moko ya molili mpe ya mawa.

5 Mpe esalemaki ete namonaki moto moko, mpe alataki "nzambala ya mpembe; mpe ayaki, mpe atelemaki liboso na ngai.

6 Mpe esalemaki ete alobelaki ngai, mpe ayebisaki ngai nalandi ye.

7 Mpe esalemaki ete lokola nalandaki ye, namimonaki ete nazalaki na eliki ya molili mpe ya mawa.

8 Mpe esilaki biso kokende mosebemo na ntaka ya ngonga mingi kati na molili, nalandaki kosambela epayi ya Nkolo ete "boboto na ye ezala na ngai, engebene na ebele ya boboto ya bolamu na ye.

9 Mpe esalemaki ete esilaki ngai kosambela epayi ya Nkolo,

namonaki "elanga ya monene mpe ya etando.

10 Mpe esalemaki ete namonaki "nzete moko, oyo kani ^bmbuma ezalaki elengi mpo na kopesa moto esengo.

11 Mpe esalemaki ete nalandaki, mpe naliaki "mbuma na yango; mpe namonaki ete ezalaki sukali mingi, likolo ya nyonso oyo namekaka naino yambo. Iyo, mpe namonaki ete mbuma na yango ezalaki mpembe, koleka ^bmpembe nyonso oyo naino namona.

12 Mpe lokola naliaki mbuma na yango, etondisaki molimo na ngai na "bosepeli monene koleka; yango wana, ^bmposa na ngai ebandaki kozala ete libota na ngai esengeli kolia yango mpe lokola, mpo nayebaki ete ezalaki "elengi koleka bambuma nyonso mosusu.

13 Mpe lokola nabwakaki miso na ngai nzinganzinga, ete mbele nakokaki komona libota na ngai mpe lokola, namonaki "ebale ya mai ezalaki kotiola mpembeni; mpe ezalaki penepene na nzete oyo kani mbuma nazalaki kolia.

14 Mpe natalaki mpo na komona wapi eutaki; mpe namonaki moto na yango kuna na mosika; mpe na moto na yango,

8 2a MOMA Emoniseli; Ndoto.

b 1 Nef. 10:17.

MOMA Limoni.

3a 1 Nef. 8:14-18.

4a 1 Nef. 8:35-36.

5a JS—Mambi ya Kala 1:30-32.

8a MOMA Atonda na boboto, Boboto.

9a Mat. 13:38.

10a Gen. 2:9;

Emon. 2:7; 22:2;

1 Nef. 11:4, 8-25.

MOMA Nzete ya bomoi.

b Alma 32:41-43.

11a Alma 5:34.

b 1 Nef. 11:8.

12a MOMA Bosepeli.

b Alma 36:24.

c 1 Nef. 15:36.

13a 1 Nef. 12:16-18; 15:26-29.

namonaki mama na bino Salia, mpe Sami mpe Nefi; mpe batelemaki lokola soki bayebaki te epayi wapi basengeli kokende.

15 Mpe esalemaki ete napepaki loboko epayi na bango; mpe nalobaki lisusu epayi na bango na mongongo makasi ete baya epayi na ngai, mpe balia mbuma, oyo ezalaki elengi koleka bambuma nyonso mosusu.

16 Mpe esalemaki ete bayaiki epayi na ngai mpe baliaki mbuma yango mpe lokola.

17 Mpe esalemaki ete nazalaki na mposa ete Lamani mpe Lemuele baya mpe balia mbuma yango mpe lokola; yango wana, nabwakaki miso na ngai epayi na moto ya ebale, ete mbele nakokaki komona bango.

18 Mpe esalemaki ete namonaki bango, kasi balingaki “koya epayi na ngai mpe kolia mbuma yango te.

19 Mpe namonaki “lingenda ya ebende, mpe ebendanaki na bolayi na libongo ya ebale, mpe ekambaki na nzete, mpembeni na oyo wapi natelemaki.

20 Mpe namonaki lisusu “nzela ya moke mpe ya nkaka, oyo eyaki kolandaka penepene na lingenda ya ebende, kutu kino na nzete mpembeni na oyo wapi natelemaki; mpe ekambaki mpe lokola mpembeni na moto ya

liziba, na ^belanga moko ya monene mpe ya etando, lokola soki ezalaki mokili moko.

21 Mpe namonaki mangomba mingi na bato, mingi na bango bazalaki kokende mbangu liboso ete bakoka kozwa “nzela oyo ekambaki na nzete mpe mbeni na oyo wapi natelemaki.

22 Mpe esalemaki ete babelemaki, mpe babandaki kotambola na nzela oyo ekambaki na nzete.

23 Mpe esalemaki ete “londende ya molili emataki; iyo, kutu londende ya monene koleka ya molili, na lolenge ete baoyo bayingelaki na nzela babungaki nzela na bango, ete bayengayengaki mosika mpe babungaki nzela.

24 Mpe esalemaki ete namonaki basusu bazalaki kokende mbangu liboso, mpe babelemaki mpe bakangaki nsuka ya lingenda ya ebende; mpe bakendaki mbangu liboso na nzela ya londende ya molili, kokangamaka na lingenda ya ebende, kutu kino babelemaki mpe baliaki “mbuma ya nzete.

25 Mpe esilaki bango kolia mbuma ya nzete, nabwakaki miso na bango nzinganzinga lokola soki “bazalaki koyoka nsoni.

26 Mpe ngai lisusu nabwakaki

18a 2 Nef. 5:20–25.

19a Nze. 2:9;

Emon. 12:5;

bjs Emon. 19:15

(Bobakisi);

1 Nef. 8:30; 11:25;

15:23–24.

20a Mat. 7:14;

2 Nef. 31:17–20.

b Mat. 13:38.

21a MOMA Nzela.

23a 1 Nef. 12:17; 15:24.

24a 1 Nef. 8:10–12.

25a Lom. 1:16;

2 Tim. 1:8;

Alma 46:21;

Morm. 8:38.

miso na ngai bipayi na bipayi nzinganzinga, mpe namonaki, na ngambo mosusu ya ebale ya mai, “ndako moko ya monene mpe ya etando; mpe etelemaki lokola soki ezalaki na mopepe, likolo mpenza ya mabele.

27 Mpe etondaki na bato, mibange mpe bilenge lokola, mibali mpe basi lokola; mpe lolenge ya molato na bango ezalaki ya malonga koleka; mpe bazalaki na “ezalela ya kosekaka mpe kolakisaka misapi na bango na baoyo bakomaki mpe bazalaki kolia mbuma.

28 Mpe esilaki bango “komeka mbuma ya nzete ^bbayokaki nsoni, na ntina ya baoyo bazalaki koseka bango; mpe “bakweyaki mosika kati na banzela oyo epekisami mpe babungaki nzela.

29 Mpe sikawa ngai, Nefi, nalobi te “maloba nyonso ya tata na ngai.

30 Kasi, mpo nazala mokuse na bokomi, tala, amonaki ebele ya bato basusu kokendaka mbanngu liboso; mpe bayaki mpe bangangaki nsuka ya “lingenda ya ebende; mpe bakendaki mbanngu liboso, na nzela na bango, ntango nyonso kokangaka lingenda ya ebende ngwi, kino babelemaki, mpe bakweyaki, mpe baliaki mbuma ya nzete.

31 Mpe amonaki lisusu “ebele ya bato mosusu kolukaka nzela na bango epayi na ndako wana ya monene mpe ya etando.

32 Mpe esalemaki ete mingi babendamaki kati na mozi-ndo ya “liziba; mpe mingi bali-
mwaki mosika uta na miso na ye, koyenga-yengaka na banzela ya ndenge mosusu.

33 Mpe mingi mpenza ezalaki ebele ya bato oyo bakotaki kati na ndako wana ya lolenge mosusu. Mpe esilaki bango koka kati na ndako wana, balakisaki mosapi ya “litio epayi na ngai mpe baoyo bazalaki kolia mbuma mpe lokola; kasi tokebaki na bango te.

34 Oyo ezali maloba ya tata na ngai: Mpo mingi lokola baoyo “bakebaki na bango, bakweyaki.

35 Mpe “Lamani mpe Lemuele baliaki mbuma te, elobaki tata na ngai.

36 Mpe esalemaki ete esilaki tata na ngai koloba maloba nyonso na ndoto to limoni na ye, oyo ezalaki mingi, alobaki epayi na biso ete, na ntina ya makambo oyo amonaki na limoni, abangaki koleka mpo na Lamani mpe Lemuele; iyo, abangaki mbele babwakama mosika uta na miso ya Nkolo.

37 Mpe alendisaki bango na motema ya “moboti ya bolingo,

26a 1 Nef. 11:35–36; 12:18.

27a MOMA Lolendo.

28a 2 Pet. 2:19–22.

^b Mal. 4:14–20; 8:38;

Luk. 8:11–15;

Yoan. 12:42–43.

^c MOMA Bopengwi.

29a 1 Nef. 1:16–17.

30a 1 Nef. 15:23–24.

31a Mat. 7:13.

32a 1 Nef. 15:26–29.

33a MOMA Konyokola,

Monyokoli.

34a Esod. 23:2.

35a 1 Nef. 8:17–18;

2 Nef. 5:19–24.

37a MOMA Baboti;

Libota.

ete bayoka maloba na ye, ete mbele Nkolo alingaki kolakisa boboto epayi na bango, mpe kobwaka bango mosika te; iyo, tata na ngai ateyaki bango.

38 Mpe esilaki ye koteya bango, mpe kosakola makambo mingi epayi na bango, atindaki bango kobomba mitindo ya Nkolo; mpe asilisaki kolobela bango.

MOKAPO 9

Nefi asali maboke mibale ya masolo ya makomi—Liboke moko moko ebiangami bapalaki ya Nefi—Bapalaki ya minene ezali na mambi ya kala ya mokili; bapalaki ya mike ezali mingi na makambo ya bule. Pene-pene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE makambo nyonso oyo tata na ngai amonaki, mpe ayokaki, mpe alobaki, lokola azalaki kofanda na ema, kati na ^alobwaku ya Lemuele, mpe amonaki lisusu makambo mingi mpenza, oyo ekoki kokomama likolo ya bapalaki oyo te.

2 Mpe sikawa, lokola elobaki ngai mpo na oyo etali bapalaki oyo, tala ezali te bapalaki likolo ya oyo wapi napesi lisolo mobimba ya mambi ya kala ya bato na ngai; mpo ^abapalaki likolo

ya oyo wapi napesi lisolo mobimba ya bato na ngai, napesi yango nkombo ya Nefi; yango wana, ebiangami bapalaki ya Nefi, nsima ya nkombo na ngai moko; mpe bapalaki oyo lisusu ebiangami bapalaki ya Nefi.

3 Nzokande, nazwaki motindo ya Nkolo ete nasala bapalaki oyo, mpo na ^antina ya malamumu koleka ete ekozala na lisolo moko ekomama ya ^bmosala ya bato na ngai.

4 Likolo ya bapalaki mosusu, ekokomama lisolo ya boyangeli ya bakonzi, mpe bitumba mpe boweli ya bato na ngai; yango wana bapalaki oyo ezali, mpo na eteni eleki mingi mpo na oyo etali mosala; mpe ^abapalaki mosusu ezali, mpo na eteni eleki mingi, mpo na oyo etali boyangeli ya bakonzi, mpe bitumba mpe boweli ya bato na ngai.

5 Yango wana, Nkolo atindaki ngai nasala bapalaki oyo mpo na ^antina ya bwania na ye, oyo ntina, nayebi te.

6 Kasi Nkolo ^aayebi makambo nyonso uta na ebandeli; yango wana, alengelaka nzela mpo na kokokisa misala na ye nyonso na kati ya bana ya bato; mpo tala, azali na ^bnguya nyonso mpo na kokokisa maloba na ye nyonso. Mpe ezali boye. Amene.

9 1a 1 Nef. 2:4–6, 8, 14–15; 16:6.

2a 1 Nef. 19:2, 4; Yako. 3:13–14; M ya M 1:2–11; Mal&May 10:38–40. MOMA Bapalaki.

3a Mal&May 3:19.

b 1 Nef. 6:3.

4a Yako. 1:2–4; M ya M 1:10.

5a 1 Nef. 19:3; M ya M 1:7; Alma 37:2, 12, 14.

6a 2 Nef. 9:20; Mal&May 38:2; Mose 1:6, 35. MOMA Moyebi ya Nyonso. b Mat. 28:18.

MOKAPO 10

Lehi alobi yambo esalema ete Bayuda bakokamatama na boumbu na bato ya Babiloni—Ayebisi boyei ya Masiya, Mobikisi, Mosikoli na kati ya Bayuda—Lehi ayebisi lisusu boyei ya moko oyo akobatisa Mwana ya mpate ya Nzambe—Lehi ayebisi liwa mpe bosekwi ya Masiya—Amekisi bopanzani mpe bosangani ya Yisalaele na nzete ya elaya—Nefi alobi mpo na oyo etali Mwana na Nzambe, likabo ya Molimo Mosantu, mpe esengeli ya kozala na bosembo. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ngai, Nefi, nakobi kopesa lisolo likolo ya “bapalaki oyo ya botamboli ya misala na ngai, mpe boyangeli, mpe mosala na ngai ya Nzambe; yango wana, mpo na kokoba na lisolo na ngai, nasengeli koloba na moke makambo ya tata na ngai, mpe lisusu na bandeko na ngai ya mibali.

2 Mpo tala, esalemaki ete esilaki tata na ngai kosukisa koloba maloba na “ndoto na ye, mpe lisusu kolendisanga bango na molende nyonso, alobelaki bango mpo na oyo etali Bayuda—

3 Ete ekosila bango kobebi-

sama, kutu engumba monene wana ya “Yelusaleme, mpe ekosila mingi ^bkomemama mosika bakangemi kati na “Babiloni, engebene na ntango esengeli ya Nkolo ye moko, “bakozonga lisusu, iyo, kutu bakozongisama uta na bokangemi; mpe nsima na bango kozongisama uta na bokangemi bakozwa lisusu mboka ya bosangoli libula na bango.

4 Iyo, kutu “mibu nkama motoba uta ntango tata na ngai alongwaki na Yelusaleme, Nkolo Nzambe akobimisa ^bprofeta moko na kati ya Bayuda—kutu “Masiya, to, na maloba mosusu, Mobikisi ya mokili.

5 Mpe alobaki lisusu mpo na oyo etali baprofeta, lolenge boni motango monene ya bato “bata-tolaki makambo oyo, mpo na oyo etali Masiya, oyo alobelaki, soki te Mosikoli oyo ya mokili.

6 Yango wana, bato nyonso bazalaki na “ezalela ya libunga mpe ya bokwei, mpe balingaki kozala boye libela longola se soki bataleli Mosikoli oyo.

7 Mpe alobaki lisusu na ntina ya “profeta moko oyo akoya liboso ya Masiya, mpo na kolengela nzela ya Nkolo—

8 Iyo, kutu akokende mpe

10 1a 1 Nef. 9:1–5; 19:1–6;

Yako. 1:1–4.

2a 1 Nef. 8.

3a Eset. 2:6;

2 Nef. 6:8;

Elam. 8:20–21.

b 587 LMK; tala

Molongo ya

Makambo kati

na bobakisi.

2 Nef. 25:10.

c Ejek. 24:2;

1 Nef. 1:13;

Omin. 1:15.

d Yil. 29:10;

2 Nef. 6:8–9.

4a 1 Nef. 19:8;

2 Nef. 25:19;

3 Nef. 1:1.

b 1 Nef. 22:20–21.

c MOMA Masiya.

5a Yako. 7:11;

Mos. 13:33;

Elam. 8:19–24;

3 Nef. 20:23–24.

6a MOMA Bokwei ya

Adama mpe Eva.

7a 1 Nef. 11:27;

2 Nef. 31:4.

akobelela na esobe: “Bolengela nzela ya Nkolo, mpe bosomebola nzela na ye; mpo ezali na moko na kati na bino oyo boyebi te; mpe aleki ngai na nguya; oyo ya ye singa ya sapato nalongobani te kokangola. Mpe tata na ngai alobaki mingi mpo na oyo etali likambo oyo.

9 Mpe tata na ngai alobaki ete akobatisa na “Betabara, na ngambo ya Yaladene; mpe alobaki lisusu ^bakobatisa na mai; kutu ete akobatisa Masiya na mai.

10 Mpe ekosila ye kobatisa Masiya na mai, akomona mpe akopesa litatoli ete abatisaki “Mwana ya mpate na Nzambe, oyo akolongola masumu na mokili.

11 Mpe esalemaki ete esilaki tata na ngai koloba maloba oyo, alobelaki bandeko mibali na ngai mpo na oyo etali nsango malamumu oyo ekoteyama na kati ya Bayuda, mpe lisusu mpo na oyo etali ^abobebisami ya Bayuda moke moke kati na ^bbozangi boyambi. Mpe ekosilisa bango ^ckoboma Masiya, oyo akoya, mpe ekosila ye kowa, ^dakosekwa uta na bakufi, mpe akomimonisa, na nzela ya ^eMolimo Mosantu, epayi ya Bayuda-te.

12 Iyo, kutu tata na ngai alobaki mingi mpo na oyo etali Bayuda-te, mpe lisusu mpo na oyo etali ndako ya Yisalaele, ete bakomekisama ^anzete ya elaya, oyo kani bitape bikobukama mpenza mpe ^bbikopanzama likolo ya etando nyonso ya mabele.

13 Yango wana, alobaki ete esengeli mpenza tokambama esika moko kati na boyokani na ^amboka ya elaka, mpo na kokokisa maloba ya Nkolo, ete tokopanzama likolo ya etando nyonso ya mabele.

14 Mpe ekosila ndako ya Yisalaele kopanzama, ^abakosangisama lisusu esika moko; to, mpo na kosukisa, ekosila baoyo bazali ^bBayuda-te kozwa litondi ya Nsango malamumu, bitape ya mboka ya ^cnzete ya elaya to mintika ya ndako ya Yisalaele, mikokangisama na kati, to mikoya na boyebi ya Masiya ya solo, Nkolo na bango mpe Mosikoli na bango.

15 Mpe na elobeli ya lolenge oyo nde tata na ngai asakolaki mpe alobaki epayi ya bandeko mibali na ngai, mpe asakolaki lisusu makambo mingi koleka

8a Yis. 40:3;
Mat. 3:1–3.

9a Yoan. 1:28.

^b MOMA Yoane
Mobatisi.

10a MOMA Mwana ya
mpate ya Nzambe.

11a Yako. 4:14–18.

^b Morm. 5:14.

^c MOMA Bobakami na
ekulusu;
Yesu Klisto.

^d MOMA Bosekwi.

^e MOMA Molimo
Mosantu.

12a Gen. 49:22–26;

1 Nef. 15:12;

2 Nef. 3:4–5;

Yako. 5; 6:1–7.

MOMA Elanga ya
vinyo ya Nkolo;
Nzete ya elaya.

^b 1 Nef. 22:3–8.

MOMA Yisalaele—

Bopanzani ya
Yisalaele.

13a 1 Nef. 2:20.

MOMA Mboka
Elakelama.

14a MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

^b 1 Nef. 13:42;

Mal&May 14:10.

^c Yako. 5:8, 52,
54, 60, 68.

oyo nakomi na buku oyo te; mpo nakomaki mingi na yango, lokola elongobanaki mpo na ngai na ^abuku na ngai mosusu.

16 Mpe makambo nyonso wana, oyo nalobaki, masalemaki lokola ezalaki tata na ngai kofanda na ema, na lobwaku ya Lemuele.

17 Mpe esalemaki ete esilaki ngai, Nefi, koyoka ^amaloba nyonso ya tata na ngai, mpo na oyo etali makambo oyo amonaki na ^blimoni, mpe lisusu makambo oyo alobaki na nguya ya Molimo Mosantu, oyo nguya azwaki na nzela ya bondimi na Mwana ya Nzambe—mpe Mwana ya Nzambe azalaki ^cMasiya oyo akoya—ngai, Nefi, nazalaki na mposa lisusu ete nakoka komona, mpe koyoka, mpe koyeba makambo oyo, na nguya ya ^dMolimo Mosantu, oyo azali likabo ya Nzambe epayi ya baoyo nyonso balukaka ye na ^eetingia, ezala na ^fbileko ya kala mpe na eleko oyo akomimonisa epayi ya bana ya bato mpe lokola.

18 Mpo azali ^ase ndenge moko lobi, lelo, mpe libela; mpe nzela elengelami mpo na bato nyonso uta na bokelami ya mokili, soki

ekozala bongo ete bayamboli mpe bayei epayi na ye.

19 Mpo oyo akoluka na molende akozwa; mpe ^amibombamo ya Nzambe mikofungwama epayi na bango, na nguya ya ^bMolimo Mosantu, ezala na bileko oyo mpe lokola na bileko ya kala, mpe na bileko ya kala mpe na bileko ekoya mpe lokola; yango wana, ^cnzela ya Nkolo ezali zunguluke ya seko.

20 Boye omikundola, O moto, mpo na misala na yo nyonso okomemama na ^abosambisi.

21 Yango wana, soki olukaki kosala na nkuna na mikolo ya ^amomekano na yo, nde okutami ^bna mbindo liboso ya kiti ya bosambisi ya Nzambe; mpe eloko moko te ya mbindo ekoki kofanda na Nzambe; yango wana, osengeli kobwakama mosika libela.

22 Mpe Molimo Mosantu apesi likoki ete naloba makambo oyo, mpe nawangani yango te.

MOKAPO 11

Nefi amoni Molimo ya Nkolo mpe nzete ya bomoi elakisami epayi na ye na limoni—Amoni mama ya Mwana ya Nzambe mpe ayekoli

15a 1 Nef. 1:16–17.

17a Enos. 1:3;
Alma 36:17.

b 1 Nef. 8:2.

c MOMA Masiya.

d MOMA Molimo Mosantu.

e Mor. 10:4–5, 7, 19.

f Mal&May 20:26.

18a Ebe. 13:8;

Morm. 9:9;

Mal&May 20:12.

MOMA Bonzambe,
Nzambe.

19a MOMA Mibombamo
ya Nzambe.

b MOMA Molimo
Mosantu.

c Alma 7:20;

Mal&May 3:2; 35:1.

20a Mosak. 12:14;

2 Nef. 9:46.

MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

21a Alma 34:32–35.

b 1 Kol. 6:9–10;

3 Nef. 27:19;

Mal&May 76:50–62;

Mose 6:57.

bonkonde ya Nzambe—Amoni libatisi, mosala, mpe bobakami ya Mwana ya mpate ya Nzambe na ekulusu—Amoni lisusu bobiangi mpe mosala ya Bapostolo Zomi na mibale ya Mwana ya mpate. Pene-pene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mpo esalemaki ete esilaki ngai koyoka mposa ya koyeba makambo oyo tata na ngai amonaki, mpe kondimaka ete Nkolo akokaki kosala ete eyebana epayi na ngai, lokola efandaki ngai “komanyolaka na motema na ngai, ^bnakumbamaki mosika na Molimo ya Nkolo, iyo, kati na ‘ngomba ya molai koleka, oyo namonaki naino te, mpe likolo na yango natiaki naino te lokolo na ngai.

2 Mpe Molimo alobaki epayi na ngai: Tala, mposa na yo ezali nini?

3 Mpe nalobaki: nazali na mposa ya komona makambo oyo tata na ngai “amonaki.

4 Mpe Molimo alobaki epayi na ngai: Ondimi ete tata na yo amonaki “nzete oyo alobelaki?

5 Mpe nalobaki: Iyo, oyebi ete “nandimi maloba nyonso ya tata na ngai.

6 Mpe elobaki ngai maloba oyo, Molimo agangaki na mongongo

makasi, kolobaka: Hozana na Nkolo, Nzambe oyo aleki likolo; mpo azali Nzambe likolo ya “mabele nyonso, iyo, kutu likolo ya nyonso. Mpe opambolami, Nefi, mpo ete ^bondimi Mwana ya Nzambe oyo aleki likolo; yango wana, okomona makambo oyo ozalaki na yango mposa.

7 Mpe tala eloko oyo ekopesama epayi na yo lokola “elembo, ete ekosila yo komona nzete oyo eboti mbuma oyo tata na yo amekaki, okomona lisusu moto moko kokitaka uta na lola, mpe ye nde okotatola; mpe ekosila yo kotatola ye ^bokopesa litatoli ete ezali Mwana ya Nzambe.

8 Mpe esalemaki ete Molimo alobaki epayi na ngai: Tala! Mpe natalaki mpe namonaki nzete moko; mpe ezalaki lokola “nzete oyo tata na ngai amonaki; mpe kitoko na yango ezalaki ya mosika koleka, iyo, kolekaka kitoko nyonso, mpe ^bmpembe na yango elekaki mpembe ya mvula ya mpembe oyo epusami na mopepe.

9 Mpe esalemaki ete esilaki ngai komona nzete yango, nalobaki epayi na Molimo yango: namoni olakisi ngai nzete oyo ezali “motuya koleka nyonso.

10 Mpe alobaki epayi na ngai: Mposa na yo ezali nini?

11 *a* Mal&May 76:19.
MOMA Komanyola.
b 2 Kol. 12:1–4;
Emon. 21:10;
2 Nef. 4:25;
Mose 1:1.
c Dut. 10:1;
Etel. 3:1.

3*a* 1 Nef. 8:2–34.
4*a* 1 Nef. 8:10–12;
15:21–22.
5*a* 1 Nef. 2:16.
6*a* Esod. 9:29;
2 Nef. 29:7;
3 Nef. 11:14;
Mose 6:44.

b MOMA Boyambi,
Kondima.
7*a* MOMA Elembo.
b MOMA Litatoli.
8*a* 1 Nef. 8:10.
b 1 Nef. 8:11.
9*a* 1 Nef. 11:22–25.

11 Mpe nalobaki epayi na ye: Koyeba “ndimbola na yango—mpo nalobaki epayi na ye lokola moto alobaka; mpo namonaki ete azalaki na ^blolenge ya moto; kasi nzokande, nayebaki ete ezalaki Molimo ya Nkolo; mpe alobaki epayi na ngai lokola moto alobaka na mosusu.

12 Mpe esalemaki ete alobaki epayi na ngai: Tala! Mpe natalaki lokola soki epayi na ye, mpe namonaki ye te; mpo alongwaki uta na liboso ya miso na ngai.

13 Mpe esalemaki ete natalaki mpe namonaki engumba monene ya Yelusaleme, mpe bingumba mosusu mpe lokola. Mpe namonaki engumba ya Nasalete; mpe kati na engumba ya “Nasalete, namonaki ^bmoseka moko, mpe azalaki bonzenga mpe mpe-mbe mingi koleka.

14 Mpe esalemaki ete namonaki ^alola efungwami; mpe anjelu akitaki mpe atelemaki liboso na ngai; mpe alobaki epayi na ngai: Nefi omoni nini?

15 Mpe nalobaki epayi na ye: Moseka moko, kitoko mpe bonzenga mingi ya koleka likolo ya baseka nyonso.

16 Mpe alobaki epayi na ngai: Oyebi bonkonde ya Nzambe?

17 Mpe nalobaki epayi na ye:

Nayebi ete alingi bana na ye; nzokande, nayebi ndimbola ya makambo nyonso te.

18 Mpe alobaki epayi na ngai: Tala, “moseka oyo omonaki azali ^bmama ya Mwana ya Nzambe, na lolenge ya mosuni.

19 Mpe esalemaki ete namonaki ete amemamaki mosika na Molimo; mpe esilaki ye kome-mama mosika na “Molimo na ntaka ya ntango moko, anjelu alobaki epayi na ngai, kolobaka: Tala!

20 Mpe natalaki mpe namonaki moseka yango lisusu, komemaka “mwana na maboko na ye.

21 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Tala “Mwana ya mpate ya Nzambe, iyo, kutu ^bMwana ya “Tata ya Seko! Oyebi ndimbola ya ^anzete oyo tata na yo amonaki?

22 Mpe nayanolaki ye, kolobaka: Iyo, ezali ^abolingo ya Nzambe, oyo esopani na mitema ya bana ya bato; yango wana, ezali eloko oyo esengelami mingi koleka biloko nyonso.

23 Mpe alobaki epayi na ngai, kolobaka: Iyo, mpe ya ^aelengi mingi koleka mpo na molimo.

24 Mpe esilaki ye koloba maloba oyo, alobaki epayi na ngai:

11a Gen. 40:8.
b Etel. 3:15–16.

13a Mat. 2:23.
b Luk. 1:26–27;
Alma 7:10.
MOMA Malia,
Mama ya Yesu.

14a Ejek. 1:1;
1 Nef. 1:8.

18a Yis. 7:14;
Luk. 1:34–35.

b Mos. 3:8.
19a Mat. 1:20.
20a Luk. 2:16.
21a MOMA Mwana ya
mpate ya Nzambe.
b MOMA Yesu Klisto.
c MOMA Bonzambe,

Nzambe—
Nzambe Tata.
d 1 Nef. 8:10;
Alma 5:62.
MOMA Nzete
ya bomoi.
22a MOMA Bolingo.
23a MOMA Bosepeli.

Tala! Mpe natalaki, mpe namonaki Mwana ya Nzambe “koke-ndaka na kati ya bana ya bato; mpe namonaki mingi bakwei na makolo na ye mpe bazali kokumbamela ye.

25 Mpe esalemaki ete namonaki ete “lingenda ya ebende, oyo tata na ngai amonaki, ezalaki liloba ya Nzambe, oyo ekambaka na liziba ya ^bmai ya bomoi, soki te ^cnzete ya bomoi; oyo mai ezali elilingi ya bolingo ya Nzambe; mpe lisusu namonaki ete nzete ya bomoi ezalaki elilingi ya bolingo ya Nzambe.

26 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai lisusu boye: Tala mpe mona “bonkonde ya Nzambe!

27 Mpe natalaki mpe “namonaki Mosikoli ya mokili, oyo tata na ngai alobelaki; mpe lisusu namonaki ^bprofeta oyo akolengela nzela liboso na ye. Mpe Mwana ya mpate ya Nzambe akendaki mpe ^cabatisamaki na ye; mpe esilaki ye kobatisama, namonaki lola efungwani, mpe Molimo Mosantu akiti uta na lola mpe afandi likolo na ye na lolenge ya ^debenga.

28 Mpe namonaki ete akendaki kosalelaka bato, na “nguya mpe nkembo monene; mpe ebele ya bato basanganaki elongo mpo

na koyoka ye; mpe namonaki ete babenganaki ye uta na kati na bango.

29 Mpe namonaki lisusu “zomi na mibale mosusu kolandaka ye. Mpe esalemaki ete bamemamaki na Molimo mosika uta na liboso ya elongi na ngai, mpe namonaki bango te.

30 Mpe esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai lisusu kolobaka: Tala! Mpe natalaki, mpe namonaki lola efungwani lisusu, mpe namonaki “banjelu kokitaka likolo ya bana ya bato; mpe basalelaki bango.

31 Mpe alobaki epayi na ngai lisusu, boye: Tala! Mpe natalaki, mpe namonaki Mwana ya mpate ya Nzambe kokendaka na kati ya bana ya bato. Mpe ebele ya bato oyo bazalaki bakoni, mpe baoyo batungisamaki na bokono ya ndenge nyonso, mpe na “bazabulu mpe ^bmilimo ya mbindo; mpe anjelu alobaki mpe alakisaki makambo oyo nyonso epayi na ngai. Mpe ^cbabikisamaki na nguya ya Mwana ya mpate ya Nzambe; mpe babenganaki zabulu mpe milimo ya mbindo.

32 Mpe esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai lisusu kolobaka: Tala! Mpe natalaki mpe namonaki Mwana ya mpate ya

24a Luk. 4:14–21.

25a 1 Nef. 8:19.

b MOMA Mai ya bomoi.

c Gen. 2:9;

Alma 32:40–41;

Mose 4:28, 31.

26a 1 Nef. 11:16–33.

27a 2 Nef. 25:13.

b Mat. 11:10;

1 Nef. 10:7–10;

2 Nef. 31:4.

c MOMA Kobatisa, Libatisi.

d MOMA Ebenga, Elembo ya.

28a Mal&May 138:25–26.

29a MOMA Apostolo.

30a MOMA Banjelu.

31a Mal. 5:15–20;

Mos. 3:5–7.

MOMA Zabulu.

b MOMA Molimo—

Milimo mabe.

c MOMA Bobikisi

na bokono,

Kobikisa bakoni.

Nzambe, ete akamatamaki na bato; iyo, Mwana ya Nzambe ya libela “asambisamaki na mokili; mpe namonaki mpe napesi litatoli.

33 Mpe ngai, Nefi, namonaki ete atombolamaki likolo ya “ekulusu mpe ^babomamaki mpo na masumu ya mokili.

34 Mpe esilaki ye kobomama, namonaki ebele ya bato ya mabele, ete basanganaki elongo mpo na kobunda na bapostolo ya Mwana ya mpate; mpo boye nde ebiangamaki Bazomi na mibale na anjelu ya Nkolo.

35 Mpe ebele ya bato ya mabele basanganaki elongo; mpe namonaki bazalaki kati na “ndako ya monene mpe ya etando, lokola ndako oyo tata na ngai amonaki. Mpe anjelu ya Nkolo alobaki epayi na ngai lisusu kolobaka: Tala mokili mpe bwania na yango, iyo, tala ndako ya Yisaelaele esangani mpo na kobunda na bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate.

36 Mpe esalemaki ete namonaki mpe napesi litatoli, ete ndako ya monene mpe ya etando ezalaki “lolendo ya mokili; mpe ekweyaki mpe bokwei na yango ezalaki monene mpenza. Mpe anjelu ya Nkolo alobaki epayi na ngai kolobaka: Boye nde ekozala bobebisami ya bikolo nyonso, mabota nyonso,

minoko nyonso mpe bato nyonso, baoyo bakobunda na bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate.

MOKAPO 12

Nefi amoni mboka ya elaka na limoni; bosembo, mabe, mpe bokwei ya bafandi na yango; boyei ya Mwana ya mpate ya Nzambe na kati na bango; lolenge boni Bayekoli Zomi na mibale mpe Bapostolo Zomi na mibale bakosambisa Yisaelaele; ezalela ya bosoto mpe ya mbindo ya baoyo babebaki moke moke kati na bozangi boyambi. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai: Tala, mpe mona nkona na yo, mpe lisusu nkona ya bandeko mibali na yo. Mpe natalaki mpe namonaki “mboka ya elaka; mpe namonaki ebele ya bato, iyo, kutu lokola soki ezalaki na motango monene lokola zelo ya mbu.

2 Mpe esalemaki ete namonaki ebele ya bato basanganaki esika moko mpo na kobunda, bango na bango; mpe namonaki “bitumba, mpe nungunungu ya bitumba, mpe kobomaboma na mompanga na kati ya bato.

3 Mpe esalemaki ete namonaki nkola mingi koleka, engebene na lolenge ya bitumba mpe boweli

32a Mal. 15:17–20.
33a Yoan. 19:16–19;
Mos. 3:9–10;
3 Nef. 27:14.
MOMA Ekulusu.

b MOMA Bomikabi,
Komikaba.
35a 1 Nef. 8:26; 12:18.
36a MOMA Lolendo.
12 1a MOMA Mboka

Elakelama.
2a Enos. 1:24;
Morm. 8:7–8.
MOMA Etumba.

na mboka; mpe namonaki bingumba mingi, iyo, kutu mingi ete natangaki yango te.

4 Mpe esalemaki ete namonaki ^alondende ya ^bmolili likolo ya etando ya mboka ya elaka; mpe namonaki minkalikali, mpe nayokaki kake, mpe boningani ya mabele, mpe ndenge nyonso ya makelele ya lokito; mpe namonaki mabele mpe mabanga, ete epasukaki; mpe namonaki bangomba ebukanaki na biteni; mpe namonaki bitando ya polele ya mabele, ete ebukanaki; mpe namonaki bingumba mingi ete ^cezindaki; mpe namonaki mingi oyo ezikaki na moto; mpe namonaki mingi ete ekweyaki na mabele, na ntina ya boningani na yango.

5 Mpe esalemaki ete esilaki ngai komona makambo oyo, namonaki ^ambongi ya molili, ete elekaki mosika uta na etando ya mabele; mpe tala, namonaki ebele ya bato oyo bakweyaki te na ntina ya masambisi minene mpe ya nsomo ya Nkolo.

6 Mpe namonaki lola efungwani, mpe ^aMwana ya mpate ya Nzambe kokitaka uta na lola, mpe akitaki mpe amilakisaki epayi na bango.

7 Mpe namonaki lisusu mpe napesi litatoli ete Molimo

Mosantu akitaki likolo ya ^azomi na mibale basusu; mpe bakulisamaki na Nzambe, baponamaki.

8 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai kolobaka: Tala bayekoli zomi na mibale ya Mwana ya mpate, baoyo baponami mpo na kosala epayi na nkona na yo.

9 Mpe alobaki epayi na ngai: Omikundoli ^abapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate? Tala ezali ^bbango oyo bakosambisa mabota zomi na mibale ya Yisaelae; yango wana, basali zomi na mibale ya nkona na yo bakosambisama na bango; mpo bozali bato ya ndako ya Yisaelae.

10 Mpe ^abasali zomi na mibale oyo omoni bakosambisa nkona na yo. Mpe, tala, bazali basembo mpo na libela; mpo na ntina ya bondimi na bango na Mwana ya mpate ya Nzambe ^bbilamba na bango ekomisami mpembe na makila na ye.

11 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai, boye: Tala! Mpe natalaki, mpe namonaki ^ankola misato elekaki na bosembo; mpe bilamba na bango ezalaki mpembe kutu lokola Mwana ya mpate ya Nzambe. Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Baoyo bako misami mpembe na makila ya Mwana ya mpate, na ntina ya bondimi na bango na ye.

4a Elam. 14:20–28.

b 1 Nef. 19:10.

c 3 Nef. 8:14.

5a 3 Nef. 8:20; 10:9.

6a 2 Nef. 26:1, 9;

3 Nef. 11:3–17.

7a 3 Nef. 12:1; 19:12–13.

9a Luk. 6:13.

b Mat. 19:28;

Mal&May 29:12.

МoMа Bosambisi,

ya Nsuka.

10a 3 Nef. 27:27;

Morm. 3:18–19.

b Emon. 7:14;

Alma 5:21–27;

13:11–13;

3 Nef. 27:19–20.

11a 2 Nef. 26:9–10;

3 Nef. 27:30–32.

12 Mpe ngai, Nefi, namonaki lisusu mingi ya “nkola ya minei oyo elekaki na bosembo.

13 Mpe esalemaki ete namonaki ebele ya bato ya mabele basangani esika moko.

14 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Tala nkona na yo, mpe lisusu nkona ya bandeko na yo ya mibali.

15 Mpe esalemaki ete natalaki mpe namonaki bato ya nkona na ngai basangani esika moko elongo kati na ebele ya bato “kotele-melaka nkona ya bandeko mibali na ngai; mpe basanganaki esika moko mpo na kobunda.

16 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai, kolobaka: Tala liziba ya “mai ya mbindo oyo tata na yo amonaki; iyo, kutu ^bebale oyo alobelaki; mpe bozindo na yango ezali bozindo ya ^clifelo.

17 Mpe ^alondende ya molili ezali masenginia ya zabulu, oyo ^bezipi miso, mpe ekomisi mitema ya bana ya bato makasi, mpe ekokamba bango mosika kati na ^cnzela ya monene, ete bawa mpe babunga nzela.

18 Mpe ^dndako ya monene mpe ya etando, oyo tata na yo amonaki, ezali ^bbililingi mpamba ya makanisi mpe ^clolendo ya bana ya bato. Mpe ^dlibulu monene

mpe ya nsomo likaboli bango; iyo, kutu liloba ya ^eboyengebene ya Nzambe ya Seko, mpe Masiya oyo azali Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo kani Molimo Mosantu apesi litatoli, uta na ebandeli ya mokili kino na ntango oyo, mpe uta na ntango oyo kokende liboso mpe libela.

19 Mpe ntango elobaki anjelu maloba oyo, natalaki mpe namonaki ete nkona ya bandeko mibali na ngai ewelanaki na nkona na ngai, engebene na liloba ya anjelu; mpe na ntina ya lolendo ya nkona na ngai, mpe ^amasenginia ya zabulu, namonaki ete nkona ya bandeko mibali na ngai ^bbalongaki bato ya nkona na ngai.

20 Mpe esalemaki ete natalaki, mpe namonaki bato ya nkona ya bandeko mibali na ngai balongaki nkona na ngai; mpe bake-ndaki na ebele ya bato likolo ya etando ya mboka.

21 Mpe namonaki bango basangani esika moko na ebele ya bato; mpe namonaki ^abitumba mpe nungunungu ya bitumba na kati na bango; mpe kati na bitumba mpe kati na nungunungu ya bitumba namonaki nkola mingi koleka.

22 Mpe anjelu alobaki epayi

12a Alma 45:10–12;
Elam. 13:5, 9–10;
3 Nef. 27:32;
4 Nef. 1:14–27.

15a Morm. 6.

16a MOMA Bosoto,
Ya bosoto.
^b 1 Nef. 8:13; 15:26–29.
^c MOMA Lifelo.

17a 1 Nef. 8:23; 15:24;
Mal&May 10:20–32.

^b MOMA Bopengwi.

^c Mat. 7:13–14.

18a 1 Nef. 8:26; 11:35–36.

^b Yil. 7:24.

^c MOMA Lolendo.

^d Luk. 16:26;
1 Nef. 15:28–30.

^e MOMA Boyengebene.

19a MOMA Kosenginia,
Lisenginia.

^b Jar. 1:10;

M ya M 1:1–2.

21a Morm. 8:8;
Mor. 1:2.

MOMA Etumba.

na ngai: Tala baoyo ^abakobeba moke moke kati na bozangi boyambi.

23 Mpe esalemaki ete namonaki, esilaki bango kobeba moke moke kati na bozangi boyambi, bakomaki ^abato moko baimdo, bato bayinama, mpe ^bbato ya mbindo, ^cbatonda na goigoi mpe ndenge nyonso ya bonsomo.

MOKAPO 13

Nefi amoni na limoni eklezia ya zabulu etiami na kati ya Bayuda-te, bobomboli mpe kolonizasio ya Amerika, bobungisi ya biteni mingi ya polele mpe ya motuya ya Biblia, ezalela elandi ya bopengwi ya baoyo bazali Bayuda-te, bozongisi ya nsango malamau, boyei ya makomi ya mikolo ya nsuka, mpe botongi ya Siona. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai kolobaka: Tala! Mpe natalaki mpe namonaki bikolo mpe babokonzi.

2 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Omoni nini? Mpe nalobaki: Namoni bikolo mpe babokonzi.

3 Mpe alobaki epayi na ngai: Oyo ezali bikolo mpe babokonzi ya Bayuda-te.

4 Mpe esalemaki ete namonaki

na kati ya bikolo ya ^aBayuda-te, bokeli ya ^beklezia ya monene.

5 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Tala bokeli ya eklezia oyo ezali ya nsomo mingi koleka likolo ya baeklezia nyonso misusu, oyo ^aebomi basantu ya Nzambe, iyo, mpe ekonyokola bango mpe ekolinga bango ba nsinga, mpe ekangi bango na ^bnkanga ya ebende, mpe ememi bango kati na bokangemi.

6 Mpe esalemaki ete namonaki ^aeklezia monene mpe ya nsomo; mpe namonaki ^bzabulu ete azalaki mokeli na yango.

7 Mpe lisusu namonaki ^awolo, mpauni, mpe bilamba ya swa, mpe nsalaba mpe lino ya kilo ya malonga, mpe ndenge nyonso ya bilamba ya motuya; mpe namonaki basi mingi ya pite.

8 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai, kolobaka: Tala wolo, mpe mpauni, mpe bilamba ya swa, mpe nsalaba, mpe lino ya kilo mpe ya malonga, mpe bilamba ya motuya, mpe basi ya pite, bazali ^amposa ya eklezia ya monene mpe ya nsomo.

9 Mpe lisusu mpo na masanzoli ya mokili nde ^ababomi basantu ya Nzambe, mpe bamemaki bango kati na bokangemi.

10 Mpe esalemaki ete natalaki mpe namonaki mai mingi;

22a 1 Nef. 15:13;

2 Nef. 26:15.

23a 2 Nef. 26:33.

b 2 Nef. 5:20–25.

c MOMA Bogoigoi,
Goigoi.

13 4a MOMA Bayuda-te.

b 1 Nef. 13:26, 34;

14:3, 9–17.

5a Emon. 17:3–6;

1 Nef. 14:13.

b Yil. 28:10–14.

6a Mal&May 88:94.

MOMA Zabulu—

Eklezia ya zabulu.

b 1 Nef. 22:22–23.

7a Morm. 8:36–38.

8a Emon. 18:10–24;

Morm. 8:35–38.

9a Emon. 13:4–7.

mpe ekabolaki baoyo bazali Bayuda-te uta na nkona ya bandeko na ngai ya mibali.

11 Mpe esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai: Tala nkele ya Nzambe ezali likolo ya nkona ya bandeko na yo ya mibali.

12 Mpe natalaki mpe namonaki moto moko na kati ya baoyo bazalaki Bayuda-te, oyo akabwanaki na nkona ya bandeko mibali na ngai na mai mingi; mpe namonaki “Molimo ya Nzambe, ete akitaki mpe asalaki likolo ya moto yango; mpe akendaki likolo ya mai mingi, kutu epayi na nkona ya bandeko mibali na ngai, baoyo bazalaki na mboka elakelama.

13 Mpe esalemaki ete namonaki Molimo ya Nzambe, ete asalaki likolo ya basusu oyo bazalaki Bayuda-te; mpe bakendaki uta na bokangemi, likolo ya mai mingi.

14 Mpe esalemaki ete namonaki “ebele mingi ya Bayuda-te likolo ya ^bmboka ya elaka; mpe namonaki nkele ya Nzambe, ete ezalaki likolo ya nkona ya bandeko mibali na ngai; mpe ^bbapanzamani liboso ya baoyo bazalaki Bayuda-te mpe babetamaki.

15 Mpe namonaki Molimo ya Nkolo, ete ezalaki likolo ya Bayuda-te, mpe bafulukaki mpe bazwaki ^amboka ya bosangoli

libula na bango; mpe namonaki ete bazalaki mpembe, mpe bonzenga mpe ^bkitoko mingi koleka, lokola bato na ngai yambo ete ^cbabomama.

16 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, namonaki ete Bayuda-te baoyo bakendaki uta na bokangemi bamikitisaki liboso ya Nkolo, mpe nguya ya Nkolo ezalaki elongo na ^abango.

17 Mpe namonaki ete mama na bango Bayuda-te basanganaki esika moko likolo ya mai, mpe lisusu likolo ya mabele, mpo na kobunda na bango.

18 Mpe namonaki ete nguya ya Nzambe ezalaki elongo na bango, mpe lisusu ete nkele ya Nzambe ezalaki likolo na bango nyonso oyo basanganaki esika moko mpo na kobunda na bango.

19 Mpe ngai, Nefi, namonaki ete Bayuda-te baoyo bakendaki uta na bokangemi ^abakangolamaki na nguya ya Nzambe uta na maboko ya bikolo nyonso misusu.

20 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, namonaki ete bafulukaki na mboka; mpe namonaki ^abuku moko, mpe ememamaki na kati na bango.

21 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Oyebi ndimbola ya buku oyo?

12a MOMA Bofuli, Kofula.

14a 2 Nef. 1:11;
Morm. 5:19–20.

b MOMA Mboka
Elakelama.

c 1 Nef. 22:7–8.

MOMA Yisalaele—
Bopanzani ya
Yisalaele.

15a 2 Nef. 10:19.

b 2 Nef. 5:21.

c Morm. 6:17–22.

16a Mal&May 101:80.

19a 2 Nef. 10:10–14;
3 Nef. 21:4;

Etel. 2:12.

20a 1 Nef. 14:23.

22 Mpe nalobaki epayi na ye: Nayebi te.

23 Mpe alobaki: Tala ebimi uta na monoko ya Moyuda. Mpe ngai, Nefi, namonaki yango; mpe alobaki epayi na ngai: “Buku oyo omoni ezali ^blisolo ya makomi ya ‘Bayuda, oyo ezali na mayokani ya Nkolo, oyo asalaki na ndako ya Yisalaele; mpe lisusu ezali na mingi ya masakoli ya bapropeta basantu; mpe ezali lisolo ya makomi lolenge moko mpe lokola minkoma oyo ezali likolo ya ^dbapalaki ya motako, longola se ezali mingi mpenza te; kasi, ezali na mayokani ya Nkolo, oyo asalaki na ndako ya Yisalaele; yango wana, ezali ya motuya monene mpenza mpo na Bayuda-te.

24 Mpe anjelu ya Nkolo alobaki epayi na ngai: Omonaki ete buku oyo ebimaki uta na monoko ya Moyuda; mpe ntango ebimaki uta na monoko ya Moyuda ezalaki na litondi ya nsango malamumu, oyo kani bapostolo zomi na mibale bapesi litatoli; mpe bapesi litatoli engebene na bosolo oyo ezali na Mwana ya mpate ya Nzambe.

25 Yango wana, makambo oyo ekendaki uta na ^aBayuda na bopeto epayi ya ^bBayuda-te, engebene na bosolo oyo ezali na Nzambe.

26 Mpe esili yango kokende na loboko ya bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate, uta na Bayuda ^eepayi ya Bayuda-te, omoni bokeli ya ^beklezia wana ya ‘monene mpe ya nsomo, oyo ezali ya nsomo mingi koleka baeklezia nyonso misusu; mpo tala, ^dbalongoli uta na nsango malamumu ya Mwana ya mpate biteni mingi oyo ezalaki ^epolele mpe motuya mingi koleka nyonso; mpe lisusu mayokani mingi ya Nkolo balongolaki.

27 Mpe nyonso oyo basalaki ete bakoka kobebisa nzela ya sembo ya Nkolo, ete bakoka kzipa miso mpe koyeisa mitema ya bana ya bato makasi.

28 Yango wana, omoni ete esilaki buku kokende na nzela ya maboko ya eklezia ya monene mpe ya nsomo, ete makambo mingi ya polele mpe ya motuya elongolamaki uta na buku yango, oyo ezali buku ya Mwana ya mpate ya Nzambe.

29 Mpe esilaki makambo oyo ya polele mpe ya motuya kolongolama, yango ekendaki na bikolo nyonso ya Bayuda-te; mpe esilaki yango kokende na bikolo nyonso ya Bayuda-te, iyo, kutu na ngambo ya mai mingi oyo omonaki elongo na Bayuda-te baoyo bakendaki uta na bokangemi,

23a 1 Nef. 13:38;
2 Nef. 29:4–12.
b MOMA Makomi.
c 2 Nef. 3:12.
d 1 Nef. 5:10–13.
25a 2 Nef. 29:4–6;
Mal&May 3:16.

MOMA Bayuda.
b MOMA Bayuda-te.
26a Mat. 21:43.
b MOMA Bopengwi—
Bopengwi ya
eklezia ya baKlisto
ya ebandeli.

c 1 Nef. 13:4–6;
14:3, 9–17.
d Morm. 8:33;
Mose 1:41.
e 1 Nef. 14:20–26;
Bit. Bond. 1:8.

omoni—na ntina ya makambo mingi ya polele mpe ya motuya oyo balongolaki uta na buku, oyo ezalaki polele mpo na bososoli ya bana ya bato, engebene na polele oyo ezali na Mwana ya mpate ya Nzambe—na ntina ya makambo oyo balongolaki uta na nsango malamumu ya Mwana ya mpate, motango monene koleka mingi babetaki mabaku, iyo, na lolenge ete Satana azali na nguya monene likolo na bango.

30 Nzokande, omoni ete Bayuda-te oyo bakendaki uta na bokangemi, mpe baoyo batombolamaki na nguya ya Nzambe likolo ya bikolo misusu, likolo ya etando ya mboka ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu, oyo ezali mboka oyo Nkolo Nzambe asalaki liyokani na tata na yo ete nkona na ye ekozwa lokola “mboka ya bosangoli libula na bango; yango wana, omoni ete Nkolo Nzambe akopesa te nzela ete baoyo bazali Bayuda-te babebisa ^bbosangisi ya nkona na yo nie, oyo ezali na kati ya bandeko na yo ya mibali.

31 Akopesa mpe te nzela ete baoyo bazalaki Bayuda-te “babebisa nkona ya bandeko na yo ya mibali.

32 Nkolo Nzambe akopesa mpe te nzela ete Bayuda-te bawumela

na ezalela ya nsomo ya bokufi miso, oyo omoni bazali na yango, mpo ete biteni ya polele mpe ya motuya mingi koleka ya nsango malamumu oyo elongolamaki na “eklezia wana ya nsomo, oyo kani omonaki bokeli.

33 Yango wana, elobi Mwana ya mpate ya Nzambe: Nakotondisama na boboto mpo na Bayuda-te, kino na kokendaka kotala montika ya ndako ya Yisaelaele na bosambisi monene.

34 Mpe esalemaki ete anjelu ya Nkolo alobaki epayi na ngai, kolobaka: Tala, elobi Mwana ya mpate ya Nzambe, ekosila ngai kokende kotala “montika ya ndako ya Yisaelaele—mpe montika oyo nalobelaki ete ezali nkona ya tata na yo—yango wana, ekosila ngai kokende kotala bango na bosambisi, mpe kobeta bango na loboko ya Bayuda-te, mpe ekosila Bayuda-te ^bkobeta mabaku mingi koleka, na ntina ya biteni ya polele mpe ya motuya koleka ya “nsango malamumu ya Mwana ya mpate oyo elongolamaki na eklezia ya nsomo, oyo ezali mama na basi ya pite, elobi Mwana ya mpate—nakotondisama na boboto mpo na Bayuda-te na mokolo wana, na lolenge ete ^dnakomema epayi na

30a MOMA Mboka Elakelama.

b Alma 45:10–14.

31a 2 Nef. 4:7; 10:18–19;
Yako. 3:5–9;
Elam. 15:12;
3 Nef. 16:8–9;

Morm. 5:20–21.

32a MOMA Zabulu—
Eklezia ya zabulu.

34a MOMA Yosefe, Mwana
mobali ya Yakobo.

b 1 Nef. 14:1–3;
2 Nef. 26:20.

c MOMA Nsango
malamumu.

d Mal&May 10:62.

MOMA Bozongisi ya
Nsango malamumu.

bango, na nguya na ngai moko, mingi ya nsango malamau, oyo ekozala polele mpe ya motuya, elobi Mwana ya mpate.

35 Mpo, tala, elobi Mwana ya mpate: Nakomilakisa epayi na nkona na yo, ete bakokoma makambo mingi oyo nakosala epayi na bango, oyo ekozala polele mpe ya motuya; mpe ekosila nkona na yo kobebisama, mpe kobeba moke moke kati na bozangi boyambi, mpe nkona ya bandeko na yo ya mibali mpe lokola, tala, “makambo oyo ekobombama, mpo na kokende epayi ya Bayuda-te, na lisalisi ya likabo mpe nguya ya Mwana ya mpate.

36 Mpe na yango nde “nsango malamau na ngai ekokomama, elobi Mwana ya mpate, mpe ^blibanga na ngai mpe lobiko na ngai.

37 Mpe “bapambolami ezali bango oyo bakoluka kotia ^bSiona na ngai na mokolo wana, mpo bakozwa ^clikabo mpe nguya ya Molimo Mosantu; mpe soki “bakotia molende kino na nsuka, bakotombwama likolo na mokolo ya nsuka, mpe bakobikisama na ^ebokonzi ya libela ya Mwana ya mpate; mpe oyo nyonso ^fakosa-

kola kimia, iyo, nsango ya bospeloni monene, lolenge boni kitoko bakozala likolo ya ngomba.

38 Mpe esalemaki ete namonaki montika ya nkona ya bandeko mibali na ngai, mpe lisusu “buku ya Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo ebimaki uta na monoko ya Moyuda, ete ekendaki uta na Bayuda-Te ^bepayi ya montika ya nkona ya bandeko na ngai ya mibali.

39 Mpe esilaki yango kokoma epayi na bango, namonaki “babuku mosusu, oyo eyaki na lisalisi ya nguya ya Mwana ya mpate, uta na Bayuda-te epayi na bango, mpo na ^bkondimisa baoyo bazalaki Bayuda-te mpe montika ya nkona ya bandeko mibali na ngai, mpe lisusu Bayuda baoyo bapanzamaki likolo ya etando nyonso ya mabele ete masolo ya makomi ya bapofeta mpe ya bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate ezali ^csolo.

40 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai, kolobaka: “Masolo ya makomi oyo ya nsuka, oyo omonaki na kati ya baoyo bazali Bayuda-te, ^bmakotia bosolo na ^coyo ya yambo, oyo ezali ya

35a 2 Nef. 27:6; 29:1–2.

MOMA Buku ya Mormon.

36a 3 Nef. 27:13–21.

b Elam. 5:12;
3 Nef. 11:38–39.
MOMA Libanga.

37a Mal&May 21:9.

b MOMA Siona.
c MOMA Likabo ya Molimo Mosantu.
d 3 Nef. 27:16.

MOMA Kotia molende.

e MOMA Nkembo ya Selesitale.

f Yis. 52:7;
Mos. 15:14–18;
3 Nef. 20:40.

38a 1 Nef. 13:23;
2 Nef. 29:4–6.

b Morm. 5:15.

39a MOMA Makomi—
Makomi oyo

basakolaki bobimi.

b Ejek. 37:15–20;
2 Nef. 3:11–12.

c 1 Nef. 14:30.

40a 2 Nef. 26:16–17;
29:12.

MOMA Buku ya Mormon.

b Morm. 7:8–9.

c MOMA Biblia.

bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate, mpe mako-yebisa makambo ya polele mpe ya motuya oyo elongolamaki uta na yango, mpe ekoyebisa na mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso, ete Mwana ya mpate ya Nzambe azali Mwana ya Tata ya Seko, mpe ^aMobikisi na mokili; mpe ete bato nyonso basengeli koya epayi na ye, soki te bakoti te kobikisama.

41 Mpe esengeli koya engebene na maloba oyo ekotiana na monoko ya Mwana ya mpate; mpe maloba ya Mwana ya mpate ekoyebisama kati na masolo ya makomi ya nkona na yo, kati na masolo ya makomi ya bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate mpe lokola; yango wana, nyonso mibale ekotiana kati na ^alisolo ya makomi moko; mpo azali se ^bNzambe moko mpe ^cMobateli moko likolo ya mabele nyonso.

42 Mpe ntango ezali koya ete akomimonisa epayi na bikolo nyonso, ezala epayi na ^aBayuda mpe lisusu epayi ya Bayuda-te mpe lokola; mpe ekosila ye komimonisa epayi na Bayuda mpe epayi ya Bayuda-te, nde akomimonisa epayi ya baoyo bazali

Bayuda-te mpe epayi na Bayuda, mpe ^bbaoyo ya nsuka bakozala ya yambo, mpe ^cbaoyo ya yambo bakozala ya nsuka.

MOKAPO 14

Anjelu ayebisi Nefi mpo na oyo etali mapamboli mpe bilakeli mabe oyo ekokweya likolo ya baoyo bazali Bayuda-te—Baeklezia ezali bobele mibale: Eklezia ya Mwana ya mpate ya Nzambe mpe eklezia ya zabulu—Basantu ya Nzambe na bikolo nyonso banyokwami na eklezia ya monene mpe ya nsomo—Apostolo Yoane akokoma mpo na oyo etali nsuka ya mokili. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE ekosalema, ete soki ^aBayuda-te bakoyokela Mwana ya mpate ya Nzambe na moko wana oyo akomimonisama epayi na bango na liloba, mpe lisusu na ^bnguya, na ekela mpenza, mpo na kolongola mabanga oyo ^cbabetisamaki mabaku—

2 Mpe bakoyeisa te mitema na bango makasi na Mwana ya mpate ya Nzambe, bakotangama na kati ya nkona ya tata na yo; iyo, ^abakotangama na kati ya ndako ya Yisalaele; mpe

40d Tala lokasa ya nkombo ya Buku ya Mormon.
Mose 1:6.
41a Ejek. 37:17.
b Dut. 6:4;
Yoan. 17:21–23;
2 Nef. 31:21.
c MOMA Mobateli malamu.

42a Mal&May 90:8–9;
107:33; 112:4.
b Yako. 5:63.
c Luk. 13:30;
1 Nef. 15:13–20.
14 1a 3 Nef. 16:6–13.
MOMA Bayuda-te.
b 1 Tes. 1:5;
1 Nef. 14:14;
Yako. 6:2–3.

c Yis. 57:14;
1 Nef. 13:29, 34;
2 Nef. 26:20.
2a Gal. 3:7, 29;
2 Nef. 10:18–19;
3 Nef. 16:13;
21:6, 22;
Abal. 2:9–11.

bakozala ^bbato bapambolama likolo ya mboka elakelama libela; bakomema bango lisusu te kati na bokangemi; mpe ndako ya Yisalaele ekobulunganisama lisusu te.

3 Mpe ^alibulu wana ya monene, oyo etimolami mpo na bango na eklezia oyo ya monene mpe ya nsomo, oyo ekelamaki na zabulu mpe bana na ye, ete akoka kobungisa milimo ya bato na nse ya lifelo—iyo, ete libulu wana ya monene oyo etimolamaki mpo na bobebisami ya bato ekotondisama na baoyo batimolaki yango, mpo na bobebisami nie na bango, elobi Mwana ya mpate ya Nzambe; bobebisami ya molimo te, longola se soki ezali kobwakama na yango kati na ^blifelo oyo ezali na nsuka te.

4 Mpo tala, oyo ezali engebene na bokangemi ya zabulu, mpe lisusu engebene na boyengebene ya Nzambe, likolo na bango nyonso oyo bakosala nkuna mpe bosomo liboso na ye.

5 Mpe esalemaki ete anjelu alobaki epayi na ngai, Nefi, kolobaka: Omonaki ete soki baoyo bazali Bayuda-te bayamboli ekozala bolamu mpo na bango; mpe oyebi lisusu mpo na oyo etali mayokani ya Nkolo epayi na ndako ya Yisalaele; mpe oyokaki

lisusu ete oyo nyonso ^aayamboli te asengeli kowa.

6 Yango wana, ^alisuma ezala epayi ya Bayuda-te soki boye ekozala ete bayeisi mitema na bango makasi na Mwana ya mpate ya Nzambe.

7 Mpo ntango ekoya, elobi Mwana ya mpate ya Nzambe, ete nakosala ^amosala monene mpe ya kokamwa na kati ya bana ya bato; mosala oyo ekozala ya libela, epayi moko soki te epayi mosusu—ezala mpo na kondimisa bango mpo na kimia mpe ^bbomoi ya seko, soki te mpo na kosundola bango na bokasi ya mitema na bango mpe bokufi miso ya mayele na bango mpo na bomemami na bango kati na bokangemi, mpe lisusu kati na bobebisami, ezala na ndenge ya ntango to ya molimo mpe lokola, engebene na ^bbokangemi ya zabulu, oyo kani nalobelaki.

8 Mpe esalemaki ete elobaki anjelu maloba oyo, alobaki epayi na ngai: Ezali yo komikundola ^amayokani ya Tata epayi na ndako ya Yisalaele? Nalobaki epayi na ye: Iyo.

9 Mpe esalemaki ete alobaki epayi na ngai: Tala, mpe mona eklezia oyo ya monene mpe ya nsomo, oyo ezali mama ya

2b 2 Nef. 6:12; 10:8–14;

3 Nef. 16:6–7; 20:27.

3a 1 Nef. 22:14;

Mal&May 109:25.

b MOMA Bokweisami;

Lifelo.

5a MOMA Boyamboli,

Koyambola.

6a 2 Nef. 28:32.

7a Yis. 29:14;

1 Nef. 22:8;

2 Nef. 27:26; 29:1–2;

Mal&May 4:1.

MOMA Bozongisi ya

Nsango malamamu.

b MOMA Bomoi ya seko.

c 2 Nef. 2:26–29;

Alma 12:9–11.

8a MOMA Liyokani ya Abalayama.

bonsomo, oyo kani mokeli ezali “zabulu.

10 Mpe alobaki epayi na ngai: Tala ezali bobele “Baeklezia mibale; moko ezali eklezia ya Mwana ya mpate ya Nzambe, ^bmosusu ezali eklezia ya zabulu; yango wana, oyo nyonso azali ya eklezia ya Mwana ya mpate ya Nzambe te, azali ya eklezia ya monene, oyo ezali mama ya bonsomo; mpe ezali ‘mwasi ya pite ya mabele nyonso.

11 Mpe esalemaki ete natalaki mpe namonaki mwasi ya pite ya mabele nyonso, mpe afandaki likolo ya “mai mingi; mpe ^bazalaki na mpifo likolo ya mabele nyonso, na kati ya bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso.

12 Mpe esalemaki ete namonaki eklezia ya Mwana ya mpate ya Nzambe, mpe motango na yango ezalaki “mingi te, na ntina ya nkuna mpe bonsomo ya mwasi ya pite oyo afandi likolo ya mai mingi; nzokande, namonaki eklezia ya Mwana ya mpate, oyo bazalaki basantu ya Nzambe, bazalaki lisusu likolo ya ^betando nyonso ya mabele, mpe bokonzi na bango likolo ya etando ya mabele ezalaki moke, na ntina ya nkuna ya mwasi ya pite monene oyo namonaki.

13 Mpe esalemaki ete namonaki ete mama monene ya bonsomo asangisaki ebele ya bato esika moko likolo ya etando ya mabele nyonso, na kati ya bikolo nyonso ya Bayuda-te, mpo na “kobunda na Mwana ya mpate ya Nzambe.

14 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, namonaki nguya ya Mwana ya mpate ya Nzambe, ete ekitaki likolo ya basantu ya eklezia ya Mwana ya mpate, mpe likolo ya bato ya liyokani ya Nkolo, oyo bapanzamaki likolo ya etando nyonso ya mabele; mpe balatisamaki na bibundeli ya bosembo mpe na “nguya ya Nzambe na nkembo monene.

15 Mpe esalemaki ete namonaki ete nkele ya Nzambe “esopanaki likolo ya eklezia ya monene mpe ya nsomo, na lolenge ete bitumba mpe nungunungu ya bitumba ezalaki na kati ya ^bbikolo nyonso mpe mabota nyonso ya mabele.

16 Mpe lokola “bitumba mpe nungunungu ya bitumba ebاندaki kozala na kati ya bikolo oyo ezalaki ya mama ya bonsomo, anjelu alobelaki ngai, kolobaka: Tala, nkele ya Nzambe ezali likolo ya mama ya basi ya pite; mpe tala, omoni makambo oyo nyonso—

9a 1 Nef. 15:35;
Mal&May 1:35.
MOMA Zabulu.

10a 1 Nef. 22:23.
b 1 Nef. 13:4–6, 26.
c Emon. 17:5, 15;
2 Nef. 10:16.

11a Yil. 51:13;

Emon. 17:15.
b Mal&May 35:11.

12a Mat. 7:14;
3 Nef. 14:14;
Mal&May 138:26.
b Mal&May 90:11.

13a Emon. 17:1–6; 18:24;
1 Nef. 13:5;

Mal&May 123:7–8.
14a Yako. 6:2;
Mal&May 38:32–38.

15a Mal&May 1:13–14.
b Mal. 13:8;
Mal&May 87:6.

16a 1 Nef. 22:13–14;
Morm. 8:30.

17 Mpe ntango ekoya “moko oyo ^bnkele ya Nzambe ekosopana likolo ya mama ya basi ya pite, oyo ezali eklezia ya monene mpe ya nsomo ya mabele nyonso, oyo kani mokeli azali zabulu, nde, na mokolo wana, ‘mosala ya Tata mokobanda, na kolengelaka nzela mpo na bokokisi ya ^dmayokani na ye, oyo asalaki mpo na bato na ye baoyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele.

18 Mpe esalemaki ete anjelu alobelaki ngai, kolobaka: Tala!

19 Mpe natalaki mpe namonaki moto, mpe alataki nzambala ya mpembe.

20 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai: Tala “moko ya bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate.

21 Tala, akomona mpe akokoma oyo etikali ya makambo oyo; iyo, mpe lisusu makambo mingi oyo ezalaki.

22 Mpe akokoma lisusu mpo na oyo etali nsuka ya mokili.

23 Yango wana, makambo oyo akokoma ezali sembo mpe solo; mpe tala ekomami na ^bbuku oyo omonaki kobimaka uta na monoko ya Moyuda; mpe na ntango ebimaki uta na monoko ya Moyuda, soki te, na ntango buku oyo ebimaki uta na monoko ya Moyuda, makambo oyo ekoma-

maki ezalaki polele mpe peto, mpe ^bma motuya mingi koleka nyonso mpe petepete mpo na bososoli ya bato nyonso.

24 Mpe tala, makambo oyo “apostolo ya Mwana ya mpate akokoma ezali makambo mingi oyo omonaki, mpe tala, oyo etikali yango nde okomona.

25 Kasi makambo oyo okomona nsima awa okokoma te; mpo Nkolo Nzambe akulisi apostolo ya Mwana ya mpate ya Nzambe ete “akoma yango.

26 Mpe lisusu basusu baoyo bazalaki, na bango alakisaki makambo nyonso, mpe bakomaki yango; mpe “makangami mpo na kobima na bopeto na yango, engebene na bosolo oyo ezali na Mwana ya mpate, na ntango esengeli ya Nkolo ye moko, mpo na ndako ya Yisalaele.

27 Mpe ngai, Nefi, nayokaki mpe napesi litatoli, ete nkombo ya apostolo ya Mwana ya mpate ezalaki “Yoane, engebene na liliba ya anjelu.

28 Mpe tala, ngai, Nefi, epeki-sami ngai ete nakoma oyo etikali ya makambo oyo namonaki mpe nayokaki; yango wana makambo oyo nakomaki ekoki mpo na ngai, mpe nakomaki bobele eteni ya moke ya makambo oyo namonaki.

17a MOMA Mikolo ya nsuka.

b 1 Nef. 22:15–16.

c 3 Nef. 21:7, 20–29.
MOMA Bozongisi ya
Nsango malamumu.

d Morm. 8:21, 41.

MOMA Liyokani

ya Abalayama.

20a Emon. 1:1–3;

1 Nef. 14:27.

23a 1 Nef. 13:20–24;

Morm. 8:33.

b 1 Nef. 13:28–32.

24a Etel. 4:16.

25a Yoan. 20:30–31;

Emon. 1:19.

26a 2 Nef. 27:6–23;

Etel. 3:21–27; 4:4–7;

Mal&May 35:18;

JS—Mambi ya

Kala 1:65.

27a Emon. 1:1–3.

29 Mpe napesi litatoli ete namonaki makambo oyo “tata na ngai amonaki, mpe anjelu ya Nkolo ayebisaki yango epayi na ngai.

30 Mpe sikawa natie nsuka ya koloba mpo na oyo etali makambo oyo namonaki wana ememamaki ngai na Molimo; mpe soki makambo nyonso oyo namonaki ekomami te, makambo oyo nakomaki ezali “solo. Mpe ezali boye. Amene.

MOKAPO 15

Nkona ya Lehi esengeli kozwa nsango malamumu uta na Bayuda-te na mikolo ya nsuka—Bosangani ya Yisalaele emekisami na nzete ya elaya oyo kani bitape ya mboka bikokangisama lisusu na kati ya nzete—Nefi alimboli limoni ya nzete ya bomoi mpe alobeli boyengebene ya Nzambe na kokabolaka bato ya nkuna uta na basembo. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete ngai, Nefi, esilaki ngai komemama mosika na Molimo, mpe komona makambo oyo nyonso, nazongaki na ema ya tata na ngai.

2 Mpe esalemaki ete namonaki bandeko mibali na ngai, mpe bazalaki koswana bango na bango mpo na oyo etali makambo oyo tata na ngai alobaki epayi na bango.

3 Mpo solo alobaki makambo minene mingi epayi na bango, oyo ezalaki makasi mpo ete “masosolama, longola se soki moto asengi uta na Nzambe; mpe lokola bazalaki mitema makasi, boye balukaki te Nkolo lokola basengelaki.

4 Mpe sikawa ngai, Nefi, nayokaki mawa na ntina ya bokasi ya mitema na bango, mpe lisusu, na ntina ya makambo oyo namonaki, mpe nayebaki ete esengeli na tembe te kosalema na ntina ya nkuna monene ya bana ya bato.

5 Mpe esalemaki ete nalongamaki na ntina ya mitungisi na ngai, mpo nakanisaki ete “mitungisi na ngai ezalaki minene koleka nyonso, na ntina ya ^bbobebisami ya bato na ngai, mpo namonaki bokwei na bango.

6 Mpe esalemaki ete esilaki ngai kozwa “makasi, nalobaki epayi ya bandeko mibali na ngai, mpe nazalaki na mposa ya koyeba uta na bango ntina ya boswani na bango.

7 Mpe balobaki: Tala, tokoki te kososola maloba oyo tata na biso alobaki mpo na oyo etali bitape ya mboka ya nzete ya elaya, mpe lisusu mpo na oyo etali Bayuda-te.

8 Mpe nalobaki epayi na bango: Elukaki bino “koyeba yango uta na Nkolo?

9 Mpe balobaki epayi na ngai:

29a 1 Nef. 8.

30a 2 Nef. 33:10–14.

15 3a 1 Kol. 2:10–12;

Alma 12:9–11.

5a MOMA Motungisi.

b Enos. 1:13;

Morm. 6:1.

6a Mose 1:10;

JS—Mambi ya

Kala 1:20, 48.

8a Mos. 26:13;

Alma 40:3.

MOMA Losambo.

Tosalaki yango te; mpo Nkolo ayebisi likambo ya lolenge oyo epayi na biso te.

10 Tala, nalobaki epayi na bango: Ezali boniboni ete bobatelaka te mitindo ya Nkolo? Ezali boniboni ete bowa, na ntina ya “bokasi na mitema na bino?”

11 Bomikundoli te makambo oyo Nkolo alobaki?—Soki bokoyeisa mitema na bino makasi te, mpe “bosengi ngai na bondimi, kondimaka ete bokozwa, na molende na kobatelaka mitindo na ngai, solo makambo oyo ekoyebisama epayi na bino.

12 Tala, nalobi epayi na bino, ete ndako ya Yisalaele emekisamaki na nzete ya elaya, na Molimo ya Nkolo oyo azalaki na tata na biso; mpe tala ebukami biso te uta na ndako ya Yisalaele, mpe ezali biso te “etape ya ndako ya Yisalaele?”

13 Mpe sikawa, likambo oyo tata na biso alingi koloba mpo na oyo etali bokangisami kati na bitape ya mboka na nzela ya litondi ya Bayuda-te, ezali, ete na mikolo ya nsuka, ntango nkona na biso “ekosila kobeba moke moke kati na bozangi boyambi, iyo, na ntaka ya mibu mingi, mpe nkola mingi nsima

ya ^bMasiya komimonisama na nzoto epayi ya bana ya bato, nde litondi ya ‘nsango malamumu ya Masiya ekokoma epayi ya baoyo bazali Bayuda-te, mpe uta na “Bayuda-te epayi ya montika ya nkona na biso—

14 Mpe na mokolo wana montika ya “nkona na biso moko-yeba ete bazali baoyo bato ya ndako ya Yisalaele, mpe ete bazali ^bbato ya liyokani ya Nkolo; mpe nde bakoyeba mpe bakoya na ‘boyebi ya batata na bango ya kala, mpe lisusu na boyebi ya nsango malamumu ya Mosikoli, oyo epesamaki epayi ya batata na bango na nzela na ye; yango wana, bakoya na boyebi ya Mosikoli na bango mpe na boyebi ya biteni sikisiki ya malongi na ye, ete bakoka koyeba lolenge nini ya koya epayi na ye mpe kobikisama.

15 Mpe boye na mokolo wana ekosepela bango te, mpe ekopesa bango masanzoli te epayi ya Nzambe ya Libela, “libanga na bango mpe lobiko na bango? Iyo, na mokolo wana, ekozwa bango te bokasi mpe bilei uta na ^bnzete ya vinyo ya solo? Iyo, ekoya bango te epayi na etonga ya solo ya Nzambe?”

10a MOMA Bopengwi.

11a Yak. 1:5–6; Enos. 1:15; Mor. 7:26; Mal&May 18:18. MOMA Senga.

12a Gen. 49:22–26; 1 Nef. 10:12–14; 19:24. MOMA Lehi, Tata ya Nefi.

13a 1 Nef. 12:22–23;

2 Nef. 26:15.

^b MOMA Masiya.

^c MOMA Nsango malamumu.

^d 1 Nef. 13:42; 22:5–10; Mal&May 14:10. MOMA Bayuda-te.

14a 2 Nef. 10:2;

3 Nef. 5:21–26; 21:4–7.

^b MOMA Liyokani

ya Abalayama.

^c 2 Nef. 3:12; 30:5; Morm. 7:1, 9–10; Mal&May 3:16–20.

Tala Lisusu lokasa ya nkombu ya Buku ya Mormon.

15a MOMA Libanga.

^b Gen. 49:11;

Yoan. 15:1.

16 Tala, nalobi epayi na bino, Iyo; bakokundolama lisusu na kati ya ndako ya Yisalaele; “bakokangisama na kati, mpo bazali etape ya mboka ya nzete ya elaya, na kati ya nzete ya elaya ya solo.

17 Mpe oyo ezali nini oyo tata na biso alingi koloba; mpe alingi koloba ete ekosalema te kino ekosila bango kopanzama na Bayuda-te; mpe alingi koloba ete ekosalema na nzela ya Bayuda-te, ete Nkolo akoka kolakisa nguya na ye epayi ya baoyo bazali Bayuda-te, mpo na ntina mpenza ete “akobwakama na Bayuda, to na ndako ya Yisalaele.

18 Yango wana, tata na biso alobelaki nkona na biso yango moko te, kasi lisusu ndako ya Yisalaele, kolakisaka liyokani oyo esengelaki kokokisama na mikolo ya nsuka; oyo liyokani Nkolo asalaki elongo na tata na biso Abalayama, kolobaka: Na nzela ya “nkona na yo mabota nyonso ya mabele ekopambolama.

19 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobelaki bango mingi mpo na oyo etali makambo oyo; iyo, nalobelaki bango mpo na oyo etali “bozongisi ya Bayuda na mikolo ya nsuka.

20 Mpe nazongaki kolobela bango maloba ya “Yisaya, oyo alobaki mpo na oyo etali bozongisi ya Bayuda, soki te bozongisi ya ndako ya Yisalaele; mpe ekosila bango kozongisama bakobulunganisama lisusu te, mpe bakopanzama mpe lisusu te. Mpe esalemaki ete nalobaki maloba mingi epayi ya bandeko mibali na ngai, ete bazwaki kimia mpe ^bbamikitisaki liboso ya Nkolo.

21 Mpe esalemaki ete balobelaki ngai lisusu, kolobaka: Likambo oyo tata na biso amonaki na ndoto? Elimboli nini “nzete oyo amonaki?

22 Mpe nalobaki epayi na bango: Ezalaki emoniseli ya “nzete ya bomoi.

23 Mpe balobaki epayi na ngai: Elimboli nini “lingenda ya ebende oyo tata na biso amonaki, oyo ekambaki na nzete?

24 Mpe nalobaki epayi na bango ete ezalaki “liloba ya Nzambe, mpe nyonso oyo akoyoka liloba ya Nzambe, mpe ^bakosimba yango ngwi, akowa soki moke te; mpe ^cmasenginia mpe ^dmbanzi ya nkanda ya ^emoyini ekolonga bango te kino na bokufi miso, mpo na kokamba bango na bobebisami.

25 Yango wana, ngai, Nefi,

16a Yako. 5:60–68.

17a MOMA Bobakami na ekulusu.

18a Gen. 12:1–3; Abal. 2:6–11.

19a 1 Nef. 19:15.
MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

20a 1 Nef. 19:23.

b 1 Nef. 16:5, 24, 39.

21a 1 Nef. 8:10–12.

22a 1 Nef. 11:4, 25;
Mose 3:9.

23a 1 Nef. 8:19–24.

24a MOMA Liloba
ya Nzambe.

b 1 Nef. 8:30;

2 Nef. 31:20.

c 1 Nef. 8:23.

MOMA Kosenginia,
Lisenginia.

d Efe. 6:16;

Mal&May 3:8; 27:17.

e MOMA Zabulu.

nalendisaki bango na kotiaka “bokebi na liloba ya Nkolo; iyo, nalendisaki bango na makasi nyonso ya molimo na ngai, mpe na boyebi nyonso oyo nazwaki, ete batiaka bokebi na liloba ya Nzambe mpe bamikundola kobatela mitindo na ye ntango nyonso mpe na makambo nyonso.

26 Mpe balobaki epayi na ngai: Elingi koloba nini “ebale ya mai oyo tata na biso amonaki?”

27 Mpe nalobaki epayi na bango ete “mai oyo tata na ngai amonaki ezalaki ^bmbindo; mpe boye mpenza mayele na ye matindamaki mobimba na makambo mosusu ete amonaki te mbindo ya mai.

28 Mpe nalobaki epayi na bango ete ezalaki “libulu monene ya kobangisa, oyo ekabolaki bato ya nkuna uta na nzete ya bomoi, mpe lisusu na basantu ya Nzambe.

29 Mpe nalobaki epayi na bango ete ezalaki elilingi ya “lifelo ya kobangisa, oyo anjelu alobaki epayi na ngai ete elengelamaki mpo na bato ya nkuna.

30 Mpe nalobaki epayi na bango ete tata na biso lisusu amonaki ete “boyengebene ya Nzambe ekabolaki lisusu bato ya nkuna uta na basembo; mpe

engengeli ya boyengebene yango ezalaki lokola engengeli ya moto oyo ezali kopela, oyo emataka epayi ya Nzambe libela na libela, mpe oyo ezali na nsuka te.

31 Mpe balobaki epayi na ngai: Likambo oyo elingi kolimbola monyoko ya nzoto na mikolo ya “momekano, to elingi kolimbola ezalela ya nsuka ya molimo nsima ya ^bliwa ya nzoto oyo ya ntango, to ezali kolobela makambo oyo ezali ya ntango?”

32 Mpe esalemaki ete nalobaki epayi na bango ete ezali elilingi ya makambo ya ntango mpe ya molimo mpe lokola; mpo na mokolo ekoya wapi basengeli kosambisama mpo na “misala na bango, iyo, kutu misala oyo misalemaki na nzoto oyo ya ntango na mikolo na bango ya momekano.

33 Yango wana, soki “bakokufa na nkuna na bango, basengeli mpe lokola ^bkobwakama mosika, mpo na makambo oyo ezali ya molimo, oyo etali bosembo; yango wana, basengeli kome mama mpo na kotelema liboso ya Nzambe, mpo na “kosambisama mpo na ^dmisala na bango, mpe soki misala na bango ezalaki mbindo basengeli mpenza kozala ^embindo; mpe soki bazali

25a Mal&May 11:2; 32:4; 84:43–44.

26a 1 Nef. 8:13.

27a 1 Nef. 12:16.
b MOMA Bosoto,
Ya bosoto.

28a Luk. 16:26;
1 Nef. 12:18;
2 Nef. 1:13.

29a MOMA Lifelo.

30a MOMA Boyengebene.

31a Alma 12:24;
42:10;
Elam. 13:38.

b Alma 40:6, 11–14.

32a MOMA Misala.

33a Mos. 15:26;
Mor. 10:26.

b Alma 12:12–16;
40:26.

c MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

d 3 Nef. 27:23–27.

e 2 Nef. 9:16;
Mal&May 88:35.

mbindo esengeli mpenza ezala ete bakoka ^fkofanda na bokonzi ya Nzambe te; soki bongo, bokonzi ya Nzambe esengelaki kozala mbindo mpe lokola.

34 Kasi tala, nalobi epayi na bino, bokonzi ya Nzambe ezali ^ambindo te, mpe eloko moko te ya bosoto ekoki kokota na bokonzi ya Nzambe; yango wana esengeli mpenza ete esika ya mbindo ezala elengelami mpo na oyo ezali mbindo.

35 Mpe ezali na esika oyo elengelami, iyo, kutu ^alifelo wana ya kobangisa oyo nalobelaki, mpe ^bzabulu azali molengeli na yango; yango wana ezalela ya nsuka ya milimo ya bato ezali kofanda na bokonzi ya Nzambe, to kobwakama libanda na ntina ya ^cboyengebene boye nalobelaki.

36 Yango wana, bato ya nkuna babwakami mosika uta na base-mbo, mpe mpo na kobakisa uta na ^anzete wana ya bomoi, oyo kani mbuma ezali ya motuya koleka mpe ^besengelami koleka bambuma nyonso; iyo, mpe oyo ezali likabo ^cmonene koleka kati na ^amakabo nyonso ya Nzambe. Mpe boye nde nalobaki na bandede mibali na ngai. Amene.

MOKAPO 16

Bato ya nkuna bamonaka ete bosolo ezali mpasi—Bana mibali ya Lehi bazwi bana basi ya Yisamaele na bolongani—Liwona elakisi bango nzela na esobe—Maloba uta na Nkolo ekomami likolo ya Liawona mbala na mbala—Yisamaele akufi; libota na ye eyimiyimi na ntina ya mitungisi. Penepene na mibu 600–592 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete ngai, Nefi esilaki ngai kotia nsuka ya koloba na bandeko mibali na ngai, tala balobaki epayi na ngai: Olobeli biso makambo makasi, koleka oyo tokoki kondima.

2 Mpe esalemaki ete nalobaki epayi na bango ete nayebaki ete nalobaki makambo makasi mpo na bato ya nkuna, engebene na bosolo; mpe basembo nde nalongisaki, mpe natatolaki ete bako-tombwama likolo na mokolo ya nsuka; yango wana, ^amoto oyo akamatami elindo amonaka ete ^bbosolo ezali mpasi, mpo ezali ^ckokata bango na katikati mpenza.

3 Mpe sikawa bandeko mibali na ngai, soki bozalaki sembo mpe bolingaki koyoka bosolo, mpe kotia bokebi na yango, ete

33f Nze. 15; 24:3–4;
Alma 11:37;
Mal&May 76:50–70;
Mose 6:57.

34a MOMA Bosoto,
Ya bosoto.

35a 2 Nef. 9:19;
Mos. 26:27.
MOMA Lifelo.

b 1 Nef. 14:9;

Mal&May 1:35.
c MOMA Boyengebene.

36a Gen. 2:9;
2 Nef. 2:15.

b 1 Nef. 8:10–12;
Alma 32:42.

c Mal&May 6:13.
d Mal&May 14:7.

MOMA Bomoi ya seko.

16 2a Yoan. 3:20;
2 Nef. 33:5;
Enos. 1:23;
Elam. 14:10.
MOMA Elindo.
b Mas. 15:10;
2 Nef. 1:26; 9:40;
Elam. 13:24–26.
c Mis. 5:33;
Mos. 13:7.

bokoka “kotambola semba liboso ya Nzambe, nde bolingaki te koyima-yima na ntina ya bosolo, mpe koloba: Olobeli biso makambo makasi.

4 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalendisaki bandeko mibali na ngai, na molende nyonso, mpo na kobomba mitindo ya Nkolo.

5 Mpe esalemaki ete ^abamiki-tisaki liboso ya Nkolo, na lolenge ete nazwaki bosepeli mpe elikya monene mpo na bango, ete bakotambola na banzela ya bosembo.

6 Sikawa, makambo nyonso oyo elobamaki mpe masalemaki wana ezalaki tata na ngai kofanda na ema na ye na lobwaku oyo abiangaki Lemuele.

7 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nakamataki moko kati na ^abana basi ya Yisamaele na ^bbolongani; mpe lisusu, bandeko mibali na ngai bakamataki bana basi ya Yisamaele na bolongani; mpe lisusu ^cZolami akamataki mwana mwasi ya nkulutu ya Yisamaele na bolongani.

8 Mpe boye tata na ngai akokisaki mitindo nyonso ya Nkolo oyo epesamaki epayi na ye. Mpe lisusu ngai, Nefi, napambolamaki koleka na Nkolo.

9 Mpe esalemaki ete mongongo ya Nkolo molobaki epayi ya tata na ngai na butu, mpe motindaki ye ete na mokolo ya nsima

asengeli kokende mobembo kati na esobe.

10 Mpe esalemaki ete lokola tata na ngai alamukaki na ntongo, mpe ekendaki ye na ekuke ya ema na ye, na bokamwi monene na ye amonaki likolo ya mabele ^alibungutulu moko ya esaleli ya ntoki; mpe ezalaki ya motako ya malonga. Mpe kati na libungutulu, ezalaki na makonga mibale; mpe moko ezalaki kolakisa nzela wapi tosengelaki kokende kati na esobe.

11 Mpe esalemaki ete tosangisaki elongo biloko nyonso oyo tosengelaki komema kati na esobe, mpe nyonso oyo etikalaki ya bilei na biso oyo Nkolo apesaki epayi na biso; mpe tokamataki nkona ya ndenge nyonso oyo tokokaki komema na esobe.

12 Mpe esalemaki ete tokamataki biema na biso mpe toke ndaki kati na esobe, na ngambo ya ebale ya Lamani.

13 Mpe esalemaki ete toke ndaki mobembo na ntaka ya mikolo minei, penepene na epayi na sudi mpe sudi-esti, totelemisaki lisusu biema na biso; mpe esika yango tobiangaki yango na nkombo ya Sazele.

14 Mpe esalemaki ete tokamataki matimbo na biso mpe makula na biso, mpe tokendaki kati na esobe koboma bilei mpo na mabota na biso; mpe esilaki biso

3a Mal&May 5:21.
MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

5a 1 Nef. 16:24, 39; 18:4.
7a 1 Nef. 7:1.
b MOMA Kobala, Libala.
c 1 Nef. 4:35;

2 Nef. 5:5–6.
10a Alma 37:38–46.
MOMA Liawona.

koboma bilei mpo na mabota na biso, tozongaki lisusu epayi na mabota na biso na esobe, na esika ya Sazele. Mpe tokendaki lisusu na esobe, kolandaka se epayi moko wana kaka, kolandaka se bisika ya mabele maleki malamau ya esobe, oyo ezalaki na ndelo mpembeni na “Mbu Etane.

15 Mpe esalemaki ete tokendaki mobembo na ntaka ya mikolo mingi, kobomaka bilei na nzela, na matimbo na biso, mpe na makula na biso, mpe mabanga na biso, mpe bilingongo na biso.

16 Mpe tolاندaki “nzela ya libungutulu yango, oyo ekambaki biso na bisika ya mabele maleki malamau ya esobe.

17 Mpe esilaki biso kotambola mobembo mpo na ntaka ya mikolo mingi, totelemisaki biema na biso mpo na ntaka ya ntango, ete tokokaki lisusu kopema biso moko mpe kozwa bilei mpo na mabota na biso.

18 Mpe esalemaki ete lokola ngai, Nefi, nakendaki koboma bilei, tala, nabukaki litimbo na ngai, oyo esalemaki na “ebende ya makasi mpe ya malonga; mpe wana ebukanaki litimbo na ngai, tala bandeko na ngai basilikaki na ngai mpo ete nabungisaki litimbo na ngai, mpo tozwaki bilei te.

19 Mpe esalemaki ete tozongaki na bilei te epayi na mabota na biso, mpe lokola balembaki

mingi, na ntina ya mobembo na bango, bayokaki mpasi mingi mpo na bozangi ya bilei.

20 Mpe esalemaki ete Lamani mpe Lemuele mpe bana mibali ya Yisamaele babandaki koyimayima mingi koleka, na ntina ya mpasi mpe mitungisi na bango na esobe; mpe lisusu tata na ngai abandaki koyimayima na Nkolo Nzambe na ye; iyo, mpe batondisamaki bango nyonso na mawa koleka, kutu ete bazalaki koyimayima na Nkolo.

21 Sikawa esalemaki ete ngai, Nefi, etungisamaki ngai elongo na bandeko mibali na ngai na ntina ya bobungisi ya litimbo na ngai, mpe ebungisaki bango mpe singa ya matimbo na bango, ebandaki kokoma kokoso mingi koleka, iyo, na lolenge ete tokokaki te kozwa bilei.

22 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobaki mingi na bandeko mibali na ngai, mpo ete bayeisaki mitema na bango makasi lisusu, kutu kino na “koyimayima na Nkolo Nzambe na bango.

23 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nasalaki litimbo ya libaya, mpe na nzete ya semba, likula; yango wana, namilatisaki ngai moko na bibundeli se litimbo mpe likula, na bilingongo mpe na mabanga. Mpe nalobaki epayi ya “tata na ngai: Wapi ekokende ngai mpo na kozwa bilei?

14a Mal&May 17:1.

16a 1 Nef. 16:10, 16, 26;
18:12;

Alma 37:38–46.

18a 2 Sam. 22:35.
22a Esod. 16:8;

Mit. 11:1.

23a Esod. 20:12;
Mos. 13:20.

24 Mpe esalemaki ete “alukaki koyeba uta na Nkolo, mpo bamikitisaki na ntina ya maloba na ngai; mpo nalobaki epayi na bango makambo mingi na makasi ya molimo na ngai.

25 Mpe esalemaki ete mongongo ya Nkolo moyaki epayi ya tata na ngai; mpe “apesamaki solo etumbu na ntina ya koyimayima na ye na Nkolo, na lolenge ete akitisamaki kati na bozindo ya mawa.

26 Mpe esalemaki ete mongongo ya Nkolo molobelaki ye: Tala likolo ya libungutulu, mpe tala makambo ekomami.

27 Mpe esalemaki ete ntango tata na ngai amonaki makambo oyo ekomamaki likolo ya libungutulu, abangaki mpe alengaki mpenza, mpe lisusu bandeko mibali na ngai, mpe bana mibali ya Yisamaele, mpe basi na biso.

28 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, namonaki makonga oyo ezalaki na libungutulu, ete ezalaki kosala engebene na “bondimi mpe molende mpe bokebi oyo topesaki epayi na yango.

29 Mpe ekomi ya sika ekomamaki likolo na yango, oyo ezalaki polele mpo na kotangama, oyo epesaki biso “bososoli mpo na oyo etali banzela ya Nkolo; mpe ekomamaki mpe ebongwanaki mbala na mbala, engebene na bondimi mpe molende oyo

topesaki epayi na yango. Mpe boye tomoni ete na kosalelaka ^bbanzela ya mike mike Nkolo akoki kokokisa makambo minene.

30 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, namataki na kati ya nsonge ya ngomba, engebene na mitindo oyo epesamaki likolo ya libungutulu.

31 Mpe esalemaki ete nabomaki banyama ya zamba, na lolenge ete nazwaki bilei mpo na mabota na biso.

32 Mpe esalemaki ete nazongaki na biema na biso, kome-maka banyama oyo nabomaki; mpe sikawa emonaki bango ete nazwaka bilei, boni monene ezalaki bosepeli na bango! Mpe esalemaki ete bamikitisaki liboso ya Nkolo, mpe bapesaki matondi epayi na ye.

33 Mpe esalemaki ete tosalaki lisusu mobembo na biso, kotambolaka penepene se na nzela se moko wana kaka lokola na ebandeli; mpe esilaki biso kokende mobembo mpo na ntaka ya mikolo mingi totelemisaki lisusu biema na biso, ete tokoka kofanda mpo na ntaka ya ntango moko.

34 Mpe esalemaki ete “Yisamaele akufaki, mpe akundamaki na esika tobiangaki Nawomi.

35 Mpe esalemaki ete bana basi ya Yisamaele balelaki mingi

24a MOMA Losambo.
25a Etel. 2:14.
MOMA Etumbu,
Kopesa etumbu.

28a Alma 37:40.
MOMA Bondimi.
29a MOMA Bososoli.
b 2 Mik. 5:13;

Yak. 3:4;
Alma 37:6–7, 41;
Mal&May 123:16.
34a 1 Nef. 7:2–6.

koleka, na ntina ya liwa ya tata na bango, mpe na ntina ya “mitungisi na bango na esobe; mpe bayima-yimaki na tata na ngai, mpo ete akumbaki bango uta na mboka ya Yelusaleme, kolobaka: Tata na biso akufi; iyo, mpe toyenga-yengaki mingi na esobe, mpe toyokaki mpasi mingi ya mitungisi, nzala, mposa ya mai, mpe bolembu; mpe nsima ya mpasi oyo nyonso, tosengelaki kowa na nzala na esobe.

36 Mpe boye eyima-yimaki bango likolo na tata na ngai, mpe lisusu na ngai; mpe bazalaki na mposa ya kozonga na Yelusaleme.

37 Mpe Lamani alobaki epayi ya Lemuele mpe lisusu epayi ya bana ya Yisamaele: Tala, tika “toboma tata na biso, mpe ndeko na biso Nefi, oyo akamati mukumba ya kozala ^bmoyangeli mpe moteyi na biso, oyo tozali banikulutu na ye.

38 Sikawa, alobi ete Nkolo asololaki elongo na ye, mpe “banjelu basalelaki ye. Kasi tala, toyebi ete akosi biso; mpe alobeli biso makambo oyo, mpe asali makambo mingi na nzela ya misala ya mayele mabe na ye, ete akoka kokosa miso na biso, kokanisaka, mbele, ete akoka kokamba biso mosika na esobe ya lolenge mosusu; mpe ekosilisa ye kokamba biso mosika, akanisaki komikomisa ye moko mokonzi

mpe moyangeli likolo na biso, ete akoka kosala elongo na biso engebene na bolingi mpe mposa na ye. Mpe na lolenge oyo ndeko na ngai Lamani alamusaki mitema na bango na nkanda.

39 Mpe esalemaki ete Nkolo azalaki elongo na biso, iyo, kutu mongongo ya Nkolo eyaki mpe molobaki maloba mingi epayi na bango, mpe “mopesaki bango etumbu koleka; mpe esilaki bango kopesama etumbu na mongongo ya Nkolo balongolaki nkanda na bango, mpe bayambolaki uta na masumu na bango, na lolenge ete Nkolo apambolaki biso lisusu na bilei, mpe towaki te.

MOKAPO 17

Nefi atindami kotonga masuwa—Bandeko na ye batelemeli ye—Alendisi bango na kobetaka lisusu lisolo ya misala ya Nzambe na Yisalaale—Nefi atondisami na nguya ya Nzambe—Bandeko na ye bapekisami kosimba ye, nakobangaka ete bakawuka lokola mokekele moka-wuka. Penepene na mibu 592–591 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete tosalaki lisusu mobembo na biso na esobe; mpe tokendaki mobembo penepene na epayi na esti uta na ntango wana kokende liboso. Mpe tokendaki mobembo mpe tokelaki na nzela ya mitungisi mingi

35a MOMA Motungisi.
37a 1 Nef. 17:44.
MOMA Bobomi.

b Gen. 37:9–11;
1 Nef. 2:22; 18:10.
38a 1 Nef. 3:30–31; 4:3.

39a MOMA Etumbu,
Kopesa etumbu.

na esobe; mpe basi na biso babo-taki bana na esobe.

2 Mpe mapamboli ya Nkolo likolo na biso ezalaki minene mpenza, ete ntango ezalaki biso kolia “nyama ya mobesu na esobe, basi na biso bamelisaki bana na bango mabele matonda mekemeke, mpe bazalaki makasi, iyo, lokola mibali; mpe bandaki kondima mobembo na bango na bozangi koyima-yima.

3 Mpe boye tomoni ete mitindo ya Nzambe esengeli kokokisama. Mpe soki ekozala bongo ete bana ya bato “babombi mitindo ya Nzambe ye akoleisa bango, mpe akopesa bango bokasi, mpe akopesa bango banzela oyo wapi bakoki kokokisa makambo oyo atindaki bango; yango wana, ^bapesaki makoki mpo na biso, ntango ezalaki biso kofanda na esobe.

4 Mpe totikalaki na esobe na ntaka ya mibu mingi, iyo, kutu mibu mwambe na esobe.

5 Mpe tokomaki na mboka oyo tobiangaki Beboo, na ntina ya mbuma mingi na yango mpe lisusu mafuta ya nzoi; mpe biloko oyo nyonso bilengelamaki na Nkolo ete tokoka kowa te. Mpe tomonaki mbu, oyo tobiangaki Ileyatumi, oyo, na kolimbolaka, elingi koloba mai mingi.

6 Mpe esalemaki ete totelemi-saki biema na biso na libongo ya mbu; mpe ata toyokaki mpasi ya

“mitungisi mingi mpe pkokoso ebele, iyo, kutu boye ebele ete tokoki kokoma yango nyonso te, tosepelaki mingi koleka ntango ekomaki biso na libongo ya mbu; mpe tobiangaki esika yango Beboo, na ntina ya mbuma mingi na yango.

7 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, esilaki ngai kozala na mboka ya Beboo na ntaka ya mikolo mingi, mongongo ya Nkolo eyaki epayi na ngai, kolobaka: Telema, mpe kende na ngomba. Mpe esalemaki ete natelemaki mpe namataki na ngomba, mpe nabelelaki epayi ya Nkolo.

8 Mpe esalemaki ete Nkolo alobelaki ngai, kolobaka: Okotonga masuwa, nsima ya “lolenge oyo nakolakisa yo, ete nakoka komema bato na yo na ngambo ya mai oyo.

9 Mpe nalobaki: Nkolo, nakokende wapi ete nakoka kozwa makele mpo na koniangola, ete nakoka kosala bisaleli mpo na kotonga masuwa nsima ya lolenge oyo olakisaki ngai?

10 Mpe esalemaki ete Nkolo ayebisaki ngai wapi nakokende mpo na kozwa makele, ete nakoka kosala bisaleli.

11 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nasalaki nkuka oyo wapi kofula na yango moto, ya mposo ya nyama; mpe esilaki ngai kosala nkuka, ete nakoka kozwa nini oyo wapi kofula na yango

17 2a 1 Nef. 17:12.
3a Mos. 2:41;
Alma 26:12.

MOMA Botosi, Kotosa,
Moto ya botosi.
b 1 Nef. 3:7.

6a 2 Nef. 4:20.
8a 1 Nef. 18:2.

moto, natutisaki mabanga mibale elongo ete nakoka kosala moto.

12 Mpo Nkolo, kino na ntango wana, atikalaki te kopesa nzela ete tokoka kosala moto moike, lokola ekendaki biso mobembo na esobe; mpo alobaki: Nakoyeisa bilei na bino elengi, ete ^abolamba yango te;

13 Mpe lisusu nakozala pole na bino kati na esobe; mpe ^anakolengela nzela liboso na bino, soki ekozala bongo ete bokobomba mitindo na ngai; yango wana, mbala mingi lokola ekobomba bino mitindo na ngai bokokambama na ^bmboka elakelama; mpe ^abokoyeba ete bokambami na ngai.

14 Iyo, mpe Nkolo alobaki lisusu ete: Ekosila bino kokoma na mboka elakelama, ^abokoyeba ete ngai, Nkolo, nazali ^bNzambe; mpe ete ngai Nkolo nabikisaki bino uta na bobebisami; iyo, ete namemaki bino uta na mboka ya Yelusaleme.

15 Yango wana, ngai, Nefi, nasalaki makasi mpo na kobomba mitindo ya Nkolo, mpe nalendisaki bandeko mibali na ngai na bosembo mpe na molende.

16 Mpe esalemaki ete nasalaki bisaleli ya makele oyo naniangolaki uta na libanga.

17 Mpe emonaki bandeko mibali na ngai ete nalingaki

^akotonga masuwa, babandaki koyima-yima na ngai, kolobaka: Ndeko na biso azali moto ya liboma, mpo akanisi ete akokoka kotonga masuwa; iyo, mpe akanisi lisusu ete akokoka kokatisa mai oyo monene.

18 Mpe boye bandeko mibali na ngai bayima-yimaki na ngai, mpe balingaki ete bakoka te kosala, mpo bandimaki te ete ngai nakokoka kotonga masuwa; balingaki kondima mpe te ete ngai nalakisamaki na Nkolo.

19 Mpe sikawa esalemaki ete ngai, Nefi, nayokaki mawa mingi koleka mpo na bokasi ya mitema na bango; mpe sikawa emonaki bango ete nabandaki koyoka mawa, bazalaki na nsai na mitema na bango, na lolenge ete ^abasepelaki likolo na ngai, kolobaka: Toyebaki ete okokaki te kotonga masuwa, mpo toyebaki ete ozalaki kozanga bwania; yango wana, okoki te kokokisa mosala monene boye.

20 Mpe ozali lokola tata na biso, oyo akambami mosika na ^abililingi ya makanisi ya liboma ya motema na ye; iyo, akambaki biso uta na mboka ya Yelusaleme, mpe toyenga-yengaki na esobe mibu oyo mingi; mpe basi na biso bayokaki bwale, kokumbaka zemi; mpe babotaki bana na esobe mpe bayokaki mpasi ya ndenge nyonso, longola se

12a 1 Nef. 17:2.
13a Alma 37:38–39.
b 1 Nef. 2:20;
Yako. 2:12.

c Esod. 6:7.
14a 2 Nef. 1:4.
MOMA Litatoli.
b Mal&May 5:2.

17a 1 Nef. 18:1–6.
19a MOMA Konyokola,
Monyokoli.
20a 1 Nef. 2:11.

liwa; mpe elingaki kozala bolamu mingi koleka ete bakufayambo baya uta na Yelusaleme esika ete bayoka mpasi ya mitungisi oyo.

21 Tala, mibu mingi oyo toyokaki mpasi na esobe, ntango yango tokokaki kosepela na bozwi na biso mpe mboka ya bosangoli libula na biso; iyo, tokokaki kozala na esengo.

22 Mpe toyebi ete bato oyo bazalaki na mboka ya Yelusaleme bazalaki ^abato ya sembo; mpo babatelaki meko mpe masambisi ya Nkolo, mpe mitindo na ye nyonso, engebene na mobeko ya Mose; yango wana, toyebi ete bazalaki bato ya sembo; mpe tata na biso asambisaki bango, mpe akambaki biso mosika mpo ete toyokaki maloba na ye; iyo, mpe ndeko na biso mobali azali lokola ye. Mpe na elobeli ya lolenge oyo bandeko mibali na ngai bayima-yimaki mpe bamilelaki na biso.

23 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobaki epayi na bango, kolobaka: Bondimi ete batata na biso, baoyo bazalaki bana ya Yisalaele, balingaki kokambama mosika uta na maboko ya Baejipito soki bayokaki maloba ya Nkolo te?

24 Iyo, bobanzi ete balingaki

kokambama uta na boumbu soki Nkolo atindaki te Mose ete ^aakamba bango uta na boumbu?

25 Sikawa boyebi ete bana ya Yisalaele bazalaki na ^bboumbu; mpe boyebi ete bamemisamaki ^bmikumba, oyo ezalaki bozito na komema; yango wana, boyebi ete esengelaki mpenza kozala likambo malamumpo na bango, ete bakambama uta na boumbu.

26 Sikawa boyebi ete ^aMose atindamaki na Nkolo mpo na kosala mosala wana monene; mpe boyebi ete na ^bliloba na ye mai ya Mbu Etane ekabwanaki ngambo na ngambo, mpe balekaki na katikati likolo ya mabele ekawuka.

27 Kasi boyebi ete Baejipito, banyo bazalaki mampinga ya Falobazindaki na Mbu Etane.

28 Mpe lisusu boyebi ete baleisamaki na ^amana na esobe.

29 Iyo, mpe boyebi lisusu ete Mose, na liloba na ye, engebene na nguya ya Nzambe oyo ezalaki na ye, ^aabetaki libanga, mpe mai ebimaki ete bana ya Yisalaele bakokaki kosilisa mposa na bango.

30 Mpe ata bokambami na bango, Nkolo Nzambe na bango, Mosikoli na bango, kokendaka liboso na bango, kokambaka bango na moi mpe kopesaka bango pole na butu, mpe kosalaka

22a 1 Nef. 1:13.

24a Esod. 3:2–10;

1 Nef. 19:10;

2 Nef. 3:9; 25:20.

25a Gen. 15:13–14.

^b Esod. 1:11; 2:11.

26a Mis. 7:22–39.

^b Esod. 14:21–31;

1 Nef. 4:2;

Mos. 7:19;

Elam. 8:11;

Mal&May 8:3;

Mose 1:25.

28a Esod. 16:4, 14–15, 35;

Mit. 11:7–8;

Dut. 8:3;

Mos. 7:19.

29a Esod. 17:6;

Mit. 20:11;

Dut. 8:15;

1 Nef. 20:21.

makambo nyonso mpo na bango oyo “malongobanaki mpo na moto kozwa, bayeisaki mitema na bango makasi mpe bakangaki miso ya mayele na bango, mpe ^bbatiolaki Mose mpe Nzambe ya solo mpe ya bomoi.

31 Mpe esalemaki ete engebene na liloba na ye, ^aabebisaki bango; mpe engebene na liloba na ye, ^bakambaki bango; mpe engebene na liloba na ye, asalaki makambo nyonso mpo na bango; mpe likambo te esalemaki longola se soki ezalaki na liloba na ye.

32 Mpe esilaki bango kokatisa ebale ya Yaladene, akomisaki bango bato makasi mpo na “kobengana bana ya mboka wana, iyo, kino na bopanzani na bango na bobebisami.

33 Mpe sikawa, bobanzi ete bana ya mboka oyo, baoyo bazalaki na mboka ya elaka, baoyo babenganamaki libanda na batata na biso, bobanzi ete bazalaki sembo? Tala, nalobi epayi na bino, Te.

34 Bobanzi ete batata na biso balingaki kozala bato balongobani mingi na boponi koleka bango soki bazalaki sembo? Nalobi epayi na bino, Te.

35 Tala, Nkolo atalaka “mosuni nyonso lolenge moko; ye oyo azali ^bsembo ‘asungami na Nzambe. Kasi tala, bato oyo babwakaki liloba nyonso ya Nzambe, mpe bakomelaki kati na mabe; mpe litondi ya nkele ya Nzambe ezalaki likolo na bango; mpe Nkolo alakelaki mboka na bango mabe mpo na bango, mpe apambolaki yango mpo na batata na biso; iyo, alakelaki yango mabe kino na bobebisami mpo na bango, mpe apambolaki yango mpo na batata na biso kino ete bazwaki nguya likolo na yango.

36 Tala, Nkolo ^aakelaki ^bmabele ete bato ‘bafanda; mpe akelaki bana na ye ete bazwa yango.

37 Mpe ^aatombolaka ekolo ya sembo, mpe abebisaka bikolo ya bato ya nkuna.

38 Mpe akambaka basembo mosika kati na ^abamboka ya motuya, mpe bato ya nkuna nde ^babebisaka, mpe alakelaka mboka mabe mpo na ntina na bango.

39 Azali kokonza likolo na lola, mpo ezali kiti ya bokonzi na ye, mpe mabele oyo ezali ^aetielo ya makolo na ye.

30a Mal&May 18:18;
88:64–65.

b Esod. 32:8;
Mit. 14:2–3;
Ejek. 20:13–16;
Mal&May 84:23–25.

31a Mit. 26:65.

b 1 Nef. 5:15;
Mal&May 103:16–18.

32a Mit. 33:52–53;
Yos. 24:8.

35a Mis. 10:15, 34;

Lom. 2:11;
2 Nef. 26:23–33.

b Nze. 55:22;
1 Nef. 22:17.
c 1 Sam. 2:30;
Nze. 97:10; 145:20;
Alma 13:4;
Mal&May 82:10.

36a MOMA Bokeli,
Kokela.

b MOMA Mabele.
c Yis. 45:18;

Abal. 3:24–25.

37a Mas. 14:34;
1 Nef. 4:13;
Etel. 2:10;
Mal&May 117:6.

38a MOMA Mboka
Elakelama.

b Lew. 20:22.

39a Yis. 66:1;
Mal&May 38:17;
Abal. 2:7.

40 Mpe alingaka baoyo balingaka kozwa ye azala Nzambe na bango. Tala, alingaki batata na biso, mpe “asalaki liyokani na bango, iyo, kutu Abalayama, ^bYisaka, mpe “Yakobo; mpe amikundolaki mayokani oyo asalaki; yango wana, amemaki bango libanda uta na mboka ya ^dEjipito.

41 Mpe akangaki bango na nkaka kati na esobe na lingenda na ye; mpo “bayeisaki mitema na bango makasi, kutu lokola bosalaki; mpe Nkolo akangaki bango na nkaka na ntina ya mabe na bango. Atindaki ^bnioka ya moto oyo epumbwaki na kati na bango; mpe esilaki bango kowwama alengelaki nzela ete “bakoka kobikisama; mpe mosala oyo basengelaki kosala ezalaki bobele kotala; mpe na ntina ya “bozangi mokakatano ya nzela wana, to petepete na yango, bazalaki mingi baoyo bawaki.

42 Mpe bayeisaki mitema na bango makasi mbala na mbala, mpe “batiolaki ^bMose, mpe lisusu Nzambe; nzokande, boyebi ete bakambamaki na nguya na ye ezanga emekiseli, na kati ya mboka ya elaka.

43 Mpe sikawa, nsima ya makambo oyo nyonso, ntango eyaki ete bakomaki bato ya nkuna, iyo, penepene na bokomeli; mpe

nayebi te kasi bazali na mokolo oyo penepene na kobebisama; mpo nayebi ete mokolo esengeli solo koya ete basengeli kobebisama, longola se bobele bato moke, baoyo bakokambama mosika kati na bokangemi.

44 Yango wana, Nkolo “atindaki tata na ngai ete akende na esobe; mpe lisusu Bayuda balukaki kolongola bomoi na ye; iyo, mpe ^bbolukaki lisusu kolongola bomoi na ye; yango wana, bozali babomi kati na mitema na bino mpe bozali lokola bango.

45 Bozali “mbangu mpo na kosala mabe kasi malembe mpo na komikundola Nkolo Nzambe na bino. Bomonaki ^banjelu, mpe alobelaki bino; iyo, boyokaki mongongo na ye mbala na mbala; mpe alobaki epayi na bino na mongongo ya moke ya kimia, kasi “bozalaki mosika mpo na koyoka na mitema, ete bokokaki koyoka maloba na ye na mitema te; yango wana, alobelaki bino lokola na mongongo ya kake, oyo moningisaki mabele lokola soki esengelaki kokabwana na katikati.

46 Mpe boyebi lisusu ete na “nguya ya liloba na ye ya bokasi nyonso akoki kosala ete mabele maleka mosika; iyo, mpe boyebi ete na liloba na ye akoki kosala

40a MOMA Liyokani ya Abalayama.
b Gen. 21:12;
Mal&May 27:10.
c Gen. 28:1–5.
d Dut. 4:37.
41a 2 Mik. 17:7–23.
b Mit. 21:4–9;

Dut. 8:15;
Alma 33:18–22.
c Yoan. 3:13–15;
2 Nef. 25:20.
d Alma 37:44–47;
Elam. 8:15.
42a Mit. 14:1–12.
MOMA Botomboki.

b Mal&May 84:23–24.
44a 1 Nef. 2:1–2.
b 1 Nef. 16:37.
45a Mos. 13:29.
b 1 Nef. 4:3.
c Efe. 4:19.
46a Elam. 12:6–18.

ete bisika ya mabulu mabulu eyeisama ya patalalu, mpe bisika ya patalalu bibukani bukana. O, nde, ntina nini ezali, ete bokoki kozala bato makasi mingi boye na mitema na bino?

47 Tala, molimo na ngai mopasuki na nsomo na ntina na bino, mpe motema na ngai moyoki mpasi; nazali kobanga mbele bobwakama mosika libela. Tala “natondi na Molimo ya Nzambe, na lolenge ete nzoto na ngai ezali na ^bmakasi te.

48 Mpe sikawa esalemaki ete elobaki ngai maloba oyo basilikaki na ngai, mpe balingaki kobwaka ngai kati na bozindo ya mbu; mpe eyaki bango kotia maboko na bango likolo na ngai nalobaki epayi na bango, kolobaka: Na nkombo ya Nzambe ya Bokasi Nyonso, natindi bino ete “bosimba ngai te, mpo natondi na ^bnguya ya Nzambe, kutu kino na bozikisami ya mosuni na ngai; mpe oyo nyonso akotia maboko na ye likolo na ngai “akokawuka kutu lokola monkekele mokawuka; mpe akozala lokola eloko te liboso ya nguya ya Nzambe, mpo Nzambe akobeta ye.

49 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobaki epayi na bango ete bayima-yima lisusu te likolo ya tata na bango; mpe baboya kosalisa ngai te, mpo Nzambe

atindaki ngai ete natonga masuwa.

50 Mpe nalobaki epayi na bango: “Soki Nzambe atindaki ngai nasala makambo nyonso, nakokoka kosala yango. Soki atindaki ngai naloba na mai oyo, zala mabele, elingaki kozala mabele; mpe soki nalobaki yango, elingaki kosalema.

51 Mpe sikawa, soki Nkolo azali na nguya monene ya lolenge oyo, mpe asalaki bongo makamwisi mingi na kati ya bana ya bato, ezali lolenge boni ete akoka “koteya ngai te, ete nakoka kotonga masuwa?

52 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nalobaki makambo mingi epayi ya bandeko na ngai, na lolenge ete bayokisamaki nsoni mpe bakokaki lisusu kotia ntembe na ngai te; mpe bamekaki te kotia maboko na bango likolo na ngai soki te kosimba ngai na misapi na bango, kutu na ntaka ya mikolo mingi. Sikawa bamekaki kosala yango te na kobangaka ete bakawuka liboso na ngai, “Molimo ya Nzambe ezalaki na nguya makasi; mpe boye esalaki likolo na bango.

53 Mpe esalemaki ete Nkolo alobaki epayi na ngai: Sembola lisusu loboko na yo epayi ya bandeko mibali na yo, mpe bakokawuka te liboso na yo, kasi nakotuta bango, elobaki Nkolo,

47a Mika 3:8.

b 1 Nef. 19:20.

48a Mos. 13:3.

b 2 Nef. 1:26–27.

MOMA Nguya.

c 1 Mik. 13:4–7.

50a Filip. 4:13;

1 Nef. 3:7.

51a Gen. 6:14–16;

1 Nef. 18:1.

52a MOMA Molimo

Mosantu.

mpe nakosala oyo, ete bakoka koyeba ete nazali Nkolo Nzambe na bango.

54 Mpe esalemaki ete na sembolaki loboko na ngai epayi ya bandeko mibali na ngai, mpe bakawukaki liboso na ngai te; kasi Nkolo aningisaki bango, kutu engebene na liloba oyo alobaki.

55 Mpe sikawa, balobaki: Toyebi na ntembe te ete Nkolo azali elongo na yo, mpo toyebi ete ezali nguya ya Nkolo oyo eningisaki biso. Mpe bakweyaki na nse liboso na ngai, mpe bazalaki penepene na ^akokumbamela ngai, kasi napesaki bango nzela te, kolobaka: Ngai nazali ndeko na bino, iyo, kutu ndeko na bino ya leki; yango wana, bokumbamela Nkolo Nzambe na bino, mpe bokumisa tata na bino mpe mama na bino, ete ^bmikolo na bino mikoka kozala molai na mboka oyo Nkolo Nzambe na bino akopesa bino.

MOKAPO 18

Masuwa masilisami—Mbotama ya Yakobo mpe ya Yosefe etangami—Lingomba emati na masuwa mpo na mboka elakelama—Bana mibali ya Yisamaele mpe basi na bango basangani na loyenge mpe na botomboki—Nefi akangemi, mpe masuwa ezongisami nsima na ekumbaki ya nsomo—Nefi azwi bonsomi, mpe na losambo na ye

mopepe makasi mokiti—Bato bakomi na mboka elakelama. Pene-pene na mibu 591–589 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete bakumbamelaki Nkolo, mpe bakendaki elongo na ngai; mpe tosalaki mabaya ya esaleli ya ntoki. Mpe Nkolo alakisaki ngai mbala na mbala lolenge kani oyo nasengelaki kosala mabaya ya masuwa.

2 Sikawa ngai, Nefi, nasalaki mabaya na lolenge ya bato oyo bateyamaki te, mpe natongaki masuwa na lolenge ya bato te; kasi natongaki yango na lolenge oyo Nkolo alakisaki ngai; yango wana, ezalaki te na lolenge ya bato.

3 Mpe ngai, Nefi, nakendaki na ngomba mbala mingi, mpe ^anasambelaki mbala mingi epayi ya Nkolo; yango wana Nkolo ^balakisaki ngai makambo minene.

4 Mpe esalemaki ete esilisaki ngai masuwa, engebene na liloba ya Nkolo, bandeko mibali na ngai bamonaki ete ezalaki malamau, mpe esaleli na yango ezalaki malonga mpenza; yango wana ^abamikitisaki lisusu liboso ya Nkolo.

5 Mpe esalemaki ete mongongo ya Nkolo eyaki epayi na tata na ngai, ete totelema mpe tokota kati na masuwa.

6 Mpe esalemaki ete na mikolo ya nsima, esilaki biso kolengela biloko nyonso, mbuma

55^a Mis. 14:11–15.
b Esod. 20:12;

Mos. 13:20.
18 3^a MOMA Losambo.

b MOMA Emoniseli.
4a 1 Nef. 16:5.

mpe “nyama mingi uta na esobe, mpe mafuta ya nzoi ya koto-ndana, mpe bilei engebene na oyo Nkolo atindaka biso, tokotaki na masuwa, elongo na mikumba na biso nyonso mpe nkona na biso, mpe eloko nyonso oyo tomemaki elongo na biso, moto na moto engebene na mibu na ye; yango wana, tokotaki biso nyonso na masuwa, elongo na basi na biso mpe bana na biso.

7 Mpe sikawa, tata na ngai abotaki bana mibale na esobe; nku-lutu abiangamaki “Yakobo mpe leki ^bYosefe.

8 Mpe esalemaki ete esilaki biso nyonso kokita kati na masuwa, mpe kokamata elongo na biso bilei na biso mpe biloko oyo totindamaki kokamata, tokotaki kati na “mbu mpe topusamaki liboso na mopepe na ^bmboka elakelama.

9 Mpe esilaki biso kopusama liboso na mopepe na ntaka ya mikolo mingi, tala, bandeko mibali na ngai mpe bana mibali ya Yisamaele mpe lisusu basi na bango bakomaki komisepelisa, na lolenge ete babandaki kobina, mpe koyemba, mpe koloba na yauli mingi, iyo, kutu ete babosanaki na nguya nini bamemamaki kuna; iyo, batombolamaki na yauli ya mingi koleka.

10 Mpe ngai, Nefi, nabandaki

kobanga mingi koleka mbele Nkolo asilika na biso, mpe abeta biso na ntina ya mabe na biso, ete tomelama na bozindo ya mbu; yango wana ngai, Nefi, nabandaki koloba na bango na limemia mingi; kasi tala, “basilikaki na ngai, kolobaka: Tolingi te ete ndeko na biso mobali ya leki azala ^bmoyangeli na biso.

11 Mpe esalemaki ete Lamani mpe Lemuele bakamataki ngai mpe bakangaki ngai na singa, mpe basalelaki ngai na loma; nzokande, Nkolo “apesaki na yango nzela ete akoka kolakisa nguya na ye, mpo na kokokisa liloba na ye oyo alobaki mpo na oyo etali bato ya nkuna.

12 Mpe esalemaki ete esilaki bango kokanga ngai na lolenge ete nakoka koningana lisusu te, “kompa, oyo elengelamaki na Nkolo, etikaki kosala.

13 Yango wana, bayebaki te wapi basengelaki kokamba masuwa, na lolenge ete mopepe makasi monene emataki, iyo, mopepe makasi monene mpe ya nsomo, mpe “tozongisamaki nsima likolo ya mai na ntaka ya mikolo misato; mpe babandaki kobanga mingi koleka ete bazi-nda na mbu; nzokande bafungolaki ngai te.

14 Mpe na mokolo ya minei, oyo tozongisamaki nsima,

6a 1 Nef. 17:2.

7a 2 Nef. 2:1.

b 2 Nef. 3:1.

8a 2 Nef. 10:20.

b 1 Nef. 2:20.

MOMA Mboka

Elakelama.

10a 1 Nef. 17:17-55.

b Gen. 37:9-11;

1 Nef. 16:37-38;

2 Nef. 1:25-27.

11a Alma 14:11.

12a 1 Nef. 16:10, 16, 26;

2 Nef. 5:12;

Alma 37:38-47;

Mal&May 17:1.

13a Mos. 1:17.

ekumbaki ebandaki kozala ya nsomo mingi koleka.

15 Mpe esalemaki ete tokomaki penepene na komelama na mbu. Mpe esilaki biso kozongisama nsima likolo ya mai na ntaka ya mikolo minei, bandeko na ngai babandaki ^akomona ete masambisi ya Nzambe ezalaki likolo na bango, mpe ete base-ngelaki kowa longola se soki bakoyambola uta na mabe na bango; yango wana, bayaki epayi na ngai, mpe bafungolaki singa oyo ezalaki na nkingo ya maboko na ngai, mpe tala evimbaki mingi koleka; mpe lisusu makaka na ngai mavimbaki mingi, mpe mpasi na yango ezalaki ya monene.

16 Nzokande, natalelaki Nzambe, mpe ^anasanzolaki ye bolayi ya mokolo mobimba; mpe nayima-yimaki te na Nkolo na ntina ya mitungisi na ngai.

17 Sikawa tata na ngai, Lehi, alobaki makambo mingi epayi na bango, mpe lisusu epayi na bana ya ^aYisamaele; kasi, tala, babimisaki libanda bokaneli boike na oyo nyonso akoloba mpo na ngai; mpe baboti na ngai, lokola babukanaki na mibu, mpe lokola bayokaki mpasi ya mitungisi mingi na ntina ya bana na bango, bakitisamaki, iyo, kutu likolo ya mbeto na bango ya bokono.

18 Na ntina ya mpasi mpe mawa mingi na bango, mpe

mabe ya bandeko mibali na ngai, bayeisamaki penepene kutu na komemama uta na ntango oyo mpo na kokutana elongo na Nzambe na bango; iyo, na bango nsuki ya mpembe ezalaki penepene na kokitisama mpo na kolala na nse na kati ya mputulu; iyo, kutu bazalaki penepene na kobwakama na mawa kati na lilita ya mai.

19 Mpe Yakobo mpe Yosefe lisusu, lokola bazalaki bilenge, mpe lokola bazalaki na mposa ya bilei mingi, bayokaki mpasi na ntina ya mitungisi ya mama na bango; mpe lisusu ^amwasi na ngai, na mai ya miso na ye mpe sambo na ye, mpe bana na ngai lokola, balembisaki te mitema na bandeko mibali na ngai ete bafungola ngai.

20 Mpe ezalaki na eloko te longola se nguya ya Nzambe, oyo ebundisaki bango na bobebisami, ekokaki kolembisa mitema na bango; yango wana, lokola bamonaki ete bakomaki penepene na komelama na bozindo ya mbu nde bayambolaki uta na likambo oyo basalaki, na lolenge ete bafungolaki ngai.

21 Mpe esalemaki ete esilaki bango kofungola ngai, tala, nakamataki kompa, mpe ebandaki kosala lokola nalingaki. Mpe esalemaki ete nasambelaki epayi ya Nkolo; mpe esilaki ngai kosambela, mopepe motikaki, mpe mopepe monene

15a Elam. 12:3.
16a Alma 36:28.

17a 1 Nef. 7:4–20.
19a 1 Nef. 7:19; 16:7.

makasi motikaki, mpe kimia ya monene eyingelaki.

22 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nakambaki masuwa, ete tonanaki lisusu epayi na mboka elakelama.

23 Mpe esalemaki ete esilaki biso konana na ntaka ya mikolo mingi, tokomaki na ^amboka elakelama; mpe tokitaki likolo ya mabele, mpe totelemisaki biema na biso; mpe tobiangaki yango mboka elakelama.

24 Mpe esalemaki ete tobandaki kosala bilanga, mpe tobandaki kowana nkona; iyo, totiaki nkona na biso nyonso kati na mabele, oyo tomemaki uta na mboka ya Yelusaleme. Mpe esalemaki ete ekolaki mingi koleka; yango wana, topambolamaki na lolenge ya kotondana.

25 Mpe esalemaki ete toyekolaki mboka ya elaka, lokola eke-ndaki biso mobembo na esobe, ete ezalaki na banyama ya zamba ya ndenge na ndenge, ngombe ya mwasi mpe ngombe ya mobali lokola, mpe bampunda mpe bampunda, mpe ntaba mpe ntaba ya zamba, mpe ndenge nyonso ya banyama ya zamba, oyo bato bakoki kosalela. Mpe toyekolaki ndenge nyonso ya makele, ya wolo, mpe ya mpauni lokola, mpe ya motako.

MOKAPO 19

Nefi asali bapalaki ya makele mpe

akomi mambi ya kala ya bato na ye—Nzambe ya Yisalaele akoya nsima ya mibu nkama motoba uta na ntango Lehi atikaki Yelusaleme—Nefi ayebisi mpasi na ye mpe bobakami na ye na ekulusu—Bayuda bakotiolama mpe bakopanzama kino na mikolo ya nsuka, ntango bakozonga na Nkolo. Pene-pene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete Nkolo atindaki ngai, yango wana nasalaki bapalaki ya makele ete nakoka kokoma likolo na yango lisolo ya makomi ya bato na ngai. Mpe likolo ya ^abapalaki oyo nasalaki nakomaki lisolo ya makomi ya ^btata na ngai, mpe lisusu mibembo na biso na esobe, mpe masakoli ya tata na ngai; mpe lisusu mingi ya masakoli na ngai moko nakomaki likolo na yango.

2 Mpe nayebaki te na ntango nasalaki yango ete Nkolo akotinda ngai nasala ^abapalaki oyo; yango wana, lisolo ya makomi ya tata na ngai, mpe mambi ma kala ya libota ya batata na ye, mpe eteni eleki mingi ya botamboli ya misala na biso na esobe ekomami likolo ya bapalaki ya yambo nalobeli; yango wana, makambo malekaki yambo nasala ^bbapalaki oyo, na bosolo, mingi mingi matiami ya kokoma likolo ya bapalaki ya yambo.

3 Mpe esilaki ngai kosala bapalaki oyo na nzela ya motindo,

23a MOMA Mboka
Elakelama.

19 1a MOMA Bapalaki.
b 1 Nef. 1:16–17; 6:1–3.

2a 2 Nef. 5:30.
b 1 Nef. 9:1–5.

ngai, Nefi, nazwaki motindo ete mosala ya Nzambe mpe masakoli, biteni na yango oyo bileki polele mpe motuya, bikomama likolo ya ^abalalaki oyo; mpe ete makambo oyo ekomamaki ekobatelama mpo na malakisi ya bato na ngai, baoyo bakozwa mabele, mpe lisusu mpo na ^bntina mosusu ya bwania, oyo ntina eyebani epayi ya Nkolo.

4 Yango wana, ngai, Nefi, nasali lisolo ya makomi likolo ya balalaki mosusu, oyo epesi lisitwale, soki te oyo epesi lisitwale ya monene koleka ya bitumba mpe boweli mpe bobebisami na bato na ngai. Mpe oyo nasalaki, mpe natindaki bato na ngai nini basengeli kosala wana ekosila ngai kokende; mpe ete balalaki oyo ekolekisama uta nkola moko na mosusu, elingi koloba uta profeta moko na mosusu, kino mitindo ya nsima ya Nkolo.

5 Mpe lisolo ya ^amosala na ngai ya balalaki oyo ekopesama nsima; mpe nde, tala, nazali kokoba engebene na oyo nalobaki; mpe oyo nasali mpo ete makambo oyo maleki bule ^bmakoka kobatelama mpo na boyebi ya bato na ngai.

6 Nzokande, nakomi eloko te likolo ya balalaki oyo longola se

soki nakanisi ezali ya ^abule. Mpe sikawa, soki nabungi, kutu babungaki kala; ezali te ete nalingi komilimbisa na ntina ya bato basusu, kasi na ntina ya ^bbolembu oyo ezali kati na ngai, engebene na mosuni, yango nde nalingi komilimbisa.

7 Mpo makambo oyo boko bato bakomona ete ezali ya motuya monene, ezala na nzoto mpe na molimo, basusu bakotala yango ^ampamba mpe bazali koniata yango na nse ya makolo na bango. Iyo, kutu bato ^bbaniati Nzambe mpenza ya Yisalaele na nse ya makolo na bango; nalobi, koniata na nse ya makolo na bango kasi nalingi koloba na maloba mosusu—batali mpamba, mpe bayokeli te mongongo ya toli na ye.

8 Mpe tala ^aazali koya, engebene na maloba ya anjelu, nsima ya ^bmibu nkama motoba uta na ntango tata na ngai atikaki Yelusaleme.

9 Mpe mokili, na ntina ya mabe na bango, bakosambisa ye lokola eloko mpamba; yango wana bafiakoli ye, mpe atiki ayokela yango mpasi; babamboli ye, mpe atiki ayokela yango mpasi. Iyo, ^ababwakeli ye nsoi, mpe atiki ayokela yango mpasi, na ntina

3a Yako. 1:1–4; 3:13–14;
4:1–4.

b 1 Nef. 9:4–5;
M ya M 1:7;
Mal&May 3:19–20;
10:1–51.

5a 2 Nef. 5:28–33.

b MOMA Makomi—
Makomi esengeli

kobombama.

6a Tala lokasa ya
nkombo ya Buku ya
Mormon.

MOMA Santu.

b Morm. 8:13–17;
Etel. 12:23–28.

7a 2 Nef. 33:2;
Yako. 4:14.

b MOMA Botomboki.

8a MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina
ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.

b 1 Nef. 10:4;
2 Nef. 25:19.

9a Yis. 50:5–6;
Mat. 27:30.

ya bonkonde ya bolingo na ye mpe ya motema na ye molai epayi na bana ya bato.

10 Mpe ^aNzambe ya batata na biso, baoyo ^bbakambamaki uta na Ejipito, uta na boumbu, mpe lisusu baoyo babatelamaki na ye na esobe, iyo, ^cNzambe ya Abalayama, mpe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo, ^damitiki, engebene na maloba ya anjelu, lokola moto, kati na maboko ya bato ya nkuna, mpo na ^ekotombolama, engebene na maloba ya ^fZenoki, mpo na ^gkobakama na ekulusu, engebene na maloba ya Neumi, mpe mpo na kokundama na ^hlilita, engebene na maloba ya ⁱZenosi, oyo alobaki mpo na oyo etali mikolo misato ya ^jmolili, oyo ekozala elembo epesami mpo na liwa na ye epayi na bango oyo bakofanda nama-bongo ya mbu, mingi koleka malamumu epesami na bango oyo bazali bato ya ^kndako ya Yisalaele.

11 Mpo boye elobaki profeta: Nkolo Nzambe solo ^aakoya kotala ndako nyonso ya Yisalaele

na mokolo wana, boko bato na mongongo na ye, na ntina ya bosembo na bango, kino na bosepeli monene mpe lobiko na bango, mpe basusu na ^bkake mpe minkalikali ya nguya na ye, na ekumbaki, na moto, mpe na molinga, mpe mbongi ya ^cmolili, mpe na bofungwami ya ^dmabele, mpe na ^ebangomba oyo ekome-mama na likolo.

12 Mpe ^amakambo oyo nyonso esengeli solo koya, elobi profeta ^bZenosi. Mpe ^cmabanga ya mokili makopasuka; mpe na ntina ya minkime ya mabele, bakonzi mingi ya mabongo ya mbu bakosimbama na Molimo ya Nzambe, mpo na koganga: Nzambe ya molongo ayoki mpasi.

13 Mpe mpo na oyo etali bango oyo bazali na Yelusaleme, elobi profeta, ^abakobetama fimbo na bato nyonso, mpo ete ^bbabaki Nzambe ya Yisalaele na ekulusu, mpe babaloli mitema na bango epayi mosusu, kobwakaka bilembo mpe makamwisi, mpe nguya mpe nkembo ya Nzambe ya Yisalaele.

10a 2 Nef. 26:12;
Mos. 7:27; 27:30-31;
Alma 11:38-39;
3 Nef. 11:14-15.
b Esod. 3:2-10; 6:6;
1 Nef. 5:15;
Mal&May 136:22.
c Gen. 32:9;
Mos. 7:19;
Mal&May 136:21.
MOMA Yehova.
d MOMA Bomikabi,
Komikaba.
e 3 Nef. 27:14.
f Alma 33:15; 34:7;
Elam. 8:19-20;

3 Nef. 10:15-16.
MOMA Makomi—
Makomi ebunga;
Zenoki.
g 2 Nef. 6:9;
Mos. 3:9.
MOMA Bobakami
na ekulusu.
h Mat. 27:60;
Luk. 23:53;
2 Nef. 25:13.
i Yako. 6:1;
Elam. 15:11.
MOMA Zenosi.
j 1 Nef. 12:4-5;
Elam. 14:20, 27;

3 Nef. 8:3, 19-23; 10:9.
k 3 Nef. 16:1-4.
11a 3 Nef. 9;
Mal&May 5:16.
b Elam. 14:20-27;
3 Nef. 8:5-23.
c Luk. 23:44-45;
3 Nef. 8:19-20.
d 2 Nef. 26:5.
e 3 Nef. 8:10.
12a Elam. 14:20-28.
b Yako. 5:1.
c Mat. 27:51.
13a Luk. 23:27-30.
b 2 Nef. 10:3.

14 Mpe mpo ete babaloli mi-tema na bango epayi mosusu, elobi profeta, mpe “batioli Moko Mosantu ya Yisalaele, bakoyenga-yenga na mosuni, mpe bakowa, mpe bakokoma ^bli-tio mpe ^cliseki, mpe bakoyinama na kati ya bikolo nyonso.

15 Nzokande, ekoya mokolo wana, elobi profeta, oyo “bakobalola lisusu te mitema na bango epayi mosusu na Moko Mosantu ya Yisalaele, nde akomikundola ^bmayokani oyo asalaki elongo na batata na bango.

16 Iyo, nde ekomikundola ye “bisanga ya mbu; iyo, mpe bato nyonso oyo bazali ya ndako ya Yisalaele, nde ^bnakosangisa na kati, elobi Nkolo, engebene na maloba ya profeta Zenosi, uta na ntaka minei ya mabele.

17 Iyo, mpe mabele nyonso “makomona lobiko ya Nkolo, elobi profeta; ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko mpe bato na bato bakopambolama.

18 Mpe ngai, Nefi, nakomaki makambo oyo epayi ya bato na ngai, ete mbele nakoka kondimisa bango ete bamikundola Nkolo Mosikoli na bango.

19 Yango wana, nalobi na ndako nyonso ya Yisalaele, soki

ezali bongo ete bakozwa “makambo oyo.

20 Mpo tala, nazali na mayoki ya molimo, oyo malembisi ngai kutu na lolenge ete mikangano ya binama ya nzoto na ngai milembi, mpo na bango oyo bazali na Yelusaleme; mpo soki Nkolo atondisamaka na boboto te, mpo na kolakisa epayi na ngai oyo etali bango, kutu lokola esalaki baprofeta ya kala, nasengelaki kowa mpe lokola.

21 Mpe solo alakisaki epayi na “baprofeta ya kala makambo nyonso oyo ^betali bango; mpe lisusu alakisaki epayi na mingi oyo etali biso; yango wana, esengeli mpenza ete toyeba makambo oyo etali bango mpo ekomamaki likolo ya bapalaki ya motako.

22 Sikawa esalemaki ete ngai, Nefi, nalakisaki bandeko mibali na ngai makambo oyo; mpe esalemaki ete natangelaki bango makambo mingi, oyo ekomamaki likolo ya “bapalaki ya motako, ete bakoka koyeba oyo etali misala ya Nkolo na bamboka mosusu, na kati ya bato ya kala.

23 Mpe natangelaki bango makambo mingi oyo ekomamaki kati na “babuku ya Mose; kasi ete nakoka kondimisa bango malamumu mpo na kondima Nkolo

14a Yis. 53:3–6;
Mos. 14:3–6.
b MOMA Bayuda.
c Dut. 28:37;
1 Mik. 9:7;
3 Nef. 16:9.
15a 1 Nef. 22:11–12.
b MOMA Liyokani
ya Abalayama.

16a 1 Nef. 22:4;
2 Nef. 10:21.
b Yis. 49:20–22.
MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.
17a Yis. 40:4–5.
19a Enos. 1:16;
Morm. 5:12; 7:9–10.

21a 2 Mik. 17:13;
Amosa 3:7.
MOMA Profeta.
b 3 Nef. 10:16–17.
22a 1 Nef. 22:1.
23a Esod. 17:14;
1 Nef. 5:11;
Mose 1:40–41.

Mosikoli na bango natangelaki bango oyo ekomamaki na profeta ^bYisaya; mpo ‘nasalelaki makomi masantu nyonso mpo na biso, ete ekoka kozala mpo na “litomba mpe boyekoli na biso.

24 Yango wana nalobaki epayi na bango, kolobaka: Boyoka maloba ya profeta, bino baoyo bozali montika ya ndako ya Yisalaele, “etape oyo ebukamaki mpenza; boyoka maloba ya profeta, oyo ekomamaki mpo na ndako nyonso ya Yisalaele, mpe bosalela yango mpo na bino moko, ete bokoka kozala na elikya lokola bandeko na bino uta wapi bobukamaki mpenza; mpo engebene na elobeli ya lolenge oyo profeta akomaki.

MOKAPO 20

Nkolo abimisi ntina na Ye na Yisalaele—Yisalaele aponamaki na litumbu ya mitungisi mpe asengeli kolongwa uta na Babiloni—Meka na Yisaya 48. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

BOYOKA mpe botiela litoyi na oyo, O ndako ya Yakobo, baye babiangami na nkombo ya Yisalaele, mpe babimi uta na mai ya Yuda, to mpe uta na mai ya “libatisi, baye bazali kokata ndai na nkombo ya Nkolo, mpe bazali

kotanga nkombo ya Nzambe ya Yisalaele, nzokande bazali kokata ndai na bosolo te, mpe na bosembote.

2 Kasi, bamibiangi bato ya “engumba esantu, kasi bazali kotalela Nzambe ya Yisalaele te, oyo azali Nkolo na Bibeles; iyo, Nkolo na Bibeles ezali nkombo na ye.

3 Tala, nayebisaki “makambo ya kala uta na ebandeli; mpe ebimaki uta na monoko na ngai, mpe nalakisaki yango. Nalakisaki bango na mbalakaka.

4 Mpe nasalaki yango mpo nayebaki ete “bozali matoyi mangongi, mpe nkingo na bino ezali mosisa ya ebende, mpe elongi na yo ya motako;

5 Mpe kutu nayebisaki yo uta na ebandeli; yambo esalema nalakisaki yo yango; mpe nalakisaki yango mpo na kobanga mbele okoloba—“Nzambe na ngai ya ekeko nde esalaki yango, mpe elili ekatama ya ngai, mpe elili eniangwama ya ngai nde etindi yango.

6 Omonaki mpe oyokaki nyonso oyo; mpe ekosakola yo yango te? Mpe ete nalakisaki yo makambo ya sika uta na ntango oyo, kutu makambo oyo ebombama, mpe oyebaki yango te.

7 Makambo makelami sikawa, mpe te uta na ebandeli, kutu

23b 1 Nef. 15:20;

2 Nef. 25:4–6;

3 Nef. 23:1.

c MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.

d 2 Nef. 4:15.

24a Gen. 49:22–26;

1 Nef. 15:12;

2 Nef. 3:4–5.

20 1a MOMA Kobatisa,
Libatisi.

2a Yis. 52:1.

MOMA Yelusaleme.

3a Yis. 46:9–10.

4a ELKOL Yisalaele.

5a MOMA Losambo ya
banzambe ya bikeko.

yambo ya mokolo oyo oyokaki yango te ete masakolamaki epayi na yo, mbele oloba—Tala nayebaki yango.

8 Iyo, mpe oyokaki te; iyo, oye-baki te; iyo, uta na ntango wana litoyi na yo efungwamaki te; mpo nayebaki ete yo okozala yauli mpenza, mpe ete obianga-maki ^amobuki mitindo uta na li-bumu.

9 Nzokande, ^ampo na ntina ya nkombo na ngai nakozongisa nkanda na ngai nsima, mpe mpo na bosanzoli na ngai nakomipe-kisa na yo, ete nasasa yo te.

10 Mpo, tala, napetolaki yo, naponaki yo na litumbu ya ^amitungisi.

11 Mpo na ntina na ngai moko, iyo, mpo na ntina na ngai moko nakosala oyo, mpo ete nakopesa te nzela ete ^ankombo na ngai esantolama, mpe ^bnakopesa nke-mbo na ngai na mosusu te.

12 Yokela ngai, O Yakobo, mpe Yisalaele mobiangami na ngai, mpo nazali ye; nazali ya ^ayambo, mpe nazali lisusu ya nsuka.

13 Loboko na ngai ^aelalisaki moboko ya mabele, mpe loboko na ngai ya mobali etandolaki lola. Nbiangi bango, mpe bate-lemi elongo.

14 Bino nyonso, bosangana

bino moko, mpe boyoka; nani na kati na bango ayebisaki makambo oyo epayi na bango? Nkolo alingaki ye; iyo, mpe ^aakokokisa liloba oyo ayebisaki na nzela na bango; mpe kosala bolingi na ye likolo ya ^bBabiloni, mpe loboko na ye ekoya likolo ya Bakaladi.

15 Lisusu, elobi Nkolo; ngai Nkolo, iyo, nalobaki; iyo, nabi-angaki ye mpo na kosakola, namemaki ye, mpe akobongisa nzela na ye malamau.

16 Boya penepene na ngai; nalobi na ^ankuku te; uta na ebandeli, uta na ntango oyo eyebisamaki nde nalobaki; mpe Nkolo Nzambe, mpe Molimo na ye, motindaki ngai.

17 Mpe boye elobi Nkolo, ^aMosikoli na yo, Moko Mosantu ya Yisalaele; natindaki ye, Nkolo Nzambe na yo oyo ateyaka yo mpo na litomba, oyo ^bakambaka yo na nzela osengeli kokende, asalaki yango.

18 O soki oyokaka ^amitindo na ngai—nde kimia na yo elingaki kozala lokola ebale, mpe bosembo na yo lokola mbonge ya mbu.

19 ^aNkona na yo lisusu elingaki kozala lokola zelo; eboto ya nsopo na yo lokola mozelo na yango; nkombo na ye ekokaki te

8a Nze. 58:3.

9a 1 Sam. 12:22;

Nze. 23:3;

1 Yoan. 2:12.

10a MOMA Motungisi.

11a Yil. 44:26.

b Yis. 42:8;

Mose 4:1–4.

12a Emon. 1:17; 22:13.

MOMA Alifa mpe

Omega;

Mobotami ya yambo.

13a Nze. 102:25.

MOMA Bokeli,

Kokela.

14a 1 Mik. 8:56;

Mal&May 64:31; 76:3.

b MOMA Babele,

Babiloni.

16a Yis. 45:19.

17a MOMA Mosikoli.

b MOMA Bofuli, Kofula;

Emoniseli.

18a Mosak. 8:5.

19a Gen. 22:15–19;

Hosea 1:10.

kokatama mosika soki te kobebisama uta na liboso na ngai.

20 ^aKende mosika na Babiloni, kima uta na Bakaladi, na mongongo ya koyembaka yebisa, loba oyo, sangela kino na nsuka ya mabele; loba: Nkolo asikoli ^bmosali na ye Yakobo.

21 Mpe ^abayokaki mposa ya mai te; akambaki bango na kati-kati ya esobe; asalaki mai masopana uta na ^blibanga mpo na bango; apasolaki libanga lisusu mpe mai ebimaki.

22 Mpe ata asalaki makambo oyo nyonso, mpe minene mosusu, ^akimia ezali te, elobi Nkolo, epayi ya bato ya nkuna.

MOKAPO 21

Masiya akozala pole mpo na Bayuda-te mpe akobikisa bato ya boloko—Yisalaele ekosangana na nguya na mikolo ya nsuka—Bakonzi bakozala batata babokoli na bango—Meka na Yisaya 49. Pene-pene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE lisusu: Boyoka, O bino ndako ya Yisalaele, bino nyonso oyo bobukami mpenza mpe bobenganami libanda na ntina ya nkuna ya bakengeli ya bato na ngai; iyo, bino nyonso oyo bobukami mpenza, baoyo bopanzami

bipayi nyonso, baoyo bozali bato na ngai, O ndako ya Yisalaele. Botia matoyi, O ^abisanga, epayi na ngai, boyoka bino bato uta na ^bmosika; Nkolo abiangaki ngai uta na libumu; uta na nsopo ya mama na ngai atangaki nkombo na ngai.

2 Mpe akomisaki monoko na ngai lokola mompanga ya mopotu; na elilingi ya loboko na ye abombaki ngai, mpe akomisaki ngai likula ya nsonge; kati na libenga na ye ya bokila abombaki ngai.

3 Mpe alobaki epayi na ngai: Ozali ^amosali na ngai, O Yisalaele, na oyo nakokembelama.

4 Nsima nalobaki, nasalaki mosala ya mpamba, nabebisaki makasi na ngai mpo na eloko te mpe se mpamba; solo bosambisi na ngai ezali na Nkolo, mpe mosala na ngai na Nzambe na ngai.

5 Mpe sikawa, elobi Nkolo—oyo ^aasalaki ngai uta na libumu ete nazala mosali na ye, mpo na komema lisusu Yakobo epayi na ye—ata Yisalaele esangani te, kasi nakozala na nkembo na miso ya Nkolo, mpe Nzambe na ngai akozala makasi na ngai.

6 Mpe alobaki: Ezali eloko ya mpasi te ete ozala mosali na ngai mpo na kotelemisa ^amabota ya Yakobo, mpe kozongisa

20a Yil. 51:6;
Mal&May 133:5–14.
b Yis. 44:1–2, 21.
21a Yis. 41:17–20.
b Esod. 17:6;
Mit. 20:11;
1 Nef. 17:29;

2 Nef. 25:20.
22a MOMA Kimia.
21 1a 1 Nef. 22:4;
2 Nef. 10:20–22.
b Mal&May 1:1.
3a Lew. 25:55;
Yis. 41:8;

Mal&May 93:45–46.
5a Yis. 44:24.
6a MOMA Yisalaele—
Mabota zomi na
mibale ya Yisalaele.

babatelami ya Yisalaele. Nakopesa yo lisusu kozala lokola ^bpole mpo na ‘Bayuda-te, ete okoka kozala oyo azali kopesa lobiko na ngai kino nsuka ya mabele.

7 Boye elobi Nkolo, Mosikoli ya Yisalaele, Moko Mosantu na ye, ye oyo bato batiolaka, ye oyo bikolo bayinaka, na mosali ya bayangeli: Bakonzi bakomona mpe bakotelema, bana ya bakonzi lisusu bakokumbamela, mpo ete Nkolo oyo azali sembo.

8 Boye elobi Nkolo: Na ntango oyo endimama nayokaki yo, Omabongo ya mbu, mpe na mokolo ya lobiko nasungaki yo; mpe nakobatela yo, mpe nakopesa yo “mosali na ngai mpo na liyokani ya bato, mpo na kotia mabele, mpo na kosala ete bato basangola mabula matikala mpamba;

9 Ete okoka koloba na “bato ya boloko: Bokende; na baoyo bafandi kati na ^bmolili: Bomilakisa. Bakolia nzela nzela, mpe ‘bilanga na bango ya bilei ekozala na bisika nyonso ya likolo.

10 Bakoyoka nzala te mpe mposa te, mpe molunge mpe te moi mokobeta bango mpe te; mpo ye oyo azali na boboto likolo na bango akokamba bango, kutu mpembeni na moto ya mai akokamba bango.

11 Mpe nakokomisa bangomba na ngai nyonso se nzela moko, mpe “balabala na ngai ekonetolama.

12 Mpe nsima, O ndako ya Yisalaele, tala, “baoyo bakoya uta na mosika; mpe tala, baoyo uta na nordi mpe uta na westi; mpe baoyo uta na mboka ya Sinimi.

13 “Boyemba, O lola; mpe zala na bosepeli, O mabele; mpo na makolo na bango oyo bazali na esti ekotiyama; mpe makobukana na koyembaka, O bangomba; mpo bakobetama lisusu te; mpo Nkolo abondisaki bato na ye, mpe akolakisa boboto likolo ya batungisami na ye.

14 Kasi, tala, Siona alobaki: Nkolo atiki ngai, mpe Nkolo na ngai abosani ngai—kasi akolakisa ete abosani te.

15 Mpo ekoki “mwasi kobosana na ye mwana oyo azali komela, ete ayoka mawa te likolo ya mwana ya libumu na ye? Iyo, ^bbakoki kobosana, kasi nakobosana yo te, O ndako ya Yisalaele.

16 Tala, nakati yo likolo ya “matandu ya maboko na ngai; bifelo na yo ezali ntango nyonso liboso na ngai.

17 Bana na yo bakosala mbangu na babebisi na yo; mpe bango oyo bakomisi yo “mpamba bakokende mosika na yo.

6b Mal&May 103:8–10;
Abal. 2:10–11.

c 3 Nef. 21:11.

8a 2 Nef. 3:6–15;
3 Nef. 21:8–11;
Morm. 8:16, 25.

9a MOMA Lobiko

mpo na bakufi.

b 2 Nef. 3:5.

c Ejek. 34:14.

11a Yis. 62:10;
Mal&May 133:23–32.

12a Yis. 43:5–6.

13a Yis. 44:23.

15a MOMA Basi, Mwasi.

b Yis. 41:17;

Alma 46:8;

Mal&May 61:36.

16a Zek. 13:6.

17a 3 Nef. 21:12–20.

18 Tombola miso na yo nzinga-nzinga mpembeni mpe tala; nyonso oyo ^abasangani bango moko esika moko, mpe bakoya epayi na yo. Mpe lokola nazali na bomoi, elobi Nkolo, solo okolata bango nyonso, lokola likembi, mpe okokanga bango kutu lokola mwasi abandami libala.

19 Mpo bisika na yo ya esobe mpe ya mpamba, mpe mboka ya bobebisami na yo, ekozala kutu sikawa ya nkaka mpenza na ntina ya bafandi; mpe bango oyo bamelaki yo bakozala mosika mpenza.

20 Bana oyo okozwa, nsima ya kobungisa ya yambo, bakolobalisusu na matoyi na yo: Esika eleki ^amoke mingi mpo na ngai; pesa ngai esika ete nakoka kofanda.

21 Bongo ^aokoloba na motema na yo: Nani aboteli ngai baoyo, komonaka ete nabungisaki bana na ngai, mpe nazali ^bmpamba, mokangemi, mpe kokendakawa mpe kuna? Mpe nani abokolaki baoyo? Tala, natikalaki ngai moko; baoyo, bazalaki wapi?

22 Boye elobi Nkolo Nzambe: Tala, nakotombola loboko na ngai na baoyo bazali ^aBayuda-te, mpe nakotia ^bbendele na ngai epayi ya bato; mpe bakomema bana mibali na yo na ^cmaboko na bango, mpe bana basi na yo

bakokumbama na mapeka na bango.

23 Mpe ^abakonzi bakozala ^bbatata babokoli na yo, mpe basi bakonzi na bango bamama babokoli na yo; bakogumbamela yo bilongi na bango epayi na mabele, mpe bakolembola mputulu ya makolo na yo; mpe okoyeba ete nazali Nkolo; mpo baoyo ^abazelaka ngai bakoyoka nsoni te.

24 Mpo biloko bakangi na etumba ebotolamaka uta na bato ya makasi, to babikisaka ^abakangemi ya mibeko?

25 Kasi boye elobi Nkolo, kutu bakangemi ya bato ya makasi bakolongolama, mpe biloko bakangi na etumba na moto ya nsomo ekobikisama; mpo nakowela na oyo akowela na yo, mpe nakobikisa bana na yo.

26 Mpe ^anakoleisa bango oyo bakoniokola yo na mosuni na bango moko; bakolangwisama na makila na bango moko lokola vinyo ya sukali; mpe mosuni nyonso ^bmokoyeba ete ngai, Nkolo, nazali, Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo, ^cMoko ya Makasi ya Yakobo.

MOKAPO 22

Yisalaele ekopanzama likolo ya etando nyonso ya mabele—Bayuda-te bakosalisa mpe bakoleisa Yisalaele

18a Mika 4:11–13.

20a to ngwi, to nkaka.

21a ELKOL Siona.

b Yis. 54:1;

Gal. 4:27.

22a Yis. 66:18–20.

b Yis. 11:12; 18:3.

c 1 Nef. 22:8;

2 Nef. 10:8–9.

23a Yis. 60:16.

b 1 Nef. 22:6.

c 2 Nef. 6:13;

Mal&May 98:2;

133:10–11, 45.

24a 1 Nef. 21:25.

26a 1 Nef. 22:13–14.

b Mos. 11:22.

c MOMA Yehova.

na nsango malamumu na mikolo ya nsuka—Yisalaele ekosangana mpe ekobikisama, mpe bato ya nkuna bakozika lokola matiti—Bokonzi ya zabulu ekobebisama, mpe Satana akokangisama na singa. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete ngai, Nefi, esilaki ngai kotanga makambo oyo ekomamaki likolo ya ^a“bapalaki ya motako, bandeko mibali na ngai bayaki epayi na ngai mpe balobaki epayi na ngai: Elingi koloba nini makambo oyo otangi? Tala, esengeli yango kososolama engebene na makambo oyo ezali ya molimo, oyo makosalema engebene na molimo kasi na mosuni te?

2 Mpe ngai, Nefi, nalobaki epayi na bango: Tala ^a“emonisamaki epayi na profeta na mongongo ya ^bMolimo; mpo makambo nyonso eyebisami epayi na ^c“baprofeta na Molimo, oyo ekoya likolo ya bana ya bato engebene na mosuni.

3 Yango wana, makambo oyo natangaki ezali makambo etali ^a“ntango mpe molimo; mpo emonani ete ndako ya Yisalaele, ata ndele, ^bekopanzama likolo ya etando nyonso ya mabele, mpe lisusu na kati ya bikolo nyonso.

4 Mpe tala, ezali na mingi baoyo babungi kala uta na boyebi na bango oyo bazali na Yelusalem. Iyo, eteni eleki mingi ya ^a“mabota nyonso ^bekambamaki mosika; mpe mapanzanaki epayi na epayi likolo ya ^c“bisanga ya mbu; mpe wapi bazali moko te kati na biso ayebi, longola se toyebi ete bakambamaki mosika.

5 Mpe uta ntango bakambamaki mosika, makambo oyo etali bango masakolamaki, mpe lisusu oyo etali bango nyonso oyo bakopanzama mpe bakobulunganisama, na ntina ya Moko Mosantu ya Yisalaele; mpo na ye bayeisi mitema na bango makasi; yango wana, bakopanzama na kati ya bikolo nyonso mpe ^a“bakoyinama na bato nyonso.

6 Nzokande, ekosila bango ^a“koleisama na baoyo bazali ^bBayuda-te, mpe ekosila Nkolo kotombola loboko na ye likolo ya Bayuda-te mpe kotia bango likolo lokola bendele, mpe ^c“bana na bango komemama na maboko na bango, mpe bana basi na bango bakomemama na mapeka na bango, tala makambo oyo malobami ezali ya ntango oyo; mpo boye nde ezali mayokani ya Nkolo elongo na batata na biso; elingi koloba biso na mikolo mikoya, mpe lisusu

22 1a 1 Nef. 19:22;

2 Nef. 4:2.

2a 2 Pet. 1:19–21.

b MOMA Molimo

Mosantu.

c MOMA Kosakola,
Lisakoli.

3a Mal&May 29:31–34.

b 1 Nef. 10:12–14;

2 Nef. 25:14–16.

MOMA Yisalaele—

Bopanzani ya

Yisalaele.

4a MOMA Yisalaele—

Mabota zomi ebunga

ya Yisalaele.

b 2 Nef. 10:22.

c 1 Nef. 21:1;

2 Nef. 10:8, 20.

5a 1 Nef. 19:14.

6a 1 Nef. 21:23.

b MOMA Bayuda-te.

c 1 Nef. 15:13.

bandeko na biso oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele.

7 Mpe elingi koloba ete ntango ezali koya ete ekosila ndako nyonso ya Yisalaele kopanzama mpe kobulunganisama, ete Nkolo Nzambe akotelemisa ekolo ya makasi na kati ya baoyo bazali “Bayuda-te, iyo, kutu likolo ya etando ya mabele oyo; mpe na bango nkona na biso ^bekopanzama.

8 Mpe esili nkona na biso kopanzama, Nkolo Nzambe akobanda kosala “mosala ya kokamwa na kati ya ^bBayuda-te, oyo mokoza ya ‘motuya monene mpo na nkona na biso; yango wana, bameki yango na koleisama na bango na Bayuda-te mpe kome-mama na bango na maboko mpe likolo ya mapeka na bango.

9 Mpe lisusu ekozala “motuya mpo na Bayuda-te; mpe bobele mpo na baoyo bazali Bayuda-te te kasi ^bmpo na ‘ndako nyonso ya Yisalaele, kino na koyebisaka “mayokani ya Tata ya lola epayi ya Abalayama, kolobaka: Na ‘nkona na yo mabota nyonso ya mabele ^fekopambolama.

10 Mpe nalingaki, bandeko na ngai, ete boyeba ete mabota

nyonso ya mabele makoki kopambolama te longola se soki “azipoli loboko na ye ya santu na miso ya mabota.

11 Yango wana, Nkolo Nzambe akobanda kozipola loboko na ye losantu na miso ya bikolo nyonso, na komemaka mayokani na ye mpe nsango malamumu na ye epayi na baoyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele.

12 Yango wana, akomema bango lisusu libanda uta na bokangemi, mpe “bakosangana esika moko na mboka ya bosangoli libula na bango; mpe bakobimisama uta na butu mpe uta na ^bmolili; mpe bakoyeba ete ‘Nkolo azali ^dMobikisi mpe Mosikoli na bango, ^eMoko ya Makasi ya Yisalaele.

13 Mpe makila ya “eklezia wana ya monene mpe ya nsomo, oyo ezali mwasi ya pite ya mabele nyonso, makobaluka likolo ya mitu na bango moko; mpo ^bbakobunda bitumba bango na bango, mpe mompanga ya ‘loboko na bango moko moko-kweya likolo ya mitu na bango moko, mpe bakolangwisama na makila na bango moko.

14 Mpe “ekolo nyonso oyo

7a 3 Nef. 20:27.

b 1 Nef. 13:12-14;
2 Nef. 1:11.

8a Yis. 29:14;

1 Nef. 14:7;
2 Nef. 27:26.

MOMA Bosongisi ya
Nsango malamumu.

b 2 Nef. 10:10-11;
3 Nef. 16:4-7;
Morm. 5:19.

c 1 Nef. 15:13-18;

3 Nef. 5:21-26; 21:7.

9a 1 Nef. 14:1-5.

b 2 Nef. 30:1-7.

c 2 Nef. 29:13-14.

d Dut. 4:31.

e MOMA Liyokani
ya Abalayama.

f Gen. 12:2-3;

3 Nef. 20:27;
Abal. 2:9-11.

10a Yis. 52:10.

12a MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya Yisalaele.

b MOMA Molili,
ya molimo.

c 2 Nef. 6:10-11.

d MOMA Mobikisi.

e MOMA Yehova.

13a MOMA Zabulu—
Eklezia ya zabulu.

b 1 Nef. 14:3, 15-17.

c 1 Nef. 21:26.

14a Luk. 21:10.

ekobunda bitumba na yo, O ndako ya Yisalaele, ekobaluka likolo na bango na bango, mpe ^bbakokweya kati na libulu oyo batimolaki mpo na kokanga bato ya Nkolo na motambo. Mpe nyonso oyo ^cbakobunda na Siona bakobebisama, mpe mwasi monene ya pite, oyo abebisaki nzela ya sembo ya Nkolo, iyo, eklezia wana ya monene mpe ya nsomo, akokweya na ^dmputulu mpe bokwei na yango ekozala ya monene.

15 Mpo tala, elobi profeta, ntango ezali koya na lombangu oyo Satana akozala lisusu te na nguya likolo ya mitema ya bana ya bato; mpo na mokolo ekoya kala mingi te oyo bato ya lolendo mpe bango oyo basalaka makambo ya nkuna bakozala lokola ^amatiti; mpe mokolo ekoya oyo wapi ^bbakozikisama.

16 Mpo ntango ezali koya kala mingi te oyo litondi ya ^ankele ya Nzambe ekosopana likolo ya bana nyonso ya bato; mpo akopesa te nzela ete bato ya nkuna babebisa basembo.

17 Yango wana, ^aakobatela ^bbasembo na nguya na ye, kutu soki ekozala bongo ete litondi ya nkele na ye esengeli koya, mpe basembo bakobatelama, kutu

kino na bobebisami ya banguna na bango na moto. Yango wana, basembo bazali te na ntina ya kobanga; mpo boye elobi profeta, bakobikisama, kutu soki ekozala bongo lokola na moto.

18 Tala, bandeko mibali na ngai, nalobi epayi na bino, ete makambo oyo esengeli kosalema kala mingi te; iyo, kutu makila, mpe moto, mpe mbongi ya molinga esengeli koya; mpe esengeli mpenza kozala likolo ya mabele nyonso; mpe ekoya epayi ya bato engebene na mosuni soki ekozala bongo ete bakoyeisa mitema na bango makasi na Moko Mosantu ya Yisalaele.

19 Mpo tala, basembo bakowa te; mpo ntango solo esengeli koya oyo wapi bango nyonso oyo babundi na Siona bakokakata mosika.

20 Mpe Nkolo solo akolengela nzela mpo na bato na ye, mpo na kokokisa maloba ya Mose, oyo alobaki, kolobaka: Nkolo Nzambe na bino akotelemisa mpo na bino ^aprofeta, lokola ngai, bokoyoka ye na makambo nyonso oyo akoloba epayi na bino. Mpe ekosalema ete nyonso oyo bakoyokela profeta wana te ^bbakokakata mosika uta na kati ya bato.

21 Mpe sikawa ngai, Nefi,

14b Yis. 60:12;
1 Nef. 14:3;
Mal&May 109:25.
c 2 Nef. 10:13; 27:3.
d Yis. 25:12.
15a Yis. 5:23–24;
Nah. 1:10;
Mki. 4:1;

2 Nef. 15:24;
26:4–6;
Mal&May 64:23–24;
133:64.
b Nze. 21:9;
3 Nef. 25:1;
Mal&May 29:9.
МомА Mabele—

Bopetolami
ya mabele.
16a 1 Nef. 14:17.
17a 2 Nef. 30:10;
Mose 7:61.
b 1 Nef. 17:33–40.
20a Yoan. 4:19; 7:40.
b Mal&May 133:63.

nayebisaki epayi na bino, ete “profeta oyo Mose alobelaki azalaki Moko Mosantu ya Yisalaele; yango wana, akosala ^bbosambisi na bosembo.

22 Mpe basembo bazali te na ntina ya kobanga, mpo bazali bango oyo bakosambwisama te. Kasi ezali bokonzi ya zabulu, boye bokotongama na kati ya bana ya bato, bokonzi boye botiami na kati na bango oyo bazali kati na mosuni—

23 Mpo ntango ezali koya na lombangu oyo wapi “Baeklezia nyonso oyo etongami mpo na kozwa matabisi, mpe bango nyonso oyo batongami mpo na kozwa nguya likolo ya mosuni, mpe bango oyo batongami mpo na ^bkoyebana na bato na miso ya mokili, mpe bango oyo bazali koluka mposa ya mosuni mpe biloko ya mokili, mpe kosala ndenge nyonso ya mabe; iyo, mpo na kosukisa, baoyo bazali ya bokonzi ya zabulu bango bazali na ntina ya kobanga, mpe kolenga, mpe ‘koningana; bango basengeli kokitisama na nse na mputulu, bango basengeli “kozikisama lokola matiti; mpe oyo ezali engebene na maloba ya profeta.

24 Mpe ntango ezali koya na lombangu oyo wapi basembo bakopumbwisama lokola bana ya “ngombe ya ndako ya bibwele, mpe Moko Mosantu ya Yisalaele akokonza na mpifo, mpe bokasi, mpe nguya, mpe nke-mbo monene.

25 Mpe “asangisaka bana na ye uta na ntaka minei ya mabele; akotanga mpate na ye, mpe bayebi ye; mpe bakozala etonga moko mpe ^bmobateli moko; mpe akoleisa mpate na ye, mpe na lisalisi na ye bakozwa ‘elanga ya bilei.

26 Mpe na ntina ya bosembo ya bato na ye, “Satana azali na nguya te; yango wana, akoki te kofungolama na ntaka ya ^bmibu mingi; mpo azali na nguya moko te likolo ya mitema ya bato, mpo bakofanda na bosembo, mpe Moko Mosantu ya Yisalaele ‘azali kokonza.

27 Mpe sikawa tala, ngai, Nefi, nalobi epayi na bino ete makambo oyo nyonso ekoya engebene na mosuni.

28 Kasi, tala, bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso, bakofanda na bokengi elongo na Moko Mosantu ya Yisalaele

21a Dut. 18:15, 18;
Mis. 3:20–23;
1 Nef. 10:4;
3 Nef. 20:23.

b Nze. 98:9;
Mose 6:57.

23a 1 Nef. 14:10;
2 Nef. 26:20.
MOMA Poloso
ya banganga.

b Luk. 6:26;
Alma 1:3.

c 2 Nef. 28:19.

d 2 Nef. 26:6.

24a Amosa 6:4;
Mki. 4:2;
3 Nef. 25:2.

25a MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

b MOMA Mobateli
malamu.

c Nze. 23.

26a Emon. 20:2;
Alma 48:17;
Mal&May 43:31;
45:55; 88:110; 101:28.
MOMA Zabulu.

b Yako. 5:76.

c MOMA Nkoto ya mibu.

soki ekozala bongo ete “bako-yambola.

29 Mpe sikawa ngai, Nefi, nasukisi; mpo nakomeka te koloba mingi nsima sikawa mpo na oyo etali makambo oyo.

30 Yango wana, bandeko mibali na ngai, nalingi ete bokoka komona ete makambo oyo ekomami likolo ya “bapalaki ya motako ezali solo; mpe ezali

kotatola ete moto asengeli kotosa mitindo ya Nzambe.

31 Yango wana, bozali te na ntina ya kobanza ete ngai mpe tata na ngai tozali bobele baoyo batatolaki, mpe lisusu bateyaki yango. Yango wana, soki bokozala na botosi na “mitindo, mpe bokotia molende kino na nsuka, bokobikisama na mokolo ya nsuka. Mpe ezali boye. Amene.

BUKU YA MIBALE YA NEFI

Lisolo ya liwa ya Lehi. Bandeko mibali ya Nefi batomboki na ye. Nkolo akebisi Nefi mpo na kokende na esobe. Mibembo na ye kati na esobe, mpe bongo na bongo.

MOKAPO 1

Lehi asakoli mpo na oyo etali mboka ya lipanda—Nkona na ye ekopanzama mpe ekobetama soki babwaki Moko Mosantu ya Yisalaele—Alandisi bana mibali na ye balata bi-bundeli ya bosembo. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete Mesilaki ngai, Nefi, kotia nsuka na koteyaka bandeko mibali na ngai, “tata na biso, Lehi, alobelaki lisusu bango makambo mingi, mpe azongelaki koloba yango epayi na bango, lolenge boni Nkolo asalaki makambo

minene mpo na bango na kome-maka bango uta na mboka ya Yelusaleme.

2 Mpe alobelaki bango mpo na oyo etali “botomboki na bango likolo ya mai, mpe boboto ya Nzambe na kobikisaka bomoi na bango, ete bamelamaki na mbu te.

3 Mpe alobelaki bango lisusu mpo na oyo etali mboka ya elaka, oyo bazwaki—lolenge kani Nkolo atondisamaki na boboto na kokebisaka biso ete to-sengelaki kokima uta na mboka ya Yelusaleme.

4 Mpo, tala, elobaki ye, namonaki “limoni, na nzela ya oyo

28a MOMA Boyamboli,
Koyambola;
Kolimbisa.

30a 2 Nef. 4:2.
31a Mat. 19:17.

MOMA Mitindo
ya Nzambe.

[2 NEFI]
1 1a MOMA Nkoko,

Ya nkoko.
2a 1 Nef. 18:9–20.
4a MOMA Limoni.

wapi nayebi ete ^bYelusaleme ebebisami; mpe soki totikalaka na Yelusaleme tolingaki mpe lokola ^ckowa.

5 Kasi, elobaki ye, ata mitungisi na biso, tozwi ^amboka ya elaka, mboka oyo ezali ya boponi koleka ^bbamboka nyonso mosusu; mboka oyo Nkolo Nzambe asalaki liyokani na ngai ete ekozala mboka mpo na bosangoli libula ya nkona na ngai. Iyo, Nkolo ^capesaki ngai mboka oyo na nzela ya liyokani, mpe mpo na bana na ngai libela, mpe lisusu nyonso oyo bakokambama uta na bamboka mosusu na loboko ya Nkolo.

6 Yango wana, ngai, Lehi, nasakoli engebene na misala ya Molumo oyo azali na ngai, ete ^amoko te akoya na mboka oyo longola se soki akumbami na loboko ya Nkolo.

7 Yango wana, ^amboka oyo ebulisami mpo na ye oyo ye akomema. Mpe soki ekozala bongo ete bakosalela ye engebene na mitindo oyo apesaki, ekozala mboka ya ^blipanda mpo na bango; Yango wana, bakoki kokweisama te kati na bokangemi; soki bongo, ekozala na ntina ya mabe; mpo soki mabe makomi beboo mboka ekozala na ^cbolakeli mabe mpo na ntina

na bango, kasi mpo na basembo ekopambolama libela.

8 Mpe tala, ezali bwania ete mboka oyo ebombama lokola sikawa uta na boyebi ya bikolo misusu; mpo tala, bikolo mingi bilingaki kokamata mboka, ete esika mpo na bosangoli libula elingaki kozala te.

9 Yango wana, ngai, Lehi, nazwaki elaka, ete ^ambala mingi lokola bango oyo Nkolo Nzambe akumbaki uta na mboka ya Yelusaleme bakobomba mitindo na ye, ^bbakofuluka likolo ya etando ya mboka; mpe bakobombama uta na bikolo nyonso misusu, ete bakoka kozwa mboka oyo mpo na bango moko. Mpe soki ekozala bongo ete ^cbakobomba mitindo na ye bakopambolama likolo ya etando ya mboka oyo, mpe ekozala na moto moko te mpo na koyokisa bango mpasi, to mpo na kolongola mboka ya bosangoli libula na bango mpe te; mpe bakofanda libela kati na bokengi.

10 Kasi tala, ekoya ntango oyo wapi bakobeba moke moke kati na bozangi boyambi, wana esili bango kozwa mapamboli minene mingi bongo na loboko ya Nkolo—kozalaka na boyebi boko ya bokeli ya mabele, mpe ya bato nyonso, koyebaka misala

4b 2 Mik. 24:14–15;

Yil. 44:2;

1 Nef. 1:4;

Elam. 8:20.

c Alma 9:22.

5a MOMA Mboka
Elakelama.

b Etel. 2:9–10.

c MOMA Liyokani.

6a 2 Nef. 10:22.

7a Mos. 29:32;

Alma 46:10, 20.

b 2 Nef. 10:11.

MOMA Lipanda.

c Alma 45:10–14, 16;

Morm. 1:17;

Etel. 2:8–12.

9a 2 Nef. 4:4;

Alma 9:13.

b Dut. 29:9.

c MOMA Botosi,
Kotosa, Moto
ya botosi.

minene mpe ya kokamwa ya Nkolo uta na bokeli ya mokili; kozwaka nguya epesameli bango mpo na kosala makambo nyonso na bondimi; kozwaka mitindo nyonso uta na ebandeli, mpe kokumbamaka na bolamu na ye boye bozanga ndelo kati na mboka ya motuya ya elaka—tala, nalobi, soki mokolo ekoya ete bakobwaka Moko Mosantu ya Yisalaele, “Masiya ya solo, Mosikoli na bango mpe Nzambe na bango, tala, masambisi na ye oyo azali moyengebene makofanda likolo na bango.

11 Iyo, akomema “bikolo mosusu epayi na bango, mpe akopesa epayi na bango nguya, mpe akolongola uta na bango mboka ya bozwi na bango, mpe akosala ete ^bbapanzama mpe babetama.

12 Iyo, lokola nkona moko eko-leka mpo na mosusu ekozala na “bosopi makila, mpe bobimeli monene na kati na bango; yango wana, bana mibali na ngai, nalingi ete bomikundola; iyo, nalingi ete boyoka maloba na ngai.

13 O tika ete bolamuka; bolamuka uta na mpongi ya mozi-ndo, iyo, kutu uta na mpongi ya “lifelo, mpe bolongola ^bmini-ololo ya nsomo na oyo kani bokangemi, oyo ezali miniololo

oyo ekangi bana ya bato, ete bamemami mosika bakangemi na nse ya ^alibulu ya seko ya mpasi mpe ya lisuma.

14 Bolamuka! Mpe botelema uta na mputulu, mpe boyoka maloba ya “moboti oyo azali kolenga, oyo kani binama kala mingi te bokolalisa na ^blilita ya mpio mpe nie, uta wapi moto ya mobembo moko te akoki kozonga; etikali ngai ya mikolo mike mpe nakokende ^cnzela ya mabele nyonso.

15 Kasi tala, Nkolo “asikoli molimo na ngai uta na lifelo; namoni nkembo na ye, mpe nazingami mpembeni seko na ^bma-boko ya ^abolingo na ye.

16 Mpe nalingi ete bomikundola kotosa “meko mpe masambisi ya Nkolo; tala, oyo ezalaki motungisi ya molimo na ngai uta na ebandeli.

17 Mbala na mbala motema na ngai etondaki na mawa, mpo nabangaki, mbele mpo na bokasi na mitema na bino Nkolo Nzambe na bino abimela bino na litondi ya “nkele na ye likolo na bino, ete ^bbokatama mosika mpe bobebisama libela;

18 Soki te, ete bolakeli mabe eya likolo na bino mpo na ntaka ya “nkola mingi; mpe bobime-

10a MOMA Masiya.

11a 1 Nef. 13:12–20;
Morm. 5:19–20.

^b 1 Nef. 22:7.

12a Morm. 1:11–19; 4:11.

13a MOMA Lifelo.

^b Alma 12:9–11.

^c 1 Nef. 15:28–30;
Elam. 3:29–30.

14a MOMA Baboti.

^b MOMA Liwa, ya nzoto.

^c Yos. 23:14.

15a Alma 36:28.

MOMA Bomikabi,
Komikaba.

^b Yako. 6:5;

Alma 5:33;

3 Nef. 9:14.

^c Lom. 8:39.

MOMA Bolingo.

16a Dut. 4:5–8;

2 Nef. 5:10–11.

17a 2 Nef. 5:21–24;

Alma 3:6–19.

^b Mos. 12:8.

18a 1 Nef. 12:20–23.

lama na mompanga, mpe na nzala, mpe boyinama, mpe bokambama engebene na bolingi mpe bokangemi ya ^bzabulu.

19 O bana mibali na ngai, tika ete makambo oyo makoka koya likolo na bino te, kasi ete bokoka kozala bato ya boponi mpe “bato basungami na Nkolo. Kasi tala, bolingi na ye esalema; mpo ^bbanzela na ye ezali bosembo libela.

20 Mpe alobaki ete: “Mbala mingi lokola ekobomba bino ^bmitindo na ngai ^bbokofuluka na mboka; kasi mbala mingi lokola bokobomba mitindo na ngai te bokokatama mosika uta na miso na ngai.

21 Mpe sikawa mpo ete molimo na ngai ezala na bosepeleli mpo na bino, mpe mpo ete motema na ngai etika mokili oyo na bosepeleli na ntina na bino, ete nakoka te kokitisama kati na lilita na mpasi mpe mawa, botelema uta na mputulu, bana mibali na ngai, mpe bozala “mibali, mpe bozwa mokano na ^blikanisi moko mpe na motema moko, wana ezali bino na bomoko na makambo nyonso, ete bokoka te kokweya kati na bokangemi;

22 Ete bokoka kolakelama mabe te na bolakeli mabe ya nsomo; mpe lisusu, mpo ete

bomilukela te bosiliki ya “Nzambe moyengebene likolo na bino, kino na bobebisami, iyo, bobebisami ya seko ya molimo mpe nzoto mpe lokola.

23 Bolamuka, bana mibali na ngai; bolata “bibundeli ya bosembo. Bolongola miniololo oyo wapi bokangemi, mpe bobima uta na molili, mpe botelema uta na mputulu.

24 Botomboka lisusu te na ndeko na bino ya mobali, oyo kani mamoni ezali ya nkembo, mpe oyo abombaki mitindo uta na ntango totikaki Yelusaleme; mpe oyo azalaki esalelo na maboko ya Nzambe, na komemaka biso na mboka ya elaka; mpo soki ezalaki te mpo na ye, mbele tosengelaki kowa na “nzala na esobe; nzokande, ^bbolukaki kolongola bomoi na ye; iyo, mpe ayokaki mpasi ya mawa mingi na ntina na bino.

25 Mpe nazali kobanga mpe nazali kolenga mingi koleka na ntina na bino, mbele akoyoka mpasi lisusu; mpo tala, bofundaki ye ete alukaki nguya mpe “likoki likolo na bino; kasi nayebi ete alukaki nguya soki mpe likoki te likolo na bino, kasi alukaki nkembo ya Nzambe, mpe bolamu ya seko na bino moko.

26 Mpe boyima-yimaki mpo ete azalaki polele na bino. Bolobi

18 *b* MOMA Zabulu.

19 *a* MOMA Moponami.

b Hosea 14:9.

20 *a* Jar. 1:9;

Mos. 1:6–7;

Alma 9:13–14.

b Lew. 26:3–14;

Yoele 2:23–26.

c Nze. 67:6;

Mos. 2:21–25.

21 *a* 1 Sam. 4:9;

1 Mik. 2:2.

b Mose 7:18.

22 *a* Mal&May 3:4.

23 *a* Efe. 6:11–17.

24 *a* 1 Nef. 16:32.

b 1 Nef. 16:37.

25 *a* Gen. 37:9–11.

ete asalelaki “maloba makasi; bo-lobi ete ayokelaki bino nkanda; kasi tala, maloba makasi na ye ezalaki maloba makasi ya nguya ya liloba ya Nzambe, oyo ezalaki na ye; mpe ete oyo bobiangaki nkanda ezalaki bosolo, engebene na bosolo boye ezali na Nzambe, boye akokaki te kokanga, komonisaka bompikiliki mpo na oyo etali mabe na bino.

27 Mpe esengeli mpenza ete “nguya ya Nzambe ezala elongo na ye, kutu na lolenge ete atindi bino ete bosengelaki kotosa. Kasi tala, ezalaki ye te, kasi ezalaki ^bMolimo ya Nkolo oyo azalaki na ye, oyo ‘afungolaki monoko na ye na koloba mpe akokaki te kokanga yango.

28 Mpe sikawa mwana na ngai, Lamani, mpe lisusu Lemuele mpe Sami, mpe lisusu bana na ngai mibali baoyo bazali bana mibali ya Yisamaele, tala, soki bokoyoka mongongo ya Nefi bokowa te. Mpe soki bokoyokela ye natikeli bino “lipamboli, iyo, kutu lipamboli na ngai ya yambo.

29 Kasi soki bokoyokela ye te nalongoli “lipamboli na ngai ya yambo, iyo, kutu lipamboli na ngai, mpe ekotikala likolo na ye.

30 Mpe sikawa, Zolami, nakoloba epayi na yo: Tala, ozali “mosali ya Labana; nzokande, okumbamaki uta na mboka ya

Yelusaleme, mpe nayebi ete ozali moninga ya solo ya mwana na ngai, Nefi, libela.

31 Yango wana, mpo ozalaki sembo nkona na yo ekopambolama “elongo na nkona na ye, ete bawumela na bofuluki ya ntango molai likolo ya etando ya mboka oyo; mpe eloko moko te, longola se soki ekozala mabe na kati na bango, ekobebisa soki te ekotia mobulu na bofuluki na bango likolo ya etando ya mboka oyo libela.

32 Yango wana, soki bokobomba mitindo ya Nkolo, Nkolo asili kobulisa mboka oyo mpo na bokengi ya nkona na yo elongo na nkona ya mwana na ngai.

MOKAPO 2

Bosikoli ekoya na nzela ya Masiya Mosantu—Bonsomi ya boponi (nguya ya boponi) ezali na ntina mpenza mpo na kozala mpe bokoli ya bato—Adama akweyaki mpo bato bakoka kozala—Bato bazali nsomi mpo na kopona lipanda mpe bomoi ya seko. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, Yakobo, nalobi epayi na yo: Ozali “mobotami na ngai ya yambo na mikolo ya mokakatano na ngai na esobe. Mpe tala, na bomwana na yo oyokaki mpasi ya mitungisi mpe mawa

26a Mas. 15:10;
1 Nef. 16:2;
Mor. 9:4;
Mal&May 121:41–43.
27a 1 Nef. 17:48.

b Mal&May 121:43.
c Mal&May 33:8.
28a MOMA Ekoki ya
mbotama.
29a Abal. 1:3.

30a 1 Nef. 4:20, 35.
31a 2 Nef. 5:6.
2 1a 1 Nef. 18:7.

mingi, na ntina ya yauli ya bandedeko na yo.

2 Nzokande, Yakobo, mobotami na ngai ya yambo na esobe, oyebi bonene ya Nzambe; mpe akobulisa mitungisi na yo mpo na litomba na yo.

3 Yango wana, molimo na yo ekopambolama, mpe okofanda kati na bokengi elongo na ndeko na yo ya mobali, Nefi; mpe mikolo na yo mikoleka na kosalelaka Nzambe na yo. Yango wana, nayebi ete osikolami, na ntina ya bosembo ya Mosikoli na yo; mpo omonaki ete na litondi ya ntango akoya komema lobiko epayi ya bato.

4 Mpe ^aomonaki nkembo na ye na bolenge na yo; yango wana, opambolami kutu lokola bango oyo akosalela kati na mosuni; mpo Molimo azali kaka se moko, lobi, lelo, mpe libela. Mpe nzela elengelami uta na bokwei ya moto, mpe lobiko ezali ya ^bofele.

5 Mpe bato bazwi mateya na lolenge ekoki ete ^abayebi bolamu uta na mabe. Mpe mobeko epesami epayi ya bato. Mpe na mobeko mosuni moko ^bmokolongisama te; to, na mobeko bato te ^cbakatami mosika

uta na Nzambe. Iyo, na mobeko ya ntango bakatamaki mosika; mpe lisusu, na mobeko ya molimo bawei mpo na oyo ezali malam, mpe bakomi bato ya mpasi libela.

6 Yango wana, ^abosikoli ekoya na kati mpe na nzela ya ^bMasiya Mosantu; mpo atonda na ^cngolu mpe bosolo.

7 Tala, amibonzi lokola ^ambeka mpo na masumu, mpo na koyanola masengami nyonso ya mobeko, mpo na nyonso oyo bazali na motema ebukana mpe molimo ya mawa; mpe ^bmasengami nyonso ya mobeko ekoki koyanolama na moto moko mosusu te.

8 Yango wana, boniboni ezali yango motuya monene mpo na koyebisa makambo oyo epayi ya bato ya mabele, ete bakoka koyeba ete mosuni moko te mokoki kofanda na miso ya Nzambe, ^alongola se soki ezali na nzela ya matomba, mpe boboto, mpe ngolu ya Masiya Mosantu, oyo atiki bomoi na ye engebene na mosuni, mpe akamati yango lisusu na nguya ya Molimo, ete akoka mpenza kokokisa ^bbosekwi ya bakufi, mpo azali ya yambo oyo akosekwa.

4a 2 Nef. 11:3;

Yako. 7:5.

b MOMA Ngolu.

5a Mor. 7:16.

b Lom. 3:20;

2 Nef. 25:23;

Alma 42:12-16.

MOMA Bolongi,

Kolongisa.

c 1 Nef. 10:6;

2 Nef. 9:6-38;

Alma 11:40-45;

12:16, 24; 42:6-11;

Elam. 14:15-18.

6a 1 Nef. 10:6;

2 Nef. 25:20;

Alma 12:22-25.

MOMA Mwango

ya Bosikoli.

b MOMA Masiya.

c Yoan. 1:14, 17;

Mose 1:6.

7a MOMA Bomikabi,

Komikaba.

b Lom. 10:4.

8a 2 Nef. 25:20; 31:21;

Mos. 4:8; 5:8;

Alma 38:9.

b 1 Kol. 15:20;

Alma 7:12; 12:24-25;

42:23.

MOMA Bosekwi.

9 Yango wana, azali mbuma ya yambo mpo na Nzambe, mbala mingi lokola akosala “libondeli mpo na bana nyonso ya bato; mpe bango oyo bakondima ye bakobikisama.

10 Mpe na ntina ya kolobela “bato nyonso, bato nyonso bakoya epayi na Nzambe; na boye, bakotelema liboso na ye, mpo na ^bkosambisama engebene na bosolo mpe ^cbosantu oye ezali kati na ye. Na boye, suka ya mobeko Oyo Moko Mosantu apesaki, na kopesaka etumbu oyo ekangemi, oyo etumbu ekangemi ezali na kotelemela na oyo ya esengo oyo ekangemi, mpo na koyanola suka ya ^abomikabi—

11 Mpo esengeli mpenza, ete “botelemeli ezala na makambo nyonso. Soki boye te, mobotami na ngai ya yambo na esobe, bosomebo ekokaki kosalema te, mabe mpe te, bosantu mpe mpasi, bolamu mpe mabe mpe te. Yango wana, biloko nyonso esengeli ezala lisanga ya biteni kati na moko; yango wana, soki esengeli kozala nzoto moko esengeli etikala lokola ekufa, ezanga bomoi mpe liwa, bopoli te mpe bozangi kopola mpe te, esengo te mpe mpasi mpe te, mpe eyoki ya nzoto te mpe bozangi eyoki mpe te.

12 Yango wana, esengelaki mpenza ekelama mpo na eloko moko te; yango wana ^antina elingaki kozala te na mokano ya bokeli na yango. Yango wana, likambo oyo esengelaki mpenza kobebisa bwania ya Nzambe mpe ntina ya mikano na ye ya seko, mpe lisusu nguya, mpe boboto, mpe ^bboyengebene ya Nzambe.

13 Mpe soki bokoloba “mobeke mozali te, bokoloba lisusu lisumu ezali te. Soki bokoloba lisumu ezali te, bokoloba lisusu bosembo ezali te. Mpe soki bosembo ezali te esengo mpe ezali te. Mpe soki bosembo ezali te to esengo mpe te etumbu ekozala te to mpasi mpe te. Mpe soki makambo oyo ezali te ^bNzambe azali te. Mpe soki Nzambe azali te biso tozali te, mpe mabele mpe te; mpo ekokaki kozala na bokeli ya biloko te, ezala biloko ya kosala to mpe oyo bisalelami mpe te; yango wana, biloko nyonso bisengelaki kolimwa nie.

14 Mpe sikawa, bana mibali na ngai, nalobeli bino makambo oyo mpo na litomba mpe boyekoli na bino; mpo Nzambe azali, mpe ^aakelaki biloko nyonso, lola mpe mabele lokola, mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango,

9a Yis. 53;
Mos. 14:12; 15:8–9.

10a MOMA Mosikoli.
b MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

c MOMA Bosantu.

d 2 Nef. 9:7, 21–22, 26;

Alma 22:14;
33:22; 34:9.

11a Mal&May 29:39;
122:5–9.

MOMA Motungisi.

12a Mal&May 88:25–26.
MOMA Mabele—

Ekelamaki mpo
na moto.

b MOMA Boyengebene.

13a 2 Nef. 9:25.

b Alma 42:13.

14a MOMA Bokeli,
Kokela.

biloko ya kosala mpe biloko oyo ^bbisalelami.

15 Mpe mpo na kokokisa “mikanano na ye ya seko na ntina ya moto, esilaki ye kokela baboti na biso ya yambo, mpe banyama ya zamba mpe ndeke ya mopepe, mpe mpo na kosukisa, biloko nyonso oyo bikelami, esengelaki mpenza ete lilanga ezala; kutu ^bmbuma oyo ^cepekisama na lilanga na ^dnzete ya bomoi; moko kozalaka sukali mosusu bololo.

16 Yango wana, Nkolo Nzambe apesaki epayi na moto ete ^aasala mpo na ye moko. Yango wana, moto akokaki kosala mpo na ye moko te longola se soki ^basenginiami na moko to mosusu.

17 Mpe ngai, Lehi, engebene na makambo oyo natangaki, nasengeli mpenza kobanza ete ^aanjelu ya Nzambe, engebene na oyo ekomami ^bakweyaki uta na lola; yango wana, akomaki zabulu, mpo alukaki oyo ezali mabe liboso ya Nzambe.

18 Mpe lokola akweyaki uta na lola, mpe akomaki moto ya mpasi libela, ^aalukaki lisusu mpasi ya bato nyonso. Yango

wana, alobaki epayi na ^bEva, iyo, kutu nioka wana ya kala, oyo azali zabulu, oyo azali tata ya ^clokuta nyonso, yango wana alobaki ete: lia mbuma oyo epekisami, mpe okokufa te, kasi okozala lokola Nzambe, ^dkoyebaka bolamu mpe mabe.

19 Mpe esilaki Adama mpe Eva ^akolia mbuma epekisami babenganaki bango uta na ^belanga ya Edene, mpo na kosala bilanga.

20 Mpe babotaki bana; iyo, kutu ^alibota ya mabele nyonso.

21 Mpe, mikolo ya bana ya ^abato eyeisamaki molai, engebene na bolingi ya Nzambe, ete ^bbakoka koyambola wana naino na mosuni; yango wana, ezalela na bango ekomaki ezalela ya ^cmomekano, mpe ntango na bango eyeisamaki molai, engebene na mitindo oyo Nkolo Nzambe apesaki epayi na bana ya bato. Mpo apesaki motindo ete bato nyonso basengeli koyambola; mpo alakisaki epayi ya bato nyonso ete ^ababungaki nzela, mpo baboti na bango babukaki mobeke.

22 Mpe sikawa, tala, soki

14b Mal&May 93:30.

15a Yis. 45:18;
Alma 42:26;
Mose 1:31, 39.

b Gen. 3:6;
Alma 12:21–23.

c Gen. 2:16–17;
Mose 3:17.

d Gen. 2:9;
1 Nef. 15:22, 36;
Alma 32:40.

16a 2 Nef. 10:23;
Alma 12:31.
MOMA Nguya

ya boponi.

b Mal&May 29:39–40.

17a MOMA Zabulu.

b Yis. 14:12; 2 Nef. 9:8;
Mose 4:3–4;
Abal. 3:27–28.

18a 2 Nef. 28:19–23;

3 Nef. 18:18;
Mal&May 10:22–27.

b MOMA Eva.

c 2 Nef. 28:8;
Mose 4:4.

d Gen. 3:5;
Alma 29:5;

Mor. 7:15–19.

19a Alma 12:31.

MOMA Bokwei ya
Adama mpe Eva.
b MOMA Edene.

20a Mal&May 138:38–39.

21a Alma 12:24;
Mose 4:23–25.

b Alma 34:32.
MOMA Boyamboli,
Koyambola.

c MOMA Bokufi,
Ya kufa.

d Yako. 7:12.

Adama abukaki mobeko te alingaki kokweya te, kasi alingaki kotikala kati na elanga ya Edene. Mpe biloko nyonso oyo ekelamaki bilingaki kotikala na ezalela se moko wana ezalaki nsima ya kokelama; mpe bisengelaki kotikala libela, mpe kozala na nsuka te.

23 Mpe balingaki kozala na “bana te; yango wana balingaki kotikala se na ezalela ya bozangi ekweyeli, kozalaka na bosesepeli te, mpo bayebaki mpasi te; kosalaka bolamu te, mpo bayebaki lisumu te.

24 Kasi tala, makambo nyonso masalemaki na bwania na ye oyo “ayebi makambo nyonso.

25 “Adama ^bakweyaki mpo bato bakoka kozala; mpe bato ^cbazali, mpo ete bakoka kozala na ^desengo.

26 Mpe ^aMasiya akoya na liton-di ya ntango, mpo ete akoka ^bkosikola bana ya bato uta na bokwei. Mpe lokola basikolami uta na bokwei bakomi ^cbansomi libela, koyebaka bolamu uta na mabe; mpo na kosala mpo na bango moko mpe esalemela bango te, longola se soki na etumbu ya ^dmobeko na mokolo monene mpe ya nsuka, engebene na mitindo oyo Nzambe apesaki.

27 Yango wana, bato bazali “nsomi engebene na mosuni; mpe biloko nyonso oyo elongobani mpo na moto bipesameli bango. Mpe bazali nsomi mpo na ^bkopona lipanda mpe ^cbomoi ya seko, na nzela ya Moyokanisi monene ya bato nyonso, to mpe kopona bokangemi mpe liwa, engebene na bokangemi mpe nguya ya zabulu; mpo alukaka ete bato nyonso bazala na mpasi lokola ye moko.

28 Mpe sikawa, bana na ngai, nalingi ete botalela “Moyokanisi monene, mpe boyoka mitindo minene ya ye; mpe bozala sembo na maloba na ye, mpe bopona bomoi ya seko, engebene na bolingi ya Molimo Mosantu na ye;

29 Mpe bopona te liwa ya seko, engebene na bolingi ya mosuni mpe mabe oyo ezali kati na yango, oyo bolingi epesaka molimo ya zabulu nguya ya ^akokanga, mpe kokweisa bino na ^blifelo, mpo ete akoka kokonza likolo na bino na bokonzi na ye moko.

30 Nalobi mwa maloba oyo epayi na bino nyonso, bana mibali na ngai, na mikolo ya nsuka ya momekano na ngai; mpe naponi likabo ya malamumu,

23a Mose 5:11.

24a MOMA Bonzambe, Nzambe.

25a MOMA Adama.

b Mose 6:48.

MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

c MOMA Bokufi, Ya kufa.

d Mose 5:10.

MOMA Bato, Moto; Bosepeli.

26a MOMA Masiya.

b MOMA Mwango ya Bosikoli.

c Alma 42:27; Elam. 14:30.

d MOMA Mobeko.

27a Gal. 5:1;

Mose 6:56.

b MOMA Nguya ya boponi.

c MOMA Bomoi ya seko.

28a MOMA Moyokanisi.

29a Lom. 6:16–18;

Alma 12:11.

b MOMA Lifelo.

engebene na maloba ya profeta. Mpe nazali na ntina mosusu te longola se soki ezali bolamu ya libela ya milimo na bino. Amene.

MOKAPO 3

Yosefe na Ejipito amonaki Banefi na limoni—Asakolaki mpo na oyo etali Joseph Smith, momoni ya mikolo ya nsuka; mpo na oyo etali Mose, oyo akobikisa Yisalaele; mpo na oyo etali boyei ya Buku ya Mormon. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa nazali kolobela yo, Yosefe, “mobotami na ngai ya nsuka. Obotamaki na esobe ya mitungisi na ngai; iyo, na mikolo ya mawa minene ya ngai nde mama na yo abotaki yo.

2 Mpe tika ete Nkolo abulisa lisusu “mboka oyo mpo na yo, oyo ezali mboka ya motuya koleka, mpo na bosangoli libula na yo mpe mpo na bosangoli libula ya nkona na yo elongo na bandeko na yo, mpo na bokengi na yo libela, soki ekozala ete okobomba mitindo ya Moko Mosantu ya Yisalaele.

3 Mpe sikawa, Yosefe, mobotami na ngai ya nsuka, oyo nabotaki na esobe ya mitungisi na ngai, tika ete Nkolo apambola yo

libela, mpo nkona na yo “ekobe-bisama nie te.

4 Mpo tala, ozali mbuma ya nketo na ngai; mpe nazali eboto ya “Yosefe oyo amemamaki ^bmo-kangemi na Ejipito. Mpe minene ezalaki mayokani ya Nkolo oyo asalaki elongo na Yosefe.

5 Yango wana, Yosefe “amonaki solna mikolo na biso. Mpe azwaki elaka ya Nkolo, ete uta na mbuma ya nketo na ye, Nkolo Nzambe akotelemisa ^betape ya “sembo mpo na ndako ya Yisalaele; Masiya te, kasi etape oyo esengelaki kobukama mpenza, nzokande, oyo esengelaki kokundolama engebene na mayokani ya Nkolo na lolenge ete ^dMasiya akomonisama epayi na bango na mikolo ya nsuka, na molimo ya nguya, mpo na komema bango uta na ^emolili epayi na pole—iyo, uta na molili mobombana mpe uta na bokangemi mpo na bomsomi.

6 Mpo Yosefe solo atalolaki, kolobaka: Nkolo Nzambe na ngai akotelemisa “momoni, oyo akozala momoni ya boponi mpo na mbuma ya ^bnketo na ngai.

7 Iyo, Yosefe solo alobaki ete: Boye elobi Nkolo epayi na ngai: Nakotelemisa uta na mbuma ya nketo na yo “momoni moko

3 1a 1 Nef. 18:7.

2a 1 Nef. 2:20.

MOMA Mboka
Elakelama.

3a 2 Nef. 9:53.

4a Gen. 39:1–2; 45:4;
49:22–26;

1 Nef. 5:14–16.

b Gen. 37:29–36.

5a bjs Gen. 50:24–38

(Bobakisi);

2 Nef. 4:1–2.

b Gen. 49:22–26;

1 Nef. 15:12; 19:24.

MOMA Elanga ya
vinyo ya Nkolo.

c Yako. 2:25.

d 2 Nef. 6:14;

Mal&May 3:16–20.

e Yis. 42:16.

6a 3 Nef. 21:8–11;

Morm. 8:16.

MOMA Momoni.

b Mal&May 132:30.

7a MOMA Smith,

Joseph, Mwana.

ya boponi; mpe akokumisama mpenza na kati ya mbuma ya nketo na yo. Mpe epayi na ye nakopesa motindo ete asala mosala moko mpo na mbuma ya nketo na yo, bandeko na ye, oyo ekozala ya motuya mpenza mpo na bango, kutu mpo na komema bango na boyebi ya mayokani oyo nasalaki elongo na batata na bino.

8 Mpe nakopesa epayi na ye motindo ete akosala “mosala mosusu te, longola se mosala oyo nakotinda ye. Mpe nakoyeisa ye monene na miso na ngai; mpo akosala mosala na ngai.

9 Mpe akozala monene lokola “Mose, oyo nalobaki nakotelemisa mpo na bino, mpo na ^bkokangola bato na ngai, O ndako ya Yisalaele.

10 Mpe Mose nde nakotelemisa, mpo na kokangola bato na yo uta na mboka ya Ejjipito.

11 Kasi momoni nde nakotelemisa uta na mbuma ya nketo na yo; mpe epayi na ye nakopesa “nguya mpo na komema liloba na ngai epayi na nkona ya nketo na yo—mpe bobele mpo na komema liloba na ngai te, elobi Nkolo, kasi mpo na kondimisa bango na ntina ya liloba na ngai, oyo ekosila kala kokende na kati na bango.

12 Yango wana, mbuma ya nketo na yo ^aekokoma; mpe mbuma ya nketo ya ^bYuda ^cekokoma; mpe oyo ekokomama na mbuma ya nketo na yo, mpe lisusu oyo ekokomama na mbuma ya nketo ya Yuda, ekokola esika moko, mpo na ^dkobulunganisa malongi ya lokuta mpe kosukisa boweli, mpe kotia kimia na kati ya mbuma ya nketo na yo, mpe ^ekomema bango na ^fboyebi ya batata na bango na mikolo ya nsuka, mpe lisusu na boyebi ya mayokani na ngai, elobi Nkolo.

13 Mpe uta na bolembu akoyeisama makasi, na mokolo wana ntango mosala na ngai ekobanda na kati ya bato na ngai nyonso, kino na bozongisi na yo lisusu, O ndako ya Yisalaele, elobi Nkolo.

14 Mpe boye esakolaki Yosefe, kolobaka: Tala, momoni wana Nkolo akopambola ye; mpe baoyo wana bakoluka kobebisa ye, bakosambwisama; mpo elaka oyo, oyo nazwaki uta na Nkolo, mpo na oyo etali mbuma ya nketo na ngai, ekokokisama. Tala, nazali na ntembe te na bokokisami ya elaka oyo;

15 Mpe ^aakobiangama na nkombomo na ngai; mpe ekozala mpe na ^bnkombo ya tata na ye. Mpe akozala lokola ngai; mpo likambo, oyo Nkolo akosala na

8a Mal&May 24:7, 9.

9a Mose 1:41.

b Esod. 3:7–10;

1 Nef. 17:24.

11a Mal&May 5:3–4.

12a MOMA Buku ya Mormon.

b 1 Nef. 13:23–29.

c MOMA Biblia.

d Ejek. 37:15–20;

1 Nef. 13:38–41;

2 Nef. 29:8;

33:10–11.

e Mor. 1:4.

f 1 Nef. 15:14;

2 Nef. 30:5;

Morm. 7:1, 5, 9–10.

15a Mal&May 18:8.

b JS—Mambi ya

Kala 1:3.

loboko na ye, na nguya ya Nkolo ekomema bato na ngai na lobiko.

16 Iyo, boye nde Yosefe asakolaki: Nazali na ntembe te na likambo oyo, kutu nazali na ntembe te na elaka ya Mose; mpo Nkolo alobaki epayi na ngai, “nakobatela nkona na yo libela.

17 Mpe Nkolo alobaki: Nakotelemisa Mose; mpe nakopesa ye nguya na lingenda moko; mpe nakopesa bosambisi epayi na ye na kokomaka makomi. Kasi nakofungola te lolemo na ye, ete aloba mingi, mpo nakoyeisa ye makasi na maloba te. Kasi “nakokomela ye mobeko na ngai, na mosapi ya loboko na ngai moko; mpe nakopona ^bmolobeli mpo na ye.

18 Mpe Nkolo alobelaki ngai lisusu: Nakotelemisa momoni mpo na mbuma ya nketo na yo; mpe nakoponela ye molobeli. Mpe ngai, tala, nakopesa epayi na ye likoki ete akomaka nkoma ya mbuma ya nketo na yo, epayi na mbuma ya nketo na yo; mpe molobeli ya nketo na yo akoyebisa yango.

19 Mpe maloba oyo akokoma ekozala maloba oyo malongobani na bwania na ngai ete makende epayi na “mbuma ya nketo na yo. Mpe ekozala lokola soki mbuma ya nketo na yo ebelelaki epayi na bango ^buta na mputulu; mpo nayebi bondimi na bango.

20 Mpe “bakobelesa uta na mputulu; iyo, kutu boyamboli epayi na bandeko na bango, kutu wana ekosila nkola mingi na bango koleka. Mpe ekosalema ete bobeleli na bango ekokende, kutu engebene na maloba na bango ya pete pete.

21 Na ntina ya bondimi na bango “maloba na bango makobima uta na monoko na ngai epayi ya bandeko na bango oyo bazali mbuma ya nketo na yo; mpe bolembu ya maloba na bango ekoyeisa ngai makasi mpo na bondimi na bango, mpo na bokundoli ya liyokani na ngai oyo nasalaki epayi na batata na yo.

22 Mpe sikawa, tala, mwana na ngai Yosefe, na lolenge oyo nde Tata na ngai ya kala “asakolaki.

23 Yango wana, na ntina ya liyokani oyo opambolami; mpo nkona na yo ekobebisama te, mpo bakotia bokebi na maloba ya buku yango.

24 Mpe moto moko ya makasi akotelema moko na kati na bango, oyo akosala bolamu boike, ezala na maloba mpe na misala, kozalaka esalelo moko na maboko ya Nzambe, na bondimi mingi koleka, mpo na kosala misala minene ya kokamwa, mpe mpo na kosala eloko oyo ezali monene na miso ya Nzambe, kino na kosala ete ya mingi

16a Gen. 45:1–8.

17a Dut. 10:2, 4;
Mose 2:1.

^b Esod. 4:16.

19a Mal&May 28:8.

^b Yis. 29:4;

2 Nef. 27:13; 33:13;

Morm. 9:30;

Mor. 10:27.

20a 2 Nef. 26:16;

Morm. 8:23.

21a 2 Nef. 29:2.

22a 2 Nef. 3:5.

ezongisama mpo na ndako ya Yisalaele, mpe mpo na nkona ya bandeko mibali na yo.

25 Mpe sikawa, opambolami, Yosefe. Tala, ozali moke; yango wana yokaka maloba ya ndeko na yo, Nefi, mpe ekosalemela yo kutu engebene na maloba oyo nalobaki. Omikundola maloba ya tata na yo oyo azali kokufa. Amene.

MOKAPO 4

Lehi apesi toli mpe apamboli bana na ye—Akufi mpe akundami—Nefi akembeli bolamu ya Nzambe—Nefi atieli Nkolo motema na ye libela. Penepene na mibu 588–570 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, ngai, Nefi, nazali koloba mpo na oyo etali masakoli oyo tata na ngai alobelaki, mpo na ntina ya “Yosefe, oyo amemamaki kati na Ejipito.

2 Mpo tala, solo asakolaki mpo na oyo etali nkona na ye mbotamba. Mpe “masakoli oyo akomaki, ezali na minene mingi koleka yango te. Mpe asakolaki mpo na oyo etali biso, mpe nkola na biso oyo ekoya nsima; mpe ekomami likolo ya bapalaki ya motako.

3 Yango wana, esilaki tata na ngai kotia nsuka ya koloba mpo na oyo etali masakoli ya Yosefe, abiangaki bana ya Lamani, bana

mibali na ye mpe bana basi na ye, mpe alobelaki bango: Tala, bana mibali na ngai, mpe bana basi na ngai, bino bozali bana mibali mpe bana basi ya “mobotami na ngai ya yambo, nalingi ete botia litoi na maloba na ngai.

4 Mpo Nkolo Nzambe alobaki ete: “Na ndenge bokobomba mitindo na ngai, bokofulukana na mboka; mpe na ndenge bokobomba mitindo na ngai te bokolongolama na miso na ngai.

5 Kasi tala, bana na ngai ya mibali mpe bana na ngai ya basi, nakokikokita na lilita na ngai te kaka soki natiki “lipamboli likolo na bino; mpo tala, nayebi ete soki bokolisami na ^bnzela wapi bosengeli kokende bokotika yango te.

6 Yango wana, soki bolakelami mabe, tala, natiki lipamboli na ngai likolo na bino, ete bolakeli mabe ekoka kolongwa uta na bino mpe eyanolama likolo ya “mito ya baboti na bino.

7 Yango wana, na ntina ya lipamboli na ngai, Nkolo Nzambe “akondima te ete bowa; yango wana, ^bakozala na mawa mpo na bino mpe mpo na nkona na bino.

8 Mpe esalemaki ete esilaki tata na ngai kotia nsuka ya kolobaka na bana mibali mpe bana basi ya Lamani, asalaki ete bana mibali mpe bana basi ya Lemuele bamemama liboso na ye.

4 1a Gen. 39:1–2.

2a 2 Nef. 3:5.

3a MOMA Mbotami
ya yambo.

4a 2 Nef. 1:9.

5a MOMA Mapamboli
ya bankoko.

b Mas. 22:6.

6a Mal&May 68:25–29.

7a 2 Nef. 30:3–6;

Mal&May 3:17–18.

b 1 Nef. 13:31;

2 Nef. 10:18–19;

Yako. 3:5–9;

Elam. 15:12–13.

9 Mpe alobelaki bango, kolobaka: Tala bana mibali mpe bana basi na ngai, bino bozali bana mibali mpe bana basi ya mwana na ngai ya mibale; tala natiki epayi na bino lipamboli se moko wana kaka natiki epayi na bana mibali mpe bana basi ya Lamani; yango wana, bokobebisama nie te; kasi na nsuka nkona na bino ekopambolama.

10 Mpe esalemaki ete esilaki tata na ngai kotia nsuka ya kolobaka na bango, tala, alobaki epayi na bana mibali ya “Yisamaele, iyo, mpe kutu ndako na ye mobimba.

11 Mpe esilaki ye kotia nsuka ya kolobaka na bango, alobelaki Sami, kolobaka: Opambolami, mpe nkona na yo; mpo okosangola libula ya mboka lokola ndeko na yo ya mobali Nefi. Mpe nkona na yo ekotangama elongo na nkona na ye; mpe okozala kutu lokola ndeko na yo ya mobali, mpe nkona na yo lokola nkona na ye; mpe okopambolama na mikolo na yo nyonso.

12 Mpe esalemaki ete esilaki tata na ngai, Lehi, koloba epayi ya nyonso oyo ya ndako na ye, engebene na mayoki ya motema na ye, mpe Molimo ya Nkolo oyo azalaki na ye, akomaki mabange. Mpe esalemaki ete akufaki, mpe akundamaki.

13 Mpe esalemaki ete mikolo

mingi te nsima ya liwa na ye, Lamani mpe Lemuele mpe bana mibali ya Yisamaele basilikaki na ngai na ntina ya mpamela ya Nkolo.

14 Mpo ngai, Nefi, nasengisamaki kolobela bango, engebene na maloba na ye; mpo nalobaki makambo mingi epayi na bango, mpe tata na ngai mpe lokola, yambo ya liwa na ye; mingi ya maloba yango ekomami likolo ya “bapalaki mosusu ya ngai; mpo eteni oyo ezali mingi ya mambi ya kala ekomami likolo ya bapalaki na ngai esusu.

15 Mpe likolo ya “oyo nakomi makambo ya molimo na ngai, mpe mingi ya makomi oyo ekomami na bapalaki ya motako. Mpo molimo na ngai esepelaka na makomi, mpe motema na ngai ^bemanyolaka yango, mpe ekomaka yango mpo na ‘boyekoli mpe litomba ya bana na ngai.

16 Tala, “molimo na ngai esepelaka na makambo ya Nkolo, mpe ^bmotema na ngai emanyolaka ntango nyonso makambo oyo namonaki mpe nayokaki.

17 Nzokande, ata “bolamu monene ya Nkolo, na kolakisaka ngai misala na ye minene mpe ya kokamwa, motema na ngai eangani: O ngai ^bmoto na mpasi! Iyo, motema na ngai eza na mawa na ntina ya mosuni na ngai; molimo

10a 1 Nef. 7:6.

14a 1 Nef. 1:16-17; 9:4.

15a 1 Nef. 6:4-6.

^b MOMA Komanyola; Makomi.

^c 1 Nef. 19:23.

16a MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

^b MOMA Motema.

17a 2 Nef. 9:10;

Mal&May 86:11.

^b Lom. 7:24.

na ngai eleli mpenza na ntina ya mabe na ngai.

18 Nazingami bipayi na bipayi, na ntina ya masenginia mpe masumu oyo “elingi ngai mpamba mpamba.

19 Mpe ntango nalingi kosepela, motema na ngai mokolelalela na ntina ya masumu na ngai; nzokande, nayebi nani natielaki motema.

20 Nzambe na ngai azalaki likonzi na ngai; akambaki ngai na katikati ya mitungisi na ngai na esobe; mpe abatelaki ngai likolo ya mai ya mozindo monene.

21 Atondisaki ngai na “bolingo na ye, kutu kino na bozikisi ya mosuni na ngai.

22 Ayokisi “banguna na ngai nsoni, kino na kosala ete banyangana liboso na ngai.

23 Tala, ayokaki eleli na ngai na moi, mpe apesaki ngai boyebi na nzela ya “mamoni na ntango ya butu.

24 Mpe na moi nakomaki moto ya mpiko na “losambo ya makasi liboso na ye; iyo, mongongo na ngai natindaki likolo; mpe banjelu bakitaki mpe basalelaki ngai.

25 Mpe likolo na mapapu ya Molimo na ye nzoto na ngai “ememamaki mosika likolo ya ngomba ya molai koleka. Mpe miso na ngai mamonaki

makambo minene, iyo, kutu minene mingi koleka mpo na moto; boye napekisamaki ete nakoma yango te.

26 O bongo, soki namonaki makambo minene boye, soki Nkolo na bonkonde na ye epayi na bana ya bato ayaki kotala bato na boboto mingi ya bongo, “mpo na nini ekolela motema na ngai, mpe ekowumela molimo na ngai na lobwaku ya mawa, mpe ekosila mosuni na ngai bokasi, mpe ekolembemba makasi na ngai na ntina ya mitungisi na ngai?

27 Mpe mpo na nini “ekomitika ngai na lisumu, na ntina ya mosuni na ngai? Iyo, mpo na nini ekopesa ngai nzela na ^bmasenginia, ete moto ya mabe azala na esika na motema na ngai mpo na kobebisa “kimia na ngai mpe kotungisa molimo na ngai? Mpo na nini ekosilika ngai na ntina ya monguna na ngai?

28 Molimo na ngai lamuka! Kmilela lisusu te na masumu. Sepela, O motema na ngai, mpe kopesa esika lisusu te mpo na “monguna ya molimo na ngai.

29 Kosilika lisusu te na ntina ya banguna na ngai. Kolembisa makasi na ngai te na ntina ya mikakatano na ngai.

30 Sepela, O motema na ngai, mpe belela epayi ya Nkolo, mpe loba: O Nkolo, nakosanzola yo

18a Lom. 7:21–23;
Ebe. 12:1;
Alma 7:15.

21a MOMA Bolingo.

22a 1 Nef. 17:52.

23a MOMA Limoni.

24a Yak. 5:16;
1 Nef. 2:16.

25a 1 Nef. 11:1;
Mose 1:1–2.

26a Nze. 43:5.

27a Lom. 6:13.

b MOMA Kosenginia,
Lisenginia.

c MOMA Kimia.

28a MOMA Zabulu.

libela; iyo, molimo na ngai eko-sepela na yo, Nzambe na ngai, mpe “libanga ya lobiko na ngai.

31 O Nkolo, ekosikola yo molimo na ngai? Ekobikisa yo ngai uta na maboko ya banguna na ngai? Ekosala yo ete nalenga na komonana ya “lisumu?

32 Tika ete bikuke ya lifelo bikangama ntango nyonso liboso na ngai, mpo ete “motema na ngai mobukani mpe molimo na ngai mozali na mawa! O Nkolo, ekolinga yo te kokanga bikuke ya bosembo na yo liboso na ngai, ete nakoka ^bkotambola na nzela ya lobwaku ya nse, ete nakoka kozala sikisiki na balabala ya patatalu!

33 O Nkolo, ekozinga yo ngai nzinganzinga na nzambala ya bosembo na yo! O Nkolo, ekosala yo nzela mpo na kokimisa ngai liboso ya banguna na ngai! Ekosala yo nzela ya semba liboso na ngai! Ekotia yo te libanga ya libaku na nzela na ngai—kasi ete okopetola nzela na ngai liboso na ngai, mpe okopekisa te nzela na ngai, kasi nzela ya monguna na ngai.

34 O Nkolo, natiaki elikya epayi na yo, mpe “nakolikya epayi na yo pona libela. ^bNakotia elikya na ngai te na loboko ya mosuni; mpo nayebi ete ye oyo atie elikya na ye ‘na loboko ya mosuni

alalalami mabe. Iyo, ye oyo atie elikya na ye na moto to mpe akomisi mosuni loboko na ye alalalami mabe.

35 Iyo, nayebi ete Nzambe apeesaka “pamba na oyo akosenga. Iyo, Nzambe na ngai akopesa ngai, soki ^bnasengi ‘na lolenge ya mabe te; boye nakotombola mongongo na ngai epayi na yo; iyo, nakobelega epayi na yo, Nzambe na ngai, “libanga ya bosembo na ngai. Tala, mongongo na ngai mokomata libela epayi na yo, libanga na ngai mpe Nzambe na ngai ya seko. Amene.

MOKAPO 5

Banefi bakabwani na Balamani, babateli mobeko ya Mose, mpe batongi tempelo—Na ntina ya bozangi boyambi na bango, Balamani bakatami mosika uta na miso ya Nkolo, balalalami mabe, mpe bakomi fimbo mpo na Banefi. Penepene na mibu 588–559 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, esalemaki ete ngai, Nefi, nabelelaki mingi epayi ya Nkolo Nzambe na ngai, na ntina ya “nkanda ya bandeko mibali na ngai.

2 Kasi tala, nkanda na bango ebakisamaki mpenza na ngai, na lolenge ete balukaki kolongola bomoi na ngai.

30a 1 Kol. 3:11.
MOMA Libanga.

31a Lom. 12:9;
Alma 13:12.

32a MOMA Motema
ebukana.

^b MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

34a MOMA Botie motema.

^b Nze. 44:6–8.

^c Yil. 17:5;

Morm. 3:9; 4:8.

35a Yak. 1:5.

^b MOMA Losambo.

^c Elam. 10:5.

^d Dut. 32:4.

5 1a 2 Nef. 4:13–14.

3 Iyo, bayima-yimaki na ngai, kolobaka: Ndeko na biso mobali ya leki akanisi ^akoyangela likolo na biso; mpe tozwanaki na komekama mingi na ntina na ye; yango wana, sikawa tika ete toboma ye, ete tokoka kotungisama lisusu te na ntina ya maloba na ye. Mpo tala, tolingi te kozwa ye lokola moyangeli na biso; mpo etali biso, baoyo tozali bandeko ya nkulutu, kokonza likolo ya bato oyo.

4 Sikawa nakokoma te maloba nyonso bayima-yimaki na ngai likolo ya bapalaki oyo. Kasi ekoki mpo na ngai koloba, ete balukaki kolongola bomoi na ngai.

5 Mpe esalemaki ete Nkolo ^aakebisaki ngai, mpo ete ngai, ^bNefi, nasengeli kotika bango mpe kokima kati na esobe, mpe bango nyonso oyo bakolinga kokende elongo na ngai.

6 Yango wana, esalemaki ete ngai, Nefi, nakamataki libota na ngai, mpe ^aZolami mpe libota na ye, mpe Sami, ndeko na ngai ya mobali ya nkulutu mpe libota na ye, mpe Yakobo mpe Yosefe, bandeko mibali ya leki na ngai, mpe lisusu bandeko basi na ngai, mpe bango nyonso oyo balingaki kokende elongo na ngai. Mpe bango nyonso oyo balingaki kokende elongo na ngai

bazalaki bango oyo batiaki bondimi na ^bmakebisi mpe bimoniseli ya Nzambe; yango wana, bayokaki maloba na ngai.

7 Mpe tokamataki biema na biso mpe biloko nyonso ekokaki mpo na biso, mpe tokendaki mobembo na esobe mpo na ntaka ya mikolo mingi. Mpe esilaki biso kokende mobembo mpo na ntaka ya mikolo mingi totelemisaki biema na biso.

8 Mpe bato na ngai bandimaki ete babianga esika yango na nkombi ya ^aNefi; yango wana, tobiangaki yango Nefi.

9 Mpe bango nyonso oyo bazalaki elongo na ngai bandimaki bango moko babiangama ^abato ya Nefi.

10 Mpe totosaki kobatela masambisi, mpe meko, mpe mitindo na Nkolo na makambo nyonso, engebene na ^amobeko ya Mose.

11 Mpe Nkolo azalaki elongo na biso; mpe tofulukaki mingi koleka; mpo towanaki nkona, mpe na nsuka tobukaki beboo. Mpe tobandaki kobokola bibwele, mpe bitonga, mpe banyama ya ndenge na ndenge.

12 Mpe ngai, Nefi, nakumbaki masolo ya makomi oyo ekomami likolo ya ^abapalaki ya motako; mpe lisusu ^blibungutulu, to ^ckompa, oyo elengelamaki na

3a 1 Nef. 16:37–38;
Mos. 10:14–15.

5a MOMA Bofuli, Kofula.
b Mos. 10:13.

6a 1 Nef. 4:35; 16:7;
2 Nef. 1:30–32.

b MOMA Kokebisa,

Likebisi.

8a Omin. 1:12, 27;
Mos. 9:1–4; 28:1.

9a Yako. 1:13–14.
10a 2 Nef. 11:4.

MOMA Mobeko
ya Mose.

12a Mos. 1:3–4.

MOMA Bapalaki.

b Mos. 1:16.

c 1 Nef. 16:10, 16, 26;
18:12, 21;

Alma 37:38–47;
Mal&May 17:1.

loboko ya Nkolo mpo na tata na ngai, engebene na oyo ekomami.

13 Mpe esalemaki ete tobandaki kofuluka mingi koleka, mpe toyikanaki na mboka.

14 Mpe ngai, Nefi, nakamataki “mompanga ya Labana, mpe na kolandaka lolenge na yango nasalaki mipanga mingi, na bobangi ete na nzela moko to mpe mosusu bato oyo babiangamaki sikawa ^bBalamani bakweyela biso mpe baboma biso; mpo nayebaki boyini na bango epayi na ngai mpe bana na ngai mpe baye babiangamaki bato na ngai.

15 Mpe nalakisaki bato na ngai kotonga ndako, mpe kosala na mabaya ya ndenge nyonso, mpe ya “ebende, mpe ya mbengi, mpe ya motako, mpe ya ebende ya makasi, mpe ya wolo, mpe ya mpauni, mpe ya mabanga ya ntalo, oyo ezalaki ya kotondanampenza.

16 Mpe ngai, Nefi, natongaki “tempelo; mpe natongaki yango na lolenge ya ^btempelo ya Solomo longola se ete etongamaki te na ^cbiloko mingi ya motuya mpenza; mpo ezwamaki na mboka oyo te, na boye, ekokaki kotongama lokola tempelo ya Solomo te. Kasi lolenge ya botongi ezalaki se lokola oyo ya tempelo ya Solomo; mpe etongeli

na yango ezalaki malonga mingi koleka.

17 Mpe esalemaki ete ngai, Nefi, nasalaki ete bato na ngai bazala “bato bamipesi na mosala, mpe basala na maboko na bango.

18 Mpe esalemaki ete balingaki ete nazala “mokonzi na bango. Kasi ngai, Nefi, nazalaki na mposa ete bazala na mokonzi te; nzokande, nasalelaki mpo na bango engebene na oyo ezalaki na nguya na ngai.

19 Mpe tala, maloba ya Nkolo ekokisamaki mpo na bandeko mibali na ngai, oyo alobaki mpo na oyo etali bango, ete nakozala “moyangeli na bango mpe ^bmoteyi na bango. Yango wana, nazalaki moyangeli na bango mpe moteyi na bango, engebene na mitindo ya Nkolo kino na ntango balukaki kolongola bomoi na ngai.

20 Yango wana, liloba ya Nkolo ekokisamaki oyo alobaki epayi na ngai, kolobaka ete: Mbala nyonso “bakoyoka maloba na yo te, bakolongolama liboso na Nkolo. Mpe tala, ^bbalongolamaki liboso na ye.

21 Mpe asalaki ete “bolakeli mabe eya likolo na bango, iyo, kutu bolakeli mabe ya nsomo, na ntina ya mabe na bango. Mpo tala, bakomisaki mitema

14a 1 Nef. 4:9;
Yako. 1:10;
M ya M 1:13.
b MOMA Balamani.
15a Etel. 10:23.
16a MOMA Tempelo,
Ndako ya Nkolo.

b 1 Mik. 6;
2 Nta. 3.
c Mal&May 124:26–27.
17a Gen. 3:19;
Mal&May 42:42.
18a Yako. 1:9, 11.
19a 1 Nef. 2:22.

b MOMA Koteya to
kolakisa, Molakisi.
20a 2 Nef. 2:21.
b Alma 9:14.
21a MOMA Bolakeli mabe,
Kolakela mabe.

na bango makasi epayi na ye, na ndenge ete ekomaki lokola libanga ya makasi; na boye, lokola bazalaki mpembe, mpe kitoko mingi koleka mpe ^bbonzenga, mpo ete bakoka kozala lisenginia mpo na bato na ngai te, Nkolo Nzambe asalaki ete ‘mposo ya boyindo eya likolo na bango.

22 Mpe boye elobi Nkolo Nzambe: Nakosala ete bazala bato oyo “bayinama epayi ya bato na yo, longola kaka soki bakobongwama na mabe na bango.

23 Mpe nkona na ye oyo “akosangana elongo na bango ekolake-lama mabe; mpo bakolakelama mabe kutu na bolakeli mabe se moko wana kaka. Mpe Nkolo alobaki yango, mpe esalemaki.

24 Mpe na ntina ya bolakeli mabe na bango boye bozalaki likolo na bango bakomaki “bato ya goigoi, batonda na nko mpe mayele mabe, mpe bazalaki koluka banyama oyo eliaka banyama na esobe.

25 Mpe Nkolo Nzambe alobaki epayi na ngai: Bakozala fimbo mpo na nkona na yo, mpo na kolamusa bango na komikundolaka ngai; mpe mbala mingi lokola bakomikundola ngai te, mpe bakoyoka te maloba na ngai, bakofiakola bango kutu kino na bobebisami.

26 Mpe esalemaki ete ngai,

Nefi, “nabulisaki Yakobo mpe Yosefe, ete bazala banganganzambe mpe balakisi likolo ya mboka ya bato na ngai.

27 Mpe esalemaki ete tofandaki na bolandi ya lolenge ya esengo.

28 Mpe mibu ntuku misato milekaki uta ntango totikaki Yelusaleme.

29 Mpe ngai, Nefi, nabatelaki masolo ya makomi likolo ya bapalaki na ngai, oyo nasalaki, mpo na oyo etali bato na ngai kino sikawa.

30 Mpe esalemaki ete Nkolo Nzambe alobaki epayi na ngai: Sala “bapalaki mosusu; mpe okokoma makambo mingi oyo ezali malamumu na miso na ngai likolo na yango, mpo na litomba ya bato na yo.

31 Yango wana, ngai, Nefi, mpo na kozala na botosi na mitindo ya Nkolo, nakendaki mpe nasalaki “bapalaki oyo likolo ya oyo wapi nakomaki makambo oyo.

32 Mpe nakomaki oyo ezali kosepelisa Nzambe. Mpe soki bato na ngai basepeli na makambo ya Nzambe bakosepela na minkoma na ngai oyo ezali likolo ya bapalaki oyo.

33 Mpe soki bato na ngai balingi koyeba eteni moko ya siki-siki koleka ya mambi ya kala ya bato na ngai basengeli koluka yango na bapalaki mosusu na ngai.

21b 4 Nef. 1:10.
c 2 Nef. 26:33;
3 Nef. 2:14–16.
22a 1 Nef. 12:23.
23a MOMA Kobala,

Libala—Libala
kati na biyamba.
24a MOMA Bogoigoi,
Goigoi.
26a Yako. 1:18–19;

Mos. 23:17.
30a 1 Nef. 19:1–6.
31a MOMA Bapalaki.

34 Mpe ekoki mpo na ngai kolo-
loba ete mibu ntuku minei eleki,
mpe tosili kala kozwana na bitu-
mba mpe boweli na bandeko mi-
bali na biso.

MOKAPO 6

*Yakobo apesi lisusu lisolo ya ma-
mbi ya kala ya Bayuda: Bokangemi
na Babiloni mpe bozongi; mosala
mpe bobakami ya Moko Mosantu
ya Yisalaele na ekulusu; lialisi
oyo ezwamaki uta na baoyo bazali
Bayuda-te; mpe bozongisi ya Ba-
yuda na mokolo ya nsuka ntango
bakozala na bondimi na Masiya.
Penepene na mibu 559–545 Liboso
na mbotama ya Klisto.*

MALOPA ya Yakobo, ndeko ya
Nefi ya mobali, oyo alobaki na
bato ya Nefi:

2 Tala, balingami bandeko na
ngai ya mibali, ngai Yakobo, lo-
kola nabiangamaki na Nzambe,
mpe nakulisamaki engebene na
molongo mosantu na ye, mpe
nabulisamaki na ndeko na ngai
ya mobali Nefi, oyo bozali ko-
tala lokola “mokonzi to mobateli,
mpe oyo kani bokengi na bino
etali ye, tala boyebi ete nalobe-
laki bino makambo mingi koleka
mpenza.

3 Nzokande, nazali kolo-
bela bino lisusu; mpo nazali na
mposa ya bolamu ya milimo na
bino. Iyo, motema na ngai mozali
likolo-likolo mpo na bino; mpe
bino moko boyebi ete mozalaka

ntango nyonso. Mpo nalendisaki
bino na molende nyonso; mpe
nalakisaki bino maloba ya tata
na ngai; mpe nalobelaki bino
mpo na oyo etali makambo nyo-
nso oyo ekomama, uta na bokeli
ya mokili.

4 Mpe sikawa, tala, nalingi ko-
loba epayi na bino mpo na oyo
etali makambo oyo ezali, mpe
oyo esengeli koya; yango wana,
nakotangela bino maloba ya
“Yisaya. Mpe ezali maloba oyo
ndeko na ngai ya mobali ali-
ngaki ete nalobela bino. Mpe
nazali kolobela bino mpo na li-
tomba na bino, ete bokoka koye-
kola mpe kokembela nkombo ya
Nzambe na bino.

5 Mpe sikawa, maloba oyo na-
kotanga ezali oyo Yisaya alobaki
mpo na oyo etali ndako nyonso
ya Yisalaele; yango wana, ba-
koki kokokana na bino, mpo bo-
zali bato ya ndako ya Yisalaele.
Mpe ezali na makambo mingi
elobama na Yisaya oyo makoki
kokokisama na bino, mpo ete
bozali bato ya ndako ya Yisa-
laele.

6 Mpe sikawa, oyo ezali ma-
loba yango: “Boye elobi Nkolo
Nzambe: Tala, nakotombola lo-
boko na ngai na baoyo bazali
Bayuda-te, mpe nakotelemisa
^bbendele na ngai epayi ya bato;
mpe bakokumba bana mibali na
yo na maboko na bango, mpe
bana basi na yo bakomemama
likolo ya mapeka na bango.

6 2a Yako. 1:9, 11.
4a 3 Nef. 23:1.

6a Yis. 49:22–23.
b MOMA Bendele.

7 Mpe bakonzi bakozala batata babokoli na yo, mpe basi ya bakonzi na bango bamama babokoli na yo; bakogumbamela yo na bilongi na bango na mabele, mpe bakolambola mputulu ya makolo na yo; mpe okoyeba ete nazali Nkolo, mpo "baoyo bazelaka ngai bakoyokisama nsoni te.

8 Mpe sikawa ngai, Yakobo, nalingi koloba mwa moke mpo na oyo etali maloba oyo. Mpo tala, Nkolo alakisi ngai ete bango oyo bazalaki na "Yelusaleme, uta wapi toyaki, babomami, mpe ^bbamemami bakangemi mosika.

9 Nzokande, Nkolo alakisi na epayi ngai ete "bakozonga lisusu. Mpe lisusu alakisi epayi na ngai ete Nkolo Nzambe, Mosantu ya Yisalaele, akomimonisa epayi na bango na mosuni; mpe na nsima na ye komimonisa epayi na bango bakofiakola ye mpe ^bbakobaka ye na ekulusu, engebene na maloba ya anjelu oyo alobaki yango epayi na ngai.

10 Mpe na nsima na bango koyeisa mitema na bango makasi mpe kotiya matoyi mangongi epayi na Mosantu ya Yisalaele, tala, "masambisi ya Mosantu

ya Yisalaele ekoya likolo na bango. Mpe mokolo ekoya oyo wapi bakobetama mpe bakonyokwama.

11 Yango wana, ekosila bango kokumbama epayi na epayi, mpo boye elobi anjelu, mingi baktungisama na mosuni, mpe bakopesama te nzela ya kowa, na ntina ya sambo ya bato ya bosembo; bakopanzama, mpe bakobetama, mpe bakoyinama; nzokande, Nkolo akotonda na boboto mpo na bango, ete "ntango bakokoma na ^bboyebi ya Mosikoli na bango, "bakosangana esika moko lisusu na mboka ya bosangoli libula na bango.

12 Mpe bapambolami ezali baoyo bazali "Bayuda-te, bango mpo na baoyo kani profeta akomaki; mpo tala, soki ekozala bongo ete bakoyambola mpe bakobunda te na Siona, mpe bakosangana te na ^beklezia monene mpe ya nsomo wana, bakobikisama; mpo Nkolo Nzambe akokokisa "mayokani oyo asalaki mpo na bana na ye; mpe mpo na ntina oyo profeta akomaki makambo oyo.

13 Yango wana, baoyo bakobunda na Siona mpe bato ya

7a Mal&May 133:45;
Mose 1:6.

8a Eset. 2:6; 1 Nef. 7:13;
2 Nef. 25:10;
Omin. 1:15;
Elam. 8:20-21.

b 2 Mik. 24:10-16;
25:1-12.

MOMA Yisalaele—
Bopanzani ya

Yisalaele.

9a 1 Nef. 10:3.

b 1 Nef. 19:10, 13;

Mos. 3:9;

3 Nef. 11:14-15.

MOMA Bobakami
na ekulusu.

10a Mat. 27:24-25.

11a 1 Nef. 22:11-12;

2 Nef. 9:2.

b Hosea 3:5.

c MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

12a 1 Nef. 14:1-2;

2 Nef. 10:9-10.

b MOMA Zabulu—
Eklezia ya zabulu.

c MOMA Liyokani
ya Abalayama.

liyokani ya Nkolo, bakolembola mputulu ya makolo na bango; mpe bato ya Nkolo bakoyoka ^ansoni te. Mpo bato ya Nkolo bazali baoyo ^bbazelaka ye; mpo bazali naino kozela boyei ya Masiya.

14 Mpe tala, engebene na maloba ya profeta, Masiya akomitiya lisusu ^ambala ya mibale mpo na kozwa bango lisusu; yango wana, ^bakomimonisa epayi na bango na nguya mpe nkembo monene, mpo na ^cbobebisami ya banguna na bango, ekoya mokolo wana ntango bakondima ye; mpe akobebisa moko te na baoyo bakondima ye.

15 Mpe baoyo bakondima ye te ^abakobebisama, ezala na ^bmoto, mpe na ekumbaki, mpe na boningani ya mabele, mpe na bosopi makila, mpe na ^cbokono, mpe na nzala. Mpe bakoyeba ete Nkolo azali Nzambe, Moko Mosantu ya Yisalaele.

16 ^aMpo ekobotola bato biloko bakangi na bitumba na bato ya makasi, soki mpe ebikisaka ^bbato bakangemi ya mibeko?

17 Kasi Nkolo alobi boye: kutu ^abakangemi ya bato ya makasi bakolongolama, mpe biloko bakangi na bitumba na moto ya nsomo ekobikisama; mpo

^bNzambe Ya Bokasi ^cakobikisa bato na ye ya liyokani. Mpo Nkolo alobi boye: Nakobundisa baoyo bazali kobundisa yo—

18 Mpe nakoleisa bango oyo bakoniokola yo, na mosuni na bango moko; mpe bakolangwisama na makila na bango moko lokola na vinyo ya sukali; mpe mosuni nyonso mokoyeba ete ngai Nkolo nazali Mobikisi mpe ^aMosikoli na yo, ^bOyo ya Bokasi ya Yakobo.

MOKAPO 7

Yakobo akobi kotanga uta na Yisaya: Yisaya azali koloba lokola Masiya—Masiya akozala na lokota ya bato bayekola—Akopesa mokongo na ye epayi na baoyo babetaka—Akoyokisama nsoni te—Meka na Yisaya 50. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

Iyo, mpo boye elobi Nkolo: Ebe-nganaki ngai yo, to ebwakaki ngai yo mosika libela? Mpo, boye elobi Nkolo: Wapi mokanda ya bopanzi libala ya mama na bino? Na nani ebenganaki ngai bino, soki te na modefisi nani etekaki ngai bino? Iyo, na nani etekaki ngai bino? Tala, mpo na mabe na bino ^abomitiki

13a 3 Nef. 22:4.

b Yis. 40:31;

1 Nef. 21:23;

Mal&May 133:45.

14a Yis. 11:11;

2 Nef. 25:17; 29:1.

b 2 Nef. 3:5.

c 1 Nef. 22:13–14.

15a 2 Nef. 10:16; 28:15;

3 Nef. 16:8.

MOMA Mikolo

ya nsuka.

b Yako. 6:3.

c Mal&May 97:22–26.

16a Yis. 49:24–26.

b ELKOL bato ya

liyokani ya Nkolo,

lokola elobami

na molongo 17.

17a 1 Nef. 21:25.

b MOMA Yehova.

c 2 Mik. 17:39.

18a MOMA Mosikoli.

b Gen. 49:24;

Yis. 60:16.

7 1a MOMA Bopengwi.

bino moko, mpe mpo na bobuki mibeko na bino mama na bino abenganami.

2 Yango wana, ntango nayaki, moto moko azalaki te; ntango “nabiangaki, iyo, moko te azalaki mpo na koyanola. O ndako ya Yisalaele, loboko na ngai ekomi mokuse na nyonso ete ekoki kosikola te, soki te nazali na nguya te mpo na kobikisa? Tala, na mpamela na ngai nako-kausa ^bmbu, nakokomisa ^cbibale na bango esobe mpe ^dmbisi na yango ekolumba solo mabe mpo ete mai ekawuki, mpe bakokufa na ntina ya mposa ya mai.

3 Nakolatisa lola na ^aboyindo, mpe nakokomisa ^belamba ya saki ezipelo na bango.

4 Nkolo Nzambe apesi ngai ^alokota ya baoyo bayekola, ete nayeba lolenge nini kolobela bino liloba na ntango elongobani, O ndako ya Yisalaele. Wana elembi bino ye alamukaka ntongo ntongo na ntongo. Akolamusa litoyi na ngai mpo na koyoka lokola baoyo bayekola.

5 Nkolo Nzambe afungolaki ^alitoyi na ngai, mpe nazalaki motomboki te, to mpe nazongaki nsima te.

6 Napesaki mokongo na ngai epayi na ^abaoyo babetaka, mpe matama na ngai na bango oyo bapikolaki mandefu. Nabombaki

te elongi na ngai uta na nsoni mpe uta na nsoi.

7 Mpo Nkolo Nzambe akosalisa ngai, boye nakoyokisama nsoni te. Boye nakomisaki elongi na ngai lokola libanga, mpe nayebe ete nakoyokisama nsoni te.

8 Mpe Nkolo azali penepene, mpe alongisi ngai. Nani akowela na ngai? Tika toteleme esika moko. Nani azali moyini na ngai? Tika ye aya penepene na ngai, mpe nakobeta ye na makasi ya monoko na ngai.

9 Mpo Nkolo Nzambe akosalisa ngai. Mpe bango nyonso oyo ^abakokitisa ngai, tala, bango nyonso bakonuna lokola elamba, mpe epomboli ekolia bango nie.

10 Nani azali na kati na bino oyo abangaka Nkolo, oyo atosaka ^amongongo ya mosali na ye, oyo atambolaka na molili mpe azali na pole te?

11 Tala bino nyonso oyo bapelisaka moto, baye bokomizinga na montentei, botambola na pole ya ^amoto na bino mpe na mintentei oyo bopelisaki. Oyo nde yango bokozwa uta na loboko na ngai—bokolala na nse na mawa.

MOKAPO 8

Yakobo akobi kotanga uta na Yisaya: Na mikolo ya nsuka, Nkolo akobondisa Siona mpe akosangisa

2a Mas. 1:24–25;

Yis. 65:12;

Alma 5:37.

b Esod. 14:21;

Nze. 106:9;

Mal&May 133:68–69.

c Yos. 3:15–16.

d Esod. 7:21.

3a Esod. 10:21.

b Emon. 6:12.

4a Luk. 2:46–47.

5a Mal&May 58:1.

6a Mat. 27:26;

2 Nef. 9:5.

9a Lom. 8:31.

10a Mal&May 1:38.

11a Bas. 17:6.

Yisalaele—Basikolami bakoya na Siona kati na bosepele monene—Meka na Yisaya 51 mpe 52:1–2. Penepepe na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

BOYOKA ngai, bino baoyo bolukaka kozwa bosembo. Botala epayi na ^alibanga uta wapi bopasolamaki, mpe epayi na lidusu ya libulu uta wapi botimolamaki.

2 Botala epayi ya Abalayama ^atata na bino, mpe epayi na ^bSalai, oyo abotaki bino; mpo nabiangaki ye moko, mpe napambolaki ye.

3 Mpo Nkolo akobondisa ^aSiona, akobondisa bisika na ye nyonso bibeba; mpe akokomisa ^besobe na ye lokola Edene, mpe eliki na ye lokola elanga ya Nkolo. Bosepele mpe nsai ekozwama kuna, botondi mpe mongongo ya loyembo kitoko mpe lokola.

4 Boyoka ngai, bato na ngai; mpe botia litoyi epayi na ngai, O ekolo na ngai; mpo ^amobeko mokobima uta na ngai, mpe nakosala ete bosambisi na ngai ezala lokola ^bpole mpo na bato.

5 Bosembo na ngai ezali penepe; ^alobiko na ngai ekokende, mpe loboko na ngai ekosambisa

bato. ^bBisanga bikozela ngai, mpe bakotielala loboko na ngai motema.

6 Botombola miso na bino na lola, mpe botala mabele na nse; mpo ^alola ^bekolimwa lokola molinga, mpe mabele ^cmakonuna lokola elamba; mpe baoyo bafandi likolo na yango bakokufa na lolenge wana kaka. Kasi lobiko na ngai ekozala libela, mpe bosembo na ngai ekosila te.

7 Boyoka ngai, bino baoyo boyebe bosembo, bato na mitema ya baoyo kani nasili kokoma mobeko na ngai, ^abobanga mpamela ya bato te, mpe bobanga mafinga na bango te.

8 Mpo lompondoli ekolia bango nie lokola elamba, mpe mpambo ekolia bango lokola nkunza ya mpate. Kasi bosembo na ngai bokozala libela, mpe lobiko na ngai uta nkola na nkola.

9 Lamuka, lamuka! ^aLata makasi, O loboko ya Nkolo; Lamuka lokola na mikolo ya kala. Ezali yo te oyo akataki Laba, mpe azokisaki nyoka?

10 Ezali yo te oyo akasaki mai ya mbu, mai ya mozindo monene; oyo akomisaki bozindo ya mai ^anzela mpo ete basikolami baleka likolo?

11 Boye, ^abasikolami ya Nkolo

8 1a MOMA Libanga.

2a Gen. 17:1–8;
Mal&May 132:49.

b Gen. 24:36.

3a MOMA Siona.
b Yis. 35:1–2, 6–7.

4a TO mateya, malongi.
Yis. 2:3.

MOMA Nsango

malamu.

b MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

5a MOMA Lobiko.

b 2 Nef. 10:20.

6a 2 Pet. 3:10.
b EBE kopanzama.
Nze. 102:25–27.

c EBE kobeba.

7a Nze. 56:4, 11;
Mal&May 122:9.

9a Mal&May 113:7–8.

10a Yis. 35:8.

11a MOMA Bosikoli,
Kosikola,
Mosikolami.

bakozonga, mpe bakoya ^bkoye-
mbaka epayi na Siona; mpe bo-
sepeli mpe bosantu ya libela
ekozala likolo ya mitu na bango;
mpe bakozwa nsai mpe bosepeli;
mpe mawa mpe ^ckolela ekokima
mosika.

12 “Nazali ye; iyo, nazali ye oyo
abondisaka yo. Tala, ozali nani,
ete ^bosengeli kobanga moto, oyo
akokufa, mpe mwana ya moto,
oyo azali lokola ^cmatiti?

13 Mpe “obosana Nkolo moza-
lisi na yo, oyo atandolaki lola,
mpe atongaki efandeli ya ma-
bele, mpe ozalaki ntango nyonso
kobanga mokolo na mokolo, na
ntina ya nkanda mabe ya moto
ya monyokoli, lokola soki aza-
laki penepene na kobebisa? Mpe
nkanda mabe ya moto ya mo-
nyokoli yango ezali wapi?

14 Mokangemi na mboka mo-
paya akosalaka mbangu, ete
akoka kokangolama, mpe ete
akufa te na libulu, soki te ete lipa
na ye ezanga te.

15 Kasi nazali Nkolo Nzambe
na yo, oyo kani “mbonge ega-
ngaka; Nkolo na Bibeles ezali
nkombo na ngai.

16 Mpe natie maloba na ngai na
monoko na yo, mpe nazipi yo na
elilingi ya loboko na ngai, ete na-
koka kowana lola mpe kotonga
efandeli efandeli ya mabele, mpe
koloba epayi na Siona: Tala, bo-
zali ^bbato na ngai.

17 Lamuka, lamuka, telema,
O Yelusaleme, oyo ameli ^ankeni
ya ^bnkanda mabe na ye na lo-
boko ya Nkolo—omelaki kino
na ndala ya nkeni oyo esalaki
yo kolengalenga—

18 Mpe moko te mpo na koka-
mba ye na kati ya bana mibali
nyonso oyo abotaki; oyo ya ko-
kamata ye na loboko mpe te, uta
na kati ya bana mibali nyonso
oyo akolisaki.

19 “Bana mibali mibale oyo ba-
yaki epayi na yo, nani akoyokela
yo mawa—libebi mpe bosilisami
na yo, mpe nzala mpe mompa-
nga—mpe nakobondisa ngai yo
na lisalisi ya nani?

20 Bana mibali na yo bakwei,
longola se baye mibale; balali na
moto ya balabala nyonso; lokola
ngombe ya mobali ya zamba na
moniamama, batondi na nkanda
mabe ya Nkolo, mpamela ya
Nzambe na yo.

21 Boye tia litoyi sikawa na
oyo, yo moto oyo atungisami,
mpe “moto ya molangwa, kasi
na vinyo te:

22 Boye elobi Nkolo na yo,
Nkolo mpe Nzambe na yo “ako-
samba likambo ya bato na ye;
tala, nalongolaki uta na loboko
na yo nkeni ya bolengisi, ndala
ya nkeni ya nkanda mabe na
ngai; okomela yango lisusu te.

23 Kasi “nakotia yango na lo-
boko na bango oyo batungisaka

11 *b* Yis. 35:10.

c Emon. 21:4.

12 *a* Mal&May 133:47;

136:22.

b Yil. 1:8.

c Yis. 40:6–8; 1 Pet. 1:24.

13 *a* Yil. 23:27.

15 *a* 1 Nef. 4:2.

16 *a* 2 Nef. 3:9; 29:14.

17 *a* Yis. 29:9; Yil. 25:15.

b Luk. 21:24.

19 *a* Emon. 11:3.

21 *a* 2 Nef. 27:4.

22 *a* Yil. 50:34.

23 *a* Zek. 12:9.

yo; baoyo balobi na molimo na yo: Gumbama na nse, ete to-koka koleka likolo—mpe olali-saki nzoto na yo lokola mabele mpe lokola nzela mpo na bango ete balekaki likolo.

24 “Lamuka, lamuka, lata ^bbo-kasi na yo, O ‘Siona; lata bila-mba kitoko na yo, O Yelusaleme, engumba esantu; uta sikawa ko-kende liboso baoyo bakatama ganza te mpe bato ya mbindo “bakoya lisususu te kati na yo.

25 Miningisa yo moko uta na mputulu; “telema, fanda, O Ye-lusaleme; mikangola uta na ^bsi-nga ya nkingo na yo, O mwana mwasi mokangemi ya Siona.

MOKAPO 9

Yakobo alimboli ete Bayuda bakosa-ngisama kati na bamboka na bango nyonso ya elaka—Bomikabi esikoli moto uta na Bokwei—Nzoto ya ba-kufi ekobima uta na lilita, mpe mi-limo na bango uta na lifelo mpe uta na paladiso—Bakosambisama—Bomikabi ebikisaka uta na liwa, lifelo, zabulu, mpe monioko mo-zanga nsuka—Basembo basengeli kobikisama na bokonzi ya Nza-mbe—Bitumbu mpo na masumu bilimbolami—Moko Mosantu ya Yisalaele azali mokengeli ya ekuke.

Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, bandeko mibali ba-lingami na ngai, natangaki ma-kambo oyo ete bokoka koyeba mpo na ntina ya “mayokani ya Nkolo oyo ayokanaki na ndako nyonso ya Yisalaele—

2 Oyo alobaki na Bayuda, na monoko ya baprofeta basantu na ye, kutu uta na ebandeli kino nsima, uta nkola na nkola, kino ntango ekoya ete “bakozongi-sama na eklezia ya solo mpe etonga ya Nzambe; ntango ^bba-kosangisama epayi na bango na ‘mboka ya bosangoli libula na ba-ngo, mpe bakotiana na bamboka na bango nyonso ya elaka.

3 Tala, bandeko mibali bali-ngami na ngai, nazali kolobela bino makambo oyo ete bokoka kosepela, mpe “botombolamitu na bino libela, na ntina ya mapam-boli Nkolo Nzambe akobonza likolo ya bana na bino.

4 Mpo nayebi ete, mingi kati na bino, bolukaki mingi koyeba mpo na oyo etali makambo ekoya; yango wana nayebi ete bino boyebi ete mosuni na biso esengeli moke moke kobeba mpe kokufa; nzokande, na “nzoto na biso tokomona Nzambe.

24a Yis. 52:1–2.

b Mal&May 113:7–8.

c MOMA Siona.

d Yoele 3:17.

25a ELKOL Telema uta na mputulu mpe vanda kati na bolongobani, kosikolamaka na nsuka.

b Mal&May 113:9–10.

9 1a MOMA Liyokani ya Abalayama.

2a 2 Nef. 6:11.

MOMA Bozongisi ya Nsango malamau.

b MOMA Yisalaele—Bosangisi ya Yisalaele.

c 2 Nef. 10:7–8.

MOMA Mboka Elakelama.

3a BJS Nze. 24:7–10 (Bobakisi).

4a Yob. 19:26;

Alma 11:41–45; 42:23;

Elam. 14:15;

Morm. 9:13.

5 Iyo, nayebi ete boyebi ete na nzoto akomilakisa epayi na bango oyo na Yelusaleme, wapi toutaki; mpo elongobani ete ezala na kati na bango; mpo esengami na ^aMokeli monene ete apesa nzela ye moko mpo na kokoma moyangelami epayi na moto na mosuni, mpo na kokufa mpo na ^bbato nyonso, ete bato nyonso bakoka kokoma bayangelami epayi na ye.

6 Mpo lokola liwa elekaki likolo ya bato nyonso, mpo na kokokisa ^amwango etonda na boboto ya Mokeli monene, esengeli mpenza ete nguya ya ^bbosekwi ezala, mpe bosekwi esengeli mpenza koya epayi na moto mpo na ntina ya ^cbokwei; mpe bokwei eyaki mpo na ntina ya bobuki mobeko; mpe mpo ete bato bakomaki bakwei ^dbakata-maki mosika uta na miso ya Nkolo.

7 Yango wana, esengeli mpenza ete ^abomikabi boye ^bezanga ndelo ezala—longola se soki ezali bomikabi ezanga ndelo soki bongo te nzoto oyo ya bopoli ekokaki kolata bozangi bopoli te. Yango wana, ^cbosambisi

ya yambo oyo eyaki likolo ya moto esengelaki mpenza ^dkowumela na bowumeli oyo ezanga nsuka. Mpe soki bongo, mosuni oyo mosengelaki kolalisama na nse mpo na kopola mpe kokoma potopoto na mabele mama na yango, mpo na kosekwa lisusu te.

8 O ^abwania ya Nzambe, ^bboboto na ye mpe ^cngolu na ye! Mpo tala, soki ^dmosuni ekosekwa lisusu te milimo na biso misengelaki kokoma kaka nde miyangelami na anjelu oyo ^eakweyaki uta na liboso ya miso ya Nzambe ya Seko, mpe akomaki ^fzabulu, mpo na kosekwa lisusu te.

9 Mpe milimo na biso misengelaki kokoma lokola ye, mpe mbele tokomi bazabulu, ^abanjelu ya zabulu, mpo na ^bkokangama uta na miso ya Nzambe na biso, mpo na kowumela elongo na tata ya ^clokuta, na mpasi, lokola ye moko; iyo, na mozali oyo ^dakosaki baboti ya yambo na biso na mayele, oyo ^eamimonisami lokola ^fanjelu ya pole, mpe asenginiaka bana ya bato na ^gmakelemba ya nkuku ya

5a MOMA Bokeli, Kokela.

b Yoan. 12:32;

2 Nef. 26:24;

3 Nef. 27:14-15.

6a MOMA Mwango ya Bosikoli.

b MOMA Bosekwi.

c MOMA Bokwei ya

Adama mpe Eva.

d 2 Nef. 2:5.

7a MOMA Bomikabi, Komikaba.

b Alma 34:10.

c Mos. 16:4-5;

Alma 42:6, 9, 14.

d Mos. 15:19.

8a Yob. 12:13; Abal. 3:21.

MOMA Bwania.

b MOMA Atonda na boboto, Boboto.

c MOMA Ngolu.

d Mal&May 93:33-34.

e Yis. 14:12;

2 Nef. 2:17-18;

Mose 4:3-4;

Abal. 3:27-28.

f MOMA Zabulu.

9a Yako. 3:11;

Alma 5:25, 39.

b Emon. 12:7-9.

c MOMA Lokuta.

d Gen. 3:1-13;

Mos. 16:3;

Mose 4:5-19.

e 2 Kol. 11:14;

Alma 30:53.

f Mal&May 129:8.

g MOMA Makelemba ya nkuku.

bobomi mpe ndenge nyonso ya misala ya nkuku ya molili.

10 O lolenge boni monene ezali bolamu ya Nzambe na biso, oyo alengeli nzela mpo na kokima na biso uta na bofinami ya dongolomiso ya nsomo oyo; iyo, dongolomiso wana, ^aliwa mpe ^blifelo, oyo nabiangi liwa ya nzoto, mpe lisusu liwa ya molimo.

11 Mpe na ntina ya nzela ya ^abokangoli ya Nzambe na biso, Moko Mosantu ya Yisalaele, ^bliwa oyo, oyo kani nalobeli, oyo ezali ya ntango, ekotika bakufi ya yango; oyo wapi liwa ezali lilita.

12 Mpe ^aliwa oyo nalobeli, oyo ezali liwa ya molimo, ekotika bakufi ya yango; oyo liwa ya molimo ezali ^blifelo; yango wana, liwa mpe lifelo basengeli kotika bakufi na bango, mpe lifelo esengeli kotika milimo ekangama na yango, mpe lilita esengeli kotika nzoto ekangama na yango, mpe nzoto mpe ^cmilimo ya bato ^dmikozongisama moko na mosusu; mpe ezali na nguya ya bosekwi ya Moko Mosantu ya Yisalaele.

13 O lolenge boni monene ezali ^amwango ya Nzambe na biso! Mpo epayi mosusu, ^bpaladiso ya Nzambe esengeli kotika milimo

ya basembo, mpe lilita kotika nzoto ya basembo; mpe molimo mpe nzoto ^eezongisami na yango moko lisusu, mpe bato nyonso bazangi kopola, mpe ^fbazangi bokufi, mpe bazali milimo na bomoi, kozalaka na ^gboyebi moko ^fya kobonga nie lokola biso na mosuni, longola se soki ekozala ete boyebi na biso ekozala ya kobonga nie.

14 Yango wana, tokozala na ^aboyebi moko ya kobonga nie mpo na ^belindo nyonso na biso, mpe ^cmbindo na biso, mpe ^dbolumbu na biso; mpe basembo bakozala na boyebi moko ya kobonga nie ya bosepele na bango, mpe ^ebosambo na bango, ^fkolatisamaka na ^gbopeto, iyo, kutu na ^hnzambala ya bosambo.

15 Mpe ekosalema ete ntango bato nyonso bakoleka uta na liwa oyo ya yambo na bomoi, na lolenge ete basili kokoma bazanga bokufi, basengeli kobima liboso ya ^akiti ya bosambisi ya Moko Mosantu ya Yisalaele; mpe na nsima nde ekoya ^bbosambisi, mpe nsima nde esengeli bango kosambisama engebene na bosambisi bosantu ya Nzambe.

16 Mpe na ntembe te, lokola

10a Mos. 16:7–8;

Alma 42:6–15.

b MOMA Lifelo.

11a MOMA Mokangoli.

b MOMA Liwa, ya nzoto.

12a MOMA Liwa, ya molimo.

b Mal&May 76:81–85.

c MOMA Molimo.

d MOMA Bosekwi.

13a MOMA Mwango

ya Bosikoli.

b Mal&May 138:14–19.

MOMA Paladiso.

c Alma 11:43.

d MOMA Azanga kufa, Bozangi kufa.

e Mal&May 130:18–19.

f MOMA Ya bobongi nie.

14a Mos. 3:25;

Alma 5:18.

b MOMA Elindo.

c Morm. 9:5.

d MOMA Bosambo,

Ya sembo.

e Mas. 31:25.

f MOMA Bopeto, Peto.

g Mal&May 109:76.

15a MOMA Bosambisi, ya Nsuka.

b Nze. 19:9;

2 Nef. 30:9.

Nkolo azali na bomoi, mpo Nkolo Nzambe alobaki yango, mpe ezali ^aliloba na ye ya seko, oyo ekoki ^bkoleka te, ete baoyo bazali sembo bakozala kaka sembo, mpe baoyo bazali ^cmbindo bakozala ^dkaka mbindo; yango wana, baoyo bazali mbindo bazali ^ezabulu mpe banjelu na ye; mpe bakokende mosika kati na ^fmoto ya libela, oyo molengelamaki mpo na bango; mpe monyoko na bango ezali lokola ^gliziba ya moto mpe libanga ya fofolo, oyo kani mololi ekomata libela na libela mpe ezali na nsuka te.

17 O bonene mpe ^aboyengebene ya Nzambe na biso! Mpo akosala maloba na ye nyonso, oyo ebimaki uta na monoko na ye, mpe mobeko na ye esengeli kokokisama.

18 Kasi, tala, basembo, ^abasantu ya Moko Mosantu ya Yisalaele, baoyo bandimaki Moko Mosantu ya Yisalaele, baye na molende ^bbamemaki bikulusu ya mokili, mpe batalaki mpamba nsoni na yango, ^cbakosangola libula ya ^dbokonzi ya Nzambe, oyo bolengelamaki mpo na bango ^euta na bokelami ya mokili,

mpe bosepeli na bango ekotondisama ^flibela.

19 O bonene ya boboto ya Nzambe na biso, Moko Mosantu ya Yisalaele! Mpo ^aakangoli basantu na ye uta na ^bdongolomiso ya nsomo wana zabulu, mpe na liwa, mpe na ^clifelo mpe na liziba ya moto mpe na libanga ya fofolo, oyo ezali monyoko ezanga nsuka.

20 O lolenge boni monene ezali ^abosantu ya Nzambe na biso! Mpo ^bayebi makambo nyonso, mpe ezali na eloko moko te oyo ayebi te.

21 Mpe akoya kati na mokili ete akoka ^akobikisa bato nyonso soki bakoyoka mongongo na ye; mpo tala, akoyoka bolozu mpo na bato nyonso, iyo, ^bbolozu ya ekelamo na ekelamo ya bomoi, ezala mibali, basi, mpe bana, baoyo bazali na libota ya ^cAdama.

22 Mpe andimaki oyo ete bosekwi ekoka kosalema na bato nyonso, ete nyonso bakoka kotelema liboso na ye na mokolo monene mpe ya bosambisi.

23 Mpe atindi bato nyonso ete basengeli ^akoyambola, mpe ^bko-batisama na nkombo na ye, kotalaka na bondimi ya kobonga

16a 1 Mik. 8:56;
Mal&May 1:38;
Mose 1:4.
b Mal&May 56:11.
c MOMA Bosoto,
Ya bosoto.
d 1 Nef. 15:33–35;
Alma 7:21;
Morm. 9:14;
Mal&May 88:35.
e MOMA Zabulu.
f Mos. 27:28.

g Emon. 21:8;
2 Nef. 28:23;
Mal&May 63:17.
17a MOMA Boyengebene.
18a MOMA Mosantu.
b Luk. 14:27.
c Mal&May 45:58;
84:38.
d MOMA Bonetolami.
e Alma 13:3.
f MOMA Bomoi ya seko.
19a Mal&May 108:8.

b 1 Nef. 15:35.
c MOMA Lifelo.
20a MOMA Bosantu.
b Alma 26:35;
Mal&May 38:2.
21a MOMA Lobiko.
b Mal&May 18:11; 19:18.
c MOMA Adama.
23a MOMA Boyamboli,
Koyambola.
b MOMA Kobatisa,
Libatisi.

nie na Moko Mosantu ya Yisalaele, soki te bakoki kobikisama te na bokonzi ya Nzambe.

24 Mpe soki bakoyambola te mpe bakondima na “nkombo na ye te, mpe bakobatisama na nkombona na ye te, mpe soki ^bbakotia molende kino na nsuka te, base-ngeli ^ckokweisama; mpo Nkolo Nzambe, Moko Mosantu ya Yisalaele, alobi yango.

25 Yango wana, apesaki ^amobeko; mpe wapi ^bmobeko mopesami te etumbu ezali te; mpe wapi etumbu ezali te bokweisami ezali te; mpe wapi bokweisami ezali te boboto ya Moko Mosantu ya Yisalaele ezali na bosinga likolo na bango, na ntina ya bomikabi; mpo bakangolami na nguya na ye.

26 Mpo ^abomikabi esepelisi masengami ya ^bboyengebene na ye likolo ya nyonso oyo ^cmobeko ^dmopesami na bango te, ete bakangolama uta na dongolomiso wana ya nsomo, liwa mpe lifelo, mpe zabulu, mpe liziba ya moto mpe mpe fofolo, oyo ezali monioko ezanga nsuka; mpe bazongisama na Nzambe oyo apesaki bango

^empema, oyo azali Mosantu ya Yisalaele.

27 Kasi lisuma epayi na ^aye oyo apesami mobeko, iyo, oyo azali na mitindo nyonso ya Nzambe, lokola biso, mpe oyo akobuka yango, mpe oyo akobebisa mikolo na ye ya komekama, mpo nsomo ezali ezalela na ye!

28 O ^amwango wana ya mayele mabe ya moko oyo ya mabe! O ^bbotombwami ya mpamba, mpe bolembu, mpe liboma ya bato! Ntango bazali ^cya koyekola bakanisi bazali na ^dbwania, mpe bayokaka ^etoli ya Nzambe te, mpo batiaka yango mpembeni, kobanzaka ete bayebi na bango moko, yango wana, bwania na bango ezali ya liboma mpe epe-saka bango litomba te. Mpe bakowa.

29 Kasi kozala ^aya koyekola ezali malamumu soki bakoyoka ^btoli ya Nzambe.

30 Kasi lisuma epayi ya ^abato na bozwi, baoyo bazali na bozwi ya biloko ya mokili. Mpo na ntina ete bazali na bozwi bazali kotiola ^bbabola, mpe bako-niokolo basokemi, mpe mitema

24a MOMA Yesu Klisto—
Kokamata nkombo ya
Yesu likolo na biso.

b MOMA Kotia molende.

c MOMA Bokweisami.

25a Yak. 4:17.

MOMA Mobeko.

b Lom. 4:15;

2 Nef. 2:13;

Alma 42:12–24.

MOMA Boyanoli,

Koyanola, Moyanoli.

26a 2 Nef. 2:10;

Alma 34:15–16.

MOMA Bomikabi,
Komikaba.

b MOMA Boyengebene.

c Mos. 15:24;

Mal&May 137:7.

d Mos. 3:11.

e Gen. 2:7;

Mal&May 93:33;

Abal. 5:7.

27a Luk. 12:47–48.

28a Alma 28:13.

b MOMA Lipombo,

Mpamba.

c Luk. 16:15;

2 Nef. 26:20; 28:4, 15.

d Mas. 14:6;

Yil. 8:8–9;

Lom. 1:22.

MOMA Bwania;

Lolendo.

e Alma 37:12.

MOMA Toli.

29a 2 Nef. 28:26.

b Yako. 4:10.

30a Luk. 12:34;

1 Tim. 6:10;

Mal&May 56:16.

b MOMA Babola.

na bango ezali likolo ya bome-ngo na bango; yango wana, bomengo na bango ezali nzambe na bango. Mpe tala, bomengo na bango ekowa elongo na bango.

31 Mpe lisuma epayi ya bato bakufa matoyi baoyo balingi “koyoka te; mpo bakowa.

32 Lisuma epayi ya bato bakufa miso baoyo balingi komona te; mpo bakowa mpe lokola.

33 Lisuma epayi na basutu na mitema; mpo boyebi ya mabe na bango ekobeta bango na mokolo ya nsuka.

34 Lisuma epayi na “moto ya lokuta, mpo akobwakama na ^blifelo.

35 Lisuma epayi na mobomi oyo “abomi na nko, mpo ^bakokufa.

36 Lisuma epayi na bango oyo basalaka “pite, mpo bakobwakama na nse na lifelo.

37 Iyo, lisuma epayi na bango oyo “bakumbamelaka bikeko, mpo zabulu ya bazabulu nyonso asepelaka na bango.

38 Mpe, mpo na kosukisa, lisuma na baye epayi banso bakokufa kati na masumu na bango; mpo “bakozonga epayi

na Nzambe, mpe bakomona elongi na ye, mpe baktokala kati na masumu na bango.

39 O, bandeko mibali balingami na ngai, bomikundola nsomo na kobukaka mobeko na kotelemelaka Nzambe wana Mosantu, mpe nsomo ya kokweyaka na masenginia ya “moko oyo ya mayele mabe. Bomikundola, kozala na ^bmakanisi ya mosuni ezali ^cliwa, mpe kozala na makanisi ya molimo ezali ^dbomoi ya ^eseko.

40 O, bandeko mibali balingami na ngai, botia litoyi na maloba na ngai. Bomikundola monene ya Moko Mosantu ya Yisalaale. Boloba te ete nalobelaki bino makambo makasi; mpo soki bosali yango, bokotiola “bosolo; mpo nalobaki maloba ya Mozalisi na bino. Nayebi ete maloba ya bosolo ezali ^bmakasi likolo ya mbindo nyonso; kasi basembo bakobanga yango te, mpo balingi bosolo mpe bakoningisama te.

41 O bongo, bandeko mibali balingami na ngai, “boya epayi ya Nkolo, Moko Mosantu. Bomikundola ete banzela na ye ezali sembo. Tala, ^bnzela mpo na moto

31a Ejek. 33:30-33;
Mat. 11:15;
Mos. 26:28;
Mal&May 1:2, 11, 14;
Mose 6:27.
34a Mas. 19:9.
MOMA Bosembo,
Ya sembo;
Lokuta.
b MOMA Lifelo.
35a Esod. 20:13;
Mos. 13:21.
b MOMA Etumbu

ya liwa.
36a 3 Nef. 12:27-29.
MOMA Bopeto.
37a MOMA Losambo ya
banzambe ya bikeko.
38a Alma 40:11, 13.
39a 2 Nef. 28:20-22; 32:8;
Mos. 2:32; 4:14;
Alma 30:53.
b Lom. 8:6.
MOMA Ya mosuni.
c MOMA Liwa,
ya molimo.

d Mas. 11:19.
e MOMA Bomoi ya seko.
40a MOMA Bosolo.
b 1 Nef. 16:2;
2 Nef. 28:28; 33:5.
41a 1 Nef. 6:4;
Yako. 1:7;
Omin. 1:26;
Mor. 10:30-32.
b 2 Nef. 31:17-21;
Alma 37:46;
Mal&May 132:22, 25.

ezali ‘nkaka, kasi elali na botamboli ya semba liboso na ye, mpe mokengeli ya ^dekuke ezali Moko Mosantu ya Yisalaele; mpe kuna asalelaka mosali te; mpe nzela mosusu ezali te longola se soki ezali na ekuke; mpo akoki kokosa te, mpe Nkolo Nzambe ezali nkombo na ye.

42 Mpe oyo nyonso akobeta, akofungolela ye; mpe ^abato ya bwania, bato bayekola, mpe baoyo bazali bazwi, baoyo ^bbavimbani na ntina ya boyekoli na bango, mpe bwania na bango mpe bozwi na bango—iyo, bazali baoyo ye akotala mpamba; mpe longola se soki bakobwaka mosika makambo oyo, mpe bamimoni ^cbato ya liboma liboso ya Nzambe, mpe bakiti na bozindo ya ^dbomikitisi, akofungolela bango te.

43 Kasi makambo ya bato ya bwania mpe bato ya ekenge ^amakobombama mosika uta na bango libela—iyo, yango wana esengo oyo elengelamaki mpo na basantu.

44 O, bandeko mibali balingami na ngai, bomikundola maloba na ngai. Tala, nalongoli bilamba na ngai, mpe naningisi yango liboso na bino; nasambeli Nzambe ya lobiko na ngai ete atala ngai na

^aliso na ye oyo emonaka nyonso; yango wana, bokoyeba na mokolo ya nsuka, ntango bato nyonso bakosambisama mpo na misala na bango, ete Nzambe ya Yisalaele atitolaki ete ^bnaningsaki mabe na bino mosika uta na molimo na ngai, mpe ete natelemi kati na bongengi liboso na ye, mpe nazali ^cpeto na makila na bino.

45 O, bandeko mibali balingami na ngai, botika masumu na bino; bolongola ^aminiololo na ye oyo alingi kokanga bino ngwi; boya epayi na Nzambe oyo azali ^blibanga ya lobiko na bino.

46 Bolengela milimo na bino mpo na mokolo wana ya nke-mbo ntango ^aboyengebene ekopesama epayi na basembo, kutu mokolo ya ^bbosambisi, ete bokoka kozonga nsima te na bobangi ya nsomo; ete bokoka te komibombama na bobangi ya nsomo; ete bomikundola ^celindo na bino ya nsomo na bobongi nie, mpe bosengisama te na makasi mpo na koganga: Santu, santu ezali masambisi na yo, O Nkolo Nzambe ya ^dBokasi Nyonso—kasi nayebi elindo na ngai; nabukaki mobeko na yo, mpe bobuki mitindo na ngai ezali na ngai; mpe zabulu azwaki ngai, na

41 *c* Luk. 13:24;

2 Nef. 33:9;

Elam. 3:29–30.

d 2 Nef. 31:9, 17–18;

3 Nef. 14:13–14;

Mal&May 43:7; 137:2.

42 *a* Mat. 11:25.

b MOMA Lolendo.

c 1 Kol. 3:18–21.

d MOMA Bomikitisi,

Ya bomikitisi.

43 *a* 1 Kol. 2:9–16.

44 *a* Yako. 2:10.

b Yako. 1:19.

c Yako. 2:2;

Mos. 2:28.

45 *a* 2 Nef. 28:22;

Alma 36:18.

b MOMA Libanga.

46 *a* MOMA Boyengebene.

b MOMA Bosambisi,

ya Nsuka.

c Mos. 3:25.

d 1 Nef. 1:14;

Mose 2:1.

na lolenge ete nazali nyama bakangi na mpasi na ye ya nsomo.

47 Kasi tala, bandeko mibali na ngai, ezali likambo elongobani ete nalamusa bino na koyebaka ete makambo ya bobangi oyo ezali solo? Elingaki ngai kopsola milimo na bino soki mayele na bino mazalaka peto? Elingaki ngai kozala polele na bino engebene na polele ya bosolo soki bozalaki nsomi uta na masumu?

48 Tala, soki bozalaki basantu, nalingaki kolobela bino makambo ya bosantu; kasi lokola bozali basantu te, mpe botali ngai lokola moteyi, esengeli mpenza ete “nateya bino malandi ya ^bmasumu.

49 Tala, molimo na ngai eboyi masumu, mpe motema na ngai mosepeli na bosembo; mpe “nakosanzola nkombo esantu ya Nzambe na ngai.

50 Boya, bandeko mibali na ngai, moko na moko oyo azali na mposa ya mai, yaka na “mai; mpe oyo azali na mosolo te, yaka kosomba mpe kolia; iyo, yaka kosomba vinyo mpe mabele ^bna mosolo te, na ntalo mpe te.

51 Yango wana, bobebisa mosolo te mpo na oyo ezali motuya te, to “misala na bino mpo na oyo ekoki kotondisa te. Boyokela ngai na molende, mpe bomikundola maloba oyo nalobaki;

mpe boya epayi ya moko Mosantu ya Yisalaele, mpe ^bbosala lipati na oyo ekowa te, to mpe ekoki kopola te, mpe tika molimo na bino mosepela na bilei kitoko.

52 Tala, bandeko mibali balingami na ngai, bomikundola maloba ya Nzambe na bino; bosambela ye ntango nyonso na moi, mpe bopesa “matondi na nkombo esantu na ye na butu. Tika ete mitema na bino esepela.

53 Mpe tala lolenge boni minene ezali “mayokani ya Nkolo, mpe lolenge boni monene ezali bonkonde na ye mpo na bana ya bato; mpe na ntina ya monene na ye, mpe ngolu mpe ^bboboto na ye, alakaki epayi na biso ete nkona na biso ekobebisama mobimba te, engebene na mosuni, kasi ete akobatela bango; mpe na bankola ya nsima bakokoma ‘etape ya sembo mpo na ndako ya Yisalaele.

54 Mpe sikawa, bandeko mibali na ngai, nalingaki kolobela bino mingi koleka; kasi na mokolo ya nsima nakoyebisa bino oyo etikali ya maloba na ngai. Amene.

MOKAPO 10

Yakobo alimboli ete Bayuda bakobaka Nzambe na bango na ekulusu—Bakopanrama kino ba-

48a Alma 37:32.

b MOMA Lisumu.

49a 1 Nef. 18:16.

50a MOMA Mai ya bomoi.

b Alma 42:27.

51a Yis. 55:1–2.

b 2 Nef. 31:20; 32:3;

3 Nef. 12:6.

52a MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

53a MOMA Liyokani.

b MOMA Atonda na

boboto, Boboto.

c MOMA Elanga ya

vinyo ya Nkolo.

kobanda kondima na Ye—Amerika ekozala mboka ya lipanda wapi mokonzi moko akokonza te—Bozongisa bino moko boyokani na Nzambe mpe bozwa lobiko na nzela ya ngolu na Ye. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ngai, Yakobo, nako-lobela epayi na bino lisusu, bandede mibali balingami na ngai, mpo na oyo etali “etape ya sembo oyo nalobaka.

2 Mpo tala, “bilako oyo tozwi ezali bilaka mpo na biso engebene na mosuni; yango wana, lokola elakisamaki epayi na ngai ete mingi ya bana na biso bakowa na mosuni na ntina ya bozangi boyambi, nzokande, Nzambe akotondisama na boboto mpo na mingi; mpe bana na biso bakozongisama, ete bakoka koya na oyo ekopesa bango boyebi ya solo ya Mosikoli na bango.

3 Yango wana, lokola elobaki ngai epayi na bino esengeli mpe elongobani mpenza ete Klisto—mpo na butu ya nsuka “anjelu alobelaki ngai ete oyo ekozala nkombo na ye—^bakoya na kati ya Bayuda, na kati na bango oyo

bazali eteni eleki nkuna ya mokili; mpe ^cbakobaka ye na ekulusu—mpo boye esengeli na Nzambe na biso, mpe ezali na ekolo mosusu te na mabele oyo ^dekobaka ^eNzambe na bango na ekulusu.

4 Mpo soki ^amakamwisi ya nguya masalemaka na kati ya bikolo mosusu balingaki koyambola, mpe koyeba ete azali Nzambe na bango.

5 Kasi na ntina ya ^apoloso ya banganga mpe na ntina ya mabe, bango na Yelusaleme bakosala matoyi mangongi na bango na ye, ete abakama na ekulusu.

6 Yango wana, na ntina ya mabe na bango, bobebisami, nzala, bokono, mpe bosopi makila ekoya likolo na bango; mpe baoyo bakobebisama te ^bbakopanzama na kati ya bikolo nyonso.

7 Kasi tala, boye elobi ^aNkolo Nzambe: ^bNtango mokolo ekoya ete bandima ngai, ete nazali Klisto, soki bongo ete nayokanaki na batata na bango ete bakozongisama na mosuni, likolo ya mabele, na mboka ya bosangoli libula na bango.

8 Mpe ekosalema ete ^abakosangisama uta na bopanzani na bango ya ntango molai, uta na

10 1a 1 Nef. 15:12–16;
2 Nef. 3:5;
Yako. 5:43–45.

2a 1 Nef. 22:8;
3 Nef. 5:21–26;
21:4–7.

3a 2 Nef. 25:19;
Yako. 7:5; Mor. 7:22.

b MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina

ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.

c 1 Nef. 11:33;
Mos. 3:9;
Mal&May 45:52–53.

d Luk. 23:20–24.

e 1 Nef. 19:10.

4a MOMA Likamwisi.

5a Luk. 22:2.

MOMA Poloso ya

banganga.

6a 1 Nef. 19:13–14.
MOMA Yisalaele—
Bopanzani ya
Yisalaele.

7a MOMA Nkolo.

b 2 Nef. 25:16–17.

8a MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

^bbisanga ya mbu, mpe uta na ntaka minei ya mokili; mpe bikolo ya Bayuda-te ekozala minene na miso na ngai, elobi Nzambe, na ^kkomemaka bango na mboka ya bosangoli libula na bango.

9 ^aIyo, bakonzi ya baoyo bazali Bayuda-te bakozala batata babokoli mpo na bango, mpe bamama bakonzi na bango bakokoma bamama babokoli; yango wana, ^bbilako ya Nkolo ezali minene epayi na baoyo bazali Bayuda-te, mpo alobaki yango, mpe nani akoki kotia ntembe?

10 Kasi tala, mboka oyo, elobaki Nzambe, ekozala mboka ya bosangoli libula na yo, mpe ^aBayuda-te bakopambolama likolo ya mboka yango.

11 Mpe mboka oyo ekozala mboka ya ^alipanda mpo na baoyo bazali Bayuda-te, mpe ^bbakonzi bakozala te likolo ya mboka yango, baoyo bakotelema mpo na Bayuda-te.

12 Mpe nakolendisamba mboka oyo na kotelemelaka bikolo nyonso misusu.

13 Mpe oyo ^aakobunda na Siona ^bakowa, elobi Nzambe.

14 Mpo oyo akobimisa mokonzi

mpo na kotelemela ngai akowa, mpo ngai, Nkolo, ^amokonzi ya lola, nakozala mokonzi na bango, mpe nakozala ^bpole mpo na bango libela, baoyo bayokaka maloba na ngai.

15 Yango wana, mpo na ntina oyo, ete ^amayokani na ngai oyo nasalaki epayi na bana ya bato makoka kokokisama, oyo nakosala mpo na bango ntango ezali bango na mosuni, nase-ngeli mpenza kobebisa ^bmisala ya nkuku ya ^cmolili, mpe ya bobomi, mpe ya bonsomo.

16 Yango wana, oyo akobunda na ^aSiona, Moyuda to Mopaganu mpe lokola, moumbu to nsomi mpe lokola, mobali to mwasi mpe lokola, bakowa; mpo ezali ^bbango nde bazali mwasi ya pite ya mabele nyonso; mpo ezali ^cbango oyo bazali ^ampo na ngai te bazali ^cmpo na mabe na ngai, elobi Nzambe.

17 Mpo ^anakokokisa bilaka oyo nasalaki epayi na bana ya bato, oyo nakosala epayi na bango na ntango ezali bango na mosuni—

18 Yango wana, bandeko mibali balingami na ngai, boye elobi Nzambe na biso: Nakotungisa nkona na yo na loboko

8b 1 Nef. 22:4;
2 Nef. 10:20–22;
Mal&May 133:8.
c 1 Nef. 22:8.
9a Yis. 49:22–23.
b 1 Nef. 22:8–9;
Mal&May 3:19–20.
10a 2 Nef. 6:12.
11a MOMA Bonsomi,
Nsomi.
b Mos. 29:31–32.
13a 1 Nef. 22:14, 19.

b Yis. 60:12.
14a Alma 5:50;
Mal&May 38:21–22;
128:22–23;
Mose 7:53.
b MOMA Pole,
Pole ya Klisto.
15a MOMA Liyokani.
b Elam. 3:23.
MOMA Makelemba
ya nkuku.
c MOMA Molili,

ya molimo.
16a MOMA Siona.
b 1 Nef. 13:4–5.
c 1 Nef. 14:10.
d 1 Nef. 22:13–23;
2 Nef. 28:15–32;
3 Nef. 16:8–15;
Etel. 2:9.
e Mat. 12:30.
17a Mal&May 1:38.

ya baoyo bazali Bayuda-te; nzo-kande, nakolembisa mitema ya “Bayuda-te, ete bazala lokola tata mpo na bango; yango wana, Bayuda-te ^bbakopambolama mpe ‘bakotangama na kati ya ndako ya Yisalaele.

19 Yango wana, “nakobulisa mboka oyo mpo na nkona na yo, mpe bango oyo bakotangama na kati ya nkona na yo, libela, lokola mboka ya bosangoli libula na bango; mpo ezali mboka ya boponi, elobi Nzambe epayi na ngai, koleka bamboka nyonso esusu, yango wana nalingi ete bato nyonso oyo bakofanda likolo na yango bakumbamela ngai, elobi Nzambe.

20 Mpe sikawa, bandeko mibali balingami na ngai, komonaka ete Nzambe na biso oyo atonda na boboto apesaki biso boyebi monene mpo na oyo etali makambo oyo, tika tomikundola ye, mpe totia mpembeni masumu na biso, mpe tokitisa temitu na biso na nse, mpo tobwakami te mosika; nzokande, “tokumbamaki uta na mboka ya bosangoli libula na biso; kasi tokambami na ^bmboka eleki malamumu, mpo Nkolo akomisaki mbu ‘nzela na biso, mpe tozali likolo ya ^desanga ya mbu.

21 Kasi bilaka ya Nkolo mpo

na bango oyo bazali likolo ya “bisanga ya mbu ezali minene; yango wana lokola ekomi elobi bisanga, esengeli ezala mpenza na molongo oyo ezali monene koleka oyo, mpe bifandami mpe lokola na bandeko na biso.

22 Mpo tala, Nkolo Nzambe “akambaki bato mbala na mbala uta na ndako ya Yisalaele, engebene na bolingi mpe elengi na ye. Mpe sikawa tala, Nkolo amikundoli bango nyonso oyo babukamaki mpenza, yango wana amikundoli biso mpe lokola.

23 Boye, bosepelisa mitema na bino, mpe bomikundola ete bozali “bonsomi mpo na ^bkosala mpo na bino moko—mpo na ‘kopona nzela ya liwa ya libela to nzela ya bomoi ya seko.

24 Yango wana, bandeko mibali balingami na ngai, bozongisa boyokani na bolingi ya Nzambe, kasi na bolingi ya zabulu mpe mosuni te; mpe bomikundola, ekosila bino kozongisa boyokani na Nzambe, ete ezali bobele kati na ngolu mpe na nzela ya “ngolu ya Nzambe ete ^bbobikisami.

25 Yango wana, tika ete Nzambe asekwisa bino uta na liwa na nguya ya bosekwi, mpe lisusu uta na liwa ya libela na nguya ya ^abomikabi, ete bokoka

18a Luk. 13:28–30;
Mal&May 45:7–30.
b Efe. 3:6.
c Gal. 3:7, 29;
1 Nef. 14:1–2;
3 Nef. 16:13;
21:6, 22; 30:2;
Abal. 2:9–11.
19a 2 Nef. 3:2.

20a 1 Nef. 2:1–4.
b 1 Nef. 2:20.
MOMA Mboka
Elakelama.
c 1 Nef. 18:5–23.
d Yis. 11:10–12.
21a 1 Nef. 19:15–16; 22:4.
22a 1 Nef. 22:4.
23a MOMA Nguya

ya boponi.
b 2 Nef. 2:16.
c Dut. 30:19.
24a MOMA Ngolu.
b MOMA Lobiko.
25a MOMA Bomikabi,
Komikaba.

koyambama kati na bokonzi ya seko ya Nzambe, ete bokoka kosalzola ye na nzela ya ngolu ya Nzambe. Amene.

MOKAPO 11

Yakobo amonaki Mosikoli na ye—Mobeko ya Mose ezali elembo ya Klisto mpe elakisi ete Akoya. Penepene na mibu 559-545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, “Yakobo alobaki makambo mingi koleka na bato na ngai na ntango wana; nzo-kande ^bnakomisaki bobele makambo oyo, mpo makambo oyo nakomaki makoki na ngai.

2 Mpe sikawa ngai, Nefi, nakomi mingi koleka ya maloba ya “Yisaya, mpo molimo na ngai mosepelaka na maloba na ye. Mpo nakokokisa maloba na ye na bato na ngai, mpe nakotinda yango epayi ya bana na ngai nyonso, mpo solo amonaki ^bMosikoli na ngai, kutu lokola namonaki ye.

3 Mpe ndeko na ngai ya mabali, Yakobo, lisusu “amonaki ye lokola ngai namonaki ye; yango wana, nakotinda maloba na bango epayi ya bana na ngai mpo na kolakisa epayi na bango ete maloba na ngai ezali solo. Yangongo wana, na maloba ya ^bbato

misato, Nzambe alobaki, nakotia liloba na ngai. Nzokande, Nzambe akotinda banzeneneke mingi lisusu, mpe akolakisa maloba na ye nyonso.

4 Tala, molimo na ngai mosepelaka na “kolakisaka epayi ya bato na ngai bosolo ya ^bbo-yei ya Klisto; mpo, na ntina oyo ‘mobeko ya Mose mopesamaki; mpe makambo nyonso oyo epe-samaki na Nzambe uta na ebandeli ya mokili, epayi ya moto, ezali elembo na ye.

5 Mpe lisusu molimo na ngai mosepelaka na “mayokani ya Nkolo oyo asalaka na batata na biso; iyo, molimo na ngai mokosepela na ngolu na ye, mpe na boyengebene na ye, mpe nguya, mpe boboto na mwango monene mpe ya seko ya libiki uta na liwa.

6 Mpe molimo na ngai mokosepela na kolakisaka epayi ya bato na ngai ete “bato nyonso base-ngeli kowa longola se soki Klisto ayei.

7 Mpo soki “Klisto azali te Nzambe azali te; mpe soki Nzambe azali te biso mpe tozali te, mpo ^bbokeli ekokaki kozala te. Kasi Nzambe azali, mpe azali Klisto, mpe akoya na litondi ya ntango ya ye moko.

8 Mpe sikawa nazali kokoma mwa maloba ya Yisaya, ete oyo

11 1a 2 Nef. 6:1-10.

b 2 Nef. 31:1.

2a 3 Nef. 23:1.

b MOMA Mosikoli.

3a 2 Nef. 2:3;

Yako. 7:5.

b 2 Nef. 27:12;

Etel. 5:2-4;

Mal&May 5:11.

4a 2 Nef. 31:2.

b Yako. 4:5;

Jar. 1:11;

Alma 25:15-16;

Etel. 12:19.

c 2 Nef. 5:10.

5a MOMA Liyokani
ya Abalayama.

6a Mos. 3:15.

7a 2 Nef. 2:13.

b MOMA Bokeli,
Kokela.

nyonso ya bato na ngai baoyo bakomona maloba oyo batombola mitema na bango mpe basepela mpo na bato nyonso. Sikawa oyo ezali maloba, mpe bokoki kosalela yango mpo na bino mpe mpo na bato nyonso.

MOKAPO 12

Yisaya amoni tempelo ya mikolo ya nsuka, bosangani ya Yisalaele, mpe bosambisi mpe kimia ya nkoto moko ya mibu—Bato ya lolendo mpe bato ya nkuna bakokitisama na nse na Boyei ya Mibale—Meka na Yisaya 2. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

LILoba oyo “Yisaya, mwana ya Amosa, ^bamonaki, mpo na oyo etali Yuda mpe Yelusaleme:

2 Mpe ekosalema na mikolo ya nsuka, ntango “ngomba ya ^bndako ya Nkolo ekotiamana nsonge ya ‘bangomba, mpe ekonetolama likolo ya ngomba ya mike, mpe bikolo nyonso bikosopana epayi na yango.

3 Mpe bato mingi bakokende mpe bakoloba, boya mpe tomata na ngomba ya Nkolo, na ndako

ya Nzambe ya Yakobo; mpe akolakisa biso oyo etali banzela na ye, mpe “tokotambola na banzela na ye; mpo uta na Siona ekobima ^bmobeko, mpe liloba ya Nkolo uta na Yelusaleme.

4 Mpe “akosambisa na kati ya bikolo, mpe akopamela bato mingi: mpe bakotula mipanga na bango mikoma nkongo, mpe makula na bango makoma mbeli ya kokata bilanga—ekolo moko te ekotelemisa mompanga likolo ya ekolo mosusu, mpe bakoyekola etumba lisusu te.

5 O ndako ya Yakobo, boya mpe tika ete totambola na pole ya Nkolo; iyo, boya, mpo “bino nyonso bobungi nzela, moto na moto akeyi na nzela na ye ya nkuna.

6 Na boye, O Nkolo, otiki bato na yo, ndako ya Yakobo, mpo “bamitondisi na oyo uta na esti, mpe bazali koyokela banganga nkisi lokola ^bBafilisitia, mpe ‘bazali komisepelisa na bana ya bayaya.

7 Mboka na bango lisusu etondi na mpauni mpe wolo, mpe bomengo na bango ezali na nsuka

12 1a Yisaya Mikapo 2–14 ya Yisaya ezwamaki uta bapalaki ya motako na Nefi kati na 2 Ne. 12–24; esengeli kotanga ete boko bokesenzi ezali na lolenge etiami na maloba mosusu.
b EBE *khazah*, elingi koloba “na nse ya limoni.” Elingi koloba ete Yisaya azwaki etinda ya

ye na nzela ya limoni uta na Nkolo.
2a Yoele 3:17.
MOMA Siona.
b MOMA Tempelo, Ndako ya Nkolo.
c Mal&May 49:25.
3a MOMA Kotambola, Kotambola na Nzambe.
b EBE mateya, to malongi.
MOMA Nsango malamumu.

4a 2 Nef. 21:2–9.
5a 2 Nef. 28:14;
Mos. 14:6;
Alma 5:37.
6a ELKOL batondisami na, bapesami mateya, boyambi ya bayaya. Nze. 106:35.
b MOMA Bafilisitia.
c EBE kobetana maboko na, to kosala liyokani na.

te; mboka na bango etondi lisusu na bampunda, mpe makalo na bango ezali na nsukate.

8 Mboka na bango etondi lisusu na “banzambe ya bikeko; bakokumbamela mosala ya maboko na bango moko, oyo misapi na bango moko esalaki.

9 Mpe bato ya mpamba bagumbamimitu na “nse te, mpe bato minene bamikitisi te, boye okolimbisa bango te.

10 O bino bato ya nkuna, bokota kati na libanga, mpe “bomibomba na mputulu, mpo bobangi ya Nkolo mpe nkembo ya lokumu na ye ekobeta bino.

11 Mpe ekosalema ete botali ya lofundo ya moto ekokitisama mpe efundeli ya bato ekogumbama na nse, mpe Nkolo ye moko kaka akonetolama na mokolo wana.

12 Mpo “mokolo ya Nkolo na Bible ezali koya kala mingi te likolo ya bikolo nyonso, iyo, likolo ya moko na moko; iyo, likolo ya ^bmoto ya lolendo mpe moto ya lofundo, mpe likolo ya moko na moko oyo atombolami, mpe akokitisama.

13 Iyo, mpe mokolo ya Nkolo ekoya likolo ya nzete nyonso ya eleze ya Lebanona, mpo ezali

milai mpe etombwama likolo; mpe ezali likolo ya nzete nyonso ya ela ya Basana;

14 Mpe likolo ya bangomba nyonso ya milai, mpe likolo ya ngomba nyonso ya mike mike, mpe likolo ya bikolo nyonso oyo bitombwama, mpe likolo ya bato nyonso;

15 Mpe likolo ya linongi nyonso ya molai, mpe likolo ya efelo nyonso etiami makasi;

16 Mpe likolo ya masuwa nyonso ya “mbu, mpe likolo ya masuwa nyonso ya Talasisi, mpe likolo ya bilili nyonso ya kitoko.

17 Mpe lofundo ya moto ekogumbama na nse mpe efundeli ya bato ekokitisama; mpe Nkolo ye moko kaka akonetolama na “mokolo wana.

18 Mpe banzambe ya bikeko bakolimwa nie.

19 Mpe bakokende kati na madusu ya mabanga, mpe kati na mabulu ya mabele, mpo bobangi ya Nkolo bokoya likolo na bango mpe nkembo mpe lokumu na ye ekobeta bango, ntango akotelema mpo na kolengisa mabele na nsomo.

20 Na mokolo wana moto “akobwaka banzambe na ye ya bikeko ya mpauni, mpe banzambe

8a MOMA Losambo ya banzambe ya bikeko.

9a ELKOL epai ya Nzambe; na kosalaka bongo te akumbameli bikeko.

10a Alma 12:14.

12a MOMA Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto.

b Mki. 4:1; 2 Nef. 23:11; Mal&May 64:24.

16a Bobimisi ya lokota ya Bamwela (Buku ntuku sambo) ezali na liloba moko oyo lokota ya Ebele ezali na lyango te, mpe Ebele ezali na liloba moko oyo lokota la

Bamwela ezali na yango te; kasi 2 Ne 12:16 ezali na nyonso mibale.
Nze. 48:7;
Ejek. 27:25.

17a ELKOL mokolo ya Nkolo mozali koya na nkembo.

20a EBE kobangana.

na ye ya bikeko ya wolo, oyo asalaki ye moko mpo na koku-mbamela, epayi ya mitomba mpe epayi ya ngembo;

21 Mpo na kokende kati na minkaka ya mabanga, mpe kati na nsonge ya mabanga ya kilikili, mpo bobangi ya Nkolo ekoya likolo na bango mpe lokumu ya nkembo na ye ekobete bango, ntango akotelema mpo na koningisa mabele na nsomo.

22 “Botika kotalela moto, oyo kani mpema ezali na zolo na ye; mpo na motuya nini ekotalela bino ye?”

MOKAPO 13

Yuda mpe Yelusaleme bakopesama etumbu mpo na bozangi botosi na bango—Nkolo asambi mpo na bato na Ye mpe asambisi bango—Bana basi ya Siona balakelami mabe mpe baniokwami mpo na bomokili na bango—Meka na Yisaya 3. Pene-pene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mpo tala, Nkolo, Nkolo na Bibebe, azali kolongola uta na Yelusaleme, mpe uta na Yuda, lialisi mpe likonzi, likonzi mobimba ya lipa, mpe lialisi mobimba ya mai—

2 Moto ya makasi, mpe moto ya etumba, mosambisi, mpe profeta, mpe moto ya ekenge, mpe mokolo;

3 Kapiteni ya bato ntuku mitano, mpe moto ya lokumu, mpe mopesi toli, mpe mosali ya mayele mabe, mpe molobeli ya malonga.

4 Mpe nakopesa bana epayi na bango mpo na kozala bana ya bakonzi likolo na bango, mpe bana babotami sika bakokonza bango.

5 Mpe bato bakonyokwama, moko moko na mosusu, mpe moko moko na moto ya penepene na ye; mwana akomilakisa na lolendo likolo ya mokolo, mpe moto mpamba na oyo ya lokumu.

6 Ntango ekosimba moto ndeko na ye ya mobali ya ndako ya tata na ye, mpe akoloba: yo ozali na elamba, zala moyangeli na biso, mpe kotika te “boniele-ngeni oyo eya na nse ya maboko na yo—

7 Na mokolo wana akolapa, kolobaka: Nakozala “mobikisi bokono te; mpo na ndako na ngai lipa ezali te mpe bilamba te; kotia ngai moyangeli ya bato te.

8 Mpo Yelusaleme “ebukani, mpe Yuda ^bekweyi, mpo lolemo na bango mpe misala na bango ezalaki mabe na Nkolo, mpo na kotumola miso ya nke-mbo na ye.

9 Etaliseli ya bilongi na bango, ezali kotatola mabe na bango, mpe eyebisi ete lisumu na bango

22a ELKOL tika koyekema na moto ya kufa; azali na nguya moke na komekaka na Nzambe.

Mose 1:10.
13 6a Yis. 3:6.
7a EBE kokangisama (ya mpota); elingi koloba, nakoki te

kozwa eyano ekoki na makambo ma yo.
8a Yil. 9:11.
b Bil. 1:3.

ezali kutu lokola oyo ya “Sodomo, mpe bakoki kobomba yango te. Lisuma epayi na milimo na bango, mpo bapesi mbano ya mabe epayi na bango moko!

10 Loba epayi ya basembo ete ezali “malamu na bango; mpo bakolia mbuma ya misala na bango.

11 Lisuma epayi ya bato ya nkuna, mpo bakowa; mpo mbano ya maboko na bango ekozala likolo na bango!

12 Mpe bato na ngai, bana bazali banyokoli na bango, mpe basi bazali kokonza likolo na bango. O bato na ngai, bango oyo “bakambaka bino basali ete bobunga mpe bobebisa banzela ya botamboli na bino.

13 Nkolo atele mi mpo na “kosamba, mpe atele mi mpo na kosambisa bato.

14 Nkolo akokota na bosambisi na bampaka ya bato na ye mpe “bana ya bakonzi na bango; mpo ^bbosilisi kolia ^celanga ya vinyo mpe “biloko bipunzamaki ya “babola na ndako na bino.

15 Bolingi bosala nini? Bobuki bato na ngai na biteni, mpe

boniki bilongi ya babola, elobi Nkolo Nzambe na Bibebe.

16 Mpo na kobakisa, elobi Nkolo: Mpo ete bana basi ya Siona bazali lofundo, mpe bazali kotambola nkingo etombwama likolo mpe miso esila nsoni, kotambolaka mpe “kodendaka lokola ekokende bango, kolelisaka ngengele na makolo na bango—

17 Boye Nkolo akobeta motole ya moto ya bana basi ya Siona na libandi, mpe Nkolo “akomonisa biteni bibombana na bango.

18 Na mokolo wana Nkolo akolongola tapale ya ngengele ya makembisi na bango, mpe “matambala, mpe ^bmakembisi ya kilikili lokola sanza;

19 Biloko ya kolata ya motuya mpe ya nkaka na maboko, mpe “bilamba ya kozipa miso;

20 Bikoti, mpe makembisi ya makolo, mpe bitendi ya mike mike mpe ya molai mpo na moto, mpe manzanza ya malasi, mpe biloko ya matoyi;

21 Mpete, mpe mpauni ya zolo;

22 “Basanduku ya monzele, mpe minkoto, mpe efulunkoi, mpe bigudi.

9a Gen. 19:1, 4–7, 24–25.

MOMA Ezaleli ya Bosangisi nzoto mobali na mobali to mwasi na mwasi.

10a Dut. 12:28.

12a Yis. 9:16.

13a EBE kowela. Mika 6:2; Mal&May 45:3–5.

14a EBE bakonzi, to bakambi.

^b EBE ezikisami, to etumbami moto.

^c Yis. 5:7.

^d ELKOL mosolo bayiba.

^e 2 Nef. 28:12–13.

16a ELKOL kotambola moke moke, kasi na lombangu na lolenge la kotungisama.

17a EBE kotanda; elobeli oyo elimboli “yokisa bango nsoni.”

18a Ekoki kozala mansoki. Banganga mayele bazali ntanga inso koyokana te na

oyo etali lolenge la makembi ma basi oyo matangami na milongo 18–23.

^b ELKOL makembi masalemi lokola sanza o mikolo ya yambo ya bobimi.

19a EBE bilamba ya bozipi elongi.

22a EBE bilamba oyo ezali kongenga.

23 ^aTalatala, mpe lino ya ma-longa, mpe ngabuni, mpe ma-tambala ya kozipa miso ya petepete.

24 Mpe ekosalema, na esika ya solo kitoko ekozala solo mabe; mpe na esika ya mokaba, ^akite-ndi ya mpamba; mpe na esika ya nsuki esalema kitoko, libandi; mpe na esika ya nzambala, elamba ya kozingama ya saki, ^bko-zikisama na esika ya bonzenga.

25 Mibali na yo bakokweya na mompanga mpe bato makasi na yo na etumba.

26 Mpe bikuke na ye ekolela-lela mpe ekokufela; mpe akotikala mpamba, mpe akofanda na mabele.

MOKAPO 14

Siona mpe bana basi na ye bakosikolama mpe bakopetolama na moko ya nkoto moko ya mibu—Meka na Yisaya 4. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE na mokolo wana, basi sambo bakokangama na mobali moko, kolobaka: Tokolia mapa na biso moko, mpe tokolata monzele na biso moko; bobele tika biso tobiangama na nkombo na yo mpo na kolongola ^ampamela na biso.

2 Na mokolo wana ^aetape ya Nkolo ekozala kitoko mpe ya nkembo; mbuma ya mabele sukali mpenza mpe kitoko na bango oyo bazali bakimi ya Yisalaele.

3 Mpe ekosalema ete, baoyo baticali na Siona mpe bafandi na Yelusaleme bakobiangama basantu, moko na moko oyo akomami na kati ya baoyo bazali na bomoi na Yelusaleme—

4 ^aNtango Nkolo ^bakosukola bosoto ya bana basi ya Siona, mpe ekopetola ye makila na Yelusaleme na katikati na yango na molimo ya bosambisi mpe na molimo ya ^cbozikisi.

5 Mpe Nkolo akokela likolo ya esika nyonso ya kofanda ya ngomba ya Siona, mpe likolo ya mayangani nyonso na ye, ^amapata mpe molinga na moi mpe bongengi ya moto ya mololi na butu; mpo likolo ya nkembo nyonso ya Siona bobateli ekozala.

6 Mpe tabelenakele ekozala lokola elili na ntango ya moi mpo na kokima molunge, mpe lokola esika ya ^aekimelo, mpe ebombelo uta na ekumbaki mpe uta na mvula.

MOKAPO 15

Elanga ya vinyo ya Nkolo (Yisalaele) ekokoma mpamba, mpe bato

23a to bilamba oyo ezali kolakisa kati.

24a EBE bilamba bipasuka.
b to kotiaka elembo ya kolakisa mosali (elembo ya bowumbu).

14 1a ELKOL nsoni ya kozala likombe mpe ya kozanga mwana.
2a Yis. 60:21; 2 Nef. 3:5; Yako. 2:25.
4a ELKOL Ntango Nkolo apetolaki mabele.

b MOMA Asukolami, Bosukoli, Kosukola.
c Mki. 3:2–3; 4:1.
5a Esod. 13:21.
6a Yis. 25:4; Mal&May 115:6.

na Ye bakopanzama—Masuma ekoya likolo na bango na ezalela na bango ya bopengwi mpe ya bopanzami—Nkolo akotombola bendele mpe akosangisa Yisalaele—Meka na Yisaya 5. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE nde nakoyembela molingami malamau na ngai “loyembo ya molingami na ngai, mpo na oyo etali elanga ya vinyo na ye. Molingami malamau na ngai azali na elanga ya vinyo na ngomba ya moke oyo ebimisaka mbuma mingi.

2 Mpe atongelaki yango lobala, mpe asangisaki mabanga libanda na yango, mpe alonaki yango na “vinyo oyo eponami mingi koleka nyonso, mpe atongaki linongi na katikati na yango, mpe lisusu asalaki ekamolelo ya vinyo kuna na kati; mpe azelaki ete ebota mbuma ya vinyo, mpe ebotaki mbuma ya vinyo ya zamba.

3 Mpe sikawa, O bafandi ya Yelusaleme, mpe bato ya Yuda, bosambisa, nasengi bino, katikati na ngai mpe elanga na ngai ya vinyo.

4 Nini ekokaki kosalema mingi malamau na elanga na ngai ya vinyo oyo nasalaki kati na yango te? Yango wana, ntango nazelaki

ete ebota mbuma ya vinyo ebotaki mbuma ya vinyo ya zamba.

5 Mpe sikawa bokende; nakolobela bino nini nakosala na elanga na ngai ya vinyo—“nakolongola lopango na yango, mpe ekoliama nie; mpe nakobuka efelo na yango, mpe eko niatama na nse;

6 Mpe nakotika yango eloko ebebi mpamba; ekokatama bitape te to mabele na misisa ya nzete ekobalusama mpe te; kasi ekobimisa “matiti mabe mpe nzube; lisusu nakotinda mapata ete ^bmanokisa mvula likolo na yango te.

7 Mpo “elanga ya vinyo ya Nkolo na Bibeles ezali ndako ya Yisalaele, mpe bato ya Yuda nzete na ye oyo alingaka; mpe azelaki mpo na ^bbosambisi, mpe tala, monyokoli; mpo na bosembo, kasi tala, boleli.

8 Lisuma epayi na bango oyo bakokangisa “ndako na ndako, kino esika ekoka kozala lisusu te, ete ^bbatikala bango moko na katikati ya mabele!

9 Na matoyi na ngai, elobaki Nkolo na Bibeles, na bosolo ndako mingi ekotikala mpamba, mpe bingumba minene mpe ya kitoko ezanga bafandi.

10 Iyo, ntaka zomi ya elanga ya vinyo ekobimisa bobele “bati

15 1a ELKOL Ete profeta asalaki loyembo to lisesa ya ntoki ya elanga ya vinyo, kolakisaka ngolu ya Nzambe mpe bozangi botosi ya Yisalaele.

2a Yil. 2:21.

5a Nze. 80:12.

6a Yis. 7:23; 32:13.

b Yil. 3:3.

7a MOMA Elanga ya vinyo ya Nkolo.

b to boyengebene.

8a Mika 2:1–2.

b ELKOL batiki bango kovanda bango moko. Bato na nkita bakolo mabele bamelaka bibokolelo mike ya babola.
10a Ejek. 45:10–11.

moko, mpe nkona ya homele moko ekobimisa efa moko.

11 Lisuma epayi na bango oyo bakolamuka na ntongo mpenza, ete bakoka “kolanda vinyo ya makasi, baoyo bakokoba kino na butu, mpe ^bvinyo ezikisi bango!

12 Mpe likembe, mpe nzeze, lokole, mpe mondule, mpe vinyo ezali na lipati na bango; kasi “bakokeba te na misala ya Nkolo, mpe bakotala mosala ya maboko na ye te.

13 Boye, bato na ngai bakei kati na bokangemi, mpo bazali na “boyebi te; mpe bato na bango ya lokumu bakufi nzala, mpe ebele ya bato kati na bango bakawuki na mposa ya mai.

14 Boye, lifelo emikomisi monene, mpe ezipaki monoko ya yango na kozangaka ndelo; mpe nkembo na bango, mpe ebele ya bato kati na bango, mpe monzele na bango, mpe ye oyo akosepela, bakokita na kati na yango.

15 Mpe moto ya mpamba akokitisama, mpe moto ya makasi akokweisama, mpe miso ya baye ya lolendo ekokitisama.

16 Kasi Nkolo na Bibebe akonetolama na “bosambisi, mpe Nzambe oyo azali mosantu akosantisama na bosembo.

17 Nde bana ya mpate bakolia na lolenge na bango, mpe bisika bitikali mpamba ya bato na bozwi bapaya bakolia yango.

18 Lisuma epayi na bango oyo bakobenda mabe na basinga ya “lipombo, mpe lisumu ^blokola soki ezalaki na singa ya likalo;

19 Baoyo balobi: Tika ye “asala mbangu, awelisa mosala na ye, ete tokoka ^bkomona yango; mpe tika toli ya Moko Mosantu ya Yisalaele ebelema penepene mpe eya, ete tokoka koyeba yango.

20 Lisuma epayi na baoyo “babianga mabe bolamu, mpe bolamu mabe, baoyo ^bbatiaka molili ezala lokola pole, mpe pole ezala lokola molili, baoyo batiaka bololo ezala lokola sukali, mpe sukali ezala lokola bololo!

21 Lisuma epayi ya “bato ya bwania na miso na bango moko mpe bato ya ekenge na miso na bango moko!

22 Lisuma epayi ya bato ya makasi mpo na komela vinyo, mpe bato ya makasi mpo na kosangisa vinyo ya makasi;

23 Baoyo balongisaka moto ya nkuna mpo na mbano, mpe “balongolaka bosembo ya moto ya sembo mosika na ye!

24 Boye, lokola “moto eliaka

11a Mas. 23:30–32.

b MOMA Liloba ya Bwania.

12a Nze. 28:5.

13a Hosea 4:6.

MOMA Boyebi.

16a MOMA Yesu Klisto—Mosambisi.

18a MOMA Lipombo, Mpamba.

b ELKOL Balembi masumu na bango lokola baniama balembaka bozito na bango.

19a Yil. 17:15.

b ELKOL Bakondima te Masiya kino bakomona Ye.
20a Mor. 7:14, 18;

Mal&May 64:16; 121:16.

b 1 Yoan. 1:6.

21a Mas. 3:5–7;

2 Nef. 28:15.

23a ELKOL kopekisa ye uta na makoki epesameli ye na mobeko.

24a Obad. 1:18; Mki. 4:1–2; 2 Nef. 20:17.

^bmpumbulu, mpe lokola mololi ezikisaka ‘matiti ekawuka, mosisa na bango ekozala lokola eloko esila kopola, mpe bafololo na bango ekopanzana lokola mputulu; mpo babwakaki mosika mobeko ya Nkolo na Bibebe, mpe “batiolaki liloba ya Moko Mosantu ya Yisalaele.

25 Boye, “nkanda ya Nkolo epeli na bato na ye, mpe atandolaki loboko na ye na bango mpe abetaki bango; mpe bangomba ya mike mike elengaki, mpe bibembe na bango bipasolamaki na katikati ya balabala. Ata nyonso oyo, nkanda na ye elongwe te, kasi loboko na ye ezali naino ya kotandolama.

26 Mpe akotombola “bendele epayi na bikolo uta na mosika, mpe ^bakobetela bango piololo uta na nsuka ya mabele; mpe tala, ‘bakoya na lombangu mpenza; moko te akolemba soki mpe akobeta libaku na kati na bango.

27 Moko te akozala motau to akolala; to mpe mokaba ya nketo na bango mokofungwama te, to mpe singa ya sapato na bango ekokatana te;

28 Oyo na ye makula ekozala mino makasi mpe matimbo nyonso na bango ebendani, mpe makaka ya bampunda na ba-

ngo ekotangama lokola libanga ya makasi, mpe biyika na bango lokola mopepe ya kaina, koga nga na bango lokola nkosi.

29 Bakoganga lokola “bankosi ya bilenge; iyo, bakoganga mpe bakanga nyama, mpe bakomema yango mosika na bokengi, mpe moko te akokangola.

30 Mpe na mokolo wana bakoganga likolo na bango lokola lokito ya mbu; mpe soki baltali epayi na mboka, tala, bakomona se molili mpe mawa, mpe pole ekomaki molili na lola wapi ezwami.

MOKAPO 16

Yisaya amoni Nkolo—Masumu ya Yisaya elimbisami—Abiangami mpo na kosakola—Asakoli mpo na oyo etali bobwakami ya malakisi ya Klisto na Bayuda—Montika ekozonga—Meka na Yisaya 6. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

O “MOBU oyo mokonzi Uziya akufaki, namonaki lisusu Nkolo kofandaka likolo ya kiti ya bokonzi, likolo mpe etombwami, mpe ^bnse ya nzambala na ye etondisaki tempelo.

2 Likolo na yango etelemaki “baselafa; moko na moko azalaki

24b Yoele 2:5;
1 Nef. 22:15, 23;
2 Nef. 26:4, 6;
Mal&May 64:23–24;
133:64.
c Luk. 3:17;
Mos. 7:29–31.
d 2 Sam. 12:7–9.
25a Mal&May 63:32;

Mose 6:27.
26a MOMA Bendele.
b to kobeta loseba;
elingi koloba,
koyebisa bato mpo
ya bosangisi.
Yis. 7:18;
2 Nef. 29:2.
c MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya
Yisalaele.
29a 3 Nef. 21:12–13.
16 1a ELKOL penepene
na mobu 750 LMK.
b ELKOL nsuka ya
elamba na ye, to
nse na yango.
2a MOMA Bakelupa.

na mapapu motoba; na mibale azipaki elongi na ye, mpe na mibale azipaki makolo na ye, mpe na mibale apumbwaki.

3 Mpe moko agangaki epayi na mosusu, mpe alobaki: Mosantu, mosantu, mosantu, azali Nkolo na Bibe; mabele nyonso mato-ndi na nkembo na ye.

4 Mpe “makonzi ya ekuke maninganaki mpo na mongongo na ye oyo agangaki, mpe ndako etondaki na molinga.

5 Nde elobaki ngai: Lisuma epayi na ngai! mpo “nabebi; mpo nazali moto na mbebu ya mbindo; mpe nafandi na katikati ya bato ya mbebu ya mbindo; mpo miso na ngai emoni Mokonzi, Nkolo na Bibe.

6 Nde moko ya baselafa apumbwaki epayi na ngai, “azalaki na likala ya moto na loboko na ye, oyo azwaki na esimbelo uta na etumbelo;

7 Mpe atiaki yango likolo ya monoko na ngai, mpe alobaki: Tala, oyo etuti mbebu na yo; mpe “mabe na yo elongwe, mpe lisumu na yo epetolami.

8 Lisusu nayokaki mongongo ya Nkolo, kolobaka: Nani nako-tinda, mpe nani akokende mpo na biso? Nde nalobaki: Nazali awa, tinda ngai.

9 Mpe alobaki: Kende mpe

yebisa bato oyo—Solo boyoka, kasi basosolaki te; mpe solo botala, kasi bamonaki te.

10 Komisa mitema ya bato oyo makasi, mpe komisa matoyi na bango bozito, mpe zipa miso na bango—mbele bamona na miso na bango, mpe “bayoka na matoyi na bango, mpe basosola na mitema na bango, mpe babo-
ngwana mpe babikisama.

11 Nde elobaki ngai: Nkolo, kino ntango boni? Mpe alobaki: Kino ekobebisama bingumba bitikala mpamba mpo na koza-
ngaka mofandi, mpe bandako kozangaka moto, mpe mboka ekobebisama nie mpenza;

12 Mpe Nkolo “alongolaki bato mosika mpenza, mpo ekozala na likama monene oyo ekotika mboka mpamba.

13 Kasi nzokande ekozala na eteni ya zomi, mpe bakozonga, mpe bakoliama, lokola nzete ya alono, mpe lokola nzete ya ela oyo kani ntina ezali kati na yango ntango ekobwaka makasa na yango; bongo nkona esantu ekozala “ntina na yango.

MOKAPO 17

Efelaima mpe Sulia babundi etumba na Yuda—Klisto akobotama na moseka—Meka na Yisaya 7.

4a EBE miboko ya bibombelo ya ndako bininganaki.

5a EBE kokatama mosika; elingi koloba, aniokwamaki na koyebaka na motema

masumu na ye mei mpe ya bato na ye.

6a ELKOL elembo ya bopetoli.

7a MOMA Bolimbisi ya masumu.

10a Mat. 13:14–15.

12a 2 Mik. 17:18, 20.

13a ELKOL Lokola nzete, atako nkasa na yango esili kopanzana, ekotikala se na bomoi mpe makoki na yango ya kobimisa nkona.

Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na mikolo ya Ahaza mwana ya Yotama, mwana ya Uziya, mokonzi na Yuda, ete Lesini, mokonzi na Sulia, mpe Peka mwana ya Lemalia, mokonzi na Yisalaele, bamataki na Yelusaleme mpo na kobunda na yango, kasi bakokaki kolonga yango te.

2 Mpe eyebisamaki na ndako ya Dawidi, kolobaka: Sulia asali likita elongo na “Efelaima. Mpe motema na ye moninganaki, mpe motema ya bato na ye, lokola nzete ya zamba eninganaka na mopepe.

3 Bongo Nkolo alobaki epayi ya Yisaya: Kende sikawa kokutana elongo na Ahaza, yo mpe “Sala-yasubu mwana na yo, na nsuka ya mongongolo ya liziba likolo na balabala monene ya bilanga ya mosukoli bilamba;

4 Mpe loba epayi na ye: Sala keba, mpe zala kimia; “kobanga te, mpe kozala na motema nsomo te mpo na nkoni mibale ya milinga ezanga moto oyo, mpo na nkanda makasi ya Lesini elongo na Sulia, mpe ya mwana ya Lemalia.

5 Mpo Sulia, Efelaima, mpe mwana ya Lemalia, bazwaki toli

ya mabe na kobundisaka yo, kolobaka:

6 Tika tomata na Yuda mpe totungisa yango, mpe tika “tosala lidusu ya kokotela mpo na biso, mpe totia mokonzi na katikati na yango, iyo, mwana ya Tabele.

7 Boye elobi Nkolo Nzambe: Ekosimba te, mpe ekosalema te.

8 Mpo moto ya Sulia ezali Damaseke, mpe moto ya Damaseke, Lesini; mpe na mibu ntuku motoba na mitano Efelaima ekobukana na lolenge ete bakozala lisusu bato te.

9 Mpe moto ya Efelaima ezali Samalia, mpe moto ya Samalia ezali mwana ya Lemalia. Soki “bokondima te solo mpenza bokotiamate.

10 Mpo na kobakisa, Nkolo alobaki lisusu epayi ya Ahaza, kolobaka:

11 Senga “elembo uta na Nkolo Nzambe na yo; senga yango ezala na bozindo, to na bisika ya likolo na lola.

12 Kasi Ahaza alobaki: Nakosenga te, mpe “nakomeka Nkolo te.

13 Mpe alobaki: Yoka sikawa, O ndako ya Dawidi; ezali likambo moke mpo na yo kolembisa bato, kasi bino, bokolembisa kolembisa Nzambe na ngai mpe lokola?

14 Boye, Nkolo ye moko ako-

17 2a ELKOL Yisalaele ya nordi nyonso ebiangemaki na nkombo ya Efelaima, libota likambi ya nordi.

3a EBE Montika

yango ekozonga.
4a ELKOL Banga te na kobundisama; bakonzi wana mibale batikali na moto moke.

6a EBE kabola yango.

9a 2 Nta. 20:20.

11a MOMA Elembo.

12a ELKOL tala malamumu, meka, to lakisa bilembo ya bosolo.

pesa bino elembo—Tala, “moseka akozwa zemi, mpe akobota mwana mobali, mpe akobianga nkombo na ye ^bEmanuele.

15 Manteka mpe mafuta ya nzoi ye akolia, ete ayeba koboya mabe mpe kopona bolamu.

16 Mpo liboso ete “mwana ayeba koboya mabe mpe kopona bolamu, mboka oyo ozali koyina ekosundolama na ^bbakonzi na ye nyonso mibale.

17 Nkolo “akomema likolo na yo, mpe likolo ya bato na yo, mpe likolo ya ndako ya tata na yo, mikolo oyo miyaki naino te uta mokolo oyo ^bEfelaima akabwanaki na Yuda, mokonzi na Asulia.

18 Mpe ekosalema na mokolo wana ete Nkolo “akobeta piololo mpo na nzinzi oyo ezali na eteni ya nsuka mpenza ya Ejipito, mpe mpo na nzoi oyo ezali na mboka ya Asulia.

19 Mpe bakoya, mpe bakofanda bango nyonso na mabwaku etikali mpamba, mpe na mabulu kati na mabanga, mpe likolo ya nzube nyonso, mpe likolo ya bisobe.

20 Na mokolo se moko wana Nkolo “akokolola nsuki na ekololelo ya kofutela, na bango oyo na ngambo mosusu ya ebale, na ^bmokonzi ya Asulia, moto, mpe

nsuki ya makolo; mpe ekosilisa mandefu mpe lokola.

21 Mpe ekosalema na mokolo wana, moto “akobokola ngombe ya mwasi ya elenge mpe meme mibale;

22 Mpe ekosalema, mpo na kotondana ya mabele bakopesa ye akolia manteka; mpo manteka mpe mafuta ya nzoi moko na moko akolia oyo matikalaki na mboka.

23 Mpe ekosalema ete na mokolo wana, esika nyonso ekozala, wapi ezalaki vinyo nkoto na “mpauni nkoto, oyo ekozala mpo na nkobongo mpe nzube.

24 Na makula mpe matimbo bato bakoya kuna, mpo mboka mobimba ekokoma kaka nkobongo mpe nzube.

25 Mpe na bangomba ya mike mike nyonso oyo ekotimolama na nkongo, kuna bobangi ya nkobongo mpe nzube ekoya te; kasi ekozala mpo na kotinda pakasa kolia, mpe kotambwisa ^a“bi-bwele ya mike mike.

MOKAPO 18

Klisto akozala lokola libanga ya libaku mpe libanga ya etumbu—Boluka Nkolo, banganga nkisi te—Bobaluka na mobeko mpe na litatoli mpo na bokambami—Meka na

14a MOMA Moseka.
b EBE Nzambe azali na biso.

MOMA Emanuele.
16a 2 Nef. 18:4.
b 2 Mik. 15:30; 16:9.

17a 2 Nta. 28:19–21.
b 1 Mik. 12:16–19.

18a TO beta loseba; elingi koloba, yebisa, benga. Yis. 5:26.

20a ELKOL Bato ba mboka bakosilisama na mopaya oyo akokamata mboka.
b 2 Mik. 16:5–9.

21a ELKOL Bobele bato moke babikisami oyo basungamaka bango mei bakotikala.

23a TO biteni ya palata.
25a EBE bameme, to bantaba.

Yisaya 8. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mpo na kobakisa liloba na Nkolo flobelaki ngai: Kamata etando monene, mpe koma likolo na yango na ekomelo ya moto, mpo na oyo etali ^aMaele-Salala-Hasabaza.

2 Mpe nakamataki ^abanzene-neke ya sembo mpo na kokoma masolo ya makomi, Uliya nganzambe mpe Zekalia mwana ya Yebelekia.

3 Mpe nakendaki epayi ya ^amwasi profeta; mpe azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Nde Nkolo alobaki na ngai: Bianga nkombo na ye, Maele-Salala-Hasa-baza.

4 Mpo tala, ^amwana ^bakozala na boyebi mpo na kolela te, Tata na ngai, mpe mama na ngai, yambo ete bozwi ya Damaseke mpe ^cbiloko bipunzami ya Samalia bibotolama liboso ya mokonzi na Asulia.

5 Nkolo alobelaki ngai lisusu, kolobaka:

6 Na kotalaka ete bato oyo baboyi mai ya ^aSiloa oyo etiolaka malembe malembe, mpe basepeli na ^bLesini mpe mwana ya Lemalia;

7 Boye sikawa, tala, Nkolo amemi ^alikolo na bango mai ya ebale, makasi mpe mingi, kutu mokonzi na Asulia mpe nkembo nyonso na ye; mpe akoya likolo ya mingongolo nyonso ya ye, mpe akokende likolo ya mabongo nyonso na ye.

8 Mpe ^aye akoleka na nzela ya Yuda; akozindisa mpe akosopana epayi, akokoma kutu kino na nkingo; mpe botandoli ya mapapu na ye ekotondisa bonene ya mboka na yo, O ^bEmanuele.

9 ^aBosangana bino moko, O bino bato, mpe bokobukama na biteni; mpe botia litoyi bino nyonso ya bikolo ya mosika; bomikanga nkaba na loketo, mpe bokobukama na biteni; bomikanga nkaba na loketo mpe bokobukama na biteni.

10 Bozwana toli esika moko, mpe ekokoma mpamba; boloba liloba, mpe ekosimba te; ^ampo Nzambe azali elongo na biso.

11 Mpo Nkolo alobaki boye na ngai na loboko ya makasi, mpe alakisaki ngai ete natambola te na nzela ya bato oyo, kolobaka:

12 Boloba te, ^aLikita, na nyonso epayi kani bato oyo bakoloba, Likita; mpe bobanga te

18 1a EBE Kokende mbangu kowela biloko, apunzaki niama bakangaki.
2a MOMA Nzeneneke.
3a ELKOL mwasi na ye.
4a 2 Nef. 17:16.
b Yis. 8:4.
c 2 Mik. 15:29.
6a Gen. 49:10;

bjs Gen. 50:24 (Bobakisi).
b Yis. 7:1.
7a ELKOL yambo likolo ya Yisalaele ya nordi.
8a ELKOL Asulia lisusu ekokotela Yuda.
b MOMA Emanuele.
9a ELKOL kosala mayokani.

10a ELKOL Yuda (mboka ya Emanuele) ekobatelama. Nze. 46:7.
12a ELKOL Mpo ya bokengi Yuda esengeli te kotalela mabongisi ya nkuku na basusu.

bobangi na bango, mpe bozala na nsomo te.

13 Bosantisa Nkolo na Bibebe ye moko, mpe tika ye azala “bobangi na bino, mpe tika ye azala nsomo na bino.

14 Mpe akozala lokola “ndako esantu; kasi lokola ^blibanga ya libaku, mpe libanga ya botumoli na ndako mibale ya Yisalaele, lokola mbonga mpe motambo na bafandi ya Yelusaleme.

15 Mpe mingi na kati na bango “bakobete libaku mpe bakokweya, mpe bakobukana, mpe bakokangama na motambo mpe bakozwama.

16 Tia litatoli singa, kanga “mobeke na kati ya bayekoli na ngai.

17 Mpe nakozela se Nkolo, oyo “abombi elongi na ye mosika uta na ndako ya Yakobo, mpe nakoluka ye.

18 Tala, ngai mpe bana oyo Nkolo apesaki ngai tozali lokola “bilembo mpe lokola makamwisi na Yisalaele uta na Nkolo na Bibebe, oyo afandi na Ngomba ya Siona.

19 Mpe ntango bakoloba epayi na bino: Boluka epayi na bango oyo bazali na “milimo ya

momeseno, mpe ^bbanganga nkisi baoyo bakobeta piololo mpe banunga-nungaka—^cesengeli bato koluka toli te epayi ya Nzambe na bango na esika ete bato ya bomoi bayokela ^duta na bakufi?

20 Na mobeko mpe na litatoli; mpe soki ^abalobi engebene na liliba oyo te, ezali mpo pole ezali te kati na bango.

21 Mpe ^abakoleka na katikati na yango wana esili bango konyokwama mpenza mpe na nzala; mpe ekosalema ete ntango bakoyoka nzala, bakomisi-likisa, mpe bakolakela mokonzi na bango mabe mpe Nzambe na bango, mpe bakotala epayi na likolo.

22 Mpe bakotala na mabele mpe tala mobulu, mpe molili, butu ya nsomo, mpe bakumbama na molili.

MOKAPO 19

Yisaya alobi na ntina ya Masiya—Bato na molili bakomona pole monene—Mpo na biso mwana abotami—Akozala Mwana Mokonzi ya Kimia mpe akokonza likolo ya

13a ELKOL Zala na limemia mpe na bomikitisi liboso ya Nzambe.

14a Ejek. 11:15–21.
b 1 Pet. 2:4–8; Yako. 4:14–15.

15a Mat. 21:42–44.

16a EBE mateya, to malongi.
MOMA Nsango malamumu.

17a Yis. 54:8.

18a ELKOL Bankombo ya Yisaya mpe bana mibali na ye na kolandaka molongo elimboli: “Yave abikisaka”; “Montika yango ekozonga”; mpe “Kokende mbangu kowela biloko, apunzaki niama bakangaki.”
2 Nef. 17:3; 18:3.

19a Lew. 20:6.

b ELKOL bandoki, banganga ya soloka.

c 1 Sam. 28:6–20.

d TO batindami na.

20a ELKOL banganga ya milimo (lisusu na milongo 21–22).

21a ELKOL Yisalaele ekokamatama na bokangemi mpo ete balingaki koyoka te.

kiti ya bokonzi ya Dawidi—Meka na Yisaya 9. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

NZOKANDE, butu ekozala te lokola ezalaki na ntango ya mitungisi na ye, ntango atungisaki yambo ya moke *“mboka ya Zebuluna, mpe mboka ya Nafatali, mpe nsima atungisaki makasi mpenza na nzela ya Mbu Etane mosika na ngambo mosusu ya Yaladene na Galilea ya bikolo.*

2 Bato oyo batambolaki na *“molili bamonaki pole monene; bango oyo bafandaki na mboka ya molili ya liwa, likolo na bango pole engengaki.*

3 Otondisaki ekolo, mpe *“obakisi bosepele—basepele liboso na yo na lolenge ya bosepele ya ntango ya bobuki, mpe lokola bato basepelaka ntango bakabolaka biloko bipunzami.*

4 Mpo obukaki nkanga ya mokumba na ye, mpe ngondo ya lipeka na ye, lingenda ya monyokoli na ye.

5 Mpo etumba na etumba ya mobundi etumba ezali na makelele ya mobulu, mpe bilamba bibalolami na makila; kasi oyo ekozala elongo na bozikisi mpe biloko oyo bipelisaka moto.

6 Zambi mpo na biso *“mwana abotami, mpo na biso mwana mobali apesami; mpe ^bmbulamatarari ekozala likolo ya lipeka na ye; mpe nkombo na ye ekobiangama, Mokamwisi, Mopesi toli, ^cNzambe ya Bokasi, ^dTata ya Libela, Mwana Mokonzi ya ^eKimia.*

7 Na bobakisi ya *“mbulamatarari mpe kimia ^bnsuka ezali te, likolo ya kiti ya bokonzi ya Dawidi, mpe likolo ya bokonzi na ye mpo na kobongisa yango, mpe mpo na kobandela yango na bosambisi mpe na boyengebene uta sikawa kokende liboso, kutu libela. Mpila ya Nkolo na Bibeles ekosala oyo.*

8 Nkolo atindaki liloba na ye epayi ya Yakobo mpe pole engengi likolo ya *“Yisalaele.*

9 Mpe bato nyonso bakoyeba, kutu Efelaima mpe bafandi ya Samalia, baoyo balobi na lolendo mpe bokasi ya motema:

10 Biliki ezali kokweya, kasi tokotonga na mabanga oyo masebisami; banzete ya mosuke esili kokatama, kasi tokobongola yango na banzete ya eleze.

11 Boye Nkolo akotelemisa bayini ya *“Lesini babunda na ye, mpe akosangisa banguna na ye esika moko;*

12 Basulia liboso mpe Bafilisitia

19 1a Mat. 4:12–16.

2a *“Bitima”* mpe *“molili”* izalaki bopengwi mpe bokangemi; *“mwinda monene”* ezali Klisto.

3a Yis. 9:3.

6a Yis. 7:14;

Luk. 2:11.

b Mat. 28:18.

c Tit. 2:13–14.

d Alma 11:38–39, 44.

e Yoan. 14:27.

7a MOMA Mbulamatarari.

b Dan. 2:44.

8a ELKOL Etinda ya lisakoli oyo elandi

(milongo 8–21) ezalaki likebisi na mabota zomi ya nordi, oyo ebiangemaki Yisalaele.

11a 2 Mik. 16:5–9.

nsima; mpe ^abakolia Yisalaele na monoko ya kofungwama. Mpo na nyonso oyo ^bnkanda na ye elongwe te, kasi loboko na ye ezali naino ya kotandolama.

13 Mpo bato ^ababaluki epayi na ye oyo abeti bango te, mpe baluki Nkolo na Bibeles te.

14 Boye Nkolo akokata uta na Yisalaele moto mpe mokila, etape mpe mondengba na mokolo moko.

15 Mokolo, azali moto; mpe profeta oyo ateyaka lokuta, azali mokila.

16 Mpo bakambi ya bato oyo basali ete bango babunga; mpe baoyo bakambami na bango babebisami.

17 Boye Nkolo akosepela te na bilenge na bango, mpe akozala na ^aboboto te likolo ya baoyo bakufela batata mpe baoyo bakufela mibali na bango; mpo moko na moko na bango azali mokibisi mpe mosali mabe, mpe monoko na monoko molobaka ^bliboma. Mpo na makambo oyo nyonso, nkanda nyonso na ye elongwe te, kasi ^cloboko na ye ezali naino ya kotandolama.

18 Mpo nkuna ezikisaka lokola moto; ekomela nkobongo mpe nzube; mpe ekopela na bisika ya zamba ya nkaka, mpe bakomata likolo lokola bomati ya molinga.

19 Na nzela ya nkele ya Nkolo

na Bibeles nde mboka eyindisami, mpe bato bakozala lokola biloko oyo bipelisaka moto; ^amoto moko te akobikisa ndeko na ye ya mobali.

20 Mpe akobakola na loboko ya mobali mpe akoyoka nzala; mpe ^aakolia na loboko ya mwasi mpe bakotonda te; Bakolia moto na moto mosuni ya loboko ya ye moko—

21 ^aManase, ^bEfelaima; mpe Efelaima, Manase; esika moko bakotelemela ^cYuda. Mpo nkanda na ye nyonso elongwe te, kasi loboko na ye ezali naino ya kotandolama.

MOKAPO 20

Bobebisami ya Asulia ezali elilingi ya bobebisami ya bato ya nkuna na Boyei ya Mibale—Mwa bato moke baktikala ekosila nsima ya ntango Nkolo akoya lisusu—Montika ya Yakobo mokozonga na mokolo wana—Meka na Yisaya 10. Pene-pene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

LISUMA epayi ya baoyo babimisaka mikano ya sembo te, mpe baoyo bakomaka mikano ya mabe oyo bakanaki;

2 Mpo na kopimela bakeleli ^abosambisi, mpe mpo na kolongola makoki ya bakeleli ya bato na ngai, ete ^bbaoyo bakufela mibali bazala nyama na

12a 2 Mik. 17:6, 18.

b Yis. 5:25; 10:4.

13a Aмоса 4:6–12.

17a MOMA Atonda na boboto, Boboto.

b 2 Nef. 9:28–29.

c Yako. 5:47; 6:4.

19a Mika 7:2–6.

20a Dut. 28:53–57.

21a MOMA Manase.

b MOMA Efelaima.

c MOMA Yuda.

20 2a TO Boyengebene.

b MOMA Mokufeli mobali.

bango ya kokanga, mpe ete bakoka koyiba baoyo bazali bitike ya batata!

3 Mpe bokosala nini na mokolo ya “bobimelami, mpe na libebi oyo ekoya uta na mosika? Mpe bokokimela wapi mpo na lisalisi? Mpe bokotika nkembo na bino wapi?

4 Libanda na ngai bakogumbama na nse ya bato ya boloko, mpe bakokweya na nse ya babomi. Mpo na nyonso oyo nkanda na ye elongwe te, kasi loboko na ye ezali naino ya kotandolama.

5 O Mosulia, lingenda ya nkele na ngai, mpe ngondo ya loboko na bango ezali “bosiliki na bango.

6 Nakotinda ye “kotelemela ekolo ya bakibisi, mpe mpo na kotelemela bato ya nkele na ngai nakopesa ye mokumba ya kozwa biloko bipunzami, mpe kokamata biloko bakangi na etumba, mpe koniata bango na nse lokola potopoto ya balabala.

7 Nzokande akani bongo te, mpe motema na ye mkanisi bongo te; kasi na motema na ye ezali mpo na kobebisa mpe kokata mosika bikolo kasi ya motango moke te.

8 Mpo alobi ete: Bana ya bakonzi na ngai ezali te bango nyonso bakonzi?

9 Ezali Kalano lokola Kaleke-

misi te? Ezali Hamata lokola Alapata te? Ezali Samalia lokola Damaseke te?

10 Lokola “loboko na ngai ebandamaki babokonzi ya banzambe ya bikeko, mpe oyo kani bilili biniangwama bilekaki oyo ya Yelusaleme mpe ya Samalia;

11 Ekosala ngai te, lokola nasalaki na Samalia mpe banzambe na ye ya bikeko, mpe bongo na Yelusaleme mpe na banzambe na ye ya bikeko?

12 Yango wana ekosalema ete ntango Nkolo asali mosala na ye mobimba likolo ya Ngomba ya Siona mpe likolo ya Yelusaleme, nakopesa etumbu na “mbuma ya motema ya lolendo ya mokonzi na ^bAsulia, mpe na nkembo ya kotala na ye ya lolendo.

13 Mpo “ye alobi: Na makasi ya loboko na ngai mpe bwania na ngai nasalaki makambo oyo; mpo nazali ekenge; mpe nalongoli bandelo ya bato, mpe nayibaki biloko ya motuya na bango, mpe nalongi bafandi lokola elombe mobali;

14 Mpe loboko na ngai emonaki bozwi ya bato lokola zala; mpe lokola moko asangisaka makeyi oyo matikalaki nasangisaki mabele nyonso; mpe ezalaki na moko te oyo aningisaki lipapu, to afungolaki monoko, to abetaki piololo.

3a ELKOL etumbu.

5a Yis. 10:5.

6a ELKOL na botelemeli
Yisalaele.

10a ELKOL loboko ya

mokonzi ya Asulia
(milongo 10–11).

12a ELKOL kobeta ntolo
na lolendo.

^b Sefan. 2:13.

13a ELKOL mokonzi

ya Asulia
(milongo 13–14).

15 “Epasoli ^bekomibeta ntolo na ye oyo akataka na yango? Sete ekomiyeisama monene na ye oyo aningisaka yango? Lokola soki lingenda ekokaki kobetisa bango oyo batomboli yango likolo, to lokola soki ngondo ekokaki komitombola lokola soki ezalaki nzete te!

16 Boye Nkolo, Nkolo na Bibebe, akotinda bokondi na kati ya bato na ye ya mafuta; mpe na nse ya ^ankembo na ye akopelisa kozikisa lokola se kozikisa ya moto.

17 Mpe pole ya Yisalaele ekozala lokola moto, mpe Moko Mosantu na ye lokola mololi, mpe ekozikisa mpe ekozikisa nie nzube na ye mpe nkobongo na ye na mokolo moko;

18 Mpe ^aekozikisa nie nkembo ya zamba na ye, mpe ya elanga na ye oyo ebimisaka mbuma mingi, nyonso mibale molimo mpe nzoto mpe lokola, mpe bakozala lokola ntango momemi bendele akwei.

19 Mpe ^amontika ya nzete ya zamba na ye ekozala moke, ete mwana akoki kokoma motuya na yango.

20 Mpe ekosalema na ^a“mokolo wana, ete montika ya Yisalaele, mpe baoyo babiki ya ^bndako ya Yakobo, ^cbakotia lisusu te motema na oyo abetaka bango, kasi bakotiela Nkolo motema, Moko Mosantu ya Yisalaele, na bosolo.

21 ^aMontika mokozonega, iyo, kutu montika ya Yakobo, epayi ya Nzambe ya nguya.

22 Mpo ata bato oyo ya Yisalaele bazali lokola zelo ya mbu, kasi montika na bango ekozonganga; ^akozikisa nie oyo ebimisamaki na mobeko ^bekozinda mpo na kotika bosembo.

23 Mpo Nkolo Nzambe ya Bibebe ^aakosala kozikisa moko ya nie, kutu ekanami kosalema na mboka mobimba.

24 Boye, boye elobi Nkolo Nzambe na Bibebe: O bato na ngai baoyo bafandi na Siona, bobanga Mosulia te; akobete yo na lingenda, mpe akotombola ngondo na ye na yo, ^ana lolenge ya Ejipito.

25 Mpo lisusu ya eleko moke mpenza, mpe bosiliki ekosuka, mpe nkanda na ngai ekosuka na bobebisami na bango.

26 Mpe Nkolo na Bibebe akobongisa fimbo mpo na ye engebene

15a ELKOL Ekoki mokonzi kofuluka na kotelemelaka Nzambe?
b Masese nyonso kati na molongo oyo ezali kotuna se motuna moko: Ekoki moto (na ndakisa, mokonzi ya Asulia) kozwa bomengo na kotelemelaka Nzambe?

16a ELKOL mokonzi ya Asulia (lisusu milongo 17–19).
18a ELKOL Asulia ekolimwa nyonso nie.
19a ELKOL montika ya mampinga ya Asulia.
20a ELKOL mikolo ya nsuka.
b Amosa 9:8–9.
c ELKOL etali.
21a Yis. 11:11–12.
22a Mal&May 63:34.

MOMA Mokili—Nsuka ya mokili.
b ELKOL Ata ntango etumbu eyaka, ngolu emonanaka.
23a ELKOL kosala bobebisami oyo ekanamaki.
24a ELKOL lokola esalaki Baejipito na ntango ya ebandeli.
Esod. 1:13–14.

na bobomi ya “Midiana na liba-
nga ya Olebe; mpe lokola linge-
nda na ye ezalaki likolo ya mbu
bongo nde akotombola yango li-
kolo na lolenge ya Ejipito.

27 Mpe ekosalema na mokolo
wana ete “mokumba na ye eko-
longolama uta na lipeka na yo,
mpe nkanga na ye uta na nkingo
na yo, mpe nkanga ekobebisama
na ntina ya ^bepakolami.

28 “Ayei na Ayata, aleki na Mi-
giwana; na Mikemasa abombi
makalo na ye.

29 Bakei na nzela ya kolekela;
batie esika na bango ya kolala
na Geba; Lama abangi; Gibea ya
Saulo akimaki.

30 Tombola mongongo, O
mwana mwasi ya Galimi; sala
eyokana epayi ya Laisi, O mo-
bola Anatota.

31 Madamena alongwe; bafa-
ndi ya Gebimi basangani bango
moko mpo na kokima.

32 Lokola akotikala naino na
Nobo na mokolo wana; akoni-
ngisa loboko na ye likolo na ko-
bundisa ngomba ya moke ya
mwana mwasi ya Siona, ngo-
mba moke ya Yelusaleme.

33 Tala, Nkolo, Nkolo na Bi-
bele akokata etape na nsomo;

mpe “baoyo baleki molai bako-
katama; mpe bato ya lolendo ba-
kokitisama.

34 Mpe akokata bisika ya nkaka
ya zamba na ebende, mpe Leba-
nona ekokweya na moto moko
ya makasi.

MOKAPO 21

*Mobimba ya Yisai (Klisto) ako-
sambisa na bosembo—Boyebi ya
Nzambe ekozipa mokili na nkoto
ya mibu—Nkolo akotombola be-
ndele mpe akosangisa Yisalaele—
Meka na Yisaya 11. Penepene na
mibu 559–545 Liboso na mbotama
ya Klisto.*

MPE “lingenda ekobima uta na
^bmobimba ya “Yisai, mpe etape
ekokola uta na misisa na ye.

2 Mpe “Molimo ya Nkolo mo-
kofanda likolo na ye, molimo ya
bwania mpe ya bososoli, molimo
ya toli mpe ya bokasi, molimo
ya boyebi mpe ya bobangi ya
Nkolo;

3 Mpe akokomisa na bososoli
mpenza ya bobangi ya Nkolo;
mpe “akosambisa te engebene na
bomoni ya miso na ye, to ako-
palela te engebene na boyoki ya
matoyi na ye.

26a Gen. 25:1–2;
Bas. 7:25.

27a Yis. 14:25.
b MOMA Moko
Mopakolami.

28a ELKOL Bokei liboso ya
mampinga ya Asulia
epai na Yelusaleme
eyebani nzela; nsoma
(milongo 33–34)
mosala ya Nkolo na

kotelemelaka
bango elimbolami
na nzela ya bilili.

33a Elam. 4:12–13.

21 1a Mal&May 113:3–4.

b Mal&May 113:1–2.

c Yisai azalaki tata
ya Dawidi;
etangami na
kokundolaka
monkoto ya

bonkoko ya bokonzi
ya Dawidi na
oyo wapi Yesu
abotamaki na nsuka.
Mika 5:2;
Ebe. 7:14.
MOMA Yisai.

2a Yis. 61:1–3.

3a Yoan. 7:24.

4 Kasi na ^abosembo nde akosambisa babola, mpe ^bakopalela na alima mpo na ^cbasokemi ya mabele; mpe akobete mabele na lingenda ya monoko na ye, mpe na mpema ya mbebu na ye akoboma moto ya nkuna.

5 Mpe bosembo ekozala mokaba ya nketo na ye, mpe bosembo mokaba ya ^amimpiko na ye.

6 Mbwa ya zamba akofanda elongo na mwana ya mpate, mpe nkoi akolala elongo na mwana ya ntaba, mpe mwana ya ngombe mpe elenge ya nkosi mpe nyama ya mafuta elongo; mpe mwana moke akokamba bango.

7 Mpe Ngombe mpe ngombolo ekolia; bilenge na bango bikolala esika moko; mpe nkosi akolia matiti lokola ngombe.

8 Mpe mwana oyo azali komela libele akosakana likolo ya libulu ya ^eetupa, mpe mwana atika libele akotia loboko na ye likolo ya ^blidusu ya nyoka.

9 ^aBakosalana mabe te to bako-bebisa na ngomba esantu mombimba na ngai te, mpo mabele

makotonda na ^bboyebi ya Nkolo, lokola mai matondisaka mbu.

10 Mpe na ^amokolo wana ekozala na mosisa ^bya Yisai, oyo eko-telema lokola bendele ya bato; ^cepayi na yango ^dBayuda-te bakoluka koya; mpe bopemi na ye ekozala ya nkembo.

11 Mpe ekosalema na mokolo wana ete Nkolo akotia loboko na ye lisusu ^ambala ya mibale mpo na kozwa lisusu montika ya bato na ye baoyo bakotikala, uta na Asulia, mpe uta na Ejipto, mpe uta na Pataloso, mpe uta na Etiopia, mpe uta na Elama, mpe uta na Sinala, mpe uta na Hamata, mpe uta na mabongo ya mbu.

12 Mpe akotia ^abendele likolo mpo na bikolo, mpe akowanganisa ^bbabwakami ya Yisalaele, mpe ^cakosangisa esika moko bapanzami ya Yuda uta na bitumu minei ya mabele.

13 ^aKolula ya Efelaima lisusu ekolongwa, mpe bayini ya Yuda bakokatama mosika; ^bEfelaima akolula ^cYuda te, mpe Yuda akotungisa Efelaima te.

4a Nze. 72:2–4;
Mos. 29:12.

b EBE zwa ekateli.

c MOMA Bosokemi,
Mosokemi.

5a to kobebisa mpamba.

8a ya nyoka ya ngenge
ya Ejipto.

b nyoka mosusu
ya ngenge.

9a Yis. 2:4.

MOMA Nkoto ya
mibu.

b Mal&May 101:32–33;
130:9.

10a ELKOL mikolo ya

nsuka.

JS—Mambi ya
Kala 1:40.

b Lom. 15:12;
Mal&May 113:5–6.

c to epai ya ye.

d Mal&May 45:9–10.

11a 2 Nef. 6:14;
25:17; 29:1.

12a MOMA Bendele.

b 3 Nef. 15:15; 16:1–4.

c Nehem. 1:9;

1 Nef. 22:10–12;

Mal&May 45:24–25.

MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya

Yisalaele.

13a Yil. 3:18.

b Mabota oyo

ekambamaki na

Yuda mpe Efelaima
ezalaki bambanda na
kolandaka bonkoko
(nsima ya makambo
ya 1 Mik. 12:16–20).

Na mikolo ya
nsuka bonguna oyo
ekosilisama.

Ejek. 37:16–22.

MOMA Kolula.

c MOMA Yuda.

14 Kasi “bakopumbwa likolo ya mapeka ya Bafilisitia epayi na westi; bakoyiba bango na ya esti elongo; bakotia loboko na bango likolo ya Edome mpe ya Moaba; mpe bana ya Amona bakotosa bango.

15 Mpe Nkolo “akobebisa lolemo ya mbu ya Ejipito mobimba; mpe na mopepe ya makasi akoningisa loboko na ye likolo ya ebale, akobeta yango ekabwana na mingala sambo, mpe akolekisa bato likolo sapato ekawuka.

16 Mpe ekozala na “balabala monene mpo na montika ya bato na ye baoyo bakotikala, uta na Asulia, lokola ezalaki na Yisalaele na mokolo oyo babutaki uta na mboka ya Ejipito.

MOKAPO 22

Na mokolo ya nkoto ya mibu bato nyonso bakosanzola Nkolo—Ako-fanda na kati na bango—Meka na Yisaya 12. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE na mokolo wana okoloba: O Nkolo, nakosanzola yo; ata ozalaki na nkanda na ngai, nkananda na yo elongwe, mpe obondisi ngai.

2 Tala, Nzambe azali lobiko na ngai; “nakotia motema, mpe nakobanga te; mpo Nkolo ^bYEHOVA azali bokasi na ngai mpe loyembo na ngai; asili lisusu kokoma lobiko na ngai.

3 Boye, na bosepeli bokobenda “mai uta na maziba ya lobiko.

4 Mpe na mokolo wana okoloba: “Sanzola Nkolo, belela nkombo na ye, yebisa misala na ye na kati ya bato, sangela ete nkombo na ye enetolami.

5 “Yembela Nkolo; mpo asalaki makambo maleki malamumpe-nza; oyo eyebani na mabele nyonso.

6 “Belela mpe ganga, yo mofandi ya Siona; mpo Moko Mosantu ya Yisalaele azali monene na katikati na yo.

MOKAPO 23

Bobebisami ya Babiloni ezali elilingi ya bobebisami na Boyei ya Mibale—Ekozala mokolo ya nkele mpe bobekoli—Babiloni (mokili) ekokweya libela—Meka na Yisaya 13. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

“ELAKELI ya ^bBabiloni, oyo Yisaya mwana ya Amosa amonaki.

14a ELKOL kobundisa mipanzi ya ngambo ya westi oyo ezalaki telitwale ya Bafilisitia.

15a Zek. 10:11.

16a Yis. 35:8; Mal&May 133:27.

22 2a Mos. 4:6; Elam. 12:1.
b Esod. 15:2;

Nze. 83:18.

MOMA Yehova.

3a MOMA Mai ya bomoi.

4a MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

5a Mal&May 136:28.

6a Yis. 54:1;

Sefan. 3:14.

23 1a ELKOL etinda moko ya makila ma nsuka.

^b Bobebisami ya kala ya Babiloni ya nkuna, esakolamaki na Yis. 13 mpe 14, etiami lokola ndakisa enene ya bobebisami ya nsuka ya mokili mobimba ya nkuna. Mal&May 133:5, 7, 14. MOMA Babele, Babiloni.

2 Botelemisa ^abendele likolo ya ngomba ya molai, botombola mongongo epayi na bango, ^bbopepa loboko, ete bakoka koyingela na bikuke ya bankumu.

3 Natindaki ^abasantisami na ngai, nabiangaki lisusu bato na ngai ya makasi, mpo nkanda na ngai ezali te likolo na bango oyo bakosepela na bonene na ngai.

4 Makelele ya ebele ya bato na ngomba lokola ya bato baike, makelele ya baike ya ^ababokonzi ya bikolo ^bbasangani esika moko, Nkolo na Bibebe ayanganisi ebele ya bato mpo na etumba.

5 Bayei uta na ekolo ya mosika, uta na nsuka ya lola, iyo, Nkolo, mpe bibundeli ya bosiliki na ye, mpo na kobebisa mboka mobimba.

6 Bolela, mpo na mokolo ya Nkolo ezali penepene; ekoya lokola bobebisami uta na oyo ya bokasi nyonso.

7 Boye maboko nyonso makolembe, motema ya moto na moto mokosopana;

8 Mpe bakozala na bobangi; bolozu mpe mawa makosimba bango; bakokamwisama moko na mosusu; bilongi na bango ekozala lokola miloli ya moto.

9 Tala, mokolo ya Nkolo ezali koya, ya nko elongo na nkele

mpe na nkanda makasi mpe lokola, mpo na kolalisa mboka etikali mpamba; mpe ^aakobebisa basumuki na yango uta na yango.

10 Mpo minzoto ya lola mpe mangomba na yango ekopesa pole na yango te; ^amoi ekokoma molili na bobimi na yango, mpe sanza ekongengisa te pole na yango.

11 Mpe ^anakopesa mokili etumbu mpo na misala mabe, mpe bato ya nkuna mpo na mabe na bango; nakosukisa efundeli ya ^bbato ya lolendo, mpe nakolalisa na nse lofundo ya moto ya nsomo.

12 Nakosala ^amoto moko ya motuya koleka wolo ya malonga; kutu moto ya motuya koleka litutu ya wolo ya Ofili.

13 Boye, nakoningisa lola, mpe mabele ^amakolongwa uta na esika na yango, na nkele ya Nkolo na Bibebe, mpe na mokolo ya nkanda makasi na ye.

14 Mpe ekozala lokola mboloko ^abazali kolanda, mpe lokola meme oyo moto abateli te; mpe bakozonga moto na moto na bato na ye moko, mpe bakokima moko na moko na mboka ya ye moko.

15 Moto moko moko oyo azali moto ya lolendo akotobolama

2a TO Bendele.
MOMA Bendele.
b ELKOL pepa loboko,
pesa liyebisi.
3a ELKOL Basantu.
4a Zek. 14:2-3.
b Zek. 12:3.

9a MOMA Mabele—
Bopetolami
ya mabele.
10a MOMA Mokili—
Nsuka ya mokili.
11a Mki. 4:1.
b Mal&May 64:24.

12a Yis. 4:1-4.
13a MOMA Mabele—
Ezalela ya nsuka
ya mabele.
14a TO balingami oyo
bazali kobenganama.

na katikati; iyo, mpe oyo nyonso asangani na bato ya nkuna akokweya na mompanga.

16 Bana na bango lisusu bakokatama na biteni liboso ya miso na bango; ndako na bango ekobebisama mpe basi na bango bakobotolama.

17 Tala, nakolamusa Bamadai mpo na kobundisa bango, baoyo bakotala te mpauni mpe wolo, bakosepela na yango mpe te.

18 Matimbo na bango makokata bilenge mibali na biteni; mpe bakoyoka mawa te likolo ya mbuma ya libumu; miso na bango ekobikisa bana te.

19 Mpe Babiloni, nkembo ya babokonzi, ^akitoko ya malonga mpenza ya Bakaladi, ekozala lokola ntango Nzambe abebisaki ^bSodomo mpe Gomola.

20 ^aBato bakofanda na kati mokoloko moko te, mpe ekofandama mpe te uta nkola na nkola: Maloba akotelemisa ema na ye kuna mpe te; babateli bitonga bakosala bitonga na bango kuna mpe te.

21 Kasi banyama ^aya zamba ya eliki ekolala kuna; mpe ndako na bango ekotonda na bikelamo ya nsomo; mpe bisulungutu bikofanda kuna, mpe ^bbantaba ya zamba ekobina-bina kuna.

22 Mpe banyama ya zamba ya binsanga bakoganga na

^abandako na bango oyo etikali mpamba, mpe ^bbilima mabe na bandako na bango ya minene mpe ya kitoko; mpe ntango na ye ebelemi, mpe mokolo na ye mokobakisama te. Mpo nakobebisa ye na lombangu; iyo, mpo nakotondisama na boboto mpo na bato na ngai, kasi bato ya nkuna bakowa.

MOKAPO 24

Yisalaele ekosangisama mpe ekosepela na bopemi ya nkoto ya mibu—Lusifelo abwakamaki libanda ya lola mpo na botomboki—Yisalaele akolonga Babiloni (mokili)—Meka na Yisaya 14. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mpo Nkolo akolakisa boboto likolo ya Yakobo, mpe ^aakopona lisusu Yisalaele, mpe akotia bango na mboka na bango moko; mpe ^bbapaya bakosangana elongo na bango, mpe bakokangana na ndako ya Yakobo.

2 ^aMpe bato bakokamata bango mpe bakomema bango na esika na bango; iyo, uta na mosika kino na nsuka ya mabele; mpe bakozonga na ^bbamboka na bango ya elaka. Mpe ndako ya Yisalaele ekozwa yango, mpe mboka ya Nkolo ekozala

19a ELKOL lipombo.

b Gen. 19:24–25;

Dut. 29:23;

2 Nef. 13:9.

20a Yil. 50:3, 39–40.

21a Yis. 34:14–15.

b EBE ntaba ya mobali,

to bazabulu.

22a EBE bandako ya bakonzi.

b EBE (mbele)

bambulu, to

bambwa ya zamba.

24 1a Zek. 1:17.

b Yis. 60:3–5, 10.

2a ELKOL Bikolo bisusu bikosalisa Yisalaele.

b MOMA Mboka

Elakelama.

mpo na ‘basali mibali mpe basali basi; mpe bakozwa bango na bokangemi epayi na baye bango bazalaki bakangemi; mpe bako-konza likolo ya bato oyo banyo-kolaka bango.

3 Mpe ekosalema na mokolo wana ete Nkolo akopesa yo “bo-pemi, uta na mawa na yo, mpe uta na bobangi na yo, mpe uta na boumbu ya makasi na boye wapi osengelaki kosalela.

4 Mpe ekosalema na mokolo wana, ete okoloba lisese oyo na mokonzi ya “Babiloni, mpe okoloba: Lolenge boni ete monyokoli akomi na nsuka, ete engumba ya wolo ekomi mpe na nsuka!

5 Nkolo abuki bato ya nkuna, mpe mangenda ya bayangeli.

6 Ye oyo abetaki bato na nkele na bobeti boye ekobaki se kokoba, ye oyo akonzaki bikolo na nkanda, aniokwami, mpe moto moko te apekisi.

7 Mabele nyonso ezali na bo-pemi, mpe ezali na kimia; “bandi koyemba.

8 Iyo, “nzete ya losimi esepeli mpo na yo, mpe lisusu nzete ya eleze ya Lebanona, kolobaka: Uta ntango ‘olalisami na nse ‘mokati nzete moko te ayeli biso.

9 “Lifelo uta na nse ekolongwa mpo na yo mpo na kokutana na yo na boyei na yo; ekolamusa ^bbakufi mpo na yo, kutu bakambi nyonso ya mabele; etelemisi bakonzi nyonso ya bikolo uta na kiti ya bokonzi na bango.

10 Baoyo nyonso bakoloba mpe bakosangela epayi na yo: Ekomi yo mpe na bolembu lokola biso? Ekomi yo lokola biso?

11 Lipombo na yo ekitisami na lilita; makelele ya nzeze na yo mayokani te; mosopi mopanzani na nse na yo, mpe misopi milati yo.

12 “Lolenge boni ekweyi yo uta na lola, O ^bLusifelo, mwana ya ntongo! Okatisami na mabele, yo oyo olembisaki bikolo!

13 Mpo olobaki na motema na yo: “Nakobuta na lola, nakotombola kiti na ngai ya bokonzi likolo ya minzoto ya Nzambe; nakofanda lisusu likolo ya ngomba ya lisanga, na bipayi ya ^bno-rdi;

14 Nakobuta likolo ya molayi ya mapata; nakozala lokola Oyo Aleki Likolo.

15 Nzokande okokitisama na nse na Lifelo, na mipanzi ya “libulu.

2c Yis. 60:14.

3a Yos. 1:13;
Mal&May 84:24.

4a MOMA Babele,
Babiloni.

7a Yis. 55:12.

8a EBE cypress.

^b ELKOL na liwa.

^c EBE mokati (ya
nzete) atombokaki
na biso te.

9a MOMA Lifelo.

^b ELKOL milimo oyo
mizanga nzoto.

12a Mal&May 76:26.

^b EBE monzoto ya
ntongo, mwana ya
lonzanza. Mokonzi
ya mokili ya nkuna
(Babiloni) alobelami
lokola Lusifele,
mokonzi ya nkuna

nyonso.
MOMA Lusifelo;
Zabulu.

13a Mose 4:1-4.

^b ELKOL efandelo ya
banzambe engebene
na boyambi ya
Bababiloni.

Nze. 48:2.

15a 1 Nef. 14:3.

16 Baoyo bakomona yo “bako-tala yo na penepene, mpe bako-mona yo, mpe bakoloba: Oyo nde moto oyo alengisaki mabele, oyo aningisaki babokonzi?

17 Mpe oyo akomisaki mokili lokola esobe, mpe abebisaki bingumba na yango, mpe afungolaki te ndako ya bakangemi na ye?

18 Bakonzi nyonso ya bikolo, iyo, nyonso na kati na bango, balali na nkembo, moko moko na bango na “ndako na ye moko.

19 Kasi yo obwakami libanda ya lilita na yo lokola “etape ya nsomo, mpe montika ya baoyo babomami, baoyo batobolami na mompanga, oyo mokiti na ^bmbanga ya libulu; lokola ebembe oyo eniatami na nse ya makolo.

20 Okosangana te elongo na bango mpo na kokundama, mpo obebisi mboka na yo mpe obomi bato na yo; “nkona ya ^bbasali mabe ekotangama lisusu lokumu te.

21 Bolengela koboma bana na ye mpo na “mabe ya batata na bango, ete batelema te, to bazwa mboka te, to batondisa te etando ya mokili na bingumba.

22 Mpo nakotelemela bango, elobi Nkolo na Bibelee, mpe nakokata uta na Babiloni “nkombo, mpe montika, mpe mwana mobali, mpe ^bmwana mobali ya leki to ya nkulututu, elobi Nkolo.

23 Lisusu nakokomisa yango “bozwi mpo na alikilikoso, mpe biziba ya mai; mpe nakokombo yango na ^bkombo ya bobebisami, elobi Nkolo na Bibelee.

24 Nkolo na Bibelee akataki ndai, kolobaka: Solo lokola nakanisaki, ekosalema bongo; mpe lokola nakanaki, ekozala bongo—

25 Ete nakomema “Asulia na mboka na ngai, mpe likolo ya ^bbangomba na ngai nakoniatami ye na nse ya lokolo; bongo nde “nkanga na ye ekolongwa na bango, mpe mokumba na ye ekolongwa na mapeka na bango.

26 “Oyo ezali mokano mokanami likolo ya mabele nyonso; mpe oyo ezali loboko oyo etandolami likolo ya bikolo nyonso.

27 Mpo Nkolo na Bibelee akani, mpe nani akolongola? Mpe loboko na ye ezali naino ya kotandolama, nani akozongisa yango nsima?

16a EBE kotala yo na liso litengama mpe bakoluka koyeba na ntina na yo.
18a ELKOL lilita ya libota.
19a ELKOL etape oyo obwakama, ekatamakatama mpe esundolama.
b ELKOL na nsuka mpenza.
20a Nze. 21:10–11; 37:28.
b MOMA Moto ya

nkuna, Nkuna.
21a Esod. 20:5.
22a Mas. 10:7.
b Yob. 18:19.
23a Yis. 34:11–15.
b To kombo ya kokombola.
25a Moyangelami akendaki na kobundisama ya Basulia mpe bokwei na Yuda, mobu 701 LMK

(milongo 24–27).
2 Mik. 19:32–37;
Yis. 37:33–38.
b ELKOL bangomba ya Yuda mpe ya Yisalaele.
c Yis. 10:27.
26a ELKOL Bikolo binso oyo ezali kotambola na lolenge la bomokili bikokweisama bongo.

28 Na “mobu oyo wana moko-nzi ^bAhaza akufaki oyo ezalaki elakeli.

29 Bosepela te, Filisitia mobimba, mpo lingenda na ye oyo abetaki bino ebukani; mpo uta na mosisa ya nioka ekobima etupa, mpe mbuma na yango ekozala nioka ya moto kopu-mbwaka.

30 Mpe mobotami ya yambo ya mobola akolia, mpe bakeleli bakolala na nse na bokengi; mpe nakoboma mosisa na yo na nzala, mpe akoboma montika na yo.

31 Lela, O ekuke; ganga, O engumba; yo, Filisitia mobimba, osili; mpo molinga moko ekoya uta na nordi, mpe moto moko te akozala kaka ye moko na ntango oyo elaka epesamaki.

32 Nini yango ekoyanola bantoma ya bikolo? Ete Nkolo akekali “Siona, mpe ^bbabola ya bato na ye ^cbakotiela yango motema.

MOKAPO 25

Nefi azali kokembela na oyo ezali polele—Masakoli ya Yisaya makosolama na mikolo ya nsuka—Bayuda bakozonga uta na Babiloni bakobaka Masiya na ekulusu mpe bakopanzama mpe bakobetama—Bakozongisama ntango bakondima Masiya—Akoya yango nsima ya

mibu nkama motoba kobanda Lehi atikaki Yelusaleme—Banefi babateli mobeko ya Mose mpe bandimi Klisto, oyo azali Moko Mosantu ya Yisalaele. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA ngai, Nefi, nakoloba mwa moke mpo na oyo etali maloba oyo nakomaki, oyo elobamaki na monoko ya Yisaya. Mpo tala, Yisaya alobaki makambo mingi oyo ezalaki “makasi mpo na bato na ngai mingi kososola; mpo bayebaki te oyo etali lolenge ya kosakolaka na kati ya Bayuda.

2 Mpo ngai, Nefi, nalakisaki bango te makambo mingi mpo na oyo etali lolenge ya Bayuda; mpo “misala na bango ezalaki misala ya molili, mpe misala na bango ezalaki misala ya bonsomo.

3 Yango wana, nakomeli bato na ngai, nyonso oyo bakozwa makambo oyo nakomi awa nsima, ete bakoka koyeba masambisi ya Nzambe, ete ekoya likolo ya bikolo nyonso, engene bene na liloba alobaki.

4 Yango wana, boyoka, O bato na ngai, baoyo bozali ya ndako ya Yisalaele, mpe botia litoyi na maloba na ngai; mpo atako maloba ya Yisaya ezali polele te epayi na bino, nzokande ezali

28^a ELKOL Penepene na mobu 720 LMK, bozito oyo to etinda ya nsuka oyo ebikulamaki na ntina ya Bafilisitia,

wana ekozala Yuda na bokengi.
b 2 Mik. 16:20.
32^a MOMA Siona.
b Sefan. 3:12.
c TO koluka

ebombelo kati na yango.
25 1^a 2 Nef. 25:5–6.
2^a 2 Mik. 17:13–20.

polele epayi ya baoyo batondi-sami na ^a“molimo ya ^bmasakoli. Kasi napesi bino lisakoli, engebene na molimo oyo mozali na ngai; yango wana nakosakola engebene na ^c‘bopolele oyo ezalaki na ngai uta na ntango nabimaki uta na Yelusaleme elongo na tata na ngai; mpo tala, molimo na ngai mosepelaka na kolobaka polele epayi ya bato na ngai, ete bakoka koyekola.

5 Iyo, mpe molimo na ngai mosepelaka na maloba ya ^a“Yisaya, mpo nabimaki uta na Yelusaleme, mpe miso na ngai mamonaki makambo ya ^bBayuda, mpe nayebi ete Bayuda bakososola makambo etali baprofeta, mpe ezali na bato basusu te baye basosolaka makambo oyo elobamaki epayi na Bayuda lokola bango, longola se soki balakisami engebene na banzela ya makambo ya Bayuda.

6 Kasi tala ngai, Nefi, nalakisaki te bana na ngai engebene na banzela ya Bayuda; kasi tala, ngai, mpo na ngai moko, nafandaki na Yelusaleme, yango wana nayebi oyo etali bikolonzinga mpembeni; mpe nalobelaki bana na ngai mpo na oyo etali masambisi ya Nzambe, oyo ^a“masalemaki na kati ya Bayuda, epayi ya bana na ngai, engebene

na nyonso oyo Yisaya alobaki, mpe nakomi yango te.

7 Kasi tala, nazali kokoba na lisakoli na ngai moko, engebene na ^a“bopolele na ngai; na oyo wapi polele nayebi ete moto moko te akoki kobunga; nzokande, na mikolo oyo masakoli ya Yisaya makokokisama bato bakoyeba na ntembe te ntina na yango, na ntango ekosalema.

8 Yango wana, ^a“ezali na motuya mpo na bana ya bato, mpe bango oyo babanzi ete ezali te, bango nde nakolobela mingi mingi, mpe nakosukisa maloba epayi ya ^bbato na ngai moko; mpo nayebi ete ekozala na motuya monene mpo na bango na ^c“mikolo ya nsuka; mpo na mokolo wana nde bakososola yango; yango wana, mpo na bolamu na bango nakomaki yango.

9 Mpe lokola nkola moko ^a“ebebisamaki na kati ya Bayuda na ntina ya mabe na bango, kutu bongo nde babebisamaki uta nkola na nkola engebene na mabe na bango; mpe ata mokolo moko te moko kati na bango abebisamaki longola se soki ^b“eyebisamaki na bango yambo esalema na baprofeta ya Nkolo.

10 Yango wana, oyo etali bobebisami boye ekoya likolo na bango sasaipi ekosila tata na ngai

4a MOMA Molimo
Mosantu.

b MOMA Kosakola,
Lisakoli.

c 2 Nef. 31:3; 33:5–6;
Yako. 4:13.

5a 1 Nef. 19:23;
3 Nef. 23:1.

b MOMA Bayuda.

6a 2 Nef. 6:8;
Elam. 8:20–21.

7a 2 Nef. 32:7;
Alma 13:23.

8a MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.

b Enos. 1:13–16;

Morm. 5:12–15;
Mal&May 3:16–20.

c MOMA Mikolo
ya nsuka.

9a Yil. 39:4–10;
Mat. 23:37–38.

b Amosa 3:7;
1 Nef. 1:13.

kotika Yelusaleme eyebisami epayi na bango; nzokande, baye-isaki mitema na bango makasi; mpe engebene na lisakoli na ngai “babebisamaki, longola se bango oyo ^bbamemamaki mosika baka-ngemi na Babiloni.

11 Mpe sikawa nalobi oyo na ntina ya molimo oyo mozali na ngai. Mpe atako bamemamaki mosika bakozonga lisusu, mpe bakozwa mboka ya Yelusaleme; yango wana, “bakozongisama lisusu na mboka ya bosangoli libula na bango.

12 Kasi, tala, bakozala na bitumba, mpe nungunungu ya bitumba; mpe ekoya mokolo oyo “Mobotami se Moko ya Tata, iyo, kutu Tata ya lola mpe ya mabele, akomimonisa ye moko epayi na bango na mosuni, tala, bakoboya ye, na ntina ya mabe na bango, mpe bokasi ya mitema na bango, mpe matoyi mangongi na bango.

13 Tala, “bakobaka ye na ekululu; mpe nsima ya kolalisama na ^blilita na ntaka ya “mikolo misato ^dakosekwa uta na bakufi, elongo na bobikisi na bokono na mapapu na ye; mpe baoyo nyonso bakondima na nkombo na ye bakobikisama na bokonzi ya Nzambe. Yango wana, molimo na ngai mosepeli mpo na

kosakola na ntina na ye, mpo “namonaki mokolo na ye, mpe motema na ngai mozali kokumisa nkombo na ye esantu.

14 Mpe tala ekosalema ete ekosila “Masiya kosekwa uta na bakufi, mpe komimonisa epayi ya bato na ye, epayi ya mingi lokola bakondima na nkombo na ye, tala, Yelusaleme ^bekobebisama lisusu; mpo lisuma epayi na bango oyo babundaka na Nzambe mpe bato ya eklezia na ye.

15 Yango wana, “Bayuda ^bbakopanzama na kati ya bikolo nyonso; iyo, mpe lisusu “Babiloni ekobebisama; yango wana, Bayuda bakopanzama na bikolo mosusu.

16 Mpe ekosila bango kopanzama, mpe ekosila Nkolo Nzambe kobeta bango na bikolo mosusu mpo na ntaka ya nkola mingi, iyo, kutu uta nkola na nkola kino bakondimisama mpo na “kondima na Klisto, Mwana ya Nzambe, mpe na bomikabi, oyo ezanga ndelo mpo na bato nyonso—mpe ntango mokolo wana ekoya ete bakondima na Klisto, mpe bakokumbamela Tata na nkombo na ye, na mitema ya peto mpe maboko masukwama, mpe bakozela Masiya mosusu te, nde, na ntango

10a 1 Nef. 7:13;
2 Nef. 6:8;
Omin. 1:15;
Elam. 8:20–21.
b 2 Mik. 24:14;
Yil. 52:3–16.
11a Ejela 1:1–4;
Yil. 24:5–7.
12a MOMA Mobotami

se Moko.
13a Luk. 23:33.
b Yoan. 19:41–42;
1 Nef. 19:10.
c Luk. 24:6–7;
Mos. 3:10.
d MOMA Bosekwi.
e 1 Nef. 11:13–34.
14a MOMA Masiya.

b Luk. 21:24;
JS—Mat. 1:1–18.
15a MOMA Bayuda.
b Nehem. 1:8–9;
2 Nef. 10:6.
c MOMA Babele,
Babiloni.
16a 2 Nef. 10:6–9; 30:7;
Morm. 5:14.

wana, mokolo ekoya ete esengeli mpenza ezala likambo elongo-bani ete bandima makambo oyo.

17 Mpe Nkolo akotia loboko na ye lisusu mbala ya mibale mpo na “kozongisa bato na ye uta na ezalela na bango ya bobungi mpe bokwei. Yango wana, akokoba kosala ^bmosala ya kokamwa mpe likamwisi na kati ya bana ya bato.

18 Yango wana, akobimisa “maloba na ye epayi na bango, oyo maloba ^bekosambisa bango na mokolo ya nsuka, mpo ekopesamela bango mpo na ntina ya ‘kondimisa bango Masiya ya solo, oyo babwakaki; mpe mpo na kondimisa bango ete bazali na ntina ya kozela lisusu te Masiya moko oyo akoya, mpo ekozala na mosusu te oyo akoya, longola se soki ezali ^dMasiya ya lokuta oyo akokosa bato; mpo ezali bobele na Masiya moko oyo baprofeta balobelaki, mpe Masiya wana ezali ye oyo akobwakama na Bayuda.

19 Mpo engebene na maloba ya baprofeta, “Masiya akoya na ^bmibu nkama motoba uta ntango tata na ngai atikaki Yelusaleme;

mpe engebene na maloba ya baprofeta mpe lisusu liloba ya ‘anjelu ya Nzambe, nkombo na ye ekozala Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe.

20 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nalobeli bino polele mpo ete bobunga te. Mpe lokola Nkolo Nzambe azali na bomoi oyo “akambaki Yisalaele uta na mboka ya Ejipito, mpe apesaki Mose nguya ete ^babikisa bikolo wana ekoswama bango na nioka ya ngenge, soki bakobwaka miso epayi na ‘nioka oyo atelemisaki liboso na bango, mpe lisusu apesaki ye nguya ete abeta ^dlibanga mpe mai makobima; iyo, tala nakoloba epayi na bino, ete lokola makambo oyo ezali ya solo, mpe lokola Nkolo Nzambe azali na bomoi, ‘nkombo mosusu ezali te oyo epesami na nse ya lola, longola se soki ezali Yesu Klisto, oyo nalobelaki, na oyo kani moto akoki kobikisama.

21 Yango wana, mpo na ntina oyo Nkolo Nzambe alakaki epayi na ngai ete makambo oyo “nakomi makobombama mpe makobatelama, mpe makokitannisama epayi na nkona na ngai,

17a 2 Nef. 21:11–12; 29:1.
MOMA Bozongisi ya
Nsango malamumu.

b Yis. 29:14;
2 Nef. 27:26;
3 Nef. 28:31–33.

18a 2 Nef. 29:11–12;
33:11, 14–15.

b MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

c 2 Nef. 26:12–13.

d MOMA Motelemeli
Klisto.

19a MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina
ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.

b 1 Nef. 10:4;
3 Nef. 1:1, 13.

c 2 Nef. 10:3.

20a Esod. 3:7–10;
1 Nef. 17:24, 31;
19:10.

b Yoan. 3:14;

1 Nef. 17:41.

c Mit. 21:8–9;

Alma 33:19;
Elam. 8:14–15.

d Esod. 17:6;
Mit. 20:11;
1 Nef. 17:29; 20:21.

e Hosea 13:4;
Mis. 4:10–12;

Mos. 5:8;
Mose 6:52.

MOMA Mobikisi.

21a 2 Nef. 27:6–14.

uta nkola na nkola, ete elaka ekoka kokokisama epayi na Yosefe, ete nkona na ye ^bekowa soki moke te kino ntango molai lola ekowumela mabele.

22 Yango wana, makambo oyo makokende kino ntango molai lokola ekowumela mabele; mpe makokende engebene na bolingi mpe elengi ya Nzambe; mpe bikolo oyo bikozwa yango ^abikosambisama engebene na maloba oyo ekomami.

23 Mpo tozali kosala na molende mpo na kokoma, mpo na ^akondimisa bana na biso, mpe lisusu bandeko na biso, mpo na kondima na Klisto, mpe kozongisa boyokani na Nzambe; mpo toyebi ete ezali na ^bngolu na ye nde tobikisami, ^cnsima ya nyonso tokoki kosala.

24 Mpe, atako tondimi na Klisto, ^atobateli mobeko ya Mose, mpe tozali kozela na molende Klisto, kino mobeko ekokokisama.

25 Mpo, mpo ^amobeko epesamaki mpo na ntina oyo; yango wana mobeko mwango ekomi ^bya kokufa mpo na biso, mpe tokomisami bato na bomoi na Klisto na ntina ya bondimi na biso; nzokande tokobatela mobeko na ntina ya mitindo.

26 Mpe ^atozali kolobela Klisto, tozali kosepela na Klisto, tozali koteya Klisto, tozali ^bkosakola Klisto, mpe tozali kokoma engebene na masakoli na biso, ete ^cbana na biso bakoka koyeba epayi wapi bakoki kotala pona ^dbolimbisi ya masumu na bango.

27 Yango wana, tozali koloba mpo na oyo etali mobeko ete bana na biso bakoka koyeba kufa ya mobeko; mpe bango, na koyebaka kufa ya mobeko, bakoka kotalela bomoi oyo ezali na Klisto, mpe koyeba mpo na ntina kani mobeko mopesamaki. Mpe ekosila mobeko kokokisama na Klisto, ete bazali te na ntina ya koyeisa mitema na bango makasi na ye ntango mobeko mosengelaki kolongolama.

28 Mpe sikawa tala, bato na ngai, bozali bato na ^amatoyi mangongi; yango wana, nalobelaki bino polele, ete bokoka kososola na lolenge ya mabe te. Mpe maloba oyo nalobaki makotelema lokola ^blitatoli na kofundaka bino; mpo makoki mpenza mpo na ^ckoteya moto soki nani nzela ya alima; mpo na nzela ya alima ezali nde kondima na Klisto mpe

21 *b* Amosa 5:15;

2 Nef. 3:16;

Alma 46:24–27.

22 *a* 2 Nef. 29:11; 33:10–15;

3 Nef. 27:23–27.

23 *a* MOMA Bana mike,

Mwana moke.

b Lom. 3:23–24;

2 Nef. 2:4–10;

Mos. 13:32;

Alma 42:12–16;

Mal&May 138:4.

MOMA Ngolu.

c Yak. 2:14–26.

MOMA Misala.

24 *a* Yako. 4:4–5.

25 *a* MOMA Mobeko

ya Mose.

b Lom. 7:4–6.

26 *a* Yako. 4:12;

Jar. 1:11;

Mos. 3:13.

b Luk. 10:23–24.

c MOMA Bana mike,

Mwana moke.

d MOMA Bolimbisi

ya masumu.

28 *a* Mos. 3:14.

b MOMA Litatoli.

c 2 Nef. 33:10.

kowangana ye te; mpo na kowanganaka ye, owangani mpe lokola baprofeta mpe mobeko.

29 Mpe sikawa tala, nakoloba epayi na bino ete nzela ya alima ezali kondima na Klisto, mpe kowangana ye te; mpe Klisto azali Moko Mosantu ya Yisaelaele; yango wana bosengeli kogumbama na nse liboso na ye, mpe kokumbamela ye na ^a‘bokasi, mayele, mpe makasi na bino nyonso, mpe molimo na bino mobimba; mpe soki bosali oyo bokobwakama libanda soki moke te.

30 Mpe, mbala mingi lokola ekolongobana, bosengeli kobatela misala mpe ^a‘makuli ya Nzambe kino mobeko oyo mopesamaki epayi na Mose ekokisama.

MOKAPO 26

Klisto akosalela Banefi—Nefi amoni bobebisami ya bato na ye yambo esalema—Bakoloba uta na mputulu—Bayuda-te baktonga Baeklezia ya lokuta mpe makelemba ya nkuku—Nkolo apekisi bato kosala poloso ya banganga. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE ekosila Klisto ^a‘kosekwa uta na bakufi ^b‘akomilakisa epayi na

bino, bana na ngai, mpe bandeko balingami na ngai; mpe maloba oyo akoloba epayi na bino, ekozala ^c‘mobeko oyo bokosalela.

2 Mpo tala, nakoloba na bino ete namonaki ete nkola mingi ikoleka, mpe bitumba minene mpe boweli monene ekozala na kati ya bato na ngai.

3 Mpe ekosila Masiya koya ^a‘bilembo ya ^b‘mbotama na ye ekopesama epayi ya bato na ngai, mpe lisusu bilembo ya liwa mpe bsekwi na ye; mpe mokolo wana ekozala monene mpe ya nsomo epayi ya bato ya nkuna, mpo bakowa; mpe bakowa mpo babenganganaki baprofeta, mpe basantu, mpe babambaki bango mabanga, mpe babomaki bango; yango wana koganga ya ^c‘makila ya basantu ekomata likolo na Nzambe uta na mabele kofundaka bango.

4 Yango wana, nyonso oyo bazali bato ya lolendo, mpe baoyo basalaka na nkuna, mokolo oyo ezali koya ^a‘ekozikisa bango nie, elobi Nkolo na Bibebe, mpo bakozala lokola mpumbulu.

5 Mpe baoyo babomaka baprofeta, mpe basantu, mozindo ya mabele ^a‘ekomela bango, elobi Nkolo na Bibebe; mpe ^b‘ngomba ekozipa bango, mpe mopepe ya kaina ekomema bango mosika,

29a Dut. 6:5;
Mal. 12:29–31.

30a MOMA Makuli.

26 1a 3 Nef. 11:1–12.
b 1 Nef. 11:7; 12:6.
c 3 Nef. 15:2–10.
3a 1 Nef. 12:4–6.

MOMA Elembo.
b MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina
ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.
c Gen. 4:10;
2 Nef. 28:10;

Morm. 8:27.
4a 3 Nef. 8:14–24; 9:3, 9.
5a 1 Nef. 19:11;
3 Nef. 10:14.
b 3 Nef. 8:10; 9:5–8.

mpe bandako ya minene ekokweya likolo na bango mpe ekofinafina bango na biteni mpe konika bango na mputulu.

6 Mpe kake, mpe minkalikali, mpe boningani ya mabele, mpe bobebisami ya ndenge nyonso, mpo moto ya nkanda ya Nkolo ekopela na bango, mpe bakozala lokola mpumbulu, mpe mokolo oyo mozali koya ekozikisa bango, elobi Nkolo na Bi-bele.

7 O bolozi, mpe nsomo ya molimo na ngai mpo na kobungisa bato na ngai baoyo babomami! Mpo ngai, Nefi, namonaki yango, mpe ezali mpenza pene-pene na kozikisa ngai liboso ya miso ya Nkolo; kasi nasengeli kobelela na Nzambe na ngai: Banzela na yo ezali ya “boyengebene.

8 Kasi tala, basembo baoyo bayokaka maloba ya baprofeta, mpe babebisaka yango te, kasi bazali kozela Klisto na molende kokanisaka bilembo oyo epesamaki, ata “bonyokwami nyonso—tala, bazali baoyo ^bbakowa te.

9 Kasi Mwana ya Bosembo “akomonana epayi na bango; mpe ^bakobikisa makono na bango, mpe bakozala na ‘kimia elongo na ye, kino ^ankola misato

ekoleka, mpe bato mingi ya ^ankola ya minei bakoleka na bosembo.

10 Mpe ntango makambo oyo makoleka, “bobebisami ya lombangu ekoyela bato na ngai; mpo, ata bolozi ya molimo na ngai, namonaki yango; yango wana, nayebi ete ekosalema, mpe bakomiteka mpamba; mpo, lokola mbano ya lolendo na bango mpe liboma na bango bakobuka bobebisami; mpo na ntina bamitiki epayi ya zabulu mpe baponi misala ya molili na esika ya pole, boye basengeli kokita na nse na ^blifelo.

11 Mpo, Molimo ya Nkolo “mokobunda te ntango nyonso elongo na moto. Mpe ntango Molimo atiki kobunda elongo na moto nde ekoya bobebisami ya lombangu; mpe likambo oyo etungisi molimo na ngai.

12 Mpe lokola nalobaki mpo na oyo etali ^abondimisami ya ^bBayuda, ete Yesu azali ‘mpenza Klisto, esengeli mpenza kozala ete baoyo bazali Bayuda-te bandimisama lisusu ete Yesu azali Klisto, Nzambe ya Seko;

13 Mpe ete amimonisaka epayi ya baoyo nyonso bandimelaka ye, na nguya ya “Molimo Mosantu; iyo, na ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko,

7a MOMA Boyengebene.

8a MOMA Konyokola, Monyokoli.

b 3 Nef. 10:12–13.

9a 3 Nef. 11:8–15.

b 3 Nef. 17:7–9.

c 4 Nef. 1:1–4.

d 1 Nef. 12:11–12;

3 Nef. 27:30–32.

e Alma 45:10–12;

Elam. 13:9–10.

10a Alma 45:9–14;

Morm. 8:1–9.

b MOMA Lifelo.

11a Etel. 2:15.

12a 2 Nef. 25:18.

b 2 Nef. 30:7;

Morm. 5:14.

MOMA Bayuda.

c Morm. 3:21.

13a MOMA Molimo

Mosantu.

mpe bato na bato, kosalaka makamwisi minene, bilembo, mpe misala ya kokamwa, na kati ya bana ya bato engebene na bondimi na bango.

14 Kasi tala, nasakoleli bino mpo na oyo etali ^amikolo ya nsuka; mpo na oyo etali mikolo ntango Nkolo Nzambe ^bakomema makambo oyo epayi ya bana ya bato.

15 Ekosila nkona na ngai mpe nkona ya bandeko mibali na ngai kobebisama moke moke na bozangi boyambi, mpe kobetama na baoyo bazali Bayuda-te; iyo, ekosila Nkolo Nzambe kotia molako mpembeni na bango nzinganzinga, mpe kozinga bango na mampinga, mpe kotonga bisika ya makasi mpo nakotelemela; mpe ekosila bango kokitisama na nse ya mputulu, kutu ete bazala te, kasi maloba ya basembo makokomama, mpe sambo ya basembo ekoyokisama, mpe baoyo nyonso babebisami moke moke na bozangi boyambi bakobosanama te.

16 Mpo bango oyo bakobebisama ^abakolobela bango uta na mabele, mpe maloba na bango makowuta na nse uta na mputulu, mpe mongongo na bango mokozala lokola ya moto oyo azali na molimo ya momeseno;

mpo Nkolo Nzambe akopesa epayi na ye nguya, ete akoka komimisana mpo na oyo etali bango, kutu lokola soki ezalaki uta na mabele; mpe maloba na bango ekomimisana uta na mputulu.

17 Mpo boye elobi Nkolo Nzambe: ^aBakokoma makambo oyo makosalema na kati na bango, mpe makokomama mpe makokangama na buku, mpe bango oyo babebisamaki moke moke na bozangi boyambi bakozwa yango te, mpo ^bbazali koluka kobebisa makambo ya Nzambe.

18 Yango wana, lokola bango oyo babebisami babebisamaki na lombangu; mpe ebele ya bato ya nsomo kati na bango bakozala lokola ^ampumbulu oyo ekoleka mosika—iyo, boye elobi Nkolo Nzambe: Ekozala na mwa ntango moke na mbalakaka—

19 Mpe ekosalema, ete baoyo babebisamaki moke moke na bozangi boyambi ^abakobetama na loboko ya baoyo bazali Bayuda-te.

20 Mpe Bayuda-te batombwami likolo na ^alolendo ya miso na bango, mpe ^bbatuti libaku, na ntina ya bonene ya ^clibanga ya libaku na bango; ete batongaki ^dBaeklezia mingi;

14a MOMA Mikolo ya nsuka.

b MOMA Bozongisi ya Nsango malamau.

16a Yis. 29:4;
Mor. 10:27;
Mose 7:62.

MOMA Buku ya Mormon.

17a 2 Nef. 29:12.

b Enos. 1:14.

18a Morm. 5:16–18.

19a 3 Nef. 16:8–9;
20:27–28.

20a MOMA Lolendo.

b 1 Nef. 13:29, 34.

MOMA Bopengwi.

c Ejek. 14:4.

d 1 Nef. 14:10; 22:23;

Morm. 8:28.

nzokande, bakitisi nguya ya makamwisi ya Nzambe, mpe bateyi mpo na bango moko bwania na bango moko mpe “boyekoli na bango moko, ete bazwa matabisi mpe ^fbanika elongi ya babola.

21 Mpe ezali Baeklezia mingi etongami oyo bikobota “kolula, mpe songisongi, mpe mayele mabe.

22 Mpe ekozala lisusu na “makelemba ya nkuku, kutu lokola na bileko ya kala, engebene na makelemba ya zabulu, mpo azali mobandisi ya makambo oyo nyonso; iyo, mobandisi ya bobomi, mpe misala ya molili; iyo, mpe azali kokamba bango na singa yoko ya petepete na nkingo, kino akokanga bango na singa na ye ya makasi libela.

23 Mpo tala, bandeko mibali balingami na ngai, nakoloba epayi na bino ete Nkolo Nzambe asalaka na molili te.

24 Asalaka eloko te longola se soki ezali mpo na litomba ya mokili; mpo “alingi mokili, kutu ete apesi bomoi na ye moko ete akoka kobenda ^bbato nyonso epayi na ye. Yango wana, apesiki moto moko te ete akabola te lobiko na ye.

25 Tala, egangi ye epayi ya bato nyonso, kolobaka: Kende mosika

uta na ngai? Tala, nalobi epayi na bino, Te; kasi alobi: “Yaka epayi na ngai bino nyonso nsuka ya mabele, ^bsomba mabele mpe mafuta ya nzoi, na mosolo te, na ntalo mpe te.

26 Tala, etindi ye moto moko ete bakende libanda ya sinagoga, to libanda ya ndako ya bokumbameli? Tala, nalobi epayi na bino, Te.

27 Etindi ye moto moko ete bakabola te “lobiko na ye? Tala nalobi epayi na bino, Te; kasi ^bapesi yango ofele mpo na bato nyonso; mpe atindi bato na ye ete basengeli kondimisa bato nyonso mpo na “boyamboli.

28 Tala, etindi Nkolo moto moko ete bakabola te bolamu na ye? Tala nalobi epayi na bino, Te; kasi “bato nyonso bazali na litomba se moko wana bamoko mpe basusu, mpe moto moko apekisami te.

29 Atindi ete poloso ya banganga ezala te; mpo, tala, “poloso ya banganga ezali ete bato bateya mpe bamitia bango moko likolo lokola pole mpo na mokili, ete bakoka kozwa matabisi mpe ^bmasanzoli ya mokili; kasi balukaka te bolamu ya Siona.

30 Tala, Nkolo apesiki likambo oyo; yango wana, Nkolo Nzambe apesi motindo ete

20e 2 Nef. 9:28;
Morm. 9:7–8.

f Yis. 3:15;
2 Nef. 13:15.

21a MOMA Kolula.

22a MOMA Makelemba ya nkuku.

24a Yoan. 3:16.

b 3 Nef. 27:14–15.

25a Alma 5:33–35;
3 Nef. 9:13–14.

b Yis. 55:1–2.

27a MOMA Lobiko.

b Efe. 2:8; 2 Nef. 25:23.

c MOMA Boyamboli,
Koyambola.

28a Lom. 2:11;
1 Nef. 17:33–35.

29a MOMA Poloso ya banganga.

b Mal&May 121:34–37.

bato nyonso bazala na ^abolingani, boye bolingani ezali ^bbolingo. Mpe bato bazali eloko te longola se soki bazali na bolingani. Yango wana, soki bazali na bolingani bakotika te mosali na Siona awa.

31 Kasi mosali na ^aSiona akosala mpo na Siona; mpo soki basali mpo na ^bmosolo bakowa.

32 Mpe lisusu, Nkolo Nzambe ^aatindi ete bato baboma te; ete bakosa te; ete bayiba te; ete bazwa nkombo ya Nkolo Nzambe na bango na ^bmpamba te; ete balula te; ete basala na mayele mabe te; ete bawela bango na bango te; ete basala pite te; mpe ete basala moko ya makambo oyo te; mpo nyonso oyo akosala yango akowa.

33 Mpo moko te ya mabe oyo ewuti na Nkolo; mpo asalaka oyo ezali malamumu na kati ya bana ya bato; mpe asalaka eloko te longola se soki ezali polele mpo na bana ya bato; mpe abiangi bango nyonso baya epayi na ye mpe bakabola bolamu na ye; mpe ^aawanaganaka moko te oyo akoya epayi na ye, moindo mpe mondele, moumbu mpe monsomu, mobali mpe mwasi; mpe amikundolaka ^bbapaganu; mpe ^cbango nyonso bazali lolenge moko kaka epayi ya Nzambe, Bayuda

mpe baoyo bazali Bayuda-te mpe lokola.

MOKAPO 27

Molili mpe bopengwi ekozipa mabele na mikolo ya nsuka—Buku ya Mormon ekobima—Banzeneneke Misato bakotatola mpo na buku yango—Moto oyo ayekola akoloba ete akoki te kotanga buku ekangama—Nkolo akosala mosala ya kokamwa mpe likamwisi—Meka na Yisaya 29. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

KASI, tala, na ^amikolo ya nsuka, to na mikolo ya baoyo bazali Bayuda-te—iyo, tala bikolo nyonso ya Bayuda-te mpe lisusu Bayuda, ezala bango oyo bakoya likolo ya mboka oyo mpe bango oyo bakozala likolo ya mboka mosusu, iyo, kutu likolo ya mboka nyonso ya mabele, tala, bakolangwisama na mabe mpe ndenge nyonso ya bonsomo—

2 Mpe ntango mokolo wana ekoya bakobimelama na Nkolo na Bibe, elongo na kake mpe elongo na boningani ya mabele, mpe elongo na makelele minene, mpe elongo na ekumbaki, mpe elongo na mopepe makasi, mpe elongo na ^amololi ya moto oyo mozikisaka nie.

3 Mpe ^abikolo nyonso oyo

30a Mor. 7:47–48.

MOMA Bolingani.

b MOMA Bolingo.

31a MOMA Siona.

b Yako. 2:17–19;

Mal&May 11:7; 38:39.

32a MOMA Mitindo ya

Nzambe.

b MOMA Bosantoli.

33a Mis. 10:9–35, 44–45.

b Alma 26:37.

c Lom. 2:11;

1 Nef. 17:35.

27 1a MOMA Mikolo ya

nsuka.

2a Yis. 24:6; 66:15–16;

Yako. 6:3;

3 Nef. 25:1.

3a Yis. 29:7–8.

^bbikobunda na Siona, mpe oyo bikotungisa ye, ekozala lokola ndoto ya limoni ya butu; iyo, ekozala epayi na bango, kutu lokola moto moko na nzala oyo azali kolota, mpe tala azali kolia kasi alamuki mpe molimo na ye ezali mpamba; to lokola moto na mposa ya mai oyo azali kolota, mpe tala azali komela kasi alamuki mpe tala azali ya kolemba, mpe molimo na ye ezali na mposa; iyo, kutu ekozala bongo na ebele ya bikolo nyonso oyo bikobunda na Ngomba ya Siona.

4 Mpo tala, bino nyonso oyo bozali kosala mabe, bofanda nie bino moko mpe bokamwa, mpe bolela, mpe bobelela, iyo, bokolangwisama kasi na vinyo te, bokondingbandingba kasi na vinyo ya makasi te.

5 Mpo tala, Nkolo asopaki likolo na bino molimo ya mpongi ya mozindo. Mpo tala, bozipaki miso na bino, mpe bobwakaki baprofeta; mpe bayangeli na bino, mpe azipaki bamoni na ntina ya mabe na bino.

6 Mpe ekosalema ete Nkolo Nzambe akobimisela ^abino maloba ya ^bbuku, mpe ekozala maloba na bango oyo balala mpongi.

7 Mpe tala buku ekozala ^aya kokangama; mpe kati na buku ekozala na ^bemoniseli uta na

Nzambe, uta na ebandeli ya mokili kino na ^cnsuka na yango.

8 Yango wana, mpo na makambo oyo ^amakangami, makambo oyo makangami ^bmakopesama te na mokolo ya nkuna mpe bonsomo ya bato. Yango wana buku ekobombama mosika na bango.

9 Kasi buku ekopesama na ^a“moto, mpe ye akopesa maloba ya buku, oyo ezali maloba na bango oyo balali mpongi na mputulu, mpe akopesa maloba oyo epayi ya ^bmoto mosusu;

10 Kasi maloba oyo ekangama akopesa te, mpe akopesa buku mpe te. Mpo buku yango ekokangama na nguya ya Nzambe, mpe emoniseli oyo ekangamaki ekobombama na buku kino na ntango esengeli ya Nkolo ye moko, ete makoka kobima; mpo tala, ezali kobimisa makambo nyonso uta na bokeli ya mokili kino na nsuka na yango.

11 Mpe mokolo ezali koya wapi maloba ya buku oyo ekangamaki ekotangama likolo ya mitondo ya ndako; mpe ekotangama na nguya ya Klisto; mpe makambo nyonso ^amakobimisama epayi ya bana ya bato oyo masalema mokolo moko te na kati ya bana ya bato, mpe oyo ekozala libela kino na nsuka ya mabele.

12 Yango wana, na mokolo

3b 1 Nef. 22:14.

6a Jar. 1:2;

Morm. 5:12–13.

b 2 Nef. 26:16–17; 29:12.

MOMA Buku ya Mormon.

7a Yis. 29:11–12;

Etel. 3:25–27; 4:4–7.

b Mos. 8:19.

c Etel. 13:1–12.

8a Etel. 5:1.

b 3 Nef. 26:9–12;

Etel. 4:5–6.

9a Mal&May 17:5–6.

b JS—Mambi ya Kala 1:64–65.

11a Luk. 12:3; Morm. 5:8;

Mal&May 121:26–31.

wana ntango buku ekopesama epayi ya moto oyo nalobelaki, buku yango ekobombama na miso ya mokili, ete miso ya moto moko te makomona yango longola se soki ezali “banzeneneke ^bMisato baoyo bakomona yango, na nguya ya Nzambe, kobakisa na ye oyo buku ekopesama; mpe bakotatola bosolo ya buku mpe ya makambo kati na yango.

13 Mpe moto mosusu azali te oyo akomona yango, longola se mwa bato moke engebene na bolingi ya Nzambe, mpo na kopesa litatoli ya maloba na ye epayi ya bana ya bato; mpo Nkolo Nzambe alobaki ete maloba ya moto ya sembo makoloba lokola soki ezalaki “uta na bakufi.

14 Yango wana, Nkolo Nzambe akokoba kobimisa maloba ya buku; mpe na monoko ya banzeneneke mingi lokola ekosepelisa ye malamu akotia liloba na ye; mpe lisuma ezala epayi na ye oyo “akobwaka liloba ya Nzambe!

15 Kasi tala, ekosalema ete Nkolo Nzambe akoloba epayi na ye oyo akopesa buku: Kamata maloba oyo ekangama te mpe pesa yango na moto mosusu, ete akoka kolakisa yango epayi ya oyo ayekola, kolobaka: “Tanga oyo, nasengi yo. Mpe oyo

ayekola akoloba: Mema buku yango awa, nakotanga yango.

16 Mpe sikawa, na ntina ya nkembo ya mokili mpe mpo na kozwa “matabisi nde akoloba oyo, mpe mpo na nkembo ya Nzambe te.

17 Mpe moto yango akoloba: Nakoki komema buku yango te, mpo ezali ya kokangama.

18 Nde oyo ayekola akoloba: Nakoki kotanga yango te.

19 Yango wana ekosalema, ete Nkolo Nzambe akopesa lisusu buku mpe maloba na yango na oyo ayekola te; mpe oyo ayekola te akoloba: Nayekola te.

20 Nde Nkolo Nzambe akoloba epayi na ye: Moto oyo ayekola akotanga yango te, mpo babwakaki yango, mpe nakoki kosala mosala na ngai moko; yango wana okotanga maloba oyo nakopesa epayi na yo.

21 “Kosimba te makambo oyo makangami, mpo nakobimisa yango na ntango esengeli ya ngai moko; mpo nakolakisa epayi ya bana ya bato ete nakoki kosala mosala na ngai moko.

22 Yango wana, ekotanga yo maloba natindaki yo, mpe kozwa “banzeneneke baye nalakaki epayi na yo, nde okokanga lisusu buku, mpe okobomba yango mpo na ngai, ete nabatela maloba oyo otangaki te, kino

12a Dut. 19:15.

b 2 Nef. 11:3;

Etel. 5:2–4;

Mal&May 5:11, 15;

17:1.

13a 2 Nef. 3:19–20;

33:13–15;

Mor. 10:27.

14a 2 Nef. 28:29–30;

Etel. 4:8.

15a Yis. 29:11–12;

JS—Mambi ya

Kala 1:65.

16a MOMA Poloso

ya banganga.

21a Etel. 5:1.

22a MOMA Banzeneneke
ya Buku ya Mormon.

nakomona ete elongobani na bwania na ngai moko kobimisa makambo nyonso epayi ya bana ya bato.

23 Mpo tala, nazali Nzambe; mpe nazali Nzambe moko ya “makamwisi; mpe nakolakisa epayi na mokili ete nazali ^bse moko wana kaka lobi, lelo, mpe libela; mpe nasalaka te na kati ya bana ya bato longola se soki ezali ‘engebene na bondimi na bango.

24 Mpe lisusu ekosalema ete Nkolo akoloba epayi na ye oyo akotanga maloba oyo makopesamela ye:

25 “Nakomonaka ete bato oyo babelemaka epayi na ngai na monoko na bango, mpe ^bbakumisaka ngai na mbebu na bango, kasi basili kolongola mitema na bango mosika na ngai, mpe bobangi na bango epayi na ngai eteyami na ‘misise ya bato—

26 Boye, nakokoba kosala “mosala ya kokamwa na kati ya bato oyo, iyo, ^bmosala ya kokamwa mpe likamwisi, mpo bwania ya bato na bango ya bwania mpe ya bato bayekola na bango ekowa, mpe bososoli ya bato na bango ya ekenge ekobombama.

27 Mpe “lisuma epayi ya bato balukaka na mozindo kobombela Nkolo toli na bango! Mpe misala na bango ezali na

molili; mpe balobi: Nani amoni biso, mpe nani ayebi biso? Mpe balobi lisusu: Solo, bobaloli na yo ya makambo likolo mpe nse ekomonana lokola ^bbodongo ya moyemi mbeki. Kasi tala, nakolakisa bango, elobi Nkolo na Bible, ete nayebi misala na bango nyonso. Mpo mosala oyo basali na maboko ekolobela oyo asali mwango, asali ngai te? To eloko esalemi ekolobela oyo akeli yango, ye azalaki na bososoli te?

28 Kasi tala, elobi Nkolo na Bible: Nakolakisa epayi ya bana ya bato ete ezali bobele ntango moke mpenza mpe Lebanona ekobongwana elanga ya mbuma mingi; mpe elanga ya mbuma mingi ekomonana lokola zamba.

29 “Mpe na mokolo wana bakufi matoyi matoyi bakoyoka maloba ya buku; mpe miso ya bato oyo bakufa miso makomona uta na butu mpe uta na molili.

30 Mpe “basokemi lisusu bako-fuluka, mpe ^bbosepeli na bango ekozala na Nkolo, mpe babola na kati ya bato bakosepela na Moko Mosantu ya Yisalaele.

31 Mpo solo lokola Nkolo azali na bomoi bakomona ete “moto ya nsomo akomisami mpamba, mpe motioli azikisami nie, mpe

23a MOMA Likamwisi.

b Ebe. 13:8.

c Ebe. 11;

Etel. 12:7–22.

25a Yis. 29:13.

b Mat. 15:8.

c 2 Nef. 28:31.

26a 1 Nef. 22:8;

2 Nef. 29:1–2.

MOMA Bozongisi ya Nsango malamau.

b Yis. 29:14;

2 Nef. 25:17.

27a Yis. 29:15.

b Yil. 18:6.

29a Yis. 29:18.

30a MOMA Bosokemi, Mosokemi.

b Mal&May 101:36.

31a Yis. 29:20.

nyonso oyo bazali koluka libaku mpo na mabe bakatami.

32 Mpe bango oyo bakomisaka “moto oyo asali mabe na ntina ya liloba, mpe batandaka motambo mpo na ye oyo apalelaka na ^bekuke, mpe ^babwakaka moyengebene mpembeni mpo na eloko ya mpamba.

33 Boye, boye elobi Nkolo, oyo asikolaki Abalayama, mpo na oyo etali ndako ya Yakobo: Yakobo akoyokisama nsoni te sikawa, mpe elongi na ye ekokoma enzuluka te sikawa.

34 Kasi ntango “akomona bana na ye, mosala ya maboko na ngai, na katikati na ye, bakosantisa nkombo na ngai, mpe bakosantisa Moko Mosantu ya Yakobo mpe bakobanga Nzambe ya Yisalaele.

35 Lisusu “baoyo babungaki na molimo bakoya na bososoli, baoyo bayima-yimaki ^bbakoyekola malongi.

MOKAPO 28

Baeklezia mingi ya lokuta bikotongama na mikolo ya nsuka—Bakolakisa malongi ya lokuta, ya mpamba mpe ya liboma—Bopenngwi ekozala beboo na ntina ya balakisi ya lokuta—Zabulu akongala na mitema ya bato—Akolakisa ndenge nyonso ya malongi ya lokuta.

Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, tala, bandeko na ngai, nalobelaki bino, engebene na lolenge Molimo etindi ngai; yango wana, nayebi solo ete esengeli kosalema.

2 Mpe makambo oyo makokomama uta na “buku yango ekozala na ^bmotuya mingi mpo na bana ya bato, mpe mingi mingi epayi na nkona na biso, oyo ezali montika ya ndako ya Yisalaele.

3 Mpo ekosalema na mokolo wana ete “Baeklezia oyo ezali kotongama, mpe mpo na Nkolo te, bikoloba moko epayi na mosusu: Tala, ngai, nazali ya Nkolo; mpe basusu bakoloba: Ngai, nazali ya Nkolo; mpe boye nde ekoloba moko na moko oyo atongaki Baeklezia, mpe mpo na Nkolo te—

4 Mpe bakowela moko na mosusu; mpe banganzambe na bango bakowela moko na mosusu, mpe bakoteya na “boyekoli na bango moko, mpe bakoboya Molimo Mosantu, oyo apesaka maloba.

5 Mpe “bawangani ^bnguya ya Nzambe, Moko Mosantu ya Yisalaele; mpe balobi epayi ya bato: Boyokela biso, mpe botia litoyi na mosise na biso; mpo tala,

32a Luk. 11:54.

b Amosa 5:10.

c 2 Nef. 28:16.

34a Yis. 29:23–24.

35a 2 Nef. 28:14;

Mal&May 33:4.

b Dan. 12:4.

28 2a MOMA Buku ya Mormon.

b 1 Nef. 13:34–42; 22:9;

3 Nef. 21:6.

3a 1 Kol. 1:10–13;

1 Nef. 22:23;

4 Nef. 1:25–29;

Morm. 8:28, 32–38.

4a 2 Nef. 9:28.

5a 2 Nef. 26:20.

b 2 Tim. 3:5.

lelo oyo ‘Nzambe azali te, mpo Nkolo mpe Mosikoli asalaki mosala na ye, mpe apesaki nguya na ye epayi ya bato;

6 Tala, boyokela mosise na ngai; soki bakoloba ete ezali na likamwisi esalemi na loboko ya Nkolo, bondima yango te; mpo na mokolo oyo azali Nzambe ya ‘makamwisi te; asilaki kosala mosala na ye.

7 Iyo, mpe ekozala na mingi baoyo bakoloba: ‘Bolia, bomela, mpe bosepela, mpo lobi tokokufa; mpe ekozala malamau mpo na biso.

8 Mpe lisusu ekozala na mingi baoyo bakoloba: Bolia, bomela, mpe bosepela; nzokande, bobanga Nzambe—‘akolongisa bino na kosalaka lisumu moko ya moke; iyo, ^bbokosa moke, bozwa litomba ya moto moko na ntina ya maloba na ye, ‘botimola libulu mpo na moto ya penepene na yo; na oyo mabe ezali te; mpe bosala makambo nyonso oyo, mpo lobi tokokufa; mpe soki tozali na elindo, Nzambe akobete biso na bilembo ya fimbo moke, mpe na nsuka tokobikisama na bokonzi ya Nzambe.

9 Iyo, mpe ekozala na mingi baoyo baketeya na lolenge oyo, ‘malongi ^bma lokuta mpe ya

mpamba mpe ya liboma, mpe bakovimbana na mitema na bango, mpe balukaka na mozindo kobombela Nkolo toli na bango; mpe misala na bango ekozala na molili.

10 Mpe ‘makila ya basantu eko-ganga uta na mabele kofundaka bango.

11 Iyo, bakei bango nyonso mosika libanda ya ‘nzela; basili ^bko-bebisama.

12 Na ntina ya ‘lolendo, mpe na ntina ya balakisi ya lokuta, mpe malongi ya lokuta, Baeklezia na bango bibebi, mpe Baeklezia na bango etombwani; mpe na ntina ya lolendo bavimbani.

13 Bazali ‘koyiba ^bbabola mpo na ndako esantu na bango ya kitoko; bazali koyiba babola mpo na bilamba na bango ya kitoko; mpe banyokoli basokemi mpe babola na mitema, mpo na ‘lolendo na bango bavimbani.

14 Balati ‘matoyi matoyi mangongi mpemitu likolo, iyo, na ntina ya lolendo, mpe nkuna, mpe bonsomo, mpe pite, ^bbasili nyonso kobunga nzela longola se bato moke, baoyo bazali balandi na bomikitisi ya Klisto; nzo-kande, bakambami, ete mbala mingi babungi nzela mpo balakisami na misise ya bato.

5c Alma 30:28.

6a Morm. 8:26; 9:15–26.

7a 1 Kol. 15:32;

Alma 30:17–18.

8a Morm. 8:31.

b Mal&May 10:25;

Mose 4:4.

MOMA Lokuta.

c Mas. 26:27;

1 Nef. 14:3.

9a Mat. 15:9.

b Ejek. 13:3;

Elam. 13:29.

10a Emon. 6:9–11;

2 Nef. 26:3;

Morm. 8:27;

Etel. 8:22–24;

Mal&May 87:7.

11a Elam. 6:31.

b Morm. 8:28–41;

Mal&May 33:4.

12a Mas. 28:25.

13a Ejek. 34:8.

b Elam. 4:12.

c Alma 5:53.

14a Mas. 21:4.

b Yis. 53:6.

15 O “bato ya bwania, mpe bato bayekola, mpe bato na bozwi, baoyo bavimbani na ^blolendo ya mitema na bango, mpe nyonso oyo bazali koteya malongi ya lokuta, mpe nyonso oyo basalaka pite, mpe basantolaka nzela ya alima ya Nkolo, ^clisuma, lisuma, lisuma ezala epayi na bango, elobi Nkolo Nzambe ya Bokasi Nyonso, mpo bakosukumama na lifelo!

16 Lisuma epayi na bango oyo “babwakaka moyengebene mpe mbeni mpo na eloko ya mpamba mpe batiolaka oyo ezali malamumu, mpe bakoloba ete ezali na motuya te! Mpo na mokolo ekoya wapi Nkolo Nzambe akoya na lombangu kotala bafandi ya mabele; mpe na mokolo wana ntango ekozala ^bbakomeli mobimba kati na mabe bakowa.

17 Kasi tala, soki bafandi ya mabele bakoyambola uta na nkuna mpe bonsomo na bango, bakobebisama te, elobi Nkolo na Bibebe.

18 Kasi tala, eklezia wana ya monene mpe ya nsomo, “mwasi ya pite ya mabele nyonso, esengeli ^bkobambama na mabele, mpe bokwei na yango esengeli kozala monene.

19 Mpo bokonzi ya zabulu esengeli ^akoningana, soki te baoyo bazali bato na yango basengeli

mpenza kolamusama mpo na boyamboli, to ^bzabulu akokanga bango na ^cminiololo na ye ya libela, mpe bakosenginiama na nkanda, mpe bakowa;

20 Mpo tala, na mokolo wana “akongala na mitema ya bana ya bato, mpe akotombokisa bango na nkanda mpo na kotelemela oyo ezali malamumu.

21 Mpe basusu nde “akopesa bango kimia, mpe akobondela bango na bokengi ya mosuni, na lolenge ete bakoloba: nyonso ezali malamumu na Siona; iyo, Siona afuluki, nyonso ezali malamumu—mpe boye ^bzabulu akosaka milimo ya bato, mpe akokamba bango na bokebi mosika na nse na lifelo.

22 Mpe tala, basusu nde baye akomema bango mosika na mabele, mpe akoyebisa bango ete ^alifelo ezali te; mpe akoloba epayi na bango: Nazali zabulu te, mpo azalaka te—mpe boye ayimisani na matoyi na bango, kino akokanga bango na ^bminiololo na ye ya nsomo, uta wapi bokangoli ezali te.

23 Iyo, bakangemi na liwa, mpe lifelo; mpe liwa, mpe lifelo, mpe zabulu, mpe nyonso oyo basimbamaki na bango bakotelema liboso ya kiti ya bokonzi ya Nzambe, mpe ^abakosambisama

15a Mas. 3:5–7.
b MOMA Lolendo.
c 3 Nef. 29:5.
 16a Yis. 29:21.
b Ete. 2:9–10.
 18a Emon. 19:2.
b 1 Nef. 14:3, 17.

19a 1 Nef. 22:23.
b Alma 34:35.
c Alma 12:11.
 20a Mal&May 10:20–27.
 21a Morm. 8:31.
b 2 Nef. 9:39.
 22a MOMA Lifelo.

b Alma 36:18.
 23a MOMA Bosambisi,
 ya Nsuka;
 Yesu Klisto—
 Mosambisi.

engebene na misala na bango, uta wapi basengeli kokende kati na esika elengelami mpo na bango, kutu ^bliziba ya moto mpe libanga ya fofolo, oyo ezali monioko mozanga nsuka.

24 Boye, lisuma ezala epayi na ye oyo azali malamau na Siona!

25 Lisuma ezala epayi na ye oyo akobelela: nyonso ezali malamau.

26 Iyo, lisuma epayi na ye oyo ^aakotia bokebi na misise ya bato, mpe akoboya nguya ya Nzambe, mpe likabo ya Molimo Mosantu!

27 Iyo, lisuma epayi na ye oyo akoloba: Tozwaki, mpe ^atozali na ntina ya mosusu te!

28 Mpe na kosukisa, lisuma epayi na bango oyo nyonso bazali kolenge, mpe ^abasiliki na ntina ya bosolo ya Nzambe! Mpo tala, oyo atongami likolo ya ^blibanga akozwa yango na nsai; mpe oyo atongami likolo ya moboko ya zelo, akolenge na kobangaka ete akweya.

29 Lisuma epayi na ye oyo akoloba: Tozwi liloba ya Nzambe, mpe ^atozali ^blisusu te na ntina ya liloba ya Nzambe, mpo tozwi oyo ekoki!

30 Mpo tala, boye elobi Nkolo Nzambe: Nakopesa epayi ya bana ya bato ^amonkoloto likolo ya monkoloto, mosise likolo ya

mosise, awa moke mpe kuna moke; mpe bapambolami bango oyo bakoyoka misise na ngai, mpe bakotia litoyi na toli na ngai, mpo bakoyekola ^bbwania; mpo epayi na ye oyo ^aakozwa nakopesa ^amingi koleka; mpe na bango oyo bakoloba, Tozwi oyo ekoki, na bango ekololingolama kutu oyo bazwi.

31 Alakelami mabe ye oyo ^aatika motema na ye na moto, soki te akomisi mosuni loboko na ye, to oyo akoyokela misise ya bato, longola se soki misise na bango ekopesama na nguya ya Molimo Mosantu.

32 ^aLisuma epayi ya Bayuda-te, elobi Nkolo Nzambe ya Bible! Mpo ata nakotandola loboko na ngai epayi na bango uta mokolo na mokolo, bakowangana ngai; nzokande, nakotondisama na boboto mpo na bango, elobi Nkolo Nzambe, soki bakoyambola mpe bakoya epayi na ngai; mpo ^bloboko na ngai etandolami mokolo nyonso mobimba, elobi Nkolo Nzambe ya Bible.

MOKAPO 29

Bayuda-te mingi bakobwaka Buku ya Mormon—Bakoloba, Tolingi Biblia mosusu te—Nkolo alobi na Bikolo mingi—Akosambisa mokili

23b 2 Nef. 9:16, 19, 26.

26a 2 Nef. 9:29.

27a Alma 12:10–11.

28a 2 Nef. 9:40; 33:5.

MOMA Botomboki.

b Mat. 7:24–27.

MOMA Libanga.

29a 2 Nef. 29:3–10.

b 2 Nef. 27:14;

Etel. 4:8.

30a Yis. 28:9–13;

Mal&May 98:12.

b MOMA Bwania.

c Luk. 8:18.

d Alma 12:10;

Mal&May 50:24.

31a Mal&May 1:19–20.

32a 1 Nef. 14:6.

b Yako. 5:47; 6:4.

uta na buku oyo ekokomama. Pene-pene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

KASI tala, ekozala na mingi—na mokolo wana ntango nakokoba kosala “mosala ya kokamwa na kati na bango, ete nakoka komikundola ^bmayokani oyo nasalaki epayi ya bana ya bato, ete nakoka kotia loboko na ngai lisusu “mbala ya mibale mpo na kozwa bato na ngai lisusu, baoyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele;

2 Mpe lisusu, ete nakoka komikundola bilaka oyo nasalaki epayi na yo, Nefi, mpe lisusu epayi ya tata na yo, ete nakomikundola nkona na yo; mpe ete “maloba ya nkona na yo makobima uta na monoko na ngai epayi na nkona na yo; mpe maloba na ngai ^bmakobeta piololo kino na nsuka ya mabele, lokola “bendele epayi ya bato na ngai, baoyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele;

3 Mpe mpo maloba na ngai oyo makobeta piololo—Bayuda-te mingi bakoloba: “Biblia! Biblia! Tozali na Biblia, mpe ekoki kozala na Biblia mosusu te.

4 Kasi boye elobi Nkolo Nzambe: O bato ya liboma, bakoza-

na Biblia; mpe ekobima uta na “Bayuda, bato ya liyokani na ngai ya kala. Mpe lolenge nini bazongisi matondi na Bayuda mpo na ^bBiblia oyo bazwi uta na bango? Iyo, Bayuda-te balingi koloba nini? Emikundoli bango bwale, misala, mpe mpasi ya Bayuda, mpe molende na bango mpo na ngai, na komemaka lobiko epayi ya baoyo bazali Bayuda-te?

5 O bino Bayuda-te, emikundolaki bino Bayuda, bato ya liyokani na ngai ya kala? Te; kasi bolakelaki bango mabe, mpe “boyinaki bango, mpe bolukaki te kozwa bango lisusu. Kasi tala, nakozongisa makambo nyonso oyo likolo ya mitu na bino; mpo ngai Nkolo nabosani bato na ngai te.

6 Yo moto ya liboma, oyo okoloba: “Biblia, tozali na Biblia, mpe tozali na ntina ya Biblia mosusu te. Ezwaki bino Biblia soki ezalaki na Bayuda te?

7 Boyebi te ete ezali na bikolo mingi koleka moko? Boyebi te ete ngai, Nkolo Nzambe na bino, “nakelaki bato nyonso, mpe ete namikundolaka bango oyo bazali likolo ya ^bbisanga ya mbu; mpe ete nakonzaka na lola likolo mpe na mabele na nse; mpe nabimisaka maloba na ngai epayi

29 1a 2 Nef. 27:26.

MOMA Bozongisi ya Nsango malamau.

b MOMA Liyokani ya Abalayama.

c 2 Nef. 6:14; 21:11–12; 25:17.

MOMA Yisalaele—Bosangisi ya

Yisalaele.

2a 2 Nef. 3:18–21.

b Yis. 5:26;

2 Nef. 15:26;

Mor. 10:28.

c 1 Nef. 21:22.

MOMA Bendele.

3a 1 Nef. 13:23–25.

MOMA Biblia;

Buku ya Mormon.

4a Mal&May 3:16.

MOMA Bayuda.

b MOMA Yuda—Nzete ya Yuda.

5a 3 Nef. 29:8.

6a 1 Nef. 13:38.

7a MOMA Bokeli, Kokela.

b 1 Nef. 22:4.

ya bana ya bato, iyo, kutu kati na bikolo nyonso ya mabele.

8 Yango wana, bozali koyimayima, mpo ete bokozwa mingi koleka ya maloba na ngai? Boyebi te ete litatoli ya ^abikolo mibale ezali ^blitatoli moko epayi na bino ete nazali Nzambe, ete namikundolaka ekolo moko lokola nasalaka na mosusu? Yango wana, nalobaka se maloba moko wana kaka epayi na ekolo moko lokola na mosusu. Mpe ntango ^cbikolo mibale ekosangana esika moko, matatoli ya bikolo wana mibale makotambola nzela moko mpe lokola.

9 Mpe nasali oyo ete nakoka kolakisa epayi ya mingi ete nazali ^ase moko wana lobi, lelo, mpe libela; mpe ete nakoloba maloba na ngai engebene na elengi na ngai. Mpe lokola nalobaki ^bliloba moko bosengeli te kobanza ete nakoki koloba lisusu te; mpo mosala na ngai esili naino te; ekosila mpe te kino nsuka ya moto, ekosila mpe te uta na ntango wana kokende liboso mpe libela.

10 Yango wana, mpo ete bozali na Biblia bosengeli te kobanza ete yango ezali na ^amaloba na ngai nyonso; mpe bosengeli te

kobanza ete nasali te ete mingi koleka oyo ekomama.

11 Mpo nakotinda ^abato nyonso, ezala na esti mpe na westi, mpe na nordi, mpe na sudi, mpe namabongo ya mbu, ete ^bbakokoma maloba oyo nakoloba epayi na bango; mpo uta na ^cbuku oyo ekomama ^dnakosambisa mokili, moto na moto engebene na misala na ye, engebene na oyo ekomami.

12 Mpo tala, nakoloba epayi ya ^aBayuda mpe bakokoma yango; mpe nakoloba lisusu epayi ya Banefi mpe ^bbakokoma yango; mpe nakoloba lisusu epayi na mabota mosusu ya ndako ya Yisalaele, oyo nakambaki mosika, mpe bakokoma yango; mpe nakoloba na ^cbikolo nyonso ya mokili mpe bakokoma yango.

13 Mpe ekosalema ete ^aBayuda bakozala na maloba ya Banefi, mpe Banefi bakozala na maloba ya Bayuda; mpe Banefi mpe Bayuda bakozala na maloba ya ^bmabota ebunga ya Yisalaele; mpe mabota ebunga ya Yisalaele ekozala na maloba ya Banefi mpe Bayuda.

14 Mpe ekosalema ete bato na ngai, baoyo bazali bato ya ^andako ya Yisalaele, bakosangisama

8a Ejek. 37:15–20;

1 Nef. 13:38–41;

2 Nef. 3:12.

b Mat. 18:16.

MOMA Nzeneneke.

c Hosea 1:11.

9a Ebe. 13:8.

b MOMA Emoniseli.

10a MOMA Makomi—
Makomi oyo

basakolaki bobimi.

11a Alma 29:8.

b 2 Tim. 3:16.

c MOMA Buku

ya bomoi.

d 2 Nef. 25:22;

33:11, 14–15.

MOMA Bosambisi,

ya Nsuka.

12a 1 Nef. 13:23–29.

b 1 Nef. 13:38–42;

2 Nef. 26:17.

c 2 Nef. 26:33.

13a Morm. 5:12–14.

b MOMA Yisalaele—

Mabota zomi ebunga

ya Yisalaele.

14a Yil. 3:17–18.

epayi na bango na mboka na bango ya bozwi; mpe liloba na ngai ekosangisama na ^bmoko. Mpe nakolakisa epayi na bango oyo bakobundisa liloba na ngai mpe bato na ngai, baoyo bazali ya ^cndako ya Yisalaele, ete nazali Nzambe, mpe ete ^dnayokanaki elongo na Abalayama ete nakomikundola ^enkona na ye ^flibela.

MOKAPO 30

Bayuda-te baoyo babongwani bakotangama elongo na bato ya liyokani—Balamani mpe Bayuda mingi bakondima liloba mpe bakokoma bato ya kosepela—Yisalaele ekozongisama mpe bato ya nkuna bakobebisama. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa tala, bandeko balingami na ngai, nalingi koloba epayi na bino; mpo ngai, Nefi, nakopesa nzela te bobanza ete bozali sembo koleka baoyo bazali Bayuda-te. Mpo tala, longola se soki bobateli mitindo ya Nzambe bokowa nyonso bobele bongo; mpe na ntina ya maloba oyo elobamaki bosengeli te kobanza ete Bayuda-te bakobebisama nyonso nie.

2 Mpo tala, nakoloba epayi na bino ete Bayuda-te mingi lokola

bakoyambola bakozala ^abato ya liyokani ya Nkolo; mpe ^bBayuda mingi lokola bakoyambola te bakobwakama mosika; mpo Nkolo ayokanaka na moto te longola se soki ezali na bango oyo ^cbayamboli mpe bandimi Mwana na ye, oyo azali Moko Mosantu ya Yisalaele.

3 Mpe sikawa, nalingi kosakola mwa moke lisusu mpo na oyo etali Bayuda mpe Bayuda-te. Mpo ekosila buku oyo nalobelaki kobima, mpe kokomama epayi ya Bayuda-te, mpe kokangama lisusu epayi ya Nkolo, ekozala na bato mingi oyo ^abakondima maloba oyo ekomami; mpe ^bbakomema yango epayi ya montika ya nkona na biso.

4 Mpe nde montika ya nkona na biso ekoyeba makambo etali biso, lolenge nini toyaki uta na Yelusaleme, mpe ete bazali biboto ya Bayuda.

5 Mpe nsango malamumu ya Yesu Klisto ekoteyama na kati ya ^abango; yango wana, ^bbakozongisama na ^cboyebi ya batata na bango, mpe lisusu na boyebi ya Yesu Klisto, boye ezalaki na kati ya batata na bango.

6 Mpe nde bakosepela; mpo bakoyeba ete ezali lipamboli uta na loboko ya Nzambe epayi na bango; mpe biteku ya molili

14b Ejek. 37:16–17.

c 1 Nef. 22:8–9.

d Gen. 12:1–3;

1 Nef. 17:40;

3 Nef. 20:27;

Abal. 2:9.

MOMA Liyokani

ya Abalayama.

e Mal&May 132:30.

f Gen. 17:7.

30 2a Gal. 3:26–29.

b Mat. 8:10–13.

MOMA Bayuda.

c MOMA Boyamboli,
Koyambola.

3a 3 Nef. 16:6–7.

b 1 Nef. 22:8–9.

5a 3 Nef. 21:3–7, 24–26.

b Mal&May 3:20.

c 1 Nef. 15:14;

2 Nef. 3:12;

Morm. 7:1, 9–10.

ekobanda kokweya uta na miso na bango; mpe nkola mingi eko-leka te na kati na bango, longola se soki bakozala ^abato ya peto mpe bato ya kosepela.

7 Mpe ekosalema ete ^aBayuda baoyo bapanzami lisusu ^bbako-banda kondima Klisto; mpe ba-kobanda kosangana na etando ya mboka; mpe mingi lokola ba-kondima Klisto bakokoma bato ya kosepela.

8 Mpe ekosalema ete Nkolo Nzambe akobanda mosala na ye na kati ya bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso, mpe bato nyonso, mpo na kokokisa bozongisi ya bato na ye likolo ya mabele.

9 Mpe na bosembo ^aNkolo Nzambe ^bakosambisa babola, mpe akopalela na alima ^cbasokemi ya mokili. Mpe akobeta mabele na lingenda ya monoko na ye; mpe na mpema ya mbebu na ye akoboma bato ya nkuna.

10 Mpo ^antango ezali koya na lombangu wapi Nkolo Nzambe akosala ^bbokaboli monene na kati ya bato, mpe bato ya nkuna nde akobebisa; mpe ^cakobikisa bato na ye, iyo, kutu soki ezali bongongo ete asengeli ^dkobebisa bato ya nkuna na moto.

11 Mpe ^abosembo ekozala mokaba ya nketo na ye, mpe

bosembo mokaba ya loketo na ye.

12 ^aMpe na ntango wana mbwa ya zamba ekofanda elongo na mwana ya mpate; mpe nkoi ekolala elongo na mwana ya ntaba, mpe mwana ya ngombe, mpe nkosi ya elenge, mpe nyama ya mafuta, elongo esika moko; mpe mwana moke akokamba bango.

13 Mpe ngombe mobali mpe ngombolo ekolia; bilenge na bango bakolala esika moko; mpe nkosi akolia matiti lokola ngombe.

14 Mwana oyo azali komela libele akosakana na libulu ya etupa, mpe mwana oyo atiki libele akotia loboko na ye na lidusu ya mbakoko.

15 Bakosalana mabe te to bakobebisa te na ngomba nyonso na ngai esantu; mpo mabele moko-tonda na boyebi ya Nkolo lokola mai ezipaka mbu.

16 Yango wana, makambo ya ^abikolo nyonso makoyebana; iyo, makambo nyonso ^bmakoyebana epayi ya bana ya bato.

17 Ezali na eloko moko te oyo ezali ya nkuku longola se ^aekobimisama; ezali na mosala moko te ya molili longola se ekomoni-sama na pole; mpe ezali na eloko moko te oyo ekangama likolo ya mabele longola se ekofungolama.

6a Mal&May 49:24; 109:65.

7a 2 Nef. 29:13-14.

b 2 Nef. 25:16-17.

9a Yis. 11:4-9.

b 2 Nef. 9:15.

c MOMA Bosokemi, Mosokemi.

10a MOMA Mikolo ya nsuka.

b Mal&May 63:53-54.

c Mose 7:61.

d 1 Nef. 22:15-17, 23.

MOMA Mabele—
Bopetolami
ya mabele.

11a Yis. 11:5-9.

12a Yis. 65:25.

MOMA Nkoto ya mibu.

16a Mal&May 101:32-35; 121:28-29.

b Efel. 4:6-7.

17a Mal&May 1:2-3.

18 Yango wana, makambo nyonso oyo ebimiebisami epayi ya bana ya bato makobimisama na mokolo wana; mpe Satana “akozala lisusu te na nguya likolo ya mitema ya bana ya bato, mpo na ntango molai. Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, natie nsuka na maloba na ngai.

MOKAPO 31

Nefi ayebisi mpo na nini Klisto abatisamaki—Bato basengeli kolanda Klisto, kobatisama, kozwa Molimo Mosantu, mpe kotia molende kino na nsuka mpo na kobikisama—Boyamboli mpe libatisi ezali ekuke oyo ekambaka na nzela mukiemukie mpe ya nkaka—Bomoi ya seko ekoya na bango oyo babatelaka mitindo nsima ya libatisi. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ngai, Nefi, natie nsuka na “masakoli na ngai epayi na bino, bandeko balingami na ngai. Mpe nakoki kokoma bobele mwa makambo moke, oyo nayebi esengeli solo kosalema; mpe nakoki kokoma bobele ndambo moke ya maloba ya ndeko na ngai ya mobali Yakobo.

2 Yango wana, makambo oyo nakomaki makoki na ngai, longola se soki ezali mwa maloba moke oyo nasengeli koloba mpo

na oyo etali “malongi ya Klisto; yango wana, nakoloba epayi na bino polele, engebene na bopolele ya masakoli na ngai.

3 Mpo molimo na ngai mosepelaka na oyo ezali polele; mpo na lolenge oyo nde Nkolo Nzambe asalaka na kati ya bana ya bato. Mpo Nkolo Nzambe apeesaka “pole na bososoli; mpo alobelaka bato engebene na ^blokota na bango, mpo na bososoli na bango.

4 Yango wana, nalingi bomikundola ete nalobelaki bino mpo na oyo etali “profeta wana oyo Nkolo alakisaki epayi na ngai, oyo akobatisa ^bMwana ya mpate ya Nzambe, oyo akolongola masumu ya mokili.

5 Mpe sikawa, soki Mwana ya mpate ya Nzambe, ezali ye mosantu, asengelaki “kobatisama na mai, mpo na kokokisa bosembo nyonso, O bongo, lolenge boni esengeli biso mingi koleka, biso baye tozanga bosantu, kobatisama, iyo, kutu na mai!

6 Mpe sikawa, nalingi kotuna na bino, bandeko balingami na ngai, na nini Mwana ya mpate ya Nzambe akokisaki bosembo nyonso na kobatisamaka na mai?

7 Eyebi bino te ete azalaki mosantu? Kasi atako azalaki mosantu, alakisi epayi ya bana ya bato ete, engebene na mosuni amikitisi liboso ya Tata, mpe atatoli

18a Emon. 20:1–3;
Etel. 8:26.

31 1a 2 Nef. 25:1–4.

2a 2 Nef. 11:6–7.

3a MOMA Pole, Pole

ya Klisto.

b Mal&May 1:24.

4a 1 Nef. 10:7; 11:27.

MOMA Yoane

Mobatisi.

b MOMA Mwana ya
mpate ya Nzambe.

5a Mat. 3:11–17.

MOMA Kobatisa,

Libatisi.

epayi ya tata ete akozala “moto ya botosi epayi na ye na kobombaka mitindo na ye.

8 Yango wana, esilaki ye kobatisama na mai Molimo Mosantu akitaki likolo na ye na “lolenge ya ^bebenga.

9 Mpe lisusu, elakisi epayi ya bana ya bato moke ya nzela, mpe nkaka ya ^aekuke, epayi wapi basengeli kokota, ye kopesaka ndakisa liboso na bango.

10 Mpe alobaki epayi ya bana ya bato ete: “Bolanda ngai. Yango wana, bandeko balingami na ngai, ekoki biso ^bkolanda Yesu longola se soki tozali na bolingi ya kobomba mitindo ya Tata?

11 Mpe Tata alobaki: Boyambola, boyambola, mpe bobatisami na nkombo ya Mwana Molingami na ngai.

12 Mpe lisusu, mongongo ya Mwana eyaki epayi na ngai, kolobaka: Oyo akobatisama na nkombo na ngai, Tata ^aakopesa ye Molimo Mosantu, lokola ngai; yango wana, ^bbolanda ngai, mpe bosala makambo oyo bomonaki ngai kosala.

13 Yango wana, bandeko balingami na ngai, nayebi ete soki bokolanda Mwana, na mokano etonda ya motema, kosalaka bokibisi te mpe lokuta te

liboso ya Nzambe, kasi na mokano ya solo, koyambolaka masumu na bino, kotatolaka epayi ya tata ete bolingi kokamata likolo na bino nkombo ya Klisto, na ^alibatishi—iyo, na kolandaka Nkolo mpe Mobikisi na bino na nse kati na mai, engebene na liliba na ye, tala, nsima bokozwa Molimo Mosantu; iyo, nsima ^blibatishi ya moto mpe ya Molimo Mosantu ekoya; mpe nsima bokokoka koloba na ^clokota ya banjelu, mpe koganga masanzoli epayi ya moko mosantu ya Yisalaale.

14 Kasi, tala, bandeko balingami na ngai, boye nde eyaki mongongo ya Mwana epayi na ngai, kolobaka: Esili bino koyambola masumu na bino, mpe kotatola epayi ya tata ete bolingi kobomba mitindo na ngai, na libatishi ya mai, mpe kozwa libatishi ya moto mpe ya Molimo Mosantu, mpe kokoka koloba na monoko moko ya sika, iyo, kutu na monoko ya banjelu, mpe nsima ya oyo soki ^abokowangana ngai, elingaki kozala ^bmalamu koleka mpo na bino ete boyeba ngai te.

15 Mpe nayokaki mongongo uta na Tata, kolobaka: Iyo, maloba ya Molingami na ngai ezali solo mpe sembo. Oyo akotia

7a Yoan. 5:30.
MOMA Botosi, Kotosa,
Moto ya botosi.

8a 1 Nef. 11:27.
b MOMA Ebenga,
Elemba ya.

9a 2 Nef. 9:41;
3 Nef. 14:13–14;
Mal&May 22:4.

10a Mat. 4:19; 8:22; 9:9.
b Mor. 7:11;
Mal&May 56:2.

12a MOMA Likabo ya
Molimo Mosantu.
b Luk. 9:57–62;
Yoan. 12:26.

13a Gal. 3:26–27.
b MOMA Likabo ya

Molimo Mosantu;
Moto.

c 2 Nef. 32:2–3.

14a Mat. 10:32–33;
Alma 24:30;
Mal&May 101:1–5.
MOMA Lisumu oyo
elimbisamaka te.
b 2 Pet. 2:21.

molende kino na nsuka, se ye moko wana nde akobikisama.

16 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, nayebi na oyo ete longola se soki moto “atii molende kino na nsuka, na kolandaka ^bndakisa ya Mwana ya Nzambe ya bomoi, akoki kobikisama te.

17 Yango wana, bosala makambo oyo nalobelaki bino mpe oyo namonaki ete Nkolo na bino mpe Mosikoli na bino akosala; mpo, mpo na ntina oyo malakisamaki epayi na ngai, ete bokoka koyeba ekuke oyo wapi bosengeli kokota. Mpo ekuke oyo wapi bosengeli kokota ezali boyamboli mpe “libatisi na mai; mpe nsima nde ekoya ^bbolimbisi ya masumu na bino na moto mpe na Molimo Mosantu.

18 Mpe na ntango wana ekozala bino na “nzela ^bya moke mpe ya nkaka oyo ekambaka na bomoi ya seko; iyo, ekokota bino na ekuke; ekosala bino engebene na mitindo ya Tata mpe Mwana; mpe ekozwa bino Molimo Mosantu, oyo ‘atamolaka mpo na Tata mpe Mwana, mpo na kokokisa elaka oyo asalaki, ete soki bokoti kati na nzela yango bokozwa.

19 Mpe sikawa, bandeko bali-

ngami na ngai, awa esili bino kokota kati na nzela ya moke mpe ya nkaka, nalingi kotuna soki “nyonso esalemi? Tala, nalobi epayi na bino, Te; mpo mbele bokomaki kino lelo boye te longola se soki ezalaki na liloba ya Klisto na ^bbondimi boye ekoki te koningana mpo na ye, ^ckotalelaka na mobimba matomba na ye oyo azali na nguya mpo na kobikisa.

20 Yango wana, bosengeli “kokende liboso mbangu na molende elongo na Klisto, kozalaka na bongengi moko ya kobonga nie ya ^belikya, mpe ^cbolingo ya Nzambe mpe ya bato nyonso. Yango wana, soki bokokende liboso mbangu, kosalaka lipati na liloba ya Klisto, mpe ^dkotia molende kino na nsuka, tala, boye elobi Tata: Bokozwa bomoi ya seko.

21 Mpe sikawa, tala, bandeko balingami na ngai, oyo ezali “nzela; mpe ezali na ^bnzela mosusu te to ^cnkombo mosusu te oyo epesami na nse ya lola na oyo kani moto akoki kobikisama na bokonzi ya Nzambe. Mpe sikawa, tala, oyo ezali ^dmalongi ya Klisto, mpe elaka se moko mpe ya solo ya ^eTata, mpe ya Mwana,

16a Alma 5:13; 38:2; Mal&May 20:29.

b MOMA Yesu Klisto—Ndakisa ya Yesu Klisto.

17a Mos. 18:10. MOMA Kobatisa, Libatisi.

b MOMA Bolimbisi ya masumu.

18a Mas. 4:18. MOMA Nzela.

b 1 Nef. 8:20.

c Mis. 5:29–32.

19a Mos. 4:10.

b MOMA Bondimi.

c Mal&May 3:20.

20a MOMA Kotambola, Kotambola na Nzambe.

b MOMA Elikya.

c MOMA Bolingo.

d MOMA Kotia molende.

21a Mis. 4:10–12;

2 Nef. 9:41;

Alma 37:46;

Mal&May 132:22, 25.

b Mos. 3:17.

c MOMA Yesu Klisto—Kokamata nkombo ya Yesu likolo na biso.

d Mat. 7:28;

Yoan. 7:16–17.

e MOMA Bonzambe, Nzambe.

mpe ya Molimo Mosantu, baye bazali ^fNzambe moko, oyo aza-nga nsuka. Amene.

MOKAPO 32

Banjelu balobaka na nguya ya Molimo Mosantu—Bato basengeli kosambela mpe kozwa boyebi mpo na bango moko uta na Molimo Mosantu. Penepene na mibu 559-545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, tala, bandeko balingami na ngai, nabanzi ete bomanjolaka ya moke na mitema na bino mpo na oyo etali nini bosengeli kosala nsima ya kokota na nzela. Kasi, tala, mpo na nini ezali bino komanyola makambo oyo na mitema na bino?

2 Emikundoli bino te ete nalobaki epayi na bino ete esili bino “kozwa Molimo Mosantu bokoki koloba ^blokota ya banjelu? Mpe sikawa, lolenge nini ekokaki bino koloba na monoko ya banjelu soki ezalaki te na Molimo Mosantu?

3 “Banjelu balobaka na nguya ya Molimo Mosantu; yango wana, balobaka maloba ya Klisto. Yango wana, nalobaki na bino ete, ^bbosala lipati na maloba ya Klisto; mpo tala, maloba ya Klisto makoyebisa bino makambo nyonso bosengeli kosala.

4 Yango wana, sikawa esili ngai koloba maloba oyo, soki bokoki

kososola yango te ekozala mpo “bosengi te, mpe bobeti te; yango wana, bokumbami te na pole, kasi bosengeli kowa na molili.

5 Mpo tala, lisusu nakoloba epayi na bino ete soki bokokota na nzela, mpe bokozwa Molimo Mosantu, akolakisa epayi na bino makambo nyonso bokosala.

6 Tala, oyo ezali malongi ya Klisto, mpe ekozala na malongi mosusu ya kopesama likolo te kino “akomimonisa ye moko epayi na bino na mosuni. Mpe ntango akomimonisa epayi na bino na mosuni, makambo oyo akolobela bino yango nde bokotosa mpo na kosalela.

7 Mpe sikawa ngai, Nefi, nakoki koloba mingi te; Molimo akangi maloba na ngai, mpe natikali kolela na ntina ya “bozangi boyambi, mpe nkuna, mpe bozangi koyeba, mpe matoyi mangongi ya bato; mpo balingi te koluka boyebi, kososola boyebi monene mpe te, ntango epesami epayi na bango na ^bpolele, kutu polele lokola liloba ekoki kozala.

8 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, namoni ete bozali naino komanyola na mitema na bino; mpe etungisi ngai ete nasengeli koloba mpo na oyo etali likambo oyo. Mpo soki bolingi koyokela Molimo oyo ateyaka moto “kosambela, bolingaki koyeba ete bosengeli kosambela;

21f 3 Nef. 11:27, 35-36.
MOMA Bomoko.
32 2a 3 Nef. 9:20.
b 2 Nef. 31:13.
3a MOMA Banjelu.

b Yil. 15:16.
4a MOMA Senga.
6a 3 Nef. 11:8.
7a MOMA Bozangi boyambi.

b 2 Nef. 31:2-3;
Yako. 4:13.
8a MOMA Losambo.

mpo ^bmolimo ya mabe ateyaka te moto ete asambela, kasi ateyaka ye ete asengeli kosambela te.

9 Kasi tala, nakoyebisa bino ete bosengeli “kosambela ntango nyonso, mpe kolemba te; ete bosengeli kosalela Nkolo likambo moko te longola se soki na esika ya yambo bosambeli Tata na ^bnkombo ya Klisto, ete abulisa misala na bino mpo na bino, ete misala na bino mikoka kozala mpo na ^cbolamu ya molimo na bino.

MOKAPO 33

Maloba ya Nefi ezali solo—Ezali kotatola Klisto—Bango oyo bandimi Klisto bakondima maloba ya Nefi, oyo makotelema lokola litatoli liboso na esika ya bosambisi. Penepene na mibu 559–545 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ngai, Nefi, nakoki te kokoma makambo nyonso oyo malakisamaki na kati ya bato na ngai; mpe nazali “moto ya makasi te mpo na kokoma, lokola na maloba; mpo ntango moto ^balobaka na nguya ya Molimo Mosantu nguya ya Molimo Mosantu ekomema yango na mitema ya bana ya bato.

2 Kasi tala, ezali na mingi bawo oyo ^abayeisaka mitema na bango

makasi na Molimo Mosantu, ete azali na esika te kati na bango; yango wana, babwakaka makambo mingi oyo ekomema mosika mpe batalaka yango lokola makambo ya mpamba.

3 Kasi ngai, Nefi, nakomaki nini oyo nakomaki, mpe natalaki yango lokola kozalaka na “motuya monene mpenza, mpe mingi mingi mpo na bato na ngai. Mpo ^bnasambelaka ntango nyonso mpo na bango na moi, mpe mai ya miso na ngai epolisaka moniuku ya moto na ngai na butu, mpo na bango; mpe nabelelaka epayi ya Nzambe na bondimi, mpe nayebi ete akoyoka kobelela na ngai.

4 Mpe nayebi ete Nkolo Nzambe akobulisa sambo na ngai mpo na litomba ya bato na ngai. Mpe maloba oyo nakomaki na bolembu makoyeisama “makasi mpo na bango; mpo ^bmandimisaka bango kosala bolamu; boyebisaka bango mpo na oyo etali batata na bango; mpe ezali koloba na ntina ya Yesu, mpe mandimisaka bango mpo na kondima na ye, mpe mpo na kotia molende kino na nsuka, oyo ezali ^cbomoi ya seko.

5 Mpe ^amalobaka na makasi mpo na kotelemela lisumu, engebene na ^bpolele ya bosolo;

8b Mos. 4:14.
MOMA Zabulu.

9a 3 Nef. 20:1;
Mal&May 75:11.

b Mose 5:8.
c Alma 34:27.

33 1a Etel. 12:23–24.

b Mal&May 100:7–8.
2a Elam. 6:35–36.

3a MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.

b Enos. 1:9–12;
M ya M 1:8.

4a Etel. 12:26–27.

b Mor. 7:13.
c MOMA Bomoi ya seko.

5a 1 Nef. 16:1–3;
2 Nef. 9:40.

b 2 Nef. 31:3;
Yako. 4:13.

yango wana, moto moko te akosilika na maloba oyo nakomaki longola se soki azali na molimo ya zabulu.

6 Nakembelaka na oyo ezali polele; nakembelaka na bosolo; nakembelaka na Yesu na ngai, mpo ^aasikoli molimo na ngai uta na lifelo.

7 Nazali na ^abolingani mpo na bato na ngai, mpe bondimi monene na Klisto ete nakokutana na milimo mingi oyo ezanga mbindo na kiti na ye ya bosambisi.

8 Nazali na bolingani mpo na ^aMoyuda—nalobi Moyuda, mpo nalingi koloba bango epayi wapi nawutaki.

9 Nazali lisusu na bolingani mpo na baoyo bazali ^aBayuda-te. Kasi tala, moko te ya baoyo nakoki kotielala elikya longola se soki ^bbazongisi boyokani na Klisto, mpe bakoti na ^cekuke ya nkaka, mpe ^dbatamboli na ^enzela ya moke oyo ekambaka na bomoi, mpe bakobi kotambola na nzela yango kino na nsuka ya mokolo ya momekano.

10 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, mpe lisusu Moyuda, mpe bino nyonso nsuka ya mabele, boyoka maloba oyo mpe ^abondima Klisto; mpe soki

bondimi maloba oyo te bondima Klisto. Mpe soki bokondima Klisto bokondima ^bmaloba oyo, mpo ezali ^cmaloba ya Klisto, mpe apesaki yango epayi na ngai; mpe ^dmateyi bato nyonso ete basengeli kosala bolamu.

11 Mpe soki ezali maloba ya Klisto te, bosambisa—mpo Klisto akomilakisa epayi na bino, na ^anguya mpe nkembo monene, ete ezali maloba na ye, na mokolo ya nsuka; mpe bino mpe ngai tokotelema miso na miso liboso ya ^besambiselo na ye; mpe bokoyeba ete natin damaki na ye mpo na kokoma makambo oyo, atako bolembu na ngai.

12 Mpe nasambeli Tata na nkembo ya Klisto ete mingi na biso, soki nyonso te, bakoka kobika na ^abokonzi na ye na mokolo wana monene mpe ya nsuka.

13 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, bango nyonso oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaale, mpe bino nsuka ya mabele, nakolobela bino lokola mongongo ya moko oyo ^aazali koganga uta na mputulu: mbote ya suka kino na mokolo monene wana ekoya.

14 Mpe bino baoyo bozali na likabo kati na bolamu ya Nzambe

6a MOMA Bosikoli,
Kosikola, Mosikolami.

7a MOMA Bolingani.

8a MOMA Bayuda.

9a MOMA Bayuda-te.
b MOMA Bomikabi,
Komikaba.

c 2 Nef. 9:41.

d MOMA Kotambola,

Kotambola na
Nzambe.

e Elam. 3:29–30;
Mal&May 132:22.

10a MOMA Boyambi,
Kondima.

b MOMA Buku ya
Mormon.

c Mor. 10:27–29.

d 2 Nef. 25:28.

11a Etel. 5:4;
Mor. 7:35.

b Emon. 20:12;
Mor. 10:34.

12a MOMA Nkembo
ya Selesitale.

13a Yis. 29:4;

2 Nef. 26:16.

te, mpe botosaka te ^amaloba ya Bayuda, mpe lisusu ^bmaloba na ngai, mpe maloba oyo makobima uta na monoko ya Mwana ya mpate ya Nzambe, tala, nakotombela binombote ya suka ya libela, mpo maloba oyo

^cmakokweisa bino na mokolo ya nsuka.

15 Mpo makambo nini oyo nakangi likolo ya mabele, ekotelemela bino na ^aesambiselo; mpo boye Nkolo atindaki ngai, mpe nasengeli kotosa. Amene.

BUKU YA YAKOBO

NDEKO YA NEFI YA MOBALI

Maloba ya liteya na ye epayi ya bandeko mibali na ye. Ayokisi moto oyo aluki kokweisa malongi ya Klisto nsoni. Mwa maloba moke mpo na oyo etali mambi ya kala ya bato ya Nefi.

MOKAPO 1

Yakobo mpe Yosefe baluki kondimisa bato mpo na kondima Klisto mpe kobomba mitindo na Ye—Nefi akufi—Nkuna eluti na kati ya Banefi. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPO tala, esalemaki ete mibu ntuku mitano na mitano milekaki uta na ntango Lehi atikaki Yelusaleme; yango wana, Nefi apesaki ngai, ^aYakobo, ^bmotindo mpo na oyo etali ^cbapalaki ya mike, likolo ya oyo wapi makambo oyo ekomami.

2 Mpe apesaki ngai, Yakobo, motindo ete nakoma likolo ya bapalaki oyo mwa makambo ya

mike oyo namonaki ete ezali ya motuya koleka; ete nasimba te, longola se mwa makambo moke, mpo na oyo etali mambi ya kala ya bato oyo babiangami bato ya Nefi.

3 Mpo alobaki ete mambi ya kala ya bato na ye makokomama likolo ya bapalaki na ye mosusu, mpe ete nakobomba bapalaki oyo mpe nakokitanisa yango epayi na nkona na ngai, uta nkola na nkola.

4 Mpe soki ezalaki na mateya oyo ezalaki ya bule, soki te emoniseli oyo ezalaki ya ntina monene, soki te masakoli, ete nakoma ^amito na yango likolo ya bapalaki oyo, mpe ete nasimba

14a MOMA Biblia.
b MOMA Buku ya Mormon.
c 2 Nef. 29:11; Etel. 4:8–10.
15a M ya M 1:11.

[YAKOBO]
1 1a MOMA Yakobo, Mwana mobali ya Lehi.
b Yako. 7:27.
c 2 Nef. 5:28–33;

Yako. 3:13–14.
MOMA Bapalaki.
4a ELKOL biloko oyo ezali komonana koleka, monene.

yango mingi lokola ekoki mpenza, mpo na ntina ya Klisto, mpe mpo na ntina ya bato na biso.

5 Mpo na ntina ya bondimi mpe motema likolo monene, emonisamaki solo epayi na biso mpo na oyo etali bato na biso, makambo nini ^amakokomela bango.

6 Mpe lisusu tozwaki bimoniseli mingi, mpe molimo ya masakoli mingi; yango wana, to-yebaki ^aKlisto mpe bokonzi na ye, boye bokoya.

7 Yango wana tosalaki na molende na kati ya bato na biso, ete tokoka kondimisa bango mpo na ^akoya epayi ya Klisto, mpe bazala na likabo na bolamu ya Nzambe, ete bakoka kokota kati na ^bbopemi na ye, na kobangaka ete na lolenge moko to mosusu, alapa ndai na nkele na ye ete ^cbayingela te, lokola na ^dbotumoli na mikolo ya masenginia, ntango ezalaki bana ya Yisalaele kati na ^eesobe.

8 Yango wana, totombeli na Nzambe ete tokoka kondimisa bato nyonso ete ^abatomboka na Nzambe te, ^bbatumola ye na nkanda te, kasi ete bato nyonso bandima Klisto, mpe bamona liwa na ye, mpe bayoka mpasi ya ^cekulusu na ye mpe bakumba

nsoni ya mokili; yango wana, ngai, Yakobo, nandimi kokokisa motindo ya ndeko na ngai Nefi.

9 Sikawa Nefi abandaki kokoma mubange, mpe amonaki ete asengeli ^akokufa kala mingi te; yango wana, ^bapakolaki moto mpo na kozala mokonzi mpe mokambi likolo ya bato na ye sikawa, engebene na boyangeli ya ^cbakonzi.

10 Lokola bato balingaki Nefi mingi koleka, mpo ete azalaki mobateli monene na bango, lokola asalelaki ^amompanga ya Labana mpo na kobatela bango, mpe lokola asalaki mikolo na ye nyonso mpo na bolamu na bango—

11 Yango wana, bato bazalaki na mposa mpo na kobatela nkombomo na ye na bokundoli. Mpe moto nyonso oyo asengelaki kokonza na esika na ye abiangamaki na bato, Nefi ya mibale, Nefi ya misato, mpe bongo na bongo, engebene na boyangeli ya bakonzi; mpe boye nde ezalaki bango kobiangama na bato, ata nkombo na bango ezalaki nini.

12 Mpe esalemaki ete Nefi akufaki.

13 Sikawa bato oyo bazalaki

5a 1 Nef. 12.

6a 1 Nef. 10:4-11;
19:8-14.

7a 2 Nef. 9:41;
Omin. 1:26;
Mor. 10:32.

b MOMA Bopemi.

c Mit. 14:23;
Dut. 1:35-37;
Mal&May 84:23-25.

d Ebe. 3:8.

e Mit. 26:65;
1 Nef. 17:23-31.

8a MOMA Botomboki.

b 1 Nef. 17:30;
Alma 12:36-37;
Elam. 7:18.

c BJS Mat. 16:25-26
(Bobakisi);
Luk. 14:27.

9a 2 Nef. 1:14.

b MOMA Kopakola.

c 2 Nef. 6:2;

Jar. 1:7.

10a 1 Nef. 4:9;
2 Nef. 5:14;
M ya M 1:13;
Mos. 1:16;
Mal&May 17:1.

“Balamani te bazalaki ^bBanefi; nzokande, babiangamaki Banefi, Bayakobi, Bayosefe, ^cBazolami, Balamani, Balemuele, mpe Bayisamaele.

14 Kasi ngai, Yakobo, uta sikawa nakokesenisa bango te na nkombo oyo, kasi ^anakobianga bango Balamani baoyo balukaka kobebisa bato ya Nefi, mpe baoyo bazali baninga ya Nefi nakobianga bango ^bBanefi, soki te ^cbato ya Nefi, engebene na boyangeli ya bakonzi.

15 Mpe sikawa esalemaki ete bato ya Nefi, na nse ya boyangeli ya mokonzi ya mibale, babandaki kokolisa mitema na bango makasi, mpe bamitikaki mwa moke na misala ya nkuna, lokola kaka Dawidi ya kala oyo alingaki ^abasi mpe bamakango mingi, mpe lisusu Solomo, mwana na ye.

16 Iyo, mpe babandaki lisusu koluka ebele wolo mpe mpauni, mpe babandaki komitombola mwa moke na lolendo.

17 Yango wana ngai, Yakobo, napesaki bango maloba oyo lokola nalakisaki bango na ^atempelo, ezwaki ngai yambo ^betinda na ngai uta na Nkolo.

18 Mpo ngai, Yakobo, mpe ndeko na ngai Yosefe ^atobulisamaki banganzambe mpe

bateyi ya bato oyo, na loboko ya Nefi.

19 Mpe tokumisaki ^amosala na biso mpo na Nkolo, kondimaka ^bmokumba na biso, kokamata masumu ya bato likolo ya mitu na biso moko soki tolakisaki bango te liloba ya Nzambe na molende nyonso; yango wana, na kosalaka na bokasi na biso ^cmakila na bango makoka te kozala likolo ya bilamba na biso; soki te makila na bango ekoya likolo ya bilamba na biso, mpe tokozwama te lokola bato bazanga mbindo na mokolo ya nsuka.

MOKAPO 2

Yakobo abimisi polele bolingo ya bozwi, lolendo, mpe bozangi bongondo—Bato bakoki koluka bozwi mpo na kosalisa baninga na bango—Nkolo apesaki motindo ete mobali moko te na kati ya Banefi asengeli kozala na basi koleka moko—Nkolo asepelaka na bongondo ya basi. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

MALOBA oyo Yakobo, ndeko ya Nefi ya mobali, alobelaki bato ya Nefi, nsima ya liwa ya Nefi:

2 Sikawa, bandeko balingami na ngai, ngai, Yakobo, engebene na mokumba oyo nazwi epayi

13a Enos. 1:13;
Mal&May 3:18.

b MOMA Banefi.
c 1 Nef. 4:35;
4 Nef. 1:36–37.

14a Mos. 25:12;
Alma 2:11.
b 2 Nef. 4:11.

c 2 Nef. 5:9.
15a Mal&May 132:38–39.
17a 2 Nef. 5:16.

MOMA Tempelo,
Ndako ya Nkolo.
b MOMA Abiangami
na Nzambe,
Kobianga, Libiangi.

18a 2 Nef. 5:26.
19a MOMA Lotomo,
Mosali.
b Mal&May 107:99–100.
MOMA Bokapita,
Kapita.
c 2 Nef. 9:44.

ya Nzambe, mpo na kokumisa mosala na ngai na lokengo, mpe ete nakoka kobikisa bilamba na ngai na masumu na bino, nayei na tempelo na mokolo oyo ete nakoka koyebisa bino maloba ya Nzambe.

3 Mpe bino moko boyebi ete kino sikawa nazalaki na molende na mosala ya bobiangi na ngai; kasi na mokolo oyo nalembisami nzoto na mposa mingi mpe motema likolo mingi mpo na bolamu ya milimo na bino koleka nazalaki kino sikawa.

4 Mpo tala, kino sikawa, bozali na botosi na liloba ya Nkolo, oyo napesaki epayi na bino.

5 Kasi tala, boyokela ngai, mpe boyeba ete na lisalisi ya Mokeli ya Bokasi-Nyonso ya lola mpe mabele, nakoki kolobela bino makambo etali "makanisi na bino, lolenge boni ete bobandi kosala masumu, oyo masumu mamononi ya nsomo mpenza epayi na ngai, iyo, mpe ya nsomo epayi ya Nzambe.

6 Iyo, esali molimo na ngai mpasi mpe ezongisaki ngai nsima na nsoni liboso ya miso ya Mozalisi na ngai, ete nasengeli kotatola epayi na bino mpo na oyo etali nkuna ya mitema na bino.

7 Mpe lisusu esali ngai mpasi ete nasengeli kosalela "maloba makasi mpo na oyo etali bino,

liboso ya basi na bino mpe bana na bino, mingi ya mayoki ya baoyo kani ezali ya bolamu mpe ya ^bbongondo mpe ya limemia liboso ya Nzambe, likambo oyo ezali ya kosepela epayi ya Nzambe;

8 Mpe emonani epayi na ngai ete bayaki likolo awa mpo na koyoka ^aliloba ya elengi ya Nzambe, iyo, liloba oyo ebikisaka molimo oyo mozoki.

9 Yango wana, ezali bozito na molimo na ngai ete nakosengisama, na ntina ya motindo ya ntina oyo nazwaki uta na Nzambe, mpo na kopalela bino engebene na mabe na bino, mpo na koyeisa monene mpota ya baye basili kala kozokisama, na esika ya kobondisa mpe kobikisa mpota na bango; mpe baoyo bazokisami te, na esika ya kosalaka lipati na liloba ya elengi ya Nzambe bazali na mbeli etiami mpo na kotobola milimo na bango mpe kozokisa mayele na bango ya pete.

10 Kasi, ata bonene ya mosala, nasengeli kosala engebene na "mitindo ya ntina ya Nzambe, mpe koyebisa bino mpo na oyo etali nkuna mpe bonsomo na bino, na miso ya bato ya peto na mitema, mpe bato oyo motema ebukana, mpe na nse ya ^bliso oyo etalaka nyonso ya Nzambe ya Bokasi Nyonso.

2 5a Alma 12:3;
Mal&May 6:16.
MOMA Bonzambe,
Nzambe.

7a Mal&May 121:43.
b MOMA Bolamu.
8a Alma 31:5.
10a MOMA Mitindo

ya Nzambe.
b 2 Nef. 9:44.

11 Yango wana, nasengeli kolobela bino bosolo engebene na “polele ya liloba ya Nzambe. Mpo tala, lokola nasengaki na Nkolo, boye liloba eyaki epayi na ngai, kolobaka: Yakobo, mata na tempelo na mokolo ya nsima, mpe yebisa liloba oyo nakopesa yo epayi ya bato oyo.

12 Mpe sikawa tala, bandeko na ngai, yango nde liloba oyo nazali koyebisa epayi na bino, ete mingi kati na bino babandi koluka wolo, mpe mpauni, mpe ndenge nyonso ya “mabanga ya motuya, oyo kani mboka oyo, oyo ezali ^bmboka ya elaka mpo na bino mpo na nkona na bino, etondi mingi koleka nyonso.

13 Mpe loboko ya ngolu esekaki likolo na bino na elengi mingi koleka, ete bozwi mingi; mpe mpo basusu na kati na bino bazwaki mingi koleka oyo ya bandeko na bino “botombwani likolo na lolendo ya mitema na bino, mpe bolati matoyi mangongi mpemitu likolo na ntina ya motuya ya monzele na bino, mpe bonyokoli bandeko na bino mpo bobanzi ete bozali bato malamumu koleka bango.

14 Mpe sikawa, bandeko na ngai, bokanisi ete Nzambe akolongisa bino na likambo oyo? Tala, nayebisa bino, Te. Kasi

akokitisa bino, mpe soki bozali kokoba na makambo oyo masambisi na ye ekoya na lombangu likolo na bino.

15 O soki alingaki kolakisa bino ete akoki kotobola bino, mpe na botali moko ya liso na ye akoki kotuta bino kino na mputulu!

16 O soki alingaki kobikisa bino uta na mabe mpe bonsomo boye. Mpe, O soki bolingaki koyoka liloba ya mitindo na ye, mpe kotika ete “lolendo oyo ya mitema na bino ebebisa milimo na bino te!

17 Bokanisela bandeko na bino lokola bino moko, mpe bome-sena kozala baninga na bato nyonso mpe na motema ya kokabaka “biloko na bino, ete ^bbakoka kozala bato ya bozwi lokola bino.

18 Kasi liboso ya koluka “bozwi, boluka naino kozwa ^bbokonzi ya Nzambe.

19 Mpe esili bino kozwa elikya na Klisto nde bokozwa bozwi, soki boluki yango; mpe bokoluka yango mpo na mokano ya “kosala bolamu—kolatisa baoyo bazali motaka, mpe koleisa baoyo bazali na nzala, mpe kolangola bakangemi, mpe kopesa lisalisi na bakoni mpe batungisami.

20 Mpe sikawa, bandeko na

11a 2 Nef. 25:4; 31:2–3.

12a 1 Nef. 18:25;

Elam. 6:9–11;

Etel. 10:23.

^b 1 Nef. 2:20.

MOMA Mboka

Elakelama.

13a Morm. 8:35–39.

16a MOMA Lolendo.

17a MOMA Bolamu;

Bopesi makabo,

Makabo.

^b 4 Nef. 1:3.

18a 1 Mik. 3:11–13;

Mal. 10:17–27;

2 Nef. 26:31;

Mal&May 6:7.

MOMA Bozwi.

^b Luk. 12:22–31.

19a Mos. 4:26.

ngai, nalobi epayi na bino mpo na oyo etali lolendo; mpe baye na kati na bino baoyo batungisaki moto ya penepene na bino, mpe baniokolaki ye mpo bozalaki na lolendo na mitema na bino, mpo na biloko oyo Nzambe apesaki bino, bolobi nini mpo na yango?

21 Ebanzi bino te ete makambo ya lolenge wana ezali ya nsomo epayi na ye oyo akelaki mosuni nyonso? Mpe moto moko azali na motuya na miso na ye lokola mosusu. Mpe mosuni nyonso ezali mwa mputulu; mpe mpo na ntina se moko wana kaka akelaki bango, ete babatela "mitindo na ye mpe bakembela ye libela.

22 Mpe sikawa natie nsuka ya kolobelaka bino mpo na oyo etali lolendo oyo. Mpe soki ezalaka ete nasengelaki kolobela bino mpo na oyo etali mabe maleki monene, motema na ngai molingaki kosepela mpenza na ntina na bino.

23 Kasi liloba ya Nzambe ekomeli ngai bozito na ntina ya mabe na bino oyo maleki monene. Mpo tala, boye elobi Nkolo: Bato oyo babandi kokola na mabe; basosoli makomi te, mpo baluki komilimbisa na kosalaka pite, mpo na makambo

ekomamaki na ntina ya Dawidi, mpe Solomo mwana na ye.

24 Tala, Dawidi mpe "Solomo ya solo bazalaki na ^bbasi mpe bamakango mingi, oyo likambo ezalaki nsomo liboso na ngai, elobi Nkolo.

25 Yango wana, boye elobi Nkolo, nakambaki bato oyo libanda ya mboka ya Yelusaleme, na nguya ya loboko na ngai, ete nakoka kotelemisa mpo na ngai "etape ya sembo uta na mbuma ya nketo ya Yosefe.

26 Yango wana, ngai Nkolo Nzambe nakotika te ete bato oyo basala lokola bango ya kala.

27 Yango wana, bandeko na ngai, boyokela ngai, mpe boyoka liloba ya Nkolo: Mpo mobali moko na kati na bino akozala bo-bele na "mwasi moko; mpe akozala na bamakango te;

28 Mpo ngai, Nkolo Nzambe, nasepelaka na "bopeto ya basi. Mpe pite ezali bonsomo liboso na ngai; boye elobi Nkolo na Bibe.

29 Yango wana, bato oyo bakobomba mitindo na ngai, elobi Nkolo na Bibe, to "elakelami mabe ezali mboka oyo ezali mpo na ntina na bango.

30 Mpo soki nalingi, elobi Nkolo na Bibe, kotelemisa "nkona mpo na ngai, nakotinda

21a Mal&May 11:20;
Abal. 3:25-26.

24a 1 Mik. 11:1;
Nehem. 13:25-27.

b 1 Mik. 11:1-3;
Ejela 9:1-2;
Mal&May 132:38-39.

25a Gen. 49:22-26;

Amosa 5:15;

2 Nef. 3:5;

Alma 26:36.

MOMA Lehi,

Tata ya Nefi.

27a Mal&May 42:22;

49:16.

MOMA Kobala, Libala.

28a MOMA Bopeto.

29a Etel. 2:8-12.

30a Mki. 2:15;

Mal&May 132:61-66.

bato na ngai; soki bongo te bakotia bokebi na makambo oyo.

31 Mpo tala, ngai, Nkolo, namoni mawa, mpe nayoki eleli ya bana basi ya bato na ngai na mboka ya Yelusaleme, iyo, mpe na bamboka nyonso ya bato na ngai, na ntina ya nkuna mpe bonsomo ya mibali na bango.

32 Mpe nakopesa nzela te, elobi Nkolo na Bibebe, ete koganga ya bana basi banzenga ya bato oyo, oyo nakambaki uta na mboka ya Yelusaleme, emata epayi na ngai kofundaka mibali na kati ya bato na ngai, elobi Nkolo na Bibebe.

33 Mpo bakomema te bana basi ya bato na ngai bakangemi na ntina ya bolamu na bango, longola se soki nakobimela bango elongo na bolakeli mabe ya nsomo, kutu kino na bobebisami; mpo “bakosala pite te, lokola bango ya kala basalaki, elobi Nkolo na Bibebe.

34 Mpe sikawa tala, bandeko na ngai, boyebi ete mitindo oyo epesamaki na tata na biso, Lehi; yango wana, boyebaki yango liboso; mpe boyaki na bokweisami ya monene; mpo bosalaki makambo oyo bosengelaki te kosala.

35 Tala, bosalaki “mabe monene koleka ya Balamani, bandeko na biso. Bozokisaki mitema ya basi na bino ya malam, mpe bobungisaki botie motema ya bana na bino, na ntina ya ndakisa na bino ya mabe liboso na bango; mpe

kolela ya mitema na bango emati na Nzambe na kofundaka bino. Mpe na ntina ya sikisiki ya liloba ya Nzambe, oyo ekiteli bino na nse, mitema mingi mikufaki, mitobolamaki na mpota ya mozi-ndo.

MOKAPO 3

Bapeto na motema bazwi liloba ya elengi ya Nzambe—Boyengebene ya Balamani eleki boye ya Banefi—Yakobo akebisi bato na bondumba, bonsoni, mpe masumu nyonso. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

KASI tala, ngai, Yakobo, nalingi kolobela bino baoyo bozali peto na motema. Talela Nzambe na botelemeli ngwi ya mayele, mpe sambela na ye na bondimi ya koleka, mpe akobondisa bino na mitungisi na bino, mpe akosamba likambo na bino, mpe akotinda boyengebene na nse likolo ya baoyo bazali koluka bobebisami na bino.

2 O bino nyonso oyo bozali peto na motema, botombolamitu na bino mpe bozwa liloba ya elengi ya Nzambe, mpe bosala lipati likolo ya bolingo na ye; mpo bokoki, soki mayele na bino ezali “ngwi, libela.

3 Kasi, lisuma, lisuma, epayi na bino baoyo bozali peto na motema te, baoyo bozali na mokolo oyo na “bosoto liboso ya

33a MOMA Bonsoni ya bosangisi nzoto; Boyokeli bilengi,

Moyokeli bilengi.
35a Yako. 3:5–7.
3 2a Alma 57:26–27.

3a MOMA Bosoto, Ya bosoto.

Nzambe; mpo longola se soki boyamboli mboka elakelami mabe mpo na ntina na bino; mpe Balamani, baoyo bazali na bosoto te lokola bino, ata soki ^bbalakelami mabe na bolakeli ya nsomo, bakofiakola bino kino na bobebisami.

4 Mpe ntango ezali koya na lombangu, ete longola se soki boyamboli bakozwa mboka ya bosangoli libula na bino, mpe Nkolo Nzambe “akokamba mosika basembo uta na kati na bino.

5 Tala, Balamani bandeko na bino, baoyo boyini na ntina ya bosoto na bango mpe bolakeli mabe oyo eyaki likolo ya mposo na bango, bazali sembo mingi koleka bino; mpo ^a“babosani te motindo ya Nkolo, oyo mopesamaki epayi ya tata na biso—ete bakozala na mwasi soki azali bobele moko, mpe bamakango bakozwa moko te, mpe pite ekosalema te na kati na bango.

6 Mpe sikawa, motindo oyo nde bazali kotosa kobatela; yango wana, na ntina ya botosi boye, na kobombaka motindo oyo, Nkolo Nzambe akobebisa bango te, kasi ^a“akoyokela bango mawa; mpe mokolo moko bakokoma bato oyo bapambolami.

7 Tala, mibali na bango ^a“balingi basi na bango, mpe basi na bango balingi mibali na bango; mpe mibali na bango mpe basi na bango balingi bana na bango;

mpe bozangi boyambi na bango mpe boyini na bango epayi na bino ezali mpo na mabe ya batata na bango; yango wana, lolenge boni bino bato oyo bozali malamumu koleka bango, na miso ya Mokeli monene na bino?

8 O bandeko mibali na ngai, nazali kobanga ete longola se soki bokoyambola uta na masumu na bino ete mposo na bango ekozala mpembe koleka ya bino, ntango bokomemama elongo na bango liboso ya kiti ya bokonzi ya Nzambe.

9 Yango wana, motindo moko napesi epayi na bino, oyo mozali liloba ya Nzambe, ete botiola lisusu bango te na ntina ya boyindo ya mposo na bango; mpe bokotiola bango te na ntina ya bosoto na bango; kasi bokomikundola bosoto na bino moko, mpe bokomikundola ete bosoto na bango eyaki na ntina ya batata na bango.

10 Yango wana, bokomikundola ^a“bana na bino, lolenge boni ete boyokisi mitema na bango mpasi na ntina ya ndakisa oyo botie liboso na bango; mpe lisusu, bokomikundola ete bokoki, na ntina ya bosoto na bino, komema bana na bino na bobebisami, mpe masumu na bango ebakisama likolo ya mitu na bino na mokolo ya nsuka.

11 O bandeko na ngai, boyoka maloba na ngai; bolamusa nguya

3b 1 Nef. 12:23.

4a Omin. 1:5–7, 12–13.

5a Yako. 2:35.

6a 2 Nef. 4:3, 6–7;

Elam. 15:10–13.

7a MOMA Bolingo;

Libota.

10a MOMA Bana mike,
Mwana moke.

ya molimo na bino; boningana bino moko ete bokoka ^akolamuka uta na mpongi ya liwa; mpe bomikangola bino moko uta na bolozu ya ^blifelo ete bokoka kokoma ^cbanjelu ya zabulu te, mpo na kobwakama kati na liziba ya moto mpe libanga ya fofolo oyo ezali ^dliwa ya mibale.

12 Mpe sikawa ngai, Yakobo, nalobaki makambo mingi koleka epayi ya bato ya Nefi, kokebisaka bango na ^abondumba mpe ^bmposa mabe ya bonsoni, mpe masumu ya ndenge na ndenge, na koyebisaka bango malandi na yango ya nsomo.

13 Mpe eteni ya nkama ya botamboli ya misala ya bato oyo, baye sikawa babandaki kokoma ebele, ekoki te kokomama likolo ya ^abapalaki oyo; kasi mingi ya botamboli ya misala na bango ekomami likolo ya bapalaki ya minene, mpe bitumba na bango, mpe boweli na bango, mpe biyangeli ya bakonzi na bango.

14 Bapalaki oyo ebiangami bapalaki ya Yakobo, mpe esalelaki na loboko ya Nefi. Mpe natie nsuka na kolobaka maloba oyo.

MOKAPO 4

Baprofeta nyonso bakumbamelaki Tata na nkombo ya Klisto—Libonza ya Abalayama kopesaka Yisaka

ezalaki na elilingi ya Nzambe mpe ya Mobotami se Moko ya Ye—Bato basengeli bango moko kozongisa boyokani na Nzambe na nzela ya Bomikabi ya Yesu—Bayuda bakobwaka libanga ya moboko. Pene-pene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA tala, esalemaki ete ngai, Yakobo, esalelaki ngai mingi epayi ya bato na ngai na nzela ya liloba, (mpe nakoki kokoma bobele moke ya maloba na ngai, na ntina ya kokoso ya kokoma maloba na biso likolo ya bapalaki) mpe toyebaki ete makambo oyo tokomi likolo ya bapalaki esengeli kotikala;

2 Kasi makambo nyonso kani oyo tokokoma likolo ya eloko nyonso longola se soki likolo ya bapalaki ekowa mpe ekolimwana; kasi tokoki kokoma ndambo ya maloba likolo ya bapalaki, oyo ekopesa bana na biso, mpe lisusu bandeko balingami na biso, motuya moke ya boyebi mpo na oyo etali biso, soki te mpo na oyo etali batata na bango—

3 Sikawa na likambo oyo tosepelaka; mpe tokosala na molende mpo na kokoma maloba oyo likolo ya bapalaki, kotiaka elikya ete bandeko balingami na biso mpe bana na biso bakozwa yango na mitema ya botondi, mpe

11a Alma 5:6–9.
b MOMA Lifelo.
c 2 Nef. 9:8–9.
d MOMA Liwa,

ya molimo.
12a MOMA Bondumba.
b MOMA Kolula;
Moto ya nkuna,

Nkuna.
13a 1 Nef. 19:1–4;
Yako. 1:1–4.

bakotalela yango ete bakoka konyekola na bosepeli kasi na mawate, to na litio te, mpo na oyo etali baboti na bango ya yambo.

4 Mpo, mpo na mokano oyo nde tokomaki makambo oyo, ete bakoka koyeba ete ^atoyebaki Klisto, mpe tozalaki na elikya ya nkembo na ye mibu nkama mingi yambo ya boyei na ye; mpe kaka biso moko te tozalaki na elikya ya nkembo na ye, kasi lisusu ^bbaprofeta basantu nyonso oyo bazalaki liboso na biso.

5 Tala, bandimaki Klisto mpe ^abakumbamelaki Tata na nkombona na ye, mpe lisusu tozali kokumbamela tata na nkombona na ye. Mpe mpo na mokano oyo tokobatela ^bmobeko ya Mose, yango ^ckolakisaka milimo na biso epayi na ye; mpe mpo na ntina oyo esantisami mpo na biso lokola boyengebene, kutu lokola etangelamaki mpo na Abalaya na esobe kozala na botosi epayi ya mitindo ya Nzambe na kobonzaka mwana na ye Yisaka, oyo azali elilingi ya Nzambe mpe ^aMwana Mobotami se Moko ya ye.

6 Yango wana, toluki baprofeta,

mpe tozali na bimoniseli mingi mpe molimo ya ^amasakoli; mpe lokola tozali na ^bmatatoli oyo nyonso tozwi elikya, mpe bondimi na biso ekomi ya koningana te, na lolenge ete tokoki solo ^ckopesa motindo na ^dnkombona ya Yesu mpe nzete mpenza ekotosa biso, soki te ngomba, soki te mbonge ya mbu.

7 Nzokande, Nkolo Nzambe alakisi biso ^abolembu na biso ete tokoka koyeba ete ezali na ngolu na ye, mpe na bonkonde bonene na ye mpo na bana ya bato, ete tozali na nguya ya kosala makambo oyo.

8 Tala, misala ya Nkolo ezali minene mpe ya kokamwa. Lolenge nini bozindo ya ^amibombamo na ye ^bekoki te kososolama; mpe ekoki te kosalema ete moto asosola banzela na ye nyonso. Mpe moto moko te ^cayebi ^dbanzela na ye longola se soki ebimisami epayi na ye; yango wana, bandeko, botiola bimoniseli ya Nzambe te.

9 Mpo tala, na ^anguya ya liloba na ye ^bmoto ayaki likolo ya etando ya mabele, oyo mabele makelamaki na nguya ya liloba na

4 ^a MOMA Yesu Klisto.

^b Luk. 24:25-27;
Yako. 7:11;
Mos. 13:33-35;
Mal&May 20:26.

^{5a} Mose 5:8.

^b 2 Nef. 25:24;
Jar. 1:11;
Mos. 13:27, 30;
Alma 25:15-16.
MOMA Mobeko
ya Mose.

^c Gal. 3:24.

^d Gen. 22:1-14;

Yoan. 3:16-18.

MOMA Mobotami
se Moko.

^{6a} MOMA Kosakola,
Lisakoli.

^b MOMA Nzeneneke.

^c MOMA Nguya.

^d Mis. 3:6-16;

3 Nef. 8:1.

^{7a} Etel. 12:27.

^{8a} Mal&May 19:10;
76:114.

MOMA Mibombamo
ya Nzambe.

^b Lom. 11:33-36.

^c 1 Kol. 2:9-16;

Alma 26:21-22.

MOMA Boyebi.

^d Yis. 55:8-9.

^{9a} Morm. 9:17;

Mose 1:32.

^b MOMA Bato, Moto;
Bokeli, Kokela.

ye. Yango wana, soki Nzambe akokaki koloba mpe mokili mosalemaki, mpe koloba mpe moto akelamaki, O bongo, mpo na nini akoki te kotinda ‘mabele, to mosala ya maboko na ye likolo ya etando na yango, engebene na bolingi mpe elengi na ye?

10 Yango wana, bandeko, boluka ^akopesa toli na Nkolo te, kasi kozwa toli uta na loboko na ye. Mpo tala, bino moko boyebi ete apesaka toli na ^bbwania, mpe na boyengebene, mpe na boboto monene, likolo ya misala na ye nyonso.

11 Yango wana, bandeko balingami, bozongisa boyokani na ye na nzela ya ^abomikabi ya Klisto, ^bMwana Mobotami se Moko ya ye, mpe bokoki kozwa ‘bosekwi, engebene na nguya ya bosekwi oyo ezali na Klisto, mpe kolakisama lokola ^dmbuma ya yambo ya Klisto epayi ya Nzambe, kozalaka na bondimi, mpe kozwaka elikya ya malamau ya nkembo na ye liboso ete amimonisa ye moko na mosuni.

12 Mpe sikawa, balingami, bokamwa te ete nalobeli bino makambo oyo; mpo na nini ^akolobela bomikabi ya Klisto te, mpe kokoma na boyebi moko

ya kobonga nie na ye, lokola kokoma na boyebi ya bosekwi mpe ya mokili oyo ekoya?

13 Tala, bandeko na ngai, ye oyo asakolaka, tika ye asakola epayi na bososoli ya bato; mpo ^aMolimo molobaka bosolo mpe mokosaka te. Yango wana, molobelaka ^bmakambo lokola ezali mpenza, mpe makambo lokola ekozala mpenza; yango wana, makambo oyo mamonisami epayi na biso na ‘polele, mpo na lobiko ya molimo na biso. Kasi tala, tozali kaka biso moko te banzeneneke ya makambo oyo; mpo Nzambe alobaki yango epayi ya baprofeta ya kala mpe lokola.

14 Kasi tala, Bayuda bazalaki bato na ^amatoyi mangongi; mpe ^bbatiolaki maloba ya polele, mpe babomaki baprofeta, mpe balukaki makambo oyo bakokaki te kososola. Yango wana, na ntina ya ‘bokufi miso na bango, boye bokufi miso eyaki likolo ya kotalaka mosika koleka elembo ya ndelo, basengeli mpenza kokweya; mpo Nzambe alongolaki polele na ye uta na bango, mpe apesaki epayi na bango makambo mingi oyo ^dbakoki te kososola, mpo balingaki yango. Mpe mpo balingaki yango Nzambe

9c Elam. 12:8–17.

10a 2 Nef. 9:28–29;
Alma 37:12, 37;
Mal&May 3:4, 13.

b MOMA Bwania;
Moyebi ya Nyonso.

11a MOMA Bomikabi,
Komikaba.

b Ebe. 5:9.

c MOMA Bosekwi.

d Mos. 15:21–23; 18:9;
Alma 40:16–21.

12a 2 Nef. 25:26.

13a MOMA Bosolo;
Molimo Mosantu.

b Mal&May 93:24.

c Alma 13:23.

14a Mat. 23:37–38;

2 Nef. 25:2.

b 2 Kol. 11:3;

1 Nef. 19:7;

2 Nef. 33:2.

c Yis. 44:18;

Lom. 11:25.

d 2 Nef. 25:1–2.

asalaki yango, ete bakoka kotuta libaku.

15 Mpe sikawa ngai, Yakobo, nakambemi na Molimo mpo na kosakola; mpo namoni na misala ya Molimo oyo azali na ngai, ete na “botuti libaku ya Bayuda bango ^bbakobwaka ^clibanga likolo ya oyo wapi bakokaki kotonga mpe kozwa moboko ya bokengi.

16 Kasi tala, engebene na makomi, ^alibanga oyo ekokoma moboko monene, mpe ya nsuka, mpe ^bmoboko bobele moko ya solo, likolo ya oyo wapi Bayuda bakoki kotonga.

17 Mpe sikawa, balingami na ngai, lolenge boni ekoki yango kosalema ete baye, nsima ya kobwaka moboko ya solo, “bakoka mokolo moko kotonga likolo na yango, ete ekoka kokoma libanga na bango ya suka?

18 Tala, bandeko balingami na ngai, nakobombola mobombamo oyo epayi na bino; soki nakoningana te, na nzela moko to mosusu, uta na botelemi ngwi na ngai na Molimo, mpe nakotuta libaku te mpo nazali motema likolo koleka mpo na bino.

MOKAPO 5

Yakobo atangi Zenosi mpo na oyo etali lisese ya nzete ya elaya ya

mboka mpe nzete ya elaya ya zamba—Ezali bililingi ya bato ya Yisalaele mpe Bayuda-te—Bopanzami mpe bosangani ya Yisalaele esili komonisama na bililingi—Etambe oyo ezali kolobela Banefi mpe Balamani mpe ndako nyonso ya Yisalaele—Bayuda-te bakokangisama kati na Yisalaele—Na nsuka elanga ya bilaya ekozikisama. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, bandeko na ngai, ezali bino komikundola te ete botangaki maloba ya profeta “Zenosi, oyo alobaki epayi na ndako ya Yisalaele, kolobaka:

2 Yoka, O yo ndako ya Yisalaele, mpe tia litoyi na maloba na ngai, profeta ya Nkolo.

3 Mpo tala, boye elobi Nkolo, nakomeka yo, O ndako ya “Yisalaele, na ^bnzete ya elaya ya mboka, oyo moto akamataki mpe aleisaki na ^celanga ya bilaya na ye; mpe ekolaki mpe ekomaki ya kala, mpe ebandaki ^dkobeba.

4 Mpe esalemaki ete nkolo ya elanga ya bilaya akendaki, mpe amonaki ete nzete ya elaya na ye ebandaki kobeba; mpe alobaki: nakosokola yango, mpe nakotimola nzinganzinga na yango, mpe nakoleisa yango, ete mbele ekoka kobimisa bitape

15a Yis. 8:13–15;

1 Kol. 1:23;

2 Nef. 18:13–15.

b 1 Nef. 10:11.

c MOMA Libanga;

Libanga ya nsuka.

16a Nze. 118:22–23.

b Yis. 28:16;

Elam. 5:12.

17a Mat. 19:30;

Mal&May 29:30.

5 1a MOMA Zenosi.

3a Ejek. 36:8.

MOMA Yisalaele.

b Lom. 11:17–24.

MOMA Nzete ya elaya.

c Mal&May 101:44.

MOMA Elanga ya

vinyo ya Nkolo.

d MOMA Bopengwi.

ya sika mpe ya petepete, mpe ekowa te.

5 Mpe esalemaki ete asokolaki yango, mpe atimolaki nzinganzi-nga na yango, mpe aleisaki yango engebene na liloba na ye.

6 Mpe esalemaki ete nsima ya mikolo mingi ebandaki kotinda ya moke bitape ya sika mpe ya petepete; kasi tala, mama ya nsonge na yango ebandaki kobeba.

7 Mpe esalemaki ete nkolo ya elanga ya bilaya amonaki yango, mpe alobaki epayi ya mosali na ye: Esali ngai mpasi ete nabungisa nzete oyo; yango wana, kende mpe buka bitape uta na “nzete ya elaya ya zamba, mpe mema yango awa epayi na ngai; mpe tokopikola bamama ya bitape oyo bibandi kokawuka, mpe tokobwaka yango na kati ya moto ete bikoka kozika.

8 Mpe tala, elobi Nkolo ya elanga ya bilaya, nalongoli mingi ya bitape oyo ya sika mpe ya petepete, mpe nakokangisa yango kati wapi bisika nalingi; mpe likambo ezali te soki mosisa ya nzete oyo mokowa, nakoka kobatela mbuma na yango mpo na ngai moko; yango wana, nakozwa bitape oyo ya sika mpe ya petepete, mpe nakokangisa yango kati wapi bisika nalingi.

9 Kamata bitape ya nzete ya elaya ya zamba, mpe kangisa yango na kati, “na bisika na yango; mpe oyo napikolaki nakobwaka na kati ya moto mpe nakozikisa

yango, ete bitia mabele ya elanga na ngai ya bilaya nkaka te.

10 Mpe esalemaki ete mosali ya Nkolo ya elanga ya bilaya asalaki engebene na liloba ya Nkolo ya elanga ya bilaya, mpe akangisaki na kati, bitape ya “nzete ya elaya ya zamba.

11 Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya asalaki ete etimolisama nzinganzi, mpe esokolama, mpe eleyisama, kolobaka epayi ya mosali na ye: Esali ngai mpasi ete nabungisa nzete oyo; yango wana, mpo ete nakoka mbele kobatela misisa na yango ete mikoka kowa te, ete nakoka kobatela yango mpo na ngai moko, nasalaki likambo oyo.

12 Yango wana, kende na nzela na yo; kengela nzete, mpe leisa yango, engebene na maloba na ngai.

13 Mpe bitape oyo “nakotia na eteni ya esika eleki nse ya elanga na ngai ya bilaya, esika wapi nakolinga, likambo ezali te epayi na yo; mpe nakosala yango ete nakoka kobatela mpo na ngai moko bitape oyo bibimaki na nzete; mpe lisusu, ete nakoka kotanda mbuma na yango mpo na kolengela eleko, mpo na ngai moko; mpo esali ngai mpasi ete nabungisa nzete oyo mpe mbuma na yango.

14 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya akendaki na nzela na ye, mpe abombaki bitape oyo bibimaki na nzete ya

7a Lom. 11:17, 24.
9a Lom. 1:13.

10a MOMA Bayuda-te.
13a 1 Nef. 10:12.

elaya ya mboka na eteni ya esika eleki nse ya elanga na ngai ya bilaya, ndambo na moko ndambo na mosusu, engebene na bolingi mpe elengi na ye.

15 Mpe esalemaki ete ntango molai elekaki, mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali na ye: Yaka, tika tokita na kati ya elanga ya bilaya, ete tokoka kosala na kati ya elanga ya bilaya.

16 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya, mpe lisusu mosali, bakitaki na kati ya elanga ya bilaya mpo na kosala. Mpe esalemaki ete mosali alobaki epayi ya Nkolo na ye: Tala, mona awa; tala nzete.

17 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya atalaki mpe amonaki nzete oyo wapi bitape ya nzete ya elaya ya zamba oyo bakangisaki na kati; mpe ekolaki mpe ebandaki kobota “mbuma. Mpe amonaki ete ezalaki malamumu; mpe mbuma na yango ezalaki lokola mbuma ebimi na nzete ebotami na mabele.

18 Mpe alobaki epayi ya mosali na ye: Tala, bitape ya nzete ya zamba ezwaki malili ya mosisa na yango, na lolenge ete mosisa na yango mobimisaki makasi mingi; mpe na ntina ya makasi mingi ya mosisa na yango bitape ya zamba ebotaki mbuma ya elanga. Sikawa, soki tokangaka te bitape oyo na kati, nzete na yango elingaki kowa. Mpe sikawa, tala, nakotanda likolo mbuma

mingi, oyo nzete na yango ebotaki; mpe mbuma na yango nakotanda likolo mpo na kolengela eleko, mpo na ngai moko.

19 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali: Yaka, tika tokende na eteni ya esika eleki nse ya elanga ya bilaya, mpe totala soki bitape mpenza ya nzete bibotaki mbuma mingi te lisusu, ete nakoka kotanda likolo mbuma na yango mpo na kolengela eleko, mpo na ngai moko.

20 Mpe esalemaki ete bake ndaki wapi nkolo abombaki bitape oyo bibimaki na nzete, mpe alobaki epayi ya mosali: Tala oyo; mpe amonaki “ya yambo oyo ebotaki mbuma mingi; mpe amonaki lisusu ete ezalaki malamumu. Mpe alobaki epayi ya mosali: Kamata mbuma na yango, mpe tanda yango likolo mpo na kolengela eleko, ete nakoka kobatela yango epayi na ngai moko; mpo tala, elobi ye, ntango molai oyo naleisaki yango, mpe eboti mbuma mingi.

21 Mpe esalemaki ete mosali alobaki epayi ya Nkolo na ye: mpo na nini oyei awa kowana nzete oyo, to etape ya nzete oyo? Mpo tala, ezalaki esika ya mabe mingi koleka na mabele nyonso ya elanga ya bilaya na yo.

22 Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi na ye: Kopesa ngai toli te; nayebaki ete ezalaki esika ya mabe ya mabele; yango wana, nalobaki epayi na

yo, naleisaki yango ntango molai oyo, mpe omoni ete eboti mbuma mingi.

23 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali na ye: Tala awa; tala nalonaki etape mosusu ya nzete; mpe oyebi ete esika oyo ya mabele ezalaki ya mabe koleka oyo ya yambo. Kasi, tala nzete. Naleisaki yango ntango molai oyo, mpe eboti mbuma mingi; boye, sangisa yango, mpe tanda yango likolo mpo na kolengela eleko, ete nakoka kobatela yango mpo na ngai moko.

24 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki lisusu epayi ya mosali na ye: Tala awa, mpe tala “etape mosusu mpe lokola, oyo nalonaki; tala ete naleisaki yango mpe lokola, mpe eboti mbuma ebele.

25 Mpe alobaki epayi ya mosali: Tala awa mpe mona oyo ya nsuka. Tala, oyo nalonaki na “esika ya mabele malamumu; mpe naleisaki yango ntango molai oyo, mpe bobele ndambo ya nzete eboti mbuma ya elanga, mpe ^bndambo mosusu ya nzete eboti mbuma ya zamba; tala, naleisaki nzete oyo lokola mosusu.

26 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali: Pikola bitape oyo biboti te “mbuma malamumu, mpe bwaka yango kati na moto.

27 Kasi tala, mosali alobaki epayi na ye: Tika tosokola yango, mpe totimola nzinganzinga na yango, mpe toleisa yango na mwa ntango molai mingi, ete ekoka mbele kobota mbuma ya malamumu mpo na yo, ete okoka kotanda yango likolo mpo na kolengela eleko.

28 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya mpe mosali ya Nkolo ya elanga ya bilaya baleisaki mbuma nyonso ya elanga ya bilaya.

29 Mpe esalemaki ete ntango molai elekaki, mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya “mosali na ye: Yaka, tika tokita kati na elanga ya bilaya, ete tokoka lisusu kosala na elanga ya bilaya. Mpo tala, ^bntango ekomi penepene, mpe kala mingi te “nsuka ekoya; yango wana, nasingeli kotanda mbuma mpo na kolengela eloko, mpo na ngai moko.

30 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya mpe mosali bakitaki kati na elanga ya bilaya; mpe bakomaki na nzete na yango oyo kani bitape mpenza bibukamaki, mpe bitape ya nzete ya zamba bikangisamaki na kati; mpe tala “ndenge nyonso ya mbuma etondisaki nzete yango.

31 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya amekaki mbuma, ndenge na ndenge

24a Ejek. 17:22–24;
Alma 16:17;
3 Nef. 15:21–24.
25a 1 Nef. 2:20.
b 3 Nef. 10:12–13.

26a Mat. 7:15–20;
Alma 5:36;
Mal&May 97:7.
29a Mal&May 101:55;
103:21.

b MOMA Mikolo
ya nsuka.
c 2 Nef. 30:10;
Yako. 6:2.
30a MOMA Bopengwi.

engebene na motango na yango. Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki: Tala, ntango molai oyo toleisaki nzete oyo, mpe natandaki mbuma mingi likolo mpo na ngai moko mpo na kolengela eleko.

32 Kasi tala, mbala oyo eboti mbuma mingi, mpe “moko te na yango ezali malamumu. Mpe tala, ezali na mbuma ya mabe ya ndenge na ndenge; mpe epesi ngai litomba te, ata mosala nyonso na biso; mpe sikawa ezali kosala ngai mpasi ete nabungisa nzete oyo.

33 Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali: Nini tokosala na nzete yango, ete nakoka kobatela lisusu mbuma malamumu na yango mpo na ngai moko?

34 Mpe mosali alobaki epayi ya Nkolo na ye: Tala, mpo okangaki na kati ya bitape ya nzete ya elaya ya zamba yango biliesaki misisa, ete ezali na bomoi mpe miwaki te; yango wana omoni ete ezali naino malamumu.

35 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali na ye: Nzete epesi ngai litomba te, mpe misisa na yango mipesi ngai litomba te boye wana ekowumela yango se kobota mbuma ya mabe.

36 Nzokande, nayebi ete misisa ezali malamumu, mpe mpo na ntina na ngai moko nabatelaki yango; mpe mpo na makasi mingi na

yango kino sikawa miboti, uta na bitape ya nzete ya zamba, mbuma malamumu.

37 Kasi tala, bitape ya zamba bikolaki mpe “ntina na yango; mpe na ntina ete bitape ya zamba elongaki misisa na yango ebotali mbuma ya mabe ebele; mpe mpo ebotali mbuma ya mabe mingi omoni ete ebandi kowa; mpe kala mingi te ekokomela, ete ekoka kobwakama kati na moto, longola se soki tokosala eloko mpo na kobatela yango.

38 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali na ye: Tika tokita kati na eteni ya esika eleki nse ya elanga ya bilaya, mpe totala soki bitape ya nzete ebimaki na mabele biboti lisusu mbuma ya mabe.

39 Mpe esalemaki ete bakitaki kati na eteni ya esika eleki nse ya elanga ya bilaya. Mpe esalemaki ete bamonaki ete mbuma ya bitape ya nzete ebimaki na mabele ekomaki lisusu ya kobeba; iyo, “ya yambo mpe ya mibale mpe lisusu ya nsuka, ekomaki nyonso ya kobeba.

40 Mpe “mbuma ya zamba ya oyo ya nsuka elongaki eteni wana ya nzete oyo ebotali mbuma malamumu, kutu kino etape ekawukaki nie mpe ekufaki.

41 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya alelaki, mpe alobaki epayi ya mosali: “Nini nakokaki lisusu kosala mingi

32a JS—Mambi ya Kala 1:19.

37a Mal&May 45:28–30.
39a Yako. 5:20, 23, 25.

40a Morm. 6:6–18.
41a 2 Nef. 26:24.

koleka mpo na elanga na ngai ya bilaya?

42 Tala, nayebaki ete mbuma nyonso ya elanga ya bilaya, longola se oyo, ekomaki ya kobeba. Mpe sikawa oyo, oyo ebotaki mbuma malamumu mbala moko ekomi lisusu ya kobeba; mpe sikawa nzete nyonso ya elanga na ngai ya bilaya ezali malamumu mpo na eloko moko te longola se mpo na kokatama mpe kobwakama kati na moto.

43 Mpe tala oyo ya nsuka, oyo kani etape ekawukaki nie, nalonaki yango na “esika moko ya mabele malamumu; iyo, kutu oyo ezalaki ya boponi epayi na ngai koleka biteni nyonso mosusu ya mboka ya elanga na ngai ya bilaya.

44 Mpe omonaki ete nakataki lisusu oyo “etiaki nkaka na eteni oyo ya mabele, ete nakoka kowana nzete oyo na esika na yango.

45 Mpe omonaki ete eteni na yango ebotaki mbuma malamumu, mpe eteni na yango ebotaki mbuma ya zamba; mpe mpo napikolaki bitape na yango te mpe babwakaki yango kati na moto te, tala, elongaki etape ya malamumu ete ekawukaki nie.

46 Mpe sikawa, tala, atako bokebi nyonso boye nasalaki mpo na elanga na ngai ya bilaya, nzete na yango ekomi ya kobeba, ete eboti mbuma malamumu te; mpe oyo nazalaki na elikya ya

kobatela, mpo na kotanda likolo mbuma na yango mpo na kolengela eleko, mpo na ngai moko. Kasi, tala, ekomi nzete ya elaya ya zamba, mpe ezali na motuya moko te kasi mpo na “kokatama mpe kobwakama kati na moto; mpe ezali kosala ngai mpasi ete nabungisa yango.

47 Kasi nini nakokaki lisusu kosala kati na elanga na ngai ya bilaya? Elembisaki ngai loboko na ngai, ete naleisaki yango te? Te, naleisaki yango, mpe natimolaki nzinganzinga na yango, mpe nasukolaki yango, mpe natielaki yango malalalo; mpe “nasembolaki loboko na ngai penepene na mokolo mobimba, mpe ^bnsuka ekomi penepene. Mpe ezali kosala ngai mpasi ete nakata nzete nyonso ya elanga na ngai ya bilaya, mpe nabwaka yango kati na moto ete ezikisama. Nani oyo abebisaki elanga na ngai ya bilaya?

48 Mpe esalemaki ete mosali alobaki epayi ya Nkolo na ye: Ezali te bokoli molai ya elanga ya bilaya na yo—bitape na yango bilekelaki te misisa oyo ezali malamumu? Mpe mpo bitape bilekelaki misisa na yango, tala bikolaki mbangu mingi koleka makasi ya misisa, kokamataka makasi mpo na yango moko. Tala, nalobi, ezali oyo te ntina nini nzete ya elanga ya bilaya na yo ekomaki kobeba?

49 Mpe esalemaki ete Nkolo ya

43a 2 Nef. 1:5.
44a Etel. 13:20–21.

46a 3 Nef. 27:11.
47a 2 Nef. 28:32; Yako. 6:4.

^b MOMA Mokili—
Nsuka ya mokili.

elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali: Tika tokende mpe tokata nzete ya elanga ya bilaya mpe tobwaka yango kati na moto, ete etia mabele ya elanga na ngai ya bilaya nkaka te, mpo nasalaki nyonso. Nini nakokaki lisusu kosala mpo na elanga na ngai ya bilaya?

50 Kasi, tala, mosali alobaki epayi ya Nkolo ya elanga ya bilaya: Tikela yango “mwa ntango molai.

51 Mpe Nkolo alobaki: iyo, nakotikela yango mwa ntango molai, mpo ekosala ngai mpasi ete nabungisa nzete ya elanga na ngai ya bilaya.

52 Yango wana, tika tokamata uta na “bitape ya oyo nalonaki na eteni ya esika eleki nse ya elanga na ngai ya bilaya, mpe tika tokanga yango kati na nzete uta wapi biwutaki; mpe tika topikola uta na nzete yango bitape oyo kani mbuma eleki bololo, mpe tokanga kati na bitape ya nzete ebimaki na mabele na esika na yango.

53 Mpe oyo nakosala ete nzete ekoka kowa te, ete, mbele, nakoka kobatela mpo na ngai moko misisa na yango mpo na ntina na ngai moko.

54 Mpe, tala, misisa ya bitape ya nzete ebimaki na mabele oyo nalonaki epayi wapi nalingaki ezali naino na bomoi; yango wana, ete nakoka kobatela yango lisusu mpo na ntina na ngai

moko, nakokamata ndambo bitape ya nzete oyo, mpe “nakokanga yango kati na yango. Iyo, nakokanga kati na yango bitape ya nzete mama na yango, ete nakoka kobatela misisa lisusu mpo na ngai moko, ete ntango bikokoma makasi mpenza bikoki mbele kobota mbuma malamumu mpo na ngai, mpe nakoka naino kozala na nkembo na mbuma ya elanga na ngai ya bilaya.

55 Mpe esalemaki ete bakamataki uta na nzete ebimaki na mabele oyo ekomaki ya zamba, mpe bakangaki bitape na kati ya nzete ebimaki na mabele, oyo ekomaki lisusu ya zamba.

56 Mpe bakamataki lisusu ya nzete ebimaki na mabele oyo ekomaki lokola ya zamba, mpe bakangaki kati na nzete mama na yango.

57 Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi ya mosali: Kopikola bitape ya zamba uta na nzete te, longola se mpo na oyo ezali bololo mingi koleka; mpe kati na yango okokanga engene na oyo nalobaki.

58 Mpe tokoleisa lisusu nzete ya elanga ya bilaya, mpe tokosukola bitape na yango; mpe tokopikola uta na nzete yango bitape na yango bikomeli, oyo esengeli kowa, mpe tokobwaka yango kati na moto.

59 Mpe oyo nakosala ete, mbele, misisa na yango mikoka kokamata makasi na ntina ya

bolamu na yango; mpe na ntina ya bobongoli ya bitape, ete bolamu ekoka kolonga mabe.

60 Mpe mpo nabatelaki bitape ya nzete ebimaki na mabele mpe misisa na yango, mpe ete nakangaki na kati bitape ya nzete ebimaki na mabele lisusu kati na nzete mama na yango, mpe nabatelaki misisa ya nzete mama na yango, ete, mbele, nzete ya elanga na ngai ya bilaya ekoka kobota lisusu “mbuma malamumu; mpe ete nakoka kozala na boseveli lisusu na mbuma ya elanga na ngai ya bilaya, mpe, mbele, ete nakoka, kosepela mingi koleka ete nabatelaki misisa mpe bitape ya mbuma ya yambo—

61 Yango wana, kende, mpe bilanga ^abasali, ete tokoka ^bkosala na molende na bokasi na biso na elanga ya bilaya, ete tokoka kolengela nzela, ete nakoka kobimisa lisusu mbuma ya nzete ebimi na mabele, oyo mbuma ya nzete ebimi na mabele ezali malamumu mpe ya motuya mingi koleka mbuma nyonso mosusu.

62 Yango wana, tika tokende mpe tosala na bokasi na biso mbala oyo ya nsuka, mpo tala nsuka ekomi penepene, mpe oyo ezali mpo na mbala ya nsuka oyo nakosukola elanga na ngai ya bilaya.

63 Kanga kati na bitape; banda na “oyo ya nsuka ete ezala ya

yambo, mpe ete oyo ya yambo ezala ya nsuka, mpe timola nzizinginga na nzete, ya mobange mpe ya elenge, ya yambo mpe ya nsuka; mpe ya nsuka mpe ya yambo, ete nyonso ekoka koleisama mbala moko lisusu mpo na mbala ya nsuka.

64 Yango wana, timola nzizinga na yango, mpe sukola yango, mpe tiela yango malalelo mbala moko lisusu, mpo na mbala ya nsuka, mpo nsuka ekomi penepene. Mpe soki ezali boye ete nzete oyo tokangaki ekoli, mpe eboti mbuma ya nzete ebimaki na mabele, boye nde bokolengela nzela mpo na yango, ete ekoka kokola.

65 Mpe lokola ekobanda kokola bokosukola nie bitape oyo bikobimisa mbuma ya bololo, engebene na makasi ya oyo ya malamumu mpe bolayi to monene na yango; mpe ^abokosukola te oyo ya mabe na mbala moko nie, mbele ntina na yango ezala makasi mingi mpo na oyo bakangaki, mpe oyo bakangaki kati na yango ewa, mpe nabungisa nzete ya elanga na ngai ya bilaya.

66 Mpo ezali kosala ngai mpasi ete nabungisa nzete ya elanga na ngai ya bilaya; yango wana okosukola oyo ya mabe engebene na lolenge oyo ya malamumu ekokola, ete mosisa mpe nsonge ekoka kokokana na makasi, kino oyo

60a Yis. 27:6.

61a Yako. 6:2;
Mal&May 24:19.

^b Mal&May 39:11,
13, 17.

63a 1 Nef. 13:42;

Etel. 13:10–12.

65a Mal&May 86:6–7.

ya malamu bilonga oyo ya mabe, mpe oyo ya mabe bikatama mpe bibwakama mosika kati na moto, ete bitia te mabele ya elanga na ngai ya bilaya nkaka; mpe boye nakokombo mosika oyo ya mabe libanda ya elanga na ngai ya bilaya.

67 Mpe bitape ya nzete ebimaki na mabele nde nakokanga lisusu kati na nzete ebimaki na mabele;

68 Mpe bitape ya nzete moboti ya ebandeli nde nakokanga kati na bitape ya nzete moboti ya ebandeli; mpe na boye nde nakomema yango esika moko lisusu, ete bikobimisa mbuma ya ebandeli, mpe bakozala moko.

69 Mpe oyo ya mabe ^abikobwakama mosika, iyo, kutu libanda ya mabele nyonso ya elanga na ngai ya bilaya; mpo tala, bobele mbala moko oyo nde nakosukola elanga na ngai ya bilaya.

70 Mpe esalemaki ete Nkolo ya elanga ya bilaya atindaki ^amosali na ye; mpe mosali akendaki mpe asalaki lokola Nkolo atindaka ye, mpe amemaki basali basusu; mpe bazalaki ^bmingi te.

71 Mpe Nkolo ya elanga ya bilaya alobaki epayi na bango: Bokende, mpe ^abosala na elanga ya bilaya, na bokasi na bino. Mpo tala, oyo ezali ^bmbala ya nsuka oyo nakoleisa elanga na ngai ya bilaya; mpo nsuka kala mingi te

ezali mpembeni, mpe eleko ezali koya na lombangu; mpe soki bosali na bokasi na bino elongo na ngai bokozala na ^cbosepeli na mbuma oyo nakotanda likolo mpo na ngai moko mpo na kolengela eleko oyo ezali koya kala mingi te.

72 Mpe esalemaki ete basali bakendaki mpe basalaki na bokasi na bango; mpe Nkolo ya elanga ya bilaya asalaki elongo na bango mpe lokola; mpe batosaki mitindo ya Nkolo ya elanga ya bilaya na makambo nyonso.

73 Mpe mbuma ya nzete ebimaki na mabele ebandaki lisusu kozala na elanga ya bilaya; mpe bitape ya nzete ebimaki na mabele bibandaki kokola mpe kobota koleka; mpe bitape ya zamba bibandaki kopikolama mpe kobwakama mosika; mpe babatelaki misisa mpe nsonge na yango ekokanaki, engebene na makasi na yango.

74 Mpe boye basalaki, na molende nyonso, engebene na mitindo ya Nkolo ya elanga ya bilaya, kutu kino oyo ya mabe bibwakamaki mosika libanda ya elanga ya bilaya, mpe Nkolo abatelaki mpo na ye moko ete nzete ekomaki lisusu na mbuma ya nzete ebimaki na mabele; mpe ekomaki se lokola ^anzoto moko; mpe mbuma ekokanaki; mpe Nkolo ya elanga

69a 1 Nef. 22:15-17, 23;
2 Nef. 30:9-10.

70a Mal&May 101:55;
103:21.

b 1 Nef. 14:12.

71a Mat. 21:28;

Yako. 6:2-3;

Mal&May 33:3-4.

b Mal&May 39:17;

43:28-30.

c Mal&May 18:10-16.

74a Mal&May 38:27.

ya bilaya abatelaki mpo na ye moko mbuma ya nzete ebimaki na mabele, oyo ezalaki ya motuya epayi na ye uta na ebandeli.

75 Mpe esalemaki ete ntango Nkolo ya elanga ya bilaya amonaki ete mbuma na ye ezalaki malamumu, mpe ete elanga ya bilaya na ye ezalaki lisusu ya kobeba te, abiangaki basali na ye, mpe alobaki epayi na bango: Tala, mpo na mbala ya nsuka oyo toleisaki elanga na ngai ya bilaya; mpe bomoni ete nasalaki engebene na bolingi na ngai; mpe nabatelaki mbuma ya nzete ebimaki na mabele, ete ezali malamumu, kutu se lokola ezalaki na ebandeli. Mpe ^abopambolami; mpo lokola bozalaki na molende na kosalaka elongo na ngai na elanga na ngai ya bilaya, mpe botosaki mitindo na ngai, mpe bozongiseli lisusu epayi na ngai ^bmbuma ya nzete ebimaki na mabele, ete elanga na ngai ya bilaya ezali lisusu ya kobeba te, mpe mabe ebwakami mosika, tala bokozala na bosepelelongo na ngai na ntina ya mbuma ya elanga na ngai ya bilaya.

76 Mpo tala, ^ampo na ntango molai nakotanda likolo mbuma ya elanga na ngai ya bilaya mpo na ngai moko mpo na kolengela eleko, oyo ezali kala mingi te koya; mpe mpo na mbala ya nsuka naleisaki elanga na ngai

ya bilaya, mpe nasukolaki yango, mpe natimolaki nzinganzinga na yango, mpe natielaki yango malalelo; yango wana nakotanda mbuma likolo mpo na ngai moko, mpo na ntango molai, engebene na oyo nalobaki.

77 Mpe ekokoka ntango ete mbuma ya mabe ekoya lisusu na elanga na ngai ya bilaya, nde nakosala ete bolamu mpe mabe esangisama; mpe bolamu nde nakobatela mpo na ngai moko, mpe nakobwaka mosika mabe kati na esika na yango moko. Mpe na nsima nde ekoya ^aeleko mpe nsuka; mpe elanga na ngai ya bilaya nakosala ete ^betumbama na moto.

MOKAPO 6

Nkolo akozongisa Yisalaele na mikolo ya nsuka—Mokili mokozi-kisama na moto—Bato basengeli kolanda Klisto mpo na kokima liziba ya moto mpe libanga ya fofolo. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, tala, bandeko na ngai, lokola nalobaki epayi na bino ete nakosakola, tala, oyo ezali lisakoli na ngai—ete makambo oyo profeta ^aZenosi alobaki, mpo na oyo etali ndako ya Yisalaele, kati na oyo wapi amekaki bango na nzete ya elaya ya mboka, esengeli solo kosalema.

75a 1 Nef. 13:37.
b MOMA Yisalaele.
76a 1 Nef. 22:24–26.
MOMA Nkoto ya

mibu.
77a Emon. 20:2–10;
Mal&May 29:22–24;
43:29–33; 88:110–116.

b MOMA Mokili—
Nsuka ya mokili.
6 1a Yako. 5:1.

2 Mpe mokolo oyo akotia loboko na ye lisusu mbala ya mibale ^ampo na kozongisa bato na ye, ezali mokolo, iyo, kutu mbala ya nsuka, ete ^bbasali ya Nkolo bakokende na ^cnguya na ye, ^dko-leisa mpe kosukola ^eelanga na ye ya bilaya; mpe nsima na yango ^fnsuka ekoya kala mingi te.

3 Mpe lolenge nini bazali bapambolami bango oyo basalaki na molende kati na elanga ya bilaya na ye; mpe lolenge nini balakelami mabe baoyo bakobwakama libanda kati na esika na bango moko! Mpe mokili ^amokozikisama na moto.

4 Mpe lolenge nini Nzambe na biso atonda na boboto mpo na biso, mpo amikundoli ndako ya ^aYisalaele, nyonso mibale ntina mpe bitape; mpe asemboli ^bmaboko na ye epayi na bango na bolayi ya mokolo mobimba; mpe bazali bato ya ^cmatoyi mangongi mpe bato ya mitu makasi; kasi mingi lokola bakoyeisa mitema na bango makasi te bakobikisama na bokonzi ya Nzambe.

5 Yango wana, bandeko balingami na ngai, nabondeli bino na maloba ya lipombo ete boyambola, mpe boya na mokano etonda ya motema, mpe ^abo-kangama na Nzambe lokola

akangemi na bino. Mpe wana ezali ^bloboko na ye ya boboto ya kotandama epayi na bino boya na pole ya moi, boyeisa mitema na bino makasi te.

6 Iyo, lelo soki bokoyoka mongongo na ye, boyeisa mitema na bino makasi te; zambi ^abokokufa mpo na ntina nini?

7 Mpo tala, esili bino koleisama na liloba malamau ya Nzambe na bolayi ya mokolo mobimba, ekobota bino mbuma ya mabe, ete bosengeli ^akokatama mpe kobwakama mosika kati na moto?

8 Tala, ekobwaka bino maloba oyo? Ekobwaka bino maloba ya baprofeta; mpe ekobwaka bino maloba nyonso oyo elobamaki mpo na oyo etali Klisto, awa esili mingi kolobama na ntina na ye; mpe kowangana liloba malamau ya Klisto, mpe nguya ya Nzambe, mpe ^alikabo ya Molimo Mosantu, mpe kozimisa Molimo Mosantu, mpe kotiola mwango monene ya bosikoli, oyo molengelamaki mpo na bino?

9 Eyebi bino te ete soki bokosala makambo oyo, ete nguya ya bosikoli mpe ya bosekwi, oyo ezali na Klisto, ekomema bino mpo na kotelema na nsoni mpe ^aelindo ya nsomo liboso ya ^besambiselo ya Nzambe?

2a 1 Nef. 22:10-12;
Mal&May 110:11.
MOMA Bozongisi ya
Nsango malamau.
b Yako. 5:61.
c 1 Nef. 14:14.
d Yako. 5:71.
e MOMA Elanga ya
vinyo ya Nkolo.

f 2 Nef. 30:10.
3a 2 Nef. 27:2;
Yako. 5:77; 3 Nef. 25:1.
4a 2 Sam. 7:24.
b Yako. 5:47.
c Mos. 13:29.
5a MOMA Bomoko.
b Alma 5:33-34;
3 Nef. 9:14.

6a Ejek. 18:21-23.
7a Alma 5:51-52;
3 Nef. 27:11-12.
8a MOMA Likabo ya
Molimo Mosantu.
b Yako. 5:47.
9a Mos. 15:26.
MOMA Elindo.
b MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

10 Mpe engebene na nguya ya “boyengebene, mpo boyengebene ekoki kowanganama te, bosengeli kokende mosika kati na ^bliziba wana ya moto mpe ya libanga ya fofolo, oyo kani mololi mozimaka te, mpe molinga na yango emataka likolo libela na libela, oyo liziba ya moto mpe libanga ya fofolo ezali ‘monioko ^amozanga nsuka.

11 O bongo, bandeko balingami na ngai, boyambola, mpe bokota na ^aekuke ya moke, mpe bokoba na nzela ya nkaka, kino bokozwa bomoi ya seko.

12 O Bozala na ^abwania; nini nakoki koloba lisusu?

13 Mpo na kosukisa, natombeli bino sese, kino nakokutana elongo na bino liboso ya esambiselo ya elengi ya Nzambe, esambiselo oyo ebetaka bato ya nkuna na ^ansomo mpe bobangi ya makasi mpenza. Amene.

MOKAPO 7

Selemi awangani Klisto, aweli na Yakobo, asengi elembo, mpe abetami na Nzambe—Baprofeta nyonso babobeli Klisto mpe Bomikabi na Ye—Banefi bawumeli mikolo na bango lokola batelengani, bato babotami na mikakatano, mpe bayinami na Balamani. Penepene na mibu 544–421 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki wana ekaki mwa mibu, moto ayaki na

kati ya bato ya Nefi, oyo kani nkombo ezalaki Selemi.

2 Mpe esalemaki ete abandaki koteya na kati ya bato, mpe koyebisa epayi na bango ete ekozala na Klisto te. Mpe ateyaki makambo mingi oyo ezalaki ya koleteka epayi ya bato; mpe asalaki makambo oyo ete akoka koweisa malongi ya Klisto.

3 Mpe asalaki na molende ete akoka kobungisa nzela ya mitema ya bato, na lolenge ete abungisaki nzela ya mitema ya bato; mpe lokola ayebaki ete ngai, Yakobo, nazali na bondimi na Klisto oyo akoya, alukaki mingi libaku ete akoka koya epayi na ngai.

4 Mpe azalaki moto ayekola, ete azalaki na boyebi moko ya kobonga nie ya lokota ya bato; yango wana, akokaki kosalela malete mingi, mpe nguya mingi ya maloba, engebene na nguya ya zabulu.

5 Mpe azalaki na elikya ya koningisa ngai uta na bondimi, atako ^abimoniseli mingi mpe makambo mingi oyo namonaki mpo na oyo etali makambo oyo; mpo solo namonaki banjelu, mpe basalelaki ngai. Mpe lisusu, nayokaki mongongo ya Nkolo kolobelaka ngai na liloba mpenza, mbala na mbala; yango wana, nakokaki koningsama te.

6 Mpe esalemaki ete ayaki epayi na ngai, mpe na lolenge

10a MOMA Boyengebene.
b 2 Nef. 28:23.
MOMA Lifelo.

c MOMA Bokweisami.
d Mal&May 19:10–12.
11a 2 Nef. 9:41.

12a Morm. 9:28.
13a Alma 40:14.
7 5a 2 Nef. 11:3; Yako. 2:11.

oyo alobelaki ngai, kolobaka: Ndeko ya Yakobo ya mobali, naluki mingi libaku ete nakoka koloba na yo; mpo nayokaki mpe nayebi lisusu ete otambolaka mingi, koteyaka oyo obiangi nsango malamumu, soki te malongi ya Klisto.

7 Mpe obungisi mosika ebele ya bato oyo ete basantola nzela ya semba ya Nzambe, mpe “babatela te mobeko ya Mose oyo ezali nzela semba; mpe babongola mobeko ya Mose na bokumbameli ya moto uta na lola oyo olobi akoya nsima ya mibunakama uta sikawa. Mpe sikawa tala, ngai, Selemi, nalobi epayi na yo ete oyo ezali botuki; mpo moto moko te ayebi makambo ya lolenge wana; mpo ^bakoki te kolobela makambo ekoya. Mpe na lolenge oyo Selemi awelaki na ngai.

8 Kasi tala, Nkolo Nzambe asopaki “Molimo na ye kati na molimo na ngai, na lolenge ete nayokisaki ye nsoni na maloba na ye nyonso.

9 Mpe nalobaki epayi na ye: Ozali kowangana Klisto oyo akoya? Mpe alobaki: Soki ezalaka na Klisto nalingaki kowangana ye te; kasi nayebi ete ezali na Klisto te, mpe azalaki te, to mpe te akozala soki moke te.

10 Mpe nalobaki epayi na ye:

Ondimaka makomi? Mpe alobaki, Iyo.

11 Mpe nalobaki epayi na ye: Bongo ososolaka yango te; mpo ezali solo kotatola Klisto. Tala nalobi epayi na yo ete moko te ya baprofeta akomaki, to “asakolaki, longola se soki balobaki mpo na ntina ya Klisto oyo.

12 Mpe oyo ezali nyonso te—yango emonisamaki epayi na ngai, mpo nayokaki mpe namonaki; mpe lisusu emonisamaki epayi na ngai na “nguya ya Molimo Mosantu; yango wana, nayebi ete soki ezalaki ete bomikabi esalemaka te bato nyonso ^bbasengelaki kobunga.

13 Mpe esalemaki ete alobaki epayi na ngai: Lakisa ngai “elembo na nguya oyo ya Molimo Mosantu, na oyo kani ozali koyeba mingi boye.

14 Mpe nalobaki epayi na ye: Nini nazali mpo ete nasenginina Nzambe mpo na kolakisa epayi na yo elembo na makambo oyo oyebi “ezali solo? Kasi olingi kowangana yango, mpo ozali ya ^bzabulu. Nzokande bolingi na ngai esalema te; kasi soki Nzambe akobeta yo, tika yango ezala elembo epayi na yo mpo ete ye azali na nguya, na lola mpe na mabele; mpe lisusu, ete Klisto akoya. Mpe bolingi na yo, O Nkolo, esalema, kasi na ngai te.

7a Yako. 4:5.

b Alma 30:13.

8a MOMA Bofuli, Kofula.

11a Emon. 19:10;

1 Nef. 10:5; Yako. 4:4;

Mos. 13:33–35;

Mal&May 20:26.

MOMA Yesu Klisto.

12a MOMA Bonzambe, Nzambe—Nzambe

Molimo Mosantu;

Molimo Mosantu.

b 2 Nef. 2:21.

13a Mat. 16:1–4;

Alma 30:43–60.

MOMA Elembo.

14a Alma 30:41–42.

b Alma 30:53.

15 Mpe esalemaki ete esilaki ngai, Yakobo, koloba maloba oyo, nguya ya Nkolo eyaki likolo na ye, na lolenge ete akweyaki na mabele. Mpe esalemaki ete aleisamaki mpo na ntaka ya mikolo mingi.

16 Mpe esalemaki ete alobaki epayi ya bato: Bosangana esika moko na mokolo ya nsima, mpo nakokufa; yango wana, nazali na mposa ya kolobela bato yambo nakufa.

17 Mpe esalemaki ete na mokolo ya nsima ebele ya bato banganaki esika moko; mpe alobelaki bango polele mpe awanganaki makambo oyo alakisaki bango, mpe atalolaki Klisto, mpe nguya ya Molimo Mosantu, mpe lisalisi ya banjelu.

18 Mpe alobelaki bango polele, ete “akosamaki na nguya ya molimo ya ^bzabulu. Mpe alobelaki lifelo, mpe boseko mpe etumbu ya seko.

19 Mpe alobaki: Nazali kobanga mbele nasalaki “lisumu oyo elimbisamaka te, mpo ete nakosaki Nzambe; mpo nawanganaki Klisto, mpe nalobaki ete nandimi makomi; mpe solo ezali kotatola ye. Mpe lokola boye nakosaki Nzambe nazali kobanga mpenza mbele likambo na ngai ekozala ^bya nsomo; kasi natubeli epayi ya Nzambe.

20 Mpe esalemaki ete esilaki ye koloba maloba oyo akokaki lisusu koloba te, mpe “azongisaki molimo.

21 Mpe ntango ebele ya bato bamonaki ete alobaki makambo oyo wana ezalaki ye penepene ya kozongisa molimo, bakamwaki mpenza; mpo ete nguya ya Nzambe ekitaki likolo na bango, mpe “balongamaki ete bakweyaki na mabele.

22 Sikawa, likambo oyo ezalaki elengi epayi na ngai, Yakobo, mpo nasengaka yango na Tata na ngai oyo azali na lola; mpo ayokaka koganga na ngai mpe ayanolaka losambo na ngai.

23 Mpe esalemaki ete kimia mpe bolingo ya Nzambe ezongisamaki lisusu na kati ya bato; mpe “balukaki kososola makomi, mpe bayokaki lisusu te maloba ya moto oyo ya nkuna.

24 Mpe esalemaki ete nzela mingi ekanisamaki mpo na “kobongisa mpe kozongisa Balamani na boyebi ya bosolo; kasi yango nyonso ezalaki ^bmpamba, mpo basepelaki mingi na “bitumba mpe na ^abosopi makila, mpe bazalaki na ^aboyini ya seko na biso, bandeko na bango. Mpe balukaki na nguya ya manduki na bango kobebisa biso ntango nyonso.

18a Alma 30:53.
MOMA Bobubi,
Bokosi, Kokosa.

^b MOMA Zabulu.

19a MOMA Lisumu oyo
elimbisamaka te.

^b Mos. 15:26.
20a Yil. 28:15–17.

21a Alma 19:6.

23a Alma 17:2.

24a Enos. 1:20.

^b Enos. 1:14.

^c Mos. 10:11–18.

^d Jar. 1:6;

Alma 26:23–25.

^e 2 Nef. 5:1–3;

Mos. 28:2.

25 Yango wana, bato ya Nefi balendaki na kotelemela bango na manduki na bango, mpe na bokasi na bango nyonso, kotika motema na bango na Nzambe mpe “libanga ya lobiko na bango; yango wana, bakomaki sikawa, balongi ya banguna na bango.

26 Mpe esalemaki ete ngai, Yakobo, nabandaki kokoma mobange; mpe lisolo ya makomi ya bato oyo ebombamaki na “bapalaki mosusu ya Nefi, yango wana, nasukisi lisolo ya makomi oyo, koyebisaka ete nakomaki engebene na boyebi malam koleka na ngai, na kolobaka ete ntango esili koleka mpo na biso, mpe lisusu ^bbomoi na biso elekaki lokola soki ezalaki ndoto mpo na biso, mpo tozalaki bato boko ya etike mpe ya lipombo, mitelengani, tobwakamaki uta

na Yelusaleme, tobotamaki na mokakatano, na esobe, mpe toyinamaki na bandeko na biso, yango nde ebimisaki bitumba mpe boweli; yango wana, tolelaki mpenza na nsuka ya mikolo na biso.

27 Mpe ngai, Yakobo, namonaki ete nasengelaki kala mingi te kokita na lilita na ngai; yango wana nalobaki epayi ya mwana na ngai “Enosa: Kamata bapalaki oyo. Mpe nayebisaki ye makambo oyo ndeko na ngai ya mobali Nefi ^batindaki ngai, mpe alakaki botosi mpo na etinda yango. Mpe natiaki nsuka na nkoma na ngai likolo ya bapalaki oyo, oyo nkoma ezalaki moke; mpe na motangi natombeli sese, kolikyaka ete mingi ya bandeko na ngai bakoki kontanga maloba na ngai. Bandeko na ngai, eseseli.

BUKU YA ENOSA

Enosa asambeli na bokasi mpe azwi bolimbisi ya masumu na ye—Mongongo ya Nkolo moyei kati na mayele na ye, kolakelaka lobiko mpo na Balamani na mokolo ekoya nsima—Banefi balukaki kozongisa Balamani—Enosa asepeteli na Mosikoli na ye. Penepene na mobu 420 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, esalemaki ete ngai, “Enosa, koyebaka ete Tata na ngai ^bazalaki moto ya boyengebene—mpo ^cateyaki ngai na lokota na ye, mpe lisusu na ^dlo-lenge ya koleisa mpe ya kopalela ya Nkolo—Mpe nkombo ya Nzambe na ngai epambolama mpo na yango—

25a MOMA Libanga.
26a 1 Nef. 19:1–6;
Jar. 1:14–15.
MOMA Bapalaki.
b Yak. 4:14.

27a Enos. 1:1.
b Yako. 1:1–4.

[ENOSA]
1 1a MOMA Enosa, Mwana

mobali ya Yakobo.
b 2 Nef. 2:2–4.
c 1 Nef. 1:1–2.
d Efe. 6:4.

2 Mpe nakolobela bino na ntina ya ^aetumba oyo nazalaki na yango liboso ya Nzambe, yambo nazwa ^bbolimbisi ya masumu na ngai.

3 Tala, nakendaki bokila ya banyama na zamba; mpe maloba oyo nayokaki Tata na ngai koloba mbala na mbala mpo na oyo etali bomoi ya seko, mpe ^abosepeli ya basantu, ^bmaktotaki na bozindo kati na motema na ngai.

4 Mpe molimo na ngai ^amoyokaki nzala; mpe ^bnafukamaki na nse liboso ya Mozalisi na ngai, mpe nabelelaki epayi na ye na ^closambo mpe libondeli ya makasi mpo na molimo na ngai moko; mpe na bolayi ya mokolo mobimba nabelelaki epayi na ye; iyo, mpe ekomaki butu nazalaki se kotombola lisusu mongongo na ngai likolo ete ekomaki na lola.

5 Mpe ^amongongo eyaki epayi na ngai, kolobaka: Enosa, masumu na yo elimbisami, mpe okopambolama.

6 Mpe ngai, Enosa, nayebaki ete Nzambe akokaki te kokosa; yango wana, elindo na ngai esukwamaki nie.

7 Mpe nalobaki: Nkolo, esalemi lolenge nini?

8 Mpe alobaki epayi na ngai:

Mpo na ^abondimi na yo na Klisto, oyo naino omonaki mpe oyokaki mokolo moko te liboso. Mpe mibu mingi milekaki yambo amimonisa ye moko na mosuni; boye, kende, bondimi na yo ^bebikisi yo.

9 Sikawa, esalemaki ete ntango nayokaki maloba oyo nalandaki ^akoyoka mposa mpo na bolamu ya bandeko na ngai, Banefi; boye, ^bnasopaki motema na ngai mobimba epayi ya Nzambe mpo na bango.

10 Mpe wana ezalaki ngai kobunda na molimo, tala, mongongo ya Nkolo eyaki kati na ^amayele na ngai lisusu, kolobaka: Nakoya kotala bandeko na yo engebene na molende na bango na kobatelaka mitindo na ngai. ^bNapesaki epayi na bango mboka oyo, mpe ezali mboka esantu; mpe ^cnalakeli yango mabe te longola se soki ezali mpo na ntina ya mabe na bango; boye, nakoya kotala bandeko na yo engebene na oyo nalobaki; mpe bobuki mobeko na bango nakokitisa mawa likolo ya mitu na bango moko.

11 Mpe esilaki ngai, Enosa, koyoka maloba oyo, bondimi na ngai ebandaki kozala sikisiki na Nkolo; mpe nasambelaki epayi

2a Gen. 32:24–32;
Alma 8:10.
MOMA Boyamboli,
Koyambola.
b MOMA Bolimbisi
ya masumu.
3a MOMA Bosepeli.
b 1 Nef. 10:17–19;
Alma 36:17–21.

4a 2 Nef. 9:51;
3 Nef. 12:6.
b MOMA Limemia.
c MOMA Losambo.
5a MOMA Emoniseli.
8a Etel. 3:12–13.
MOMA Bondimi.
b Mat. 9:22.
9a 1 Nef. 8:12;

Alma 36:24.
b 2 Nef. 33:3;
M ya M 1:8;
Alma 34:26–27.
10a MOMA Bofuli, Kofula;
Mayele.
b 1 Nef. 2:20.
c Etel. 2:7–12.

na ye na kobundaka ntango mingi mpe molai mpo na bandeko na ngai, Balamani.

12 Mpe esalemaki ete esilaki ngai “kosambela mpe kosala na molende nyonso, Nkolo alobaki epayi na ngai: Nakopesa epayi na yo engebene na ^bmposa na yo, na ntina ya bondimi na yo.

13 Mpe sikawa tala, oyo ezalaki mposa oyo nazalaki na yango uta na ye—ete soki ezalaki bongo, ete bato na ngai, Banefi, bakweya kati na bobuki mobeko, mpe na nzela moko to mosusu “babebisama, mpe Balamani babebisama te, ete Nkolo Nzambe ^balinga kobatela lisolo ya makomi ya bato na ngai, Banefi; kutu soki ezali boye na nguya ya loboko na ye ya santu, ete ekoka ‘kotindama na mokolo moko ekoya epayi ya Balamani, ete, mbele, bakoka “komemama na lobiko—

14 Mpo na ntango oyo bitumba na biso “ezalaki mpamba na kozongisaka bango na bondimi ya solo. Mpe balapaki ndai na nkele na bango ete, soki ekokaki kosalema, ^bbakobebisa masolo ya makomi na biso mpe biso, mpe lisusu mimesano nyonso ya batata na biso.

15 Boye, lokola nayebaki ete Nkolo Nzambe akokaki “kobatela masolo ya makomi na biso,

nabelelaki epayi na ye ntango nyonso, mpo alobaki epayi na ngai: Eloko nyonso kani okosenga na bondimi, kondimaka ete okozwa yango na nkombo ya Klisto, okozwa yango.

16 Mpe nazalaki na bondimi, mpe nabelelaki epayi ya Nzambe ete “akobatela ^bmasolo ya makomi; mpe ayokanaki elongo na ngai ete ‘akokomisa yango epayi ya Balamani na ntango esengeli ya ye moko.

17 Mpe ngai, Enosa, nayebaki ekozala engebene na liyokani oyo asilaki kosala; boye molimo na ngai mopemaki.

18 Mpe Nkolo alobaki epayi na ngai: Batata na yo mpe lokola basengaki ngai likambo oyo; mpe ekosalema epayi na bango engebene na bondimi na bango; mpo bondimi na bango ezalaki lokola ya yo.

19 Mpe sikawa esalemaki ete ngai, Enosa, nakendaki nzinganzinga na kati ya bato ya Nefi, kosakolaka makambo ekoya, mpe kotatolaka na ntina ya makambo oyo nayokaki mpe namonaki.

20 Mpe napesi litatoli ete bato ya Nefi balukaki na molende kozongisa Balamani na bondimi ya solo ya Nzambe. Kasi “misala na biso ezalaki mpamba; boyini na

12a Morm. 5:21; 9:36.

b Nze. 37:4;

1 Nef. 7:12;

Elam. 10:5.

13a Morm. 6:1, 6.

b M ya M 1:6–11;

Alma 37:2.

c Alma 37:19;

Etel. 12:22;

Mal&May 3:18.

d Alma 9:17.

14a Yako. 7:24.

b Morm. 6:6.

15a MOMA Makomi—

Makomi esengeli

kobombama.

16a 3 Nef. 5:13–15;

Mal&May 3:19–20;

10:46–50.

b MOMA Buku ya

Mormon.

c 2 Nef. 27:6.

20a Mor. 9:6.

bango ezalaki ya ngwi, mpe bakambamaki na ezalela na bango ya mabe ete bakomaki bato ya nko, mpe ya loma, mpe bato na ^bmposa ya makila, batonda na ^ckokumbamela banzambe ya bikeko mpe bosoto; koliaka banyama oyo eliaka banyama ya zamba; kofandaka na biema, mpe koyenga-yengaka nzinganzinga na esobe na mokaba moko ya mokuse na mposa ya nyama nzinganzinga na nketo na bango mpe mitu na bango kolokolo; mpe mayele na bango ezalaki na kosalelaka ^dlitimbo, mpe mompanga mogumbama, mpe ekoko. Mpe mingi na bango bazalaki kolia eloko te longola se nyama ya mobesu; mpe bazalaki ntango nyonso kolukaka kobebisa biso.

21 Mpe esalemaki ete bato ya Nefi basalaki bilanga, mpe ^abakolisaki ndenge nyonso ya mboto, mpe ya mbuma, mpe bibwele ya matonga, mpe bibwele ya ndenge nyonso ya nyama ya ndenge na ndenge, mpe ntaba, mpe ntaba ya zamba, mpe lisusu bampunda mingi.

22 Mpe ezalaki na ^abaprofeta mingi mpenza na kati na biso. Mpe bato bazalaki bato na ^bmatoyi mangongi, na kokoso mpo na kososola.

23 Mpe ezalaki na eloko moko te longola se soki ezalaki

^amaloba maluti makasi, ^bmateya mpe masakoli ya bitumba, mpe boweli, mpe bobebisami, mpe ntango nyonso ^ckokundolaka bango liwa, mpe bowumeli ya seko, mpe bosambisi mpe nguya ya Nzambe, mpe makambo oyo nyonso—kolamusaka bango ^dntango nyonso na bobangi ya Nkolo. Nalobi ezalaki na eloko moko te longola se makambo oyo, mpe polele monene mpenza ya maloba, nde elingaki kobatela bango uta na kokita na lombangu na bobebisami. Mpe na lolenge oyo nakomi mpo na oyo etali bango.

24 Mpe namonaki bitumba kati na Banefi mpe Balamani na botamboli ya mikolo na ngai.

25 Mpe esalemaki ete nabadaki kokoma mobange, mpe mibu nkama na ntuku sambo na libwa milekaki uta ntango oyo tata na biso Lehi ^aatikaki Yelusaleme.

26 Mpe namonaki ete nasengeli kala mingi te kokita na lilita na ngai, mpe natambwisamaki na nguya ya Nzambe ete nasengelaki koteya mpe kosakola epayi ya bato oyo, mpe kosakola liloba engebene na bosolo boye ezali na Klisto. Mpe nayebisaki yango na mikolo na ngai nyonso, mpe nasepelaki na yango koleka oyo ya mokili.

27 Mpe kala mingi te nakeyi na

20b Jar. 1:6.

c Mos. 9:12.

MOMA Losambo ya banzambe ya bikeko.

d Mos. 10:8.

21a Mos. 9:9.

22a M ya M 1:16–18.

b Jar. 1:3.

23a 1 Nef. 16:2;

2 Nef. 33:5.

b MOMA Koteya to

kolakisa, Molakisi.

c Elam. 12:3.

d Jar. 1:12; Alma 31:5.

25a 1 Nef. 2:2–4.

esika ya ^abopemi na ngai, oyo esika na Mosikoli na ngai; mpo nayebi ete na ye nakopema. Mpe nakosepela na mokolo ^bkufa na ngai ekolata ^cbozangi bokufi, mpe ekotelema liboso na ye; nde

nakomona elongi na ye na eleongi, mpe akoloba na ngai: Yaka epayi na ngai, yo oyo opambo-lami; ezali na esika oyo elenge-lami mpo na yo na ^abifandelo ya Tata na ngai. Amene.

BUKU YA JAROM

Banefi babateli mobeko ya Mose, bataleli boyei ya Klisto, mpe bafuluki na mboka—Baprofeta mingi basali mpo na kobatela bato na nzela ya bosolo. Penepene na mibu 399–361 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA tala, ngai, Jarom, snakomi mwa maloba moke engebene na motindo ya tata na ngai, Enosa, ete ^amambi ma kala ya libota na biso ebombama.

2 Mpe lokola ^abapalaki oyo ezali ^bmike, mpe lokola ^cmakambo oyo ekomami na mokano ete ezala mpo na litomba ya bandede na biso ^dBalamani, boye, esengeli mpenza ete nakoma mwa moke; kasi nakokoma te makambo ya masakoli na ngai, soki te ya bimoniseli na ngai. Mpo nini nakokaki kokoma mingi koleka batata na ngai bako-maki? Mpo ebimisaki bango te mwango ya lobiko? Nalobi epayi

na bino, Iyo; mpe oyo ekoki mpo na ngai.

3 Tala, elongobani ete ebele esalema na kati ya bato, na ntina ya bokasi ya mitema na bango, mpe na bokufi ya matoyi na bango, mpe bokufi miso ya mayele na bango, mpe ^amatoyi mangongi na bango; nzokande, Nzambe atonda na boboto mingi koleka mpenza epayi na bango, mpe ^bakombi bango naino te mosika uta na etando ya mboka.

4 Mpe ezali na bato mingi na kati na biso baoyo bazwi ^abimoniseli mingi, mpo bazali nyonso bato na matoyi mangongi te. Mpe mingi lokola bazali bato na matoyi mangongi te mpe bazali na bondimi, bazali kati na ^blisanga na Molimo Mosantu, oyo amimonisaka epayi ya bana ya bato, engebene na bondimi na bango.

5 Mpe sikawa, tala, mibu

27a MOMA Bopemi.
b MOMA Bokufi,
Ya kufa.
c MOMA Azanga kufa,
Bozangi kufa.
d Yoan. 14:2-3;
Etel. 12:32-34;
Mal&May 72:4; 98:18.

[JAROM]
1 1a 1 Nef. 3:12; 5:14.
2a Yako. 3:14; Omin. 1:1.
b 1 Nef. 6.
c MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.
d 2 Nef. 27:6;
Morm. 5:12.

3a Enos. 1:22-23.
b Etel. 2:8-10.
4a Alma 26:22;
Elam. 11:23;
Mal&May 107:18-19.
MOMA Emoniseli.
b MOMA Molimo
Mosantu.

nkama mibale misilaki koleka, mpe bato ya Nefi bakomaki makasi na mboka. Batosaki “kobatela mobeko ya Mose mpe mokolo ya ^bsaba esantu mpo na Nkolo. Mpe ^cbasantolaki te; mpe ^dbatukaki te. Mpe mibeko ya mboka ezalaki makasi mpenza.

6 Mpe bapanzamaki likolo ya etando ya mboka, mpe Balamani lokola. Mpe bazalaki motango mingi mpenza koleka oyo ya Banefi; mpe balingaki “koboma mpe komela makila ya banyama.

7 Mpe esalemaki ete bayelaki biso, Banefi mbala mingi, mpo na kobunda. Kasi ^abakonzi na biso mpe bakambi na biso bazalaki bato ya bokasi na bondimi na ntina ya Nkolo; mpe balakisaki batu nzela ya Nkolo; boye, totelemelaki Balamani mpe tobenganaki bango mosika uta na ^bmboka na biso, mpe tobandaki kotonga bingumba na biso, soki te esika nyonso ya bosangoli libula na biso na bisika makasi.

8 Mpe tokomaki mingi mpenza, mpe topanzanaki likolo ya etando ya mboka, mpe tokomaki bazwi mpenza ya wolo, mpe ya mpauni, mpe ya biloko ya motuya, mpe ya misala ya malonga na mabaya, mpe ya ndako, mpe ya masini, mpe lisusu ya bibende mpe mbengi, mpe motako

mpe ebende makasi, kosalaka ndenge nyonso ya bisaleli ya ndenge na ndenge mpo na kosala bilanga, mpe ^abibundeli ya bitumba—iyo, makonga na nsonge epotu, mpe ekoba, mpe etengu, mpe mosuki, mpe bolengeli nyonso mpo na etumba.

9 Mpe boye lokola tomilenge-laki mpo na kokutana na Balamani, bafulukaki likolo na biso te. Kasi liloba ya Nkolo limonanaki solo, oyo alobaki epayi na batata na biso, kolobaka ete: Mbala mingi lokola bokobomba mitindo na ngai bokofuluka na mboka.

10 Mpe esalemaki ete baprofeta ya Nkolo babandaki kokebisa bato ya Nefi, engebene na liloba ya Nzambe, ete soki babateli mitindo te, kasi bakwei kati na bobuki mobeko, ^abakobebisama nie uta na etando ya mboka.

11 Boye, baprofeta, mpe banganganzambe, mpe balakisi, basalaki na molende kolendisaka na bompikiliki nyonso bato mpo na molende; koteyaka ^amobeko ya Mose, mpe ntina oyo nini mopesamaki; kondimisaka bango mpo na ^bkotalelaka Masiya, mpe kondima na ye oyo akoya ^clokola soki asilaki kozala. Mpe na lolenge oyo bateyaki bango.

12 Mpe esalemaki ete na

5a 2 Nef. 25:24;
Alma 34:13–14.

b Esod. 35:2.
MOMA Mokolo
ya Saba.

c MOMA Bosantoli.

d MOMA Botuki, Kotuka.

6a Yako. 7:24;
Enos. 1:20.

7a Yako. 1:9, 11, 15.

b M ya M 1:14.

8a Mos. 10:8.

10a 1 Nef. 12:19–20;

Omin. 1:5.

11a Yako. 4:5;
Alma 25:15–16.

b 2 Nef. 11:4;

Etel. 12:18–19.

c 2 Nef. 25:24–27;

Mos. 3:13; 16:6.

kosalaka boye babatelaki bango uta na “kobebisama likolo ya etando ya mboka; mpo ^bbasimbaki mitema na bango na liloba, ntango nyonso kolamusaka bango na boyamboli.

13 Mpe esalemaki ete mibu nkama mibale na ntuku misato na mwambe milekaki—na lolenge oyo ya bitumba, mpe boweli, mpe bokabwani, mpo na ntaka ya ntango mingi.

14 Mpe ngai, Jarom, nakokoma

mingi te, mpo bapalaki ezali mike. Kasi tala, bandeko na ngai, bokoki kotanga na “bapalaki mosusu ya Nefi; mpo tala, likolo na yango masolo ya makomi ya bitumba na biso ekomami, engebene na nkoma ya bakonzi, soki te oyo bakomisaki.

15 Mpe napesi bapalaki oyo kati na maboko ya mwana na ngai Omini, ete ekoka kobatelama engebene na “mitindo ya batata na ngai.

BUKU YA OMINI

Omini, Amaloni, Kemisi, Abinadomi, mpe Amaleki, moto na moto na ntango na ye, babateli masolo ya makomi—Mosiya abomboli bato ya Zalayemila, baoyo bayaki uta na Yelusaleme na mikolo ya Sidikiya—Mosiya bamoponi mokonzi likolo na bango—Biboto ya Muleke na Zalayemila babombolaki Koliantumili, moto ya nsuka na kati ya Bayeledede—Mokonzi Benyamina akitani Mosiya—Bato basengeli kobonza milimo na bango lokola libonza na Klisto. Penepene na mibu 323–130 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, esalemaki ete ngai, Omini, etindami ngai na tata na ngai, Jarom, ete nakoma mwa moke likolo ya bapalaki oyo, mpo na kobatela mambi ma kala ya libota na biso—

2 Boye, na mikolo na ngai, nalingi boyeba ete nabundaki mingi na mompanga mpo na kobatela bato na ngai, Banefi, uta na bokwei kati na maboko ya banguna na bango, Balamani. Kasi tala, ngai na ngai moko nazali moto ya nkuna, mpe natosaki te meko mpe mitindo ya Nkolo lokola nasingelaki kosala.

3 Mpe esalemaki ete mibu nkama mibale na ntuku sambo na motoba milekaki, mpe tozalaki na bileko mingi ya kimia; mpe tozalaki na bileko mingi ya etumba ya ndongo mpe ya bosopi makila. Iyo, mpe na nsuka, mibu nkama mibale na ntuku mwambe na mibale milekaki, mpe nabombaki bapalaki oyo engebene na “mitindo ya batata na ngai; mpe napesaki yango na

12a Etel. 2:10.
b Alma 31:5.

14a 1 Nef. 9:2–4.
15a Yako. 1:1–4.

[OMINI]
1 3a Yako. 1:1–4; Jar. 1:15.

mwana na ngai Amaloni. Mpe natie nsuka.

4 Mpe sikawa ngai, Amaloni, nakomi makambo nyonso kani nakomi, oyo ezali moke, na buku ya tata na ngai.

5 Tala, esalemaki ete mibu nkama misato na ntuku mibale milekaki, mpe eteni eleki nkuna ya Banefi ^aebebisamaki.

6 Mpo Nkolo alingaki te kopesa nzela, esilaki ye kokamba bango uta na mboka ya Yelusalem mpe kobatela mpe kobomba bango uta na bokwei kati na maboko ya banguna na bango, iyo, alingaki te kopesa nzela ete bosolo ya maloba elakisama te, iyo, oyo alobaki epayi ya batata na biso, kolobaka ete: Mbala mingi lokola ekobomba bino te mitindo na ngai bokofuluka te na mboka yango.

7 Boye, Nkolo abimelaki bango na bosambisi monene; nzokande, abikisaki basembo ete bawa te, kasi abikisaki bango uta na maboko ya banguna na bango.

8 Mpe esalemaki ete napesaki bapalaki epayi ya ndeko na ngai Kemisi.

9 Sikawa ngai, Kemisi, nakomi makambo nini moke nakomi, kati na buku se moko wana elongo na ndeko na ngai; mpo tala, namonaki ya nsuka oyo akomaki, ete akomaki yango na loboko ya ye moko; mpe akomaki yango na mokolo oyo apesaki yango epayi na ngai. Mpe na lolenge oyo tobatelaki masolo ya

makomi, mpo ezali engebene na mitindo ya batata na biso. Mpe natie nsuka.

10 Tala, ngai, Abinadomi, nazali mwana ya Kemisi. Tala, esalemaki ete namonaki etumba mpe boweli boike kati na bato na ngai, Banefi, mpe Balamani; mpe ngai, elongo na mompanga na ngai moko, nalongolaki bomoi ya mingi ya Balamani mpo na kobatela bandeko na ngai.

11 Mpe tala, lisolo ya makomi ya bato oyo ekomami na bapalaki oyo ezali na bakonzi, engebene na nkola; mpe nayebi emoniseli moko te longola se boye ekomamaki, mpe lisakoli te; yango wana, oyo ekomami awa ekoki. Mpe natie nsuka.

12 Tala, nazali Amaleki, mwana ya Abinadomi. Tala, nakoloba epayi na bino mwa moke mpo na oyo etali Mosiya, oyo atiamaki mokonzi likolo ya mboka ya Zalayemila; mpo tala, akebisamaki na Nkolo ete akima uta na mboka ya ^aNefi, mpe mingi lokola balingaki koyoka mongongo ya Nkolo basengelaki lisusu ^bkokende uta na mboka elongo na ye, kati na esobe—

13 Mpe esalemaki ete asalaki mpenza lokola Nkolo atindaki ye. Mpe bakendaki uta na mboka kati na esobe, lokola mingi balingaki koyokela mongongo ya Nkolo; mpe bakambamaki na mateya mpe masakoli mingi. Mpe bateyamaki ntango nyonso na liloba ya Nzambe; mpe

^a Jar. 1:9–10.

^{12a} 2 Nef. 5:6–9.

^b Yako. 3:4.

bakambamaki na nguya ya loboko na ye, na nzela ya esobe, kino bakomaki kati na mboka oyo ebiangami mboka ya Zalayemila.

14 Mpe babombolaki bato, bato bazalaki kobiangama bato ya ^aZalayemila. Sikawa, ezalaki bosepeli monene na kati ya bato ya Zalayemila; mpe lisusu Zalayemila asepelaki mpenza, mpo Nkolo atindaki bato ya Mosiya elongo na ^bbalalaki ya motako oyo ezalaki na lisolo ya makomi ya Bayuda.

15 Tala, esalemaki ete Mosiya abombolaki ete ^abato ya Zalayemila bayaki uta na Yelusaleme na ntango oyo ^bSidikiya, mokonzi na Yuda, amemamaki mokangemi na Babiloni.

16 Mpe bakendaki mobembo na esobe, mpe bamemamaki na loboko ya Nkolo na bokatishi ya mai monene, kokendaka na mboka wapi Mosiya abombolaki bango; mpe bafandaki kuna uta ntango wana kokende liboso.

17 Mpe na ntango oyo Mosiya abombolaki bango, bakomaki baike koleka. Nzokande, bazalaki na bitumba mingi mpe boweli ya ndongo, mpe bakweyaki na mompanga mbala na mbala; mpe elobeli na bango ebebaki; mpe bamemaki ^amasolo ya makomi elongo na bango te; mpe

bawanganaki kozala ya Mokeli na bango; mpe Mosiya, bato ya Mosiya mpe te, bakokaki kososola yango te.

18 Kasi esalemaki ete Mosiya asalaki ete bateyama na lokota na ye. Mpe esalemaki ete esilaki bango koteyama na lokota ya Mosiya, Zalayemila apesaki mambi ma kala ya libota ya batata na ye, engebene na bokundoli na ye; mpe ekomami, kasi na balalaki oyo te.

19 Mpe esalemaki ete bato ya Zalayemila, mpe ya Mosiya, ^abawanganaki elongo; mpe ^bMosiya aponamaki kozala mokonzi na bango.

20 Mpe esalemaki ete na mikolo ya Mosiya, ezalaki na libanga monene oyo bamemaki epayi na ye na minkoma likolo na yango; mpe ^aalimbolaki minkoma na lisalisi ya likabo mpe nguya ya Nzambe.

21 Mpe nkoma ezali kopesa lisolo ya ^aKoliantumili moko, mpe bobomi ya bato na ye. Mpe Koliantumili abombolamaki na bato ya Zalayemila; mpe afandaki elongo na bango na ntaka ya sanza libwa.

22 Ezali mpe koloba mwa maloba moke mpo na oyo etali batata na ye. Mpe baboti na ye ya yambo bayaki uta na ^alinongi, na ntango Nkolo ^babulunganisaki

14a MOMA Zalayemila.

b 1 Nef. 3:3, 19-20;
5:10-22.

15a Mos. 25:2.

b Yil. 39:1-10;
Elam. 8:21.

17a Mos. 1:2-6.

19a Mos. 25:13.

b Omin. 1:12.

20a Mos. 8:13-19.

MOMA Momoni.

21a Etel. 12:1.

MOMA Koliantumili.

22a Etel. 1:1-5.

b Gen. 11:6-9;

Mos. 28:17;

Etel. 1:33.

lokota ya bato; mpe maloba makasi ya Nkolo makweyaki likolo na bango engebene na masambisi na ye, oyo ezali alima; mpe ‘mikuwa na bango milali ya kopanzama na mboka epayi na nordi.

23 Tala, ngai, Amaleki, nabotamaki na mikolo ya Mosiya; mpe nazalaki na bomoi mpo na komona liwa na ye; mpe “Benyamina, mwana na ye, akonzaki na esika na ye.

24 Mpe tala, namonaki, na mikolo ya mokonzi Benyamina, etumba ya ndongo mpe bosopi makila kati na Banefi mpe Balamani. Kasi tala, Banefi bazwaki litomba mingi likolo na bango; iyo, na lolenge ete mokonzi Benyamina abenganaki bango libanda ya mboka Zalayemila.

25 Mpe esalemaki ete nabadaki kozala mobange; mpe, lokola nazalaki na nkona te, mpe nayebaki ete mokonzi “Benyamina azalaki moto moko moyengebene liboso ya Nkolo, boye, ^bnakopesa bapalaki oyo epayi na ye, kolendisaka bato nyonso mpo na koya epayi na Nzambe, Moko Mosantu ya Yisalaele, mpe kondima masakoli, mpe bimoniseli, mpe lisalisi ya banjelu, mpe likabo ya koloba minoko, mpe likabo ya bolimboli nkota, mpe ‘makambo nyonso oyo ezali malamumu; mpo ezali na

eloko moko te oyo ezali malamumu longola se soki ewuti na Nkolo; mpe oyo ezali ya mabe ewuti na zabulu.

26 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, nalingi ete “boya epayi ya Klisto, oyo azali Moko Mosantu ya Yisalaele, mpe bokabola na ye lobiko, mpe na ye nguya ya bosikoli. Iyo, boya epayi na ye, mpe ^bbobonza milimo na bino mibimba lokola ‘libonza epayi na ye, mpe bokoba na “kokilaka bilei mpe kosambelaka, mpe botia molende kino na nsuka; mpe lokola Nkolo azali na bomoi bokobikisama.

27 Mpe sikawa nalingi koloba mwa moke mpo na oyo etali mwa motango moke ya baoyo bakendaki kati na esobe mpo na kozonga na mboka ya Nefi; mpo ezalaki na motango monene ya baoyo bazalaki na mposa ya kozwa mboka ya bosangoli libula na bango.

28 Boye, bamataki kati na esobe. Mpe lokola mokambi na bango azalaki moto ya mpiko mpe moto ya makasi, mpe moto na matoyi mangongi, boye abimisaki boweli na kati na bango; mpe “babomaki bango nyonso, longola se ntuku mitano, na esobe, mpe bazongaki lisusu na mboka ya Zalayemila.

29 Mpe esalemaki ete bakamataki mpe lokola basusu na

22c Mos. 8:8.

23a M ya M 1:3.

25a M ya M 1:17–18;

Mos. 29:13.

b M ya M 1:10.

c Alma 5:40;

Etel. 4:12;

Mor. 7:15–17.

26a Yako. 1:7;

Alma 29:2;

Mor. 10:32.

b MOMA Mbeka.

c 3 Nef. 9:20.

d MOMA Bokili, Kokila.

28a Mos. 9:1–4.

motango monene, mpe bake-ndaki mobembo na bango lisusu kati na esobe.

30 Mpe ngai, Amaleki, naza-laki na ndeko mobali, oyo lisusu akendaki elongo na bango; mpe

uta kala nayoka te nsango mpo na ntina na bango. Mpe nazali penepene ya kolala na lilita na ngai; mpe “bapalaki oyo etondi. Mpe natie nsuka na maloba na ngai.

MALOBA YA MORMON

Mormon asali bokuse ya bapalaki ya minene ya Nefi—Atii bapalaki ya mike esika moko na bapalaki esusu—Mokonzi Benyamina afa-ndisi kimia na mboka. Penepene na 385 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa ngai, “Mormon, Mekomi ngai mpembeni mpo na kopesa lisolo ya makomi oyo nazalaki kosala kati na maboko ya mwana na ngai Moroni, tala namonaki penepene na bobebisami nyonso ya bato na ngai, Banefi.

2 Mpe elekaki “monkama mingi ya mibu nsima ya boyei ya Klisto ete napesi masolo ya makomi oyo kati na maboko ya mwana mobali na ngai; mpe nabanzi ete akotatola bobebisami mobimba ya bato na ngai. Kasi tika Nzambe asala ete abikisa yango, ete akoka kokoma mwa moke mpo na ntina na bango, mpe mwa moke mpo na

ntina ya Klisto, ete mbele mokolo moko makoka ^bkopesa bango litomba.

3 Mpe sikawa, nakoloba mwa moke mpo na ntina ya oyo nakomaki; mpo esilaki ngai kosala “bokuse uta na ^bbapalaki ya Nefi, kino na boyangeli ya mokonzi Benyamina, oyo Amaleki alobelaki, nalukaki na kati ya “masolo ya makomi oyo bapesaka kati na maboko na ngai, mpe nakutaki bapalaki oyo, oyo ezali na lisolo moke ya baprofeta, uta na Yakobo kino na boyangeli ya mokonzi oyo “Benyamina, mpe lisusu mingi ya maloba ya Nefi.

4 Mpe makambo oyo ezali likolo ya bapalaki oyo “makosapelisa ngai, mpo na masakoli ya boyei ya Klisto; mpe batata na ngai bayebaki ete mingi na yango ekokisamaki; iyo, mpe lisusu nayebi ete makambo mingi lokola masakolamaki mpo

30a 1 Nef. 6.

[MALOBA YA MORMON]

1 1a 3 Nef. 5:9–12;

Morm. 1:1–4; 8:1, 4–5.

MOMA Mormon,

Profeta ya Banefi.

2a Morm. 6:5–6.

b Mal&May 3:16–20.

3a Mal&May 10:44.

b Mal&May 10:38–40.

c Mos. 1:6;

Elam. 3:13–15;

Morm. 4:23.

d Omin. 1:23.

4a 1 Nef. 6:5.

na oyo etali biso kina mokolo oyo masili kokokisama, mpe lokola mingi ezali kokende mosika nsima na mokolo oyo esengeli na ntembe te kosalema—

5 Boye, naponaki “makambo oyo, mpo na kosilisa lisolo ya makomi na ngai na yango, oyo etikali ya lisolo ya makomi na ngai nakokamata uta na ^bbapalaki ya Nefi; mpe nakoki kokoma te ‘eteni ya nkama ya makambo ya bato na ngai.

6 Kasi tala, nakokamata bapalaki oyo, oyo ezali na masakoli mpe bimoniseli oyo, mpe nakotia yango elongo na oyo etikali ya lisolo ya makomi na ngai, mpo ezali ya boponi epayi na ngai; mpe nayebi ete ekozala ya boponi epayi ya bandeko na ngai.

7 Mpe nasali oyo mpo na “ntina ya bwania; mpo boye eyebisamaki epayi na ngai, engebene na misala ya Molimo ya Nkolo oyo azali na ngai. Mpe sikawa, nayebi makambo nyonso te; kasi Nkolo ^bayebi makambo nyonso oyo ekoya; boye, asali kati na ngai mpo na kosala engebene na bolingi na ye.

8 Mpe “losambo na ngai na Nzambe ezali mpo na ntina ya bandeko na ngai, ete bakoka mbala moko lisusu koya na boyebi ya Nzambe, iyo, bosikoli ya

Klisto; ete bakoka kozala lisusu ^bbato ya kosepela.

9 Mpe sikawa ngai, Mormon, nalingi kosilisa lisolo ya makomi na ngai, oyo nakamataki uta na bapalaki ya Nefi; mpe nasali yango engebene na boyebi mpe bososoli boye Nzambe ape-saki ngai.

10 Boye, esalemaki ete esilaki Amaleki ^akopesa bapalaki oyo na maboko ya mokonzi Benyamina, akamataki yango mpe atiki yango elongo na ^bbapalaki mosusu, oyo ezali na masolo ya makomi ekitanisamaki na ^cbakonzi, uta nkola na nkola kino na mikolo ya mokonzi Benyamina.

11 Mpe ekitanisamaki uta na mokonzi Benyamina, uta nkola na nkola, kino makweyaki kati na ^amaboko na ngai. Mpe ngai, Mormon, nasambeli Nzambe ete ebatelama uta na ntango oyo kokende liboso. Mpe nayebi ete makobatelama; mpo ezali na makambo minene oyo ekomami likolo na yango, uta na oyo bato na ngai mpe bandeko na bango ^bbakosambisama na mokolo monene mpe ya nsuka, engebene na liloba ya Nzambe oyo ekomami.

12 Mpe sikawa, mpo na oyo etali mokonzi oyo Benyamina—Ezalaki na mwa boweli moke na kati ya bato na ye moko.

5a ELKOL biloko oyo ezali kosepelisa ye, etangami na molongo 4.

b 1 Nef. 9:2.

c 3 Nef. 5:8–11; 26:6–12.

7a 1 Nef. 9:5; 19:3;

Mal&May 3:12–20; 10:1–19, 30–47.

b MOMA Moyebi ya Nyonso.

8a 2 Nef. 33:3–4;

Enos. 1:11–12.

b 2 Nef. 30:6.

10a Omin. 1:25, 30.

b 1 Nef. 9:4.

c Jar. 1:14.

11a 3 Nef. 5:8–12; Morm. 1:1–5.

b 2 Nef. 25:18; 29:11;

33:11–15;

3 Nef. 27:23–27.

13 Mpe esalemaki lisusu ete mampinga ya Balamani maki-taki uta na “mboka ya Nefi, mpo na kobunda na bato na ye. Kasi tala, mokonzi Benyamina asangisaki mampinga na ye esika moko, mpe atelemelaki bango; mpe abundaki na makasi ya loboko ya ye moko, na ^bmompanga ya Labana.

14 Mpe na makasi ya Nkolo bawelanaki na banguna na bango, kino babomaki nkoto mingi ya Balamani. Mpe esalemaki ete bawelaki na Balamani kino babenganaki bango uta na mboka nyonso ya bosangoli libula na bango.

15 Mpe esalemaki ete esilaki “baKlisto ya lokuta kozala, mpe minoko na bango kokangama, mpe kopesama etumbu engebene na mabe na bango;

16 Mpe esilaki baprofeta ya lokuta kozala, mpe bateyi mpe balakisi ya lokuta na kati ya bato,

mpe esilaki baoyo nyonso kopesama etumbu engebene na mabe na bango; mpe esilaki boweli boike mpe bokabwani kozala epayi ya Balamani, tala, esalemaki ete mokonzi Benyamina, na lisalisi ya “baprofeta basantu oyo bazalaki na kati ya bato na ye—

17 Mpo tala, mokonzi Benyamina azalaki moto “mosantu, mpe ayangelaki likolo ya bato na ye na bosembo; mpe ezalaki na bato basantu mingi na mboka, mpe bateyaki liloba ya Nzambe na ^bnguya mpe likoki; mpe basalelaki ‘maloba ya makasi mingi mpo na matoyi mangongi ya bato—

18 Boye, na lisalisi ya baye, mokonzi Benyamina, na kosalaka na bokasi nyonso ya nzoto na ye mpe na nguya ya molimo na ye mobimba, mpe lisusu baprofeta, afandisaki mbala moko mosusu kimia na mboka.

BUKU YA MOSIYA

MOKAPO 1

Mokonzi Benyamina ateyi bana mibali na ye lokota mpe masakoli ya batata na bango—Eyamba mpe bompenza na bango bobatelamaki na ntina ya masolo ya makomi oyo

ebombamaki likolo ya bapalaki ya ndenge na ndenge—Mosiya apunami lokola mokonzi mpe apesami mokumba ya kobatela masolo ya makomi mpe biloko misusu. Pene-pene na mibu 130–124 Liboso na mbotama ya Klisto.

13a Omin. 1:12.

b 1 Nef. 4:9;

2 Nef. 5:14;

Yako. 1:10; Mos. 1:16;

Mal&May 17:1.

15a MOMA Motelemeli

Klisto.

16a Enos. 1:22.

17a Alma 13:26.

b Alma 17:2–3.

c Mor. 9:4;

Mal&May 121:41–43.

MPE sikawa ezalaki lisusu te na boswani na “mboka mombimba ya Zalayemila, na kati ya bato nyonso oyo bazalaki ya monkonzi Benyamina, boye ete monkonzi Benyamina azalaki kaka na kimia na ntango nyonso oyo etikalaki mikolo na ye.

2 Mpe esalemaki ete azalaki na bana mibali Misato; mpe abiangaki nkombo na bango Mosiya, Elolumi, mpe Elamani. Mpe asalaki ete “bateyama na ^blokota nyonso ya batata na ye, ete na nzela wana bakoka kokoma bato ya bososoli; mpe ete bakoka koyeba mpo na oyo etali masakoli oyo elobamaki na minoko ya batata na bango, oyo epesamaki bango na loboko ya Nkolo.

3 Mpe ateyaki lisusu bango mpo na oyo etali masakoli oyo ekomamaki likolo ya bapalaki ya motako, kolobaka: Bana mibali na ngai, nalingi bomikundola ete soki ezalaka “bapalaki oyo te, oyo ezali na masolo ya makomi mpe mitindo oyo, to-sengelaki koyoka mpasi kati na ^bbozangi koyeba, kutu na ntango ya lelo, koyebaka te mibombamo ya Nzambe.

4 Mpo ekokaki te kosalema ete tata na biso, Lehi, akoka komikundola lisusu makambo oyo nyonso, mpo na kolakisa yango na bana na ye, longola se

soki ezalaki na lialisi ya bapalaki oyo; mpo lokola bateyaki ye na “lokota ya Baejipito boye akokaki kotanga minkoma oyo ezalaki likolo, mpe kolakisa yango na bana na ye, ete boye bakokaki kolakisa yango na bana na bango, mpe bongo kokokisaka mitindo ya Nzambe, kutu kino na ntango ya lelo.

5 Nazali koloba epayi na bino, bana mibali na ngai, soki ezalaka te mpo na biloko oyo, oyo ebombamaki mpe “ebatelamaki na loboko ya Nzambe, ete ^btokoka kotanga mpe kososola “mibombamo na ye, mpe kozala na mitindo na ye ntango nyonso liboso ya miso na biso, ete kutu batata na biso balingaki moke moke kobebisama na bozangi boyambi, mpe tolingaki kozala lokola bandeko na biso, Balamani, baoyo bayebi eloko moko te mpo na oyo etali makambo oyo, soki te kutu bazali kondima yango te ntango balakisami yango, na ntina ya “mimesano ya batata na bango, oyo elongobani te.

6 O bana mibali na ngai, nalingi bomikundola ete maloba oyo ezali solo, mpe lisusu ete masolo ya makomi oyo ezali “solo. Mpe tala, lisusu bapalaki ya Nefi, oyo ezali na masolo ya makomi mpe maloba ya batata na biso uta na

1 1a Omin. 1:13.
2a Mos. 4:14-15;
Mal&May 68:25, 28.
b Morm. 9:32.
3a MOMA Bapalaki.
b Alma 37:8-9.

4a JS—Mambi ya
Kala 1:64.
5a MOMA Makomi—
Makomi esengeli
kobombama.
b Dut. 6:6-8.

c MOMA Mibombamo
ya Nzambe.
d Mos. 10:11-17.
6a 1 Nef. 1:3;
2 Nef. 33:10-11;
Mor. 10:27.

ntango batikaki Yelusaleme kino sikawa, mpe ezali solo; mpe tokoki koyeba bosolo na yango mpo tozali na yango liboso ya miso na biso.

7 Mpe sikawa, bana mibali na ngai, nalingi ete bomikundola "koluka yango na molende, ete bokoka kozwa litomba na yango; mpe nalingi ete ^bbobatela mitindo ya Nzambe, ete bokoka ^ckofuluka na mboka yango engebene na ^abilako oyo Nkolo asalaki epayi ya batata na biso.

8 Mpe mokonzi Benyamina ateyaki bana mibali na ye makambo mingi mosusu, oyo ekomami na buku oyo te.

9 Mpe esalemaki ete esilaki mokonzi Benyamina kotia nsuka na koteyaka bana mibali na ye, ete akomaki mobange, mpe amonaki ete asengelaki kala mingi te kokende nzela ya mabele nyonso; boye, akanisaki ete elongobanaki ete apesa bokonzi epayi ya moko ya bana mibali na ye.

10 Boye, bamemaki Mosiya liboso na ye; mpe oyo ezali maloba oyo alobaki epayi na ye, kolobaka: Mwana mobali na ngai, nalingi ete osala liyebisi moko epayi na epayi na mboka oyo mobimba na kati ya bato nyonso oyo, to ^abato ya Zalayemila, mpe bato ya Mosiya banyo bafandi na mboka, ete na nzela wana bakoka kosangana

esika moko; mpo, na mokolo ya nsima nakoyebisa epayi ya bato oyo na ngai na monoko na ngai moko ete ozali ^bmokonzi mpe moyangeli likolo ya bato baye, oyo Nkolo Nzambe na biso apeesaki biso.

11 Mpe lisusu, nakopesa bato oyo ^ankombo, ete na yango bakoka kokesenisama likolo ya bato nyonso oyo Nkolo Nzambe amemaki uta na mboka ya Yelusaleme; mpe oyo nakosala mpo bazalaki bato ya molende na kobatelaka mitindo ya Nkolo.

12 Mpe nakopesa epayi na bango nkombo oyo ekolongolama soki moke te, longola se soki ezali na nzela ya ^abobuki mobeko.

13 Iyo, mpe lisusu nalobi epayi na yo, ete soki bato oyo basungami mpenza na Nkolo bakwei kati na ^abobuki mobeko, mpe bakomi bato ya nkuna mpe bato ya ekobo, ete Nkolo akosundola bango, ete na yango bakoma ^bbato ya bolembu lokola bandeko na bango; mpe ^cakobatela bango lisusu te na nguya na ye ezanga emekiseli mpe ya kokamwa, lokola abatelaki kino sikawa batata na biso.

14 Mpo nakoloba epayi na yo, ete soki atandolaki te loboko na ye na kobatelaka batata na biso basengelaki kokweya kati na maboko ya Balamani, mpe

7a MOMA Makomi.

b Mos. 2:22;

Alma 50:20-22.

c Nze. 122:6;

1 Nef. 2:20.

d Alma 9:12-14.

10a Omin. 1:14.

b Mos. 2:30.

11a Mos. 5:8-12.

12a MOMA Lisumu.

13a Ebe. 6:4-6.

b Elam. 4:24-26.

c Mal&May 103:8-10.

kokoma bato oyo bazwi likama ya boyini na bango.

15 Mpe esalemaki ete esilaki mokonzi Benyamina kotia nsuka na maloba oyo na mwana mobali na ye, ete apesaki ye mokumba mpo na oyo etali makambo nyonso ya bokonzi.

16 Mpe lisusu, apesaki ye mokumba mpo na oyo etali masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya ^a“bapalaki ya motako; mpe lisusu bapalaki ya Nefi; mpe lisusu, ^bmompanga ya Labana, mpe ^clibungutulu to mokambi, oyo ekambaki batata na biso na nzela ya esobe, oyo engelamaki na loboko ya Nkolo ete na yango bakokaki kokambama, moko na moko engebene na bokebi mpe molende oyo bapesaki epayi na ye.

17 Boye, lokola bazangaki bondimi bafulukaki te to bakendaki liboso mpe te na mobembo na bango, kasi ^a“bazongisamaki nsima, mpe bamilukelaki nkanda ya Nzambe likolo na bango; mpe boye babetamaki na nzala mpe mitungisi ya nsomo, mpo na kolamusa bango na bokundoli ya mosala na bango.

18 Mpe sikawa, esalemaki ete Mosiya akendaki mpe asalaki lokola tata na ye atindaki ye, mpe asakolaki epayi ya bato nyonso oyo bazalaki na mboka ya Zalayemila ete na yango bakokaki kosangana bango moko esika

moko; mpo na kokende na tempelo koyoka maloba oyo tata na ye akolobela bango.

MOKAPO 2

Mokonzi Benyamina azali kolobela bato na ye—Apesi lisusu lisolo ya bomoi ya alima, ya malonga, mpe ya molimo na boyangeli na ye—Apesi bango toli mpo na kosalela Mokonzi na bango na Lola—Baoyo batombokaka na Nzambe bakoyoka mpasi ya nsomo lokola moto oyo mozimaka te. Penepene na mobu 124 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete esilaki Mosiya kosala lokola Tata na ye atindaki ye, mpe kosala bosakoli bipayi na mboka mobimba, ete bato basanganaki bango moko esika moko bipayi na mboka mobimba, ete bamataki na tempelo mpo na koyoka maloba oyo mokonzi Benyamina alingaki kolobela bango.

2 Mpe ezalaki na motango moko monene ya bato, kutu mingi bongo ete batangaki bango te; mpo bayikanaki mpenza mpe bakomaki motango monene na mboka.

3 Mpe bakamataki lisusu ^a“babotami ya yambo ya bibwele na bango, ete bakoka ^b“kotumba mbeka mpe kopesa ^c“mabonza matumbama ^d“engebene na mobeke ya Mose;

4 Mpe lisusu ete bakoka kopesa

16a Mos. 1:3.

b 1 Nef. 4:8–19;

M ya M 1:13;

Mal&May 17:1.

c 1 Nef. 16:10.

17a 1 Nef. 18:12–13.

2 3a Gen. 4:4.

b MOMA Mbeka.

c 1 Nef. 5:9.

d 2 Nef. 25:24;

Alma 30:3; 34:13–14.

matondi na Nkolo Nzambe na bango, oyo amemaki bango uta na mboka ya Yelusaleme, mpe oyo abikisaki bango uta na mboko ya banguna na bango, mpe “aponaki bato ya boyengebene mpo na kozala ^bbateyi na bango, mpe lisusu moyengebene mpo na kozala mokonzi na bango, oyo afandisaki kimia na ‘mboka ya Zalayemila, mpe oyo alakisaki bango ^dkobatela mitindo ya Nzambe, ete bakoka kosepela mpe kotondisama na ^ebolingo epayi ya Nzambe mpe bato nyonso.

5 Mpe esalemaki ete ntango bakomaki na tempelo, batelemisaki biema na bango nzinganzinga mpembeni, moto na moto engebene na ^llibota na ye, oyo ezalaki na mwasi na ye, mpe bana mibali na ye, mpe bana basi na ye, mpe bana mibali na bango, mpe bana basi na bango, uta na nkulutu kino na leki, libota na libota kozalaka ya kokabwana moko na mosusu.

6 Mpe batelemisaki biema na bango nzinganzinga mpembeni na tempelo, moto na moto kotalisaka ekuke ya ^aema na ye na ngambo ya tempelo, ete na boye bakokaki kofanda na biema na bango mpe koyoka maloba oyo mokonzi Benyamina alingaki kolobela bango;

7 Mpo ebele ya bato yango bazalaki na motango monene ete mokonzi Benyamina akokaki te koteya bango nyonso kati na bifelo ya tempelo, boye atongisaki linongi, ete na yango bato na ye bakokaki koyoka maloba oyo alingaki kolobela bango.

8 Mpe esalemaki ete abandaki kolobela bato na ye uta na linongi; mpe bakokaki te nyonso koyoka maloba na ye mpo na monene ya ebele ya bato yango; boye asalaki ete maloba oyo alobaki makomisama mpe matindama na kati na bango oyo bazalaki te na nse ya lokito ya mongongo na ye, ete bakoka bango mpe lisusu kozwa maloba na ye.

9 Mpe oyo ezali maloba oyo ^aalobaki mpe akomisaki, kolobaka: Bandeko na ngai, bino nyonso oyo bosangani bino moko esika moko, bino baoyo bokoki koyoka maloba na ngai oyo nakoloba epayi na bino na mokolo oyo; mpo natindi bino te komata awa mpo na ^bkosakana na maloba oyo nakoloba, kasi ete ^cboyokela ngai, mpe bofungola matoyi na bino ete bokoka koyoka, mpe ^dmitema na bino ete bokoka kososola, mpe ^emayele na bino ete ^fmibombamo ya Nzambe mikoka kofungwana na miso na bino.

4a MOMA Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi.
b Mos. 18:18-22.
MOMA Koteya to kolakisa, Molakisi.
c Omin. 1:12-15.

d Yoan. 15:10.
e MOMA Bolingo.
5a MOMA Libota.
6a Esod. 33:8-10.
9a Mos. 8:3.
b Mal&May 6:12.
c MOMA Koyoka.

d Mos. 12:27;
3 Nef. 19:33.
e MOMA Mayele.
f MOMA Mibombamo ya Nzambe.

10 Natindi bino te komata awa ete ^abobanga ngai, to ete bomikundola ete ngai, se na ngai moko nazali koleka moto ya kufa.

11 Kasi nazali lokola se bino moko, nayangelami na bolembu ya ndenge nyonso na nzoto mpe na mayele; kasi naponamaki na bato oyo, mpe nabulisamaki na tata na ngai, mpe napesamaki nzela na loboko ya Nkolo ete nazala moyangeli mpe moko-nzi likolo ya bato oyo; mpe nabombamaki mpe nabatelamaki na nguya na ye ezanga emekiseli, mpo na kosalela bino na bokasi, mayele mpe makasi nyonso oyo Nkolo apesaki epayi na ngai.

12 Nalobi epayi na bino ete lokola napesamaki nzela mpo na kolekisa mikolo na ngai na kosalelaka bino, kutu kino na ntango oyo, mpe nalukaki ^awolo soki mpe mpauni te soki mpe lolenge moko ya bozwi uta na bino te;

13 Mpe napesaki te nzela ete bokangama na boloko, to ete bokomisama baumbu moko na mosusu, to ete boboma, to bopunza, to boyiba, to bosala ekobo; to kutu napesaki te nzela ete bokoka kosala nkuna ya lolenge moko, mpe nalakisaki bino ete bosengeli kobomba mitindo ya Nkolo, na makambo nyonso oyo atindaki bino—

14 Mpe kutu ngai, ngai moko,

^anasalaki na maboko na ngai moko ete nakoka kosalela bino, mpe ete botungisama te na bozito ya mpako, mpe ete eloko moko te eya likolo na bino oyo ekozala mpasi mpo na koku-mba—mpe na makambo oyo nyonso oyo nalobaki, bino moko bozali banzeneneke mokolo oyo.

15 Kasi, bandeko na ngai, nasalaki te makambo oyo mpo ete nakoka komibeta ntolo, mpe nalobeli te makambo oyo ete na yango nakoka kofunda bino; kasi nalobeli bino makambo oyo ete bokoka koyeba ete nakoki koyanola na ^amayele ya motema oyo mozanga elindo liboso ya Nzambe na mokolo oyo.

16 Tala, nalobi epayi na bino ete mpo nalobelaki bino ete nalekisaki mikolo na ngai na kosalelaka bino, nazali na mposa ya komibeta ntolo te, mpo nazalaki mpenza kosalela Nzambe.

17 Mpe tala, nalobeli bino makambo oyo ete bokoka koyekola ^abwania; ete bokoka koyekola ete ntango bozali ^bkosalela ^cbani-nga bazalani na bino bozali mpenza kosalela Nzambe na bino.

18 Tala, bobiangaki ngai moko-nzi na bino; mpe soki ngai, oyo bobiangi mokonzi na bino, nazali kosala mpenza mpo na ^akosalela bino, bongo esengeli bino te kosala mpo na kosalela moko na mosusu?

10a MOMA Bobangi.

12a Mis. 20:33–34.

14a 1 Kol. 9:18.

15a MOMA Mayele ya motema.

17a MOMA Bwania.

b Mat. 25:40;

Yak. 1:27;

Mal&May 42:29–31.

MOMA Kosalela.

c MOMA Bandeko

bandimi, Ndeko

mobali;

Ndeko ya mwasi.

18a Mat. 20:26–27.

19 Mpe tala lisusu, soki ngai, oyo bobiangi mokonzi na bino, oyo alekisaki mikolo na ye na kosalelaka bino, mpe azalaki nzokande kosalela Nzambe, ebongi ngai te na matondi uta epayi na bino, O lolenge boni esengeli bino “kotonda Mokonzi na bino ya lola!

20 Nalobi epayi na bino, bandede na ngai, ete soki bokozongisa matondi mpe “masanzoli nyonso oyo molimo na bino mobimba mozali na nguya ya kozwa, na ^bNzambe wana oyo akelaki bino, mpe abombaki mpe abatelaki bino, mpe asalaki ete bosepela, mpe apesaki nzela ete bozala na kimia moko na mosusu—

21 Nalobi epayi na bino ete soki bosaleli ye oyo akelaki bino uta na ebandeli, mpe azali kobatela bino mokolo na mokolo, na kopesaka bino mpema, ete bokoka kozala na bomoi mpe koningana mpe kosala engebene na “bolingi na bino moko, mpe kutu kosungaka bino uta ngonga moko na mosusu—Nalobi, soki bokosalela ye na molimo na bino mobimba nzokande bokozala ^bbasali baoyo bazangi litomba.

22 Mpe tala, nyonso oyo asengi bino ezali se “kobomba ^bmitindo na ye; mpe alakaki bino ete soki

bokobomba mitindo na ye bokofuluka na mboka yango; mpe ‘abongwanaka soki moke te uta na oyo alobaki; boye, soki “bobombi mitindo na ye akopambola bino mpe akofulukisa bino.

23 Mpe sikawa, na esika ya yambo, akelaki bino, mpe apesaki bino ya bomoi na bino, mpo na yango bozali na niongo epayi na ye.

24 Mpe ya mibale, asengi bino ete bosala lokola atindaki bino; mpo na oyo soki bosali, “akopambola bino sasaipi; mpe boye afutaki bino. Mpe bozali naino na niongo na ye, mpe bozali, mpe bokozala, libela na libela; boye, ntina nini esengeli bino komibeta ntolo?

25 Mpe sikawa natuni, ekoki bino koloba likambo na bino moko? Nayanoli, Te. Bokoki te koloba ete bozali mpenza kutu lokola mputulu ya mabele; nzokande “bokelamaki na ^bmputulu ya mabele; nzokande tala, yango ezali na ye oyo akelaki bino.

26 Mpe ngai, kutu ngai, oyo bobiangi mokonzi na bino, nazali moto malamau te koleka oyo bozali bino moko; mpo nazali mputulu mpe lokola. Mpe bomoni ete nakomi mobange, mpe nakomi penepene na kotika nzoto oyo ya kufa na mama na ye mabele.

19a MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

20a 1 Nef. 18:16.

^b MOMA Bonzambe, Nzambe.

21a MOMA Nguya ya boponi.

^b Luk. 17:7–10.

22a Lew. 25:18–19; 2 Nef. 1:9.

^b MOMA Mitindo ya Nzambe.

^c Mal&May 3:1–2.

^d Mal&May 14:7; 58:2–3.

24a MOMA Apambolami, Kopambola, Lipamboli.

25a MOMA Bokeli, Kokela.

^b Gen. 3:19; Yako. 2:21.

27 Boye, lokola nalobaki epayi na bino ete nasalaki bino, “kotambolaka na mayele ya motema mazanga elindo liboso ya Nzambe, kutu boye ngai na ntango oyo nasalaki ete bosangana esika moko, ete nakoka komonana na mpamela te, mpe ete ^bmakila eya te likolo na ngai, wana ekotelema ngai mpo na kosambisama na Nzambe mpo na makambo oyo atindaki ngai mpo na oyo etali bino.

28 Nalobi epayi na bino ete nasalaki ete bosangana esika moko ete nakoka “kosukola bilamba na ngai uta na makila na bino, na eleko oyo ya ntango ekomi ngai penepene ya kokita na lilita na ngai, ete nakoka kokita na kimia, mpe ^bmolimo na ngai mozanga kufa mokoka kokutana elongo na ‘lingomba ya bayembi likolo na koyembaka masanzoli ya Nzambe moyengebene.

29 Mpe lisusu, nalobi epayi na bino ete nasalaki ete bosangana esika moko, ete nakoka koyebisa epayi na bino ete nakoki kozala lisusu te molakisi na bino, soki te mokonzi na bino;

30 Mpo kutu na ntango oyo, nzoto na ngai mobimba ezali kolenge mpenza ntango ezali ngai komeka kolobela bino; kasi Nkolo Nzambe asungi ngai, mpe apesi ngai nzela ete nalobela bino, mpe atindaki ngai ete

nayebisa bino na mokolo oyo, ete mwana mobali na ngai Mosiya azali mokonzi mpe moyangeli likolo na bino.

31 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nalingi ete bosala lokola bosalaki kino sikawa. Lokola bobombaki mitindo na ngai, mpe lisusu mitindo ya tata na ngai, mpe bofulukaki, mpe bobikisamaki uta na kokweya kati na maboko ya banguna na bino, kutu boye soki bobombi mitindo ya mwana mobali na ngai, to mitindo ya Nzambe oyo ekopesama epayi na bino na nzela na ye, bokofuluka na mboka, mpe banguna na bino bakozala te na nguya likolo na bino.

32 Kasi, O bato na ngai, bokeba mbele “boweli ebotama na kati na bino, mpe bozona kotosa molimo ya mabe, oyo Tata na ngai Mosiya alobelaki.

33 Mpo tala, ezali na lisuma moko esakolami likolo na ye oyo aponi kotosa molimo wana; mpo soki aponi kotosa yango, mpe awumeli mpe akufi na masumu na ye, se ye moko wana kaka akomela “bokweisami mpo na molimo na ye moko; mpo akozwa lokola lifuta na ye ^betumbu ya libela, ebukaki ye mobeko ya Nzambe na bokeseni na boyebi na ye moko.

34 Nalobi epayi na bino, ete ezali na moko te na kati na bino,

27a MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.
b Yako. 1:19.

28a Yako. 2:2.
b MOMA Molimo.
c Morm. 7:7.
32a 3 Nef. 11:29–30.

33a MOMA Bokweisami.
b Mal&May 19:6, 10–12.

longola se soki ezali bana mike na bino baoyo bateyami te mpo na oyo etali makambo oyo, oyo ayebi te ete bozali na niongo ya seko na Tata na bino na lola, mpo na kozongisela ye nyonso oyo bozali na yango mpe nyonso oyo bozali; mpe lisusu ate-yami te mpo na oyo etali masolo ya makomi oyo ezali na masakoli oyo elobamaki na baprofeta basantu, kutu kino na ntango tata na biso, Lehi, atikaki Yelusaleme;

35 Mpe lisusu, nyonso oyo elobamaki na batata na biso kino sikawa. Mpe tala, lisusu, balobaki oyo batindamaki na Nkolo; boye, ezali sembo mpe solo.

36 Mpe sikawa, nakoloba epayi na bino, bandeko na ngai, ete ekosila bino koyeba mpe kolakisama makambo oyo nyonso, soki bokobuka mobeko mpe bokokende na bokeseni na oyo elobamaki, ete bomilongola uta na Molimo ya Nkolo, ete ekoka kozala na esika te kati na bino mpo na kokamba bino na bantzela ya bwania ete bokoka kopambolama, kofuluka, mpe kobatelama—

37 Nakoloba epayi na bino, ete moto oyo akosala oyo, se ye moko wana kaka akobima na “botomboki ya polele na Nzambe; boye aponi kotosa molimo ya mabe, mpe akomi monguna

ya bosembo nyonso; boye, Nkolo azali te na esika kati na ye, mpo afandaka te na ^bbatempelo eza-nga bosantu.

38 Boye soki moto wana ^aayamboli te, mpe awumeli mpe akufi lokola monguna ya Nzambe, masengami ya ^bboyengebene ya bonzambe bikolamusa molimo na ye mozanga kufa na eyoki ya makasi ete ayeba ^celindo na ye moko, oyo ekosala ete azonga nsima uta na miso ya Nkolo, mpe ekotondisa ntolo na ye na elindo, mpe mpasi, mpe nsomo, oyo ezali lokola moto oyo mozimaka te, oyo kani mololi emataka libela na libela.

39 Mpe sikawa nalobi epayi na bino, ete ^aboboto ezali na bosinga te mpo na moto wana; boye nsuka na ezali kokanga motema na monioko oyo mosukaka soki moke te.

40 O, bino nyonso bampaka, mpe lisusu bino bilenge mibali, mpe bino bana mike baoyo bakoki koyoka maloba na ngai, mpo nalobelaki bino polele ete bokoka kososola, nazali kosambela ete bolamuka mpo na ^akokundola ezaleli ya nsomo ya baoyo bakweyaki kati na bobuki mobeko.

41 Mpe lisusu, nazali na mposa ete bomanyola likolo ya ^aezalela ya bopambolami mpe ya esenga na bango oyo babatelaka

37^a Mos. 3:12;
Elam. 8:24–25.
MOMA Botomboki.
^b Alma 7:21.
38^a MOMA Boyamboli,

Koyambola.
^b MOMA Boyengebene.
^c MOMA Elindo.
39^a Alma 34:8–9, 15–16.
MOMA Atonda na

boboto, Boboto.
40^a Alma 5:18.
41^a 4 Nef. 1:15–18.
MOMA Bosepeli.

mitindo ya Nzambe. Mpo ^bba-pambolami na makambo nyonso, ya ntango mpe ya molimo lokola; mpe soki ^cbatikali sembo kino nsuka nde bayambami kati na ^dlola, ete na yango bakoka kofanda elongo na Nzambe na ezalela ya esengo oyo esukaka mokolo moko te. O bomikundola, bomikundola ete makambo oyo ezali solo; mpo Nkolo Nzambe alobaki yango.

MOKAPO 3

Mokonzi Benyamina azali kokoba na maloba na ye—Nkolo ya Nguya nyonso akosala na kati ya bato kati na tabelenakele ya bodongo—Makila makobima uta na lidusu moko ya lomposo na Ye lokola Akomikaba mpo na masumu ya mokili—Na ye ezali bobele nkombo na oyo wapi lobiko ekoya—Bato bakoki kolongola moto ya mokili mpe kokoma Basantu na lisalisi ya Bomikabi—Monioko ya moto ya nkuna ekozala lokola liziba ya moto mpe libanga ya fofolo. Penepene na mobu 124 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE lisusu bandeko na ngai, nakobenda bokebi na bino, mpo nazali mwa moke na mingi ya koloba epayi na bino; mpo tala, nazali na makambo ya koyebisa bino mpo na oyo etali oyo ekoya.

2 Mpe makambo oyo nakolo-

bela bino boyebisamaki epayi na ngai na “anjelu uta na Nzambe. Mpe alobaki epayi na ngai: Lamuka; mpe nalamukaki, mpe tala atelemaki liboso na ngai.

3 Mpe alobaki epayi na ngai: Lamuka, mpe yoka maloba oyo nakoyebisa yo; mpo tala, nayei mpo na koyebisa yo “nsango ya nsai ya bosepeli monene.

4 Mpo Nkolo ayokaki sambo na yo, mpe asambisi bosembo na yo, mpe atindi ngai mpo na koloba epayi na yo ete okoki kosepela; mpe ete okoki koyebisa epayi ya bato na yo, ete bango mpe lokola bakoka kotonda na bosepeli.

5 Mpo tala, ntango ekoya, mpe ezali mosika te, ete na nguya, “Nkolo ya Nguya nyonso oyo ayangelaka, oyo azalaki, mpe azali uta boseko nyonso na boseko nyonso, akokita na nse uta na lola na kati ya bana ya bato, mpe akofanda na ^btabelenakele ya bodongo, mpe akokende na kati ya bato, kosalaka ^cmakamwisi ya nguya, lokola kobikisa bakoni, kosekwisa bakufi, kosalaka ete batengoli batambola, bato bakufa miso bazwa bomoni, mpe bato bakufa matoyi bayoka, mpe kobikisaka ndenge nyonso ya bokono.

6 Mpe akobengana “bazabulu, soki te milimo ya mabe oyo mifandi na mitema ya bana ya bato.

41 ^b MOMA Apambolami, Kopambola, Lipamboli.
^c Mal&May 6:13.
^d MOMA Lola.

3 ^a MOMA Banjelu.
^{3a} Luk. 2:10-11.
^{5a} MOMA Yehova.
^b Mos. 7:27;
Alma 7:9-13.

^c Mat. 4:23-24;
Mis. 2:22;
1 Nef. 11:31.
MOMA Likamwisi.
^{6a} Mal. 1:32-34.

7 Mpe tala, akoyoka mpasi ya "masenginia, mpe bolozi ya nzoto, ^bnzala, mposa ya mai, mpe bolembi, kutu koleka oyo moto akoki "koyoka mpasi, longola se soki ezali kino liwa; mpo tala, ^dnsomo na ye ekozala bongo monene mpo na nkuna mpe bonsomo ya bato na ye ete "makila makobima uta na lidusu moko moko ya mposo ya nzoto.

8 Mpe akobiangama "Yesu Klisto, ^bMwana ya Nzambe, "Tata ya lola mpe mabele, Mokeki ya biloko nyonso uta na ebandeli; mpe ^dmama na ye akobiangama "Malia.

9 Mpe tala, ayei epayi ya baoyo ya ye moko, ete "lobiko ekoka koya epayi na bana ya bato kutu na nzela ya ^bbondimi na nkombi na ye; mpe kutu na nsima ya nyonso oyo bakotala se lokola moto, mpe bakoloba ete azali na "zabulu, mpe ^dbakofiakola ye, mpe "bakobaka ye na ekulusu.

10 Mpe "akosekwa na ^bmokolo ya misato uta na bakufi; mpe tala, atele mi mpo na "kosambisa mokili; mpe tala, makambo

nyonso oyo masalemi ete bosambisi ya sembo ekoka koya likolo ya bana ya bato.

11 Mpo tala, mpe lisusu "makila na ye ^bmamikabami mpo na masumu ya baoyo "bakweyaki na bobuki mobeko ya Adama, baoyo bakufaki koyebaka te bolingi ya Nzambe mpo na oyo etali bango, soki te baoyo ^dbasalaki masumu kati na bozangi koyeba.

12 Kasi lisuma, lisuma epayi na ye oyo ayebi ete "atomboki na Nzambe! Mpo lobiko ekoya na moto moko te ya lolenge oyo longola se soki ezali na nzela ya boyamboli mpe bondimi na ^bNkolo Yesu Klisto.

13 Mpe Nkolo Nzambe atindaki bapofeta basantu na ye epayi na bana nyonso ya bato, mpo na kosakola makambo oyo epayi na libota na libota, ekolo na ekolo, mpe monoko na monoko, ete na yango nyonso oyo bakondima ete Klisto akoya, se bango wana kaka bakozwa "bolimbisi ya masumu na bango, mpe bakosepela na bosepeli monene koleka mpenza, ^blokola se soki

7a MOMA Kosenginia, Lisenginia.

b Mat. 4:1-2.

c Mal&May 19:15-18.

d Yis. 53:4-5.

e Luk. 22:44.

8a MOMA Bonzambe, Nzambe— Nzambe Mwana.

b Alma 7:10.

c Elam. 14:12;

3 Nef. 9:15.

d Mat. 1:16;

1 Nef. 11:14-21.

e MOMA Malia,

Mama ya Yesu.

9a MOMA Lobiko.

b MOMA Bondimi.

c Yoan. 8:48.

d Mal. 15:15.

e Luk. 18:33;

1 Nef. 19:10;

2 Nef. 10:3.

MOMA Bobakami na ekulusu.

10a MOMA Bosekwi.

b Mat. 16:21;

2 Nef. 25:13;

Elam. 14:20-27.

c MOMA Bosambisi,

Kosambisa.

11a MOMA Makila.

b MOMA Bomikabi, Komikaba.

c MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

d 2 Nef. 9:25-26.

12a Mos. 2:36-38;

Elam. 8:25.

MOMA Botomboki.

b MOMA Nkolo.

13a MOMA Bolimbisi ya masumu.

b 2 Nef. 25:24-27;

Jar. 1:11.

asilaki kala koya na kati na bango.

14 Nzokande Nkolo Nzambe amonaki ete bato na ye bazali bato na matoyi mangongi, mpe apesaki bango mobeko, kutu ^amobeko ya Mose.

15 Mpe bilembo, mpe makamwisi, mpe ^abililingi, mpe bilili mingi nde alakisaki epayi na bango, mpo na oyo etali boyei na ye; mpe lisusu baprofeta basantu balobelaki bango mpo na oyo etali boyei na ye; mpe nzokande bayeisaki mitema na bango makasi, mpe basosolaki te ete ^bmobeko ya Mose ezali na motuya moko te longola se soki ezali na nzela ya bomikabi ya makila na ye.

16 Mpe kutu soki ekokaki kosalema ete ^abana mike bakoka kosumuka bakokaki te kobikisama; kasi nalobi epayi na bino ete ^bbapambolami; mpo tala, lokola bazali kokweya na Adama, to na mbotama, kutu bongo makila ya Klisto mamikabami mpo na masumu na bango.

17 Mpe lisusu, nalobi epayi na bino, ete ^ankombo mosusu ekozala te oyo epesami tna nzela moko soki mpe eloko mosusu na nzela oyo wapi ^blobiko ekoki

koya epayi ya bana ya bato, longola se kati to mpe na nzela ya nkombo ya ^cKlisto, Nkolo ya Nguya nyonso.

18 Mpo tala asambisaka, mpe bosambisi na ye ezali alima; mpe mwana oyo akokufa na bomwana na ye akowa te; kasi bato bakomela bokweisami na milimo na bango moko longola se soki bamikitisi mpe ^abakomi lokola bana mike, mpe bandimi ete lobiko ezalaki, mpe ezali, mpe ekoya, kati mpe na nzela ya ^bmakila ya bomikabi ya Klisto, Nkolo ya Nguya nyonso.

19 Mpo ^amoto ya mokili azali monguna ya Nzambe, mpe azalaki uta na ^bbokwei ya Adama, mpe akozala, libela na libela, longola se soki ^camitiki na mase ngisi ya ^dMolimo Mosantu, mpe abwaki mosika moto ya mokili mpe akomi ^emosantu na nzela ya bomikabi ya Klisto Nkolo, mpe akomi lokola ^fmwana moke, moto ya botosi, mosokemi, moto ya bomikitisi, moto ya motema molai, atonda na bolingo, oyo azali na bolingi ya kotosa makambo nyonso oyo Nkolo amoni elongobani kotinda likolo na ye, kutu lokola mwana moke atosaka tata na ye.

14a MOMA Mobeko ya Mose.

15a MOMA Yesu Klisto— Bililingi to bilembo ya Klisto.

b Mos. 13:27–32.

16a MOMA Bana mike, Mwana moke.

b Mor. 8:8–9.

17a Mis. 4:10–12;

2 Nef. 31:21.

b MOMA Lobiko.

c MOMA Yesu Klisto— Kokamata nkombo ya Yesu likolo na biso.

18a Mat. 18:3.

b Mos. 4:2; Elam. 5:9.

19a 1 Kol. 2:11–14; Mos. 16:2–3.

MOMA Moto ya mokili.

b MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

c 2 Nta. 30:8.

d Mor. 10:4–5.

MOMA Molimo Mosantu.

e MOMA Mosantu.

f 3 Nef. 9:22.

20 Mpe lisusu, nalobi epayi na bino, ete ntango ezali koya wapi ntango “boyebi ya Mobikisi ekopanzana bipayi nyonso uta ^bekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato.

21 Mpe tala, ekoya ntango wana, moto moko te akomonana ete “azangi mpamela liboso ya Nzambe, longola se soki ezali bana mike, bobele na nzela ya boyamboli mpe bondimi na nkombo ya Nkolo Nzambe ya Nguya Nyonso.

22 Mpe kutu na ntango oyo, ntango ekosila yo koteya bato na yo makambo oyo Nkolo Nzambe na yo atindaki yo, kutu na ntango wana nde bakozala lisusu te bato oyo bazangi mpamela na miso ya Nzambe, bobele engebene na maloba oyo nalobaki epayi na yo.

23 Mpe sikawa nalobi maloba oyo Nkolo Nzambe atindaki ngai.

24 Mpe boye elobi Nkolo: Makoteleme lokola litatoli oyo ezali kongenga na kofundaka bato oyo, na mokolo ya bosambisi; na yango bakosambisama, moto na moto engebene na misala na ye, ezala soki ezali malamumu, to soki ezali mabe.

25 Mpe soki ezali mabe bapesami na “bomoni ya nsomo ya

elindo mpe bonsomo na bango moko, oyo ekosala ete bango bazonga nsima uta na miso ya Nkolo kati na ezalela ya ^bmpasi mpe monioko mozanga nsuka, uta wapi bakoki kozonga lisusu te; boye bamelaki bokweisami mpo na milimo na bango moko.

26 Boye, bamelaki nkeni mobimba ya nkele ya Nzambe, oyo boyengebene ekoki lisusu te kowangana epayi na bango lokola bokokaki kowangana ete “Adama akweyaki mpo aliaki ^bmbuma epekisama; boye, “boboto ekokaki kozala na ekoki lisusu te likolo na bango libela.

27 Mpe “monioko na bango ezali lokola ^bliziba ya moto mpe libanga ya fofolo, ya yango mololi ezimaka te, mpe ya yango molinga emataka libela na libela. Boye nde Nkolo atindaki ngai. Amene.

MOKAPO 4

Mokonzi Benyamina akobi na maloba na ye—Lobiko eyaki na ntina ya Bomikabi—Ndimela Nzambe mpo na kobikisama—Kanga bolimbisi ya masumu na yo na nzela ya bosembo—Kaba ndambo ya biloko na bino na babola—Sala makambo nyonso na bwania mpe na molongo. Penepene na mobu 124 Liboso na mbotama ya Klisto.

20a Mal&May 3:16.

^b MOMA Mosala ya misionele.

21a MOMA Boyanoli,

Koyanola, Moyanoli.

25a Alma 5:18; 12:14–15.

^b Morm. 8:38.

26a Morm. 9:12.

^b Gen. 3:1–12;

2 Nef. 2:15–19;

Alma 12:21–23.

^c MOMA Atonda na

boboto, Boboto.

27a MOMA Elindo.

^b 2 Nef. 9:16;

Yako. 6:10;

Mal&May 76:36.

MPE sikawa, esalemaki ete etiki mokonzi Benyamina nsuka na maloba oyo epesamaki epayi na ye na anjelu ya Nkolo, ete abwakaki miso na ye nzinganzi-nga mpembeni likolo ya ebele ya bato, mpe tala bakweyaki na mabele, mpo ^abobangi ya Nkolo eyaki likolo na bango.

2 Mpe bamimonaki na ^aezalela na bango moko ya mosuni, ^bkutu mike koleka mputulu ya mabele. Mpe babelelaki na makasi bango nyonso na mongongo moko, kolobaka: O lakisa boboto, mpe tia ^cmakila ya bomikabi ya Klisto ete tokoka kozwa bolimbisi ya masumu na biso, mpe mitema na biso mikoka kopetolama; mpo tondimi na Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe, oyo ^dakelaki lola mpe mabele, mpe biloko nyonso; oyo akokita na kati ya bana ya bato.

3 Mpe esalemaki ete esilaki bango koloba maloba oyo Molimo ya Nkolo ayaki likolo na bango, mpe batondisamaki na bosepeli, kozwaka ^abolimbisi ya masumu na bango, mpe kozalaka na kimia ya ^bmayele ya motema, na ntina ya ^cbondimi mingi koleka mpenza boye bazalaki na yango na Yesu Klisto oyo akoya, engebene na maloba oyo mokonzi Benyamina alobaki epayi na bango.

4 Mpe mokonzi Benyamina afungolaki lisusu monoko na ye mpe abandaki kolobela bango, kolobaka: Banginga na ngai mpe bandeko na ngai, baboti na ngai mpe bato na ngai, nalingi lisusu kobenda bokebi na bino, ete bokoka koyoka mpe kososola ndambo oyo etikali ya maloba na ngai oyo nakoloba epayi na bino.

5 Mpo tala, soki boyebi ya bolamu ya ^aNzambe na ntango oyo malamusi bino mpo na koyoka ete bozali biloko mpamba mpe bozali kati na ezalela elongobani te mpe ya bokwei—

6 Nalobi epayi na bino, soki boyei na ^aboyebi ya bolamu ya Nzambe, mpe nguya na ye ezangi emekiseli, mpe bwania na ye, mpe bompikiliki na ye, mpe motema molai na ye epayi na bana ya bato; mpe lisusu, ^bbomikabi boye elengelamaki uta na ^cbokelami ya mokili, ete na yango lobiko ekoka koya na ye oyo ^dakotia motema na ye na Nkolo, mpe akozala na molende na kobombaka mitindo na ye, mpe akokoba kati na bondimi kutu kino na nsuka ya bomoi na ye, nalingi koloba bomoi ya nzoto ya kufa—

7 Nalobi, ete oyo azali moto oyo akozwa lobiko, na nzela ya bomikabi boye elengelamaki

4 1a MOMA Bobangi.
2a MOMA Ya mosuni.
b Elam. 12:7-8.
c Mos. 3:18;
Elam. 5:9.
d MOMA Bokeli, Kokela.
3a MOMA Bolimbisi

ya masumu.
b MOMA Mayele
ya motema.
c MOMA Bondimi.
5a Mose 1:10.
6a MOMA Bonzambe,
Nzambe.

b MOMA Bomikabi,
Komikaba.
c Mos. 15:19.
d Nze. 36:7;
2 Nef. 22:2;
Elam. 12:1.
MOMA Botie motema.

uta na bokelami ya mokili mpo na bato nyonso, baoyo bazalaki uta ntango wana na ^abokweisami ya Adama, soki te baoyo bazali, soki te baoyo bakozala, kutu kino na nsuka ya mokili.

8 Mpe oyo ezali nzela oyo wapi lobiko ekoya. Mpe ezali na ^alobiko mosusu te longola se oyo elobamaki; mpe ezali mase-ngami mpe te na oyo wapi moto akoki kobikisama longola se mase-ngami oyo nayebisaki bino.

9 Bondiya Nzambe; bondima ete azali, mpe ete akelaki biloko nyonso, na lola mpe na mabele mpe lokola; bondima ete azali na ^abwania nyonso, mpe nguya nyonso na lola mpe na mabele mpe lokola; bondima ete moto ^basosolaka te makambo nyonso oyo Nkolo akoki kososola.

10 Mpe lisusu, bondima ete bosen-geli ^akoyambola uta na masumu na bino mpe kotika yango, mpe komikitisa liboso ya Nzambe; mpe kosenga na bosolo ya motema ete ^balimbisa bino; mpe sikawa, soki ^cbondimi makambo nyonso oyo keba ete ^abosala yango.

11 Mpe lisusu nalobi epayi na bino lokola nalobaki liboso, ete lokola bokomi na boyebi ya

nkembo ya Nzambe, to soki boyebaki bolamu na ye mpe ^abomekaki bolingo na ye, mpe bozwaki ^bbolimbisi ya masumu na bino, oyo esali ete bozala na bosepeli monene koleka ya lolenge oyo na milimo na bino, kutu bongo nalingi ete bomikundola, mpe ntango nyonso bokanga na bokundoli, bonene ya Nzambe, mpe ete bozali bino moko ^cbiloko mpamba, mpe ^abolamu na ye mpe motema molai na ye epayi na bino, bikelamo oyo elongobani te, mpe bokomikitisa kutu kati na bozindo ya ^ebomikitisi, ^fkobelelaka na nkombo ya Nkolo na mokolo na mokolo, mpe kotelemaka ngwi kati na bondimi ya oyo esengeli koya, oyo elobamaki na monoko ya anjelu.

12 Mpe tala, nalobi epayi na bino ete soki bosali oyo bokozala na bosepeli ntango nyonso, mpe bokotondisama na ^abolingo ya Nzambe, mpe ntango nyonso ^bbosimba bolimbisi ya masumu na bino; mpe bokokola na boyebi ya nkembo na ye oyo akelaki bino, soki te na boyebi ya oyo ezali alima mpe solo.

13 Mpe bokozala na likanisi moko te ya kosala mabe moko na mosusu, kasi ya kozala ^ana

7a MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

8a Mis. 4:12;
2 Nef. 31:21;
Mos. 3:17.

9a Lom. 11:33-34;
Yako. 4:8-13.
b Yis. 55:9.

10a MOMA Boyamboli,
Koyambola.

b Mal&May 61:2.
c Mat. 7:24-27.

d 2 Nef. 31:19-21.

11a Alma 36:24-26.
b MOMA Bolimbisi
ya masumu.

c Mose 1:10.

d Esod. 34:6;
Mor. 8:3.

e MOMA Bomikitisi,

Ya bomikitisi.

f MOMA Losambo.

12a MOMA Bolingo.

b Mos. 4:26;
Alma 4:13-14;
5:26-35;

Mal&May 20:31-34.

13a MOMA Mopesi kimia.

kimia, mpe kopesa na moto na moto engebene na oyo esengeli na ye.

14 Mpe bokopesa te nzela ete “bana na bino bakende na nzala, to bolumbu; mpe bokopesa nzela te ete babuka mibeko ya Nzambe, mpe ^bbabunda mpe baswana moko na mosusu, mpe basalela zabulu, oyo azali mokonzi ya masumu, to oyo azali molimo mabe oyo alobelamaki na batata na biso, ye kozalaka monguna ya bosembo nyonso.

15 Kasi ^abokoteya bango ^bkotambola na nzela ya bosolo mpe ya lokengo; bokoteya bango ^ckolingana bango na bango, mpe kosalisana bango na bango.

16 Mpe lisusu, bino moko ^abokosalisa baoyo batelemi na mposa ya lisalisi na bino; bokopesa biloko na bino epayi na ye oyo atelemi na mposa, mpe bokopesa te nzela ete ^bmosengi amatisa bonsenga na ye ya mpamba, mpe bobengana ye libanda mpo na kowa.

17 Mbele ^aokoloba: Moto yango nde amilukelaki ye moko mpasi na ye; boye nakokanga maboko na ngai, mpe nakopesa ye ndambo ya bilei na ngai te, soki te nakokabela ye ndambo ya biloko na ngai te ete akoka komona mpasi te, mpo bitumbu na ye ezali alima—

18 Kasi nakoloba epayi na yo, O moto, nyonso oyo akosala loulenge oyo azali na ntina monene ya koyambola; mpe longola se soki ayamboli na oyo asalaki akowa libela, mpe azali na litomba kati na bokonzi ya Nzambe te.

19 Mpo tala, ezali biso nyonso basengi te? Eyangelami biso nyonso te se na Mozali moko wana kaka, kutu Nzambe, mpo na biloko nyonso tozali na yango, mpo na bilei mpe bilamba mpe lokola, mpe mpo na wolo, mpe mpo na mpauni, mpe mpo na bozwi nyonso tozwi ya ndenge na ndenge?

20 Mpe tala, kutu na ntango oyo, bozalaki kobelega na nkombona na ye, mpe kosenga mpo na bolimbisi ya masumu na bino. Mpe apesi nzela ete bosenga na mpamba? Te; asopaki Molimo na ye likolo na bino, mpe asali ete mitema na bino mitondisami na ^abosepeli, mpe asali ete minoko na bino ekangama ete bokoka kozwa ya koloba, bongo mpo bosepeli na bino ezalaki ya monene koleka.

21 Mpe sikawa, soki Nzambe, oyo akelaki bino, na nani boyangelami mpo na bomoi na bino mpe mpo na nyonso oyo bozwi mpe bozali na yango, apesaka bino nyonso oyo bosengaka

14a 1 Tim. 5:8;

Mal&May 83:4.

^b MOMA Boweli.

15a Mal&May 68:25–28;

Mose 6:58.

MOMA Koteya to

kolakisa, Molakisi.

^b MOMA Kotambola,

Kotambola na

Nzambe.

^c Mos. 18:21.

16a MOMA Bolingani;

Kosalela.

^b Dut. 15:7–11;

Mas. 21:13;

Yis. 10:1–2.

17a Mas. 17:5.

20a MOMA Bosepeli.

oyo ezali semba, na bondimi, kondimaka ete bokozwa, O bongo, lolenge boni esengeli bino te “ko-kaba ndambo ya biloko oyo bozali na yango moko na mosusu.

22 Mpe soki “bosambisi moto oyo akomatisa bosenga na ye epayi na bino mpo na biloko na bino mpo ete akoka kowa te, mpe bokweisi ye, lolenge boni ya alima koleka ekozala bokwei na bino mpo na ^bkopimaka biloko na bino, oyo ezali ya bino te kasi ya Nzambe, epayi na ye oyo kani lisusu bomoi na bino ezali; mpe nzokande bomatisi bosenga te, to boyamboli mpo na likambo bosalaki mpe te.

23 Nalobi epayi na bino ete, li-suma ezala epayi ya moto wana, mpo biloko na ye ekowa elongo na ye; mpe sikawa, nalobi makambo oyo epayi ya baoyo bazali “bato na bozwi mpo na oyo etali biloko ya mokili.

24 Mpe lisusu, nalobi epayi ya babola, bino baoyo bozangi kasi nzokande bozali na mingi ekoki, ete bobikaka mokolo na mokolo; nalingi koloba bino nyonso oyo bopimelaka basengi, mpo bozangi; nalingi ete boloba kati na mitema na bino ete: Nakopesa te mpo nazangi, kasi soki nazalaka na yango nalingaki “kopesa.

25 Mpe sikawa, soki bolobi oyo kati na mitema na bino botikali

bato na elindo te, soki bongo te “bokweisami; mpe bokwei na bino ezali alima mpo boluli oyo bozwaki te.

26 Mpe sikawa, mpo na ntina ya makambo oyo nalobaki epayi na bino—elingi koloba, mpo na ntina ya kokangaka bolimbisi ya masumu ya bino mokolo na mokolo, ete bokoka “kotambola na elindo te liboso ya Nzambe—Nalingi ete ^bbokabaka ndambo ya biloko na bino na “babola, moto na moto engebene na oyo azali na yango, lokola “koleisaka oyo azali na nzala, kolatisaka oyo azali bolumbu, kokendaka kotala bakoni mpe kokabolaka mpo na bobondisi na bango, ezala na molimo mpe na nzoto mpe lokola, engebene na bamposa na bango.

27 Mpe keba ete makambo oyo nyonso masalema na bwania mpe na molongo; mpo esengeli te ete moto akima “mbangu koleka makasi azali na yango. Mpe lisusu, elongobani ete azala na molende, ete na yango akoka kolonga mbano; boye, makambo nyonso esengeli kosalema na molongo.

28 Mpe nalingi ete bomikundola, ete moto nyonso na kati na bino oyo adefi uta na moto ya penepene na ye asengeli kozongisa eloko oyo adefaki,

21a MOMA Bolamu;
Kosalela.

22a Mat. 7:1–2;
Yoan. 7:24.

b 1 Yoan. 3:17.

23a Mal&May 56:16.

24a Mal. 12:44.

25a Mal&May 56:17.

26a MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

b Yako. 2:17–19.

c Zek. 7:10; Alma 1:27.

MOMA Bopesi
makabo, Makabo.

d Yis. 58:10–11;
Mal&May 104:17–18.

27a Mal&May 10:4.

engebene na lokola ayokanaki, soki te okosala lisumu; mpe mbele okotinda moto ya pene-pene na yo asala lisumu mpe lokola.

29 Mpe na nsuka, nakoki te kolobela bino makambo nyonso wapi bokoki kosala masumu; mpo ezali na banzela mpe mibeko ya ndenge na ndenge, kutu boye mingi ete nakoki te kotanga yango.

30 Kasi mingi oyo nakoki koyebisa bino, ete soki ^abomikengeli bino moko te, mpe ^bmakanisi na bino, mpe ^cmaloba na bino, mpe misala na bino, mpe bobateli te mitindo ya Nzambe, mpe bokobi te kati na bondimi ya nini boyokaki mpo na oyo etali boyei ya Nkolo na biso, kutu kino na nsuka ya bomoi na bino, bosen-geli kowa. Mpe sikawa, O moto, omikundola, mpe owa te.

MOKAPO 5

Basantu bakomi bana mibali mpe bana basi ya Klisto na nzela ya bondimi—Babiangami bongo na nkombo ya Klisto—Mokonzi Benyamina apesi bango toli bazala ngwi mpe molende na misala malamumu. Penepene na mobu 124 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete ntango mokonzi Benyamina asilisaki koloba boye na bato na ye,

atindaki bato na kati na bango, kozalaka na mposa ya koyeba uta na bato na ye soki bandimaki maloba oyo alobelaki bango.

2 Mpe bango nyonso bagangaki na mongongo moko, kolobaka: Iyo, tondimi maloba nyonso oyo olobelaki biso; mpe lisusu, toyebi bozangi ntembe mpe bosolo na yango, na ntina ya Molimo ya Nkolo ya Nguya nyonso, oyo asali ^ambongwana ya makasi kati na biso, soki te na mitema na biso, ete tozali lisusu na bobendami mpo na kosala ^bmabe te, kasi mpo na kosala bolamu ntango nyonso.

3 Mpe biso, biso moko, lisusu, na nzela ya bolamu boye ezanga ndelo ya Nzambe, mpe mamonisi ya Molimo na ye, tozali na mamoni monene ya oyo ekoya; mpe soki ezalaka elongobani, tokokaki kosakola makambo nyonso.

4 Mpe ezali bondimi boye tozwi likolo ya makambo oyo mokonzi na biso alobelaki biso oyo ememeli biso boyebi monene boye, na boye wapi tozali kosepela na bosepeli monene koleka ya lolenge oyo.

5 Mpe tozali kolinga kokota kati na ^aliyokani na Nzambe na biso mpo na kosala boling na ye, mpe kozala na botosi na mitindo na ye na makambo nyonso oyo akotinda biso, mpo na

30a Alma 12:14.
MOMA Bakengeli,
Kokengela.
b Mal. 7:18–23.
MOMA Makanisi.

c Mat. 15:18–20.
MOMA Bosantoli.
5 2a Alma 5:14.
MOMA Abotami
lisusu, Abotami

na Nzambe.
b Alma 19:33.
5a Mos. 18:10.

ntango etikali ya mikolo na biso nyonso, ete tokoka te komema likolo na biso moko ^bmonioko oyo mosukaka mokolo moko te, lokola elobamaki na ^aanjelu, ete tokoka te komela nkeni ya nkele ya Nzambe.

6 Mpe sikawa, oyo ezali maloba oyo mokonzi Benyamina azalaki na yango mposa uta na bango; mpe boye alobaki epayi na bango: Bolobi maloba oyo nazalaki na yango mposa; mpe liyokani oyo bosali ezali liyokani ya sembo.

7 Mpe sikawa, mpo na liyokani oyo bosali bokobiangama ^abana ya Klisto, bana mibali na ye, mpe bana basi na ye; mpo tala, na mokolo oyo ^baboti bino na molimo; mpo bolobi ete ^cmitema na bino mibongwani na nzela ya bondimi na nkombo na ye; boye, ^dbobotami na ye mpe bokomi ^ebana mibali mpe bana basi na ye.

8 Mpe na nse ya moto oyo bokomisami ^abansomi, mpe ezali na ^bmoto mosusu te na nzela ya oyo wapi bokoki kokoma bansomi. Ezali na ^cnkombo mosusu te epe-sami na nzela ya oyo wapi lobiko ekoya; boye, nalingi ete ^dbokamata likolo na bino nkombo ya

Klisto, bino nyonso oyo bokoti kati na liyokani na Nzambe ete bokozala bato ya botosi kino na nsuka ya bomoi na bino.

9 Mpe ekosalema ete oyo nyonso akosala oyo akomonana na loboko ya mobali ya Nzambe, mpo akoyeba nkombo oyo wapi abiangami; mpo akobiangama na nkombo ya Klisto.

10 Mpe sikawa ekosalema ete, oyo nyonso akokamata te likolo na ye nkombo ya Klisto asengeli kobiangama na ^ankombo mosusu; boye, akomimona na ^bloboko ya mwasi ya Nzambe.

11 Mpe nalingi ete bomikundola lisusu, ete oyo ezali ^ankombo oyo nalobaki ete nakopesa epayi na bino oyo ekolongolama ata mokolo moko te, longola se soki ezali na nzela ya bobuki mobeko; boye, bosala keba ete bobuka mobeko te, ete nkombo yango elongolama mpenza te uta na mitema na bino.

12 Nalobi epayi na bino, nalingi ete bomikundola ^akosimba nkombo yango ekomami ntango nyonso na mitema na bino, ete bomonana te na loboko ya mwasi ya Nzambe, kasi ete boyoka mpe boyeba mongongo oyo wapi bokobiangama, mpe

5b Mos. 3:25-27.

c Mos. 3:2.

7a Mos. 27:24-26;

Mose 6:64-68.

MOMA Bana mibali

mpe bana basi

ya Nzambe.

b MOMA Mobotami.

c MOMA Motema.

d Mos. 15:10-11.

MOMA Abotami

lisusu, Abotami

na Nzambe.

e Mal&May 11:30.

8a Lom. 6:18;

Gal. 5:1;

Elam. 14:30.

b Mis. 4:10, 12;

Alma 21:9.

c Mos. 26:18.

d Mis. 11:26;

Alma 46:15.

10a Alma 5:38-39.

b Mat. 25:33.

11a Mos. 1:11-12.

MOMA Yesu Klisto—

Kokamata nkombo ya

Yesu likolo na biso.

12a Mal&May 18:23-25.

lisusu, nkombo oyo wapi ako-bianga bino.

13 Mpo lolenge nini “ekoyeba moto nkolo oyo asaleli te, mpe oyo azali mopaya epayi na ye, mpe azali mosika uta na makanisi mpe mikano ya motema na ye?

14 Mpe lisusu, moto akamataka bampunda oyo ezali ya moto ya penepene na ye, mpe abombi yango? Nalobi epayi na bino, Te; akopesa nzela kutu te ete eleyi-sama na kati ya bibwele na ye, kasi akobimisa ye libanda, mpe akobengana ye. Nalobi epayi na bino, ete ekozala kutu boye na kati na bino soki boyebi nkombo oyo wapi bobiangami te.

15 Boye, nalingi ete bozala ngwi mpe molende, kotondaka ntango nyonso na misala malam, ete Klisto, Nkolo Nzambe ya Nguya nyonso, akoka “koka-nga bino kozala baoyo ya ye, ete bokoka komemama na lola, ete bokoka kozwa lobiko ya libela mpe bomoi ya seko, na bwania, mpe nguya, mpe boyengebene, mpe boboto na ye oyo ^bakelaki biloko nyonso, na lola mpe na mabele, oyo azali Nzambe likolo ya nyonso. Amene.

MOKAPO 6

Mokonzi Benyamina akomi nkombo ya bato mpe aponi banganganzambe

mpe na koteya bango—Mosiya ayangeli lokola mokonzi ya sembo. Penepene na mibu 124–121 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, mokonzi Benyamina akanisaki elongobanaki, esilaki ye koloba na bato, ete asengeli “kokamata nkombo ya baoyo nyonso bakotaki kati na liyokani na Nzambe mpo na koba bomba mitindo na ye.

2 Mpe esalemaki ete ezalaki na molimo moko te, longola se soki ezalaki bana mike, baoyo bakotaki te kati na liyokani mpe bakamataki likolo na bango nkombu ya Klisto.

3 Mpe lisusu, esalemaki ete etiki mokonzi Benyamina nsuka na koloba makambo oyo nyonso, mpe abulisaki mwana na ye “Mosiya mpo na kozala moyangeli mpe mokonzi likolo ya bato na ye, mpe apesaki ye mikumba nyonso etali bokonzi, mpe lisusu ^baponaki banganganzambe mpo na ‘koteya bato, ete na yango bakoka koyoka mpe koyeba mitindo ya Nzambe, mpe kolamusa bango na bokundoli ya ^dndai oyo basalaki, apanzaki ebele ya bato yango, mpe bazongaki, moko na moko, engebene na mabota na bango, na bandako na bango moko.

4 Mpe “Mosiya abandaki koyangela na esika ya tata na ye. Mpe

13a Mos. 26:24–27.

15a MOMA Bosantisi;

Libiangi mpe boponami.

b Kolos. 1:16;

Mos. 4:2; Alma 11:39.

6 1a Mal&May 128:8.

3a Mos. 1:10; 2:30.

b MOMA Bokulisi, Kokula.

c Alma 4:7.

d Mos. 5:5–7.

4a MOMA Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina.

abandaki koyangela na mobu ya ntuku misato ya mibu na ye, kokisaka na mobimba, penepene na mibu nkama minei na ntuku sambo na motoba uta ^bntango oyo Lehi atikaki Yelusaleme.

5 Mpe mokonzi Benyamina atikalaki na bomoi mibu misato mpe akufaki.

6 Mpe esalemaki ete mokonzi Mosiya atambolaki na banzela ya Nkolo, mpe atosaki masambisi na ye mpe meko na ye, mpe abatelaki mitindo na ye na makambo nyonso kani atindaki ye.

7 Mpe mokonzi Mosiya asalaki ete bato na ye basalaka bilanga. Mpe ye lokola, asalaki bilanga, ete na yango ^aakoka te kozala mokumba epayi ya bato na ye, ete na makambo nyonso akoka kosala engebene na oyo tata na ye asalaki. Mpe ezalaki na boswani te na kati ya bato na ye mpo na ntaka ya mibu misato.

MOKAPO 7

Amona abomboli mboka ya Lehi-Nefi wapi Limiyi azali mokonzi—Bato ya Limiyi bazali kati na boumbu epayi ya Balamani—Limiyi apesi lisusu lisolo ya mambi na bango ya kala—Profeta (Abinadi) atitolaki ete Klisto azali Nzambe mpe Tata ya biloko nyonso—Baoyo balonaka bosoto bakobuka ekumbaki, mpe baoyo batie motema na bango na Nkolo

bakokangolama. Penepene na mobu 121 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete esilaki mokonzi Mosiya kozala na kimia ya ntango nyonso mpo na ntaka ya mibu misato, azalaki na mposa ya koyeba oyo etali bato oyo ^abakendaki kofanda na mboka ya Lehi-Nefi, to na engumba ya Lehi-Nefi; mpo bato na ye bayokaki nsango te uta na ntango batikaki mboka ya ^bZalayemila; boye, balembisaki ye na matumoli na bango.

2 Mpe esalemaki ete mokonzi Mosiya apesaki ndingisa ete zomi na motoba ya mibali ya makasi kati na bango ete bakoka komata na mboka ya Lehi-Nefi, mpo na koluka nsango mpo na ntina ya bandeko na bango.

3 Mpe esalemaki ete na mokolo ya nsima babandaki komata, mpe bazalaki elongo na bango Amona moko, ye kozalaka moto moko ya makasi mpe ya nguya, mpe eboto ya Zalayemila; mpe azalaki lisusu mokambi na bango.

4 Mpe sikawa, bayebaki te nzela wapi basengelaki kola nda na esobe mpo na komata na mboka ya Lehi-Nefi; boye bayenga-yengaki mikolo mingi na esobe, kutu bayenga-yengaki mikolo ntuku minei.

5 Mpe nsima ya koyenga-yengaka mikolo ntuku minei bakomaki na ngomba ya moke, oyo

4b 1 Nef. 1:4.
7a 2 Kol. 11:9.

7 1a Omin. 1:27–30.
b Omin. 1:13.

ezali na nordi ya mboka ya "Silomi, mpe kuna batelemisaki biema na bango.

6 Mpe Amona akamataki Misato ya bandeko na ye, mpe nkombo na bango ezalaki Amaleki, Heleme, mpe Emi, mpe bakitaki na mboka ya "Nefi.

7 Mpe tala, bakutanaki na mokonzi ya bato oyo bazalaki na mboka ya Nefi, mpe na mboka ya Silomi; mpe bazingamaki na bakengeli ya mokonzi, mpe bakangamaki, mpe bakangisamaki singa, mpe batiamaki na boloko.

8 Mpe esalemaki ete ezalaki bango na boloko na mikolo mibale bamemamaki lisusu liboso ya mokonzi, mpe basinga bakangaki bango efungwamaki; mpe batelemaki liboso ya mokonzi, mpe bazwaki ndingisa, soki te nde batindamaki, ete basengeli koyanola mituna oyo akotuna bango.

9 Mpe alobaki epayi na bango: Tala, nazali "Limiyi, mwana ya Noa, oyo azalaki mwana ya Zenifi, oyo awutaki na mboka ya Zalayemila mpo na kosangola libula ya mboka oyo, oyo ezalaki mboka ya batata na bango, oyo aponamaki mokonzi na kopona ya bato.

10 Mpe sikawa, nazali na mposa ya koyeba ntina oyo wapi bozalaki ata na bobangi te na koya mpembeni na bifelo ya engumba oyo, ntango ngai, ngai moko, nazalaki elongo na

bakengeli na ngai libanda ya ekuke?

11 Mpe sikawa, mpo na ntina oyo napesaki nzela ete bobatelama, ete nakoka kotuna uta na bino, soki te nalingaki kosala ete bakengeli na ngai baboma bino. Bozali na ndingisa ya koloba.

12 Mpe sikawa, emonaki Amona ete azalaki na ndingisa ya koloba, abelemeki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi; mpe kotelemaka lisusu alobaki: O mokonzi, natondi yo mingi liboso ya Nzambe mokolo oyo ete nazali naino na bomoi, mpe nazali na ndingisa mpo na koloba; mpe nakosala makasi mpo na koloba na mpiko mpenza;

13 Mpo nayebi na ntembe te ete soki oyebaka ngai olingaki kopesa nzela te ete nalata singa oyo bakangi ngai. Mpo nazali Amona, mpe nazali eboto ya "Zalayemila, mpe namataki uta na mboka ya Zalayemila mpo na koluka nsango mpo na oyo etali bandeko na biso, baoyo Zenifi amemaki uta na mboka wana.

14 Mpe sikawa, esalemaki ete esilaki Limiyi koyoka maloba ya Amona, azalaki na bosesepeli koleka, mpe alobaki: Sikawa, nayebi na ntembe te ete bandeko na ngai baoyo bazalaki na mboka ya Zalayemila bazali naino na bomoi. Mpe sikawa, nakosesepela; mpe na mokolo ya nsima nakosala ete bato na ngai basesepela mpe lokola.

5a Mos. 9:6, 8, 14.
6a 2 Nef. 5:8.

9a Mos. 11:1.
13a Omin. 1:12-15.

15 Mpo tala, tozali na boumbu epayi ya Balamani, mpe “baka-teli biso mpako oyo ezali mpasi na komema. Mpe sikawa, tala, bandeko na biso bakokangola biso uta na boumbu boye, soki te uta na maboko ya Balamani, mpe tokozala baumbu na bango; mpo eleki malamumu mingi ete tozala baumbu ya Banefi na esika ya kofuta mpako na mokonzi ya Balamani.

16 Mpe sikawa, mokonzi Limiyi apesaki mibeko na baken-geli na ye ete basengeli lisusu kokanga Amona to bandeko na ye te, kasi asalaki ete bakende na ngomba ya moke oyo ezalaki na nordi ya Silomi, mpe bamema bandeko na bango kati na engumba, ete na lolenge oyo bakoka kolia, mpe komela, mpe komipemisa uta na misala ya mobembo na bango; mpo bayokaki mpasi ya makambo mingi; bayokaki mpasi ya nzala, mposa ya mai, mpe bolembi.

17 Mpe sikawa, esalemaki ete na mokolo ya nsima mokonzi Limiyi atindaki bosakoli na kati ya bato na ye nyonso, ete na lolenge oyo bakoka kosangana bango moko esika moko na “tempelo, mpo na koyoka maloba oyo akolobela bango.

18 Mpe esalemaki ete ntango basanganaki esika moko alobaki epayi na bango na lolenge oyo,

kolobaka: O bino, bato na ngai, botombolamitu na bino mpe bondisama; mpo tala, ntango ebelemi, soki te ezali mosika te, ntango tokozala lisusu te na nse ya boyangeli ya banguna na biso, atako bitumba mingi na biso, oyo ezalaki mpamba; nzokande natie motema ete etikali na etumba moko ya malamumu ya kobunda.

19 Boye, botombolamitu na bino, mpe bosepela, mpe botiela “Nzambe motema na bino, Nzambe se moko wana oyo azalaki Nzambe ya Abalayama, mpe Yisaka, mpe Yakobo; mpe lisusu, Nzambe se moko wana oyo ^bamemaki bana ya Yisalaele uta na mboka ya Ejipito, mpe asalaki ete batambola na katikati ya Mbu Etane na mabele ekawuka, mpe aleisaki bango na ‘mana ete bakoka kokufa na esobe te; mpe asalaki makambo mingi lisusu mpo na bango.

20 Mpe lisusu, Nzambe se moko wana kaka oyo amemaki batata na biso “uta na mboka ya Yelusaleme, mpe abombaki mpe abatelaki bato na ye kino sikawa; mpe tala, ezali na ntina ya mabe mpe bonsomo na biso ete amemaki biso kati na boumbu.

21 Mpe bino nyonso bozali banzeneneke na mokolo oyo, ete Zenifi, oyo aponamaki mokonzi likolo ya bato oyo, ye lokola azalaki na “mpila koleka mpo

15a Mos. 19:15.
17a 2 Nef. 5:16.
19a Esod. 3:6;
1 Nef. 19:10.

b Esod. 12:40–41;
Alma 36:28.
c Esod. 16:15, 35;
Mit. 11:7–8;

Yos. 5:12.
20a 1 Nef. 2:1–4.
21a Mos. 9:1–3.

na kosangola libula ya mboka ya batata na ye, boye ekosamaki ye na mayele mabe mpe boyebi lokuta ya mokonzi Lamani, oyo nsima ya kokota kati na boyokani na mokonzi Zenifi, mpe nsima ya kotika kati na maboko na ye bozwi ya eteni moko ya mboka, soki te kutu engumba ya Lehi-Nefi, mpe engumba ya Silomi; mpe mboka ya nzinganzinga mpembeni—

22 Mpe nyonso oyo asalaki, bebele mpo na ntina ya “komema bato oyo kati na boyangelami soki te boumbu. Mpe tala, na ntango oyo tozali kofuta mpako na mokonzi ya Balamani, na motuya ya katikati ya masangu na biso, mpe loso na biso, mpe kutu mboto na biso nyonso ya ndenge na ndenge, mpe katikati ya matabisi ya bibwele mpe bitonga na biso; mpe kutu katikati ya nyonso oyo tozali na yango mpe oyo tozwi mokonzi ya Balamani asengisi biso, soki te bo moi na biso.

23 Mpe sikawa, ezali oyo mpasi te mpo na kondima? Mpe ezali oyo te, motungisi na biso monene? Sikawa tala, lolenge kani tozali na ntina monene mpo na kolela.

24 Iyo, nalobi epayi na bino, tozali na ntina monene mpo na kolela; mpo tala lolenge boni mingi ya bandeko na biso babomami, mpe makila na bango esopanaki

mpamba, mpe nyonso na ntina ya mabe.

25 Mpo soki bato oyo bakweyaki te kati na bobuki mobeko Nkolo alingaki kopesa nzela te ete mabe monene oyo maya likolo na bango. Kasi tala, balingaki te koyoka maloba na ye; kasi babimisaki boweli na kati na bango, kutu mingi koleka ete basopaki makila na kati na bango moko.

26 Mpe “profeta moko ya Nkolo nde babomaki; iyo, moto oyo aponamaki na Nzambe, oyo ayebisaki bango mpo na oyo etali nkuna mpe bonsomo na bango, mpe asakolaki makambo mingi oyo ekoya, iyo, kutu boyei ya Klisto.

27 Mpe mpo alobaki epayi na bango ete Klisto azalaki “Nzambe, Tata ya biloko nyonso, mpe alobaki ete akokamata elilingi ya moto, mpe ekozala ^belilingi na lolenge oyo moto akelamaki na ebandeli; to na maloba mosusu, alobaki ete moto akelamaki na elilingi ya “Nzambe, mpe ete Nzambe akokita na kati ya bana ya bato, mpe akolata nzoto ya mosuni mpe makila, mpe akotambola likolo ya etando ya mabele—

28 Mpe sikawa, mpo alobaki oyo, babomaki ye; mpe makambo mingi lisusu basalaki oyo mamemaki nkele ya Nzambe na nse likolo na bango. Boye, nani

22a Mos. 10:18.

26a Mos. 17:12–20.

27a MOMA Bonzambe,

Nzambe.

^b Gen. 1:26–28;

Etel. 3:14–17;

Mal&May 20:17–18.

^c Mos. 13:33–34;

15:1–4.

akokamwa ete bazali kati na bumbu, mpe ete babetami na mitungisi ya nsomo?

29 Mpo tala, Nkolo alobaki: “Nakosalisa bato na ngai te na mokolo ya bobuki mobeko na bango; kasi nakokanga nzela na bango ete bafuluka te; mpe misala na bango ekozala lokola libanga ya libaku liboso na bango.

30 Mpe lisusu, alobaki: Soki bato na ngai baloni “bosoto ^bbakobuka mpumbulu na yango kati na ekumbaki; mpe nsuka na yango ezali ngenge.

31 Mpe lisusu alobaki: Soki bato na ngai baloni bosoto bakobuka “mopepe ya esti, oyo mokomema bobebisami ya sasaipi.

32 Mpe sikawa, tala, elaka ya Nkolo ekokisami, mpe bobetami mpe botungisami.

33 Kasi soki ^abokobaluka epayi ya Nkolo na mokano etonda ya motema, mpe botie motema na bino na ye, mpe bosaleli ye na molende nyonso ya makanisi, soki bosali eye, engebene na bolingi na ye moko mpe elengi na ye moko, akokangola bino uta na boumbu.

MOKAPO 8

*Amona ateyi bato ya Limiyi—
Ayekoli mpo na oyo etali bapalaki
ntuku mibale na minei ya Baye-
lede—Masolo ya makomi ya kala*

*makoki kobongolama na bamoni—
Likabo moko te ezali monene koleka
oyo ya bomoni. Penepene na mobu
121 Liboso na mbotama ya Klisto.*

MPE esalemaki ete esilaki mokonzi Limiyi kotia nsuka ya kolobaka na bato na ye, mpo alobelaki bango makambo mingi mpe na oyo bobele ya moke nde nakomi na buku oyo, ayebisaki bato na ye makambo nyonso etali bandeko na bango oyo bazalaki na mboka ya Zalayemila.

2 Mpe asalaki ete Amona ateleme liboso ya ebele ya bato, mpe azongelaki koyebisa epayi na bango nyonso oyo masalemaki epayi ya bandeko na bango uta na ntango oyo Zenifi amataki uta na mboka yango kutu kino na ntango oyo ye moko amataki uta na mboka yango.

3 Mpe azongelaki lisusu koyebisa mbangu maloba ya nsuka oyo mokonzi Benyamina alakisaki bango, mpe alimbolaki yango na bato ya mokonzi Limiyi, bongo ete bakoka kososola maloba nyonso oyo alobaki.

4 Mpe esalemaki ete esilaki ye kosala nyonso oyo, ete mokonzi Limiyi apanzaki ebele ya bato yango, mpe asalaki ete bazonga moko na moko na ndako epayi na ye moko.

5 Mpe esalemaki ete asalaki ete bapalaki oyo ezalaki na “lisolo

29a 1 Sam. 12:15;
2 Nta. 24:20.
30a MOMA Bosoto,
Ya bosoto.

b Gal. 6:7–8;
Mal&May 6:33.
MOMA Bobuki
mbuma.

31a Yil. 18:17;
Mos. 12:6.
33a Morm. 9:6.
8 5a Mos. 9–22.

ya makomi ya bato na ye uta na ntango batikaki mboka ya Zalayemila, makoka komemama liboso ya Amona, ete akoka kotinga yango.

6 Sikawa, sasaipi lokola etangaki Amona lisolo ya makomi, mokonzi atunaki ye soki akokaki kolimbola nkota, mpe Amona alobelaki ye ete akoki te.

7 Mpe mokonzi alobaki epayi na ye: Lokola nazalaki koyoka mawa mingi mpo na mitungisi ya bato na ngai, nasalaki ete ntuku minei na misato ya bato na ngai bakende mobembo kati na esobe, ete na yango bakoka komona mboka ya Zalayemila, ete tokoka kobila epayi ya bandede na biso mpo na kokangola biso uta na boumbu.

8 Mpe babungaki na esobe mpo na ntaka ya mikolo mingi, nzokande bazalaki na molende, mpe bamonaki te mboka ya Zalayemila kasi bazongaki na mboka oyo, nsima ya kokekdaka mobembo na mboka na kati ya mai mingi, mpe nsima ya kobombolaka mboka oyo etonda na mikuwa ya bato, mpe ya banyama, mpe etondaki lokola na bonielengeni ya bandako ya ndenge na ndenge, lokola ebombolaki bango mboka efandamaki na bato oyo bazalaki motango monene lokola ebele ya bato ya Yisalaele.

9 Mpe mpo ezala litatoli makambo balobaki ezalaki solo

bamemaki ^abapalaki ntuku mi-bale na minei oyo etondaki na minkoma, mpe ezali ya wolo ya peto.

10 Mpe tala, lisusu bamemaki ^abibende ya ntolo, oyo ezalaki minene, mpe ezalaki ya ^bmotako mpe ya mbengi, mpe ezalaki mo-bimba ya kobonga nie.

11 Mpe lisusu, bamemaki mipanga, ya yango bisimbelo ebeba, mpe mbeli na yango eguga mpenza na epomboli; mpe ezali na moto te na mboka oyo akoki kolimbola lokota to minkoma oyo ezali likolo ya bapalaki. Boye nalobaki epayi na yo: Ekoki yo kobongola?

12 Mpe nalobi epayi na yo lisusu: Oyebi moko oyo akoki kobongola? Mpo nazali na mposa ete masolo ya makomi oyo ebongolama na lokota na biso; mpo, mbele, makopesa biso boyebi ya montika ya bato oyo babebisamaki, uta wapi masolo ya makomi oyo ewuti; to, mbele, makopesa biso boyebi ya bato na ye mpenza oyo babebisamaki; mpe nazali na mposa ya koyeba ntina ya bobebisami na bango.

13 Sikawa Amona alobaki epayi na ye: Nakoki na ntembe te koyebisa yo, O mokonzi, moto moko oyo akoki ^akobongola masolo ya makomi yango; mpo azali na nini oyo wapi akoki kotala, mpe kobongola masolo ya makomi nyonso oyo ezali

^{9a} Etel. 1:1-2.

10a Etel. 15:15.

^b Etel. 10:23.

13a Mos. 28:10-17.

ya mikolo ya kala; mpe ezali likabo uta na Nzambe. Mpe biloko yango ebiangami ^bbibongolelo, mpe moto te akoki kotala yango longola se soki atindami, na kobangaka ete atala oyo asengelaki te mpe akoka kowa. Mpe oyo nyonso atindami mpo na kotala yango, se ye moko wana kaka abiangami ‘momoni.

14 Mpe tala, mokonzi na bato oyo bazali na mboka ya Zalayemila azali moto oyo atindami mpo na kosala makambo oyo, mpe oyo azali na likabo oyo monene uta na Nzambe.

15 Mpe mokonzi alobaki ete momoni azali monene koleka profeta.

16 Mpe Amona alobaki ete momoni azali mobimisi mpe profeta lokola; mpe likabo oyo ezali monene mingi moto te akoki kozwa yango, longola se soki azwi nguya ya Nzambe, oyo moto moko akoki te; nzokande moto akoki kozwa nguya monene epe-sami ye uta na Nzambe.

17 Kasi momoni akoki koyeba makambo oyo maleka, mpe lokola makambo oyo ekoya, mpe na nzela na yango makambo nyonso makobimisama, soki te, nde, makambo ya nkuku makomonisama, mpe makambo ebombama makobima na pole, mpe makambo eyobani te ekoyebisama na nzela na yango, mpe lisusu makambo ekoyebisama na

nzela na yango oyo soki te makokaki koyebana te.

18 Boye Nzambe apesaki nzela ete moto, na nzela ya bondimi, akoka kosala makamwisi ya nguya; boye akomi litomba monene epayi na baninga na ye bato.

19 Mpe sikawa, etiaki Amona nsuka ya kolobaka maloba oyo mokonzi asepelaki mingi mpenza, mpe apesaki matondi na Nzambe, kolobaka: Na ntembe te “libombami monene ezali kati na bapalaki oyo, mpe bibongolelo oyo bilengelamaki na ntembe te mpo na ntina ya kofungola libombami ya lolenge oyo na bana ya bato.

20 O lolenge boni ezali misala ya Nkolo ya kokamwa, mpe kino ntango molai boni ayokaki mpasi elongo na bato na ye; iyo, mpe lolenge boni bososoli ya bana ya bato ezali ya kokufa miso mpe ekoki kofungwama te; mpo balingi koluka bwania te, mpe bazali na mposa te ete “akonza likolo na bango!

21 Iyo, bazali lokola bibwele ya zamba oyo ekimaka uta na mobateli, mpe epanzamaka, mpe ekimisami, mpe eliami na banyama ya zamba.

LISOLO YA MAKOMI YA ZENIFI—
Lisitwale ya bato na ye, uta na ntango batikaki mboka ya

13b MOMA Ulima
mpe Tumima.
c MOMA Momoni.

19a Etel. 3:21–28; 4:4–5.
20a ELKOL Bwanya,
nkombo ya bomwasi

na nkota ya Baebela
mpe Bamwela.
Mas. 9:1; Mat. 11:19.

Zalayemila kino na ntango bakangolamaki uta na maboko ya Balamani.

Ezali na mikapo 9 kino na nsuka ya mokapo 22.

MOKAPO 9

Zenifi akambi lingomba uta na Zalayemila mpo na kozwa mboka ya Lehi-Nefi—Mokonzi na Balamani apesi bango ndingisa ya kosangola libula ya mboka—Etumba ezali kati ya Balamani mpe bato ya Zenifi. Penepene na mibu 200-187 Liboso na mbotama ya Klisto.

NGAI, Zenifi, lokola nateyamaki na lokota nyonso ya Banefi, mpe lokola nazwaki boyebi ya "mboka ya Nefi, to mboka ya bosangoli libula ya yambo ya batata na biso, mpe etindamaki ngai lokola monongi na kati ya Balamani ete nakoka kononga makasi na bango, ete limpinga na biso ekoka koya likolo na bango mpe kobebisa bango—kasi ntango namonaki bolamu boye ezalaki na kati na bango nazalaki te na mposa ete babebisama.

2 Boye, naswanaki na bandeko na ngai kati na esobe, mpo nalingaki ete moyangeli na biso asala boyokani elongo na bango; kasi lokola azalaki moto ya makambo makasi mpe ya mposa ya makila atindaki ete nasingeli kobomama; kasi nabikisamaki na bosopi ya makila mingi;

mpe tata abundaki na tata, mpe ndeko ya mobali na ndeko ya mobali, kino motango monene ya limpinga na biso ebebisamaki na esobe; mpe tozongaki, baye na biso oyo babikisamaki, na mboka ya Zalayemila, mpo na kobeta lisolo wana na basi na bango mpe bana na bango.

3 Mpe nzokande, ngai lokola nazalaki na mpila mingi koleka mpo na kosangola libula ya mboka ya batata na biso, nasingisaki bato mingi lokola bazalaki na mposa ya kokende mpo na kokamata mboka yango, mpe tobandaki lisusu mobembo na biso kati na esobe mpo na komata na mboka; kasi tobetamaki na nzala mpe mitungisi ya nsomo; mpo tozalaki malembe na komikundola Nkolo Nzambe na biso.

4 Nzokande, nsima ya mikolo mingi ya koyenga-yengaka na esobe totelemisaki biema na biso na esika oyo wapi bandeko na biso babomamaki, oyo ezalaki penepene na mboka ya batata na biso.

5 Mpe esalemaki ete nakendaki lisusu elongo na minei ya bato na ngai kati na engumba, na kati epayi ya mokonzi, ete nakoka koyeba likanisi ya mokonzi, mpe ete nakoka koyeba soki nakokaki kokota elongo na bato na ngai mpe kokamata mboka na kimia.

6 Mpe nakotaki epayi ya mokonzi, mpe ayokanaki elongo na

ngai ete nakoka kozwa mboka ya Lehi-Nefi, mpe engumba ya Silomi.

7 Mpe lisusu atindaki ete bato na ye basengeli kolongwa na mboka, mpe ngai mpe bato na ngai tokendaki kati na mboka ete tokoka kokamata yango.

8 Mpe tobandaki kotonga bandako, mpe kobongisa bifelo ya engumba, iyo, kutu bifelo ya engumba ya Lehi-Nefi, mpe ya engumba ya Silomi.

9 Mpe tobandaki kowana bilanga, iyo, kutu na ndenge nyonso ya nkona, na nkona ya masangu, mpe ya seboloni, mpe ya loso, mpe na neya, mpe na sumi, mpe na nkona ya ndenge nyonso ya mbuma; mpe tobandaki koyikana mpe kofuluka na mboka.

10 Sikawa ezalaki se mayele mabe mpe boyebi lokuta ya mokonzi Lamani, mpo na "komema bato na ngai kati na boumbu, ete atika mboka ete tokoka kozwa yango.

11 Boye esalemaki ete, esilaki biso kofanda na mboka mpo na ntaka ya mibu zomi na mibale mokonzi Lamani abandaki kokoma motema likolo mingi, na kobangaka ete na lolenge moko to mosusu bato na ngai bakoma makasi na mboka, mpe ete bakoka te kolonga bango mpe komema bango kati na boumbu.

12 Sikawa bazalaki "bato ya goigoi mpe basambeli bikeko;

boye bazalaki na mposa ya komema biso kati na boumbu, ete bakoka komitondisa mabumu na misala ya maboko na biso; iyo, ete bakoka komisalela lipati na bibwele ya bilanga na biso.

13 Boye esalemaki ete mokonzi Lamani abandaki kolamusa bato na ye ete baswana na bato na ngai; boye bitumba mpe boweli ezalaki na mboka.

14 Mpo, na mobu ya zomi na misato ya boyangeli na ngai na mboka ya Nefi, mosika na sudi ya mboka ya Silomi, ntango bato na ngai bazalaki komelisa mpe koleisa bibwele na bango, mpe kowana bilanga na bango, limpinga monene ya Balamani ebundisaki bango mpe ebandaki koboma bango, mpe kobotola bibwele na bango, mpe masangu ya bilanga na bango.

15 Iyo, mpe esalemaki ete bakimaki, baoyo nyonso bakangamaki te, kutu kati na mboka ya Nefi, mpe babiangaki ngai mpo na bobatelami.

16 Mpe esalemaki ete nalatisaki bango manduki na matimbo, mpe na makula, na mipanga, mpe na nsendo, mpe na nzete, mpe na bilingongo, mpe ndenge nyonso ya bibundeli oyo tokokaki kosala, mpe ngai mpe bato na ngai tokendaki kobunda na Balamani.

17 Iyo, na makasi ya Nkolo tokendaki kobunda na Balamani; mpo ngai mpe bato na ngai

tobelelaki na bokasi epayi ya Nkolo ete abikisa biso uta na maboko ya banguna na biso, mpo tolamusamaki na bokundoli ya libiki ya batata na biso.

18 Mpe Nzambe “ayokaki kobelela na biso mpe ayanolaki sambo na biso; mpe tokendaki na nguya na ye; iyo, tokendaki kobunda na Balamani, mpe na mokolo moko mpe butu moko tobomaki nkoto misato na ntuku minei na misato; tobomaki bango kutu kino tobenganaki bango libanda ya mboka na biso.

19 Mpe ngai, ngai moko, na maboko na ngai moko, nasalikasi mpo na kokunda bakufi na bango. Mpe tala, na mawa monene mpe boleli na biso, nkama mibale mpe ntuku sambo na libwa ya bandeko na biso babomamaki.

MOKAPO 10

Mokonzi Lamani akufi—Bato na ye bazali bato ya nkei mpe ya loma mpe bazali kondima mimesano ya lokuta—Zenifi na bato na ye balongi bango. Penepene na mibu 187–160 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete tobandaki lisusu kotia bokonzi mpe tobandaki lisusu kozwa mboka na kimia. Mpe nasalaki ete bibundeli ya ndenge na ndenge bisalema, ete na yango nakokaki kozwa bibundeli mpo na bato na ngai komilengela na ntango

Balamani bakomata lisusu mpo na kobunda na bato na ngai.

2 Mpe natiaki bakengeli nzinganzinga mpembeni na mboka, ete Balamani bakoka kokweyela biso lisusu te na mpwasa mpe babebisa biso; mpe boye nakengelaki bato na ngai mpe bibwele na ngai, mpe nabatelaki bango uta na bokwei kati na maboko ya banguna na biso.

3 Mpe esalemaki ete tosangelaki libula ya mboka ya batata na biso mpo na ntaka ya mibu mingi, iyo, mpo na ntaka ya mibu ntuku mibale na mibale.

4 Mpe nasalaki ete mibali bakona bilanga, mpe bakolisa ndenge nyonso ya “nkona mpe ndenge nyonso ya mbuma ya ndenge na ndenge.

5 Mpe nasalaki ete basi batonga, mpe basala na makasi, mpe basala, mpe babimisa ndenge nyonso ya bilamba ya lino ya malonga, iyo, mpe “bilamba ya ndenge na ndenge, ete tokoka kolatisa bolumbu na biso; mpe boye tofulukaki na mboka—boye tozalaki na kimia ya ntango nyonso na mboka mpo na ntaka ya mibu ntuku mibale na mibale.

6 Mpe esalemaki ete mokonzi “Lamani akufaki, mpe mwana mobali na ye abandaki kokonza na esika na ye. Mpe abandaki kolamusa bato na ye na botomboki na bato na ngai; boye babandaki komilengela mpo na

etumba, mpe koya kobunda na bato na ngai.

7 Kasi natindaki banonge na ngai nzinganzinga mpembeni na mboka ya “Semiloni, ete nakoka koyeba bolengeli na bango, ete nakoka komikengele na bango, ete bakoka te koya likolo ya bato na ngai mpe kobe bise bango.

8 Mpe esalemaki ete bamatiki likolo ya nordi ya mboka ya Silomi, elongo na mampinga ya motango monene na bango, bato ^abalataki manduki na ^bmatimbo, mpe na makula, mpe na mipanga, mpe na nsendo, mpe na mabanga, mpe na bilingongo; mpe bakataki sukimitu na bango kolokolo ete ezalaki bolumbu; mpe bazingamaki na mikaba ya mposo penepene na nketo na bango.

9 Mpe esalemaki ete nabombaki basi mpe bana ya bato na ngai na esobe; mpe nasalaki lisusu ete bakolo nyonso ya ngai baoyo bakokaki komema manduki, mpe lisusu bilenge mibali nyonso na ngai baoyo bakokaki komema manduki, basangana esika moko mpo na kokende kobunda na Balamani; mpe natiaki bango na milongo na bango, moto na moto engebene na mobu na ye.

10 Mpe esalemaki ete tomatiki mpo na kobunda na Balamani; mpe ngai, kutu ngai, na bobange

na ngai, namataki mpo na kobunda na Balamani. Mpe esalemaki ete tomatiki mpo na kobunda na “makasi ya Nkolo.

11 Sikawa, Balamani bayebaki eloko te mpo na oyo etali Nkolo, to makasi ya Nkolo mpe te, boye batalelaki se makasi na bango moko. Nzokande bazalaki bato makasi lokola, na kotalaka bokasi ya bato.

12 Bazalaki ^abato ya nkei, mpe bato ya loma, mpe bato na mposa ya makila, kondimaka na ^bmomeseno ya batata na bango, oyo ezali boye—Kondimaka ete babenganaki bango uta na mboka ya Yelusaleme mpo na masumu ya batata na bango, mpe ete basalaki bango mabe kati na esobe na bandeko na bango, mpe lisusu basalaki bango mabe wana ezalaki bango kokatista mbu;

13 Mpe lisusu, basalaki bango mabe wana ezalaki bango na ^amboka ya bosangoli libula na bango ya yambo, esilaki bango kokatista mbu, mpe nyonso oyo na ntina ete Nefi azalaki sembo mingi koleka na kobatelaka mitindo ya Nkolo—boye ^basingamaki na Nkolo, mpo Nkolo ayokaki sambo na ye mpe ayanolaki yango, mpe akambaki mobembo na bango na esobe.

14 Mpe bandeko na ye bada-sukaki na ye mpo ^abasosolaki te lolenge ya kosala ya Nkolo;

7a Mos. 11:12.

8a Jar. 1:8.

b Alma 3:4–5.

10a MOMA Botie motema.

12a Alma 17:14.

b 2 Nef. 5:1–3.

13a 1 Nef. 18:23.

b 1 Nef. 17:35.

14a 1 Nef. 15:7–11.

^bbadasukaki lisusu na ye likolo ya mai mpo bayeisaki mitema na bango makasi na Nkolo.

15 Mpe lisusu badasukaki na ye ntango bakomaki na mboka elakelama, mpo balobaki ete akamataki “boyangeli ya bato uta na maboko na bango; mpe balukaki koboma ye.

16 Mpe lisusu, badasukaki na ye mpo akendaki kati na esobe lokola Nkolo atindaki ye, mpe akamataki “masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya bapalaki ya motako, mpo balobaki ete ^bayibaki yango.

17 Mpe boye balakisaki bana na bango ete basengeli koyina bango, mpe ete basengeli koboma bango, mpe ete basengeli kowembe mpe kopunza bango, mpe basala nyonso bakoki mpo na kobebisa bango; boye bazali na boyini ya seko epayi na bana ya nefi.

18 Mpo na ntina oyo mpenza mokonzi Lamani, na mayele mabe na ye, mpe boyebi lokuta na ye ya lokuta, mpe bilaka malonga na ye, akosaki ngai, ete namemaki bato na ngai baye kati na mboka oyo, ete bakoka koboma bango; iyo, mpe tomoni mpasi oyo mibu mingi na mboka.

19 Mpe sikawa ngai, Zenifi, esilaki ngai koyebisa makambo oyo epayi ya bato na ngai mpo na oyo etali Balamani, napusaki bango mpo na kokende kobunda na bokasi na bango, kotiaka motema

na bango na Nkolo; boye, towelaki na bango, miso na miso.

20 Mpe esalemaki ete tobengana naki bango lisusu uta na mboka na biso; mpe tobomaki bango na bobebisami boko monene, kutu boye mingi ete totangaki bango te.

21 Mpe esalemaki ete tozongaki lisusu na mboka na biso moko, mpe bato na ngai babandaki lisusu kobatela bibwele na bango, mpe kowana bilanga na bango.

22 Mpe sikawa ngai, lokola nazalaki mobange, napesaki bokonzi likolo ya moko ya bana mibali na ngai; boye, nakoloba lisusu te. Mpe tika Nkolo apambola bato na ngai. Amene.

MOKAPO 11

Mokonzi Noa azali kokonza na nkuna—Asepele kozala na bomoi ya loyenge elongo na basi mpe bamakango na ye—Abinadi asakoli ete bato bakokamatama kati na boumbu—Bomoi na ye bolukisami na Mokonzi Noa. Penepene na mibu 160–150 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete Zenifi apesaki bokonzi likolo ya Noa, moko ya bana mibali na ye; boye Noa abandaki koyangela na esika na ye; mpe atambolaki te na banzela ya tata na ye.

2 Mpo tala, abatelaki te mitindo ya Nzambe, kasi atambolaki nsima ya mposa ya motema

na ye moko. Mpe azalaki na basi mpe ^abamakango mingi. Mpe ^batindaki bato na ye kosala masumu, mpe kosala oyo ezali mabe na miso ya Nkolo. Iyo, mpe basalaki ^cpite mpe ndenge nyonso ya nkuna.

3 Mpe akataki mpako ya eteni moko kati na mitano ya nyonso oyo bazwaki, eteni moko kati na mitano ya wolo mpe mpauni na bango, mpe eteni moko kati na mitano ya ^azifi na bango, mpe ya mbengi na bango, mpe ya motako na bango mpe ya ebuni na bango; mpe eteni moko kati na mitano ya banyama na bango ya mafuta; mpe lisusu eteni moko kati na mitano ya nkona nyonso ya bango.

4 Mpe nyonso oyo akamataki mpo na komisunga ye moko, mpe basi na ye mpe bamakango na ye; mpe lisusu banganganzambe na ye, mpe basi na bango mpe bamakango na bango; boye abongolaki makambo ya bokonzi.

5 Mpo akitisaki banganganzambe nyonso oyo babulisamaki na tata na ye mpe abulisaki basusu ya sika na esika na bango, lolenge ya baoyo batombwamaki likolo na lolendo ya mitema na bango.

6 Iyo, mpe boye basungamaki na goigoi na bango, mpe na bosome bikeko na bango, mpe na pite na bango, na mpako oyo

mokonzi Noa atiaki likolo ya bato na ye; boye bato basalaki makasi mingi koleka mpo na kongsungamabe.

7 Iyo, mpe bakomaki lisusu basambeli bikeko, mpo bakosamaki na maloba ya mpamba mpe ya malete ya mokonzi mpe banganganzambe; mpo balobaki makambo ya malete epayi na bango.

8 Mpe esalemaki ete mokonzi Noa atongaki bandako ya kitoko mpe ya minene mingi; mpe akembisaki yango na biloko ya ndako esalemaki mosala ya malonga na mabaya, mpe ndenge nyonso ya biloko ya motuya, ya wolo, mpe ya mpauni, mpe ya ebuni, mpe ya motako, mpe ya zifi, mpe ya mbengi;

9 Mpe amitongelaki lisusu ndako kitoko ya monene, mpe kiti ya bokonzi na katikati na yango, nyonso na yango ezalaki na mabaya ya malonga mpe ekembisamaki na wolo mpe mpauni mpe na biloko ya motuya.

10 Mpe asalaki lisusu ete basali na ye bakoka kosala misala ya malonga ya ndenge nyonso na kati ya bifelo ya tempelo, ya mabaya ya malonga, mpe ya mbengi, mpe ya motako.

11 Mpe kiti oyo etiamaki mpe mbeni mpo na banganganzambe banene, oyo ezalaki koleka kiti nyonso mosusu, akembisaki yango na wolo ya peto; mpe asalaki ete etelemelo moko etongama

11 ^a Yako. 3:5.
^b 1 Mik. 14:15–16;
Mos. 29:31.

^c 2 Nef. 28:15.
^{3a} EBE maloba
ekokani: libakema,

“kongengaka”;
likelelo, “kolatisa to
kotia libende likolo.”

liboso na yango, ete bakoka kopemisa nzoto na bango mpe mboko na bango likolo na yango ntango bakoloba maloba ya lokuta mpe ya mpamba na bato na ye.

12 Mpe esalemaki ete atongaki “linongi moko penepene na tempelo; iyo, linongi moko ya molai mpenza, kutu boye molai ete akoka koteleme likolo na nsonge na yango mpe komona uta na likolo mboka ya Silomi mpe lisusu mboka ya Semiloni, oyo esilaki kozwama na Balamani; mpe akokaki kutu komona mboka mobimba nzinganzinga mpembeni.

13 Mpe esalemaki ete atongaki bandako mingi na mboka ya Silomi; mpe atongaki linongi monene likolo ya ngomba ya moke na nordi ya mboka ya Silomi, oyo ezalaki ebombelo mpo na bana ya nefi na ntango bakimaki uta na mboka; mpe boye asalaki na bozwi boye azwaki uta na mpako ya bato na ye.

14 Mpe esalemaki ete atiaki motema na ye likolo ya bozwi na ye, mpe alekisaki ntango na ye na kotambwisaka bomoi ya loyenge elongo na basi na ye mpe bamakango na ye; mpe boye banganganzambe na ye balekisaki ntango na bango elongo na basi ya pite.

15 Mpe esalemaki ete alonaki bilanga ya vinyo nzinganzinga mpembeni na mboka; mpe atongaki ekamoli ya vinyo, mpe

abimisaki vinyo beboo; mpe boye akomaki “momeli vinyo, mpe bato na ye mpe lokola.

16 Mpe esalemaki ete Balamani babandaki koya kobundisa bato na ye, kobundisa bato na motango moke, mpe koboma bango na bilanga na bango, mpe wana ezalaki bango koleisa bibwele na bango.

17 Mpe mokonzi Noa atindaki bakengeli nzinganzinga mpe mbeni na mboka mpo na kotelemisa bango mosika, kasi atindaki motango ya kokoka te, mpe Balamani babundisaki bango mpe babomaki bango, mpe babenganaki mingi ya bibwele na bango uta na mboka; boye Balamani babandaki koboma bango, mpe kosalela nkanda na bango likolo na bango.

18 Mpe esalemaki ete mokonzi Noa atindaki mampinga ya basoda na ye mpo na kobunda na bango mpe babenganamaki nsima, soki te babenganaki bango nsima mpo na ntango; boye, bazongaki kosepelaka na bopunzi na bango.

19 Mpe sikawa, na ntina ya elonga monene oyo batombwanaki likolo na lolendo ya mitema na bango; “basalaki lofundo mpo na makasi na bango moko, kolobaka ete ntuku mitano kati na bango bakokaki kobunda na nkoto ya Balamani; mpe boye babetaki ntolo, mpe basepelaki na makila, mpe bosopi ya makila

ya bandeko na bango, mpe oyo na ntina ya nkuna ya mokonzi na bango mpe banganganzambe na bango.

20 Mpe esalemaki ete ezalaki na moto na kati na bango oyo kani nkombo ezalaki “Abinadi; mpe akendaki na kati na bango, mpe abandaki kosakola, kolobaka: Tala, boye elobi Nkolo, mpe boye etindi ye ngai, kolobaka, Kende, mpe loba epayi ya bato oyo, boye elobi Nkolo—Lisuma ezala epayi ya bato oyo, mpo namoni bonsomo na bango, mpe nkuna na bango, mpe pite na bango; mpe longola se soki bayamboli nakobimela bango na nkanda na ngai.

21 Mpe longola se soki bayamboli mpe bazongi epayi ya Nkolo Nzambe na bango, Tala, nakotika bango na maboko ya banguna na bango; iyo, mpe bakomemama kati na “boumbu; mpe bakotungisama na loboko ya banguna na bango.

22 Mpe ekosalema ete bako-yeba ete nazali Nkolo Nzambe na bango, mpe nazali “Nzambe ya zuwa, kokitisaka mabe ya bato na ngai.

23 Mpe ekosalema ete longola se soki bato oyo bayamboli mpe bazongi epayi ya Nkolo Nzambe na bango, bakomemama kati na boumbu; mpe moko te akokangola bango, longola se soki

ezali Nkolo Nzambe ya Bokasi Nyonso.

24 Iyo, mpe ekosalema ete eko-belela bango epayi na ngai nakozala “malembe na koyoka koganga na bango; iyo, mpe nakotika bango ete babetama na banguna na bango.

25 Mpe longola se soki bayamboli na elamba ya saki mpe mputulu ya moto, mpe babeleli na bokasi epayi ya Nkolo Nzambe na bango, “nakoyoka sambo na bango te, mpe nakokangola bango uta na mitungisi na bango te; mpe boye elobi Nkolo, mpe boye etindaki ye ngai.

26 Sikawa esalemaki ete ntango Abinadi alobaki maloba oyo epayi na bango badasukaki na ye, mpe balukaki kolongola bomoi na ye; kasi Nkolo akangolaki ye uta na maboko na bango.

27 Sikawa ntango mokonzi Noa ayokaki maloba oyo Abinadi alobaki epayi ya bato, adasukaki mpe lokola; mpe alobaki: Nani azali Abinadi, ete ngai mpe bato na ngai tosambisama na ye, soki te “nani azali Nkolo, oyo akomema likolo ya bato na ngai motungisi monene ya lolenge oyo?

28 Natindi bino bomema Abinadi awa, ete nakoka koboma ye, mpo alobaki makambo oyo mpo ete akoka kolamusa bato na ngai na nkanda moko na mosusu,

20a MOMA Abinadi.
21a Mos. 12:2; 20:21;
21:13–15; 23:21–23.
22a Esod. 20:5;

Dut. 6:15;
Mos. 13:13.
24a Mika 3:4;
Mos. 21:15.

25a Yis. 1:15; 59:2.
27a Esod. 5:2;
Mos. 12:13.

mpe kobimisa boswani na kati ya bato na ngai; boye nakoboma ye.

29 Sikawa miso ya bato ezalaki “ya kokufa; boye ^bbayeisaki mitema na bango makasi na kotelemelaka maloba ya Abinadi, mpe balukaki uta na ntango wana kende liboso kokamata ye. Mpe mokonzi Noa ayeisaki motema na ye makasi na kotelemelaka liliba ya Nkolo, mpe ayambolaki te uta na misala na ye ya mabe.

MOKAPO 12

Abinadi atiami na boloko mpo na kosakolaka bobebisami ya bato mpe liwa ya Mokonzi Noa—Banganganzambe ya lokuta batangi makomi mpe balobi babateli mobeko ya Mose—Abinadi abandi kolakisa bango Mitindo Zomi. Penepene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete nsima ya ntaka ya mibu mibale ete Abinadi ayaki na kati na bango na kobongolaka lolenge na ye, ete bayebaki ye te, mpe abandaki kosakola na kati na bango, kolobaka: Boye Nkolo atindi ngai, kolobaka—Abinadi, kende mpe sakola epayi ya bato na ngai baye, mpo bayeisi mitema na bango makasi na maloba na ngai; bayamboli te uta na misala na bango ya mabe; boye, “nakobimela bango na nkanda na ngai,

iyo, na nkanda makasi ya ngai nakobimela bango kati na mabe mpe bonsomo na bango.

2 Iyo, lisuma ezala epayi na nkola oyo! Mpe Nkolo alobi epayi na ngai: Sembola loboko na yo mpe sakola, kolobaka: Boye elobi Nkolo, ekosalema ete nkola oyo, na ntina ya mabe na bango, ekomemama kati na “boumbu, mpe ekobetama na ^blitama; iyo, mpe ekobenganama na bato, mpe ekobomama; mpe ewa ndo ya likolo, mpe mbwa, iyo, mpe nyama ya zamba, bakolia mosuni na bango.

3 Mpe ekosalema ete “bomoi ya mokonzi Noa ekozala na motuya kutu lokola elamba oyo ezali kozika na ^betumbelo ya moto makasi; mpo akoyeba ete nazali Nkolo.

4 Mpe ekosalema ete nakobeta bato na ngai oyo na mitungisi ya nsomo, iyo, na nzala mpe na “bokono ya mabe; mpe nakosala ete ^bbalela-lela na bolayi ya mokolo mobimba.

5 Iyo, mpe nakosala ete bazala na “mikumba milingami likolo ya mikongo na bango; mpe bakobenganama liboso lokola bampunda ya baba.

6 Mpe ekosalema ete nakotinda mvula ya mabanga na kati na bango, mpe ekobeta bango; mpe bakobetama lisusu na “mopepe ya esti; mpe ^bmwa banyama ya

29a Mose 4:4.
b Alma 33:20;
Etel. 11:13.
12 1a Yis. 65:6.
2a Mos. 11:21; 20:21;

21:13–15; 23:21–23.
b Mos. 21:3–4.
3a Mos. 12:10.
b Mos. 19:20.
4a Mal&May 97:26.

b Mos. 21:9–10.
5a Mos. 21:3.
6a Yil. 18:17;
Mos. 7:31.
b Esod. 10:1–12.

mike mike ekotungisa mboka na bango mpe lokola, mpe ekolia mboto na bango.

7 Mpe bakobetama na bokono mabe ya monene—mpe nyonso oyo nakosala mpo na “mabe mpe bonsomo na bango.

8 Mpe ekosalema ete longola se soki bayamboli “nakobebisa bango mpenza nie uta na etando ya mabele; nzokande bakotika ^blisolo ya makomi moko nsima na bango, mpe nakobatela yango mpo na bikolo mosusu oyo bikoza mboka; iyo, kutu oyo nakosala ete nakoka kobombola bonsomo ya bato oyo epayi na bikolo mosusu. Mpe Abinadi asakolaki makambo mingi mpo na mabe ya bato oyo.

9 Mpe esalemaki ete basilikaki na ye; mpe bakamataki ye mpe bamemaki ye ya kokangama singa liboso ya mokonzi, mpe balobaki epayi ya mokonzi: Tala, tomemi moto liboso na yo oyo asakolaki makambo mabe mpo na oyo etali bato na yo, mpe alobi ete Nzambe akobebisa bango.

10 Mpe asakolaki lisusu mabe mpo na oyo etali bomoi na yo, mpe alobaki ete bomoi na yo ekozala lokola elamba na etumbelo ya moto makasi.

11 Mpe lisusu, alobaki ete okozala lokola mobimba, kutu lokola mobimba ya zamba ekawuka, oyo ematelami na banyama mpe etiami na nse ya lokolo.

12 Mpe lisusu, alobaki okozala lokola fololo ya mobwe, oyo, ntango ekomeli mpenza, soki mopepe mobeti, ekobenge likolo ya etando ya mboka. Mpe alobaki na ntembe te Nkolo alobaki yango. Mpe alobaki ete nyonso oyo ekoya likolo na yo longola se soki oyamboli, mpe oyo na ntina ya mabe na yo.

13 Mpe sikawa, O mokonzi, mabe monene kani oyo osali, soki te masumu minene kani oyo bato na yo basali, ete topesama etumbu na Nzambe soki te tosambisama na moto oyo?

14 Mpe sikawa, O mokonzi, tala, tozali na elindo te, mpe yo, O mokonzi, osumuki te; boye, moto oyo akosi mpo na oyo etali yo, mpe asakoli mpamba.

15 Mpe tala, biso tozali bato makasi, tokoya te kati na boumbu, soki te tokozwama bakangemi te na banguna na biso; iyo, mpe osili kofuluka na mboka oyo, mpe okofuluka lisusu.

16 Tala, moto yango azali awa, topesi ye na maboko na yo; okoki kosala na ye lokola emoni yo bolamu.

17 Mpe esalemaki ete mokonzi Noa asalaki ete Abinadi abwakama kati na boloko; mpe atindaki ete “banganganzambe basangana bango moko esika moko ete ye akoka kosala likita elongo na bango nini bakosala na ye.

18 Mpe esalemaki ete balobaki

^{7a} Mal&May 3:18.
^{8a} Alma 45:9–14.

^b Morm. 8:14–16.
^{17a} Mos. 11:11.

epayi ya mokonzi: Mema ye awa ete tokoka kotuna ye mituna; mpe mokonzi atindaki ete bamema ye liboso na bango.

19 Mpe babandaki kotuna, ete bakoka kokutisa ye, ete na yango bakokaki kozwa nzela wapi ya kofunda ye; kasi ayanolaki bango na bobangi te, mpe atelemelaki mituna na bango nyonso, iyo, na bokamwi na bango; mpo “atelemelaki bango na mituna na bango nyonso, mpe ayokisaki bango nsoni na maloba na bango nyonso.

20 Mpe esalemaki ete moko na bango alobaki epayi na ye: Nini elingi koloba maloba oyo ekomamaki, mpe oyo malakisamaki na batata na biso, kolobaka:

21 “Lolenge boni kitoko likolo ya ngomba ezali makolo na ye oyo akomema nsango ya nsai; oyo akosakola kimia, oyo akomema nsango ya nsai ya bolamu; oyo akosakola lobiko; oyo akoloba epayi ya Siona, Nzambe na yo akokonza;

22 Bakengeli na yo bakotombola mongongo; na mongongo moko bakoyemba; mpo bakomona miso na miso ntango Nkolo akomema lisusu Siona;

23 Bobukana na bosepeli; boyemba elongo bino bisika bitikali mpamba ya Yelusaleme; mpo Nkolo abondisi bato na ye, asikoli Yelusaleme;

24 Nkolo azipolaki ya “loboko

losantu na ye mpamba na miso ya bikolo nyonso, mpe nsuka nyonso ya mabele ekomona lobiko ya Nzambe na biso?

25 Mpe sikawa Abinadi alobaki epayi na bango: Ezali bino “banganganzambe, mpe bolobi ete boteyaka bato oyo, mpe bososolaka molimo ya masakoli, mpe nzokande bozali na mposa ya koyeba uta na ngai nini makambo oyo elingi koloba?

26 Nalobi epayi na bino, lisuma ezala epayi na bino mpo na kosantolaka banzela ya Nkolo! Mpo soki bososoli makambo oyo mpe boteyaki yango te; boye, bozali kosantola banzela ya Nkolo.

27 Botie mitema na bino te mpo na “kososola; boye bozali na bwania te. Boye, nini ezali bino koteya bato oyo?

28 Mpe balobaki: Toteyaka mobeko ya Mose.

29 Mpe lisusu alobaki epayi na bango boye: Soki boteyaka “mobeko ya Mose mpo na nini bobatelaka yango te? Mpo na nini botiaka mitema na bino likolo ya bozwi? Mpo na nini bosalaka ^bpite mpe bosilisaka makasi na bino elongo na basi ya pite, iyo, mpe bosali ete bato oyo basumuka, ete Nkolo asali ete atinda ngai mpo na kosakola na kofundaka bato oyo, iyo, kutu kosakola mabe minene na bato oyo?

30 Eyebi bino te ete nazali

19a Mal&May 100:5–6.
21a Yis. 52:7–10;
Nah. 1:15.

24a 1 Nef. 22:11.
25a Mos. 11:5.
27a MOMA Bososoli.

29a MOMA Mobeko
ya Mose.
b MOMA Ekobo.

koloba bosolo? Iyo, boyebi ete nazali koloba bosolo; mpe bose-ngeli kolenga liboso ya Nzambe.

31 Mpe ekosalema ete bokobetama mpo na mabe na bino, mpo bolobi ete boteyaka mobeko ya Mose. Mpe boyebi nini mpo na oyo etali mobeko ya Mose? “Lobiko ekoya na mobeko ya Mose? Bolobi nini?”

32 Mpe bayanolaki mpe balobaki ete lobiko ekoya na mobeko ya Mose.

33 Kasi sikawa Abinadi alobaki epayi na bango: Nayebi ete soki bobateli mitindo ya Nzambe bokobikisama; iyo, soki bobateli mitindo oyo Nkolo apesaki epayi na Mose na ngomba ya “Sinai, kolobaka:

34 “Nazali Nkolo Nzambe na yo, oyo ^babimisaki yo uta na mboka ya Ejipito, uta na ndako ya boumbu.

35 Okozala na “Nzambe mosusu te liboso na ngai.

36 Okosala te elilingi oyo ekatama mpo na yo, soki te elili ya eloko moko songolo likolo na lola, to biloko oyo ezali na nse na mabele.

37 Sikawa Abinadi alobaki epayi na bango: Bosalaki nyonso oyo? Nalobi epayi na bino, Te, bosali yango te. Mpe “eteyaki bino bato oyo ete basala makambo oyo? Nalobi epayi na bino, Te, bosalaki yango te.

MOKAPO 13

Abinadi abatelami na nguya ya bonzambe—Alakisi Mitindo Zomi—Lobiko ekoya bobele na mobeko ya Mose yango moko te—Nzambe Ye moko akosala bomikabi mpe akosikola bato na Ye. Penepene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa ntango mokonzi ayokaki maloba oyo, alobaki epayi ya banganzambe na ye ete: Bolongola moto oyo, mpe boboma ye; mpo tokosala nini na ye, mpo azali moto ya liboma.

2 Mpe batelemaki mpe bamekaki kotia maboko na bango likolo na ye; kasi atelemelaki bango, mpe alobaki epayi na bango:

3 Bosimba ngai te, mpo Nzambe akobeta bino soki botie maboko na bino likolo na ngai, mpo napesi te maloba Nkolo atindaki ngai kopesa; mpe nayebisi bino te oyo ^abosengaki ete nasengelaki koyebisa; boye, Nzambe akopesa te nzela ete nabebisama na ntango oyo.

4 Kasi nasengeli kokokisa mitindo oyo Nzambe atindaki ngai na yango; mpe mpo nalobelaki bino bosolo bosiliki na ngai. Mpe lisusu, mpo nalobeli bino liloba ya Nzambe bosambisi ngai ete nazali moto ya liboma.

5 Sikawa esalemaki ete esilaki Abinadi koloba maloba oyo ete

31a Mos. 3:15; 13:27–32;
Alma 25:16.

33a Esod. 19:9, 16–20;
Mos. 13:5.

34a Esod. 20:2–4.

b Esod. 12:51;
1 Nef. 17:40;
Mos. 7:19.

35a Hosea 13:4.

MOMA Losambo ya

banzambe ya
bikeko.

37a Mos. 13:25–26.

13 3a Mos. 12:20–24.

bato ya mokonzi Noa bamekaki te kotia maboko na bango likolo na ye, mpo Molimo ya Nkolo azalaki likolo na ye; mpe elongi na ye “engengaki na bongengi ya koleka, kutu lokola Mose asalaki na ngomba ya Sinai, ntango ezalaki ye koloba elongo na Nkolo.

6 Mpe azalaki na “nguya mpe likoki uta na Nzambe; mpe akobaki maloba na ye, kolobaka:

7 Bomoni ete bozali te na nguya ya koboma ngai, boye nasilisi maloba na ngai. Iyo, mpe namoni ete “ezokisi mitema na bino mpo nalobeli bino bosolo mpo na oyo etali mabe na bino.

8 Iyo, mpe maloba na ngai matondisi bino na bokamwi mpe bosutuki, mpe na nkanda.

9 Kasi nakosilisa maloba na ngai; mpe nsima likambo ezali te wapi nakokende, soki ezali bobele ete nabikisama.

10 Kasi mingi oyo naye bisi bino, nini bokosala na ngai, nsima na oyo, ekozala lokola “elilingi mpe elili ya makambo oyo ekoya.

11 Mpe sikawa nakotangela bino oyo etikali ya “mitindo ya Nzambe, mpo namoni ete miko mami te kati na mitema na bino; namoni ete boyekolaki mpe boteyaki mabe mpo na eteni eleki molai ya bomoi na bino.

12 Mpe sikawa, bomikundoli ete nalobaki epayi na bino: Okosala te elilingi oyo ekatama mpo

na yo, to elili ya eloko songolo likolo na lola, to biloko oyo ezali na nse na mabele, to oyo ezali na mai na nse ya mabele.

13 Mpe lisusu: Okongumbamela yango te, to kosalela yango mpe te; mpo ngai Nkolo Nzambe na yo nazali Nzambe ya zuwa, kokitisaka mabe ya batata likolo ya bana, kino na nkola ya misato mpe ya minei na bango oyo bayinaka ngai;

14 Mpe kolakisaka boboto epayi na nkoto na nkoto na bango oyo balingaka ngai mpe babatelaka mitindo na ngai.

15 Okokamata nkombo ya Nkolo Nzambe na yo mpamba te; mpo Nkolo akotala te lokola azanga elindo ye oyo akokamata nkombo na ye mpamba.

16 Omikundola mokolo ya “saba, mpo ete obatela yango mosantu.

17 Mikolo motoba okosala mosala, mpe sala mosala na yo nyonso.

18 Kasi mokolo ya sambo, saba ya Nkolo Nzambe na yo, okosala mosala moko te, yo, soki te mwana mobali na yo, to mwana mwasi na yo, mosali na yo ya mobali soki te mosali na yo ya mwasi, soki te ebwele na yo, soki te mopaya oyo azali kati na bikuke na yo;

19 Mpo “mikolo motoba Nkolo asalaki lola mpe mabele, mpe mbu, mpe nyonso oyo ezali kati

5a Esod. 34:29-35.

6a MOMA Nguya.

7a 1 Nef. 16:2.

10a Mos. 17:13-19;

Alma 25:10.

11a Esod. 20:1-17.

16a MOMA Mokolo

ya Saba.

19a Gen. 1:31.

na yango; boye Nkolo apambolaki mokolo ya saba, mpe asanti-saki yango.

20 ^aKumisa tata na yo mpe mama na yo, ete mikolo na yo mizala molai na mboka oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo.

21 ^aOkoboma te.

22 Okosala ^aekobo te. ^bOko-yiba te.

23 Okoloba ^alitatoli ya lokuta na moto ya penepene na yo te.

24 ^aOkolula ndako ya moto ya penepene na yo te, okolula mwasi ya moto ya penepene na yo te, to mosali na ye ya mobali, to mosali na ye ya mwasi te, to ngombe mobali na ye te, to bampunda na ye te, to eloko nyonso oyo ezali ya moto ya penepene na yo te.

25 Mpe esalemaki ete esilaki Abinadi kotia nsuka na maloba oyo ete alobaki epayi na bango: Boteyaki bato oyo ete basengeli kotosa kosala makambo nyonso oyo mpo na kobatela mitindo oyo?

26 Nalobi epayi na bino, Te; mpo soki bosalaki, Nkolo alingaki te kosala ete ngai naya kosakola mabe mpo na oyo etali bato oyo.

27 Mpe sikawa bolobaki ete lobiko ekoya na mobeko ya Mose.

Nalobi epayi na bino ete elongobani ete bobatela ^amobeko ya Mose lokola sikawa; kasi nalobi epayi na bino, ete ntango ekoya wapi ^bekolongobana lisusu te kobatela mobeko ya Mose.

28 Mpe lisusu, nalobi epayi na bino, ete ^alobiko ekoya bo-bele na ^bmobeko yango moko te; mpe soki ezalaki te mpo na ^cbomikabi, oyo Nzambe ye moko akosala mpo na masumu mpe mabe ya bato na ye, ete basengeli na lolenge oyo bakoki kokima te kowa, ata mobeko ya Mose mozali.

29 Mpe sikawa nalobi epayi na bino ete elongobanaki ete ezala na mobeko moko mopesami na bana ya Yisalaele, iyo, kutu ^amobeko ya sikisiki mpenza; mpo bazalaki bato na matoyi mangongi, ^bmbangu na kosala mabe, mpe malembe na komikundola Nkolo Nzambe na bango;

30 Boye ezalaki na ^amobeko oyo mopesamaki na bango, iyo, mobeko ya makokisi mpe ^bmakuli, mobeko moko oyo ^cbasengelaki kotosa na sikisiki mokolo na mokolo, mpo na kobatela bango ete bamikundola Nzambe mpe lotomo na bango epayi na ye.

31 Kasi tala, nalobi epayi na bino, ete makambo nyonso oyo

20a Mal. 7:10.

21a Mat. 5:21–22;
Mal&May 42:18.
MOMA Bobomi.

22a MOMA Ekobo.
b MOMA Koyiba,
Moyibi.

23a Mas. 24:28.
MOMA Lokuta.

24a MOMA Boluli.

27a MOMA Mobeko
ya Mose.
b 3 Nef. 9:19–20; 15:4–5.

28a Gal. 2:16.
MOMA Bosikoli,
Kosikola, Mosikolami;
Lobiko.
b Gal. 2:21;

Mos. 3:14–15;

Alma 25:15–16.

c MOMA Bomikabi,
Komikaba.

29a Yos. 1:7–8.

b Alma 46:8.

30a Esod. 20.

b MOMA Makuli.

c Yako. 4:5.

ezalaki ^abililingi ya makambo oyo ekoya.

32 Mpe sikawa, esosolaki bango mobeko? Nalobi epayi na bino, Te, nyonso basosolaki te mobeko; mpe oyo ezalaki na ntina ya bokasi ya mitema na bango; mpo basosolaki te ete moto moko akokaki kobika te ^alongola se soki ezali na nzela ya bosikoli uta na Nzambe.

33 Mpo tala, Mose asakolaki te epayi na bango mpo na oyo etali boyei ya Masiya, mpe ete Nzambe akosikola bato na ye? Iyo, mpe kutu ^abaprofeta nyonso oyo basakolaki uta mokili ebanda—elobelaki bango te mingi soki te moke mpo na oyo etali makambo oyo?

34 Elobaki bango te ete ^aNzambe ye moko akokita na kati ya bana ya bato, mpe akondima kozwa lolenge ya moto, mpe akotambola na nguya mpenza likolo ya etando ya mabele?

35 Iyo, mpe elobaki bango te lisusu ete akomema ^abosekwi ya bakufi esalema, mpe ete ye, ye moko, akoniokwama mpe akotungisama?

MOKAPO 14

Yisaya alobi na ntina ya Masiya—Bosambwisi mpe mpasi ya Masiya elimbolami—Akomisi molimo na

ye libonza mpo na masumu mpe asali libondeli mpo na babuki mobeko—Meka na Yisaya 53. Pene-pene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

Iyo, kutu Yisaya alobi te ete: Nani andimaki mbando na biso, mpe na nani ebimisami loboko ya Nkolo?

2 Mpo akokola liboso na ye lokola nzete ya petepete, mpe lokola mosisa libanda ya mabele ekawuka; azalaki na lolenge te soki te na lipombo te; mpe ntango tokomona ye ezali na kitoko te ete tozala na mposa na ye.

3 Atiolamaki mpe abwakamaki na bato; moto ya mawa, mpe amesenaki na mpasi; mpe tobo-mbanaki, lokola soki ezalaki ete tobalusi bilongi na biso uta na ye; atiolamaki, mpe topesaki ye lokumu te.

4 Na ntembe te ^aakumbaki ^bmpasi na biso, mpe amemaki mawa na biso; nzokande tomonaki ye aniokwamaki, abetamaki na Nzambe, mpe atungisamaki.

5 Kasi azokisamaki mpota mpo na ^abobuki mobeko na biso, akatamaki mpota mpo na mabe na biso; etumbu ya kimia na biso ezalaki likolo na ye; mpe na mapipi na ye ^btobikisami.

6 Bisu nyonso, lokola ^ampate, tokendaki mpembeni; tobalukaki

31a Mos. 16:14;
Alma 25:15.
MOMA Bilili.

32a 2 Nef. 25:23–25.

33a 1 Nef. 10:5;
Yako. 4:4; 7:11.

34a Mos. 7:27; 15:1–3.
MOMA Bonzambe,
Nzambe.

35a Yis. 26:19; 2 Nef. 2:8.

14 4a Alma 7:11–12.
b Mat. 8:17.

5a Mos. 15:9;
Alma 11:40.
b 1 Pet. 2:24–25.

6a Mat. 9:36;
2 Nef. 28:14;
Alma 5:37.

moto na moto na nzela ya ye moko; mpe Nkolo atiaki likolo na ye mabe na biso nyonso.

7 Anyokwamaki, mpe atungisamaki, nzokande “afungolaki monoko na ye te; amemamaki lokola ^bmwana ya mpate epayi na mobomi, mpe lokola mpate azalaka baba liboso ya bakati nsuki na ye boye afungolaki te monoko na ye.

8 Azwamaki uta na boloko mpe uta na bosambisi; mpe nani akolobela nkola na ye? Mpo babomaki ye uta na mboka ya baye ya bomoi; mpo na bobuki mobeko na bato na ngai nde aniokwamaki.

9 Mpe asalaki lilita na ye elongo na bato ya nkuna, mpe liwa na ye elongo na “moto na bozwi; mpo asalaki ^bmabe te, mpe ezalaki na bobubi te na monoko na ye.

10 Nzokande esepelisaki Nkolo kozokisa ye mpota; atiaki ye na mpasi; ntango ekosila yo kobonza molimo na ye mpo na masumu akomona “nkona na ye, akokomisa mikolo na ye molai, mpe elengi ya Nkolo ekofuluka na loboko na ye.

11 Akomono mosala ya molimo na ye, mpe akosepelisama;

na boyebi na ye mosali na ngai ya sembo akolongisa mingi; mpo “akokumba mabe na bango.

12 Boye nakokabela ye ndambo elongo na bato minene, mpe akokabola bopunzi elongo na bato ya makasi; mpo asopaki motema na ye kino na liwa; mpe atangamaki elongo na babuki mobeko; mpe akumbaki masumu ya bato mingi, mpe “asalaki libondeli mpo na babuki mobeko.

MOKAPO 15

Lolenge kani Klisto azali nyonso mibale Tata mpe Mwana—Aksala libondeli mpe akokumba bobuki mobeko ya bato na Ye—Bango mpe baprofeta basantu nyonso bazali nkona na Ye—Akokokisa Bosekwi—Bana mike bazali na bomoi ya seko. Penepene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa Abinadi alobaki epayi na bango: Nalingi bososola ete “Nzambe ye moko akokita na kati ya bana ya bato, mpe ^bakosikola bato na ye.

2 Mpe mpo “akofanda kati na mosuni akobiangama Mwana ya Nzambe, mpe lokola ayangeli nzoto na bolingi ya ^bTata, azali Tata mpe Mwana—

7a Mal. 15:3.
MOMA Yesu Klisto.
b MOMA Mwana ya mpate ya Nzambe; Pasika.
9a Mat. 27:57–60; Mal. 15:27, 43–46.
MOMA Yosefe ya Alimataya.
b Yoan. 19:4.

10a Mos. 15:10–13.
11a Lew. 16:21–22; 1 Pet. 3:18; Mal&May 19:16–19.
12a 2 Nef. 2:9; Mos. 15:8; Mor. 7:27–28.
15 1a 1 Tim. 3:16; Mos. 13:33–34.
MOMA Yesu Klisto.

b MOMA Bosikoli, Kosikola, Mosikolami.
2a Mos. 3:5; 7:27; Alma 7:9–13.
b Yis. 64:8; Yoan. 10:30; 14:8–10; Mos. 5:7; Alma 11:38–39; Etel. 3:14.

3 Tata, “mpo ayingelamaki ^bna zemi na nguya ya Nzambe; mpe Mwana, mpo na mosuni; boye kokomaka Tata mpe Mwana—

4 Mpe bazali “Nzambe moko, iyo, ^bTata mpenza ya “Seko ya lola mpe ya mabele.

5 Mpe boye lokola mosuni eko-maki ya koyangelama na Molimo, soki te Mwana na Tata, kozalaka Nzambe moko, “ayoki mpasi ya masenginia, mpe amiti-tiki te na masenginia, kasi apesi nzela ye moko ete atiolama, mpe ^babetama fimbo, mpe abenganama, mpe “asundolama na bato na ye.

6 Mpe nsima ya nyonso oyo, nsima ya kosalaka makamwisi ya nguya mingi na kati ya bana ya bato, akokambama, iyo, kutu “lokola Yisaya alobaki, lokola mpate azalaka baba liboso ya mokati nsuki na ye, bongo ^bafungolaki monoko na ye te.

7 Iyo, ata bongo akomemama, “akobakama na ekulusu, mpe akobomama, mosuni kokomaka ya koyangelama kutu kino na liwa, ^bbolingi ya Mwana ekomelama na bolingi ya Tata.

8 Mpe boye Nzambe akati “singa ya liwa, mpo azwaki ^belonga likolo ya liwa; mpe apesi Mwana nguya mpo na “kosala mabondeli mpo na bana ya bato—

9 Emati ye kati na lola, komonisaka nsopo ya boboto; lokola atondisami na mawa epayi na bana ya bato; lokola ateleme na katikati na bango mpe boyengebene; lokola akati singa ya liwa, akamati likolo ya “ye moko mabe mpe bobuki mobeko na bango, lokola asikoli bango, mpe ^basepelisi masengami ya boyengebene.

10 Mpe sikawa nakoloba epayi na bino, nani akolobela nkola na ye? Tala, nalobi epayi na bino, ete ntango molimo na ye mopesamaki lokola libonza mpo na masumu akomona “nkona na ye. Mpe sikawa bolobi nini? Mpe nani akozala nkona na ye?

11 Tala nalobi epayi na bino, ete oyo nyonso ayokaki maloba ya “baprofeta, iyo, baprofeta basantu nyonso oyo basakolaki mpo na oyo etali boyei ya Nkolo—Nalobi epayi na bino, ete bango nyonso oyo bayokaki maloba na bango,

3a Mal&May 93:4.

b Luk. 1:31–33;
Mos. 3:8–9;
Alma 7:10;
3 Nef. 1:14.

4a Dut. 6:4;
Yoan. 17:20–23.
MOMA Bonzambe,
Nzambe.

b Mos. 3:8;
Elam. 14:12;
3 Nef. 9:15;
Etel. 4:7.

c Alma 11:39.

5a Luk. 4:2;

Ebe. 4:14–15.

b Yoan. 19:1.
c Mal. 8:31;
Luk. 17:25.

6a Yis. 53:7.

b Luk. 23:9;
Yoan. 19:9;
Mos. 14:7.

7a MOMA Bobakami
na ekulusu.

b Luk. 22:42;
Yoan. 6:38;
3 Nef. 11:11.

8a Mos. 16:7;

Alma 22:14.

b Hosea 13:14;
1 Kol. 15:55–57.

c 2 Nef. 2:9.

9a Yis. 53;
Mos. 14:5–12.

b MOMA Bomikabi,
Komikaba.

10a Yis. 53:10;
Mos. 5:7; 27:25;
Mor. 7:19.

11a Mal&May 84:36–38.

mpe bandimaki ete Nkolo ako-sikola bato na ye, mpe bazelaki mokolo wana mpo na bolimbisi ya masumu na bango, nakoloba epayi na bino, ete bango oyo bazali bato ya nkona na ye, soki te bazali basangoli libula ya ^bbokonzi ya Nzambe.

12 Mpo bango bazali baoyo kani masumu ye ^aamemaki; bango bazali baoyo kani akufelaki, mpo na kosikola bango uta na bobuki mobeko na bango. Mpe sikawa, ezali bango te nkona na ye?

13 Iyo, mpe ezali te baprofeta, moko na moko oyo afungolaki monoko na ye mpo na kosakola, oyo akweyaki te kati na bobuki mobeko; nalingi koloba baprofeta basantu nyonso kala uta mokili ebanda? Nalobi epayi na bino ete bazali nkona na ye.

14 Mpe bango bazali baoyo ^abasakolaki kimia, baoyo bamemaki nsango ya nsai ya bolamu, baoyo basakolaki lobiko; mpe balobaki epayi ya Siona: Nzambe na yo azali koyangela!

15 Mpe O lolenge boni ezalaki makolo na bango kitoko likolo ya ngomba!

16 Mpe lisusu, lolenge boni ezali kitoko likolo ya ngomba makolo na bango oyo bazali naino kosakolaka kimia!

17 Mpe lisusu, lolenge boni ezali kitoko likolo ya ngomba makolo na bango oyo bakosakolaka banda nsima awa kimia, iyo, uta na ntango oyo kokende liboso mpe libela!

18 Mpe tala, nalobi epayi na bino, oyo ezali nyonso te. Mpo O lolenge boni ezali kitoko likolo ya ngomba ^amakolo na ye oyo amemaka nsango ya nsai, oyo azali mobandisi ya ^bkimia, iyo, kutu Nkolo, oyo asikolaki bato na ye; iyo, ye oyo apesaki lobiko epayi ya bato na ye;

19 Mpo soki ezalaki te mpo na bosikoli boye asalaki mpo na bato na ye, boye bolengelamaki uta na ^abokelami ya mokili, nalobi epayi na bino, soki ezalaka mpo na oyo te, bato nyonso ^bbasengelaki kowa.

20 Kasi tala, singa ya liwa eko-katama, mpe Mwana azali koyangela, mpe akozala na nguya likolo ya bakufi; boye, akokisi bosekwi ya bakufi.

21 Mpe ekoya bosekwi, kutu ^abosekwi ya yambo; iyo, kutu bosekwi ya baoyo bazalaki, mpe baoyo bazali, mpe baoyo bakozala, kutu kino na bosekwi ya Klisto—mpo akobiangama bongu.

22 Mpe sikawa, bosekwi ya baprofeta nyonso, mpe bango

11b MOMA Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya Lola; Lobiko.

12a Mos. 14:12; Alma 7:13; 11:40–41.

14a Yis. 52:7;

Lom. 10:15; 1 Nef. 13:37; Mos. 12:21–24.

MOMA Mosala ya misionele.

18a 3 Nef. 20:40; Mal&May 128:19.

b Yoan. 16:33.

MOMA Kimia.

19a Mos. 4:6.

b 2 Nef. 9:6–13.

21a Alma 40:16–21.

nyonso oyo bandimaki na maloba na bango, to bango nyonso oyo babombaki mitindo ya Nzambe, bakobima na bosekwi ya yambo; boye, bazali bosekwi ya yambo.

23 Basekwisami mpo na “kofanda elongo na Nzambe oyo asikolaki bango; boye bazali na bomoi ya seko na nzela ya Klisto, oyo ^bakataki singa ya liwa.

24 Mpe baoyo bazali bango oyo bazali na likabo na bosekwi ya yambo; mpe baoyo bazali baoyo bakufaki liboso ete Klisto aya, kati na kozanga boyebi na bango, wana esakolamaki naino te ^alobiko epayi na bango. Mpe boye Nkolo akokisi bozongisi na bango; mpe bazali na likabo na bosekwi ya yambo, soki te bazwi bomoi ya seko, mpo basikolami na Nkolo.

25 Mpe ^abana mike mpe lokola bakozwa bomoi ya seko.

26 Kasi botala, mpe ^abobanga, mpe bolenga liboso ya Nzambe, mpo bosengeli kolenga; mpo Nkolo asikolaka moko te ya lolenge oyo ya baoyo ^bbatombokaka na ye mpe ^cbakufaka kati na msumu na bango; iyo, kutu bango nyonso oyo bawaki kati na msumu na bango naino uta mokili ebandaki, baye na motema moko batombokaki na Nzambe,

baoyo bayebaki mitindo ya Nzambe, mpe babombaki yango te; ^abaoyo ezali bango oyo ^abazali na likabo te na bosekwi ya yambo.

27 Boye esengeli bino kolenga te? Mpo lobiko eyaka na moko te ya lolenge oyo; mpo Nkolo asikoli moko te ya lolenge oyo; iyo, mpe Nkolo akoki kosikola moko te ya lolenge oyo; mpo akoki te kowangana ye moko; mpo akoki te kowangana ^aboyengebene ntango ezali na bosenga na yango.

28 Mpe sikawa nalobi epayi na bino ete ntango ekoya wapi lobiko ya Nkolo ^aekosakolama epayi na ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato.

29 Iyo, Nkolo, ^abakengeli na yo, bakotombola mongongo na bango; na mongongo yango esika moko bakoyemba; mpo bakomona miso na miso, ntango Nkolo akomema lisusu Siona.

30 Bobukana na bosepeli, boyemba elongo, bino bisika ya mpamba ya Yelusaleme; mpo Nkolo abondisi bato na ye, asikoli Yelusaleme.

31 Nkolo azipolaki ya loboko na ye mpamba esantu na miso ya bikolo nyonso; mpe nsuka nyonso ya mabele ekomona lobiko ya Nzambe na biso.

23a Nze. 24:3–4;
1 Nef. 15:33–36;
Mal&May 76:50–70.

b MOMA Liwa, ya nzoto.

24a 2 Nef. 9:25–26;
Mal&May 137:7.

25a Mal&May 29:46;

137:10.
MOMA Lobiko—
Lobiko ya bana mike.

26a Dut. 5:29;
Yako. 6:9.

b 1 Nef. 2:21–24.

c Ejek. 18:26;
1 Nef. 15:32–33;

Mor. 10:26.

d Alma 40:19.

e Mal&May 76:81–86.

27a Alma 34:15–16; 42:1.

28a MOMA Mosala
ya misionele.

29a MOMA Bakengeli,
Kokengela.

MOKAPO 16

Nzambe asikoli bato uta na ezalela na bango ya libunga mpe ya bokwei—Bango oyo bazali bato ya mosuni bakotikala lokola soki bosikoli ezalaki te—Klisto akokokisa bosekwi mpo na kozwa bomoi bozanga nsuka to bokweisami bozanga nsuka. Penepene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete esilaki Abinadi koloba makambo oyo, asembolaki loboko na ye mpe alobaki: Ntango ekoya wapi bato nyonso bakomona ^alobiko ya Nkolo; ntango wapi ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato bakomona miso na miso mpe ^bbakondima liboso ya Nzambe ete masambisi na ye ezali alima.

2 Mpe nde bato ya nkuna ^abakobwakama libanda, mpe bakoza na ntina ya koganga, mpe ya ^bkololela-lela, mpe ya komilela-lela, mpe ya koliana mino na bango; mpe oyo mpo balingi te koyokela mongongo ya Nkolo; boye Nkolo akosikola bango te.

3 Mpo bazali ^abato ya mosuni mpe bato ya zabulu, mpe ^bzabulu azali na nguya likolo na bango; iyo, kutu nioka oyo ya kala oyo ^cakosaki baboti na biso ya

yambo, oyo azalaki ntina ya ^abokwei na bango; oyo asalaki ete bato nyonso bakoma bato ya mosuni, bayokeli bilengi, ya zabulu, ^ekoyebaka bolamu mpe mabe, komiyangelaka bango moko na zabulu.

4 Boye ^abato nyonso babungaki; mpe tala, balingaki kobunga libela soki ezalaka te ete Nzambe asikolaki bato na ye uta na ezalela na bango ya libunga mpe bokwei.

5 Kasi bomikundola ete ye oyo akolenda na ^aezalela na ye ya mosuni, mpe azali kokoba na banzela ya masumu mpe botomboki na Nzambe, akotikala na ezalela na ye ya bokwei mpe zabulu akozala na nguya nyonso likolo na ye. Boye azali lokola soki ^bbosikoli esalemaki te, kozalaka monguna ya Nzambe; mpe lokola ezali zabulu monguna ya Nzambe.

6 Mpe sikawa soki Klisto ayaki te kati na mokili, kolobaka makambo ekoya ^alokola soki esilaki koya, ekokaki kozala na bosikoli te.

7 Mpe soki Klisto asekwaki te uta na bakufi, to soki akataki sanga ya liwa te ete lilita ezala na elonga te, mpe ete liwa ezala na ^aesweli te, bosekwi ekokaki kozala te.

16 1a MOMA Lobiko.

b Mos. 27:31.

2a Mal&May 63:53-54.

b Mat. 13:41-42;

Luk. 13:28;

Alma 40:13.

3a Gal. 5:16-25;

Mos. 3:19.

MOMA Moto ya

mokili.

b 2 Nef. 9:8-9.

MOMA Zabulu.

c Gen. 3:1-13;

Mose 4:5-19.

d MOMA Bokwei ya

Adama mpe Eva.

e 2 Nef. 2:17-18, 22-26.

4a Alma 42:6-14.

5a Alma 41:11.

MOMA Ya mosuni.

b MOMA Bosikoli,

Kosikola,

Mosikolami.

6a Mos. 3:13.

7a Hosea 13:14;

Mos. 15:8, 20.

8 Kasi ezali na “bosekwi, boye li-lita ezali na elonga te, mpe esweli ya ^bliwa emelami nie na Klisto.

9 Azali “pole mpe bomoi ya mokili; iyo, pole oyo ezanga nsuka, oyo ekoki kokoma molili ata mokolo moko te; iyo, mpe lisusu bomoi oyo ezanga nsuka, ete liwa ekoka kozala lisusu te.

10 Kutu nzoto oyo ya kufa ekolata “bozangi kufa, mpe bopoli ekolata bozangi kopola, mpe bakomemama mpo na ^bkotelema liboso ya esambiselo ya Nzambe, mpo na ‘kosambisama na ye engebene na misala na bango soki ezali malamuru to soki ezali mabe—

11 Soki ezali malamuru, na bosekwi ya “bomoi mpe esengo ezanga nsuka; mpe soki ezali mabe, mpo na bosekwi ya ^bbokweisami ezanga nsuka, mpe bapesami na zabulu, oyo ayangelaki bango, oyo ezali bokweisami—

12 Ekendaki bango engebene na bolingi mpe mposa ya mosuni na bango moko; kobeledaka Nkolo ata mokolo moko te wana etandamaki maboko ya “boboto epayi na bango; mpo maboko ya boboto etandamaki epayi na bango, mpe balingaki te; lokola bakebisamaki na mabe na bango mpe nzokande balingaki te

kokabwana na yango; mpe batindamaki koyambola mpe nzo-kande balingaki koyambola te.

13 Mpe sikawa, esengeli bino te kolenga mpe koyambola masumu na bino, mpe komikundola ete bobele kati na Klisto mpe na nzela ya Klisto nde bokoki kobikisama?

14 Boye, soki boteyi “mobeko ya Mose, boteya lisusu ete mozali elilingi ya makambo wana esengeli koya—

15 Teya bango ete bosikoli ekoya na nzela ya Klisto Nkolo, oyo azali mpenza “Tata ya Seko. Amene.

MOKAPO 17

Alma andimi mpe akomi maloba ya Abinadi—Abinadi akufi na liwa ya moto—Asakoli bokono mpe liwa ya moto likolo ya babomi na ye. Penepene na mobu 148 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ntango Abinadi asilisaki maloba oyo, ete mokonzi atindaki ete “banganzambe basengeli kokamata ye mpe basala ete apesama na liwa.

2 Kasi ezalaki na moto moko na kati na bango oyo kani nkombu ezalaki “Alma, ye mpe lokola azalaki eboto ya Nefi. Mpe

8a Alma 42:15.
MOMA Bosekwi.

b Yis. 25:8;
1 Kol. 15:54–55;
Morm. 7:5.

9a Mal&May 88:5–13.
MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

10a Alma 40:2.

MOMA Azanga kufa,
Bozangi kufa.

b MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.
c Alma 41:3–6.

11a MOMA Bomoi ya seko.
b MOMA Bokweisami.

12a MOMA Atonda na
boboto, Boboto.

14a MOMA Mobeko
ya Mose.

15a Mos. 3:8; 5:7;
Etel. 3:14.

17 1a Mos. 11:1, 5–6.

2a Mos. 23:6, 9–10.

MOMA Alma Mpaka.

azalaki elenge mobali moko, mpe ^bandimaki maloba oyo Abinadi alobaki, mpo ayebaki oyo etali mabe oyo Abinadi atitolaki na kofundaka bango; boye abandaki kosamba na mokonzi ete azala te na nkanda na Abinadi, kasi apesa nzela ete akoka kokende na kimia.

3 Kasi Mokonzi adasukaki mingi, mpe asalaki ete Alma abenganama uta na kati na bango, mpe atindaki basali na ye nsima na ye ete bakoka koboma ye.

4 Kasi akimaki uta na liboso na bango mpe amibombaki ete bamonaki ye te. Mpe wana ebombamaki ye mikolo mingi "akomaki makambo nyonso oyo Abinadi alobaki.

5 Mpe esalemaki ete mokonzi asalaki ete bakengeli na ye bazinga Abinadi mpe bakamata ye; mpe bakangaki ye singa mpe babwakaki ye kati na boloko.

6 Mpe nsima ya mikolo misato, lokola azwaki toli uta na banganzambe na ye, asalaki ete amemama lisusu liboso na ye.

7 Mpe alobaki epayi na ye: Abinadi, tozwi likambo ya kofunda yo, mpe olongobani na liwa.

8 Mpo olobaki ete "Nzambe ye moko akokita na kati ya bana ya bato; mpe sikawa, mpo na ntina ya likambo oyo okopesama liwa longola se soki olongoli maloba oyo olobaki mabe mpo na ntina na ngai mpe bato na ngai.

9 Sikawa Abinadi alobaki epayi

na ye: Nalobi epayi na yo, nako-longola te maloba oyo nalobaki epayi na yo mpo na ntina ya bato oyo, mpo ezali solo; mpe ete bokoka koyeba bosolo na yango napesaki nzela ngai moko ete nakweyaki kati na maboko na yo.

10 Iyo, mpe nakondima kutu kino liwa, mpe nakolongola maloba na ngai te, mpe makotelema lokola litatoli mpo na yo. Mpe soki obomi ngai okosopa "makila mazanga elindo, mpe oyo ekotelema lokola litatoli mpo na mabe na yo na mokolo ya nsuka.

11 Mpe sikawa mokonzi Noa azalaki penepene ya kotika ye, mpo abangaki liloba na ye; mpo abangaki ete bosambisi ya Nzambe eya likolo na ye.

12 Kasi banganzambe batombolaki mingongo na bango na kotelemelaka ye, mpe babandaki kofunda ye, kolobaka: Afi ngaki mokonzi. Boye mokonzi akomaki na nkanda na ye, mpe apesi ye ete akoka kobomama.

13 Mpe esalemaki ete bakamataki ye mpe bakangaki ye singa, mpe bafiakolaki mposo na ye na nkoni ya moto, iyo, kutu kino liwa.

14 Mpe sikawa ebandaki mololi kozikisa ye, agangaki epayi na bango, kolobaka:

15 Tala, kutu lokola bosali epayi na ngai, bongo nde ekosalema ete nkona na bino ekosala ete mingi bakoyokisama mpasi oyo nayoki, kutu mpasi ya "liwa na

2b Mos. 26:15.

4a MOMA Makomi.

8a Mos. 13:25, 33-34.

10a Alma 60:13.

15a Mos. 13:9-10;

Alma 25:4-12.

moto; mpe oyo mpo bandimeli lobiko ya bato na Nkolo Nzambe na bango.

16 Mpe ekosalema ete bokotungisama na ndenge nyonso ya bokono na ntina ya masumu na bino.

17 Iyo, mpe “bokobetama epayi na epayi, mpe bokobenganama mpe bokopanzama esika na esika, kutu lokola ebwele ya zamba oyo ebenganami na nyama ya loma.

18 Mpe na mokolo wana bakosalela bino bokila, mpe bokokangama na loboko ya banguna na bino, mpe nde bokoyoka mpasi, lokola nazali koyoka mpasi, bo-
lozi ya “liwa na moto.

19 Boye Nzambe nde asalaka “bobekoli likolo na bango oyo babebisaki bato na ye. O Nzambe, yamba molimo na ngai.

20 Mpe sikawa, esilaki Abinadi koloba maloba oyo, akweyaki, nsima ya koyoka mpasi ya liwa na moto; iyo, apesamaki na liwa mpo aboyaki kowangana mitindo ya Nzambe, mpe akangaki bosolo ya maloba na ye na liwa na ye.

MOKAPO 18

*Alma azali koteya na nkuku—Alimboli liyokani ya libatisi mpe abatisi na mai ya Mormon—Abo-
ngisi Eklezia ya Klisto mpe akulisi*

banganzambe—Bamisalisi bango moko mpe bateyi bato—Alma mpe bato na ye bakimi uta na Mokonzi Noa kati na esobe. Penepene na mibu 147–145 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete Alma, oyo akimaki uta na basali ya mokonzi Noa, “ayambolaki uta na masumu mpe mabe na ye, mpe akendaki uta na ntei ya bato na nkuku, mpe abandaki kolakisa maloba ya Abinadi—

2 Iyo, oyo etali oyo esengelaki koya, mpe lisusu oyo etali boseski ya bakufi, mpe “bosikoli ya bato, boye esengelaki kokokisama na ^bnguya, mpe mpasi, mpe liwa ya Klisto, mpe boseski na ye mpe bobuti na ye na lola.

3 Mpe mingi lokola balingaki koyoka liloba na ye ateyaki bango. Mpe alakisaki bango na nkuku, ete ekoka te koya na boyebi ya mokonzi. Mpe mingi bandimaki maloba na ye.

4 Mpe esalemaki ete mingi lokola bandimaki ye bakendaki na “esika moko oyo ebiangami Mormon, mpe ezwaki nkombo na yango uta na mokonzi, mpe ezalaki na ndelo ya mboka oyo ebekisamaki, na ntango soki te na bileko, na banyama ya zamba.

5 Sikawa, na Mormon ezalaki na liziba ya mai ya peto, mpe Alma akendaki kuna, mpo kuna

17a Mos. 21:1–5, 13.

18a Mos. 19:18–20.

19a MOMA Bobekoli.

18 1a Mos. 23:9–10.

2a MOMA Bosikoli,
Kosikola,
Mosikolami.

b MOMA Bomikabi,

Komikaba.
4a Alma 5:3.

ezalaki na ya zamba ya nkaka ya nzete ya mike mike, wapi amibombaki na ntango ya moi uta na boluki ya bato ya Mokonzi.

6 Mpe esalemaki ete mingi lokola bandimaki ye bakendaki kuna mpo na koyoka maloba na ye.

7 Mpe esalemaki ete nsima ya mikolo mingi ezalaki na motango moko monene ya bato basangani elongo na esika ya Mormon, mpo na koyoka maloba ya Alma. Iyo, nyonso basanganaki esika moko baoyo bandimaki maloba na ye, mpo na koyoka ye. Mpe “alakisaki bango, mpe ateyaki epayi na bango boyamboli, mpe bosikoli, mpe bondimi na Nkolo.

8 Mpe esalemaki ete alobaki epayi na bango: Tala, awa ezali mai ya Mormon (mpo ebiangamaki boye), mpe sikawa, lokola “bozali na mposa ya kokota kati na ^betonga ya Nzambe, mpe kobiangama bato na ye, mpe “bozali kondima komema mikumba ya moko na mosusu, ete mikoka kozala pepele;

9 Iyo, mpe bozali kondima kolola elongo na baoyo bazali kolola; iyo, mpe kobondisa baoyo batelemi na mposa ya libondisi, mpe kotelema lokola “banzeneneke ya Nzambe na bantango nyonso mpe na makambo

nyonso, mpe na bisika nyonso wapi bokoki kozala, kutu kino liwa, ete bokoka kosikolama na Nzambe, mpe kotangama elongo na baye ya ^bbosekwi ya yambo, ete bokoka kozwa ^cbomoi ya seko—

10 Sikawa nalobi epayi na bino, soki oyo ezali mposa ya mitema na bino, nini ekopekisa bino “bobatisama na nkombo ya Nkolo, lokola litatoli liboso na ye ete bokoti kati na ^bliyokani na ye, ete bokosalela ye mpe bokobomba mitindo na ye, ete akoka kosopa molimo na ye beboo likolo na bino?

11 Mpe sikawa, eyokaki bato maloba oyo, babetaki maboko na bango mpo na bosepele, mpe bagangaki: Oyo ezali mposa ya mitema na biso.

12 Mpe sikawa esalemaki ete Alma akamataki Helama, oyo azalaki moko ya bato ya yambo, mpe akendaki mpe atelemaki na mai, mpe abelelaki, kolobaka: O Nkolo, sopa Molimo na yo likolo ya mosali na yo, ete akoka kosala mosala oyo na bosantu ya motema.

13 Mpe ntango alobaki maloba oyo, “Molimo ya Nkolo azalaki likolo na ye, mpe alobaki: Helama, ^bnabatisi yo, kozalaka na ^clikoki uta na Nzambe ya Bokasi

7a Alma 5:11–13.

8a Mal&May 20:37.

b MOMA Eklezia ya Yesu Klisto.

c MOMA Mawa.

9a MOMA Kotatola;

Mosala ya misionele;

Nzeneneke.

b Mos. 15:21–26.

c MOMA Bomoi ya seko.

10a 2 Nef. 31:17.

MOMA Kobatisa,

Libatisi.

b MOMA Liyokani.

13a MOMA Molimo Mosantu.

b 3 Nef. 11:23–26; Mal&May 20:72–74.

c Bit. Bond. 1:5.

MOMA Bonganzambe.

Nyonso, lokola litatoli ete okoti kati na liyokani mpo na kosalala ye kino okokufa mpo na oyo etali nzoto ya kufa; mpe tika Molimo ya Nkolo mosopana likolo na yo; mpe tika apesa epayi na yo bomoi ya seko, na nzela ya ^abosikoli ya Klisto, oyo alenge-laki uta na ^ebokeli ya mokili.

14 Mpe esilaki Alma koloba makambo oyo, nyonso mibale Alma mpe Helama ^abakundamaki na mai; mpe batelemaki mpe babimaki na mai kosepelaka, etondisamaki bango na Molimo.

15 Mpe lisusu, Alma akamataki mosusu, mpe akendaki mbala moko ya mibale kati na mai, mpe abatisaki ye engebene na oyo asalaki na moto ya yambo, kasi akundamaki ye moko lisusu te na mai.

16 Mpe na lolenge oyo abatisaki moko na moko oyo akendaki na esika ya Mormon; mpe bazalaki motuya penepene na bato nkama mibale na minei; iyo, mpe ^ababatisamaki na mai ya Mormon, mpe batondisamaki na ^bngolu ya Nzambe.

17 Mpe babiangamaki eklezia ya Nzambe, soki te ^aeklezia ya Klisto, uta na ntango wana kende liboso. Mpe esalemaki ete

moto nyonso oyo abatisamaki na nguya mpe likoki ya Nzambe abakisamaki na eklezia na ye.

18 Mpe esalemaki ete Alma, ezalaki ye na ^alikoki uta na Nzambe, akulisaki banganzambe; kutu nganzambe moko mpo na bato ntuku mitano moko moko ya motango na bango oyo akulisaki mpo na ^bkoteya epayi na bango, mpe mpo na kolakisa bango mpo na ntina ya makambo etali bokonzi ya Nzambe.

19 Mpe atindaki bango ete bateya eloko mosusu te longola se soki ezalaki makambo oyo ateyaki, mpe oyo elobamaki na monoko ya baprofeta basantu.

20 Iyo, atindaki bango ete ^abateya eloko mosusu te longola se soki ezalaki boyamboli mpe bondimi na Nkolo, oyo asikolaka bato na ye.

21 Mpe atindaki bango ete ^aboswani ezala te moko na mosusu, kasi ete bazela na ^bliso moko epayi na liboso, kozalaka na bondimi moko mpe libatizi moko, kozalaka mitema na bango misangana esika moko kati na ^cbomoko mpe na bolingo moko epayi na mosusu.

22 Mpe boye atindaki bango bateya. Mpe boye bakomaki ^abana ya Nzambe.

13d MOMA Bosikoli,
Kosikola,
Mosikolami.

^e Mose 4:2; 5:9.

14a MOMA Kobatiza,
Libatizi—Libatizi na
bozindisi na mai.

16a Mos. 25:18.

^b MOMA Ngolu.

17a 3 Nef. 26:21; 27:3–8.
MOMA Eklezia ya
Yesu Klisto.

18a MOMA Bonganzambe.

^b MOMA Koteya to
kolakisa, Molakisi.

20a Mal&May 15:6;
18:14–16.

21a 3 Nef. 11:28–30.
MOMA Boweli.

^b Mat. 6:22;
Mal&May 88:67–68.

^c MOMA Bomoko.
22a Mos. 5:5–7;
Mose 6:64–68.

23 Mpe atindaki bango ete batoso mokolo ya “sabato, mpe babatela yango mosantu, mpe lisusu mokolo na mokolo basengeli kopesa matondi na Nkolo Nzambe na bango.

24 Mpe atindaki bango lisusu ete banganganzambe baye akulisaka basengeli ^akosala na maboko na bango moko mpo na lialisi na bango.

25 Mpe ezalaki na mokolo moko mposo na mposo oyo etiamaki mpembeni ete basangana bango moko esika moko mpo na kolakisa bato, mpe mpo na ^akokumbamela Nkolo Nzambe na bango, mpe lisusu, mbala mingi lokola ezalaki na nguya na bango, kowangana bango moko esika moko.

26 Mpe banganganzambe basengelaki te kotalela bato mpo na lialisi na bango; kasi mpo na mosala na bango basengelaki kozwa ^angolu ya Nzambe, ete bakoka kokoma makasi na Molimo, kozalaka na ^bboyebi ya Nzambe, ete bakoka koteya na nguya mpe likoki uta na Nzambe.

27 Mpe lisusu Alma atindaki ete bato ya eklezia bakaba ndambo ya biloko na bango, ^amoko na moko engebene na oyo azwaki; soki azali na mingi koleka akokaba mingi koleka; mpe na oyo azali na moke, nde moke

esengami; mpe na oyo azangi esengeli bapesa ye.

28 Mpe boye bakabolaki ndambo ya biloko na bango na bonsomi ya bolingi na bango moko mpe engebene na mposa ya malamumu epayi na Nzambe, mpe epayi ya banganganzambe baoyo bazalaki na bokeleli, iyo, mpe na bakeleli nyonso, mpe moto nyonso oyo azalaki bolumbu.

29 Mpe oyo alobaki epayi na bango, lokola atindamaki na Nzambe; mpe ^abatambolaki na alima liboso ya Nzambe, ^bkokabaka na moko mpe mosusu biloko ya ntango mpe lisusu ya molimo engebene na bozangi mpe bosenga na bango.

30 Mpe sikawa esalemaki ete nyonso oyo esalemaki na Mormon, iyo, mpembeni ya ^amai ya Mormon, na zamba oyo ezalaki mpembeni na mai ya Mormon; iyo, esika ya Mormon, mai ya Mormon, zamba ya Mormon, lolenge boni ezalaki kitoko na miso ya baoyo bayaki kuna mpo na kozwa boyebi ya Mosikoli na bango; iyo, mpe lolenge boni bapambolami, mpo bakoyemba mpo na kosanzola ye libela.

31 Mpe makambo oyo masalemaki na ^andelo ya mboka, ete makokaki te koya na boyebi ya mokonzi.

32 Kasi tala, esalemaki ete

23a Mos. 13:16–19;
Mal&May 59:9–12.

24a Mis. 20:33–35;
Mos. 27:3–5;
Alma 1:26.

25a MOMA Bokumbameli.

26a MOMA Ngolu.
b MOMA Boyebi.

27a Mis. 2:44–45;
4 Nef. 1:3.

29a MOMA Kotambola,
Kotambola na

Nzambe.

b MOMA Bolamu.

30a Mos. 26:15.

31a Mos. 18:4.

mokonzi, lokola abombolaki mosala ya kotambola na kati ya bato, atindaki basali na ye mpo na kosenzele bango. Boye na mokolo oyo bayanganaki esika moko mpo na koyoka liloba ya Nkolo bayebanaki na mokonzi.

33 Mpe sikawa Mokonzi alobaki ete Alma azalaki kolamusa bato mpo na botomboki na ye; boye atindaki limpinga na ye mpo na kobebisa bango.

34 Mpe esalemaki ete Alma elongo na bato ya Nkolo “bazwaki nsango ya boyei ya limpinga ya mokonzi; boye bakamataki bima na bango mpe mabota na bango mpe bakendaki kati na esobe.

35 Mpe bazalaki na motuya penepene na bato nkama minei na ntuku mitano.

MOKAPO 19

Gideona aluki koboma Mokonzi Noa—Balamani bakamati mboka—Mokonzi Noa akufi na liwa ya moto—Limiyi akonzi lokola mokonzi oyo ayangelami. Penepene na mibu 145–121 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete limpinga ya mokonzi bazongaki, wana elukaki bango bato ya Nkolo kasi bobele mpamba.

2 Mpe sikawa tala, bato ya mokonzi bazalaki moke, mpo bakutolamaki, mpe bokabwani ebandaki kozala na kati ya bato oyo batikalaki.

3 Mpe ndambo moke ebandaki kobimisa libanda bokaneli na mokonzi, mpe boweli monene ebandaki kozala na kati na bango.

4 Mpe sikawa ezalaki na moto moko na kati na bango oyo kani nkombo ezalaki Gideona, mpe ezalaki ye moto ya makasi mpe monguna ya mokonzi, boye abendaki mompanga na ye, mpe alapaki ndai na nkele na ye ete akoboma mokonzi.

5 Mpe esalemaki ete abundaki na mokonzi; mpe emonaki mokonzi ete azalaki penepene na kolonga ye, akimaki mpe akendaki likolo ya “linongi oyo ezalaki mpembeni na tempelo.

6 Mpe Gideona alandaki ye na nsima mpe azalaki penepene na kokoma likolo ya linongi mpo na koboma mokonzi, mpe mokonzi abwakaki miso na ye nzinganzi nga epayi na mboka ya Semiloni, mpe tala, limpinga ya Balamani bazalaki kati na ndelo ya mboka.

7 Mpe sikawa mokonzi abelakaki makasi na nsomo ya molimo na ye, kolobaka: Gideona, bikisa ngai, mpo Balamani bazali likolo na biso mpe bakobebisa biso; iyo, bakobebisa bato na ngai.

8 Mpe sikawa mokonzi azalaki komitungisa mingi te mpo na bato na ye lokola azalaki mpo na bomoi na ye moko; nzokande, Gideona abikisaki bomoi na ye.

9 Mpe mokonzi atindaki bato ete bakima liboso ya Balamani,

mpe ye moko akendaki liboso na bango, mpe bakimaki kati na esobe, elongo na basi na bango mpe bana na bango.

10 Mpe esalemaki ete Balamani balandaki bango, mpe bakangaki bango, mpe babandaki koboma bango.

11 Sikawa esalemaki ete mokonzi atindaki bango ete mibali nyonso batika basi na bango mpe bana na bango, mpe bakima liboso ya Balamani.

12 Sikawa ezalaki na mingi baoyo balingaki te kotika bango, kasi balingaki nde kotikala mpe kokufa elongo na bango. Mpe ndambo ya bato batikali batikaki basi na bango mpe bana na bango mpe bakimaki.

13 Mpe esalemaki ete bango oyo batikalaki elongo na basi na bango mpe na bana na bango basalaki ete bana basi ya kitoko na bango bakende kotelema mpe kobondela Balamani ete baboma bango te.

14 Mpe esalemaki ete Balamani bayokelaki bango mawa, mpo basenginiamaki na kitoko ya basi na bango.

15 Boye Balamani babikisaki bomoi na bango, mpe bakamatiki bango bakangemi mpe bazongisaki bango na mboka ya Nefi, mpe bapesaki ndingisa epayi na bango ete bakoka kozwa mboka, na nse ya masengeli ete bapesa mokonzi Noa na maboko ya Balamani, mpe bapesa bozwi na bango, kutu ndambo

ya nyonso oyo bazalaki na yango, ndambo ya wolo na bango, mpe mpauni na bango, mpe biloko nyonso ya motuya na bango, mpe boye bafutaki mpako na mokonzi ya Balamani mobu nsima na mobu.

16 Mpe sikawa ezalaki na moko ya bana mibali ya mokonzi na kati na bango oyo bakamatamaki baumbu, oyo kani nkombo ezalaki "Limiyi.

17 Mpe sikawa Limiyi azalaki na mposa ete tata na ye abebisama te; nzokande, Limiyi abosanaki te mabe ya tata na ye, mpo azalaki ye moko moyengebene.

18 Mpe esalemaki ete na nkuku Gideona atindaki bato kati na esobe, mpo na koluka mokonzi mpe baoyo bazalaki elongo na ye. Mpe esalemaki ete bakutanaki na bato yango na esobe, nyonso longola se mokonzi mpe banganganzambe na ye.

19 Sikawa balapaki ndai na mitema na bango ete bakozonga na mboka ya Nefi, mpe soki basi na bango mpe bana na bango babomamaki, mpe lisusu bango oyo batikalaki elongo na bango, ete bakoluka bobekoli, mpe bakowa elongo na bango lokola.

20 Mpe mokonzi atindaki bango ete bazonga te; mpe basilikaki na mokonzi, mpe basalaki ete ayoka mpasi, kutu kino na "liwa ya moto.

21 Mpe bazalaki penepene na kokamata banganganzambe

lisusu mpe kopesa bango liwa, mpe bakimaki liboso na bango.

22 Mpe esalemaki ete bazalaki penepene na kozonga na mboka ya Nefi, mpe bakutanaki na bato ya Gideona. Mpe bato ya Gideona bayebisaki bango makambo nyonso malekaki na basi na bango mpe bana na bango; mpe ete Balamani bapesaka bango ndingisa ete bakoka kozwa mboka na kofutaka mpako ndambo ya nyonso oyo bazalaki na yango epayi ya Balamani.

23 Mpe bato balobaki epayi ya bato ya Gideona ete babomaki mokonzi, mpe banganganzambe na ye bakimaki mosika mpenza na bango kati na esobe.

24 Mpe esalemaki ete esilisaki bango molulu, ete bazongaki na mboka ya Nefi, kosepelaka, mpo basi na bango mpe bana na bango babomamaki te; mpe balobelaki Gideona nini basalaki na mokonzi.

25 Mpe esalemaki ete mokonzi na Balamani “alapaki ndai epayi na bango, ete bato na ye bakoboma bango te.

26 Mpe lisusu Limiyi, lokola azalaki mwana mobali ya mokonzi, lokola bokonzi epesamaki likolo na ye “na bato, alapaki ndai epayi ya mokonzi ya Balamani ete bato na ye bakofuta mpako epayi na ye, kutu ndambo ya nyonso oyo bazalaki na yango.

27 Mpe esalemaki ete Limiyi abandaki kotia bokonzi mpe

kofandisa kimia na kati ya bato na ye.

28 Mpe mokonzi ya Balamani atiaki bakengeli nzinganzinga mpembeni na mboka, ete akoka kobatela bato ya Limiyi na mboka, mpo ete bakoka kokende te kati na esobe; mpe afutaki bakengeli na ye uta na mpako oyo azwaki uta na Banefi.

29 Mpe sikawa mokonzi Limiyi azwaki kimia ntango nyonso kati na bokonzi na ye mpo na ntaka ya mibu mibale, mpo Balamani batungisaki bango te to balukaki te kobebisa bango.

MOKAPO 20

Boko bana basi ya Balamani balongolami na Banganganzambe ya Noa—Balamani basali etumba na Limiyi mpe bato na ye—Mampinga ya Balamani babenganami mpe bakitisami na kimia. Penepene na mibu 145–123 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA ezalaki na esika moko na Semiloni wapi bana basi ya Balamani basanganaki bango moko esika moko mpo na koyemba, mpe mpo na kobina, mpe mpo na kosepela.

2 Mpe esalemaki ete mokolo moko ezalaki na motango moko moke na bango oyo basanganaki esika moko mpo na koyemba mpe kobina.

3 Mpe sikawa banganganzambe ya mokonzi Noa, lokola bazalaki koyoka nsoni mpo na

kozonga na engumba ya Nefi, iyo, mpe lisusu lokola bazalaki kobanga ete bato baboma bango, boye bamekaki te kozonga na basi na bango mpe bana na bango.

4 Mpe lokola batikalaki na esobe, mpe lokola babombolaki bana basi ya Balamani, babatamaki mpe basenzelaki bango;

5 Mpe ntango bazalaki bobele motango moke na bango oyo basanganaki esika moko mpo na kobina, babimaki uta na esika na bango ya bonkutu mpe bakamatiki bango mpe bamemaki bango kati na esobe; iyo, ntuku mibale na minei ya bana basi ya Balamani bamemamaki kati na esobe.

6 Mpe esalemaki ete emonaki Balamani ete bana basi na bango bazalaki komonana te, basilikaki na bato ya Limiyi, mpo bakani-saki ete ezalaki bato ya Limiyi.

7 Boye batindakiki mampinga ya basoda na bango; iyo, kutu mokonzi ye moko akendaki liboso ya bato na ye; mpe bamatiki na mboka ya Nefi kobebisa bato ya Limiyi.

8 Mpe sikawa Limiyi abombolaki bango uta na linongi, kutu abombolaki bolengeli na bango nyonso mpo na bitumba; boye asangisaki bato na ye elongo, mpe babatamaki mpo na kozela bango kati na bilanga mpe kati na zamba.

9 Mpe esalemaki ete ntango Balamani bamatiki, bato ya Limiyi

babandaki kokweya likolo na bango uta na bisika na bango ya kobatama, mpe babandaki koboma bango.

10 Mpe esalemaki ete etumba ekomaki nsomo mpenza, mpo babundaki lokola bankosi mpo na banyama na bango ya bokangi.

11 Mpe esalemaki ete bato ya Limiyi babandaki kobengana Balamani liboso na bango; nzokande bazalaki ata na ndambo te ya motango mingi boye lokola Balamani. Kasi "babundaki mpo na bomoi na bango, mpe mpo na basi na bango, mpe mpo na bana na bango; boye basalaki makasi bango moko mpe babundaki lokola bilima mabe.

12 Mpe esalemaki ete bakutaki mokonzi na Balamani na kati ya motango ya bakufi; nzokande akufaki te, bobele kaka azokaki mpe atikalaki na mabele, lokola bokimi ya bato na ye ezalaki bongo mbangu mingi.

13 Mpe bakamatiki ye mpe bakangaki mpota na ye, mpe bame-maki ye liboso ya Limiyi, mpe balobaki: tala, oyo nde mokonzi ya Balamani; azokaki mpe akweyaki na kati ya bakufi na bango, mpe batikaki ye; mpe tala, to-memi ye liboso na yo; mpe sikawa tika biso toboma ye.

14 Kasi Limiyi alobaki epayi na bango: Bokoboma ye te, kasi bokomema ye awa mpo ete nakoka komona ye. Mpe bamemaki ye. Mpe Limiyi alobaki epayi na ye:

Ntina nini esali ete boya mpo na komata mpe kobundisa bato na ngai etumba? Tala, bato na ngai “babukaki te ndai oyo nasalaki epayi na yo; boye, ntina kani bobuki ndai oyo bolapaki epayi ya bato na ngai?

15 Mpe sikawa mokonzi alobaki: Nabukaki ndai mpo bato na yo balongolaki bana basi ya bato na ngai na makasi; boye, na nkanda na ngai nasalaki ete bato na ngai bamata mpo na kobunda na bato na yo.

16 Mpe sikawa Limiyi ayokaki eloko moko te mpo na oyo etali likambo oyo; boye alobaki: Nakoluka na kati ya bato na ngai mpe nyonso oyo asalaki likambo oyo akowa. Boye asalaki ete boluki bosalema na kati ya bato na ye.

17 Sikawa eyokaki “Gideona makambo oyo, ye kozalaka kapi-tene ya mokonzi, akendaki mpe alobaki epayi na mokonzi: Nakosenga yo otika, mpe koluka te bato oyo, mpe kotia te likambo oyo na moto na bango.

18 Mpo emikundoli yo te banganganzambe ya tata na yo, baoyo bato oyo balukaki kobebisa? Mpe ezali bango te na esobe? Ezali bango te bato oyo bayibaki bana basi ya Balamani?

19 Mpe sikawa, tala, mpe yebisa mokonzi makambo oyo, ete akoka koyebisa bato na ye ete bakoka kokita na kimia epayi na biso; mpo tala basili kala

komilengela mpo na koya kobundisa biso; mpe tala lisusu tozali bobele bato moke.

20 Mpe tala, bakoya na mampinga na bango ya bato baike; mpe longola se soki mokonzi akitisi bango na kimia epayi na biso to-sengeli kowa.

21 Mpo esili maloba ya Abinadi “kokokisama te, oyo asakolaki na kotelemelaka biso—mpe nyonso oyo mpo toyokaki te maloba ya Nkolo, mpe totikaki te masumu na biso?

22 Mpe sikawa tika topesa mokonzi kimia; mpe tokokisa ndai oyo tosalaki epayi na ye; mpo eleki malamumu mingi tozala na boumbu na esika ete tobungisa bomoi na biso; boye, tika totia nsuka na kosopaka makila mingi.

23 Mpe sikawa Limiyi ayebisaki mokonzi makambo nyonso mpo na oyo etali tata na ye, mpe “banganganzambe baoyo bakimaki kati na esobe, mpe atiaki bomemi mosika ya bana basi na bango na moto na bango.

24 Mpe esalemaki ete mokonzi azwaki kimia epayi ya bato na ye; mpe alobaki epayi na bango: Tika tokende kokutana na bato na ngai, tozala na manduki te; mpe nalapi ndai epayi na bino ete bato na ngai bakoboma bato na yo te.

25 Mpe esalemaki ete balandaki mokonzi, mpe bakendaki, kozalaka na manduki te, kokutana na

14a Mos. 19:25–26.
17a Mos. 19:4–8.

21a Mos. 12:1–8.
23a Mos. 19:21, 23.

Balamani. Mpe esalemaki ete bakanaki na Balamani; mpe mokonzi na Balamani agumbamaki ye moko liboso na bango, mpe asambaki mpo na litomba ya bato ya Limiyi.

26 Mpe emonaki Balamani bato ya Limiyi, ete bazalaki na manduki te, bayokelaki bango ^amawa mpe bazwaki kimia epayi na bango, mpe bazongaki elongo na mokonzi na bango na kimia na mboka na bango.

MOKAPO 21

Bato ya Limiyi babetami mpe balongami na Balamani—Bato ya Limiyi bakutani na Amona mpe babongwani—Bayebisi Amona mpo na oyo etali bapalaki ntuku mibale na minei ya Bayelede. Penepene na mibu 122–121 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete Limiyi mpe bato na ye bazongaki na engumba ya Nefi, mpe babandaki kofanda na mboka na kimia lisusu.

2 Mpe esalemaki ete nsima ya mikolo mingi Balamani babandaki lisusu kolamusama na nkanda na Banefi, mpe babandaki lisusu koya kati na ndelo ya mboka nzinganzinga mpe mbeni.

3 Sikawa bamekaki te koboma bango, na ntina ya ndai oyo mokonzi na bango alapaki epayi ya Limiyi; kasi babetaki bango na ^amatama na bango, mpe

basalelaki likoki likolo na bango; mpe babandaki kotia ^bmikumba ya bozito likolo ya mikongo na bango, mpe komema bango lolola bakosala bampunda ya baba—

4 Iyo, nyonso oyo esalemaki mpo ete liloba ya Nkolo ekokisama.

5 Mpe sikawa mitungisi ya Banefi ezalaki minene, mpe ezalaki na nzela te oyo bakokaki komibikisa uta na maboko na bango, mpo Balamani bazingaki bango epayi na epayi.

6 Mpe esalemaki ete bato babandaki koyima-yima na mokonzi na ntina ya mitungisi na bango; mpe babandaki kozala na mposa ya kokende kobunda na bango. Mpe batungisaki mokonzi mpenza na boleli na bango; boye apesaki ndingisa epayi na bango ete basala engebene na mposa na bango.

7 Mpe basanganaki lisusu bango moko esika moko, mpe balataki bibundeli na bango, mpe bakendaki likolo ya Balamani mpo na kobengana bango uta na mboka na bango.

8 Mpe esalemaki ete Balamani babetaki bango, mpe bazongisaki bango nsima, mpe babomaki mingi kati na bango.

9 Mpe sikawa ezalaki ^amatanga mpe boleli monene na kati ya bato ya Limiyi, bakufeli mibali kolelaka mpo na mibali na bango, mwana mobali mpe mwana

^{26a} MOMA Mawa.

21 ^{3a} Mos. 12:2.

^b Mos. 12:5.

^{9a} Mos. 12:4.

mwasi kolelaka mpo na batata na bango, mpe bandeko mpo na bandeko na bango.

10 Sikawa ezalaki na bakufeli mibali mpenza na mboka, mpe bazalaki kobelela na bokasi mokolo na mokolo, mpo bobangi monene ya Balamani eyaki likolo na bango.

11 Mpe esalemaki ete eleli na bango ya ntango nyonso elamusaki oyo etikalaki ya bato nyonso ya Limiyi na nkanda na Balamani; mpe bakendaki lisusu mpo na kobunda, kasi babenganamaki nsima lisusu, koyokaka mpasi ya kobungisa bato mingi.

12 Iyo, bakendaki lisusu mbala ya misato, mpe bayokaki mpasi na lolenge se moko; mpe bango oyo bakufaki te bazongaki lisusu na engumba ya Nefi.

13 Mpe bamikitisaki kutu kino na mputulu, na komiyangelaka bango moko na nkanga ya boumbu, komitikaka bango moko mpo na kobetama, mpe kobengana epayi na epayi, mpe kome misama mikumba, engebene na mposa ya banguna na bango.

14 Mpe “bamikitisaki kutu na bozindo ya bomikitisi; mpe babelelaki makasi na Nzambe; iyo, kutu na bolayi ya mokolo mobimba balelaki na Nzambe na bango ete abikisa bango na mitungisi na bango.

15 Mpe sikawa Nkolo azalaki “malembe na koyoka kobelela

na bango na ntina ya masumu na bango; nzokande Nkolo ayokaki kobelela na bango, mpe abandaki kolembisa mitema ya Balamani ete babandaki kokomisa mikumba na bango pepele; nzokande Nkolo amonaki te ete elongobani kobikisa bango uta na boumbu.

16 Mpe esalemaki ete babandaki kofuluka moke moke na mboka, mpe babandaki lisusu kokolisa mboto mingi koleka, mpe bibwele, mpe bitonga, ete bayokaki te mpasi ya nzala.

17 Sikawa ezalaki na motango monene ya basi, mingi koleka oyo ezalaki ya mibali; boye mokonzi Limiyi atindaki ete mobali moko moko asengeli “kokaba ndambo ya lialisi na ^bbasi bakufeli mibali mpe bana na bango, ete bakoka kowa te na nzala; mpe oyo basalaki na ntina ya bonene ya motango ya baoyo babomaki.

18 Sikawa bato ya Limiyi basanganaki elongo na lingo mba moko lokola mpenza ekokaki, mpe babatelaki mboto na bango mpe bibwele na bango.

19 Mpe mokonzi ye moko atiki te motema ya kozala na bokengi na ye libanda ya bifelo ya engumba, longola se soki amemaki bakengeli na ye elongo na ye, kobangaka ete akoka na lolenge moko to mosusu kokweya na maboko ya Balamani.

14a Mos. 29:20.
MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

15a Mas. 15:29;
Mos. 11:23–25;
Mal&May 101:7–9.

17a Mos. 4:16, 26.
b MOMA Mokufeli
mobali.

20 Mpe asalaki ete bato na ye basenzela mboka nzinganzinga mpembeni, ete na lolenge moko to mosusu bakoka kokamata banganganzambe baoyo baki-maki kati na esobe, baoyo bayibaki “bana basi ya Balamani, mpe baoyo basalaki bobebisami monene ya lolenge oyo eya likolo na bango.

21 Mpo bazalaki na mposa ya kokamata bango ete bakoka kopesa bango etumbu; mpo bayaki na kati ya mboka ya Nefi na butu, mpe komema mosika mboto na bango mpe mingi ya biloko ya motuya na bango; boye babatamaki kozela bango.

22 Mpe esalemaki ete mbilinga- mbilinga ezalaki lisusu te kati-kati ya Balamani mpe bato ya Limiyi, kutu kino na ntango “Amona mpe bandeko na ye bayaki kati na mboka na bango.

23 Mpe mokonzi ezalaki ye libanda ya ekuke ya engumba elongo na bakengeli na ye, abombolaki Amona mpe bandeko na ye; mpe kobanzaka ete bango bazalaki banganganzambe ya Noa boye asalaki ete bakamatama, mpe bakangama, mpe babwakama kati na “boloko. Mpe soki bazalaki banganganzambe ya Noa alingaki kosala ete bapesa bango liwa.

24 Kasi ntango amonaki ete ezalaki bango te, kasi ete bazalaki bandeko na ye, mpe bayaki

uta na mboka ya Zalayemila, atondisamaki na bosepeli monene koleka.

25 Sikawa mokonzi Limiyi atindaki, yambo ya boyei ya Amona, “motango moke ya bato mpo na ^bkoluka mboka ya Zalayemila; kasi bakokaki komona yango te, mpe babungaki na esobe.

26 Nzokande, bamonaki mboka moko oyo ezalaki na bato; iyo, mboka oyo etondisamaki na “mikuwa mikawuka; iyo, mboka moko oyo ezalaki na bato mpe oyo ebebisamaki; mpe bango, lolola babanzaki ete ezalaki mboka ya Zalayemila, bazongaki na mboka ya Nefi, mpe bakomaki na ndelo ya mboka miko- lo mingi te yambo ya boyei ya Amona.

27 Mpe bamemaki lisolo ya makomi moko elongo na bango, kutu lisolo ya makomi ya bato oyo kani mikuwa bamonaki; mpe ekomamaki likolo ya bapalaki ya makele.

28 Mpe sikawa Limiyi atondisamaki lisusu na bosepeli na koyekolaka uta na monoko ya Amona ete mokonzi Mosiya azalaki na “likabo uta na Nzambe, na oyo wapi akokaki kolimbola minkoma ya lolenge oyo; iyo, mpe Amona asepelaki mpe lolola.

29 Kasi Amona mpe bandeko na ye batondisamaki na mawa

20a Mos. 20:5.

22a Mos. 7:6–13.

23a Elam. 5:21.

25a Mos. 8:7.

b Mos. 7:14.

26a Mos. 8:8.

28a Omin. 1:20–22;

Mos. 28:11–16.

mpe bandeko na bango mingi mpenza babomamaki;

30 Mpe lisusu ete mokonzi Noa mpe banganganzambe na ye basalaki ete bato basala masumu mpe mabe mingi mpenza na Nzambe; mpe balelaki lisusu mpo na ^aliwa ya Abinadi; mpe lisusu mpo na ^bbokei ya Alma mpe bato oyo bakendaki elongo na ye, baoyo babongisaki eklezia ya Nzambe na makasi mpe nguya ya Nzambe, mpe bondimi likolo ya maloba oyo Abinadi alobaki.

31 Iyo, balelaki mpo na bokei na bango, mpo bayebaki epayi wapi bakimaki te. Sikawa balingaki na bosesepeli kozwama elongo na bango, mpo bango moko bakotaki kati na liyokani na Nzambe mpo na kosalela ye mpe komba mitindo na ye.

32 Mpe sikawa uta na boyei ya Amona, mokonzi Limiyi akotaki kati na liyokani na Nzambe, mpe mingi ya bato na ye mpe lokola, mpo na kosalela ye mpe komba mitindo na ye.

33 Mpe esalemaki ete mokonzi Limiyi mpe mingi ya bato na ye bazalaki na mposa ya kobatisama; kasi moto moko te na mboka oyo azalaki na ^alikoki uta na Nzambe. Mpe Amona aboyaki kosala likambo oyo, komonaka ye moko ete azalaki mosali moko alongobani te.

34 Boye na ntango wana bamibongisamaki te kati na

eklezia moko, kozelaka Molimo ya Nkolo. Sikawa bakomaki na mposa ya kokoma kutu lokola Alma mpe bandeko na ye, baoyo bakimaki kati na esobe.

35 Bazalaki na mposa ya kobatisama lokola elembo mpe litatoli ete bazalaki na bolingi ya kosalela Nzambe na motema na bango mobimba; nzokande babendaki ntango molai; mpe ^alisolo ya libatisi na bango ekopesama nsima awa.

36 Mpe sikawa boyekoli nyonso ya Amona mpe bato na ye, mpe mokonzi Limiyi mpe bato na ye, ezalaki mpo na kokangolama bango moko uta na mboko ya Balamani mpe uta na boumbu.

MOKAPO 22

Miango misalemi mpo ete bato bakima uta na boumbu ya Balamani—Balamani balangwisami—Bato bakimi, bazongi na Zalayemila, mpe bakomi bato ya Mokonzi Mosiya. Penepene na mibu 121–120 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete Amona mpe mokonzi Limiyi babandaki kotunana elongo na bato lolenge nini bakokaki komikangola uta na boumbu; mpe kutu basalaki ete bato nyonso basangana bango moko esika moko; mpe oyo basalaki ete bakoka koyoka kopona ya bato mpo na oyo etali likambo yango.

30a Mos. 17:12–20.
b Mos. 18:34–35.

33a MOMA Likoki.
35a Mos. 25:17–18.

2 Mpe esalemaki ete bakokaki te komona nzela mpo na komikangola uta na boumbu, longola se komema basi na bango mpe bana na bango, mpe bibwele na bango, mpe bitonga na bango, mpe biema na bango, mpe kokima kati na esobe; mpo lokola Balamani bazalaki na motango monene mpenza, bato ya Limiyi bakokaki te kobunda na bango, ntango bakanisaki komikangola uta na boumbu na kosalelaka mompanga.

3 Mpe esalemaki ete Gideona abelemaki mpe atelemaki liboso ya mokonzi, mpe alobaki epayi na ye: Sikawa O mokonzi, kino sikawa oyokaka maloba na ngai mbala mingi ntango tozalaka na boweli na bandeko na biso, Balamani.

4 Mpe sikawa O mokonzi, soki omonaki te ete nazalaki mosali ya mpamba, to soki kino sikawa oyokaki maloba na ngai soki ata moke, mpe ete masalisaki yo, kutu bongo nazali na mposa ete oyoka maloba na ngai na ntango oyo, mpe nakozala mosali na yo mpe nakokangola bato oyo uta na boumbu.

5 Mpe mokonzi apesaki ndingisa epayi na ye ete akoka kolo. Mpe Gideona alobaki epayi na ye:

6 Tala nzela ya nsima, na nzela ya efelo ya nsima, na mopanzi ya nsima ya engumba. Balamani, to bakengeli ya Balamani, na butu balangwaka; boye tika totinda bosakoli na kati ya bato oyo

nyonso ete basangisa bibwele mpe bitonga na bango esika moko, ete bakoka kokumba yango kati na esobe na butu.

7 Mpe nakokende engebene na mibeko na yo mpe nakofuta mpako ya nsuka ya vinyo na Balamani, mpe bakolangwa; mpe tokoleka na nzela ya bonkuku na loboko ya mwasi ya nganda na bango ntango balangwe mpe bazali na mpongi.

8 Boye tokokima elongo na basi na biso mpe bana na biso, bibwele na biso, mpe bitonga na biso kati na esobe; mpe tokokende mobembo nzinganzinga na mboka ya Silomi.

9 Mpe esalemaki ete mokonzi ayokaki maloba ya Gideona.

10 Mpe mokonzi Limiyi asalaki ete bato na ye basangisa bibwele na bango elongo; mpe atindaki mpako ya vinyo na Balamani; mpe atindaki lisusu vinyo mingi koleka, lokola libonza epayi na bango; mpe bamelaki lokola motema molingi vinyo oyo mokonzi Limiyi atindaki epayi na bango.

11 Mpe esalemaki ete bato ya mokonzi Limiyi bakimaki na butu kati na esobe elongo na bibwele na bango mpe bitonga na bango, mpe bakendaki nzinganzinga mpembeni na mboka ya Silomi na esobe, mpe babukaki botamboli na bango epayi na mboka ya Zalayemila, kokambamaka na Amona mpe na bandeko na ye.

12 Mpe bakamataki wolo, mpe

mpauni na bango nyonso, mpe biloko ya motuya na bango nyonso, oyo bakokaki komema, mpe lisusu bisaka na bango, kati na esobe; mpe bakobaki mobembo na bango.

13 Mpe nsima ya kolekisaka mikolo mingi na esobe bakomaki na mboka ya Zalayemila, mpe bazwamaki elongo na bato ya Mosiya, mpe bakomaki bayangelami na ye.

14 Mpe esalemaki ete Mosiya ayambaki bango na bosepeli; mpe lisusu azwaki “masolo ya makomi na bango, mpe lisusu ^bmasolo ya makomi oyo ezwamaki na bato ya Limiyi.

15 Mpe sikawa esalemaki ete emonaki Balamani ete bato ya Limiyi bakimaki uta na mboka na butu, ete batindaki limpinga moko kati na esobe mpo na kolanda bango;

16 Mpe nsima ya kolanda bango mikolo mibale, bakokaki lisusu te kolanda makolo na bango; boye babungaki na esobe.

Lisolo moko ya Alma mpe bato ya Nkolo, baoyo babenganamaki kati na esobe na bato ya Mokonzi Noa.

Ezali na mikapo 23 mpe 24.

MOKAPO 23

Alma aboyi kozala mokonzi—Asaleli lokola nganganzambe mo-

nene—Nkolo apesi bato na Ye etumbu, mpe Balamani balongi mboka ya Helama—Amuloni, mokambi ya banganganzambe ya nkuna ya Mokonzi Noa, akonzi lokola moyangelami na mokonzi ya Balamani. Penepene na mibu 145–121 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA Alma, lokola akebisamaki na Nkolo ete mampinga ya basoda ya mokonzi Noa bakoya likolo na bango, mpe ayebisaki yango na bato na ye, boye bangisaki bibwele na bango elongo, mpe bakamataki mboto na bango, mpe bakendaki kati na esobe liboso ya mampinga ya basoda ya mokonzi Noa.

2 Mpe Nkolo apesaki bango makasi, ete bato ya mokonzi Noa bakoka kolonga bango te mpo na kobebisa bango.

3 Mpe bakimaki mikolo mwambe ya mobembo kati na esobe.

4 Mpe bakomaki na mboka moko, iyo, kutu mboka ya kitoko mpe ya elengi mingi, mboka moko wapi ezalaki mai ya peto.

5 Mpe batelemisaki biema na bango, mpe babandaki kowana bilanga, mpe babandaki kotonga ndako; iyo, bazalaki bato balinga mosala, mpe basalaki mingi koleka mpenza.

6 Mpe bato bazalaki na mposa ete Alma azala mokonzi na bango, mpo balingaki ye mingi na bato na ye.

7 Kasi alobaki epayi na bango: Tala, elongobani te ete tozala na

mokonzi; mpo boye elobi Nkolo: “Bokokumisa mosuni moko te likolo ya mosusu, soki te moto moko te akanisa ye moko kozala likolo ya mosusu; boye nalobi epayi na bino ete elongobani te ete bozala na mokonzi.

8 Nzokande, soki ekokaki kosalema ete bozala ntango nyonso na bato bayengebene mpo na kozala bakonzi na bino elingaki kozala malamumu mpo na bino kozala na mokonzi.

9 Kasi bomikundola “mabe ya mokonzi Noa mpe banganganzambe na ye; mpe ngai ngai moko ^bnakangamaki na motambo moko, mpe nasalaki makambo mingi oyo ezalaki ya nsomo na miso ya Nkolo, oyo esalaki ngai boyamboli ya nsomo;

10 Nzokande, nsima ya “mikakatano mingi, Nkolo ayokaki kobelela na ngai, mpe ayanolaki sambo na ngai, mpe akomisaki ngai esalelo moko na maboko na ye na komemaka ^bmingi mpenza na kati na bino na boyebi ya bosolo na ye.

11 Nzokande, na oyo nakokembela te, mpo nalongobani te mpo na kokembela na ntina na ngai moko.

12 Mpe sikawa nalobi epayi na bino, bonyokwamaki na mokonzi Noa, mpe bozalaki na boumbu na ye mpe na banganga-

nzambe na ye, mpe bamemamaki kati na mabe na bango; boye bokangamaki na “singa ya mabe.

13 Mpe sikawa lokola bokangolamaki na nguya ya Nzambe uta na singa oyo; iyo, kutu uta na maboko ya mokonzi Noa mpe bato na ye, mpe lisusu uta na singa ya mabe, kutu bongo nazali na mposa ete “botelema ngwi kati na ^blipanda oyo wapi bokomisamaki nsomi, mpe botiela “moto moko te motema mpo na kozala mokonzi likolo na bino.

14 Mpe lisusu botiela moto moko te motema mpo na kozala “moteyi na bino to mosali na bino likolo na bino, longola se soki azali moto ya Nzambe, oyo atambolaka na banzela na ye mpe abombaka mitindo na ye.

15 Boye Alma alakisaki bato na ye, ete moto na moto “alinga moto ya penepene na ye lokola ye moko, ete ^bboweli ezala te na kati na bango.

16 Mpe sikawa, Alma azalaki “nganganzambe monene na bango, ye kozalaka mobandisi ya eklezia na bango.

17 Mpe esalemaki ete moko te azwaki “likoki mpo na koteya to mpo na kolakisa longola se soki epesamelaki ye uta na Nzambe. Boye abulisaki banganganzambe na bango mpe balakisi na bango

23 7a Mos. 27:3–5.

9a Mas. 16:12;

Mos. 11:1–15.

b Mos. 17:1–4.

10a Mal&May 58:4.

b Mos. 18:35.

12a 2 Nef. 28:19–22.

13a Gal. 5:1.

b MOMA Lipanda.

c Mos. 29:13.

14a Mos. 18:18–22.

15a MOMA Bolingo.

b 3 Nef. 11:28–29.

16a Mos. 26:7.

17a MOMA Bonganganzambe; Likoki.

nyonso; mpe moto moko te abulisamaki longola se soki bazalaki bato bayengebene.

18 Boye basenzelaki likolo ya bato na bango, mpe “baleisaki bango na makambo etali bosembo.

19 Mpe esalemaki ete babandaki kofuluka mpenza na mboka; mpe babiangaki mboka yango Helama.

20 Mpe esalemaki ete bayikanaki mpe bafulukaki koleka mpenza na mboka ya Helama; mpe batongaki engumba moko, oyo babiangaki engumba ya Helama.

21 Nzokande Nkolo amonaki ete elongobani mpo na “kopesa etumbu na bato na ye; iyo, ameki ^bbompikiliki na bango mpe bndimi na bango.

22 Nzokande—nyonso oyo “akotiela ye motema na ye, se ye wana nde ^bakotombolama na mokolo ya nsuka. Iyo, mpe boye ezalaki na bato oyo.

23 Mpo tala, nakolakisa epayi na bino ete bamemaki bango kati na boumbu, mpe moko te akokaki kokangola bango bo-bele Nkolo Nzambe na bango, iyo, kutu Nzambe ya Abalayama mpe ya Yisaka mpe ya Yakobo.

24 Mpe esalemaki ete akangelaki bango, mpe alakisaki nguya monene na ye epayi na bango, mpe bosepeli na bango ezalaki monene.

25 Mpo tala, esalemaki ete wana ezalaki bango na mboka ya Helama, iyo, na engumba ya Helama, wana ezalaki bango kowana bilanga nzinganzinga mpembeni, tala limpinga moko ya Balamani ezalaki na ndelo ya mboka na bango.

26 Sikawa esalemaki ete bandedeko ya Alma bakimaki uta na bilanga na bango, mpe basanganaki bango moko esika moko na mboka ya Helama; mpe babiangaki mingi mpo bamonaki Balamani.

27 Kasi Alma akendaki mpe atelemeki na kati na bango, mpe alendisaki bango ete babanga te, kasi bamikundola Nkolo Nzambe na bango mpe akobikisa bango.

28 Boye, batikaki bobangi na bango, mpe babandaki kobebele epayi ya Nkolo ete alembisa mitema ya Balamani, ete babikisa bango, mpe basi na bango, mpe bana na bango.

29 Mpe esalemaki ete Nkolo alembisaki mitema ya Balamani. Mpe Alma mpe bandedeko na ye bakendaki mpe bamipesaki na maboko na bango; mpe Balamani bakamataki mboka ya Helama.

30 Sikawa mampinga ya basoda ya Balamani, baoyo balandaki nsima na bato ya mokonzi Limiyi, babungaki na esobe mikolo mingi.

18a 1 Tim. 4:6.
21a Elam. 12:3;
Mal&May 98:21.

MOMA Etumbu,
Kopesa etumbu.
b MOMA Bompikiliki.

22a MOMA Botie motema.
b 1 Nef. 13:37.

31 Mpe tala, baktaki banganganzambe bana ya mokonzi Noa, na esika moko oyo babiangaki Amuloni; mpe babandaki kokamata mboka ya Amuloni mpe babandaki kowana bilanga.

32 Sikawa nkombo ya mokambi ya banganganzambe bana ezalaki Amuloni.

33 Mpe esalemaki ete Amuloni abondelaki Balamani; mpe atindaki lisusu basi na bango, baoyo bazalaki “bana basi ya Balamani, mpo na kobondela bandeko na bango, ete babebisa te mibali na bango.

34 Mpe Balamani “bayokaki mawa likolo ya Amuloni mpe bandeko na ye, mpe babebisaki bango te, na ntina ya basi na bango.

35 Mpe Amuloni mpe bandeko na ye bakangamaki elongo na Balamani, mpe bazalaki kotambola elongo na esobe na boluki ya mboka ya Nefi ntango babombolaki mboka ya Helama, oyo ezwamaki na Alma mpe bandeko na ye.

36 Mpe esalemaki ete Balamani balakaki Alma mpe bandeko na ye, ete soki bakolakisa bango nzela oyo ekokamba na mboka ya Nefi ete bakotikela bango bomoi na bango mpe lipanda na bango.

37 Kasi esilaki Alma kolakisa bango nzela oyo ekambaka na mboka ya Nefi Balamani balingaki te kokokisa elaka na bango; kasi batiaki “bakengeli

nzinganzinga mpembeni na mboka ya Helama, likolo ya Alma mpe bandeko na ye.

38 Mpe ndambo ya bato oyo batikali kati na bango bakendaki na mboka ya Nefi; mpe eteni moko ya bango ezongaki na mboka ya Helama, mpe lisusu bamemaki elongo na bango basi mpe bana ya bakengeli oyo batikalaki na mboka.

39 Mpe mokonzi ya Balamani apesaki ndingisa epayi ya Amuloni ete azala mokonzi mpe moyangeli likolo ya bato na ye, baoyo bazalaki na mboka ya Helama; nzokande akozala na nguya mpo na kosala eloko moko te oyo ekeseni na bolingi ya mokonzi ya Balamani.

MOKAPO 24

Amuloni anyokoli Alma mpe bato na ye—Basengeli kopesama liwa soki basambeli—Nkolo asali ete mokumba na bango momonana pepele—Akanngoli bango uta na boumbu, mpe bazongi na Zalayemila. Penepene na mibu 145–120 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete Amuloni azwaki lisungi na miso ya mokonzi na Balamani; boye, mokonzi ya Balamani apesaki ndingisa epayi na ye mpe bandeko na ye ete baponama balakisi likolo ya bato na ye, iyo, kutu likolo ya bato oyo bazalaki na mboka ya Semiloni, mpe na mboka ya Silomi, mpe na mboka ya Amuloni.

2 Mpo Balamani bazwaki mboka oyo nyonso; boye, mokonzi ya Balamani aponaki bakonzi likolo ya bamboka oyo nyonso.

3 Mpe sikawa nkombo ya mokonzi ya Balamani ezalaki Lamani, abiangamaki na nkombo ya tata na ye; mpe boye abiangamaki mokonzi Lamani. Mpe azalaki mokonzi likolo ya bato ya motango monene.

4 Mpe aponaki balakisi uta na kati ya bandeko ya Amuloni na mboka na mboka oyo ezwamaki na bato na ye; mpe boye lokota ya Nefi ebandaki koteyama na kati ya bato nyonso ya Balamani.

5 Mpe bazalaki bato boko balingaka baninga basusu; nzokande bayebaki Nzambe te; mpe bandeko ya Amuloni balakisaki bango eloko te mpo na ntina ya Nkolo Nzambe na bango, mpe mobeko ya Mose mpe te; balakisaki bango maloba ya Abinadi mpe te;

6 Kasi balakisaki bango ete bashingeli kobomba masolo ya makomi na bango, mpe ete bakoka kokoma moko na mosusu.

7 Mpe boye Balamani babandaki kokoma na bozwi mingi, mpe babandaki kosala mombongo moko na mosusu mpe kokoma bato banene, mpe babandaki kozala bato ya mayele mabe mpe bato ya bwania, na kotalaka bwania ya mokili, iyo, bato ya mayele mabe mpenza,

kosepelaka na ndenge nyonso ya nkuna mpe bopunzi, longola se soki ezalaki na kati ya bandeko na bango moko.

8 Mpe sikawa esalemaki ete Amuloni abandaki kosalela "likoki likolo ya Alma mpe bandeko na ye, mpe abandaki konyokola ye, mpe asalaki ete bana na ye banyokola bana na bango.

9 Mpo Amuloni ayebaki Alma, ete azalaki "moko ya banganganzambe ya mokonzi, mpe ete ezalaki ye oyo andimaki maloba ya Abinadi mpe abenganamaki liboso ya mokonzi, mpe boye azalaki na nkanda na ye; mpo ayangelamaki na mokonzi Lamani, kasi asalelaki likoki likolo na bango, mpe atiaki misala likolo na bango, mpe atiaki ^bbakapita likolo na bango.

10 Mpe esalemaki ete mitungisi na bango ezalaki mpenza minene ete babandaki kobeleva na bokasi epayi ya Nzambe.

11 Mpe Amuloni atindaki bango ete basukisa kolela na bango; mpe atiaki bakengeli likolo na bango, ete nyonso oyo akozwama kobeleva epayi ya Nzambe, esengeli baboma ye.

12 Mpe Alma mpe bato na ye batombolaki te mingongo na bango epayi ya Nkolo Nzambe na bango, kasi ^abasopaki mitema na bango epayi na ye; mpe ayebaki makanisi ya mitema na bango.

13 Mpe esalemaki ete mongo-

24 ^{8a} Mal&May 121:39.
^{9a} Mos. 17:1-4; 23:9.

^b Mos. 21:3-6.
12a MOMA Losambo.

ngo ya Nkolo eyaki epayi na bango kati na mitungisi na bango, kolobaka: botombola mitu na bino mpe bozala na bosepeli, mpo nayebi liyokani oyo bosalaki na ngai; mpe nakosala liyokani na bato na ngai mpe nakokangola bango uta na boumbu.

14 Mpe nakokomisa lisusu pepele mikumba oyo etiami likolo ya mapeka na bino, ete kutu bokoka koyoka yango te likolo ya mikongo na bino, kutu wana ezali bino na boumbu; mpe nakosala ete bokoka kotelema lokola “banzeneneke mpo na ngai nsima na awa, mpe ete bokoka koyeba na ntembe te ete ngai, Nkolo Nzambe, nabimelaka bato na ngai na ^bmitungisi na bango.

15 Mpe sikawa esalemaki ete mikumba oyo mitiamaki likolo ya Alma mpe bandeko na ye ekomaki pepele; iyo, Nkolo “apesaki bango bokasi ete bakoka komema ^bmikumba na bango na pete, mpe batosaki na bosepeli mpe ^bbompikiliki bolingi ya Nkolo.

16 Mpe esalemaki ete bondimi mpe bompikiliki na bango ezalaki monene ete mongongo ya Nkolo eyaki epayi na bango lisusu, kolobaka: Zala na bosepeli, mpo na mokolo ya nsima nakokangola bino uta na boumbu.

17 Mpe alobaki epayi ya Alma:

Okokende liboso ya bato oyo, mpe nakokende elongo na yo mpe nakokangola bato oyo uta na “boumbu.

18 Sikawa esalemaki ete Alma mpe bato oyo na ntango ya butu basangisaki bibwele na bango elongo, mpe lisusu mboto na bango; iyo, kutu ntango nyonso ya butu bazalaki se kosangisa bibwele na bango esika moko.

19 Mpe na ntango Nkolo asalaki ete “mpongi ya mozindo eya likolo ya Balamani, iyo, mpe bakapita na bango nyonso bazalaki na mpongi ya mozindo.

20 Mpe Alma mpe bato na ye bakendaki kati na esobe; mpe ntango basalaki mobembo mokolo mobimba batelemisaki biema na bango na lobwaku moko, mpe babiangaki lobwaku yango ya Alma, mpo akambaki nzela na bango na esobe.

21 Iyo, mpe na lobwaku ya Alma basopaki “matondi na bango epayi ya Nzambe mpo atondisamaki na boboto mpo na bango, mpe akomisaki mikumba na bango pepele, mpe akangolaki bango uta na boumbu; mpo bazalaki na boumbu, mpe moto moko te akokaki kokangola bango longola se Nkolo Nzambe na bango.

22 Mpe bapesaki matondi na Nzambe, iyo, mibali na bango nyonso mpe basi na bango

14a MOMA Nzeneneke.

b MOMA Motungisi.

15a Mat. 11:28–30.

b Alma 31:38; 33:23.

c Mal&May 54:10.

MOMA Bompikiliki.

17a MOMA Bokangemi.

19a 1 Sam. 26:12.

21a MOMA Bozongisi

matondi, Matondi,

Ya botondi.

nyonso mpe bana na bango nyonso oyo bakokaki koloba bato mbolaki mingongo na bango na kosanzolaka Nzambe na bango.

23 Mpe sikawa Nkolo alobaki epayi ya Alma: Sala noki mpe kende yo mpe bato oyo uta na mboka oyo, mpo Balamani balamuki mpe bazali kolanda bino; boye kende uta na mboka oyo, mpe nakosukisa Balamani na lobwaku oyo ete bakoya mosika te na kolandaka bato oyo.

24 Mpe esalemaki ete bake ndaki uta na lobwaku yango, mpe basalaki mobembo na bango kati na esobe.

25 Mpe esilaki bango kozala na esobe mikolo zomi na mibale bakomaki na mboka ya Zalayemila; mpe mokonzi Mosiya aya mbaki bango na bosepeleli.

MOKAPO 25

Bana ya Muleke na Zalayemila bakomi Banefi—Bayekoli mpo na ntina ya bato ya Alma mpe na ntina ya bato ya Zenifi—Alma abatisi Limiyi mpe bato nyonso na ye—Mosiya apesi Alma likoki mpo na kobongisa Eklezia ya Nzambe. Penepene na mobu 120 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa mokonzi Mosiya asalaki ete bato nyonso basangana esika moko.

2 Sikawa bana ya Nefi bazalaki mingi te, soki te mingi na bango oyo bazalaki biboto ya Nefi,

lokola ezalaki biboto ya ^abato ya Zalayemila, oyo azalaki eboto ya ^bMuleke, mpe baoyo bayaki elongo na ye kati na esobe.

3 Mpe ezalaki na mingi te ya bato ya Nefi mpe ya bato ya Zalayemila lokola ezalaki Balamani; iyo, bazalaki mingi ata na katikati te.

4 Mpe sikawa bato nyonso ya Nefi basanganaki esika moko, mpe lisusu bato nyonso ya Zalayemila, mpe basanganaki elongo na mangomba mibale ya bato.

5 Mpe esalemaki ete Mosiya atangaki, mpe asalaki etangama, masolo ya makomi ya Zenifi na bato na ye; iyo, atangaki masolo ya makomi ya bato ya Zenifi, uta na ntango batikaki mboka ya Zalayemila kino na ntango bazonngaki lisusu.

6 Mpe atangaki lisusu lisolo ya Alma mpe bandeko na ye, mpe mitungisi na bango nyonso, uta na ntango batikaki mboka ya Zalayemila kino na ntango bazonngaki lisusu.

7 Mpe sikawa, etiaki Mosiya nsuka na kotangaka masolo ya makomi, bato na ye baoyo batikakali na mboka basimbamaki na bokamwi mpe bosutuki.

8 Mpo bayebaki te nini kokanisa; mpo emonaki bango oyo bakangolamaki ^auta na boumbu batondisamaki na bosepeleli monekene koleka.

9 Mpe lisusu, ntango bakanisaki

25 *2a* Omin. 1:13–19.
b Elam. 6:10.

MOMA Muleke.
8*a* Mos. 22:11–13.

bandeko na bango oyo babomamaki na Balamani batondisamaki na mawa, kutu basopaki mpizoli mingi ya mawa.

10 Mpe lisusu, ntango bakanisaki bolamu ya sasaipi ya Nzambe, mpe nguya na ye na kokangolaka Alma mpe bandeko na ye uta na maboko ya Balamani mpe uta na boumbu, batombolaki mingongo na bango mpe bapesaki matondi na Nzambe.

11 Mpe lisusu, ntango bakanisaki Balamani, baoyo bazalaki bandeko na bango, na ntina ya kozala na bango kati na masumu mpe mbindo, batondisamaki na “bolozi mpe nsomo mpo na bolamu ya ^bmilimo na bango.

12 Mpe esalemaki ete bango oyo bazalaki bana ya Amuloni mpe bandeko na ye, baoyo babalaki bana basi ya Balamani, bapapelaki te na bizaleli ya batata na bango, mpe balingaki lisusu te kobiangama na nkombo ya batata na bango, boye bakamataki likolo na bango moko nkombo ya Nefi, ete bakoka kobiangama bana ya Nefi mpe kotangama na kati na bango oyo babiangamaki Banefi.

13 Mpe sikawa bato nyonso ya Zalayemila “batangamaki elongo na Banefi, mpe oyo mpo bokonzi epesamaki likolo ya moto moko te longola se na bango oyo bazalaki biboto ya Nefi.

14 Mpe sikawa esalemaki ete etiaka Mosiya nsuka na kolobaka mpe kotangaka na bato na ye, azalaki na mposa ete Alma mpe lokola aloba na bato.

15 Mpe Alma alobaki epayi na bango, ntango bayanganaki esika moko na lingomba moko monene, mpe akendaki uta lingomba moko na mosusu, koteyaka epayi ya bato boyamboli mpe bondimi na Nkolo.

16 Mpe alendisaki bato ya Limiyi mpe bandeko na ye, bango nyonso oyo babikisamaki uta na boumbu, ete bamikundola ete Nkolo oyo nde azalaki mokatangoli na bango.

17 Mpe esalemaki ete esilaki Alma kolakisa bato makambo mingi, mpe kotia nsuka na kolobaka na bango, ete mokonzi Limiyi azalaki na mposa ete akoka kobatisama; mpe bato na ye nyonso bazalaki na mposa ete bakoka kobatisama mpe lokola.

18 Boye, Alma akendaki kati na mai mpe “abatisaki bango; iyo, abatisaki bango na lolenge asalaki bandeko na ye na ^bmai ya Mormon; iyo, mpe mingi lokola abatisaki bakomaki bato ya eklezia ya Nzambe; mpe oyo na ntina ya boyambi na bango likolo ya maloba ya Alma.

19 Mpe esalemaki ete mokonzi Mosiya apesaki ndingisa epayi ya Alma ete akoka kotia Baelelele eklezia epayi nyonso na mboka

11a Mos. 28:3-4;
Alma 13:27.
b MOMA Molimo—

Motuya ya milimo.
13a Omin. 1:19.
18a Mos. 21:35.

b Mos. 18:8-17.

ya Zalayemila; mpe apesaki ye “nguya ya kokulisa banganganzambe mpe balakisi likolo ya eklezia na eklezia.

20 Sikawa oyo esalemaki mpo ezalaki na bato mingi mpenza ete bakokaki te nyonso koyangelama na molakisi moko; mpe bakokaki te koyoka liloba ya Nzambe na lisanga moko;

21 Boye bayanganaki esika moko kati na masanga make-seni, oyo ebiangamaki Baeklezia; eklezia na eklezia ezalaki na banganganzambe ya yango mpe na bateyi na yango, mpe nganganzambe na nganganzambe koteyaka liloba engebene lokola epesamaki na ye na monoko ya Alma.

22 Mpe boye, ata ezalaki Baeklezia mingi nyonso ezalaki se “eklezia moko, iyo, kutu ezalaki eklezia ya Nzambe; mpo eloko moko te eteyamaki na Baeklezia nyonso longola se soki ezalaki boyamboli mpe bondimi na Nzambe.

23 Mpe sikawa ezalaki na Baeklezia sambo na mboka ya Zalayemila. Mpe esalemaki ete nyonso oyo bazalaki na mposa mpo na kokamata likolo na bango “nkombo ya Klisto, to ya Nzambe, bakanganaki na Baeklezia ya Nzambe;

24 Mpe bbiangamaki “bato ya Nzambe. Mpe Nkolo asopaki Molimo na ye likolo na bango,

mpe bapambolamaki, mpe bafulukaki na mboka.

MOKAPO 26

Bandimi mingi ya Eklezia bakambami kati na masumu na bato bazangi bondimi—Alma apesami elaka ya bomoi ya seko—Bango oyo bayamboli mpe babatisami bakozwa bolimbisi—Bandimi ya Eklezia baoyo bazali kati na masumu baoyo bayamboli mpe batubeli epayi ya Alma mpe epayi ya Nkolo bakolimbisama; soki te bakotangama te na kati ya bato ya Eklezia. Penepene na mibu 120–100 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete ezalaki na mingi ya nkola oyo ezali komata baoyo bakokaki te kososola maloba ya mokonzi Benyamina, mpo bazalaki bana mike na ntango alobelaki bato na ye; mpe bandimaki te mimesano ya batata na bango.

2 Bandimaki te nini balobaki mpo na oyo etali bosekwi ya bakufi, mpe bandimaki te mpo na oyo etali boyei ya Klisto.

3 Mpe sikawa na ntina ya bozangi boyambi na bango bakokaki “kososola liloba ya Nzambe te; mpe mitema na bango eyeisamaki makasi.

4 Mpe balingaki te kobatisama; mpe balingaki te kokangana elongo na eklezia. Mpe bazalaki bato boko bakeseni na kotalaka

19a MOMA Bongan-ganzambe.
22a Mos. 18:17.

23a MOMA Yesu Klisto—Kokamata nkombo ya Yesu likolo na biso.

24a MOMA Liyokani.
26 3a MOMA Bososoli.

bondimi na bango, mpe batikalaki bongo libela nsima, kutu na “ezalela na bango ya mosuni mpe ya lisumu; mpo balingaki te kobelela Nkolo Nzambe na bango.

5 Mpe sikawa na boyangeli ya Mosiya bazalaki ata ndambo ya katikati te na motango monene lokola bato ya Nzambe; kasi na ntina ya “bokabwani na kati ya bandeko bandimi bango bakomaki na motango monene koleka.

6 Mpo esalemaki ete bakosaki mingi baoyo bazalaki na eklezia, na maloba na bango ya malete, mpe basalaki ete basumuka mingi; boye esengelaki ete bango oyo basalaki masumu, baoyo bazalaki na eklezia, “bakebisama na eklezia.

7 Mpe esalemaki ete bamemamaki liboso ya banganganzambe, mpe bapesamaki epayi ya banganganzambe na bateyi; mpe banganganzambe bame-maki bango liboso ya Alma, oyo azalaki “nganganzambe monene.

8 Sikawa mokonzi Mosiya apesaki Alma likoki likolo ya eklezia.

9 Mpe esalemaki ete Alma aye-baki te nini akosala na bango; kasi ezalaki na banzeneneke mingi kotelemelaka bango; iyo, bato batelemaki mpe batatolaki mabe na bango mingi koleka.

10 Sikawa eloko moko te ya

lolenge oyo esalemaki yambo na eklezia; boye Alma azalaki na mobulu kati na molimo na ye, mpe asalaki ete bamemama liboso ya mokonzi.

11 Mpe alobaki epayi ya mokonzi: Tala, awa ezali na mingi baye tomemi liboso na yo, baye bafundami na bandeko na bango bandimi; iyo, mpe bazwamaki na masumu ya ndenge na ndenge. Mpe bayamboli masumu na bango te; boye tomemi bango liboso na yo, ete okoka kosambisa bango engebene na mabe na bango.

12 Kasi mokonzi Mosiya alobaki epayi ya Alma: Tala, nakosambisa bango te; boye “napesi bango na maboko na yo mpo ete basambisama.

13 Mpe sikawa molimo ya Alma ezwamaki lisusu kati na mobulu; mpe akendaki mpe atunaki Nkolo nini asengeli kosala mpo na oyo etali likambo oyo, mpo abangaki ete asala mbeba na miso ya Nzambe.

14 Mpe esalemaki ete esilaki ye kosopa motema na ye mobimba na Nzambe, mongongo ya Nkolo eyaki na ye, kolobaka:

15 Opambolami, Alma, mpe bapambolami baoyo babatizamaki na “mai ya Mormon. Opambolami na ntina ya ^bbondimi koleka na yo bobele na maloba ya mosali na ngai Abinadi.

4a MOMA Moto
ya mokili.

5a MOMA Bopengwi;
Boweli.

6a Alma 5:57–58; 6:3.
MOMA Kokebisa,
Likebisi.

7a Mos. 29:42.

12a Mal&May 42:78–93.

15a Mos. 18:30.

b Mos. 17:2.

MOMA Bondimi.

16 Mpe bapambolami na ntina ya bondimi koleka na bango bobele na maloba oyo olobaki epayi na bango.

17 Mpe opambolami mpo otie “eklezia na kati ya bato oyo; mpe bakotiana, mpe bakozala bato na ngai.

18 Iyo, bapambolami bato oyo balingi bakomema “nkombo na ngai; mpo bakobiangama na nkombo na ngai; mpe bazali na ngai.

19 Mpe lokola otunaki ngai mpo na oyo etali mobuki mobeko, opambolami.

20 Ozali mosali na ngai; mpe nasali liyokani elongo na yo ete okozwa “bomoi ya seko; mpe okosalela ngai mpe okokende na nkombo na ngai, mpe okosangisa mpate na ngai esika moko.

21 Mpe ye oyo akoyoka mongongo na ngai akozala “mpate na ngai; mpe ye nde okoyamba kati na eklezia, mpe ye nde nakoyamba mpe lokola.

22 Mpo tala, oyo ezali eklezia na ngai; oyo nyonso “abatisami akobatisama mpo na boyamboli. Mpe oyo nyonso oyambi akondima na nkombo na ngai; mpe ye nde ^bnakolimbisa na motema moko.

23 Mpo ezali ngai oyo “naka-

mataka likolo na ngai masumu ya mokili; mpo ezali ngai oyo ^bnakelaki bango; mpe ezali ngai oyo napesaki epayi na ye oyo akondima kino na nsuka esika na loboko na ngai ya mobali.

24 Mpo tala, babiangami na nkombo na ngai; mpe soki “bayebi ngai bakoya, mpe bakozala na esika na loboko na ngai ya mobali seko.

25 Mpe ekosalema ete ntango “kelelo ya mibale ekobeta na ntango wana nde baoyo ^bbayebaki ngai soki moke te bakoya mpe bakotelema liboso na ngai.

26 Mpe na ntango wana bakoyeba ete nazali Nkolo Nzambe na bango, ete nazali Mosikoli na bango; kasi bakosikolama te.

27 Mpe na ntango wana nakosakola epayi na bango ete “nayebe bango soki moke te; mpe ^bbakokende kati na ‘moto ya libela oyo molengelamaki mpo na zabulu mpe banjelu na ye.

28 Boye nalobi epayi na yo, ete ye oyo “akoyoka mongongo na ngai te, se ye moko wana okoyamba te kati na eklezia na ngai, mpo nakoyamba ye te na mokolo ya nsuka.

29 Boye nalobi epayi na yo: Kende; mpe nyonso oyo akobuka mobeko na ngai, ye nde

17a Mos. 25:19–24.

18a Mos. 1:11; 5:8.

MOMA Yesu Klisto—
Kokamata nkombo ya
Yesu likolo na biso.

20a MOMA Baponami;
Bomoi ya seko;
Boponami.

21a MOMA Mobateli

malamu.

22a 2 Nef. 9:23.

MOMA Kobatisa,
Libatisi.

^b MOMA Bolimbisi ya
masumu;
Kolimbisa.

23a MOMA Mosikoli.

^b MOMA Bokeli, Kokela.

24a Yoan. 17:3.

25a Mal&May 88:99, 109.

^b Mal&May 76:81–86.

27a Mat. 7:21–23.

^b Luk. 13:27.

^c Mal&May 76:43–44.

28a 2 Nef. 9:31;

Mal&May 1:14.

“okosambisa ^bengebene na masumu oyo asalaki; mpe soki ^catubeli masumu na ye liboso na yo mpe liboso na ngai, mpe ^dayamboli na bosolo ya motema na ye, ye nde ^eokolimbisa, mpe ngai nakolimbisa ye mpe lokola.

30 Iyo, mpe ^ambala mingi lokola ^bekoyambola bato na ngai nakolimbisa bango mabe basali ngai.

31 Mpe bino mpe lokola ^abolimbisana moko mpe mosusu mabe na bino; mpo solo nalobi epayi na bino, oyo akolimbisa masumu ya moto ya penepene na ye te, ntango alobi ete ayamboli, se ye wana nde amimemi na nse ya bokweisami.

32 Sikawa nakoloba epayi na yo, Kende; mpe nyonso oyo akoyambola te uta na masumu ya se ye wana akotangama te na kati ya bato na ngai; mpe oyo esengeli kotosama uta na ntango oyo mpe kokende liboso.

33 Mpe esalemaki ete ntango Alma ayokaki maloba oyo akomaki yango ete akoka kozala na yango, mpe ete akoka kosambisa bato ya eklezia wana engebene na mitindo ya Nzambe.

34 Mpe esalemaki ete Alma akendaki mpe asambisaki baoyo

bazwamaki na mabe, engebene na liloba ya Nkolo.

35 Mpe nyonso oyo bayambolaki masumu na bango mpe ^abatubelaki yango, atangaki bango na kati ya bato ya eklezia;

36 Mpe bango oyo balingaki te kotubela masumu na bango mpe koyambola mabe na bango, se bango wana batangamaki te na kati ya bato ya eklezia, mpe nkombo na bango ^aelongolamaki.

37 Mpe esalemaki ete Alma abongisaki makambo nyonso ya eklezia; mpe babandaki lisusu kozala na kimia mpe kofuluka koleka mpenza na makambo ya eklezia, kotambolaka na bokebi liboso ya Nzambe, koyambaka mingi, mpe kobatisaka mingi.

38 Mpe sikawa makambo oyo nyonso nde esalaki Alma mpe baninga na ye basali baoyo bazalaki likolo ya eklezia, kotambolaka na molende, kolakisaka liloba ya Nzambe na makambo nyonso, koyokaka ndenge nyonso ya mitungisi, konyokwamaka na bango oyo bazalaki ya eklezia ya Nzambe te.

39 Mpe bakebisaki bandeko na bango bandimi; mpe lisusu ^abakebisamaki, moto na moto na liloba ya Nzambe, engebene na

29a MOMA Bosambisi, Kosambisa.

b MOMA Boyanoli, Koyanola, Moyanoli.

c 3 Nef. 1:25. MOMA Kotubela, Ntubela.

d MOMA Boyamboli,

Koyambola.

e MOMA Kolimbisa.

30a Mor. 6:8.

b Ejek. 33:11, 15–16;

Mis. 3:19–20;

Mos. 29:19–20.

31a 3 Nef. 13:14–15;

Mal&May 64:9–10.

35a MOMA Kotubela,

Ntubela.

36a Esod. 32:33;

Alma 1:24.

MOMA Botangoli;

Buku ya bomoi.

39a MOMA Kokebisa,

Likebisi.

masumu na ye, soki te na masumu oyo asalaki, kotindamaka na Nzambe mpo na ^bkosambela na kolemba te, mpe mpo na kopesa ‘matondi na makambo nyonso.

MOKAPO 27

Mosiya apékisi bonyokoli ya bato mpe akítisi mibeko mpo na bokokani—Elenge Alma mpe bana mibali minei ya Mosiya bazali koluka kobebisa Eklezia—Anjelu moko amonani mpe atindi bango batika botamboli na bango ya mabe—Alma akomi baba—Bato nyonso basengeli kobotama lisusu mpo na kozwa lobiko—Alma mpe bana mibali ya Mosiya basakoli nsango ya nsai. Penepene na mibu 100–92 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete minyokoli oyo ekweyaki likolo ya eklezia na bato bazangi bondimi ekomaki monene boye ete eklezia ebandaki koyima-yima, mpe komilela epayi ya bakambi na bango mpo na oyo etali likambo yango; mpe bakendaki komilela epayi ya Alma. Mpe Alma amemaki likambo liboso ya mokonzi, Mosiya. Mpe Mosiya atunanaki elongo na banganzambe na ye.

2 Mpe esalemaki ete mokonzi Mosiya atindaki bosakoli bipayi na mboka nzinganzinga

mpembeni ete moto azangi bondimi moko te asengeli “konyokola moko na bango oyo bazali na eklezia ya Nzambe.

3 Mpe ezalaki na motindo moko ya sikisiki epayi na Baeleleziya nyonso ete monyokoli ezala te na kati na bango, ete “bokokani esengeli kozala na kati ya bato nyonso.

4 Ete basengeli kotika te ete lolo soki te efundeli etia mopolu na “kimia na bango; ete moto na moto ^batala moto ya penepene na ye lokola ye moko, kosalaka na maboko na bango moko mpo na lisalisi na bango.

5 Iyo, mpe banganzambe na bango mpe bateyi na bango nyonso “basala na maboko na bango moko mpo na lisalisi na bango, longola se soki ezali na ntango ya bokono, to ya mposa makasi; mpe na kosalaka makambo oyo, bayikanaki na ^bngolu ya Nzambe.

6 Mpe kimia mingi ebandaki kozala lisusu na mboka; mpe bato babandaki kokoma na motango monene mpenza, mpe babandaki kopanzana mosika likolo ya etando ya mabele, iyo, na nordi mpe na sudi, na esti mpe na westi, kotongaka bingumba mpe mboka minene na biteni nyonso ya mboka.

7 Mpe Nkolo ayaki kotala bango mpe afulusaki bango, mpe

39b 2 Nef. 32:8–9.

c MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

27 2a MOMA Konyokola, Monyokoli.

3a Mos. 23:7; 29:32.

4a MOMA Kimia.

b MOMA Kopesa lokumu.

5a Mos. 18:24, 26.

b MOMA Ngolu.

bakomaki bato banene mpe bato na bozwi.

8 Sikawa bana mibali ya Mosiya batangamaki na kati ya bato bazangi bondimi; mpe lisusu moko ya ^abana mibali ya Alma atangamaki na kati na bango, oyo abiangamaki Alma, na nkombo ya tata na ye; nzokande, akomaki ^bmoto moko ya nkuna mpenza mpe mosambeli bikeko. Mpe azalaki moto ya maloba mingi, mpe alobaki maloba malete na bato; boye akambaki bato mingi mpo na kosala mabe na lolenge na ye.

9 Mpe akomaki libaku monene mpo na bofuluki ya eklezia ya Nzambe; na ^akoyibaka mitema ya bato; kosalaka bokabwani mingi na kati ya bato; kopesaka libaku epayi ya monguna ya Nzambe mpo na kosalela nguya na ye likolo na bango.

10 Mpe sikawa esalemaki ete wana ezalaki ye kokende bipayi na bipayi mpo na kobebisa eklezia ya Nzambe, mpo akendaki bipayi na bipayi na nkuku elongo na bana mibali ya Mosiya kolukaka kobebisa eklezia, mpe kobungisa nzela ya bato ya Nkolo, na bokeseni na mitindo ya Nzambe, to kutu mokonzi—

11 Mpe lokola nalobaki epayi na bino, wana ezalaki bango kokendaka bipayi na bipayi ^akotombokaka na Nzambe, tala

^banjelu ya Nkolo ^aabimelaki bango; mpe akitaki lokola soki ezalaki na lipata; mpe alobaki lokola soki ezalaki na mongongo ya kake, oyo moningisaki mabele likolo ya oyo wapi ba-telemaki;

12 Mpe boye bokamwi na bango ezalaki monene, ete bakweyaki na mabele, mpe basosolaki te maloba oyo alobaki epayi na bango.

13 Nzokande abelelaki lisusu, kolobaka: Alma, lamuka mpe telema, mpo na ntina nini ezali yo konyokola eklezia ya Nzambe? Mpo Nkolo alobaki: “Oyo ezali eklezia na ngai, mpe natiaki yango; mpe eloko moko te ekolonga yango, longola se soki ezali bobuki mobeko ya bato na ngai.

14 Mpe lisusu, anjelu alobaki: Tala, Nkolo ayokaki ^asambo ya bato na ye, mpe lisusu sambo ya mosali na ye, Alma, oyo azali tata na yo; mpo asambelaki na bondimi mingi mpo na ntina na yo ete okoka kome-mama na boyebi ya bosolo; boye, mpo na ntina oyo naye mpo na kondimisa yo nguya mpe likoki ya Nzambe, ete ^bsambo ya basali na ye ekoka koyanolama engebene na bondimi na bango.

15 Mpe sikawa tala, ekoki yo kotia ntembe na nguya ya Nzambe? Mpo tala, mongongo na

8a MOMA Alma, Mwana mobali ya Alma.

b MOMA Losambo ya banzambe ya bikeko.

9a 2 Sam. 15:1–6.

11a MOMA Botomboki.

b MOMA Banjelu.

c Mis. 9:1–9; Alma 8:15.

13a MOMA Yesu Klisto—

Moto ya Eklezia.

14a Alma 10:22.

b Morm. 9:36–37.

ngai moningisi mabele te? Mpe okoki komona ngai liboso na yo te? Mpe natindami uta na Nzambe.

16 Sikawa nakoloba epayi na yo: Kende, mpe omikundola bokangemi ya batata na yo na mboka ya Helama, mpe na mboka ya Nefi; mpe omikundola makambo minene boni asalaki mpo na bango; mpo bazalaki na boumbu, mpe “abikisaki bango. Mpe sikawa nakoloba epayi na yo, Alma, kende na nzela na yo, mpe koluka te lisusu kobebisa eklezia, ete sambo na bango ekoka koyanolama, mpe oyo kutu soki yo moko olingi kobwakama mosika.

17 Mpe sikawa esalemaki ete oyo ezalaki maloba ya nsuka oyo anjelu alobaki epayi ya Alma, mpe akendaki.

18 Mpe sikawa Alma mpe bango oyo bazalaki elongo na ye bakweyaki lisusu na mabele, mpo bokamwi na bango ezalaki monene; mpo bamonaki anjelu ya Nkolo na miso na bango moko; mpe mongongo na ye ezalaki lokola kake, oyo eledingisaki mabele; mpe bayebaki ete ezalaki eloko te longola se nguya ya Nzambe oyo ekokaki koningisa mabele mpe kosala ete maningana lokola soki elingaki kopasuka ndambo ndambo.

19 Mpe sikawa bokamwi ya Alma ezalaki monene boye ete akomaki baba, ete akokaki

kofungola monoko na ye te; iyo, mpe akomaki motau, kutu ete akokaki koningisa lisusu maboko na ye te; boye bakamataki ye na bango oyo bazalaki elongo na ye, mpe bamemaki ye makasi na nzoto te, kino balalisaki ye liboso ya tata na ye.

20 Mpe bazongelaki koyebisa epayi ya tata na ye nyonso oyo ekomelaki bango; mpe tata na ye asepelaki, mpo ayebaki ete ezalaki nguya ya Nzambe.

21 Mpe asalaki ete ebele ya bato basangana esika moko ete bakoka kotatola nini Nkolo asalaki mpo na mwana mobali na ye, mpe lisusu mpo na bango oyo bazalaki elongo na ye.

22 Mpe asalaki ete banganganzambe basangana bango moko esika moko; mpe babandaki kokila, mpe kosambela Nkolo Nzambe na bango ete andima kofungola monoko ya Alma, ete akoka koloba, mpe lisusu ete binama na ye bikoka kozwa makasi—ete miso ya bato ekoka kofungwana mpo na komona mpe koyeba bolamu mpe nke-mbo ya Nzambe.

23 Mpe esalemaki ete esilaki bango kokila mpe kosambela na ntaka ya mikolo mibale mpe butu mibale, binama ya Alma ezwaki makasi, mpe atelemaki mpe abandaki koloba epayi na bango, kosengaka bango ete ba-bondisama:

24 Mpo, elobaki ye, naya-mboli masumu na ngai, mpe

“nasikolami na Nkolo; tala nabotami na Molimo.

25 Mpe Nkolo alobaki epayi na ngai: Kokamwa te ete bato nyonso, iyo, mibali mpe basi, bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso mpe bato nyonso, “base-ngeli kobotama lisusu; iyo, kobotama na Nzambe, ^bkobongola ezaleli na bango ‘ya mosuni mpe ya bokwei, na ezaleli yoko ya bosomebo, na kosikolamaka na Nzambe, kokomaka bana mibali na ye mpe bana basi na ye;

26 Mpe boye bakomi bikelamo ya sika; mpe longola se soki basali oyo, “bakoki na lolenge moko te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe.

27 Nalobi epayi na yo, longola se soki oyo ezali boye, basengeli kobwakama mosika; mpe oyo nayebi, mpo nazalaki penepene ya kobwakama mosika.

28 Nzokande, nsima ya kokatisaka mikakatano mike, koyambolaka kino penepene na liwa, Nkolo na boboto amonaki ete elongobani kolongola ngai uta na “bozikisami ya libela, mpe nabotami na Nzambe.

29 Molimo na ngai esikolamaki uta na lititi ya bololo mpe na bumbu ya mabe. Nazalaki na lobwaku ya molili; kasi sikawa namoni pole ya kokamwa ya

Nzambe. Molimo na ngai “etungisamaki na monioko ya seko; kasi nalongolami, mpe molimo na ngai ezali lisusu kati na bolozu te.

30 Nabwakaki Mosikoli na ngai, mpe nawanganaki oyo elobamaki na batata na biso; kasi sikawa mpo ete bakoka komona yambo esalema ete akoya, mpe ete omikundolaka ekelamo moko moko ya bokeli na ye, akomimonisa epayi ya nyonso.

31 Iyo, “libolongo nyonso ekogumbama, mpe lolemo nyonso ekosakola liboso na ye. Iyo, kutu na mokolo ya nsuka, ntango bato nyonso bakotelema mpo na ^bkosambisama na ye, nde bakosakola ete azali Nzambe; na ntango wana bakondima, baoyo bazali kotambwisa bomoi na bango na mokili ‘na kozangaka Nzambe, ete bosambisi ya etumbu ya libela ebongi mpenza likolo na bango; mpe bakoningana, mpe bakolenga mpe bakozone nsima na nse ya botali ya ^dliso na ye oyo etalaka nyonso.

32 Mpe sikawa esalemaki ete Alma abandaki uta na ntango oyo kokende liboso koteya bato, mpe bango oyo bazalaki elongo na Alma na ntango anjelu abimelaki bango, ezalaki bango kokende mobembo nzinganzinga

24a 2 Nef. 2:6–7.
MOMA Bosikoli,
Kosikola,
Mosikolami.

25a Lom. 6:3–11;
Mos. 5:7;
Alma 5:14;
Mose 6:59.

MOMA Abotami
lisusu, Abotami
na Nzambe.

^b Mos. 3:19; 16:3.
^c MOMA Ya mosuni.

26a Yoan. 3:5.
28a 2 Nef. 9:16.
29a Mos. 2:38.

31a Filip. 2:9–11;
Mos. 16:1–2;
Mal&May 88:104.

^b MOMA Yesu Klisto—
Mosambisi.

^c Alma 41:11.

^d MOMA Bonzambe,
Nzambe.

bipayi nyonso na mboka, kosa-kolaka na bato nyonso makambo oyo bamonaki mpe bayokaki, mpe koteyaka liloba ya Nzambe kati na mikakatano mike, mpe baniokwamaki mpenza na bango oyo bazalaki bato bazangi bondimi, mpe babetamaki mingi na bango.

33 Kasi ata oyo nyonso, bapesaki libondisi mingi epayi na eklezia, kokomisaka bondimi na bango makasi, mpe kolendisaka bango na motema molai mpe mosala mingi mpo na komba mitindo ya Nzambe.

34 Mpe minei kati na bango bazalaki ^abana mibali ya Mosiya; mpe nkombo na bango ezalaki Amona, mpe Alona, mpe Omina, mpe Imini; oyo ezalaki nkombo ya bana mibali ya Mosiya.

35 Mpe bakendaki mobembo epayi na mboka mobimba ya Zalayemila, mpe na kati ya bato nyonso oyo bazalaki na nse ya bokonzi ya mokonzi Mosiya, basalaki makasi na mpila mpo na kobongisa mabe oyo basalaki na eklezia, koyambolaka masumu na bango nyonso, mpe kosakolaka makambo nyonso oyo bamonaki, mpe kolimbolaka masakoli mpe makomi na nyonso oyo balingaki koyokela bango.

36 Mpe boye bazalaki bisaleli na maboko ya Nzambe na

komemaka bato mingi na boyebi ya bosolo, iyo, na boyebi ya Mosikoli na bango.

37 Mpe lolenge boni bapambolami! Mpo ^abasakolaki kimia; ^bbasakolaki nsango ya nsai; mpe basakolaki epayi ya bato ete Nkolo azali koyangela.

MOKAPO 28

Bana mibali ya Mosiya bakei koteya Balamani—Kosalelaka mabanga mibale ya momoni, Mosiya abongoli bapalaki ya Bayelede. Penepene na mobu 92 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete esilaki ^abana mibali ya Mosiya kosala makambo oyo nyonso, bakamatiki motango moko moke elongo na bango mpe bazongaki na tata na bango, mokonzi, mpe base-ngaki na ye apesa ndingisa epayi na bango ete bakoka, elongo na bato oyo baponaki, komata na mboka ya ^bNefi mpo ete bakoka koteya makambo oyo bayokaki, mpe ete bakoka kokabola liloba ya Nzambe na bandeko na bango, Balamani—

2 Ete mbele bakoka komema bango na boyebi ya Nkolo Nzambe na bango, mpe kondimisa bango mabe ya batata na bango; mpe ete mbele bakoka kosalisa bango uta na ^aboyini na bango mpo na Banefi, ete bakoka lisusu

34a MOMA Amona,
Mwana mobali
ya Mosiya.
37a Yis. 52:7;
Mos. 15:14–17.

MOMA Koteya to
kolakisa, Molakisi.
b MOMA Nsango
malamu.
28 1a Mos. 27:34.

b Omin. 1:12–13;
Mos. 9:1.
2a Yako. 7:24.

kosepela na Nkolo Nzambe na bango, ete bakoka kokoma bato balingaka baninga na bango basusu, mpe ete boweli ezala lisusu te na mboka mobimba oyo Nkolo Nzambe na bango apeesaki bango.

3 Sikawa bazalaki na mposa ete lobiko esakolama na ekelamo nyonso, mpo bakokaki te “kondima ete ^bmolimo ya moto moko ewa; iyo, kutu makanisi mpenza ete molimo moko ewumela kati na ‘monioko mozangansuka eningisaki mpe elengisaki bango.

4 Mpe boye Molimo ya Nkolo asalaki likolo na bango, mpo bazalaki “bato mabe mpenza koleka na kati ya basumuki. Mpe Nkolo amonaki elongobani na ^bboboto na ye ezanga ndelo ete abatela bango; nzokande bayokaki mpasi mingi ya nsomo ya molimo na ntina ya mabe na bango, koyokaka mpasi mpe bobangi mingi ete babwakama mosika libela.

5 Mpe esalemaki ete babonde-laki tata ya bango mikolo mingi ete bakoka komata na mboka ya Nefi.

6 Mpe mokonzi Mosiya ake-ndaki mpe atunaki na Nkolo soki asengeli kotika bana mibali na ye bamata na kati ya Balamani mpo na koteya liloba.

7 Mpe Nkolo alobaki epayi ya Mosiya: Tika bango bamata, mpo mingi bakondima na maloba na bango, mpe bakozwa bomoi ya seko; mpe “nakobikisa bana mibali na yo uta na maboko ya Balamani.

8 Mpe esalemaki ete Mosiya apesaki ndingisa ete bakoka kokende mpe kosala engebene na bonsenga na bango.

9 Mpe “bakendaki mobembo na bango kati na esobe mpo na komata koteya liloba na kati ya Balamani; mpe nakopesa ^blisolo ya botamboli ya misala na bango nsima.

10 Sikawa mokonzi Mosiya azalaka lisusu na moto moko te epayi ya nai kopesa bokonzi likolo na ye, mpo ezalaki na moto moko te kati na bana mibali na ye oyo balingaki kondima bokonzi.

11 Boye akamataki masolo ya makomi oyo ekomamaki likolo ya “bapalaki ya motako, mpe lisusu bapalaki ya Nefi, mpe makambo nyonso oyo abombaki mpe abatelaki engebene na mitindo ya Nzambe, nsima ya kobongola mpe kosala ete masolo ya makomi oyo ezalaki likolo ya ^bbapalaki ya wolo oyo ezwamaka na bato ya Limiyi, oyo epesamaki na ye na loboko ya Limiyi ekomama;

3a Alma 13:27;
3 Nef. 17:14;
Mose 7:41.
b MOMA Molimo—
Motuya ya milimo.
c Yako. 6:10;

Mal&May 19:10–12.
4a Mos. 27:10.
b MOMA Atonda na
boboto, Boboto.
7a Alma 19:22–23.
9a Alma 17:6–9.

b Alma 17–26.
11a MOMA Bapalaki
ya motako.
b MOMA Bapalaki
ya wolo.

12 Mpe oyo asalaki na ntina ya motema likolo ya bato na ye; mpo bazalaki na mposa eleki ndelo ya koyeba na ntina ya bato oyo babebisamaki.

13 Mpe sikawa abongolaki yango na lisalisi ya “mabanga mibale oyo ekangamaki kati ya nsonge mibale ya litimbo.

14 Sikawa biloko oyo bilenglamaki uta na ebandeli, mpe bikitanisamaki uta nkola na nkola, mpo na ntina ya kolimbolaka nkota;

15 Mpe bibombanaki mpe ebatelamaki na loboko ya Nkolo, ete akoka kobombola mabe mpe bomsomo ya bato na ye na ekelamo nyonso oyo akozwa mboka;

16 Mpe oyo nyonso akozala na biloko oyo abiangami “momoni, na lolenge ya kala.

17 Sikawa esilaki Mosiya kobongola masolo ya makomi oyo, tala, apesaki lisitwale ya “bato oyo babebisamaki, uta na ntango oyo babebisamaki kino nsima ya botongi ya ^blinongi monene, na ntango Nkolo ‘abulunganisaki lokota ya bato mpe bato nyonso bapanzamaki mosika likolo ya mabele nyonso, iyo, mpe kutu uta na ntango wana nsima kino na bokeli ya Adama.

18 Sikawa lisolo oyo esalaki ete bato ya Mosiya balela mingi koleka mpenza, iyo, batondisamaki

na mawa; nzokande epesaki bango boyebi boike, na boye wapi basepelaki.

19 Mpe lisolo oyo ekokomama awa nsima; mpo tala, elongobani ete bato nyonso bayeba makambo oyo ekomami kati na lisolo oyo.

20 Mpe sikawa, lokola nalobaki epayi na bino, ete esilaki mokonzi Mosiya kosala makambo oyo, akamataki bapalaki ya “motako, mpe biloko nyonso oyo abombaki, mpe apesaki yango epayi ya Alma, oyo azalaki mwana mobali ya Alma; iyo, masolo ya makomi nyonso, mpe lisusu ^bbibongolelo, mpe apesaki yango epayi na ye, mpe atindaki ye ete abomba mpe ‘abatela yango, mpe abatela lisusu lisolo ya makomi ya bato, kokitanisaka yango uta nkola yoko na mosusu, kutu lokola ekitanisamaki uta ntango Lehi atikaki Yelusaleme.

MOKAPO 29

Mosiya apesi likanisi ete basambisi baponama na esika ya mokonzi—Bakonzi bazangi sembo bakambaka bato na bango kati na masumu—elenge Alma aponami mosambisi mokonzi na kopona ya bato—Azali lisusu nganganzambe monene likolo ya Eklezia—Alma mpaka mpe Mosiya bakufi. Penepene na

13a MOMA Ulima
mpe Tumima.

16a Mos. 8:13–18.
MOMA Momoni.

17a Mos. 8:7–12.

^b Etel. 1:1–5.

^c Gen. 11:6–9.

20a Alma 37:3–10.

^b MOMA Ulima
mpe Tumima.

^c MOMA Makomi—
Makomi esengeli
kobombama.

mibu 92–91 Liboso na mbotama ya Klisto.

Sikawa ntango Mosiya asalaki oyo atindaki bato epayi na mboka mobimba, mpo azalaki na mposa ya koyeba bolingi na bango mpo na oyo etali nani asengelaki kozala mokonzi na bango.

2 Mpe esalemaki ete kopona ya bato eyaki, kolobaka: Biso tozali na mposa ete Alona mwana mobali na yo azala mokonzi na biso mpe moyangeli na biso.

3 Sikawa Alona amataki na mboka ya Nefi, boye mokonzi akokaki te kopesa bokonzi likolo na ye; mpe Alona alingaki te kokamata likolo na ye bokonzi ye moko; mpe kutu ezalaki na moko te kati na “bana mibali ya Mosiya oyo alingaki kozwa likolo na ye bokonzi.

4 Boye mokonzi Mosiya atindaki lisusu na kati ya bato; iyo, kutu liloba moko ekomama nde etindaki ye na kati ya bato. Mpe oyo ezali maloba oyo ekomamaki, kolobaka:

5 Tala, O bino bato na ngai, soki te bandeko na ngai, mpo nakumisi bino na lolenge bozali, nazali na mposa ete botala malamumu ntina oyo bobiangami mpo na kotalela—mpo bozali na mposa ya kozala na “mokonzi.

6 Sikawa nalobi epayi na bino ete ye oyo epayi kani bokonzi esengeli kozala engebene na

mibeko aboyi, mpe akokamata bokonzi likolo na ye te.

7 Mpe sikawa soki mosusu akoponama na esika na ye, tala nazali kobanga ete boweli ebima na kati na bino. Mpe nani ayebi soki mwana mobali na ngai, epayi kani bokonzi ezali, akobaluka mpo na kozala na nkanda mpe kobenda ndambo yoko ya bato oyo nsima na ye, oyo ekobota bitumba mpe boweli na kati na bino, oyo ekozala ntina ya bosopi ya makila mingi mpe bosantoli ya nzela ya Nkolo, iyo, mpe ekobebisa milimo ya bato mingi.

8 Sikawa nalobi epayi na bino ete tika tozala na bwania mpe totalela makambo oyo malamumu, mpo tozali te na makoki mpo na kobebisa mwana mobali na ngai, mpe tozali na makoki mpe te mpo na kobebisa moto mosusu soki aponami na esika na ye.

9 Mpe soki mwana mobali na ngai abaluki lisusu na lolendo na ye mpe makambo na ye ya mpanba akowangana makambo oyo alobaki, mpe akosenga makoki na ye mpo na bokonzi, oyo ekosala ete ye mpe bato oyo basala masumu mingi.

10 Mpe sikawa tika tozala na bwania, mpe totalela makambo oyo, mpe tosala eloko oyo ekokokisa kimia ya bato oyo.

11 Boye nakozala mokonzi na bino mpo na oyo etikali ya mikolo na ngai; nzokande, “tika ete topona ^bbasambisi, mpo na

29 3a Mos. 27:34.
5a 1 Sam. 8:9–19.

11a Mos. 29:25–27.
b Esod. 18:13–24.

kosambisa bato oyo engebene na mobeko na biso; mpe toko-bongisa na lolenge ya sika makambo ya bato oyo, mpo tokopona bato ya bwania mpo na kozala basambisi, baoyo bakosambisa bato oyo engebene na mitindo ya Nzambe.

12 Sikawa eleki malamumu ete moto asambisama na Nzambe kasi na moto te, mpo masambisi ya Nzambe mazalaka ntango nyonso alima, kasi masambisi ya bato ezalaka ntango nyonso alima te.

13 Boye, soki ekokaki ete bozala na ^abato ya alima mpo na kozala bakonzi na bino, baoyo bakotia mibeko ya Nzambe, mpe bakosambisa bato oyo engebene na mitindo na ye, iyo, soki bokokaki kozala na bato lokola bakonzi na bino baoyo bakoki kosala lokola tata na ngai ^bBenyamina asalaki mpo na bato oyo—nalobi epayi na bino, soki ekokaki ntango nyonso kozala oyo nde elongobanaki ete bozala ntango nyonso na bakonzi mpo na kokonza likolo na bino.

14 Mpe kutu ngai moko nasalaki na nguya mpe makasi nyonso oyo nazwaki, mpo na kolakisa bino mitindo ya Nzambe, mpe kofandisa kimia bipayi nyonso na mboka, ete bitumba ezala te to mpe boweli te, to boyibi te, to bopunzi te, to bobomi te, soki

mpe lolenge moko ya mabe mpe te;

15 Mpe nyonso oyo asalaki mabe, ye nde “napesaki etumbu engebene na mabe oyo asalaki, engebene na mobeko oyo mopesamaki epayi na biso na batata na biso.

16 Sikawa nalobi epayi na bino, ete mpo bato nyonso bazali alima te elongobani te ete bozala na mokonzi to bakonzi mpo na kokonza likolo na bino.

17 Mpo tala, “mabe kani ^bmokonzi moko ya nkuna akotinda masalema, iyo, mpe bobebisami ya monene boni!

18 Iyo, bomikundola mokonzi Noa, “nkuna na ye mpe bonsomo na ye, mpe lisusu nkuna mpe bonsomo ya bato na ye. Tala bobebisami ya monene boni eyaki likolo na bango; mpe lisusu na ntina ya nkuna na bango bamemamaki kati na ^bboumbu.

19 Mpe soki ezalaka te boyingeli ya Mokeli ya bwanianyonso na likambo yango, mpe oyo na ntina ya boyamboli ya solo ya bango, basengelaki na ntembe te kotikala kati na boumbu kino sikawa.

20 Kasi tala, abikisaki bango mpo ^abamikitisaki liboso na ye; mpe mpo ^bbabelelaki makasi epayi na ye nde abikisaki bango uta na boumbu; mpe Nkolo

13a Mos. 23:8, 13–14.

^b M ya M 1:17–18.

15a Alma 1:32–33.

17a Alma 46:9–10.

^b Mos. 23:7–9.

18a Mos. 11:1–15.

^b 1 Sam. 8:10–18;

Mos. 12:1–8;

Etel. 6:22–23.

20a Mos. 21:13–15.

^b Esod. 2:23–25;

Alma 43:49–50.

asalaka na nguya na ye boye na makambo nyonso na kati ya bana ya bato, kotandolaka loboko ya ‘boboto na baoyo ^abati-elaka ye motema na bango.

21 Mpe tala, sikawa nalobi epayi na bino, bokoki kolongola te na bokonzi mokonzi ya mabe, longola se soki ezali na nzela ya boweli mingi, mpe bosopi ya makila mingi.

22 Mpo tala, azali na ^abaninga na ye ya ntango ya mabe, mpe abombi bakengeli na ye mpe-mbeni na ye; mpe apasolaka mibeko na bango oyo bayangelaki na bosembo liboso na ye; mpe anciati na nse ya makolo na ye mitindo ya Nzambe;

23 Mpe asalaka mibeko, mpe atindi myango na kati ya bato na ye, iyo, mibeko engebene na lolenge ya ^ankuna ya ye moko; mpe oyo nyonso akotosa te mitindo na ye akobebisama; mpe nyonso oyo bakotomboka na ye akotinda mampinga na ye mpo na kobunda na bango, mpe soki akoki akobebisa bango; mpe boye mokonzi oyo azali sembo te asantolaka banzela ya bosembo nyonso.

24 Mpe sikawa tala nalobi epayi na bino, elongobani te ete bonsomo ya lolenge oyo boya likolo na bino.

25 Boye, bozona na nzela ya kopona ya bato oyo, basambisi, ete bokoka kosambisama engebene

na mibeko oyo epesamaki bino na batata na biso, oyo ezali malamu, mpe oyo epesamaki bango na loboko ya Nkolo.

26 Sikawa ezali momeseno te ete kopona ya bato ezala na mposa ya eloko moko oyo ekeseni na oyo ezali semba; kasi ezali momeseno mpo na ndambo moke ya bato kozala na mposa ya oyo ezali semba te; boye oyo bokotosa mpe kokomisa yango mobeko na bino—kosala mosala na bino na maponami ya bato.

27 Mpe ^asoki ntango eyei ete kopona ya bato eponi mpenza mabe, nde ezali ntango oyo masambisi ya Nzambe ekoya epayi na bino; iyo, nde ezali ntango akobimela bino na bobebisami monene lokola abimelaki kala mboka oyo.

28 Mpe sikawa soki bozali na basambisi, mpe basambisi bino te engebene na mibeko oyo epesamaki, bokoki kosala ete bakoka kosambisama na mosambisi monene.

29 Soki basambisi banene na bino basambisi te masambisi ya semba, bokosala ete motango moko moke ya basambisi na bino ya mike basangana esika moko, mpe bakosambisa basambisi banene na bino, engebene na kopona ya bato.

30 Mpe natindi bino mpo na kosala makambo oyo na bobangi ya Nkolo; mpe natindi bino

20c Ejek. 33:11, 15–16;
Mos. 26:30.

d MOMA Botie motema.

22a 1 Mik. 12:8–14.

23a MOMA Moto ya
nkuna, Nkuna.

27a Alma 10:19.

mpe na kosala makambo oyo, mpe ete bozala na mokonzi te; ete soki bato oyo basali masumu mpe mabe ekoyanolama likolo ya mitu na bango moko.

31 Mpo tala nalobi epayi na bino, masumu ya bato mingi masalemaki na mabe ya bakonzi na bango; boye mabe na bango mayanolami likolo ya mitu ya bakonzi na bango.

32 Mpe sikawa nazali na mposa ete ^abokeseni boye ezala lisusu te na mboka oyo, mingi mingi na kati ya bato na ngai oyo; kasi nazali na mposa ete mboka oyo ezala ^bmboka ya lipanda, mpe ^cmoto na moto akoka kosepela na makoki mpe matomba na ye lolenge moko, ntango nyonso Nkolo amoni elongobani ete tokoka kozala na bomoi mpe kosangola libula ya mboka, iyo, kutu lokola ntango nyonso lokola moko ya bana na biso akowumela na etando ya mboka oyo.

33 Mpe mokonzi Mosiya akomaki epayi na bango makambo mingi koleka, kofungolaka epayi na bango mimekano mpe mobulu nyonso ya mokonzi ya sembo, iyo, misala nyonso ya molimo mpo na bato na bango, mpe lisusu boyimiyimi nyonso ya bato na mokonzi na bango; mpe alimbolaki yango nyonso epayi na bango.

34 Mpe alobaki epayi na bango ete makambo oyo esengeli

te kozala; kasi ete mokumba esengeli koya likolo ya bato nyonso, ete moto na moto akoka komema ndambo na ye.

35 Mpe afungolaki lisusu epayi na bango mbeba nyonso na nse ya oyo bakoyokela bozito, na kozalaka na mokonzi oyo azali sembo te kokonza likolo na bango;

36 Iyo, mabe mpe bonsomo nyonso na ye nyonso, mpe bitumba nyonso, mpe boweli, mpe botangisi ya makila nyonso, mpe moyibi, mpe bopunzi, mpe bosali pite, mpe ndenge nyonso ya mabe oyo makoki te kotangama—kolobelaka bango ete makambo oyo esengeli lisusu te kozala, ete ezalaki mpenza makambo ya mpi na mitindo ya Nzambe.

37 Mpe sikawa esalemaki, esilaki mokonzi Mosiya kotinda makambo oyo na kati ya bato na ye bandimisamaki na bosolo ya maloba na ye.

38 Boye batikaki mposa na bango ya kozwa mokonzi, mpe bakomaki mitema likolo mpenza ete moto na moto azala na libaku ekokani epayi nyonso na mboka mobimba; iyo, mpe moto na moto ayebisa bolingi na ye mpo na koyanola mpo na masumu na ye moko.

39 Boye, esalemaki ete banganaki bango moko esika moko na mangomba ya bato epayi nyonso na mboka, mpo

32^a Alma 30:11.
b 2 Nef. 1:7; 10:11.

MOMA Lipanda.
c Alma 27:9.

na kopesa kopona na bango mpo na oyo etali baoyo bako-zala basambisi na bango, mpo na kosambisa bango engebene na “mobeko oyo mopesamaki epayi na bango; mpe basepeli-samaki mpenza na ntina ya ^blipanda oyo epesamaki epayi na bango.

40 Mpe bakolaki na bolingo epayi ya Mosiya; iyo, bamemi-aki ye mingi koleka moto kani mosusu; mpo bamonaki ye te lokola mokonzi monyokoli oyo azali koluka litomba, iyo, mpo matabisi wana oyo ebebisaka molimo; mpo asengaki te bo-zwi na bango, mpe asepelaki te na bosopi makila; kasi afandi-saki “kimia na mboka, mpe ape-saki ndingisa epayi ya bato na ye ete babikisama uta na ndenge nyonso ya boumbu; boye bame-miaki ye, iyo, mpenza, koleka ndelo.

41 Mpe esalemaki ete baponaki “basambisi mpo na kokonza likolo na bango, soki te mpo na kosambisa bango engebene na mobeko; mpe oyo basalaki epayi nyonso na mboka mobimba.

42 Mpe esalemaki ete Alma aponamaki mpo na kozala mo-sambisi mokonzi ya yambo, ye kozalaka lokola nganganzambe monene, mpo tata na ye apesaki mosala yango likolo na ye, mpe

lokola apesaki ye mokumba mpo na oyo etali makambo nyonso ya eklezia.

43 Mpe sikawa esalemaki ete Alma “atambolaki na banzela ya Nkolo, mpe abombaki mitindo na ye, mpe asambisaki masambisi ya sembo; mpe kimia ezalaki ntango nyonso epayi nyonso na mboka.

44 Mpe boye ebandaki boyangeli ya basambisi epayi nyonso na mboka mobimba ya Zalayemila, na kati ya bato nyonso oyo babiangamaki Banefi; mpe Alma azalaki mosambisi mokonzi mpe ya yambo.

45 Mpe sikawa esalemaki ete tata na ye akufaki, ntango azalaki na mibu ntuku mwambe na mibale, mpe azalaki na bomoi mpo na kokokisa mitindo ya Nzambe.

46 Mpe esalemaki ete Mosiya akufaki mpe lokola, na mobu ya ntuku misato na misato ya boyangeli na ye, wana ezalaki ye na “mibu ntuku motoba na misato; kosalaka na mobimba, mibu nkama mitano na libwa uta na ntango Lehi atikaki Yerusalem.

47 Mpe boye nde esukaki boyangeli ya bakonzi likolo ya bato ya Nefi; mpe boye nde esukaki mikolo ya Alma, oyo azalaki mbandisi ya eklezia na bango.

39a Alma 1:14.

b MOMA Lipanda.

40a MOMA Mopesi kimia.

41a Mos. 29:11.

43a MOMA Kotambola,
Kotambola na

Nzambe.

46a Mos. 6:4.

BUKU YA ALMA

MWANA MOBALI YA ALMA

Lisitwale ya Alma, oyo azalaki mwana mobali ya Alma, mosambisi mokonzi ya yambo likolo ya bato ya Nefi, mpe lisusu nganganzambe monene likolo ya eklezia. Ezali na lisitwale ya boyangeli ya basambisi, mpe bitumba mpe boweli na kati ya bato. Mpe ezali lisusu na lisitwale ya etumba yoko kati na Banefi mpe Balamani, engebene na lisolo ya makomi ya Alma, mosambisi mokonzi mpe ya yambo.

MOKAPO 1

Newolo ateyi malongi ya lokuta, asali eklezia, akotisi poloso ya banganga, mpe abomi Gideona—Newolo abomami mpo na mabe na ye—Poloso ya banganga mpe bonyokoli epanzani na kati ya bato—Banganganzambe bamisalisi, bato babateli babola, mpe eklezia efuluki. Penepene na mibu 91–88 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete na mobu ya yambo ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, uta na ntango wana kende liboso, mokonzi Mosiya “ekendaki ye nzela ya mabele nyonso, nsima ya kobunda etumba malamumu, na kotambolaka alima liboso ya Nzambe, wana etikaki ye moto moko te kokonza na esika na ye; nzokande atiaki ^bmibeko, mpe oyo mindimamaki na bato; boye basengelaki kotosa mibeko oyo asalaki.

2 Mpe esalemaki ete na mobu

ya yambo ya boyangeli ya Alma na kiti ya bosambisi, ezalaki na “moto moko oyo bamemaki liboso na ye mpo ete asambisama, moto moko molai, mpe ayebanaki mpo na bokasi boike na ye.

3 Mpe akendaki nzinganzi-nga na kati ya bato, koteyaka bango oyo “abiangaki liloba ya Nzambe, ^bkotelemelaka eklezia; kolobaka epayi ya bato ete nganganzambe moko moko mpe moteyi moko moko “asengeli koyebana mingi na bato; mpe “basengeli te kosala na maboko na bango, kasi basengeli kosalisama na bato.

4 Mpe lisusu atitolaki epayi ya bato ete bato nyonso bakobikisama na mokolo ya nsuka, mpe ete basengeli te kobanga soki te kolenge, kasi ete bakokaki kotombolamitu na bango mpe kosepela; mpo Nkolo asalaki bato nyonso, mpe lisusu asikolaki bato nyonso; mpe, na nsuka, bato nyonso bakozwa bomoi ya seko.

1 *a* Mos. 29:46.

b Jar. 1:5;

Alma 4:16;

Elam. 4:22.

2 *a* Alma 1:15.

3 *a* Ejek. 13:3.

b MOMA Motelemeli
Klisto.

c Luk. 6:26;

1 Nef. 22:23.

d Mos. 18:24, 26; 27:5.

5 Mpe esalemaki ete ateyaki makambo oyo mingi koleka ete bato mingi bandimaki maloba na ye, kutu mingi koleka ete babandaki kosalisa ye mpe kopesa ye mosolo.

6 Mpe abandaki kotombwana likolo na lolendo ya motema na ye, mpe kolata monzele ya ntalo mpenza, iyo, mpe kutu abandaki kotia "eklezia moko na lolenge ya mateya na ye.

7 Mpe esalemaki ete ntango azalaki kokende, mpo na koteya bato oyo bandimaki liloba na ye, akutanaki na moto moko oyo azalaki ya eklezia ya Nzambe, iyo, kutu moko ya bateyi na bango; mpe abandaki kowela na ye na elulu, ete akoka kobungisa bato ya eklezia; kasi moto yango atelemelaki ye, kokebisaka ye na "maloba ya Nzambe.

8 Sikawa nkombo ya moto yango ezalaki "Gideona; mpe ezalaki ye oyo azalaki esalelo yoko na maboko ya Nzambe na kobikisaka bato ya Limiyi uta na bumbu.

9 Sikawa, mpo Gideona atelemelaki ye na maloba ya Nzambe ye adasukaki na Gideona, mpe abandaki mompanga na ye mpe abandaki kobeta ye. Sikawa lokola Gideona azalaki na mibu mingi, yango wana akokaki te kotelemela mbete na ye, boye "abomamaki na mompanga.

10 Mpe moto oyo abomaki ye bakamataki ye na bato ya eklezia, mpe bamemaki ye liboso ya Alma, mpo na "kosambisama engebene na mabe asalaki.

11 Mpe esalemaki ete atelemaki liboso ya Alma mpe asambaki mpo na ye moko na mpiko mpenza.

12 Kasi Alma alobaki epayi na ye: Tala, oyo ezali mbala ya yambo wapi "poloso ya banganga ekotisami na kati ya bato oyo. Mpe tala, ozali kaka te na elindo ya poloso ya banganga, kasi osali makasi ya kolendisana yango na mompanga; mpe soki poloso ya banganga elendisami na kati ya bato oyo yango ekosuka na bobebisami na bango mobimba.

13 Mpe osopi makila ya moto moko ya sembo, iyo, moto oyo asalaki bolamu boike na kati ya bato oyo; mpe soki totiki yo makila na ye ekoya likolo na biso mpo na "bobekoli.

14 Boye "opesami etumbu ya kufa, engebene na mobeko oyo mopesamelaki biso na Mosiya, mokonzi na biso ya nsuka; mpe mondiamaki na bato oyo; boye bato oyo basengeli kotosa mobeko.

15 Mpe esalemaki ete bakamataki ye; mpe nkombo na ye ezalaki "Newolo; mpe bamemaki ye likolo ya nsonge ya ngomba ya moke ya Manti, mpe kuna

6a 1 Nef. 14:10.

7a MOMA Liloba
ya Nzambe.

8a Mos. 20:17; 22:3.

9a Alma 6:7.

10a Mos. 29:42.

12a 2 Nef. 26:29.

MOMA Poloso
ya banganga.

13a MOMA Bobekoli.

14a MOMA Etumbu

ya liwa.

15a Alma 1:2.

asengisamaki, na koloba malamu andimaki, katikati ya lola mpe mabele, ete nini ateyaki na bato ezalaki ya bokeseni na liloba ya Nzambe; mpe kuna ayokaki mpasi ya ^bliwa ya nsoni.

16 Nzokande, oyo etiaki nsuka te na bopanzani ya poloso ya banganga na mboka; mpo ezalaki na mingi baoyo balingaki makambo ya mpamba mpamba ya mokili, mpe bakendaki koteyaka malongi ya lokuta; mpe basalaki oyo mpo na ntina ya ^abozwi mpe lokumu.

17 Nzokande, ^abamekaki kookosa te, soki eyebanaki, mpo na bobangi mobeko, mpo bato ya lokuta bazalaki kopesama etumbu; yango wana balobaki bateyaki engebene na boyambi na bango; mpe sikawa mobeko mokokaki te kozala na nguya likolo ya moto mpo na ^bboyambi na ye.

18 Mpe ^abamekaki koyiba te, mpo na bobangi mobeko, mpo bato ya lolenge oyo bazalaki kopesama etumbu; mpe bamekaki te koyongola, to koboma te, mpo ^boyo abomaki, apesamaki ^cetumbu ya liwa.

19 Kasi esalemaki ete moto nyonso oyo azalaki ya eklezia ya Nzambe te abandaki konyokola baoyo bazalaki ya eklezia ya Nzambe, mpe bakamataki

likolo na bango nkombo ya Klisto.

20 Iyo, banyokolaki bango, mpe batungisaki bango na ndenge nyonso ya maloba, mpe oyo na ntina ya bomikitisi na bango; mpo bazalaki na lolendo te na miso na bango moko, mpe mpo bakabolaki liloba ya Nzambe, moko na mosusu, ^ana mosolo te, na ntalo mpe te.

21 Sikawa ezalaki na mobeko moko ya sikisiki, na kati ya bato ya eklezia, ete moto moko te, ya eklezia, akotelema mpe ^aakonyokola bango oyo bazalaki te bato ya eklezia, mpe ete bonyokoli esengeli te kozala na kati na bango moko.

22 Nzokande, ezalaki na bato mingi na kati na bango oyo babandaki kozala na lolendo, mpe babandaki kowela makasi na bayini na bango, kutu kino na kobetama mbata; iyo, balingaki kobetama makofi.

23 Sikawa oyo ezalaki na mobu ya mibale ya boyangeli ya Alma, mpe ezalaki ntina ya mitungisi mingi na eklezia; iyo, ezalaki ntina ya komekama mingi na eklezia.

24 Mpo mitema ya mingi ezalaki makasi, mpe nkombo na bango ^aelongolamaki mpenza, ete bakundolamaki lisusu te na kati

15b Dut. 13:1–9.

16a MOMA Bozwi;
Lipombo, Mpamba.

17a MOMA Bosembo, Ya sembo;
Lokuta.

b Alma 30:7–12;

Bit. Bond. 1:11.

18a MOMA Koyiba,
Moyibi.

b MOMA Bobomi.

c MOMA Etumbu
ya liwa.

20a Yis. 55:1–2.

21a MOMA Konyokola,
Monyokoli.

24a Esod. 32:33;

Mos. 26:36;

Alma 6:3.

MOMA Botangoli.

ya bato ya Nzambe. Mpe lisusu mingi ^bbamilogolaki uta na kati na bango.

25 Sikawa oyo ezalaki komekama monene na bango oyo batelemaki ngwi kati na bondimi; nzokande, bazalaki ngwi mpe elonga na kobatelaka mitindo ya Nzambe, mpe bandimaki na ^abompikiliki bonyokoli boye bobakisamaki likolo na bango.

26 Mpe ntango banganganzambe batikaki ^amosala makasi na bango mpo na kokaba liloba ya Nzambe na bato, bato mpe lokola batikaki misala na bango mpo na koyoka liloba ya Nzambe. Mpe esilaki banganganzambe kokaba na bango liloba ya Nzambe bango nyonso bazongaki lisusu na molende na misala na bango; mpe nganganzambe, amikanisaki te likolo ya bayoki na ye, mpo molakisi azalaki te malamumu koleka bayekoli, mpe boye bazalaki nyonso bato bakokani; mpe bazalaki nyonso kosala, moto na moto ^bengebene na bokasi na ye.

27 Mpe ^abakabaki biloko na bango, moto na moto engebene na oyo wana azwaka, na ^bbabola, mpe na bakeleli, mpe na bakoni, mpe na baoyo batungisami; mpe balataki te monzele ya ntalo, nzokande bazalaki peto mpe kitoko.

28 Mpe boye bavandisaki makambo ya eklezia; mpe boye bandandaki lisusu kozala na kimia ya ntango nyonso, ata minyoko na bango nyonso.

29 Mpe sikawa, na ntina ya molende ya eklezia bakomaki ^abato na bozwi mpenza, kozalaka na kotondana ya biloko nyonso oyo bazalaki kati na mposa—kotondana ya bibwele mpe bitonga, mpe banyama ya mafuta ya ndenge na ndenge, mpe lisusu kotondana ya mboto, mpe wolo, mpe mpauni, mpe ya biloko ya motuya, mpe kotondana ya bilamba ya ^bswa mpe lino ya kilo mpe ya malonga, mpe ndenge nyonso ya bilamba ya ntalo te.

30 Mpe boye, na ^antango ya bofuluki na bango, babenganaki moto moko te oyo azalaki ^bbolumbu, to oyo azalaki na nzala, to oyo azalaki na mposa ya mai, to oyo azalaki na bokono, to oyo aleisamaki te; mpe batiaki te mitema na bango likolo ya bozwi; boye bazalaki nyonso bato ya motema ya kokaba, mobange mpe elenge lokola, moubu mpe nsomi lokola, mwasi mpe mobali lokola, ezala libanda ya eklezia to kati na eklezia, ^ckoponaka bato te na kotalaka bango oyo bazalaki kati na mposa.

31 Mpe boye bafulukaki mpe bakomaki na bozwi mingi koleka

24b Alma 46:7.

MOMA Bopengwi.

25a MOMA Bompikiliki.

26a Mos. 18:24, 26; 27:3–5.

b Mos. 4:27;

Mal&May 10:4.

27a MOMA Bopesi

makabo, Makabo.

b Luk. 18:22;

Mos. 4:26;

Mal&May 42:29–31.

29a MOMA Bozwi.

b Alma 4:6.

30a Yako. 2:17–19.

b MOMA Babola.

c Alma 16:14;

Mal&May 1:35.

bango oyo bazalaki bato ya eklezia na bango te.

32 Mpo na bango oyo bazalaki bato ya eklezia na bango te bami-sepelaki na bondoki, mpe na “lo-sambo ya banzambe ya bikeko to na ^bgoigoi, mpe na ^cbiloba-loba, mpe na ^dboluli, mpe na songiso-ngi; kolataka monzele ya ntalo; ^ekotombwanaka likolo na lolendo ya miso na bango moko; konyokolaka, kokosaka, koyibaka, koyongolaka, kosalaka pite, mpe kobomaka, mpe ndenge nyonso ya nkuna; nzokande, mobeko etiamaki na bokasi likolo na bango nyonso oyo babukaki mwango, mbala mingi lokola ekokaki.

33 Mpe esalemaki ete na kosalelaka boye mobeko likolo na bango, moto na moto ayokaki mpasi engebene na oyo asalaki, bakomaki kimia koleka, mpe bamekaki te kosala nkuna soki eyebanaki; boye, kimia ezalaki mingi na kati ya bato ya Nefi kino na mobu ya mitano ya boyangeli ya basambisi.

MOKAPO 2

Amalisi aluki kozala mokonzi mpe aboyami na kopona ya bato—Balandi na ye bakomisi ye mokonzi—Baamalisi basali etumba etali Banefi mpe balongami—Balamani mpe Baamalisi basangisi

mampinga mpe balongami—Alma abomi Amalisi. Penepene na mobu 87 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya mitano ya boyangeli na bango boweli ebandaki kozala na kati ya bato; mpo moto moko, kolangamaka Amalisi, oyo azalaki moto moko ya mayele mabe, iyo, moto ya bwania na kotalaka bwania ya mokili, azalaki moto na molongo ya moto oyo abomaki “Gideon na mompanga, oyo babomaki engebene na mobeko—

2 Sikawa Amalisi oyo abendaki, na mayele na ye mabe, bato baike nsima na ye; kutu bato mingi ete babandaki kokoma na nguya mingi; mpe babandaki kosala makasi mpo na kotia Amalisi kozala mokonzi likolo ya bato.

3 Sikawa oyo ezalaki likambo ya kobangisa na bato ya eklezia, mpe lisusu na baoyo babendamaki te nsima ya mandimisi ya Amalisi; mpo bayebaki ete engebene na mobeko na bango makambo ya lolenge wana esengelaki kotiamana na nzela ya “kopona ya bato.

4 Boye, soki ekokaki kosalema ete Amalisi alongi kopona ya bato, ye, kozalaka moto moko ya nkuna, alingaki “kolangisa bango makoki mpe matomba

32a MOMA Losambo ya banzambe ya bikeko.
b MOMA Bogoigoi, Goigoi.
c MOMA Maloba mabe.

d MOMA Kolula.
e Yako. 2:13;
Alma 31:25;
Morm. 8:28.
MOMA Lolendo.

2 1a Alma 1:8.
3a Mos. 29:25–27;
Alma 4:16.
4a Alma 10:19;
Elam. 5:2.

na bango ya eklezia; mpo ezalaki mokano na ye ya kobebisa eklezia ya Nzambe.

5 Mpe esalemaki ete bato basanganaki elongo bipayi nyonso na mboka mobimba, moto na moto engebene na mayele na ye, ezala soki ezalaki mpo na Amalisi to mpe te, na mangomba mekabwani, oyo ezalaki na boswani mpe "boweli ya kokamwa moko na mosusu.

6 Mpe boye basanganaki bango moko esika moko mpo na kobwaka kopona na bango mpo na oyo etali likambo yango; mpe elakisamaki polele liboso ya basambisi.

7 Mpe esalemaki ete kopona ya bato ezalaki te mpo na Amalisi, ete akomisamaki te mokonzi likolo ya bato.

8 Sikawa oyo epesaki bosepeli boike na mitema na bango oyo bazalaki te mpo na ye; kasi Amalisi alamusaki nkanda na bango oyo bazalaki mpo na ye na bango oyo bazalaki te mpo na ye.

9 Mpe esalemaki ete basanganaki bango moko esika moko, mpe babulisaki Amalisi mpo ete azala mokonzi na bango.

10 Sikawa ntango bakomisaki Amalisi mokonzi likolo na bango ye atindaki bango ete bakamata manduki mpo na kobundisa bandeko na bango; mpe oyo asalaki mpo ete akoka koyangelisa bango na ye.

11 Sikawa Baamalisi bakeseni-samaki na nkombo ya Amalisi, mpe babiangamaki "Baamalisi, mpe baoyo batikali babiangamaki ^bBanefi, to bato ya Nzambe.

12 Boye bato nyonso ya Banefi bazalaki na boyebi ya mokano ya Baamalisi, mpe boye bamilengelaki mpo na kokutana na bango; iyo, balataki bango moko manduki ya mipanga, mpe ya nsendo, mpe ya matimbo, mpe ya makula, mpe ya mabanga, mpe ya bilingongo, mpe ndenge nyonso ya "bibundeli ya etumba ya ndenge na ndenge.

13 Mpe boye bamilengelaki mpo na kokutana na Baamalisi na ntango ya boyei na bango. Mpe ezalaki na bakapiteni baoyo baponamaki, mpe bakapiteni banene, mpe bakapiteni bakonzi, engebene na mitango na bango.

14 Mpe esalemaki ete Amalisi apesaki bato na ye ndenge nyonso ya bibundeli ya etumba ya ndenge na ndenge; mpe lisusu aponaki bayangeli mpe bakambi likolo ya bato na ye, mpo na kokamba bango na kobunda etumba na bandeko na bango.

15 Mpe esalemaki ete Baamalisi bamataki na ngomba moko ya moke na nkombo Aminiwu, oyo ezalaki na esti ya "ebale ya Sidona, oyo elekaki mpembeni na ^bmboka ya Zalayemila, mpe kuna babandaki kobunda etumba na Banefi.

5a 3 Nef. 11:29.

11a Alma 3:4.

b Yako. 1:13-14;

Mos. 25:12;

Alma 3:11.

12a Mos. 10:8;

Elam. 1:14.

15a Alma 3:3.

b Omin. 1:13-15.

16 Sikawa Alma, lokola azalaki “mosambisi mokonzi mpe mokambi ya etuka ya bato ya Nefi, yango wana akendaki kuna elongo na bato na ye, iyo, elongo na bakapiteni, mpe bakapiteni bakonzi na ye, iyo, na moto ya mampinga na ye, mpo na kobunda na Baamalisi.

17 Mpe babandaki koboma Baamalisi likolo ya ngomba yango ya moke na esti ya Sidoni. Mpe Baamalisi babandaki kowela na Banefi na bokasi monene, mpo ete mingi ya Banefi bakweyaki liboso ya Baamalisi.

18 Nzokande Nkolo apesaki bokasi na loboko ya Banefi, ete babomaki Baamalisi na bobomi moko monene, ete babandaki kokima liboso na bango.

19 Mpe esalemaki ete Banefi balandaki Baamalisi mokolo mombimba, mpe babomaki bango na bobomi moko monene, na lolenge ete ezalaki na bato ya Baamalisi nkoto zomi na mibale nkama mitano na ntuku misato na mibale oyo “mibomamaki; mpe ezalaki na bato ya Banefi bato nkoto motoba nkama mitano na ntuku motoba na mibale oyo babomaki.

20 Mpe esalemaki ete ntango Alma akokaki lisusu te kolanda Baamalisi, asalaki ete bato na ye batelemisa biema na bango na “lobwaku ya Gideona, mpe lobwaku yango ebiangamaki nsima ya Gideona se moko

wana oyo abomamaki na loboko ya ^bNewolo na mompanga; mpe na lobwaku oyo Banefi batelemisaki biema na bango mpo na butu.

21 Mpe Alma atindaki banongi mpo na kolanda Baamalisi oyo batikali, ete akoka koyeba miango na bango mpe bikokolo na bango, na oyo wapi akoka kozala angele na bango, ete akoka kobatela bato na ye uta na kobebisama.

22 Sikawa bango oyo atindaki mpo na kokengela nganda ya Baamalisi babiangamaki Zelami, mpe Aminoli, mpe Mati, mpe Limiyele; baoyo ezalaki bango oyo bakendaki elongo na bato na bango mpo na kokengele nganda ya Baamalisi.

23 Mpe esalemaki ete na mokolo ya nsima bazongaki mbangu na nganda ya Banefi, mpe bazalaki ya kokamwa mingi, mpe bazwamaki na bobangi mingi, kolobaka:

24 Tala, tolandaki nganda ya “Baamalisi, mpe na bokamwi monene na biso, na mboka ya Minoni, likolo ya mboka ya Zalayemila, na nzela ya koya na mboka ya ^bNefi, tomonaki mampinga ya Balamani na motango monene; mpe tala, Baamalisi basangani na bango;

25 Mpe bazali kobundisa bandedko na biso na mboka wana; mpe bazali kokimaka liboso na bango elongo na bibwele na

16a Mos. 29:42.

19a Alma 3:1–2, 26; 4:2.

20a Alma 6:7.

b Alma 1:7–15; 14:16.

24a Alma 3:4, 13–18.

b 2 Nef. 5:8.

bango, mpe basi na bango, mpe bana na bango, epayi na engumba na biso; mpe longola se soki tosali mbangu bakozwa engumba na biso, mpe batata na biso, mpe basi na biso, mpe bana na biso bakobomama.

26 Mpe esalemaki ete bato ya Nefi bakamataki biema na bango, mpe bakendaki uta na lobwaku ya Gideona epayi na engumba na bango, oyo ezalaki engumba ya “Zalayemila.

27 Mpe tala, lokola bazalaki kokatisa ebale Sidoni, Balamani mpe Baamalisi, baoyo bazalaki penepene na “motango monene, lokola ezalaki, lokola zelo ya mbu, bayaki likolo na bango mpo na koboma bango.

28 Nzokande, Banefi lokola “bawwaki bokasi na loboko ya Nkolo, nsima ya kosambela makasi na ye ete soki akolinga kobikisa bango uta na maboko ya banguna na bango, yango wana, Nkolo ayokaki kolela na bango, mpe apesaki bango bokasi, mpe Balamani mpe Baamalisi bakweyaki liboso na bango.

29 Mpe esalemaki ete Alma abundaki na Amalisi na mompanga, elongi na elongi; mpe bawelaki makasi, moko na mosusu.

30 Mpe esalemaki ete Alma, lokola azalaki moto ya Nzambe, oyo azalaki kosala na “bondimi mingi, abelelaki, kolobaka: O Nkolo, lakisa ngolu mpe bikisa bomoi na ngai, ete nakoka

kozala esalelo yoko na maboko na yo mpo na kobikisa mpe ko batela bato oyo.

31 Sikawa elobaki Alma maloba oyo awelaki lisusu na Amalisi; mpe azwaki bokasi, na lolenge ete abomaki Amalisi na mompanga.

32 Mpe awelaki lisusu na monzi na Balamani; kasi mokonzi na Balamani akimaki uta na liboso ya Alma mpe atindaki bakengeli na ye mpo na kowela na Alma.

33 Kasi Alma, elongo na bakengeli na ye, babundaki na bakengeli ya mokonzi na Balamani kino abomaki mpe abenganaki bango nsima.

34 Mpe boye apetolaki mabele, soki te kutu libongo, oyo ezalaki na westi ya ebale ya Sidoni, kobwakaka nzoto ya Balamani baoyo babomamaki kati na mai ya Sidoni, ete na nzela oyo bato na ye bakoka kozwa nzela ya kokatisa mpe kowela na Balamani mpe Baamalisi na ngambo ya westi ya ebale ya Sidoni.

35 Mpe esalemaki ete esilaki bango nyonso kokatisa ebale ya Sidoni ete Balamani mpe Baamalisi babandaki kokima liboso na bango, ata bazalaki na motango monene ete bakokaki te kotangama.

36 Mpe bakimaki liboso ya Banefi epayi na esobe oyo ezalaki na westi mpe na nordi, mosika na ngambo mosusu ya ndelo ya

26a Omin. 1:14, 18.
27a Jar. 1:6.

28a Dut. 31:6.
30a MOMA Bondimi.

mboka na bango; kasi Banefi balandaki bango na makasi na bango, mpe babomaki bango.

37 Iyo, bakutanaki ngambo na ngambo, mpe babomamaki mpe babenganamaki, kino bapanzamaki na westi, mpe na norrdi, kino bakomaki na esobe, oyo ebiangamaki Elimowuti; mpe ezalaki eteni wana ya esobe oyo etondanaki na banyama ya zamba mpe ya loma.

38 Mpe esalemaki ete mingi bakufaki na esobe na mpota na bango, mpe baliyamaki na banyama ya zamba mpe bingondo ya likolo; mpe mikuwa na bango ezwamaki, mpe ematisimi meke likolo ya mabele.

MOKAPO 3

Baamalisi bamiti elembo engebene na maloba ya masakoli—Balamani balakelami mabe mpo na botomboki na bango—Bato nde bamemaka bolakeli mabe na bango moko likolo na bango moko—Banefi balongi limpinga mosusu ya Balamani. Penepene na mibu 87–86 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete Banefi baoyo “babomamaki te na bibundeli ya etumba, esilaki bango kokunda baoyo babomamaki—sikawa motango ya baye babomamaki motangamaki te, na ntina ya monene ya motango na bango—esilaki bango kokunda bakufi

na bango bazongaki nyonso na mboka na bango, mpe na ndako na bango, mpe basi na bango, mpe bana na bango.

2 Sikawa basi mpe bana mingi babomamaki na mompanga, mpe lisusu mingi ya bibwele na bango mpe bitonga na bango; mpe lisusu mingi ya mbuma ya bilanga na bango ebebisamaki, mpo eniatamaki na mampinga ya bato.

3 Mpe sikawa mingi ya Balamani mpe Baamalisi baoyo babomamaki likolo ya libongo ya ebale Sidoni babwakamaka kati na “mai ya Sidoni; mpe tala mikuwa na bango ezali kati na mozindo ya ^bmbu, mpe bazali mingi.

4 Mpe “Baamalisi bakesenismaki na Banefi, mpo ^bbamitiaki elembo ya motane na bilongi na bango na lolenge ya Balamani; nzokande bakokolaki nsuki ya mitu na bango te lokola Balamani.

5 Sikawamitu ya Balamani ezalaki kolokolo; mpe bazalaki “bolumbu, longola se mpo na mposo oyo balataki ya kokanga na nketo na bango, mpe lisusu bibundeli na bango, oyo balataki ya kokangama na nzoto na bango, mpe matimbo na bango, mpe makula na bango, mpe mabanga na bango, mpe bilingongo na bango, mpe bongo na bongo.

6 Mpe mposo ya nzoto ya Bala-

3 1a Alma 2:19; 4:2.
3a Alma 2:15.
b Alma 44:22.

4a Alma 2:11.
b Alma 3:13–19.
5a Enos. 1:20;

Mos. 10:8;
Alma 42:18–21.

mani ezalaki mwindo, engebene na elembo oyo etiamaki likolo ya batata na bango, oyo ezalaki “elakeli mabe likolo na bango na ntina ya bobuki mobeko na bango mpe botomboki na bango na bandeko na bango, baoyo bazalaki Nefi, Yakobo, mpe Yosefe, mpe Sami, baoyo bazalaki bato ya alima mpe basantu.

7 Mpe bandeko na bango balukaki kobebisa bango, yango wana balakelamaki mabe; mpe Nkolo Nzambe atiaki “elembo likolo na bango, iyo, likolo ya Lamani mpe Lemuele, mpe lisusu bana mibali ya Yisamaele, mpe basi ya Bayisamaele.

8 Mpe oyo esalemaki ete nkona na bango ekoka kokesenisama na nkona ya bandeko na bango, ete na yango Nkolo Nzambe akoka kobatela bato na ye, ete bakoka “kosangisama te mpe kondima ^bmimesano mabe oyo ekokaki komema bobebisami na bango.

9 Mpe esalemaki ete moto nyonso oyo asangisaki nkona na ye na oyo ya Balamani amemaki mpe lokola bolakeli mabe likolo ya nkona na ye.

10 Boye, moto nyonso oyo apesaki nzela ye moko ya kokambama na Balamani babiangamaki na nse ya nkombo wana, mpe ezalaki na elembo moko etiami likolo na ye.

11 Mpe esalemaki ete moto nyonso oyo alingaki te kondima “momeseno ya Balamani, kasi andimaki masolo ya makomi oyo bamemaki uta na mboka ya Yelusaleme, mpe lisusu momeseno ya batata na bango, oyo ezalaki solo, oyo andimaki mitindo ya Nzambe mpe abatelaki yango, babiangamaki Banefi, to bato ya Nefi, uta na ntango wana kokende liboso—

12 Mpe ezali bango oyo babombaki masolo ya makomi oyo ezali “solo mpo na oyo etali bato na bango, mpe lisusu mpo na oyo etali bato ya Balamani.

13 Sikawa tokozonga lisusu na Baamalisi, mpo bango mpe lokola bazalaki na “elembo yoko etiami likolo na bango; iyo, batiaki elembo yango likolo na bango moko, iyo, kutu elembo moko ya motane likolo ya bilongi na bango.

14 Boye liloba ya Nzambe ekokisamaki, mpo tala oyo ezali maloba oyo alobaki epayi na Nefi: Tala, Balamani nde nalakeli mabe, mpe nakotia elembo likolo na bango ete bango mpe nkona na bango bakoka kokabwana na yo mpe na nkona na yo, uta sikawa mpe libela, longola se soki bayamboli uta na nkuna na bango mpe “babaluki epayi na ngai ete nakoka kokalisa boboto likolo na bango.

6a 2 Nef. 5:21; 26:33.
MOMA Bolakeli mabe,
Kolakela mabe.
7a 1 Nef. 12:23.
8a MOMA Kobala,

Libala—Libala
kati na biyamba.
b Mos. 10:11–18;
Alma 9:16.
11a Alma 17:9–11.

12a Mos. 1:6;
Etel. 4:6–11.
13a Alma 3:4.
14a 2 Nef. 30:4–6.

15 Mpe lisusu: Nakotia elembo moko likolo na ye oyo akosangisa nkona na ye na bandeko na yo, ete bango mpe bakoka kolakelama mabe lokola.

16 Mpe lisusu: Nakotia elembo yoko likolo na ye oyo akobunda na yo mpe nkona na yo.

17 Mpe lisusu, nalobi epayi na yo ete ye oyo akokabwana na yo akobiangama lisusu te nkona na yo; mpe nakopambola yo, mpe moto nyonso oyo akobiangama nkona na yo, uta sikawa mpe libela; mpe oyo ezalaki bilaka ya Nkolo epayi ya Nefi mpe na nkona na ye.

18 Sikawa Baamalisi bayebaki te ete bazalaki kokokisa maloba ya Nzambe ntango babandaki komitia elembo na bilongi na bango; nzokande bakomaki na “botomboki ya polele na Nzambe; boye elongobanaki ete bolakeli mabe ekweya likolo na bango.

19 Sikawa nalingi bomona ete bamemaki “bolakeli mabe yango likolo na bango moko; mpe kutu ezali bongo nde moto na moto oyo alakelami mabe amemaka ye moko bokweisami na ye moko.

20 Sikawa esalemaki ete mikolo mingi te nsima ya etumba oyo ebundamaki na mboka ya Zalayemila, na Balamani mpe Baamalisi, ete ezalaki na limpinga mosusu ya Balamani oyo eyaki kobundisa bato ya Nefi,

na “esika se moko wana wapi limpinga ya yambo ekutanaki na Baamalisi.

21 Mpe esalemaki ete ezalaki na limpinga moko oyo batindaki mpo na kobengana bango uta na mboka na bango.

22 Sikawa Alma ye moko lokola atungisamaki na “mpota moko amataki te na etumba na ntango oyo kobunda na Balamani;

23 Kasi atindelaki bango limpinga moko monene; mpe bakendaki mpe babomaki Balamani mingi, mpe babenganaki baoyo batikalaki na bango libanda ya ndelo ya mboka na bango.

24 Mpe nde bazongaki lisusu mpe babandaki kofandisa kimia na mboka, wana etungisamaki bango lisusu te mpo na ntango yoko na banguna na bango.

25 Sikawa, makambo nyonso oyo masalemaki, iyo, bitumba mpe boweli boye nyonso ebاندaki mpe esilaki na mobu ya mitano ya boyangeli ya basambisi.

26 Mpe na mobu moko, nkoto moko mpe zomi ya bankoto ya milimo mitindamaki na mokili ya seko, ete bakoka kobuka “mbano na bango engebene na misala na bango, soki ezalaki malamumu to soki ezalaki mabe, mpo na kobuka esengo ya seko to mpasi ya seko, engebene na molimo oyo balingaki kotosa,

18a 4 Nef. 1:38.
MOMA Botomboki.
19a 2 Nef. 5:21–25;

Alma 17:15.
20a Alma 2:24.
22a Alma 2:29–33.

26a MOMA Misala.

soki ezalaki molimo malamau to molimo mabe.

27 Mpo moto na moto azwaki “lifuta na ye uta na ye oyo alingaki ^bkotosa, mpe oyo engebene na maloba ya molimo ya masakoli; boye tika yango esalema engebene na bosolo. Mpe boye nde esili mobu ya mitano ya boyangeli ya basambisi.

MOKAPO 4

*Alma abatisi nkoto ya babo-
ngwami—Mabe makoti na Eklezia,
mpe bokoli ya Eklezia ekangemi—
Nefiya aponami mosambisi moko-
nzi—Alma, lokola nganganzambe
monene, amipesi na mosala. Pe-
nepene na mibu 86–83 Liboso na
mbotama ya Klisto.*

SIKAWA esalemaki ete na mobu ya motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, boweli to bitumba ezalaki te na “mboka ya Zalayemila;

2 Kasi bato batungisamaki, iyo, batungisamaki mingi mpenza mpo na “kobungisa bandeko na bango, mpe lisusu mpo na kobungisa bibwele mpe bitonga na bango, mpe lisusu mpo na kobungisa bilanga na bango ya mboto, oyo biniatamaki na nse ya lokolo mpe bibebisamaki na Balamani.

3 Mpe mitungisi na bango ezalaki bongo minene ete moto

moko moko azalaki na ntina ya kolela; mpe bandimaki ete ezalaki masambisi ya Nzambe oyo matindamaki likolo na bango na ntina ya nkuna na bango mpe bonsomo na bango; boye balamusamaki na bokundoli ya lotomo na bango.

4 Mpe babandaki kobongisa eklezia mpenza; iyo, mpe mingi “babatisamaki na mai ya Sidoni mpe basanganaki na eklezia ya Nzambe; iyo, babatisamaki na loboko ya Alma, oyo abulisa-maki ^bnganganzambe monene likolo ya bato ya eklezia, na loboko ya tata na ye Alma.

5 Mpe esalemaki ete na mobu ya sambo ya boyangeli ya basambisi ezalaki na bato penepene na nkoto misato na nkama mitano baye basalaki bomoko na “eklezia ya Nzambe mpe babatisamaki. Mpe boye esilaki mobu ya sambo ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi; mpe kimia ezalaki se kokoba ntango nyonso na ntango wana nyonso.

6 Mpe esalemaki ete na mobu ya mwambe ya boyangeli ya basambisi, ete bato ya eklezia babandaki kokola na lolendo, na ntina ya “bozwi na bango ya mingi koleka, mpe ^bbilamba na bango ya swa ya malonga, mpe lino na bango ya kitoko mpe ya malonga, mpe na ntina ya bibwele mpe bitonga mingi na

27a Mos. 2:31–33;
Alma 5:41–42.

b Lom. 6:16;
Elam. 14:29–31.

MOMA Botosi, Kotosa,

Moto ya botosi.

4 1a Omin. 1:12–19.

2a Alma 2:19; 3:1–2, 26.

4a Mos. 18:10–17.

b Mos. 29:42.

5a Mos. 25:18–23;
3 Nef. 26:21.

6a MOMA Bozwi.

b Alma 1:29.

bango, mpe wolo na bango mpe mpauni na bango, mpe ndenge nyonso ya biloko ya motuya mingi, oyo bazwaki na mosala na bango; mpe na biloko nyonso oyo batombwanaki na lolendo ya miso na bango, mpo babandaki kolata monzele ya ntalo.

7 Sikawa oyo ezalaki ntina ya motungisi mingi na Alma, iyo, mpe na mingi ya bato oyo Alma ^aabulisaki mpo na kozala bateyi, mpe banganzambe, mpe bampaka likolo ya eklezia; iyo, mingi na bango bayokaki mawa ya nsomo mpo na nkuna oyo bamonaki ete ebandaki kozala na kati ya bato na bango.

8 Mpo bamonaki mpe bayebaki na mawa mpenza ete bato ya eklezia babandaki kotombwana likolo na ^alolendo ya miso na bango, mpe kotia mitema na bango likolo ya bozwi mpe likolo ya biloko ya mpamba mpamba ya mokili, ete babandaki kotalana mpamba, moko na mosusu, mpe babandaki konyokola bango oyo ^bbandimaki te engebene na bolingi mpe elengi na bango.

9 Mpe boye, na mobu oyo ya mwambe ya boyangeli ya basambisi, ^aboweli monene ebandaki kozala na kati ya bato ya eklezia; iyo, ezalaki na ^bboluli, mpe songisongi, mpe loma, mpe bonyokoli, mpe lolendo, kutu

koleka lolendo na bango oyo bazalaki bato ya eklezia ya Nzambe te.

10 Mpe boye nde esukaki mobu ya mwambe ya boyangeli ya basambisi; mpe mabe ya eklezia ezalaki libanga ya libaku monene mpo na baoyo bazalaki ya eklezia te; mpe boye eklezia ebandaki kokweya na bokoli na yango.

11 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya libwa, Alma amonaki nkuna ya eklezia, mpe amonaki lisusu ete ^andakisa ya eklezia ebandaki kokamba bango oyo bazalaki te bandimi uta na eteni yoko ya mabe na eteni mosusu, boye kosalaka bobebisami ya bato.

12 Iyo, amonaki bokeseni monene na kati ya bato, boko komitombwamaka likolo na lolendo na bango, kotalaka basusu mpamba, kopesaka mikongo na bango epayi na ^abakeleli mpe na bato oyo bazali bolumbu mpe bango oyo bazalaki ^bna nzala, mpe bango oyo bazalaki na mposa ya mai, mpe baoyo bazalaki bakoni mpe baoyo bazalaki batungisami.

13 Sikawa oyo ezalaki ntina monene ya boleli na kati ya bato, wana ezalaki basusu komikitisa, kosalisaka bango oyo bazalaki na mposa ya lisalisi, lokola ^akokabaka bilei na bango na babola

7a MOMA Likoki.

8a MOMA Lipombo,

Mpamba;

Lolendo.

b Alma 1:21.

9a MOMA Boweli.

b MOMA Kolula.

11a 2 Sam. 12:14;

Alma 39:11.

12a Yis. 3:14;

Yako. 2:17.

b Mos. 4:26.

13a MOMA Bopesi
makabo, Makabo.

mpe bakeleli, koleisaka baoyo bazalaki na nzala, mpe koyokaka mpasi ya ndenge nyonso ya ^bmitungisi, mpo na ‘ntina ya Klisto, oyo akoya engebene na molimo ya masakoli;

14 Kotalelaka mokolo wana, “boye kosimbaka bolimbisi ya masumu na bango; kotondisamaka na ^bbosepeli monene na ntina ya bosekwi ya bakufi, engebene na bolingi mpe nguya mpe bokangoli ya Yesu Klisto uta na singa ya liwa.

15 Mpe sikawa esalemaki ete Alma, emonaki ye mitungisi ya balandi baye bamikitisaki ya Nzambe, mpe minyokoli oyo ezalaki likolo na bango na baoyo batikalaki ya bato na ye, mpe na komonaka “bozangi bokokani na bango nyonso, abandaki koyoka mawa mpenza; nzokande Molimo ya Nkolo motikaki ye soki moke te.

16 Mpe aponaki moto moko ya bwania oyo azalaki na kati ya bampaka ya eklezia, mpe apesaki ye nguya engebene na “kopona ya bato, ete akoka kozala na nguya ya kosala ^bmibeko engebene na mibeko oyo epesamaki, mpe ya kolendisa myango engebene na nkuna mpe mabe ya bato.

17 Sikawa nkombo ya moto

oyo ezalaki Nefiya, mpe apenamaki “mosambisi mokonzi; mpe afandaki na kiti ya bosambisi mpo na kosambisa mpe kokamba bato.

18 Sikawa Alma apesaki ye te mosala ya kozala nganganzambe monene likolo ya eklezia, kasi atikaki mosala ya nganganzambe monene mpo na ye moko; kasi atikaki ebonga ya bosambisi epayi ya Nefiya.

19 Mpe oyo asalaki ete “ye moko akoka kokende na kati ya bato na ye, soki te na kati ya bato ya Nefi, ete akoka koteya ^bliloba ya Nzambe epayi na bango, ^ckolamusa bango na ^dbokundoli ya lotomo na bango, mpe ete akoka kokitisa na nse, na nzela ya liloba ya Nzambe, lolendo nyonso mpe boyebi lokuta mpe boweli nyonso boye ezalaki na kati ya bato na ye, mpo amonaki nzela te oyo wapi akokaki kobutwisa bango longola se soki ezalaki na kopesaka mpenza ^elitatoli ya peto mpo na mabe na bango.

20 Mpe boye na ebandeli ya mobu ya libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, Alma atikaki ebonga ya bosambisi na ^aNefiya, mpe amipesaki mobimba na ^bbonganganzambe ya monene ya molongo mosantu

13b MOMA Motungisi.

c 2 Kol. 12:10.

14a Mos. 4:12;

Alma 5:26–35.

MOMA Bolongi,

Kolongisa.

b MOMA Bosepeli.

15a Mal&May 38:27;

49:20.

16a Alma 2:3–7.

b Alma 1:1, 14, 18.

17a Alma 50:37.

19a Alma 7:1.

b Alma 31:5;

Mal&May 11:21–22.

c Enos. 1:23.

d Mos. 1:17;

Elam. 12:3.

e MOMA Litatoli.

20a Alma 8:12.

b Mos. 29:42;

Alma 5:3, 44, 49.

ya Nzambe, mpo na kotatola li-loba, engebene na molimo ya emoniseli mpe ya masakoli.

Maloba oyo Alma, Nganganzambe Monene engebene na molongo mosantu ya Nzambe, atikelaki bato na bingumba mpe mboka mike na bango epayi nyonso na mboka.

Kobanda na mokapo 5.

MOKAPO 5

Mpo na kozwa lobiko, bato base-ngeli koyambola mpe kobomba mitindo, kobotama lisusu, kosukola bilamba na bango na makila ya Klisto, komikitisa mpe komilongola uta na lolendo mpe elulela, mpe kosala misala ya bosembo—Mobateli Malamu abiangi bato na Ye—Baoyo basalaka misala mabe bazali bana ya zabulu—Alma atatoli bosolo ya malongi na ye mpe atindi bato koyambola—Nkombo ya bosembo ekokomama na buku ya bomoi. Penepene na mobu 83 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete Alma abandaki ^akopesa ^bliloba ya Nzambe epayi ya bato, yambo na mboka ya Zalayemila, mpe uta kuna epayi nyonso na mboka mobimba.

2 Mpe oyo ezali maloba oyo

alobelaki bato kati na eklezia oyo etiamaki na engumba ya Zalayemila, engebene na lisolo ya makomi ya ye moko, kolobaka:

3 Ngai, Alma, ^aebulisamaki ngai na tata na ngai, Alma, mpo na kozala ^bnganganzambe monene likolo ya eklezia ya Nzambe, mpo azalaki na nguya mpe ^clikoki uta na Nzambe mpo na kosala makambo oyo, tala, nalobi epayi na bino ete abandaki kotia eklezia na ^dmboka oyo ezalaki na ndelo ya Nefi; iyo, mboka oyo ebiangamaki mboka ya Mormon; iyo, mpe abatisaki bandeko na ye na mai ya Mormon.

4 Mpe tala, nalobi epayi na bino ete, ^abakangolamaki uta na maboko ya bato ya mokonzi Noa, na boboto mpe nguya ya Nzambe.

5 Mpe tala, nsima na yango, bamemamaki kati na ^aboumbu na maboko ya Balamani na esobe; iyo, nalobi epayi na bino, bazalaki kati na bokangemi, mpe lisusu Nkolo akangolaki bango uta na ^bboumbu na nguya ya liloba na ye; mpe tomemamaki kati na mboka oyo, mpe awa tobandaki kotia eklezia ya Nzambe epayi nyonso na mboka oyo mpe lokola.

6 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino, bandeko na ngai, bino oyo bozali bato ya eklezia oyo, ezali bino mpenza kokanga na

5 1a Alma 4:19.

b Alma 5:61.

3a MOMA Bokulisi,
Kokula.

b Alma 4:4, 18, 20.

c Mos. 18:13;

3 Nef. 11:25.

d Mos. 18:4;

3 Nef. 5:12.

4a Mos. 23:1–3.

5a Mos. 23:37–39;

24:8–15.

b Mos. 24:17.

bokundoli bokangemi ya batata na bino? Iyo, mpe ezali bino mpenza kokanga na bokundoli boboto mpe motema molai na ye epayi na bango? Mpe lisusu, ekangi bino mpenza na bokundoli ete akangolaki milimo na bango uta na lifelo?

7 Tala, abongolaki mitema na bango; iyo, alamusaki bango uta na mpongi ya mozindo, mpe balamukaki mpo na Nzambe. Tala, bazalaki na katikati ya molili; nzokande, milimo na bango mingengisamaki na pole ya liloba ya libela; iyo, bazingamaki penepene na "singa ya liwa, mpe na ^bminyololo ya lifelo, mpe bobebisami ya libela ezalaki bango.

8 Mpe sikawa natuni bino, bandeko na ngai, bango babebisamaki? Tala, nalobi epayi na bino, Te, babebisamaki te.

9 Mpe lisusu natuni, singa ya liwa, mpe minyololo ya lifelo oyo ezingaki bango penepene mikatanaki, mifungwamaki? Nalobi epayi na bino ete, Iyo, mifungwamaki, mpe mitema na bango mitondaki na nsai, mpe bayembaki loyembo ya bolingo ya bosikoli. Mpe nalobi epayi na bino ete babikisamaki.

10 Mpe sikawa natuni bino "babikisami likolo ya masengami kani? Iyo, mpo na makambo

nini esengelaki bango kotia elikya mpo na lobiko? Nini ezali ntina ya bokangolami na bango uta na singa ya liwa, iyo, mpe lisusu uta na minyololo ya lifelo?

11 Tala, nakoki koyebisa bino—endimaki te tata na ngai Alma maloba epesamaki na monoko ya "Abinadi? Mpe ezalaki ye te profeta mosantu? Elobaki ye te maloba ya Nzambe, mpe tata na ngai Alma endimaki ye yango te?

12 Mpe engebene na bondimi na ye "mbongwana ya monene esalemaki na motema na ye. Tala nalobi epayi na bino ete nyonso oyo ezali solo.

13 Mpe tala, "ateyaki liloba epayi ya batata na bino, mpe mbongwana ya makasi esalemaki na mitema na bango, mpe bamikitisaki mpe ^bbatiaki motema na bango na "Nzambe ya solo mpe ya bomoi. Mpe tala, bazalaki basembo kino na "nsuka; boye babikisamaki.

14 Mpe sikawa tala, natuni bino, bandeko na ngai ya eklezia, "ebotamaki bino na molimo epayi na Nzambe? Ezwaki bino elilingi na ye na bilongi na bino? Eyokaki bino ^bmbongwana ya monene oyo na mitema na bino?

15 Ezali bino kosalela bondimi kati na bosikoli na ye oyo

7a Mos. 15:8.

b Alma 12:11;
Mal&May 138:23.

10a MOMA Lobiko;
Mwango ya Bosikoli.

11a Mos. 17:1-4.

12a MOMA Bobongwami,
Mobongwami.

13a Mos. 18:7.

b MOMA Botie motema.

c Morm. 9:28;
Mal&May 20:19.

d MOMA Kotia molende.

14a Mos. 27:24-27;
Alma 22:15.

MOMA Abotami

lisusu, Abotami
na Nzambe.

b Lom. 8:11-17;

Mos. 5:2;

Mose 6:65.

MOMA Bobongwami,
Mobongwami.

“akelaki bino? Ezali bino kotalela liboso na miso ya bondimi, mpe komona nzoto ya kufa oyo esekwi na bozangi kufa, mpe bopoli boye ^besekwi na bozangi bopoli, mpo na kotelema liboso ya Nzambe mpo na ‘kosambisama engebene na misala oyo esalemaki na nzoto ya kufa?

16 Nalobi epayi na bino ete, ekoki bino kokanisa na bino moko ete boyoki mongongo ya Nkolo, kolobaka epayi na bino, na mokolo wana: Boya epayi na ngai, bino baoyo “bopambolami, mpo tala, misala na bino ezalaki misala ya sembo likolo ya etando ya mabele?

17 Soki te ekanisi bino na bino moko ete bokoki kokosa Nkolo na mokolo wana, mpe “koloba—Nkolo, misala na biso ezalaki misala ya sembo likolo ya etando ya mabele—mpe ete akobikisa bino?

18 To soki te, ekoki bino komimona bino moko bomemami liboso ya esambelo ya Nzambe na milimo na bino etondami na elindo mpe boswi ya motema, kozalaka na bokundoli ya elindo nyonso ya bino, iyo, “bokundoli ya kobonga nie ya nkuna nyonso ya bino, iyo, boko bokundoli ete botiyaki ntembe na mitindo ya Nzambe?

19 Nalobi epayi na bino, ekoki bino kotala likolo na Nzambe na mokolo wana na motema moko peto mpe maboko masukwami? Nalobi epayi na bino, ekoki bino kotala likolo, kozalaka na “elilingi ya Nzambe ekomami na kokata nkoma likolo ya bilongi na bino?

20 Nalobi epayi na bino, ekoki bino kokanisa ete bobikisami ntango bomipesi mpo na kokoma “bayangelami ya zabulu?

21 Nalobi epayi na bino, bokoyeba na mokolo wana ete bokoki “kobikisama te; mpo ezali na moto te oyo akoki kobikisama longola se soki ^bbilamba na ye esukwami mpembe; iyo, bilamba na ye esengeli “kopetolama kino bikosukwama uta na bosoto nyonso, kati na makila na ye oyo alobamaki na batata na biso, oyo akoya mpo na kosikola bato na ye uta na masumu na bango.

22 Mpe sikawa natuni bino, bandedko na ngai, lolenge nini ekoyoka moto moko na kati na bino, soki bokotelema liboso ya esambiselo ya Nzambe, wana ezali bino na bilamba bibebisami na “makila mpe ndenge nyonso ya ^bbosoto? Tala, biloko oyo bikotatola nini na bino?

23 Tala “ekotatola yango te ete bozali babomi, iyo, mpe lisusu

15a MOMA Bokeli, Kokela.

b MOMA Bosekwi.

c MOMA Bosambisi, ya Nsuka.

16a Mat. 25:31–46.

17a 3 Nef. 14:21–23.

18a Ejek. 20:43;

2 Nef. 9:14;

Mos. 3:25;

Alma 11:43.

19a 1 Yoan. 3:1–3.

20a Mos. 2:32.

21a MOMA Lobiko.

b 1 Nef. 12:10;

Alma 13:11–13;

3 Nef. 27:19–20.

c MOMA Bopeto, Peto.

22a Yis. 59:3.

b MOMA Bosoto,

Ya bosoto.

23a Yis. 59:12.

ete bozali na elindo ya ndenge nyonso ya nkuna?

24 Tala, bandeko na ngai, ebanzi bino ete moto ya lolenge oyo akoki kozwa esika ya kofanda na bokonzi ya Nzambe, elongo na “Abalayama, na Yisaka, mpe na Yakobo, mpe lisusu na baprofeta basantu nyonso, baoyo kani bilamba esukwami mpe bizangi mbindo, ezali peto mpe mpe-mbe?

25 Nalobi epayi na bino, Te; longola se soki bokomisi Mokeli na biso mobuki lokuta uta na ebandeli, soki te bobanzi ete azali mobuki lokuta uta na ebandeli, bokoki te kobanza ete ya lolenge oyo bakoki kozala na esika na bokonzi ya lola; kasi bakobwakama libanda mpo bazali “bana ya bokonzi ya zabulu.

26 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino, bandeko na ngai, soki boyokaki “mbongwana ya motema, mpe soki boyokaki koyemba ^bloyembo ya bolingo ya bosikoli, nalingi kotuna, “ekoki bino koyoka bongo sikawa?

27 Etamboli bino, komibatelaka lokola “bato bazangi mpamela liboso ya Nzambe? Ekoki bino koloba, soki bobiangamaki mpo na kokufa na ntango oyo, kati na bino moko, ete bozali na lolenge ekoki ^bbato na bomikitisi? Ete bilamba na bino esukwami mpe

ekomisami mpembe kati na makila ya Klisto, oyo akoya mpo na “kosikola bato na ye uta na msumu na bango?

28 Tala, elongwe bino uta na “lolendo? Nalobi epayi na bino, soki bolongwe te bolengelami te mpo na kokutana na Nzambe. Tala bosengeli komilengela na lombangu; mpo bokonzi ya lola ezali kala mingi te mpembeni, mpe moto ya lolenge oyo akozwa bomoi ya seko te.

29 Tala, nalobi, ezali na moto moko na kati na bino oyo alongwe te uta na “boluli? Nalobi epayi na bino ete moto ya lolenge oyo alengelami te; mpe ngai nalingi ete amilengela nokinoki, mpo ngonga ezali mosika te mpembeni, mpe ayebi te soki ekoya ntango nini; mpo moto ya lolenge oyo amonani ete azangi elindo te.

30 Mpe lisusu nalobi epayi na bino, ezali na moto moko na kati na bino oyo “asekaka ndeko na ye, soki te akosala se kobakisa na bompikiliki bonyokoli likolo na ye?

31 Lisuma epayi na moto ya lolonge oyo, mpo amilengeli te, mpe ntango ebelemi ete asengeli koyambola soki te akoki kobikisama te!

32 Iyo, kutu lisuma epayi na bino nyonso “basali ya mabe;

24a Luk. 13:28.

25a 2 Nef. 9:9.

26a MOMA Bobongwami,
Mobongwami.

b Alma 26:13.

c Mos. 4:12;

Mal&May 20:31–34.

27a MOMA Bolongi,
Kolongisa.

b MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

c MOMA Bosikoli,

Kosikola,

Mosikolami.

28a MOMA Lolendo.

29a MOMA Kolula.

30a MOMA Maloba mabe.

32a Nze. 5:5.

boyambola, boyambola, mpo Nkolo Nzambe alobaki yango!

33 Tala, atindi bobiangami epayi ya ^abato nyonso; mpo ^bmaboko ya boboto matandolami epayi na bango, mpe alobi: Boyambola, mpe nakoyamba bino.

34 Iyo, alobi: ^aYaka epayi na ngai mpe bokolia ^bmbuma ya nzete ya bomoi; iyo, bokolia ^clipa ya bomoi mpe bokomela mai ya bomoi ya ^dofele;

35 Iyo, yaka epayi na ngai mpe bobimisa misala ya bosembo, mpe bokokatama te na nse mpe bokobwakama te kati na moto—

36 Mpo tala, ntango ebelemi ete moto nyonso oyo ^aakobimisa mbuma ya malamumu te, to nyonso oyo akosala te misala ya sembo, se ye moko wana azali na ntina ya komilela mpe kosala matanga.

37 O bino basali ya mabe; bino baye bovimbani na ^abiloko ya mpamba mpamba ya mokili, bino baye botatolaki ete boyebi nzela ya bosembo nzokande ^bbobungi nzela, lokola ^cmpate azangi mobateli, ata mobateli ^dabiangaki nsima na bino mpe azali kaka kobianga nsima na

bino, kasi ^ebokoyoka te mongongo na ye!

38 Tala, nalobi epayi na bino, ete ^amobateli malamumu abiangi bino; iyo, mpe abiangi bino na nkombo ya ye moko, oyo ezali nkombo ya Klisto; mpe soki ^bbokotia bokebi na mongongo ya ^cmobateli malamumu te, na ^dnkombo oyo wapi bobiangami, tala, bozali mpate ya mobateli malamumu te.

39 Mpe sikawa soki bozali mpate ya mobateli malamumu te, bozali ya ^aetonga nini? Tala, nalobi epayi na bino, ete ^bzabulu azali mobateli na bino, mpe bozali ya etonga na ye; mpe sikawa, nani akoki kowangana oyo? Tala, nalobi epayi na bino, moto oyo akowangana oyo azali ^cmobuki lokuta mpe ^dmwana ya zabulu.

40 Mpo nalobi epayi na bino nyonso oyo ezali ^amalamumu ewuti na Nzambe, mpe nyonso oyo ezali mabe mawuti na zabulu.

41 Boye, soki moto moko abimisaka ^amisala malamumu ayokaka mongongo ya mobateli malamumu, mpe akolanda ye; kasi nyonso oyo abimisaka misala mabe, se

33a Alma 19:36;
3 Nef. 18:25.
b Yako. 6:5; 3 Nef. 9:14.
34a 2 Nef. 26:24–28;
3 Nef. 9:13–14.
b 1 Nef. 8:11; 15:36.
c MOMA Lipa ya bomoi.
d 2 Nef. 9:50–51;
Alma 42:27.
36a Mat. 3:10; 7:15–20;
3 Nef. 14:19;
Mal&May 97:7.
37a MOMA Lipombo,

Mpamba.
b 2 Nef. 12:5; 28:14;
Mos. 14:6.
c Mat. 9:36.
d Mas. 1:24–27;
Yis. 65:12.
e Yil. 26:4–5;
Alma 10:6.
38a MOMA Mobateli
malamumu.
b Lew. 26:14–20;
Mal&May 101:7.
c 3 Nef. 15:24; 18:31.

d Mos. 5:8;
Alma 34:38.
39a Mat. 6:24;
Luk. 16:13.
b Mos. 5:10.
MOMA Zabulu.
c 1 Yoan. 2:22.
d 2 Nef. 9:9.
40a Omin. 1:25;
Etel. 4:12;
Mor. 7:12, 15–17.
41a 3 Nef. 14:16–20.
MOMA Misala.

ye moko wana akomi ^bmwana ya zabulu, mpo ayokaka mongongo na ye, mpe alandaka ye.

42 Mpe nyonso oyo akosala oyo akozwa ^alifuta na ye uta na ye; boye, mpo na ^blifuta na ye akozwa ^cliwa, na kotalaka makambo etali bosembo, mpo azali ya kokufa mpo na oyo etali misala nyonso ya malamumu.

43 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nalingi ete boyoka ngai, mpo nazali koloba na makasi ya molimo na ngai; mpo tala, nalobeli bino polele ete bokoka kobunga te, soki te nalobaki engebene na mitindo ya Nzambe.

44 Mpo nabiangami mpo na koloba na lolenge oyo, engebene na ^amolongo mosantu ya Nzambe, oyo mozali na Klisto Yesu; iyo, natindami mpo na kotelema mpe kotatola epayi ya bato oyo makambo elobamaki na batata na biso mpo na oyo etali makambo oyo ekoya.

45 Mpe oyo ezali nyonso te. Ebanzi bino ete ^anayebi makambo oyo ngai moko? Tala, natoli epayi na bino ete nayebi ete makambo oyo kani nalobi ezali ya solo. Mpe lolenge kani ebanzi bino ete nayebi oyo etali bosolo na yango mpenza?

46 Tala, nalobi epayi na bino ^aeyebisami epayi na ngai na Molimo Mosantu ya Nzambe. Tala,

^bnakilaki bilei mpe nasambelaki mikolo mingi ete nakoka koyeba makambo oyo ngai moko. Mpe sikawa nayebi ngai moko ete ezali solo; mpo Nkolo Nzambe asali ete mamonisama epayi na ngai na Molimo Mosantu na ye; mpe oyo ezali molimo ya ^cemoniseli oyo azali na ngai.

47 Mpe lisusu, nalobi epayi na bino ete ebimisami boye epayi na ngai, ete maloba oyo elobamaki na batata na biso ezali solo, kutu bongo engebene na molimo ya masakoli oyo ezali na ngai, oyo ezali lisusu engebene na limonisi ya Molimo ya Nzambe.

48 Nalobi epayi na bino, ete nayebi na ngai moko ete nyonso oyo nakoloba epayi bino, mpo na oyo etali oyo ekoya, ezali solo; mpe nalobi epayi na bino, ete ngai nayebi ete Yesu Klisto akoya, iyo, Mwana, Mobotami se Moko ya Tata, atonda na ngolu, mpe boboto, mpe bosolo. Mpe tala, ezali ye oyo akoya mpo na kolongola masumu ya mokili, iyo, masumu ya moto na moto oyo akondima na nkombo na ye na kotikalaka ngwi.

49 Mpe sikawa nalobi epayi na bino ete oyo ezali ^amolongo oyo wapi nabiangami, iyo, mpo na koteya epayi na bandeko balingami na ngai, iyo, mpe na moko na moko oyo afandi na

41 *b* Mos. 16:3-5;
Alma 11:23.

42 *a* Alma 3:26-27;
Mal&May 29:45.

b Lom. 6:23.

c Elam. 14:16-18.

MOMA Liwa,
ya molimo.

44 *a* Alma 13:6.

45 *a* MOMA Litatoli.

46 *a* 1 Kol. 2:9-16.

b MOMA Bokili, Kokila.

c MOMA Emoniseli.

49 *a* MOMA Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi; Bonganganzambe.

mboka; iyo, koteya epayi ya nyonso, mobange mpe elenge, moumbu mpe nsomi; iyo, nalobi epayi ya bato mikolo, mpe mikoloya katikati, mpe nkola oyo ezali komata; iyo, kobelela epayi na bango ete basengeli koyambola mpe ^bkobotama lisusu.

50 Iyo, boye elobi Molimo: Boyambola, bino nyonso nsuka ya mabele, mpo bokonzi ya lola ezali kala mingi te koya; iyo, Mwana ya Nzambe akoya na “nkembo na ye, na bokasi na ye, lokumu, nguya, mpe mpifo. Iyo, bandeko balingami na ngai, nalobi epayi na bino, ete Molimo alobi: Tala nkembo ya ^bMokonzi na mabele nyonso; mpe lisusu Mokonzi ya lola akongenga kala mingi te mpenza na kati ya bana nyonso ya bato.

51 Mpe lisusu Molimo alobi epayi na ngai, iyo, belela epayi na ngai na mongongo makasi kolobaka: Kende mpe loba epayi ya bato oyo—Boyambola, mpo longola se soki boyamboli bokoki na lolenge moko te kosangola libula ya bokonzi ya “lola.

52 Mpe lisusu nalobi epayi na bino, Molimo alobi: Tala, “epasola etiami na mosisa ya nzete; boye nzete moko moko oyo

ebimisaka te mbuma malamumu ^bekokatama na nse mpe ekobwakama kati na moto, iyo, moto moko oyo mokoki kobomama te, kutu moto oyo mozimaka te. Tala, mpe bomikundola oyo, Moko Mosantu alobaki yango.

53 Mpe sikawa bandeko balingami na ngai, nalobi epayi na bino, ekoki bino kotelemela maloba oyo; iyo, ekoki bino kotia makambo oyo mpembeni, mpe “koniata Moko Mosantu na nse ya makolo na bino; iyo, ekoki bino kovimbana na ^blolendo ya mitema na bino; iyo, ekokoba bino kaka se kolataka “monzele ya ntalo mpe kotiaka mitema na bino likolo ya biloko ya mpamba mpamba ya mokili, likolo ya “bozwi na bino?

54 Iyo, ekokoba bino se kobanzaka ete bozali bato malamumu koleka basusu; iyo, ekokoba bino se konyokola bandeko na bino, baoyo bazali komikitisa mpe bazali kotambola na molongo mosantu ya Nzambe, oyo wapi bamemamaki kati na eklezia oyo, mpe “basantisami na Molimo Mosantu, mpe bazali kobimisa misala oyo elongobani mpo na boyamboli—

55 Iyo, mpe ekokoba bino se

49 *b* MOMA Abotami lisusu, Abotami na Nzambe.

50 *a* MOMA Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Nkembo.

b Nze. 24; Mat. 2:2; Luk. 23:2; 2 Nef. 10:14;

Mal&May 38:21–22; 128:22–23; Mose 7:53.

MOMA Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya Lola; Yesu Klisto.

51 *a* MOMA Lola.

52 *a* Luk. 3:9; Mal&May 97:7.

b Yako. 5:46; 6:7; 3 Nef. 27:11–12.

53 *a* 1 Nef. 19:7.

b MOMA Lolendo. *c* 2 Nef. 28:11–14; Morm. 8:36–39.

d Nze. 62:10; Mal&May 56:16–18.

54 *a* MOMA Bosantisami.

kobalolaka bamoni mikongo na bino epayi na ^ababola, mpe bakeleli, mpe na koboyaka kokabola biloko na bino na bango?

56 Mpe na kosukisa, bino nyonso oyo bozali kokoba na nkuna na bino, nalobi epayi na bino ete ezali bango oyo bakokatama na nse mpe kobwakama kati na moto longola se soki bayamboli na lombangu.

57 Mpe sikawa nalobi epayi na bino, bino nyonso oyo bozali na mposa ya kolanda mongongo ya ^amobateli malamumu, bobima uta na bato ya nkuna, mpe ^bbokabwana, mpe bosimba te biloko na bango ya mbindo; mpe tala, nkombobo na bango ^cekolongolama mpenza, ete nkombobo ya bato ya nkuna ekotangama te na kati ya nkombobo ya basembo, ete liloba ya Nzambe ekoka kokokisama, oyo elobaki: Nkombobo ya bato ya nkuna ekosangana te elongo na nkombobo ya bato na ngai;

58 Mpo nkombobo ya basembo ekokomama na ^abuku ya bomoi, mpe epayi na bango nakopesa bosangoli ya libula na loboko na ngai ya mobali. Mpe sikawa, bandedeko na ngai, nini esengeli bino koloba mpo na kotelemela oyo? Nalobi epayi na bino, soki bolobi mabe na yango, ezali likambo te, mpo liloba ya Nzambe esengeli kokokisama.

59 Mpo mobateli nini azali kuna na kati na bino oyo azali na mpate mingi kasi akengelaka yango te, ete mbwa ya zamba ekota te mpe elia te ebwele na ye? Mpe tala, soki mbwa ya zamba ekoti kati na etonga akobengana yango te? Iyo, mpe na nsuka, soki akoki, akobebisa yango te.

60 Mpe sikawa nalobi epayi na bino ete mobateli malamumu azali kobianga nsima na bino; mpe soki bokoyoka mongongo na ye akomema bino kati na etonga na ye, mpe bozali mpate na ye; mpe atindi bino ete bopesa te nzela ete mbwa ya zamba ya lokoso akota na kati na bino, ete akoka kobebisa bino te.

61 Mpe sikawa ngai, Alma, natindi bino na elobeli ya ^aye oyo atindaki ngai, ete botosa kosalela maloba oyo nalobeli bino.

62 Nalobi na nzela ya etinda epayi na bino baoyo bozali ya eklezia; mpe epayi na baoyo bazali te ya eklezia nalobi na nzela ya bobiangami, kolobaka: Boya mpe bobatisama mpo na boyamboli, ete bino lisusu bolia mbuma ya ^anzete ya bomoi.

MOKAPO 6

Eklezia na Zalayemila esukwami mpe etiami na molongo—Alma akey na Gideona mpo na koteya.

55a Nze. 109:15–16;
Yako. 2:17;
Elam. 6:39–40.

57a MOMA Mobateli
malamumu.

b Ejela 6:21; 9:1;

Nehem. 9:2;
2 Tes. 3:6;
Mal&May 133:5, 14.
c Dut. 29:20;
Mor. 6:7;
Mal&May 20:8.

58a MOMA Buku
ya bomoi.
61a Alma 5:44.
62a 1 Nef. 8:10;
11:21–23.

Penepene na mobu 83 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete esilaki Alma kotia nsuka na kolobelaka bato ya eklezia, oyo etiamaki na engumba ya Zalayemila, “akulisaki banganzambe mpe ^bampaka na kotiaka ‘maboko na ye likolo na bango engebene na molongo ya Nzambe, mpo na koyangela mpe ^akokengela eklezia.

2 Mpe esalemaki ete baoyo nyonso bazalaki te ya eklezia baoyo bayambolaki masumu na bango ^ababatisamaki mpo na boyamboli, mpe bayambamaki kati na eklezia.

3 Mpe esalemaki lisusu ete nyonso oyo bazalaki te ya eklezia baoyo ^abayambolaki te uta na nkuna na bango mpe bamikitisaki te liboso ya Nzambe—nalingi koloba baye botombwamaki na ^blolendo ya mitema na bango—se bango moko baoyo bwakamaki, mpe nkombo na bango ^celongolamaki mpenza, ete nkombo na bango etangamaki te na kati ya oyo ya basembo.

4 Mpe boye babandaki kotia molongo ya eklezia na engumba ya Zalayemila.

5 Sikawa nalingi bososola ete liloba ya Nzambe epesamaki na bolamu nyonso ya motema

na nyonso, ete moko te apimelama litomba ya kosangana esika moko mpo na koyoka liloba ya Nzambe.

6 Nzokande bana ya Nzambe batindamaki ete basengeli kosangana esika moko mbala mingi, mpe bakangana na ^abokili mpe losambo ya makasi mpo na litomba ya bolamu ya milimo ya baoyo bayebaki Nzambe te.

7 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Alma asalaki mabongisi oyo alongwaki uta na bango, iyo, uta na eklezia oyo ezalaki na engumba ya Zalayemila, mpe akatisaki na esti ya ebale ya Sidoni, kati na ^alobwaku ya Gideona, kuna etongamaki engumba yoko, oyo ebiangamaki engumba ya Gideona, oyo ezalaki na lobwaku oyo ebiangamaki Gideona, oyo ebiangamaki nsima ya nkombo ya moto oyo ^babomamaki na mompanga na loboko ya Newolo.

8 Mpe Alma akendaki mpe abandaki koyebisa liloba ya Nzambe epayi na eklezia oyo etiamaki na lobwaku ya Gideona, engebene na emoniseli ya bosolo ya liloba oyo elobamaki na batata na ye, mpe engebene na molimo ya masakoli oyo ezalaki na ye, engebene na ^alitatoli ya Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe, oyo akoya mpo na kosikola

6 1a MOMA Bokulisi, Kokula.
b MOMA Mpaka.
c MOMA Maboko, Botie ya.
d Mal&May 52:39.

2a MOMA Kobatisa, Libatisi.
3a Mos. 26:6.
b MOMA Lolendo.
c Esod. 32:33; Mos. 26:36;

Alma 1:24; 5:57–58.
MOMA Botangoli.
6a MOMA Bokili, Kokila.
7a Alma 2:20.
b Alma 1:9.
8a Emon. 19:10.

bato na ye uta na masumu na bango, mpe molongo mosantu na oyo wapi abiangamaki. Mpe boye nde ekomami. Amene.

Maloba ya Alma oyo apesaki na bato ya Gideona, engebene na lisolo ya makomi ya ye moko.

Ezali na mokapo 7.

MOKAPO 7

Klisto akobotama na Malia—Akofungola singa ya liwa mpe akomema masumu ya bato na Ye—Bango oyo bayamboli, babatisami, mpe babombi mitindo bakozala na bomoi ya seko—Bosoto ekoki te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe—Bomikitisi, bondimi, elikya, mpe bolingani esengelami. Pene-pene na mobu 83 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA bandeko balingami na ngai, komonaka ete nazwi ndingisa mpo na koya epayi na bino, boye nakomeka “kolobela bino na lokota na ngai; iyo, na monoko na ngai moko, komonaka ete ezali mbala ya yambo nalobeli bino na maloba ya monoko na ngai, mpo nakanagamaki mobimba na ^bkiti ya bosambisi, mpe nazalaki na mikumba mike ete nakokaki koya epayi na bino te.

2 Mpe kutu nakokaki te koya sikawa na ntango oyo soki ezalaki te ete kiti ya bosambisi

“epesamaki na mosusu, mpo na koyangela na esika na ngai; mpe Nkolo na boboto mingi andimaki ete naya epayi na bino.

3 Mpe tala, nayezi kozalaka na elikya monene mpe mposa mingi ete nakuta ete bino bomikitisi liboso ya Nzambe, mpe ete bokobaki na kobondelaka ngolu na ye, ete nakuta ete bozalaki bato bazangi mpamela liboso na ye, ete nakuta ete bozalaki na kokino kokoso ya boponi oyo bandeko na bino bazalaki na yango na Zalayemila.

4 Kasi nkombo ya Nzambe epambolama, ete apesi ngai nzela ya koyeba, iyo, apesaki ngai bosepeli monene koleka ya koyebaka ete batiami lisusu na nzela ya bosembo.

5 Mpe natie motema ete, engebene na Molimo ya Nzambe oyo azali na ngai, ete nakozala na bosepeli likolo na bino; nzokande nazali na mposa te ete bosepeli na ngai likolo na bino eya na ntina ya mitungisi mpe mawa mingi oyo nazwi mpo na bandeko ya Zalayemila, mpo tala, bosepeli na ngai eyaki likolo na bango nsima ya kotambolaka na nzela ya motungisi mpe mawa mingi.

6 Kasi tala, natie motema ete bozali te na ezaleli ya bozangi boyambi mingi lokola ezalaki bandeko na bino; natie motema ete botombwami te na lolendo ya mitema na bino; iyo, natie motema ete botie te mitema na

bino likolo ya bozwi mpe biloko ya mpamba mpamba ya mokili; iyo, natie motema ete bokumbameli ^abanzambe ya bikeko te, kasi bokumbamelaka ^bNzambe ya solo mpe ya bomoi, mpe ete bozelaka bolimbisi ya masumu na bino, elongo na bondimi ya libela, boye esengeli koya.

7 Mpo tala, nalobi epayi na bino ezali na makambo mingi oyo koya; mpe tala, ezali na likambo moko oyo ezali na motuya mingi koleka yango nyonso—mpo tala, ^antango ezali mosika mpenza te oyo Mosikoli azala mpe aya na kati ya bato na ye.

8 Tala, nalobi te ete akoya na kati na biso na ntango oyo akofanda na tabelenakele ya kufa; mpo tala, Molimo alobi te epayi na ngai ete ekozala bongo. Sikawa mpo na oyo etali likambo oyo nayebi te; kasi oyo nayebi mingi, ete Nkolo Nzambe azali na nguya ya kosala makambo nyonso oyo ezali engebene na liloba na ye.

9 Kasi tala, Molimo molobeli ngai likambo oyo mingi: Belela epayi ya bato oyo, kolobaka—^aBoyambola, mpe bolengela nzela ya Nkolo, mpe botambola na banzela na ye, oyo ezali

semba; mpo tala, bokonzi ya lola ezali penepene, mpe Mwana ya Nzambe ^bakoya likolo ya etando ya mabele.

10 Mpe tala, ^aakobotama na ^bMalia, na Yelusaleme oyo ezali ^cmboka ya batata na biso ya kala, mpe akozala ^dmoseka, sani ya motuya mpe eponama, oyo akozipama na elili mpe ^eakozwa zemi na nguya ya Molimo Mosantu, mpe akobota mwana mobali moko, iyo, kutu Mwana ya Nzambe.

11 Mpe akokende, koyokaka mpasi ya bolozhi mpe ^amitungisi mpe masenginia ya ndenge na ndenge; mpe oyo ete liloba ekoka kokokisama oyo elobi ete akokamata likolo na ye bolozhi mpe bokono ya bato na ye.

12 Mpe akokamata likolo na ye ^aliwa, ete akoka kofungola singa liwa oyo ezali kokanga bato na ye; mpe akokamata likolo na ye bokono na bango, ete nsopo na ye ekoka kotonda na boboto, engebene na mosuni, ete akoka koyeba engebene na mosuni lolenge boni ^bkosalisa bato na ye engebene na bokono na bango.

13 Sikawa Molimo ^amoyebi makambo nyonso; nzokande Mwana ya Nzambe akoyoka

6a 2 Nef. 9:37;
Elam. 6:31.

b Dan. 6:26.

7a Alma 9:26.

9a Mat. 3:2–4;

Alma 9:25.

b Mos. 3:5; 7:27;
15:1–2.

10a Yis. 7:14;

Luk. 1:27.

b Mos. 3:8.

MOMA Malia,
Mama ya Yesu.

c 1 Nta. 9:3;

2 Nta. 15:9;

1 Nef. 1:4;

3 Nef. 20:29.

d 1 Nef. 11:13–21.

e Mat. 1:20;

Mos. 15:3.

11a Yis. 53:3–5;
Mos. 14:3–5.

12a 2 Nef. 2:8;

Alma 12:24–25.

MOMA Bobakami
na ekulusu.

b Ebe. 2:18; 4:15;
Mal&May 62:1.

13a MOMA Bonzambe,
Nzambe.

mpasi engebene na mosuni ete akoka ^bkokamata likolo na ye masumu ya bato na ye, ete akoka kolongola bobuki mobeko na bango engebene na nguya ya bokangoli na ye; mpe sikawa tala, oyo ezali litatoli oyo ezali na ngai.

14 Sikawa nazali koloba epayi na bino ete bosengeli koyambola, mpe ^akobotama lisusu; mpo Molimo alobi soki bobotami lisusu te bokoki kosangola libula ya bokonzi ya lola te; boye boya mpe bobatisama mpo na boyamboli, ete bosukwama uta na masumu na bino, ete bokoka kozala na bondimi epayi na Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo alongolaka masumu ya mokili, oyo azali na nguya mpo na kobikisa mpe kopetola uta na bozangi bosembo nyonso.

15 Iyo, nalobi epayi na bino ete boya mpe bobanga te, mpe botika mpembeni masumu nyonso, oyo ezali ^akotungisa bino na bopete, oyo ezali kokanga bino na nse mpo na bokufi, iyo, boya, mpe bokende liboso mpe bomilakisa epayi ya Nzambe na bino ete bolingi koyambola masumu na bino mpe kokota kati na bondeko ya liyokani elongo na ye mpo na kobatela mitindo na ye, mpe kotatola yango epayi na ye mokolo oyo na kokendaka kati na mai ya libatisi.

16 Mpe moto nyonso oyo asali

oyo, mpe abombi mitindo ya Nzambe uta sikawa kokende liboso, se ye moko wana akomikundola nini nalobaki epayi na ye, iyo, akomikundola ete nalobaki na ye, akozwa bomoi ya seko, engebene na litatoli ya Molimo Mosantu, oyo atatoli na ngai.

17 Mpe sikawa bandeko balingami na ngai, ezali bino kondima makambo oyo? Tala, nalobi epayi na bino, iyo, nayebi ete bondimi yango; mpe nzela oyo nayebi ete bondimi yango ezali na limonisi ya Molimo oyo azali na ngai. Mpe sikawa lokola bondimi na bino ezali makasi mpo na oyo etali likambo oyo wana, iyo, mpo na oyo etali makambo oyo nalobaki, monene ezali bosepeli na ngai.

18 Mpo lokola nalobaki epayi na bino uta na ebandeli, ete nazalaki na mposa mingi ete bozalaki te na ezaleli ya kokoso ya boponi lokola bandeko na bino, kutu boye namoni ete mposa na ngai esepelisami.

19 Mpo namoni ete bozali na banzela ya bosembo; namoni ete bozali na nzela oyo ememaka na bokonzi ya Nzambe; iyo, namoni ete bozali kosembola ^abanzela na ye.

20 Namoni ete eyebisamaki epayi na bino, na nzela ya litatoli ya liloba na ye, ete akoki ^akotambola na banzela ya nioka

13^b Mos. 15:12.
MOMA Bomikabi,
Komikaba.
14^a MOMA Abotami

lisusu, Abotami
na Nzambe.
15^a 2 Nef. 4:18.
19^a Mat. 3:3.

20^a 1 Nef. 10:19;
Alma 37:12;
Mal&May 3:2.

nioka te; mpe abongwanaka te uta na oyo wana alobaki; mpe abongwanaka soki moke te ezala na loboko ya mobali soki te na loboko ya mwasi, soki te uta na oyo wana ezali sembo mpo na oyo wana ezali mabe; boye, botamboli na ye ezali zunguluke ya seko.

21 Mpe afandaka te na ^abatempelo ezanga bosantu; mpe bosoto to eloko nyonso ya mbindo ekoki koyambama kati na bokonzi ya Nzambe te; boye nalobi epayi na bino ete ntango ekoya, iyo, mpe ekozala na mokolo ya nsuka, ete ye oyo azali na ^bbosoto akotikala na bosoto na ye.

22 Mpe sikawa bandeko balingami na ngai, nalobaki makambo oyo epayi na bino ete nakoka kolamusa bino na koyokaka malamumu na motema mpo na mosala na bino na Nzambe, ete bokoka kotambola na kozangaka mpamela liboso na ye, ete bokoka kotambola engebene na molongo mosantu ya Nzambe, engebene na oyo boyambamaki.

23 Mpe sikawa nalingi ete bozala ^abato na bomikitisi, mpe bato na botosi mpe boboto; petepete mpo na koyokela mosusu; botonda na bompikiliki mpe motema molai; kozalaka na montei na makambo nyonso; kozalaka na molende na kobombaka mitindo ya Nzambe ntango nyonso;

kosengaka mpo na biloko nyonso kani oyo bozali na yango mposa, ezala ya molimo mpe ya ntango; ntango nyonso kozongisaka matondi epayi ya Nzambe mpo na biloko nyonso kani bozwi.

24 Mpe mona ete bozali na ^abondimi, elikya, mpe bolingani, mpe soki bongo botonda ntango nyonso na misala malamumu.

25 Mpe tika ete Nkolo apambola bino, mpe abomba bilamba na bino na mbindo te ete bokoka na nsuka komemama mpo na kofanda elongo na Abalayama, Yisaka, mpe Yakobo, mpe baprofeta basantu baoyo bazalaki uta mokili ebanda, kobatelaka bilamba na bino ete ezala ^ambindo te kutu lokola bilamba na bango ezali mbindo te, kati na bokonzi ya lola mpo na kobima libanda lisusu te.

26 Mpe sikawa bandeko balingami na ngai, nalobi maloba oyo epayi na bino engebene na Molimo oyo azali kotatola na ngai; mpe molimo na ngai mosepeli mingi koleka mpenza, na ntina ya molende koleka mpe bokebi boye bopesi epayi na liliba na ngai.

27 Mpe sikawa, tika ete ^akimia ya Nzambe ezala na bino, mpe na bandako mpe bamboka na bino, mpe likolo ya bibwele mpe bitonga na bino, mpe nyonso

21a 1 Kol. 3:16–17; 6:19;
Mos. 2:37;
Alma 34:36.
b 1 Nef. 15:33–35;
2 Nef. 9:16;

Morm. 9:14;
Mal&May 88:35.
23a MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.
24a 1 Kol. 13;

Etel. 12:30–35;
Mor. 7:33–48.
25a 2 Pet. 3:14.
27a MOMA Kimia.

oyo bozali na yango, basi mpe bana na bino, engebene na bondimi mpe misala malamuna na bino, uta na ntango oyo mpe libela. Mpe boye nalobi. Amene.

MOKAPO 8

Alma ateyi mpe abatisi bato na Meleki—Alma aboyami na Amoniya mpe alongwe—Anjelu atindi ye azonga mpo na kobeleva boyamboli epayi ya bato—Ayambami na Amuleki, mpe nyonso mibale bateyi na Amoniya. Penepene na mobu 82 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete Alma azongaki uta na “mboka ya Gideona, nsima ya kolakisaka bato ya Gideona makambo mingi oyo makoki te kokomama, nsima ya kotiaka molongo na eklezia, engebene lokola asalaki yambo na mboka ya Zalayemila, iyo, azongaki na ndako na ye moko na Zalayemila mpo na kopema uta na misala oyo asalaki.

2 Mpe boye esilaki mobu ya libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

3 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya zomi ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, Alma alongwaki kuna mpe akendaki mobembo na ye na mboka Meleki, na westi ya “ebale Sidoni, na westi mpebeni na ndelo ya esobe.

4 Mpe abandaki koteya bato na

mboka ya Meleki engebene na “molongo mosantu ya Nzambe, na oyo wapi abiangamaki, mpe abandaki kolakisa bato epayi nyonso na mboka mobimba ya Meleki.

5 Mpe esalemaki ete bato bayaki epayi na ye uta na bipayi nyonso ya ndelo nyonso ya mboka oyo ezali mpembeni na mopanzi ya esobe. Mpe babatisamaki epayi nyonso na mboka mobimba;

6 Na lolenge ete asilisaki mosala na ye na Meleki alongwaki kuna, mpe asalaki mobembo ya mikolo misato na nordi ya mboka Meleki; mpe akomaki na engumba oyo ebiangamaki Amoniya.

7 Sikawa ezalaki momeseno ya bato ya Nefi ya kobiangaka bikolo na bango, mpe bingumba na bango, mpe mboka na bango, iyo, kutu mboka mike mike nyonso na bango, nsima ya nkombobo na ye oyo azwaki yango yambo; mpe boye ezalaki bongo na mboka ya Amoniya.

8 Mpe esalemaki ete ntango Alma ayaki na engumba ya Amoniya ye abandaki koteya liliba ya Nzambe epayi na bango.

9 Sikawa Satana azwaki “esika monene na mitema ya bato ya engumba ya Amoniya; boye balingaki te koyoka maloba ya Alma.

10 Nzokande Alma “asalaki

8 1a Alma 2:20; 6:7.

3a Alma 16:6-7.

4a Mal&May 107:2-4.

MOMA Bongananzambe ya Melikisedeki.

9a 2 Nef. 28:19-22;
Mal&May 10:20.

10a Alma 17:5.

mingi na molimo, ^bkobundaka elongo na Nzambe na 'losambo ya makasi, ete asopa Molimo na ye likolo ya bato oyo bazalaki na engumba yango; ete asala lisusu ete akoka kobatisa bango mpo na boyamboli.

11 Nzokande, bayeisaki mitema na bango makasi, kolobaka epayi na ye: Tala, toyebi ete ozali Alma; mpe toyebi ete ozali nganganzambe monene likolo ya eklezia oyo otiaki na biteni mingi ya mboka, engebene na momeseno na yo; mpe tozali te ya eklezia na yo, mpe tondimi te mimesano ya liboma ya lolenge oyo.

12 Mpe sikawa toyebi ete lokola tozali te ya eklezia na yo ozali na nguya te likolo na biso; mpe otiki kiti ya bosambisi epayi ya "Nefiya; boye ozali te mosambisi mokonzi likolo na biso.

13 Sikawa ntango bato basilaki koloba oyo, mpe batelemelaki maloba nyonso na ye, mpe bafingaki ye, mpe babwaketaki ye nsoi, mpe basalaki ete basengelaki kobwaka ye libanda ya engumba na bango, ye alongwaki kuna mpe akendaki mobembo na ye na mboka oyo ebiangamaki Alona.

14 Mpe esalemaki ete wana ezalaki ye kosalaka mobembo kuna, ekitisamaki ye na nse ya bozito ya mawa, kotambolaka na nzela ya "mikakatano mingi mpe nsomo ya molimo, na ntina

ya nkuna ya bato oyo bazalaki na engumba ya Amoniya, esalemaki ete wana ezalaki Alma ya kokitisama boye na nse ya bozito ya mawa, tala ^banjelu moko ya Nkolo amonanaki epayi na ye, kolobaka:

15 Opambolami, Alma; boye, tombola moto na yo likolo mpe sepela, mpo ozali ntina ya bosesepeli monene ya; mpo ozalaki sembo na kobombaka mitindo ya Nzambe uta na ntango oyo ozwaki nsango ya yambo uta na ye. Tala, nazali ye oyo "apesaki yango epayi na yo.

16 Mpe tala, natindami mpo na kopesa yo motindo ete ozonga na engumba ya Amoniya, mpe oteya lisusu epayi ya bato ya engumba; iyo, teya epayi na bango. Iyo, loba epayi na bango, longola se soki bayamboli Nkolo Nzambe "akobebisa bango.

17 Mpo tala, bazali koyekola na ntango oyo ete bakoka kobebisa lipanda ya bato na yo, (mpo boye elobi Nkolo) oyo ezali na bokeseni na meko, mpe masambisi, mpe mitindo oyo apesaki epayi ya bato na ye.

18 Sikawa esalemaki ete esilaki Alma kozwa nsango oyo uta na anjelu ya Nkolo azongaki na lombangu na mboka ya Amoniya. Mpe akotaki na engumba na nzela mosusu, iyo, na nzela oyo ezali na sudi ya engumba ya Amoniya.

10b Enos. 1:1-12.

c 3 Nef. 27:1.

MOMA Losambo.

12a Alma 4:20.

14a MOMA Motungisi.

b Alma 10:7-10, 20.

MOMA Banjelu.

15a Mos. 27:11-16.

16a Alma 9:12, 18, 24.

19 Mpe lokola ekotaki ye na engumba yango azalaki na nzala mpenza, mpe alobaki epayi ya moto moko: Olingi kopesa na mosali na bomikitisi ya Nzambe eloko mpo na kolia?

20 Mpe moto alobaki epayi na ye: Ngai nazali Monefi, mpe nayebi ete yo ozali profeta mosantu ya Nzambe, mpo ozali moto oyo “anjelu moko alobelaki ngai na limoni moko: Okoyamba. Boye, tokende elongo na ngai kati na ndako na ngai mpe nakokabela yo bilei na ngai; mpe nayebi ete okozala lipamboli mpo na ngai mpe ndako na ngai.

21 Mpe esalemaki ete moto yango ayambaki ye kati na ndako na ye; mpe moto yango abianga-maki “Amuleki; mpe amemaki lipa mpe misuni ya nyama mpe atiaki liboso ya Alma.

22 Mpe esalemaki ete Alma aliki lipa mpe atondaki; mpe “apambolaki Amuleki mpe ndako na ye, mpe apesaki matondi epayi ya Nzambe.

23 Mpe esilaki ye kolia mpe kotonda alobaki epayi na Amuleki: Nazali Alma, mpe nazali “nganganzambe monene likolo ya eklezia ya Nzambe epayi nyonso na mboka mobimba.

24 Mpe tala, nabiangami mpo na koteya liloba ya Nzambe na kati ya bato oyo nyonso, engene bene na molimo ya emoniseli mpe ya masakoli; mpe nazalaki

na mboka oyo mpe balingaki koyamba ngai te, kasi “babwakaki ngai libanda mpe nazalaki pene-pene na kopesa mokongo na ngai epayi na mboka oyo libela.

25 Kasi tala, natindamaki ete nazonga lisusu mpe nasakola epayi ya bato oyo, iyo, mpe natatola na bango mpo na oyo etali mabe na bango.

26 Mpe sikawa, Amuleki, lokola oleisi ngai mpe opesi ngai esika, opambolami; mpo nazalaki na nzala mpenza, mpo nakilaki mikolo mingi.

27 Mpe, Alma awumelaki mikolo mingi elongo na Amuleki yambo abanda koteya epayi ya bato.

28 Mpe esalemaki ete bato bakolaki mingi koleka na mabe na bango.

29 Mpe liloba eyaki na Alma, kolobaka boye: Kende; mpe lisusu loba epayi ya mosali na ngai Amuleki, ete kende mpe sakola epayi ya bato oyo, kolobaka—“Boyambola, mpo boye elobi Nkolo, longola se soki boyamboli nakobimela bato oyo na nkanda na ngai; iyo, mpe nakobalola te mosika nkanda makasi na ngai.

30 Mpe Alma akendaki, mpe lisusu Amuleki, na kati ya bato, mpo na koyebisa maloba ya Nzambe epayi na bango; mpe batondisamaki na Molimo Mosantu.

20a Alma 10:7–9.

21a MOMA Amuleki.

22a Alma 10:11.

23a Alma 5:3, 44, 49;

13:1–20.

24a Alma 8:13.

29a Alma 9:12, 18.

MOMA Boyamboli,
Koyambola.

31 Mpe bazalaki na “nguya epe-samaki epayi na bango, na lolenge ete bakokaki te kokangama na boloko ya nse ya mabele; mpe ekokaki te kosalema ete moto akoka koboma bango; nzokande basalelaki ^bnguya na bango te kino bakangamaki na singa mpe babwakamaki na boloko. Sikawa, oyo esalemaki mpo ete Nkolo akoka kolakisa nguya na ye epayi na bango.

32 Mpe esalemaki ete bake-ndaki mpe babandaki koteya mpe kosakola epayi ya bato, engebene na molimo mpe nguya oyo Nkolo apesaka bango.

Maloba ya Alma, mpe lisusu maloba ya Amuleki, oyo basakolaki epayi ya bato oyo bazalaki na mboka ya Amoniya. Mpe lisusu babwakami kati na boloko, mpe bakangolami na nguya ya makamwisi ya Nzambe oyo ezalaki na bango, engebene na lisolo ya makomi ya Alma.

Ezali na mikapo 9 kino na nsuka ya mokapo 14.

MOKAPO 9

Alma atindi bato ya Amoniya bayambola—Nkolo akotondisama na boboto mpo na Balamani na mikolo ya nsuka—Soki Banefi batiki pole, bakobebisama na Balamani—Mwana

ya Nzambe akoya kala mingi te—Akosikola bango oyo bokoyambola, bakobatisama, mpe bakozala na bondimi na nkombo na Ye. Penepene na mobu 82 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE lisusu, ngai, Alma, etindamaki ngai na Nzambe ete nakamata Amuleki mpe nakende koteya lisusu epayi ya bato oyo, soki te bato oyo bazalaki na engumba ya Amoniya, esalemaki ete lokola nabandaki koteya epayi na bango, babandaki kowela na ngai, kolobaka:

2 Ozali nani? Obanzi ete toko-ndima litatoli ya ^amoto moko, ata soki ateyi biso ete mabele makoleka?

3 Sikawa basosolaki te maloba oyo balobaki; mpo bayebaki te ete mabele makoleka.

4 Mpe balobaki lisusu: Toko-ndima te maloba na yo soki osakoli ete engumba monene oyo ekobebisama na ^amokolo moko.

5 Sikawa bayebaki te ete Nzambe akokaki kosala misala ya kokamwa ya lolenge oyo, mpo bazalaki bato ya mitema makasi mpe ya matoyi mangongi.

6 Mpe balobaki: ^aNzambe azali nani, oyo atindaka lisusu ^blikoki mingi te koleka se moto moko na kati ya bato oyo, mpo na kosakola bango bosolo ya makambo minene mpe na kokamwa?

7 Mpe batelemaki mpo na kotia

31a 1 Nef. 1:20.

b Alma 14:17–29.

9 2a Dut. 17:6.

4a Alma 16:9–10.

6a Esod. 5:2;

Mos. 11:27;

Mose 5:16.

b Alma 10:12.

maboko na bango likolo na ngai; kasi tala, basalaki yango te. Mpe natelemaki na mpiko mpo na kosakola epayi na bango, iyo, nata-tolaki na mpiko epayi na bango, kolobaka:

8 Tala, O bino “nkola ya nkuna mpe ya mabe, lolenge boni bobosani momeseno ya batata na bino; iyo, lolenge boni kala mingi awa te bobosani mitindo ya Nzambe.

9 Emikundoli bino te ete tata na biso, Lehi, amemamaki libanda ya Yelusaleme na “loboko ya Nzambe? Emikundoli bino te ete bakambamaki nyonso na nzela ya esobe?

10 Mpe ebosani bino kala mingi te awa lolenge boni mbala mingi abikisaki batata na biso na maboko ya banguna na bango, mpe abatelaki bango uta na bobebisami, kutu uta na maboko ya bandede na bango moko?

11 Iyo, mpe soki ezalaka te na nguya na ye oyo azanga emekiseli, mpe boboto na ye, mpe motema molai na ye epayi na biso, na ntembe te tolingaki kokatama mosika uta na etando ya mabele kala yambo na eleko ya ntango oyo, mpe mbele kotindama kozala na ezalela ya “mpasi mpe li-suma ezanga nsuka.

12 Tala, sikawa nalobi epayi na bino ete atindi bino koyambola; mpe longola se soki boyamboli,

bokoki na lolenge moko te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe. Kasi tala, oyo ezali nyonso te—atindi bino koyambola, soki te “akobebisa bino mpenza uta na etando ya mabele; iyo, akobimela bino na nkanda na ye, mpe na ^bnkanda na ye ya makasi akotika te.

13 Tala, emikundoli bino te maloba alobaki epayi na Lehi, kolobaka ete: “Mbala mingi lokola ekobomba bino mitindo na ngai, bokofuluka na mboka? Mpe alobaki lisusu ete: Mbala mingi lokola bokobatela te mitindo na ngai bokokatama mosika uta na miso ya Nkolo.

14 Sikawa nalingi bomikundola, ete mbala mingi lokola Balamani babombaki te mitindo ya Nzambe, “bakatamaki mosika uta na miso ya Nkolo. Sikawa tomoni ete bosolo ya liloba ya Nkolo elakisami na likambo oyo, mpe Balamani bakatamaki mosika uta na miso na ye, uta na ebandeli ya bobuki mobeko na bango na mboka.

15 Nzokande nalobi epayi na bino, ete ekozala “malamu mingi mpo na bango na mokolo ya bosambisi koleka bino, soki botikali na masumu na bino, iyo, mpe kutu malamau mingi mpo na bango na bomoi oyo koleka bino, longola se soki boyamboli.

16 Mpo ezali na bilaka mingi

8a Alma 10:17–25.

9a 1 Nef. 2:1–7.

11a Mos. 16:11.

12a Alma 8:16;

10:19, 23, 27.

b Alma 8:29.

13a 2 Nef. 1:20;

Mos. 1:7;

Alma 37:13.

14a 2 Nef. 5:20–24;

Alma 38:1.

15a Mat. 11:22, 24.

oyo ^aepesami na Balamani; mpo ezali na ntina ya ^bmimesano ya batata na bango oyo esali ete bango batikala na ezalela ya ^cbozangi koyeba; boye Nkolo akotondisama na boboto epayi na bango mpe ^dakoyeisa bomoi na bango molai na mboka yango.

17 Mpe na yoko eleko ya ntango ^abakomemama na kondima liloba na ye, mpe na koyeba bozangi bosolo ya mimesano ya batata na bango; mpe mingi na bango bakobikisama, mpo Nkolo akotondisama na boboto mpo na nyonso oyo ^bbakobelela na nkombo na ye.

18 Kasi tala, nalobi epayi na bino ete soki bokobi kozala na nkuna na bino ete mikolo na bino mikoyeisama molai na mboka te, mpo ^aBalamani bakotindama likolo na bino; mpe soki boyamboli te bakoya na ntango moko oyo boyebi te, mpe bokobimelama na ^bbobebisami ya nie mpenza; mpe ekozala engebene na ^cnkanda makasi ya Nkolo.

19 Mpo ye akopesa nzela te ete bozala na mabe na bino, mpo na kobebisa bato na ye. Nalobi epayi na bino ete, Te; akopesa nde nzela ete Balamani ^ababebisa bato na ye nyonso oyo babiangi bato ya Nefi, soki

ekokaki kosalema ^bbakweya kati na masumu mpe bobuki mibeko, nsima ya kozwa pole mingi mpe boyebi boike oyo epesamaki epayi na bango na Nkolo Nzambe na bango;

20 Iyo, nsima ya kozalaka bato basungami mingi lolenge oyo na Nkolo, iyo, nsima ya kozalaka bato basungama koleka bikolo, mabota, minoko, soki te bato nyonso mosusu; nsima ya ^akoyebisamaka makambo nyonso epayi na bango, engebene na mposa na bango, mpe bondimi na bango, mpe sambosambo na bango, mpo na oyo etali oyo ezalaki, mpe oyo ezali, mpe oyo esengeli koya;

21 Esilaki bango kobimelama na Molimo ya Nzambe; nsima ya kosolola elongo na banjelu, mpe nsima ya kolobelama na mongongo ya Nkolo; mpe nsima ya kozwa molimo ya masakoli, mpe molimo ya emoniseli, mpe lisusu makabo mingi, likabo ya kolobaka minoko, mpe likabo ya koteyaka, mpe likabo ya Molimo Mosantu, mpe likabo ya ^abobongoli;

22 Iyo, mpe nsima ya ^akobikisama na Nzambe uta na mboka ya Yelusaleme, na loboko ya Nkolo; kobikisama uta na nzala, mpe uta na bokono, mpe na

16a Alma 17:15.
 b Mos. 10:12 (tala milongo 11–17).
 c Mos. 3:11.
 d Elam. 15:10–12.
 17a Enos. 1:13.
 b Alma 38:5;

Mal&May 3:8.
 18a Alma 16:2–3.
 b Alma 16:9.
 c Alma 8:29.
 19a 1 Nef. 12:15, 19–20;
 Alma 45:10–14.
 b Alma 24:30.

20a MOMA Emoniseli.
 21a Omin. 1:20;
 Mos. 8:13–19;
 28:11–17.
 22a 2 Nef. 1:4.

lolenge nyonso ya maladi ya ndenge na ndenge; mpe nsima ya kokolisama na bokasi na etumba, ete bakoka kobebisama te; nsima ya komemama uta na ^bboumbu mbala na mbala, mpe nsima ya kobombama mpe kobatelama kino sikawa; mpe basila kofuluka kino bazwi bozwi na biloko ya ndenge nyonso—

23 Mpe sikawa tala nalobi epayi na bino, ete soki bato oyo, baoyo bazwaki mapamboli mingi boye uta na loboko ya Nkolo, babukaki mibeko na bokeseni ya pole mpe boyebi oyo bazwaki, nalobi epayi na bino ete soki ezali boye, ete soki bakweyaki kati na bobuki mobeko, ekozala mosika “malamu mingi mpo na Balamani koleka bango.

24 Mpo tala, “bilako ya Nkolo epesamaki na Balamani, kasi bipesameli mpo na bino te soki bozali kobuka mobeko; mpo Nkolo alakaki polele te mpe abimisaki yango sikisiki te, ete soki bokotomboka na ye ete bokobebisama nie mpenza na etando ya mabele?

25 Mpe sikawa mpo na ntina oyo, ete bokoka kobebisama te, Nkolo atindi anjelu na ye mpo na koya kotala mingi ya bato na ye, koyebisaka epayi na bango ete basengeli kokende kobebelela

makasi epayi ya bato oyo, kolo-baka: “Boyambola, mpo bokonzi ya lola ebelemi;

26 Mpe “mikolo mingi te uta sikawa Mwana ya Nzambe akoya na nkembo na ye; mpe nkembo na ye ekozala nkembo ya ^bMobotami se Moko ya Tata, atonda na ‘ngolu, alima, mpe bosolo, atonda na bompikiliki, ^aboboto, mpe motema molai, mbangu mpo na ^ckoyoka kolela ya bato na ye mpe mpo na koyanola sambo na bango.

27 Mpe tala, akoya mpo na ^akosikola bango oyo ^bbakobatisama mpo na boyamboli, na nzela ya bondimi na nkembo na ye.

28 Boye, bolengela nzela ya Nkolo, mpo ntango ebelemi oyo wapi bato nyonso bakobuka mbano ya ^amisala na bango, engebene na oyo wana bazalaki—soki bazalaki sembo ^bbakobuka lobiko ya milimo na bango, engebene na nguya mpe lobiko ya Yesu Klisto; mpe soki bazalaki bato mabe bakobuka ^cbokweisami ya milimo na bango, engebene na nguya mpe bokangemi ya zabulu.

29 Sikawa tala, oyo ezali mongongo ya anjelu, kobebelela epayi ya bato.

30 Mpe sikawa, bandeko ^abalingami na ngai, mpo ete bozali

22b Mos. 27:16.

23a Mat. 11:22–24.

24a 2 Nef. 30:4–6;
Mal&May 3:20.

25a Alma 7:9;
Elam. 5:32.

26a Alma 7:7.

^b MOMA Mobotami
se Moko.

^c MOMA Ngolu.

^d MOMA Atonda na
boboto, Boboto.

^e Dut. 26:7.

27a MOMA Bosikoli,

Kosikola, Mosikolami.

^b MOMA Kobatisa,
Libatisi.

28a Mal&May 1:10; 6:33.

^b Nze. 7:16.

^c MOMA Bokweisami.

30a 1 Yoan. 4:11.

bandeko na ngai, mpe bosengeli kozala balingami, mpe bosengeli kobimisa misala elongobani mpo na boyamboli, komonaka ete mitema na bino eyeisamaki makasi koleka na liloba ya Nzambe, mpe komonaka ete bozali bato ^bboko babunga mpe bakweya.

31 Sikawa esalemaki ete ngai, Alma, elobaki ngai maloba oyo, tala, bato badasukaki na ngai mpo nalobaki epayi na bango ete bazali bato ya mitema makasi mpe na ^amatoyi mangongi.

32 Mpe lisusu lokola nalobaki epayi na bango ete bazali bato babunga mpe bakweya basilikaki na ngai, mpe balukaki kotia maboko na bango likolo na ngai, ete bakoka kobwaka ngai kati na boloko.

33 Kasi esalemaki ete Nkolo apesaki te nzela ete bakamata ngai na ntango wana mpe babwaka ngai kati na boloko.

34 Mpe esalemaki ete Amuleki akendaki mpe atelemeki liboso, mpe abandaki koteya bango mpe lokola. Mpe sikawa ^amaloba ya Amuleki ekomami nyonso te, nzokande eteni yoko ya maloba na ye ekomami na buku oyo.

MOKAPO 10

*Lehi abotamaki uta na Manase—
Amuleki asangeli etinda ya anjelu
ete abatela Alma—Sambo ya ba-*

*sembo esali ete bato babikisama—
Balobeli mpe basambisi bazangi
bosembobatie moboko ya bobebisami ya bato. Penepene na mobu
82 Liboso na mbotama ya Klisto.*

SIKAWA, oyo ezali ^amaloba oyo ^bAmuleki ateyaki epayi ya bato oyo bazalaki na mboka ya Amoniya, kolobaka:

2 Nazali Amuleki; nazali mwana mobali ya Gidona, oyo azalaki mwana mobali ya Yisamaele, oyo azalaki eboto ya Aminadi; mpe ezalaki se Aminadi moko oyo alimbolaki nkoma oyo ezalaki likolo ya efelo ya tempelo, oyo nkoma ekomamaki na mosapi ya Nzambe.

3 Mpe Aminadi azalaki eboto ya Nefi, oyo azalaki mwana mobali ya Lehi, oyo ayaki uta na mboka ya Yelusaleme, oyo azalaki eboto ya ^aManase, oyo azalaki mwana mobali ya ^bYosefe oyo ^catekamaki kati na Ejipito na maboko ya bandeko na ye.

4 Mpe tala, nazali moto ya lokumu ya moke te na kati na bango nyonso oyo bayebi ngai; iyo, mpe tala, nazali na mabota mpe ^abaninga mingi, mpe lisusu nazwaki bozwi boike na mosala makasi ya loboko na ngai.

5 Nzokande, nsima ya oyo nyonso, nayebaki mokolo moko te banzela ya Nkolo, mpe ^amibombamo na ye mpe nguya na ye

30b Alma 12:22.

31a 2 Nef. 25:28;
Mos. 3:14.

34a Alma 10.

10 1a Alma 9:34.

b Alma 8:21–29.

3a Gen. 41:51;
1 Nta. 9:3.

b MOMA Yosefe, Mwana
mobali ya Yakobo.

c Gen. 37:29–36.

4a Alma 15:16.

5a MOMA Mibombamo
ya Nzambe.

ya kokamwa. Nalobaki ete naye baki mokolo moko te mingi ya makambo oyo; kasi tala, nabungi, mpo namonaki mingi ya mibombamo na ye mpe nguya na ye ya kokamwa; iyo, kutu na kobatelaka bomoi ya bato oyo.

6 Nzokande, nayeisaki motema na ngai makasi, mpo “nabiangamaki mbala mingi mpe nalingaki ^bkoyoka te; boye naye baki mpo na oyo etali makambo oyo, nzokande nalingaki te koyeba; boye nakobaki koto mboka na Nzambe, na nkuna ya motema na ngai, kutu kino na mokolo ya minei ya sanza oyo ya sambo, oyo ezali na mobu ya zomi ya boyangeli ya basambisi.

7 Lokola nazalaki kokende mobembo mpo na kotala ndeko moko ya mpembeni mpenza, tala “anjelu ya Nkolo amonaki epayi na ngai mpe alobaki: Amuleki, zonga na ndako na yo moko, mpo okoleisa profeta moko ya Nkolo; iyo, moto moko mosantu, oyo aponami na Nzambe; mpo ^bakili mikolo mingi na ntina ya masumu ya bato oyo, mpe azali na nzala, mpe “okoyamba ye kati na ndako na yo mpe okoleisa ye, mpe akopambola yo mpe ndako na yo; mpe lipamboli ya Nkolo ekotikala likolo na yo mpe ndako na yo.

8 Mpe esalemaki ete natosaki

mongongo ya anjelu, mpe nazongaki na ndako na ngai. Mpe lokola nazalaki kokende kuna nakutaki “moto oyo anjelu alobelaki ngai: Okoyamba ye kati na ndako na yo—mpe tala ezali moto se moko oyo azalaki kolobela bino mpo na oyo etali makambo ya Nzambe.

9 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai ete azali “moto moko mosantu; yango wana naye bi ete azali moto moko mosantu mpo elobamaki na anjelu ya Nzambe.

10 Mpe lisusu, naye bi ete makambo oyo atalolaki ezali solo; mpo tala nalobi epayi na bino, ete lokola Nkolo azali na bomoi, kutu boye atindi “anjelu na ye mpo na kosala ete makambo oyo mamonisama epayi na ngai; mpe oyo asalaki yango wana ezalaki Alma oyo ^bkofanda na ndako na ngai.

11 Mpo tala, “apamboli ndako na ngai, apamboli ngai, mpe basi ya ndako na ngai, mpe bana na ngai, mpe tata na ngai mpe bandeko na ngai; iyo, kutu libota na ngai nyonso apamboli, mpe lipamboli ya Nkolo etikali likolo na biso engebene na maloba oyo alobaki.

12 Mpe sikawa, ntango Amuleki alobaki maloba oyo bato bakamwaki, mpo bamonaki ete “banzeneneke bazalaki koleka moko oyo atalolaki makambo

6a Alma 5:37.

b Mal&May 39:9.

7a Alma 8:20.

b Alma 5:46; 6:6.

MOMA Bokili, Kokila.

c Mis. 10:30–35.

8a Alma 8:19–21.

9a MOMA Santu.

10a Alma 11:30–31.

b Alma 8:27.

11a Alma 8:22.

12a Alma 9:6.

oyo wapi bafundamaki, engebene na molimo ya masakoli oyo ezalaki na bango.

13 Nzokande, ezalaki na boko bato na kati na bango oyo bakanisaki kotuna bango, ete na nzela ya “miango na bango ya mabe bakokaki kokanga bango na maloba na bango, ete bakoka kozwa litatoli ya kofunda bango, ete bakoka kotika bango na basambisi na bango ete bakoka kosambisama engebene na mobeko, mpe ete bakoka kobomama soki te kobwakama kati na boloko, engebene na mabe oyo bakokaki kosala ete mamonana soki te matatola na kofundaka bango.

14 Sikawa ezalaki nde bato wana oyo balukaki kobebisa bango, oyo bazalaki “balobeli, baye bafutamaki soki te bapnamaki na bato mpo na kosalela mobeko na ntango na bango ya masambisi, soki te na masambisi ya mabe ya bato liboso ya basambisi.

15 Sikawa balobeli baoyo bayekolaki mingi na misala nyonso ya ntoki nyonso mpe na misala ya mayele mabe ya bato; mpe oyo ezalaki mpo na kokokisa bango ete bakoka kozala na mayele na mosala na bango.

16 Mpe esalemaki ete babandaki kotuna Amuleki, ete na nzela wana basala ete abongola maloba na ye, soki te aloba

maloba oyo akoloba na minoko mibale.

17 Sikawa bayebaki te ete Amuleki akokaki koyeba miango na bango. Kasi esalemaki ete lokola babandaki kotuna ye, “ayebaki makanisi na bango, mpe alobaki epayi na bango: O bino ^bnkola ya nkuna mpe oyo ebeba, bino balobeli mpe bakibisi, mpo bozali kotiaka moboko ya zabulu; mpo bozali kotiaka ‘miniama mpe mitambo mpo na kokanga boko basantu ya Nzambe.

18 Bozali kosalaka miango mpo na “kobebisa banzela ya basembo, mpe mpo na kokitisa nkele ya Nzambe likolo ya mitu na bino, kutu mpo na bobebisami nie ya bato oyo.

19 Iyo, alobaki yango malamau Mosiya, oyo azalaki mokonzi na biso ya nsuka, ntango azalaki penepene na kotika bokonzi na moto mosusu, mpo azalaki na moto moko te mpo na kopesa yango likolo na ye, asalaki ete bato oyo bayangelama engebene na kopona na bango moko—iyo, alobaki malamau ete soki ntango ekoya ete kopona ya bato oyo “ekopona mabe, elingi koloba, soki ntango ekoya ete bato oyo bakweya kati na bobuki mobeko, bakozala ya kokomela mpo na bobebisami.

20 Mpe sikawa nalobi epayi na bino ete Nkolo asambisaka

13a Alma 11:21.

14a Alma 10:24;
11:20–21; 14:18.

17a Alma 12:3; 18:20, 32;

Mal&May 6:16.

b Mat. 3:7;
Alma 9:8.

c Mal&May 10:21–27.

18a Mis. 13:10.

19a Mos. 29:27;
Alma 2:3–7;
Elam. 5:2.

malamu mpo na oyo etali mabe na bino; ezali na ntina malamumu oyo abelelaka epayi ya bato oyo, na nzela ya mongongo ya “banjelu na ye ete: Boyambola, boyambola, mpo bokonzi ya lola ezali mpembeni.

21 Iyo, abeleli malamumu, na mongongo ya banjelu na ye ete: “Nakokita na kati ya bato na ngai, na alima mpe boyengebene na maboko na ngai.

22 Iyo, mpe nalobi epayi na bino ete soki ezalaki mpo na “sambo ya basembo te, baoyo bazali sikawa na mboka, ete bolingaki kutu kobimelama sikawa na bobebisami nie; nzokande ekozala na ^bmpela te, lokola ezalaki bato na mikolo ya Noa, kasi ekozala na nzala, mpe na bokono, mpe na mompanga.

23 Kasi ezali na nzela ya “sambo ya basembo ete bobikisami; sikawa yango wana, soki bobwaki libanda basembo uta na kati na bino nde Nkolo akopekisa te loboko na ye; kasi na nkanda makasi na ye akokitela bino; nde bokobetama na nzala, mpe na bokono, mpe na mompanga; mpe ^bntango esili kala mingi te kobeleva longola se soki boyamboli.

24 Mpe sikawa esalemaki ete bato bazalaki na nkanda mingi koleka na Amuleki, mpe bagangaki, kolobaka: Moto oyo afindi

mibeko na biso oyo ezali semba, mpe balobeli na biso ya bwania baoyo toponaki.

25 Kasi Amuleki asembolaki loboko na ye, mpe agangaki makasi mingi epayi na bango, kolobaka: O bino nkola ya nkuna mpe oyo ebeba, mpo na nini Satana azwi nguya monene ya lolenge oyo likolo ya mitema na bino? Mpo na nini emitiki bino epayi na ye ete akoka kozala na nguya likolo na bino, “ya koboma miso na bino, ete bososola te maloba oyo malobami, engenebene na bosolo na yango?

26 Mpo tala, etatolaki ngai mabe ya mobeko na bino? Bososoli te; bolobi ete nalobaki mabe ya mobeko na bino; kasi nasalaki yango te, kasi nalobaki bolamu ya mobeko na bino, mpo na bokweisami na bino.

27 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino, ete moboko ya bobebisami ya bato oyo ezali kobanda kotiana na bozangi bosambo ya balobeli na bino mpe kobeleva “balobeli na bino.

28 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Amuleki alobaki maloba oyo bato bagangaki na ye, kolobaka: Sikawa toyebi ete moto oyo azali mwana ya zabulu, mpo “akosi biso; mpo alobi mabe mpo na mobeko na biso. Mpe sikawa alobi ete alobi mabe te mpo na yango.

20a Alma 8:14–16; 13:22.

21a Mos. 13:34.

22a Yak. 5:16;

Mos. 27:14–16.

^b Gen. 8:21;

3 Nef. 22:8–10.

MOMA Mpela na ntango ya Noa.

23a MOMA Losambo.

^b Alma 34:32–35.

25a 2 Kol. 4:4;

Alma 14:6.

27a Luk. 11:45–52.

28a Alma 14:2.

29 Mpe lisusu, afiti balobeli na biso, mpe basambisi na biso.

30 Mpe esalemaki ete balobeli batiaki yango kati na mitema na bango ete bamikundola makambo oyo likolo na ye.

31 Mpe ezalaki na moto moko na kati na bango nkombo na ye ezalaki Zezilomi. Sikawa azalaki moto ya liboso mpo na “kofunda Amuleki mpe Alma, mpe azalaki moko ya nganga mayele koleka na kati na bango, mpo azalaki na mombongo mingi ya kosala na kati ya bato.

32 Sikawa, ntina ya balobeli baye ezalaki se mpo na kozwa mosolo; mpe bazwaki yango, bazwaki matabisi, engebene na mosala na bango.

MOKAPO 11

Libongisi ya mosolo ya Banefi esalemi—Amuleki aweli na Zezilomi—Klisto akobikisa bato kati na masumu na bango te—Bobe baoyo bakosangola libula ya bokonzi ya lola nde bakobikisama—Bato nyonso bakosekwa na bozangi kufa—Ezali na liwa te nsima ya Bosekwi. Penepene na mobu 82 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA ezalaki na mobeko ya Mosiya ete moto na moto nyonso oyo azalaki mosambisi ya mobeko, to bango oyo baponamaki mpo na kozala basambisi, bakozwa lifuta engebene na ntango oyo basalaki mpo na kosambisa bango oyo bamemamaki

liboso na bango mpo na kosambisama.

2 Sikawa soki moto moko asengelaki kofuta mosolo na mosusu, mpe alingaki te kofuta oyo wana asengelaki, basengelaki kofunda ye na mosambisi; mpe mosambisi akosalela likoki, mpe kotinda basali ete moto wana amemama liboso na ye; mpe akosambisa moto wana engebene na mobeko mpe bilembo ya bosolo oyo bimemami na kofundaka ye, mpe boye moto yango asengisamaki kofuta oyo wana asengelaki, soki te kobotolama, soki te kobenganama uta na ntei ya bato lokola moyibi mpe mobotoli.

3 Mpe mosambisi azwaki lifuta na ye engebene na ntango na ye—senini yoko ya wolo mpo na mokolo moko, soki te senumi moko ya mpauni, oyo ekokani na senini yoko ya wolo; mpe oyo ezali engebene na mobeko oyo mopesamaki.

4 Sikawa oyo ezali nkombo ya biteni ya bikeseni ya wolo na bango, mpe ya mpauni na bango, engebene na motuya na yango. Mpe nkombo epesami na Banefi, mpo batiaki bimekiseli te na lolenge ya Bayuda baoyo bazalaki na Yelusaleme; mpe batiaki bimekiseli te na lolenge ya Bayuda; kasi babalolaki mituya mpe bimekiseli na bango, engebene na mayele mpe bizaleli ya bato, na nkola moko moko, kino na boyangeli ya basambisi,

mpe “batiamaki na mokonzi Mosiya.

5 Sikawa mituya ezali boye—senini yoko ya wolo, seoni yoko ya wolo, sumi yoko ya wolo, mpe limina moko ya wolo.

6 Senumi yoko ya mpauni, aminoli yoko ya mpauni, ezilomi yoko ya mpauni, mpe otie yoko ya mpauni.

7 Senumi yoko ya mpauni ekanaki na senini yoko ya wolo, mpe mpo na emekiseli yoko ya loso, mpe lisusu mpo na emekiseli ya mboto ya ndenge na ndenge.

8 Sikawa motuya ya seoni ya wolo ezalaki mbala mibale motuya ya senini yoko.

9 Mpe sumi yoko ya wolo ezalaki mbala mibale motuya ya seoni.

10 Mpe limina moko ya wolo ezalaki motuya na yango nyonso.

11 Mpe aminoli yoko ya mpauni ezalaki monene lokola senumi mibale.

12 Mpe ezilomi yoko ya mpauni ezalaki monene lokola senumi minei.

13 Mpe otie ezalaki monene lokola yango nyonso.

14 Sikawa oyo ezali motuya ya mitango ya moke koleka ya mituya na bango—

15 Sibiloni yoko ezali ndambo ya senumi yoko; boye, sibiloni yoko ezalaki ndambo ya emekiseli yoko ya loso.

16 Mpe sibilumi yoko ezali ndambo ya sibiloni yoko.

17 Mpe leya yoko ezali ndambo ya sibilumi yoko.

18 Sikawa oyo ezali motango ya yango, engebene na mituya na yango.

19 Sikawa antioni yoko ya wolo ekokanaki na sibiloni misato.

20 Sikawa, ezalaki se mpo na ntina moko ya kozwa mosolo, mpo bazalaki kozwa lifuta na bango engebene na mosala na bango, boye, balamusaki bato na mobulu makasi, mpe ndenge nyonso ya bobundami mpe nkuna, ete bakoka kozala na mosala mingi, ete bakoka “kozwa mosolo engebene na makambo oyo mamemamaki liboso na bango; boye balamusaki bato na nkanda ya Alma mpe Amuleki.

21 Mpe Zezilomi oyo abandaki kotuna Amuleki, kolobaka: Ekinga yo koyanola ngai mwa mituna oyo nakotuna yo? Sikawa Zezilomi azalaki moto moko oyo azalaki nganga na “mayele mabe ya zabulu, ete akoka kobebisa oyo wana ezalaki malamumu; boye, alobaki epayi na Amuleki: Elingi yo koyanola mituna oyo nakotuna yo?

22 Mpe Amuleki alobaki epayi na ye: Iyo, soki ezali engebene na “Molimo ya Nkolo, oyo azali na ngai; mpo nakoloba eloko moko te oyo ezali na bokeseni na Molimo ya Nkolo. Mpe

11 4a Mos. 29:40–44.
20a Alma 10:32.

21a Alma 10:13.
22a MOMA Molimo

Mosantu.

Zeziromi alobaki epayi na ye: Tala, ezali na otie motoba awa ya mpauni, mpe nyonso oyo nakopesa yo soki owangani bozali ya Mozali ya Nta Likolo.

23 Sikawa Amuleki alobaki: O yo “mwana ya lifelo, mpo na nini ^bekosenginia yo ngai? Oyebi ete moto ya sembo akomitikaka te na masenginia ya lolenge oyo?

24 Endimi yo ete Nzambe azali te? Nalobi epayi na yo, Te, oyebi ete ezali na Nzambe moko, kasi yo olingi kozwa “lifuta mingi koleka ye.

25 Mpe sikawa okosi ngai liboso ya Nzambe. Olobi epayi na ngai—Tala otie motoba, oyo ezali ya motuya monene, nakopesa epayi na yo—ntango ozalaki na yango na motema na yo ete opimela ngai yango; mpe ezalaki se bobele mposa na yo ete nawangana Nzambe ya solo mpe ya bomoi, ete okoka kozwa ntina ya kobebisa ngai. Mpe sikawa tala, mpo na mabe oyo ya monene okozwa mbano na yo.

26 Mpe Zeziromi alobaki epayi na ye: Olobi ezali na Nzambe moko ya solo mpe ya bomoi?

27 Mpe Amuleki alobaki: Iyo, ezali na Nzambe moko ya solo mpe ya bomoi.

28 Sikawa Zeziromi alobaki: Bazali mingi koleka Nzambe moko?

29 Mpe ayanolaki, Te.

30 Sikawa Zeziromi alobaki epayi na ye lisusu: Lolenge kani eyebi yo makambo oyo?

31 Mpe alobaki: “Anjelu moko ya Nzambe asalaki ete eyebana epayi na ngai.

32 Mpe Zeziromi alobaki lisusu: Nani oyo akoya? Ezali Mwana ya Nzambe?

33 Mpe alobaki epayi na ye, Iyo.

34 Mpe Zeziromi alobaki lisusu: Ekobikisa ye bato na ye “kati na masumu na bango? Mpe Amuleki ayanolaki mpe alobaki epayi na ye: Nalobi epayi na yo akosala yango te, mpo ekoki kosalema te ete awangana liloba na ye.

35 Sikawa Zeziromi alobaki epayi ya bato: Mona ete bomikundola makambo oyo; mpo alobaki ezali bobele na Nzambe moko; nzokande alobi ete Mwana ya Nzambe akoya, kasi akobikisa bato na ye te—lokola soki azalaki na likoki ya kotinda Nzambe.

36 Sikawa Amuleki alobi epayi na ye lisusu: Tala okosi, mpo olobi ete nalobaki lokola soki nazali na likoki ya kotinda Nzambe, mpo nalobaki ete akobikisa bato na ye kati na masumu na bango te.

37 Mpe nalobi epayi na yo lisusu ete akoki kobikisa bango kati na “masumu na bango te; mpo nakoki kowangana liloba

23a Alma 5:41.
b MOMA Kosenginia,
Lisenginia.

24a 1 Tim. 6:10;
Tit. 1:11.
31a Alma 10:7–10.

34a Elam. 5:10–11.
37a 1 Kol. 6:9–10.

na ye te, mpe alobi ete ^beloko moko te ya mbindo ekoki kosa-ngola libula ya ^abokonzi ya lola; boye, lolenge kani ekoki bino kobikisama, longola se soki bosangoli libula ya bokonzi ya lola? Yango wana, bokoki kobika kati na masumu na bino te.

38 Sikawa Zezilomi alobi lisusu epayi na ye: Ezali Mwana ya Nzambe mpenza Tata ya Seko?

39 Mpe Amuleki alobaki epayi na ye: Iyo, azali mpenza ^aTata ya Seko ya lola mpe ya mabele, mpe ya ^bbiloko nyonso oyo ezali kati na yango; ye azali ebandeli mpe nsuka, ya yambo mpe ya nsuka;

40 Mpe akoya kati na ^amokili mpo na ^bkosikola bato na ye; mpe ^cakokamata likolo na ye bobuki mibeko ya baye bandimeli na nkombo na ye; mpe oyo ezali baye bakozwa bomoi ya seko, mpe lobiko ekoya na mosusu te.

41 Na boye bato ya mabe baticali lokola soki bosikoli esalemaki ^ate, longola kaka bofungwami ya singa ya liwa; mpo tala, mokolo ekoya oyo wapi ^bbanso bakotelema na bakufi mpe bakotelema liboso ya Nzambe, mpe ^cbakosambisama engebene na misala na bango.

42 Sikawa, ezali na liwa moko oyo ebiangami liwa ya ntango; mpe liwa ya Klisto ekofungola ^asinga ya liwa ya ntango moke, ete nyonso bokotelemisama na liwa oyo ya ntango moke.

43 Molimo mpe nzoto ^aekosangana lisusu na lolenge na yango ya kobonga nie; enama mpe ekangisele ya nzoto lokola ekozongisama na lolenge na yango mpenza, kutu lokola tozali na ntango oyo; mpe tokomemama mpo na kotelema liboso ya Nzambe, koyebaka makambo kutu lokola toyebi sikawa, mpe tokozala na ^bbokundoli ya polele ya ^celindo nyonso na biso.

44 Sikawa, bozongisi boye ekoya na nyonso, ezala na mabange mpe na elenge lokola, ezala na moumbu mpe na nsomi mpe lokola, ezala na mwasi mpe na mobali mpe lokola, ezala na moto ya nkuna mpe na moto ya sembo mpe lokola; mpe kutu ata nsuki moko te ya mitu na bango ekobunga; kasi eloko na eloko ^aekozongisama na nzoto na yango ya kobonga nie, lokola ezali sikawa, soki te na nzoto oyo, mpe ekomemama mpe ekotiamama na bosambisi liboso ya

37b 1 Nef. 15:33;
Alma 40:26;
3 Nef. 27:19.
MOMA Azanga
bonzambe.
c MOMA Bokonzi
ya Nzambe to
Bokonzi ya Lola.
39a Yis. 9:6.
b Kolos. 1:16;
Mos. 4:2.

40a MOMA Mokili.
b Lom. 11:26–27.
c Esod. 34:6–7;
Yis. 53:5;
1 Yoan. 2:2;
Mos. 14:5; 15:12;
Mal&May 19:16–19.
41a Alma 12:18;
Mal&May 88:33.
b Emon. 20:12–13;
Alma 42:23.

c MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.
42a Alma 12:16.
43a 2 Nef. 9:13;
Alma 40:23.
b 2 Nef. 9:14;
Mos. 3:25;
Alma 5:18.
c MOMA Elindo.
44a Alma 41:12–15.

esambiselo ya Klisto Mwana, mpe Nzambe ^bTata, mpe Molimo Mosantu, oyo azali ^cNzambe moko ya Seko, mpo na ^dkosambisama engebene na misala na bango, soki ezalaki malamu to soki ezalaki mabe.

45 Sikawa, tala, nalobaki epayi na bino mpo na oyo etali liwa ya nzoto ya kufa, mpe lisusu mpo na oyo etali ^abosekwi ya nzoto ya kufa. Nalobi epayi na bino ete nzoto oyo ya kufa ^besekwisami na ^cnzoto oyo ezanga kufa, oyo elingi koloba, esekwisami uta na liwa, kutu uta na liwa ya yambo mpo na bomoi, ete ^dbakoka kokufa lisusu te; milimo na bango kosanganaka na nzoto na bango, mpo na kokabwana soki moke te; boye mobimba kokomaka ^emoto ya molimo mpe oyo azanga kufa, ete bakoka komona lisusu te bopoli.

46 Sikawa, ntango Amuleki asilaki koloba maloba oyo bato bandaki lisusu kokamwa, mpe lisusu Zezilomi abandaki kolenga. Mpe boye esukaki maloba ya Amuleki, soki te oyo nde ezali nyonso oyo nakomaki.

MOKAPO 12

*Alma azali koloba na Zezilomi—
Mibombamo ya Nzambe ekoki*

kopesama bobele na bandimi ya sembo—Bato bakosambisama na makanisi, boyambi, maloba, mpe misala na bango—Bato ya nkuna bakoyoka mpasi ya liwa ya molimo—Bomoi oyo ya kufa ezali ntango yoko ya momekano—Mwango ya bosikoli ekosala ete bosekwi esalema mpe, na nzela ya bondimi, bolimbisi ya masumu—Moto oyo ayamboli azali na bosenga na boboto na nzela ya Mwana Mobotami se Moko. Penepene na mobu 82 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA Alma, komonaka ete maloba ya Amuleki esilisaki makelele ya Zezilomi, mpo amonaki ete Amuleki akangaki ye na ^alokuta na ye mpe bokosi mpo na kobebisa ye, mpe komonaka ete abandaki kolenge na nse ya ^bmayele ya motema ya elindo na ye, afungolaki monoko na ye mpe abandaki koloba epayi na ye, mpe kondimisa maloba ya Amuleki, mpe kolimbola makambo koleka, soki te kobombola makomi koleka oyo Amuleki asilaki.

2 Sikawa maloba oyo Alma alobaki epayi na Zezilomi mayokanaki na bato nzinganzinga mpembeni; mpo ebele ya bato yango bazalaki monene, mpe alobaki na lolenge oyo:

44b MOMA Bonzambe, Nzambe—
Nzambe Tata.
c 3 Nef. 11:27, 36.
MOMA Bonzambe, Nzambe.
d Emon. 20:12–13.

45a Alma 40:23;
Mal&May 88:16.
b MOMA Bosekwi.
c MOMA Azanga kufa,
Bozangi kufa.
d Emon. 21:4;
Mal&May 63:49;

88:116.
e 1 Kol. 15:44.
12 1a Alma 11:20–38.
b MOMA Mayele
ya motema.

3 Sikawa Zezilomi, komonaka ete ozwami na lokuta na yo mpe na mayele mabe na yo, mpo okosi bobele epayi ya bato te kasi okosi epayi ya Nzambe; mpo tala, ayebi “makanisi nyonso ya yo, mpe omoni ete makanisi na yo eyebisami epayi na biso na Molimo na ye;

4 Mpe omoni ete biso toyebi ete mwango na yo ezalaki mwango ya mayele mabe mpenza, lokola ya mayele mabe ya zabulu, mpo na kobuka lokuta mpe kokosa bato oyo ete otutisa bango na biso, mpo bafinga biso mpe babengana biso—

5 Sikawa oyo ezalaki mwango ya “moyini na yo, mpe asalelaki nguya na ye na yo. Sikawa nalingi omikundola ete oyo nalobi epayi na yo nalobi yango epayi ya nyonso.

6 Mpe tala nalobi epayi na bino nyonso ete oyo ezalaki se motambo ya moyini, oyo atandaki mpo na kokanga bato oyo, ete akoka komema bino na nse ya makolo na ye, ete akoka kozinga bino mpembeni na “mini-ololo na ye, ete akoka kokitisa bino na nse na miniololo na bobebisami ya libela, engebene na nguya ya bokangemi na ye.

7 Sikawa ntango Alma alobaki maloba oyo, Zezilomi abandaki kolenge mingi koleka mpenza, mpo andimisamaki mingi mpe

mingi na nguya ya Nzambe; mpe andimisamaki lisusu ete Alma mpe Amuleki bazalaki na boyebi na ye, mpo andimaki ete bayebaki makanisi mpe mikano ya motema na ye; mpo nguya epesamaki epayi na bango ete bakoka koyeba makambo oyo engebene na molimo ya masakoli.

8 Mpe Zezilomi abandaki kotuna bango na molende, ete akoka koyeba mingi mpo na oyo etali bokonzi ya Nzambe. Mpe alobaki epayi na Alma: Nini elingi koloba oyo Amuleki alobaki mpo na oyo etali bosekwi ya bakufi, ete nyonso bakosekwa uta na bakufi, bayengebene mpe bayoyo bazangi boyengebene mpe lokola, mpe bamemami mpo na koteleme liboso ya Nzambe mpo na kosambisama engebene na misala na bango?

9 Mpe sikawa Alma abandaki kolimbola makambo oyo epayi na ye, kolobaka: Epesami epayi ya mingi koyeba “mibombamo ya Nzambe; nzokande batiami na nse ya motindo moko ya sikisiki ete bakoyebisa ^bbobele engebene na ndambo ya liloba na ye oyo apesi epayi na bana ya bato, engebene na bokebi mpe molende oyo bakopesa epayi na ye.

10 Mpe boye, ye oyo “akoye-isa motema na ye makasi, se ye moko wana akozwa ^bndambo

3a Yako. 2:5;
Alma 10:17;
Mal&May 6:16.
5a MOMA Zabulu.
6a Alma 5:7-10.

9a Alma 26:22.
MOMA Mibombamo
ya Nzambe.
b Yoan. 16:12;
Alma 29:8;

3 Nef. 26:8-11;
Etel. 4:7.
10a 2 Nef. 28:27;
Etel. 4:8.
b Mal&May 93:39.

eleki moke ya liloba; mpe ye oyo ‘akoyeisa motema na ye makasi te, na ye ^depesami ndambo eleki monene ya liloba, kino ekopesama epayi na ye koyeba mibombamo ya Nzambe kino akoyeba myango na mobimba.

11 Mpe bango oyo bakoyeisa mitema na bango makasi, na bango ekopesama ^andambo eleki moke ya liloba kino ^bbakoyeba eloko moko te mpo na oyo etali mibombamo na ye; mpe nsima bakamatani bakangemi na zabulu, mpe bamemami engebene na bolingi na ye na nse na bobebisami. Sikawa oyo ezali nini ‘miniololo ya ^dlifelo elingi koloba.

12 Mpe Amuleki alobaki polele mpo na oyo etali ^aliwa, mpe kosekwisama uta na bokufi boye mpo na kokoma na ezalela ya bozangi kufa, mpe komemama liboso ya esambiselo ya Nzambe, mpo na ^bkosambisama engebene na misala na biso.

13 Nde soki mitema na biso eyeisamaki makasi, iyo, soki toyeisaki mitema na biso makasi na liloba, na lolenge ete ezwami te na biso, nde ezalali na biso ekozala nsomo, mpo soki bongo tokokitisama.

14 Mpo ^amaloba na biso mako-

kitisa biso, iyo, misala na biso nyonso ekokitisa biso; tokozwama te lokola bato bazanga mbindo; mpe makanisi na biso makokitisa biso; mpe na ezaleli oyo ya nsomo tokomeka te kotala likolo epayi ya Nzambe na biso; mpe tokosepela malamau soki tokoki kotinda mabanga mpe ^bbangomba mpo na kokweya likolo na biso, mpo na ^ckobomba biso uta na miso na ye.

15 Kasi oyo ekoki kozala te. Tosengeli kobima mpe koteleme liboso na ye na nkembo na ye, mpe nguya na ye, mpe makasi na ye, mpe lokumu na ye, mpe mpiflo na ye, mpe kondima na ^ansoni na biso ya libela ete ^bmasambisi na ye ezali alima; ete azali alima na misala na ye nyonso, mpe ete atonda na boboto epayi na bana ya bato, mpe ete azali na nguya nyonso mpo na kobikisa moto nyonso oyo akondima na nkombo na ye mpe akobimisa mbuma oyo elongobani mpo na boyamboli.

16 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino nde ekoya liwa, kutu ^aliwa ya mibale, oyo ezali liwa ya molimo; nde ezali ntango yoko wapi moto nyonso oyo akokufa na masumu na ye, na kotalaka ^bliwa ya ntango,

10c MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

d 2 Nef. 28:30;
Mal&May 50:24.

11a Mat. 25:29.
b MOMA Bopengwi.

c Yoan. 8:34;
2 Nef. 28:19.

d Mas. 9:18;

2 Nef. 2:29.
MOMA Lifelo.

12a Alma 11:41–45.
b MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

14a Mat. 12:36;
Yak. 3:6;
Mos. 4:29–30.

b Hosea 10:8;

2 Nef. 26:5.
c Yob. 34:22;
2 Nef. 12:10.

15a Mos. 3:25.
b 2 Pet. 2:9.
MOMA Boyengebene.

16a MOMA Liwa,
ya molimo.
b Alma 11:40–45.

‘akokufa lisusu liwa ya molimo; iyo, akokufa na kotalaka makambo etali bosembo.

17 Nde ezali ntango wapi minioko na bango ekozala lokola “liziba ya moto mpe libanga ya fofolo, oyo kani mololi mokomata likolo libela na libela; mpe nde ezali ntango wapi bakokangama na nse ya miniololo mpo na bobebisami ya libela, engebene na nguya mpe bokangemi ya Satana, mpo ayangelaki bango engebene na bolingi na ye.

18 Nde, nalobi epayi na bino, bakozala lokola soki “bosikoli esalemaki te; mpo bakoki kosi-kolama te engebene na boyengebene ya Nzambe; mpe bakoki ^bkokufa lisusu te, komonaka ete ezali lisusu te na bopoli.

19 Sikawa esalemaki ete etiaki Alma nsuka ya kolobaka maloba oyo, bato nyonso babandaki kokamwa mingi;

20 Kasi ezalaki na Ationa moko, oyo azalaki moyangeli mokonzi moko na kati na bango, abimaki mpe alobaki epayi na ye: Nini ezali oyo olobi, ete moto akosekwa uta na bakufi mpe akobongwana uta na ezalela oyo ya kufa mpo na kokoma na “ezalela ya bozangi kufa, ete molimo ekoka kokufa soki moke te?

21 Nini elingi koloba ekomi oyo, oyo elobi ete Nzambe atiaki “bakelupa mpe mompanga ya moto na esti ya elanga ya ^bEdene, mbele baboti na biso ya yambo bakota mpe kolia mbuma ya nzete ya bomoi, mpe kozala na bomoi libela? Mpe boye tomoni ete elonga ekokaki kozala te ete bazala na bomoi libela.

22 Sikawa Alma alobaki epayi na ye: Oyo ezali likambo oyo nazalaki penepene na kolimbola. Sikawa tomoni ete Adama “akweyaki na koliaka ^bmbuma epekisami, engebene na liloba ya Nzambe; mpe boye tomoni ete, na bokwei na ye, bato nyonso bakomaki ‘bato babunga mpe bakweya.

23 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino ete, soki ekokaka kosalema ete Adama “alia mbuma ya nzete ya bomoi na ntango wana, liwa elingaki kozala te, mpe liloba elingaki kozala mpamba, kokomisaka Nzambe mobuki lokuta, mpo alobaki: ^bSoki olei solo okokufa.

24 Mpe tomoni ete “liwa eyei likolo ya bato nyonso, iyo, liwa oyo elobamaki na Amuleki, oyo ezali liwa ya ntango; nzokande ntaka moko ya ntango epesamaki epayi ya ^bmoto

16c 1 Nef. 15:33;
Alma 40:26.

17a Emon. 19:20; 21:8;
Mos. 3:27.

18a Alma 11:41.
b Emon. 21:4;
Alma 11:45;
Mal&May 63:49.

20a MOMA Azanga kufa,

Bozangi kufa.

21a Gen. 3:24;
Alma 42:2;
Mose 4:31.

MOMA Bakelupa.
b MOMA Edene.

22a MOMA Bokwei ya
Adama mpe Eva.
b Gen. 3:6;

2 Nef. 2:15-19;
Mos. 3:26.

c Mos. 16:4-5.
23a Alma 42:2-9.

b Gen. 2:17.

24a MOMA Liwa, ya
nzoto.
b 2 Nef. 2:21;
Mose 5:8-12.

wapi akokaki koyambola; yango wana bomoi oyo ekomaki ezalela moko ya momekano; ntango moko ya ‘komilengela mpo na kokutana na Nzambe; ntango moko mpo na komilengela mpo na ezalela oyo ezanga nsuka oyo tolobelaki, oyo ezali nsima ya bosekwi ya bakufi.

25 Sikawa, soki ezalaka “mwango ya bosikoli te, oyo etiamaki uta na bokelami ya mokili, ^bbosekwi ya bakufi elingaki kozala te. Kasi etiami mwango moko ya bosikoli, oyo ekomema esalema bosekwi ya bakufi, oyo molobelamaki.

26 Mpe sikawa tala, soki ekokaki kosalema ete baboti na biso ya yambo bakende kino na kolia mbuma ya “nzete ya bomoi balingaki kozala bato ya mpasi libela, mpo balingaki kozala na ntango ya ezalela ya bolengeli te; mpe boye ^bmwango ya bosikoli elingaki kobebisama, mpe liloba ya Nzambe elingaki kozala mpamba, kopesaka eloko moko te.

27 Kasi tala, ezalaki bongo te; kasi “epesamaki epayi ya bato ete basengeli kokufa; mpe nsima ya liwa, basengeli koya

na ^bbosambisi, kutu bosambisi se moko oyo tolobelaki, oyo ezali ya nsuka.

28 Mpe esilaki Nzambe kosala ete makambo oyo esengeli koyela moto, tala, nde amonaki ete elongobanaki ete moto asengeli koyeba mpo na oyo etali makambo wapi apesaki epayi na bango;

29 Yango wana atindaki “banjelu mpo na kosolola na bango, baoyo basalaki ete bato bamona ndambo ya nkembo na ye.

30 Mpe babandaki uta na ntango wana kobelega nkombo na ye; boye Nzambe “asololaki na bato, mpe asalaki ete bayeba ^bmwango ya bosikoli, oyo alingelaki uta na ‘bokeli ya mokili; mpe oyo asalaki eyebisama epayi na bango engebene na bondimi mpe boyamboli na bango mpe misala esantu na bango.

31 Yango wana, apesaki “mitindo epayi ya bato, mpo yambo babukaki ^bmibeko ya yambo na kotalaka makambo oyo ezali ya ntango, mpe kokomaka lokola banzambe, mpe ‘bayebaki bolamu mpe mabe, komitiaka na ezalela yoko ya ^dkosala, soki te bamitiaki na ezalela ya kosala

24c Alma 34:32–35.

25a MOMA Mwango ya Bosikoli.

b 2 Nef. 2:8; Alma 7:12; 42:23.

26a Gen. 2:9; 1 Nef. 15:36; Alma 32:40.

b Alma 34:8–16; 42:6–28; Mose 6:59–62.

27a Yob. 7:1;

Ebe. 9:27;

Mal&May 42:48.

b MOMA Bosambisi, ya Nsuka.

29a Mor. 7:25, 31;

Mal&May 29:42.

30a Mose 5:4–5; 6:51.

b MOMA Mwango ya Bosikoli.
c Mos. 18:13;

Alma 13:3, 5, 7–8.

31a MOMA Mitindo ya Nzambe.

b Gen. 2:16–17; 2 Nef. 2:18–19.

c Gen. 3:22–23; Mose 4:11.

d 2 Nef. 2:16.

MOMA Nguya ya boponi.

engebene na bolingi mpe litombeli na bango, ezala soki mpo na kosala bolamu to mpo na kosala mabe—

32 Boye Nzambe apesaki epayi na bango mitindo, nsima ya “koyebisa bango mwango ya bosikoli, ete basala mabe te, etumbu na yango kozalaka ^bliwa ya mibale, oyo ezalaki liwa ya libela mpo na makambo etali bosembo; mpo likolo ya baye ya lolenge oyo, mwango ya bosikoli mokokaki te kozala na nguya, mpo misala ya ‘boyengebene ekokaki kobebisama te, engebene na nta bolamu ya Nzambe.

33 Kasi Nzambe abiangaki bato, na nkombo ya Mwana na ye, (oyo kozalaka mwango ya bosikoli oyo etiamaki) kolobaka: Soki boyamboli, mpe boyeisi mitema na bino makasi te, nde nakolakisa boboto epayi na bino, na nzela ya Mwana Mobotami se Moko na ngai;

34 Boye, moto nyonso oyo ayamboli, mpe ayeisi motema na ye makasi te, akozala na likoki na “boboto na nzela ya Mwana Mobotami se Moko na ngai, mpo na kozwa ^bbolimbisi ya masumu na ye; mpe baoyo bakokota kati na ‘bopemi na ngai.

35 Mpe moto nyonso oyo akoyeisa motema na ye makasi mpe akosala mabe, tala, nalapi ndai

na nkele na ngai ete akokota te kati na bopemi na ngai.

36 Mpe sikawa, bandeko na ngai, tala, nalobi epayi na bino ete soki bokoyeisa mitema na bino makasi, bokokota te na bopemi ya Nkolo; boye mabe na bino matumolaka ye ete atinda nkele na ye na nse likolo na bino lokola na ntango ya “botumoli ya yambo; iyo, engebene na liloba na ye na botumoli ya nsuka mpe lokola ya yambo, mpo na kosukisa na ^bbobebisami libela ya milimo na bino; boye, engebene na liloba na ye, kino na liwa ya nsuka, lokola mpe ya yambo.

37 Mpe sikawa, bandeko na ngai, komonaka ete toyebi makambo oyo, mpe ete ezali solo, tika toyambola, mpe toyeisa mitema na biso makasi te, ete “totumola te Nkolo Nzambe na biso mpo na komema nkele na ye na nse likolo na biso na mitindo na ye ya mibale oyo apesi epayi na biso; kasi tika tokota kati na ^bbopemi ya Nzambe, boye alengelaki engebene na liloba na ye.

MOKAPO 13

Bato babiangami lokola banganganzambe banene na ntina ya bondimi koleka na bango mpe na ntina ya misala na bango ya malamumu—Basengeli kolakisa mitindo—Na nzela

32a Mose 5:4–9.

b MOMA Liwa, ya molimo.

c Mos. 15:27;

Alma 34:15–16; 42:15.

34a MOMA Atonda na

boboto, Boboto.

b MOMA Bolimbisi ya masumu.

c MOMA Bopemi.

36a Yako. 1:7–8;

Alma 42:6, 9, 14.

b MOMA Bokweisami.

37a 1 Nef. 17:30;

Yako. 1:8;

Elam. 7:18.

b Alma 13:6–9.

ya bosembo basantisami mpe bakoti kati na bopemi ya Nkolo—Melikisedeki azalaki moko kati na bato oyo—Banjelu bazali kosakola nsango ya nsai epayi nyonso na mboka—Bakobimisa boyei ya solo ya Klisto. Penepene na mobu 82 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE lisusu, bandeko na ngai, nalingi kozongisa mayele na bino na ntango oyo Nkolo Nzambe apesaki mitindo oyo epayi ya bana na ye; mpe nalingi bomikundola ete Nkolo Nzambe akulisaki banganganzambe, na molongo mosantu na ye, oyo ezalaki na molongo ya Mwana na ye, mpo na koteya makambo oyo epayi ya bato.

2 Mpe banganganzambe bana bakulisamaki na molongo ya Mwana na ye, na lolonge moko ete na nzela yango bato bakoka koyeba lolonge kani bakoki kozela Mwana na ye mpo na bosikoli.

3 Mpe oyo ezali lolonge kani bakulisamaki—babiangami mpe balengelami uta na bokeli ya mokili engebene na boyebi ya Nzambe ya koyeba makambo uta kala, na ntina ya bondimi na bango ya monene koleka mpe misala malamumu na bango; na yambo batikami mpo na kopona

bolamu to mabe; na boye lokola baponaki bolamu, mpe basalaki bondimi monene koleka, babiangami na libiangi esantu, iyo, na libiangi wana esantu oyo elengelamaki na, mpe engebene na lisikoli ya bolengeli mpo na baye ya lolonge oyo.

4 Mpe boye babianganamaki na libiangi oyo esantu na ntina ya bondimi na bango, wana ezali basusu kobwaka Molimo ya Nzambe na ntina ya bokasi ya mitema na bango mpe bokufi miso ya mayele na bango, wana, soki ezalaki te mpo na oyo bakokaki kozala na litomba monene lokola bandeko na bango.

5 To mpo na kosukisa, na esika ya yambo bazalaki se ndenge moko kaka na bandeko na bango; boye libiangi oyo esantu elengelamaki uta na bokeli ya mokili mpo na bato ya lolonge oyo lokola balingaki te koyeisa mitema na bango makasi, kozalaka na bomikabi mpe na nzela ya bomikabi ya Mwana Mobotami se Moko, oyo alengelamaki—

6 Mpe boye babianganamaki na libiangi oyo esantu, mpe bakulisamaki na bonganganzambe ya monene ya molongo mosantu ya Nzambe, mpo na koteya mitindo na ye epayi ya bana ya bato, ete

13 1a Abal. 2:9, 11.

2a Mal&May 107:2–4.

b Alma 13:16.

3a Mal&May 127:2.

MOMA Bokulisi
yambo na mbotama;
Boponami.

b Mal&May 138:55–56.

c Alma 12:25, 30.

MOMA Bomoi yambo
na mbotama.

d Mal&May 38:2.

e MOMA Nguya
ya boponi.

f MOMA Bondimi.

g MOMA Abiangami na

Nzambe, Kobianga,
Libiangi;
Bonganganzambe.

4a Etel. 12:10.

b 1 Nef. 17:32–35.

5a 2 Nef. 26:28.

bango mpe lisusu bakoka kokota kati na “bopemi na ye—

7 Bonganganzambe boye ya monene ezali na molongo ya Mwana na ye, oyo molongo ezalaki uta na bokeli ya mokili; to na maloba mosusu, “ezali na ebandeli ya mikolo to nsuka ya mibu te, mpe molengelamaki uta boseko na boseko nyonso, engebene na ^bboyebi na ye ya koyeba makambo nyonso uta kala—

8 Sikawa “bakulisamaki na lolenge oyo—babiangamaki na libiangi moko esantu, mpe bakulisamaki na bokuli bosantu, mpe bakamataki likolo na bango bonganganzambe ya monene ya molongo mosantu, oyo libiangi, mpe bokuli, mpe bonganganzambe ya monene, ezali na ebandeli soki mpe nsuka te—

9 Boye bakomi “banganganzambe banene libela, na molongo ya Mwana, Mobotami se Moko ya Tata, oyo azali te na ebandeli ya mikolo to nsuka ya mibu, ye atonda na ^bngolu, alima, mpe bosolo. Mpe ezali boye. Amene.

10 Sikawa, lokola nalobaki mpo na oyo etali molongo mosantu, to “bonganganzambe ya monene boye, ezalaki na mingi

baoyo bakulisamaki mpe bakomaki banganganzambe banene ya Nzambe; mpe ezalaki na ntina ya bondimi ya koleka mpe ^bboyamboli na bango, mpe bosembo na bango liboso ya Nzambe, mpo baponaki koyambola mpe kosalala bosembo na esika ya kowa;

11 Boye babianganamaki nsima ya molongo na ye mosantu, mpe “basantisamaki, mpe ^bbilamba na bango esukwamaki mpembe kati na makila ya Mwana ya mpate.

12 Sikawa bango, nsima ya “kosantisama na ^bMolimo Mosantu, lokola bilamba na bango eyeisamaki mpembe, lokola bazalaki ‘peto mpe bazangaki mbindo liboso ya Nzambe, bakokaki te kotala ^dlisumu longola se soki ezalaki na “boyini; mpe bazalaki mingi, mingi mpenza koleka, baoyo bayeisamaki peto mpe bakotaki kati na bopemi ya Nkolo Nzambe na bango.

13 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nalingi ete bomikitisa liboso ya Nzambe, mpe bobimisa “mbuma elongobani mpo na boyamboli, ete bokoka mpe lokola kokota kati na bopemi wana.

14 Iyo, bomikitisa kutu lokola na mikolo ya ^aMelikisedeki, oyo

6a Alma 12:37; 16:17.

MOMA Bopemi.

7a Ebe. 7:3.

^b MOMA Bonzambe, Nzambe.

8a Mal&May 84:33–42.

MOMA Bonganganzambe ya Melikisedeki.

9a MOMA Nganganzambe monene.

^b 2 Nef. 2:6.

MOMA Ngolu.

10a Mal&May 84:18–22.

^b MOMA Boyamboli, Koyambola.

11a Mose 6:59–60.

^b 1 Nef. 12:10;

Alma 5:21–27;

3 Nef. 27:19–20.

12a Lom. 8:1–9.

MOMA Bosantisi.

^b MOMA Molimo

Mosantu.

^c MOMA Bopeto, Peto.

^d Mos. 5:2;

Alma 19:33.

^e Mas. 8:13;

Alma 37:29.

13a Luk. 3:8.

14a BJS Gen. 14:25–40

(Bobakisi);

Mal&May 84:14.

MOMA Melikisedeki.

azalaki mpe lokola nganganzambe monene na molongo oyo nalobelaki, ye mpe lokola akamataki likolo na ye bonganganzambe ya monene libela.

15 Mpe ezalaki se Melikisedeki moko oyo epayi ya nani ^aAbalayama afutaki ^beteni yoko kati na zomi; iyo, kutu tata na biso Abalayama afutaki eteni yoko kati na zomi ya ndambo moko na zomi ya nyonso azalaki na yango.

16 Sikawa ^amakuli oyo epe-samaki na lolenge oyo, ete na nzela na yango bato bakoka kozela Mwana ya Nzambe, yango kozalaka ^belilingi ya molongo na ye, soki te yango kozalaka molongo na ye, mpe oyo ete bakoka kozela ye mpo na bolimbisi ya masumu na bango, ete bakoka kokota kati na bopemi ya Nkolo.

17 Sikawa Melikisedeki oyo azalaki mokonzi likolo ya mboka ya Saleme; mpe bato na ye bakolaki makasi na mabe mpe bonsomo; iyo, bango nyonso babungaki nzela; batondaki na ndenge nyonso ya nkuna;

18 Kasi Melikisedeki lokola asalelaki bondimi makasi, mpe azwaki mosala ya bonganganzambe ya monene engebene na ^amolongo mosantu ya Nzambe, ateyaki boyamboli epayi ya

bato na ye. Mpe tala, bayambolaki; mpe Melikisedeki afandisaki kimia na mboka na mikolo na ye; boye abiangamaki mwana ya mokonzi na kimia, mpo azalaki mokonzi na Saleme; mpe ayangelaki na nse ya tata na ye.

19 Sikawa, bazalaki ^amingi yambo na ye, mpe lisusu bazalaki mingi nsima na ye, kasi ^bmoko te azalaki monene koleka; boye, ye mpenza nde batangi ye mingi mingi.

20 Sikawa nalingi te kobandela lisusu likambo yango; nini oyo nalobi ekoki kokoka. Tala, ^amakomi ezali liboso na bino; soki ^bbokobalola ntina na yango ekozala mpo na bobebisami na bino moko.

21 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Alma alobaki maloba oyo epayi na bango, asembolaki loboko na ye epayi na bango mpe agangaki na mongongo makasi, kolobaka: Sikawa ezali ntango mpo na ^akoyambola, mpo na mokolo ya lobiko mopusani penepene;

22 Iyo, mpe mongongo ya Nkolo, na ^amonoko ya banjelu, esakoli yango epayi na bikolo nyonso; iyo, sakola yango, ete bakoka kozwa na nsango ya nsai ya bosepeli monene; iyo, mpe azali koyebisa nsango oyo

15a MOMA Abalayama.

^b Gen. 14:18–20;

Mki. 3:8–10.

MOMA Bopesi

moko na zomi,

Moko na zomi.

16a MOMA Makuli.

^b MOMA Bilili.

18a MOMA Bonganganzambe ya Melikisedeki.

19a Elam. 8:18;

Mal&May 84:6–16;

107:40–55.

^b Mal&May 107:1–4.

20a MOMA Makomi.

^b 2 Pet. 3:16;

Alma 41:1.

21a MOMA Boyamboli,

Koyambola.

22a Alma 10:20.

ya nsai oyo na kati ya bato na ye nyonso, iyo, kutu na bango oyo bapanzani mosika likolo ya etando ya mabele; yango wana ekomi kino epayi na biso.

23 Mpe eyebisami epayi na biso na “maloba ya polele, ete tokoka kososola, ete tokoka te kobunga; mpe oyo mpo ^btozalaki batele-ngani na mboka oyo toyebaki te; tala ntina, tosungami boye malam mpenza, mpo tozali na nsango ya nsai oyo esakolami epayi na biso na biteni nyonso ya elanga ya vinyo na biso.

24 Mpo tala, “banjelu bazali kosakolaka yango epayi na mingi na ntango oyo na mboka na biso; mpe oyo mpo na ntina ya kolengela mitema ya bana ya bato mpo na koyamba liloba na ye na ntango ya boyei na ye na nke-mbo na ye.

25 Mpe sikawa tokozela bobele mpo na koyoka bansango ya bosepeli esakolama epayi na biso na monoko ya banjelu, mpo na oyo etali boyei na ye; mpo ntango eyei, biso “toyebi te lolenge boni ekozala kala mingi te. Natombeli na Nzambe ete ekoka kozala na mikolo na ngai; kasi tika kala mingi te soki te na ntango nsima, na yango nakosepela.

26 Mpe ekoyebisama epayi na “bayengebene mpe basantu, na

monoko ya banjelu, na ntango ya boyei na ye ete maloba ya bataka na biso ekoka kokokisama, engebene na oyo wana balobaki mpo na ntina na ye, oyo ezalaki engebene na molimo ya masakoli oyo ezalaki na bango.

27 Mpe sikawa, bandeko na ngai, “natombeli uta na eteni ya katikati ya motema na ngai, iyo, na bobangi monene kutu kino na bolozi, ete boyoka maloba na ngai, mpe bobwaka mosika masumu na bino, mpe bozelisa te mokolo ya boyamboli na bino;

28 Kasi ete bomikitisa liboso ya Nkolo, mpe bobelela na nkombo na ye esantu, mpe “bokengela mpe bosambela ntango nyonso, ete bokoka ^bkosenginiama te koleka oyo bokoki kokangela motema, mpe boye bokambama na Molimo Mosantu, bokoma bato na bomikitisi, ‘basokemi, batosi, bampikiliki, botondisama na bolingo mpe motema molai nyonso;

29 Mpe “kozala na bondimi na Nkolo; bozala na elikya ete bokozwa bomoi ya seko; kozalaka na ^bbolingo ya Nzambe ntango nyonso na mitema na bino, ete bokoka kotombolama na mokolo ya nsuka mpe bokota kati na ‘bopemi na ye.

30 Mpe tika Nkolo apesa epayi

23a 2 Nef. 25:7–8;

31:3; 32:7;

Yako. 4:13;

Etel. 12:39.

^b Yako. 7:26.

24a Alma 10:10; 39:19.

25a 1 Nef. 10:4;

3 Nef. 1:13.

26a Amosa 3:7;

Luk. 2:8–11.

27a Mos. 28:3.

28a MOMA Bakengeli,

Kokengela;

Losambo.

^b 1 Kol. 10:13.

^c MOMA Bompikiliki;

Bosokemi,

Mosokemi.

29a Alma 7:24.

^b Mal&May 20:31;

76:116.

MOMA Bolingani.

^c Mal&May 84:24.

na bino boyamboli, ete bokitisa te nkele na ye likolo na bino, ete bokoka kokangama te na nse na miniololo ya ^alifelo, ete bokoka koyoka mpasi ya ^bliwa ya mi-bale te.

31 Mpe Alma alobaki lisusu maloba mingi koleka epayi ya bato, oyo ekomami te na buku oyo.

MOKAPO 14

Alma mpe Amuleki bakangemi na boloko mpe babetami—Bandidimi mpe makomi masantu na bango batumbami na moto—Bamartiru oyo bayambami na Nkolo kati na nkembo—Bifelo ya boloko bipasuki mpe bikwei—Alma mpe Amuleki bakangolami mpe banyokoli na bango babomami. Penepene na mibu 82–81 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete esilaki ye kotia nsuka ya koloba na bato yango, mingi kati na bango bandidimaki maloba na ye, mpe bandandaki koyambola, mpe koluka kososola ^amakomi.

2 Kasi ndambo koleka mingi kati na bango bazalaki na mposa ya kobebisa Alma mpe Amuleki; mpo bazalaki na nkanda na Alma, na ntina ya ^apolele ya maloba na ye epayi ya Zezilomi; mpe balobaki lisusu ete Amuleki ^bakosaki bango, mpe

afingaki mobeko na bango mpe lisusu balobeli mpe basambisi na bango.

3 Mpe bazalaki lisusu na nkanda na Alma mpe Amuleki; mpe lokola batatolaki polele na kotelemelaka nkuna na bango, balukaki koboma bango na nkuku.

4 Kasi esalemaki ete basalaki yango te; kasi bakamataki bango mpe bakangaki bango na singa makasi, mpe bamemaki bango liboso ya mosambisi mokonzi ya mboka.

5 Mpe bato bakendaki mpe batatolaki na kofundaka bango—kotatolaka ete bafingaki mobeko, mpe balobeli mpe basambisi ya mboka, mpe lisusu bato nyonso oyo bazalaki na mboka; mpe batatolaki lisusu ete balobaki ete ezali se na Nzambe moko, mpe akotinda Mwana na ye na kati ya bato, kasi akobikisa bango te; mpe makambo mingi ya lolenge oyo nde etatolaki bato yango na kofundaka Alma mpe Amuleki. Sikawa oyo esalemaki liboso ya mosambisi mokonzi ya mboka.

6 Mpe esalemaki ete Zezilomi akamwaki na maloba oyo bato yango bazalaki koloba; mpe aye-baki lisusu likambo na ntina ya bokufi miso ya mayele na ye, boye asalaki na kati ya bato na maloba na ye ya lokuta; mpe molimo na ye ebandaki ^akopasolama na nse ya ^bmakanisi ya

30a MOMA Bokweisami;
Lifelo.
b MOMA Liwa,
ya molimo.

14 1a 2 Mik. 22:8–13.
MOMA Makomi.
2a Alma 12:3–7.
b Alma 10:27.

6a Alma 15:5.
b MOMA Mayele
ya motema.

elindo ya ye moko; iyo, abandaki kozingama penepene na bolozi ya lifelo.

7 Mpe esalemaki ete Zezilomi abandaki kobelela epayi ya bato, kolobaka: Tala, nazali "moto na elindo, mpe bato oyo bazali na mbindo liboso ya Nzambe te. Mpe abandaki kosamba mpo na bango uta na ntango wana; kasi bato bafingaki ye, kolobaka: Yo mpe ozwami na zabulu? Mpe babwakaki nsoi likolo na ye, mpe ^bbabenganaki ye uta na kati na bango, mpe lisusu bango nyonso oyo bandimaki maloba elobamaki na Alma mpe Amuleki; mpe babwakaki bango libanda, mpe batindaki bato mpo na kobamba bango mabanga.

8 Mpe bamemaki basi mpe bana na bango elongo, mpe nyonso oyo bandimaki soki te bateyamaki mpo na kondima liloba ya Nzambe basalaki ete babwakama kati na moto; mpe lisusu bamemaki masolo ya makomi na bango oyo ezalaki na makomi masantu, mpe babwakaki yango kati na moto mpe lokola, ete makoka kozika mpe kobebisama na moto.

9 Mpe esalemaki ete bakamatiki Alma mpe Amuleki, mpe bamemaki bango na esika ya bomartiru, ete bakoka kozala banzeneneke ya bobebisami na bango oyo bazikaki nie na moto.

10 Mpe ntango Amuleki amonaki bolozi ya basi mpe bana oyo bazikaki nie na moto, ye mpe lokola ayokaki mpasi; mpe alobaki epayi na Alma: Lolenge boni ekoki biso kozala banzeneneke na likambo oyo ya nsomo? Boye tika tosembola maboko na biso, mpe tosalela "nguya ya Nzambe oyo ezali kati na biso, mpe tobikisa bango uta na moto.

11 Kasi Alma alobaki epayi na ye: Molimo asengisi ngai ete nasengeli te kosembola loboko na ngai; mpo tala, Nkolo ye moko ayambi bango epayi na ye, na "nkembo; mpe apesi nzela ete bakoka kosala likambo oyo, soki te ete bato bakoka kosala likambo oyo epayi na bango, engebene na bokasi ya mitema na bango, ete ^bmasambisi oyo akosala likolo na bango na nkele na ye makoka kozala ya alima; mpe ^cmakila ya ^dbato bazanga ekweyeli matelema lokola litatoli likolo na bango, iyo, mpe makobelela makasi na kofundaka bango na mokolo ya nsuka.

12 Sikawa Amuleki alobaki epayi ya Alma: Tala, mbele bakotumba biso mpe lokola.

13 Mpe Alma alobaki: Tika ezala engebene na bolingi ya Nkolo. Kasi, tala, mosala na biso mosili naino te; yango wana bakotumba biso te.

7a Alma 11:21-37.

b Alma 15:1.

10a Alma 8:30-31.

11a MOMA Nkembo.

b Nze. 37:8-13;

Alma 60:13;

Mal&May 103:3.

MOMA Boyengebene.

c MOMA Liwa ya

martiru, Martiru.

d Mos. 17:10.

14 Sikawa esalemaki ete ntango nzoto na bango oyo babwakamaki kati na moto ezikaki nie, mpe lisusu masolo ya makomi oyo ebwakamaki na kati elongo na bango, mosambisi mokonzi ya mboka ayaki mpe atelemaki liboso ya Alma mpe Amuleki, wana ezalaki bango ya koka-ngama; mpe abetaki bango na loboko na ye likolo ya matama na bango, mpe alobaki epayi na bango: Nsima ya oyo bomoni, ekoteya bino lisusu bato oyo, ete babwakama kati na “liziba ya moto mpe libanga ya fofolo?

15 Tala, bomoni ete bozalaki te na nguya ya kobikisa bango oyo babwakamaki kati na moto; mpe Nzambe abikisi bango te mpo bazalaki bato na bondimi na bino. Mpe mosambisi abetaki bango lisusu na matama na bango, mpe atunaki: Bolobi nini mpo na bino moko?

16 Sikawa mosambisi oyo azalaki na molongo mpe bondimi ya “Newolo, oyo abomaki Gideon.

17 Mpe esalemaki ete Alma mpe Amuleki bayanolaki ye eloko moko te; mpe abetaki bango lisusu, mpe apesaki bango na basali mpo na kobwakama kati na boloko.

18 Mpe ntango babwakamaki kati na bolokna mikolo misato, “balobeli mingi bayaki, mpe basambisi, mpe banganganzambe, mpe bateyi mingi, oyo bazalaki bato ya boyambi ya Newolo;

mpe bayaki epayi na boloko kotala bango; mpe batunaki bango mpo na oyo etali maloba mingi; kasi bayanolaki bango eloko moko te.

19 Mpe esalemaki ete mosambisi atelemaki liboso na bango, mpe alobaki: Ntina nini boyanoli maloba ya bato oyo te? Boyebi te ete nazali na nguya ya kobwaka bino epayi na moto? Mpe atindaki bango koloba; kasi bayanolaki eloko moko te.

20 Mpe esalemaki ete balongwaki mpe bakendaki nzela na bango, kasi bayaki lisusu na moko ya nsima; mpe mosambisi abetaki bango lisusu na matama na bango. Mpe bato mingi babimaki liboso mpe lokola, mpe babetaki bango, kolobaka: Bokotelama lisusu mpe bokosambisa bato oyo, mpe bokokitisa mobeko na biso? Soki bozali na nguya monene ya lolenge oyo ntina nini ekoki bino “komibikisa te?

21 Mpe balobelaki bango makambo mingi ya lolenge oyo, kopelisaka bango mino na bango, mpe kobwakaka nsoi epayi na bango, mpe kolobaka: Lolenge boni ekozala biso ntango tokokweisama?

22 Mpe makambo mingi ya lolenge oyo, iyo, makambo nyonso ya lolenge oyo balobelaki bango; mpe boye basekaki bango mpo na mikolo mingi. Mpe bapekisaki bango bilei ete bakoka

kozala na nzala, mpe mai ete bakoka kozala na mposa; mpe balongolaki bango bilamba na bango ete batikala bolumbu; mpe boye bakangaki bango na singa makasi, mpe bakangamaki na boloko.

23 Mpe esalemaki ete esilaki bango koyoka mpasi mikolo mingi, (mpe ezalaki na mokolo ya zomi na mibale, na sanza ya zomi, na mobu ya zomi ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi) ete mosambisi mokonzi likolo ya mboka ya Amoniya mpe mingi ya bateyi na bango mpe balobeli na bango bakotaki kati na boloko wapi Alma mpe Amuleki bakangamaki na singa.

24 Mpe mosambisi mokonzi atelemaki liboso na bango, mpe abetaki bango lisusu, mpe alobaki epayi na bango: Soki bozali na nguya ya Nzambe bomikangola uta na nkanga oyo, mpe nde tokondima ete Nkolo akobebisa bato oyo engebene na maloba na bino.

25 Mpe esalemaki ete bango nyonso bakendaki mpe babetak i bango, kolobaka maloba se wana, kutu kino moto ya nsuka; mpe ntango moto ya nsuka alobelaki bango “nguya ya Nzambe ezalaki likolo ya Alma mpe Amuleki, mpe batelemaki likolo ya makolo na bango.

26 Mpe Alma agangaki, kolobaka: Kino ntango boni ekoyoka

biso mpasi ya “mitungisi minene oyo, O Nkolo? O Nkolo, pesa biso makasi engebene na bondimi na biso boye ezali na Klisto, kutu mpo na bokangoli. Mpe bakataki singa oyo wapi bakangamaki; mpe ntango bato bamonaki oyo, babandaki kokima, mpo bobangi ya bobebisami eyaki likolo na bango.

27 Mpe esalemaki ete bobangi na bango ezalaki ya mingi mpenza ete bakweyaki na mabele, mpe bakomaki te na ekuke ya libanda ya “boloko; mpe mabele maninganaki makasi, mpe bifelo ya boloko bibukanaki na mibale, na lolenge ete ekweyaki na mabele; mpe mosambisi mokonzi, mpe balobeli, mpe banganzambe, mpe bateyi, baoyo babetaki Alma mpe Amuleki babomamaki na bokwei na yango.

28 Mpe Alma mpe Amuleki babimaki uta na boloko, mpe bazokisamaki te; mpo Nkolo apesaki bango nguya, engebene na bondimi na bango na Klisto. Mpe babimaki mbala moko uta na boloko; mpe “bakangolamaki uta na singa na bango; mpe ndako ya boloko ekweyaki na mabele, mpe moto moko moko oyo azalaki kati na bifelo na yango, longola se Alma mpe Amuleki, mobomamaki, mpe na mbala moko bayaki na engumba.

29 Sikawa bato lokola bayokaki

25a Alma 8:31.
26a Yak. 5:10–11;
Mos. 17:10–20;

Mal&May 121:7–8.
27a Mis. 16:26;
Etel. 12:13.

28a Yako. 4:6;
3 Nef. 28:19–22.

makelele monene bayaki koki-
maka mbangu elongo na ebele
ya bato mpo na koyeba ntina
na yango; mpe ntango bamo-
naki Alma mpe Amuleki kobi-
maka libanda ya boloko, mpe
bifelo na yango ya kokweya na
mabele, bazwamaki na bobangi
monene, mpe bakimaki uta na
miso ya Alma mpe Amuleki lo-
kola ntaba akokimaka elongo na
elenge na ye uta na bankosi mi-
bale; mpe boye bakimaki uta na
miso ya Alma mpe Amuleki.

MOKAPO 15

*Alma mpe Amuleki bakei na Si-
domi mpebatie eklezia yoko—Alma
abikisi Zezilomi, oyo akangani na
Eklezia—Mingi babatisami, mpe
Eklezia efuluki—Alma mpe Amu-
leki bakei na Zalayemila. Penepene
na mobu 81 Liboso na mbotama ya
Klisto.*

MPE esalemaki ete Alma mpe
Amuleki batindamaki mpo na
kokende libanda ya engumba
wana; mpe bakendaki, mpe ba-
yaki libanda kutu kati na mboka
ya Sidomi; mpe tala, kuna bamo-
naki bato nyonso oyo balongwaki
uta na mboka ya ^aAmoniya,
baoyo ^bbabenganamaki mpe
babambamaki mabanga, mpo ba-
ndimaki maloba ya Alma.

2 Mpe basangelaki epayi na
bango makambo nyonso oyo
ekomelaki ^abasi mpe bana na ba-
ngo, mpe lisusu oyo etali bango

moko, mpe oyo etali ^bnguya ya
bokangoli na bango.

3 Mpe lisusu Zezilomi alalaki
na bokono na Sidomi, na nzoto
moto, oyo esalemaki mpo na mi-
tungisi minene ya mayele na ye
na ntina ya ^ankuna na ye, mpo
abanzaki ete Alma mpe Amuleki
bazalaki lisusu te; mpe abanzaki
ete Alma mpe Amuleki baboma-
maki na ntina ya mabe na ye.
Mpe lisumu monene oyo, mpe
mingi ya masumu na ye, manyo-
kolaki mayele na ye kino mako-
maki koswa mpenza, kozangaka
bokangoli; boye abandaki kozika
na moto makasi.

4 Sikawa, eyokaki ye ete Alma
mpe Amuleki bazalaki na mboka
ya Sidomi, motema na ye eba-
ndaki kozwa mpiko; mpe ati-
ndaki noki maloba epayi na
bango, ete azalaki na mposa na
bango koya epayi na ye.

5 Mpe esalemaki ete bakendaki
noki, kotosaka maloba oyo ati-
ndaki epayi na bango; mpe
bakotaki na ndako epayi ya Ze-
zilomi; mpe bakutaki ye likolo
ya mbeto na ye, na bokono, ko-
zalaka ya kolemba mpenza na
nse ya fiefele ya kozikisa nzoto;
mpe mayele na ye ezalaki koswa
mpenza na ntina ya mabe na ye;
mpe ntango amonaki bango ase-
mbolaki na ye, mpe abondelaki
bango ete babikisa ye uta na bo-
kono.

6 Mpe esalemaki ete Alma
alobelaki ye, kosimbaka ye na

15 1a Alma 16:2-3, 9, 11.
b Alma 14:7.

2a Alma 14:8-14.
b Alma 14:28.

3a Alma 14:6-7.

loboko; “Ezali yo kondima na nguya ya Klisto mpo na lobiko?

7 Mpe ye ayanolaki mpe alobaki: Iyo, nazali kondima maloba nyonso oyo oteyaki.

8 Mpe Alma alobaki: Soki ozali na bondimi na bosikoli ya Klisto okoki “kobika.

9 Mpe alobaki: Iyo, nazali kondima engebene na maloba na yo.

10 Mpe nde Alma abelelaki epayi ya Nkolo, kolobaka: O Nkolo Nzambe na biso, lakisa boboto na moto oyo, mpe “bikisa ye engebene na bondimi na ye na Klisto.

11 Mpe esilaki Alma koloba maloba oyo, Zezilomi “atelemaki na makolo na ye, mpe abandaki kotambola; mpe oyo esalemaki na bokamwi ya bato nyonso; mpe boyebi ya likambo oyo eke ndaki epayi nyonso na mboka mobimba ya Sidomi.

12 Mpe Alma abatisaki Zezilomi mpo na Nkolo; mpe abandaki uta ntango wana kokende liboso koteya bato.

13 Mpe Alma atiaki eklezia yoko na mboka ya Sidomi, mpe abulisaki banganganzambe mpe balakisi na mboka, mpo na kobatista mpo na Nkolo nyonso oyo bazalaki na mposa ya kobatisama.

14 Mpe esalemaki ete bazalaki

mingi; mpo bayaki ebele kuna uta na etuka nzinganzinga mpe mbeni na Sidomi, mpe babatisamaki.

15 Kasi mpo na oyo etali bato oyo bazalaki na mboka ya Amoniya, batikalaki kaka bato ya mitema makasi mpe ya matoyi mangongi; mpe bayambolaki te uta na masumu na bango, kopesaka nguya nyonso ya Alma mpe Amuleki na zabulu; mpo bazalaki ya boyambi ya “Newolo, mpe bandimaki te boyamboli ya masumu na bango.

16 Mpe esalemaki ete Alma mpe Amuleki, mpo Amuleki “atikaki wolo na ye, mpe mpauni na ye, mpe biloko na ye nyonso ya motuya, oyo ezalaki na mboka ya Amoniya, mpo na liliba ya Nzambe, ye ^bkobwakamaka na bango oyo bazalaki kala baninga na ye mpe lisusu na tata na ye mpe na libota na ye;

17 Boye, esilaki Alma kotia eklezia na Sidomi, komonaka “botangi monene, iyo, komonaka ete bato batangamaki mpo na oyo etali lolendo ya mitema na bango, mpe babandaki ^bkomitisa liboso ya Nzambe, mpe babandaki kosangana esika moko na bandako esantu na bango mpo na ‘kokumbamela Nzambe liboso ya etumbelo, ^dkokengeleka mpe kosambelaka ntango

6a Mal. 9:23.

8a MOMA Bobikisi na bokono, Kobikisa bakoni.

10a Mal. 2:1-12.

11a Mis. 3:1-11.

15a Alma 1:2-15.

16a Luk. 14:33;

Alma 10:4.

^b MOMA Konyokola, Monyokoli.

17a Alma 16:21.

^b MOMA Bomikitisi, Ya bomikitisi.

^c MOMA Bokumbameli.

^d MOMA Bakengeli, Kokengela; Losambo.

nyonso, ete bakoka kokangolama uta na Satana, mpe uta na ^eliwa, mpe uta na bobebisami—

18 Sikawa lokola nalobaki, Alma nsima ya komonaka makambo oyo nyonso, boye akamataki Amuleki mpe ayaki na mboka ya Zalayemila, mpe akamataki ye na ndako na ye moko, mpe asalisaki ye na mikakatano na ye, mpe alendisaki ye kati na Nkolo.

19 Mpe boye nde esilaki mobu ya zomi ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 16

Balamani babebisi bato ya Amoniya—Zolami akambi Banefi na elonga likolo ya Balamani—Alma mpe Amuleki mpe mingi basusu bateyi liloba—Balakisi ete nsima ya Bosekwi na Ye Klisto akomonana epayi ya Banefi. Penepene na mibu 81–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na mobu ya zomi na moko ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, na mokolo ya mitano ya sanza ya mibale, nsima kimia ezalaki mingi na mboka ya Zalayemila, nsima bitumba ezalaki te mpe boweli te mpo na yoko motango ya mibu, kutu kino na mokolo ya mitano ya sanza ya mibale, na mobu ya zomi na moko, nde eyokanaki makelele moko ya bitumba epayi nyonso na mboka.

2 Mpo tala, mampinga ya Balamani eyaki na ngambo ya esobe, kati na bandelo ya mboka, kutu kati na engumba ya ^aAmoniya, mpe babandaki koboma bato mpe kobebisa engumba.

3 Mpe sikawa esalemaki ete, yambo Banefi bakoka kosangisa limpinga ya bato ya kokoka mpo na kobimisa bango uta na mboka, ^ababebisaki bato oyo bazalaki na engumba ya Amoniya, mpe lisusu boko bato nzinganzinga na bandelo ya Noa, mpe bamemaki basusu bakangemi kati na esobe.

4 Sikawa esalemaki ete Banefi bazalaki na mposa ya kozwa bango oyo bamemamaki bakangemi kati na esobe.

5 Boye, ye oyo aponamaki kapitene mokonzi likolo ya mampinga ya Banefi, (mpe nkombo na ye ezalaki Zolami, mpe azalaki na bana mibali mibale, Lehi mpe Aya)—sikawa Zolami mpe bana na ye mibali mibale, lokola bayebaki ete Alma azalaki nganzambe monene likolo ya eklezia, mpe lokola bayokaki ete Alma azalaki na molimo ya masakoli, boye bakendaki epayi na ye mpe bazalaki na mposa ya koyeba uta na ye soki Nkolo akolinga ete bakende kati na esobe mpo na koluka bandeko na bango, baoyo bazwamaki bakangemi na Balamani.

6 Mpe esalemaki ete Alma ^aalukaki koyeba uta na Nkolo mpo

17e MOMA Liwa,
ya molimo.

16 2a Alma 15:1, 15–16.
3a Alma 9:18.

6a Alma 43:23–24.

na oyo etali likambo yango. Mpe Alma azongaki mpe alobaki epayi na bango ete: Tala, Balamani bakokatisa ebale ya Sidoni na sudi ya esobe, mosika mpenza na ngambo mosusu ya bandelo ya mboka ya Mati. Mpe tala, kuna ekokutana bino na bango, na esti ya ebale ya Sidoni, mpe kuna Nkolo akopesa bino bandeko na bino baoyo bazwamaki bakangemi na Balamani.

7 Mpe esalemaki ete Zolami mpe bana mibali na ye bakatisaki likolo ya ebale ya Sidoni, elongo na mampinga na bango, mpe batambolaki mosika na ngambo ya ndelo ya Mati kati na a esobe ya sudi, oyo ezalaki na ngambo ya esti ya ebale ya Sidoni.

8 Mpe bayaki likolo ya mampinga ya Balamani, mpe Balamani bapanzanaki mpe babenganamaki kati na esobe; mpe bakamataki bandeko na bango oyo bazwamaki bakangemi na Balamani, mpe moto moko te oyo azwamaki mokangemi kati na bango abungaki. Mpe bamemamaki na bandeko na bango mpo na kozwa bamboka na bango moko.

9 Mpe boye esilaki mobu ya zomi na moko ya basambisi, Balamani babenganamaki uta na mboka, mpe bato ya Amoniya "babebisamaki; iyo, moto nyonso na bomoi na kati ya Baamoni-yayite ^babomamaki, mpe lisusu

engumba monene na bango, oyo balobaki Nzambe akokaki te kobebisa, na ntina ya bonene na yango.

10 Kasi tala, na "mokolo moko etikalaki mpamba; mpe bibembe biliamaki na mbwa mpe banyama ya esobe.

11 Nzokande, nsima ya mikolo mingi nzoto na bango oyo ekufa etondaki likolo ya etando ya mabele meke, mpe ezipamaki na mwa mabele moke likolo. Mpe sikawa solo na yango ezalaki makasi ete bato bakendaki te kozwa mboka ya Amoniya mibu mingi. Mpe ebiangamaki Libebi ya Banewolo; mpo bazalaki ya boyambi ya "Newolo, baoyo babomamaki; mpe mboka na bango etikalaki ya kobeba.

12 Mpe Balamani bayaki lisusu te kobunda na Banefi kino na mobu ya zomi na minei ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi. Mpe boye mpo na mibu misato bato ya Nefi bazalaki na kimia ya ntango nyonso na mboka mobimba.

13 Mpe Alma mpe Amuleki bakendaki koteyaka boyamboli na bato kati na "batempelo na bango, mpe kati na bandako esantu na bango, mpe lisusu kati na ^bbasinagoga na bango, oyo itongamaki na lolenge ya Bayuda.

14 Mpe mingi lokola balingaki koyoka maloba na bango, epayi na bango bayebisaki liloba ya

9a Alma 8:16; 9:18–24;
Morm. 6:15–22.
b Alma 25:1–2.

10a Alma 9:4.
11a Alma 1:15; 24:28–30.
13a 2 Nef. 5:16.

b Alma 21:4–6, 20.

Nzambe, “na kotalaka bilongi te, ntango nyonso.

15 Mpe boye Alma mpe Amuleki bakendaki, mpe bato basusu mingi koleka baponamaki mpo na mosala, mpo na koteya liloba epayi nyonso na mboka mobimba. Mpe mosala ya kotiaka eklezia ekomaki bisika nyonso epayi nyonso na mboka, na bituka nyonso nzingananga mpe mbeni, na kati ya bato nyonso ya Banefi.

16 Mpe “bozangi bokokani ezalaki te na kati na bango; Nkolo asopaki mpenza Molimo na ye likolo ya etando mobimba ya mboka mpo na kolengela mayele ya bana ya bato, to mpo na kolengela ^bmitema na bango mpo na koyamba liloba oyo ekoteyama na kati na bango na ntango ya boyei na ye—

17 Ete bakoka te kozala bato mboki na liloba, ete bakoka te kozala bato bazangi bondimi, mpe kokoba kokende na bobebisami, kasi ete bakoka koyamba liloba na bosepele, mpe lokola “etape ekangemi kati na ^bnzete ya vinyo ya solo, ete bakoka kokota kati na ‘bopemi ya Nkolo Nzambe na bango.

18 Sikawa “banganganzambe oyo wana bakendaki na kati ya bato bateyaki na kotelemelaka

lokuta, mpe ^bbokosi, mpe ‘boluli, mpe songisongi, mpe nko, mpe mafinga, mpe boyibi, boyongoli, bopunzi, bobomi, bosali ekobo, mpe ndenge nyonso ya bonsoni, kobelelaka ete makambo oyo esengeli te kozala bongo—

19 Kolakisaka makambo oyo ekoya kala mingi te; iyo, kolakisaka “boyei ya Mwana ya Nzambe, mpasi mpe liwa na ye, mpe lisusu bosekwi ya bakufi.

20 Mpe mingi ya bato balukaki koyeba mpo na oyo etali esika wapi Mwana ya Nzambe akoya; mpe bateyamaki ete “akomonana epayi na bango ^bnsima ya bosekwi na ye; mpe oyo bato bayokaki na bosepele mpe nsaimonene.

21 Mpe sikawa esilaki eklezia kotiyama epayi nyonso na mboka mobimba—nsima ya kozwaka “elonga likolo ya zabulu, mpe liloba ya Nzambe koteyamaka na bopeto na yango na mboka mobimba, mpe Nkolo kosopaka mapamboli na ye likolo ya bato—boye nde esilaki mobu ya zomi na minei ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

Lisitwale ya bana mibali ya Mosiya, baoyo babwakaki makoki

14a Alma 1:30.

16a Mos. 18:19–29;
4 Nef. 1:3.

b MOMA Motema ebukana.

17a Yako. 5:24.

b MOMA Elanga ya

vinyo ya Nkolo.

c Alma 12:37; 13:10–13.

18a Alma 15:13.

b MOMA Bobubi, Bokosi, Kokosa.

c MOMA Kolula.

19a MOMA Yesu Klisto—

Masakoli na ntina ya mbotama mpe liwa ya Yesu Klisto.

20a 2 Nef. 26:9;

3 Nef. 11:7–14.

b 1 Nef. 12:4–6.

21a Alma 15:17.

na bango na bokonzi mpo na liloba ya Nzambe, mpe bake-ndaki na mboka ya Nefi mpo na koteya na Balamani; mpasi na bango mpe bokangoli na bango—engebene na lisolo ya makomi ya Alma.

Ezali na mikapo 17 kino na nsuka ya mokapo 27.

MOKAPO 17

Bana mibali ya Mosiya bazali na molimo ya masakoli mpe emonisel—Bakei na banzela na bango ebele mpo na kosakola liloba epayi ya Balamani—Amona akey na mboka ya Yisamaele mpe akomi mosali ya mokonzi Lamoni—Amona akangoli bitonga ya mokonzi mpe abomi banguna na ye na mai ya Sebu. Milongo ya kotanga 1-3, penepene na mobu 77 Liboso na mbotama ya Klisto; molongo ya kotanga 4, penepene na mibu 91-77 Liboso na mbotama ya Klisto; mpe milongo ya kotanga 5-39, penepene na mobu 91 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete lokola ezalaki Alma kokendaka mobe-mbo uta na mboka ya Gideona epayi na sudi, mosika na mboka ya Mati, tala, na bokamwi na ye, “akutanaki na ^bbana mibali ya Mosiya, kokendaka mobembo na mboka ya Zalayemila.

2 Sikawa bana mibali oyo ya Mosiya bazalaki elongo na Alma na ntango anjelu ^aamona-naki na ye mbala ya yambo; na boye Alma asepelaki mingi koleka mpo na komona bandeko na ye; mpe nini ebakisaki mingi na bosepeli na ye, bazalaki kaka bandeko na ye kati na Nkolo; iyo, mpe bakomaki makasi na boyebi ya bosolo; mpo bazalaki bato ya bososoli malamumpe ^bbalukaki koyeba makomi na molende, ete bakoka koyeba liloba ya Nzambe.

3 Kasi oyo ezali nyonso te; bamipesaki na ^alosambo mingi, mpe bokili; na boye bazwaki molimo ya bosakoli, mpe molimo ya emonisel, mpe ntango ^bbazalaki koteya, bazalaki koteya na nguya mpe na likoki ya Nzambe.

4 Mpe bateyaki liloba ya Nzambe mpo na ntaka ya mibu zomi na minei na kati ya Balamani, mpe bazwaki ^aelonga mingi na ^bkomemaka bato mingi na boyebi ya bosolo; iyo, na nguya ya maloba na bango bato mingi bamemamaki liboso ya etumbelo ya Nzambe, mpo na kobelesa nkombo na ye mpe ^ckotubela masumu na bango liboso na ye.

5 Sikawa oyo ezali makambo oyo malandaki bango na mibe-mbo na bango, mpo bazalaki na mitungisi mingi; bayokaki mpasi

17 1a Alma 27:16.

b Mos. 27:34.

2a Mos. 27:11-17.

b MOMA Makomi.

3a MOMA Bokili, Kokila;

Losambo.

b MOMA Koteya to kolakisa, Molakisi—Koteya na Molimo.

4a Alma 29:14.

b MOMA Mosala

ya misionele.

c MOMA Kotubela, Ntubela.

ebele, na nzoto mpe na makanisi, lokola nzala, mposa ya mai mpe bolembi, mpe lisusu “mosala mingi na molimo.

6 Sikawa, oyo ezalaki mibembo na bango: nsima ya ^akokabwanaka na tata na bango, Mosiya, na mobu ya yambo ya basambisi; nsima ya ^bkoboyaka bokonzi boye tata na bango azalaki na mposa ya kopesa likolo na bango, mpe lisusu oyo ezalaki makanisi ya bato;

7 Nzokande bakendaki libanda ya mboka ya Zalayemila, mpe bakamataki mipanga na bango, mpe makonga na bango, mpe matimbo na bango, mpe makula na bango, mpe bilingongo na bango; mpe oyo basalaki ete bakoka kozwa bilei mpo na bango moko na esobe.

8 Mpe boye bakendaki kati na esobe elongo na motango na bango oyo baponaki, mpo na kokende na mboka ya Nefi, mpo na koteya liloba ya Nzambe epayi ya Balamani.

9 Mpe esalemaki ete bakendaki mobembo mikolo mingi na esobe, mpe bakilaki mingi mpe ^abasambelaki mingi ete Nkolo apesa bango ndambo yoko ya Molimo na ye mpo na kokende elongo na bango, mpe atikala elongo na bango, ete bakoka kozala ^besalelo yoko na maboko ya

Nzambe mpo na komema, soki ekokaki kosalema, bandeko na bango, Balamani, na boyebi ya bosolo, na boyebi ya bokwei na ebebi ya ^cmimesano ya batata na bango, oyo ezalaki malamumu te.

10 Mpe esalemaki ete Nkolo ayaki ^akotala bango na ^bMolimo na ye, mpe alobaki epayi na bango: ^cBobondisama. Mpe babondisamaki.

11 Mpe Nkolo alobaki epayi na bango lisusu: Bokende na kati ya Balamani, bandeko na bino, mpe botia liloba na ngai; kasi bokozala na ^abompikiliki kati na minyokoli mpe mitungisi, ete bokoka kolakisa ndakisa malamumu epayi na bango na nzela na ngai, mpe nakosalela bino lokola esalelo yoko na maboko na ngai mpo na lobiko ya bato mingi.

12 Mpe esalemaki ete mitema ya bana mibali ya Mosiya, mpe lisusu bango oyo bazalaki elongo na bango, bazwaki mpiko ya kokende epayi ya Balamani mpo na kosakola epayi na bango liloba ya Nzambe.

13 Mpe esalemaki ete ekomaki bango na bandelo ya mboka ya Balamani, ete ^abakabwanaki, mpe bakendaki moto moko mosika na mosusu, kolikyaka motema na Nkolo ete bakokutana lisusu na nsuka ya eleko ya ^bbobuki mbuma na bango; mpo

5a Alma 8:10.

6a Mos. 28:1, 5–9.

b Mos. 29:3.

9a Alma 25:17.

MOMA Losambo.

b Mos. 23:10;

Alma 26:3.

c Alma 3:10–12.

10a Mal&May 5:16.

b MOMA Molimo Mosantu.

c Alma 26:27.

11a Alma 20:29.

MOMA Bompikiliki.

13a Alma 21:1.

b Mat. 9:37.

babanzaki ete mosala oyo babandaki ezalaki monene.

14 Mpe solo ezalaki monene, mpo babandaki koteya liloba ya Nzambe na “bato ya nkei mpe ya mitema makasi mpe ya loma; bato oyo basepelaki na kobomaka Banefi, mpe kobotolaka mpe koyongolaka biloko na bango; mpe mitema na bango ekangamaki na bozwi, soki te likolo ya wolo mpe mpauni, mpe mabanga ya ntalo; kasi bazalaki koluka kozwa biloko oyo na kobomaka mpe koyongolaka, ete bakoka te kosala mpo na yango na maboko na bango moko.

15 Boye bazalaki bato ya goigoi, mingi ya baoyo kani basambelaki bikeko, mpe “bolakeli mabe ya Nzambe ekweyaki likolo na bango na ntina ya ^bmimesano ya batata na bango; ata bilaka ya Nkolo epesamaki epayi na bango na masengami ete basengeli koyambola.

16 Boye, oyo ezalaki “ntina nini bana mibali ya Mosiya babandaki mosala, ete mbele bakoka komema bango na boyamboli; ete mbele bakoka komema bango na koyeba mwango ya bosikoli.

17 Boye bakabwanaki moko na mosusu, mpe bakendaki na kati na bango, moto na moto ye moko, engebene na liloba mpe nguya ya Nzambe oyo epesamaki epayi na ye.

18 Sikawa Amona lokola azalaki mokonzi na kati na bango, soki te kutu asalelaki bango, mpe akabwanaki na bango, nsima ya “kopambola bango engebene na bibonga na bango ya ndenge na ndenge, koyebisaka liloba ya Nzambe epayi na bango, soki te kosalisaka bango yambo ya kokende na ye; mpe boye basalaki mibembo ebele epayi nyonso na mboka.

19 Mpe Amona akendaki na mboka ya Yisamaele, mboka oyo ebiangamaki na nkombo ya bana mibali ya “Yisamaele, oyo bakomaki Balamani mpe lokola.

20 Mpe lokola Amona akotaki na mboka ya Yisamaele, Balamani bakamataki ye mpe bakangaki ye singa singa, lokola ezalaki mome-seno mpo na kokanga Banefi nyonso oyo bakweyaki na maboko na bango, mpe komema bango liboso ya mokonzi; mpe boye etikalaki se na bolingi ya mokonzi mpo na koboma bango, soki te kosimba bango kati na bokangemi, soki te kobengana bango uta na mboka na ye, engebene na bolingi mpe elengi na ye.

21 Mpe boye Amona amemamaki liboso ya mokonzi oyo azalaki likolo ya mboka ya Yisamaele; mpe nkombo na ye ezalaki Lamoni; mpe azalaki eboto ya Yisamaele.

22 Mpe mokonzi atunaki Amona soki ezalaki mposa na ye

14a Mos. 10:12.

15a Alma 3:6–19;
3 Nef. 2:15–16.

^b Alma 9:16–24; 18:5.

16a Mos. 28:1–3.

18a MOMA Apambolami,

Kopambola,
Lipamboli.

19a 1 Nef. 7:4–6.

kofanda na mboka na kati ya Balamani, soki te na kati ya bato na ye.

23 Mpe Amona alobaki epayi na ye: Iyo, nazali na mposa ya kofanda na kati ya bato oyo mpo na ntango moko; iyo, mpe mbele kino na mokolo nakokufa.

24 Mpe esalemaki ete mokonzi Lamoni asepelaki mingi na Amona, mpe asalaki ete singa singa na ye efungwama; mpe alingaki ete Amona akamata moko ya bana basi na ye na bolongani.

25 Kasi Amona alobaki epayi na ye: Te, kasi nakozala mosali na yo. Boye Amona akomaki mosali ya mokonzi Lamoni. Mpe esalemaki ete atiamaki elongo na basali basusu mpo na koke ngela bitonga ya Lamoni, engene bene na momeseno ya Balamani.

26 Mpe nsima ya kozala na mosala ya mokonzi mikolo misato, lokola azalaki elongo na basali ya Balamani kokendaka elongo na bitonga na bango esika ya mai, oyo ebiangamaki mai ya Sebu, mpe Balamani nyonso bazalaki kokamba bitonga na bango kuna, ete bakoka kozwa mai—

27 Boye, lokola Amona mpe basali basusu ya mokonzi bazalaki kokamba bitonga na bango na esika ya mai, tala, yoko motango ya Balamani, baoyo bazalaki na bitonga na bango na mai, batelemaki mpe bapanzaki bitonga ya Amona mpe basali ya mokonzi, mpe bapanzaki bango

na lolenge ete basusu bakimaki na banzela mingi.

28 Sikawa basali ya mokonzi babandaki koyima-yima, kolobaka: Sikawa mokonzi akoboma biso, lokola asalaki bandeko na biso mpo bitonga na bango bipalanganaki mpo na nkuna ya bato oyo. Mpe babandaki kolela mpenza, kolobaka: Tala, bitonga na biso bisilaki kopanzana kala.

29 Sikawa balelaki na ntina ya bobangi ete bakoboma bango. Sikawa emonaki Amona oyo motema na ye evimbaki kati na ye na bosepeli; mpo, alobaki, nakolakisa nguya na ngai epayi ya baninga na ngai basali, soki te nguya oyo ezali na ngai, na kozongisaka bitonga oyo epayi ya mokonzi, ete nakoka kolonga mitema ya baninga na ngai basali, ete nakoka kokamba bango na kondima maloba na ngai.

30 Mpe sikawa, oyo ezalaki makanisi ya Amona, ntango amonaki mitungisi na bango oyo abiangaki bandeko na ye.

31 Mpe esalemaki ete abendaki bango na maloba na ye, kolobaka: Bandeko na ngai, bozala na bobangi te mpe tokende koluka bitonga, mpe tokosangisa yango esika moko mpe tokomema yango lisusu epayi na mai; mpe boye tokobatela bitonga ya mokonzi mpe akoboma biso te.

32 Mpe esalemaki ete bake ndaki koluka bitonga, mpe balandaki Amona, mpe bakendaki noki na lombangu mingi mpe

batelemaki liboso ya bitonga ya mokonzi, mpe basangisaki yango elongo lisusu na esika ya mai.

33 Mpe bato wana lisusu batelemaki mpo na kopanza bitonga na bango; kasi Amona alobaki epayi ya bandeko na ye: Bofanda mpembeni nzinganzinga na bitonga ete bikima te; mpe nakeyi mpe nakowela na bato oyo bapalanganisi bitonga na biso.

34 Boye, basalaki lokola Amona atindaki bango, mpe akendaki mpe atelemaki mpo na kowela na bango oyo batelemaki mpembeni na mai ya Sebu; mpe bazalaki moke te na motango.

35 Boye babangaki Amona te, mpo babanzaki ete moko ya bato na bango akokaki koboma ye engebene na elengi na ye, mpo bayebaki te ete Nkolo alakaki Mosiya ete “akobikisa bana mibali na ye uta na maboko na bango; mpe bayebaki eloko moko te mpo na oyo etali Nkolo; boye basepelaki na bobebisami ya bandeko na bango; mpe mpo na ntina oyo batelemaki mpo na kopanza bitonga ya mokonzi.

36 Kasi “Amona atelemaki mpe abandaki kobwaka mabanga epayi na bango na bilingongo na ye; iyo, na nguya makasi abwakaki mabanga na kati na bango mpenza; mpe boye abomaki ^bmotango moko na bango na lolenge ete babandaki kokamwa na nguya na ye; nzokande

basilikaki na ntina ya liwa ya bandeko na bango, mpe bazwaki mokano ete akweya; boye, lokola bamonaki ete ‘bakokaki te kobeta ye na mabanga na bango, bapusanaki mpembeni na banzete mpo na koboma ye.

37 Kasi tala, moto moko moko oyo atombolaki nzete na ye mpo na kobeta Amona, ye abakolaki maboko na bango na mompanga na ye; mpo atelemelaki kobeta na bango na kokataka maboko na bango na mbeli ya mompanga na ye, mpenza ete bakamwaki, mpe babandaki kokima liboso na ye; iyo, mpe bazalaki bato moke te na motango; mpe na makasi ya loboko na ye asalaki ete akimisa bango.

38 Sikawa motoba kati na bango bakweyaki na bilingongo na ye, kasi abomaki moto moko te longola se mokonzi na bango na mompanga na ye; mpe abakolaki maboko mingi na bango lokola matombolamaki na ye, mpe ezalaki moke te.

39 Mpe esilaki ye kobengana bango mosika, azongaki mpe bamelisaki bitonga na bango mai mpe bazongisaki bango na lopaingo ya matiti ya mokonzi, mpe nde bayingelaki epayi ya mokonzi, kokumbaka maboko oyo ebakolamaki na mompanga ya Amona, na bango oyo balukaki koboma ye; mpe mamemamaki epayi ya mokonzimpo na litatoli moko ya makambo oyo basalaki.

35a Mos. 28:7;
Alma 19:22–23.

36a Ete. 12:15.
b Alma 18:16.

c Alma 18:3.

MOKAPO 18

Mokonzi Lamoni abanzi ete Amona azali Molimo Monene—Amona ateyi mokonzi mpo na oyo etali Bokeli, lolenge ya kosala ya Nzambe elongo na bato, bosikoli boye ekoya na nzela ya Klisto—Lamoni andimi mpe akwei na mabele lokola soki akufaki. Penepene na mobu 90 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete mokonzi Lamoni asalaki ete basali na ye batelema mpe batatola makambo nyonso oyo bamonaki mpo na oyo etali likambo yango.

2 Mpe etatolaki bango nyonso makambo bamonaki, mpe eyokaki ye oyo etali bosembo ya Amona na kobatelaka bitonga na ye, mpe lisusu nguya monene oyo alakisaki na kowelaka na bango oyo balingaki koboma ye, akamwaki mpenza, mpe alobaki: Solo, oyo azali monene koleka moto moko. Tala, ezali ye oyo te Molimo Monene oyo atindaka bitumbu minene ya lolenge oyo likolo ya bato oyo, na ntina ya bobomi na bango?

3 Mpe bayanolaki mokonzi, mpe balobaki: Soki ezali ye Molimo Monene to moto moko, biso toyebi te; kasi oyo toyebi mingi, ete “akoki kobomama te na banguya ya mokonzi; mpe bakokoka te kopanza bitonga ya mokonzi ntango azali elongo na biso, na ntina ya mayele mpe makasi na ye; boye toyebi ete

azali moninga na mokonzi. Mpe sikawa, O mokonzi, tondimi te ete moto moko akoki kozala na nguya ya lolenge oyo, mpo toyebi akoki kobomama te.

4 Mpe sikawa, eyokaki mokonzi maloba oyo, alobaki epayi na bango: Sikawa nayebi ete azali Molimo Monene; mpe ayei na nse na ntango oyo mpo na kobatela bomoi na bino, ete nakoka “koboma bino te lokola nasalaki bandeko na bino. Sikawa oyo ezali Molimo Monene oyo batata na biso balobelaki.

5 Sikawa oyo ezalaki momeseno ya Lamoni, oyo azwaki uta na tata na ye, ete ezali na “Molimo Monene moko. Ata bandimaki Molimo Monene moko, babanzaki ete nyonso oyo basalaki ezalaki semba; nzokande, Lamoni abandaki kobanga mingi koleka, na kobangaka ete mbele asalaki mbeba na kobomama basali na ye;

6 Mpo abomaki mingi kati na bango mpo bandeko na bango bapanza bitonga na bango na esika ya mai; mpe boye, mpo batikaki bitonga na bango bipanzama babomamaki.

7 Sikawa ezalaki momeseno ya Balamani oyo ya kotelemaka mpembeni na esika ya mai ya Sebu mpo na kopanza bitonga ya bato, ete na nzela oyo bakoka kobengana mingi kati na oyo bipanzanaki epayi na mboka na bango moko, yango ezalaki

18 3a Alma 17:34-38.
4a Alma 17:28-31.

5a Alma 19:25-27.
MOMA Bonzambe,

Nzambe.

momeseno ya bopunzi na kati na bango.

8 Mpe esalemaki ete mokonzi Lamoni atunaki na basali na ye, kolobaka: Azali wapi moto oyo azali na nguya monene ya lolenge oyo?

9 Mpe bango balobaki epayi na ye: Tala, azali koleisa bampunda na yo. Sikawa mokonzi atindaki basali na ye, yambo na ntango ya komelisa bitonga na bango mai, ete balengela bampunda mpe makalo na ye mpe bakamba ye na mboka ya Nefi; mpo kuna lipati moko monene elakamaki na tata ya Lamoni, oyo azalaki mokonzi likolo ya mboka mobimba ya Nefi.

10 Sikawa eyokaki mokonzi Lamoni ete Amona azalaki kolengela bampunda na ye mpe makalo na ye akamwaki mingi koleka, na ntina ya bosembo ya Amona, kolobaka: Solo ezalaki na mosali moko te na kati ya basali na ngai nyonso oyo azali sembo mpenza lokola moto oyo; mpo kutu azali komikundola mitindo na ngai nyonso mpo na kosalela yango.

11 Sikawa nayebi solo ete oyo ezali Molimo Monene, mpe nazali na mposa na ye ete aya epayi na ngai, kasi nakoki komeka te.

12 Mpe esalemaki ete esilaki Amona kobongisa bampunda mpe makalo mpo na mokonzi mpe basali na ye, ayingelaki epayi ya mokonzi, mpe amonaki

ete elongi ya mokonzi ebongwanaki; boye azalaki penepene na kozonga libanda uta na miso na ye.

13 Mpe moko ya basali ya mokonzi alobaki epayi na ye, Rabana, oyo ezali, na kolimbolaka, atonda na nguya to mokonzi monene, mpo bazalaki kotala bakonzi na bango lokola bato ya nguya; mpe boye alobaki epayi na ye ete: Rabana, mokonzi alingi ete otikala.

14 Boye Amona abalukaki epayi na mokonzi mpe alobaki epayi na ye: Nini olingi nasala mpo na yo, O, mokonzi? Mpe mokonzi ayanolaki ye te mpo na ntaka ya ngonga yoko engene na ntango na bango, mpo ayebaki te nini asengelaki koloba epayi na ye.

15 Mpe esalemaki ete Amona alobaki epayi na ye lisusu: Nini ezali mposa na yo epayi na ngai? Kasi mokonzi ayanolaki te.

16 Mpe esalemaki ete Amona, etondisamaki ye na Molimo ya Nzambe, boye ayebaki "makani ya mokonzi. Mpe alobaki epayi na ye: Ezali mpo oyoki ete nabatelaki basali na yo mpe bitonga na yo, mpe nabomaki sambo ya bandeko na bango na bilingongo mpe na mompanga, mpe nabakolaki maboko ya basusu, mpo na kobatela bitonga mpe basali na yo; tala, ezali oyo nde esali bokamwi na yo?

17 Nazali koloba epayi na yo, nini yango ezali, ete bokamwi

na yo ezala monene? Tala, nazali moto, mpe nazali mosali na yo; boye, nyonso oyo ozali na yango mposa oyo ezali sembo, yango wana nde nakosala.

18 Sikawa eyokaki mokonzi maloba oyo, akamwaki lisusu, mpo amonaki ete Amona akokaki “kososola makanisi na ye; kasi atako bokamwi boye, mokonzi Lamoni afungolaki monoko mpe alobaki epayi na ye boye: Ozali nani? Ezali yo Molimo Monene, oyo ^bayebi makambo nyonso?

19 Amona ayanolaki mpe alobaki epayi na ye: Nazali te.

20 Mpe mokonzi alobaki: oyebe lolenge nini makanisi ya motema na ngai? Okoki koyebisa ngai na mpiko, mpe lobela ngai mpo na oyo etali makambo oyo; mpe lisusu lobela ngai na nguya kani obomaki mpe obakolaki maboko ya bandeko na ngai baoyo bapanzaki bitonga na ngai—

21 Mpe sikawa, soki olobeli ngai mpo na oyo etali makambo oyo, nyonso oyo ozali na yango mposa nakopesa epayi na yo; mpe soki esengelamaki, nalingaki kokengela yo na mampinga na ngai; kasi nayebi ete yo ozali na nguya mingi koleka bango; nzokande, nyonso oyo ozali na yango mposa nakopesa yango epayi na yo.

22 Sikawa Amona ezalaki na bwania, nzokande na mabe te,

alobaki epayi ya Lamoni ete: elingi yo koyokela maloba na ngai, soki nalobeli yo na nguya kani nasali makambo oyo? Mpe oyo ezali likambo nazali na yango mposa uta na yo.

23 Mpe mokonzi ayanolaki ye, mpe alobaki: Iyo, nakondima maloba na yo nyonso. Mpe boye azwamaki na mayele mabe.

24 Mpe Amona abandaki kolobela ye “na mpiko, mpe alobaki epayi na ye: Ezali yo kondima ete ezali na Nzambe moko?

25 Mpe ayanolaki, mpe alobaki epayi na ye: Nayebi te nini elingi koloba.

26 Mpe nde Amona alobaki: Ezali yo kondima ete ezali na Molimo Monene moko?

27 Mpe alobaki, Iyo.

28 Mpe Amona alobaki: Oyo ezali Nzambe. Mpe Amona alobaki epayi na ye lisusu: Ezali yo kondima ete Molimo Monene oyo, oyo azali Nzambe, akelaki biloko nyonso ezali na lola mpe na mabele?

29 Mpe alobaki: Iyo, nandimi ete akelaki biloko nyonso oyo ezali na mabele; kasi nayebi lola te.

30 Mpe Amona alobi epayi na ye: Lola ezali esika Nzambe afa ndi mpe banjelu basantu nyonso na ye.

31 Mpe mokonzi Lamoni alobaki: Ezali likolo ya mabele?

32 Mpe Amona alobaki: Iyo, mpe atalaka na nse likolo ya

18a MOMA Bososoli,
Likabo ya.

b MOMA Bonzambe,
Nzambe.

24a Alma 38:12.

bana nyonso ya bato; mpe ayebi “makansi nyonso mpe mikano ya mitema; mpo na loboko na ye bakelamaki nyonso uta na ebandeli.

33 Mpe mokonzi Lamoni alobaki: Nandimi makambo nyonso olobi. Etindami yo uta na Nzambe?

34 Amona alobaki epayi na ye: Nazali moto; mpe na ebandeli “moto akelamaki na elili ya Nzambe, mpe nabiangami na Molimo Mosantu na ye mpo na ^bkoteya makambo oyo epayi ya bato oyo, mpo ete bakoka kome-mama na boyebi ya oyo wana ezali semba mpe solo;

35 Mpe ndambo yoko ya “Molimo mona afandaka na ngai, oyo apesi ngai ^bboyebi, mpe lisusu nguya engebene na bondimi na ngai mpe mposa oyo ezali na Nzambe.

36 Sikawa ntango Amona alobaki maloba oyo, abandaki na bokeli ya mokili, mpe lisusu bokeli ya Adama, mpe ayebisaki ya makambo nyonso etali bokwei ya moto, mpe “azongelaki koyebisa mpe atiaki liboso na ye masolo ya makomi mpe ^bmakomi masantu ya bato, oyo elobamaki na “baprofeta, kutu kino na ntango oyo tata na bango, Lehi, atikaki Yelusaleme.

37 Mpe lisusu azongelaki

koyebisa epayi na bango (mpo ezalaki epayi ya mokonzi mpe basali na ye) mibembo nyonso ya batata na bango na esobe, mpe mpasi nyonso na bango na nzala mpe mposa ya mai, mpe bwale na bango, mpe bongo na bongo.

38 Mpe lisusu azongelaki koyebisa epayi na bango oyo etali botomboki ya Lamani mpe Lemuele, mpe bana mibali ya Yisamaele, iyo, botomboki nyonso na bango asangelelaki bango; mpe asembolaki epayi na bango masolo ya makomi mpe makomi nyonso uta na ntango Lehi atikaki Yelusaleme kino na ntango ya lelo.

39 Kasi oyo ezali nyonso te; mpo asembolaki epayi na bango “mwango ya bosikoli, oyo molengelamaki uta na bokeli ya mokili; mpe lisusu ayebisaki epayi na bango oyo etali boyei ya Klisto, mpe misala nyonso ya Nkolo nde ayebisaki epayi na bango.

40 Mpe esalemaki ete nsima ya kolobaka makambo oyo nyonso, mpe kolimbolaka yango na mokonzi, ete mokonzi andimaki maloba na ye nyonso.

41 Mpe abandaki kobondela epayi ya Nkolo, kolobaka: O, Nkolo, lakisa boboto; engebene na “boboto na yo ya beboo oyo ozalaki na yango likolo ya bato

32a Amosa 4:13;
3 Nef. 28:6;
Mal&May 6:16.

34a Mos. 7:27;
Etel. 3:13–16.
b MOMA Koteya to

kolakisa, Molakisi—
Koteya na Molimo.
35a MOMA Bofuli, Kofula.
b MOMA Boyebi.
36a Mos. 1:4;
Alma 22:12; 37:9.

b MOMA Makomi.
c Mis. 3:18–21.
39a MOMA Mwango
ya Bosikoli.
41a MOMA Atonda na
boboto, Boboto.

ya Nefi, lakisa boboto likolo na ngai, mpe bato na ngai.

42 Mpe sikawa, ntango alobaki oyo, akweyaki na mabele, lokola soki akufaki.

43 Mpe esalemaki ete basali na ye bakamataki ye mpe bamemaki ye epayi ya mwasi na ye, mpe balalisaki ye likolo ya mbeto; alalaki lokola soki akufaki na ntaka ya mikolo mibale mpe butu mibale; mpe mwasi na ye, mpe bana mibali na ye, mpe bana basi na ye balelaki ye, na lolenge ya Balamani, kolelaka mingi liwa na ye.

MOKAPO 19

Lamoni azwi pole ya bomoi ya libela mpe amoni Mosikoli—Baye ya ndako na ye bakwei na ezaleli ya botutuki, mpe mingi bamoni banjelu—Amona abatelami na lolenge ya likamwisi—Abatisi mingi mpe atii eklezia na kati na bango. Penepene na mobu 90 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete nsima ya mikolo mibale mpe butu mibale bazalaki penepene na kokamata nzoto na ye mpe kolalisa yango na lilita, oyo basalaki mpo na ntina ya bokundi bakufi na bango.

2 Sikawa mwasi mokonzi eyokaki ye nsango ya lokumu ya Amona, boye atindaki moto mpe azalaki na mposa ete ayingela epayi na ye.

3 Mpe esalemaki ete Amona asalaki lokola atindamaki, mpe ayingelaki epayi ya mwasi mokonzi, mpe azalaki na mposa ya koyeba nini alingaki ete asala.

4 Mpe alobaki epayi na ye: Basali ya mobali na ngai bayebisi epayi na ngai ete ozali “profeta ya Nzambe mosantu, mpe ete ozali na nguya ya kosala misala mingi ya nguya na nkombo na ye;

5 Boye, soki ezali bongo, ngai nalingi ete oyingela mpe otala mobali na ngai, mpo azali kolala likolo ya mbeto na ye mpo na ntaka ya mikolo mibale mpe butu mibale; mpe boko bato balobi ete akufi te, kasi basusu balobi ete akufi mpe azali kolumba solo, mpe asengelaki kotiama na lilita; kasi mpo na ngai moko, na ngai azali kolumba solo te.

6 Sikawa, oyo ezali likambo Amona azalaki na yango mposa, mpo ayebaki ete mokonzi Lamoni azalaki na nse ya nguya ya Nzambe; ayebaki ete “elamba ya mwindo ya bozangi boyambi ezalaki kobenganama mosika uta na mayele na ye, mpe ^bpole oyo engengisaki mayele na ye, oyo ezalaki pole ya nkembo ya Nzambe, oyo ezalaki pole ya kokamwa ya bolamu na ye—iyo, pole oyo ekotisaki bosepeli ya lolenge wana kati na molimo na ye, nsima ya kolongolaka lipata ya molili, mpe ete pole ya bomoi ya libela engengisaki molimo

19 4a MOMA Profeta.
6a 2 Kol. 4:3–4.

MOMA Elamba
ya bozipi.

^b MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

na ye, iyo, ayebaki ete oyo elongaki nzoto ya nzoto na ye ya mosuni, mpe amemamaki mosika na Nzambe—

7 Boye, nini mwasi mokonzi azalaki na yango mposa ezalaki bobele mposa na ye. Boye, ayingelaki mpo na kotala mokonzi engebene na oyo ezalaki mposa ya mwasi ya mokonzi mpo na ye; mpe amonaki mokonzi, mpe ayebaki ete azalaki ya kokufa te.

8 Mpe alobaki epayi ya mwasi mokonzi: Akufi te, kasi alali na Nzambe, mpe na mokolo ya nsima akolamuka lisusu; boye bokunda ye te.

9 Mpe Amona alobaki epayi na ye: Ezali yo kondima oyo? Mpe alobaki epayi na ye: Nazali na litatoli te longola se liloba na yo, mpe liloba ya basali na biso; nzokande nandimi ete ekozala engebene na oyo olobi.

10 Mpe Amona alobaki epayi na ye: Opambolami na ntina ya bondimi koleka ya yo; nalobi epayi na yo, mwasi, ezali te na “bondimi monene ya lolenge oyo na kati ya bato nyonso ya Banefi.

11 Mpe esalemaki ete akengelaki likolo ya mbeto ya mobali na ye, uta na ntango wana kutu kino na ntango wana na mokolo ya nsima oyo Amona alakaki ete akolamuka.

12 Mpe esalemaki ete alamukaki, engebene na maloba ya

Amona; mpe lokola alamukaki, asembolaki loboko na ye epayi na mwasi, mpe alobaki: Nkombo ya Nzambe epambolama, mpe opambolami.

13 Mpo lokola solo ozali na bomoi, tala, namonaki Mosikoli na ngai; mpe akoya mpe “akobotama na ^bmwasi, mpe akosikola bato nyonso oyo bakondima na nkombo na ye. Sikawa, ntango alobaki maloba oyo, motema na ye evimbaki kati na ye, mpe akweyaki lisusu na mabele mpo na bosepeli; mpe mwasi mokonzi akweyaki na nse mpe lokola, mpo alongamaki na Molimo.

14 Sikawa Amona komonaka ete Molimo ya Nkolo asopanaki engebene na “sambo na ye likolo ya Balamani, bandeko na ye, bayo bazalaki ntina ya boleli mingi mpenza na kati ya Banefi, soki te na kati ya bato nyonso ya Nzambe na ntina ya mabe na bango mpe ^bmimesano na bango, akweyaka likolo ya mabolongo na ye, mpe abandaki kosopa molimo na ye na losambo mpe bopesi matondi na Nzambe mpo na nini asalaki mpo na bandeko na ye; mpe lisusu alongamaki na “bosepeli; mpe boye bango nyonso misato ^dbakweyaki na mabele.

15 Sikawa, ntango basali ya mokonzi bamonaki ete bakweyaki, bango mpe lokola babandaki

10a Luk. 7:9.

MOMA Bondimi.

13a MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina

ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.
b 1 Nef. 11:13–21.

14a Mal&May 42:14.

b Mos. 1:5.

c MOMA Bosepeli.

d Alma 27:17.

kobelela epayi na Nzambe, mpo bobangi ya Nkolo boyaki likolo na bango mpe lokola, mpo ete ezalaki “bango oyo batelemaki liboso ya mokonzi mpe batatolaki epayi na ye mpo na oyo etali nguya monene ya Amona.

16 Mpe esalemaki ete babelaki nkombo ya Nkolo, na makasi na bango, kutu kino bakweyaki na mabele, longola se ezalaki na moko ya basi ya Balamani, oyo kani nkombo na ye ezalaki Abisi, mpe ye abongwamaki epayi ya Nkolo uta mibu mingi, na ntina ya limoni moko monene ya tata na ye—

17 Boye, lokola abongwanaki na Nkolo, mpe lokola ayebisaki yangna mokolo moko te, boye, emonaki ye ete basali nyonso ya Lamoni bakweyaki na mabele, mpe lisusu nkolo na ye, mwasi mokonzi, mpe mokonzi, mpe Amona balalaki makalekale likolo ya mabele, ayebaki ete ezalaki nguya ya Nzambe; mpe lokola abanzaki ete libaku oyo, na kosalaka ete eyebana epayi ya bato nini ekomeli bango, ete na komonaka likambo oyo “ekosala ete bango bandima nguya ya Nzambe, boye, akimaki mbanngu uta ndako na ndako, koyebisaka yango epayi ya bato.

18 Mpe babandaki kosangana elongo epayi na ndako ya mokonzi. Mpe kuna lokola bayaki ebele, mpe na bokamwi na bango, bamonaki mokonzi, mpe

mwasi mokonzi, mpe basali na bango makalekale likolo ya mabele, mpe bango nyonso balalaki kuna lokola soki bakufaki; mpe bamonaki Amona, mpe tala azalaki Monefi.

19 Mpe sikawa bato babandaki koyima-yima na kati na bango moko; boko bato babandaki kolobaka ete ezalaki mabe monene oyo eyaki likolo na bango, soki te likolo ya mokonzi mpe ndako na ye, mpo apesaki nzela ete Monefi “atikala na mboka.

20 Kasi basusu bapamelaki bango, kolobaka: Mokonzi nde amemi mabe oyo likolo ya ndako na ye, mpo abomaki basali na ye baoyo batikaki bitonga na bango bipanzana na “mai ya Sebu.

21 Mpe lisusu bapamelamaki na bango oyo batelemaki na mai ya Sebu mpe “bapanzaki bitonga oyo ezalaki ya mokonzi, mpo bazalaki na nkanda na Amona na ntina ya motango ya bandeko na bango oyo abomaki na mai ya Sebu, wana ezalaki bango kobatela bitonga ya mokonzi.

22 Sikawa, moko na bango, oyo na ye ndeko “abomamaki na mompanga ya Amona, lokola azalaki na nkanda koleka na Amona, abendaki mompanga na ye mpe abelemaki ete akoka kotika yango kokweya likolo ya Amona, mpo na koboma ye; mpe lokola atombolaki mompanga mpo na kokata ye, tala, akweyaki mokufi.

15a Alma 18:1–2.
17a Mos. 27:14.

19a Alma 17:22–23.
20a Alma 17:26; 18:7.

21a Alma 17:27; 18:3.
22a Alma 17:38.

23 Sikawa tomoni ete Amona akokaki kobomama te, mpo “Nkolo alobaki epayi ya Mosiya, tata na ye: Nakobatela ye, mpe ekosalemela ye engebene na bondimi na yo—boye, Mosiya ^batikalaki kopesa ye na maboko ya Nkolo.

24 Mpe esalemaki ete ntango ebele ya bato oyo bamonaki ete moto akweyaki mokufi, oyo atombolaki mompanga na ye mpo na koboma Amona, bobangi eyaki likolo na bango nyonso, mpe bamekaki te kotia maboko na bango mpo na kosimba ye to moko na bango oyo bakweyaki; mpe babandaki kokamwa lisusu na kati na bango moko nini ekokaki kozala ntina ya nguya ya monene wana, soki te nini makambo oyo nyonso elingaki koloba.

25 Mpe esalemaki ete ezalaki na bato mingi na kati na bango oyo balobaki ete Amona azalaki “Molimo Monene, mpe basusu balobaki ete atindamaki na Molimo Monene;

26 Kasi basusu bapamelaki bango nyonso, kolobaka ete azalaki dongolomiso, oyo atindamaki uta na Banefi mpo na konyokola bango.

27 Mpe ezalaki na boko bato oyo balobaki ete Amona atindamaki na Molimo Monene mpo na kotungisa bango na ntina ya mabe na bango; mpe ete Molimo Monene oyo akengelaka

Banefi ntango nyonso, oyo abikisaka bango ntango nyonso uta na maboko na bango; mpe balobaki ete ezalaki Molimo Monene oyo abebisaki mingi ya bandeko na bango, Balamani.

28 Mpe boye boweli ebandaki kozala makasi mpenza na kati na bango. Mpe ntango ewelaki bango boye, “mwasi mosali oyo asalaki ete ebele ya bato basangani ayaki, mpe lokola amonaki boweli oyo ezalaki na kati ya ebele ya bato oyo azalaki na mawa mpenza, kutu kino na mai ya miso.

29 Mpe esalemaki ete akendaki kokamata mwasi mokonzi na loboko, ete mbele akoka kotelemisa ye uta na mabele; mpe sasaipi lokola asimlaki loboko na ye atelemeki na makolo na ye, mpe agangaki na mongongo makasi, kolobaka: O Yesu mopambolami, oyo abikisi ngai uta na “lifelo ya nsomo! O Nzambe mopambolami, zala na ^bboboto likolo ya bato oyo!

30 Mpe elobaki ye makambo oyo, abetaki maboko na ye, lokola atondaki na bosepeli, kolobaka maloba mingi oyo masosolamaki te; mpe esalaki ye oyo, akamataki mokonzi, Lamoni, na loboko, mpe tala atelemeki na makolo na ye.

31 Mpe ye, sasaipi, ntango amonaki boweli boye ezalaki na kati ya bato na ye, abelemaki

23a Mos. 28:7;
Alma 17:35.

b MOMA Botie motema.

25a Alma 18:2–5.
28a Alma 19:16.

29a 1 Nef. 14:3.

b MOMA Atonda na
boboto, Boboto.

mpe abandaki kopamela bango, mpe koteya bango “maloba oyo ayokaki uta na monoko ya Amona; mpe lokola mingi bayokaki maloba na ye bandimaki, mpe babongwanaki epayi ya Nkolo.

32 Kasi mingi na kati na bango balingaki te koyoka maloba na ye; boye bakendaki nzela na bango.

33 Mpe esalemaki ete ntango Amona alamukaki asalisaki lisusu bango, mpe basali ya Lamoni nyonso basalaki mpe lokola; mpe nyonso basakolaki epayi ya bato se likambo moko wana kaka—ete mitema na bango “mibongwanaki; mpe bazalaki lisusu te na mposa ya kosala ^bmabe.

34 Mpe tala, mingi bayebisaki epayi ya bato ete bamonaki “banjelu mpe basololaki elongo na bango; mpe boye balobelaki bango makambo etali Nzambe, mpe etali bosembo na ye.

35 Mpe esalemaki ete ezalaki na mingi baoyo bandimaki maloba na bango; mpe mingi lokola bandimaki “babatisamaki; mpe bakomaki boko bato ya sembo, mpe batiaki eklezia na kati na bango.

36 Mpe boye mosala ya Nkolo ebandaki na kati ya Balamani; boye Nkolo abandaki kosopa Molimo na ye likolo na bango;

mpe tomoni ete loboko na ye etandolamaki na “bato nyonso oyo bakoyambola mpe bakondima na nkombo na ye.

MOKAPO 20

Nkolo atindi Amona na Midoni mpo na kokangola bandeko na ye bandimi baoyo bakangamaki na boloko—Amona mpe Lamoni bakutani na tata ya Lamoni, oyo azali mokonzi likolo ya mboka mobimba—Amona asengisi mokonzi oyo azalaki mobange andima kotika bandeko na ye. Penepene na mobu 90 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete etiaki bango eklezia moko na mboka wana, mokonzi Lamoni azalaki na mposa ete Amona akende elongo na ye na mboka ya Nefi, ete akoka kolakisa ye epayi ya tata na ye.

2 Mpe mongongo ya Nkolo eyaki na Amona, kolobaka: Okomata te na mboka ya Nefi, mpo tala, mokonzi akoluka bomoi na yo; kasi osengeli koke nde na mboka ya Midoni; mpo tala, ndeko na yo Alona, mpe lisusu Muloki mpe Ama bazali na boloko.

3 Sikawa esalemaki ete eyokaki Amona makambo oyo, alobaki epayi ya Lamoni: tala, ndeko na ngai ya mobali mpe bandeko na ngai bandimi bazali na boloko

31a Alma 18:36–39.
33a MOMA Abotami lisusu, Abotami na Nzambe.

b Mos. 5:2;
Alma 13:12.
34a MOMA Banjelu.
35a MOMA Kobatisa,

Libatisi.
36a 2 Nef. 26:33;
Alma 5:33.

na Midoni, mpe nakeyi ete nakoka kokangola bango.

4 Sikawa Lamoni alobaki epayi na Amona: Nayebi, na ^abokasi ya Nkolo okoki kosala makambo nyonso. Kasi tala, nakokende elongo na yo na mboka ya Midoni; mpo mokonzi na mboka ya Midoni, oyo kani nkombo ezali Atiomino, azali moninga na ngai; boye nakokende na mboka ya Midoni, ete nabondela mokonzi ya mboka, mpe akobimisa bandeko na yo uta na ^bboloko. Sikawa Lamoni alobaki epayi na ye: Nani alobeli yo ete bandeko na yo bazali na boloko?

5 Mpe Amona alobaki epayi na ye: Moto moko ayebisaki ngai te, longola se soki ezali Nzambe; mpe alobaki epayi na ngai—Kende kokangola bandeko na yo bandimi, mpo bazali na boloko na mboka ya Midoni.

6 Sikawa eyokaki Lamoni oyo asalaki ete basali na ye babongisa ^abampunda mpe makalo na ye.

7 Mpe alobaki epayi ya Amona: Yaka, nakokende elongo na yo na mboka ya Midoni, mpe kuna nakosamba na mokonzi ete abimisa bandeko na yo uta na boloko.

8 Mpe esalemaki ete lokola Amona mpe Lamoni bazalaki na mobembo kuna, bakutanaki na tata ya Lamoni, oyo azalaki mokonzi ^alikolo ya mboka mobimba.

9 Mpe tala, tata ya Lamoni

alobaki epayi na ye: Mpo na nini oyaki te na ^alipati na mokolo monene mona ntango nasalaki lipati mpo na bana mibali na ngai, mpe mpo na bato na ngai?

10 Mpe alobaki lisusu: Wapi ozali kokende elongo na Monefi oyo, oyo azali moko ya bana ya ^amobuki lokuta?

11 Mpe esalemaki ete Lamoni azongelaki koyebisa epayi na ye wapi azalaki kokendeke, mpo abangaki kotumola ye.

12 Mpe lisusu ayebisaki ye ntina nyonso ya bowumeli na ye na bokonzi na ye moko, ete akendaki te na lipati oyo tata na ye alengelaki.

13 Mpe sikawa ntango Lamoni azongelaki koyebisa epayi na ye makambo oyo nyonso, tala, na bokamwi na ye, tata na ye asilikaki na ye, mpe alobaki: Lamoni, ozali kokende kokangola Banefi baye, baoyo bazali bana mibali ya mobuki lokuta. Tala, ayongolaki batata na biso; mpe sikawa bana na ye lisusu bayei na kati na biso ete bakoka, na mayele mabe na bango mpe bokosi na bango, kobuba biso, ete bango mpe lokola bakoka koyongola bozwi na biso.

14 Sikawa tata ya Lamoni atindaki ye ete aboma Amona na mompanga. Mpe atindaki ye lisusu ete akende te na mboka ya Midoni, kasi azonga elongo na ye na mboka ya ^aYisamaele.

20 4a Alma 26:12.
b Alma 20:28–30.
6a Alma 18:9–10.

8a Alma 22:1.
9a Alma 18:9.
10a Mos. 10:12–17.

14a Alma 17:19.

15 Kasi Lamoni alobaki epayi na ye: Nakoboma Amona te, mpe nakozonga te na mboka ya Yisamaele, kasi nakokende na mboka ya Midoni ete nakoka kotika bandeko ya Amona, mpo nayebi ete bazali bato bayengebene mpe baprofeta basantu ya Nzambe ya solo.

16 Sikawa eyokaki tata na ye maloba oyo, asilikaki na ye, mpe abandaki mompanga na ye ete akoka kobamba ye na mabele.

17 Kasi Amona atelemaki mpe alobaki epayi na ye: Tala, okoboma mwana mobali na yo te; nzokande, “elingaki kozala malamungu mingi ete ye akweya na esika na yo, mpo tala, asili ^bkoyambola masumu na ye; kasi soki okwei na ntango oyo, na nkanda na yo, molimo na yo ekoki kobikisama te.

18 Mpe lisusu, elongobani ete otika; mpo soki “obomi mwana mobali na yo, oyo azali moto azangi elindo, makila na ye makoganga uta na nse na Nkolo Nzambe na ye, mpo bobekoli ekoya likolo na yo; mpe mbele okobungisa ^bmolimo na yo.

19 Sikawa elobaki Amona maloba oyo epayi na ye, ayanolaki, kolobaka: Ngai nayebi ete soki nabomi mwana mobali na ngai, ete nakotangisa makila mazangi ekweyeli; mpo ozali moto oyo alukaki kobebisa ye.

20 Mpe asembolaki loboko na ye mpo na koboma Amona. Kasi

Amona atelemelaki mabete na ye, mpe lisusu atutaki loboko na ye mpo ete akoka kosalela yango te.

21 Sikawa emonaki mokonzi ete Amona akokaki koboma ye, abandaki kosamba na Amona ete abikisa bomoi na ye.

22 Kasi Amona atombolaki mompanga na ye, mpe alobaki epayi na ye: Tala, nakobeta yo longola se soki opesi nzela epayi na ngai ete bandeko na ngai babimisama uta na boloko.

23 Sikawa mokonzi, lokola azalaki kobanga ete abungisa bomoi na ye, alobaki: Soki okobikisa ngai nakopesa epayi na yo nyonso oyo okosenga, kutu kino na ndambo ya bokonzi na ngai.

24 Sikawa ntango Amona amonaki ete asalaki likolo ya mokonzi na mobange engebene na mposa na ye, alobaki epayi na ye: Soki opesi nzela ete bandeko na ngai babimisama uta na boloko, mpe lisusu ete Lamoni akoka kotikalala kaka na bokonzi na ye, mpe ete ozala na nkanda na ye te, kasi otika ete akoka kosala engebene na mposa ya ye moko mpo na “eloko nyonso oyo akanisi, nde nakobikisa yo; soki te nakobeta yo na mabele.

25 Sikawa elobaka Amona maloba oyo, mokonzi abandaki kosepela na ntina ya bomoi na ye.

26 Mpe ntango amonaki ete Amona azalaki te na mposa ya koboma ye, mpe ntango amonaki

17a Alma 48:23.
b Alma 19:12–13.

18a MOMA Bobomi.
b Mal&May 42:18.

24a Alma 21:21–22.

lisusu bolingo monene oyo azalaki na yango mpo na mwana mobali na ye Lamoni, akamwaki mingi koleka, mpe alobaki: Mpo oyo ezali nyonso oyo ozali na yango mposa, ete nabimisa bandeko na yo bandimi, mpe nandima ete mwana mobali na ngai Lamoni atikala kaka na bokonzi na ye, tala, nakopesa nzela epayi na yo ete mwana mobali na ngai akoka kotikala kaka na bokonzi na ye uta na ntango oyo mpe libela; mpe nakoyangela ye lisusu te—

27 Mpe nakopesa nzela epayi na yo ete bandeko na yo bandimi bakoka kobimisama uta na boloko, mpe yo mpe bandeko na yo bandimi bokoka koya epayi na ngai, na bokonzi na ngai; mpo nakozala na mposa monene ya komona yo. Mpo mokonzi akamwaki mingi na maloba oyo alobaki, mpe lisusu na maloba oyo elobamaki na mwana mobali na ye Lamoni, boye azalaki na “mposa ya koyekola yango.

28 Mpe esalemaki ete Amona mpe Lamoni bakobaki mobe-mbo na bango na mboka ya Midoni. Mpe Lamoni asungamaki na miso ya mokonzi ya mboka; boye bandeko bandimi ya Amona bamemamaki libanda uta na boloko.

29 Mpe ntango Amona akutanaki na bango azalaki na mawa mingi koleka, mpo tala bazalaki bolumbu, mpe mposo na

bango epalolamaki mingi mpenza na ntina ya kozalaka ya kokangama na singa singa makasi. Mpe lisusu bayokaki mpasi ya nzala, mposa ya mai, mpe ndenge nyonso ya mitungisi; nzokande bazalaki na “bompikiliki na bampasi na bango nyonso.

30 Mpe, lokola esalemaki, ezalaki nsuka na bango ya kokweya na maboko ya bato ya motema makasi mingi koleka mpe ya matoyi mangongi mingi koleka; boye balingaki te koyoka maloba na bango, mpe babenganaki bango libanda, mpe babetaki bango, mpe babimisaki bango uta ndako na ndako, mpe uta esika na esika, kutu kino bakomaki na mboka ya Midoni; mpe kuna bakamatamaki mpe babwakamaki na boloko, mpe bakangamaki na “singa makasi, mpe babombamaki na boloko mpo na mikolo mingi, mpe bakangolamaki na Lamoni mpe Amona.

Lisoloko moko ya mateya ya Alona, mpe Muloki, mpe bandeko na bango bandimi, epayi ya Balamani.

Ezali na mikapo 21 kino na nsuka ya mokapo 25.

MOKAPO 21

Alona ateyi Baamaleki oyo etali Klisto mpe Bomikabi na Ye—Alona

27a MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

29a Alma 17:11.
30a Alma 26:29.

mpe bandeko na ye babwakami na boloko na Midoni—Nsimu ya bokangoli na bango, bateyi na basinagoga mpe basali babongwami mingi—Lamoni apesi bonsomi ya eyamba na bato ya mboka ya Yisamaele. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

Sikawa ntango Amona mpe bandeko na ye “bakabwanaki na ndelo ya mboka ya Balamani, tala Alona akendaki mobembo na ye na mboka oyo Balamani babiangaki Yelusaleme, kobiangaka yango na lolenge ya mboka ya mbotama ya batata na bango; mpe ezalaki mosika kuna ya kokangana na ndelo ya Mormon.

2 Sikawa Balamani mpe Baamaleki mpe bato ya “Amuloni batongaki engumba moko monene, oyo ebiangamaki Yelusaleme.

3 Sikawa Balamani na bango moko bazalaki mpenza mitema makasi, kasi Baamaleki mpe Baamuloni bazalaki lisusu mitema makasi mingi koleka; boye basalaki ete Balamani bayeisa mitema na bango makasi, ete bayika bokasi na nkuna mpe bonsomo na bango.

4 Mpe esalemaki ete Alona ayaki na engumba ya Yelusaleme, mpe abandaki koteya Baamaleki. Mpe abandaki koteya bango na basinagoga na bango, mpo batongaki basinagoga na

bango engebene na “molongo ya Banewolo; mpo mingi ya Baamaleki mpe Baamuloni bazalaki na molongo ya Banewolo.

5 Boye, lokola Alona ayingelaki kati na moko ya basinagoga na bango mpo na koteya bato, mpe lokola azalaki kolobelaka bango, tala Moamaleki moko atelemaki mpe abandaki kowela na ye, kolobaka: Nini ezali oyo ozali kotatola? Emonaki yo “anjelu? Mpo na nini banjelu bamonani epayi na biso te? Tala bato oyo ezali bango bato malamumu lokola bato na yo te?

6 Olobi lisusu, longola se soki toyamboli tokowa. Lolenge kani eyebi yo makanisi mpe mokano ya mitema na biso? Lolenge kani eyebi yo ete tozali na ntina ya koyambola? Lolenge kani eyebi yo ete tozali boko bato ya sembo te? Tala, totongi bandako esantu, mpe toanganaka esika moko mpo na kokumbamela Nzambe. Tondimi ete Nzambe akobikisa bato nyonso.

7 Sikawa Alona alobaki epayi na ye: Endimi yo ete Mwana ya Nzambe akoya mpo na kosikola bato uta na masumu na bango?

8 Mpe moto yango alobaki epayi na ye: Tondimi ete oyebi likambo ya lolenge oyo te. Tondimi mimesano oyo ya liboma te. Tondimi ete oyebi “makambo ekoya te, mpe tondimi ete batata na yo mpe lisusu ete batata na biso bayebaki mpo na oyo etali

21 1a Alma 17:13, 17.
2a Mos. 24:1;

Alma 25:4–9.
4a Alma 1:2–15.

5a Mos. 27:11–15.
8a Yako. 7:1–8.

makambo oyo balobaki, mpo na oyo esengeli koya te.

9 Sikawa Alona abandaki kofungolela bango makomi mpo na oyo etali boyei ya Klisto, mpe lisusu oyo etali bosekwi ya bakufi, mpe ete “bosikoli ekoki kozala te mpo na bato nyonso longola se soki ezali na nzela ya liwa mpe mpasi ya Klisto, mpe ^bbomikabi ya makila na ye.

10 Mpe esalemaki ete lokola abandaki kosembola makambo oyo epayi na bango basilikaki na ye, mpe babandaki koseka ye; mpe balingaki te koyoka maloba oyo alobaki.

11 Boye, emonaki ye ete balingaki koyoka maloba na ye te, abimaki libanda ya sinagoga na bango, mpe akomaki na mboka moke oyo ebiangamaki Ani-Ati, mpe kuna akutaki Muloki koteyaka liloba epayi na bango; mpe lisusu Ama mpe bandeko na ye. Mpe bawelaki na bato mingi mpo na oyo etali liloba.

12 Mpe esalemaki ete bamonaki ete bato balingaki koyeisa mitema na bango makasi, boye balongwaki mpe bakomaki na mboka ya Midoni. Mpe bateyaki liloba epayi ya bato mingi, mpe bato moke kaka bandimaki maloba oyo bateyaki.

13 Nzokande, Alona mpe yoko motango ya bandeko na ye bakamatamaki mpe babwakamaki kati na boloko, mpe ndambo ya bato batikali kati na bango

bakimaki uta na mboka ya Midoni epayi na mboka ya bikolo nzinganzinga mpembeni.

14 Mpe bango oyo babwakamaki kati na boloko “bayokaki mpasi ya makambo mingi, mpe bakangolamaki na loboko ya Lamoni mpe Amona, mpe baleisamaki mpe balatisamaki.

15 Mpe bakendaki lisusu kosakola liloba, mpe boye bakangolamaki mpo na mbala ya yambo uta na boloko; mpe boye bayokaki mpasi.

16 Mpe bakendaki bisika nyonso bakambamaki na “Molimo ya Nkolo, koteyaka liloba ya Nzambe na basinagoga nyonso ya Baamaleki, soki te na mangomba nyonso ya Balamani wapi bakokaki kondimama.

17 Mpe esalemaki ete Nkolo abandaki kopambola bango, na lolenge ete bamemaki mingi na boyebi ya bosolo; iyo, “bandimisaki mingi mpo na oyo etali masumu na bango, mpe mpo na oyo etali mimesano ya batata na bango, oyo ezalaki alima te.

18 Mpe esalemaki ete Amona mpe Lamoni bazongaki uta na mboka ya Midoni na mboka ya Yisamaele, oyo ezalaki mboka ya bosangoli libula na bango.

19 Mpe mokonzi Lamoni alingaki lisusu te kotika ete Amona asalela ye, to azala mosali na ye.

20 Kasi asalaki ete basinagoga etongama na mboka ya Yisamaele; mpe asalaki ete bato na ye,

9a Mos. 5:8; Alma 38:9.
b MOMA Bomikabi,

Komikaba.
14a Alma 20:29.

16a Alma 22:1.
17a Mal&May 18:44.

soki te bato oyo bazalaki na nse ya boyangeli na ye basanganaka elongo.

21 Mpe asepelaki na ntina na bango, mpe alakisaki bango makambo mingi. Mpe lisusu asakolaki epayi na bango ete bazalaki boko bato oyo bazalaki na nse na ye, mpe ete bazalaki bato nsomi, ete bazalaki bansomi uta na minyokoli ya mokonzi, tata na ye; mpo ete tata na ye apesaki nzela epayi na ye ete akoka koyangela likolo ya bato oyo bazalaki na mboka ya Yisamaele, mpe na mboka nyonso nzinganzinga mpembeni.

22 Mpe lisusu ayebisaki epayi na bango ete bakoka kozala na “lipanda ya kokumbamelaka Nkolo Nzambe na bango engebene na mposa na bango, na bisika nyonso bazalaki, soki bazalaki na mboka oyo ezalaki na nse ya boyangeli ya mokonzi Lamoni.

23 Mpe Amona ateyaki epayi ya bato ya mokonzi Lamoni; mpe esalemaki ete alakisaki bango makambo nyonso oyo etali makambo ya bosembo. Mpe alendisaki bango mokolo na mokolo, na molende nyonso; mpe bayokaki liloba na ye, mpe bazalaki na mpila mpo na kobombaka mitindo ya Nzambe.

MOKAPO 22

Alona ateyi tata ya Lamoni na ntina ya Bokeli, Bokwei ya Adama,

mpe mwango ya bosikoli na nzela ya Klisto—Mokonzi mpe baoyo ya ndako na ye nyonso babongwani—Bokaboli ya mboka kati na Banefi mpe Balamani elimbolami. Pene-pene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA, lokola Amona azalaki boye koteyaka ntango nyonso bato ya Lamoni, tokozongela lisolo ya Alona mpe bandeko na ye; mpo esilaki ye kolongwa uta na mboka ya Midoni “akambamaki na Molimo na mboka ya Nefi, kutu na ndako ya mokonzi oyo azalaki likolo ya mokili mobimba ^blongola se mboka ya Yisamaele; mpe azalaki tata ya Lamoni.

2 Mpe esalemaki ete akotaki epayi na ye kati na ndako monene ya mokonzi, elongo na bandeko na ye, mpe amigumbamaki liboso ya mokonzi, mpe alobaki epayi na ye: Tala, O mokonzi, tozali bandeko ya Amona, baoyo “okangolaki uta na boloko.

3 Mpe sikawa, O mokonzi, soki olingi kobatela bomoi na biso, tokozala basali na yo. Mpe mokonzi alobaki epayi na bango: Botelema, mpo nakotikela bino bomoi na bino, mpe nakolinga ete bozala basali na ngai te; kasi ngai nakokangama kaka ete bosalisa ngai; mpo nazalaki mwa moke na mobulu na mayele na ngai na ntina ya motema

22a Mal&May 134:1–4;
Bit. Bond. 1:11.

MOMA Lipanda.
22 1a Alma 21:16–17.

b Alma 21:21–22.
2a Alma 20:26.

ya bokabi monene ya maloba ya ndeko na bino Amona; mpe nazali na mposa ya koyeba ntina nini ayei te uta na Midoni elongo na bino.

4 Mpe Alona alobaki epayi ya mokonzi: Tala, Molimo ya Nkolo abiangi ye na nzela mosusu; ake ndaki na mboka ya Yisamaele, koteya bato ya Lamoni.

5 Sikawa mokonzi alobaki epayi na bango: Nini ezali oyo bolobi etali Molimo ya Nkolo? Tala, oyo ezali likambo oyo epesi ngai mobulu.

6 Mpe lisusu, nini ezali oyo Amona alobaki—“Soki oyamboli okobikisama, mpe soki oyamboli te, okobwakama mosika na moko ya nsuka?

7 Mpe Alona ayanolaki ye mpe alobaki epayi na ye: Ezali yo kondima ete ezali na Nzambe moko? Mpe mokonzi alobaki: Nayebi ete Baamaleki balobi ete ezali na Nzambe moko, mpe napesaki ndingisa epayi na bango ete batonga bandako esantu, ete bamisangisa elongo mpo na kokumbamela ye. Mpe soki sikawa olobi ezali na Nzambe moko, tala “nakondima.

8 Mpe sikawa ntango Alona ayokaki oyo, motema na ye ebandaki kosepela, mpe alobaki: Tala, solo lokola ozali na bomoi, O mokonzi, ezali na Nzambe moko.

9 Mpe mokonzi alobaki: Ezali Nzambe yango “Molimo Monene wana oyo abimisaki batata na biso uta na mboka ya Yelusaleme?

10 Mpe Alona alobaki epayi na ye: Iyo, azali Molimo Monene wana, mpe “akelaki biloko nyonso na lola mpe na mabele. Ezali yo kondima oyo?

11 Mpe alobaki: Iyo, nandimi ete Molimo Monene akelaki biloko nyonso, mpe nazali na mposa ete olobela ngai oyo etali makambo oyo nyonso, mpe “nakondima maloba na yo.

12 Mpe esalemaki ete emonaki Alona ete mokonzi alingaki kondima maloba na ye, abandaki uta na bokeli ya Adama, “kotangaka makomi epayi ya mokonzi—lolenge kani Nzambe akelaki moto na elilingi ya ye moko, mpe ete Nzambe apesaki ye mitindo, mpe na ntina ya bobuki mobeko, moto akweyaki.

13 Mpe Alona alimbolaki epayi na ye makomi uta na “bokeli ya Adama, kotalisaka mpe kolimbolaka bokwei ya moto liboso na ye, mpe ezaleli na bango ya mosuni mpe lisusu^bmwango ya bosikoli, oyo molengelamaki ‘uta na bokeli ya mokili, na nzela ya Klisto, mpo na nyonso oyo akondima na nkombona na ye.

14 Mpe uta moto “akweyaka

6a Alma 20:17–18.

7a Mal&May 46:13–14.

9a Alma 18:18–28.

10a MOMA Bokeli, Kokela.

11a MOMA Boyambi,

Kondima.

12a 1 Nef. 5:10–18;

Alma 37:9.

13a Gen. 1:26–28.

b MOMA Mwango

ya Bosikoli.

c 2 Nef. 9:18.

14a MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

akokaki ^bkozala na litomba ya eloko moko te na ye moko; kasi mpasi mpe liwa ya Klisto ezalaki ‘bomikabi mpo na masumu na bango, na nzela ya bondimi mpe boyamboli, mpe bongo na bongo; mpe ete akati singa ya liwa, ete ^dlilita ezala na elonga te, mpe ete esweli ya liwa emelama mpenza na elikya ya nkembo; mpe Alona alimbolaki makambo oyo epayi ya mokonzi.

15 Mpe esalemaki ete esilaki Alona kolimbola makambo oyo epayi na ye, mokonzi alobaki: “Nini nakosala mpo ete nakoka kozala na bomoi ya seko boye olobeli? Iyo, nini nakosala mpo ete nakoka ^bkobotama na Nzambe, ete molimo oyo ya nkuna epikolama uta na motema na ngai, mpe kozwa Molimo na ye, ete nakoka kotondisama na bosepeli, ete nakoka kobwakama te mosika na mokolo ya nsuka? Tala, elobaki ye, nakotika ‘nyonso nazali na yango, iyo, nakotika bokonzi na ngai, ete nakoka kozwa bosepeli mone boye.

16 Kasi Alona alobaki epayi na ye: Soki ^aozali na mposa ya likambo oyo, soki okogumbama liboso ya Nzambe, iyo, soki okoyambola masumu na yo nyonso, mpe okogumbama liboso ya Nzambe, mpe okobelela na nkombo na ye na bondimi,

kondimaka ete okozwa, nde okozwa ^belikya oyo ozali na yango mposa.

17 Mpe esalemaki ete elobaki Alona maloba oyo, mokonzi ^aagumbamaki na nse liboso ya Nkolo, likolo ya mabolongo na ye; iyo, amilalisaki likolo ya mabele, mpe ^balelaki makasi, kolobaka:

18 O Nzambe, Alona ayebisi ngai ete Nzambe ezali; mpe soki Nzambe azali, mpe soki ozali Nzambe, ndima oyebama epayi na ngai, mpe nakotika masumu na ngai nyonso mpo na koyeba yo, mpe ete nakoka kotelemisama na bakufi, mpe nabikisama na mokolo ya nsuka. Mpe sikawa elobaki mokonzi maloba oyo, abetamaki lokola soki akufaki.

19 Mpe esalemaki ete basali na ye bakimaki mpe balobelaki mwasi mokonzi nyonso oyo makomaki epayi ya mokonzi. Mpe ayaki epayi ya mokonzi; mpe ntango amonaki ye alalaki lokola soki akufaki, mpe lisusu Alona mpe bandeko na ye batelemi mpembeni lokola soki bazalaki ntina ya bokwei na ye, asilikaki na bango, mpe atindaki ete basali na ye, soki te basali ya mokonzi, bakamata bango mpe baboma bango.

20 Sikawa basali bamonaki ntina ya bokwei ya mokonzi,

14b 2 Nef. 25:23;
Alma 42:10–25.
c Alma 34:8–16.
MOMA Bomikabi,
Komikaba.

d Yis. 25:8; 1 Kol. 15:55.
15a Mis. 2:37.
b Alma 5:14, 49.
c Mat. 13:44–46;
19:16–22.

16a MOMA Bobongwami,
Mobongwami.
b Etel. 12:4.
17a Mal&May 5:24.
b MOMA Losambo.

boye bamekaki te kotia maboko na bango likolo ya Alona mpe bandeko na ye; mpe basambaki elongo na mwasi mokonzi kolobaka: Ntina nini etindi yo ete toboma bato oyo, ntango tala moko kati na bango azali “makasi mingi koleka biso Nyonso? Boye tokokweya liboso na bango.

21 Sikawa emonaki mwasi mokonzi bobangi ya basali abandaki mpe lokola kobanga mpenza, mbele mabe makweyela ye. Mpe atindaki basali na ye bakende kobianga bato, ete bakoka koboma Alona mpe bandeko na ye.

22 Sikawa ntango Alona amonaki mokano ya mwasi mokonzi, ye, koyebaka lisusu ete mitema ya bato ezali makasi, abangaki mbele ebele ya bato basangana elongo, mpe ezala boweli mpe mbilinga-mbilinga na kati na bango; boye asembolaki loboko na ye mpe atelemisaki mokonzi uta na mabele, mpe alobaki epayi na ye: Telema. Mpe ye atelemaki na makolo na ye, kozwaka bokasi na ye.

23 Sikawa oyo esalemaki na miso ya mwasi mokonzi mpe mingi ya basali. Mpe ntango bamonaki yango bakamwaki mingi, mpe babandaki kobanga. Mpe mokonzi atelemaki liboso, mpe abandaki “kosalela bango. Mpe asalelaki Nzambe mpo na

bango, na lolenge ete baoyo ya ndako na ye mobimba ^bbabongwanaki mpo na Nkolo.

24 Sikawa ebele ya bato basanganaki esika moko na ntina ya motindo ya mwasi mokonzi, mpe koyima-yima monene ebandaki na kati na bango na ntina ya Alona mpe bandeko na ye.

25 Kasi mokonzi atelemaki liboso na kati na bango mpe ateyaki bango. Mpe bazwaki kimia epayi ya Alona mpe bango oyo bazalaki elongo na ye.

26 Mpe esalemaki ete ntango mokonzi amonaki ete bato bazwaki kimia, asalaki ete Alona mpe bandeko na ye batelema liboso na katikati ya ebele ya bato, mpe ete bateya bango liloba.

27 Mpe esalemaki ete mokonzi atindaki ^abosakoli epayi nyonso na mboka mobimba, na kati ya bato na ye nyonso oyo bazalaki na mboka na ye, oyo bazalaki na bituka nyonso nzinganzinga mpembeni, oyo ezalaki na ndelo kutu ya mbu, na esti mpe na westi, mpe oyo bikabwanaki uta na mboka ya ^bZalayemila penepene na esobe ya moke mpe ya molai, oyo ebendanaki uta na mbu ya esti kutu kino na mbu ya westi, mpe nzinganzinga mpembeni na ndelo ya libongo ya mbu, mpe na ndelo ya esobe oyo ezalaki na nordi ya mboka ya Zalayemila, na nzela ya ndelo ya Mati, penepene na moto ya ebale

20a Alma 18:1–3.

23a MOMA Kosalela Nzambe;

Koteya to kolakisa, Molakisi.

^b MOMA Bobongwami,

Mobongwami.

27a Alma 23:1–4.

^b Omin. 1:13–17.

ya Sidoni, kobendanaka uta na esti kino na westi—na boye nde Balamani mpe Banefi bakabwanaki.

28 Sikawa, ndambo eleki “goi-goi ya Balamani bazalaki na esobe, mpe bafandaki na biema; mpe bapanzanaki kati na esobe na westi, na mboka ya Nefi; iyo, mpe na westi ya mboka ya Zalayemila, na ndelo penepene na libongo ya mbu, mpe na westi ya mboka ya Nefi, na esika ya bosangoli libula ya yambo ya batata na bango, mpe boye kolandaka ndelo ya libongo ya mbu.

29 Mpe lisusu ezalaki na Balamani mingi na esti ya libongo ya mbu, wapi Banefi babenganaki bango. Mpe boye Banefi bazalaki penepene na kozingama na Balamani; nzokande Banefi bakamataki ndambo nyonso ya nordi ya mboka oyo ezalaki na ndelo ya esobe, na moto ya ebale Sidoni, uta na esti kino na westi, nzingananga mpembeni na mpanzi ya esobe; na nordi, kutu kino bakomaki na mboka babiangaki “Beboo.

30 Mpe ezalaki na ndelo likolo ya mboka oyo babiangaki “Libebi, mpo nango ezalaki mosika mpenza epayi na nordi ete eyaki kati na mboka oyo ezalaka na bato mpe babebisamaki, bayo kani ^bmikuwa tolobelaki, oyo ebombolamaki na bato ya Zalayemila, mpo ezalaki esika

ya ‘bokomi na bango ya yambo na mboka.

31 Mpe bayaki uta kuna likolo kati na sudi ya esobe. Boye mboka epayi na nordi ebiangamaki “Libebi, mpe mboka epayi na sudi ebiangamaki Beboo, mpo ezalaki esobe oyo etondi na banyama ya zamba ya ndenge na ndenge, ndambo moko na yango eyaki uta na mboka ya epayi na nordi mpo na bilei.

32 Mpe sikawa, mpo na Monefi ezalaki bobele “mobembo ya ntaka ya mokolo moko na ndambo, na nzela alima mpo na kokatisa uta Beboo mpe na mboka Libebi, uta na esti kino na mbu ya westi; mpe boye mboka ya Nefi mpe mboka ya Zalayemila ezalaki penepene na kozingama na mai, mpe ezalaki na mwa ^bnkingo ya mabele kati na mboka oyo ezalaki epayi na nordi mpe mboka oyo ezalaki epayi na sudi.

33 Mpe esalemaki ete Banefi bafandaki na mboka Beboo, kutu uta na esti kino na mbu ya westi, mpe boye Banefi na bwania na bango, na bakengeli na bango mpe mampinga na bango, bazingaki Balamani na sudi, ete na yango bazala lisusu te na bozwi na nordi, ete bakoka te koyangela mboka uta na nordi.

34 Boye Balamani bakokaki kozala lisusu te na bozwi bobele na mboka ya Nefi, mpe na

28a 2 Nef. 5:22–25.

29a Alma 52:9; 63:5.

30a Alma 50:34;

Morm. 4:1–3.

^b Mos. 8:7–12; 28:11–19.

^c Elam. 6:10.

31a Elam. 3:5–6.

32a Elam. 4:7.

^b Alma 50:34.

esobe nzinganzinga mpembeni. Sikawa oyo ezalaki bwania epayi ya Banefi—lokola Balamani bazalaki banguna na bango, balingaki te koyoka mpasi ya mitungisi uta epayi na epayi, mpe lisusu ete bazala na mboka epayi wapi bakokaki kokima, engebene na mposa na bango.

35 Mpe sikawa ngai, esili ngai koloba oyo, nazongi lisusu na lisolo ya Amona mpe Alona, Omina mpe Imini, mpe bandeko na bango bandimi.

MOKAPO 23

Bonsomi ya eyamba bosakolami—Balamani baoyo bazali na mboka mpe bingumba sambo babongwani—Bamibiangi Anti-nefiheli mpe bazwi bonsomi uta na bolakeli mabe. Baamaleki mpe Bamuloni baboyi bosolo. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, sikawa esalemaki ete, mokonzi na Balamani atindaki “bosakoli na kati ya bato na ye nyonso, ete batia maboko na bango te likolo ya Amona, Alona, Omina, Imini, soki te likolo ya bandeko na bango oyo bakokende koteyaka liloba ya Nzambe, na esika nyonso wapi bakozala, na ndambo nyonso ya mboka na bango.

2 Iyo, atindaki mobeko na kati na bango, ete batia maboko na bango te likolo na bango mpo na kokanga bango, to kobwaka

bango kati na boloko; mpe babwaka nsoi likolo na bango te, to kobeta bango te, to kobwaka bango libanda ya basinagoga na bango te, to kofiakola bango fimbo te; to kobamba bango mabanga te, kasi bazwa nzela polele na bandako na bango, mpe lisusu na batempelo na bango, mpe na bandako esantu na bango.

3 Mpe boye bakokaki kokende mpe koteya liloba engebene na mposa na bango, mpo mokonzi abongwanaki epayi ya Nkolo, mpe baye ya ndako na ye mobimba; boye atindaki bosakoli na ye epayi nyonso na mboka epayi ya bato na ye, ete liloba ya Nzambe ekangama te, kasi ete ekende epayi nyonso na mboka mobimba, ete bato na ye bakoka kondimisama mpo na oyo etali “mimesano ya nkuna ya batata na bango, mpe ete bakoka kondimisama ete bango bazalaki nyonso bandeko, mpe ete base-ngelaki koboma te, to kopunza te, to koyiba te, to kosala ekobo te, to kosala nkuna ya lolenge moko te.

4 Mpe sikawa esalemaki ete etindaki mokonzi bosakoli na ye, ete Alona mpe bandeko na ye bakendaki uta engumba na engumba, mpe uta ndako moko ya bokumbameli na mosusu, kotika Baeklezia, mpe kobulisaka banganganzambe mpe bateyi epayi nyonso na mboka na kati ya Balamani, mpo na koteya

mpe kolakisa liloba ya Nzambe na kati na bango; mpe boye bandaki kozala na elonga monene.

5 Mpe nkoto na nkoto bamemamaki na boyebi ya Nkolo, iyo, nkoto na nkoto bamemamaki kondima ^amimesano ya Banefi; mpe bateyamaki ^bmasolo ya makomi mpe masakoli oyo ekitanisamaki kutu kino na ntango oyo.

6 Mpe solo lokola Nkolo azali na bomoi, solo mpenza lokola mingi bandimaki, soki te mingi lokola bamemamaki na boyebi ya bosolo, na nzela ya mateya ya Amona mpe bandeko na ye, engebene na molimo ya emoniselu mpe ya masakoli, mpe nguya ya Nzambe kosalaka makamwisi na bango—iyo, nalobi epayi na bino, lokola Nkolo azali na bomoi, lokola mingi ya Balamani bandimaki na mateya na bango, mpe ^ababongwanaki epayi ya Nkolo, ^bbakweyaki na bope ngwi mokolo moko te.

7 Mpo bakomaki bato ya sembo; batiaki na nse bibundeli ya botomboki na bango, ete babundaki lisusu na Nzambe te, mpe na moko ya bandeko na bango mpe te.

8 Sikawa, oyo ezali ^abango oyo babongwanaki epayi ya Nkolo:

9 Bato ya Balamani baoyo bazalaki na mboka ya Yisamaele;

10 Mpe lisusu ya bato ya Balamani baoyo bazalaki na mboka ya Midoni;

11 Mpe lisusu ya bato ya Balamani baoyo bazalaki na engumba ya Nefi;

12 Mpe lisusu ya bato ya Balamani baoyo bazalaki na mboka ya ^aSilomi, mpe baoyo bazalaki na mboka ya Semiloni, mpe na engumba ya Lemuele, mpe na engumba ya Siminilomi.

13 Mpe oyo ezali nkombo ya bingumba ya Balamani baoyo ^ababongwanaki epayi ya Nkolo; mpe oyo ezali baoyo batiaki na nse bibundeli ya botomboki na bango, iyo, bibundeli na bango nyonso ya etumba; mpe bazalaki nyonso Balamani.

14 Mpe Baamaleki ^ababongwanaki te, longola se moko, mpe moko te ya ^bBaamuloni; kasi bayeisaki mitema na bango makasi, mpe lisusu mitema ya Balamani na ndambo wana ya mboka esika wapi nyonso bandaki, iyo, mpe bamboka na bango nyonso ya mike mpe bingumba na bango nyonso.

15 Boye, topesi nkombo ya bingumba nyonso ya Balamani na oyo wapi bayambolaki mpe bayaki na boyebi ya bosolo, mpe babongwanaki.

16 Mpe sikawa esalemaki ete mokonzi mpe baoyo babongwanaki bazalaki na mposa ete

5a Alma 37:19.

b Alma 63:12.

MOMA Makomi.

6a MOMA Bobongwami,

Mobongwami.

b Alma 27:27.

8a Alma 26:3, 31.

12a Mos. 22:8, 11.

13a Alma 53:10.

14a Alma 24:29.

b Mos. 23:31–39.

bakoka kozala na nkombo yoko, ete na yango bakoka kokesenisama na bandeko na bango; boye mokonzi atunanaki elongo na Alona mpe mingi ya banganganzambe, mpo na oyo etali nkombonyo bakokamata likolo na bango, mpo ete bakoka kokesenisama.

17 Mpe esalemaki ete babiangaki nkombo na bango “Anti-nefi-lehi; mpe babiangamaki na nkombonyo mpe babiangamaki Balamani lisusu te.

18 Mpe babandaki kozala mpenza bato balinga mosala; iyo, mpe bazalaki baninga na Banefi, boye, bafungolaki mikangano ya kozala baninga na bango, mpe “bolakeli mabe ya Nzambe elandaki bango lisusu te.

MOKAPO 24

Balamani bayei kobunda na bato ya Nzambe—Bato ya Anti-nefi-lehi basepeli na Klisto mpe babimelami na banjelu—Baponi koyoka mpasi ya liwa na esika ya komibatela—Balamani mingi babongwani. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete Baamaleki mpe Baamuloni mpe Balamani baoyo bazalaki na mboka ya Amuloni, mpe lisusu na mboka ya Helama, mpe baoyo bazalaki na mboka ya “Yelusaleme, mpe mpo na kosukisa, na mboka

nyonso nzinganizinga mpe-mbeni, baoyo babongwanaki te mpe bakamataki te likolo na bango nkombonyo ya ^bAnti-nefi-lehi, balamusamaki nkanda na Baamaleki mpe na Baamuloni mpo na kobundisa bandeko na bango.

2 Mpe boyini na bango ekomaki ya nsomo mpenza epayi ya bandeko na bango, kutu na lolenge ete babandaki kotomboka na mokonzi na bango, na lolenge ete balingaki te ete azala mokonzi na bango; boye, bakamataki manduki mpo na kobundisa bato ya Anti-nefi-lehi.

3 Sikawa mokonzi apesaki bokonzi likolo ya mwana mobali na ye, mpe abiangaki nkombonyo na ye Anti-nefi-lehi.

4 Mpe mokonzi akufaki na mobu mona kaka oyo Balamani babandaki komilengela mpo na etumba na bato ya Nzambe.

5 Sikawa ntango Amona mpe bandeko na ye mpe bango nyonso oyo balandaki ye bamonaki bolengeli ya Balamani mpo na kobebisa bandeko na bango, bayaki liboso na mboka ya Midiana, mpe kuna Amona akutanaki na bandeko na ye nyonso; mpe uta kuna bayaki na mboka ya Yisamaele ete bakoka kosala “likita elongo na Lamoni mpe lisusu elongo na ndeko na ye Anti-nefi-lehi, nini basengeli kosala mpo na komibatela na Balamani.

17a MOMA Anti-nefi-lehi.

18a 1 Nef. 2:23;

2 Nef. 30:5–6;

3 Nef. 2:14–16.

24 1a Alma 21:1.

b Alma 25:1, 13.

5a Alma 27:4–13.

6 Sikawa ezalaki na moto moko te na kati ya bato oyo babongwana naki epayi ya Nkolo oyo alingaki kokamata manduki mpo na kobundisa bandeko na bango; te, balingaki te kutu komilengela mpo na etumba; iyo, mpe lisusu mokonzi na bango atindaki bango ete basala yango te.

7 Sikawa, oyo ezali maloba oyo alobelaki bato mpo na oyo etali likambo yango: Natondi Nzambe na ngai, bato balingami na ngai ete Nzambe monene na biso atindaki na bolamu bandeko na biso baye, Banefi, epayi na biso mpo na koteya epayi na biso, mpe mpo na kondimisa biso “mimesano ya nkuna ya batata na biso.

8 Mpe tala, natondi Nzambe monene na ngai ete apesi biso ndambo ya Molimo na ye mpo na kolembisa mitema na biso, ete tofungolaki mikangano ya kozala baninga na bandeko na biso oyo, Banefi.

9 Mpe tala, natondi lisusu Nzambe na ngai, ete na kofungolaka mikangano ya kozala baninga oyo tondimisami na “masumu na biso, mpe na bobomi mingi boye tosalaki.

10 Mpe natondi lisusu Nzambe na ngai, iyo, Nzambe monene na ngai, ete apesi epayi na biso ete tokokaki koyambola na makambo oyo, mpe lisusu ete “alimbisi biso na masumu mingi wana na biso mpe bobomi boye

tosalaki, mpe alongoli ^belindo na mitema na biso, na nzela ya makoki ya Mwana na ye.

11 Mpe sikawa tala, bandeko na ngai, mpamba te ezalaki nyonso oyo tokokaki kosala, (lokola tozalaki baoyo babunga koleka na bato nyonso) mpo na koyambola na masumu na biso nyonso mpe bobomi mingi boye tosalaki, mpe kozya Nzambe “alongola yango uta na mitema na biso, mpo ezalaki nyonso tokokaki kosala mpo na koyambola na lolenge ya kokoka liboso ya Nzambe ete akoka kolongola mbindo na biso—

12 Sikawa, bandeko balingami na ngai ya malamumu mingi koleka, mpamba te Nzambe alongolaki mbindo na biso, mpe mipanga na biso ekomi kongenga, nde totia lisusu te mbindo na mipanga na biso na makila ya bandeko na biso.

13 Tala, nalobi epayi na bino, Te, tokanga mipanga na biso ete mitiama mbindo te na makila ya bandeko na biso; mpo mbele, soki totii lisusu mbindo na mipanga na biso ekoki “kosukwama mpembe na makila ya Mwana ya Nzambe monene na biso lisusu te, oyo ekosopama mpo na bomikabi ya masumu na biso.

14 Mpe Nzambe monene azali na boboto na biso, mpe asali ete makambo oyo eyebana epayi na biso ete tokoka kowa te; iyo, makambo oyo eyebana epayi na

7a Mos. 1:5.
9a Mal&May 18:44.

10a Dan. 9:9.
b MOMA Elindo.

11a Yis. 53:4–6.
13a Emon. 1:5.

biso kala wana, mpo alingi “milimo na biso lokola mpe alingi bana na biso; boye, na boboto na ye akobimela biso na banjelu na ye, ete ^bmwango ya lobiko mokoka koyebisama epayi na biso lokola mpe epayi na nkola ekoya nsima.

15 O, lolenge boni Nzambe na biso atonda na boboto! Mpe sikawa tala, lokola ezali mpenza mingi oyo tokokaki kosala mpo ete mbindo na biso elongwa uta na biso, mpe mipanga na biso ekomisami kongenga, tika tobomba myango mosika ete mibatelama kongenga, lokola litatoli epayi ya Nzambe na biso na mokolo ya nsuka, soki te na mokolo oyo tokomemama kotelema liboso na ye mpo na kosambisama, ete totiaki mbindo na mipanga na biso te na makila ya bandeko na biso uta akabelaki biso liloba na ye mpe akomisi biso bato ya peto na nzela na yango.

16 Mpe sikawa, bandeko na ngai bandimi, soki bandeko na biso baluki kobebisa biso, tala, tokobomba mosika mipanga na biso, iyo, kutu tokokunda myango na mozindo ya mabele, ete mikoka kobatelama na bongengi, lokola litatoli ete tosaleli yangna mokolo moko te, na mokolo ya nsuka; mpe soki bandeko na biso babebisi biso, tala,

“tokokende epayi ya Nzambe na biso mpe tokobikisama.

17 Mpe sikawa esalemaki ete etiaka mokonzi nsuka na maloba oyo, mpe esilaki bato nyonso kosangana esika moko, bakamataki mipanga na bango, mpe bibundeli nyonso oyo bazalaki kosalela mpo na kosopa makila ya bato, mpe ^abakundaki yango mpenza na mozindo ya mabele.

18 Mpe oyo basalaki, mpo ezalaki na miso na bango yoko litatoli epayi ya Nzambe, mpe lisusu epayi ya bato, ete ^abakosalela mokolo moko te bibundeli mpo na kosopa makila ya bato; mpe oyo basalaki, kolapaka mpe ^bkosalaka liyokani na Nzambe, ete na esika ya kosopa makila ya bandeko na bango ^cbakotika nde bomoi na bango moko; mpe na esika ya kobotola uta na ndeko moko bakopesa epayi na ye; mpe na esika ya kolekisa mikolo na bango na goigoi bakosala mpenza na maboko na bango.

19 Mpe boye tomoni ete, ntango Balamani bamemamaki na kondima mpe na koyeba bosolo, bazalaki ^angwi, mpe bandimaki kutu koyoka mpasi ya liwa na esika ya kosala lisumu; mpe boye tomoni ete bakundaki bibundeli na bango ya kimia, soki te bakundaki bibundeli na bango ya etumba, mpo na kimia.

20 Mpe esalemaki ete bandeko

14a MOMA Molimo—
Motuya ya milimo.
b MOMA Mwango
ya Bosikoli.

16a Alma 40:11–15.
17a Elam. 15:9.
18a Alma 53:11.
b MOMA Liyokani.

c MOMA Mbeka.
19a MOMA Bondimi.

na bango, Balamani, bamilengelaki mpo na etumba, mpe bayaki na mboka ya Nefi mpo na ntina ya kobebisa mokonzi, mpe ya kotia mosusu na esika na ye, mpe lisusu kobebisa bato ya Anti-nefi-lehi libanda ya mboka.

21 Sikawa ntango bato bamonaki ete bazalaki koya mpo na kobunda na bango babimaki mpo na kokutana na bango, mpe “bamilalisaki liboso na bango kino na mabele, mpe babandaki kobianga nkombo ya Nkolo; mpe boye bazalaki na ezalela oyo ntango Balamani babandaki kokweya likolo na bango, mpe babandaki koboma bango na mompanga.

22 Mpe boye lokola bakutanaki na bokasi te, babomaki nkoto yoko na mitano na bango; mpe toyebi ete bapambolami, mpo bakei kofanda na Nzambe na bango.

23 Sikawa ntango Balamani bamonaki ete bandeko na bango balingaki te kokima uta na mompanga, ezala kobaluka na loboko ya mobali soki na loboko ya mwasi mpe te, kasi bandimaki kolala na nse mpe “kowa, mpe basanzolaki Nzambe kutu na ntango mpenza ya bowei na nse ya mompanga—

24 Sikawa ntango Balamani bamonaki likambo oyo “batikaki koboma bango; mpe ezalaki na mingi baye ^bmitema na

bango mivimbanaki kati na bango mpo na baoyo ya bandeko na bango bakweyaki na nse ya mompanga, mpo bayambolaki uta na makambo oyo basalaki.

25 Mpe esalemaki ete babwakaki bibundeli na bango ya etumba na nse, mpe balingaki te kokamata yango lisusu, mpo baswamaki na mitema mpo na bobomi boye basalaki; mpe baktiki na nse kutu lokola bandeko na bango, kotalelaka boboto ya baoyo kani manduki na bango matombolamaki mpo na koboma bango.

26 Mpe esalemaki ete bato ya Nzambe basanganaki mokolo wana mingi koleka motanga oyo mobomamaki; mpe bango oyo babomamaki bazalaki sembo, boye tozali na ntina te ya kotia ntembe ete “babikisamaki.

27 Mpe ezalaki na moto moko ya nkuna te oyo babomaki na kati na bango; kasi ezalaki na mingi koleka nkoto yoko baoyo bamemamaki na boyebi ya bosolo; boye tomoni ete Nkolo asalaka na “banzela mingi mpo na lobiko ya bato na ye.

28 Sikawa motango monene na bango Balamani baoyo babomaki mingi mpenza ya bandeko na bango bazalaki Baamaleki mpe Baamuloni, motango monene na bango ezalaki na “molongo ya ^bBanewolo.

29 Sikawa, na kati ya baye

21a Alma 27:3.
23a Alma 26:32.
24a Alma 25:1.

^b MOMA Mawa.
26a Emon. 14:13.
27a Yis. 55:8–9;

Alma 37:6–7.
28a Alma 21:4.
^b Alma 1:15; 2:1, 20.

basanganaki na bato ya Nkolo, ezalaki na “moto moko te oyo azalaki Moamaleki to Moamuloni, to oyo azalaki ya molongo ya Newolo, kasi bazalaki nyonso biboto ya solo ya Lamani mpe Lemuele.

30 Mpe boye tokoki kososola polele, ete soki bato basili “kongengisama mbala moko na Molimo ya Nzambe, mpe kozwa ^bboyebi monene ya makambo etali bosembo, mpe nde nsima ^cbakwei mosika kati na masumu mpe bobuki mobeko, bakomaka mitema makasi koleka, mpe boye ezalela na bango ekomaka ^dmabe koleka nyonso lokola soki bayebaki makambo oyo ata mokoloko moko te.

MOKAPO 25

Etumba ya Balamani epanzani—Nkona ya banganganzambe ya Noa bakufi lokola Abinadi asokolaki—Balamani mingi babongwani mpe basangani na bato ya Anti-nefili—Bandimi Klisto mpe babateli mobeko ya Mose. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE tala, sikawa esalemaki ete Balamani wana basilikaki mingi koleka mpo babomaki bandeko na bango; boye balapaki ndai ya bobekoli likolo ya Banefi; mpe bamekaki lisusu te

koboma bato ya “Anti-nefili na ntango wana.

2 Kasi bakamataki mampinga na bango mpe bamataki kati na ndelo ya mboka ya Zalayemila, mpe bakweyaki likolo ya bato oyo bazalaki na mboka ya Amoniya mpe ^ababebisaki bango.

3 Mpe nsima na yango, bazalaki na bitumba mingi na Banefi, na oyo wapi babenganamaki mpe babomamaki.

4 Mpe na kati ya Balamani baoyo babomamaki ezalaki penepene na ^ankona nyonso ya Amuloni mpe bandeko na ye, baoyo bazalaki banganganzambe ya Noa, mpe babomamaki na maboko ya Banefi;

5 Mpe baoyo batikali, lokola bakimaki na esobe ya esti, mpe lokola babotolaki nguya mpe likoki likolo ya Balamani, basalaki ete mingi ya Balamani bakoka ^akowa na moto na ntina ya boyambi na bango—

6 Mpo mingi kati na ^abango, nsima ya koyoka mpasi ya kobungisa bato mingi mpe kozwa mitungisi mingi, babandaki kolamusama na bokundoli ya ^bmaloba oyo Alona mpe bandeko na ye bateyaki bango na mboka na bango; boye baoyo batikali babandaki kondima ^cmimesano ya batata na bango, mpe kondima Nkolo, mpe ete apesaki nguya monene epayi ya Banefi;

29a Alma 23:14.

30a Mat. 12:45.

b Ebe. 10:26;

Alma 47:36.

c 2 Nef. 31:14;

Alma 9:19.

MOMA Bopengwi.

d 2 Pet. 2:20–21.

25 1a MOMA Anti-nefili-lehi.

2a Alma 8:16; 16:9.

4a Mos. 23:35.

5a Mos. 17:15.

6a ELKOL Balamani.

b Alma 21:9.

c Alma 26:24.

mpe boye ezalaki na mingi kati na bango oyo babongwanaki na esobe.

7 Mpe esalemaki ete bayangeli bana oyo bazalaki montika ya bana ya “Amuloni basalaki ete bakoka kotiyama na ^bliwa, iyo, bango nyonso oyo bandimaki makambo oyo.

8 Sikawa liwa ya martiru oyo esalaki ete mingi ya bandeko na bango balamusama na nkanda; mpe boweli ebandaki kozala na esobe; mpe Balamani babandaki “kolanda bato ya nkona ya Amuloni mpe bandeko na ye mpe babandaki koboma bango; mpe bakimaki kati na esobe ya esti.

9 Mpe tala balandami na moko ya lelo na Balamani. Boye maloba ya Abinadi mamemamaki mpo na kosalema, oyo alobaki mpo na oyo etali nkona ya banganganzambe baoyo basalaki ete ayoka mpasi ya liwa na moto.

10 Mpo alobaki epayi na bango: Nini “bokosala epayi na ngai ekozala elilingi ya makambo ekoya.

11 Mpe sikawa Abinadi azalaki moto ya yambo oyo ayokaki mpasi ya “liwa na moto na ntina ya boyambi na ye na Nzambe; sikawa oyo ezali nini alingaki koloba, ete mingi bakoyoka mpasi ya liwa na moto, lokola ayokaki.

12 Mpe alobaki epayi ya banganganzambe ya Noa ete nkona

na bango ekosala ete mingi batiyama na liwa, na lolenge moko lokola ezalaki ye, mpe ete bakopanama libanda mpe bakobomama, lokola mpate oyo ezanga mobateli ebenganamaka mpe ebomamaka na banyama ya zamba; mpe sikawa tala, maloba oyo mamonanaki solo, mpo babenganamaki na Balamani, mpe balandamaki, mpe babetamaki.

13 Mpe esalemaki ete emonaki Balamani ete bakokaki te kologna Banefi bazongaki lisusu na mboka na bango moko; mpe mingi kati na bango bayaki kofanda na mboka ya Yisamaele mpe na mboka ya Nefi, mpe basanganaki na bato ya Nzambe, oyo bazalaki bato ya “Anti-nefi-lehi.

14 Mpe “bakundaki mpe lokola bibundeli na bango ya etumba, engebene na lolenge bandeko na bango basalaki, mpe babandaki kozala bato ya sembo; mpe batambolaki na banzela ya Nkolo, mpe batosaki kobatela mitindo na ye mpe meko na ye.

15 Iyo, mpe babatelaki mobeko ya Mose; mpo elongobanaki ete babatela mobeko ya Mose mpo na sikawa, mpo mokokisamaki mobimba te. Kasi ata “mobeko ya Mose, bazelaki boyei ya Klisto, mpo basosolaki ete mobeko ya Mose ezalaki ^belilingi ya boyei na ye, mpe bandimaki ete basengeli kobatela ‘misala oyo

7a Alma 21:3;
24:1, 28–30.

b MOMA Liwa ya
martiru, Martiru.

8a Mos. 17:18.

10a Mos. 13:10.

11a Mos. 17:13.

13a Alma 23:16–17.

14a Alma 24:15; 26:32.

15a Yako. 4:5;

Jar. 1:11.

MOMA Mobeko
ya Mose.

b Mos. 3:14–15; 16:14.

c Mos. 13:29–32.

wana ekokisamaki libanda kino na ntango oyo akobimisama epayi na bango.

16 Sikawa babanzaki ete “lo-biko ekoya na nzela ya ^bmobeko ya Mose te; kasi mobeko ya Mose esalisaki mpo na kopesa bokasi na bondimi na bango na Klisto; mpe boye basimbaki ‘eliky na nzela ya bondimi, mpo na lobiko ya seko, kotalelaka molimo ya masakoli, oyo alobelaki makambo oyo wana ekoya.

17 Mpe sikawa tala, Amona, mpe Alona, mpe Omina, mpe Imini, mpe bandeko na bango basepelaki mingi koleka mpenza, mpo na elonga oyo bazwaki na kati ya Balamani, komonaka ete Nkolo apesaki bango engebene na “sambo na bango, mpe alakisaka lisusu bosolo ya liloba na ye epayi na bango na likambo moko moko.

MOKAPO 26

Amona akembeli Nkolo—Basembo balendisami na Nkolo mpe bapesami boyebi—Na bondimi bato bakoki komema nkoto na nkoto ya bato na boyamboli—Nzambe azali na nguya nyonso mpe asosolaka makambo nyonso. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, oyo ezali maloba ya Amona na bandeko na ye, oyo

malobi boye: Bandeko mibali na ngai mpe bandeko na ngai bandimi, tala, nalobi epayi na bino ete, ntina monene boni tozali na yango mpo na kosepela; mpo ekokaki biso kobanza ntango “tolongwaki uta na mboka ya Zalayemila ete Nzambe ali ngaki kopesa epayi na biso mapamboli monene boye?

2 Mpe sikawa, natuni, mapamboli monene kani apesi epayi na biso? Ekoki bino koyebisa?

3 Tala, nakoyanola mpo na bino; mpo bandeko na biso, Balamani, bazalaki na molili, iyo, kutu na lobwaku ya molili mingi koleka, kasi tala, lolenge nini “mingi kati na bango bamemami mpo na komona pole ya kokamwa ya Nzambe! Mpe oyo ezali lipamboli oyo epesami epayi na biso, ete tokomisami ^bbisalelo na maboko ya Nzambe mpo na kokokisa mosala monene oyo.

4 Tala, “nkoto na nkoto na bango bazali kosepela, mpe bame mami kati na etonga ya Nzambe.

5 Tala, “elanga ekomeli, mpe bopambolami, mpo bokataki na ^blikwangola, mpe bobukaki na makasi na bino, iyo, bosalaki na bolayi ya mokolo mobimba; mpe tala motango ya ‘mabo ke na bino! Mpe makosangisama na ebombelo, ete ebebisama te.

6 Iyo, makolalisama na nse

16a Mos. 12:31–37;
13:27–33.

b 2 Nef. 11:4.

c 1 Tes. 5:8–9.

17a Alma 17:9.

26 1a Mos. 28:9;

Alma 17:6–11.

3a Alma 23:8–13.

b 2 Kol. 4:5;

Mos. 23:10.

4a Alma 23:5.

5a Yoan. 4:35–37;

Mal&May 4:4.

b Yoele 3:13.

c Mal&May 33:7–11;
75:2, 5.

te na ekumbaki na mokolo ya nsuka; iyo, mpe ekobakolama na mipepe ya kaina te; kasi ntango “ekumbaki ekokoma makosangisama esika moko na esika na yango, ete ekumbaki ekoka kokotela yango te; iyo, mpe bakobenganama na moepepe makasi te na esika nyonso kani monguna akokana komema yango.

7 Kasi tala, bazali na maboko ya Nkolo ya “bobuki mbuma, mpe bazali bato na ye; mpe ^bakotelemisa bango na mokolo ya nsuka.

8 Nkombo ya Nzambe na biso epambolama; tika “toyemba mpo na kosanzola ye, iyo, tika topesa ^bmatondi na nkombo na ye esantu, mpo asalaka bosembo libela.

9 Mpo, soki tobimaki uta na mboka ya Zalayemila te, bandeko balingami mingi na biso oyo, baoyo balingi biso mingi mpenza, balingaki bobele konyokwama na “boyini na biso, iyo, mpe balingaki lisusu kozala bapaya na Nzambe.

10 Mpe esalemaki ete elobaki Amona maloba oyo, ndeko na ye Alona apamelaki ye, kolobaka: Amona, nazali kobanga ete bosepeli na yo emema yo mosika na bifundeli.

11 Kasi Amona alobaki epayi na ye: Nazali “komikumisa na

bokasi na ngai moko te, to na bwania na ngai moko te; kasi tala, ^bbosepeli na ngai etondi, iyo, motema na ngai motondi na bosepeli, mpe nazali kosepela na Nzambe na ngai.

12 Iyo, nayebi ete nazali mpaamba; na kotalaka bokasi na ngai nazali moto na bolembu; boye “nakomikumisa ngai moko te, kasi nakomikumisa na Nzambe na ngai, mpo na ^bbokasi na ye nakoki kosala makambo nyonso; iyo, tala, makamwisi mingi makasi tosali na mokili oyo, mpo na yango tokosanzola nkombo na ye libela.

13 Tala, nkoto boni ya bandeko na biso asili kokangola uta na bolozhi ya “lifelo; mpe bamekami mpo na ^bkoyemba bolingo oyo esikolaka, mpe oyo mpo na nguya ya liloba na ye oyo ezali na biso, boye ezali biso te na ntina monene ya kosepela te?

14 Iyo, tozali na ntina ya kosanzola ye libela, mpo azali Nzambe Aleki Likolo, mpe akangolaki bandeko na biso uta na “miniololo ya lifelo.

15 Iyo, bazingamaki mpembeni na molili ya libela mpe bobebisami; kasi tala, amemaki bango kati na “pole na ye ya libela, iyo, kati na lobiko ya libela; mpe bazingami mpembeni na boike ya

6a *Elam*. 5:12;
3 *Nef.* 14:24–27.

7a *MOMA Bobuki*
mbuma.

b *Mos.* 23:22;
Alma 36:28.

8a *Mal&May* 25:12.
b *MOMA Bozongisi*

matondi, Matondi,
Ya botondi.

9a *Mos.* 28:1–2.

11a 2 *Kol.* 7:14.

b *Mal&May* 18:14–16.
MOMA Bosepeli.

12a *Yil.* 9:24;
Alma 29:9.

b *Nze.* 18:32–40;
Filip. 4:13;
1 *Nef.* 17:3.

13a *MOMA Lifelo.*

b *Alma* 5:26.

14a *Alma* 12:11.

15a *MOMA Pole,*
Pole ya Klisto.

bolingo na ye boye ekoki kokokisama te; iyo, mpe tozali bisaleli na maboko na ye na kosalaka mosala oyo monene mpe ya kokamwa.

16 Yango wana, “tika toke mbela, iyo, ^btokokembela na Nkolo; iyo, tokosepela, mpo bosepeli na biso botondi; iyo, tokosanzola Nzambe na biso libela. Tala, nani akoki kokembela mingi mpenza na Nzambe? Iyo, nani akoki kolobela mingi mpenza nguya monene na ye, mpe ^cboboto na ye, mpe motema molai na ye epayi na bana ya bato? Tala, nalobi epayi na bino, nakoki te kolobela ata mwa ndambo moke koleka ya oyo nazali koyoka.

17 Nani akokaki kobanza ete Nzambe na biso alingaki kotondisama na boboto mpenza na lolenge ya kolongola biso uta na ezalela na biso ya nsomo, ya msumu, mpe bosantoli?

18 Tala, tokendaki kutu na nkele, na bokaneli bonene mpo na ^akobebisa eklezia na ye.

19 O bongo nde sikawa, ntina nini atindaki biso te kozala mpo na bobebisami ya nsomo, iyo, ntina nini atindaki te mompanga ya boyengebene mokweya likolo na biso, mpe atikaki biso na bozangi elikya ya seko?

20 O, molimo na ngai, lokola

soki ezalaki, ekimaki na likanisi yango. Tala, asalelaki boyengebene na ye likolo na biso te, kasi na boboto monene na ye amemi biso na kokatisaka “libulu wana ya liwa ya libela mpe ya mpasi, kutu mpo na lobiko ya milimo na biso.

21 Mpe sikawa tala, bandeko na ngai, nani ^amoto ya mokili oyo ayebi makambo oyo? Nalobi epayi na bino ete, ezali na moko te oyo ^bayebi makambo oyo, longola se soki azali moyamboli.

22 Iyo, ye oyo ^aayamboli, mpe azali kosalela ^bbondimi, mpe azali kobimisa misala malamumu, mpe azali kosambela ntango nyonso na kotikaka te—epayi na ye epesami koyeba ^cmibombamo ya Nzambe; iyo, epayi na ye ekopesama kobimisa makambo oyo ebimiebimisama nano te; iyo, mpe ekopesama epayi na ye komema nkoto na nkoto ya milimo na boyamboli, kutu lokola epesamaki epayi na biso komema bandeko na biso baye na boyamboli.

23 Sikawa bomikundola, bandeko na ngai, ete tolobaki epayi ya bandeko na biso na mboka ya Zalayemila, tokeyi na mboka ya Nefi, mpo na koteya epayi ya bandeko na biso, Balamani, mpe basekaki biso na lolenge ya kotiola?

16a Lom. 15:17;
1 Kol. 1:31.
b 2 Kol. 10:15–18;
Mal&May 76:61.
c Nze. 36:5–6.
18a Mos. 27:8–10.

20a 2 Nef. 1:13;
Elam. 3:29–30.
21a MOMA Moto
ya mokili.
b 1 Kol. 2:9–16;
Yako. 4:8.

22a Alma 36:4–5.
MOMA Boyamboli,
Koyambola.
b MOMA Bondimi.
c MOMA Mibombamo
ya Nzambe.

24 Mpo balobaki epayi na biso: Ezali bino kobanza ete bokoki komema Balamani na boyebi ya bosolo? Ezali bino kobanza ete bokoki kondimisa Balamani na mabe ya “mimesano ya batata na bango, bato ya ^bmatoyi mangongi lokola bazali; baoyo kani mitema esepelaka na bosopi makila; baoyo kani mikolo balekisi na mabe eleki mingi; baoyo kani banzela ezali se ya bobuki mobeke uta na ebandeli? Sikawa bandeko na ngai, bomikundoli ete oyo ezalaki elobeli na bango.

25 Mpe lisusu balobaki: tokamata manduki mpo na kobunda na bango, ete tobebisa bango mpe mabe na bango uta na mboka, mbele bamatela biso mpe babebisa biso.

26 Kasi tala, bandeko balingami na ngai, toyaki kati na esobe te na mokano ya kobebisa bandeko na biso, kasi na mokano ete mbele tokoka kobikisa mwa ndambo ya milimo na bango.

27 Sikawa ntango mitema na biso milembaki, mpe ezalaki biso penepene na kozonga nsima, tala, Nkolo “abondisaki biso, mpe alobaki: Bokende na kati ya bandeko na bino, Balamani, mpe bomema ^bmitungisi na bino na ^cbompikiliki, mpe nakopesa epayi na bino elonga.

28 Mpe sikawa tala, toyeyi, mpe tozali na kati na bango; mpe tozali na bompikiliki na mpasi na

biso, mpe toyokaki mpasi ya bozangi nyonso; iyo, totambolaki mobembo uta ndako na ndako, kotalelaka boboto ya mokili—bobebe boboto ya mokili kaka te, kasi boboto ya Nzambe.

29 Mpe tokotaki na bandako na bango mpe toteyaki bango, mpe toteyaki bango na balabala na bango; iyo, mpe toteyaki bango likolo ya bangomba na bango ya mike mike; mpe tokotaki lisusu na batempelo na bango mpe na basinagoga na bango mpe toteyaki bango; mpe babwakaki biso libanda, mpe batiolaki biso, mpe babwakaki biso nsoi, mpe babetaki biso likolo ya matama na biso; mpe babwakelaki biso mabanga, mpe bakangaki biso singa makasi, mpe babwakaki biso na boloko; mpe na nzela ya nguya mpe bwania ya Nzambe tobikisamaki lisusu.

30 Mpe toyokaki mpasi ya ndenge nyonso ya mitungisi, mpe oyo nyonso, ete mbele tokoka kozala nzela ya kobikisa boko molimo; mpe tobanzaki ete “bosesepeli na biso ekozala ya kotonnda soki mbele tokoki kozala nzela ya kobikisa ndambo.

31 Sikawa tala, tokoki kotala mpe komona mbuma ya misala na biso; mpe ezali yango misala mike? Nalobi epayi na bino, Te, ezali “misala mingi; iyo, mpe tokoki kotatola bosolo ya myango, na ntina ya bolingo na bango

24a Mos. 10:11–17.

b Mos. 13:29.

27a Alma 17:9–11.

b Alma 20:29–30.

MOMA Motungisi.

c MOMA Bompikiliki.

30a Mal&May 18:15–16.

31a Alma 23:8–13.

epayi na bandeko na bango mpe lisusu epayi na biso.

32 Mpo tala, bakokaki malamumu “kobonza kutu bomoi na bango lokola mbeka na esika ya kokamata bomoi ya banguna na bango; mpe ^bbakundaki bibundeli na bango ya bitumba kati na mozindo ya mabele, na ntina ya bolingo na bango epayi ya bandeko na bango.

33 Mpe sikawa tala nalobi epayi na bino, ezalaki na bolingo monene boye na mboka mobimba? Tala, nalobi epayi na bino, Te, ezali te, kutu na kati ya Banefi.

34 Mpo tala, bakokaki kokamata manduki mpo na kobunda na bandeko na bango; bakokaki kopesa nzela ete babomama te. Kasi tala motango boni mingi ya baoyo bakitisi bomoi na bango; na nse mpe toyebi ete bakei na Nzambe na bango, na ntina ya bolingo na bango mpe na ntina ya boyini na bango na kotalaka masumu.

35 Sikawa, ezali biso na ntina ya kosepela te? Iyo, nalobi epayi na bino, ezalaki na bato soki moke oyo bazalaki na ntina ya kosepela lokola biso te, uta mokili ebanda, iyo, mpe bosepeli na ngai bomemami mosika, kutu kino na bifundeli na Nzambe na ngai; mpo azali na “nguya nyonso, bwania nyonso, mpe bososoli nyonso, ^basosolaka

makambo nyonso; mpe azali “Mozali moko oyo atonda na boboto, kutu kino na lobiko, na bango oyo bayambolaka mpe bandimaka na nkombo na ye.

36 Sikawa soki oyo ezali bifundeli, kutu bongo nde nakobeta ntolo; mpo oyo ezali bomoi na ngai mpe pole na ngai, bosepeli na ngai mpe lobiko na ngai, mpe bosikoli na ngai uta na lisuma ya libela. Iyo, nkombo ya Nzambe na ngai epambolama, oyo azwi likanisi mpo na bato oyo, oyo bazali “etape moko ya nzete ya Yisalaale, mpe oyo ebungaki uta na mobimba na yango na mboka mopaya; iyo, nalobi, nkombo ya Nzambe na ngai epambolama, oyo azwi likanisi mpo na biso, ^bmitelengano na mboka mopaya.

37 Sikawa bandeko na ngai, tomoni ete Nzambe azwi likanisi mpo na “bato nyonso, ezala na mboka nyonso kani bakoki kozala; iyo, atangaka bato na ye, mpe nsopo na ye ya boboto ezali likolo ya mabele nyonso. Sikawa oyo ezali bosepeli na ngai, mpe bopesi matondi monene na ngai; iyo, mpe nakopesa matondi epayi ya Nzambe na ngai libela. Amene.

MOKAPO 27

Nkolo atindi Amona kokamba bato ya Anti-nefi-lehi na bokengi—

32a Alma 24:20–24.

b Alma 24:15.

35a MOMA Nguya.

b Mal&May 88:41.

c MOMA Atonda na boboto, Boboto.

36a Gen. 49:22–26;

Yako. 2:25; 5:25.

b Yako. 7:26.

37a Mis. 10:34–35;

2 Nef. 26:33.

Likolo ya bokutani na Alma, bosepeli ya Amona elembisaki bokasi na ye—Banefi bapesi Baanti-nefiheli mboka ya Yesoni—Babiangami bato ya Amona. Penepene na mibu 90–77 Liboso na mbotama ya Klisto.

Sikawa esalemaki ete ntango Balamani bana oyo bakendaki na etumba na Banefi, bamonaki ete nsima ya bitumba mingi mpo na kobebisaka bango, ete kolukaka bobebisami na bango ezalaki mosala mpamba, bazongaki lisusu na mboka ya Nefi.

2 Mpe esalemaki ete Baamaleki, mpo babungisaki bato mingi, basilikaki mpenza. Mpe ntango bamonaki ete bakokaki te koluka bobekoli uta na Banefi, babandaki kolamusa bato na nkanda na ^abandeko na bango, bato ya ^bAnti-nefiheli; boye babandaki lisusu kobebisa bango.

3 Sikawa bato oyo ^ababoyaki lisusu kokamata manduki na bango, mpe bapesaki nzela bango moko ete babomama engebene na mposa ya banguna na bango.

4 Sikawa ntango Amona mpe bandeko na ye bamonaki mosala ya bobebisami oyo na kati na bango oyo balingaki mingi mpenza, mpe na kati na bango oyo balingaki bango mingi mpenza—mpo basalelaki bango lokola soki bazalaki banjelu batindami na Nzambe mpo

na kobikisa bango uta na bobebisami ya libela—boye, ntango Amona mpe bandeko na ye bamonaki mosala monene oyo ya bobebisami, basimbamaki na mawa, mpe ^abalobaki epayi ya mokonzi:

5 Tika tosangana esika moko bato oyo ya Nkolo, mpe tokita na mboka ya Zalayemila na bandeko na biso Banefi, mpe tokima uta na maboko ya banguna na biso, ete tobebisama te.

6 Kasi mokonzi alobaki epayi na bango: Tala, Banefi bakobebisa biso, na ntina ya bobomi mpe masumu mingi oyo tosalaki bango.

7 Mpe Amona alobaki: Nakokende mpe nakotuna na Nkolo, mpe soki alobi epayi na biso, bokita epayi ya bandeko na bino, ekolinga bino kokende?

8 Mpe mokonzi alobaki epayi na ye: Iyo, soki Nkolo alobi epayi na biso bokende, tokokita epayi ya bandeko na biso, mpe tokozala baumbu na bango kino tokobongisa mpo na bango bobomi mpe masumu mingi oyo tosalaki na bango.

9 Kasi Amona alobaki epayi na ye: Epekisami na mobeko ya bandeko na biso, oyo etiamaki na tata na ngai, ete ^abaumbu bazala te na kati na bango; boye tika tokita mpe totalela boboto ya bandeko na biso.

10 Kasi mokonzi alobaki epayi

27 2a Alma 43:11.

b Alma 25:1.

MOMA Anti-nefiheli.

3a Alma 24:21–26.

4a Alma 24:5.

9a Mos. 2:13;

29:32, 38, 40.

na ye: Tuna liboso na Nkolo, mpe soki alobi epayi na biso bokende, tokokende; soki te tokowa na mboka.

11 Mpe esalemaki ete Amona akendaki mpe atunaki na Nkolo, mpe Nkolo alobaki epayi na ye:

12 Kamata bato oyo libanda ya mboka oyo, ete bawa te; mpo Satana azali na nguya monene likolo ya mitema ya Baamaleki, baoyo bazali kolamusa Balamani na nkanda na bandeko na bango mpo na koboma bango; boye bokende uta na mboka oyo; mpe bapambolami bato oyo na nkola oyo, mpo nakobatela bango.

13 Mpe sikawa esalemaki ete Amona akendaki mpe ayebisaki mokonzi maloba nyonso oyo Nkolo alobaki epayi na ye.

14 Mpe basangisaki esika moko bato na bango nyonso, iyo, bato ya Nkolo nyonso, mpe basangisaki esika moko bibwele mpe bitonga na bango mpe babimaki uta na mboka, mpe bayaki kati na esobe oyo ekaboli mboka ya Nefi na mboka ya Zalayemila, mpe bakomaki mpembeni na ndelo ya mboka.

15 Mpe esalemaki ete Amona alobaki epayi na bango: Tala, ngai mpe bandeko na ngai tokokende kati na mboka ya Zalayemila, mpe bokotikala awa kino tokozonga; mpe tokomeka mitema ya bandeko na biso, soki bakolinga ete bokoka kokota na mboka na bango.

16 Mpe esalemaki ete lokola Amona azalaki kokende kati na mboka, ete ye na bandeko na ye bakutanaki na Alma, "na esika oyo elobelami; mpe tala, oyo ezalaki bokutani ya bosepeli.

17 Sikawa "bosepeli ya Amona ezalaki monene mingi mpenza kutu ete atondisamaki; iyo, amelamaki mobimba na bosepeli ya Nzambe na ye, kino nzoto na ye elembaki; kutu kino na ^bkosilisa bokasi na ye; mpe akweyaki 'lisusu na mabele.

18 Sikawa ezalaki oyo bosepeli ya koleka mpenza te? Tala, oyo ezali bosepeli moto moko te akoki kozwa longola se soki ezali moyamboli ya solo mpe moluki ya esengo oyo amikitisi mpenza.

19 Sikawa bosepeli ya Alma na kokutanaka na bandeko na ye ezalaki solo monene, mpe ezalaki bongo lisusu bosepeli ya Alona, ya Omina, mpe Imini; kasi tala bosepeli na bango ezalaki te na lolenge ete eleka bokasi na bango.

20 Mpe sikawa esalemaki ete Alma akambaki bandeko na ye kozonga na mboka ya Zalayemila; kutu na ndako na ye moko. Mpe bakendaki mpe balobelaki "mosambisi mokonzi nyonso oyo ekomelaki bango na mboka ya Nefi, na kati ya bandeko na bango, Balamani.

21 Mpe esalemaki ete mosambisi mokonzi atindaki bosakoli

16a Alma 17:1-4.
17a MOMA Bosepeli.

b 1 Nef. 1:7.
c Alma 19:14.

20a Alma 4:16-18.

epayi nyonso na mboka mobimba, kozalaka na mposa ya kopona ya bato mpo na oyo etali bondimami ya bandeko na bango, baoyo bazalaki bato ya Anti-nefi-lehi.

22 Mpe esalemaki ete kopona ya bato eyaki, kolobaka: Tala, tokotika mboka ya Yesoni, oyo ezali na esti ya mbu, oyo ekansemi na mboka Beboo, oyo ezali na sudi ya mboka Beboo; mpe mboka oyo Yesoni ezali mboka oyo tokopesa epayi ya bandeko na biso lokola bosangoli libula na bango.

23 Mpe tala, tokotia mampinga na biso kati na mboka Yesoni mpe mboka Nefi, ete tokoka kobatela bandeko na biso na mboka Yesoni; mpe oyo tosali mpo na bandeko na biso, na ntina ya bobangi na bango na kotombola manduki na bandeko na bango mbele basala lisumu; mpe oyo bobangi monene na bango eyaki na ntina ya boyamboli ya nsomo boye basalaki, na kotalaka bobomi mingi na bango mpe nkuna ya nsomo na bango.

24 Mpe sikawa tala, oyo tokosala epayi na bandeko na biso, ete bakoka kosangola libula ya mboka Yesoni; mpe tokokengele bango uta na banguna na bango na mampinga na biso, soki bakopesa biso ndambo ya biloko na bango mpo na kosunga biso ete tokoka kosalisa mampinga na biso.

25 Sikawa, esalemaki ete eyokaki Amona likambo oyo, azongaki na bato ya Anti-nefi-lehi, mpe lisusu elongo na Alma, kati na esobe, wapi batelemisaki bima na bango, mpe bayebisaki bango makambo nyonso. Mpe Alma asangelaki epayi na bango ^a“bobongwami na ye, elongo na Amona mpe Alona, mpe bandeko na ye.

26 Mpe esalemaki ete yango epesaki bosepele monene na kati na bango. Mpe bakitaki na mboka ya Yesoni, mpe bakamataki mboka ya Yesoni; mpe babilangamaki na Banefi bato ya Amona; boye bakesenisamaki na nkombo wana nsima libela.

27 Mpe bazalaki na kati ya bato ya Nefi, mpe lisusu, batangamaki na kati ya bato oyo bazalaki ya eklezia ya Nzambe. Mpe bakesenaki lisusu mpo na mpila na bango epayi ya Nzambe, mpe lisusu epayi ya bato; mpo bazalaki na lolenge ya kobonga nie ^a“sembo mpe alima na makambo nyonso; mpe bazalaki ^bngwi kati na bondimi ya Klisto, kutu kino na nsuka.

28 Mpe batalaki bosopi makila ya bandeko na bango na nsomo monene; mpe bakokaki soki moke te kondimisama mpo na kotombola manduki mpo na kobundisa bandeko na bango; mpe batalaki soki moke te liwa ata na ndambo moko te ya nsomo, mpo na elikya mpe bososoli na bango

25^a Mos. 27:10–24.
27^a MOMA Bosembo,

Ya sembo.
^b Alma 23:6.

ya Klisto mpe bosekwi; boye, mpo na bango liwa emelamaki mpenza na elonga ya Klisto likolo na yango.

29 Boye, bandimaki koyoka mpasi ya “liwa na lolenge eleki mpasi mpe nsomo oyo ekokaki kosalema na bandeko na bango, yambo balingaki se kokamata mompanga ya nsonge to mompanga mogumbama mpo na kobeta bango.

30 Mpe boye bazalaki bato ya mpila mpe balingami, mpe boko bato basungama mingi na Nkolo.

MOKAPO 28

Balamani balongami na ebakata ya etumba yoko—Nkoto zomi babomami—Bato ya nkuna batindami kozala na ezaleli moko ya lisuma ezanga nsuka; basembo bakomi na esengo moko oyo ekosuka soki moke te. Penepene na mibu 77–76 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete esilaki bato ya Amona kotiamana na mboka ya “Yesoni, mpe eklezia yoko kotiamana mpe lokola na mboka ya Yesoni, mpe mampinga ya Banefi kotandama nzinganzinga mpembeni na Yesoni, iyo, na ndelo nzinganzinga mpembeni na mboka ya Zalayemila; tala mampinga ya Balamani balandaki bandeko na bango kati na esobe.

2 Mpe boye ezalaki na ebakata ya etumba yoko; iyo, kutu moko

na lolenge loko lokola etikala koyebana mokolo moko te na kati ya bato nyonso na mboka uta na ntango Lehi atikaki Yelusaleme; iyo, mpe nkoto zomi ya Balamani babomamaki mpe bapanzamaki mosika.

3 Iyo, mpe lisusu ezalaki na ebakata ya bobomi moko na kati ya bato ya Nefi; nzokande, Balamani “babenganamaki mpe bapanzamaki, mpe bato ya Nefi bazongaki lisusu na mboka na bango.

4 Mpe sikawa oyo ezalaki ntango moko oyo wapi matanga mpe boleli monene eyokanaki epayi nyonso na mboka mobimba, na kati ya bato nyonso ya Nefi—

5 Iyo, bogangi ya bakufeli mibali kolelaka mpo na mibali na bango, mpe lisusu ya batata kolelaka mpo na bana mibali na bango, mpe mwana mwasi mpo na ndeko mobali, iyo, ndeko mobali mpo na tata; mpe boye bogangi ya boleli boyokanaki na kati na bango nyonso, kolelaka bato ya libota na bango oyo babomamaki.

6 Mpe sikawa solo oyo ezalaki mokolo ya mawa; iyo, ntango moko ya lipombo, mpe ntango moko ya “bokili bilei mpe ya losambo mingi.

7 Mpe boye nde esilaki mobu ya zomi na mitano ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi;

29a Alma 24:20–23.

28 1a Alma 27:22; 30:1, 19.

3a Alma 30:1.

6a Alma 30:2.

8 Mpe oyo ezali lisolo ya Amona mpe bandeko na ye, mi-bembo na bango na mboka ya Nefi, mpasi na bango na mboka, mawa na bango, mpe mitungisi na bango, mpe “bosepeli na bango boye kani ntina esosolamaki te, mpe boyambi mpe bokengi ya bandeko na bango na mboka ya Yesoni. Mpe sikawa tika ete Nkolo, Mosikoli ya bato nyonso, apambola milimo na bango libela.

9 Mpe oyo ezali lisolo ya bitumba mpe boweli na kati ya Banefi, mpe lisusu bitumba kati na Banefi mpe Balamani; mpe mobu zomi na mitano ya boyangeli ya basambisi mosilaki.

10 Mpe eleko uta na mobu ya yambo kino mokolo ya zomi na mitano ememaki esalema bobebisami ya bomoi nkoto mingi; iyo, ememaki makambo ya nsomo ya bosopi makila.

11 Mpe nzoto ya nkoto mingi elali na nse na mabele, wana ezali nzoto ya nkoto mingi “kopola na ebondo likolo ya etando ya mabele; iyo, mpe nkoto mingi bazali ^bkolera mpo na kobungisaka mabota na bango, mpo bazali na ntina ya kobanga, engebene na bilaka ya Nkolo, ete batindami kozala na ezaleli ya lisuma ezanga nsuka.

12 Wana ezalaki nkoto mingi ya basusu kolela solo mpenza

mpe na kobungisa mabota na bango, basepeli nzokande mpe batondaki na nsai na elikya, mpe kutu bayebi, engebene na “bilako ya Nkolo, ete batombolami mpo na kofanda na loboko ya mobali ya Nzambe, na ezaleli ya esengo oyo ekosuka ata mokolo moko te.

13 Mpe boye tomoni lolenge kani monene ezali “bozangi kokona ya moto na ntina ya lisumu mpe bobuki mobeko, mpe nguya ya zabulu, oyo eyei na nzela ya ^bmiango ya mabe oyo abimisaki mpo na kotanda motambo na mitema ya bato.

14 Mpe boye tomoni libiangi monene ya molende ya moto mpo na kosala na “bilanga ya vinyo ya Nkolo; mpe boye tomoni ntina monene ya mawa, mpe lisusu ya basepeli—mawa na ntina ya liwa mpe bobebisami na kati ya bato, mpe basepeli na ntina ya ^bpole ya Klisto mpo na bomoi.

MOKAPO 29

Alma azali na mposa ya kobelela boyamboli na mpila ya banjelu—Nkolo apesi balakisi mpo na bikolo nyonso—Alma akembeli na mosala ya Nkolo mpe na elonga ya Amona mpe bandeko na ye. Penepene na mobu 76 Liboso na mbotama ya Klisto.

8a Alma 27:16–19.

11a Alma 16:11.

b Alma 48:23;

Mal&May 42:45–46.

12a Alma 11:41.

13a 1 Nef. 17:35.

b 2 Nef. 9:28.

14a MOMA Elanga ya

vinyo ya Nkolo.

b MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

O soki nazalaka anjelu, mpe soki nakokaka kozala na litombeli ya motema na ngai, ete nakokaki kokende mpe koloba na mondule ya Nzambe, na mongongo moko ya koningisa mabele, mpe kobelela boyamboli epayi ya bato nyonso!

2 Iyo, nalingi kosakola epayi na molimo moko moko, lokola na mongongo ya kake, boyamboli mpe mwango ya bosikoli, ete basengeli koyambola mpe “koya epayi ya Nzambe na biso, ete mawa ekoka lisusu te kozala likolo ya mabele mobimba.

3 Kasi tala, ngai nazali moto, mpe nasumukaka na litombeli na ngai; mpo nasengelaki kosepela na kosala makambo oyo Nkolo apesaki epayi na ngai.

4 Nasengeli te kopasola likolo ya mposa ya motema na ngai mobeko ya ngwi ya Nzambe moyengebene, mpo nayebi ete apesaka epayi ya bato engebene na “mposa na bango, soki ekozala mpo na liwa soki te mpo na bomoi; iyo, nayebi ete apesaka epayi ya bato, iyo, abimisaka epayi na bango mibeko oyo mibongwanaka te, engebene na ^bbolingi na bango, ezala mpo na lobiko soki te mpo na bobebisami.

5 Iyo, mpe nayebi ete bolamu mpe mabe ezali epayi ya bato nyonso; ye oyo ayebi te bolamu

uta na mabe azangi mpamela; kasi ye oyo ^aayebi bolamu mpe mabe, na ye epesami engebene na mposa na ye, ezala soki mposa na ye ezali ya bolamu to ya mabe, bomoi to liwa, bosepeli soki te boswi ya ^bmayele ya motema.

6 Sikawa, na komonaka ete nayebi makambo oyo, ntina nini nakozala na mposa ya kosala mingi koleka na esika ya kosala mosala oyo wapi nabiangami?

7 Ntina nini nakozala na mposa ete nazala anjelu, ete nakoka kolobela nsuka nyonso ya mabele?

8 Mpo tala, Nkolo apesaka epayi na ^abikolo nyonso, na nzela ya ekolo mpe ^blokota na bango moko, mpo na koteya liloba na ye, iyo, na bwania, nyonso oyo ^camoni ekoki na bango kozwa; boye nde tomoni ete Nkolo apesaka toli na bwania, engebene na oyo ezali alima mpe solo.

9 Nayebi oyo Nkolo atindi ngai, mpe nakembeli na yango. ^aNakembeli na ngai moko te, kasi nakembeli na oyo Nkolo atindi ngai; iyo, mpe oyo ezali nkembo na ngai, ete mbele nakoka kozala esalelo yoko na maboko ya Nzambe mpo na komema boko milimo na boyamboli; mpe oyo ezali bosepeli na ngai.

10 Mpe tala, ntango namonaka mingi ya bandeko na ngai kokoma solo bayamboli, mpe

29 ^a Omin. 1:26;
3 Nef. 21:20.
4 ^a Nze. 37:4.
^b MOMA Nguya
ya boponi.

5 ^a 2 Nef. 2:18, 26;
Mor. 7:15-19.
MOMA Bososoli,
Likabo ya.
^b MOMA Mayele

ya motema.
8 ^a 2 Nef. 29:12.
^b Mal&May 90:11.
^c Alma 12:9-11.
9 ^a Alma 26:12.

koyaka na Nkolo Nzambe na bango, ntango wana nde molimo na ngai motondi na bosepeli; nde namikundolaka “nini Nkolo asali mpo na ngai, iyo, kutu ete ayoki losambo na ngai; iyo, nde namikundolaka loboko na ye oyo etonda na boboto oyo atandoli epayi na ngai.

11 Iyo, mpe namikundolaka bokangemi ya batata na ngai; mpo nayebi solo ete “Nkolo akangolaki bango uta na boumbu, mpe na nzela oyo atiaki eklezia na ye; iyo, Nkolo Nzambe, Nzambe ya Abalayama, Nzambe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo, akangolaki bango uta na boumbu.

12 Iyo, ntango nyonso namikundolaka bokangemi ya batata na ngai; mpe Nzambe se moko wana oyo “akangolaki bango uta na maboko ya Baejipito akangolaki bango uta na boumbu.

13 Iyo, mpe Nzambe se moko wana atiaki eklezia na ye na kati na bango; iyo, mpe kaka Nzambe se moko wana abiangi ngai na libiangi moko esantu, mpo na koteya liloba epayi ya bato oyo, mpe apesi ngai elonga mingi, na oyo wapi “bosepeli na ngai etondi.

14 Kasi nasepeli bobele na elonga na ngai moko te, kasi bosepeli na ngai etondi mingi koleka na ntina ya “elonga ya bandeko na ngai, oyo bamataki na mboka ya Nefi.

15 Tala, basali mingi koleka

mpenza, mpe baboti mbuma ebele; mpe lolenge boni monene ekozala mbano na bango!

16 Sikawa, ntango nazali kankanisa elonga ya bandeko oyo na ngai molimo na ngai mome-mami mosika, kutu kino na bokaboli ya mwango uta na nzoto, lokola soki ezalaki, bosepeli na ngai ezali monene mpenza.

17 Mpe sikawa, tika Nzambe apesa epayi na baoyo, bandeko na ngai, ete bakoka kofanda na bokonzi ya Nzambe; iyo, mpe lisusu bango nyonso oyo bazali mbuma ya misala na bango ete bakoka kokende lisusu te libanda, kasi ete bakoka kosanzola ye libela. Mpe tika Nzambe atika ete ekoka kosalema engebene na maloba na ngai, kutu lokola nalogaki. Amene.

MOKAPO 30

Koliyolo, motelemeli Klisto, atoli Klisto, Bomikabi, mpe molimo ya masakoli—Ateyi ete Nzambe azalaka te, bokwei ya moto te, etumbu mpo na lisumu te, mpe Klisto te—Alma atatoli ete Klisto akoya mpe biloko nyonso bilakisi ete Nzambe azali—Koliyolo asengi elembo mpe akomi baba—Zabulu abimeli Koliyolo lokola anjelu mpe alakisi ye nini koloba—Koliyolo aniatami na nse mpe akufi. Penepene na mibu 76–74 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, sikawa esalemaki ete

10a Mos. 27:11–31.
11a Mos. 24:16–21;

Alma 5:3–5.
12a Esod. 14:30–31.

13a Mal&May 18:14–16.
14a Alma 17:1–4.

esilaki ^abato ya Amona kotiama na mboka ya Yesoni, iyo, mpe lisusu esilaki Balamani ^bkobengana nama uta na mboka, mpe bakufi na bango kokundama na bato ya mboka—

2 Sikawa bakufi na bango batangamaki te na ntina ya bonene ya motango na bango mpe bakufi ya Banefi batangamaki te—kasi esalemaki ete esilaki bango kokunda bakufi na bango, mpe lisusu nsima ya mikolo ya bokili, mpe boleli, mpe losambo, (mpe ezalaki na mobu ya zomi na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi) kimia ebandaki kozala ntango nyonso epayi nyonso na mboka mobimba.

3 Iyo, mpe bato batosaki kobatela mitindo ya Nkolo; mpe bangamaki na kotosaka ^amakuli ya Nzambe, engebene na mobeko ya Mose; mpo bateyamaki ^bkobatela mobeko ya Mose kino mokokokisama.

4 Mpe boye bato bazalaki na mbilinga-mbilinga te na mobu mobimba ya zomi na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

5 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya zomi na nsambo ya boyangeli ya basambisi, kimia ezalaki ntango nyonso.

6 Kasi esalemaki ete na nsuka ya mobu ya zomi na nsambo,

moto moko ayaki na mboka ya Zalayemila, mpe azalaki ^aMotelemeli Klisto, mpo abandaki koteya epayi ya bato na kotelemelaka masakoli oyo elobamaki na baprofeta, mpo na oyo etali boyei ya Klisto.

7 Sikawa ezalaki na mobeko moko te kopekisaka ^aboyambi ya moto; mpo ezalaki mpenza kokende na bokeseni na mitindo ya Nzambe ete ezala na mobeko moko oyo mokokaki komema bato na lolenge ete bazala na bokokani te.

8 Mpo boye elobi makomi: ^aBopona na mokolo oyo, nani bokosalela.

9 Sikawa soki moto moko azali na mposa ya kosalela Nzambe, ezalaki litomba na ye; to kutu, soki andimaki na Nzambe ezalaki litomba na ye kosalela ye; kasi soki andimaki te mobeko ezalaki te mpo na kopesa ye etumbu.

10 Kasi soki abomaki moto asengelaki kopesama etumbu mpo na ^aliwa; mpe soki ayongolaki, apesami etumbu mpe lokola; mpe soki ayibaki apesami etumbu mpe lokola; mpe soki asalaki ekobo apesama etumbu mpe lokola; iyo, mpo na nkuna nyonso oyo bapesamaki etumbu.

11 Mpo ezalaki na mobeko moko ete bato basambisama engebene na mabe na bango.

30 1a Alma 27:25–26.
MOMA Anti-nefi-lehi.
b Alma 28:1–3.
3a MOMA Mobeko
ya Mose.

b 2 Nef. 25:24–27;
Alma 25:15.
6a MOMA Motelemeli
Klisto.
7a Alma 1:17.

8a Yos. 24:15.
MOMA Nguya
ya boponi.
10a MOMA Etumbu
ya liwa.

Nzokande, ezalaki na mobeko moko te kopekisaka boyambi ya moto; boye, moto apesamaki etumbu bobele mpo na mabe oyo asalaki; boye bato nyonso bazalaki na “bokokani.

12 Mpe Motelemeli Klisto oyo, oyo kani nkombo ezalaki Koliyolo, (mpe mobeko mokokaki kosimba ye te) abandaki koteya epayi ya bato ete ekozala na Klisto te. Mpe na lolenge oyo ateyaki kolobaka:

13 O bino baye bokangemi na nse ya elikya yoko ya liboma mpe ya mpamba, ntina nini bomikangisi nkanga na makambo ya liboma ya lolenge oyo? Ntina nini ezali bino koluka Klisto? Mpo moto moko akoki koyeba likambo moko oyo ekoya te.

14 Tala, makambo oyo bobiangi masakoli, oyo bolobi makitanisami na baprofeta basantu, tala, ezali mimesano ya liboma ya batata na bino.

15 Lolenge kani eyebaki bino bosolo na yango? Tala, bokoki koyeba te makambo oyo “bomoni te; boye bokoki koyeba te ete ekozala na Klisto moko.

16 Bozali kozela mpe bolobi ete bomoni bolimbisi ya masumu na bino. Kasi tala, oyo ezali mosala ya makanisi ya kizengi; mpe bobebi boye ya makanisi na bino ezali koya na ntina ya mimesano ya batata na bino, oyo ekambi bino mosika kati na boyambi ya makambo oyo ezali bongo te.

17 Mpe alobelaki bango ma-

kambo mingi koleka ya lolenge oyo, koyebisaka bango ete bomikabi ekoki kozala te boye bokoki kosalema mpo na masumu ya bato, kasi oyo ekome-laka moto na moto na bomoi oyo ezali engebene na oyo ekelamo asalaka; boye moto na moto akofuluka engebene na mayele na ye, mpe ete moto na moto akolonga engebene na bokasi na ye; mpe eloko nyonso moto asalaki ezalaki na mabe te.

18 Mpe boye nde ateyaki bango, kokambaka mosika mitema ya mingi, kosalaka ete batombolamitu na bango na nkuna na bango, iyo, kobungisa nzela ya basi mingi, mpe mibali lokola, kosalaka pite—kolobelaka bango ete ntango moto akufi, yango ezalaki nsuka na ye.

19 Sikawa moto oyo amataki na mboka ya Yesoni lisusu, koteyaka makambo oyo na kati ya bato ya Amona, baoyo bazalaki kala bato ya Balamani.

20 Kasi tala bazalaki na bwania mingi koleka mingi ya Banefi; mpo bakamataki ye, mpe bakangaki ye, mpe bamemaki ye, liboso ya Amona, oyo azalaki nganganzambe monene likolo ya bato wana.

21 Mpe esalemaki ete asalaki ete amemama libanda ya mboka. Mpe amataki kati na mboka ya Gideon, mpe abandaki mpe lokola koteya epayi na bango; mpe awa azalaki na elonga mingi te, mpo bakamataki ye mpe

bakangaki ye mpe bamemaki ye liboso ya nganganzambe monene, mpe lisusu mosambisi monkonzi likolo ya mboka.

22 Mpe esalemaki ete nganganzambe monene alobaki epayi na ye: Mpo na nini ezali yo kokende nzinganzinga kosantolaka banzela ya Nkolo? Mpo na nini ezali yo koteya bato oyo ete ekozala na Klisto te, mpo na kokata bosepeli na bango? Mpo na nini ezali yo koloba mabe likolo ya masakoli nyonso ya baprofeta basantu?

23 Sikawa nkombo ya nganganzambe monene yango ezalaki Gidona. Mpe Koliyolo alobaki epayi na ye: Mpo nazali koteya mimesano ya liboma ya batata na bino te, mpe mpo nazali koteya bato oyo komikangisa na nse ya makuli mpe misala oyo etiami na banganganzambe ya kala te, mpo na koyiba nguya mpe likoki likolo na bango, mpo na kokanga bango na bozangi koyeba, ete bakoka kotombolamitu na bango te, kasi bakitisama engebene na maloba na yo.

24 Bolobi ete bato oyo bazali bato nsomi. Tala, nalobi ete bazali na boumbu. Bolobi ete masakoli wana ya kala ezali solo. Tala, nalobi ete boyebi te ete ezali solo.

25 Bolobi ete bato oyo bazali bato ya elindo mpe bato bakweya, na ntina ya bobuki mobeko ya moboti moko. Tala, nalobi ete mwana moke azali

na elindo te na ntina ya baboti na ye.

26 Mpe bolobi lisusu ete Klisto akoya. Kasi tala, nalobi ete boyebi te ete ekozala na Klisto. Mpe bolobi lisusu ete akobomama mpo na "masumu ya mokili—

27 Mpe boye bokosi-kosi bato oyo nsima ya mimesano ya liboma ya batata na bino, mpe engebene na mposa na bino moko; mpe bozali kokonza bango, kutu lokola soki ezalaki na boumbu, ete bokoka komitondisa mabumu na misala ya maboko na bango, ete bameka kotala likolo na mpiko te, mpe ete bakoka kosepela na makoki mpe matomba na bango te.

28 Iyo, bamekaka te kosalela oyo ezali ya bango moko nakobangaka ete batuka banganganzambe na bango, baoyo bakangi bango engebene na mposa na bango, mpe bamemi bango kondima, na mimesano na bango mpe bandoto na bango mpe mayele na bango mpe mamoni na bango mpe mibombamo ya makanisi na bango, ete balingaki, soki basali te engebene na maloba na bango, kotuka mozali moko oyo ayebani te, oyo balobi azali Nzambe—mozali moko oyo amonana soki te ayebana mokolo moko te, oyo azalaki te mpe akozala mokolo moko te.

29 Sikawa ntango nganganzambe monene mpe mosambisi

mokonzi bamonaki bokasi ya motema na ye, iyo, emonaki bango ete alingaki kofinga kutu Nzambe, balingaki kopesa eyano na maloba na ye te; kasi basalaki ete bakanga ye singa, mpe bapesaki ye na maboko ya bato ya leta, mpe batindaki ye na mboka ya Zalayemila, ete bakoka komema ye liboso ya Alma, mpe mosambisi mokonzi oyo azalaki mokambi ya etuka likolo ya mboka mobimba.

30 Mpe esalemaki ete ntango amemamaki liboso ya Alma mpe mosambisi mokonzi, akobaki na lolenge moko lokola asalaki na mboka ya Gideon; iyo, akobaki “kotuka.

31 Mpe atelemaki na “maloba monene ya bovimbani liboso ya Alma, mpe atiolaki banganzambe mpe balakisi, kofundaka bango na kokosa-kosaka bato nsima ya mimesano ya bozoba ya batata na bango, na ntina ete batondisa mabumu na misala ya bato.

32 Sikawa Alma alobaki epayi na ye: Oyebi ete biso tomitondisi te mabumu na misala ya bato oyo; mpo tala, nasali uta na ebandeli ya boyangeli ya basambisi kino sikawa, na maboko na ngai moko mpo na lisungi na ngai, ata mibembo mingi na ngai nzinganzinga mpembeni na mboka mpo na kosakola liliba ya Nzambe epayi ya bato na ngai.

33 Mpe ata misala mingi oyo nasali na eklezia, mokolo moko te nazwi mingi koleka lokola kutu “sinini yoko mpo na mosala na ngai; mpe moko ya bandedeko na ngai mpe te, longola se ntango tozalaki na kiti ya bosambisi; mpe nde tozwaki bo-bele engebene na mobeko mpo na ntango na biso.

34 Mpe sikawa, soki tozwi eloko te mpo na misala na biso na eklezia, nini ezali litomba na biso na eklezia longola se soki ezali mpo na kosakola bosolo, ete tokoka kozala na esengo kati na “bosepeli ya bandedeko na biso?

35 Bongo ntina nini ezali yo koloba ete biso toteyi epayi ya bato oyo mpo na kozwa matabisi, eyebi yo, yo moko, ete biso tozwaka matabisi te? Mpe sikawa, endimi yo ete biso tokosaka bato oyo, yango wana ezali kopesa bosepeli ya lolenge oyo na mitema na bango?

36 Mpe Koliyolo ayanolaki ye, Iyo.

37 Mpe Alma alobaki epayi na ye: Endimi yo ete ezali na Nzambe moko?

38 Mpe ayanolaki, Te.

39 Sikawa Alma alobaki epayi na ye: Ekowangana yo lisusu ete ezali na Nzambe moko, mpe lisusu ekowangana yo Klisto? Mpo tala, nalobi epayi na yo, nayebe ete ezali na Nzambe moko, mpe lisusu ete Klisto akoya.

40 Mpe sikawa elembo ya solo

30a MOMA Botuki, Kotuka.
31a Elam. 13:22.

33a Alma 11:3.
34a MOMA Bosepeli.

nini ezali na yo ete “Nzambe azali te, soki te Klisto akoya te? Nalobi epayi na yo ete ozali na moko te, longola se bobele liloba na yo.

41 Kasi tala, nazali na biloko nyonso lokola “litatoli ete makambo oyo ezali solo; mpe yo lisusu ozali na biloko nyonso lokola litatoli ete ezali solo; mpe ekowangana yo yango? Endimi yo ete makambo oyo ezali solo?

42 Tala, nayebi ete yo ondimi, kasi ozwami na molimo moko ya lokuta, mpe olongoli Molimo ya Nzambe ete azala na esika kati na yo te; kasi zabulu azali na nguya likolo na yo, mpe amemi yo nzinganzinga, kosalaka mwango ya mabe ete akoka kobebisa bana ya Nzambe.

43 Mpe sikawa Koliyolo alobaki epayi ya Alma: Soki okolakisa ngai “elembo, ete nakoka kondimisama ete ezali na Nzambe moko, iyo, lakisa epayi na ngai ete azali na nguya, mpe nsima nakondimisama na bosolo ya maloba na yo.

44 Kasi Alma alobaki epayi na ye: Ozali na bilembo mingi bikoki; elingi yo komeka Nzambe na yo? Ekoloba yo, Lakisa epayi na ngai elembo, ntango ozali na litatoli ya “baoyo nyonso bandede na yo, mpe lisusu litatoli ya baprofeta basantu nyonso? Makomi ezali liboso na yo, iyo,

mpe ^bbiloko nyonso bilakisi ete ezali na Nzambe moko; iyo, kutu ^cmabele, mpe biloko oyo ezali likolo ya etando na yango, iyo, mpe ^dbotamboli na yango, mpe lisusu ^emioto ya minene nyonso oyo mikotambolaka na lolenge ya bileko na yango mitatoli ete ezali na Mokeli moko Nta ya Likolo.

45 Mpe nzokande okeyi nzinganzinga, kokosa-kosaka mitema ya bato oyo, kotatolaka epayi na bango ete ezali na Nzambe te? Mpe nzokande ekowangana yo matatoli oyo nyonso? Mpe alobaki: Iyo, nakowangana, longola se soki olakisi ngai elembo yoko.

46 Mpe sikawa esalemaki ete Alma alobaki epayi na ye: Tala, nayoki mpasi na ntina ya bokasi ya motema na yo, iyo, ete okotelemela kaka molimo ya bosolo, ete molimo na yo mokoka kobebisama.

47 Kasi tala, ezali ^amalamu koleka ete molimo na yo ebunga na esika ete ozala nzela ya komema milimo mingi na nse na bobebisami, mpo na lokuta na yo mpe maloba ya koleteka na yo; boye soki okowangana lisusu, tala Nzambe akobeta yo, ete okokoma baba, okofungola monoko mokolo moko te, ete okoka lisusu te kokosa bato oyo.

40a Nze. 14:1.

41a MOMA Nzeneneke.

43a Yako. 7:13–21;

Mal&May 46:8–9.

MOMA Elembo.

44a Mos. 13:33–34.

b Nze. 19:1;

Mal&May 88:47.

c Yob. 12:7–10.

d Elam. 12:11–15.

e Mose 6:63.

47a 1 Nef. 4:13.

48 Sikawa Koliyolo alobaki epayi na ye: Nawangani te ete Nzambe moko azali, kasi nandimi te ete ezali na Nzambe moko; mpe nalobi lisusu, ete boyebi te ete ezali na Nzambe moko; mpe longola se soki alakisi ngai elembo yoko, nako-ndima te.

49 Sikawa Alma alobaki epayi na ye: Oyo nakopesa epayi na yo lokola elembo, ete “okokomisama baba, engebene na maloba na ngai; mpe nalobi, ete na nkombo ya Nzambe, okokoma baba, ete okozala lisusu na makoki ya koloba te.

50 Sikawa esilaki Alma koloba maloba oyo, Koliyolo akomaki baba, ete akokaki lisusu kozala na makoki ya koloba te, engebene na maloba ya Alma.

51 Mpe sikawa ntango mosambisi mokonzi amonaki likambo oyo, asembolaki loboko na ye mpe akomelaki Koliyolo, kolobaka: Endimisami yo na nguya ya Nzambe? Na nani ezalaki yo na mposa ete Alma alakisa elembo na ye? Elingaki yo ete atungisa basusu, mpo na kolakisa yo elembo yoko? Tala, alakisi epayi na yo elembo yoko; mpe sikawa ekoswana yo lisusu?

52 Mpe Koliyolo asembolaki loboko na ye mpe akomaki, kolobaka: Nayebi ete nazali baba, mpo nakoki koloba te; mpe nayebi ete eloko moko te longola se

nguya ya Nzambe nde ekokaki komema oyo epayi na ngai; iyo, nazalaki ntango nyonso “koyeba ete ezali na Nzambe moko.

53 Kasi tala, zabulu “akosaki ngai; mpo ^bamonanaki epayi na ngai na lolenge ya anjelu, mpe alobaki epayi na ngai: Kende mpe zongisa bato oyo na nzela, mpo babungi Nyonso nzela na kolandaka Nzambe oyo ayebani te. Mpe alobaki epayi na ngai: Ezali na ‘Nzambe te; iyo, mpe alakisaki ngai oyo nasengelaki koloba. Mpe nateyaki maloba na ye; mpe nateyaki yango mpo masepelisaki ^dmayele ya mosuni; mpe nateyaki yango, kutu kino nazwaki elonga mingi; na lolenge mpenza ete nandimaki ete ezali solo; mpe mpo na ntina oyo natelemelaki bosolo, kutu kino namemi bolakeli mabe monene boye likolo na ngai.

54 Sikawa esilaki ye koloba oyo, abondelaki Alma asambela epayi ya Nzambe, ete bolakeli mabe ekoka kolongwa uta na ye.

55 Kasi Alma alobaki epayi na ye: Soki bolakeli mabe boye ekolongwa uta na yo okobungisa lisusu mitema ya bato oyo; boye, ekozala epayi na yo kutu lokola Nkolo alingi.

56 Mpe esalemaki ete bolakeli mabe oyo elongwaki te uta na Koliyolo; kasi babenganaki ye, mpe akendaki uta ndako na ndako kolombaka mpo na bilei.

49a 2 Nta. 13:20.

52a Alma 30:42.

53a Yako. 7:14.

b 2 Kol. 11:14;

2 Nef. 9:9.

c Nze. 10:4.

d MOMA Ya mosuni.

57 Sikawa boyebi ya likambo oyo ekomelaki Koliyolo ebimisamaki sasaiپی epayi nyonso na mboka mobimba; iyo, bosakoli etindamaki na mosambisi monkonzi na bato nyonso na mboka, koyebisaka epayi na bango oyo bandimaka maloba ya Koliyolo ete basengeli koyambola na lombangu, mbele masambisi se moko wana kaka makweyela bango.

58 Mpe esalemaki ete nyonso bandimisamaki na nkuna ya Koliyolo; boye nyonso babongwanaki lisusu epayi ya Nkolo; mpe oyo esukisaki mabe ya lolenge ya Koliyolo. Mpe Koliyolo akendaki uta ndako na ndako, kolombaka bilei mpo na lisungi na ye.

59 Mpe esalemaki ete lokola akendaki na kati ya bato, iyo, na kati ya bato oyo bamikabwanaki na Banefi mpe bamibiāngaki Bazolami, mpo bakambamaki na moto moko oyo na ye nkombo ezalaki Zolami—mpe lokola akendaki na kati na bango, tala, bamataki likolo na ye mpe baniataki ye, kutu kino akufaki.

60 Mpe boye tomoni nsuka na ye oyo asantolaka banzela ya Nkolo; mpe boye tomoni ete ^azabulu ^bakosalisa bana na ye na mokolo ya nsuka te, kasi aza kobenda bango na lombangu na nse na ^clifelo.

MOKAPO 31

Alma akambi etinda moko mpo na kozongisa bapengwi ya Bazolami na nzela—Bazolami bawangani Klisto, bandimi makanisi ya lokuta mpo na oyo etali boyonami, mpe bakumbameli na kosalelaka sambo esalema kala—Bamisionele batondisami na Molimo Mosantu—Mpassi na bango emelami mpenza na bosepeleluta na Klisto. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

SİKAWA esalemaki ete nsima ya nsuka ya Koliyolo, lokola Alma azwaki bansango ete Bazolami bazalaki kosantola banzela ya Nkolo, mpe ete Zolami, oyo azalaki mokambi na bango, azalaki kokamba mitema ya bato na ^akogumbamela ^bbanzambe ya bikeko ya baba, motema na ye lisusu ebandaki ^ckoyoka mpassi mpo na mabe ya bato.

2 Mpo ezalaki ntina ya ^amawa monene epayi ya Alma ya koyeba mabe na kati ya bato na ye; boye motema na ye ezalaki na mawa koleka mpenza na ntina ya bokabwani ya Bazolami uta na Banefi.

3 Sikawa Bazolami basanganaki bango moko esika moko na mboka moko oyo babiangaki Ationumi, oyo ezalaki na esti ya mboka ya Zalayemila, oyo elalaki penepene na ndelo

60^a MOMA Zabulu.
^b Alma 3:26–27;
 5:41–42;
 Mal&May 29:45.
^c MOMA Lifelo.

31 1^a Esod. 20:5;
 Mos. 13:13.
^b 2 Nef. 9:37.
 MOMA Losambo ya
 banzambe ya bikeko.

^c Alma 35:15.
 2^a Mos. 28:3;
 3 Nef. 17:14;
 Mose 7:41.

ya libongo ya mbu, oyo ezalaki na sudi ya mboka ya Yesoni, oyo lisusu ezalaki na ndelo ya esobe ya sudi, oyo esobe wapi etondaki na Balamani.

4 Sikawa Banefi bazalaki kobanga makasi ete Bazolami bakota na boyokani na Balamani, mpe ete ekozala nzela ya bobungisi bato mingi na ngambo ya Banefi.

5 Mpe sikawa, lokola “mateya ya ^bliloba ezalaki na bobendi monene ya “komema bato na kosalaka oyo ezali alima—iyo, ezalaki na nguya mingi likolo ya mayele ya bato mingi koleka mompanga, to eloko nyonso mosusu, oyo ekomaki epayi na bango—yango wana Alma akanisaki elongobanaki ete bameka bolamu ya liloba ya Nzambe.

6 Boye akamataki Amona, mpe Alona, mpe Omina, mpe Imini oyo atikaki na eklezia ya Zalayemila; kasi Misato ya yambo akamataki bango elongo na ye, mpe lisusu Amuleki mpe Zezilomi, baoyo bazalaki na Meleki; mpe akamataki lisusu bana mibali mibale na ye.

7 Sikawa, nkulutu ya bana mibali na ye akamataki ye te elongo na ye, mpe nkombo na ye ezalaki “Elamani; kasi bankombo na bango oyo akamataki elongo na ye ezalaki Sibiloni mpe Koliantoni; mpe oyo ezali bankombo na bango oyo bakendaki elongo na ye

na kati ya ^bBazolami, mpo na koteya liloba.

8 Sikawa Bazolami bazalaki “bakabwani uta na Banefi; boye bazwaki liloba ya Nzambe eteyama epayi na bango.

9 Kasi “bakweyaka kati na mabunga monene, mpo balingaki te kotosa kobomba mitindo ya Nzambe, mpe meko na ye, engebene na mobeko ya Mose.

10 Mpe balingaki kotosa kokokisa misala ya eklezia te, mpo na kokoba na losambo mpe libondeli na Nzambe mokolo na mokolo, ete bakoka kokota kati na lisenginia te.

11 Iyo, mpo na kosukisa, basantolaki banzela ya Nkolo na bisika mingi mpenza; boye, mpo na ntina oyo, Alma mpe bandeko na ye bakendaki kati na mboka mpo na koteya liloba epayi na bango.

12 Sikawa, ekomaki bango na mboka, tala, na bokamwi na bango bakutaki Bazolami batongi basinagoga, mpe bazalaki kosangana bango moko esika moko na mokolo ya mposo, oyo mokolo babianganaki mokolo ya Nkolo, mpe bazalaki kokumbamela na lolenge loko oyo Alma mpe bandeko na ye bamonaka ata mokolo moko te;

13 Mpo bazalaki na esika moko etongama likolo na katikati ya sinagoga, esika moko mpo na

5a Enos. 1:23;
Alma 4:19.
MOMA Koteya to
kolakisa, Molakisi.
b Ebe. 4:12;

Yako. 2:8;
Alma 36:26.
c Jar. 1:11–12;
Mal&May 11:2.
7a MOMA Elamani,

Mwana mobali
ya Alma.
b Alma 30:59.
8a Alma 24:30.
9a MOMA Bopengwi.

kotelema, oyo ezalaki likolo ya moto; mpe nsonge na yango ekokaki kokota bobele moto moko.

14 Boye, moto nyonso oyo azalaki na mposa ya “kokumbamela asengelaki kokende mpe kotelema likolo ya nsonge na yango, mpe kosembola maboko na ye epayi na lola, mpe kobelela na mongongo makasi, kolobaka:

15 Mosantu, Nzambe mosantu; tondimi ete ozali Nzambe, mpe tondimi ete ozali mosantu, mpe ete ozalaki molimo, mpe ozali molimo, mpe ete okozala molimo libela.

16 Nzambe mosantu, tondimi ete okabolaki biso uta na bandeko na biso; mpe tondimi te mimesano ya bandeko na biso, oyo mikitanisamaki na bango na bomwana ya batata na bango; kasi tondimi ete “oponaki biso mpo na kozala ^bbana basantu na yo; mpe lisusu osalaki eyebana epayi na biso ete ekozala na Klisto te.

17 Kasi ozali se moko wana kaka lobi, lelo, mpe libela; mpe “oponaki biso ete tokobikisama, ntango baoyo nyonso nzinganzinga na biso baponami mpo na kobwakama na nkele na yo na nse na lifelo; mpo na bosantu boye wapi, O Nzambe, totondi yo; mpe lisusu totondi yo mpo ete oponi biso, ete tokoka te kokosama na kolandaka mimesano ya liboma ya bandeko na biso, oyo ekangi bango na

nse ya boyambi na Klisto, boye ememi mitema na bango na kowayawaya mosika na yo, Nzambe na biso.

18 Mpe lisusu totondi yo, O Nzambe, ete tozali bato baponami mpe basantu. Amene.

19 Sikawa esalemaki ete esilaki Alma mpe bandeko na ye bandimi mpe bana mibali na ye koyoka sambo oyo, bakamwaki koleka ndelo.

20 Mpo tala, moto na moto akendaki mpe abonzelaki sambo se oyo kaka.

21 Sikawa esika yango ebiangamaki na bango Lamimpetomi, oyo, na kolimbolaka, ezali etelemelo esantu.

22 Sikawa, uta na etelemelo oyo, babonzelaki, moto na moto, losambo se wana kaka mpenza epayi ya Nzambe, kotondaka Nzambe na bango ete baponamaki na ye, mpe ete akosaki bango te na kolandaka momeseno ya bandeko na bango, mpe ete mitema na bango miyibamaki te mpo na kondima na makambo ekoya, oyo bayebelaki eloko te.

23 Sikawa, esilaki bato nyonso kopesa matondi na lolenge oyo, bazongaki epayi na bango, “kolobelaka lisusu soki moke te oyo etali Nzambe na bango kina moko bakosangana bango moko lisusu esika moko na etelemelo esantu, mpo na kopesa matondi na lolenge na bango.

24 Sikawa, emonaki Alma oyo

14a Mat. 6:1–7.
16a Alma 38:13–14.

b Yis. 65:3, 5.
17a MOMA Lipombo,

Mpamba.
23a Yak. 1:21–25.

motema na ye “moyokaki mpasi; mpo amonaki ete bazalaki bato ya nkuna mpe basila kobeba; iyo, amonaki ete mitema na bango ekangamaki likolo ya wolo, mpe likolo ya mpauni, mpe likolo ya ndenge nyonso ya biloko ya malonga.

25 Iyo, mpe amonaki lisusu ete mitema na bango “etombwamaki likolo mpo na bifundeli minene, na lolendo na bango.

26 Mpe atombolaki mongongo na ye likolo na lola, mpe “alelaki, kolobaka: O, kino ntango nini, O Nkolo, okotika ete basali na yo bafanda awa na mosuni, mpo na kotala nkuna ya monene boye na kati ya bana ya bato?

27 Tala, O Nzambe, “bazali kollela epayi na yo, mpe nzokande mitema na bango mimelami mpenza na lolendo na bango. Tala, O Nzambe, bazali kobelela epayi na yo na minoko na bango, nzokande ^bbavimbami, kutu kino na bonene, na biloko mpamba ya mokili.

28 Tala, O Nzambe na ngai, bilamba na bango ya ntalo, mpe mpete na bango, mpe “bikomo na bango, mpe bikembi na bango ya wolo, mpe biloko na bango nyonso ya motuya oyo bakembi na yango; mpe tala, mitema na bango etiami likolo na yango, mpe nzokande babeleli epayi na yo mpe balobi—Totondi yo, O Nzambe, mpo tozali

bato baponami epayi na yo, nzokande basusu bakokufa.

29 Iyo, mpe balobi ete osalaki eyebana epayi na bango ete ekozala na Klisto te.

30 O Nkolo Nzambe, kino ntango boni ekopesa yo nzela ete nkuna mpe kozanga bosembo ya lolenge oyo ezala na kati ya bato oyo? O Nkolo, ekopesa yo ngai bokasi, ete nakoka komema bokono na ngai. Mpo nazali moto ya bokono, mpe nkuna ya lolenge oyo na kati ya bato oyo esali mpasi na molimo na ngai.

31 O Nkolo, motema na ngai etondi na mawa mpenza; elingi yo kobondisa molimo na ngai “na Klisto. O Nkolo, elingi yo kosala epayi na ngai ete nakoka kozala na bokasi, ete nakoka komema na bompikiliki mpasi ya mitungisi oyo ekoya likolo na ngai, na ntina ya mabe ya bato oyo.

32 O Nkolo, elingi yo kobondisa molimo na ngai, mpe kopesa ngai elonga, mpe lisusu na baninga na ngai ya mosala baoyo bazali elongo na ngai—iyo, Amona, mpe Alona, mpe Omina, mpe lisusu Amuleki mpe Zezilomi, mpe lisusu “bana mibali na ngai mibale—iyo, kutu baoyo nyonso elingi yo kobondisa, O Nkolo. Iyo, elingi yo kobondisa milimo na bango na nzela ya Klisto.

33 Elingi yo kopesa epayi na

24a Gen. 6:5–6.
25a Yako. 2:13;
Alma 1:32.

26a Mose 7:41–58.
27a Yis. 29:13.
b MOMA Lolendo.

28a Yis. 3:16–24.
31a Yoan. 16:33.
32a Alma 31:7.

bango ete bakoka kozala na bokasi, ete bakoka komema mitungisi na bango oyo ekoya likolo na bango na ntina ya mabe ya bato oyo.

34 O Nkolo, elingi yo “kosala epayi na biso ete tokoka kozala na elonga na komemaka bango lisusu epayi na yo na nzela ya Klisto.

35 Tala, O Nkolo, “milimo na bango ezali motuya, mpe mingi kati na bango bazali bandeko na biso; boye, pesa epayi na biso, O Nkolo, nguya mpe bwania ete tomema bato oyo, bandeko na biso, lisusu epayi na yo.

36 Sikawa esalemaki ete esilaki Alma koloba maloba oyo, “atiaki ^bmaboko na ye likolo ya baoyo nyonso bazalaki elongo na ye. Mpe tala, lokola etiaki ye maboko na ye likolo na bango, batondisamaki na Molimo Mosantu.

37 Mpe nsima na yango bakabwanaki moko na mosusu, “kotika ata likanisi te mpo na bango moko nini bakolia, to nini bakomela, to nini bakolata.

38 Mpe Nkolo asungaki bango ete bayoka nzala te, soki te bayoka mposa ya mai te; iyo, mpe lisusu apesaki bango bokasi, ete bayoka mpasi ya lolenge moko te ya “mitungisi, longola se mpasi yango ekomelama mpenza na bosepeli ya Klisto. Sikawa oyo ezalaki engebene na losambo ya

Alma; mpe oyo mpo asambelaki na ^bbondimi.

MOKAPO 32

Alma ateyi babola baoyo kani mitungisi ekomisi bango bato na bomikitisi—Bondimi ezali elikya na oyo emonanaka te kasi ezali solo—Alma atatoli ete banjelu basalaki mibali, basi, mpe bana—Alma ameki liloba na nkona—Esengeli ewa nama mpe eleyisama—Nsima ekokoma nzete moko uta na oyo wapi mbuma ya bomoi ya seko ekobukama. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete bakendaki, mpe babandaki koteya liloba ya Nzambe epayi ya bato, kokotaka kati na basinagoga na bango, mpe kati na ndako na bango; iyo, mpe kutu bateyaki liloba na balabala na bango.

2 Mpe esalemaki ete nsima ya mosala mingi na kati na bango, babandaki kozala na elonga na kati ya “molongo ya babola; mpo tala, babangani bango uta na basinagoga na ntina ya bilamba na bango bipasuka-pasuka—

3 Boye bazalaki na ndingisa te ya kokota kati na basinagoga na bango mpo na kokumbamela Nzambe, mpo batalaki bango lokola mbindo ya ebende ya ntalo; boye bazalaki babola; iyo, batalamaki na bandeko na bango

34a 2 Nef. 26:33.

35a MOMA Molimo—
Motuya ya milimo.

36a 3 Nef. 18:36–37.
b MOMA Maboko,

Botie ya.

37a Mat. 6:25–34;
3 Nef. 13:25–34.

38a Mat. 5:10–12;
Mos. 24:13–15;

Alma 33:23.

b MOMA Bondimi.

32 2a MOMA Babola.

lokola bosoto ya kobwaka; boye bazalaki “babola na kotalaka biloko ya mokili; mpe lisusu bazalaki babola na motema.

4 Sikawa, lokola Alma azalaki koteya mpe koloba epayi ya bato likolo ya ngomba moke ya Onida, ebele ya bato bayaki kuna mpenza epayi na ye, oyo ezalaki bango oyo tozalaki kolobela, baoyo bazalaki “babola na motema, na ntina ya bobola na bango na kotalaka biloko ya mokili.

5 Mpe bayaki epayi na Alma; mpe moko oyo azalaki moto ya liboso na kati na bango alobaki epayi na ye: Tala, “bandeko na ngai oyo bakosala nini, mpo batiolami na bato nyonso na ntina ya bobola na bango, iyo, mpe mingi mingi koleka malamumu na banganganzambe na biso; mpo ^bbabengani biso uta na basinagoga na biso oyo biso tosalaki makasi mpo na kotonga na maboko na biso moko; mpe babengani biso libanda na ntina ya bobola koleka na biso; mpe tozali na esika ya kokumbamela Nzambe na biso te; mpe tala, “tokosala nini?”

6 Mpe sikawa eyokaki Alma likambo oyo, abalukaki mobimba, elongi na ye sasaipi epayi na ye, mpe atalaki na bosepeli monene; mpo amonaki ete “mitungisi na bango ekomisaki bango solo

^bbato na bomikitisi, mpe ete bazalaki kati na ^ckomilengela mpo na koyoka liloba.

7 Boye alobaki lisusu na ebele ya bato basusu te; kasi asembolaki loboko na ye, mpe agangaki epayi na bango oyo amonaki, baoyo bazalaki bayamboli ya solo, mpe alobaki epayi na bango:

8 Namoni ete bozali na “bomikitisi na mitema; mpe soki bongo, bopambolami.

9 Tala ndeko na bino alobi, Nini tokosala?—mpe babengani biso libanda ya basinagoga na biso, ete tokoki te kokumbamela Nzambe na biso.

10 Tala, nalobi epayi na bino, ebanzi bino ete bokoki te “kokumbamela Nzambe longola se soki ezali bobele na basinagoga na bino?”

11 Mpe lisusu, nalingi kotuna, ebanzi bino ete bosengeli kokumbamela Nzambe bobele mbala moko na mposo moko?

12 Nalobi epayi na bino, ezali malamumu ete bobengani bino uta na basinagoga na bino, ete bokoka kozala bato na bomikitisi, mpe ete bokoka koyekola ^abwania; mpo esengeli ete boyekola bwania; mpo ezali mpo babengani bino, ete botiolami na bandeko na bino na ntina ya ^bbobola mingi mpenza koleka na bino, ete bomemami mpenza na

3a Alma 34:40.

4a MOMA Babola—
Babola na molimo.

5a Mas. 18:23.

b Alma 33:10.

c Mis. 2:37–38.

6a MOMA Motungisi.

b MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

c Alma 16:16–17;

Mal&May 101:8.

8a Mat. 5:3–5.

10a MOMA Bokumbameli.

12a Mosak. 4:13.

b Mas. 16:8.

bokitisami ya motema; mpo bomemami na kozanga te kozala bato na bomikitisi.

13 Mpe sikawa, mpo bosengisami kozala bato na bomikitisi bopambolami; mpo moto ntango mosusu, soki asengisami kozala moto na bomikitisi, alukaka boyamboli; mpe sikawa na ntembe te, moto nyonso oyo ayamboli akozwa boboto; mpe oyo azwi boboto mpe “atii molende kino na nsuka, akobikisama.

14 Mpe sikawa, lokola nalobaki epayi na bino, ete mpo bosengisamaki kozala bato na bomikitisi bopambolami, ebanzi bino te ete bazali mingi oyo bapambolami mingi koleka baoyo bamikitisaka na ntina ya liloba?

15 Iyo, ye oyo amikitisi solo, mpe ayamboli uta na masumu na ye, mpe atii molende kino na nsuka, se ye wana kaka akopambolama—iyo, bakopambolama mingi koleka baye basengisami kozala bato na bomikitisi na ntina ya bobola koleka ya bango.

16 Boye, bapambolami ezali bango oyo “bamikitisi ntango basengisi bango te kozala bato na bomikitisi; soki te kutu, na maloba mosusu, apambolami ye oyo andimi maloba ya Nzambe, mpe abatisami na kozangaka kotia makasi ya motema, iyo, mpe na kozangaka komemama na koyeba liloba, soki te kutu na

kosengisama koyeba, yambo ete bandima.

17 Iyo, ezali na mingi baoyo balobi: Soki okolakisa epayi na biso “elembo uta na lola, bongo tokoyeba na bosolo; nsima tokondima.

18 Sikawa natuni, oyo ezali bondimi? Tala, nalobi epayi na bino, Te; mpo soki moto ayebi likambo azali na ntina ya “kondima te, mpo ayebi yango.

19 Mpe sikawa, lolenge kani koleka alakelami mabe ye oyo “ayebi bolingi ya Nzambe kasi asali yango te, koleka ye oyo andimaka bobele, soki te azali bobele na ntina ya kondima, mpe akwei kati na bobuki mobeko?

20 Sikawa na likambo oyo bosengeli kokata likambo. Tala, nalobi epayi na bino, ete ezali na ngambo yoko lokola ezali na ngambo mosusu; mpe ekozala epayi na moto engebene na mosala na ye.

21 Mpe sikawa lokola nalobaki mpo na oyo etali bondimi—“bondimi ezali kozala na boyebi ya kobonga nie ya makambo te; boye soki ozali na bondimi^b ozali na elikya mpo na makambo oyo ezali ‘komonana te, oyo ezali solo.

22 Mpe sikawa, tala, nalobi epayi na bino, mpe nalingi ete bomikundola, ete Nzambe atonda na boboto epayi na baoyo

13a Alma 38:2.

16a MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.

17a MOMA Elembo.

18a Etel. 12:12, 18.

19a Yoan. 15:22–24.

21a Yoan. 20:29; Ebe. 11.

b MOMA Elikya.

c Etel. 12:6.

nyonso bandimaka na nkombo na ye; boye azali na mposa, na esika ya yambo, ete bondima, iyo, ata na liloba na ye.

23 Mpe sikawa, ayebisi liloba na ye epayi ya bato na nzela ya anjelu, iyo, na “mibali kaka te kasi na basi mpe lokola. Sikawa oyo ezali nyonso te; ^bbana mike bazali na maloba epesami epayi na bango mbala mingi, oyo eyokisaki bato ya bwania mpe bayekola nsoni.

24 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, lokola bozali na mposa ya koyeba nini bokosala mpo botungisami mpe babe ngani bino libanda—sikawa nazali na mposa te ete bobanza ete nalingi kosambisa bino bobele engebene na oyo ezali solo—

25 Mpo nalingi te koloba ete nyonso kati na bino bosengisami komikitisa; mpo nandimi solo ete ezali na boko bato na kati na bino baoyo bakomikitisa, likambo te bazala na ezalela nyonso kani bakoki.

26 Sikawa, lokola nalobaki mpo na oyo etali bondimi—ete ezalaki boyebi moko ya kobonga nie te—lolenge moko ezali na maloba na ngai. Bokoki koyeba bozangi tembe na yango na yambo te, na bolamu nyonso, mingi koleka lokola bondimi bozali boyebi ya bolamu nyonso te.

27 Kasi tala, soki bokolamusa mpe bokotelemisa bozalani na bino, kino na bomeki ya maloba na ngai, mpe bosaleli ndambo moke ya bondimi, iyo, ata kutu soki bokoki kaka kozala na “mposa ya kondima, tika mposa oyo esala kati na bino, kutu kino bokondima na lolenge oyo bokoki kopesa esika pona ndambo ya maloba na ngai.

28 Sikawa, tokomekisisa liloba na “nkona. Sikawa, soki bopesi esika ete ^bnkona ekonama kati na “motema na bino, tala, soki ezali nkona ya solo, to mpe nkona ya malamumu, soki bobwaki yango libanda te na ^bbozangi bondimi na bino, ete botelemela Molimo ya Nkolo, tala, ekobanda kovimba kati na ntolo na bino; mpe tango bokoyoka boningani ya kovimba oyo, bokobanda koloba kati na bino moko moko—Ese ngeli mpenza ezala ete nkona eza malamumu, to mpe ete liloba ezali malamumu, mpo ebandi kotandola molimo na ngai; iyo, ebandi kopesa pole na ^cbososoli na ngai, iyo, ebandi kozala elengi mpo na ngai.

29 Sikawa, tala, oyo ekobakisa bondimi na bino te? Nalobi epayi na bino ete, iyo; nzokande bokoli te na boyebi moko ya kobonga nie.

30 Kasi tala, lokola nkona evimbaka, mpe eboto makasa, mpe

23a Yoele 2:28–29.

b Mat. 11:25;

Luk. 10:21;

3 Nef. 26:14–16;

Mal&May 128:18.

27a Mal. 11:24.

28a Alma 33:1.

b Luk. 8:11.

c MOMA Motema.

d Mat. 17:20.

e MOMA Bososoli.

ebandi kokola, nde bosengeli mpenza koloba ete nkona ezali malamumu; mpo tala evimbi, mpe eboti makasa, mpe ebandi kokola. Mpe sikawa, tala, oyo ekolendisa bondimi na bino te? Iyo, ekolendisa bondimi na bino: mpo okoloba nayebi ete oyo ezali nkona malamumu; mpo tala eboti makasa mpe ebandi kokola.

31 Mpe sikawa, tala, eyebi bino na ntembe te oyo ezali nkona ya malamumu? Nalobi epayi na bino, Iyo; mpo nkona na nkona ebota na “lolenge na yango moko.

32 Boye, soki nkona ekoli, ezali malamumu, kasi soki ekoli te, tala ezali malamumu te, yango wana ekobwakama mosika.

33 Mpe sikawa, tala, mpo bomeki kosala komekama yango, mpe boloni nkona, mpe evimbi mpe eboti makasa, mpe ebandi kokola, bosengeli mpenza koyeba ete nkona ezali malamumu.

34 Mpe sikawa, tala, ezali “boyebi na bino ya kobonga nie? Iyo, boyebi na bino ezali ya bongi nie na likambo wana, mpe “bondimi na bino ezali kolala; mpe oyo mpo boyebi, mpo boyebi ete liloba livimbisi molimo na bino, mpe lisusu boyebi ete liboti mpenza makasa, ete bosoli na bino bobandi kongenga, mpe “mayele na bino ebandi kotandolama.

35 O bongo, ezali te oyo solo

mpenza? Nalobi epayi na bino, iyo, mpo ezali “pole; mpe nyonso oyo ezali pole, ezali malamumu, mpo ekoki kososolama, boye bosengeli koyeba ete ezali malamumu; mpe sikawa tala, esili bino komeka pole oyo ezali boyebi na bino ya kobonga nie?

36 Tala nalobi epayi na bino, Te; mpe esengeli bino te kotia bondimi na bino mpembeni, mpo bosalelaki bobele bondimi na bino mpo na kowana nkona ete bokoka komeka bomeki ya koyeba soki nkona ezalaki malamumu.

37 Mpe tala, lokola nzete ebandi kokola, bokoloba: Tika toleisa yango na bokebi monene, ete ekoka kozwa mosisa, ete ekoka kokola, mpe epesa mbuma mpo na biso. Mpe sikawa tala, soki boleisi yango na bokebi boike, ekozwa mosisa, mpe ekokola, mpe ekopesa mbuma.

38 Kasi soki “botali nzete yango mpamba, mpe botie te makanisi mpo na koleisa yango, tala, ekozwa mosisa moko te; mpe ntango mulunge ya moi ekoya mpe ekozikisa yango, mpo ezali na mosisa te, ekokawuka nie, mpe bokopikola yango mpe kobwaka yango libanda.

39 Sikawa, oyo ezali te mpo nkona ezalaki malamumu te, mpe ezali te mpo mbuma na yango ekolingama te; kasi ezali mpo “mabele na bino ekawuka, mpe bolingi koleisa nzete te, boye

31a Gen. 1:11–12.

34a MOMA Boyebi.

b Eitel. 3:19.

c MOMA Mayele.

35a Yoan. 3:18–21.

MOMA Pole,

Pole ya Klisto.

38a MOMA Bopengwi.

39a Mat. 13:5.

bokoki kozala na mbuma na yango te.

40 Mpe boye, soki bokoleisa liloba te, kotalaka liboso na liso ya bondimi na mbuma na yango, bokoki mokolo moko te kopikola mbuma ya ^anzete ya bomoi.

41 Kasi soki bokoleisa liloba, iyo, koleisa nzete lokola ebandi kokola, na bondimi na bino elongo na molende monene, mpe na ^abompikiliki, kotalaka liboso na mbuma na yango, ekokamata mosisa; mpe tala ekozala nzete moko oyo ^bekokola kino na bomoi ya libela.

42 Mpe na ntina ya ^aetingia na bino mpe bondimi na bino mpe bompikiliki na bino na liloba na koleisaka yango, ete ekamata mosisa na bino, tala, moke moke bokopikola ^bmbuma na yango, oyo ezali ya motuya, oyo ezali sukali koleka nyonso oyo ezali sukali, mpe oyo ezali mpembe likolo ya nyonso oyo ezali mpembe, iyo, mpe ya peto likolo ya nyonso oyo ezali peto; mpe bokosala lipati likolo ya mbuma oyo kutu kino bokotonda, ete bozala lisusu na nzala te, mpe bozala na mposa ya mai te.

43 Nde, bandeko na ngai, bokobuka mbano ya bondimi na bino, mpe molende na bino, mpe bompikiliki, mpe motema molai, kozelaka nzete epesa bino mbuma.

MOKAPO 33

Zenosi ateyi ete bato basengeli kosambela mpe kokumbamela Nzambe na bisika nyonso, mpe ete masambisi masukisami na ntina ya Mwana—Zenoki ateyi ete boboto epesami na ntina ya Mwana—Mose atombolaki na esobe elilingi yoko ya Mwana ya Nzambe. Pene-pene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esilaki Alma koloba maloba oyo, bakomaki epayi na ye mpe bazalaki na mposa ya koyeba soki basengeli kondima na ^aNzambe moko, ete bakoka kozwa mbuma oyo alobelaki, soki te lolenge boni basengeli kowana ^bnkona yango, to liloba oyo alobelaki, oyo alobaki ete esengeli kowanama na mitema na bango; soki te na lolenge kani basengelaki kobanda kosalela bondimi na bango.

2 Mpe Alma alobaki epayi na bango: Tala, bolobaki ete ^abokoki te kokumbamela Nzambe na bino mpo babangani bino uta na basinagoga na bino. Kasi tala, nalobi epayi na bino, soki bobanzi ete bokoki te kokumbamela Nzambe, bozali na libunga monene, mpe bosengeli koluka ^bmakomi; soki bobanzi ete bateyaki bino likambo oyo, bozali kososola yango te.

3 Emikundoli bino ete bota-

40a Gen. 2:9;

1 Nef. 15:36.

41a MOMA Bompikiliki.

b Alma 33:23;

Mal&May 63:23.

42a MOMA Etingia.

b 1 Nef. 8:10–12.

33 1a 2 Nef. 31:21;

Mos. 15:2–4.

b Alma 32:28–43.

2a Alma 32:5.

b Alma 37:3–10.

ngaki nini “Zenosi, profeta ya kala, alobaki mpo na oyo etali losambo to ^bbokumbameli?

4 Mpo alobaki: Otonda na boboto, O Nzambe, mpo oyoki losambo na ngai, kutu ntango nazalaki na esobe; iyo, otondisamaki na boboto ntango nasambelaki mpo na oyo etali bango oyo bazalaki “banguna na ngai, mpe obalolaki bango epayi na ngai.

5 Iyo, O Nzambe, mpe otondisamaki na boboto epayi na ngai ntango nalelaki epayi na yo kati na “elanga na ngai; ntango nalelaki epayi na yo na losambo na ngai, mpe oyokelaki ngai.

6 Mpe lisusu, O Nzambe, ntango nabalukaki kokende na ndako na ngai oyokelaki ngai na losambo na ngai.

7 Mpe ntango nabalukaki na “kisuku na ngai, O Nkolo, mpe ntango nasambelaki yo, oyokelaki ngai.

8 Iyo, otondisamaka na boboto epayi ya bana na yo ntango babelelaka epayi na yo, mpo ete oyokela bango kasi bato te, mpe okoyokela bango.

9 Iyo, O Nzambe, otondaki na boboto epayi na ngai, mpe oyokaki kolela na ngai na katikati ya mayangani na yo.

10 Iyo, mpe oyokelaki ngai lisusu ntango “babenganaki ngai mpe natiolamaki na banguna na ngai; iyo, oyokaki kolela na

ngai, mpe osilikaki na banguna na ngai, mpe obimelaki bango na nkanda na yo na bobebisami ya lombangu.

11 Mpe oyokelaki ngai na ntina ya mitungisi na ngai mpe bosolo na ngai; mpe ezali na ntina ya Mwana na yo ete otondisamaki boye na boboto epayi na ngai, boye nakolela epayi na yo na mitungisi na ngai nyonso, mpo na yo ezali bosepeli na ngai; mpo osukisaki masambisi na yo uta na ngai, na ntina ya Mwana na yo.

12 Mpe sikawa Alma alobaki epayi na bango: Endimi bino “makomi wana oyo ekomamaki na bango baprofeta ya kala?

13 Tala, soki bondimi, bose ngeli kondima nini “Zenosi alobaki; mpo, tala alobaki: Osukisaki masambisi na yo na ntina ya Mwana na yo.

14 Sikawa tala, bandeko na ngai, natuni soki botangaki makomi? Soki botangaki, lolenge nini ekoki bino kozanga kondima Mwana ya Nzambe?

15 Mpo “ekomami te ete Zenosi ye moko kaka alobelaki makambo oyo, kasi ^bZenoki alobelaki makambo oyo mpe lokola—

16 Mpo tala, alobaki: Osiliki, O Nkolo, na bato oyo, mpo balingi te kososola boboto na yo oyo opesaki epayi na bango na ntina ya Mwana na yo.

3a MOMA Makomi—
Makomi ebunga;
Zenosi.

b MOMA Bokumbameli.
4a Mat. 5:44.

5a Alma 34:20–25.

7a Mat. 6:5–6;
Alma 34:26.

10a Alma 32:5.

12a MOMA Makomi.

13a Alma 34:7.

15a Yako. 4:4.
b 1 Nef. 19:10;
Alma 34:7.

17 Mpe sikawa, bandeko na ngai, bomoni ete profeta ya mi-bale ya kala atatolaki Mwana ya Nzambe, mpe lokola bato balingaki kososola maloba na ye te “babambaki ye mabanga kino na liwa.

18 Kasi tala, oyo ezali te; ezali bobele bato oyo te balobaki mpo na oyo etali Mwana ya Nzambe.

19 Tala, “Mose alobaki na ntina na ye; iyo, mpe tala ^batelemisaki ‘elilingi moko etelemisamaki na esobe, ete moto oyo akotala likolo na yango akozala na bomoi. Mpe mingi batalaki yango mpe batikalaki na bomoi.

20 Kasi bato moke basosolaki ntina ya makambo wana, mpe oyo na ntina ya bokasi ya mitema na bango. Kasi ezalaki na mingi baoyo bazalakimitu makasi mpenza ete balingaki te kotala, boye bawaki. Sikawa ntina balingaki te kotala ezali mpo bandimaki te ete ^aekobikisa bango.

21 O bandeko na ngai, soki bokokaki kobika bobele na kobwakaka miso na bino nzinganzinga ete bokoka kobikisama, elingaki bino te kotala noki, to bolingaki na esika wana koyeisa mitema na bino makasi na bozangi boyambi, mpe kozala goigoi, ete bolingaki te kobwaka miso na bino nzinganzinga, ete bokoka kowa?

22 Soki boye, lisuma ekoya likolo na bino; kasi soki boye te, bongo bobwaka miso na bino nzinganzinga mpe “bobanda kondima na Mwana ya Nzambe, ete akoya kosikola bato na ye, mpe ete akoyoka mpasi mpe akokufa mpo na ^bkomikaba mpo na masumu na bango; mpe ete ^cakolamuka lisusu uta na bakufi, oyo ekomema ^bbosekwi esalema, ete bato nyonso bakotelema liboso na ye, mpo na kosambisama na mokolo ya nsuka mpe ya bosambisi, engebene na ^cmisala na bango.

23 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nazali na mposa ete “bowana liloba oyo na mitema na bino, mpe lokola ebandi kovimba kutu boye boleisa yango na bondimi na bino. Mpe tala, ekokoma nzete, ^bkokolaka na bino kino na bomoi ya libela. Mpe na ntango wana tika ete Nzambe apesa nzela epayi na bino ete ^cmikumba na bino mikoka kozala pepele, na nzela ya bosepeli ya Mwana na ye. Mpe kutu nyonso oyo nde yango ekoki bino kosala soki bolingi. Amene.

MOKAPO 34

Amuleki atatoli ete liloba ezali na Klisto mpo na lobiko—Longola se

17a MOMA Liwa ya martiru, Martiru.

19a Dut. 18:15, 18; Alma 34:7.

b Yoan. 3:14; Elam. 8:14–15.

c Mit. 21:9;

2 Nef. 25:20; Mos. 3:15.

20a 1 Nef. 17:40–41.

22a Alma 32:27–28.

b Alma 22:14; 34:8–9.

c MOMA Bosekwi.

d Alma 11:44.

e MOMA Misala.

23a Alma 33:1; 34:4.

b Alma 32:41;

Mal&May 63:23.

c Alma 31:38.

soki bomikabi esalemi, bato nyonso basengeli kowa—Mobeko mobimba ya Mose ezali kobenda bokebi na mbeka ya Mwana ya Nzambe—Mwango ya seko ya bosikoli efandisami likolo ya bondimi mpe boyamboli—Sambela mpo na mapamboli ya ntango mpe ya molimo—Bomoi oyo ezali ntango mpo na bato kolengela kokutana na Nzambe—Sala mpo na lobiko na bino na bobangi liboso ya Nzambe. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete esilaki Alma kolobela bango maloba oyo afandaki na nse likolo ya mabele, mpe “Amuleki atelemaki mpe abandaki koteya bango, kolobaka:

2 Bandeko na ngai, nakanisi ete ekoki te ete bozanga koyeba makambo oyo elobamaki mpo na oyo etali boyei ya Klisto, oyo biso toteyi ete azali Mwana ya Nzambe; iyo, nayebi ete “makambo oyo mateyamaki beboo epayi na bino liboso ya bokabwani na bino uta na kati na biso.

3 Mpe lokola bino bozalaki na mposa ya molingami ndeko na ngai ya mobali ete ayebisa epayi na bino nini bosengeli kosala, na ntina ya mitungisi na bino; mpe alobi mwa moke epayi na bino mpo na kolengela mayele na

bino; iyo, mpe alendisi bino mpo na bondimi mpe bompikiliki—

4 Iyo, kutu ete bozala na bondimi boike kutu mpo na “kowanana liloba na mitema na bino, ete bokoka komeka komona bolamu na yango.

5 Mpe tomoni ete motuna monene oyo ezali na makanisi na bino ezali soki liloba ezali na Mwana ya Nzambe, to soki ezali na Klisto te.

6 Mpe bomonaki lisusu ete ndeko na ngai ya mobali alakisaki epayi na bino, na bileko mingi, ete “liloba ezali na Klisto mpo na lobiko.

7 Ndeko na ngai atangaki maloba ya Zenosi, ete bosikoli ekoya na nzela ya Mwana ya Nzambe, mpe lisusu atangaki maloba ya Zenoki; mpe lisusu atangaki epayi ya Mose, mpo na kolakisa ete makambo oyo ezali solo.

8 Mpe sikawa, tala, “nakotatola epayi na bino ete makambo oyo ezali solo. Tala, nalobi epayi na bino ngai moko, ete nayebi ete Klisto akoya na kati ya bana ya bato, mpo na kokamata likolo na ye bobuki mobeko ya bato na ye, mpe ete ^bakomikaba mpo na masumu ya mokili; mpo Nkolo Nzambe alobi bongo.

9 Mpo elongobani ete “bomikabi moko esalema; mpo engebene na ^bebongiseli monene ya

34 1a Alma 8:21.
2a Alma 16:13-21.
4a Alma 33:23.
6a Yoan. 1:1, 14.

8a MOMA Kotatola.
b MOMA Bomikabi,
Komikaba.
9a Alma 33:22.

b Alma 12:22-33;
Mose 6:62.

Nzambe ya Seko esengeli bomikabi moko esalema, soki te bato nyonso ata ndenge nini base ngeli bakufa; iyo, banso bazali mitu makasi; iyo, banso bazali ya ‘kokweya mpe bazali ya kobunga, mpe basengeli kokufa longola kaka soki ezali na nzela ya bomikabi oyo elongobani ete esalema.

10 Mpo elongobani ete ^ambeka moko ya monene mpe ya nsuka ezala; iyo, mbeka ya moto te, soki mpe ya nyama te, soki mpe ya lolenge moko ya ndeke te; mpo ekozala mbeka ya moto te; kasi esengeli ezala ^bmbeka ^cezanga ndelo mpe ya seko.

11 Sikawa ezali na moto moko te oyo akoki kopesa mbeka ya makila na ye moko oyo makomikaba mpo na masumu ya moto mosusu. Sikawa, soki moto moko abomi, tala mobeko na biso, oyo ezali ^aalima, ekokamata yango bomoi ya ndeko na ye ya mbali? Nalobi epayi na bino, Te.

12 Kasi mobeko mokosenga bomoi na ye ^aoyo abomi, boye ekoki kozala na eloko moko te oyo ezali mokuse na bomikabi oyo ezanga ndelo oyo ekokoka mpo na masumu ya mokili.

13 Boye, elongobani ete ezala na mbeka moko monene mpe ya nsuka, mpe bongo ekozala,

soki te elongobani ete ezala, na ^ansuka ya bosopi makila; bongongo nde ekokokisama ^bmobeko ya Mose; iyo, nyonso ekokokisama, nsonge mpe elembo moko na moko, mpe moko te ekoleka.

14 Mpe tala, oyo ezali ^andimbola mobimba ya ^bmobeko, eteni na eteni kobendaka bokebi na ^cmbeka wana ya monene mpe ya nsuka; mpe mbeka wana ya monene mpe ya nsuka ekozala Mwana ya Nzambe, iyo, oyo ezanga ndelo mpe ya seko.

15 Mpe boye akomema ^alobiko na bango oyo bakondima na nkombo na ye; oyo kozalaka ntina ya mbeka oyo ya nsuka, mpo na komema penepene nsopo ya boboto, oyo ezwi elonga likolo ya boyengebene, mpe epesi nzela epayi ya bato ete bakoka kozala na bondimi mpo na boyamboli.

16 Mpe boye ^aboboto ekoki kosepelisa masengami ya ^bboyengebene, mpe kozinga yango na maboko ya bokengi, nzokande ye oyo asaleli te bondimi mpo na boyamboli amitalisi na mobeko mobimba ya masengami ya ^cboyengebene; boye ^dmwango monene mpe ya seko ya bosikoli momemami bobele epayi na ye oyo azali na bondimi mpo na boyamboli.

9c MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

10a Mose 5:6–7.

^b MOMA Mbeka.

^c 2 Nef. 9:7.

11a Dut. 24:16; Mos. 29:25.

12a MOMA Bobomi;

Etumbu ya liwa.

13a 3 Nef. 9:17, 19–20.

^b 3 Nef. 15:5.

14a Alma 30:3.

^b MOMA Mobeko ya Mose.

^c Mal&May 138:35.

15a MOMA Lobiko.

16a MOMA Atonda na boboto, Boboto.

^b MOMA Boyengebene.

^c Alma 12:32.

^d MOMA Mwango ya Bosikoli.

17 Boye tika Nzambe apesa epayi na bino, bandeko na ngai, ete bokoka kobanda kosalela “bondimi na bino mpo na boyamboli, ete bobanda ^bkobelela nkombo na ye esantu, ete alakisa boboto mpo na bino;

18 Iyo, bobelela epayi na ye mpo na boboto; mpo azali na nguya ya kobikisa.

19 Iyo, bomikitisa, mpe bokoba na kosambela ye.

20 Bobelela epayi na ye ntango bozali na bilanga na bino, iyo, mpo na oyo etali bibwele na bino nyonso.

21 “Bobelela epayi na ye na bandako na bino, iyo, mpo na oyo etali baoyo bazali bato ya ndako na bino, ezala ntongo, nzanga, mpe mpokwa.

22 Iyo, bobelela epayi na ye mpo na kotelemela nguya ya banguna na bino.

23 Iyo, “bobelela epayi na ye mpo na kotelemela ^bzabulu, oyo azali monguna ya ^cbosembo nyonso.

24 Bobelela epayi na ye mpo na oyo etali miwana ya bilanga na bino, ete bokoka kofuluka na myango.

25 Bobelela mpo na oyo etali bibwele ya bilanga na bino, ete bikoka koyikana.

26 Kasi oyo ezali nyonso te; bosengeli kosopa mpenza molimo

na bino na “bisika na bino, mpe bisika na bino ya nkuku, mpe na esobe na bino.

27 Iyo, mpe ntango bobeleli te epayi ya Nkolo, tika “mitema na bino ^bmitondisama, mitindama na losambo epayi na ye ntango nyonso mpo na bolamu na bino, mpe lisusu mpo na bolamu na bango oyo bazali nzinganzinga na bino.

28 Mpe sikawa tala, bandeko balingami na ngai, nalobi epayi na bino, bobanza te ete oyo ezali nyonso; mpo esili bino kosala makambo oyo, soki bobaloli mikonongo na “bakeleli, mpe baoyo bazali bolumbu, mpe bokei te kotala bakoni mpe baye kati na mitungisi, mpe ^bbokabi te biloko na bino, soki bozali na yango, na bango oyo bazali kokelela—nalobi epayi na bino, soki bosali moko ya makambo oyo te, tala, ^closambo na bino ezali ^dmpamba, mpe ezali na litomba mpo na bino te, mpe bozali lokola baki-bisi baye bawanganaka bondimi.

29 Boye, soki bomikundoli te kozala “bato na bolingani, bozali lokola mbindo ya ebende ya ntalo, oyo monetoli bibende abwakaka libanda, (mpo elongobani te) mpe eniatami na nse ya makolo ya bato.

30 Mpe sikawa, bandeko na ngai, nalingi ete, esili bino

17a MOMA Bondimi.
b MOMA Losambo.

21a Nze. 5:1-3;
3 Nef. 18:21.

23a 3 Nef. 18:15, 18.
b MOMA Zabulu.

c MOMA Bosembo,
Ya sembo.

26a Mat. 6:5-6.

27a MOMA Motema.

b MOMA Komanyola.
28a MOMA Babola.

b MOMA Bopesi
makabo, Makabo.

c Mat. 15:7-8.

d Mor. 7:6-8.

29a MOMA Bolingani.

kozwa matatoli mingi mpenza, komonaka ete makomi masantu matatolaki makambo oyo, boya mpe bobimisa “mbuma mpo na boyamboli.

31 Iyo, nalingi ete boya mpe boyeisa mitema na bino makasi lisusu te; mpo tala, sikawa ezali ntango mpe “mokolo ya lobiko na bino; mpe boye, soki bokoyambola mpe bokoyeisa mitema na bino makasi te, sasaipi mwango monene ya bosikoli ekosalema mpo na bino.

32 Mpo tala, bomoi oyo ezali ntango mpo na bato “komilengela mpo na kokutana na Nzambe; iyo, tala mokolo ya bomoi oyo ezali mokolo mpo na bato kosala misala na bango.

33 Mpe sikawa, lokola nalobaki epayi na bino liboso, lokola bozali na matatoli mingi, na boye, nabondeli bino ete “bozilisa mokolo ya ^bboyamboli na bino kino na nsuka te; mpo nsima ya mokolo oyo ya bomoi, oyo epesameli biso mpo na komilengela mpo na boseko, tala, soki tobo ngisi ntango na biso wana ezali biso na bomoi oyo te, nsima nde “butu ya ^amolili ekoya epayi wapi mosala moko ekoki kosalema te.

34 Bokoki koloba te, wana ekomi bino na “ezalela wana ya

nsomo, ete nakoyambola, ete nakozonga epayi ya Nzambe na ngai. Te, bokoki koloba boye te; mpo molimo moko wana oyo ekangi nzoto na bino na ntango oyo bobimi na bomoi oyo, molimo moko wana ekozala na nguya ya kokanga nzoto na bino na mokili wana ya seko.

35 Mpo tala, soki bozilisaki mokolo ya boyamboli na bino kutu kino na liwa, tala, bokomi “bato bayangelami na molimo ya zabulu, mpe azali ^bkokanga bino bato na ye; na boye, Molimo ya Nkolo elungwe epayi na bino, mpe ezali na esika kati na bino te, mpe zabulu azali na nguya nyonso likolo na bino; mpe oyo ezali ezalela ya nsuka ya moto mabe.

36 Mpe oyo nayebi; mpo Nkolo alobi ete afandaka te na “batempele ezanga bosantu, kasi afandaka na mitema ya ^bbasembo; iyo, mpe alobi lisusu ete basembo bakofanda na nse na bokonzi na ye, mpo na kobima libanda lisusu te; kasi bilamba na bango bikokomisama mpembe na nzela ya makila ya Mwana ya mpate.

37 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, nazali na mposa ete bomikundola makambo oyo, mpe ete “bosala mpo na lobiko

30a Mat. 3:8;
Alma 13:13.

31a Lom. 13:11-12.

32a 2 Nef. 2:21;
Alma 12:24; 42:4-6.

33a Elam. 13:38;
Mal&May 45:2.

b MOMA Boyamboli,

Koyambola.

c Yoan. 9:4;
Mal&May 45:17.

d MOMA Liwa, ya
molimo;
Molili, ya molimo.

34a Alma 40:13-14.

35a 2 Nef. 28:19-23.

b 2 Nef. 9:9.

36a Mos. 2:37;
Alma 7:21;

Elam. 4:24.

b MOMA Bosembo,
Ya sembo.

37a Filip. 2:12.

na bino na bobangi liboso ya Nzambe, mpe ete bowangana lisusu te boyei ya Klisto;

38 Ete ^abowela lisusu te na Molimo Mosantu, kasi boyamba ye, mpe bokamata likolo na bino ^bnkombo ya Klisto; ete bomikitisa liboso na ye kutu kino na mputulu, mpe ^cbokumbamela Nzambe, na bisika nyonso kani ekoki bino kozala, na molimo mpe na bosolo; mpe ete bozala na bomoi na ^dkopesaka matondi mokolo na mokolo, mpo na boboto mpe mapamboli mingi oyo apesi likolo na bino.

39 Iyo, mpe lisusu nalendisi bino, bandeko na ngai, ete ^ebokengela na kotikalaka na losambo ntango nyonso, ete bokoka kokosama te na ^fmasenginia ya zabulu, ete alonga bino te, ete bokoka kokoma bayangelami na ye te na mokolo ya nsuka; mpo tala, akopesa bino mbano moko ya ^geloko ya malamumu te.

40 Mpe sikawa bandeko balingami na ngai, nalingi kolendisa bino mpo na kozala na ^hbompikiliki, mpe ete bondima ndenge nyonso ya mitungisi; ete ⁱbotiola te bango oyo babangani bino na ntina ya bobola koleka ya bino, mbele bokoma basumuki lokola bango;

41 Kasi ete bozala na bompikiliki, mpe bokanga mitema na

mitungisi wana, na elikya moko ya ngwi ete mokolo moko bokopema uta na mitungisi na bino nyonso.

MOKAPO 35

Mateya ya liloba ebebisi bikelakela ya Bazolami—Babangani babongwami, baoyo basanganaki na bato ya Amona na Yesoni—Alma ayoki mawa na ntina ya nkuna ya bato. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete esilaki Amuleki kotia nsuka na maloba oyo, bamilongolaki uta na ebele ya bato mpe bayaki likolo na mboka ya Yesoni.

2 Iyo, mpe bandeko oyo batikali, esilaki bango koteya liloba epayi ya Bazolami, bayaki likolo na mboka ya Yesoni mpe lokola.

3 Mpe esalemaki ete esilaki eteni oyo eyebanaki mingi ya Bazolami kotunana elongo mpo na oyo etali maloba oyo mateyamaki epayi na bango, basilikaki na ntina ya liloba, mpo ebebisaki ^abikelakela na bango; boye balingaki koyoka maloba yango te.

4 Mpe batindaki mpe basangisaki esika moko epayi nyonso na mboka mobimba bato nyonso, mpe batunanaki elongo na bango mpo na oyo etali maloba oyo elobamaki.

38a MOMA Boweli.

b Mos. 5:8;

Alma 5:38.

c MOMA Bokumbameli.

d Nze. 69:30;

Mal&May 59:7.

MOMA Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi.

39a MOMA Bakengeli, Kokengela.

b MOMA Kosenginia,

Lisenginia.

c Alma 30:60.

40a MOMA Bompikiliki.

b Mal&May 31:9.

35 3a MOMA Poloso ya banganga.

5 Sikawa bayangeli na bango mpe banganzambe na bango mpe bateyi na bango batikaki te bato bayeba oyo etali mposa na bango; boye bayebaki na nkuku makanisi ya bato nyonso.

6 Mpe esalemaki ete esilaki bango koyeba makanisi ya bato nyonso, bango oyo basepelaki na maloba oyo elobamaki na Alma mpe bandeko na ye babenganamaki uta na mboka; mpe bazalaki mingi; mpe bayaki lisusu na mboka ya Yesoni.

7 Mpe esalemaki ete Alma mpe bandeko na ye basalelaki bango.

8 Sikawa bato ya Bazolami basilikaki na bato ya Amona oyo bazalaki na Yesoni, mpe moyangeli mokonzi na Bazolami, lokola azalaki moto moko ya nkuna mpenza, atindaki likolo epayi ya bato ya Amona mpo azalaki na mposa ete basengeli kobengana bato oyo babenganamaki uta na mboka na bango nyonso oyo bayaki na mboka na bango uta epayi na bango.

9 Mpe abimisaki libanda bokaneli mingi epayi na bango. Mpe sikawa bato ya Amona babangaki te maloba na bango; boye babenganaki bango te, kasi bayambaki babola nyonso ya Bazolami oyo bayaki epayi na bango; mpe "baleisaki bango, mpe balatisaki bango, mpe bapesaki epayi na bango mboka mpo na bosangoli libula na bango; mpe basalisaki

bango engebene na mposa na bango.

10 Sikawa oyo elamusaki nkanda ya Bazolami na bato ya Amona, mpe babandaki kosangana elongo na Balamani mpe balamusaki ya bango nkanda mpo na bango.

11 Mpe boye Bazolami mpe Balamani babandaki komilingela mpo na etumba na bato ya Amona, mpe lisusu na Banefi.

12 Mpe boye nde esilaki mobu ya zomi na nsambo ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

13 Mpe bato ya Amona bakendaki uta na mboka ya Yesoni, mpe bayaki kofanda kati na mboka ya Meleki, mpe bapesaki esika na mboka ya Yesoni na mampinga ya Banefi, ete bakoka kowela na mampinga ya Balamani mpe mampinga ya Bazolami; mpe boye ebandaki etumba kati na Balamani mpe Banefi, na mobu ya zomi na mwambe ya boyangeli ya basambisi; mpe "lisolo ya bitumba na bango ekopesama awa nsima.

14 Mpe Alma, mpe Amona, mpe bandeko na bango bandimi, mpe lisusu bana mibali mibale ya Alma bazongaki na mboka ya Zalayemila, esilaki bango kozala bisaleli na maboko ya Nzambe mpo na komema "mingi ya Bazolami na boyamboli; mpe mingi lokola bamemamaki na boyamboli ba-

9a Mos. 4:26.
MOMA Bolamu.

13a Alma 43:3.
14a Alma 35:6.

benganamaki uta na mboka na bango; kasi bazalaki na mboka ya bosangoli libula na bango na mboka ya Yesoni, mpe bakamataki manduki mpo na komibatela bango moko, mpe basi na bango, mpe bana, mpe mboka na bango.

15 Sikawa Alma, lokola ayokaki mpasi mpo na mabe ya bato na ye, iyo mpo na bitumba, mpe bosopi makila, mpe boweli oyo ezalaki na kati na bango; mpe lokola asakolaki liloba, to etindamaki ye mpo na kosakola liloba na kati ya bato nyonso na engumba moko moko; mpe lokola amonaki ete mitema ya bato mibandaki kokoma makasi, mpe ete babandaki ^akosepela te na ntina ya sikisiki ya liloba, motema na ye ezalaki na mawa mingi koleka mpenza.

16 Boye, asalaki ete bana mibali na ye basangana esika moko, ete akoka kopesa epayi na bango moko na moko ^amokumba na ye, na bokabwani, mpo na oyo etali makambo ya bosembo. Mpe tozali na lisitwale ya mitindo na ye, oyo apesaki epayi na bango engebene na lisolo ya makomi na ye moko.

Mitindo ya Alma epayi ya mwana mobali na ye Elamani.

Ezali na mikapo 36 mpe 37.

MOKAPO 36

Alma atatoli na Elamani bobongwami na ye nsima ya komona anjelu—Ayoki mpasi ya bolozi ya molimo oyo ekweyisami; abiangaki likolo ya nkombo ya Yesu, mpe abotamaki na Nzambe—Bosepeli ya sukali etondisaki motema na ye—Amonaki mangomba ya banjelu kokumisaka Nzambe—Bobongwami mingi bameki mpe bamoni lokola emekaki mpe emonaki ye. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

^aMwana mobali na ngai, tia litoyi na maloba na ngai; mpo nalapi epayi na yo, ete mbala mingi lokola ekobatela yo mitindo ya Nzambe okofuluka na mboka.

2 Nalingi ete osala lokola nasalaki, na komikundolaka bokangemi ya batata na biso; mpo bazalaki kati na ^aboumbu, mpe moko te akokaki kobikisa bango longola se ^bNzambe ya Abalaya, mpe Nzambe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo; mpe solo abikisaki bango kati na mitungisi na bango.

3 Mpe sikawa, O mwana mobali na ngai Elamani, tala, ozali na bolenge na yo, mpe boye, nabondeli yo ete olinga koyoka maloba na ngai mpe koyekola na ngai; mpo nayebi ete baoyo nyonso bakotiela Nzambe motema na bango bakosalisama na

15a MOMA Bopengwi.
16a MOMA Bokapita,
Kapita.

36 1a Elam. 5:9–14.
2a Mos. 23:23; 24:17–21.
b Esod. 3:6;

Alma 29:11.

“komekama na bango, mpe mobulu na bango, mpe mitungisi na bango, mpe ^bbakotombwama likolo na mokolo ya nsuka.

4 Mpe ngai nalingi te ete okanisa ete “nayebe na nzela na ngai moko—na nzela ya oyo ya ntango te kasi ya molimo, na nzela ya oyo ya ^bmayele ya mosuni te kasi na nzela ya Nzambe.

5 Sikawa, tala, nalobi epayi na yo ete, soki “nabotamaki te na Nzambe ^bnalingaki te koyeba makambo oyo; kasi Nzambe, na monoko ya anjelu mosantu na ye, asali ete makambo oyo eyebana epayi na ngai, na “bolongobani moko ya ngai moko te;

6 Mpo nakendaki nzinganzi nga elongo na bana mibali ya Mosiya, kolukaka “kobebisa eklezia ya Nzambe; kasi tala, Nzambe atindaki anjelu mosantu na ye kokanga biso na nzela.

7 Mpe tala, alobaki epayi na biso, lokola soki ezalaki mongongo ya kake, mpe mabele mobimba “maninganaki na nse ya makolo na biso; mpe biso nyonso tokweyaki na mabele, mpo ^bbobangi ya Nkolo eyaki likolo na biso.

8 Kasi tala, mongongo mlobaki epayi na ngai: Lamuka.

Mpe nalamukaki mpe natele-maki, mpe namonaki anjelu.

9 Mpe alobaki epayi na ngai: Ata soki olingi na yo moko kobebisama, koluka lisusu te kobebisa eklezia ya Nzambe.

10 Mpe esalemaki ete nakweyaki na mabele; mpe ezalaki mpo na ntaka ya “mikolo misato mpe butu misato ete nakokaki te kofungola monoko na ngai, mpe kosalela binama na ngai.

11 Mpe anjelu alobaki makambo mingi epayi na ngai, oyo mayokanaki na bandeko na ngai, kasi nayokaki yango te; mpo ntango nayokaki maloba—ata soki olingi na yo moko kobebisama, koluka lisusu te kobebisa eklezia ya Nzambe—nabetamaki na bobangi mpe bokamwi monene ya lolenge oyo ete mbele ntango mosusu nakobebisama, ete nakweyaki na mabele mpe nayokaki lisusu te.

12 Kasi nanyokwamaki na “monyoko ya seko, mpo molimo na ngai mopasolamaki na ndelo ya monene koleka mpe moniongamaki mpo na masumu na ngai nyonso.

13 Iyo, namikundolaki masumu mpe mabe na ngai nyonso, mpo na yango “nanyokwamaki na bolozi ya lifelo; iyo, namonaki ete natombokaki na Nzambe na

3a Lom. 8:28.

b Mos. 23:21–22.

4a 1 Kol. 2:11;

Alma 5:45–46.

MOMA Boyebi.

b MOMA Ya mosuni.

5a MOMA Abotami

lisusu, Abotami na Nzambe.

b Alma 26:21–22.

c MOMA Alongobani, Bolongobani.

6a Mos. 27:10.

7a Mos. 27:18.

b MOMA Bobangi—

Bobangi ya Nzambe.

10a Mos. 27:19–23.

12a Mal&May 19:11–15.

13a MOMA Elindo.

ngai, mpe ete nabatelaki te mitindo na ye esantu.

14 Iyo, mpe nabomaki mingi ya bana na ye, soki te kutu nakambaki bango mosika epayi na bobebisami; iyo, mpe mpo na kosukisa, masumu na ngai ezalaki minene mpenza, ete likanisi mpenza ya koya na miso ya Nzambe na ngai linyokolaki molimo na ngai na nsomo moko ya kolimbola te.

15 O, ekanisaki ngai, ete “nakoka kobenganama mpe kolimwa nzoto mpe molimo mpe lokola, ete nakoka te komemama mpo na kotelema na miso ya Nzambe na ngai, mpo na kosambisama na ^bmisala na ngai.

16 Mpe sikawa, mpo na mikolo misato mpe butu misato nanyokwamaki, kutu na bolozu ya “molimo oyo ekweyisami.

17 Mpe esalemaki ete lokola nanyokwamaki boye na monyoko, ntango “napasolamaki kati na motema na komikundolaka masumu mingi ya ngai, tala, namikundolaki lisusu koyoka tata na ngai kosakola epayi ya bato mpo na oyo etali boyei ya Yesu Klisto moko, Mwana ya Nzambe, mpo na komikaba mpo na masumu ya mokili.

18 Sikawa, tango makanisi na ngai masimbaki ya likanisi oyo, nabelelaki kati na motema na ngai: O Yesu, Mwana

na Nzambe, yokela ngai mawa, oyo nazali “na mbondo ya bololo, mpe nazingami mpembeni na ^bminiololo ya libela ya liwa.

19 Mpe sikawa, tala, ntango nakanisaki oyo, nakokaki komikundola mpasi na ngai lisusu te; iyo, “natungisamaki na bokundoli ya masumu na ngai lisusu te.

20 Mpe o, “bosepeli kani, mpe pole ya kokamwa nini namonaki; iyo, molimo na ngai etondaki na bosepeli mingi koleka lokola ezalaki bolozu na ngai!

21 Iyo, nalobi epayi na yo, mwana mobali na ngai, ete ekokaki kozala na eloko moko te oyo elekaki elengi mpe bololo boye lokola ezalaki bolozu na ngai. Iyo, nalobi lisusu epayi na yo, mwana mobali na ngai, ete ekoki kozala na eloko moko te oyo elekaki elengi mpe sukali lokola ezalaki bosepeli na ngai.

22 Iyo, nakanisaki namonaki, kutu lokola tata na biso “Lehi amonaki, Nzambe kofandaka likolo ya kiti ya bokonzi na ye, ezingami ye na mangomba oyo makoki kotangama te ya banjelu, na ezalela ya koyembelaka mpe kosanzolaka Nzambe na bango; iyo, mpe molimo na ngai ezalaki na mposa ya kozala kuna.

23 Kasi tala, binama na ngai ezwaki “bokasi na yango lisusu, mpe natelemaki na makolo na

15a Emon. 6:15–17;

Alma 12:14.

b Alma 41:3;

Mal&May 1:9–10.

16a MOMA Bokweisami.

17a 2 Kol. 7:10.

18a ELKOL koswama

motema makasi

mpenza.

b 2 Nef. 9:45; 28:22;

Alma 12:11; Mose 7:26.

19a MOMA Elindo.

20a MOMA Bosepeli.

22a 1 Nef. 1:8.

23a Mose 1:10.

ngai, mpe namonisaki epayi ya bato ete ngai ^bnabotami na Nzambe.

24 Iyo, mpe uta ntango wana kutu kino sikawa, nasali na loulenge ya kolemba te, ete nakoka komema milimo na boyamboli; ete nakoka komema bango ^akomeka bosepeli mingi koleka boye namekaki; ete bakoka mpe lokola kobotama na Nzambe, mpe ^bkotondisama na Molimo Mosantu.

25 Iyo, mpe sikawa tala, O mwana mobali na ngai, Nkolo apesi ngai bosepeli monene koleka na mbuma ya misala na ngai;

26 Mpo na ntina ya ^aliloba oyo apesaki epayi na ngai, tala, mingi babotami na Nzambe, mpe bameki lokola namekaki, mpe bamoni miso na miso lokola namonaki; boye bayebi makambo oyo nalobaki, lokola nayebi; mpe boyebi boye nazali na yango ezali ya Nzambe.

27 Mpe nasungamaki na nse ya mimekano mpe mobulu ya ndenge na ndenge, iyo, mpe na ndenge nyonso ya mitungisi, iyo, Nzambe abimisi ngai uta na boloko, mpe uta na boumbu, mpe uta na liwa; iyo, mpe natie motema na ngai na ye, mpe ^aakobikisa ngai lisusu.

28 Mpe nayebi ete ^aakosekwisa ngai na mokolo ya nsuka, mpo na kofanda elongo na ye na ^bnke-mbo; iyo, mpe nakosanzola ye libela, mpo ^aabimisaki batata na biso uta na Ejipito, mpe amelaki ^aBaejipito na Mbu Etane; mpe akambaki bango na nguya na ye kati na mboka elakelama; iyo, mpe abikisi bango uta na boumbu mpe bokangemi mbala na mbala.

29 Iyo, lisusu abimisaki batata na biso uta na mboka ya Yelusalem, mpe lisusu, na nguya na ye ya libela, akangolaki bango uta na ^aboumbu mpe bakangamaki mbala na mbala kino na mokolo ya lelo; mpe nasimbi ntango nyonso bokangemi na bango na bokundoli; iyo, osengeli mpe lokola kosimba na bokundoli, lokola ngai nasali, bokangemi na bango.

30 Kasi tala, mwana mobali na ngai, oyo ezali nyonso te; mpo osengeli koyeba lokola ngai nayebi, ete ^ambala mingi lokola ekobomba yo mitindo ya Nzambe okofuluka na mboka; mpe osengeli koyeba lisusu, ete mbala mingi lokola ekobomba yo te mitindo ya Nzambe okokatama mosika uta na miso na ye. Sikawa oyo ezali engebene na liloba na ye.

23b Alma 5:14.
MOMA Abotami
lisusu, Abotami
na Nzambe.

24a 1 Nef. 8:12;
Mos. 4:11.
b 2 Nef. 32:5;

3 Nef. 9:20.
MOMA Molimo
Mosantu.

26a Alma 31:5.
27a Nze. 34:17.
28a 3 Nef. 15:1.

b MOMA Nkembo.

c Esod. 12:51.
d Esod. 14:26–27.
29a Mos. 24:17; 27:16;
Alma 5:5–6.
30a 2 Nef. 1:9–11;
Alma 50:19–22.

MOKAPO 37

Bapalaki ya motako mpe makomi mosusu ebatelamaki mpo na komema milimo na lobiko—Bayelede babomamaki na ntina ya nkuna na bango—Ndai mpe mayokani na bango ya nkuku esengeli kobombama uta na bato—Zwa toli elongo na Nkolo na misala na bino nyonso—Lokola Liawona ekambaki Banefi, bongo liloba ya Klisto eekokamba bato na bomoi ya seko. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, mwana mobali na ngai Elamani, natindi yo ete okamata ^amasolo ya makomi oyo kani ^bmokumba mopesamaki na ngai;

2 Mpe natindi yo lisusu ete obomba lisolo ya makomi ya bato oyo, lokola nasalaki, likolo ya bapalaki ya Nefi, mpe obomba biloko ya bule oyo nyonso, oyo nabombaki; kutu lokola nabombaki yango; mpo bibombami mpo na ^antina moko ya bwania.

3 Mpe ^abapalaki oyo ya motako, oyo ezali na minkoma oyo, oyo ezali na masolo ya makomi ya makomi masantu likolo na yango, oyo ezali mambi ma kala ya libota ya batata na biso ya kala, kutu uta na ebandeli—

4 Tala, esakolamaki na batata na biso, ete bikobombama mpe

bikokitanisama uta nkola moko na mosusu, mpe bikobombama mpe bikobatelama na loboko ya Nkolo kino bikokende epayi na ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato, ete bakoyeba ^amibombamo ezali kati na yango.

5 Mpe sikawa tala, soki bibombami esengeli kobatela bongengi na yango; iyo, mpe bikobatela bongengi na yango; iyo, mpe lisusu bapalaki nyonso oyo ezali na nkoma esantu.

6 Sikawa okoki kobanza ete oyo ezali ^aliboma na ngai; kasi tala nalobi epayi na yo, ete na nzela ya ^bbiloko ya mike mpe ya pete makambo minene makokisamaka; mpe nzela ya mike na mbala mingi eyokisaka moto ya bwania nsoni.

7 Mpe Nkolo Nzambe asalelaka ba ^anzela mpo na kokokisa matomba na ye minene mpe ya seko; mpe na ^bba nzela ya mike mpenza Nkolo ayokisa bato ya bwanya nsoni mpe akokisaka lobiko ya milimo mingi.

8 Mpe sikawa, ezali kino lelo bwania na Nzambe ete biloko oyo bibatelama; mpo tala, ^abitandolaki bokundoli ya bato oyo, iyo, mpe bindimisaki bato mingi mpo na oyo etali mabunga ya bantzela na bango, mpe ememaki bango na boyebi ya Nzambe na

37 1a Alma 45:2–8.

b Mos. 28:20.

2a Enos. 1:13–18;
M ya M 1:6–11;
Alma 37:9–12.

3a 1 Nef. 5:10–19.

MOMA Bapalaki
ya motako.

4a MOMA Mibombamo
ya Nzambe.

6a 1 Kol. 2:14.

b 1 Nef. 16:28–29;

Mal&May 64:33;
123:15–17.

7a Yis. 55:8–9.

b 2 Mik. 5:1–14.

8a 2 Tim. 3:15–17;
Mos. 1:3–5.

bango mpo na lobiko ya milimo na bango.

9 Iyo, nalobi epayi na yo, “soki ezalaki te mpo na biloko oyo, oyo ezwami kati na masolo ya makomi oyo, oyo ezali likolo ya bapalaki oyo, Amona mpe bandedeko na ye bakokaki te ^bkondimisa nkoto mingi mpenza ya Balamani mpo na ntina ya momeseno mabe ya batata na bango; iyo, masolo ya makomi oyo mpe ‘maloba na yango mame-maki bango na boyamboli, elingi koloba, mamemaki bango na boyebi ya Nkolo Nzambe na bango, mpe na kosepelaka na Yesu Klisto Mosikoli na bango.

10 Mpe nani ayebi soki mbele ekozala nzela ya bomemi nkoto mingi na bango, iyo, mpe lisusu nkoto mingi ya bandedeko ya matoyi mangongi na biso, Banefi, baye sikawa bayeisi mitema na bango makasi kati na ezalela ya lisumu mpe mabe, na boyebi ya Mosikoli na bango?

11 Sikawa mibombamo oyo eyebisami nyonso te epayi na ngai; boye nakotika kolobela yango mingi.

12 Mpe ekoki soki nalobi bo-bele mibombami mpo na mwango ya bwania, oyo mwango moyebani na Nzambe; mpo “apesaka toli na bwania likolo ya misala na ye nyonso, mpe nzela

na ye ezali semba, mpe nzela ya botamboli na ye ezali ^bzunguluke moko ya seko.

13 O omikundola, omikundola, mwana mobali na ngai Elamani, lolenge boni “sikisiki ezali mitindo ya Nzambe. Mpe alobaki: ^bSoki bobombi mitindo na ngai ^cbokofuluka na mboka—kasi soki bobombi mitindo na ngai te bokokatama mosika uta na miso na ngai.

14 Mpe sikawa omikundola, mwana mobali na ngai, ete Nzambe “apesi yo mokumba ya biloko oyo, oyo ezali ^bya bule, oyo abatelaki lokola bule, mpe lisusu oyo akobomba mpe akobatela mpo na ‘ntina ya bwania na ye, ete akoka kolakisa nguya na ye epayi na bankola oyo ekoya nsima.

15 Mpe sikawa tala, nalobeli yo na molimo ya masakoli, ete soki obuki mitindo ya Nzambe, tala, biloko oyo ezali bule bikobotoloma uta na yo na nguya ya Nzambe, mpe okopesama na Satana, ete akoka koyungula yo lokola mpumbulu liboso ya mopepe.

16 Kasi soki obombi mitindo ya Nzambe, mpe osali na biloko oyo ezali bule engebene na oyo Nkolo akotinda yo, (mpo osengeli kobila epayi ya Nkolo mpo na makambo nyonso oyo osengeli kosala na yango) tala,

9a Mos. 1:5.

b Alma 18:36; 22:12.

c MOMA Nsango malamumu.

12a 2 Nef. 9:28;

Yako. 4:10.

b 1 Nef. 10:19;

Alma 7:20.

13a 2 Nef. 9:41.

b Alma 9:13;

3 Nef. 5:22.

c Mos. 1:7;

Alma 50:20.

14a Mal&May 3:5.

b MOMA Santu.

c 1 Nef. 9:3–6.

nguya moko te ya mabele soki te ya lifelo “ekoki kokamata yango uta na yo, mpo Nzambe azali na nguya mpo na kokokisa maloba na ye nyonso.

17 Mpo akokokisa bilaka na ye nyonso oyo akosala epayi na yo, mpo akokisi bilaka oyo asalaki epayi na batata na biso.

18 Mpo alakaki epayi na bango ete “akobatela biloko oyo mpo na ntina moko ya bwania na ye, ete akoka kolakisa nguya na ye epayi na bankola oyo ekoya nsima.

19 Mpe sikawa tala, asili kokokisa ntina moko; kutu na bozongisi ya “nkoto mingi ya Balamani na boyebi ya bosolo; mpe alakisi bango nguya na ye, mpe akokoba se kolakisa lisusu nguya na ye na bango epayi na ^bbankola ekoya nsima; yango wana bikobatelama.

20 Boye natindi yo, mwana mobali na ngai Elamani, ete ozala na molende na kokokisaka maloba na ngai nyonso, mpe ete ozala na molende na kobombaka mitindo ya Nzambe lokola mikomami.

21 Mpe sikawa, nakoloba epayi na yo mpo na oyo etali “bapalaki ntuku mibale na minei wana, ete obomba yango, ete mibombamo mpe misala ya molili, mpe ^bmisala na bango ya nkuku, soki te misala ya nkuku ya bato wana

oyo babebisamaki, mikoka komonisama epayi ya bato na ye; iyo, bobomi nyonso ya bango, mpe koyongola, mpe bopunzi na bango, mpe nkuna mpe bonsomo nyonso ya bango, ekoka komonisama epayi ya bato oyo; iyo, mpe ete obatela ‘bibongolelo oyo.

22 Mpo tala, Nkolo amonaki ete bato na ye babandaki kosala na molili, iyo, kosala bobomi na nkuku mpe bonsomo; boye Nkolo alobaki, soki bayamboli te bakobebisama nie mpenza na etando ya mabele.

23 Mpe Nkolo alobaki: Nakolengela mpo na mosali na ngai Gazelemi, “libanga moko, oyo ekongenge na molili mpo na kobimisa pole, ete nakoka kobombola epayi ya bato na ngai oyo basalelaka ngai, ete nakoka kobombola epayi na bango misala ya bandeko na bango, iyo, misala ya nkuku, misala na bango ya molili, mpe nkuna mpe bonsomo na bango.

24 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, bibongolelo oyo bilengelamaki ete liloba ya Nzambe ekoka kokokisama, oyo alobaki, kolobaka:

25 “Nakobimisa uta na molili epayi na pole misala na bango nyonso ya nkuku mpe bonsomo na bango; mpe longola se soki boyamboli ^bnakobebisa bango

16a JS—Mambi ya Kala 1:59.

18a Mal&May 5:9.

19a Alma 23:5.

b Enos. 1:13;

Morm. 7:8-10.

21a Etel. 1:1-5.

b MOMA Makelemba ya nkuku.

c MOMA Ulima

mpe Tumima.

23a Mos. 8:13.

25a Mal&May 88:108-110.

b Mos. 21:26.

nie mpenza na etando ya mabele; mpe nakobimisa na pole bonkuku mpe bonsomo na bango, epayi na ekolo na ekolo oyo ekokamata mokili oyo nsima.

26 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, tomoni ete bayambolaki te; boye babebisamaki, mpe kino sikawa liloba ya Nzambe ekokisamaki; iyo, bonsomo na bango ya nkuku ebimisami libanda uta na molili, mpe eyebani epayi na biso.

27 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, natindi yo ete osimba bandai nyonso ya bango, mpe mayokani na bango, mpe bondimani na bango na bonsomo na bango ya nkuku; iyo, mpe “biblemba na bango nyonso mpe makamwisi na bango okobombela bato oyo, ete bayeba yango te, na kobangaka ete mbele bakweya kati na molili mpe babebisama.

28 Mpo tala, ezali “bolakeli mabe likolo ya mboka oyo mobimba, ete bobebisami ekoya likolo ya basali wana nyonso ya molili, engebene na nguya ya Nzambe, ntango bakokomela malamumu mpenza; boye nazali na mposa ete bato oyo bakoka kobebisama te.

29 Boye okobomba miango ya nkuku oyo ya “bandai na bango mpe mayokani na bango uta na bato oyo, mpe bebele nkuna na bango mpe bobomi na bango

mpe bonsomo na bango okosala ete eyebana epayi bango; mpe okoteya bango ^bkoyina nkuna mpe bonsomo mpe bobomi ya lolenge oyo; mpe okolakisa bango lisusu ete bato oyo babebisamaki na ntina ya nkuna bonsomo na bango mpe bobomi na bango.

30 Mpo tala, babomaki bapropeta nyonso ya Nkolo baoyo bayaki na kati na bango mpo na kosakola epayi na bango na ntina ya mabe na bango; mpe makila na bango oyo babomaki ezalaki kobelega epayi ya Nkolo Nzambe na bango mpo na bobekoli likolo na bango oyo babomamaki; mpe boye masambisi ya Nzambe eyaki likolo ya basali baye ya molili mpe ya makelemba ya nkuku.

31 Iyo, mpe mboka elakelama mabe libela na libela mpo na basali bana ya molili mpe ya makelemba ya nkuku, kutu kino na bobebisami, longola se soki bayamboli yambo ete bakomela mpenza.

32 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, omikundola maloba oyo nalobaki epayi na yo; kopesa te miango oyo ya nkuku epayi ya bato oyo, kasi teya bango “boyini ya libela ya masumu mpe mabe.

33 “Teya bango boyamboli, mpe bondimi na Nkolo Yesu Klisto; teya bango ete bamikitisa mpe

27a Elam. 6:22.
28a Alma 45:16;
Etel. 2:7–12.

29a Elam. 6:25.
b Alma 13:12.
32a 2 Nef. 4:31.

33a MOMA Koteya to
kolakisa, Molakisi.

bazala ^bbasokemi mpe bato na mitema mikita; lakisa bango ko-telemela ‘masenginia nyonso ya zabulu, na bondimi na bango likolo ya Nkolo Yesu Klisto.

34 Lakisa bango ete balemba mokolo moko te na misala malamumu, kasi bazala basokemi mpe bato na mitema mikita; mpo baye ya lolenge wana bakozwa “bopemi mpo na milimo na bango.

35 O, omikundola, mwana na ngai ya mobali, mpe oyekola “bwanya na bolenge na yo; iyo, yekola na bolenge na yo kobatela mitindo ya Nzambe.

36 Iyo, mpe “belela epayi ya Nzambe mpo na lisalisi na yo; iyo, tika misala na yo nyonso mizala epayi ya Nkolo, mpe esika nyonso ekokende yo tika yango ezala na Nkolo; iyo, tika ete makanisi na yo nyonso ekambama epayi ya Nkolo; iyo, tika ete bolingo ya motema na yo etiama likolo ya Nkolo libela.

37 “Solola na Nkolo na nyonso okosala, mpe akokamba yo mpo na bolamu; iyo, ntango ekolala yo na butu lala na Nkolo, ete akoka kokengela yo na mpongi na yo; mpe ntango ekolamuka yo na ntongo tika motema na yo etonda na ^bmatondi epayi ya Nzambe; mpe soki osali makambo oyo, okotombwama na mokolo ya nsuka.

38 Mpe sikawa, mwana mobali

na ngai, nazali na mwa moke ya koloba mpo na oyo etali eloko oyo batata na biso babiangaki libungutulu, to mokambi—to batata na biso babiangaki yango “Liwona, oyo ezali, na kolimbolaka, kompa; mpe Nkolo alenge-laki yango.

39 Mpe tala, ezali na moto moko te oyo akoki kosala mosala malonga na lolenge ya esalelo ya ntoki boye. Mpe tala, elengelamaki mpo na kolakisa epayi na batata na biso nzela wapi base-ngelaki kotambola kati na mobembo na bango na esobe.

40 Mpe esalaki mpo na bango engebene na “bondimi na bango na Nzambe; boye, soki bazalaki na bondimi mpo na kondima ete Nzambe akokaki kosala ete makonga wana malakisa nzela bakokende, tala, esalemaki; boye bazwaki likamwisi oyo, mpe lisusu makamwisi mosusu masalemaki, na nguya ya Nzambe, mokolo na mokolo.

41 Nzokande, mpo makamwisi wana masalemaki na “banzela ya mike mike, yango elakisaki epayi na bango misala ya kokamwa. Bazalaki goigoi, mpe babosanaki kosalela bondimi mpe molende na bango mpe nde misala wanawana ya kokamwa esilaki, mpe bazalaki lisusu te kokende liboso na mobembo na bango.

33^b MOMA Bosokemi,
Mosokemi.
c MOMA Kosenginia,
Lisenginia.
34^a Nze. 37:4–7;

Mat. 11:28–30.
35^a MOMA Bwania.
36^a MOMA Losambo.
37^a Yako. 4:10;
Mal&May 3:4.

^b Mal&May 46:32.
38^a 1 Nef. 16:10; 18:12;
Mal&May 17:1.
40^a 1 Nef. 16:28.
41^a Alma 37:6–7.

42 Boye, bawumelaki esika moko na esobe, to basalaki mombembo na kotambolaka sembate, mpe batungisamaki na nzala mpe mposa ya mai, na ntina ya masumu na bango.

43 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nalingi ete ososola ete makambo oyo mazangi elilingi te; mpo lokola batata na biso bazalaki goigoi na kosala keba na kompa oyo (sikawa makambo oyo ezalaki ya ntango) bafulukaki te; kutu ezali bongo na makambo oyo ezali ya molimo.

44 Mpo tala, ezali mpasi te ya kotia bokebi na ^aliloba ya Klisto, oyo ekolakisa yo nzela ya kotambola na alima na esengo ya seko, lokola esengelaki mpo na batata na biso kosala keba na kompa, oyo elakisaki bango kotambola na nzela ya alima na mboka elakelama.

45 Mpe sikawa nalobi, oyo ezali na elilingi moko te na likambo oyo? Mpo lokola mpenza ezali solo ete mokambi oyo ememaki batata na biso, na kolandaka botamboli na bango, na mboka elakelama, maloba ya Klisto, soki tolandi botamboli na yango, makomema biso koleka na ngambo mosusu ya lobwaku oyo ya mawa kati na mboka ya elaka ya malamumu mingi koleka.

46 O mwana mobali na ngai, tozala ^agoigoi te mpo ^bnzela ezali ya mpasi te; mpo bongo nde

ezalaki batata na biso; mpo esalemaki bongo mpo na bango, mpo elengelamaki bongo mpo na bango, ete soki batalaki bakokaki ^ckozala na bomoi. Nzela elengelami, mpe soki tokotala yango tokozala na bomoi libela.

47 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, tala ete obatela biloko ya bule oyo, iyo, tala ete otala na Nzambe mpe ozala na bomoi. Kende epayi ya bato oyo kosakolaka liloba, mpe zala na limemia. Mwana mobali na ngai, sese.

Mitindo ya Alma epayi ya mwana mobali na ye Sibiloni.

Ezali na mokapo 38.

MOKAPO 38

Sibiloni anyokwamaki mpo na ntina ya bosembo—Lobiko ezali na Klisto, oyo azali bomoi mpe pole ya mokili—Bokonza bamposa na binyonso. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

Mwana mobali na ngai, tia litoyi na maloba na ngai, mpo nalobi epayi na yo, kutu lokola nalobaki epayi ya Elamani, ete mbala mingi lokola okobomba mitindo ya Nzambe okofuluka na mboka; mpe mbala mingi lokola okobomba mitindo ya Nzambe te okokatama mosika uta na miso na ye.

44a Nze. 119:105;
1 Nef. 11:25;
Elam. 3:29–30.

46a 1 Nef. 17:40–41.
b Yoan. 14:5–6;
2 Nef. 9:41; 31:17–21;

Mal&May 132:22, 25.
c Yoan. 11:25;
Elam. 8:15; 3 Nef. 15:9.

2 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, natie motema ete nakozala na bosepeli monene na yo, na ntina ya molende mpe bosomebo na yo epayi ya Nzambe; mpo lokola obandaki na bole nge na yo kotielala Nkolo Nzambe na yo motema, kutu bongo nazali na elikya ete ^aokokoba na kobombaka mitindo na ye; mpo apambolami ezali ye oyo ^bakotia molende kino na nsuka.

3 Nalobi epayi na yo, mwana mobali na ngai, ete nasili kozala na bosepeli monene na yo, na ntina ya bosomebo na yo mpe molende na yo, mpe bompikiliki na yo mpe motema molai na yo na kati ya bato ya ^aBazolami.

4 Mpo nayebi ete ozalaki na miniololo; iyo, mpe nayebi lisusu ete babambaki yo mabanga mpo na ntina ya liloba; mpe ondimaki makambo oyo nyonso na ^abompikiliki mpo Nkolo azalaki ^belongo na yo; mpe sikawa oyebi ete Nkolo abikisaki yo.

5 Mpe sikawa mwana mobali na ngai, Sibiloni, nalingi omikundola, ete mingi lokola ^aokotielala Nzambe motema na yo kutu mingi mpenza nde ^bokobikisama uta na mimekano na yo, mpe ^cmikakatano na yo, mpe mitungisi na yo, mpe okotombwama likolo na mokolo ya nsuka.

6 Sikawa, mwana mobali na ngai, nalingi te okanisa ete ngai nayebi makambo oyo na ngai moko, kasi ezali Molimo ya Nzambe oyo azali na ngai oyo asali ete makambo oyo eyebana epayi na ngai; mpo soki ^anabotamaki na Nzambe te nalingaki koyeba makambo oyo te.

7 Kasi tala, Nkolo na boboto monene na ye atindaki ^aanjelu na ye mpo na koyebisa epayi na ngai ete nasengeli kotika mosala ya ^bbobebisi na kati ya bato na ye; iyo, mpe namonaki anjelu miso na miso, mpe alobaki na ngai, mpe mongongo na ye ezalaki lokola kake, mpe eningisaki mabele mobimba.

8 Mpe esalemaki ete mikolo misato mpe butu misato nazalaki na bolozu mpe nsomo ya bololo mingi koleka na molimo na ngai; mpe mokolo moko te, kino nabelelaki epayi ya Nkolo Yesu Klisto mpo na boboto, nazwaki ^abolimbisi ya masumu na ngai. Kasi tala, nabelelaki epayi na ye mpe nazwaki kimia na molimo na ngai.

9 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nayebisaki yo oyo ete okoka kozwa bwania, ete okoka koyekola uta na ngai ete ^aezali na nzela mosusu te soki te mayele mosusu epayi wapi moto

38 2a Alma 63:1-2.

b 2 Nef. 31:15-20;

3 Nef. 15:9;

27:6, 16-17.

3a Alma 31:7.

4a MOMA Bompikiliki.

b Lom. 8:35-39.

5a Alma 36:27.

MOMA Botie motema.

b Mat. 11:28-30.

c Mal&May 3:8;

121:7-8.

6a Alma 36:26;

Mal&May 5:16.

MOMA Abotami

lisusu, Abotami

na Nzambe.

7a Mos. 27:11-17.

b Alma 26:17-18;

36:6-11.

8a MOMA Bolimbisi

ya masumu.

9a Elam. 5:9.

akoki kobikisama, bobele na Klisto mpe na nzela ya Klisto. Tala, azali bomoi mpe ^bpole ya mokili. Tala, azali liloba ya bosolo mpe bosembo.

10 Mpe sikawa, lokola obandaki koteya liloba kutu boye nalingi ete okoba koteya; mpe nalingi ete ozala na molende mpe na montei na makambo nyonso.

11 Tala ete otombwama te mpo na lolendo; iyo, mona ete “omikumisa te na bwania na yo moko, soki te na bokasi na yo moko.

12 Salela mpiko, kasi efundeli te; mpe lisusu tala ete okonza bamposa na yo nyonso, ete okoka kotondisama na bolingo; tala ete omibatela uta na goigoi.

13 Kosambela te lokola Bazolami basalaka, mpo omoni ete basambelaka mpo bayokama na bato, mpe mpo basanzolama mpo na bwania na bango.

14 Koloba te: O Nzambe, ntondi yo ete biso tozali “malamu koleka bandeko na biso; kasi kutu loba: O Nkolo, limbisa ^bbozangi kolongobana na ngai, mpe omikundola bandeko na ngai na boboto—iyo, ndima bozangi kolongobana na yo liboso ya Nzambe na bantango nyonso.

15 Mpe tika Nkolo apambola molimo na yo, mpe ayamba yo na mokolo ya nsuka kati na bokonzi na ye, mpo na kofanda na kimia. Sikawa kende, mwana mobali na ngai, mpe teya liloba

epayi ya bato oyo. Zala na lokengo. Mwana mobali na ngai, sese.

Mitindo ya Alma epayi ya mwana mobali na ye Koliantoni.

Ezali na mikapo 39 kino na nsuka ya mokapo 42.

MOKAPO 39

Lisumu ya bosangisi nzoto ezali bonsomo—Masumu ya Koliantoni mapekisaki Bazolami koyamba liloba—Bosikoli ya Klisto esali na lolenge ya bozongeli nsima na kobikisaka basembo oyo bazalaki yambo na yango. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, mwana mobali na ngai, nazali mwa moke na maloba lisusu ya koloba epayi na yo mingi koleka oyo nalobaki epayi na ndeko na yo ya mobali; mpo tala, emonaki yo te molende ya ndeko na yo mobali, bosembo na ye, mpe molende na ye na kobombaka mitindo ya Nzambe? Tala, elakisaki ye te ndakisa moko malamumu mpo na yo?

2 Mpo otiaki bokebi mingi te na maloba na ngai lokola esalaki ndeko na yo, na kati ya bato ya “Bazolami. Sikawa, oyo ezali eloko oyo nalingi te epayi na yo; okobaki na bifundeli na bokasi na yo mpe bwania na yo.

3 Mpe oyo ezali nyonso te,

^{9b} Mos. 16:9.
11a MOMA Lolendo.

14a Alma 31:16.
^b Luk. 18:10–14.

39 2a Alma 38:3.

mwana mobali na ngai. Osalaki likambo oyo ezalaki mpasi mingi epayi na ngai; mpo otikaki mosala, mpe okendaki likolo kati na mboka ya Siloni na kati ya ndelo ya Balamani, kolandaka “mwasi ya pite Izabela.

4 Iyo, “ayibaki mitema ya mingi; kasi oyo ezalaki mokalo mpo na yo te, mwana mobali na ngai. Osengelaki komipesa na mosala oyo wapi mokumba epesamaki epayi na yo.

5 Eyebi yo te, mwana mobali na ngai, ete “makambo oyo ezali bonsomo na miso ya Nkolo; iyo, nsomo mingi koleka masumu nyonso longola se lisumu ya kosopaka makila ya bato bazanga ekweyeli soki te lisumu ya kowanganaka Molimo Mosantu?

6 Mpo tala, soki “owangani Molimo Mosantu oyo azwaka kala esika kati na yo, mpe oyebi ete ozali kowangana ye, tala oyo ezali lisumu oyo ^belimbisamaka te; iyo, mpe moto nyonso oyo akoboma na bokeseni ya pole mpe boyebi ya Nzambe, ezali mpasi mingi mpo na ye kozwa “bolimbisi; iyo, nalobi epayi na yo, mwana mobali na ngai ete ezali mpasi mingi mpo ete azwa bolimbisi.

7 Mpe sikawa mwana mobali na ngai, natombeli na Nzambe ete ozalaki “moto na elindo ya mabe monene bongo te.

Nalingaki ete tokoba kowumela koloba likolo ya mabe na yo te, mpo na kozokisa molimo na yo, soki ezalaki te mpo na bolamu na yo.

8 Kasi tala, okoki te kobombela Nzambe mabe na yo; mpe longola se soki oyamboli makotema lokola litatoli likolo na yo na mokolo ya nsuka.

9 Sikawa mwana mobali na ngai, nalingi ete oyambola mpe otika masumu na yo, mpe kolanda lisusu te “bamposa ya kolula ya miso na yo, kasi ^bomipekisa uta na makambo oyo nyonso; mpo longola se soki osali oyo okoki na lolenge moko te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe. O, omikundola, mpe kamata yango likolo na yo, mpe omipekisa uta na makambo oyo.

10 Mpe natindi yo kokamata yango likolo na yo mokano ya kozwa toli elongo na bandeko mibali bankulutu na yo na misala na yo; mpo tala, ozali na bolenge na yo, mpe ozali na mposa ya koleisama na bandeko na yo. Mpe tiaka bokebi na toli na bango.

11 Kopesa nzela te ete okambama mosika na likambo ya mpamba mpe ya liboma; kopesa te nzela ete zabulu akamba lisusu motema na yo mosika na kolandaka basi ya nkuna bana mpe ya pite. Tala, O mwana

3a MOMA Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi.

4a Mas. 7:6–27.

5a MOMA Bonsoni ya

bosangisi nzoto.
6a Mal&May 76:35–36.

b MOMA Lisumu oyo elimbisamaka te.

c Mal&May 64:10.

MOMA Kolimbisa.

7a MOMA Elindo.

9a MOMA Ya mosuni.

b 3 Nef. 12:30.

mobali na ngai, mabe monene boniboni omemaki likolo ya “Bazolami; mpo lokola bamonaki ^betamboleli na yo balingaki te kondima maloba na ngai.

12 Mpe sikawa Molimo ya Nkolo molobi epayi na ngai: “Tinda bana na yo kosala bolamu, mbele bakamba mosika mitema ya bato mingi na bobebisami. Boye natindi yo, mwana mobali na ngai, na bobangi ya Nzambe, ete omipekisa uta na mabe na yo.

13 Ete obaluka epayi ya Nkolo na mayele na yo, bokasi, mpe makasi na yo nyonso; ete okamba mosika te mitema ya mingi na kosalaka na nkuna; kasi nzokande ozonga epayi na bango, mpe “ondima mbeba na yo mpe mabunga oyo wana osalaki.

14 “Koluka bozwi to biloko ya mpamba mpamba ya mokili oyo te; mpo tala, okoki komema yango elongo na yo te.

15 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nalingi kolobela yo mwa moke mpo na oyo etali boyei ya Klisto. Tala, nalobi epayi na yo, ete ezali ye oyo akoya solo kolongola masumu ya mokili; iyo, akoya kosakola nsango ya nsai ya lobiko epayi ya bato na ye.

16 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, oyo ezali mosala mpo na oyo wapi obiangamaki, mpo na kosakola nsango oyo ya nsai epayi ya bato na ye, mpo

na kolengela mayele na bango; mpo kutu ete lobiko ekoa koya epayi na bango, ete bakoka kolengela mayele ya “bana na bango na koyoka liloba na ntango ya boyei na ye.

17 Mpe sikawa nakokitisa motema na yo mwa moke na likambo oyo. Tala, ozali kokamwa ete ntina nini makambo oyo eyebanaki kala yambo masalema. Tala, nalobi epayi na yo, ezali te molimo moko na ntango oyo na motuya epayi ya Nzambe lokola ekozala molimo na ntango ya boyei na ye?

18 Esengeli yango te ete mwanyango ya bosikoli moyebana epayi ya bato oyo mpe lokola epayi ya bana na bango?

19 Ezali yango te likambo ya pete na ntango oyo mpo na Nkolo kotinda anjelu na ye kosakola nsango oyo ya nsai epayi na biso mpe lokola epayi ya bana na biso, soki te mpe lokola nsima ya boyei na ye?

MOKAPO 40

Klisto asali ete bosekwi ya bato nyonso esalema—Basembo baoyo bakufa sembo bakokende na paladiso mpe bato ya nkuna na molili ya libanda mpo na kozela mokolo ya bosekwi na bango—Na Bosekwi biloko nyonso bikozongisama na lolenge na yango ya malamumu mpe ya

11a Alma 35:2–14.

b Lom. 2:21–23; 14:13; Alma 4:11.

12a MOMA Koteya to kolakisa, Molakisi;

Mitindo ya Nzambe.

13a Mos. 27:34–35.

14a Mat. 6:25–34;

Yako. 2:18–19;

Mal&May 6:6–7;

68:31–32.

16a MOMA Libota—Mikumba ya baboti.

bobongi nie. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA mwana mobali na ngai, awa ezali mwa moke lisusu nalingi koloba epayi na yo; mpo nasosoli ete mayele na yo ezali kotungisama mpo na oyo etali bosekwi ya bakufi.

2 Tala, nalobi epayi na yo, ete ezali na bosekwi te—to, nalingi koloba, na maloba mosusu, ete kufa oyo ekolata ^abozangi kufa te, bopoli boye ^bekolata bozangi kopola te—^ckino nsima ya boyei ya Klisto.

3 Tala, akosala ete ^abosekwi ya bakufi esalema. Kasi tala, mwana mobali na ngai bosekwi ezali naino te. Sikawa, nakobimisa epayi na yo mobombamo moko; nzo-kande, ezali na ^bmibombamo mingi oyo ^cebombami, ete moko te ayebi yango longola se Nzambe ye moko. Kasi nazali kolakisa epayi na yo likambo moko oyo nalukaki na molende na Nzambe ete nakoka koyeba—elingi koloba mpo na oyo etali bosekwi.

4 Tala, ezali na ntango moko elakelama ete nyonso ^abakoya uta na bakufi. Sikawa ntango oyo ekoya moto moko te ayebi; kasi Nzambe ayebi ntango oyo elakelami.

5 Sikawa, soki ekozala ntango

moko, to ^antango ya mibale, to ntango ya misato, ete bato bakoya uta na bakufi, ezali na likambo te; mpo Nzambe ^bayebi makambo oyo nyonso; ekoki na ngai koyeba ete oyo ezali likambo—ete ezali na ntango oyo elakelama ete bato nyonso bakosekwa uta na bakufi.

6 Sikawa esengeli mpenza ezala na ntaka moko katikati ya ntango ya liwa mpe ntango ya bosekwi.

7 Mpe sikawa nalingi natuna nini ekokoma na ^amilimo ya bato uta na ntango oyo ya liwa na ntango oyo elakelama mpo na bosekwi?

8 Sikawa soki ezali na ntango koleka moko oyo elakelama mpo na bato kosekwa ezali likambo te; mpo bato nyonso bakokufa te mbala moko, mpe oyo ezali likambo te; nyonso ezali lokola mokolo moko epayi ya Nzambe, mpe ntango emekami bo-bele mpo na bato.

9 Boye, ezali na ntango moko oyo elakelama mpo na bato ete bakosekwa uta na bakufi; mpe ezali na ntaka moko na kati ya ntango ya liwa mpe ntango ya bosekwi. Mpe sikawa, mpo na oyo etali ntaka ya ntango, nini ekokoma na milimo ya bato ezali likambo oyo natunaki na

40 ^{2a} Mos. 16:10-13.
MOMA Azanga kufa,
Bozangi kufa.
^b 1 Kol. 15:53-54.
^c 1 Kol. 15:20.
^{3a} MOMA Bosekwi.
^b MOMA Mibombamo

ya Nzambe.
^c Mal&May 25:4;
124:41.
^{4a} Yoan. 5:28-29.
^{5a} Mos. 26:24-25;
Mal&May 43:18;
76:85.

^b MOMA Bonzambe,
Nzambe.
^{7a} Alma 40:21;
Mal&May 138.
MOMA Molimo.

molende na Nkolo mpo na koyeba; mpe oyo ezali likambo oyo nayebi.

10 Mpe ekoya ntango nyonso bakosekwa, nde bango bakoyeba ete Nzambe ayebi “ntango nyonso oyo alakaki mpo na moto.

11 Sikawa, mpo na oyo etali ezalela ya molimo na kati ya “liwa mpe bosekwi—tala, eye-bisamaki epayi na ngai na anjelu moko, ete milimo ya bato nyonso, sasaipi lokola milongwe uta na nzoto oyo ya kufa, iyo, milimo ya bato nyonso, soki bazalaki malamumu soki te mabe, ^bmizongisami epayi na yango na Nzambe oyo apesaki yango bomoi.

12 Mpe nde ekosalema ete, milimo na bango oyo bazali sembo mikoyambama na ezalela ya “esengo, oyo ebiangami ^bpaladiso, ezalela moko ya “bopemi, ezalela moko ya ^dkimia, wapi bakopema uta na mikakatano nyonso na bango mpe uta na mitungisi nyonso, mpe mawa.

13 Mpe bongo ekosalema, ete milimo ya bato ya nkuna, iyo, baoyo bazali mabe—mpo tala, bazali na likabo te mpe ndambo moko te ya Molimo ya Nkolo; mpo tala, bango baponaki misala mabe na esika ya misala malamumu; boye molimo

ya zabulu ekotelaki bango, mpe ezwi ndako na bango—mpe baoyo bakobenganama na molili ya “libanda; kuna ekozala ^bboleli, mpe bilela-lela, mpe boliani mino, mpe oyo na ntina ya mabe na bango moko, mpo bakambamaki bakangemi na bolingyi ya zabulu.

14 Sikawa oyo ezali ezalela ya milimo “ya bato ya nkuna, iyo, na molili, mpe ezalela moko ya nsomo, ^bya kotalaka na bobangi mpo na bosiliki makasi ya nkele ya Nzambe likolo na bango; boye batikali na “ezalela oyo, basembo lokola mpe na paladiso, kino na ntango ya bosekwi na bango.

15 Sikawa, ezali na boko bato oyo basosoli ete ezalela oyo ya esengo mpe ezalela oyo ya mpasi ya molimo, yambo na bosekwi, ezalaki bosekwi ya yambo. Iyo, nandimi ekoki kobiangama bosekwi, bosekwi ya molimo mpe botindami na yango na esengo to na mawa, engebene na maloba oyo elobamaki.

16 Mpe tala, lisusu elobamaki, ete ezali na “bosekwi moko ^bya yambo, bosekwi ya bato nyonso oyo bazalaki, to oyo bazali, to oyo bakozala, kino na bosekwi ya Klisto uta na bakufi.

17 Sikawa, tobanzi te ete

10a Mis. 17:26.

11a Luk. 16:22–26;

1 Pet. 3:18–19; 4:6;
Mal&May 76:71–74;
138.

^b Mosak. 12:7;
2 Nef. 9:38.

12a MOMA Bopemi.

^b MOMA Paladiso.

^c MOMA Bopemi.

^d Mal&May 45:46.
MOMA Kimia.

13a MOMA Lifelo.
^b Mat. 8:12;

Mos. 16:2.

14a Mal&May 138:20.

^b Yako. 6:13; Mose 7:1.

^c Alma 34:34.

16a MOMA Bosekwi.

^b Yako. 4:11;
Mos. 15:21–23.

bosekwi boye ya yambo, boye bolobami na lolenge oyo, ekoki kozala bosekwi ya milimo mpe “botindami na yango na esengo to na mpasi. Okoki te kobanza ete oyo ezali nini yango elingi koloba.

18 Tala, nalobi epayi na yo, Te; kasi elingi koloba bosangani lisusu ya molimo na nzoto, ya bango oyo bazalaki uta na mikolo ya Adama kino na “bosekwi ya Klisto.

19 Sikawa, soki milimo mpe nzoto na bango oyo balobami ekosangana na mbala moko, bato ya nkuna lokola mpe basembo, nalobi te; tika ekoka, ete nalobi ete nyonso bakobima; soki te na maloba mosusu, bosekwi na bango ekosalema “yambo ya bosekwi na bango oyo bakufi nsima ya bosekwi ya Klisto.

20 Sikawa, mwana mobali na ngai, nalobi te ete bosekwi na bango ekoya na bosekwi ya Klisto; kasi tala, napesi yango lokola likanisi ya ngai, ete milimo mpe nzoto ekosangana, oyo ya basembo, na bosekwi ya Klisto, mpe na “bobuti na ye na lola.

21 Kasi soki ekozala na bosekwi na ye to nsima, nalobi te; kasi oyo nabeti sete mpenza, ete ezali na “ntaka moko ya ntango kati na liwa mpe bosekwi

ya nzoto, mpe ezalela ya molimo kati na ^besengo to na ‘mpasi kino na ntango oyo elakelami na Nzambe ete bakufi bakobima, mpe bakosangisama, nyonso mibale molimo mpe nzoto, mpe ^dkome-mama mpo na kotelema liboso ya Nzambe, mpe basambisama engebene na misala na bango.

22 Iyo, oyo esali ete bozongisi ya biloko wana oyo bilobamaki na minoko ya baprofeta esalema.

23 “Molimo ^bekozongisama na ‘nzoto, mpe nzoto na molimo; iyo, mpe enama na enama mpe ekangisele na ekangisele ekozongisama na nzoto na yango; iyo, kutu nsuki moko ya moto ekobunga te; kasi biloko nyonso bikozongisama na nzoto na yango ya malamumu mpe ya kobonga nie.

24 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, oyo ezali bozongisi oyo “elobamaki na minoko ya baprofeta—

25 Mpe na ntango wana basembo bakongenge na bokonzi ya Nzambe.

26 Kasi tala, “liwa ya nsomo ekoya epayi ya bato ya nkuna; mpo bakufaka na kotalaka makambo matali makambo ya basembo; mpo bazali na mbindo, mpe ^beloko moko te ya mbindo ekoki kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe; kasi

17a Mal&May 76:17,
32, 50–51.

18a Mat. 27:52–53.

19a Mos. 15:26.

20a MOMA Bobuti.

21a Luk. 23:39–43.

b MOMA Paladiso.

c MOMA Lifelo.

d Alma 42:23.

23a ELKOL molimo.

Mal&May 88:15–17.

MOMA Molimo.

b 2 Nef. 9:12–13;

Alma 11:40–45.

c MOMA Nzoto.

24a Yis. 26:19.

26a 1 Nef. 15:33;

Alma 12:16.

b Alma 11:37.

babenganami libanda, mpe batingami mpo na kolia mbuma ya mikumba na bango to misala na bango, oyo ezalaki mabe; mpe bakomela mbondo ya nkeni moko ya bololo.

MOKAPO 41

Na Bosekwi bato bakobima na ezalala moko ya esengo ezanga nsuka soki te ya mpasi ezanga nsuka—Nkuna ekozala esengo soki moke te—Bato ya mosuni bazali bato bazanga Nzambe na mokili—Na Bozongisi moto na moto akozwa lisusu bilembo mpe bizalela oyo azalaki na yango na bokufi. Pene-pene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa mwana mobali na ngai, nazali na mwa moke ya koloba mpo na oyo etali bozongisi boye bolobami; mpo tala, boko bato basili ^akokamola makomi, mpe ^bbabungi nzela mosika na ntina ya likambo oyo. Mpe nasosoli ete mayele na yo etungisamaki lisusu mpo na oyo etali likambo oyo. Kasi tala, nakolimbola yango epayi na yo.

2 Nalobi epayi na yo, mwana mobali na ngai, ete mwango ya bozongisi esengisami na boyengebene ya Nzambe; mpo esengisami ete biloko nyonso bizongisama na molongo mobongi

malamu na yango. Tala, esengisami mpe ezali alima, engebene na nguya mpe bosekwi ya Klisto, ete molimo ya moto mosengeli kozongisama na nzoto na yango, mpe ^aeteni moko moko ya nzoto ezongisama na yango moko.

3 Mpe esengami na ^aboyengebene ya Nzambe ete bato ^bbasambisama engebene na ^cmisala na bango; mpe soki misala na bango ezalaki malamumu na bomoi oyo, mpe bamposa ya mitema na bango ezalaki malamumu, ete basengeli lisusu, na mokolo ya nsuka, ^dkozongisama na oyo ezali malamumu.

4 Mpe soki misala na bango ezalaki mabe, ^amikozongisama epayi na bango mpo na mabe. Na boye, biloko nyonso bikozongisama na molongo na yango mpenza, eloko na eloko na bozalani na yango mpenza—^bbokufi etombolami na bozangi kufa, ^cbopoli na bozangi kopola—etombolami na ^desengo ezanga nsuka mpo na kosangola bokonzi ya Nzambe, to mpe na mpasi ezanga nsuka mpo na kosangola bokonzi ya zabulu, moko na ngambo moko, mosusu na ngambo mosusu—

5 Moko asekwi na esengo engebene na mposa na ye ya esengo, soki te malamumu engebene na mposa na ye ya bolamumu;

41 1a 2 Pet. 1:20; 3:16;

Alma 13:20.

b MOMA Bopengwi.

2a Alma 40:23.

3a MOMA Boyengebene.

b MOMA Bosambisi,

Kosambisa;

Boyanoli, Koyanola,

Moyanoli.

c MOMA Misala.

d Elam. 14:31.

4a Alma 42:28.

b 2 Nef. 9:12-13;

Mal&May 138:17.

MOMA Bosekwi.

c 1 Kol. 15:51-55.

d MOMA Bomoi ya

seko.

mpe mosusu mabe engebene na mposa na ye ya mabe; mpo lokola azalaki na mposa ya kosala mabe na bolayi ya mokolo mobimba, kutu bongo nde akozwa mbano na ye ya mabe nta-ngo butu ekoya.

6 Mpe bongo na ngambo mosusu. Soki ayambolaki masumu na ye, mpe azalaki na mposa ya bosembo kino na nsuka ya mikolo na ye, kutu boye akozwa mbano ya bosembo.

7 “Baoyo ezali bango oyo basikolami na Nkolo; iyo, oyo ezali bango oyo bakamatami uta na, baoyo bakangolami uta na butu ezanga nsuka ya molili; mpe boye bakotelema soki te bakokweya; mpo tala, bazali ^bbasambisi na bango moko, soki basali bolamu to mabe.

8 Sikawa, mikano ya Nzambe “ekoki kobongwana te; boye, nzela elengelami ete moto nyonso oyo alingi akoki kotambola na yango mpe kobikisama.

9 Mpe sikawa tala, mwana mobali na ngai, komeka “lisusu te kotumola Nzambe na yo likolo ya biteni wana ya malongi, likolo ya oyo wapi olingaki kino lelo komeka kosala lisumu.

10 Kobanza te, mpo elobamaki na oyo etali bozongisi, ete okozongisama uta na masumu na

esengo. Tala, nalobi epayi na yo, “mabe etikala kozala esengo te.

11 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, bato nyonso oyo bazali na ezalela ya “mokili, to nalingi koloba, na ^bezalela ya mosuni, bazali na lititi ya bololo mpe na boumbu ya mabe; ^cbazangi Nzambe na mokili, mpe batamboli na bokeseni na lolenge ya kozala ya Nzambe; boye, bazali na ezalela moko ya bokeseni na lolenge ya kozala na esengo.

12 Mpe sikawa tala, ezali ndimbola ya liloba bozongisi kokamata eloko ya ezalela ya mokili mpe kotia yango na ezalela oyo ezali ya mokili te, to kotia yango na ezalela moko ekeseni na lolenge ya kozala na yango?

13 O, mwana mobali na ngai, ezali bongo te; kasi ndimbola ya liloba bozongisi ezali komema na ezonga lisusu mabe mpo na oyo ezalaki mabe, to ya mosuni mpo na oyo ezalaki ya mosuni, to ya zabulu mpo na oyo ya zabulu—malamu mpo na oyo ezalaki malamu; sembo mpo na oyo ezalaki sembo; alima mpo na oyo ezalaki alima; ya boboto mpo na oyo ezalaki ya boboto.

14 Boye, mwana mobali na ngai, tala ete ozala moto oyo atonda na boboto epayi ya bandeko na yo; ^asala na alima, ^bsambisa

7a Mal&May 76:50–70.

b 2 Nef. 2:26;
Alma 42:27;
Elam. 14:30.
MOMA Nguya
ya boponi.

8a Mal&May 1:38.

9a Mal&May 42:23–28.

10a Nze. 32:10;
Yis. 57:20–21;
Elam. 13:38.

11a Mos. 3:19.
MOMA Moto
ya mokili.

b MOMA Ya mosuni.

c Efe. 2:12.

14a MOMA Bosomebo,
Ya sembo.

b Yoan. 7:24;
Mal&May 11:12.

na bosembo, mpe ‘sala bolamu ntango nyonso; mpe soki osali makambo oyo nyonso nde okozwa mbano na yo; iyo, okozala na ^aboboto ezongisami epayi na yo lisusu; okozala na boyengebene ezongisami epayi na yo lisusu; okozala na bosambisi ya bosembo ezongisami epayi na yo lisusu; mpe okozala na bolamu bopesami lokola mbano epayi na yo lisusu.

15 Mpo oyo okobimisa ekozonga epayi na yo lisusu, mpe ekozongisama; boye, liloba bozongisi ekweyisaka mpenza mingi koleka mosumuki, mpe elongisaka ye ata moke te.

MOKAPO 42

Bokufi ezali ntango ya komekama mpo na kopesa moto makoki ya koyambola mpe kosalela Nzambe—Bokwei ya Adama ememaki liwa ya ntango mpe liwa ya molimo likolo ya bato nyonso—Bosikoli ekoya na nzela ya boyamboli—Nzambe Ye moko amikabi mpo na masumu ya mokili—Boboto ezali mpo na bango oyo bayamboli—nyonso basusu bayangelami na boyengebene ya Nzambe—Boboto ekoya na ntina ya Bomikabi—Bobebe bayamboli ya solo nde bakobikisama. Penepene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, mwana mobali na

ngai, nasosoli ete ezali na mwa likambo mosusu oyo etungisi mayele na yo, oyo okoki koso-sola te—oyo etali ^aboyengebene ya Nzambe na kopesaka etumbu na mosumuki; mpo omeki kobanza ete boyengebene ezali te ete mosumuki atiama na ezalela ya mpasi.

2 Sikawa tala, mwana mobali na ngai, nalingi kolimbola likambo oyo epayi na yo. Mpo tala, esilaki Nkolo Nzambe ^akotinda baboti na biso ya yambo uta na elanga ya ^bEdene, mpo na kowana mabele, uta oyo wapi bazwamaki—iyo, abenganaki moto libanda, mpe atiaki na nsuka ya esti ya elanga ya Edene, ^cbakelupa, mpe mompanga moko ya moto oyo ezalaki kobaluka bipayi nyonso, mpo na kosenzela ^anzete ya bomoi—

3 Sikawa, tomoni ete moto akomaki lokola Nzambe, koyebaka bolamu mpe mabe; mpe na kobangaka ete asembola loboko na ye, mpe akamata mpe lokola nzete ya bomoi, mpe alia mpe azala na bomoi ya seko, Nkolo Nzambe atiaki bakelupa mpe mompanga ya moto, ete alia mbuma na yango te—

4 Mpe boye tomoni, ete epe-samaki ntango moko epayi ya moto, mpo na koyambola, iyo, ^antango moko ya komekama, ntango moko ya koyambola mpe kosalela Nzambe.

14c Mal&May 6:13;
58:27–28.

d MOMA Atonda na
boboto, Boboto.

42 1a 2 Nef. 26:7;

Mos. 15:26–27.
MOMA Boyengebene.

2a Gen. 3:23–24;
Mose 4:28–31.

b MOMA Edene.

c MOMA Bakelupa.
d Gen. 2:9.

4a Alma 34:32–33.

5 Mpo tala, soki Adama asembolaka loboko na ye sasaipi, mpe aliaka nzete ya bomoi, alingaki kozala na bomoi ya seko, engebene na liloba ya Nzambe, mpe alingaki kozalaka na ntaka ya ntango te mpo na koyambola; iyo, mpe lisusu liloba ya Nzambe elingaki kozala mpamba, mpe mwango monene ya lobiko molingaki kokokisama te.

6 Kasi tala, etangamaki epayi ya moto ete “akufa—boye, lokola bakatamaki uta na nzete ya bomoi basengelaki kokatama uta na etando ya mabele—mpe moto akomaki ya kobunga libela, iyo, bakomaki ^bbato bakweya.

7 Mpe sikawa, omoni na oyo ete baboti na biso ya yambo “bakatamaki ezala na ntango mpe na molimo mosika uta na miso ya Nkolo; mpe boye tomoni ete bakomaki bayangelami mpo na kolanda ^bbolingi na bango moko.

8 Sikawa tala, elongobanaki te ete moto asikolama uta na liwa oyo ya ntango, mpo elingaki kobebisa “mwango monene ya esengo.

9 Boye, lokola molimo mokokaki kokufa soki moke te, mpe “bokwei ememaki likolo ya bato nyonso liwa ya molimo mpe lokola liwa ya ntango, elingi

koloba, bakatamaki mosika uta na miso ya Nkolo, elongobanaki ete bato nyonso basikolama uta na liwa oyo ya molimo.

10 Boye, lokola bakomaki “bato ya mosuni, bayokeli bilengi, mpe ya zabulu, na ^blolenge ya kozala na bango, ‘ezalela oyo ya komekama ekomaki ezalela mpo na bango komilengela; ekomaki ezalela moko ya bolengeli.

11 Mpe sikawa omikundola, mwana mobali na ngai, soki ezalaki te mwango ya bosikoli, (kotiaka yango mpembeni) sasaipi lokola bakufaki milimo na bango ezalaki na “mpasi, mpo mikatamaki mosika uta na miso ya Nkolo.

12 Mpe sikawa, ezalaki na nzela te ya kosikola bato uta na ezalela oyo ya bokwei, oyo moto amemaki likolo na ye moko na ntina ya bozangi botosi na ye moko.

13 Boye, engebene na boye-engebene, “mwango ya bosikoli ekokaki te kokokisama, bobele likolo ya masengami ete ^bbato bayambola wana ezali bango na ezalela oyo ya komekama, iyo, ezalela oyo ya komekama; mpo longola se soki ezalaki mpo na masengami na ye, boboto ekokaki te kosala longola se soki

6a MOMA Liwa, ya nzoto.

b Mos. 16:3–5.
MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

7a 2 Nef. 2:5; 9:6;
Elam. 14:16.
MOMA Liwa,
ya molimo.

b MOMA Nguya
ya boponi.

8a Alma 34:9;
Mose 6:62.

9a MOMA Bokwei ya
Adama mpe Eva.

10a MOMA Ya mosuni.
b MOMA Moto
ya mokili.

c MOMA Bokufi,
Ya kufa.

11a 2 Nef. 9:7–9.

13a MOMA Mwango
ya Bosikoli.

b MOMA Boyamboli,
Koyambola.

ekobebisa mosala ya boyengebene. Sikawa mosala ya boyengebene mokokaki kobebisama te; soki bongo, Nzambe alingaki “kotika kozala Nzambe.

14 Mpe boye tomoni ete bato nyonso “bakweyaki, mpe bazalaki na nse ya maboko ya ^bboyengebene; iyo, boyengebene ya Nzambe, oyo etiaki bango libela mpo na kokatama mosika uta na miso na ye.

15 Mpe sikawa, mwango ya boboto ekokaki te kokokisama longola se soki bomikabi esalemi; boye Nzambe ye moko “amikabi mpo na masumu ya mokili, mpo na kokokisa mwango ya ^bboboto, mpo na kolembisa masengami ya ^bboyengebene, ete Nzambe akoka kozala Nzambe “ya bobongi nie, mpe ya alima, mpe lisusu Nzambe oyo atonda na boboto.

16 Sikawa, boyamboli ekokaki te koya epayi ya bato longola se soki etumbu ezalaki, oyo ezalaki lisusu “ya seko lokola bomoi ya molimo esengeli kozala, ekangama na bokeseni na mwango ya esengo, oyo lokola ezalaki ya seko mpe lokola bomoi ya molimo.

17 Sikawa, lolenge boni ekokaki moto koyambola longola se soki “akosumuka? Lolenge boni

ekokaki ye kosumuka soki ^bmobeko ezalaki te? Lolenge boni ekokaki mobeko kozala longola se soki etumbu ezalaki?

18 Sikawa, ezalaki na etumbu moko ya kokangama, mpe mobeko moko ya alima epesamaki, oyo ememaki boswi ya “mayele ya motema epayi ya moto.

19 Sikawa, soki mobeko mopesamaki te—kolobaka ete soki moto moko “abomi, akokufa—elingaki ye kobanga ete akokufa soki abomi?

20 Mpe lisusu, soki mobeko mopesamaki te na kopekisaka lisumu bato balingaki te kobanga kosumuka.

21 Mpe soki “mobeko mopesamaki te, soki bato basumukaki nini ekokaki boyengebene kosala, to boboto mpe lokola, mpo balingaki kozala na ekoki moko te likolo ya ekelamo yango?

22 Kasi mobeko moko mopesamaki, mpe etumbu ya kokangama, mpe “boyamboli epesamaki; boyamboli oyo wapi, boboto esengi; to, boyengebene esengi ekelamo mpe bosaleli mobeko, mpe mobeko mopesi etumbu; soki boye te, misala ya boyengebene milingaki kobebisama, mpe Nzambe alingaki kotika kozala Nzambe.

23 Kasi Nzambe atiki te kozala

13c 2 Nef. 2:13–14.

14a Alma 22:13–14.

b 2 Nef. 2:5.

15a 2 Nef. 9:7–10;

Mos. 16:7–8.

MOMA Bomikabi,
Komikaba.

b MOMA Atonda na

boboto, Boboto.

c MOMA Boyengebene.

d 3 Nef. 12:48.

16a Mal&May 19:10–12.

17a MOMA Lisumu.

b Lom. 4:15.

18a MOMA Mayele

ya motema.

19a MOMA Bobomi.

21a 2 Nef. 9:25–26;

Mos. 3:11.

22a MOMA Boyamboli,
Koyambola.

Nzambe, mpe “boboto esengi moyamboli, mpe boboto eyei na ntina ya ^bbomikabi; mpe bomikabi esali ete ^bbosekwi ya bakufi esalema; mpe bosekwi ya bakufi ^dezongisaka lisusu moto na miso ya Nzambe; mpe boye bazongisami na miso na ye, mpo na ^ckosambisama engebene na misala na bango, engebene na mobeko mpe boyengebene.

24 Mpo tala, boyengebene esalalaka masengami na yango, mpe lisusu boboto esengaka nyonso oyo ezali ya ye moko; mpe boye, moto te longola se moyamboli ya solo abikisami.

25 Nini, obanzi ete boboto ekoki koyiba ^aboyengebene? Nalobi epayi na yo, Te; ata moke te. Soki boye, Nzambe alingaki kotika kozala Nzambe.

26 Mpe boye Nzambe akokisi ^abantina na ye ya minene mpe ya seko, oyo alengelaki ^buta na bokelami ya mokili. Mpe boye nde lobiko mpe bosikoli ya bato esalemi, mpe bobebisami mpe mpasi na bango.

27 Boye, O mwana mobali na ngai, “moto nyonso oyo alingi koya akoki koya komela mai ya bomoi ya seko ofele; mpe moto nyonso oyo alingi koya te se moko wana asengisami te; kasi

na mokolo ya nsuka ^bekozongisama epayi na ye engebene na ^cmisala na ye.

28 Soki azali na mposa ya ^akosala mabe, mpe ayamboli te na mikolo na ye, tala, mabe makosalema epayi na ye, engebene na bozongisi ya Nzambe.

29 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nazali na mposa otika ete makambo oyo etungisa yo lisusu te, mpe otika bobele masumu na yo etungisa yo, na nzela ya mobulu oyo ekomema yo na boyamboli.

30 O mwana mobali na ngai, nazali na mposa ete owangana boyengebene ya Nzambe lisusu te. Komeka lisusu komilimbisa ata moke te na ntina ya masumu na yo, na kowanganaka boyengebene ya Nzambe; kasi tika boyengebene ya Nzambe, mpe boboto na ye, mpe motema molai na ye ezala na nguya mpenza na motema na yo; mpe tika emema yo na nse na mputulu kati na ^abomikitisi.

31 Mpe sikawa, O mwana mobali na ngai, obiangami na Nzambe mpo na koteya liloba epayi ya bato oyo. Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, kende nzela na yo, sakola liloba na bosolo mpe limemia, ete okoka

23a MOMA Atonda na boboto, Boboto.

b MOMA Bomikabi, Komikaba.

c 2 Nef. 2:8; 9:4; Alma 7:12; 11:41–45; 12:24–25; Elam. 14:15–18; Morm. 9:13.

d Alma 40:21–24.

e MOMA Bosambisi, ya Nsuka.

25a MOMA Boyengebene.

26a 2 Nef. 2:14–30;

Mose 1:39.

b Alma 13:3;

3 Nef. 1:14.

27a Alma 5:34;

Elam. 14:30.

MOMA Nguya ya boponi.

b Alma 41:15.

c Yis. 59:18;

Emon. 20:12.

28a Alma 41:2–5.

30a MOMA Bomikitisi,

Ya bomikitisi.

komema milimo na boyamboli, ete mwango monene ya boboto ekoza kozala na ekoki likolo na bango. Mpe tika Nzambe apesa epayi na yo kutu engebene na maloba na ngai. Amene.

MOKAPO 43

Alma mpe bana mibali na ye bateyi liloba—Bazolami mpe bakabwani ya Banefi basusu bakomi Balamani—Balamani bakomi kobunda etumba na Banefi—Moroni apesi Banefi bibundeli ya bobatelami—Nkolo abimisi epayi ya Alma mayele ya etumba ya Balamani—Banefi babateli bipayi na bango, lipanda, mabota, mpe eyamba na bango—Mampinga ya Moroni mpe Lehi mazingi Balamani. Pene-pene na mobu 74 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete bana ya Alma bakendaki na kati ya bato, mpo na kosakola liloba epayi na bango. Mpe Alma, lisusu, ye moko, akokaki te kopema, mpe akendaki mpe lokola.

2 Sikawa tokoloba lisusu te mpo na oyo etali mateya na bango, longola se ete bateyaki liloba, mpe bosolo, engebene na molimo ya masakoli mpe emoniseli; mpe bateyaki na lolenge ya “molongo mosantu ya Nzambe na oyo wapi babiangamaki.

3 Mpe sikawa tala nazongi na lisolo ya bitumba kati na Banefi mpe Balamani, na mobu ya zomi

na mwambe ya boyangeli ya basambisi.

4 Mpo tala, esalemaki ete “Bazolami bakomaki Balamani; boye, na ebandeli ya mobu ya zomi na mwambe bato nyonso ya Banefi bamonaki ete Balamani bazalaki koya kobundisa bango; boye bamilengelaki mpo na etumba; iyo, basangisaki elongo manduki na bango na mboka ya Yesoni.

5 Mpe esalemaki ete Balamani bayaki elongo nkoto na nkoto; mpe bayaki kati na mboka ya Ationumi, oyo ezali mboka ya Bazolami; mpe moto moko na nkombo ya Zelayemina azalaki mokambi na bango.

6 Mpe sikawa, lokola Baamaleki bazalaki bato oyo motema ebendamaki na nkuna mpe ya bobomi mingi koleka Balamani, na bango moko, boye, Zelayemina aponaki bakapiteni bakonzi likolo ya Balamani, mpe bango nyonso bazalaki Baamaleki mpe Bazolami.

7 Sikawa oyo asalaki ete akoka kobatela boyini na bango epayi ya Banefi, ete akoka komema bango kati na boyangelami mpo na kokokisa miango na ye.

8 Mpo tala, miango na ye ezalaki mpo na kolamusa Balamani na nkanda epayi ya Banefi; oyo asalaki ete akoka koyiba nguya monene likolo na bango, mpe lisusu ete akoka kozwa nguya likolo ya Banefi na komemaka bango kati na boumbu.

9 Mpe sikawa mwango ya Banefi ezalaki ya kosalisa mboka na bango, mpe bipayi na bango, mpe ^abasi na bango, mpe bana na bango, ete bakoka kobatela bango uta na maboko ya bangu na bango; mpe lisusu ete bakoka kobatela makoki na bango mpe matomba na bango, iyo, mpe lisusu ^blipanda na bango, ete bakoka kokumbamela Nzambe engebene na mposa na bango.

10 Mpo bayebaki ete soki bakwei kati na maboko ya Balamani, ete moto nyonso oyo ^aakokumbamela Nzambe na ^bmolimo mpe na bosolo, Nzambe ya solo mpe ya bomoi, Balamani bakobebisa ye.

11 Iyo, mpe bayebaki lisusu boiyini makasi kino nsuka mpenza ya Balamani epayi ya ^abandeko na bango, baoyo bazalaki bato ya Anti-nefi-lehi, baoyo babiangamaki bato ya Amona—mpe balingaki kokamata manduki na bango te, iyo, bakotaki kati na liyokani mpe balingaki kobuka yango te—boye, soki bakweyaki na maboko ya Balamani balingaki kobebisa bango.

12 Mpe Banefi balingaki te kopesa nzela ete babebisama; boye bapesaki bango mboka mpo na kosangola libula na bango.

13 Mpe bato ya Amona bapesaki epayi ya Banefi ndambo monene ya bilei na bango mpo na

kosalisa mampinga na bango; mpe boye Banefi basengisamaki, bango moko, kotelemela Balamani, baoyo bazalaki mbuma ya bosangisani ya Lamani mpe ya Lemuele, mpe bana mibali ya Yisamaele, mpe bango nyonso oyo bakabwanaki uta na Banefi, baoyo bazalaki Baamaleki mpe Bazolami, mpe ^abiboto ya banganganzambe ya Noa.

14 Sikawa biboto wana bazalaki na motango monene, pene-pene, lokola ezalaki Banefi; mpe boye Banefi basengelaki kowela na bandeko na bango, kutu kino na bosopi makila.

15 Mpe esalemaki ete lokola mampinga ya Balamani masanganaki na mboka ya Ationumi, tala, mampinga ya Banefi balingelameki mpo na kokutana na bango na mboka ya Yesoni.

16 Sikawa, mokambi ya Banefi, soki te moto oyo aponamaki mpo na kozala kapitene mokonzi likolo ya Banefi—sikawa kapitene mokonzi akamataki ebonga ya kokamba mampinga nyonso ya Banefi—mpe nkombo na ye ezalaki Moroni.

17 Mpe Moroni akamataki mosala nyonso ya bokambi, mpe mbulamatarari ya bitumba na bango. Mpe azalaki bobele na mibu ntuku mibale na mitano ntango baponaki ye kapitene mokonzi likolo ya mampinga ya Banefi.

18 Mpe esalemaki ete akutanaki

9a Alma 44:5; 46:12.

b MOMA Lipanda.

10a MOMA Bokumbameli.

b Yoan. 4:23–24.

11a Alma 24:1–3, 5, 20;
25:1, 13; 27:2, 21–26.

13a Alma 25:4.

na Balamani na ndelo ya Yesoni, mpe bato na ye bazalaki na manduki ya mipanga, mpe ya nsendo, mpe ndenge nyonso ya bibundeli ya bitumba.

19 Mpe emonaki mampinga ya Balamani ete bato ya Nefi, soki te ete Moroni, alengelaki bato na ye na ebende ya ntolo mpe na nguba ya loboko, iyo, mpe lisusu nguba ya kobatelamitu na bango, mpe lisusu balataki bila-mba ya kilo mingi—

20 Sikawa limpinga ya Zelayemina elengelamaki te na eloko moko ya lolenge oyo; bazalaki bobele na mipanga na bango, mpe nsendo na bango, matimbo na bango mpe makula na bango, mabanga na bango mpe bilingongo na bango; mpe bazalaki “bolumbu, longola se ezalaki na mposo moko oyo ezingamaki penepene na nketo na bango; iyo, bango nyonso bazalaki bolumbu, longola se Bazolami mpe Baamaleki;

21 Kasi balataki manduki ya ebende ya ntolo te, to nguba te—boye, babangaki mpenza mampinga ya Banefi na ntina ya bibundeli na bango, ata motango na bango ezalaki mingi mpenza koleka Banefi.

22 Tala, sikawa esalemaki ete bamekaki te koya kobunda na Banefi na ndelo ya Yesoni; boye balongwaki uta na mboka ya Ationumi kokendaka na esobe, mpe bakamataki mobembo na bango nzinganzinga mpembeni na

esobe, mosika penepene na moto ya ebale ya Sidoni, ete bakoka koya na mboka ya Mati mpe bakamata mboka; mpo babanzaki ete mampinga ya Moroni bakoyeba te wapi bakendaki.

23 Kasi esalemaki ete, sasaipi lokola bakendaki kati na esobe Moroni atindaki banongi kati na esobe mpo na kokengela nganda na bango; mpe Moroni, lisusu, lokola ayebaki masakoli ya Alma, atindaki boko bato epayi na ye, mpo azalaki na mposa ete aluka koyeba uta na Nkolo “wapi mampinga ya Banefi basengelaki kokende mpo na komibatela na Balamani.

24 Mpe esalemaki ete liloba ya Nkolo eyaki epayi ya Alma, mpe Alma ayebisaki bantoma ya Moroni, ete mampinga ya Balamani bazali kotambolaka nzinganzinga mpembeni na esobe, ete bakoka koya kokamata mboka ya Mati, ete bakoka kobanda kobundisa eteni ya bato ezali makasi te. Mpe bantoma bana bakendaki mpe bapesaki nsango epayi ya Moroni.

25 Sikawa Moroni, lokola atikaki eteni moko ya limpinga na ye na mboka ya Yesoni, na kobangaka ete na nzela moko to mosusu ndambo ya Balamani baya kati na mboka mpe bakamata engumba, akamataki ndambo etikali ya limpinga na ye mpe batambolaki likolo kati na mboka ya Mati.

26 Mpe asalaki ete bato nyonso

na ntaka wana ya mboka basangana bango moko esika moko mpo na etumba na Balamani, mpo na "kobatela bamboka mpe ekolo na bango, makoki na bango mpe lipanda na bango; boye bamilengelaki mpo na ntango ya boyei ya Balamani.

27 Mpe esalemaki ete Moroni asalaki ete limpinga na ye ebombama na lobwaku oyo ezalaki penepene na libongo ya ebale Sidoni, oyo ezalaki na westi ya ebale Sidoni na esobe.

28 Mpe Moroni atiaki banongi nzinganzinga mpembeni, ete akoka koyeba ntango lingomba ya mampinga ya Balamani ekoya.

29 Mpe sikawa, lokola Moroni ayebaki mokano ya Balamani, ete ezalaki mokano na bango ya kobebisa bandeko na bango, soki te ya koyangela mpe komema bango kati na boumbu ete bakoka kotia bokonzi moko mpo na bango moko likolo ya mboka mobimba;

30 Mpe lisusu lokola ayebaki ete ezalaki bobele mposa ya Banefi ya kobatela mboka na bango, mpe "lipanda na bango, mpe eklezia na bango, boye akanisaki ete ezali lisumu te ete abatela bango na angele; boye, ayebaki na lisalisi ya banongi na ye nzela wapi Balamani bangelaki kokamata.

31 Boye, akabolaki limpinga na ye mpe amemaki ndambo moko

kati na lobwaku, mpe abombaki bango na esti, mpe na sudi ya ngomba ya moke na nkombo Lipila;

32 Mpe ndambo etikali ya limpinga abombaki bango na lobwaku ya westi, na westi ya ebale Sidoni, mpe boye na nse ya ndelo ya mboka Mati.

33 Mpe boye etiaki ye limpinga na ye engebene na mposa na ye, amilengelaki mpo na kokutana na bango.

34 Mpe esalemaki ete Balamani bayaki na nordi ya ngomba ya moke, epayi wapi ndambo moko ya limpinga ya Moroni ebombanaki.

35 Mpe lokola Balamani balekaki ngomba moke ya Lipila, mpe bakotaki kati na lobwaku, mpe babandaki kokatisa ebale Sidoni, limpinga oyo ebombanaki na sudi ya ngomba ya moke, oyo bakambamaki na moto moko oyo kani nkombo ezalaki "Lehi, mpe akambaki limpinga na ye liboso mpe azingaki Balamani penepene na esti nsima na bango.

36 Mpe esalemaki ete Balamani, ntango bamonaki Banefi koyelaka bango na nsima na bango, babalukaki mpe babandaki kowela na limpinga ya Lehi.

37 Mpe mosala ya liwa ebandaki na ngambo nyonso mibale, kasi ezalaki nsomo mingi koleka epayi ya Balamani, mpo "bolumbu na bango ebatelaki bango te uta na mabete ya bozito

ya Banefi elongo na mipanga na bango mpe nsendo na bango, oyo ememaki liwa penepene na lobete nyonso.

38 Ntango na ngambo mosusu, moto moko azalaki ntango na ntango kokweya na kati ya Banefi, na mipanga na bango mpe na bobungisi makila na bango, lokola bazipamaki na bisika bileki motuya na bomoi ya nzoto, soki te bisika bileki motuya na bomoi ya nzoto bizipamaki na mabete ya Balamani, na lialisi ya “bibende ya ntolo na bango, mpe nguba ya loboko na bango, mpe bibende ya mitu na bango; mpe boye Banefi bamemaki mosala ya liwa na kati ya Balamani.

39 Mpe esalemaki ete Balamani bakomaki kobanga, na ntina ya bobebisami monene na kati na bango, kutu kino babandaki kokima epayi na ebale ya Sidoni.

40 Mpe balandamaki na Lehi mpe bato na ye; mpe babenganamaki na Lehi kati na mai ya Sidoni, mpe bakatisaki mai ya Sidoni. Mpe Lehi atelemisaki mampinga na ye likolo ya libongo ya ebale ya Sidoni ete bakatisa te.

41 Mpe esalemaki ete Moroni mpe limpinga na ye bakutanaki na Balamani na lobwaku, na ngambo mosusu ya ebale ya Sidoni, mpe babandaki kokweya likolo na bango mpe koboma bango.

42 Mpe Balamani bakimaki lisusu liboso na bango, bakendaki

epayi na mboka ya Mati; mpe bakutanaki lisusu na mampinga ya Moroni.

43 Sikawa na libaku oyo Balamani babundaki mpenza; iyo, Balamani bayebanaki soki moke te kobunda na makasi monene mpe mpiko mpenza ya lolenge oyo, te, kutu uta na ebandeli.

44 Mpe bafulamaki na “Bazolami mpe Baamaleki, baoyo bazalaki bakapiteni bakonzi mpe bakambi na bango, mpe Zelayemina, oyo azalaki kapitene mokonzi, soki te mokambi mokonzi mpe komanda na bango; iyo, babundaki lokola bilima mabe, mpe mingi ya Banefi babomamaki na maboko na bango, iyo, mpo babukaki na biteni mibale mingi ya bibende ya mitu na bango, mpe batobolaki mingi ya bibende ya ntolo na bango, mpe babukaki mingi ya maboko na bango; mpe boye Balamani babetaki makasi na nkanda makasi na bango.

45 Nzokande, Banefi bafulamaki na ntina ya malamuko leka, mpo bazalaki “kobunda mpo na bokonzi to mpe mpo na nguya te; kasi bazalaki kobunda mpo na bandako bipayi na bango mpe ^blipanda na bango, basi na bango mpe bana na bango, mpe nyonso na bango, iyo, mpo na ndulu ya bokumbameli na bango mpe mpo na eklezia na bango.

46 Mpe bazalaki kosalaka oyo

38a Alma 44:8–9.
44a Alma 43:6.

45a Alma 44:5.
b MOMA Lipanda.

wana bamonaki ete ezalaki “mosala oyo basengelaki kokokisa mpo na Nzambe na bango; mpo Nkolo alobaki epayi na bango, mpe lisusu epayi ya batata na bango, ete: ^bMbala mingi lokola bozali na elindo te ya ‘mabe ya yambo, soki mpe ya mibale te, bokopesa te nzela ete bobomama na maboko ya banguna na bino.

47 Mpe lisusu, Nkolo alobaki ete: “bokobatela mabota na bino kutu kino na bosopi makila. Boye mpo na ntina oyo Banefi bazalaki kowelaka na Balamani, mpo na komibatela, mpe mabota na bango, mpe mboka na bango, ekolo na bango, mpe makoki na bango, mpe eyamba na bango.

48 Mpe esalemaki ete emonaki bato ya Moroni nkele mpe nkanda ya Balamani, bakomaki penepene na kozonga nsima mpe kokima bango. Mpe Moroni, lokola asosolaki mokano na bango, atindaki mpe afulaki mitema na bango na makanisi oyo—iyo, makanisi ya mboka na bango, lipanda na bango, iyo, bonsomi na bango uta na boumbu.

49 Mpe esalemaki ete babalukelaki Balamani, mpe “babelelaki na mongongo moko epayi ya Nkolo Nzambe na bango, mpo na lipanda na bango mpe bonsomi na bango uta na boumbu.

50 Mpe babandaki kotelemela Balamani na bokasi; mpe na

ngonga se moko wana babelelaki epayi ya Nkolo mpo na bonsomi na bango, Balamani babandaki kokima liboso na bango; mpe bakimaki kutu na mai ya Sidoni.

51 Sikawa, Balamani bazalaki na motango monene mingi koleka, iyo, mingi koleka penepene mbala mibale ya motango ya Banefi; nzokande, babenganaki bango na lolenge ete basanganaki esika moko na lingomba moko na lobwaku, likolo ya libongo ya ebale ya Sidoni.

52 Boye mampinga ya Moroni mazingaki bango penepene, iyo, kutu na bangambo nyonso mibale ya ebale, mpo tala, na esti ezalaki bato ya Lehi.

53 Boye ntango Zelayemina amonaki bato ya Lehi na esti ya ebale Sidoni, mpe mampinga ya Moroni na westi ya ebale Sidoni, ete bazingamaki penepene na Banefi, babetamaki na nsomo.

54 Sikawa Moroni, lokola amonaki nsomo na bango, atindaki bato na ye ete batika kosopaka makila na bango.

MOKAPO 44

Moroni atindi Balamani kosala liyokani moko ya kimia soki te babomama—Zelayemina aboyi likanisi yango, mpe etumba ebandi lisusu—Mampinga ya Moroni malongi Balamani. Penepene na mibu 74–73 Liboso na mbotama ya Klisto.

46a MOMA Mosala.

b Alma 48:14;

Mal&May 98:33–36.

c 3 Nef. 3:21;

Mal&May 98:23–24.

47a Mal&May 134:11.

49a Esod. 2:23–25;

Mos. 29:20.

MPE esalemaki ete batelemaki mpe babwakaki makolo nsima ntaka moko uta na bango. Mpe Moroni alobaki epayi ya Zelayemina: Tala, Zelayemina, ete “tolingi kozala bato na mposa ya makila te. Oyebi ete bozali na maboko na biso, nzokande tozali na mposa ya koboma bino te.

2 Tala, tobimaki libanda mpo na kobunda na bino ete tokoka kosopa makila na bino mpo na nguya te; mpe tozali na mposa ya komema moko na nkanga ya boumbu te. Kasi oyo ezali ntina mpenza ntina boyei kobunda na biso; iyo, mpe bosiliki na biso na ntina ya eyamba na biso.

3 Kasi sikawa, bomoni ete Nkolo azali elongo na biso; mpe bomoni ete apesi bino na maboko na biso. Mpe sikawa nalingi bososola ete oyo esalemi epayi na biso na ntina ya eyamba na biso mpe bondimi na biso na Klisto. Mpe sikawa bomoni ete bokoki kobebisa bondimi boye na biso te.

4 Sikawa bomoni ete oyo ezali bondimi ya solo mpo na Nzambe; iyo, bomoni ete Nzambe akosalisa, mpe akobomba, mpe akobatela biso, ntango molai lokola tozali basembo epayi na ye, mpe epayi na bondimi na biso, mpe eyamba na biso; mpe Nkolo akopesa nzela soki moke te ete tobebisama longola se soki tokweyi kati na bobuki mobeko mpe soki towangani bondimi na biso.

5 Mpe sikawa, Zelayemina, natindi yo, na nkombo ya Nzambe wana ya nguya nyonso, oyo alendis maboko na biso ete tozwi nguya likolo na bino, na lisalisi ya bondimi na biso, na lisalisi ya eyamba na biso, mpe na lisalisi ya “ndulu na biso ya bokumbameli, mpe na lisalisi ya eklezia na biso, mpe na nzela ya lisungi ya bule oyo tozali na nyongo epayi na basi na biso mpe bana na biso, na nzela ya ^blipanda oyo ekangi biso na mboka na biso mpe ekolo na biso; iyo, mpe lisusu na nzela ya bobateli ya liloba ya bule ya Nzambe, oyo tozali na nyongo mpo na esengo nyonso na biso; mpe na nzela ya oyo wana nyonso ezali motuya mingi koleka mpo na biso—

6 Iyo, mpe oyo ezali nyonso te; natindi yo na kotalaka mposa nyonso oyo bozali na yango mpo na bomoi, ete botika bibundeli na bino ya bitumba epayi biso, mpe tokoluka makila ya bino te, kasi tokobatela bomoi na bino, soki bokokende nzela na bino mpe bokoya lisusu kobundisa biso etumba te.

7 Mpe sikawa, soki bosali oyo te, tala, bozali na maboko na biso, mpe nakotinda bato na ngai bakweya likolo na bino, mpe bakata mpota ya liwa na nzoto na bino, ete bokoka kosila; mpe nsima tokotala nani akozala na nguya likolo ya bato oyo; iyo, tokotala nani akomemama na boumbu.

8 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Zelayemina ayokaki maloba oyo abelemaki mpe apesaki mompanga na ye mpe mompanga egumbama na ye, mpe makula na ye na maboko ya Moroni, mpe alobaki epayi na ye: Tala, oyo ezali bibundeli na biso ya bitumba; tokopesa yango epayi na bino, kasi biso moko tokopesa nzela ya kosala "ndai moko te epayi na bino, oyo toyebi ete tokobuka, mpe bana na biso mpe lokola; kasi bokokamata manduki na biso ya etumba, mpe bopesa nzela ete tokoka kokende kati na esobe; soki te tokosimba mipanga na biso, mpe tokowa soki te tokolonga.

9 Tala, biso tozali bato ya bondimi na bino te; tondimi ete ezali na Nzambe oyo apesi biso na maboko na bino te; kasi tondimi ete ezali mayele mabe na bino oyo ebateli bino uta na mipanga na biso. Tala, ezali "bibe nde na bino ya ntolo mpe nguba na bino nde ebateli bino.

10 Mpe sikawa ntango Zelayemina atiaki nsuka ya kolobaka maloba oyo, Moroni azongisaki mompanga mpe bibundeli ya bitumba, oyo azwaki, epayi na Zelayemina, kolobaka: Tala, tokosilisa matata.

11 Sikawa nakoki kolongola maloba oyo nalobi te, boye lokola Nkolo azali na bomoi, bokoki kokende te longola se soki bokei na ndai moko ete

bokozonga lisusu kobundisa biso etumba te. Sikawa lokola bozali na maboko na biso tokotangisa makila na bino likolo ya mabele, soki te bokotosa mase ngami oyo napesi makanisi.

12 Mpe sikawa ntango Moroni alobaki maloba oyo, Zelayemina asimlaki mompanga na ye, mpe asilikaki na Moroni, mpe asutukaki liboso ete akoka koboma Moroni; kasi lokola atombolaki mompanga na ye, tala, moko kati na basoda ya Moroni apapolaki yango kutu na mabele, mpe ebukanaki na esimbelo; mpe abetaki Zelayemina mpe akataki mposo ya moto na nsuki na ye mpe ekweyaki na mabele. Mpe Zelayemina abendanaki uta na liboso na bango na katikati ya basoda na ye.

13 Mpe esalemaki ete soda oyo atelemaki mpembeni, oyo alongolaki mposo ya moto na nsuki ya Zelayemina, alokotaki mposo ya moto na nsuki uta na mabele, mpe atiaki yango likolo ya nsonge ya mompanga na ye, mpe atombolaki yango epayi na bango, kolobaka epayi na bango na mongongo makasi:

14 Kutu lokola mposo ya moto na nsuki oyo ekweyaki na mabele, oyo ezali mposo ya moto na nsuki ya mokonzi na bino, boye bokokweya na mabele longola se soki bopesi bibundeli na bino ya bitumba mpe bokei elongo na liyokani moko ya kimia.

15 Sikawa bazalaki mingi,

ntango bayokaki maloba oyo mpe bamonaki mposo ya moto na nsuki oyo ezalaki likolo ya nsonge ya mompanga, bazwamaki na nsomo; mpe mingi babelemaki mpe babwakaki bibundeli na bango ya bitumba na makolo ya Moroni, mpe bakotaki kati na “liyokani moko ya kimia. Mpe lokola mingi bakotaki kati na liyokani bapesaki nzela ete bakende na esobe.

16 Sikawa esalemaki ete Zelayemina azalaki na nkele mpenza, mpe alamusaki ndambo etikali ya basoda na ye na nkanda, mpo na kobundisa Banefi na makasi mingi mpenza.

17 Mpe sikawa Moroni asilikaki, na ntina ya moto makasi ya Balamani; boye atindaki bato na ye bakweya likolo na bango mpe baboma bango. Mpe esalemaki ete babandaki koboma bango; iyo, mpe Balamani babundaki na mipanga na bango mpe bokasi na bango.

18 Kasi tala, mposo bolumbu ya nzoto na bango mpe mitu ekokola na bango mibatelaki bango te na mipanga mipotu ya Banefi; iyo, tala, batobolomaki mpe babetamaki, iyo, mpe bakweyaki noki mpenza liboso ya mipanga ya Banefi; mpe babandaki kokombolama na nse, kutu lokola esakolaki soda ya Moroni.

19 Sikawa Zelayemina, emonaki ye ete bazalaki penepene

na kobebisama, agangaki na bokasi epayi ya Moroni, kolakaka ete alingaki koyokana mpe lisusu elongo na bato na ye na bango, soki balingaki kobikisa ndambo etikali na bomoi ya bato na bango, ete “bakoya soki moke lisusu kobundisa bango na etumba te.

20 Mpe esalemaki ete Moroni asalaki ete mosala ya liwa esila lisusu na kati ya bato. Mpe akamataki bibundeli ya bitumba uta na Balamani; mpe esilaki bango kokota kati na “liyokani ya kimia elongo na ye bapesamaki nzela ya kokende kati na esobe.

21 Sikawa motango ya bakufi na bango motangamaki te na ntina ya bonene ya motuya; iyo, motango ya bakufi na bango ezalaki monene mpenza, na ngambo ya Banefi mpe na ngambo ya Balamani lokola.

22 Mpe esalemaki ete babwakaki bakufi na bango kati na mai ya Sidoni, mpe bakendaki mpe bakundamaki na bozindo ya mbu.

23 Mpe mampinga ya Banefi, soki te ya Moroni bazongaki mpe bayaki na bandako na bango mpe na mboka na bango.

24 Mpe boye nde esilaki mobu ya zomi na mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi. Mpe boye nde esilaki lisolo ya makomi ya Alma, oyo ekomamaki likolo ya bapalaki ya Nefi.

Lisitwale ya bato ya Nefi, mpe bitumba mpe bokabwani na bango, na mikolo ya Elamani, engebene na lisolo ya makomi ya Elamani, oyo abombaki na mikolo na ye.

Ezali na mikapo 45 kino na nsuka ya mokapo 62.

MOKAPO 45

Elamani andimi maloba ya Alma—Alma asakoli bobebisami ya Banefi—Apamboli mpe alakeli mboka mabe—Alma akokaki kokamata ma likolo na Molimo, kutu lokola Mose—Bokabwani bokomi na Eklezia. Penepene na mobu 73 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, sikawa esalemaki ete bato ya Nefi basepelaki makasi mingi koleka, mpo Nkolo abikisaki lisusu bango uta na maboko ya banguna na bango; boye bapesaki matondi epayi ya Nkolo Nzambe na bango; iyo, mpe “bakilaki mingi mpe basambelaki mingi, mpe bakumbamelaki Nzambe na bosepeli monene koleka.

2 Mpe esalemaki na mobu ya zomi na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, ete Alma ayaki epayi ya mwana mobali na ye Elamani mpe alobaki epayi na ye: Ezali yo kondima maloba oyo nalobaki

epayi na yo mpo na oyo etali “masolo ya makomi oyo wana ebombamaki?

3 Mpe Elamani alobaki epayi na ye: Iyo, nazali kondima.

4 Mpe Alma alobaki epayi na ye: Ezali yo kondima Yesu Klisto, oyo akoya?

5 Mpe alobaki: iyo, nazali kondima maloba nyonso olobaki.

6 Mpe Alma alobaki epayi na ye lisusu: “Ekobomba yo mitindo na ngai?

7 Mpe alobaki: Iyo, nakobomba mitindo na yo na motema na ngai mobimba.

8 Nde Alma alobaki epayi na ye: Opambolami; mpe Nkolo “akofulusa yo na mboka oyo.

9 Kasi tala, nazali na mwa moke ya “kosakola epayi na yo; kasi nini nakosakola epayi na yo okosala ete eyebana te; iyo, nini nakosakola epayi na yo ekoyebisama te, kutu kino lisakoli yango ekokokisama; boye koma maloba oyo nakoloba.

10 Mpe oyo ezali maloba yango: Tala, namoni ete bato oyo mpenza, Banefi, engebene na molimo ya emoniseli oyo ezali na ngai, na “mibu nkama minei uta na ntango Yesu Klisto akomimonisa epayi na bango, bakobeba moke moke kino na ^bbozangi boyambi.

11 Iyo, mpe na ntango wana bakomona bitumba mpe bokono,

45 1a MOMA Bokili, Kokila.

2a Alma 37:1–5; 50:38.

6a MOMA Botosi, Kotosa, Moto ya botosi;

Mitindo ya Nzambe.

8a 1 Nef. 4:14;

Alma 48:15–16, 25.

9a MOMA Kosakola, Lisakoli.

10a 1 Nef. 12:10–15;

Elam. 13:9;

Morm. 8:6–7.

b MOMA Bopengwi; Bozangi boyambi.

iyo, nzala mpe bosopi makila, kutu kino bato ya Nefi “bako-sila—

12 Iyo, mpe oyo zambi bako-beba moke moke kati na bozangi boyambi mpe bakokweya kati na misala ya molili, mpe “mposa ya bonsoni, mpe ndenge nyonso ya mabe; iyo, nalobi epayi na yo, ete lokola bakosumuka na boke-seni ya pole mpe boyebi monene mpenza, iyo, nalobi epayi na yo, ete uta mokolo wana, kutu nkola ya minei ekoleka nyonso te ya-mbo ete mabe monene oyo ma-salema.

13 Mpe ntango ekoya mokolo wana monene, tala, ntango ezali koya kala mingi te ete baoyo bazali sikawa, soki te nkona na bango oyo batangami na kati ya bato ya Nefi, “bakotangama lisusu te na kati ya bato ya Nefi.

14 Kasi moto nyonso oyo akotikala, mpe akobebisama te na mokolo monene mona mpe mokolo ya nsomo, “akotangama na kati ya Balamani, mpe akokoma lokola bango, nyonso, longola se ndambo oyo bakobiangama bayekoli ya Nkolo; mpe bango oyo nde Balamani bakolanda kutu ^bkino bakosila. Mpe sikawa, na ntina ya mabe, lisakoli oyo ekokosisama.

15 Mpe sikawa esalemaki ete esilaki Alma koloba makambo oyo na Elamani, apambolaki ye,

mpe lisusu bana mibali na ye basusu; mpe lisusu apambolaki mabele mpo na “ntina ya base-mbo.

16 Mpe alobaki: Boye elobi Nkolo Nzambe—“Mboka elakelama mabe, iyo, mboka oyo, mpo na ekolo nyonso, libota nyonso, monoko nyonso, mpe bato nyonso, kino na bobebisami, baoyo bakosala na nkuna, ntango bakokomela mobimba; mpe lokola nalobi yango ekozala bongo; mpo oyo ezali bolakeli mabe mpe ^blipamboli ya Nzambe likolo ya mboka, mpo Nkolo akoki kotala lisumu ata na ‘ndambo moke ya ndingisa te.

17 Mpe sikawa, elobaki Alma maloba oyo apambolaki “eklezia, iyo, bango nyonso oyo bakotelema ngwi kati na bondimi uta na ntango wana mpe koke-nde liboso.

18 Mpe esilaki Alma kosala oyo alongwaki uta na mboka Zalayemila, lokola mpo na kokende kati na mboka ya Meleki. Mpe esalemaki ete bayokaki lisusu nsango na ye te; mpo na oyo etali liwa na ye to bokundami na ye toyebi eloko moko te.

19 Tala, oyo toyebi, ete azalaki moto moko ya sembo; mpe liliba likendaki mosika na eklezia ete akamatamaki na Molimo, to “akundamaki na loboko ya Nkolo, kutu lokola Mose. Kasi

11a Jar. 1:10;
Morm. 8:2–3, 6–7.
12a MOMA Kolula.
13a Elam. 3:16.
14a Mor. 9:24.

^b Mor. 1:1–3.
15a Alma 46:10; 62:40.
16a 2 Nef. 1:7; Alma 37:31;
Etel. 2:8–12.
^b Mal&May 130:21.

^c Mal&May 1:31.
17a MOMA Eklezia ya
Yesu Klisto.
19a MOMA Bazalani
babongwana.

tala, makomi malobi Nkolo aka-mataki Mose epayi na ye moko; mpe tobanzi ete ayambaki mpe lokola Alma na molimo, epayi na ye moko; boye, mpo na ntina oyo toyebi eloko moko te mpo na oyo etali liwa na ye mpe bokundami na ye.

20 Mpe sikawa esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya zomi na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, ete Elamani akendaki na kati ya bato mpo na kosakola liloba epayi na bango.

21 Mpo tala, na ntina ya bitumba babundaki na Balamani mpe bokabwani boke mingi mpe mbilinga-mbilinga oyo ezalaki na kati ya bato, ekomaki likambo elongobani ete “liloba ya Nzambe esakolama na kati na bango, iyo, mpe ete libongisi moko ya mibeko esalema epayi nyonso na eklezia.

22 Boye, Elamani mpe bandeko na ye bandimi bakendaki mpo na kotia lisusu eklezia na mboka mobimba, iyo, na engumba na engumba epayi nyonso na mboka mobimba oyo ezwamaki na bato ya Nefi. Mpe esalemaki ete baponaki banganganzambe mpe bateyi epayi nyonso na mboka mobimba, likolo ya Baeklezia nyonso.

23 Mpe sikawa esalemaki ete esilaki Elamani mpe bandeko na ye bandimi kopona banganganzambe mpe bateyi likolo ya

Baeklezia ete “bokabwani ebimaki na kati na bango, mpe balingaki te kosala keba na maloba ya Elamani mpe bandeko na ye bandimi;

24 Kasi bakolaki na lolendo, lokola batombwamaki na mitema na bango, na ntina ya “bozwi monene koleka na bango; boye bacomaki bato na bozwi na ^bmiso na bango moko, mpe balingaki te kosala keba na maloba na bango, mpo na kotambola alima liboso ya Nzambe.

MOKAPO 46

Amalikia asali ekokolo mpo na kozala mokonzi—Moroni atomboli bendele ya lipanda—Asangisi bato mpo na kobatela eyamba na bango—Bandimi ya solo babiangami Baklisto—Montika ya nkona ya Yosefe ekobelama—Amalikia mpe bakabwani bakimi na mboka ya Nefi—Bango oyo balingaki te kosunga ntina ya bonsomi babomami. Penepene na mibu 73–72 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete mingi lokola balingaki te koyoka maloba ya Elamani mpe bandeko na ye bandimi basanganaki esika moko mpo na kobunda na bandeko na bango.

2 Mpe sikawa tala, bazalaki na nkele mingi koleka, na lolenge ete bazwaki mokano ya koboma bango.

3 Sikawa mokambi na bango

21a Alma 31:5.
23a 3 Nef. 11:28–29.

24a MOMA Bozwi.
b MOMA Lolendo.

oyo bazalaki na nkele mingi koleka na bandeko na bango azalaki moto moko mbinga mpe makasi; mpe nkombo na ye ezalaki Amalikia.

4 Mpe Amalikia azalaki na mposa ya kozala mokonzi; mpe bato wana oyo bazalaki na nkele bazalaki na mposa ete azala mokonzi na bango; mpe bazalaki na eteni eleki monene na bango ^abasambisi ya mike ya mboka, mpe bazalaki koluka bokasi.

5 Mpe bakosamaki na maletе ya Amalikia, ete soki basungi ye mpebatie ye mpo na kozala mokonzi na bango ete akokomisa bango bayangeli likolo ya bato.

6 Boye bakosamaki na Amalikia na lolenge ete basala bokabwani, atako mateya ya Elamani mpe bandeko na ye, iyo, ata bokabi monene mpenza na bango likolo ya eklezia, mpo bazalaki banganganzambe banene likolo ya eklezia.

7 Mpe ezalaki na bato mingi kati na eklezia baoyo bandimaki maloba ya koletеka ya Amalikia, boye bakabwanaki kutu uta na eklezia; mpe boye makambo ya bato ya Nefi ezalaki mbilinga mbilinga mpe na makama mingi koleka, atako bazwaki ^aelonga monene oyo likolo ya Balamani, mpe bosepeli monene na bango oyo bazwaki na ntina ya bobikisami na bango na loboko ya Nkolo.

8 Boye ^atomoni lolenge kani na lombangu bana ya bato babosanaka Nkolo Nzambe na bango, iyo, lolenge kani bazalaka na lombangu ya kosalaka mabe, mpe ya kokosama na moko oyo ya mabe.

9 Iyo, mpe tomoni lisusu ^ankuna monene moto moko mpenza ya nkuna akoki kosala ete esalema na kati ya bana ya bato.

10 Iyo, tomoni ete Amalikia, loka azalaki moto moko ya mayele mabe mpe moto moko na maloba ya koletеka mingi, ete akosaki mitema ya bato mingi mpo na kosala na nkuna; iyo, mpe koluka kobebisa eklezia ya Nzambe, mpe kobebisa bobandisi ya ^alipanda oyo Nzambe apesaki epayi na bango, soki te oyo lipamboli Nzambe atindaki likolo ya etando ya mboka mpo na ^bntina ya basembo.

11 Mpe sikawa esalemaki ete eyokaka Moroni, oyo azalaki ^akomanda mokonzi ya mampinga ya Banefi, mpo na oyo etali bokabwani boye, asilikaki na Amalikia.

12 Mpe esalemaki ete apasolaki kazaka na ye; mpe akamataki kitendi na yango moko mpe akomaki likolo na yango—^aNa bokundoli ya Nzambe na biso, eyamba na biso, mpe bonsomi, mpe kimia na biso, basi na biso, mpe bana na biso—mpe

46 4a Mos. 29:11, 28–29.

7a Alma 44:19–20.

8a Elam. 12:2, 4–5.

9a Mos. 29:17–18.

10a 2 Nef. 1:7; Mos. 29:32.

b 2 Nef. 1:7.

11a Alma 43:16–17.

12a Nehem. 4:14;

Alma 44:5.

akangaki yango likolo ya nsonge ya nzete moko.

13 Mpe akangaki likolo ebende na ye ya moto, mpe ebende na ye ya ntolo, mpe nguba na ye, mpe alataki bibundeli na ye penepene na nketo na ye; mpe akamataki nzete likolo ya nsonge na yango kazaka na ye epasuka, (mpe abiangaki yango bendele ya lipanda) mpe amigumbaki na mabele, mpe asambelaki na makasi epayi na Nzambe na ye mpo ete mapamboli ya lipanda matikala likolo ya bandeko na ye, ntango molai lokola ekowumela lingomba moko ya Baklisto baoyo batikali mpo na kozwa mboka—

14 Mpo boye nde ebiangamaki bandimi nyonso ya solo ya Klisto, baoyo bazalaki ya eklezia ya Nzambe, na bango oyo bazalaki te bato ya eklezia.

15 Mpe bango oyo bazalaki ya eklezia bazalaki basembo; iyo, bango nyonso oyo bazalaki bandimi ya solo na Klisto, bakamataki, na boseveli, “nkombo ya Klisto likolo na bango, to ^bBaklisto lokola babiangamaki, na ntina ya boyambi na bango na Klisto oyo akoya.

16 Mpe boye, na ntango oyo, Moroni asambelaki ete likambo ya Baklisto, mpe bonsomi ya mboka eko kosungama.

17 Mpe esalemaki ete esilaki ye kosopa molimo na ye epayi ya Nzambe, ye apesaki na mboka nyonso oyo ezalaki na sudi ya

mboka nkombo “Libebi, iyo, mpe mpo na kosukisa, mboka nyonso, ezala na nordi mpe na sudi mpe lokola—Mboka eponama, mpe mboka ya lipanda.

18 Mpe alobaki: Solo Nzambe akopesa te nzela ete biso, baye totiolami mpo tokamati likolo na biso nkombo ya Klisto, toniatama na nse mpe tobekisama, kino tokomema yango likolo na biso na bobuki mobeko na biso moko.

19 Mpe elobaki Moroni maloba oyo, akendaki na kati ya bato, kopepaka eteni epasuka ya “elamba na ye na mopepe, ete nyonso bakoka komona nkoma oyo akomaki likolo ya eteni epasuka na ye, mpe kogangaka na mongongo makasi, kolobaka:

20 Tala, bato nyonso oyo bakosimba bendele oyo likolo ya mboka, tika bango baya na makasi ya Nkolo, mpe bakota kati na liyokani ete bakosimba makoki na bango, mpe eyamba na bango, ete Nkolo Nzambe akoka kopambola bango.

21 Mpe esalemaki ete ntango Moroni asakolaki maloba oyo, tala, bato bayaki kokimaka elongo na bibundeli na bango ezingami penepene na nketo na bango, kopasolaka bilamba na bango lokola elembo, soki te lokola liyokani moko, ete bakotika te Nkolo Nzambe na bango; to, na maloba mosusu, soki babuki mitindo ya Nzambe, to bakwei

15a Mos. 5:7–9.
b Mis. 11:26;

1 Pet. 4:16.
17a Alma 22:30–31.

19a MOMA Bendele.

kati na bobuki mobeko, mpe ^abayoki nsoni mpo na kokamata likolo na bango nkombo ya Klisto, Nkolo akopasola bango kutu lokola bapasolaki bilamba na bango.

22 Sikawa oyo ezali liyokani oyo basalaki, mpe babwakaki bilamba na bango na makolo ya Moroni, kolobaka: Bisu tosalali liyokani na Nzambe na biso, ete tokobebisama, kutu lokola bandeko na biso na mboka ya epayi na nordi, soki tokweyi kati na bobuki mobeko; iyo, akoki kobwaka biso na makolo ya banguna na biso, kutu lokola tobwaki bilamba na biso na makolo na yo mpo na koniatama na nse ya makolo, soki tokokweya kati na bobuki mobeko.

23 Moroni alobaki epayi na bango: Tala, tozali montika ya nkona ya Yakobo; iyo, tozali montika ya ^ankona ya ^bYosefe, oyo kani ^celamba bipasolamaki na bandeko na ye na bitendi mingi; iyo, mpe sikawa tala, tomikundola kobomba mitindo ya Nzambe, soki te bilamba na biso bikopasolama na bandeko na biso, mpe tokobwakama kati na boloko, to kotekama, to tokobomama.

24 Iyo, tika tobatela lipanda na biso lokola ^amontika moko ya Yosefe; iyo, tomikundola maloba ya Yakobo, yambo ya liwa

na ye, mpo tala, amonaki ete eteni moko ya kazaka ya Yosefe ebatelamaki mpe ekobeba te. Mpe alobaki—Kutu lokola montika oyo ya elamba ya mwana mobali na ngai ebatelami, bongo nde ebatelama ^bmontika ya nkona ya mwana mobali na ngai na maboko ya Nzambe, mpe mokokamatama epayi na ye moko, ntango ekowa oyo etikali ya nkona ya Yosefe, kutu lokola montika ya elamba na ye.

25 Sikawa tala, oyo epesi molimo na ngai mawa; nzokande, molimo na ngai ezali na bosesepeli na mwana mobali na ngai, na ntina ya ndambo ya nkona na ye oyo ekozama epayi na Nzambe.

26 Sikawa tala, oyo ezalaki elobeli ya Yakobo.

27 Mpe sikawa nani ayebi soki mbele montika ya nkona ya Yosefe, oyo ekowa lokola elamba na ye, ezali bango oyo bakabwanaki uta na biso? Iyo, mpe kutu ekozala biso moko soki totelemi ngwi te na bondimi ya Klisto.

28 Mpe sikawa esalemaki ete esilaki Moroni koloba maloba oyo, akendaki, mpe lisusu atindaki na bandambo nyonso ya mboka wapi ezalaki na boswani, mpe asangisaki esika moko bato nyonso oyo bazalaki na mposa ya kosimba lipanda na bango, mpo na kotelemela Amalikia

21a 1 Nef. 8:25–28;
Morm. 8:38.

23a Gen. 49:22–26;
1 Nef. 5:14–15.

^b MOMA Yosefe, Mwana
mobali ya Yakobo.

^c Gen. 37:3, 31–36.

24a Amosa 5:15;

3 Nef. 5:21–24; 10:17.

^b 2 Nef. 3:5–24;
Etel. 13:6–7.

mpe bango oyo bakabwanaki, oyo babiangamaki Baamalikia.

29 Mpe esalemaki ete emonaki Amalikia ete bato ya Moroni bazalaki na motango mingi koleka Baamalikia—mpe amonaki lisusu ete bato na ye bazalaki na ntembe mpo na oyo etali boyengebene ya likambo oyo babandaki—boye, lokola abangaki ete akokokisa te mokano na ye, akamataki bato na ye baoyo balingaki mpe akendaki kati na mboka ya Nefi.

30 Sikawa Moroni akanisaki ete elongobanaki te ete Balamani bazala lisusu na makasi; boye akanisaki kokata Baamalikia nzela, soki te kokamata bango mpe kozongisa bango nsima, mpe koboma Amalikia; iyo, mpo ayebaki ete akolamusa Balamani na nkanda epayi na bango, mpe akosala ete baya kobundisa bango; mpe oyo ayebaki ete Amalikia akosala mpo ete akoka kokokisa bantina na ye.

31 Boye Moroni akanisaki ete elongobanaki ete akamata mampinga na ye, baye basanganaki esika moko, mpe bakamataki manduki bango moko, mpe bakotaki kati na liyokani mpo na kobatela kimia—mpe esalemaki ete akamataki limpinga na ye mpe atambolaki na biema na bango kati na esobe, mpo na kokata botamboli ya Amalikia na esobe.

32 Mpe esalemaki ete asalaki engebene na mposa na ye, mpe

atambolaki kati na esobe, mpe alekaki liboso ya mampinga ya Amalikia.

33 Mpe esalemaki ete Amalikia akimaki elongo na motango moke ya bato na ye, mpe ndambo etikali bapesamaki na maboko ya Moroni mpe bazongisamaki nsima na mboka ya Zalayemila.

34 Sikawa, lokola Moroni azalaki moto oyo “aponamaki na basambisi bakonzi mpe na kopona ya bato, boye azalaki na nguya engebene na bolingi na ye na kotalaka mampinga ya Banefi, mpo na kotia mpe kosalela likoki likolo na bango.

35 Mpe esalemaki ete bato nyonso ya Baamalikia oyo balingaki te kokota kati na liyokani mpo na kosunga ntina ya bonsomi, ete bakoka kosimba mbulamatari ya bonsomi, asalaki batiamana na liwa; mpe ezalaki bato moke baye bawanganaki liyokani ya bonsomi.

36 Mpe esalemaki lisusu, ete asalaki bendele ya lipanda ematisama likolo ya linongi moko moko oyo ezalaki na mboka mobimba, oyo ezwamaki na Banefi; mpe boye Moroni atelemisaki bendele ya lipanda na kati ya Banefi.

37 Mpe babandaki kozala na kimia lisusu na mboka; mpe boye basimbaki kimia na mboka kino penepene na nsuka ya mobu ya zomi na libwa ya boyangeli ya basambisi.

38 Mpe Elamani mpe “banganzambe banene babatelaki molongo kati na eklezia; iyo, kutu mpo na ntaka ya mibu minei ezalaki bango na kimia, mpe bosepeli kati na eklezia.

39 Mpe esalemaki ete ezalaki na bato mingi baoyo bakufaki, “kondimaka sikisiki ete milimo na bango misikolamaki na Nkolo Yesu Klisto; boye bakendaki na mokili kosepelaka.

40 Mpe ezalaki na baike oyo bakufaki na bokono ya nzoto moto, oyo na boko bileko ya mobu ezalaki koya mbala na mbala na mboka—kasi bakufaki mingi te boye na bokono ya nzoto moto, mpo na lolenge kitoko mingi koleka ya “matiti mpe ntina ya nzete to matiti mingi oyo Nzambe alengelaki mpo na kolongola ntina ya maladi, na oyo wapi bato bayangelamaki na lolenge ya bileko ya ntango—

41 Kasi ezalaki na mingi oyo bakufaki mpo na mibu ya mabange; mpe bango oyo bakufaki na bondimi ya Klisto “bazali na esengo na ye, lokola tosengeli mpenza kobanza.

MOKAPO 47

Amalikia asaleli bozimbi, bobomi, mpe poloso mpo na kokoma mokonzi ya Balamani—Banefi baoyo bakabwanaki bazali bato ya nkuna mpe ya loma koleka Balamani.

Penepene na mobu 72 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA tokozonga na lisolo ya makomi na biso na Amalikia mpe bango oyo “bakimaki elongo na ye kati na esobe; mpo, tala, akamataki bango oyo bakendaki elongo na ye, mpe amatiki na ^bmboka ya Nefi na kati ya Balamani, mpe alamusaki Balamani na nkanda na bato ya Nefi, na lolenge ete mokonzi ya Balamani atindaki bosakoli epayi nyonso na mboka na ye mobimba, na kati ya bato na ye, ete basangana lisusu esika moko mpo na kobunda na Banefi.

2 Mpe esalemaki ete ekendaki bosakoli na kati na bango babangaki mingi koleka; iyo, bayokaki nsomo na kozangaka kosepelisa mokonzi, mpe bayokaki nsomo mpe lokola ya kobunda na Banefi mbele babungisa bomoi na bango. Mpe esalemaki ete balingaki te, to ndambo koleka mingi na bango balingaki te, kotosa mitindo ya mokonzi.

3 Mpe sikawa esalemaki ete mokonzi azalaki na nkele na ntina ya kozanga botosi na bango; boye apesaki Amalikia kozala komanda ya ndambo ya limpinga na ye oyo ezalaki na botosi epayi na bitinda na ye, mpe atindaki ete akende mpe asalisa bango na makasi na bi-bundeli manduki.

38a Alma 46:6.

39a Mor. 7:3, 41.

40a Mal&May 89:10.

41a Emon. 14:13.

47 1a Alma 46:33.

b 2 Nef. 5:5–8;

Omin. 1:12–13.

bango na maboko ya Lewoti, soki alingi kokomisa ye (Amalikia) mokambi ya mibale likolo ya limpinga mobimba.

14 Mpe esalemaki ete Lewoti akitaki elongo na bato na ye mpe bazingaki bato ya Amalikia, boye ete yambo balamuka na ntongo ntongo ya mokolo bazingamaki na mampinga ya Lewoti.

15 Mpe esalemaki ete emonaki bango ete bazingami, basambaki elongo na Amalikia ete apesa nzela ete bango kosangana elongo na bandeko na bango, ete bakoka te kobebisa bango. Sikawa oyo ezalaki likambo mpenza oyo Amalikia azalaki na yango mposa.

16 Mpe esalemaki ete apesaki bato na ye, “na bokeseni na bitinda ya mokonzi. Sikawa oyo ezalaki likambo Amalikia azalaki na mposa, ete akoka kokokisa miango na ye na kolongolaka mokonzi.

17 Sikawa ezalaki momeseno na kati ya Balamani ete, soki mokambi mokonzi na bango abomami, bapona mokonzi ya mibale mpo na kozala mokambi mokonzi na bango.

18 Mpe esalemaki ete Amalikia asalaki ete moko ya basali na ye akoka kotia ngenge oyo esalaka moke moke na Lewoti, ete akufaki.

19 Sikawa, ntango Lewoti akufaki, Balamani baponaki Amalikia mpo na kozala mokambi

mpe komanda mokonzi na bango.

20 Mpe esalemaki ete Amalikia atambolaki elongo na mampinga na ye (mpo akokisaki mposa na ye) na mboka ya Nefi, na engumba ya Nefi, oyo ezalaki engumba mokonzi.

21 Mpe mokonzi ayaki libanda kokutana na ye elongo na bakengele na ye, mpo abanzaki ete Amalikia akokisaki bitinda na ye, mpe ete Amalikia asangisaki elongo limpinga moko monene boye mpo na kokende kobunda etumba na Banefi.

22 Kasi tala, lokola mokonzi abimaki libanda mpo na kokutana na ye Amalikia asalaki ete basali na ye bakende liboso kokutana na mokonzi. Mpe bakendaki mpe bamigumbamaki liboso ya mokonzi, lokola soki mpo na komemia ye na ntina ya bonene na ye.

23 Mpe esalemaki ete mokonzi atandolaki loboko na ye mpo na kotombola bango, lokola ezalaki na momeseno ya Balamani, lokola elembo ya kimia, oyo momeseno bazwaki uta na Banefi.

24 Mpe esalemaki ete ntango atombolaki moto ya yambo uta na mabele, tala atiaki mokonzi mbeli na motema; mpe akweyaki na mabele.

25 Sikawa basali ya mokonzi bakimaki; mpe basali ya Amalikia bagangaki, na kolobaka:

26 Tala, basali ya mokonzi batiye ye mbeli na motema, mpe

akwei mpe bango bakimi; tala, boya mpe botala.

27 Mpe esalemaki ete Amalikia atindaki mampinga na ye batambola mpe batala nini ekomaki na mokonzi; mpe ekomaki bango na esika yango, mpe emonaki bango mokonzi kolalaka na makila na ye, Amalikia asalaki lokola soki azalaki na nkele, mpe alobaki: Moto nyonso oyo alingaki mokonzi, tika ye akende, mpe alanda basali na ye ete bakoka kobomama.

28 Mpe esalemaki ete nyonso oyo balingaki mokonzi, eyokaki bango maloba oyo, balandaki nsima ya basali ya mokonzi.

29 Sikawa emonaki basali ya mokonzi ete limpinga moko ezalaki kolanda bango nsima, babangaki lisusu, mpe bakimaki kati na esobe, mpe bayaki kati na mboka ya Zalayemila mpe banganaki na “bato ya Amona.

30 Mpe limpinga oyo elandaki bango nsima ezongaki, lokola balandaki bango nsima na mpa-mba; mpe boye Amalikia, na boyibi na ye, azwaki mitema ya bato.

31 Mpe esalemaki ete na moko ya nsima, akotaki na engumba ya Nefi elongo na mampinga na ye, mpe akamataki engumba.

32 Mpe sikawa esalemaki ete mwasi ya mokonzi, eyokaka ye ete mokonzi abomamaki—mpo Amalikia atindaki ntoma moko epayi na mwasi ya mokonzi mpo

na koyebisa ye ete mokonzi abomamaki na basali na ye, mpe alandaki bango elongo na limpinga na ye, kasi ezalaki na mpamba, mpe bakimaki—

33 Boye, ntango mwasi ya mokonzi azwaki nsango oyo atindaki ntoma epayi na Amalikia, mpo asengaki ete abikisa bato na engumba; mpe ye lokola azalaki na mposa ete aya kotala ye; mpe asengaki ye ete amema banzene-neke elongo na ye mpo na kotatola liwa ya mokonzi.

34 Mpe esalemaki ete Amalikia akamataki mosali se moko wana oyo abomaki mokonzi, mpe nyonso oyo bazalaki elongo na ye, mpe bakotaki epayi na mwasi ya mokonzi, na esika wapi afandaki; mpe bango nyonso batatolaki epayi na ye ete mokonzi abomamaki na basali na ye moko; mpe balobaki lisusu: Bakimi; oyo etatoli mabe na bango te? Mpe boye basepelisaki mwasi ya mokonzi mpo na oyo etali liwa ya mokonzi.

35 Mpe esalemaki ete Amalikia alukaki lisungi ya mwasi ya mokonzi, mpe akamataki ye epayi na ye na bolongani; mpe boye na boyibi na ye, mpe na lisalisi ya basali na ye ya mayele mabe azwaki bokonzi, iyo, andimamaki mokonzi na ntaka ya mboka mobimba, na kati ya bato nyonso ya Balamani, oyo “bazalaki na Balamani mpe Balemuele mpe Bayisamaele, mpe nyonso bakabwani ya Banefi, uta

na boyangeli ya Nefi kino na ntango ya lelo.

36 Sikawa “bakabwani oyo, lokola bazwaki malakisi mpe nsango se moko wana uta na Banefi, iyo, lokola bateyamaki na ^bboyebi se moko wana uta na Nkolo, nzokande, ezali likambo ya kokamwa mpo na kosangela, ntango molai te nsima ya bokabwani na bango bakomaki bato ya mitu makasi mpe ^cbato bazanga boyamboli koleka, mpe bato ya nko, bato ya nkuna, bato ya loma koleka Balamani—kome-laka mimesano ya Balamani; kopesaka nzela na goigoi, mpe na ndenge nyonso ya bonsoni; iyo, kobosanaka mpenza Nkolo Nzambe na bango.

MOKAPO 48

Amalikia asengini Balamani kobunda na Banefi—Moroni aleyangeli bato na ye mpo na kobatela ntina ya Baklisto—Asepeli na lipanda mpe bonsomi mpe azali moto ya Nzambe moko ya makasi. Pene-pene na mobu 72 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete, noki lokola Amalikia azwaki bokonzi, abandaki kofula mitema ya Balamani mpo na kobunda na bato ya Nefi; iyo, aponaki bato mpo na koloba epayi ya Balamani uta na linongi na bango, mabe mpo na Banefi.

2 Mpe boye afulaki mitema na

bango mpo na kobunda na Banefi, mpenza ete na nsuka ya mobu ya zomi na libwa ya boyangeli ya basambisi, lokola akokisaki miango na ye kino na ntango wana, iyo, lokola akomaki monkonzi likolo ya Balamani, mpe alukaki lisusu kokonza likolo ya mboka mobimba, iyo, mpe na bato nyonso oyo bazalaki na mboka, Banefi mpe Balamani lokola.

3 Boye, akokisaki mwango na ye, mpo ete ayeisaki mitema ya Balamani makasi mpe akangaki miso ya mayele na bango, mpe alamusaki bango na nkanda, na lolenge ete asangisaki esika moko ebele ya mampinga mpo na kokende kobunda na Banefi.

4 Mpo azwaki mokano, na ntina ya motango monene ya bato na ye, ya kokonza likolo ya Banefi mpe komema bango kati na boumbu.

5 Mpe boye aponaki “bakapiteni bakonzi ya Bazolami, mpo bango bayebaki malamukoleka bokasi ya Banefi, mpe bisika na bango ya ekimelo, mpe ndambo ya bingumba na bango oyo ezalaki te makasi koleka; boye aponaki bango bazala bakapiteni bakonzi likolo ya mampinga na ye.

6 Mpe esalemaki ete bakamatiki nganda na bango, mpe bakendaki na esobe epayi na mboka ya Zalayemila.

7 Sikawa esalemaki ete wana

36a MOMA Bopengwi.
b Ebe. 10:26–27;

Alma 24:30.
c Yil. 8:12.

48 5a Alma 43:6.

ezalaki Amalikia kozwa nguya boye na boyibi mpe na bobubi, Moroni, na ngambo mosusu, azalaki “kolengela mayele ya bato mpo na kozala sembo epayi ya Nkolo Nzambe na bango.

8 Iyo, azalaki kolendisa mampinga ya Banefi, mpe kotingaka bisika ya makasi ya mike mike, soki te bisika mpo na ekimelo; kobwakaka bitutu ya mabele nzinganzinga mpembeni mpo na kobomba mampinga na ye, mpe lisusu kotongaka bifelo ya mabanga mpo na kozinga bango, nzinganzinga mpembeni na engumba na bango mpe na ndelo ya mboka na bango; iyo, epayi nyonso nzinganzinga mpembeni na mboka.

9 Mpe na bisika makasi na bango oyo ezalaki petepete mingi koleka atiaki motango monene ya bato; mpe boye akomisaki yango makasi mpe alendisaki mboka oyo ezwamaki na Banefi.

10 Mpe boye azalaki komilengela mpo na “kobatela lipanda na bango, mboka na bango, basi na bango, mpe bana na bango, mpe kimia na bango, mpe ete bakoka kozala na bomoi epayi ya Nkolo Nzambe na bango, mpe ete bakoka kobatela oyo wana ebiangamaki na banguna na bango ntina ya Baklisto.

11 Mpe Moroni azalaki moto moko makasi mpe ya nguya; azalaki moto moko na “bososoli

ya kobonga nie; iyo, moto moko oyo asepelaki te na bosopi makila; moto moko oyo kani molimo mosepelaki na lipanda mpe bonsomi ya ekolo na ye, mpe ya bandeko na ye uta na bokangemi mpe boumbu.

12 Iyo, moto moko oyo kani motema etondaki na matondi epayi na Nzambe na ye, mpo na matomba mpe mapamboli mingi oyo apesaki likolo ya bato na ye; moto moko oyo asalaki mingi mpenza mpo na “bolamu mpe bokengi ya bato na ye.

13 Iyo, mpe azalaki moto moko oyo azalaki ngwi na bondimi mpo na oyo etali Klisto, mpe “alapaki ndai mpo na kobatela bato na ye, makoki na ye, mpe ekolo na ye, mpe eyamba na ye, kutu kino na kobungisa makila na ye.

14 Sikawa Banefi bateyamaki komibatela na banguna na bango, kutu kino na kosopa makila soki esengelaki; iyo, mpe bateyamaki “kotumola moto soki moke te, iyo, mpe kotombola mompanga soki moke te longola se soki ezalaki na monguna, longola se soki ezalaki mpo na kobatela bomoi na bango.

15 Mpe oyo ezalaki bondimi na bango, ete na kosalaka bongo Nzambe akolinga bango bafuluka na mboka, to na maloba mosusu, soki bazalaki sembo na kobombaka mitindo ya

7a Alma 49:8.

10a Alma 46:12–13.

11a MOMA Bososoli.

12a MOMA Bolamu.

13a Alma 46:20–22.

14a Alma 43:46–47;

3 Nef. 3:20–21;

Morm. 3:10–11;

Mal&May 98:16.

Nzambe ete akoka kofulusa bango na mboka; iyo, akebisaki bango ete bakima, soki te bamilengela mpo na etumba, engebene na likama na bango;

16 Mpe lisusu, ete Nzambe akosala ete eyebana epayi na bango wapi bakokende mpo na komibatela na kobundaka na banguna na bango, mpe na kosalaka bongo, Nkolo akobikisa bango; mpe oyo ezalaki bondimi ya Moroni, mpe motema na ye mokembelaki na yango; “kati na kosopaka makila te kasi na kosalaka bolamu, na kobatelaka bato na ye, iyo, na kobombaka mitindo ya Nzambe, iyo, mpe na ko-telemelaka mabe.

17 Iyo, solo, solo nalobi epayi na bino, soki bato nyonso bazalaka, mpe bazalaki, mpe bakoza ntango nyonso, lokola Moroni, tala, nguya ya lifelo elingaki koninganisama libela; iyo, “zabulu alingaki soki moke te kozala na nguya likolo ya mitema ya bana ya bato.

18 Tala, azalaki moto moko lokola Amona, mwana mobali ya Mosiya, iyo, mpe kutu bana mibali basusu ya Mosiya, iyo, mpe lisusu lokola Alma mpe bana mibali na ye, mpo nyonso bazalaki bato ya Nzambe.

19 Sikawa tala, Elamani mpe bandeko mibali na ye bazalaki bato ya malamumu moke te epayi ya bato lokola ezalaki Moroni;

mpo bateyaki liloba ya Nzambe, mpe babatisaki mpo na boyamboli ya bato nyonso oyo bayokaki maloba na bango.

20 Mpe boye bakendaki, mpe bato “bamikitisi na ntina ya maloba na bango, na lolenge ete ^bbasungamaki mpenza na Nkolo, mpe boye babikisamaki uta na bitumba mpe boweli na kati na bango moko, iyo, kutu mpo na ntaka ya mibu minei.

21 Kasi, lokola nalobaki, na nsuka nsuka ya mobu ya zomi na libwa, iyo, atako kimia na bango na kati na bango moko, basengisamaki, ata baboyaki, kwela na bandeko na bango, Balamani.

22 Iyo, mpe mpo na kosukisa, bitumba na bango bisukaki soki moke te mpo na ntaka ya mibu mingi na Balamani, atako baboyaki na bango.

23 Sikawa, “bayokaki mawa mingi mpo na kokamata manduki na bango mpo na kobunda na Balamani, mpo basepelaki na kosopaka makila te; iyo, mpe oyo ezalaki nyonso te—bayokaki mawa mpo na kozala esalelo na nzela ya oyo wapi bandeko na bango mingi mpenza balingaki kotindama uta na mokili oyo kati na mokili ya seko, na ntango bamilengelaki te mpo na kokutana na Nzambe na bango.

24 Nzokande, bakokaki te kopesa nzela ete batika mpamba na

16a Alma 55:19.
17a 1 Nef. 22:26;
3 Nef. 6:15.

20a MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.
b 1 Nef. 17:35.

23a Mal&May 42:45.

nse bomoi na bango, ete ^abasi na bango mpe bana na bango babomama na motema mabe ya monyokoli na bango oyo bazalaki kala bandeko na bango, iyo, mpe baoyo ^bbakabwanaki uta na eklezia na bango, mpe batikaki bango mpe bakendaki kobebisa bango na kosanganaka na Balamani.

25 Iyo, bakokaki te kondima ete bandeko na bango basepela likolo ya makila ya Banefi, na kotalaka ete ezalaki na moko te oyo akobomba mitindo ya Nzambe, mpo ete elaka ya Nkolo ezalaki ete, soki babombi mitindo na ye bakofuluka na mboka.

MOKAPO 49

Balamani eyaki bango kokamata mboka bakokaki te kokamata bingumba bitongama makasi ya Amoniya mpe Noa—Amalikia alakeli Nzambe mabe mpe alapi komela makila ya Moroni—Elamani mpe bandeko na ye bakobi kolendis Eklezia. Penepene na mobu 72 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete, na sanzaza ya zomi na moko ya mobu ya zomi na libwa, na mokolo ya zomi ya sanzaza, bato bamonaki mampinga ya Balamani kobelemaka epayi na mboka ya Amoniya.

2 Mpe tala, engumba yango etongamaki lisusu, mpe Moroni atelemisaki limpinga moko penepene na ndelo ya engumba,

mpe babwakaki bosoto nzinganzinga mpembeni mpo na kobatela bango uta na makonga mpe mabanga ya Balamani; mpo tala, bazalaki kobunda na mabanga mpe makonga.

3 Tala, nalobaki ete engumba ya ^aAmoniya etongamaki lisusu. Nalobi epayi na bino, iyo, ete etongamaki lisusu na ndambo; mpe lokola Balamani babebisaki yango mbala moko mpo na mabe ya bato, babanzaki ete ekozala lisusu nyama ya kozwa na petepete mpo na bango.

4 Kasi tala, lolenge boni basisoi na bango ezalaki monene; mpo tala, Banefi batimolaki mpe batombolaka etutu ya mabele nzinganzinga mpembeni na bango, oyo ezalaki likolo mpenza ete Balamani bakokaki te kobwaka mabanga na bango mpe makonga na bango epayi na bango ete makoka kosala eloko moko, mpe bakokaki te komatela bango likolo longola se soki ezalaki na ekuke wapi bakotaka.

5 Sikawa na mbala oyo bakapiteni bakonzi ya Balamani bakamwaki mingi koleka, na ntina ya bwania ya Banefi na kolengelaka bisika na bango ya bokengi.

6 Sikawa bakambi ya Balamani babanzaki ete, na ntina ya motuya monene ya motango na bango, iyo, babanzaki ete bakozwa litomba mpo na kobondisa bango lokola basalaki kino sikawa; iyo, mpe bamilengelaki na nguba, mpe na ebende ya ntolo;

mpe lisusu bamilengelaki na bilamba ya mposo, iyo, bilamba ya mbinga mpo na kozipa bolumbu na bango.

7 Mpe lokola bamilengelaki bongo babanzaki ete ekozala esika ebatelami makasi te mpo na klonga mpe kotia bandeko na bango na nse ya nkanga ya bumbu, soki te koboma mpe kobomaboma bango engebene na bolingi na bango.

8 Kasi tala, na bokamwi moneene koleka nyonso na bango, “bamilengelaki mpo na bango, na lolenge moko oyo eyebanaki soki moke te na kati ya bana ya Lehi. Sikawa bamilengelaki mpo na Balamani, mpo na kobunda engebene na malakisi ya Moroni.

9 Mpe esalemaki ete Balamani, soki te Baamalikia, bakamwaki mingi koleka mpenza na lolenge na bango ya komilengela mpo na etumba.

10 Sikawa, soki mokonzi Amalikia akitaki uta na “mboka ya Nefi, na moto ya limpinga na ye, mbele alingaki kosala ete Balamani babunda na Banefi na engumba ya Amoniya; mpo tala, makila ya bato na ye etalaki ye te.

11 Kasi tala, Amalikia akitaki te ye moko mpo na kobunda. Mpe tala, bakapiteni bakonzi na ye bamekaki te kobundisa Banefi na engumba ya Amoniya, mpo Moroni abongolaki makambo

na kati ya Banefi, na lolenge ete Balamani bazalaki na bosisoa na bisika na bango ya bobombani mpe bakokaki te komatela bango.

12 Boye bazongaki na esobe, mpe bakamataki biema na bango mpe batambolaki epayi na mboka ya Noa, kobanzaka ete ezalaki esika ya malamumu mingi koleka mpo na kobunda na Banefi.

13 Mpo bayebaki te ete Moroni alendisaki, to atongaki “bisika ya makasi ya bokengi, mpo na engumba nyonso na mboka mobimba nzinganzinga mpembeni; boye, batambolaki liboso na mboka ya Noa na mokano moko ya sikisiki; iyo, bakapiteni bakonzi na bango bayaki liboso mpe balapaki ndai ete bakobebisa bato ya engumba wana.

14 Kasi tala, na bokamwi na bango, engumba ya Noa, oyo ezalaki kino sikawa esika moko ya ebatelami makasi te, esilaki sikawa, na nzela ya Moroni, kokoma esika makasi, iyo, kutu makasi koleka bokasi ya engumba ya Amoniya.

15 Mpe sikawa, tala, oyo ezalaki bwania na Moroni; mpo abanzaki ete bakobangisama na engumba ya Amoniya; mpe lokola engumba ya Noa ezalaki kino sikawa eteni oyo ebatelamaki makasi te ya engumba, boye balingaki kotambola na esika wana mpo na kobunda;

mpe boye ezalaki engebene na mposa na ye.

16 Mpe tala, Moroni aponaki Lehi kozala kapitene mokonzi likolo ya bato ya engumba wana; ezalaki se “Lehi moko wana oyo abundaki na Balamani na lobwaku na esti ya ebale Sidoni.

17 Mpe sikawa tala esalemaki ete ntango Balamani bamonaki ete Lehi nde azalaki kokamba engumba basisolamaki lisusu, mpo bazalaki kobanga Lehi mingi koleka; nzokande bakapiteni bakonzi na bango balapaki na ndai moko mpo na kobundisa engumba yango; boye, babimisasi mampinga na bango.

18 Sikawa tala, Balamani bakokaki te kokota kati na bisika ya makasi ya bokengi na nzela mosusu te longola se na ekotelo, na ntina ya bosanda ya etutu oyo ebwakamaki, mpe bozindo ya libulu oyo batimolamaki nzinganzinga mpembeni, longola se soki ezalaki na monoko ya lobala.

19 Mpe boye Banefi balengelamaki mpo na kobebisa nyonso oyo bakomeka komata mpo na kokota na esika ya makasi na nzela mosusu, na kobwakaka mabanga mpe makonga na bango.

20 Boye bamilengelaki, iyo, lingomba moko ya bato ya makasi, elongo na mipanga mpe bilingongo na bango, mpo na kobeta nyonso oyo bakomeka koya na esika na bango ya bokengi na

monoko ya lobala; mpe boye bamilengelaki mpo na komibatela na Balamani.

21 Mpe esalemaki ete bakapiteni ya Balamani bamemaki mampinga na bango liboso ya monoko ya lobala, mpe babandaki kowela na Banefi, mpo bakota na esika na bango ya bokengi; kasi tala, babenganamaki nsima mbala na mbala, na lolenge ete babomamaki na bobomi monene mpenza.

22 Sikawa emonaki bango ete bakokaki te kozwa bokasi likolo ya Banefi na nzela wana ya moke, babandaki kotimola bitutu na bango ya mabele ete bakoka kozwa nzela ya kokotisa mampinga na bango, ete bakoka kozala na libaku ekokani mpo na kobunda; kasi tala, mbala nyonso oyo bamekaki bakombolamaki mpenza na mabanga mpe makonga oyo ebwakamaki na bango; mpe na esika ya kotondisa mabulu na bango na kopusaka na nse bitutu ya mabele, mabulu matondisamaki na nzoto na bango ekufa mpe ezoka.

23 Boye Banefi bazalaki na nguya nyonso likolo ya banguna na bango; mpe boye Balamani bamekaki kobebisa Banefi kino bakapiteni bakonzi na bango babomamaki nyonso; iyo, mpe mingi koleka nkoto moko ya Balamani babomamaki; ntango, na ngambo mosusu, ezalaki na moto moko te ya Banefi oyo abomamaki.

24 Ezalaki penepene na bato ntuku mitano oyo bazokaki, oyo bamibatelaki te na makula ya Balamani na nzela wana ya moke, kasi babatelamaki na nguba na bango, mpe bibende ya ntolo na bango, mpe bibe nde ya mitu na bango, na lolenge ete mpota na bango ezalaki likolo ya makolo na bango, mingi na yango ezalaki mpota minene mpenza.

25 Mpe esalemaki ete, ntango Balamani bamonaki ete bakapiteni bakonzi na bango babomamaki nyonso, bango bakimaki na esobe. Mpe esalemaki ete bazongaki na mboka ya Nefi, mpo na koyebisa mokonzi na bango, Amalikia, oyo azalaki Monefi na mbotama, mpo na oyo etali bobungisi monene na bango.

26 Mpe esalemaki ete asilikaki koleka mpenza na bato na ye, mpo azwaki te litomba ya mposa na ye likolo ya Banefi; atiaki bango na nse ya nkanga ya boumbu te.

27 Iyo, azalaki na nkele makasi koleka, mpe “alakelaki Nzambe mabe, mpe lisusu Moroni, na ^bkolapaka na ndai moko ete akomela makila na ye; mpe oyo mpo Moroni abombaki mitindo ya Nzambe na kolengelaka bokengi ya bato na ye.

28 Mpe esalemaki ete, na ngambo mosusu, bato ya Nefi ^abato ndaki Nkolo Nzambe na bango, na ntina ya nguya na ye ezangi

emekiseli na kobikisaka bango uta na maboko ya banguna na bango.

29 Mpe boye nde esilaki mobu ya zomi na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

30 Iyo, mpe ezalaki na kimia ntango nyonso na kati na bango, mpe bofuluki monene koleka kati na eklezia na ntina ya bokebi mpe molende na bango oyo bapesaki na liloba ya Nzambe, oyo esakolamaki epayi na bango na Elamani, mpe Sibiloni, mpe Koliantoni, mpe Amona mpe bandedeko na ye, iyo, mpe na nyonso oyo bakulisamaki na ^amolongo mosantu ya Nzambe, baoyo batabisamaki mpo na boyamboli, mpe baoyo batindamaki mpo na koteya na kati ya bato.

MOKAPO 50

Moroni alendisi bamboka ya Banefi—Batongi bingumba mingi ya sika—Etumba mpe bobebisami ekweyeli Banefi na mikolo na bango ya nkuna mpe bonsomo—Moliantoni mpe bakabwani na ye balongami na Teakumi—Nefiya akufi mpe mwana mobali na ye Pawolani akamati kiti ya bosambisi. Penepene na mibu 72–67 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete Moroni atikaki te komilengela mpo na etumba, soki te kobatela bato na ye na Balamani;

27^a MOMA Botuki, Kotuka.
^b Mis. 23:12.

28^a MOMA Bozongisi
matondi, Matondi,

Ya botondi.
30^a Alma 43:2.

mpo asalaki ete mampinga na ye ebanda na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale ya boyangeli ya basambisi, ete ebanda na kotimolaka ebondo ya mabele nzinganzinga mpembeni na bingumba na bango nyonso, epayi nyonso na mboka mobimba oyo ezwamaki na Banefi.

2 Mpe likolo ya nsonge ya ebondo oyo ya mabele asalaki ete mabaya mazala, iyo, misala ya mabaya mitongama na lolenge ete mitelema na bosanda ya moto, nzinganzinga mpembeni na bingumba.

3 Mpe asalaki ete likolo ya misalawana wana ya mabaya ezala na lolenge loko ya pike oyo etongama likolo ya mabaya nzinganzinga mpembeni; mpe ezalaki makasi mpe molai.

4 Mpe asalaki ete manongi matelemisama ete oyo maleka misalawana wana ya pike, mpe asalaki ete bisika ya bokengi bitongama likolo ya manongi wana, ete mabanga mpe makonga ya Balamani makoka kozokisa bango te.

5 Mpe malengelamaki ete bakoka kobwaka mabanga uta na nsonge na yango, engebene na matombeli mpe makasi na bango, mpe koboma ye oyo akomeka kobeleva penepene na bifelo ya engumba.

6 Boye Moroni alengelaki bisika ya makasi mpo na boyei ya banguna na bango, nzinganzinga mpembeni na engumba

moko moko na mboka mobimba.

7 Mpe esalemaki ete Moroni asalaki ete mampinga na ye makende kati na esobe ya esti; iyo, mpe bakendaki mpe babengana Balamani baoyo bazalaki na esobe ya esti kati na bamboka na bango moko, oyo ezalaki na sudi ya mboka ya Zalayemila.

8 Mpe bandelo ya mboka ya Nefi etandolamaki na nzela moko alima uta mbu ya esti kino na westi.

9 Mpe esalemaki ete ntango Moroni abenganaki Balamani nyonso uta na esobe ya esti, oyo ezalaki na nordi ya mboka oyo ezwamaki na bango moko, asalaki ete bafandi baoyo bazalaki na mboka ya Zalayemila mpe na mboka ya nzinganzinga mpembeni bakende kati na esobe ya esti, kutu na bandelo penepene na libongo ya mbu, mpe bazwa mboka.

10 Mpe atiaki lisusu mampinga na sudi, na bandelo ya mboka na bango, mpe asalaki ete bango batelemisa "bifelo ya makasi ete bikoka kobatela mampinga na bango mpe bato na bango uta na maboko ya banguna na bango.

11 Mpe boye alongolaki bisika ya makasi nyonso ya Balamani na esti ya esobe, iyo, mpe lisusu na westi, koyeisaka makasi monkoloto kati na Banefi mpe Balamani, kati na mboka ya Zalayemila mpe mboka ya Nefi, uta na mbu ya westi, kolekaka

na moto ya ebale Sidoni—Mpe Banefi bazwaki mboka mobimba epayi na Nordi, iyo, kutu mboka nyonso ezalaki epayi na nordi ya mboka ya Beboo engebene na botombeli na bango.

12 Boye Moroni, elongo na mampinga na ye, oyo mayikanaki mokolo na mokolo na ntina ya bokengi boye misala na ye ememaki epayi na bango, alukaki kologola bokasi mpe nguya ya Balamani mosika uta na mboka na bango, ete bazala na nguya te likolo ya bamboka oyo bazwaki.

13 Mpe esalemaki ete Banefi babandisaki engumba moko, mpe babiangaki nkombo ya engumba yango Moroni; mpe ezalaki penepene na mbu ya esti; mpe ezalaki na sudi penepene na monkoloto ya mboka ya Balamani.

14 Mpe babandaki lisusu botongami mpo na engumba moko kati na engumba ya Moroni mpe engumba ya Alona, kolangisaka bandelo ya Alona mpe ya Moroni; mpe babiangaki nkombo ya engumba yango, soki te mboka yango, Nefiya.

15 Mpe babandaki lisusu na mobu se moko wana kaka kotinga bingumba mingi na nordi, moko na lolenge moko ekeseni oyo babiangaki Lehi, oyo ezalaki na nordi penepene na bandelo ya libongo ya mbu.

16 Mpe boye esilaki mobu ya ntuku mibale.

17 Mpe bato ya Nefi bazalaki na ezalela ya bofuluki na

ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na moko ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

18 Mpe bafulukaki mingi koleka, mpe bakomaki bazwi mingi koleka; iyo, mpe bayikanaki mpe bakomaki makasi na mboka.

19 Mpe boye tomoni lole nge boni banzela ya kosala ya Nkolo etonda na boboto mpe ezali alima, na kokokisaka maloba na ye nyonso epayi na bana ya bato; iyo, tokoki komona ete maloba na ye mamonisami solo, kutu na ntango oyo, oyo alobaki epayi ya Lehi, kolobaka:

20 Bopambolami, yo mpe bana na yo; mpe bakopambolama, mbala mingi lokola ekobomba bango mitindo na ngai bakofuluka na mboka. Kasi omikundola, mbala mingi lokola ekobomba bango te mitindo na ngai “bakokatama mosika uta na miso ya Nkolo.

21 Mpe tomoni ete bilaka bimonisami solo na bato ya Nefi; mpo ezalaki boswani na bango mpe boweli na bango, iyo, bobomi na bango, mpe bopunzi na bango, bosambeli bikeko na bango, pite na bango, mpe bonsomo na bango, oyo ezalaki na kati na bango, nde ebimiseli bango bitumba na bango mpe bobebisami na bango.

22 Mpe bango oyo bazalaki sembo mpo na kobomba mitindo ya Nkolo babikisamaki na ntango wana, nzokande nkoto na nkoto ya bandeko ya nkuna kati

na bango bakangamaki na bumbu, soki te mpo na kowa na mompanga, soki te mpo na kobebisama moke moke na bozangi boyambi, mpe basanganaki elongo na Balamani.

23 Kasi tala etikala kozala soki moke te na ntango moko “ya esengo koleka na kati ya bato ya Nefi, uta na mikolo ya Nefi, bosepeli koleka na mikolo ya Moroni, iyo, kutu na ntango oyo, na mobu ya ntuku mibale na moko ya boyangeli ya basambisi.

24 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku mibale na mibale ya boyangeli ya basambisi lisusu esukaki na kimia; iyo, mpe lisusu mobu ya ntuku mibale na misato.

25 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na minei ya boyangeli ya basambisi, kimia elingaki kozala lisusu na kati ya bato ya Nefi soki ezalaki te “boweli boye esalemaki na kati na bango mpo na oyo etali mboka ya Lehi, mpe mboka ya Moliantoni, oyo ekanagamaki na bandelo ya mboka ya Lehi; nyonso mibale oyo ezalaki na bandelo ya libongo ya mbu.

26 Mpo tala, bato oyo bazwaki mboka ya Moliantoni basengaki eteni moko ya mboka ya Lehi; boye nde ebandaki boweli ya ndongo kati na bango, mpenza ete bato ya Moliantoni bakamatiki manduki mpo na kobunda

na bandeko na bango, mpe bakanaki mpenza koboma bango na mompanga.

27 Kasi tala, bato oyo bazwaki mboka ya Lehi bakimaki na nganda ya Moroni, mpe babilaki epayi na ye mpo na lisalisi; mpo tala, bazalaki na libunga te.

28 Mpe esalemaki ete bato ya Moliantoni, baoyo bakambamaki na moto moko oyo kani nkombo ezalaki Moliantoni, emonaki bango ete bato ya Lehi bakimaki na nganda ya Moroni, babangaki mingi koleka ete mbele mampinga ya Moroni maya likolo na bango mpe maboma bango.

29 Boye, Moliantoni atiaki kati na mitema na bango ete bakima na mboka oyo ezalaki epayi na nordi, oyo etondaki na ebele ya mai, mpe bakamata bozwi ya mboka oyo ezalaki epayi na nordi.

30 Mpe tala, balingaki kokokisa mwango oyo, (oyo elingaki kozala ntina moko ya kolela) kasi tala, Moliantoni lokola azalaki moto moko ya nkanda mingi, boye asilikaki na moko ya basali na yeya basi, mpe akweyaki likolo na ye mpe abetaki ye mingi.

31 Mpe esalemaki ete akimaki, mpe ayaki likolo ya nganda ya Moroni, mpe alobelaki Moroni makambo nyonso matalaki likambo yango, mpe lisusu matalaki mokano na bango ya kokima kati na mboka ya epayi na nordi.

32 Sikawa tala, bato oyo bazalaki na mboka Beboo, soki te

kutu Moroni, babangaki ete bayoka maloba ya Moliantoni mpe basangana elongo na bato na ye, mpe boye alingaki kokamata bozwi ya biteni wana ya mboka, oyo elingaki kobandisa makambo oyo kani malandi elingaki kozala ndongo na kati ya bato ya Nefi, iyo, wapi malandi elingaki kokamba na bokwei ya “lipanda na bango.

33 Boye Moroni atindaki limpinga moko, elongo na nganda na bango, mpo na kokanga bato ya Moliantoni nzela, mpo na kopékisa bokimi na bango kati na mboka ya epayi na nordi.

34 Mpe esalemaki ete bakangaki te bango nzela kino bakomaki na bandelo ya mboka ya “Libebi; mpe kuna bakangaki ya bango nzela, na esika nzela ezali ya nkaka oyo ezali kokamba nzela mpembeni na mbu mpo na kokota na mboka ya epayi na nordi, iyo, mpembeni na mbu, na westi mpe na esti.

35 Mpe esalemaki ete limpinga oyo etindamaki na Moroni, oyo ekambamaki na moto moko oyo kani nkombo ezalaki Teakumi, ekutanaki na bato ya Moliantoni; mpe boye bato ya Moliantoni bazalaki moto makasi, (mpo bafulamaki na nkuna mpe maloba na ye ya koleteka) ete etumba ebandaki kati na bango, na oyo wapi Teakumi abomaki Moliantoni mpe alongaki limpinga na ye, mpe akamataki bango bato ya boloko, mpe bazongaki na

nganda ya Moroni. Mpe boye nde esukaki mobu ya ntuku mibale na minei ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

36 Mpe boye bato ya Moliantoni bamemamaki. Mpe likolo ya liyokani na bango mpo na kobatela kimia bazongisamaki na mboka ya Moliantoni, mpe bomoko esalemaki kati na bango mpe bato ya Lehi; mpe bazongisamaki mpe lokola na bamboka na bango.

37 Mpe esalemaki ete se na mobu mona moko oyo kimia ezongisamaki na bato ya Nefi, Nefiya, mosambisi mokonzi ya mibale, akufaki, nsima ya kozala na kiti ya bosambisi na alima moko ya bobongi nie liboso ya Nzambe.

38 Nzokande, aboyaki Alma kokamata bozwi ya masolo ya makomi wana mpe biloko wana oyo bimonanaki kozala ya bule koleka nyonso na Alma mpe batata na ye; boye Alma apesaki yango epayi na mwana mobali na ye, Elamani.

39 Tala, esalemaki ete mwana mobali ya Nefiya aponamaki mpo na kokamata kiti ya bosambisi, na esika ya tata na ye; iyo, aponamaki mosambisi mokonzi mpe mokambi ya etuka likolo ya bato, na ndai mpe bokuli ya bule mpo na kosambisa na bosembo, mpe kobatela kimia mpe bonsomi ya bato, mpe kopesa epayi na bango matoomba na bango ya bule mpo na

kokumbamela Nkolo Nzambe na bango, iyo, mpo na kosalisa mpe kobatela ntina ya Nzambe mikolo na ye nyonso, mpe mpo na komema bato ya nkuna na kosambisama engebene na mabe na bango.

40 Sikawa tala, nkombo na ye ezalaki Pawolani. Mpe Pawolani akamataki kiti ya tata na ye, mpe abandaki bokonzi na ye na nsuka ya mobu ya ntuku mibale na minei, likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 51

Bato ya mokonzi baluki kobongola mobeko mpe kotia mokonzi—Pawolani mpe bato-nsomi basungami na kopona ya bato nyonso—Moroni asengisi bato ya mokonzi kobatela ekolo na bango soki te kotiamana na liwa—Amalikia mpe Balamani bakangi bingumba mingi oyo ezalaki bisika makasi—Teakumi abengami kokota mpo na kokamata mboka na Balamani mpe abomi Amalikia kati na ema na ye. Penepene na mibu 67–66 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na mitano ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, nsima ya kofandisa kimia kati na bato ya Lehi mpe bato ya Moliantonni mpo na oyo etali bamboka na bango, mpe nsima ya kobanda mobu ya ntuku mibale na mitano na kimia;

2 Nzokande, batikaki kimia yango na mboka mpo na ntango

molai te, mpo boweli ebandaki kozala na kati ya bato mpo na oyo etali mosambisi mokonzi, Pawolani; mpo tala, ezalaki na ndambo moko ya bato oyo bazalaki na mposa ete ya makambo moke ya mobeko esengeli kobongolama.

3 Kasi tala, Pawolani alingaki kobongola soki te kopesa nzela ete mobeko ebongolama; boye ayokelaki te bango oyo bati ndaki kopona na bango elongo na masengami na bango mpo na oyo etali kobongola mobeko te.

4 Boye, bango oyo bazalaki na mposa ete mobeko mobongolama basilikaki na ye, mpe bazalaki na mposa ete azala lisusu mosambisi mokonzi likolo ya mboka te; boye boswani ya ndongo ebimaki na ntina ya likambo yango, kasi kino na bosopi makila te.

5 Mpe esalemaki ete bango oyo bazalaki na mposa ete Pawolani asengeli kolongwa uta na kiti ya bosambisi babiangamaki bato ya mokonzi, mpo bazalaki na mposa ete mobeko mobongolama na lolenge loko ya kolongola mbulamatarari ya bonsomi mpe kotia mokonzi bobele moko likolo ya mboka.

6 Mpe bango oyo bazalaki na mposa ete Pawolani asengeli kotikala mosambisi mokonzi likolo ya mboka bakamataki likolo na bango nkombo ya bato-nsomi; mpe boye bokabwani ezalaki na kati na bango, mpo bato-nsomi balapaki ndai soki te bayokanaki

mpo na kosimba makoki na bango mpe matomba ya eyamba na bango na mbulamataru ya bonsomi.

7 Mpe esalemaki ete likambo oyo ya boweli na bango ebongisamaki na kopona ya bato nyonso. Mpe esalemaki ete kopona ya bato ezalaki mpo na batonsomi, mpe Pawolani atikalaki na kiti ya bosambisi, oyo esalaki bosepeli boike na kati ya bandede ya Pawolani mpe lisusu mingi ya bato ya lipanda, baoyo bakangisaki lisusu monoko na bato ya mokonzi, ete bamekaki te kotelemela kasi basengisaki kosimba ntina ya bonsomi.

8 Sikawa baoyo bazalaki mpo na bakonzi ezalaki bango oyo bato ya "mbotama ya likolo, mpe balukaki kozala bakonzi; mpe basungamaki na baoyo balukaki nguya mpe likoki likolo ya bato.

9 Kasi tala, oyo ezalaki ntango moko ya kokoso mpo ete boweli ya lolenge oyo ezala na kati ya bato ya Nefi; mpo tala, Amalikia alamusaki lisusu mitema ya bato ya Balamani mpo na kobundisa bato ya Banefi, mpe azalaki kosangisaka basoda esika moko uta na biteni nyonso ya mboka na ye, mpe kopesaka bango manduki, mpe komilengelaka mpo na etumba na molende nyonso; mpo "alapaki ndai ya komela makila ya Moroni.

10 Kasi tala, tokomono ete elaka na ye oyo asalaki ezalaki

ya tapale; kasi, amilengelaki mpe mampinga na ye mpo na koya kobunda na Banefi.

11 Sikawa mampinga na ye ezalaki monene te lokola ezalaki kino na ntango wana, na ntina ya nkoto mingi baoyo babomamaki na loboko ya Banefi; kasi ata bobungi monene na bango, Amalikia asangisaki elongo limpinga monene moko ya kokamwa, na lolenge ete abangaki te kokita na mboka ya Zalayemila.

12 Iyo, kutu Amalikia akitaki ye moko, na moto ya Balamani. Mpe ezalaki na mobu ya ntuku mibale na mitano ya boyangeli ya basambisi; mpe ezalaki na ntango se moko wana oyo bandaki kobongisa makambo ya boweli na bango mpo na oyo etali mosambisi mokonzi, Pawolani.

13 Mpe esalemaki ete ntango bato oyo babiangamaki bato ya mokonzi bayokaki ete Balamani bazalaki koya mpo na kobunda na bango, basepelaki na mitema na bango; mpe baboyaki kokamata manduki na bango, mpo bazalaki na nkele mingi na mosambisi mokonzi, mpe lisusu elongo na "bato ya lipanda, ete balingaki te kokamata manduki mpo na kobatela ekolo na bango.

14 Mpe esalemaki ete emonaki Moroni oyo, mpe emonaki ye lisusu ete Balamani bazalaki koya kati na ndelo ya mboka, azalaki na nkele mingi mpenza na ntina ya moto makasi ya bato wana

oyo asalaki na molende mingi mpo ete babatelama; iyo, azalaki na nkele mpenza; molimo na ye etondaki na nkanda na bango.

15 Mpe esalemaki ete atindaki bosenga, na kopona ya bato, epayi ya mokambi etuka ya mboka na biso, mpe azalaki na mposa ete atanga yango, mpe apesa ye (Moroni) nguya ya kosengisa bakabwani baye wana kobatela ekolo na bango soki te koboma bango.

16 Mpo ezalaki libanzo na ye ya yambo ya kotia nsuka na boweli mpe bokabwani ya lolenge oyo na kati ya bato; mpo tala, oyo ezalaki kino ntango wana ntina ya bobebisami nyonso na bango. Mpe esalemaki ete ndingisa epesamaki engebene na kopona ya bato.

17 Mpe esalemaki ete Moroni atindaki ete limpinga na ye ekende kobunda na bato ya mokonzi bana, mpo na kokitisa lolendo na bango mpe bonkumu na bango mpe kokitisa bango na mabele, soki te basengeli kokamata manduki mpe kosunga ntina ya lipanda.

18 Mpe esalemaki ete mampinga matambolaki mpo na kobunda na bango; mpe bakitisaki lolendo na bango mpe bonkumu na bango, na lolenge ete lokola batombolaki bibundeli na bango ya bitumba mpo na kobunda na bato ya Moroni bakatamaki na nse mpe bakitisamaki na mabele.

19 Mpe esalemaki ete bazalaki nkoto minei ya "bakabwani bana oyo bakatamaki na nse na mompanga; mpe oyo wana ya bakambi na bango oyo babo-mamaki te na etumba bakamatamaki mpe babwakamaki kati na boloko, mpo ntango ezalaki te mpo na bosambisi na bango na eleko wana.

20 Mpe ndambo batikalaki ya bakabwani bana, na esika ete babetama na nse na mabele na mompanga, batosaki elembo ya lipanda, mpe basengisamaki mpo na kotombola "bendele ya lipanda likolo ya manongi na bango, mpe na bingumba na bango, mpe kokamata manduki mpo na kobatela ekolo na bango.

21 Mpe boye Moroni asukisaki bato wana ya mokonzi, ete ezalaki na moko te oyo ayebanaki na nkombo ya bato ya mokonzi; mpe boye atiaki nsuka na ngwi mpe lolendo ya bato oyo balakisaki kozala na makila ya bonkumu; kasi bamemamaki na nse mpo na komikitisa lokola bandeko na bango, mpe mpo na kobunda na mpiko mpo na bonsomi na bango uta na boumbu.

22 Tala, esalemaki ete wana ezalaki "Moroni boye kosukisa bitumba mpe boweli na kati ya bato na ye moko, mpe koyangelaka bango mpo na kimia mpe bompenza, mpe kosalaka mabongisi mpo na kolengela etumba na Balamani, tala, Balamani

19a Alma 60:16.
20a Alma 46:12–13.

22a MOMA Moroni,
Kapitene.

bakomaki kati na mboka ya Moroni, oyo ezalaki na bandelo penepene na libongo ya mbu.

23 Mpe esalemaki ete na engumba ya Moroni Banefi bazalaki na makasi ya kokoka te; boye Amalikia abenganaki bango, kobomaka mingi. Mpe esalemaki ete Amalikia akamataki engumba, iyo, akamataki bisika na bango ya makasi.

24 Mpe bango oyo bakimaki uta na mboka ya Moroni bayaki na engumba ya Nefiya; mpe lisusu bato ya engumba ya Lehi basanganaki bango moko esika moko, mpe bamilengelaki mpe babelemaki mpo na koyamba Balamani na etumba.

25 Kasi esalemaki ete Amalikia apesaki te nzela ete Balamani bakende na engumba ya Nefiya mpo na etumba, kasi abombaki bango mpembeni na libongo ya mbu, kotikaka bato na engumba moko moko mpo na kosi-mba mpe kobatela yango.

26 Mpe boye akobaki, na kokamataka bingumba mingi, engumba ya Nefiya, mpe engumba ya Lehi, mpe engumba ya Moliantoni, mpe engumba ya Omina, mpe engumba ya Gidi, mpe engumba ya Muleke, bingumba nyonso oyo ezalaki na ndelo ya esti penepene na libongo ya mbu.

27 Mpe boye nde ezwaka Balamani, na mayele mabe ya Amalikia, bingumba mingi mpenza, na lisalisi ya ebele ya mampinga

na bango, bingumba nyonso etongamaki lokola bisika ya makasi mpenza na lolenge ya “bisika makasi ya Moroni; nyonso kati na yango bipesaki bisika bibatelami makasi mpo na Balamani.

28 Mpe esalemaki ete batambo-laki epayi na bandelo ya mboka Beboo, kobenganaka Banefi liboso na bango mpe kobomaka mingi.

29 Kasi esalemaki ete bakutanaki na Teakumi, oyo “abomaki Moliantoni mpe azalaki na moto ya bato na ye ntango ya kokima na ye.

30 Mpe esalemaki ete akangaki nzela na Amalikia mpe lokola, wana ezalaki ye kotambola elongo na limpinga monene na ye ete akoka kokamata mboka ya Beboo, mpe lisusu mboka epayi na nordi.

31 Kasi tala akutanaki na bosisoi ya kobenganamaka na Teakumi mpe bato na ye, mpo bazalaki babundi banene; mpo moko moko ya Teakumi alekaki Balamani na bokasi mpe na mayele ya etumba, na lolenge ete bazwaki litomba likolo ya Balamani.

32 Mpe esalemaki ete batungisaki bango, na lolenge ete babomaki bango kutu kino ntango eyingelaki molili. Mpe esalemaki ete Teakumi mpe bato na ye batelemisaki biema na bango na bandelo ya mboka Beboo; mpe Amalikia atelemisaki biema na ye na ndelo na zelo penepene ya

libongo ya mbu, mpe nsima ya lolenge oyo babenganamaki.

33 Mpe esalemaki ete ntango butu eyingelaki, Teakumi mpe mosali na ye bapusanaki lokola bayibi mpe babimaki na butu, mpe bakotaki kati na nganda ya Amalikia; mpe tala, mpongi ekanngaki bango na ntina ya bolembo boike na bango, bolembo na ntina ya misala mpe molunge ya mokolo.

34 Mpe esalemaki ete Teakumi apusanaki lokola moyibi na nkuku kati na ema ya mokonzi, mpe akotisaki ye mosuki na motema na ye; mpe apesaki na mbala moko liwa na mokonzi ete alamusaki basali na ye te.

35 Mpe azongaki lisusu na nkuku na nganda na ye moko, mpe tala, bato na ye bazalaki kolala, mpe alamusaki bango mpe ayebisaki bango makambo nyonso asalaki.

36 Mpe asalaki ete mampinga na ye etelema mpo na kobeleva, mbele Balamani balamuka mpe baya likolo na bango.

37 Mpe boye nde esilaki mobu ya ntuku mibale na mitano ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi; mpe boye nde esilaki mikolo ya Amalikia.

MOKAPO 52

Amoloni akitani Amalikia lokola mokonzi ya Balamani—Moroni, Teakumi, mpe Lehi bakambi Banefi na etumba moko ya elonga likolo ya Balamani—Engumba ya

Muleke ezwami lisusu, mpe Yakobo Mozolami abomami. Penepene na mibu 66–64 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete na mobu ya ntuku mibale na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, tala, ntango Balamani balamukaki na ntongo ya yambo ya sanza ya yambo, tala, bakutaki Amalikia ya kokufa na ema na ye moko; mpe bamonaki lisusu ete Teakumi abongamaki mpo na kobunda na bango na mokolo wana.

2 Mpe sikawa, ntango Balamani bamonaki likambo oyo babangaki mingi; mpe batikaki mwango na bango na kotambolaka kati na mboka epayi na nordi, mpe bazongaki nsima elongo na limpinga na bango kati na engumba ya Muleke, mpe balukaki bobatelami na bisika etongami makasi na bango.

3 Mpe esalemaki ete ndeko ya Amalikia ya mobali aponamaki mokonzi likolo ya bato; mpe nkombo na ye ezalaki Amoloni; boye mokonzi Amoloni, ndeko ya mokonzi Amalikia ya mobali, aponamaki mpo na koyangela na esika na ye.

4 Mpe esalemaki ete atindaki ete bato na ye basimba bingumba wana, oyo bakamataki na bosopi makila; mpo bazwaki te bingumba longola se soki babungisaki makila mingi.

5 Mpe sikawa, Teakumi amonaki ete Balamani bazalaki na

mokano makasi ya kosimba bingumba wana oyo bakamataki, mpe biteni wana ya mboka oyo bazwaki; mpe lisusu komonaka monene ya motango na bango, Teakumi akanisaki elongobanaki te ete ameka kobunda na bango kati na bisika na bango ya makasi.

6 Kasi abombaki bato na ye nzinganizinga mpembeni, lokola soki bazalaki komilengela mpo na etumba; iyo, mpe solo azalaki kolengelaka komibatela na bango, na “kotongaka bifelo nzinganizinga mpembeni mpe kolengelaka bisika ya ekimelo.

7 Mpe esalemaki ete akobaki boye komilengela mpo na etumba kino Moroni atindaki motango monene ya bato mpo na kolendis limpinga na ye.

8 Mpe Moroni lisusu atindaki mibeko epayi na ye ete asimba bato nyonso ya boloko baoyo bakweyaki na maboko na ye; mpo lokola Balamani bakamataki bato ya boloko mingi, ete akoka kosimba bato ya boloko nyonso ya Balamani lokola lisiko mpo na bango oyo Balamani bakamataki.

9 Mpe lisusu atindaki mibeko epayi na ye ete alendis mboka ya Beboo, mpe atia bokengi na “nzela ya nkaka oyo ezalaki kokamba kati na mboka epayi na nordi, na kobangaka ete mbele Balamani bakoma na esika wana mpe bazwa nguya ya kotungisa bango epayi na epayi.

10 Mpe lisusu Moroni atindaki maloba epayi na ye, mpe azalaki na mposa na ye ete azala sembo ya kosimbaka ntaka wana ya mboka, mpe ete aluka libaku nyonso mpo na kofiakola Balamani na ntaka wana, lokola mpenza ezalaki na nguya na ye, ete mbele akoka kokamata lisusu na angele to na mayele mosusu bingumba wana oyo ekamatamaki uta na maboko na bango; mpe ete lisusu ayeisa makasi mpe alendis bingumba nzinganizinga mpembeni, oyo ekweyaki na maboko ya Balamani te.

11 Mpe lisusu alobaki epayi na ye, nakoya epayi na yo, kasi tala, Balamani bazali likolo na biso na ndelo ya mboka mpembeni na mbu ya westi; mpe tala, nakeyi kobunda na bango, boye nakoki koya epayi na yo te.

12 Sikawa, mokonzi (Amoloni) akendaki uta na mboka ya Zalayemila, mpe ayebisaki epayi ya mwasi ya mokonzi mpo na oyo etali liwa ya ndeko na ye, mpe asangisaki elongo motango monene ya bato, mpe batambolaki mpo na kobunda na Banefi na ndelo penepene na mbu ya westi.

13 Mpe boye asalaki makasi mpo na kotungisa Banefi, mpe kondimisa ndambo moko ya basoda na bango na eteni wana ya mboka, nzokande atindaki bango oyo batikaki kozwa bingumba oyo ekamatamaki, ete batungisa lisusu Banefi na ndelo

ya mbu ya esti, mpe bakamata bamboka na bango mingi lokola ezalaki na nguya na bango, engebene na nguya ya mampinga na bango.

14 Mpe boye Banefi bazalaki na bizalela wana ya likama na nsuka ya mobu ya ntuku mibale na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

15 Kasi tala, esalemaki ete na mobu ya ntuku mibale na nsambo ya boyangeli ya basambisi, Teakumi, na etinda ya Moroni—oyo atiaki mampinga mpo na kobatela sudi mpe westi ya ndelo ya mboka, mpe abandaki botamboli na ye na mboka ya Beboo, ete akoka kosalisa Teakumi elongo na bato na ye na kokamataka lisusu bingumba oyo babungisaki—

16 Mpe esalemaki ete Teakumi azwaki mibeko mpo na kobundisa engumba ya Muleke, mpe kokamata yango lisusu soki ekokaki.

17 Mpe esalemaki ete Teakumi asalaki mabongisi mpo na kobundisa engumba ya Muleke, mpe kotambola liboso elongo na limpinga na ye mpo na kobunda na Balamani; kasi amonaki ete ekokaki kosalema te ete akoka kolonga bango ntango ezalaki bango na bisika na bango ya makasi; boye atikaki mwango na ye mpe azongaki lisusu na engumba ya Beboo, mpo na kozela boyei ya Moroni, ete akoka kozwa makasi mpo na limpinga na ye.

18 Mpe esalemaki ete Moroni akomaki elongo na limpinga na ye na mboka ya Beboo, na nsuka ya mobu ya ntuku mibale na nsambo ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

19 Mpe na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na mwambe, Moroni mpe Teakumi mpe mingi ya bakapiteni bakonzi basalaki likita monene ya etumba—nini basengeli kosala mpo na kobimisa Balamani baya kobunda na bango; soki te ete bakoka kozwa nzela to mosusu koleta bango babima libanda ya bisika na bango ya makasi, ete bakoka kozwa litomba likolo na bango mpe kokamata lisusu engumba ya Muleke.

20 Mpe esalemaki ete batindaki bantoma epayi na limpinga ya Balamani, oyo ebatelaki engumba ya Muleke, elongo na mokambi na bango, oyo kani nkombo ezalaki Yakobo, kosengaka ye ete abima elongo na mampinga na ye kokutana na bango likolo ya mabele ya polele kati na bingumba yango mibale. Kasi tala, Yakobo, oyo azalaki Mozolami alingaki te kobima elongo na limpinga na ye kokutana na bango likolo ya mabele ya polele.

21 Mpe esalemaki ete Moroni, lokola azalaki te na elikya ya kokutana na bango likolo ya mabele ya polele, boye, akanisaki mwango moko ete akoka kobenda Balamani uta na bisika na bango ya makasi.

22 Boye asalaki ete Teakumi

akamata motango moke ya bato mpe batambola penepene na libongo ya mbu; mpe Moroni mpe limpinga na ye, na butu, batambolaki na esobe, na westi ya engumba ya Muleke; mpe boye, na mokolo ya nsima, ntango bakengeli ya Balamani bamonaki Teakumi, bakimaki mpe bayebisaki yango epayi ya Yakobo, mokambi na bango.

23 Mpe esalemaki ete mampinga ya Balamani matambolaki lisusu mpo na kobunda na Teakumi, kobanzaka ete na motango na bango bakolonga Teakumi na ntina ya motango moke ya bato na ye. Mpe lokola Teakumi amonaki mampinga ya Balamani kobima mpo na kobunda na ye abandaki kozonga mpembeni na libongo ya mbu, epayi na nordi.

24 Mpe esalemaki ete emonaki Balamani ete abandaki kokima, bazwaki mpiko mpe balandaki bango na makasi. Mpe wana ezalaki Teakumi boye kokamba mosika Balamani baoyo bazalaki kolanda bango mpamba, tala, Moroni atindaki ete ndambo moko ya limpinga na ye oyo bazalaki elongo na ye bangelaki kotambola kati na engumba, mpe kozwa yango.

25 Mpe basalaki boye, mpe babomaki bango nyonso oyo batikalaki mpo na kobatela engumba, iyo, bango nyonso oyo balingaki kotika bibundeli na bango ya bitumba te.

26 Mpe boye Moroni azwaki engumba ya Muleke elongo na

ndambo moko ya limpinga na ye, wana ezalaki ye kotambola elongo na baoyo batikalaki mpo na kokutana na Balamani ntango bazongaki uta na kolandaka Teakumi.

27 Mpe esalemaki ete Balamani balandaki Teakumi kino bakomaki penepene na engumba ya Beboo, mpe nsima bakutanaki na Lehi mpe limpinga moko ya moke, oyo etikalaki mpo na kobatela engumba ya Beboo.

28 Mpe sikawa tala, ntango bakapiteni bakonzi ya Balamani bamonaki Lehi elongo na limpinga na ye koyaka kobunda na bango, bakimaki na mobulungano moike, mbele mbaimbai bazwa te engumba ya Muleke liboso ete Lehi alonga bango; mpo balembaki na ntina ya botamboli na bango, mpe bato ya Lehi bazalaki naino na makasi.

29 Sikawa Balamani bayebaki te ete Moroni azalaki nsima na bango elongo na limpinga na ye; mpe nyonso babangaki ezalaki Lehi mpe bato na ye.

30 Sikawa Lehi azalaki te na mposa ya kokanga bango kino bakokutana na Moroni mpe limpinga na ye.

31 Mpe esalemaki ete yambo Balamani bazonga nsima mosika bazingamaki na Banefi, na bato ya Moroni na ngambo moko, mpe bato ya Lehi na ngambo mosusu, bango nyonso bazalaki naino sika mpe batondi na bokasi; kasi Balamani balembaki na ntina ya botamboli bolayi.

32 Mpe Moroni atindaki bato na ye bakweya likolo na bango kino bakobwaka bibundeli na bango ya bitumba.

33 Mpe esalemaki ete Yakobo, kozalaka mokambi na bango, azalaki lisusu “Mozolami, mpe lokola azalaki na molimo oyo ekokaki kolongama te, akambaki Balamani kobunda na nkanda ya koleka mpenza na Moroni.

34 Lokola Moroni azalaki na nzela ya botamboli na bango, boye Yakobo azwaki mokano ya koboma bango mpe kofungola nzela na ye mpo na kokende na engumba ya Muleke. Kasi tala, Moroni mpe bato na ye bazalaki na nguya mingi koleka; boye bapesaki nzela liboso ya Balamani te.

35 Mpe esalemaki ete babundaki na bangambo mibale na nkanda koleka; mpe mingi babomamaki na bangambo nyonso mibale; iyo, mpe Moroni azokisamaki mpe Yakobo abomamaki.

36 Mpe Lehi abundaki na nsima na bango na nkanda ya lolenge oyo elongo na bato na ye ya makasi, ete Balamani na nsima batikaki bibundeli na bango ya bitumba; mpe ndambo etikali na bango, lokola bazalaki na mobulungano moike, bayebaki te wapi kokende to epayi wapi kobeta.

37 Sikawa Moroni ntango amonaki mobulungano na bango, alobaki epayi na bango: Soki bokomema bibundeli na bino ya

bitumba mpe bokosundola yango, tala tokotika kosopa makila na bino.

38 Mpe esalemaki ete eyokaki Balamani maloba oyo, bakapiteni bakonzi na bango, bango nyonso oyo babomamaki te, babelemaki mpe babwakaki bibundeli na bango ya bitumba na makolo ya Moroni, mpe lisusu batindaki bato na bango basala mpe lokola.

39 Kasi tala, ezalaki na mingi baoyo balingaki te; mpe bango oyo balingaki te kosundola mipanga na bango bakamatamaki mpe bakangisamaki singa, mpe bibundeli na bango ya bitumba ekamatamaki uta na bango, mpe basengisamaki kotambola elongo na bandeko na bango kati na mboka ya Beboo.

40 Mpe sikawa motango ya bato ya boloko baoyo bakamata-maki ezalaki mingi koleka motango na bango oyo babomamaki, iyo, mingi koleka baoyo babomamaki na bangambo nyonso mibale.

MOKAPO 53

Basaleli Balamani oyo bazalaki bakangemi na boloko mpo na koyeisa engumba ya Beboo makasi—Bokabwani na kati ya Banefi epesi elonga ya Balamani—Elamani akomi komanda ya nkoto mibale ya bilenge bana mibali ya bato ya Amona. Penepene na mibu 64–63 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete batiaki bake-ngeli likolo ya bato ya boloko ya Balamani, mpe basengisaki bango mpo na kokende mpe kunda bakufi na bango, iyo, mpe lisusu bakufi ya Banefi oyo babo-mamaki; mpe Moroni atiaki bato likolo na bango wana ezalaki bango kosala misala na bango.

2 Mpe Moroni akendaki na engumba ya Muleke elongo na Lehi, mpe akamataki mosala ya kozala komanda ya engumba mpe apesaki yango epayi na Lehi. Sikawa tala, Lehi oyo azalaki elongo na Moroni na ndambo mingi ya bitumba na ye; mpe azalaki moto moko "lokola Moroni, mpe basepelaki na bokengi ya moko na mosusu; iyo, balinganaki moko mpe mosusu, mpe lisusu balingamaki na bato nyonso ya Nefi.

3 Mpe esalemaki ete esilaki Balamani kokunda bakufi na bango mpe lisusu bakufi ya Banefi, batambwisamaki kozonga kati na mboka ya Beboo; mpe Teakumi, engebene na mibeko ya Moroni, asalaki ete babanda kosala na kotimolaka nzinganzinga mpembeni na mboka, soki te engumba yango, Beboo.

4 Mpe asalaki ete batonga "etelemelo moko ya mabaya likolo ya zelo ya kati ya libulu; mpe babwakaki libanda bosoto uta na libulu ete eyekama na etelemelo ya mabaya; mpe boye basalisaki Balamani mosala kino bazingaki engumba ya Beboo

nzinganzinga mpembeni na efelo moko ya makasi na mabaya mpe mabele, kino na bosanda moko ya likolo koleka.

5 Mpe engumba oyo ekomaki esika ya makasi koleka ntango nyonso awa nsima libela; mpe na engumba oyo bakengelaki Balamani ya boloko; iyo, kutu kati na efelo oyo basalaki ete bango batonga na maboko na bango moko. Sikawa Moroni asengelaki asala ete Balamani basala, mpo ezalaki mpasi te ya kengelanga bango wana ezali bango na misala na bango; mpe azalaki na mposa ya basoda na ye nyonso ntango akobanda kobundisa Balamani.

6 Mpe esalemaki ete Moroni azwaki boye elonga likolo ya moko ya mampinga maleki minene ya Balamani, mpe azwaki engumba ya Muleke, oyo ezalaki moko kati na bisika ya makasi koleka ya Balamani na mboka ya Nefi; mpe boye atongaki lisusu esika moko ya makasi mpo na kobomba bato na ye ya boloko.

7 Mpe esalemaki ete amekaki lisusu te etumba moko na Balamani na mobu mona, kasi asalaki bato na ye na komilengelaka mpo na etumba, iyo, mpe na kotongaka bisika ya makasi mpo na komibatela na Balamani, iyo, mpe lisusu na kobikisaka basi na bango mpe bana na bango uta na nzala mpe mitungisi, mpe kopesaka bilei mpo na mampinga na bango.

8 Mpe sikawa esalemaki ete mampinga ya Balamani, na mbu ya westi, na sudi, na ntango Moroni azalaki te, na ntina ya mwa poloso na kati ya Banefi; oyo ememaki bokabwani na kati na bango, bazwaki ndambo ya mabele ya Banefi, iyo, na lolenge ete bakamataki lokola ya bango motango moko ya bingumba na eteni wana ya mboka.

9 Mpe boye na ntina ya mabe na kati na bango moko, iyo, na ntina ya bokabwani mpe poloso na kati na bango moko bamitiama na bizalela ya likama mingi koleka.

10 Mpe sikawa tala, nazali na mwa moke ya koloba mpo na oyo etali ^abato ya Amona, baye, na ebandeli bazalaki Balamani; kasi na lisalisi ya Amona mpe bandeko mibali na ye, soki te kutu na nguya mpe liloba ya Nzambe, ^bbabongwanaki epayi ya Nkolo; mpe bamemamaki kati na mboka ya Zalayemila, mpe uta ntango wana babatela-maki na Banefi ntango nyonso.

11 Mpe na ntina ya ndai na bango babatela-maki uta na kokamataki lisusu manduki mpo na kobunda na bandeko na bango; mpo balapaki ndai moko ete ^abakosopa lisusu makila soki moke te; mpe engebene na ndai na bango balingaki kowa; iyo, balingaki kopesa bango moko nzela ete bakweya na maboko

ya bandeko na bango, soki ezalaki te mpo na mawa mpe bolingo koleka boye Amona mpe bandeko na ye bazalaki na yango mpo na bango.

12 Mpe mpo na ntina oyo bamemamaki kati na mboka ya Zalayemila; mpe ^ababatela-maki ntango nyonso na Banefi.

13 Kasi esalemaki ete emonaki bango likama, mpe mitungisi mpe mikakatano mingi oyo Banefi bazwaki mpo na bango, basimbamaki na mawa mpe ^abazalaki na mposa ya kokamata manduki mpo na bobateli ya ekolo na bango.

14 Kasi tala, lokola bazalaki penepene na kokamata bibundeli na bango ya bitumba, balongamaki na maloba ya Elamani mpe bandeko na ye, mpo bazalaki penepene na ^akobuka ^bndai oyo bazalaki.

15 Mpe Elamani abangaki ete na kosalaka bongo babungisa milimo na bango; boye bango nyonso oyo bakotaki na liyokani oyo basengisamaki kotala bandeko na bango koleka ntango ya mitungisi na bango, na bizalela na bango ya likama na ntango oyo.

16 Kasi tala, esalemaki ete bazalaki na bana mibali mingi, bayo bakotaki te kati na liyokani ete bakokamata te bibundeli na bango ya bitumba mpo na komibatela na banguna na bango;

10a Alma 27:24–26.

b Alma 23:8–13.

11a Alma 24:17–19.

12a Alma 27:23.

13a Alma 56:7.

14a Mit. 30:2.

b MOMA Ndai.

boye basanganaki esika moko na ntango oyo, mingi lokola bakokaki kokamata manduki, mpe bamibianganaki Banefi.

17 Mpe bakotaki kati na liyokani mpo na kobunda mpo na lipanda ya Banefi, iyo, mpo na kobatela mboka kino na bokitisi na nse ya bomoi na bango; iyo, kutu bayokanaki ete bakotika soki moke te “lipanda na bango, kasi bakobunda na makambo nyonso mpo na kobatela Banefi mpe bango moko uta na boumbu.

18 Sikawa tala, ezalaki nkoto mibale ya bilenge mibali wana, oyo bakotaki kati na liyokani oyo mpe bakamataki bibundeli na bango ya bitumba mpo na kobatela ekolo na bango.

19 Mpe sikawa tala, lokola kino sikawa bazalaki te na mbeba moko mpo na Banefi, bakomaki lisusu sikawa na eleko ya ntango oyo lisungi monene; mpo bakamataki bibundeli na bango ya bitumba, mpe balingaki ete Elamani azala mokambi na bango.

20 Mpe bazalaki nyonso bilenge mibali, mpe bazalaki bilombe makasi koleka mpo na oyo etali “mpiko, mpe lisusu mpo na bokasi mpe mosala; kasi tala, oyo ezalaki nyonso te—bazalaki bato oyo bazalaki ^bsolo na ntango nyonso na makambo nyonso oyo bapesamaki mokumba.

21 Iyo, bazalaki bato ya solo mpe bato ya limemia, mpo batetamaki kobatela mitindo ya Nzambe mpe “kotambola alima liboso na ye.

22 Mpe sikawa esalemaki ete Elamani atambolaki na moto ya “nkoto mibale ya bilenge basoda na ye, mpo na kosunga bato bazalaki na bandelo ya mboka na sudi penepene na mbu ya westi.

23 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku mibale na mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 54

Amoloni mpe Moroni basololi mpo na bokabolani ya bato ya boloko—Moroni asengi ete Balamani balongwa mpe batika bitumba na bango ya kobomaboma—Amoloni asengi ete Banefi balalisa na nse manduki na bango mpe bakoma bayangelami na Balamani. Penepene na mobu 63 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na libwa ya basambisi, ete “Amoloni atindaki moto epayi ya Moroni mpo azalaki na mposa ete basombitinia bato ya boloko.

2 Mpe esalemaki ete Moroni ayokaki bosepeli mingi koleka na bosenga oyo, mpo azalaki na mposa ya bilei oyo ekabamaki

17a Alma 56:47.
MOMA Lipanda.
20a MOMA Mpiko,
Ya mpiko.

^b MOMA Bokolongonu.
21a MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

22a Alma 56:3–5.
54 1a Alma 52:3.

mpo na lisungi ya Balamani na boloko ete bisunga bato na ye moko; mpe lisusu azalaki na mposa ya bato na ye mpo na kollandisa limpinga na ye.

3 Sikawa Balamani bakamataki basi mpe bana mingi, mpe ezalaki te na mwasi moko soki te mwana moke moko na kati ya bato ya boloko ya Moroni, to bato ya boloko baye Moroni akamataki; boye Moroni akanisaki mokano ya mayele ete akoka kozwa bato ya boloko mingi ya Banefi uta na Balamani lokola ekokaki.

4 Boye akomaki mokanda, mpe atindaki yango na mosali ya Amoloni, oyo se moko wana amemaki mokanda na Moroni. Sikawa oyo ezali maloba oyo akomaki epayi ya Amoloni, kolobaka:

5 Tala, Amoloni, nakomi epayi na yo mwa makambo moke mpo na oyo etali etumba oyo obundaki na bato na ngai, to kutu oyo "ndeko na yo ya mobali abundaki na bango, mpe oyo ozali naino na mokano ya kokoba nsima ya liwa na ye.

6 Tala, nalingi kolobela yo mwa moke mpo na oyo etali "boyengebene ya Nzambe, mpe mompanga ya nkele na ye ya bokasi nyonso, oyo ezali kodiembela likolo na yo longola se soki oyamboli mpe olongoli mampinga na yo mpo na komema kati na mboka na yo moko, na mboka

ya bozwi na yo, oyo ezali mboka ya Nefi.

7 Iyo, nalingi kolobela yo makambo oyo soki okokaki koyoka yango; iyo, nalingi kolobela yo mpo na oyo etali "lifelo wana ya nsomo oyo ezali kozela mpo na koyamba ^bbabomi ya lolenge oyo lokola ezalaki yo mpe ndeko na yo, longola se soki oyamboli mpe olongoli mikano na yo ya kobomaboma, mpe bozongi elongo na mampinga na bino epayi na mboka na bino moko.

8 Kasi lokola obwakaki kala makambo oyo, mpe obundaki na bato ya Nkolo, kutu bongo nakoki kozela ozongela yango lisusu.

9 Mpe sikawa tala, tomilengeli mpo na koyamba yo; iyo, mpe longola se soki olongoli bantina na yo, tala, okobenda na nse likolo na nkele ya Nzambe oyo wana obwaki, kutu kino na bobebisami na yo mobimba.

10 Kasi, lokola Nkolo azali na bomoi, mampinga na biso ekoya likolo na yo longola se soki bolongwe, mpe bokobimelama kala mingi te na liwa, mpo tokosimba bingumba na biso mpe mboka na biso; iyo, mpe tokosimba eyamba na biso mpe ntina ya Nzambe na biso.

11 Kasi tala, emonani epayi na ngai ete nazali kolobela yo mpo na oyo etali makambo oyo na mpamba; soki te emonani epayi

5a Alma 48:1.

6a MOMA Boyengebene.

7a MOMA Lifelo.

b Alma 47:18, 22-24.

MOMA Bobomi.

na ngai ete ozali “mwana ya lifelo; boye nakokanga mokanda na ngai na koyebisaka yo ete nakokabolana bato ya boloko te, longola se soki ezali na masengami ete okotika mobali moko mpe mwasi na ye mpe bana na ye, mpo na moto ya boloko moko; soki ezali bongo ete okosala yango, nakokabolana.

12 Mpe tala, soki osali oyo te, nakoya kobunda na yo elongo na mampinga na ngai; iyo, kutu nakopesa manduki na basi na ngai mpe bana na ngai, mpe nakoya kobunda na yo, mpe nakolanda yo kutu kati na mboka na yo moko, oyo ezali mboka ya “bosangoli libula na biso ya yambo; iyo, mpe ekozala makila mpo na makila, iyo, bomoi mpo na bomoi; mpe nakobundisa bino etumba kutu kino bokobebisama uta na etando ya mabele.

13 Tala, nazali na nkanda na ngai, bato na ngai mpe lokola; bolukaki koboma biso, mpe biso tozalaki bobele komibatela. Kasi tala, soki boluki kobebisa biso tokoluka kobebisa bino mingi koleka; iyo, mpe tokoluka mboka na biso, mboka ya yambo ya bosangoli libula na biso.

14 Sikawa nakangi mokanda na ngai. Nazali Moroni; nazali mokambi ya bato nyonso ya Banefi.

15 Sikawa esalemaki ete Amoloni, ntango ezwaki ye mokanda

oyo, asilikaki; mpe akomaki mokanda mosusu epayi ya Moroni, mpe oyo ezali maloba akomaki, kolobaka:

16 Nazali Amoloni, mokonzi ya Balamani; nazali ndeko ya Amalikia ya mobali oyo “bobomaki. Tala, nakobekola makila na ye likolo na bino, iyo, mpe nakoya epayi na bino elongo na mampinga na ngai mpo nazali kobanga bokaneli na yo te.

17 Mpo tala, batata na bino basalaki mabe na bandeko na bango, na lolenge ete bayibelaki bango “ekoki na bango ya kozala bayangeli na mbulamatarini zokande ezalaki ekoki na bango na kolandaka mobeko.

18 Mpe sikawa tala, soki bokokitisa manduki na bino na nse, mpe bomitiki mpo na koyangelama na bango oyo kani bibonga ya mbulamatarini ezali ya bango na kolandaka mobeko, soki bongo nde nakosala ete bato na ngai bakitisa bibundeli na bango na nse mpe bakozala na etumba lisusu te.

19 Tala, obimisi bokaneli mingi epayi na ngai mpe bato na ngai; kasi tala, tozali kobanga bokaneli na yo te.

20 Nzokande, nakondima kokabolana bato ya boloko, engenebene na bosenga na yo, na bosepeli, ete nakoka kobatela bilei na ngai mpo na bato na ngai ya etumba; mpe tokobunda etumba moko oyo ekozala seko,

11a Yoan. 8:42–44.
12a 2 Nef. 5:5–8.

16a Alma 51:34.
17a 2 Nef. 5:1–4;

Mos. 10:12–17.

ezala mpo na koyangela Banefi na likoki na biso soki te mpo na kosilisa bango seko.

21 Mpe mpo na oyo etali Nzambe oyo bolobi ete tobwaki, tala, toyebi ezali moko ya lolenge wana te; bino mpe lokola; kasi soki ezali ete ezali moko ya lolenge wana azali, tokanisi ekoki kozala ete asalaki biso mpe bino mpe lokola.

22 Mpe soki ezali ete ezali na zabulu moko mpe lifelo, tala ekotinda ye yo kuna kofanda elongo na ndeko na ngai ya mobali oyo obomaki, oyo olobi ete akeyi na esika ya lolenge oyo? Kasi tala makambo oyo ezali na ntina te.

23 Nazali Amoloni, mpe eboto moko ya "Zolami, oyo batata na yo bazwaki na makasi mpe bamemaki uta na Yelusaleme.

24 Mpe tala sikawa, nazali Molamani moko ya mpiko; tala, etumba oyo esalemaki mpo na kobekola mabe na bango, mpe mpo na kosimba mpe mpo na kozwa makoki na bango mpo na kozala bankolo ebonga ya mbulamatarari; mpe nakangi mokanda na ngai na Moroni.

MOKAPO 55

Moroni aboyi kokabolana bato ya boloko—Bakengeli ya Balamani basenginiami mpo na kokoma balangwi, mpe bato ya boloko Banefi bakangolami—Engumba ya Gidi ekamatami na kozanga bosopi

makila. Penepene na mibu 63–62 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete ezwaki Moroni mokanda oyo, asilikaki mingi koleka, mpo ayebaki ete Amoloni azalaki na boyebi moko kobonga nie ya "bokosi na ye; iyo, ayebaki ete Amoloni ayebaki ete ezalaki te mpo na ntina moko ya alima oyo etindaki ye kobunda etumba na bato ya Nefi.

2 Mpe alobaki: Tala, nakosombitinia te bato ya boloko na Amoloni, longola se soki alongoli mokano na ye, lokola nalobi na mokanda na ngai; nakolinga te kotika ye azwa nguya mingi koleka oyo azali na yango.

3 Tala, nayebi esika wapi Balamani bazali kokengela bato na ngai baoyo bakamataki bato ya boloko; mpe lokola Amoloni alingi te kondima nini nasengaki mpo na ngai na mokanda na ngai, tala, nakopesa ye engebene na maloba na ngai; iyo, nakoluka liwa na kati na bango kino bakoluka kimia.

4 Mpe sikawa esalemaki ete elobaki Moroni maloba oyo, asalaki ete bato baluka na mayele na kati ya bato na ye, ete mbele bakoka kozwa moto moko oyo azalaki eboto ya Lamani na kati na bango.

5 Mpe esalemaki ete bazwaki moto moko, oyo kani nkombo ezalaki Lamani; mpe azalaki "moko ya basali ya mokonzi oyo abomamaki na Amalikia.

6 Sikawa Moroni atindaki Lamani mpe motango moko moke ya bato na ye bakende epayi ya bakengeli oyo bazalaki koke-ngela Banefi.

7 Sikawa Banefi bakengelemaki na engumba ya Gidi; boye Moroni aponaki Lamani mpe asalaki ete motango moko moke ya bato na ye bakende elongo na ye.

8 Mpe ezalaki mpokwa, Lamani akendaki epayi ya bakengeli baoyo bazalaki kokengele Banefi, mpe tala, bamonaki ye koyaka mpe balobaki epayi na ye atelema; kasi alobaki epayi na bango: Bobanga te; tala, nazali Molamani. Tala, tokimi uta na Banefi, mpe balali; mpe tala tokamati ndambo ya vinyo na bango mpe tomemi yango elongo na biso.

9 Sikawa eyokaki Balamani maloba oyo bayambaki ye na bopeli; mpe balobaki epayi na ye: Pesa biso vinyo na bino, ete tokoka komela; tosepeli boye ete bomemi vinyo elongo na bino mpo tozali ya kolemba.

10 Kasi Lamani alobaki epayi na bango: Tika tobomba ndambo ya vinyo na biso kino tokokende kobunda etumba na Banefi. Kasi maloba oyo esalaki bobele ete bayoka lisusu mposa ya vinyo;

11 Mpo, balobaki: Bisu tozali ya kolemba, boye tika tokamata vinyo, mpe nsima ya mwa ntango tokozwa vinyo oyo bayeli biso mpo na mposa na biso, oyo

ekoyeisa biso makasi mpo na kokende kobunda na Banefi.

12 Mpe Lamani alobaki epayi na bango: Bokoki kosala engenebene na mposa na bino.

13 Mpe esalemaki ete bakamataki vinyo bebo; mpe ezalaki elengi na komeka na bango, boye bakamataki yango mingi bebo koleka; mpe ezalaki makasi, mpo elengelamaki na bokasi na yango.

14 Mpe esalemaki ete bamelaki mpe basepelaki, mpe moke moke balangwaki nyonso.

15 Mpe sikawa ntango Lamani mpe bato na ye bamonaki ete bango nyonso balangwaki, mpe bazalaki kati na mpongi ya mozindo, bazongaki na Moroni mpe balobelaki ye makambo nyonso oyo malekaki.

16 Mpe sikawa oyo ezalaki engebene na mwango ya Moroni. Mpe Moroni alengelaki bato na ye elongo na bibundeli ya bitumba; mpe bakendaki na engumba ya Gidi, ntango ezalaki Balamani kati na mpongi ya mozindo mpe ya kolangwa, mpe babwakaki bibundeli ya bitumba epayi ya bato ya boloko, na lolenge ete bango nyonso bazalaki na manduki;

17 Iyo, kutu na basi na bango, mpe bana na bango nyonso, mingi lokola bakokaki kosalela ebundeli ya bitumba, ntango Moroni apesaki manduki na bato wana nyonso ya boloko; mpe makambo wana nyonso masalemaki na kimia moko ya mozindo.

18 Kasi soki balamusaka Balamani, tala balangwisamaki, mpe Banefi balingaki koboma bango.

19 Kasi tala, oyo ezalaki mposa ya Moroni te; asepelaki na bobomi to na “bosopi makila te, kasi asepelaki na kobatelaka bato na ye uta na bobebisami; mpe mpo na ntina oyo ete akoka komema kozangi boyengebene likolo na ye te, alingaki te kokweya likolo ya Balamani mpe kobebisa bango na molangwa na bango.

20 Kasi akokisaki mposa na ye; mpo apesaki manduki na bato ya boloko Banefi baoyo bazalaki na kati ya efelo ya engumba, mpe apesaki bango nguya ya kolonga bozwi ya biteni wana oyo ezalaki kati na bifelo.

21 Mpe nsima asalaki ete bato oyo bazalaki elongo na ye bazonnga nsima na ntaka moko uta na bango, mpe bazinga mampinga ya Balamani.

22 Sikawa tala oyo esalemaki na ntango ya butu, na lolenge ete malamukaki Balamani na ntongo bamonaki ete bazingamaki na Banefi na libanda, mpe ete bato ya boloko na bango bawzaki manduki na kati.

23 Mpe boye bamonaki ete Banefi bazalaki na nguya likolo na bango; mpe na bizalela oyo bamonaki ete elongobanaki ete babunda na Banefi te; boye bakapiteni bakonzi na bango basengaki bibundeli na bango ya

bitumba, mpe bamemaki yango mpe babwakaki yango na makolo ya Banefi, na kobondelaka mpo na boboto.

24 Sikawa tala, oyo ezalaki mposa ya Moroni. Akamataki bango bato ya boloko ya etumba, mpe akamataki engumba, mpe asalaki ete bato nyonso ya boloko, oyo bazalaki Banefi babikisama; mpe basanganaki na limpinga ya Moroni, mpe bazalaki bolendisiki monene na limpinga na ye.

25 Mpe esalemaki ete atindaki Balamani, oyo bakamatamaki bato ya boloko, ete babanda “mosala na kolendisika bisika ya makasi nzinganzinga pene-pene na engumba ya Gidi.

26 Mpe esalemaki ete ntango alendisiki engumba ya Gidi, engebene na mposa na ye, asalaki ete bato na ye ya boloko bakamatama na engumba ya Beboo; mpe lisusu akengelaki engumba wana na basoda ya makasi mingi koleka.

27 Mpe esalemaki ete, ata poloso nyonso ya Balamani, babombaki mpe babatelaki bato nyonso ya boloko oyo bakamatamaki, mpe lisusu basimbaki mabele mpe matomba nyonso oyo bakamatamaki lisusu.

28 Mpe esalemaki ete Banefi babandaki lisusu kozala balongi, mpe basengaki makoki na bango mpe matomba na bango.

29 Mbala mingi Balamani bamekaki kozinga bango

mpembeni na butu, kasi na bomeki boye babungisaki bato mingi ya boloko.

30 Mpe mbala mingi bamekaki kopesa vinyo na bango epayi ya Banefi, ete babebisa bango na ngenge soki te na molangwa.

31 Kasi tala, Banefi bazalaki te malembe na ^akomikundola Nkolo Nzambe na bango na ntango oyo ya bango ya litungisi. Bakokaki te kozwama na mitambo na bango; iyo, balingaka te komela vinyo na bango, longola se soki bapesaki ndambo yambo na boko bato ya boloko ya Balamani.

32 Mpe bazalaki boye ekenge ete ngenge epesamaki te na kati na bango; mpo soki vinyo na bango ekotia Molamani moko ngenge ekotia Monefi ngenge mpe lokola; mpe boye bazalaki komeka vinyo na bango nyonso ya makasi.

33 Mpe sikawa esalemaki ete elongobanaki mpo na Moroni amilengela mpo na kobundisa engumba ya Moliantoni; mpo tala, Balamani, na misala na bango, balendisaki engumba ya Moliantoni kino ekomaki esika ya makasi koleka.

34 Mpe bakobaki se komema basoda ya sika kati na engumba wana, mpe lisusu biloko ya kolia ya sika.

35 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku mibale na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 56

Elamani atindi mokanda epayi ya Moroni, kosangelaka lisusu ezalela ya etumba na Balamani—Atipusi mpe Elamani bazwi elonga monene likolo ya Balamani—Nkoto mibale ya bana mibali ya Elamani babundi na nguya ya kokamwa, mpe moko te kati na bango abomami. Molongo ya kotanga 1, penepene na mobu 62 Liboso na mbotama ya Klisto; milongo ya kotanga 2–19, penepene na mobu 66 Liboso na mbotama ya Klisto; mpe milongo ya kotanga 20–57, penepene na mibu 65–64 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku misato ya boyangeli ya basambisi, na mokolo ya mibale na sanza ya yambo, Moroni azwaki mokanda moko uta na Elamani, kolobelaka makambo ya bato na eteni wana ya mboka.

2 Mpe oyo ezali maloba akomaki, kolobaka: Molingami ndeko na ngai ya mobali, Moroni, na Nkolo mpe na mikakatano ya etumba na biso; tala, molingami ndeko na ngai ya mobali, nazali na mwa moke ya kolobela yo mpo na oyo etali etumba na biso na eteni oyo ya mboka.

3 Tala, ^ankoto mibale ya bana mibali ya bato oyo wana Amona amemaki uta na mboka ya Nefi—sikawa oyebaki ete baoyo bazalaki biboto ya Lamani, oyo azalaki mwana mobali ya nkulutu ya tata na biso Lehi;

4 Sikawa nasengeli te kozo-
ngela koyebisa epayi na yo oyo
etali mimesano na bango soki
te bozangi boyambi na bango,
mpo oyebi oyo etali makambo
oyo nyonso—

5 Boye ekoki na ngai nalobela
yo ete nkoto mibale ya bilenge
mibali baoyo bakamataki bibun-
ndeli na bango ya bitumba, mpe
balingaki ete nazala mokambi na
bango; mpe toyaki mpo na koba-
tela ekolo na biso.

6 Mpe sikawa oyebi lisusu li-
kambo oyo etali “liyokani oyo
batata na bango basalaki, ete ba-
kokamata te bibundeli na bango
ya bitumba mpo na kosopa ma-
kila ya bandeko na bango.

7 Kasi na mobu ya ntuku mi-
bale na motoba, ntango bamo-
naki mitungisi na biso mpe
mikakatano na biso mpo na ba-
ngo, bazalaki penepene na “ko-
buka liyokani oyo basalaka mpe
kokamata bibundeli na bango
ya bitumba mpo na bobateli na
bisu.

8 Kasi nalingaki te kopesa
nzela ete babuka liyokani oyo
basalaki, kobanzaka ete Nzambe
akopesa biso makasi, na lolenge
ete tokoyoka mpasi mingi te na
ntina ya bokokisami ya ndai oyo
balapaki.

9 Kasi tala, oyo ezali likambo
moko oyo wapi tokoki kozwa
bosepeli monene. Mpo tala, na
mobu ya ntuku mibale na mo-
toba, ngai, Elamani, natambo-
laki na moto ya bilenge mibali

nkoto mibale baye na engumba
ya Yuda, mpo na kosalisa Ati-
pusi, oyo oponaki mokambi li-
kolo ya bato ya eteni wana ya
mboka.

10 Mpe nasangisaki nkoto mi-
bale ya bana na ngai, (mpo ba-
longobani mpo na kobiangama
bana mibali) na limpinga ya Ati-
pusi, na bokasi ya baoyo Atipusi
asepelaki mingi koleka; mpo
tala, limpinga na ye likatamaki
ndambo na Balamani mpo ba-
soda na bango babomaki mota-
ngo moko monene ya bato na
bisu, mpo na ntina yango tose-
ngelaki kolela.

11 Nzokande, tokoki komibo-
ndisa na likambo oyo, ete baku-
faki na ntina ya ekolo na bango
mpe ya Nzambe na bango, iyo,
mpe “bazali na esengo.

12 Mpe Balamani bakangaki
lisusu bato ya boloko mingi,
nyonso kati na baoyo bazali ba-
kapiteni bakonzi, mpo batikaki
mosusu na bomoi te. Mpe toba-
nzi ete bazali sikawa na ntango
oyo na mboka ya Nefi; ezali bo-
ngo soki babomami te.

13 Mpe sikawa oyo ezali bingu-
mba Balamani bazwaki na koso-
paka makila ya bilombe bato na
bisu mingi mpenza;

14 Mboka ya Mati, to engumba
ya Mati, mpe engumba ya Ze-
zilomi, mpe mboka ya Kumeni,
mpe mboka ya Atipala.

15 Mpe oyo ezali bingumba
oyo bazwaki ntango nakomaki
na engumba ya Yuda; mpe

nakutaki Atipusi mpe bato na ye koyokaka mpasi na bokasi na bango mpo na kolendisa engumba yango.

16 Iyo, mpe balembaki na nzoto mpe na molimo mpe lolola, mpo babundaki lokola bilombe na moi mpe bayokaki mpasi na butu mpo na kosimba bingumba na bango; mpe boye bayokaki mpasi ya mitungisi ya ndenge na ndenge.

17 Mpe sikawa bazwaki mokano ya kolonga na kokamataka esika oyo soki te kokufa; boye okoki na ntina malamukobanza ete basoda moke baye namemaki elongo na ngai, iyo, bana mibali oyo na ngai, bapesaki bango elikya monene mpe bosepeli boike.

18 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Balamani bamonaki ete Atipusi azwaki bokasi monene na limpinga na ye, basengelaki na mibeko ya Amoloni ete baya kobundisa engumba ya Yuda te, to kobundisa biso etumba.

19 Mpe boye nde tosungamaki na Nkolo; mpo soki bakweyelaki biso na bolembu oyo na biso bakokaki mbele kobebisa limpinga na biso ya moke; kasi boye tobatelamaki.

20 Batindamaki na Amoloni mpo na kosimba bingumba oyo bakamataki. Mpe nde boye esilaki mobu ya ntuku mibale na motoba. Mpe na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na nsambo tosilisaki kolengela engumba na biso mpe biso moko mpo na bobatelami.

21 Sikawa tozalaki na mposa ete Balamani baya kobundisa biso; mpo tozalaki te na mposa ete tobanda kobundisa bango na bisika na bango ya makasi.

22 Mpe esalemaki ete tobo mbaki banongi nzinganzinga mpembeni, mpo na kokengele botamboli ya Balamani, ete bakoka te koleka biso na butu soki te na moi mpo na kobundisa bingumba na biso mosusu oyo ezalaki epayi na nordi.

23 Mpo toyebaki ete na bingumba wana bazalaki makasi te ya kokoka mpo na kokutana na bango; boye tozalaki na mposa, soki bakoleka penepene na biso, ya kokweyela bango nsima na bango, mpe boye kozwana na bango na nsima na ntango se moko wana kokutisa bango na liboso. Tobanzaki ete tokokoka kolonga bango; kasi tala, tosi swamaki na mposa na biso oyo.

24 Bamekaki koleka penepene na biso te elongo na limpinga na bango mobimba, mpe bamekaki koleka na ndambo moko te, na kobangaka bazala makasi ya kokoka te mpe bakweya.

25 Mpe bamekaki kokita mpo na kobundisa engumba ya Zalayemila te; mpe bamekaki kokatisa moto ya Sidoni te, likolo ya engumba ya Nefiya.

26 Mpe boye, elongo na basoda na bango, bazwaki mokano ya kosimba bingumba oyo bakamataki.

27 Mpe sikawa esalemaki ete na sanza ya mibale ya mobu oyo,

biloko mingi bimemamaki epayi na biso uta na batata ya bana mibali nkoto mibale na ngai wana.

28 Mpe lisusu bato nkoto mibale batindamaki epayi na biso uta na mboka Zalayemila. Mpe boye tomilengelaki na bato nkoto zomi, mpe bilei mpo na bango, mpe lisusu mpo na basi na bango mpe bana na bango.

29 Mpe Balamani, lokola bamonaki boye ete basoda na biso bazalaki koyikana mokolo na mokolo, mpe bilei koyaka mpo na lisalisi na biso, babandaki kobanga, mpe babandaki koya elulu, soki ekokaki mpo na kopekisa ete tozwa bilei mpe bokasi na biso.

30 Sikawa emonaki biso ete Balamani babandaki komitungisa na lolenge oyo, tozalaki na mposa ya kokokisa mwango moko ya mayele likolo na bango; boye Atipusi apesaki ngai mibeko ete natambola elongo na bana mibali na ngai ya mike mike mpo na kokende na engumba moko ya mpembeni, lokola soki tozalaki komema bilei na engumba ya mpembeni.

31 Mpe tosengelaki kotambola penepene na engumba ya Atipala, lokola soki tozalaki kokekdaka na engumba ya ngambo mosusu, na ndelo penepene na libongo ya mbu.

32 Mpe esalemaki ete totambolaki liboso, lokola soki kome-maka bilei na biso, kokende na engumba wana.

33 Mpe esalemaki ete Atipusi

atambolaki elongo na ndambo moko ya limpinga na ye, kotikaka baoyo batikalaki mpo na kosimba engumba. Kasi atambolaki te kino nakendaki elongo na limpinga na ngai ya moke, mpe tokomaki penepene na engumba ya Atipala.

34 Mpe sikawa, na engumba ya Atipala limpinga ya makasi koleka ya Balamani epikamaki; iyo, ya motango monene koleka mpenza.

35 Mpe esalemaki ete lokola bayebisaki bango na banongi na bango, babelemaki na limpinga na bango mpe batambolaki mpo na kobundisa biso.

36 Mpe esalemaki ete tokimaki liboso na bango, epayi na nordi. Mpe boye tobendaki nsima na biso limpinga ya makasi mingi koleka ya Balamani.

37 Iyo, kutu na ntaka moko ya molai mpenza, na lolenge ete ntango bamonaki limpinga ya Atipusi kolandaka bango, na makasi na bango, babalukaki te na loboko ya mobali soki te na loboko ya mwasi, kasi balandaki botamboli na bango alima na nzela nsima na biso; mpe, lokola tobanzaki, ezalaki makanisi na bango mpo na koboma biso yambo ete Atipusi akanga bango, mpe oyo ete bakoka kozi-ngama na bato na biso te.

38 Mpe sikawa Atipusi, ntango amonaki likama na biso, akomisaki botamboli ya limpinga na ye mbangu. Kasi tala, ezalaki butu; boye bakangaki biso te, mpe

Atipusi akangaki bango te; boye totiaki nganda mpo na butu.

39 Mpe esalemaki ete na ntongo-ntongo, yambo ya ntongo tala, Balamani bazalaki se kolanda biso. Sikawa tozalaki te na makasi makoki mpo na kobunda na bango; iyo, nalingaki te ete bana mibali mike na ngai bakweya kati na maboko na bango; boye tokobaki botamboli na biso, mpe tokamataki botamboli na biso kati na esobe.

40 Sikawa bamekaki te kobaluka na loboko ya mobali soki te na loboko ya mwasi nakobangaka ete bazingama; mpe nalingaki te kobaluka na loboko ya mobali soki te na loboko ya mwasi mbele bakanga ngai, mpe tokokaki te kotelema mpo na kobunda na bango, kasi tolingaki kobomama, mpe balingaki kokima; mpe boye tokimaki mokolo wana nyonso kati na esobe, kutu kino ekomaki molili.

41 Mpe esalemaki lisusu ete, ntango pole ya ntongo ebimaki, tomonaki Balamani penepene na biso, mpe tokimaki liboso na bango.

42 Kasi esalemaki ete balandaki biso mosika te yambo batelema; mpe ezalaki na ntongo ya mokolo ya misato ya sanza ya sambo.

43 Mpe sikawa, soki bakamatamaki na Atipusi toyebaki te, kasi nalobaki epayi ya bato na ngai: Tala, toyebi te soki

batelemaki mpo na mwango ete toya kobunda na bango, ete bakoka kokanga biso na motambo na bango;

44 Boye bolobi nini bino bana mibali na ngai, elingi bino kokende mpo na kobunda na bango?

45 Mpe sikawa nalobi epayi na yo, molingami ndeko na ngai ya mobali Moroni, ete namona naino te “mpiko ya monene boye, te, te na kati ya Banefi nyonso.

46 Mpo lokola nabiangaka ntango nyonso bango bana mibali na ngai (mpo nyonso bazalaki bilenge mpenza) kutu boye balobaki epayi na ngai: Tata, tala Nzambe na biso azali elongo na biso, mpe akopesa te nzela ete tokweya; boye tika tokende; tolingaki te bandeko na biso soki batikaka biso nie; boye tika tokende, mbele bakolonga limpinga ya Atipusi.

47 Sikawa batikalaka nanu kobunda te, kasi bazalaki kobanga liwa te; mpe bazalaki kokanisa “bonsomi ya batata na bango mingi koleka bomoi na bango; iyo, bateyamaki epayi na ^bbamama na bango, ete soki batientembe te, Nzambe akobikisa bango.

48 Mpe bayebisaki epayi ngai maloba ya bamama na bango, kolobaka: Totie ntembe te ete bamama na biso bayebaki yango.

49 Mpe esalemaki ete nazingaki elongo na bana mibali nkoto mibale na ngai mpo na kobunda na Balamani baoyo

45a Alma 53:20–21.
47a Alma 53:16–18.

b Alma 57:21.
MOMA Mama.

balandaki biso. Mpe sikawa tala, mampinga ya Atipusi ekangaki bango, mpe etumba moko ya nsomo ebandaki.

50 Limpinga ya Atipusi elembaki, mpo batambolaki nzela molai na ntaka ya mwa ntango moke, bakomaki penepene na kokweya kati na maboko ya Balamani; mpe soki nazongaki te elongo na nkoto mibale na ngai balingaki kokokisa ntina na bango.

51 Mpo Atipusi akweyaki na mompanga, mpe mingi ya bakambi na ye, na ntina ya bolembi na bango, oyo esalemaki mpo na mbangu ya botamboli na bango—boye bato ya Atipusi, lokola babulunganisamaki na ntina ya bokwei ya bakambi na bango, babandaki kozonga nsima liboso ya Balamani.

52 Mpe esalemaki ete Balamani bazwaki mpiko, mpe babandaki kolanda bango; mpe boye ezalaki Balamani kolandaka bango na mpiko monene ntango Elamani ayelaki nsima na bango elongo na nkoto mibale na ye, mpe babandaki koboma bango mpenza, na lolenge ete limpinga mobimba ya Balamani etelemaki mpe ebalukelaki Elamani.

53 Sikawa ntango emonaki bato ya Atipusi ete Balamani bapesaki bango mokongo, basangisaki bato na bango esika moko mpe bayelaki lisusu Balamani na nsima.

54 Mpe sikawa esalemaki ete

biso, bato ya Nefi, bato ya Atipusi, mpe ngai elongo na nkoto mibale na ngai, tozingaki Balamani, mpe tobomaki bango; iyo, mpenza ete basengisamaki kopesa bibundeli na bango ya bitumba mpe lisusu bango moko lokola bato ya boloko ya etumba.

55 Mpe sikawa esalemaki ete ntango bamitikaki bango moko epayi na biso, tala, natangaki bilenge mibali wana oyo babundaki elongo na ngai, kobangaka mbele mingi na bango babomamaki.

56 Kasi tala, na bosepele monene na ngai, ezalaki na “moto moko te kati na bango oyo akweyaki na mabele; iyo, mpe babundaki lokola soki na bokasi ya Nzambe; iyo, bato bayebanaki soki moke te mpo na kobundaka na bokasi ya kokamwa ya lolenge oyo; mpe na nguya makasi ya lolenge oyo bakweyaki likolo ya Balamani, ete babangisaki bango; mpe mpo na ntina oyo Balamani bamipesaki bango moko lokola bato ya boloko ya etumba.

57 Mpe lokola tozalaki na esika te mpo na bato na biso ya boloko, ete tokoka kokengela bango mpo na kobatela bango uta na mampinga ya Balamani, boye totindaki bango na mboka ya Zalayemila, mpe ndambo ya bato wana ya Atipusi baoyo babomamaki te, elongo na bango; mpe baoyo batikalaki nakamataki

mpe nasangisaki bango na bile-nge na ngai ya “Baamoni, mpe tokamataki botamboli na biso kozongaka na engumba ya Yuda.

MOKAPO 57

Elamani asangeli bokamati ya Atipala mpe bomitiki mpe nsima bobateli ya Kumeni—Bilenge na ye ya Baamoni babundi lokola bilombe; mpe nyonso bazokisami, kasi moko te abomami—Gidi ayebisi nsango ya bobomi mpe bokimi ya Balamani bato ya boloko. Penepene na mobu 63 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete nazwaki mokanda moko ya Amoloni, mokonzi, kolobaka ete soki natiki bato wana ya boloko ya etumba baoyo tokamataki ete akotikela biso engumba ya Atipala.

2 Kasi natindaki mokanda epayi ya mokonzi, ete toyebaki malamumu basoda na biso bakokaki mpo na kokamata engumba ya Atipala na bokasi na biso; mpe na kopesaka bato na biso ya boloko mpo na engumba wana tomoni biso moko tozangi bwania, mpe ete tokotika bobele bato na biso ya boloko na bokabolani.

3 Mpe Amoloni aboyaki mokanda na ngai, mpo alingaki te kakobolana bato ya boloko; boye tobandaki komilengela mpo na kokende kobundisa engumba ya Atipala.

4 Kasi bato ya Atipala batikaki

engumba, mpe bakimaki na bingumba na bango mosusu, oyo bazwaki, mpo na kolendisa yango; mpe boye engumba ya Atipala ekweyaki na maboko na biso.

5 Mpe boye esilaki mobu ya ntuku mibale na mwambe ya boyangeli ya basambisi.

6 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku mibale na libwa, tozwaki bobakisi ya bilei, mpe lisusu bobakisi mpo na limpinga na biso, uta na mboka ya Zalayemila, mpe uta na mboka nzinganzinga mpembeni, na motango ya bato nkoto motoba, kobakisa na ntuku motoba ya “bana mibali ya Baamoni oyo bayaki mpo na kosangana na bandede na bango, na ngai lingumba ya moke ya nkoto mibale. Mpe sikawa tala, tozalaki makasi, iyo, mpe tozalaki lisusu na ebele ya bilei oyo bimemamaki epayi na biso.

7 Mpe esalemaki ete ezalaki mposa na biso ete tobunda etumba moko na limpinga oyo etiamaki mpo na kobatela engumba ya Kumeni.

8 Mpe sikawa tala, nakolakisa epayi na yo ete kala mingi te tokokisaki mposa na biso; iyo, elongo na basoda na biso ya makasi, soki te elongo na ndambo ya basoda na biso ya makasi, tozingaki, na butu, engumba ya Kumeni, mwa moke liboso ete bazwa bobakisi ya bilei.

9 Mpe esalemaki ete totiaki

nganda nzinganzinga mpembeni na engumba mpo na butu mingi; kasi tolalaki likolo ya mipanga na biso, mpe totiaki bakengeli, ete Balamani bakoka te koya likolo na biso na butu mpe koboma biso, oyo bamekaki kosala yango mbala mingi; kasi mbala mingi lokola bamekaki yango makila na bango matangisamaki.

10 Nsima ya mwa ntango biloko na bango ya kolia biyaki, mpe bazalaki penepene na kokota na engumba na butu. Mpe biso, na esika ya kozalaka Balamani, tozalaki Banefi; boye, tokamatiki bango mpe biloko na bango ya kolia.

11 Mpe atako Balamani bakatamaki uta na lisalisi na bango na lolenge oyo, bazalaki naino na mokano ya kosimba engumba; boye ekomaki likambo elongobani ete tokamata biloko ya kolia wana mpe totinda yango na mboka ya Yuda, mpe epayi ya bato na biso ya boloko na mboka ya Zalayemila.

12 Mpe esalemaki ete mikolo mingi te elekaki yambo Balamani babanda kobungisa elikya nyonso ya kozwa lisalisi; boye batikaki engumba na maboko na biso; mpe boye tokokisaki miango na biso na kozwaka engumba ya Kumeni.

13 Kasi esalemaki ete bato na biso ya boloko bazalaki na motango monene mpenza ete, ata bonene ya motango na biso, to sengisamaki kosalela mampinga na biso nyonso mpo na

kokengele bango, soki te koboma bango.

14 Mpo tala, bazalaki kobima na motango monene, mpe bazalaki kobunda na mabanga, mpe na biteni ya nzete, to eloko nyonso bakokaki kozwa na maboko na bango, na lolenge ete tobo-maki koleka nkoto mibale kati na bango nsima ya komitika bango moko bato ya boloko ya etumba.

15 Boye ekomaki likambo elongobani mpo na biso, ete totia nsuka na bomoi na bango, soki te tokengele bango, mompanga na loboko, kokitaka na mboka ya Zalayemila; mpe lisusu biloko na biso ya kolia ezalaki lisusu kokoka mpo na bato na biso moko, ata oyo tokamatiki uta na Balamani.

16 Mpe sikawa, na bizalela wana ya kokoso, ekomaki likambo moko ya mpasi mpenza mpo na kozwa mokano mpo na oyo etali bato oyo ya boloko ya etumba; kasi, tozwaki mokano ya kotinda bango na mboka ya Zalayemila; boye toponaki ndambo ya bato na biso, mpe tope-saki bango mokumba likolo ya bato na biso ya boloko mpo na kokende na mboka ya Zalayemila.

17 Kasi esalemaki ete na mikolo ya nsima bazongaki. Mpe sikawa tala, totunaki bango mpo na oyo etali bato ya boloko te; mpo tala, Balamani babandaki kobundisa biso, mpe bazongaki na ntango esengeli mpo

na kobikisa biso uta na kokweya na maboko na bango. Mpo tala, Amoloni atindaki bobakisi ya sika ya bilei mpe lisusu limpinga ya bato ya motango monene mpo na kosalisa bango.

18 Mpe esalemaki ete bato wana oyo totindaki elongo na bato ya boloko bakomaki na ntango esengeli mpo na kotelemisa bango, lokola ezalaki bango penepene na kolonga biso.

19 Kasi tala, lingomba ya bato na ngai ya nkoto mibale na ntuku motoba babundaki na bozangi kobanga mingi koleka; iyo, bazalaki ngwi liboso ya Balamani, mpe bapesaki liwa epayi na bango nyonso oyo batelemelaki bango.

20 Mpe lokola ndambo etikalaki ya limpinga na biso ezalaki penepene na kozonga nsima liboso ya Balamani, tala, baye nkoto mibale na ntuku motoba bazalaki ngwi mpe molende.

21 Iyo, mpe batosaki mpe babatelaki mpo na kokokisa liloba nyonso ya etinda na sikisiki; iyo, mpe kutu esalemelaki bango engebene na bondimi na bango, mpe namikundolaki maloba oyo balobaki epayi na ngai ete “bamama na bango bateyaki bango.

22 Mpe sikawa tala, ezalaki bana mibali na ngai oyo, mpe bato wana oyo baponamaki mpo na komema bato ya boloko, bango nde tosengeli kopesa elonga

oyo monene; mpo ezalaki bango oyo babetaki Balamani; boye babenganamaki nsima na engumba ya Mati.

23 Mpe tosimbaki engumba na biso ya Kumeni, mpe tobebisamaki nyonso te na mompanga; nzokande, toyokaki mpasi mpo na kobungisa bato mingi.

24 Mpe esalemaki ete esilaki Balamani kokima, napesaki saipi mibeko ete bato na ngai oyo bazokaki bakamatama uta na kati ya bakufi, mpe nasalaki ete mpota na bango ekangisama na bilamba.

25 Mpe esalemaki ete ezalaki na basoda nkama mibale, uta na nkoto mibale na ntuku motoba ya bato na ngai, baoyo bamiyebaki lisusu te na ntina ete babungisaki makila; nzokande, engebene na bolamu ya Nzambe, mpe na bokamwi monene na biso, mpe lisusu bosepeli ya limpinga na biso mobimba, ezalaki na “moto moko te na bango oyo awaki; iyo, mpe ezalaki na moto moko na kati na bango oyo azwaki mpota mingi te.

26 Mpe sikawa, bobateli na bango ezalaki likambo ya kokamwa na limpinga na biso mobimba, iyo, ete babatelamaki ntango ezalaki na nkoto moko ya bandeko na biso baoyo babomamaki. Mpe totii yango mpenza na “nguya ya makamwisi ya Nzambe, na ntina ya ^b bondimi na bango ya koleka na

21a Alma 56:47–48.
25a Alma 56:56.

26a MOMA Nguya.
b MOMA Bondimi.

oyo bateyamaki na kondima—ete ezali na Nzambe moko ya boyengebene, mpe moto nyonso oyo atiaki ntembe te, ete babatelamaki na nguya na ye ya kokamwa.

27 Sikawa oyo ezalaki bondimi na bango oyo nalobelaki; bazali bilenge, mpe makanisi na bango ezali ngwi, mpe batielaki Nzambe motema na bango ntango nyonso.

28 Mpe sikawa esalemaki ete esilaki biso boye kosalisa bato na biso baoyo bazokaki, mpe kokunda lisusu bakufi na biso mpe bakufi ya Balamani, oyo bazalaki mingi, tala, totunaki Gidi mpo na oyo etali bato ya boloko oyo babandaki kokita na mboka ya Zalayemila elongo na bango.

29 Sikawa Gidi azalaki kapitene mokonzi na lingomba oyo eponamaki mpo na kokengela bango na mboka yango.

30 Mpe sikawa, oyo ezali maloba oyo Gidi alobaki epayi na ngai: Tala, tobandaki kokita na mboka ya Zalayemila elongo na bato na biso ya boloko. Mpe esalemaki ete tokutanaki na banongi ya mampinga na biso, baoyo batindamaki libanda kokengela nganda ya Balamani.

31 Mpe bagangaki epayi na biso, kolobaka—Tala, mampinga ya Balamani ezali kotambolaka kokende epayi na engumba ya Kumeni; mpe tala, bakobundisa bango, iyo, mpe bakobebisa bato na biso.

32 Mpe esalemaki ete bato na biso ya boloko bayokaki bogangi na bango, oyo esalaki ete bango bazwa mpiko; mpe babandaki kotomboka na biso.

33 Mpe esalemaki ete na ntina ya botomboki na bango tosalaki ete mipanga na biso miya likolo na bango. Mpe esalemaki ete lokola moto moko bakimaki uta na mipanga na biso, na oyo wapi, motango monene na bango babomamaki; mpe baoyo batikalaki bapanzanaki mpe bakimaki uta na biso.

34 Mpe tala, ntango ekimaki bango mpe tokokaki kokanga bango te, tokamataki botamboli na biso na lombangu epayi na engumba ya Kumeni; mpe tala, tokomaki na ntango esengeli ete tokokaki kosalisa bandeko na biso na kobatelaka engumba.

35 Mpe tala, tobikisami lisusu uta na maboko ya banguna na biso. Mpe nkombo ya Nzambe na biso epambolami; mpo tala, ezali ye oyo abikisi biso; iyo, oyo asali likambo monene oyo mpo na biso.

36 Sikawa esalemaki ete ntango eyokaki ngai, Elamani, maloba oyo ya Gidi, natondisamaki na bosepele mingi koleka na ntina ya bolamu ya Nzambe na kobatelaka biso, ete tokokaki te nyonso kowa; iyo, mpe natie motema ete milimo na bango oyo babomamaki “mikotaki kati na bopemi ya Nzambe na bango.

MOKAPO 58

Elamani, Gidi, mpe Teomina bakamati mboka ya Mati na mayele—Balamani balongwe—Bana mibali ya bato ya Amona babatelami lokola batikali ngwi na bobateli ya lipanda mpe bondimi na bango. Penepene na mibu 63-62 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE tala, sikawa esalemaki ete ntina na biso ya nsima ezalaki kozwa engumba ya Mati; kasi tala, nzela ezalaki te ete tokoka kobimisa bango uta na engumba yango na lingomba na biso ya bato moke. Mpo tala, bamikundolaki oyo wana tosalaki kino sikawa; yango wana tokokaki te “kobimisa bango uta na bisika na bango ya makasi.

2 Mpe bango bazalaki mingi mpenza koleka limpinga na biso ete tomekaki te kokende kobanda kobundisa bango na bisika na bango ya makasi.

3 Iyo, mpe ekomaki likambo elongobani ete tosalela bato na biso mpo na kosimba biteni wana ya mboka oyo tokamataki lisusu na bozwi na biso; boye ekomaki likambo elongobani ete tozela, ete tokoka kozwa bokasi mosusu uta na mboka ya Zalayemila mpe lisusu bobakisi ya bilei ya sika.

4 Mpe esalemaki ete natindaki boye bantoma epayi ya mokambi etuka ya mboka na biso, mpo na koyebisa ye oyo etali makambo ya bato na biso. Mpe

esalemaki ete tozelaki kozwa bilei mpe bokasi uta na mboka ya Zalayemila.

5 Kasi tala, oyo epesaki biso bobele litomba ya moke; mpo Balamani bazalaki mpe lokola kozwa mokolo na mokolo bokasi monene, mpe lisusu bilei mingi; mpe boye nde ezalaki bizalela na biso na eleko oyo ya ntango.

6 Mpe Balamani bazalaki koya elulu mpo na kobundisa biso mbala na mbala, kozalaka na mokano na mayele mpo na kobebisa biso; nzokande tokokaki te koya kobunda na bango, na ntina ya bibombelo mpe bisika na bango ya makasi.

7 Mpe esalemaki ete tozelaki na bizalela oyo ya kokoso mpo na ntaka ya sanza mingi, kutu kino tokomaki penepene na kowa mpo na mposa ya bilei.

8 Kasi esalemaki ete tozwaki bilei, oyo bikengelamaki mpe bimemamaki epayi na biso na limpinga ya bato nkoto mibale mpo na lialisi na biso; mpe oyo ezali lialisi nyonso oyo tozwaki, mpo na kobatela biso moko mpe ekolo na biso uta na bokwei kati na maboko ya banguna na biso, iyo, mpo na kowela na monguna oyo kani motuya ekokaki kotangama te.

9 Mpe sikawa ntina ya matata na biso, soki te ntina nini batindaki te bokasi mosusu ya kobakisa epayi na biso, toyebaki te; boye toyokaki mpasi mpe

totondaki lisusu na bobangi, kobangaka ete na nzela moko to mosusu masambisi ya Nzambe maya likolo ya mboka na biso, mpo na bokwei mpe bobebisami na biso nie.

10 Boye tosupaki mitema na biso na losambo epayi ya Nzambe, ete alinga kolendisa biso mpe kobikisa biso uta na maboko ya banguna na biso, iyo, mpe lisusu kopesa biso bokasi ete tokoka kosimba bingumba na biso, mpe mboka na biso, mpe bozwi na biso, mpo na lisalisi ya bato na biso.

11 Iyo, mpe esalemaki ete Nkolo Nzambe na biso abimelaki biso na bilaka ya sikisiki ete akobikisa biso; iyo, na lolenge ete apesaki liloba ya kimia na milimo na biso, mpe apesaki epayi na biso bondimi monene, mpe asalaki ete tolikya mpo na bokangoli na biso na ye.

12 Mpe tozwaki mpiko elongo na basoda mike na biso baye tozwaki, mpe tozalaki na ngwi na mokano moko ya kolonga banguna na biso, mpe "kobatela mboka na biso, mpe bozwi na biso, mpe basi na biso, mpe bana na biso, mpe likambo ya ^blipanda na biso.

13 Mpe boye tokendaki na bokasi na biso nyonso kobunda na Balamani, baoyo bazalaki na engumba ya Mati; mpe totelemisaki biema na biso penepene na ngambo ya esobe, oyo ezalaki penepene na engumba yango.

14 Mpe esalemaki ete na moko ya nsima, ete ntango Balamani bamonaki ete tozalaki na ndelo ya esobe oyo ezalaki penepene na engumba, batindaki banongi na bango nzinganzinga mpembeni na biso ete bakoka kobombola motango mpe bokasi ya mampinga na biso.

15 Mpe esalemaki ete ntango bamonaki ete tozalaki na bokasi te engebene na motango na biso, mpe kobangaka ete tokata bango lisalisi na bango longola se soki bayei kobunda na biso mpe koboma biso, mpe lisusu kobanzaka ete bakokoka na mpasi te kobebisa biso elongo na mampinga na bango ya motango monene, boye babandaki komilengela mpo na koya kobunda na biso etumba.

16 Mpe emonaki biso ete bazalaki komilengela mpo na kobima kobunda na biso, tala, nasalaki ete Gidi, elongo na motango moke ya bato, abombana na esobe, mpe lisusu ete Teomina mpe motango moke ya bato babombana na esobe lokola.

17 Sikawa Gidi mpe bato na ye bazalaki na loboko ya mbali mpe basusu na loboko ya mwasi; mpe ntango esilaki bango kobombana, tala, natikalaki, elongo na ndambo etikali ya mampinga na ngai, na esika se moko wana wapi totelemisaki yambo biema na biso mpo na ntango oyo Balamani bakobima mpo na kobunda.

18 Mpe esalemaki ete Balamani babimaki elongo na limpinga na bango ya motango monene mpo na kobunda na biso. Mpe ntango bayaki mpe lokola bazalaki mpembeni na kokweya likolo na biso elongo na mompanga, nasalaki ete bato na ngai, oyo bazalaki elongo na ngai, babombana kati na esobe.

19 Mpe esalemaki ete Balamani balandaki biso nsima na lombangu lonene, mpo bazalaki na mposa mpenza ya kokanga biso ete bakoka koboma biso; boye balandaki biso kati na esobe; mpe tolekaki mpembeni katikati na Gidi mpe Teomina, mpenza ete babombolaki bango te na Balamani.

20 Mpe esalemaki ete ntango Balamani balekaki mpembeni, soki te ntango elekaki limpinga mpembeni, Gidi mpe Teomina batelemaki uta na bisika na bango ya bobombani, mpe bakatiki banongi ya Balamani ete bazonga na engumba te.

21 Mpe esalemaki ete ntango bakataki bango, bakimaki na engumba mpe bakweyaki likolo ya bakengeli baoyo batikalaki mpo na kokengele engumba, na lolenge ete babebisaki bango mpe bakamataki engumba.

22 Sikawa oyo esalemaki mpo Balamani bapesaki nzela ete limpinga na bango mobimba, longola se bobele bakengeli bake, bakambama mosika kati na esobe.

23 Mpe esalemaki ete na nzela

oyo Gidi mpe Teomina bakamataki bisika na bango ya makasi. Mpe esalemaki ete tokamataki nzela na biso, nsima ya kotambola mingi na esobe epayi na mboka ya Zalayemila.

24 Mpe emonaki Balamani ete bazalaki kotambolaka epayi na mboka ya Zalayemila, babangaki mingi koleka, mbele ezalaki na mwango moko mpo na kokamba bango na bobebisami; boye babandaki komibendana kati na esobe lisusu, iyo, kutu kozonga na nzela se moko wana bayelaki.

25 Mpe tala, ezalaki butu mpe batelemisaki biema na bango, mpo bakapiteni bakonzi ya Balamani babanzaki ete Banefi balembaki na ntina ya botamboli na bango; mpe babanzaki ete babenganaki limpinga na bango mobimba boye batiaki makanisi te mpo na oyo etali engumba ya Mati.

26 Sikawa esalemaki ete eyaki butu, nasalaki ete bato na ngai balala te, kasi batambola liboso na nzela mosusu epayi na mboka ya Mati.

27 Mpe na ntina ya botamboli oyo na biso na ntango ya butu, tala, na mokolo ya nsima tozalaki epayi mosika koleka Balamani, na lolenge ete tokomaki liboso na bango na engumba ya Mati.

28 Mpe boye esalemaki, ete na mayele oyo tokamataki engumba ya Mati na kozangaka bosopi makila.

29 Mpe esalemaki ete ntango ekomaki mampinga ya Balamani penepene na engumba, mpe emonaki bango ete tomilingelaki mpo na kokutana na bango, bakamwaki mingi koleka mpe batondaki na bobangi monene, na lolenge ete bakimaki kati na esobe.

30 Iyo, mpe esalemaki ete mampinga ya Balamani bakimaki libanda ya eteni oyo ya mboka. Kasi tala, bamemaki elongo na bango basi mpe bana mingi libanda ya mboka.

31 Mpe “bingumba wana oyo ekamatamaki na maboko ya Balamani, ezali nyonso na yango na eleko oyo na bozwi na biso; mpe batata na biso mpe basi na biso mpe bana na biso bazali kozongaka epayi na bango, nyonso longola se bango oyo bakamatamaki bato ya boloko mpe baoyo bamemamaki na Balamani.

32 Kasi tala, mampinga na biso ezali moke mpo na kosimba bingumba ya motango moko monene mpe bozwi ya monene bongo.

33 Kasi tala, totii motema na Nzambe na biso oyo apesaki biso elonga likolo ya bamboka wana, na lolenge ete tozwaki bingumba wana mpe bamboka wana, oyo ezalaki ya biso moko.

34 Sikawa toyebi te ntina ete mbulamatarari epesi biso te makasi mingi; mpe bato oyo bamatiki epayi na biso bayebaki te

ntina nini tozwaki bokasi monene koleka te.

35 Tala, tokanisi ete soki bozwaki elonga te, mpe bobendi mosika basoda kati na eteni oyo ya mboka; soki bongo, tozali na ntina ya koyima-yima te.

36 Mpe soki ezali bongo te, tala, tozali kobanga ete ezali na boko “bokabwani kati na mbulamatarari, ete batindi bato mingi koleka mpo na lisalisi na biso te; mpo toyebi ete bazali na motango monene koleka oyo wana batindaki.

37 Kasi, tala, likambo ezali te—totii motema ete Nzambe “akobikisa biso, ata bolembi ya mampinga na biso, iyo, mpe akobikisa biso uta na maboko ya banguna na biso.

38 Tala, oyo ezali mobu ya ntuku mibale na libwa, na eleko ya nsuka mpenza, mpe tozwi mboka na biso; mpe Balamani bakimi na mboka ya Nefi.

39 Mpe bana mibali bana ya bato ya Amona, oyo nalobelaki mingi, bazali elongo na ngai na engumba ya Mati; mpe Nkolo asalisi bango, iyo, mpe abateli bango uta na bokwei na mompanga, na lolenge ete kutu “moto moko te abomamaki.

40 Kasi tala, bazoki mpota mingi; nzokande batelemi ngwi kati na “lipanda wana na nzela ya oyo wapi Nzambe akomisaki bango bansomi; mpe bazali sikisiki na komikundolaka Nkolo

31a Alma 56:14.
36a Alma 61:1–5.

37a 2 Mik. 17:38–39.
39a Alma 56:56.

40a MOMA Lipanda.

Nzambe ya bango mokolo na mokolo; iyo, batosaki kobomba meko na ye, mpe masambisi na ye, mpe mitindo na ye ntango nyonso; mpe bondimi na bango ezali makasi na masakoli matali makambo oyo ekoya.

41 Mpe sikawa, ndeko molingami na ngai, Moroni, tika Nkolo Nzambe na biso, oyo asikoli biso mpe akomisi biso bansomi, abatela yo ntango nyonso na miso na ye; iyo, mpe tika asungu bato oyo, kutu ete okoka kozwa elonga na kokamataka bozwi nyonso oyo Balamani bakamataki uta na biso, oyo ezalaki mpo na lisalisi na biso. Mpe sikawa, tala, nakangi mokanda na ngai. Nazali Elamani, mwana mobali ya Alma.

MOKAPO 59

Moroni asengi Pawolani kolendisa basoda ya Elamani—Balamani bakamati engumba ya Nefiya—Moroni asiliki na mbulamatarari. Penepene na mobu 62 Liboso na mbotama ya Klisto.

SIKAWA esalemaki ete na mobu ya ntuku misato ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, esilaki Moroni kozwa mpe kotanga “mokanda ya Elamani, asepelaki mpenza na ntina ya bolamu, iyo, elonga koleka oyo Elamani azwaki, na kozwaka bamboka oyo ebungaki.

2 Iyo, mpe asalaki ete eyebana epayi ya bato na ye nyonso, na

mboka mobimba nzinganzinga mpembeni na ndambo mpe na wapi azalaki, ete bakoka kosepela lokola.

3 Mpe esalemaki ete atindaki sasaipi “mokanda moko epayi ya ^bPawolani, mpe azalaki na mposa ete asangisa bato esika moko mpo na kolendisa Elamani, soki te mampinga ya Elamani, na lolenge ete akoka na mpasi te kosimba eteni wana ya mboka oyo alongaki kozwa lisusu na lolenge ya kokamwa.

4 Mpe esalemaki ete etindaki Moroni mokanda oyo na mboka ya Zalayemila, abandaki lisusu kosala mwango moko ete akoka kozwa ndambo etikali ya bozwi na bango mpe bingumba oyo Balamani bakamataki uta na bango.

5 Mpe esalemaki ete wana ezalaki Moroni boye komilengela mpo na kokende kobunda etumba na Balamani, tala, bato ya Nefiya, oyo basanganaki elongo uta na engumba ya Moroni mpe engumba ya Lehi mpe engumba ya Moliantoni, babundisamaki na Balamani.

6 Iyo, kutu bango oyo basengisamaki mpo na kokima uta na mboka ya Mati, mpe uta na mboka nzinganzinga mpembeni, bayaki mpe basanganaki na Balamani na eteni oyo ya mboka.

7 Mpe lokola bazalaki boye na motango monene koleka, iyo, mpe lokola bazwaki bokasi mokolo na mokolo, na etinda ya

Amoloni babelemaki mpo na kobunda na bato ya Nefiya, mpe babandaki koboma bango na bobomi monene koleka.

8 Mpe mampinga na bango ezalaki na motango monene mpenza ete ndambo etikali ya bato ya Nefiya basengelaki kokima liboso na bango; mpe bayaki kutu mpe basanganaki na limpinga ya Moroni.

9 Mpe sikawa lokola ebanzaki Moroni ete esengelaki kotinda bato na engumba ya Nefiya, mpo na kosalisa bato ete basimba engumba, mpe lokola aye-baki ete ezalaki petepete mingi kobatela engumba uta na bokwei kati na maboko ya Balamani koleka kokamata yango lisusu uta na bango, ye abanzaki ete bakosimba na mpasi te engumba wana.

10 Boye abatelaki basoda na ye nyonso mpo na kosimba bisika wana oyo abotolaki.

11 Mpe sikawa, emonaki Moroni ete engumba ya Nefiya ebungaki ayokaki mawa mingi koleka, mpe abandaki kokoma na ntembe, na ntina ya nkuna ya bato, soki ekozala ete bakokweya te kati na maboko ya bandedeko na bango.

12 Sikawa ezalaki bongo na bakapiteni bakonzi nyonso na ye. Bakomaki na ntembe mpe bakamwaki lisusu na ntina ya nkuna ya bato, mpe oyo na ntina ya elonga ya Balamani likolo na bango.

13 Mpe esalemaki ete Moroni

asilikaki na mbulamatarari, mpo "batalaki mpamba likambo etali bonsomi ya ekolo na bango.

MOKAPO 60

Moroni amileli epayi ya Pawolani mpo mbulamatarari azali kotala mampinga mpamba—Nkolo apesaka nzela ete basembo babomama—Banefti basengeli kosalela nguuya mpe nzela na bango nyonso mpo na komibikisa uta na banguna na bango—Moroni akaneli kobunda na mbulamatarari longola se soki lisalisi epesami na mampinga na ye. Pene-pene na mobu 62 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete akomaki lisusu na mokambi ya etuka, oyo azalaki Pawolani, mpe oyo ezali maloba oyo akomaki, kolobaka: Tala, natindi mokanda na ngai na Pawolani, na engumba ya Zalayemila, oyo azali "mosambisi mokonzi mpe mokambi etuka likolo ya mboka, mpe lisusu na nyonso oyo baponamaki na bato oyo mpo na koyangela mpe kokamba makambo ya etumba oyo.

2 Mpo tala, nazali na mwa moke ya kolobela bango lokola na nzela ya bokweisi; mpo tala, yo moko oyebi ete oponamaki mpo na kosangisa bato esika moko, mpe kopesa bango manduki ya mipanga, mpe ya nsendo, mpe ndenge nyonso ya bibundeli ya bitumba ya ndenge na ndenge, mpe kotinda bango mpo na kobunda na Balamani,

na biteni nyonso wapi bakoya kati na mboka na biso.

3 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na yo ete ngai moko, mpe lisusu bato na ngai, mpe lisusu Elamani mpe bato na ye, toyoki mpasi mingi koleka; iyo, kutu nzala, mposa ya mai, mpe bolembi, mpe ndenge nyonso ya mitungisi ya ndenge na ndenge.

4 Kasi tala, soki oyo ezalaki nyonso toyokelaki mpasi tolingaki te koyima-yima to komilela-lela.

5 Kasi tala, monene ezalaki bobomi na kati ya bato na biso; iyo, nkoto na nkoto bakwei na mompanga, nzokande elingaki kozala lolenge mosusu soki otindaki epayi na mampinga na biso bokasi mpe lisalisi ya kokoka mpo na bango. Iyo, likambo oyo botali biso mpamba ezali monene.

6 Mpe sikawa tala, tozali na mposa ya koyeba ntina ya likambo monene oyo botali biso mpamba; iyo, tozali na mposa ya koyeba ntina ya ezalela na bino ya bozangi makanisi.

7 Ekoki bino kokanisa kofanda likolo ya kiti ya bokonzi na bino na ezalela moko ya bolole ya bozangi makanisi, wana ezali banguna na bino kopanzaka mosala ya liwa nzinganzinga na bino? Iyo, wana ezali bango kobomaka nkoto na nkoto ya bandeko na bino—

8 Iyo, kutu baoyo batalelaki bino mpo na bobatelami, iyo,

batiaki bino na esika ete bokoka kosalisa bango, iyo, bokokaki kotinda mampinga epayi na bango, mpo na kolendisa bango, mpe kobikisa nkoto na nkoto na bango uta na kokweya na mompanga.

9 Kasi tala, oyo ezali nyonso te—bopimeli bango bilei na bino, na lolenge ete mingi babundaki mpe babimisaki makila na bango kino na liwa na ntina ya mposa monene bazalaki na yango mpo na bolamu ya bato oyo; iyo, mpe oyo basalaki yango ntango ezalaki bango penepene na “kowa na nzala, na ntina ya likambo monene koleka oyo ya bino ete botali bango mpamba.

10 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai—mpo bosenyelaki kolingama; iyo, mpe bosengelaki komilamusa na molende mingi koleka mpo na bolamu mpe bonsomi ya bato oyo; kasi tala, botalaki bango mpamba na lolenge ete makila ya nkoto na nkoto ekoya likolo ya mitu na bino mpo na bobekoli; iyo, mpo oyo eyebani epayi ya Nzambe ezalaki koganga nyonso na bango, mpe mpasi nyonso na bango—

11 Tala, ekoki bino kobanza ete bofanda likolo ya kiti ya bokonzi na bino, mpe na ntina ya bolamu mingi koleka ya Nzambe bosala eloko te mpe abikisa bino? Tala, soki bobanzaki oyo bobanzaki na mpamba.

12 Ezali bino “kobanza ete, mpo

mingi mpenza ya bandeko na bino babomami ezali na ntina ya nkuna na bango? Nalobi epayi na bino, soki bobanzaki oyo, bobanzaki na mpamba; mpo nalobi epayi na bino, ezali na mingi baoyo bakwei na mompanga; mpe tala ezali mpo na bokwei na yo;

13 Mpo Nkolo apesaka nzela ete “moto ya sembo abomama ete boyengebene mpe bosambisi na ye ekoka koya likolo ya moto ya nkuna; boye bosengeli te kobanza ete basembo babungi mpo babomami; kasi tala, bakoti kati na bopemi ya Nkolo Nzambe na bango.

14 Mpe sikawa tala, nalobi epayi na bino, nazali kobanga mingi koleka ete masambisi ya Nzambe maya likolo ya bato oyo, na ntina ya goigoi koleka na bango, iyo, kutu goigoi ya mbulamatarari na biso, mpe bopoto monene koleka boye epayi na bandeko na bango, iyo, epayi na bango oyo babomamaki.

15 Mpo, soki ezalaka te mpo na “nkuna oyo ebandaki yambo na moto na biso, tokokaki kotelemela banguna na biso ete bakokaki te kozwa nguya likolo na biso.

16 Iyo, soki ezalaka te mpo na “etumba oyo ebimaki na kati na biso; iyo, soki ezalaka te mpo na ^bbato ya mokonzi, baoyo basalaki ete makila mingi mpenza masopana na kati na biso moko; iyo, na ntango tozalaki

kowela na kati na biso moko, soki tosangisaka bokasi na biso lokola tosalaki kino sikawa; iyo, soki ezalaka te mpo na mposa ya nguya mpe likoki oyo bato wana ya mokonzi bazalaki na yango likolo na biso; soki bakanamaki na ntina ya bonsomi na biso, mpe na bomoko elongo na biso, mpe soki bakendaki kobunda na banguna na biso, na esika ya kokamata mipanga na bango mpo na kobunda na biso, oyo ezalaki ntina ya bosopi makila mingi mpenza na kati na biso moko; iyo, soki tokendeka kobunda na bango na makasi ya Nkolo, tolingaki kopanza banguna na biso, mpo elingaki kosalema, engebene na bokokisi ya liloba na ye.

17 Kasi tala, sikawa Balamani bazali kobundisa biso, kokamataka mboka na biso, mpe bazali kobomaka bato na biso na mompanga, iyo, basi na biso mpe bana na biso, mpe lisusu komemaka bango bakangemi mosika, kosalaka ete bayoka mpasi ya ndenge nyonso ya mitungisi, mpe oyo na ntina ya nkuna monene na bango oyo bazali kolukaka nguya mpe likoki, iyo, kutu bato wana ya mokonzi.

18 Kasi mpo na nini esengeli ngai koloba mingi mpo na oyo etali likambo yango? Mpo toyebi te kasi ekoki kozala ete bino moko bozali kolukaka likoki. Toyebi te kasi ekoki kozala ete

13a Alma 14:10–11;
Mal&May 42:46–47.

15a Alma 51:9, 13.
16a Alma 51:16–19.

b Alma 51:5, 8.

bozali lokola bato oyo batekaki ekolo na biso.

19 Soki te ezali ete botali biso mpamba mpo bozali na motema ya ekolo na biso mpe bozingami na bokengi, ete bosali te ete bilei bitindama epayi na biso, mpe lisusu bato mpo na koyeisa mampinga na biso makasi?

20 Ebosani bino mitindo ya Nkolo Nzambe na bino? Iyo, ebosani bino bokangemi ya batata na biso? Ebosani bino mbala mingi boni tobikisami uta na maboko ya banguna na biso?

21 Soki te ebanzi bino ete Nkolo akobikisa kaka biso, wana efandi biso likolo ya kiti ya bokonzi na biso mpe tosaleli te mayele oyo Nkolo apesaki epayi na biso?

22 Iyo, ekofanda bino na goigoi wana ezingami bino na nkoto na nkoto na bango, iyo, mpe zomi na zomi ya nkoto na nkoto ya bato, oyo bafandi lisusu na goigoi, nzokande ezali na nkoto na nkoto nzinganzinga mpembeni na bandelo ya mboka oyo bazali kokweyaka na mompanga, iyo, bazokisami mpe kotangaka makila?

23 Ebanzi bino ete Nzambe akotala bino lokola bato bazangi elindo ntango efandi bino nie mpe kotala makambo oyo? Tala nalobi epayi na bino Te. Sikawa nalingi bomikundola ete Nzambe alobaki ete “kati ya sani ekosukwama yambo, mpe nsima libanda ya sani ekosukwama mpe lokola.

24 Mpe sikawa, longola se soki boyamboli uta na oyo bosali, mpe bobandi kotelema mpe kosala, mpe kotinda bilei mpe bato epayi na biso, mpe lokola epayi ya Elamani ete akoka kosalisa biteni wana ya ekolo na biso oyo azwi lisusu, mpe ete tokoka mpe lokola kokamata lisusu ndambo etikali ya bozwi na biso na biteni oyo, tala, ekolongobana ete towela lisusu te na Balamani kino tosukoli yambo na sani na biso ya kati, iyo, kutu moto monene ya mbulamatari na biso.

25 Mpe longola se soki bosaleli mokanda na ngai, mpe bobimi mpe bolakisi epayi na ngai “molimo ya solo ya bonsomi, mpe bosali makasi mpo na koyeisa makasi mampinga na biso, mpe kopesa epayi na bango bilei mpo na lialisi na bango, tala nakotika eteni moko ya bato- nsomi na ngai mpo na kosimba eteni oyo ya mboka na biso, mpe nakotika bokasi mpe mapamboli ya Nzambe likolo na bango, ete nguya mosusu te ekoka kosala na kobundisa bango—

26 Mpe oyo na ntina ya bondimi na bango koleka, mpe bompikiliki na bango na mikakatano na bango—

27 Mpe nakoya epayi na bino, mpe soki ezali moko na kati na bino oyo azali na mposa mpo na kozwa bonsomi, iyo, soki kutu ekozala na mwa montentei moko ya bonsomi oyo etikali, tala nakolamusa botomboki na kati na

bino, kutu kino bango oyo bazali na mposa ya nguya mpe likoki bakosila.

28 Iyo, tala nakobanga te nguya na bino to likoki na bino mpe te, kasi ezali “Nzambe na ngai nde nakobanga; mpe ezali engebene na mitindo na ye nakokamata mompanga na ngai mpo na kobatela ntina ya ekolo na ngai, mpe ezali na ntina ya mabe na bino ete toyoki mpasi ya bobungisi boike.

29 Tala ntango ekoki, iyo, ntango ebelemi sikawa, ete longola se soki bosali bino moko mpo na bobateli ya ekolo na bino mpe bana mike na bino, “mompanga ya boyengebene modimbeli likolo na bino; iyo, mpe mokokweya likolo na bino mpe mokobimela bino kutu na bobebisami na bino nie.

30 Tala, nazali kozela lisalisi uta na bino; mpe, longola se soki bosali mpo na libondisi na biso, tala, nakoya epayi na bino, kutu na mboka ya Zalayemila, mpe nakobete bino na mompanga, na lolenge ete bokoka kozala lisusu te na nguya mpo na kopekisa botamboli liboso ya bato oyo mpo na oyo etali ntina ya bonsomi na biso.

31 Mpo tala, Nkolo akopesa te nzela ete bozala na bomoi mpe bokoma makasi na mabe na bino mpo na kobebisa bato na ye ya sembo.

32 Tala, ekoki bino kokanisa

ete Nkolo akobikisa bino mpe akoya kosambisa Balamani, ntango ezali ete ezali mimesano ya batata na bango oyo ebimisi boiyini na bango, iyo, mpe mibakisamaki mbala mibale na baoyo bakabwanaki uta na biso, nzokande mabe na bino ezali mpo na ntina ya bolingo na bino ya nkembo mpe biloko ya mpamba ya mokili?

33 Boyebi ete bozali kobuka mibeko ya Nzambe, mpe boyebi ete bozali koniata myango na nse ya makolo na bino. Tala, Nkolo alobi epayi na ngai: Soki bango oyo boyonaki bakambi bituka na bino bayamboli te uta na masumu na bango mpe mabe na bango, bokomata mpo na kobunda na bango.

34 Mpe sikawa tala, ngai, Moroni, nasengisami, engebene na liyokani oyo nasali mpo na kobatela mitindo ya Nzambe na ngai; boye nalingi ete bokangama na liloba ya Nzambe, mpe botinda noki epayi na ngai bilei na bino mpe bato na bino, mpe na Elamani mpe lokola.

35 Mpe tala, soki bosali oyo te nakoya epayi na bino na lombangu; mpo tala, Nzambe akopesa te nzela ete towa na nzala; boye akopesa epayi na biso bilei na bino, kutu soki esengeli kozala na mompanga. Sikawa tala ete bokokisa liloba ya Nzambe.

36 Tala, nazali Moroni, kapitene mokonzi na bino. “Nazali

te koluka nguya, kasi kolongola yango. Nazali te koluka lokumu ya mokili, kasi nkembo ya Nzambe na ngai, mpe bonsomi mpe bolamu ya ekolo na ngai. Mpe boye nakangi mokanda na ngai.

MOKAPO 61

Pawolani ayebisi Moroni mpo na oyo etali eyoma mpe botomboki na mbulamatar—Bato ya mokonzi bakamati Zalayemila mpe basali likita elongo na Balamani—Pawolani asengi lisalisi ya basoda mpo na kobunda na batomboki. Pene-pene na mobu 62 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, sikawa esalemaki ete kala mingi te nsima ete Moroni atinda mokanda na ye epayi ya mokambi ya etuka mokonzi, azwaki mokanda uta na “Pawolani, mokambi ya etuka mokonzi. Mpe oyo ezali maloba oyo azwaki:

2 Ngai, Pawolani, oyo nazali mokambi ya etuka mokonzi ya mboka oyo, natindi maloba oyo epayi ya Moroni, kapitene mokonzi likolo ya mampinga. Tala, nalobi epayi na yo, Moroni, ete nazali te kosepela na “mitungisi minene na yo, iyo, esali mpasi na molimo na ngai.

3 Kasi tala, ezali na bango oyo bazali kosepela na mitungisi na yo, iyo, na lolenge ete batelemi mpo na kotomboka na ngai, mpe lisusu na bato na ngai oyo bazali “bato-nsomi, iyo, mpe bango

oyo batelemi bazali motango mingi koleka.

4 Mpe ezali na bango oyo balukaki kobotola kiti ya bosambisi uta na ngai oyo bazali ntina ya mabe monene oyo; mpo basaleli malete minene, mpe bakosi mitema ya bato mingi, oyo ekozala ntina ya mitungisi ya nsomo na kati na biso; balongoli bilei na biso, mpe babangisaki bato na biso bato-nsomi ete baya epayi na yo te.

5 Mpe tala, babengani ngai libanda liboso na bango, mpe nakimi na mboka ya Gideona, elongo na bato mingi lokola ekokaki ngai komema.

6 Mpe tala, natindi bosakoli epayi nyonso na eteni oyo ya mboka; mpe tala, bazali kobukana epayi na biso na mokolo na mokolo, kokamata manduki na bango, mpo na bobateli ya ekolo na bango mpe “bonsomi na bango, mpe mpo na kobekola mbeba basali biso.

7 Mpe bayei epayi na biso, na lolenge ete bango oyo batelemaki na kotombokaka na biso batiami na ezalela ya bokebisi, iyo, na lolenge ete babangi biso mpe bameki te kobima mpo na kobunda na biso.

8 Bakamati mboka, soki te engumba, ya Zalayemila; baponi mokonzi moko likolo na bango, mpe akomi mokanda epayi ya mokonzi ya Balamani, kati na yango asangani na boyokani na

61 1a Alma 50:39-40.
2a Alma 60:3-9.

3a Alma 51:6-7.
6a MOMA Bonsomi,

Nsomi;
Lipanda.

ye; na boye wapi boyokanaki andimaki kosimba engumba ya Zalayemila, bosimbi boye wapi abanzaki ekopesa Balamani makoki ya kolonga ndambo etikali ya mboka, mpe akotiamama konzi likolo ya bato oyo ntango bakolongama na nse ya Balamani.

9 Mpe sikawa, na mokanda na yo okitisi ngai, kasi likambo ezali te; nasiliki te, kasi nasepeli na bonene ya motema na yo. Ngai, Pawolani, nazali te koluka nguya, longola se kosimba kiti na ngai ya bosambisi ete nakoka kobatela makoki mpe lipanda ya bato na ngai. Molimo na ngai motelemi ngwi na lipanda oyo wapi Nzambe akomisi biso "bansomi.

10 Mpe sikawa, tala, tokotelemela nkuna kutu kino na bosopi makila. Tokosopa te makila ya Balamani soki bakotikala na mboka na bango moko.

11 Tolingaki te kosopa makila ya bandeko na biso soki batelemaki te na botomboki na biso mpe bakamati te mompanga mpo na kobunda na biso.

12 Tolingaki komitika na boyangeli ya nkanga ya boumbu soki esengelaki na boyengebene ya Nzambe, to soki atindaki biso kosala bongo.

13 Kasi tala atindi biso te ete tomitika na boyangeli ya banguna na biso, kasi ete tosengeli "kotia

motema na biso na ye, mpe akobikisa biso.

14 Boye, molingami ndeko na ngai ya mobali, Moroni, tika totelemela mabe, mpe mabe nyonso kani oyo tokokoka te kotelemela na maloba na biso, iyo, lokola botomboki mpe bokabwani, tika "totelemela yango na mipanga na biso, ete tokoka kosimba bonsomi na biso, ete tokoka kosepela na makoki ya eklezia na biso, mpe na ntina ya Mosikoli mpe Nzambe na biso.

15 Boye, yaka epayi na ngai na lombangu elongo na ndambo moko ya bato na yo, mpe tika ndambo mosusu oyo etikali na mokumba ya Lehi mpe Teakumi; pesa epayi na bango nguya mpo na kokamba etumba na eteni wana ya mboka, engebene na "Molimo ya Nzambe, oyo azali lokola molimo ya bonsomi oyo ezali na bango.

16 Tala natindi ndambo moko ya bilei epayi na bango, ete bakoka kowa na nzala te kino bokokoka koya epayi na ngai.

17 Sangisa esika moko basoda nyonso kani okoki kosangisa na botamboli na yo awa, mpe tokokende na lombangu kobunda na bakabwani wana, na bokasi ya Nzambe na biso engebene na bondimi boye ezali na biso.

18 Mpe tokokamata na biso engumba ya Zalayemila, ete tokoka kozwa bilei mingi koleka

9a Yoan. 8:31-36;
Mal&May 88:86.
13a MOMA Bondimi;

Botie motema.
14a Alma 43:47.
15a 2 Kol. 3:17.

MOMA Molimo
Mosantu.

mpo na kotinda epayi ya Lehi mpe Teakumi; iyo, tokokende kobunda na bango na bokasi ya Nkolo, mpe tokotia nsuka na mabe minene oyo.

19 Mpe sikawa, Moroni, nase-peli kozwa mokanda na yo, mpo nazalaki mwa moke motema likolo mpo na oyo etali nini tose-ngeli kosala, soki ekozala alima mpo na biso kokende kobunda na bandeko na biso.

20 Kasi olobi, longola se soki bayamboli Nkolo atindaki yo ete okende kobunda na bango.

21 Tala ete “olendisa Lehi mpe Teakumi na Nkolo; yebisa bango babanga te, mpo Nzambe akobikisa bango, iyo, mpe lisusu bango nyonso oyo bakote-lemma ngwi na lipanda na nzela ya oyo wapi Nzambe akomisi bango nsomi. Mpe sikawa nangkangi mokanda na ngai epayi ya molingami ndeko na ngai ya mbali, Moroni.

MOKAPO 62

Moroni atamboli mpo na kosalisa Pawolani na mboka ya Gideona—Bato ya mokonzi baoyo baboyi kobunda mpo na kobatela ekolo na bango babomami—Pawolani mpe Moroni bakamati lisusu Nefiya—Mingi ya Balamani basangani na bato ya Amona—Teakumi abomi Amoloni mpe abomami mpe lokola—Balamani Babenganami uta na mboka, mpe kimia efandisami—Elamani

azongi na mosala mpe atongi Eklezia. Penepene na mibu 62–57 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Moroni azwaki mokanda oyo motema na ye mozwaki mpiko, mpe etondaki na bopeli monene koleka na ntina ya bosomebo ya Pawolani, ete azali lisusu “moto oyo atekaki bonsoni mpe ntina ya ekolo na ye te.

2 Kasi alelaki mingi koleka mpe lisusu na ntina ya mabe ya bato oyo babenganaki Pawolani uta na kiti ya bosambisi, iyo, mpo na kosukisa, na ntina na bango oyo batombokaki na ekolo na bango mpe lisusu Nzambe na bango.

3 Mpe esalemaki ete Moroni akamataki motango moke ya bato, engebene na mposa ya Pawolani, mpe apesaki Lehi mpe Teakumi kozala bakomanda likolo ya ndambo etikali ya limpinga na ye, mpe akamataki botamboli na ye epayi na mboka ya Gideona.

4 Mpe atombolaki “elembo ya lipanda na bisika nyonso akotaki, mpe azwaki basoda nyonso oyo akokaki na nzela ya botamboli nyonso na ye epayi na mboka ya Gideona.

5 Mpe esalemaki ete nkoto na nkoto bayaki ebele kosangana na esika ya bendele na ye, mpe bakamataki mipanga na bango

21a Zek. 10:12.

62 1a Alma 60:18.

4a Alma 46:12–13, 36.

MOMA Bendele.

b MOMA Lipanda.

mpo na bobateli ya bonsomi na bango, ete bakoka kokota kati na boumbu te.

6 Mpe boye, ntango Moroni asangisaki bato nyonso esika moko akokaki kozwa na nzela ya botamboli nyonso na ye, ayaki na mboka ya Gideona; mpe ntango basangisaki basoda na ye elongo na baye wana ya Pawolani bakomaki makasi mingi koleka, kutu makasi mingi koleka bato ya Pakusi, oyo azalaki "mokonzi ya bakabwani bana oyo babenganaki ^bbato-nsomi uta na mboka ya Zalayemila mpe bakamataki mboka.

7 Mpe esalemaki ete Moroni mpe Pawolani bakitaki elongo na mampinga na bango kati na mboka ya Zalayemila, mpe babundaki na engumba yango, mpe bakutanaki na bato ya Pakusi, na lolenge ete bayaki mpo na kobunda.

8 Mpe tala, Pakusi abomamaki mpe bato na ye bakamatamaki bato ya boloko, mpe Pawolani azongisamaki na kiti na ye ya bosambisi.

9 Mpe bato ya Pakusi bazwaki bosambisi na bango, engebene na mobeko, mpe lisusu bato wana ya mokonzi oyo bakamatamaki mpe babwakamaki kati na boloko; mpe "babomamaki engebene na mobeko; iyo, bato wana ya Pakusi mpe bato wana ya mokonzi, nyonso oyo balingaki te kokamata manduki

mpo na kobatela ekolo na bango, kasi balingaki kobunda na yango, babomamaki.

10 Mpe boye ekomaki likambo elongobani ete mobeko oyo etosama sikisiki mpo na bokengi ya ekolo na bango; iyo, mpe moto nyonso oyo bakutaki kowanganaka bonsomi na bango abomamaki na lombangu engebene na mobeko.

11 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi; Moroni mpe Pawolani bazongisaki kimia na mboka ya Zalayemila, na kati ya bato na bango moko, mpe bapesaki liwa na bango nyonso baoyo bazalaki solo te na ntina ya bonsomi na bango.

12 Mpe esalemaki ete na ebandedeli ya mobu ya ntuku misato na moko ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, Moroni asalaki sasaipi ete bilei bitindama, mpe lisusu limpinga moko ya bato nkoto motoba epayi ya Elamani, mpo na kosalisa ye na kobatelaka eteni wana ya mboka.

13 Mpe asalaki lisusu ete limpinga moko ya bato nkoto motoba, elongo na boike ya bilei, bitindama na mampinga ya Lehi mpe Teakumi. Mpe esalemaki ete oyo esalemaki mpo na kolendisamba mboka na etumba ya Balamani.

14 Mpe esalemaki ete Moroni mpe Pawolani, nsima ya kotika

6a Alma 61:4-8.

b Alma 51:5-7.

9a MOMA Etumbu
ya liwa.

liboke moko monene ya bato na mboka ya Zalayemila, bakamataki nzela ya botamboli na bango elongo na liboke moko monene ya bato epayi na mboka ya Nefiya, mpo bazalaki na mokano ya kokweisa Balamani na engumba wana.

15 Mpe esalemaki ete lokola ezalaki bango kotambolaka epayi na mboka yango, bakamataki liboke moko monene ya bato ya Balamani, mpe babomaki mingi na bango, mpe bakamataki bilei na bango mpe bibundeli na bango ya bitumba.

16 Mpe esalemaki ete esilaki bango kokamata bango, basalaki ete bakota kati na liyokani ete bakokamata lisusu te bibundeli na bango ya bitumba mpo na kobunda na Banefi.

17 Mpe ekotaki bango kati na liyokani oyo batindaki bango bafanda elongo na bato ya Amona, mpe bazalaki na motango penepene na nkoto minei baoyo babomamaki te.

18 Mpe esalemaki ete ntango batindaka bango bakobaki botamboli na bango epayi na mboka ya Nefiya. Mpe esalemaki ete ekomaki bango na engumba ya Nefiya, batelemisaki biema na bango na esobe ya Nefiya, oyo ezali penepene na engumba ya Nefiya.

19 Sikawa Moroni azalaki na mposa ete Balamani babima mpo na kobunda na bango, likolo ya mabele ya polele; kasi Balamani, lokola bayebaki mpiko monene

koleka ya bango, mpe lokola bamonaki motango monene na bango, boye bamekaki te kobima mpo na kobunda na bango; boye bayaki te kobunda na mokolo wana.

20 Mpe ntango eyaki butu, Moroni apusanaki na molili ya butu, mpe akendaki likolo ya nsonge ya efelo mpo na kononga na eteni nini ya engumba Balamani batiaki nganda elongo na limpinga na bango.

21 Mpe esalemaki ete bazalaki na esti, mpembeni na monoko ya lobala; mpe nyonso balalaki. Mpe sikawa Moroni azongaki epayi na limpinga na ye, mpe asalaki ete bango balengela singa ya makasi mpe bibutele na lombangu, mpo na kokitisama uta na nsonge ya efelo kokota kati na efelo.

22 Mpe esalemaki ete Moroni asalaki ete bato na ye bapusana mpe bamata likolo na nsonge ya efelo, mpe bakita bango moko kati na eteni wana ya engumba, iyo, kutu na westi, wapi Balamani batiaki te nganda elongo na mampinga na bango.

23 Mpe esalemaki ete nyonso bakitisamaki kati na engumba na butu, na nzela ya singa ya makasi na bango mpe bibuteli na bango; boye ntango ntongo etanaki bazalaki nyonso kati na bifelo ya engumba.

24 Mpe sikawa, elamukaki Balamani mpe emonaki bango ete mampinga ya Moroni ezalaki kati na bifelo, babangaki mingi

koleka, na lolenge ete bakimaki libanda na monoko ya lobala.

25 Mpe sikawa emonaki Moroni ete bazalaki kokimaka liboso na ye, asalaki ete bato na ye bapusana mpo na kobunda na bango, mpe babomaki mingi, mpe bazingaki basusu mingi, mpe bakamataki bango bato ya boloko; mpe ndambo etikalaki bakimaki kati na mboka ya Moroni, oyo ezalaki na ndelo mpembeni na libongo ya mbu.

26 Boye ezwaka Moroni mpe Pawolani engumba ya Nefiya na kozangaka kobungisa ata molimo moko; mpe ezalaki na Balamani mingi baoyo babomamaki.

27 Sikawa esalemaki ete mingi ya Balamani baoyo bazalaki bato ya boloko bazalaki na mposa ya kosangana na “bato ya Amona mpe ya kokoma bato oyo bazali nsomi.

28 Mpe esalemaki ete mingi lokola bazalaki na mposa, epayi na bango epesamaki engebene na mposa na bango.

29 Boye, bato nyonso ya boloko ya Balamani basanganaki na bato ya Amona, mpe babandaki kosala mosala mingi koleka, kolonaka mabele, kokolisaka ndenge nyonso ya mboto, mpe bibwele mpe bitonga na ndenge na ndenge; mpe boye Banefi babondisamaki uta na bozito monene; iyo, na lolenge ete babondisamaki uta na bato nyonso ya boloko ya Balamani.

30 Sikawa esalemaki ete, esilaki

Moroni kozwa engumba ya Nefiya, nsima ya kokamata bato mingi ya boloko, oyo elongolaki ndambo ya mampinga ya Balamani mingi koleka, mpe nsima ya kozwa lisusu mingi ya Banefi oyo bakamatamaki bato na boloko, oyo elendisaki limpinga ya Moroni mpenza; boye Moroni akendaki uta mboka ya Nefiya na mboka ya Lehi.

31 Mpe esalemaki ete emonaki Balamani ete Moroni azalaki koya kobundisa bango, babangaki lisusu mpe bakimaki liboso ya limpinga ya Moroni.

32 Mpe esalemaki ete Moroni mpe limpinga na ye balandaki bango uta engumba na engumba, kino bakutanaki na Lehi mpe Teakumi; mpe Balamani bakimaki uta na Lehi mpe Teakumi, kutu kokitaka epayi na ndelo mpembeni na libongo ya mbu, kino bayaki na mboka ya Moroni.

33 Mpe mampinga ya Balamani masanganaki nyonso esika moko, na lolenge ete bazalaki nyonso liboke moko na mboka ya Moroni. Sikawa Amoloni, mokonzi ya Balamani, azalaki lisusu elongo na bango.

34 Mpe esalemaki ete Moroni mpe Lehi mpe Teakumi batiaki nganda elongo na mampinga na bango nzinganzinga mpembeni na ndelo ya mboka ya Moroni, na lolenge ete Balamani bazingamaki na ndelo mpembeni na esobe na sudi, mpe na ndelo mpembeni na esobe na esti.

35 Mpe boye batiaki nganda mpo na butu. Mpo tala, Banefi mpe Balamani mpe lokola balembaki na ntina ya molai mpe mpasi ya botamboli; boye banakani te kosala angele na ntango ya butu, longola se Teakumi; mpo asilikaki mpenza na Amoloni, na lolenge ete amonaki ete Amoloni, mpe ndeko na ye ya mobali Amalikia, bango nde bazalaki na “ntina ya etumba monene mpe molai oyo kati na bango mpe Balamani, oyo ezalaki ntina ya etumba mpe bosopi makila mingi mpenza, iyo, mpe nzala mingi mpenza.

36 Mpe esalemaki ete Teakumi na nkanda na ye akendaki kati na nganda ya Balamani, mpe amikitisaki na nse likolo ya bifelo ya engumba. Mpe akendaki elongo na singa moko uta esika na esika, na lolenge ete amonaki mokonzi; mpe “abwakelaki ye mosuki moko, oyo etobolaki ye penepene na motema. Kasi tala, mokonzi alamusaki basali na ye yambo akufa, na lolenge ete balandaki Teakumi, mpe babomaki ye.

37 Sikawa esalemaki ete ntango Lehi mpe Moroni bayebaki ete Teakumi akufaki, bazalaki na mawa mingi koleka; mpo tala, azalaki moto oyo abundaki lokola elombe mpo na ekolo na ye, iyo, moninga moko ya solo mpo na lipanda; mpe ayokaki mpasi mingi koleka ya

mitungisi ya nsomo. Kasi tala, akufaki, mpe akendaki nzela ya mabele nyonso.

38 Sikawa esalemaki ete Moroni atambolaki na mokolo ya nsima, mpe ayaki likolo ya Balamani, na lolenge ete babomaki mingi kati na bango na bobomi monene; mpe babenganaki bango uta na mboka; mpe bakimaki, kutu ete bazongaki te lisusu na ntango wana mpo na kobunda na Banefi.

39 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato na moko ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi; mpe boye bazwaki bitumba, mpe bosopi makila, mpe nzala, mpe litungisi, mpo na ntaka ya mibu mingi.

40 Mpe ezalaki na bobomi, mpe boweli, mpe bokabwani, mpe ndenge nyonso ya mabe na kati ya bato ya Nefi; nzokande mpo na “ntina ya basembo, iyo, mpo na nsambo ya basembo, babikisamaki.

41 Kasi tala, na ntina ya bolayi monene koleka ya etumba kati na Banefi mpe Balamani mingi kati na bato bakomaki mitema makasi, na ntina ya bolayi monene koleka ya etumba; mpe mingi balembisamaki na ntina ya “mitungisi na bango; na lolenge ete bamikitisaki liboso ya Nzambe, kutu kati na mozindo ya bomikitisi.

42 Mpe esalemaki ete esilaki Moroni kolendisaki biteni wana ya mboka oyo ekokaki kozwama

35a Alma 48:1.
36a Alma 51:33–34.

40a Alma 45:15–16.
41a MOMA Motungisi.

na pete mingi koleka na Balamani, kino bikomaki makasi ya kokoka, azongaki na engumba ya Zalayemila; mpe lisusu Elamani azongaki na esika ya bosangoli libula na ye; mpe kimia efandisamaki lisusu na kati ya bato ya Nefi.

43 Mpe Moroni atikaki mosala ya komanda ya mampinga na ye na maboko ya mwana mbali na ye, oyo kani nkombo ezalaki Moroniya; mpe azongaki na ndako na ye moko ete akoka kolekisa ndambo etikali ya mikolo na ye na kimia.

44 Mpe Pawolani azongaki na kiti na ye ya bosambisi; mpe Elamani andimaki lisusu mokumba na ye ya koteya liloba ya Nzambe epayi ya bato; mpo na ntina ya bitumba mpe boweli boye ezalaki mingi mpenza, ekomaki likambo elongobani ete libongisi etياما lisusu na eklezia.

45 Boye, Elamani mpe bandeko na ye bakendaki, mpe basakolaki liloba ya Nzambe na nguya mingi mpo na “kondimisa bato mingi nkuna na bango, oyo esalaki ete bayambola masumu na bango mpe babatisama mpo na Nkolo Nzambe na bango.

46 Mpe esalemaki ete batiaki lisusu eklezia ya Nzambe, epayi nyonso na mboka mobimba.

47 Iyo, mpe mabongisi masalemaki mpo na oyo etali mobeko. Mpe “basambisi na bango, mpe basambisi bakonzi na bango baponamaki.

48 Mpe bato ya Nefi babandaki “kofuluka lisusu na mboka, mpe babandaki koyikana mingi mpe kokoma lisusu makasi mingi koleka na mboka. Mpe babandaki kokola mpenza na bozwi.

49 Kasi ata bozwi na bango, soki te bokasi na bango, soki te bofuluki na bango, batombwanaki te na lolendo na miso na bango; mpe bazalaki malembe te na komikundola Nkolo Nzambe na bango; kasi bamikitisaki mingi koleka liboso na ye.

50 Iyo, bamikundolaki makambo minene Nkolo asalaki mpo na bango, ete abikisaki bango uta na liwa, mpe uta na bankanga, mpe uta na boloko, mpe uta na ndenge nyonso ya mitungisi, mpe abikisaki bango uta na maboko ya banguna na bango.

51 Mpe basambelaki epayi ya Nkolo Nzambe na bango ntango nyonso, na lolenge ete Nkolo apambolaki bango, engebene na liloba na ye, boye ete bakomaki makasi mpe bafulukaki na mboka.

52 Mpe esalemaki ete makambo oyo nyonso masalemaki. Mpe Elamani akufaki, na mobu ya ntuku misato na mitano ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 63

Sibiloni mpe nsima Elamani bazwi masolo ya makomi ya bule—Banefi mingi basali mobembo na

mboka epayi na nordi—Agoti atongi masuwa, oyo enani na mbu ya westi—Moroniya alongi Balamani na etumba. Penepene na mibu 56–52 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya ntuku misato na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, ete “Sibiloni azwaki ^bbiloko wana ya bule oyo epesamaki epayi na Elamani na Alma.

2 Mpe azalaki moto moko ya alima, mpe atambolaki alima liboso ya Nzambe; mpe atosaki kosala bolamu ntango nyonso, mpo na kobatela mitindo ya Nkolo Nzambe na ye; mpe lokola esalaki ndeko na ye ya mobali.

3 Mpe esalemaki ete Moroni mpe lokola akufaki. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato na motoba ya boyangeli ya basambisi.

4 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku misato na nsambo ya boyangeli ya basambisi, ezalaki na lingomba monene ya bato, kutu na motango ya bato nkoto mitano na nkama minei, elongo na basi na bango mpe bana na bango, bakendaki uta na mboka ya Zalayemila kati na mboka oyo ezalaki “epayi na nordi.

5 Mpe esalemaki ete Agoti, lokola azalaki moto moko oyo alingaki mingi koleka koluka

koyeba, boye akendaki mpe amitungelaki masuwa moko monene koleka, na ndelo ya mboka ya Beboo, mpembeni na mboka ya Libebi, mpe apusaki yango kati na mbu ya westi, mpembeni na nzela ya “nkingo ya nkaka oyo ekambaki na mboka epayi na nordi.

6 Mpe tala, ezalaki na mingi ya Banefi oyo bakotaki kuna mpe bananaki elongo na bilei biike, mpe lisusu basi mpe bana mingi; bakendaki botamboli na bango epayi na nordi. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato na nsambo.

7 Mpe na mobu ya ntuku misato na mwambe, moto oyo atongaki masuwa mosusu. Mpe masuwa ya yambo mazongaki lisusu, mpe bato basusu mingi bakotaki kati na yango; mpe bakamataki bilei biike, mpe bakendaki mpe lokola na mboka epayi na nordi.

8 Mpe esalemaki ete nsango na bango eyokanaki lisusu te. Mpe tobanzi ete bazindaki na bozindo ya mbu. Mpe esalemaki ete masuwa moko mosusu enanaki mpe lokola; mpe wapi make ndaki toyebi te.

9 Mpe esalemaki ete na mobu mona ezalaki na bato mingi oyo bakendaki na mboka “epayi na nordi. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato na mwambe.

10 Mpe esalemaki ete na mobu

63 1a Alma 38:1–2.
b Alma 37:1–12.
MOMA Santu.

4a Alma 22:31.
5a Alma 22:32;
Etel. 10:20.

9a Elam. 3:11–12.

ya ntuku misato na libwa ya boyangeli ya basambisi, Sibiloni mpe lokola akufaki, mpe Koliantononi akendaki na mboka epayi na nordi kati na masuwa moko, mpo na komema bilei epayi ya bato bakendaki kati na mboka wana.

11 Boye ekomaki likambo elongobani mpo ete Sibiloni apesa biloko wana ya bule, yambo ya liwa na ye, epayi ya mwana mobali ya “Elamani, oyo abiangamaki Elamani, mpo abiangamaki nsima ya nkombo ya tata na ye.

12 Sikawa tala, “nkoma wana nyonso oyo ezwamaki na Elamani ekomamaki mpe etindamaki na kati ya bana ya bato epayi nyonso na mboka mobimba, longola se soki ezalaki biteni wana oyo epesamaki motindo na Alma ete ^bbitindama te.

13 Nzokande, biloko oyo bisingamilaki kobombama lokola bule, mpe ^abikitanisamaki uta nkola moko na mosusu; boye, na mobu mona, epesamaki epayi ya

Elamani, yambo ya liwa ya Sibiloni.

14 Mpe esalemaki lisusu na mobu oyo ete ezalaki na bakabwani oyo bakendaki epayi ya Balamani; mpe balamusamaki lisusu nkanda na bango epayi na Banefi.

15 Mpe lisusu na mobu se moko oyo bakitaki elongo na limpinga ya motango monene mpo na kobunda na bato ya Moroniya, soki te kobunda na limpinga ya “Moroniya, na etumba oyo wapi babetamaki mpe babenganamaki nsima lisusu na mboka na bango moko, mpe bayokaki mpasi ya bobungisi monene.

16 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

17 Mpe boye esukaki lisolo ya Alma, mpe Elamani mwana mobali na ye, mpe lisusu Sibiloni, oyo azalaki mwana mobali na ye.

BUKU YA ELAMANI

Lisitwale ya Banefi. Bitumba mpe boweli na bango, mpe bokabwani na bango. Mpe lisusu masakoli ya bapofeta basantu mingi, yambo ya boyei ya Klisto, engebene na masolo ya makomi ya Elamani, oyo azalaki mwana mobali ya Elamani, mpe lisusu engebene na masolo ya makomi ya bana mibali na ye, kutu kokita kino na boyei ya Klisto. Mpe lisusu mingi ya Balamani babongwani. Lisitwale

11a Tala moto ya Buku ya Elamani.

12a Alma 18:36.
b Alma 37:27–32.

13a Alma 37:4.
15a Alma 62:43.

ya bobongwami na bango. Lisitwale ya bosembo ya Balamani, mpe nkuna mpe bonsomo ya Banefi, engebene na masolo ya makomi ya Elamani mpe bana mibali na ye, kutu kokita kino na boyei ya Klisto, oyo ebiangami buku ya Elamani, mpe bongo na bongo.

MOKAPO 1

Pawolani ya mibale akomi mosambisi mokonzi mpe abomami na Kisikumeni—Pakumeni akamati kiti ya bosambisi—Koliantumili akambi mampinga ya Balamani, akamati Zalayemila, mpe abomi Pakumeni—Moroniya alongi Balamani mpe akamati lisusu Zalayemila, mpe Koliantumili abomami. Penepene na mibu 52-50 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa tala, esalemaki Mete na ebandeli ya mobu ntuku minei ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, ebandaki kozala na kokoso moko ya ndongo na kati ya bato ya Banefi.

2 Mpo tala, ^aPawolani akufaki, mpe akendaki nzela ya mabele nyonso; boye boweli moko ya ndongo ebandaki kozala mpo na oyo etali nani akozwa kiti ya bosambisi na kati ya bandeko mibali, baoyo bazalaki bana mibali ya Pawolani.

3 Sikawa oyo ezali nkombo ya baoyo bawelaki mpo na kozwa kiti ya bosambisi, baoyo basalaki ete bato bawela: Pawolani, Paaki, mpe Pakumeni.

4 Sikawa baoyo bazali bana mibali nyonso ya Pawolani te (mpo azalaki na bango mingi), kasi

oyo ezali bango oyo bawelaki mpo na kozwa kiti ya bosambisi; boye, basalaki mekabwani misato na kati ya bato.

5 Nzokande, esalemaki ete Pawolani aponamaki na ^akopona ya bato mpo na kozala mosambisi mokonzi mpe mokambi ya etuka likolo ya bato ya Nefi.

6 Mpe esalemaki ete Pakumeni, emonaki ye ete akokaki te kozwa kiti ya bosambisi, asalaki bomoko lokola emonisamaki na kopona ya bato.

7 Kasi tala, Paaki, mpe eteni wana ya bato oyo bazalaki na mposa ete azala mokambi na bango ya etuka, azalaki na nkanda mingi koleka; boye, azalaki penepene ya koleta bato wana mpo na kobimisa botomboki na bandeko na bango.

8 Mpe esalemaki ete lokola azalaki penepene na kosala oyo, tala, akamatamaki, mpe asambisamaki engebene na oyo emonisamaki na kopona ya bato, mpe bakatelaki ye etumbu ya liwa; mpo abimisaki botomboki mpe alukaki kobebisa ^alipanda ya bato.

9 Sikawa ntango emonaki bato oyo bazalaki na mposa ete azala mokambi na bango ya etuka ete apesamaki etumbu ya liwa, boye basilikaki, mpe tala, batindaki se

moko Kisikumeni, kutu na kiti ya bosambisi ya Pawolani, mpe abomaki Pawolani wana efa-ndaki ye likolo ya kiti ya bosambisi.

10 Mpe balandaki ye na basali ya Pawolani; kasi tala, bokimi ya Kisikumeni ezalaki mbangu mingi koleka ete moto moko te akokaki kokanga ye.

11 Mpe akendaki epayi na bango oyo batindaki ye, mpe nyonso bakotaki kati na liyokani moko, iyo, kolapaka na Mozalisi na bango ya libela, ete bakoye-bisa moto moko te ete Kisikumeni abomaki Pawolani.

12 Yango wana, Kisikumeni ayebanaki te na kati ya bato ya Nefi, mpo azalaki elongi ebombama na ntango oyo abomaki Pawolani. Mpe Kisikumeni mpe lingomba na ye, baoyo bayokanaki elongo na ye, bamisangisaki na kati ya bato, na lolenge moko ete nyonso bakokaki kobombolama te; kasi mingi lokola babombolamaki bakatelaki bango etumbu ya "liwa.

13 Mpe sikawa tala, Pakumeni aponamaki, engebene na kopona ya bato nyonso, mpo na kozala mosambisi mokonzi mpe mokambi ya etuka ya bato yango, mpo na koyangela na esika ya ndeko na ye ya mobali Pawolani; mpe ezalaki engebene na makoki na ye. Mpe nyonso oyo esalemaki na mobu ya ntuku minei ya boyangeli ya basambisi; mpe ekomaki na nsuka.

14 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku minei na moko ya boyangeli ya basambisi, Balamani basangisaki limpinga ya bato mingi mpenza esika moko, mpe bapesaki bango manduki ya mipanga, mpe ya nsendo mpe ya matimbo, mpe ya makula, mpe ya bibende ya mito, mpe ya bibende ya ntolo, mpe ndenge nyonso ya nguba ya ndenge na ndenge.

15 Mpe bakitaki lisusu ete bakoka kobunda etumba na Banefi. Mpe bakambamaki na moto moko oyo kani nkombo ezalaki Koliantumili; mpe azalaki eboto ya Zalayemila; mpe azalaki mokabwani uta na kati ya Banefi; mpe azalaki moto moko mbinga mpe moto moko ya makasi.

16 Boye, mokonzi na Balamani, oyo kani nkombo ezalaki Tubaloti, oyo azalaki mwana mobali ya "Amoloni, kobanzaka ete Koliantumili, lokola azalaki moto moko ya makasi, akokaki kotelema mpo na kobunda na Banefi, na bokasi na ye mpe lisusu na bwania monene na ye, na lolenge ete na kotindaka ye liboso akozwa nguya likolo ya Banefi—

17 Boye alamusaki bango na nkanda, mpe asangisaki esika moko mampinga na ye, mpe aponaki Koliantumili mpo na kozala mokambi na bango, mpe asalaki ete bakita na mboka ya Zalayemila mpo na kobunda na Banefi.

18 Mpe esalemaki ete na ntina

ya boweli boike mpenza mpe koso mingi mpenza na mbulamatari, ete batikaki te bakengeli ya kokoka na mboka ya Zalayemila; mpo babanzaki ete Balamani bakomeka te koya na kati ya bamboka na bango mpo na kobundisa engumba monene wana ya Zalayemila.

19 Kasi esalemaki ete Koliantumili atambolaki liboso na moto ya ebele ya bato na ye mingi, mpe ayelaki bafandi ya engumba, mpe botamboli na bango ezalaki ya lombangu monene ete ezalaki na ntango te mpo na Banefi kosangisa mampinga na bango esika moko.

20 Boye Koliantumili akataki na mompanga bakengeli baoyo batiaki mpembeni na monoko ya engumba, mpe atambolaki elongo na mampinga na ye mobimba kati na engumba, mpe babomaki moto nyonso oyo atelemelaki bango, mpenza ete bakamatataki engumba mobimba.

21 Mpe esalemaki ete Pakumeni, oyo azalaki mosambisi mokonzi, akimaki liboso uta na Koliantumili, kutu mosika na bifelo ya engumba. Mpe esalemaki ete Koliantumili se moko wana abambaki ye na efelo, na lolenge ete akufaki. Mpe boye esukaki mikolo ya Pakumeni.

22 Mpe sikawa ntango Koliantumili amonaki ete azwi engumba ya Zalayemila, mpe lokola amonaki ete Banefi bakimi liboso na bango, mpe babomami, mpe bakamatami, mpe babwakami

kati na boloko, mpe azwaki bisika bileki makasi na mboka mobimba, motema na ye mozwaki mpiko na lolenge ete azalaki penepene na kokende kobunda na mboka mobimba.

23 Mpe sikawa awumelaki te na mboka ya Zalayemila, kasi atambolaki elongo na limpinga moko monene, kutu epayi na engumba ya Beboo; mpo ezalaki mokano na ye ya kokende mpe kosala na molende ete aboma na mompanga, ete akoka kozwa biteni ya mboka epayi na nordi.

24 Mpe, lokola abanzaki ete bokasi koleka monene na bango ezalaki na katikati ya mboka, yango wana atambolaki, kopesaka bango ntango te mpo na komisangisa esika moko longola se soki ezalaki mangomba make; mpe na lolenge oyo bakweyaki likolo na bango mpe bakataki bango na nse na mabele.

25 Kasi tala, botamboli boye ya Koliantumili epayi nyonso na katikati ya mboka epesaki Moroniya litomba monene likolo na bango, ata monene ya motango ya Banefi baoyo babomamaki.

26 Mpo tala, Moroniya abanzaki ete Balamani bakomeka te koya na katikati ya mboka, kasi ete bakolinga kobundisa bingumba ezalaki nzinganzinga mpembeni na ndelo lokola basalaki kino sikawa; boye Moroniya asalaki ete mampinga na bango ya makasi masimba biteni wana oyo ezalaki nzinganzinga mpembeni na ndelo.

27 Kasi tala, Balamani baba-ngaki te engebene na mposa na ye, kasi bayaki na katikati ya mboka, mpe bakamataki engumba mokonzi oyo ezalaki engumba ya Zalayemila, mpe bazalaki kotambolaka epayi na biteni bileki motuya ya mboka, kobomaka bato na bobomi moko monene, mibali, basi, mpe bana, kokamataka bingumba mingi mpe bisika ya makasi mingi.

28 Kasi ntango Moroniya abombolaki oyo, atindaki sasaipi Lehi elongo na limpinga moko nzinganzinga mpembeni mpo na kokanga bango nzela yambo ya koya na mboka ya Beboo.

29 Mpe asalaki boye; mpe akataki bango nzela yambo baya na mboka ya Beboo, mpe abundisaki bango etumba, na lolenge ete babandaki kozonga nsima epayi na mboka ya Zalayemila.

30 Mpe esalemaki ete Moroniya akataki bango nzela na bokimi na bango, mpe abundisaki bango etumba, na lolenge ete ekomaki etumba ya kotangisa makila mingi koleka; iyo, mingi babomamaki, mpe na kati ya motango ya baoyo babomamaki “Koliantumili amonanaki mpe lokola.

31 Mpe sikawa, tala, Balamani bakokaki te kokima na nzela moko te, ezala na nordi te, na sudi te, na esti te, soki na westi mpe te, mpo bazingamaki ngambo na ngambo na Banefi.

32 Mpe boye nde Koliantumili akotisaki Balamani na katikati

ya Banefi, na lolenge ete bazalaki na nse ya nguya ya Banefi, mpe ye moko abomamaki, mpe Balamani bamitikaki bango moko kati na maboko ya Banefi.

33 Mpe esalemaki ete Moroniya akamataki engumba ya Zalayemila lisusu, mpe asalaki ete Balamani baoyo bakamatamaki bato ya boloko babima uta na mboka na kimia.

34 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku minei na moko ya boyangeli ya basambisi.

MOKAPO 2

Elamani, mwana mobali ya Elamani, akomi mosambisi mokonzi—Gadiatoni akambi lingomba ya Kisikumeni—Mosali ya Elamani abomi Kisikumeni, mpe lingomba ya Gadiatoni ekimi kati na esobe. Penepene na mibu 50–49 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na mobu ya ntuku minei na mibale ya boyangeli ya basambisi, esilaki Moroniya kofandisa lisusu kimia kati na Banefi mpe Balamani, tala ezalaki na moto moko te mpo na kokamata kiti ya bosambisi; boye boweli moko ebandaki kozala lisusu na kati ya bato mpo na oyo etali nani asengeli kokamata kiti ya bosambisi.

2 Mpe esalemaki ete Elamani, oyo azalaki mwana mobali ya Elamani, aponamaki mpo na kokamata kiti ya bosambisi, na kopona ya bato nyonso.

3 Kasi tala, “Kisikumeni, oyo abomaki Pawolani, abatamaki mpo na koboma Elamani mpe lokola; mpe asungamaki na lingomba na ye, oyo bakotaki kati na liyokani moko ete moto moko te akoyeba nkuna na ye.

4 Mpo ezalaki na “Gadiatoni moko, oyo azalaki nganga mayele koleka na maloba mingi, mpe lisusu na bikelakela na ye, mpo na kokamba misala ya nkuku ya koboma mpe koyongola; boye akomaki mokambi ya lingomba ya Kisikumeni.

5 Boye abendaki bango, mpe lisusu Kisikumeni, ete soki bakotia ye na kiti ya bosambisi akopesa epayi na bango oyo bazali ya lingomba na ye ete batiana na bibonga ya nguya mpe ya likoki na kati ya bato; boye Kisikumeni azalaki koluka koboma Elamani.

6 Mpe esalemaki ete lokola eke ndaki ye epayi na kiti ya bosambisi mpo na koboma Elamani, tala moko ya basali ya Elamani, lokola azalaki libanda na butu yango, mpe azwaki, na nzela ya komibombana, boyebi ya miangowana oyo etiamaki na lingomba oyo mpo na koboma Elamani—

7 Mpe esalemaki ete akutanaki na Kisikumeni, mpe apesaki ye elembo moko; boye Kisikumeni asalaki ete mokano na ye mpo na ye eyebana, mpe azalaki na mposa ete amema ye na kiti ya

bosambisi ete akoka koboma Elamani.

8 Mpe ntango mosali ya Elamani ayebaki motema nyonso ya Kisikumeni, mpe ete ezalaki mokano na ye mpo na koboma, mpe lisusu ete ezalaki mokano ya nyonso oyo bazalaki kati na lingomba na ye mpo na koboma, mpe koyongola, mpe kozwa nguya, (mpe oyo ezalaki “mwango na bango ya nkuku, mpe likelemba na bango) mosali ya Elamani alobaki epayi ya Kisikumeni: Tika ete tokende epayi na kiti ya bosambisi.

9 Sikawa oyo esepelisaki Kisikumeni mingi koleka, mpo abanzaki ete akokokisa mokano na ye; kasi tala, mosali ya Elamani, lokola bazalaki kokende epayi na kiti ya bosambisi, atobolaki Kisikumeni na mbeli kutu na motema, ete akweyaki mokufi na kozangaka kotata. Mpe ye akimaki mpe ayebisaki Elamani makambo nyonso amonaki, mpe ayokaki, mpe asalaki.

10 Mpe esalemaki ete Elamani atindaki bato mpo na kokamata lingomba wana ya bayongoli mpe babomi ya nkuku, ete bakoka kobomama engebene na mobeko.

11 Kasi tala, ntango Gadiatoni amonaki ete Kisikumeni azongaki te abangaki ete mbele abebisama; boye asalaki ete lingomba na ye elanda ye. Mpe bakimaki libanda ya mboka, na

2 3*a* Elam. 1:9.
4*a* MOMA Bayongoli

ya Gadiatoni.
8*a* 2 Nef. 10:15.

MOMA Makelemba
ya nkuku.

nzela moko ya nkuku, kati na esobe; mpe boye ntango Elamani atindaki bato mpo na kokamata bango bakokaki komonana esika moko te.

12 Mpe mingi mpo na oyo etali Gadiatoni oyo ekolobama nsima. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku minei na mibale ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

13 Mpe tala, na nsuka ya buku oyo bokomona ete “Gadiatoni oyo akomimonisa kozala bokwei, iyo, penepene ya kozala bobebisami mobimba ya bato ya Nefi.

14 Tala nalingi kolobela nsuka ya buku ya Elamani te, kasi nalingi kolobela nsuka ya buku ya Nefi, uta wapi nakamati lisolo nyonso oyo nakomi.

MOKAPO 3

Banefi mingi bakei kofanda na mboka epayi na nordi—Batongi ndako ya nsima mpe babombi masolo ya makomi mingi—Nkoto zomi babongwami mpe babatisami—Liloba ya Nzambe likambaka bato na lobiko—Nefi mwana mobali ya Elamani akamati kiti ya bosambisi. Penepene na mibu 49–39 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na mobu ya ntuku minei na misato ya boyangeli ya basambisi, boweli ezalaki te na kati ya bato

ya Nefi longola se mwa lolendo oyo ezalaki kati na eklezia, oyo esalaki mwa bokabwani na kati ya bato, mpe makambo oyo ebongisamaki na nsuka ya mobu ya ntuku minei na misato.

2 Mpe boweli ezalaki te na kati ya bato na mobu ya ntuku minei na minei; mpe boweli ezalaki mingi te na mobu ya ntuku minei na mitano.

3 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku minei na motoba, iyo, ezalaki na boweli mingi mpe bokabwani mingi; likolo ya boye wapi ezalaki na mingi koleka baoyo bakendaki uta na mboka ya Zalayemila, mpe bakendaki na mboka “epayi na nordi mpo na kosangola libula ya mboka.

4 Mpe basalaki mobembo na ntaka ya mosika koleka, na lolenge ete bakomaki na “bitando minene ya mai mpe bibale mingi.

5 Iyo, mpe kutu bapanzanaki kati na biteni nyonso ya mboka, kati na biteni nyonso wapi ekomisamaki naino bisika mpamba te mpe wapi nzete ya mabaya ezangaki, na ntina ya bafandi mingi baoyo basangolaki libula ya mboka yango liboso.

6 Mpe sikawa eteni moko te ya mboka ezalaki mpamba, longola se mpo na nzete ya mabaya; kasi na ntina ya bonene ya “bobebisami ya bato oyo bafandaki na mboka yango yambo ete ebiangama ^bmboka mpamba.

13a Elam. 6:18;
4 Nef. 1:42.

3 3a Alma 63:4.

4a Mos. 8:8;
Morm. 6:4.

6a Mos. 21:25–27.

b Alma 22:31.

7 Mpe lokola nzete ya mabaya ezalaki bobele moke likolo ya etando ya mboka, nzokande bato oyo bakendaki na mboka wana liboso bakomaki banganga mayele mpenza na kosalaka misala ya nsima; yango wana batongaki bandako ya nsima, kati na oyo wapi bafandaki.

8 Mpe esalemaki ete bayikanaki mpe bapanzanaki, mpe bakendaki uta na mboka epayi na sudi kokende na mboka epayi na nordi, mpe bapanzanaki na lolenge ete babandaki kotondisa etando ya mabele mobimba, uta na mbu epayi na sudi kino na mbu epayi na nordi, uta na "mbu epayi na westi kino na mbu epayi na esti.

9 Mpe bato oyo bazalaki na mboka epayi na nordi bafandaki na biema, mpe na ndako ya nsima, mpe batikaki nzete nyonso ebota likolo ya etando ya mboka ete ekola, ete na botamboli ya ntango bakoka kozala na nzete ya mabaya mpo na kotonga bandako na bango, iyo, bingumba na bango, mpe tempelo na bango, mpe sinagoga na bango, mpe ndako na bango esantu, mpe ndenge nyonso ya bandako na bango.

10 Mpe esalemaki ete lokola nzete ya mabaya ezalaki komonana mpenza te na mboka epayi na nordi, bamemisaki mingi na nzela ya "masuwa.

11 Mpe boye bapesaki ndingisa

na bato na mboka epayi na nordi ete bakoka kotonga bingumba mingi, na mabaya mpe na nsima mpe lokola.

12 Mpe esalemaki ete ezalaki na mingi ya "bato ya Amona, baoyo bazalaki Balamani uta na mbotama, baoyo bakendaki kati na mboka oyo.

13 Mpe sikawa ezalaki na masolo ya makomi mingi ebombani na ntina ya misala ya botamboli ya bato oyo, na mingi ya bato oyo, oyo ezali sikisiki mpe minene mingi, mpo na oyo etali bango.

14 Kasi tala, eteni moko kati na nkama ya misala ya botamboli ya bato oyo, iyo, lisolo ya Balamani mpe ya Banefi, mpe bitumba na bango, mpe boweli, mpe bokabwani, mpe mateya na bango, mpe masakoli na bango, mpe masuwa na bango mpe botongi ya masuwa na bango, mpe botongi ya "batempelo na bango, mpe basinagoga mpe bandako na bango esantu, mpe bosembo na bango, mpe nkuna na bango, mpe bobomi na bango, mpe boyongoli na bango, mpe bopunzi na bango, mpe ndenge nyonso ya bonsomo mpe ya pite, ekoki te kozala kati na mosala oyo.

15 Kasi tala, ezali na buku mingi mpe masolo ya makomi mingi ya ndenge na ndenge, mpe mingi mingi ebombamaki na Banefi.

16 Mpe “ekitanisamaki uta nkola moko na mosusu na Banefi, kutu kino bakweyaki kati na bobuki mobeko mpe babomami, bapunzami, mpe balandami pona koboma, mpe babenganami, mpe balongolami bomoi, mpe bapanzami likolo ya etando ya mabele, mpe basangani elongo na Balamani kino babiangami ^blisusu te Banefi, mpo bakomaki bato ya nkuna, mpe bato ya nkei, mpe bato ya loma, iyo, kutu mpo bakomaki Balamani.

17 Mpe sikawa nazongi lisusu na lisolo ya ngai; boye, nini nalobi elekaki nsima ete boweli monene, mpe mbilinga-mbilinga, mpe bitumba, mpe bokabwani ezala, na kati ya bato ya Nefi.

18 Mobu ya ntuku minei na motoba ya boyangeli ya basambisi esukaki.

19 Mpe esalemaki ete boweli monene ezalaki naino na mboka, iyo, kutu na mobu ya ntuku minei na nsambo, mpe lisusu na mobu ya ntuku minei na mwambe.

20 Nzokande Elamani asimbaki kiti ya bosambisi na boyengebene mpe alima; iyo, atosaki kobatela meko, mpe masambisi, mpe mitindo ya Nzambe; mpe asalaki oyo wana ezalaki semba na miso ya Nzambe ntango nyonso; mpe atambolaki na kolandaka banzela ya tata na ye, na

lolenge ete afulukaki mingi na mboka.

21 Mpe esalemaki ete azalaki na bana mibali mibale. Apesaki epayi ya nkulutu nkombo ya ^aNefi, mpe epayi ya leki, nkombo ya ^bLehi. Mpe babandaki kokola mpo na Nkolo.

22 Mpe esalemaki ete bitumba mpe boweli ebandaki kosila, mwa moke, na kati ya bato nyonso ya Banefi, na eteni ya nsuka mpenza ya mobu ya ntuku minei na mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

23 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku minei na libwa ya boyangeli ya basambisi, kimia ya ntango nyonso efandisamaki na mboka, nyonso longola se soki ezalaki makelemba ya nkuku oyo ^aGadiatoni moyongoli atiki na biteni oyo bilekaki na bato ya mboka, oyo na ntango wana eyebanaki te epayi na bango oyo bazalaki na moto ya mbulamatari; yango wana babebisamaki te libanda ya mboka.

24 Mpe esalemaki ete na mobu se moko oyo bofuluki ezalaki ya monene kati na eklezia, na lolenge ete ezalaki na nkoto na nkoto ya baye basanganaki na eklezia mpe babatisamaki mpo na boyamboli.

25 Mpe bofuluki ya eklezia ezalaki monene mpenza, mpe mapamboli mingi masopanaki likolo ya bato, ete banganganzambe

16a 1 Nef. 5:16–19;
Alma 37:4.
b Alma 45:12–14.

21a MOMA Nefi, Mwana
mobali ya Elamani.
b MOMA Lehi,

Misionele Monefi.
23a Elam. 2:4.

banene mpe bateyi bango moko bakamwaki na lolenge ya koleka ndelo.

26 Mpe esalemaki ete mosala ya Nkolo mofulukaki na kobatisaka mpe kozalaka bomoko mpo na eklezia ya Nzambe, bato mingi, iyo, mpe kutu zomi na zomi ya bankoto.

27 Boye tokoki komona ete Nkolo atonda na boboto mpo na baoyo nyonso balingi, kati na bosolo ya mitema na bango, kobelela nkombo na ye esantu.

28 Iyo, tomoni ete “ekuke ya lola efungwani epayi ya ^bbato nyonso, kutu na bango oyo bakondima na nkombo ya Yesu Klisto, oyo azali Mwana ya Nzambe.

29 Iyo, tomoni ete oyo nyonso alingi akoki kosimba “liloba ya Nzambe, oyo ezali na ^bbomoi mpe nguya, oyo ekokabola na katikati mayele mabe nyonso mpe mitambo mpe miango mabe ya zabulu, mpe oyo akokamba moto ya Klisto na nzela ya moke mpe ‘ya nkaka na ngambo ya ^dlibulu wana ya libela ya mpasi oyo elengelami mpo na komela bato ya mabe—

30 Mpe kokomisa milimo na bango, iyo, milimo na bango ezanga kufa, na ^aloboko ya mbali ya Nzambe kati na bokonzi ya lola, mpo na kofanda elongo na Abalayama, mpe Yisaka, mpe

elongo na Yakobo, mpe elongo na batata basantu na biso nyonso, mpo na kobima lisusu te.

31 Mpe na mobu oyo ezalaki na bosepeli ya ntango nyonso na mboka ya Zalayemila, mpe na bikolo nyonso nzinganzinga mpembeni, kutu na bamboka nyonso oyo ezwamaki na Banefi.

32 Mpe esalemaki ete ezalaki na kimia mpe bosepeli monene koleka na eteni oyo etikalaki ya mobu ya ntuku minei na libwa; iyo, mpe ezalaki na kimia mpe bosepeli monene ya ntango nyonso na mobu ya ntuku mitano ya boyangeli ya basambisi.

33 Mpe na mobu ya ntuku mitano na moko ya boyangeli ya basambisi ezalaki na kimia mpe lokola, longola se soki ezalaki na lolendo oyo ebandaki kokota kati na eklezia—kati na eklezia ya Nzambe te, kasi kati na mitema ya bato oyo bazalaki koloba bazali bato ya eklezia ya Nzambe—

34 Mpe batombwanaki na ^alolendo, kutu kino na konyokolaka bandeko na bango. Sikawa oyo ezalaki mabe monene, oyo esalaki ete eteni eleki ya bato na bomikitisi bayoka mpasi ya minyoko minene, mpe balekaki kati na mitungisi mingi.

35 Nzokande ^abakilaki mpe ^bbasambelaki mbala na mbala, mpe bakomaki makasi koleka

28a 2 Nef. 31:9, 17.
b Mis. 10:28;
Lom. 2:10–11.
29a MOMA Liloba
ya Nzambe.

b Ebe. 4:12;
Mal&May 11:2.
c 2 Nef. 9:41; 33:9.
d 1 Nef. 15:28–30.
30a Mat. 25:33–34.

34a MOMA Lolendo.
35a MOMA Bokili, Kokila.
b MOMA Losambo.

kati na ^cbomikitisi na bango, mpe batikalaki ya kotelema ngwi koleka na bondimi ya Klisto, kino na kotondisaka milimo na bango na bosepele mpe libondisi, iyo, kutu kino na ^dkopetolaka mpe ^ekosantisaka mitema na bango, bosantisi boye eyaki mpo ^fbatikaki mitema na bango epayi ya Nzambe.

36 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku mitano na mibale esukaki na kimia mpe lokola, longola se ezalaki na lolendo ya monene mpenza oyo ekotaki kati na mitema ya bato; mpe ezalaki na ntina ya ^gbozwi monene koleka ya bango mpe bofuluki na bango na mboka; mpe ekolaki likolo na bango mokolo na mokolo.

37 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku mitano na misato ya boyangeli ya basambisi, Elamani akufaki, mpe mwana mobali na ye ya nkulutu Nefi abandaki kokonza na esika na ye. Mpe esalemaki ete asimbacki kiti ya bosambisi na boyengebene mpe alima; iyo, abatelaki mitindo ya Nzambe, mpe atambolaki kolandaka banzela ya tata na ye.

MOKAPO 4

Bakabwani ya Banefi mpe Balamani basangisi makasi mpe bakamati mboka ya Zalayemila—Bokwei ya Banefi boyei na ntina ya nkuna na bango—Eklezia ebandaki

kobeba mpe bato bakomaki na bolembu lokola Balamani. Penepene na mibu 38–30 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na mobu ya ntuku mitano na minei ezalaki na bokabwani mingi kati na eklezia, mpe ezalaki na ^hboweli na kati ya bato, na lolenge ete bosomepi makila ezalaki mingi.

2 Mpe eteni ya batomboki babomamaki mpe babenganamaki uta na mboka, mpe bakendaki epayi na mokonzi ya Balamani.

3 Mpe esalemaki ete basalaki makasi mpo na kolamusa Balamani mpo na kobunda na Banefi; kasi tala, Balamani babangaki mingi koleka, na lolenge ete balingaki te koyoka maloba ya bakabwani wana.

4 Kasi esalemaki ete na mobu ya ntuku mitano na motoba ya boyangeli ya basambisi, ezalaki na ⁱbakabwani oyo bamataki uta na Banefi epayi ya Balamani; mpe balongaki elongo na baye wana basusu na kolamusaka bango na nkanda ya Banefi; mpe bazalaki na mobu mona mobimba komilengela mpo na etumba.

5 Mpe na mobu ya ntuku mitano na nsambo bakitaki mpo na kobunda na Banefi, mpe bandaki mosala ya liwa; iyo, na mobu ya ntuku mitano na mwambe ya boyangeli ya basambisi

35c MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.
d MOMA Bopeto, Peto.

e MOMA Bosantisi.
f 2 Nta. 30:8;
Mos. 3:19.

36a MOMA Bozwi.
4 1a 3 Nef. 11:29.
4a Elam. 5:17.

balongaki na kozwaka mboka ya Zalayemila; iyo, mpe lisusu bamboka nyonso, kutu mboka oyo ezalaki penepene ya mboka ya Beboo.

6 Mpe Banefi mpe mampinga ya Moroniya babenganamaki kutu kati na mboka ya Beboo;

7 Mpe kuna bamilendisaki mpo na kobunda na Balamani, uta na mbu ya westi, kutu epayi na esti; ezalaki mosika ya mokolo moko ya mobembo mpo na Monefi, na monkoloto oyo bamilendisaki mpe bapikaki mampinga na bango mpo na kobatela ekolo na bango ya nordi.

8 Mpe boye bakabwani bana ya Banefi, na lisalisi ya limpinga monene ya Balamani, bazwaka bozwi nyonso ya Banefi boye ezalaki na mboka epayi na sudi. Mpe oyo nyonso esalemaki na mobu ya ntuku mitano na mwambe mpe libwa ya boyangeli ya basambisi.

9 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku motoba ya boyangeli ya basambisi, Moroniya alongaki elongo na mampinga na ye na kozwaka biteni mingi ya mboka; iyo, bazwaki lisusu bingumba mingi oyo ekweyaki kati na maboko ya Balamani.

10 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku motoba na moko ya boyangeli ya basambisi balongaki na kozwaka lisusu katikati ya bozwi nyonso ya bango.

11 Sikawa bobungisi monene

boye ya Banefi, mpe bobomi monene boye esalemaki na kati na bango, elingaki kosalema te soki ezalaki te mpo na nkuna na bango mpe bonsomo na bango boye ezalaki na kati na bango; iyo, mpe ezalaki na kati ya baye lisusu bazalaki koloba bazali ya eklezia ya Nzambe.

12 Mpe ezalaki na ntina ya ^alolendo ya mitema na bango, na ntina ya ^bbozwi ya mingi koleka na bango, iyo, ezalaki na ntina ya monyokoli na bango epayi na ^cbabola, lokola bakangaki na loboko makasi bilei na bango uta na bato ya nzala, kokangaka bilamba na bango na loboko makasi na bato ya bolumbu, mpe kobetaka bandeko na bango bato na bomikitisi likolo ya litama, kosalaka liseki na oyo wana ezalaki bule, kowanganaka molimo ya masakoli mpe emoniseli, kobomaka, kopunzaka, kokosaka, koyibaka, kosalaka ekobo, kotelemaka na boweli monene, mpe kokimaka mosika kati na mboka ya Nefi, na kati ya Balamani—

13 Mpe na ntina ya nkuna monene oyo ya bango, mpe ^abifundeli na bango kati na bokasi na bango moko, batikamaki na bokasi na bango moko; boye bafulukaki te, kasi batungisamaki mpe babetamaki, mpe babenganamaki liboso ya Balamani, kino babungisaki penepene ya bamboka na bango nyonso.

12a Obad. 1:3–4;
Mal&May 101:42.

b 1 Tim. 6:17;
2 Nef. 9:42.

c Mal&May 42:30–31.
13a MOMA Lolendo.

14 Kasi tala, Moroniya ateyaki makambo mingi epayi ya bato na ntina ya masumu na bango, mpe lisusu “Nefi mpe Lehi, banyo bazalaki bana mibali ya Elamani, bateyaki makambo mingi epayi ya bato, iyo, mpe basakolaki makambo mingi epayi na bango mpo na oyo etali mabe na bango, mpe nini ekoyela bango soki bayamboli te masumu na bango.

15 Mpe esalemaki ete bayambolaki, mpe mbala mingi lokola bayambolaki babandaki mpenza kofuluka.

16 Mpo ntango Moroniya amonaki ete bayambolaki amekaki kokamba bango uta esika na esika, mpe uta engumba na engumba, kutu kino balongaki lisusu kozwa katikati ya bozwi na bango mpe katikati ya mboka na bango nyonso.

17 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku motoba na yambo ya boyangeli ya basambisi.

18 Mpe esalemaki na mobu ya ntuku motoba na mibale ya boyangeli ya basambisi, ete Moroniya akokaki kozwa lisusu te bozwi likolo ya Balamani.

19 Boye batikaki mwango na bango ya kokamata ndambo etikalaki ya mboka na bango, mpo motango ya Balamani ezalaki monene mpenza ete ekokaki te kosalema mpo na Banefi ete bazwa nguya mingi likolo na bango; boye Moroniya asalelaki

mampinga nyonso na ye na kosimbaka biteni wana oyo bakamataki.

20 Mpe esalemaki ete, na ntina ya motango monene ya Balamani Banefi bazalaki na bobangi monene, kobangaka mbele balongama, mpe baniatama, mpe babomama, mpe babebisama.

21 Iyo, babandaki komikundola masakoli ya Alma, mpe lisusu maloba ya Mosiya; mpe bamonaki ete bazalaki bato ya matoyi mangongi, mpe ete batalaki mpamba mitindo ya Nzambe.

22 Mpe ete babongolaki mpe baniataki “mibeko ya Mosiya na nse ya makolo na bango; to mpe oyo Nkolo atindaki ye kopesa epayi ya bato; mpe bamonaki ete mibeko na bango ekomaki ya kobeba, mpe ete bakomaki bato ya nkuna, na lolenge ete bazalaki nkuna kutu lokola Balamani.

23 Mpe na ntina ya mabe na bango, eklezia ebandaki “kobebisama moke moke; mpe babandaki kotia ntembe na molimo ya masakoli mpe molimo ya emoniseli; mpe masambisi ya Nzambe matelemelaki bango na elongi.

24 Mpe bamonaki ete bakomaki “bato na bolembu, lokola bandeko na bango Balamani, mpe ete Molimo ya Nkolo abatelaki bango lisusu te; iyo, alongwaki uta na bango mpo ^bMolimo ya Nkolo afandaka te

14a Elam. 3:21.
22a Alma 1:1.

23a MOMA Bopengwi.
24a Mos. 1:13.

b MOMA Molimo
Mosantu.

kati na ^cbatempelo ezanga bosantu—

25 Boye Nkolo atikaki kobatela bango na nguya na ye ya makamwisi mpe ezanga emekiseli, mpo bakweyaki kati na ezalela moko ^aya bozangi bondimi mpe nkuna ya nsomo; mpe bamonaki ete Balamani bazalaki na motango monene koleka bango, mpe longola se soki ^bbakangemi na Nkolo Nzambe na bango base-ngeli na ntembe te kowa.

26 Mpo tala, bamonaki ete bokasi ya Balamani ezalaki monene lokola oyo ya bango, kutu moto na moto. Mpe boye bakweyaki kati na bobuki mobeko monene boye; iyo, boye bakomaki bato na bolembu, na ntina ya bobuki mobeko na bango, na ntaka ya ^amibu mingi te.

MOKAPO 5

Nefi mpe Lehi bamipesi na koteyaka—Nkombo na bango ebi-angi bango na komekola bomoi na bango nsima ya batata na bango—Klisto asikolaka bango oyo bayamboli—Nefi mpe Lehi basali babongwani mingi mpe batiami na boloko, mpe moto ezingi bango—Lipata moko ya molili lizipi bato nkama misato—Mabele maningani mpe mongongo moko motindi bato bayambola—Nefi mpe Lehi basololi elongo na banjelu, mpe ebele

ya bato bazingami na moto. Pene-pene na mobu 30 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete na mobu se moko oyo, tala, ^aNefi atikaki kiti ya bosambisi na moto moko oyo kani nkombo ezalaki Sezolami.

2 Mpo lokola mibeko mpe ekobima na bango etiamaki na ^akopona ya bato nyonso, mpe baoyo ^bboyonaki mabe bazalaki na motango monene koleka bango oyo baponaki bolamu, boye bazalaki kokomela mpo na bobebisami, mpo mibeko ekomaki ya kobeba.

3 Iyo, mpe oyo ezalaki nyonso te; bazalaki bato ya matoyi mangongi, na lolenge ete bakokaki te koyangelama na mobeko to na boyengebene, longola se soki ekosuka na bobebisami na bango.

4 Mpe esalemaki ete Nefi akomaki na bolembi na ntina ya mabe na bango; mpe ^aatikaki kiti ya bosambisi, mpe akamataki likolo na ye mokumba ya koteya liloba ya Nzambe mpo na nyonso oyo etikalaki ya mikolo na ye, mpe ndeko na ye ya mobali Lehi mpe lokola, mpo na nyonso oyo etikalaki ya mikolo na ye;

5 Mpo bamikundolaki maloba oyo tata na bango Elamani alobaki epayi na bango. Mpe oyo ezali maloba alobaki:

6 Tala, bana mibali na ngai,

24c Mos. 2:37;
Alma 7:21; 34:36.

25a MOMA Bozangi
boyambi.

b Yako. 6:5.
26a Alma 46:8;
Elam. 12:3–4.
5 1a Elam. 3:37.

2a Mos. 29:25–27.
b Alma 10:19.
4a Alma 4:15–20.

nazali na mposa ete bomikundola kobomba mitindo ya Nzambe; mpe nalingi ete bosakola epayi ya bato maloba oyo. Tala, napesi epayi na bino nkombo ya “baboti na biso ya yambo bayaki uta na mboka ya Yelusaleme; mpe oyo nasali yango mpo ete ntango bokomikundola nkombo na bino bokoka komikundola bango; mpe ntango bokomikundola bango bokoka komikundola misala na bango; mpe ntango bokomikundola misala na bango bokoka koyeba ete elobami, mpe lisusu ekomami, ete ezalaki ^bmalamu.

7 Boye, bana mibali na ngai, nalingi ete bosala oyo ezali malamu, mpo ete elobama na ntina na bino, mpe lisusu ekomama, kutu lokola elobamaki mpe ekomamaki na ntina na bango.

8 Mpe sikawa bana mibali na ngai, tala nazali na mwa mposa mingi ya kosenga na bino, oyo mposa ezali, ete bokoka te kosala makambo oyo mpo ete bokoka komikumisa, kasi ete bokoka kosala makambo oyo mpo na kobomba mpo na bino moko “biloko ya motuya na lola, iyo, oyo ezali seko, mpe oyo bibebaka te; iyo, ete bokoka kozala na ^blikabo wana ya motuya ya bomoi ya seko, boye tozali na ntina ya

kobanza ete epesamaki na batata na biso.

9 O bomikundola, bomikundola, bana mibali na ngai, “maloba oyo mokonzi Benyamina alobaki epayi ya bato na ye; iyo, bomikundola ete ezali na nzela te soki te mayele mosusu te wapi bato bakoki kobikisama, bobele na nzela ya ^bmakila ya bomikabi ya Yesu Klisto, oyo akoya; iyo, bomikundola ete azali koya mpo na “kosikola ^amokili.

10 Mpe bomikundola lisusu “maloba oyo Amuleki alobaki epayi ya Zezilomi, na engumba ya Amoniya; mpo alobaki epayi na ye ete Nkolo solo akoya mpo na kosikola bato na ye, kasi akoya te mpo kosikola bango kati na masumu na bango, kasi mpo na kosikola bango uta na masumu na bango.

11 Mpe azali na nguya epesami epayi na ye uta na Tata mpo na kosikola bango uta na masumu na bango na ntina ya boyamboli; yango wana “atindaki banjelu na ye mpo na kosakola nsango ya masengami ya boyamboli, oyo ememaka bato na nse ya nguya ya Mosikoli, mpo na lobiko ya milimo na bango.

12 Mpe sikawa, bana na ngai ya mibali, bomikundola, bomikundola ete ezali likolo ya “libanga

6a 1 Nef. 1:1, 5.

b 2 Nef. 33.

8a 3 Nef. 13:19-21.

b Mal&May 14:7.

9a Mos. 2:9.

b Mos. 3:17-18.

MOMA Bomikabi,

Komikaba.

c MOMA Bosikoli,
Kosikola, Mosikolami.

d MOMA Mokili—

Bato oyo batosaka

mibeko te.

10a Alma 11:34.

11a Alma 13:24-25.

12a Mat. 7:24-27;

Mal&May 6:34;

Mose 7:53.

MOMA Libanga;

Libanga ya nsuka.

ya Mosikoli na biso, oyo azali Klisto, Mwana ya Nzambe, ete bosengeli kotonga ^bmoboko na bino; ete ntango zabulu akotinda mipepe na ye ya makasi, iyo, makula na ye na mopepe monene, iyo, ntango ekobete mvula ya mabanga mpe ‘monkalikali na ye ya makasi nyonso likolo na bino, ekozala na nguya likolo na bino te mpo na kobenda bino na nse na libulu ya mpasi mpe bolozizi ezanga nsuka, na ntina ya libanga likolo ya oyo wapi botongami, oyo ezali moboko moko ya solo solo, moboko oyo wapi soki bato batongeli likolo bakoki kokweya te.

13 Mpe esalemaki ete oyo ezalaki maloba oyo Elamani “ateyaki bana mibali na ye; iyo, ateyaki bango makambo mingi oyo ekomami te, mpe lisusu makambo mingi oyo ekomami.

14 Mpe bamikundolaki maloba na ye; mpe boye bakendaki, kobombaka mitindo ya Nzambe, mpo na koteya liloba ya Nzambe na kati ya bato nyonso ya Nefi, kobandaka na engumba ya Beboo;

15 Mpe uta kuna kokende liboso na engumba ya Gidi; mpe uta engumba ya Gidi na engumba ya Muleke;

16 Mpe kutu uta engumba moko na mosusu, kino bakendaki na kati ya bato nyonso ya

Nefi baoyo bazalaki na mboka epayi na sudi; mpe uta kuna kati na mboka ya Zalayemila, na kati ya Balamani.

17 Mpe esalemaki ete bateyaki na nguya monene, na lolenge ete bayokisaki nsoni na mingi ya “bakabwani oyo balongwaki uta na Banefi, na lolenge ete bayaki mpe batubelaki masumu na bango mpe babatisamaki mpo na boyamboli, mpe sasaipi bazongaki epayi ya Banefi kosala makasi mpo na kobongisela bango mbeba oyo basalaki.

18 Mpe esalemaki ete Nefi mpe Lehi bateyaki Balamani na nguya mpe likoki monene ya lolenge oyo, mpo bapesamaki nguya mpe likoki ete bakoka “koloba, mpe lisusu bapesamaki nini basengeli koloba epayi na bango—

19 Boye balobaki na bokamwi monene ya Balamani, mpo na “kondimisa bango, na lolenge ete nkoto mwambe ya Balamani baoyo bazalaki na mboka ya Zalayemila mpe nzinganzinga mpembeni babatisamaki mpo na boyamboli, mpe bandimisamaki mpo na oyo etali nkuna ya mimesano ya batata na bango.

20 Mpe esalemaki ete Nefi mpe Lehi bakobaki uta kuna mpo na kokende na mboka ya Nefi.

21 Mpe esalemaki ete bakamatamaki na limpinga ya Balamani

12b Yis. 28:16;
Yako. 4:16.
c 3 Nef. 14:25, 27.
13a Mos. 1:4.

17a Elam. 4:4.
18a Mal&May 100:5–8.
MOMA Kosakola,
Lisakoli.

19a MOMA Bobongwami,
Mobongwami;
Mosala ya misione.

mpe babwakamaki na “boloko; iyo, kutu na ndako ya boloko se moko wana wapi Amona mpe bandeko mibali na ye babwakamaki na basali ya Limiyi.

22 Mpe esilaki bango kobwakama kati na boloko mikolo mingi na kozangaka bilei, tala, bakendaki kati na boloko mpo na kokamata bango ete bakoka koboma bango.

23 Mpe esalemaki ete Nefi mpe Lehi bazingamaki mpembeni lokola soki na “moto, kutu na lolenge ete bamekaki te kotia maboko na bango likolo na bango mpo na bobangi ete mbele bakozikisama. Nzokande, Nefi mpe Lehi bazikisamaki te; mpe bazalaki lokola batelemaki na katikati ya moto mpe bazikisamaki te.

24 Mpe ntango bamonaki ete bazingamaki mpembeni na “likonzi ya moto, mpe ete ezikisaki bango te, mitema na bango mi-zwaki mpiko.

25 Mpo bamonaki ete Balamani bamekaki te kotia maboko na bango likolo na bango; mpe bamekaki te kopusana penepene na bango, kasi batelemaki lokola soki bakomisamaki bababa na bokamwi.

26 Mpe esalemaki ete Nefi mpe Lehi batelemaki mpe bandaki koloba epayi na bango, kolobaka: Bobanga te, mpo tala,

ezali Nzambe oyo alakisi bino likambo oyo ya kokamwa, na oyo wapi elakisami epayi na bino ete bokoki te kotia maboko na bino likolo na biso mpo na koboma biso.

27 Mpe tala, ntango balobaki maloba oyo, mabele maningana mingi koleka, mpe bifelo ya boloko eninganaki lokola soki ezalaki penepene na kokweya na mabele; kasi tala, ekweyaki te. Mpe tala, bango oyo bazalaki na boloko bazalaki Balamani mpe Banefi oyo bazalaki bakabwani.

28 Mpe esalemaki ete bazipamaki na lipata moko ya “molili, mpe bobangi makasi mpe ya nsomo eyaki likolo na bango.

29 Mpe esalemaki ete “mongongo moko eyaki lokola soki ezalaki likolo ya lipata ya molili, kolobaka: Boyambola, boyambola, mpe boluka lisusu te kobebisa basali na ngai baoyo natindi epayi na bino mpo na kosakola nsango ya nsai.

30 Mpe esalemaki ete ntango bayokaki mongongo oyo, mpe emonaki bango ete ezalaki te mongongo ya kake, mpe ezalaki te mongongo ya makelele ya lokito monene, kasi tala, ezalaki se “mongongo oyo ya kimia mpe ya pete moko ya bobongi nie, lokola soki ezalaki esololi, mpe etobolaki kutu kino molimo mpenza—

31 Mpe ata pete ya mongongo

21a Mos. 7:6–7; 21:23.

23a Esod. 3:2.

24a Esod. 14:24;

1 Nef. 1:6;

Mal&May 29:12;

JS—Mambi ya

Kala 1:16.

28a Esod. 14:20.

29a 3 Nef. 11:3–14.

30a 1 Mik. 19:12;

Mal&May 85:6.

yango, tala mabele maninganaki mingi koleka, mpe bifelo ya bologo bilengaki lisusu, lokola soki ezalaki penepene na kokweya na mabele; mpe tala lipata ya molili, oyo ezipaki bango, lipanzanaki te—

32 Mpe tala mongongo moyaki lisusu, kolobaka: Boyambola, boyambola, mpo bokonzi ya lola ezali penepene; mpe boluka lisusu te koboma basali na ngai. Mpe esalemaki ete mabele maninganaki lisusu, mpe bifelo bilengaki.

33 Mpe lisusu mbala ya misato mongongo yango eyaki, mpe elobelaki bango maloba ya bokamwi oyo makoki te kolobama na moto; mpe bifelo bilengaki lisusu, mpe mabele maninganaki lokola soki ezalaki penepene na kokabwana na katikati.

34 Mpe esalemaki ete Balamani bakokaki te kokima na ntina ya lipata ya molili oyo ezipaki bango; iyo, mpe lisusu bakokaki koningana te na ntina ya bobangi boye eyaki likolo na bango.

35 Sikawa ezalaki na moko na kati na bango oyo azalaki Monafi uta na mbotama, oyo azalaki kala moto ya eklezia ya Nzambe kasi akabwanaki uta na bango.

36 Mpe esalemaki ete abalukaki ye moko mpembeni, mpe tala, amonaki na nzela ya lipata ya molili bilongi ya Nefi mpe Lehi; mpe tala, “bangengaki mingi koleka mpenza, kutu lokola

bilongi ya banjelu. Mpe amonaki ete batombolaki miso na bango na lola; mpe bazalaki na ezalela lokola soki kolobaka to mpe kotombolaka mingongo na bango epayi na mozali moko oyo bazalaki komona.

37 Mpe esalemaki ete moto oyo agangaki epayi na ebele ya bato, ete bakoka kobaluka mpe kotala. Mpe tala, nguya ya kobaluka epesamaki epayi na bango ete batala; mpe bamonaki bilongi ya Nefi mpe Lehi.

38 Mpe balobaki epayi ya moto na: Tala, nini elingi koloba makambo oyo nyonso, mpe ezali nani oyo bato oyo bazali kosolola na ye?

39 Sikawa nkombo ya moto yango ezalaki Aminadabi. Mpe Aminadabi alobaki epayi na bango: Bazali kosolola na banjelu ya Nzambe.

40 Mpe esalemaki ete Balamani balobaki epayi na ye: “Nini tokosala, ete lipata oyo ya molili ekoka kolongwa uta na kozipaka biso?”

41 Mpe Aminadabi alobaki epayi na bango: Bosengeli “koyambola, mpe kobelega epayi na mongongo, kutu kino bokozala na ^bbondimi na Klisto, oyo ateyamaki epayi na bino na Alma, mpe Amuleki, mpe Zezilomi; mpe ntango ekosala bino oyo, lipata ya molili ekolongwa uta na kozipaka bino.

42 Mpe esalemaki ete nyonso

36a Esod. 34:29–35;
Mis. 6:15.

40a Mis. 2:37–39.
41a MOMA Boyamboli,

Koyambola.
b MOMA Bondimi.

babandaki kobelela epayi na mongongo na ye oyo aningisaki mabele; iyo, babelelaki kutu kino lipata ya molili lipanzanaki.

43 Mpe esalemaki ete ntango babwakaki miso na bango mpe mbeni, mpe emonaki bango ete lipata ya molili lipanzanaki uta na kozipaka bango, tala, bamonaki ete “bazingamaki mpe mbeni, iyo moto moko moko, na likonzi ya moto.

44 Mpe Nefi mpe Lehi bazalaki na katikati na bango; iyo, bazingamaki mpembeni; iyo, bazalaki lokola soki na katikati ya moto kopelaka na mololi, kasi esalaki bango mpasi te, mpe emataki te likolo ya bifelo ya boloko; mpe batondisamaki na “bosepeli boye ekoki kolimbolama te mpe boye etonda na nkembo.

45 Mpe tala, “Molimo Mosantu ya Nzambe akitaki uta na lola, mpe akotaki kati na mitema na bango, mpe batondisamaki lokola soki na moto, mpe bakokaki ^bkoloba maloba ya kokamwa.

46 Mpe esalemaki ete mongongo eyaki epayi na bango, iyo, mongongo ya elengi, lokola soki ezalaki mamimisami, kolobaka:

47 “Kimia, kimia ezala epayi na bino, na ntina ya bondimi na bino na Molingami Malamu na ngai, oyo azalaki uta na bokeli ya mokili.

48 Mpe sikawa, ntango bayokaki oyo babwakaki miso na

bango lokola soki mpo na kotala wapi mongongo eutaki; mpe tala, bamonaki “lola efungwani; mpe banjelu bakitaki uta na lola mpe basalelaki bango.

49 Mpe ezalaki penepene na nkama misato ya bato oyo bamonaki mpe bayokaki makambo oyo; mpe basengaki kokende, kasi kokamwa te, soki mpe kozala na ntembe te.

50 Mpe esalemaki ete bake ndaki, mpe basalelaki bato, kosakolaka epayi na bituka nyonso nzinganzinga mpembeni makambo nyonso bayokaki mpe bamonaki, na lolenge ete eteni mingi koleka ya Balamani bandimisamaki na bango, na ntina ya bonene ya bilembo ya bosolo oyo bazwaki.

51 Mpe mingi lokola “bandimisamaki, bakitisaki na nse bibundeli na bango ya bitumba, mpe lisusu boyini na bango mpe momeseno ya batata na bango.

52 Mpe esalemaki ete batike laki mpenza Banefi bamboka ya bozwi na bango.

MOKAPO 6

Balamani ya sembo bateyi na Banefi ya nkuna—Mangomba nyonso mibale ya bato bafuluki na ntango ya eleko ya kimia mpe ya biloko ebele—Lusifelo, mobandisi ya lisumu, alamusu mitema ya bato ya nkuna mpe ya bayongoli ya Gadiatoni na

43a 3 Nef. 17:24; 19:14.

44a MOMA Bosepeli.

45a 3 Nef. 9:20;

Etel. 12:14.

^b MOMA Makabo ya Molimo.

47a MOMA Kimia.

48a 1 Nef. 1:8.

51a Alma 31:5.

bobomi mpe nkuna—Bayongoli babotoli ebonga ya ekobima ya Banefi. Penepene na mibu 29–23 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete ntango mobu ya ntuku motoba na mibale ya boyangeli ya basambisi ekomaki na nsuka, makambo oyo nyonso masalemaki mpe Balamani, mpo na eteni eleki mingi ya bango, bakomaki basembo, na lolenge ete “bosembo na bango elekaki mpenza boye ya Banefi, na ntina ya kotelema ngwi na bango mpe molende na bango kati na bondimi.

2 Mpo tala, ezalaki na mingi ya Banefi oyo bakomaki “mito makasi mpe bato bazanga boyamboli mpe ya nkuna mingi koleka, na lolenge ete babwakaki liloba ya Nzambe mpe mateya mpe masakoli nyonso oyo masalemaki na kati na bango.

3 Nzokande, bato ya eklezia bazalaki na bosepeli monene na ntina ya bobongwami ya Balamani, iyo, na ntina ya eklezia ya Nzambe, oyo etiamaki na kati na bango. Mpe “balinganaki, mpe basepelaki moko na mosusu, mpe bazalaki na bosepeli monene.

4 Mpe esalemaki ete mingi ya Balamani bakitaki kati na mboka ya Zalayemila, mpe basakolaki epayi ya bato nyonso ya Banefi lolenge ya “bobongwami na

bango, mpe balendisaki bango mpo na kozala na bondimi mpe mpo na koyambola.

5 Iyo, mpe mingi bateyaki na nguya monene mpenza mpe likoki, kino na komema mingi na bango kati na bozindo ya bomikitisi, mpo na kozala balandi na bomikitisi ya Nzambe mpe ya Mwana ya mpate.

6 Mpe esalemaki ete mingi ya Balamani bakendaki kati na mboka epayi na nordi; mpe Nefi mpe Lehi lisusu bakendaki kati na “mboka epayi na nordi, mpo na koteya epayi ya bato. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku motoba na misato.

7 Mpe tala, kimia ezalaki na mboka mobimba, na lolenge ete Banefi bakendaki na biteni nyonso kani ya mboka oyo balingaki, ezala na kati ya Banefi soki te na kati ya Balamani.

8 Mpe esalemaki ete Balamani bakendaki lisusu bipayi nyonso wapi balingaki, ezala na kati ya Balamani soki te na kati ya Banefi; mpe boye bazalaki na bonsomi ya bosangani moko na mosusu, mpo na kosomba mpe mpo na koteka, mpe mpo na kozwa litomba, engebene na mposa na bango.

9 Mpe esalemaki ete bakomaki na bozwi mingi koleka, nyonso ezala Balamani mpe Banefi mpe lokola; mpe bazwaki ebele koluta ya wolo, mpe ya mpauni,

6 1a Elam. 13:1.
2a Lom. 1:28–32.
3a MOMA Bosangani.

4a MOMA Bobongwami,
Mobongwami.
6a Alma 63:4–9;

Elam. 3:11–12.

mpe ya ndenge nyonso ya bi-bende ya ntalo, ezala na mboka ya sudi mpe na mboka ya nordi mpe lokola.

10 Sikawa mboka ya sudi ebi-angamaki Lehi, mpe mboka ya nordi ebiangamaki “Muleke, oyo ezalaki nsima ya mwana mobali ya Sidikiya; mpo Nkolo amemaki Muleke na mboka ya nordi, mpe Lehi na mboka ya sudi.

11 Mpe tala, ezalaki na ndenge nyonso ya wolo na bamboka oyo mibale, mpe ya mpauni, mpe ya makele ya ntalo ya ndenge na ndenge; mpe ezalaki lisusu na bato ya misala ya ntoki mpenza, oyo basalaki ndenge nyonso ya misala ya makele ya ntalo mpe babongisaki yango; mpe boye bakomaki bato na bozwi.

12 Mpe bakolisaki mboto be-boo, na nordi mpe na sudi mpe lokola; mpe bafulukaki mingi koleka, na nordi mpe na sudi mpe lokola. Mpe bayikanaki mpe bakomaki makasi na mboka. Mpe babokolaki bibwele mpe bitonga mingi, iyo, banyama mingi ya mafuta.

13 Tala basi na bango bazalaki kosala mpe kotonga, mpe basalaki ndenge nyonso ya bilamba, ya lino ya kilo ya malonga mpe bilamba ya ndenge na ndenge, mpo na kolatisa bolumbu na bango. Mpe boye mobu ya ntuku motoba na minei molekaki na kimia.

14 Mpe na mobu ya ntuku

motoba na mitano bazalaki lisusu na boseveli monene mpe kimia, iyo, mateya mingi mpe masakoli mingi mpo na oyo etali oyo wana esengelaki koya. Mpe boye mobu ya ntuku motoba na mitano elekaki.

15 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku motoba na motoba ya boyangeli ya basambisi, tala, “Sezolami abomamaki na loboko moko eyebani te lokola efandaki ye likolo ya kiti ya bosambisi. Mpe esalemaki ete na mobu se moko wana, ete mwana mobali na ye, oyo aponamaki na bato na esika na ye, abomamaki mpe lokola. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku motoba na motoba.

16 Mpe na ebandeli ya mobu ya ntuku motoba na nsambo bato babandaki kokola na nkuna mingi koleka lisusu.

17 Mpo tala, Nkolo apambolaki bango mwa ntango mingi molai na bozwi ya mokili ete balamusamaki te na nkanda, na etumba, soki te na bosopi makila; boye babandaki kotia mitema na bango likolo ya bozwi na bango; iyo, babandaki koluka kozwa litomba ete bakoka kotombwana moko likolo ya mosusu; boye babandaki “kobomaboma na nkuku, mpe koyongola mpe kopunza, ete bakoka kozwa litomba.

18 Mpe sikawa tala, babomi mpe bapunzi oyo wana bazalaki lingomba moko oyo esalemaki

10a Mos. 25:2-4;
Elam. 8:21.

15a Elam. 5:1.
17a 3 Nef. 9:9.

na Kisikumeni mpe “Gadiatoni. Mpe sikawa esalemaka ete ezalaki mingi, kutu na kati ya Banefi, ya lingomba ya Gadiatoni. Kasi tala, bazalaki mingi koleka na kati ya eteni eleki nkuna ya Balamani. Mpe babiangamaki bayongoli mpe babomi ya Gadiatoni.

19 Mpe ezalaki bango oyo babomaki mosambisi mokonzi Sezolami, mpe mwana mobali na ye, wana ezalaki ye na kiti ya bosambisi; mpe tala, bamonaki te.

20 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Balamani bamonaki ete ezalaki na bayongoli na kati na bango bayokaki mawa mpenza; mpe basalelaki mayele nyonso na nguya na bango mpo na kobebisa bango mosika na etando ya mabele.

21 Kasi tala, Satana alamusaki mitema ya eteni ya bato eleki mingi ya Banefi, na lolenge ete basalaki bomoko elongo na mangomba wana ya bayongoli, mpe bakotaki kati na mayokani na bango mpe balapanaki ndai na bango, ete bakomibatela mpe bakobomba moko mosusu na makambo mpe kokoso nyonso kani bakotiana, ete mpasi eyela bango te mpo na bobomi na bango, mpe bopunzi na bango, mpe boyibi na bango.

22 Mpe esalemaki ete bazalaki na bilembo na bango, iyo,

“bilembo na bango ya nkuku, mpe maloba na bango ya nkuku; mpe oyo ete bakoka kokesenisa ndeko mobali moko oyo akotaki kati na liyokani, ete nkuna nyonso kani ndeko mobali akosala akozokisama te na ndeko na ye ya mobali, mpe na bango oyo bazalaki ya lingomba na ye, baoyo bakamataki liyokani oyo mpe te.

23 Mpe boye bakokaki koboma, mpe kopunza, mpe koyiba, mpe kosala pite mpe ndenge nyonso ya nkuna, na bokeseni na mibeko ya ekolo na bango mpe lisusu mitindo ya Nzambe na bango.

24 Mpe moto nyonso ya kati na baoyo bazalaki ya lingomba na bango oyo akobimisa epayi na mokili “nkuna na bango mpe bonsomo na bango, asengeli kosambisama, engebene na mibeko ya ekolo na bango te, kasi engebene na mibeko ya nkuna na bango, oyo epesamaki na Gadiatoni mpe Kisikumeni.

25 Sikawa tala, ezali “ndai mpe mayokani oyo ya nkuku oyo Alma atindaki mwana mobali na ye ete asengeli te kokende na mokili, na kobangaka ete bazala nzela ya komema bato na nse ya bobebisami.

26 Sikawa tala, “ndai ya nkuku mpe mayokani oyo ya nkuku eyaki te epayi ya Gadiatoni uta na masolo ya makomi oyo epesamaki na Elamani; kasi tala,

18*a* Elam. 2:4, 12–13.

22*a* MOMA Makelemba ya nkuku.

24*a* MOMA Moto ya nkuna, Nkuna.

25*a* Alma 37:27–32.

26*a* Mose 5:29, 49–52.

etiamaki kati na motema ya Gadiatoni na ^bmozali se moko wana oyo asenginiaki baboti na biso ya yambo mpo na kolia mbuma epekisami—

27 Iyo, mozali se moko wana oyo asalaki ekokolo elongo na “Kaina, ete soki akoboma ndeko na ye ya mobali Abele ekoyebana te epayi na mokili. Mpe asalaki ekokolo elongo na Kaina mpe balandi na ye uta ntango wana kokende liboso.

28 Mpe lisusu ezali mozali se moko wana oyo atiaki yango kati na mitema ya bato mpo na “kotonga linongi moko ya molai kokoka ete bakoka kokoma na lola. Mpe ezalaki mozali se moko wana oyo akambaki bato oyo bayaki uta na linongi wana kati na mboka oyo; oyo apanzaki misala ya molili mpe bonsomo likolo ya etando ya mboka, kino abendaki bato na nse na ^bbobebisami mobimba, mpe na lifelo ya libela.

29 Iyo, ezali mozali se moko wana oyo atiaki kati na motema ya “Gadiatoni ete akoba kosala mosala ya molili, mpe bobomi ya nkuku; mpe asalaki yango uta na ebandeli ya moto kutu kino na ntango oyo.

30 Mpe tala, ezali ye oyo azali “mobandisi ya masumu nyonso. Mpe tala, amemi misala na ye ya molili mpe bobomi ya nkuku, mpe akitanisi bikokolo

na bango, mpe ndai na bango, mpe mayokani na bango, mpe miango ya nkuna ya nsomo, uta nkola na nkola engebene lokola ekoki ye kotia nkanga likolo ya mitema ya bana ya bato.

31 Mpe sikawa tala, atiaki nkinga monene likolo ya mitema ya Banefi; iyo, na lolenge ete bakomaki bato ya nkuna mingi koleka; iyo, eteni eleki bato mingi na bango ebalukaki uta na nzela ya bosembo, mpe “baniataki na nse ya makolo na bango mitindo ya Nzambe, mpe babalukaki epayi na nzela na bango moko, mpe bamisalelaki bikeko uta na wolo na bango mpe mpauni na bango.

32 Mpe esalemaki ete mabe oyo nyonso oyolaki bango na ntaka ya “mibu mingi te, na lolenge ete eteni eleki mingi ya mabe yango eyaki epayi na bango na mobu ya ntuku motoba na nsambo ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

33 Mpe bakolaki na mabe na bango na mobu ya ntuku motoba na mwambe mpe lokola, na mawa mpe boleli monene ya basembo.

34 Mpe boye tomoni ete Banefi babandaki kokita moke moke kati na bozangi boyambi, mpe bakolaki na nkuna mpe bonsomo, nzokande Balamani babandaki kokola mpenza na

26b 3 Nef. 6:28;
Mose 4:6-12.
27a Mose 5:18-33.
28a Gen. 11:1-4;

Etel. 1:3.
b Etel. 8:9, 15-25.
29a Elam. 2:4-13.
30a Alma 5:39-42;

Mor. 7:12, 17;
Mose 4:4.
31a 1 Nef. 19:7.
32a Alma 46:8.

boyebi ya Nzambe na bango; iyo, babandaki kobatela meko mpe kobomba mitindo na ye, mpe kotambola na bosolo mpe alima liboso na ye.

35 Mpe boye tomoni ete Molimo ya Nkolo mobandaki “kolongwa uta na Banefi, na ntina ya nkuna mpe bokasi ya mitema na bango.

36 Mpe boye tomoni ete Nkolo abandaki kosopa Molimo na ye epayi ya Balamani, na ntina ya petepete na bango mpe bolingi na bango mpo na kondima maloba na ye.

37 Mpe esalemaki ete Balamani balukaki kokanga lingomba ya bayongoli ya Gadiatoni; mpe bategyaki liloba ya Nzambe na kati ya eteni eleki nkuna na bango, na lolenge ete lingomba oyo ya bayongoli ebebisamaki nie na kati ya Balamani.

38 Mpe esalemaki epayi mosusu, ete Banefi babokolaki bango mpe basalisaki bango, kobandaka na eteni eleki nkuna na bango, kino batondisaki mboka mobimba ya Banefi, mpe basenginiaki eteni ya bato eleki mingi ya basembo kino bamikitisaki mpo na kondima na misala na bango mpe kokabola bopunzi na bango, mpe kosangana elongo na bango na bobomi mpe makelemba na bango ya nkuku.

39 Mpe boye bazwaki bokambi mobimba ya ekobima, na lolenge

ete baniataki na nse ya makolo na bango mpe babetaki mpe banyokolaki mpe babalolaki mikongo na bango na “babola mpe basokemi, mpe balandi na bomikitisi ya Nzambe.

40 Mpe boye tomoni ete bazalaki na ezalela moko ya nsomo, mpe “bakomelaki mpo na bobebisami moko ya libela.

41 Mpe esalemaki ete boye esukaki mobu ya ntuku motoba na mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

LISAKOLI YA NEFI, MWANA MOBALI YA ELAMANI—Nzambe akaneli bato ya Nefi ete akobimela bango na nkanda na ye, mpo na kobebisa bango nie longola se soki bayamboli uta na nkuna na bango. Nzambe abeti bato ya Nefi na bokono; bayamboli mpe babaluki epayi na ye. Samwele, Molamani, asakoli epayi ya Banefi.

Ezali na mikapo 7 kino na nsuka ya mokapo 16.

MOKAPO 7

Baboyi Nefi na nordi mpe azongi na Zalayemila—Asambeli likolo ya linongi ya elanga na ye mpe abiangi bato mpo na koyambola soki te kowa. Penepene na mibu 23–21 Liboso na mbotama ya Klisto.

35a Mos. 2:36;
Mal&May 121:37.
39a Nze. 109:16;

Alma 5:54–56;
Mal&May 56:16.
40a Elam. 5:2; 11:37;

Mal&May 18:6.

TALA, sikawa esalemaki ete na mobu ya ntuku motoba na libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Banefi, ete Nefi, mwana mobali ya Elamani, “azongaki na mboka ya Zalayemila uta na mboka epayi na nordi.

2 Mpo abimaki na kati ya bato oyo bazalaki na mboka epayi na nordi, mpe ateyaki liloba ya Nzambe epayi na bango, mpe asakolaki makambo mingi epayi na bango;

3 Mpe babwakaki maloba na ye nyonso, na lolenge ete akokaki te kotikala na kati na bango, kasi azongaki lisusu epayi na mboka ya mbotama na ye.

4 Mpe ntango amonaki bato na ezaleli moko ya nkuna ya lolenge ya nsomo, mpe bayongoli wana ya Gadiatoni bakamataki kiti ya bosambisi—lokola bayibaki nguya mpe likoki ya mboka; lokola batiaki mpembeni mitindo ya Nzambe, mpe na lolenge ya moke te mpe semba liboso na ye; kosalaka te boyengebene epayi ya bana ya bato;

5 Kokitisaka basembo na ntina ya bosembo na bango; kotikaka bato na elindo mpe bato ya nkuna kokende na kozangaka kopesama etumbu mpo na mosolo na bango; mpe mingi koleka kotikaka bango na mosala ya kokamba ekobima, mpo na kokonza mpe kosala engebene na bolingi na bango, ete bakoka kozwa litomba mpe nkembo ya “mokili, mpe, lisusu, ete bakoka

na petepete mingi kosala ekobo, mpe koyiba, mpe koboma, mpe kosala engebene na bolingi na bango moko—

6 Sikawa mabe oyo monene eyaki likolo ya Banefi, na ntaka ya mibu mingi te; mpe ntango Nefi amonaki yango, motema na ye movimbaki na mawa kati na ntolo na ye; mpe agangaki na mpasi ya liwa ya molimo na ye:

7 O, Soki nakokaka kozwa mikolo na ngai na mikolo ntango tata na ngai Nefi ayaki uta na mboka ya Yelusaleme, ete nakokaki kosepela elongo na ye na mboka elakelama; na ntango wana bato na ye bazalaki petepete na koteyama, ngwi mpo na kobatela mitindo ya Nzambe, mpe malembe mpo na kokambama na kosala mabe; mpe bazalaki mbangu mpo na koyoka maloba ya Nkolo—

8 Iyo, soki mikolo na ngai ezalaka na mikolo wana, nde molimo na ngai elingaki kozala na bosepeli kati na bosembo ya bandeko na ngai.

9 Kasi tala, natindami ete oyo ezala mikolo na ngai, mpe ete molimo na ngai motondisama na mawa na ntina ya nkuna oyo ya bandeko na ngai.

10 Mpe tala, sikawa esalemaki ete ezalaki likolo ya linongi moko, oyo ezalaki na elanga ya Nefi, oyo ezalaki mpembeni na balabala monene oyo ekambaka na zando monene, oyo ezalaki na engumba ya Zalayemila; boye,

Nefi angumbamaki likolo na linongi oyo ezalaki na elanga na ye, oyo linongi ezalaki lisusu penepene na monoko ya elanga mpembeni na wapi balabala monene elekaki.

11 Mpe esalemaki ete boko bato bazalaki koleka mpembeni mpe bamonaki Nefi lokola azalaki kosopa motema na ye epayi ya Nzambe likolo na linongi; mpe bakimaki mpe bayebisaki bato nini bamonaki, mpe bato bayaki esika moko ebele ete bakoka koyeba ntina ya matanga monene mpenza mpo na nkuna ya bato.

12 Mpe sikawa, ntango Nefi atelemaki amonaki ebele ya bato oyo basanganaki esika moko.

13 Mpe esalemaki ete afungolaki monoko na ye mpe alobaki epayi na bango: Tala, “ntina nini emisangisi bino esika moko? Ete nakoka kolobela bino mabe na bino?”

14 Iyo, mpo namati likolo ya linongi na ngai ete nakoka kosopa motema na ngai epayi ya Nzambe na ngai, na ntina ya mawa mingi koleka ya motema na ngai, oyo ezali na ntina ya mabe na bino!

15 Mpe na ntina ya matanga mpe boleli na ngai bomisangisi esika moko, mpe bozali kokamwa; iyo, mpe bozali na mposa monene ya kokamwa; iyo, bosengelaki kokamwa mpo bomitiki

ete zabulu azwa nkanga ya monene mpenza likolo ya mitema na bino.

16 Iyo, lolenge boni ekokaki bino kopesa nzela na lisenginina na ye oyo azali kolukaka se kotindika milimo na bino na nse ya mpasi mpe lisuma oyo ya libela?

17 O boyambola, boyambola! “Ntina nini ekokufa bino? Bobaluka, bobaluka epayi ya Nkolo Nzambe na bino. Ntina nini abosani bino?”

18 Ezali mpo boyeisi mitema na bino makasi; iyo, bolingi te koyoka mongongo ya “mobateli malamumu; iyo, ^bbotumolaki ye mpo na kozala na nkanda na bino.

19 Mpe tala, na esika ya “kosangisa bino, longola se soki boyamboli, tala, akopanza bino mosika ete bokokoma misuni mpo na mbwa mpe banyama ya zamba.

20 O, lolenge boni ekoki bino kobosana Nzambe na bino na mokolo mpenza abikisi bino?”

21 Kasi tala, ezali mpo na kozwa litomba, mpo na kosanlolama na bato, iyo, mpe ete bokoka kozwa wolo mpe mpauni. Mpe botie mitema na bino likolo ya bozwi mpe biloko ya mpamba mpamba ya “mokili oyo, mpo na yango bobomi, mpe bopunzi, mpe boyibi, mpe bopesi ^blitatoli ya lokuta na kofundaka

13a Mat. 3:5–8.

17a Ejek. 18:23, 31–32.

18a Ejek. 34:12;

Yoan. 10:14–16;

Alma 5:38–41, 57–60.

MOMA Mobateli
malamu.

^b Yako. 1:8;

Alma 12:36–37.

19a 3 Nef. 10:4–7.

21a MOMA Bomokili.

^b Esod. 20:16;

Mat. 15:19–20.

moto ya penepene na bino, mpe bosali ndenge nyonso ya mabe.

22 Mpe mpo na ntina oyo lisuma ekoya epayi na bino longola se soki boyamboli. Mpo soki boyamboli te, tala, engumba monene oyo, mpe lisusu bingumba wana minene oyo ezali nzinganza mpembeni, oyo ezali na mboka ya bozwi na biso, bikobotolama ete bokozala na esika te kati na yango; mpo tala, Nkolo akopesa “bokasi epayi na bino te, lokola asali kino sikawa, mpo na kotelemela banguna na bino.

23 Mpo tala, boye elobi Nkolo: Nakolakisa te bokasi na ngai epayi ya bato ya nkuna, na moto moko te koleka mosusu, longola se soki ezali epayi na bango oyo bakoyambola uta na masumu na bango, mpe bakoyoka maloba na ngai. Boye, sikawa, nalingi ete bomona, bandeko na ngai, ete ekozala “malamu mingi mpo na Balamani koleka mpo na bino longola se soki bokoyambola.

24 Mpo tala, bazali sembo mingi koleka bino, mpo basumuki te na boyebi monene boye bozwaki; boye Nkolo akotondisama na boboto epayi na bango; iyo, “akobenda mikolo na bango molai mpe akobakisa nkona na bango, kutu ntango ^bbokobebisama nie longola se soki boyamboli.

25 Iyo, lisuma ezala epayi na

bino na ntina ya bonsomo monene boye esili koya na kati na bino; mpe bosali bino moko bokoko kati na yango, iyo, na “lingomba ya nkuku oyo esalemaki na Gadiatoni!

26 Iyo, “lisuma ezala epayi na bino na ntina ya lolendo oyo bopesaki nzela ete eyingela na mitema na bino, oyo etomboli bino koleka oyo ezali malamumu na ntina ya ^bbozwi monene na bino!

27 Iyo, lisuma ekozala epayi na bino na ntina ya nkuna mpe bonsomo na bino!

28 Mpe longola se soki boyamboli bokowa; iyo, kutu mboka na bino ekokamatama uta na bino, mpe bokobebisama uta na etando ya mabele.

29 Tala sikawa, nalobi te ete makambo oyo makosalema, na ngai moko, mpo ezali te na ngai moko nde “nayebi makambo oyo; kasi tala, nayebi ete makambo oyo ezali solo mpo Nkolo Nzambe asali ete eyebana epayi na ngai, yango wana natatoli ete makosalema.

MOKAPO 8

Basambisi babeba bapusi bato batomboka na Nefi—Abalayama, Mose, Zenosi, Zenoki, Eziasi, Yisaya, Yilimia, Lehi, mpe Nefi nyonso batatolaki mpo na oyo etali Klisto—Wana efulamaki ye Nefi ayebisi polele nani mobomi ya

22a Mos. 7:29.

23a Elam. 15:11–15.

24a Alma 9:16;

Mal&May 5:33.

b Alma 9:19.

25a Elam. 3:23.

26a Yis. 5:8–25.

b Yako. 2:13.

29a Alma 5:45–46.

mosambisi mokonzi. Penepene na mibu 23-21 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Nefi alobaki maloba oyo, tala, ezalaki na bato oyo bazalaki basambisi, oyo bazalaki lisusu ya lingomba ya nkuku ya Gadiatoni, mpe basilikaki, mpe bazomelaki ye, kolobaka epayi ya bato: Mpo na nini bosimbi te moto oyo mpe bomemi ye te, ete akoka kopesama etumbu engebene na mabe asalaki?

2 Mpo na nini ezali bino kotala moto oyo, mpe koyoka ye kofinga bato oyo mpe mibeko na biso?

3 Mpo tala, Nefi alobelaki bango mpo na oyo etali bobé ya mibeko na bango; iyo, makambo mingi Nefi alobaki oyo makoki te kokomama; mpe alobaki eloko moko te oyo ezalaki na bokeseni na mitindo ya Nzambe.

4 Mpe basambisi bana basilikaki na ye mpo "alobelaki bango polele mpo na oyo etali misala na bango ya nkuku mpe ya molili; nzokande, bamekaki te kotia loboko na bango likolo na ye, mpo babangaki bato ete mbele bazomela bango.

5 Boye babelelaki epayi ya bato, kolobaka: Mpo na nini epesi bino nzela ete moto oyo ayinga biso? Mpo tala akitisi bato oyo nyonso, kutu kino na bobebisami; iyo, mpe lisusu ete bingumba minene oyo ya biso

bikokamatama uta na biso, ete tokozala na esika moko te kati na yango.

6 Mpe sikawa toyebi ete oyo ekoki kosalema te, mpo tala, tozali na nguya, mpe bingumba na biso ezali minene, boye banguna na biso bakoki te kozala na nguya likolo na biso.

7 Mpe esalemaki ete boye balamusaki nkanda ya bato na Nefi, mpe babimisaki boweli na kati na bango; mpo ezalaki na boko baoyo bagangaki: Botika moto oyo na kimia, mpo azali moto malamumu, mpe makambo oyo wana alobi makosalema solo longola se soki toyamboli;

8 Iyo, tala, masambisi nyonso oyo atatoli epayi na biso ekoya likolo na biso; mpo toyebi ete atatoli na alima epayi na biso mpo na oyo etali mabe na biso. Mpe tala ezali mingi, mpe "ayebi lisusu makambo nyonso oyo makokweyela biso lokola mpe ayebi mabe na biso;

9 Iyo, mpe tala, soki azalaka te profeta akokaki te kotatola mpo na oyo etali makambo wana.

10 Mpe esalemaki ete bato wana baoyo balukaki kobebisa Nefi basengisamaki na ntina ya bobangi na bango, ete batiaki te maboko na bango likolo na ye; boye abandaki lisusu kolobela bango, lokola amonaki ete azwaki lisungi na miso ya basusu, na lolenge ete ndambo etikali ya bango babangaki.

11 Na boye asengisamaki

kolobela bango mingi na kolobaka: Tala, bandeko na ngai, etangaki bino te ete Nzambe apesaki nguya na moto moko, kutu Mose, mpo na kobeta likolo ya mai ya ^aMbu Etane, mpe ekabwanaki ngambo na ngambo, na lolenge ete Bayisalaele, oyo bazalaki batata na biso, balekaki na katikati likolo ya mabele ekawuka, mpe mai mazipaki mampinga ya Baejipito mpe melamaki nie?

12 Mpe sikawa tala, soki Nzambe apesaki epayi ya moto oyo nguya ya lolenge oyo, bongo mpo na nini bokoswana na kati na bino moko, mpe bokoloba ete apesi ngai te nguya wapi nakoki koyeba mpo na oyo etali masambisi oyo ekoya likolo na bino longola se soki boyamboli?

13 Kasi, tala, bozali kowangana bobele maloba na ngai te, kasi bozali kowangana lisusu maloba nyonso elobamaki na batata na biso, mpe lisusu maloba oyo elobamaki na moto oyo, Mose, oyo azalaki na nguya monene ya lolenge oyo epesami epayi na ye, iyo, maloba oyo alobaki kotalaka boyei ya Masiya.

14 Iyo, epesaki ye te litatoli ete Mwana ya Nzambe akoya? Mpe lokola ^aatombolaki elembo ya nioka ya motako likolo na esobe,

kutu bongo nde akotombola ye oyo akoya.

15 Mpe mingi lokola bakotala likolo ya nioka wana ^abakozala na bomoi, kutu mingi mpenza lokola bakotala likolo ya Mwana ya Nzambe na bondimi, kozalaka na molimo moko ya mawa, ^bbakozala na bomoi, kutu kino na bomoi wana oyo ezali bomoi ya seko.

16 Mpe sikawa tala, bobele Mose te atitolaki makambo oyo, kasi lisusu ^abaprofeta basantu nyonso, uta na mikolo na ye kutu kino na mikolo ya Abalayama.

17 Iyo, mpe tala, ^aAbalayama amonaki boyei na ye, mpe atondisamaki na nsai mpe asepelaki.

18 Iyo, mpe tala nalobi epayi na bino, ete bobele Abalayama te ayebaki makambo oyo, kasi ^aezalaki na mingi oyo liboso ya mikolo ya Abalayama babianga-maki na ^bmolongo ya Nzambe; iyo, kutu nsima ya molongo ya Mwana na ye; mpe oyo mpo ete elakisama epayi ya bato, nkoto moko ya mibu minene mingi liboso ya boyei na ye, ete kutu bosikoli ekoya epayi na bango.

19 Mpe sikawa nalingi ete koyeba, ete kutu uta na mikolo ya Abalayama ezalaki na baprofeta

11a Esod. 14:16;
1 Nef. 17:26;
Mos. 7:19;
Mal&May 8:2-3;
Mose 1:25.
14a Mit. 21:6-9;
2 Nef. 25:20;
Alma 33:19-22.

MOMA Yesu Klisto—
Bililingi to bilembo
ya Klisto.
15a 1 Nef. 17:41;
Alma 37:45-47;
3 Nef. 15:9.
^b Yoan. 11:25.
16a Yako. 4:4-5; 7:11.

17a Gen. 22:8-14;
Yoan. 8:56.
18a Alma 13:19;
Mal&May 84:6-16;
136:37.
^b MOMA Bongan-
ganzambe ya
Melikisedeki.

mingi baoyo batatolaki makambo oyo; iyo, tala, profeta “Zenosi atitolaki na kozangaka bobangi; mpo na yango babomaki ye.

20 Mpe tala, lisusu “Zenoki, mpe lisusu Eziasi, mpe lisusu ^bYisaya, mpe ^cYilimia, (Yilimia azalaki profeta se moko wana oyo atitolaki mpo na oyo etali bobebisami ya ^dYelusaleme) mpe sikawa toyebi ete Yelusaleme ebebisamaki engebene na maloba ya Yilimia. O soki bongo mpo na nini ekoya te Mwana ya Nzambe, engebene na lisakoli na ye?

21 Mpe sikawa ekotia bino ntembe ete ^aYelusaleme ebebisamaki? Ekoloba bino ete ^bbana mibali ya Sidikiya babomamaki te, nyonso longola se ^cMuleke? Iyo, mpe emoni bino te ete nkona ya Sidikiya ezali elongo na biso, mpe babenganamaki uta na mboka ya Yelusaleme? Kasi tala, oyo ezali nyonso te—

22 Tata na biso Lehi abenganamaki uta na Yelusaleme mpo atitolaki mpo na oyo etali makambo oyo. Nefi lisusu atitolaki mpo na oyo etali makambo oyo, mpe lisusu penepene na batata na biso nyonso, kutu kino na ntango oyo; iyo, batatolaki ^aboyei

ya Klisto, mpe batalaki ntango ekoya nsima, mpe basepelaki na mokolo na ye oyo ekoya.

23 Mpe tala, azali Nzambe, mpe azali elongo na bango, mpe amimonisaki epayi na bango, ete basikolamaki na ye; mpe bapesaki ye nkembo, na ntina ya oyo wana ekoya.

24 Mpe sikawa, komonaka ete boyebi makambo oyo mpe bokoki te kowangana yango longola se soki bokosi, boye na oyo bosumukaki, mpo bobwakaki makambo oyo nyonso, ata bilembo mingi bozwaki; iyo, kutu bozwi ^abiloko nyonso, ezala biloko ezwami na lola, mpe lokola biloko nyonso oyo ezwami na mabele, lokola litatoli ete ezali solo.

25 Kasi tala, bobwaki bosolo, mpe ^abotomboki na Nzambe mosantu na bino; mpe kutu na ntango oyo, na esika ya kobombaka ^bbiloko ya motuya na lola, wapi eloko moko ebebaka te, mpe wapi eloko moko te oyo ezali ya mbindo ekoki koya, bozali kobakisaka mpo na bino moko nkele mpo na mokolo ya ^cbosambisi.

26 Iyo, kutu na ntango oyo bokomeli, na ntina ya bobomi na bino mpe ^abondumba na bino mpe nkuna na bino, mpo na

19a Alma 34:7.

20a 1 Nef. 19:10;

3 Nef. 10:15–16.

MOMA Makomi—
Makomi ebunga.

b Yis. 53.

c 1 Nef. 5:13; 7:14.

d Yil. 26:18;

1 Nef. 1:4.

21a 2 Nef. 6:8;

Omin. 1:15.

b 2 Mik. 25:7;

Yil. 39:6; 52:10.

c Ejek. 17:22–23;

Elam. 6:10.

22a MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina
ya mbotama mpe

liwa ya Yesu Klisto.

24a Alma 30:44;

Mose 6:63.

25a Mos. 2:36–38; 3:12.

b Elam. 5:8;

3 Nef. 13:19–21.

c Mal&May 10:20–23;
121:23–25.

26a MOMA Bondumba.

bobebisami ya libela; iyo, mpe longola se soki boyamboli bobebisami ekoya epayi na bino kala mingi te.

27 Iyo, tala ezali sikawa kutu na bikuke na bino; iyo, bokota epayi na kiti ya bosambisi, mpe boluka; mpe tala, mosambisi na bino abomami, mpe “alali na makila na ye; mpe abomami na ^hndeko na ye ya mobali, oyo aluki kofanda na kiti ya bosambisi.

28 Mpe tala, bango mibale bazali bato ya lingomba na bino ya nkuku, oyo kani “mobandisi azali Gadiatoni mpe moto ya mabe moko oyo alukaka se kobebisa milimo ya bato.

MOKAPO 9

Bantoma bakuti mosambisi mokonzi akufi na kiti ya bosambisi—Batiami na boloko mpe nsima babikisami—Na bofuli Nefi alakisaki Seatumi ete ye mobomi—Nefi andimami na boko bato lokola profeta. Penepene na mibu 23–21 Liboso na mbotama ya Klisto.

TALA, sikawa esalemaki ete ntango Nefi alobaki maloba oyo, boko bato oyo bazalaki na kati na bango bakimaki epayi na kiti ya bosambisi; iyo, kutu bazalaki bato mitano oyo bakendaki, mpe balobaki na kati na bango moko, wana ezalaki bango kokende:

2 Tala sikawa tokoyeba na bosolo soki moto oyo azali profeta

mpe Nzambe atindi ye mpo na kosakola makambo ya bokamwi ya lolenge oyo epayi na biso. Tala, tondimi te ete atindaki ye; iyo, tondimi te ete azali profeta; nzokande, soki makambo oyo alobi mpo na oyo etali mosambisi mokonzi ezali solo, ete akufi, nde tokondima ete makambo mosusu oyo alobaki ezali solo.

3 Mpe esalemaki ete bakimaki mbangu na bokasi na bango, mpe bakotaki epayi na kiti ya bosambisi; mpe tala, mosambisi mokonzi akweyaki na mabele, mpe “alalaki na makila na ye.

4 Mpe sikawa tala, ntango bamonaki oyo bakamwaki mingi koleka, na lolenge ete bakweyaki na mabele; mpo bandimaki te maloba oyo Nefi alobaki mpo na oyo etali mosambisi mokonzi.

5 Kasi sikawa, ntango bamonaki likambo oyo bandimaki, mpe bobangi eyaki likolo na bango mbele masambisi nyonso oyo Nefi alobelaki maya likolo na bato; boye balengaki, mpe bakweyaki na mabele.

6 Sikawa, sasaipi ntango babomaki mosambisi—mpe batiaki ye mbeli na ndeko na ye ya mobali na lolenge moko ya badongolomiso, mpe akimaki, mpe basali bakimaki mbangu mpe bayebisaki bato, kobeledaka ete babomi moto na kati na bango;

7 Mpe tala bato basanganaki bango moko epayi na esika ya

27^a Elam. 9:3, 15.
b Elam. 9:6, 26–38.

28^a Elam. 6:26–30.
9 3^a Elam. 8:27.

kiti ya bosambisi—mpe tala, na bokamwi na bango bamonaki bato wana mitano bakwei na mabele.

8 Mpe sikawa tala, bato bayebaki eloko moko te mpo na oyo etali ebele ya bato oyo basanganaki elongo na “elanga ya Nefi; boye balobaki na kati na bango moko: Bato oyo bazali bango oyo babomi mosambisi, mpe Nzambe abeti bango ete bakoka kokima biso te.

9 Mpe esalemaki ete batiaki nkanga likolo na bango, mpe balingaki bango singa mpe babwakaki bango na boloko. Mpe bosakoli etindamaki epayi na epayi mosika ete mosambisi abomami, mpe ete babomi bakamatami mpe babwakami na boloko.

10 Mpe esalemaki ete na moko ya nsima bato basanganaki bango moko esika moko mpo na kosala matanga mpe “kokila, na bokundi ya mosambisi mokonzi monene oyo babomaki.

11 Mpe boye basambisi lisusu baye wana bazalaki na elanga ya Nefi, mpe bayokaki maloba na ye, basanganaki esika moko na bokundi.

12 Mpe esalemaki ete batunaki na kati ya bato, kolobaka: Wapi ezali bato mitano oyo batingamaki mpo na kotuna na likambo etali mosambisi mokonzi soki akufaki? Mpe bayanolaki mpe balobaki: Mpo na oyo etali bato mitano oyo bolobi botingamaki, toyebi te; kasi ezali na

bato mitano oyo bazali babomi, baoyo tobwaki kati na boloko.

13 Mpe esalemaki ete basambisi bazalaki na mposa ete bamema bango; mpe bamemamaki, mpe tala bazalaki bato mitano oyo batingamaki; mpe tala basambisi batunaki bango mpo na koyeba oyo etali likambo yango, mpe balobelaki bango nyonso makambo oyo basalaki, kolobaka:

14 Tokendaki mbangu mpe tokomaki na esika ya kiti ya bosambisi, mpe ntango tomonaki makambo nyonso lokola Nefi atalaki, tokamwaki mpenza na lolenge ete tokweyaki na mabele; mpe ntango tozongaki uta na kokweya na bokamwi na biso, tala babwakaki biso kati na boloko.

15 Sikawa, mpo na oyo etali bobomi ya moto oyo, toyebi te nani asali yango; mpe bobele oyo toyebi, tokimaki mbangu mpe topusanaki mpembeni engebene lokola bosengaki, mpe tala akufaki, engebene na maloba ya Nefi.

16 Mpe sikawa esalemaki ete basambisi basembolaki likambo yango epayi ya bato, mpe bazomelaki Nefi, kolobaka: Tala, toyebi ete Nefi oyo esengeli ete ayokanaki elongo na moto moko mpo na koboma mosambisi, mpe nde akoka kosakola yango epayi na biso, ete akoka kobongola biso na bondimi na ye, ete akoka komitombola mpo na kozala moto moko monene, apinama na Nzambe, mpe profeta.

17 Mpe sikawa tala, tokoluka koyeba bosolo mpo na moto oyo, mpe akotubela libunga na ye mpe akoyebisa biso mobomi ya solo ya mosambisi oyo.

18 Mpe esalemaki ete bato mitano babikisamaki na mokolo ya bokundi. Nzokande, bapamelaki mpenza basambisi mpo na oyo etali maloba oyo balobaka likolo ya Nefi, mpe bawelaki na bango moko na moko, mpenza ete bayokisaki bango nsoni.

19 Nzokande, basalaki ete Nefi akamatama mpe alingama singa mpe amemama liboso ya ebele ya bato, mpe babandaki kotuna ye na banzela ya ndenge na ndenge ete bakoka kokutisa ye, ete bakoka kofunda ye na mbeba oyo epesamaka etumbu ya liwa—

20 Kolobaka epayi na ye: Osali likita; nani azali moto oyo asali bobomi boye? Sikawa lobela biso, mpe ndima libunga na yo; kolobaka, tala mosolo yango oyo; mpe lisusu tokotikela yo bomoi na yo soki olobeli biso, mpe ondimi boyokani boye bosali elongo na ye.

21 Kasi Nefi alobaki epayi na bango: O bino “bato ya liboma, bino basutu na mitema, bino bato bokufa miso, mpe bino bato na ^bmatoyi mangongi, eyebi bino kino ntango boni Nkolo Nzambe na bino akopesa bin nzela ete bokoba na nzela na bino oyo ya masumu?

22 O bosengelaki kobanda kolela-lela mpe “kosala matanga, na ntina ya bobebisami monene boye na ntango oyo ezali kozela bino, longola se soki boyamboli.

23 Tala bolobi ete nayokanaki elongo na moto moko ete aboma Sezolami, mosambisi mokonzi na biso. Kasi tala, nalobi epayi na bino, ete oyo ezali mpo natatolaki epayi na bino mpo ete bokoka koyeba na ntina ya likambo oyo; iyo, kutu mpo ezala litatoli epayi na bino, ete nayebaki nkuna mpe bonsomo boye ezali na kati na bino.

24 Mpe lokola nasali likambo oyo, bolobi ete nayokani elongo na moto moko ete asala likambo oyo; iyo, mpo nalakisaki epayi na bino elembo oyo bosiliki na ngai, mpe bozali koluka kobebisa bomoi na ngai.

25 Mpe sikawa tala, nakolakisa bino elembo mosusu, mpe nako-tala soki na likambo oyo bokoluka kobebisa ngai.

26 Tala nalobi epayi na bino: Bokende na ndako ya Seatumi, oyo azali “ndeko ya Sezolami ya mobali, mpe boloba na ye—

27 Eyokanaki Nefi, oyo amibengaka profeta, oyo asakolaka mabe mingi mpo na oyo etali bato oyo, elongo na yo, na liyokani oyo wapi obomi Sezolami, oyo azali ndeko na yo ya mobali?

28 Mpe tala, akoloba epayi na bino, Te.

29 Mpe bokoloba epayi na ye:

21a Mis. 7:51.

b MOMA Botomboki.

22a Mos. 7:24.

26a Elam. 8:27.

Ebomaki yo ndeko na yo ya mobali?

30 Mpe akotelema na bobangi, mpe akoyeba te nini koloba. Mpe tala, akowangana epayi na bino; mpe akosala lokola soki akamwi; nzokande, akoloba epayi na bino ete azali na ekweyeli te.

31 Kasi tala, bokotala ye malamumu, mpe bokomona makila likolo ya sangatumbu ya nzambala na ye.

32 Mpe ntango bokomona oyo, bokoloba: Ewuti wapi makila oyo? Eyebi biso te ete ezali makila ya ndeko na yo ya mobali?

33 Mpe nsima akolenga, mpe akokoma bopendoo, kutu lokola soki liwa eyaki likolo na ye.

34 Mpe nsima bokoloba: Na ntina ya bobangi boye mpe bopendoo boye emonani likolo ya elongi na yo, tala, toyebi ete ozali na elindo.

35 Mpe nsima bobangi monene koleka ekoya likolo na ye; mpe nsima akotubela epayi na bino, mpe akowangana lisusu te ete asali bobomi boye.

36 Mpe nde, akoloba epayi na bino, ete ngai, Nefi, nayebi eloko moko te mpo na oyo etali likambo yango longola se epesamaki epayi na ngai na nguya ya Nzambe. Mpe nde bokoyeba ete nazali moto ya sembo, mpe ete natindami epayi na bino uta na Nzambe.

37 Mpe esalemaki ete bake ndaki mpe basalaki, kutu engebene lokola Nefi alobelaki bango. Mpe tala, maloba oyo alobaki

ezalaki solo; mpo engebene na maloba yango awanganaki; mpe lisusu engebene na maloba yango atubelaki.

38 Mpe bamemaki ye mpo na kolakisa bosolo ete ye moko azalaki mobomi mpenza, na lolenge ete bato mitano batiamaki na lipanda, mpe lokola ezalaki Nefi.

39 Mpe ezalaki na boko Banefi oyo bandimaki maloba ya Nefi; mpe ezalaki na boko lisusu, oyo bandimaki na ntina ya litatoli ya bato mitano, mpo babongwanaki wana ezalaki bango na boloko.

40 Mpe sikawa ezalaki na boko bato na kati ya bato nyonso, oyo balobaki ete Nefi azalaki profeta.

41 Mpe ezalaki na basusu oyo balobaki: Tala, azali nzambe, mpo longola se soki azali nzambe akokaki te koyeba makambo oyo nyonso. Mpo tala, alobeli biso makanisi ya mitema na biso, mpe lisusu alobeli biso makambo; mpe kutu abimisi na boyebi na biso mobomi ya solo ya mosambisi mokonzi na biso.

MOKAPO 10

Nkolo apesi Nefi nguya ya bokangi—Azwi nguya ya kokangisa mpe kokangola na mabele mpe na lola—Atindi bato bayambola soki te bakowa—Molimo amemi ye uta na ebele ya bato epayi na ebele ya bato. Penepene na mibu 21–20 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE esalemaki ete bokabwani ebimaki na katikati ya bato, na

lolenge ete bakabwanaki ngambo na ngambo mpe bakendaki bato na bato nzela na bango, kotikaka Nefi ye moko, lokola etelemaki ye na katikati na bango.

2 Mpe esalemaki ete Nefi akendaki nzela na ye na ndako na ye, “komanyolaka makambo Nkolo alakisaki epayi na ye.

3 Mpe esalemaki ete lokola azalaki komanyolaka—mpe alembaki nzoto na ntina ya nkuna ya bato nyonso ya Banefi, misala na bango ya nkuku ya molili, mpe bobomi na bango, mpe bopunzi na bango, mpe ndenge nyonso ya mabe—mpe esalemaki ete lokola azalaki boye komanyolaka na motema na ye, tala, mongongo moko moyaki epayi na ye kolobaka:

4 Opambolami, Nefi, mpo na makambo oyo wana osali; mpo namoni lolenge nini na “kozanga kolemba osakoli liloba, oyo napesaki epayi yo, epayi ya bato oyo. Mpe obangaki bango te, mpe olukaki ^bbomoi na yo moko te, kasi olukaki ^cmposa na ngai, mpe kobatela mibeko mitindo na ngai.

5 Mpe sikawa, mpo osali oyo na kozanga kolemba ya lolenge oyo, tala, nakopambolayo mpo na libela; mpe nakokomisa yo makasi na liloba mpe na ekela, na bondimi mpe na misala; iyo,

kutu ete “makambo nyonso makosalamela yo engebene na ^bmaloba na yo, mpo ete ^cokosenga oyo ekeseni na mposa na ngai te.

6 Tala, ozali Nefi, mpe nazali Nzambe. Tala, nasakoli yango epayi na yo na miso ya banjelu na ngai, ete okozala na nguya likolo ya bato oyo, mpe okobeta mabele na “nzala, mpe na bokono mabe mpe kobebisama, engebene na mabe ya bato oyo.

7 Tala, napesi epayi nguya epayi na yo, ete nyonso oyo “okokanga na mabele ekokangama na lola; mpe nyonso oyo okofungola na mabele ekofungolama na lola; mpe na boye okozala na nguya na kati ya bato oyo.

8 Mpe boye, soki bokoloba epayi na tempelo oyo ete epasuka na biteni mibale, ekosalema.

9 Mpe soki bokoloba epayi na “ngomba oyo, Bwakama na nse mpe koma mabele ya patatalu, ekosalema.

10 Mpe tala, soki bokoloba ete Nzambe abeta bato oyo, ekosalema.

11 Mpe sikawa tala, natindi bino, ete bokende mpe bosakola epayi ya bato oyo, ete boye elobi Nkolo Nzambe oyo azali ya Bokasi nyonso: Longola se soki boyamboli bokobetama, kutu kino na “bobebisami.

10 2a MOMA Komanyola.

4a MOMA Etingia.

b MOMA Mbeka.

c 3 Nef. 11:11.

5a 3 Nef. 18:20;

Mal&May 88:63–65.

b Enos. 1:12.

c 2 Nef. 4:35;

Mal&May 46:30.

6a Elam. 11:4–18.

7a Mat. 16:19.

MOMA Bokangi,

Kokanga.

9a Mat. 17:20;

Yako. 4:6;

Morm. 8:24;

Etel. 12:30.

11a Elam. 5:2.

12 Mpe tala, sikawa esalemaki ete ntango Nkolo alobaki maloba oyo epayi na Nefi, asukisaki mpe akendaki te epayi na ndako na ye moko, kasi azongaki epayi na ebele ya bato oyo bapalanganaki nzinganzinga likolo ya etando ya mboka, mpe abandaki kosa-kola epayi na bango liloba ya Nkolo oyo elobamaki epayi na ye, mpo na oyo etali bobebisami na bango soki bayamboli te.

13 Sikawa tala, ata likamwisi monene oyo Nefi asalaki na kolobelaka bango mpo na oyo etali liwa ya mosambisi mokonzi, bayeisaki mitema na bango makasi mpe bayokaki te maloba ya Nkolo.

14 Boye Nefi asakolaki epayi na bango liloba ya Nkolo, kolobaka: Longola se soki bayamboli, boye elobi Nkolo, bokobetama kutu kino na bobebisami.

15 Mpe esalemaki ete ntango Nefi asakolaki epayi na bango liloba, tala, batikalaki se koyeisa mitema na bango makasi mpe balingaki te koyoka maloba na ye; boye bafingaki ye, mpe balukaki kotia maboko na bango likolo na ye ete bakoka kobwaka ye kati na boloko.

16 Kasi tala, nguya ya Nzambe ezalaki elongo na ye, mpe bakokaki te kokamata ye mpo na kobwaka ye kati na boloko, mpo azwamaki na Molimo mpe akumbamaki mosika uta na katikati na bango.

17 Mpe esalemaki ete boye

akendaki na Molimo, uta na ebele ya bato epayi na ebele ya bato, kosakolaka liloba ya Nzambe, kutu kino asakolaki yango epayi na bango nyonso, soki te atindaki yango na kati ya bato nyonso.

18 Mpe esalemaki ete balingaki te koyoka maloba na ye; mpe boweli ebandaki kozala, na lolenge ete bakabwanaki bango moko mpe babandaki kobomana na mompanga.

19 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku sambo na moko ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

MOKAPO 11

Nefi andimisi Nkolo mpo na kotia nzala na esika ya etumba na bango—Bato mingi bawei—Bayamboli, mpe Nefi atungisi Nkolo mpo na kozwa mvula—Nefi mpe Lehi bazwi bimoniseli mingi—Bayongoli ya Gadiatoni bamiti mpenza na mboka. Penepene na mibu 20–6 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na mobu ya ntuku sambo na mibale ya boyangeli ya basambisi boweli ebakisamaki, na lolenge ete bitumba ezalaki epayi nyonso na mboka mobimba na kati ya bato nyonso ya Nefi.

2 Mpe ezalaki “lingomba oyo ya nkuku ya bayongoli oyo basalaki mosala oyo ya bobebisami mpe ya nkuna. Mpe etumba oyo ewumelaki mobu mona mobimba;

mpe na mobu ya ntuku sambo na misato ewumelaki mpe lokola.

3 Mpe esalemaki ete na mobu oyo Nefi abelelaki epayi ya Nkolo, kolobaka:

4 O Nkolo, kopesa nzela te ete bato oyo babebisama na mompanga; kasi O Nkolo, kutu tika “nzala ezala na mboka, mpo na kolamusa bango na bokundoli ya Nkolo Nzambe na bango, mpe mbele bakoyambola mpe bakozonga epayi na yo.

5 Mpe esalemaki bongo, engebene na maloba ya Nefi. Mpe ezalaki na nzala moko monene na mboka, na kati ya bato nyonso ya Nefi. Mpe boye na mobu ya ntuku sambo na minei nzala ekobaki, mpe mosala ya bobebisami na mompanga mosilaki kasi mokomaki nsomo na nzala.

6 Mpe mosala oyo ya bobebisami mokobaki na mobu ya ntuku sambo na mitano. Mpo mabele ebetamaki ete ekawukaki, mpe ebotaki te mbuma na eleko ya mboto; mpe mabele mobimba ebetamaki, kutu na kati ya Balamani mpe lokola na kati ya Banefi, mpenza ete bawaki nkoto na nkoto na biteni ya mboka oyo bileki nkuna.

7 Mpe esalemaki ete bato bamonaki ete bazalaki penepene na kowa na nzala, mpe babandaki “komikundola Nkolo Nzambe na bango; mpe babandaki komikundola maloba ya Nefi.

8 Mpe bato babandaki kobondela elongo na basambisi bakonzi mpe bakambi na bango, ete baloba epayi na Nefi: Tala, toyebi ete ozali moto ya Nzambe, mpe boye belela epayi ya Nkolo Nzambe na biso ete asilisela biso nzala oyo, mbele “maloba nyonso oyo olobaki mpo na oyo etali bobebisami na biso makokisama.

9 Mpe esalemaki ete basambisi balobelaki Nefi, engebene na maloba oyo ezalaki na mposa ya bato. Mpe esalemaki ete ntango Nefi amonaki ete bato bayambolaki mpe bamikitisaki na elamba ya saki, abelelaki lisusu epayi ya Nkolo, kolobaka:

10 O Nkolo, tala bato oyo bayamboli; mpe bakombi mosika lingomba ya Gadiatoni uta na kati na bango na lolenge ete basili, mpe bakundi miango na bango ya nkuku kati na mabele.

11 Sikawa, O Nkolo, na ntina ya bomikitisi na bango ekosukisa yo nkanda na yo, mpe ekotika nkanda na yo esepelisama na bobebisami ya bato wana ya nkuna oyo osili kobebisa.

12 O Nkolo, ekosukisa yo nkanda na yo, iyo, nkanda makasi na yo, mpe ekosala yo ete nzala oyo ekoka kosila na mboka oyo.

13 O Nkolo, ekoyokela yo ngai, mpe ekosala yo ete ekoka kosalema engebene na maloba na ngai, mpe ekotinda yo “mvula likolo ya etando ya mabele, ete

akoka kobota mbuma na ye, mpe mboto na ye na eleko ya mboto.

14 O Nkolo, oyokaki “maloba na ngai ntango nalobaki, Tika nzala ezala, ete bokono ya mompanga ekoka kosila; mpe nayebe ete olingi, kutu na ntango oyo, koyoka maloba na ngai, mpo olobaki ete: Soki bato oyo bayamboli nakobikisa bango.

15 Iyo, O Nkolo, mpe omoni ete bayamboli, na ntina ya nzala mpe bokono mpe bobebisami boye eyaki likolo na bango.

16 Mpe sikawa, O Nkolo, ekosukisa yo nkanda na yo, mpe ekomeka yo lisusu bango soki bakosalela yo? Mpe soki bongo, O Nkolo, okokoka kopambola bango engebene na maloba na yo oyo olobaki.

17 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku sambo na motoba Nkolo asukisaki nkanda na ye uta na bato, mpe asalaki ete “mvula ekweya likolo ya mabele, na lolenge ete ebimisaki mbuma na ye na eleko na ye ya mbuma. Mpe esalemaki ete ebimisaki mboto na ye na eleko na ye ya mboto.

18 Mpe tala, bato basepelaki mpe bakembelaki Nzambe, mpe etando mobimba ya mboka etondaki na bosepeli; mpe balukaki lisusu te kobebisa Nefi, kasi bamonaki ye lokola “profeta moko monene, mpe moto moko ya Nzambe, oyo azalaki na nguya

monene mpe likoki epesami epayi na ye uta na Nzambe.

19 Mpe tala, Lehi, ndeko na ye ya mobali, azalaki “moke te nsima na ye na kotalaka makambo matali bosembo.

20 Mpe boye esalemaki ete bato ya Nefi babandaki lisusu kofuluka na mboka, mpe babandaki kotonga bisika na bango oyo ebebaki, mpe babandaki koyikana mpe kopanzana, kutu kino bazipaki etando mobimba ya mboka, epayi na nordi mpe epayi na sudi mpe lokola, uta na mbu epayi na westi kino na mbu epayi na esti.

21 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku sambo na motoba esukaki na kimia. Mpe mobu ya ntuku sambo na nsambo mobandaki na kimia; mpe “eklezia epanzanaki epayi nyonso na etando ya mboka mobimba; mpe eteni eleki mingi ya bato, Banefi mpe Balamani mpe lokola, bazalaki ya eklezia; mpe bazalaki na kimia monene mpenza na mboka; mpe boye esukaki mobu ya ntuku sambo na nsambo.

22 Mpe lisusu bazalaki na kimia na mobu ya ntuku sambo na mwambe, longola se ezalaki na boweli moke mpo na oyo etali matono ya malongi oyo etiamaki na baprofeta.

23 Mpe na mobu ya ntuku sambo na libwa boswani boike ebandaki kozala. Kasi esalemaki

14a Elam. 11:4.
17a Dut. 11:13–17.

18a Elam. 10:5–11.
19a Elam. 5:36–44.

21a MOMA Eklezia ya
Yesu Klisto.

ete Nefi mpe Lehi, mpe mingi ya bandeko na bango bandimi baoyo bayebaki matono ya solo ya malongi, mpo bazalaki na “bimoniseli mingi mokolo na mokolo, boye bateyaki epayi ya bato, na lolenge ete batiaki nsuka na boswani na bango na mobu se moko wana.

24 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi, ezalaki na motango ya bakabwani uta na bato ya Nefi, oyo boko mibu eleki liboso bakendaki epayi na Balamani, mpe bakamataki likolo na bango nkombo ya Balamani, mpe lisusu motango moko ya baoyo bazalaki biboto ya solo ya Balamani, lokola balamusaki bango na nkanda na bango, to na bakabwani bana, boye babandaki etumba na bandeko na bango.

25 Mpe basalaki bobomi mpe bopunzi; mpe nsima balingaki kozonga nsima kati na ngomba, mpe kati na esobe mpe na bisika ya nkuku, kobatamaka ete babombolama te, koyambaka mokolo na mokolo bato oyo bakakisamaki na motango na bango, mbala mingi lokola ezalaki na bakabwani oyo bakendaki epayi na bango.

26 Mpe boye na ntango, iyo, kutu na ntaka ya mibu mingi te, bakomaki lingomba moko monene mpenza ya bayongoli; mpe balukaki miango nyonso ya nkuku ya Gadiatoni; mpe boye

bakomaki bayongoli ya Gadiatoni.

27 Sikawa tala, bayongoli bana basalaki bonielengeni monene, iyo, kutu bobebisami bonene na kati ya bato ya Nefi, mpe lisusu na kati ya bato ya Balamani.

28 Mpe esalemaki ete elongobanaki ete nsuka etiamana mosala ya bobebisami; boye batingi limpinga moko ya bato makasi kati na esobe mpe likolo ya bangomba mpo na koluka lingomba ya bayongoli, mpe mpo na kobebisa bango.

29 Kasi tala, esalemaki ete na mobu se moko wana kaka babenganamaki kutu kati na bamboka na bango moko. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku mwambe ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

30 Mpe esalemaki ete na ebaneli ya mobu ya ntuku mwambe na moko bakendaki lisusu kobunda na lingomba ya bayongoli, mpe babebisaki mingi; mpe bobebisami boike ebimelaki bango lokola.

31 Mpe basengisamaki kozonga uta na esobe mpe uta na bangomba epayi na bamboka na bango moko, na ntina ya bonene koleka ya motango ya bayongoli bana oyo batondisaki na lolenge ya koleka bangomba mpe esobe.

32 Mpe esalemaki ete boye esukaki mobu oyo. Mpe bayongoli bazalaki se kobakisama lisusu mpe bakomaki makasi, na lolenge ete babundisaki mampinga

mobimba ya Banefi, mpe lisusu ya Balamani; mpe basalaki ete bato bazala na bobangi monene likolo ya etando mobimba ya mboka.

33 Iyo, mpo babimelaki biteni mingi ya mboka, mpe basalaki bobebisami monene epayi na bango; iyo, babomaki mingi, mpe bamemaki basusu bakangemi kati na esobe, iyo, mpe mingi mingi koleka basi na bango mpe bana na bango.

34 Sikawa mpasi monene oyo, oyo eyelaki bato na ntina ya mabe na bango, elamusaki bango lisusu na bokundoli ya Nkolo Nzambe na bango.

35 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku mwambe na moko ya boyangeli ya basambisi.

36 Mpe na mobu ya ntuku mwambe na mibale babandaki lisusu “kobosana Nkolo Nzambe na bango. Mpe na mobu ya ntuku mwambe na misato babandaki kokoma makasi kati na mabe. Mpe na mobu ya ntuku mwambe na minei babongisaki te nzela ya bomoi na bango.

37 Mpe esalemaki na mobu ya ntuku mwambe na mitano bakomaki makasi mingi na lolendo na bango, mpe kati na nkuna na bango; mpe boye bazalaki kokomelaka lisusu mpo na bobebisami.

38 Mpe boye nde esukaki mobu ya ntuku mwambe na mitano.

MOKAPO 12

Bato bazalaka kilikili mpe liboma mpe mbangu na kosala mabe—Nkolo apesaka bato na Ye etumbu—Bompamba ya bato emekami na nguya ya Nzambe—Na mokolo ya bosambisami bato bakozwa bomoi ya libela soki te bokweisami ya libela. Penepene na mobu 6 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE boye tokoki komona lolenge boni bana ya bato bazali lokuta, mpe lisusu bongola bongola ya mitema ya bana ya bato; iyo, tokoki komona ete Nkolo na bolamu monene bozanga ndelo na ye apambolaka mpe “afulusaka bango oyo ^bbatielaka ye motema na bango.

2 Iyo, mpe tokoki komona ete na ntango wapi mpenza afulusaka bato na ye, iyo, na kobakisaka bilanga na bango, bibwele na bango mpe bitonga na bango, mpe wolo, mpe mpauni, mpe ndenge nyonso ya biloko ya motuya ya ndenge na ndenge mpe ntoki; kobatelaka bomoi na bango, mpe kobikisaka bango uta na maboko ya banguna na bango; kolembisaka mitema ya banguna na bango ete basakola te kobunda etumba na bango; iyo, mpe mpo na kosukisa, kosalaka makambo nyonso mpo na bolamu mpe esengo ya bato na ye; iyo, bongo ezali ntango oyo mpenza “bayeisaka mitema

36a Alma 46:8.
12 1a 2 Nta. 26:5;
Nze. 1:2–3.

b Nze. 36:7–8;
2 Nef. 22:2;
Mos. 4:6.

MOMA Botie motema.
2a MOMA Bopengwi.

na bango makasi, mpe babosana Nkolo Nzambe na bango, mpe ^bbaniataka na nse ya makolo na bango Moko Mosantu— iyo, mpe oyo ezali na ntina ya bolamu na bango, mpe bofuluki monene koleka na bango.

3 Mpe boye tomoni ete longola se soki Nkolo ^aapesi bato na ye etumbu na mitungisi mingi, iyo, longola se soki abimeli bango na liwa mpe na nsomo, mpe na nzala mpe na ndenge nyonso ya bokono, ^bbakomikundola ye te.

4 O lolenge boni liboma, mpe lolenge boni mpamba, mpe lolenge boni mabe, mpe lolenge boni ya zabulu, mpe lolenge boni ^ambangu mpo na kosala mabe, mpe lolenge boni malembe mpo na kosala bolamu, ezali bana ya bato; iyo, lolenge boni mbangu mpo na koyoka maloba ya moko ya mabe, mpe kotia ^bmitema na bango likolo ya biloko ya mpa-mba mpamba ya mokili!

5 Iyo, lolenge boni mbangu mpo na kotombwana na ^alolen-do; iyo lolenge boni mbangu mpo na komikumisa, mpe kosala ndenge nyonso ya oyo wana ezali mabe; mpe lolenge boni malembe bazali mpo na komikundola Nkolo Nzambe na bango, mpe kopesa litoyi epayi na

toli na ye, iyo, lolenge boni malembe mpo na ^bkotambola na bantzela ya bwania!

6 Tala, balingi te ete Nkolo Nzambe na bango, oyo ^aakelaki bango, ^bakonza mpe ayangela likolo na bango; ata bolamu monene na ye mpe boboto na ye mpo na bango, batalaka toli na ye se mpamba, mpe balingaka te ete azala mokambi na bango.

7 O lolenge boni monene ezali ^abompamba ya bana ya bato; iyo, kutu bazali bifake koleka mputulu ya mabele.

8 Mpo tala, mputulu ya mabele etambolaka awa mpe kuna, kino na kokabwanaka ndambo na ndambo, na etinda ya Nzambe na biso ya monene mpe ya libela.

9 Iyo, tala na mongongo na ye bangomba ya mike mike mpe bangomba ya minene elengaka mpe ^aeninganaka.

10 Mpe na ^anguya ya mongongo na ye yango ebukanaka, mpe ekomaka patatalu, iyo, kutu lokola lobwaku.

11 Iyo, na nguya ya mongongo na ye ^amabele mobimba maninganaka;

12 Iyo, na nguya ya mongongo na ye, efandeli ya mabele eninganaka, kutu na katikati mpenza.

2b Alma 5:53;
3 Nef. 28:35.

3a Mos. 23:21;
Mal&May 98:21;
101:8.

b Aмоса 4:6–11.

4a Esod. 32:8.

b Mat. 15:19;
Ebe. 3:12.

5a Mas. 29:23.

MOMA Lolendo.

b MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

6a Yis. 45:9;

Mal&May 58:30;

Mose 7:32–33.

b Mal&May 60:4.

7a Yis. 40:15, 17;

Mos. 4:19;

Mose 1:10.

9a 3 Nef. 22:10.

10a 1 Nef. 17:46.

11a Morm. 5:23;

Etel. 4:9.

13 Iyo, mpe soki alobi na mabele—Longwa—malongolami.

14 Iyo, soki alobi na “mabele—^bBaluka nsima, ete ^ceyeisama mokolo molai mpo na bango nga mingi—esalemi;

15 Mpe boye, engebene na li-loba na ye mabele ebaluki nsima, mpe emonanaka epayi ya moto ete moi motelemi; iyo, mpe tala, oyo ezali nyonso te; mpo solo ezali mabele nde ebalukaka kasi moi te.

16 Mpe tala, lisusu, soki alobi na “mai ya mozindo monene—^bYo kawuka—esalemi.

17 Tala, soki alobi epayi na ngomba oyo—Telema, mpe “yaka likolo mpe kweya likolo ya engumba wana, ete ekundama—tala esalemi.

18 Mpe tala, soki moto moko “abombi biloko ya motuya kati na mabele, mpe Nkolo alobi—Tika ^belakelama mabe, na ntina ya mabe na ye oyo abombi yango—tala, ekolakelama mabe.

19 Mpe soki Nkolo akoloba—Tika ete olakelama mabe, ete moto moko te amona yo uta sikawa mpe libela—tala, moto te akozwa yango uta sikawa koke nde liboso mpe libela.

20 Mpe tala, soki Nkolo akoloba epayi ya moto moko—Na ntina ya mabe na yo, okolakelama mabe libela—ekosalema.

21 Mpe soki Nkolo akoloba—

Na ntina ya mabe na yo okokatama mosika uta na miso na ngai—akosala ete ezala bongo.

22 Mpe lisuma epayi na ye oyo akoloba oyo, mpo ekosalema epayi na ye oyo akosala mabe, mpe akokoka te kobikisama; boye, mpo na ntina oyo, ete bato bakoka kobikisama, soki boyamboli esakolamaki.

23 Boye, bapambolami ezali bango oyo bakoyambola mpe bakoyoka mongongo ya Nkolo Nzambe na bango; mpo ezali bazali bango oyo nde “bakobikisama.

24 Mpe tika Nzambe apesa nzela, na botondi monene na ye, ete bato bakoka komemama na boyamboli mpe misala malamumu, ete bakoka kozongisama na ngolu mpo na “ngolu, engebene na misala na bango.

25 Mpe nalingi ete bato nyonso bakoka kobikisama. Kasi totangi ete na mokolo monene mpe ya nsuka ezali na boko bato oyo bakobwakama libanda, iyo, bakobwakama mosika uta na miso ya Nkolo;

26 Iyo, baoyo bakokangama na ezalela moko ya mpasi ezanga nsuka, kokokisaka maloba oyo malobi: Bango oyo basalaki bolamu bakozala na “bomoi ya libela; mpe baoyo basalaki mabe bakozala na ^bbokweisami ya libela. Mpe ezali boye. Amene.

14a Yos. 10:12–14.

b Yis. 38:7–8.

c 2 Mik. 20:8–11.

16a Mat. 8:27.

b Yis. 44:27; 51:10.

17a 3 Nef. 8:10.

18a Morm. 1:18;

Etel. 14:1.

b Elam. 13:17.

23a MOMA Lobiko.

24a MOMA Ngolu.

26a Mat. 25:46;

Yoan. 5:28–29;

Lom. 6:13.

b MOMA Bokweisami.

Lisakoli ya Samwele, Molamani, epayi ya Banefi.

Ezali na mikapo 13 kino na nsuka ya mokapo 15.

MOKAPO 13

Samwele Molamani asakoli bobebisami ya Banefi longola se soki bayamboli—Bango mpe bozwi na bango balakelami mabe—Babwaki mpe babambi baprofeta mabanga, bazingami mpembeni na bazabulu, mpe baluki kozwa esengo na kosalaka mabe. Penepene na mobu 6 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa esalemaki ete na mobu ya ntuku mwambe na motoba, Banefi batikalaki se kati na nkuna, iyo, kati na nkuna monene, wana ezalaki “Balamani kotosa sikisiki kobatela mitindo ya Nzambe, engebene na mobeko ya Mose.

2 Mpe esalemaki ete na mobu oyo ezalaki na Samwele moko, Molamani, oyo ayaki kati na mboka ya Zalayemila, mpe abandaki koteya bato. Mpe esalemaki ete ateyaki, mikolo mingi, boyamboli epayi ya bato, mpe babwakaki ye libanda, mpe azongaki na mboka na ye moko.

3 Kasi tala, mongongo ya Nkolo moyaki epayi na ye, ete azonga lisusu, mpe asakola epayi ya bato makambo nyonso oyo ekoya kati na “motema na ye.

4 Mpe esalemaki ete balingaki te kopesa nzela ete akota kati na mboka; boye amataki mpe atelemaki likolo ya efelo na yango, mpe asembolaki loboko na ye mpe abelelaki na mongongo moko makasi, mpe asakola epayi ya bato makambo nyonso Nkolo atiaki kati na motema na ye.

5 Mpe alobaki epayi na bango: Tala, ngai, Samwele, Molamani, nakoloba maloba ya Nkolo oyo atii kati na motema na ngai; mpe tala atii yango kati na motema na ngai mpo na koloba epayi ya bato oyo ete “mompanga ya boyengebene ezali kodiembela likolo ya bato oyo; mpe mibu nkama minei mikoleka te longola se mompanga ya boyengebene mokwei likolo ya bato oyo.

6 Iyo, “bobebisami monene ekozela bato oyo, mpe ekoya solo epayi ya bato oyo, mpe eloko moko te ekoki kobikisa bango longola se soki ezali boyamboli mpe bondimi na Nkolo Yesu Klisto, oyo akoya solo kati na mokili, mpe akoyoka mpasi na makambo mingi mpe bakoboma ye mpo na bato na ye.

7 Mpe tala, “anjelu ya Nkolo asakoli yango epayi na ngai, mpe amemaki ^bnsango ya nsai kati na molimo na ngai. Mpe tala, natin damaki epayi na bino mpo na kosakola yango epayi na bino mpe lokola, ete bokoka kozwa

13 1a Elam. 15:4-5.

3a Mal&May 100:5.

5a Alma 60:29;

3 Nef. 2:19.

6a Alma 45:10-14;

Elam. 15:17.

7a Alma 13:26.

b Yis. 52:7.

na nsango ya nsai; kasi tala bino bolingi te koyamba ngai.

8 Yango wana, boye elobi Nkolo: Na ntina ya bokasi ya mitema ya bato nyonso ya Banefi, longola se soki bayamboli, nakolongola liloba na ngai uta na kati na bango, mpe “nakolongola Molimo na ngai uta na bango, mpe nakondima bango lisusu te, mpe nakobalola mitema ya bandedeko na bango mpo na kobundisa bango.

9 Mpe “mibu nkama minei mikoleka te liboso nasala ete babetama; iyo, nakobimela bango na mompanga mpe na nzala mpe na bokono.

10 Iyo, nakobimela bango na nkanda na ngai ya makasi, mpe ekozala na bango oyo ya “nkola ya minei oyo bakozala na bomoi, uta na banguna na bino, mpo na komona bobebisami na bino mobimba; mpe makambo oyo solo ekoya longola se soki boyamboli, elobi Nkolo; mpe bango oyo ya nkola ya minei bakoya kotala bobebisami na bino.

11 Kasi soki bokoyambola mpe “bokozonga epayi ya Nkolo Nzambe na bino nakobalola mosika nkanda na ngai, boye elobi Nkolo; iyo, boye elobi Nkolo, bapambolami ezali bango oyo bakoyambola mpe bakobaluka epayi na ngai, kasi lisuma epayi na ye oyo akoyambola te.

12 Iyo, “lisuma na engumba monene oyo ya Zalayemila; mpo tala, ezali na ntina na bango oyo bazali sembo ete ebikisami; iyo, lisuma na engumba monene oyo, mpo namoni, elobi Nkolo, ete bazali mingi, iyo, kutu eteni eleki mingi ya engumba monene oyo, baoyo bayeisaka mitema na bango makasi na ngai, elobi Nkolo.

13 Kasi bapambolami ezali bango oyo bakoyambola, mpo bango nde nakobikisa. Kasi tala, soki ezalaka mpo na basembo oyo bazali kati na engumba monene oyo te, tala, nalingaki kosala ete “moto ekita uta na lola mpe ebebisa yango.

14 Kasi tala, ezali mpo na ntina ya basembo ete ebikisami. Kasi tala, ntango eyei, elobi Nkolo, ete ntango bokobwaka basembo libanda uta na kati na bino, nde bokokomela mpo na bobebisami; iyo, lisuma ezala na engumba monene oyo, na ntina ya nkuna mpe bonsomo boye ezali kati na ye.

15 Iyo, mpe lisuma ezala na engumba ya Gideona, mpo na nkuna mpe bonsomo boye ezali kati na ye.

16 Iyo, mpe lisuma ezala na bingumba nyonso oyo ezali nzinganzinga mpembeni, oyo ezwami na Banefi, na ntina ya nkuna mpe bonsomo boye ezali kati na yango.

8a Elam. 6:35.

9a Alma 45:10–12.

10a 1 Nef. 12:12;

2 Nef. 26:9;

3 Nef. 27:32.

11a 3 Nef. 10:5–7.

12a 3 Nef. 8:8, 24; 9:3.

13a Gen. 19:24;

2 Mik. 1:9–16;

3 Nef. 9:11.

17 Mpe tala, “bolakeli mabe ekoya likolo ya mboka, elobi Nkolo na Bibebe, mpo na ntina ya bato oyo bazali likolo ya mboka, iyo, na ntina ya nkuna na bango mpe bonsomo na bango.

18 Mpe ekosalema, elobi Nkolo na Bibebe, iyo, Nzambe monene mpe ya solo na biso, ete moto nyonso oyo “akobomba biloko na ye ya motuya na mabele akomona yango lisusu te, na ntina ya bolakeli mabe monene ya mboka, longola se soki azali moto moko ya sembo mpe akobomba yango epayi ya Nkolo.

19 Mpo nalingi, elobi Nkolo, ete babomba biloko na bango ya motuya epayi na ngai; mpe balakelami mabe ezali bango oyo bakobomba biloko na bango ya motuya epayi na ngai te; mpo moko te akobomba biloko na ye ya motuya epayi na ngai longola se soki azali moto ya sembo; mpe ye oyo akobomba biloko na ye ya motuya epayi na ngai te, alakelami mabe, mpe lisusu biloko yango ya motuya, mpe moto moko te akosikola yango na ntina ya bolakeli mabe ya mboka.

20 Mpe mokolo ekoya ete bakobomba biloko na bango ya motuya, mpobatie mitema na bango likolo ya bozwi; mpe lokolabatie mitema na bango likolo ya bozwi na bango, mpe bakobomba biloko na bango ya motuya

ntango bakokima liboso ya bangu na bango; mpo bakobomba yango te epayi na ngai, balakelami mabe mpe biloko na bango ya motuya mpe lokola, mpe na mokolo wana, bakobetama, elobi Nkolo.

21 Botala bino, bato ya mboka monene oyo, mpe “boyoka maloba na ngai; iyo, boyoka maloba oyo Nkolo alobi; mpo tala, alobi ete bolakelami mabe na ntina ya bozwi na bino, mpe lisusu bozwi na bino elakelami mabe mpo botie mitema na bino likolo na yango, mpe botiaki bokebi te na maloba na ye oyo apesaki bozwi yango epayi na bino.

22 Bomikundolaka te Nkolo Nzambe na bino na biloko oyo wapi apamboli bino, kasi bomikundolaka ntango nyonso se “bozwi na bino, ata kotonda Nkolo Nzambe na bino mpo na yango te; iyo, mitema na bino mibendani epayi ya Nkolo te, kasi mivimbani na ^blolendo monene, mpo na bifundeli, mpe mpo na bovimbami monene, ^cbilula-lula, songisongi, nko, mi nyokoli mpe bobomi, mpe ndenge nyonso ya mabe.

23 Mpo na ntina oyo Nkolo Nzambe asalaki ete bolakeli mabe boya likolo ya mboka, mpe lisusu likolo ya bozwi na bino, mpe oyo na ntina ya mabe na bino.

24 Iyo, lisuma epayi ya bato

17a Elam. 12:18.
18a Morm. 1:18;
Etel. 14:1.

21a MOMA Koyoka.
22a Luk. 12:34.
MOMA Bomokili;

Bozwi.
b MOMA Lolendo.
c MOMA Kolula.

oyo, na ntina ya ntango oyo eyei, oyo wapi ^abobengani baprofeta, mpe boseki bango, mpe bobambi bango mabanga, mpe bobomi bango, mpe bosali bango ndenge nyonso ya mabe, kutu lokola basalaki bango na ntango ya kala.

25 Mpe sikawa ntango bosololaka, bolobi: Soki mikolo na biso ezalaka na mikolo ya ^abatata na biso ya kala, tolingaki koboma baprofeta te; tolingaki kobamba bango mabanga te, mpe kobwaka bango libanda te.

26 Tala bozali bato mabe koleka bango; mpo lokola Nkolo azali na bomoi, soki ^aprofeta moko ayei na kati na bino mpe asakoli epayi na bino liloba ya Nkolo, oyo litatoli mpo na masumu na bino mpe mabe na bino, ^bbosiliki na ye, mpe bobengani ye mpe boluki ndenge nyonso ya nzela mpo na kobebisa ye; iyo, bokoloba ete azali ^cprofeta moko ya lokuta, mpe azali mosumuki, mpe moto ya zabulu, mpo ^datatoli ete misala na bino ezali mabe.

27 Kasi tala, soki moto moko akoya na kati na bino mpe alobi: Bosala likambo oyo, mpe mabe ezali te; bosala oyo wana mpe bokoyoka mpasi te; iyo, akoloba: Botambola na kolandaka lolendo ya mitema na bino moko;

iyo, botambola na kolandaka lolendo ya miso na bino, mpe bosala nyonso oyo motema na bino ezali na yango mposa— Mpe soki moto moko akoya na kati na bino mpe alobi likambo oyo, bokoyamba ye, mpe bokoloba ete azali ^aprofeta.

28 Iyo, bokotombola ye, mpe bokopesa ye biloko na bino; bokopesa ye wolo na bino, mpe mpauni na bino, mpe bokolatisa ye bilamba ya ntalo; mpe mpo alobeli bino ^amaloba ya koleta, mpe alobi ete nyonso ezali malamumu, bongobomona libunga na ye te.

29 O bino nkola ya nkuna mpe nkola oyo ebeba; boyeisi bato mitema makasi mpe matoyi mangongi, kino ntango molai boni ebanzi bino ete Nkolo akondima bino? Iyo, kino ntango molai boni ekondima bino kokambama na bakambi ^aba liboma mpe ^bbakufa miso? Iyo, kino ntango molai boni ^cekopona bino molili kutu koleka ^dpole?

30 Iyo, tala, nkanda ya Nkolo esili kopela na bino; tala, alakeli mboka mabe na ntina ya mabe na bino.

31 Mpe tala, ntango eyei wapi alakeli bozwi na bino mabe, ete ekoma ^amoselu, ete bokoka kosimba yango te; mpe na mikolo

24a 2 Nta. 36:15–16;
1 Nef. 1:20.

25a Mis. 7:51.

26a 2 Nta. 18:7;
Luk. 16:31.
b Yis. 30:9–10.

c Mat. 13:57.

d Gal. 4:16.

27a Mika 2:11.

MOMA Poloso
ya banganga.

28a 2 Tim. 4:3–4.

29a 2 Nef. 28:9.

b Mat. 15:14.

c Yoan. 3:19.

d Yob. 24:13.

31a Morm. 1:17–18.

ya bobola na bino bokoka kosi-mba yango te.

32 Mpe na mikolo ya bobola na bino bokobelela epayi ya Nkolo; mpe bokobelela mpamba, mpo libebi na bino esili koya likolo na bino, mpe bobebisami na bino ezali kosalema na ntembe te; mpe nde bokolela mpe bokoganga na mokolo wana, elobi Nkolo na Bibe. Mpe nsima bokomilela, mpe bokoloba:

33 O “soki nayambolaka, mpe soki nabomaka baprofeta te, mpe ^bnabambaka bango mabanga te, mpe nabwakaka bango libanda te. Iyo, na mokolo wana okoloba: O soki tomikundolaka Nkolo Nzambe na biso na mokolo oyo apesaki biso bozwi, mpe bongo elingaki te kokoma moselu ete tobungisa yango; mpo tala, bozwi na biso ekimi mosika uta na biso.

34 Tala, totii esalelo moko awa mpe na mokolo ya nsima ekeyi; mpe tala, mipanga na biso mikamatami uta na biso na mokolo toluki yango mpo na etumba.

35 Iyo, tobombaki biloko na biso ya motuya mpe bisielumuki mosika uta na biso, na ntina ya bolakeli mabe ya mboka.

36 O soki toyambolaka na mokolo oyo liloba ya Nkolo eyaki epayi na biso; mpo tala mboka elakelami mabe, mpe biloko nyonso bikomi moselu, mpe tokoki kosimba yango te.

37 Tala, tozingami na bazabulu,

iyo, tozingami mpembeni na banjelu na ye oyo alukaki kobebisa milimo na biso. Tala, mabe na biso ezali monene. O Nkolo, ekoki yo te kobalola mosika nka-nda na yo uta na biso? Mpe oyo ekozala elobeli na bino na mikolo wana.

38 Kasi tala, “mikolo na bino ya momekano eleki; ^bbozelisaki mokolo ya lobiko na bino kino ntango eleki libela, mpe bobebisami na bino ekomisami solo; iyo, mpo mikolo nyonso ya bomoi na bino bolukaki oyo wana bokokaki kozwa te; mpe bolukaki ‘esengo na kosalaka mabe, eloko oyo ezali na bokeseni na ezalela ya bosembo boye ezali na Moto monene mpe ya Seko na biso.

39 O bino bato ya mboka, soki bolingaki koyoka maloba na ngai! Mpe nasambeli ete nka-nda ya Nkolo ebaluka mosika uta na bino, mpe ete bolinga koyambola mpe kobikisama.

MOKAPO 14

Samwele ayebisi yambo esalema ete pole ekozala na ntango ya butu mpe monzoto moko ya sika ekozala na mbotama ya Klisto—Klisto asikoli bato uta na liwa ya ntango mpe ya molimo—Bilembo ya liwa na Ye bitalisami na mikolo misato ya molili, bopasuki ya mabanga, mpe mobulungano ya mokili. Penepene na mobu 6 Liboso na mbotama ya Klisto.

33a Morm. 2:10–15.
b Mat. 23:37.

38a Morm. 2:15.
b Alma 34:33–34.

c Alma 41:10–11.

MPE sikawa esalemaki ete “Samwele, Molamani, asakolaki makambo minene mingi ya kobakisa oyo makoki te kokomama.

2 Mpe tala, alobaki epayi na bango: Tala, napesi epayi na bino elembo moko; elingi koloba mibu mitano lisusu mikoya, mpe tala, nsima ekoya Mwana ya Nzambe mpo na kosikola bango nyonso oyo bakondima na nkombo na ye.

3 Mpe tala, nakopesa oyo epayi na bino lokola “elembo na ntango ya boyei na ye; mpo tala, ekozala na minda minene na lola, na lolenge ete na butu yambo ete aya ekozala na molili te, na lolenge ete epayi na moto ekomonana lokola soki ezalaki moi.

4 Boye, ekozala mokolo moko mpe butu moko mpe moi moko, lokola soki ezalaki mokolo moko mpe butu ezalaki te; mpe oyo ekozala lokola elembo epayi na bino; mpo bokoyeba bobimi ya moi mpe lisusu bolali na yango; yango wana bakoyeba na ntembe te ete ekozala moi mibale mpe butu moko; nzokande butu ekoyinda te; mpe ekozala butu yango yambo ete “abotama.

5 Mpe tala, “monzoto moko ya sika ekobima, na lolenge ya moko lokola naino bomona mokolo moko te; mpe oyo ekozala lisusu elembo epayi na bino.

6 Mpe tala oyo ezali nyonso te, ekozala na bilembo mpe makamwisi mingi na lola.

7 Mpe ekosalema ete bino nyonso bokozala na kokamwa, mpe komituna, na lolenge ete “boko-kweya na mabele.

8 Mpe ekosalema ete moto nyonso oyo “akondima Mwana ya Nzambe, se ye moko wana akozwa bomoi ya libela.

9 Mpe tala, boye nde Nkolo atindaki ngai, na anjelu na ye, ete naya mpe naloba likambo oyo epayi na bino; iyo, atindi ngai ete nasengeli kosakola makambo oyo epayi na bino; iyo, alobaki epayi na ngai: Belela epayi ya bato oyo ete, boyambola mpe bolengela nzela ya Nkolo.

10 Mpe sikawa, mpo nazali Molamani, mpe nalobeli bino maloba oyo Nkolo atindaki ngai, mpe lokola ezalaki makasi mpo na bino, bosiliki na ngai mpe boluki kobebisa ngai, mpe “bobenganaki ngai uta na kati na bino.

11 Mpe bokoyoka maloba na ngai, mpo, ezali mpo na ntina oyo ete namati likolo ya bifelo ya engumba oyo, ete bokoka koyoka mpe koyeba masambisi ya Nzambe oyo ezali kozela bino na ntina ya mabe na bino, mpe lisusu ete bokoka koyeba mase-ngami ya boyamboli;

12 Mpe lisusu ete bokoka boyeba boyei ya Yesu Klisto,

14 1a Elam. 13:2.

3a 3 Nef. 1:15.

4a MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina

ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.

5a Mat. 2:1–2;
3 Nef. 1:21.

7a 3 Nef. 1:16–17.

8a Yoan. 3:16.

10a Elam. 13:2.

Mwana ya Nzambe “Tata ya lola mpe ya mabele, Mokeli ya biloko nyonso uta na ebandeli; mpe ete bokoka koyeba bilembo ya boyei na ye, mpo na ntina ete bokoka kondima na nkombo na ye.

13 Mpe soki “bondimi na nkombombo na ye bokoyambola uta na masumu na bino nyonso, ete na nzela yango bokoka kozwa bolimbisi na yango na nzela ya ^bmatomba na ye.

14 Mpe tala, lisusu, elembo mosusu nakopesa epayi na bino, iyo, elembo moko ya liwa na ye.

15 Mpo tala, na ntembe te asengeli kokufa mpo ete “lobiko ekoka koya; iyo, esengisami na ye mpe ekomi likambo elongobani ete akufa, mpo na kokokisa ^bbosekwi ya bakufi, ete na yango bato bakoka komemama na miso ya Nkolo.

16 Iyo, tala, liwa oyo ekokisi bosekwi, mpe ^alisikoli bato nyonso uta na liwa ya yambo—liwa wana ya molimo; mpo bato nyonso, lokola ^bbakatamaki mosika uta na miso ya Nkolo na “bokwei ya Adama, bamonani lokola ^dbakufi, ezala na makambo ya ntango mpe na makambo ya molimo.

17 Kasi tala, bosekwi ya Klisto ^aesikoli bato, iyo, kutu bato

nyonso, mpe ezungisi na miso ya Nkolo.

18 Iyo, mpe esali ete mase-ngami ya boyamboli masalema, ete moto nyonso oyo ayamboli ye moko wana akokatama te mpe akobwakama te kati na moto; kasi moto nyonso oyo ayamboli te akokatama mpe akobwakama kati na moto; mpe likolo na bango ekoya lisusu liwa ya molimo, iyo, liwa ya mibale, mpo bakatami lisusu mosika mpo na oyo etali makambo ya bosembo.

19 Boye boyambola, boyambola, mbele na koyebaka makambo oyo mpe kosalaka yango te bokopesa bino moko nzela ete boya na nse ya bokweisami, mpe bokitisami na liwa oyo ya mibale.

20 Kasi tala, lokola nalobelaki bino mpo na oyo etali ^eelembo mosusu, elembo ya liwa na ye, tala, na mokolo wana oyo akoyoka mpasi ya liwa, moi ^bmokoyindisama mpe mokoboya kopesa pole na ye epayi na bino; mpe sanza mpe minzoto mpe lokola; mpe ekozala na pole te likolo ya etando ya mboka oyo, kutu uta ntango oyo akoyoka mpasi ya liwa, mpo na ntaka ya ^cmikolo misato, kino na ntango oyo akosekwa lisusu uta na liwa.

12a Mos. 3:8; 3 Nef. 9:15; Etel. 4:7.

MOMA Yesu Klisto.

13a Mis. 16:30–31.

^b Mal&May 19:16–20.

15a MOMA Mobikisi.

^b Alma 42:23.

MOMA Bosekwi.

16a MOMA Mwango ya Bosikoli.

^b Alma 42:6–9.

^c MOMA Bokwei ya

Adama mpe Eva.

^d MOMA Liwa,

ya molimo.

17a MOMA Bosikoli,

Kosikola,

Mosikolami.

20a 3 Nef. 8:5–25.

^b Luk. 23:44.

^c Mos. 3:10.

21 Iyo, na ntango oyo akozongisa molimo ekozala na ^abankake mpe minkalikali mpo na ntaka ya ngonga mingi, mpe mabele makoningana mpe makolenga; mpe mabanga oyo ezali likolo ya etando ya mabele oyo, oyo ezali na likolo ya mabele mpe na nse lokola, oyo boyebi na ntango oyo ezali makasi, soki te eteni eleki mingi na yango ezali na liboke moko ya makasi, ^bmakobukana.

22 Iyo, makopasuka na biteni mibale, mpe ^amakomonana libela lokola bipasuka-pasuka mpe biteni-biteni, mpe na biteni bibukana likolo ya etando ya mabele mobimba, iyo, ezala likolo ya mabele mpe na nse lokola.

23 Mpe tala, ekozala na bikumbaki minene, mpe ekozala na bangomba mingi elali na nse, lokola soki lobwaku, mpe ekozala na bisika mingi oyo ebiangami sikawa lobwaku oyo bikokoma bangomba, oyo kani bosanda ezali molai.

24 Mpe balabala mingi ekobukana-bukana, mpe ^abingumba mingi bikokoma mpamba.

25 Mpe ^amalita mingi makofungwana, mpe makobimisa mingi ya bakufi ya yango; mpe basantu mingi bakomonana epayi ya bato mingi.

26 Mpe tala, boye elobaki ^aanjelu epayi na ngai; mpo alobaki epayi na ngai ete ekozala na bankake mpe minkalikali mpo na ntaka ya ngonga mingi.

27 Mpe alobaki epayi na ngai ete wana ekowumela kake mpe monkalikali, mpe ekumbaki, ete makambo oyo ekozala, mpe ete ^amolili mokozipa etando ya mabele mobimba na ntaka ya mikolo misato.

28 Mpe anjelu alobaki epayi na ngai ete mingi bakomona makambo minene koleka oyo, na ntina ete bakoka kondima ete ^abilembo oyo mpe makamwisi oyo makosalema likolo ya etando mobimba ya mboka oyo, mpo ete ntina ya bozangi bondimi na kati ya bana ya bato esengeli kozala te—

29 Mpe oyo na ntina ete baoyo nyonso bakondima bakoka kobikisama, mpe baoyo nyonso bakondima te, ^abosambisi ya sembo ekoka koya likolo na bango; mpe lisusu soki bakweisami bamema likolo na bango moko bokwei na bango moko.

30 Mpe sikawa bomikundola, bomikundola, bandeko na ngai, ete oyo nyonso akowa, awei mpo na ye moko; mpe oyo nyonso akosala mabe, asali yango mpo na ye moko; mpo tala, bozali ^ansomi; bopesami ndingisa

21a 3 Nef. 8:6.

b 3 Nef. 10:9.

22a 3 Nef. 8:18.

24a 3 Nef. 9:3–12.

25a Mat. 27:50–54;

3 Nef. 23:9–11.

26a Alma 13:26.

27a 1 Nef. 19:10;

3 Nef. 8:3.

28a 1 Nef. 12:4–5.

29a MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

30a 2 Nef. 2:26–29;

Mose 6:56.

MOMA Nguya

ya boponi.

ya kosala mpo na bino moko; mpo tala, Nzambe apesi epayi bino ^bboyebi mpe asali bino ban-somi.

31 Apesi epayi na bino ete bokoka “koyeba bolamu mpe mabe, mpe apesi bino ete bokoka ^bkopona bomoi to mpe liwa; mpe bokoki kosala bolamu mpe kozongisama na oyo wana ezali malamumu, to kozala na oyo ezali malamumu ‘ezongisami epayi na bino; to mpe bokoki kosala mabe, mpe kozala na oyo ezali mabe ezongisami epayi na bino.

MOKAPO 15

Nkolo apesaki Banefi etumbu mpo Alingaki bango—Balamani babongwana bazali ngwi mpe molende na bondimi—Nkolo akotondisama na boboto epayi ya Balamani na mikolo ya nsuka. Penepene na mobu 6 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, bandeko balingami na ngai, tala, nayebisi epayi na bino ete longola se soki boyamboli bandako na bino ekotikala “mpamba.

2 Iyo, longola se soki boyamboli, basi na bino bakozala na ntina monene ya kolela na mokolo oyo wapi bakomelisa bana mabele; mpo bakomeka kokima mpe esika ya kobombana ekozala te; iyo, mpe lisuma epayi na

bango oyo bakozala “na mwana, mpo bakozala bozito mpe bakokoka kokima te; boye, bakonia-tama na nse mpe bakotikala mpo na kowa.

3 Iyo, lisuma epayi ya bato oyo babianganami bato ya Nefi longola se soki bayamboli, ntango ekomona bango bilembo oyo nyonso mpe makamwisi oyo makolakisama epayi na bango; mpo tala, bazalaki bato baponami na Nkolo; iyo, bato ya Nefi alingaki bango, mpe lisusu “apesaki bango etumbu; iyo, na mikolo ya mabe na bango nde apesaki bango etumbu mpo alingaka bango.

4 Kasi tala bandeko na ngai, Balamani ayinaki bango mpo misala na bango ezalaki ntango nyonso mabe, mpe oyo na ntina ya mabe ya “momeseno ya batata na bango. Kasi tala, lobiko eyaki epayi na bango na nzela ya mateya ya Banefi; mpe mpo na ntina oyo Nkolo ^babendaki mikolo na bango molai.

5 Mpe nalingi botala ete “eteni eleki mingi na bango bazali na nzela ya lotomo na bango, mpe bazali kotambola na bokebi liboso ya Nzambe, mpe batosi kobomba mitindo na ye mpe meko na ye mpe masambisi na ye engebene na mobeko ya Mose.

6 Iyo, nalobi epayi na bino, ete eteni eleki mingi na bango bazali

30b MOMA Boyebi.

31a Mor. 7:16.

b 2 Nef. 2:28–29;

Alma 3:26–27.

c Alma 41:3–5.

15 1a Mat. 23:37–38.

2a Mat. 24:19.

3a Mas. 3:12;

Ebe. 12:5–11;

Mal&May 95:1.

4a MOMA Mimesano.

b Alma 9:16.

5a Elam. 13:1.

kosala oyo, mpe bazali kosalaka makasi na molende ya kolembete ete bakoka komema ndambo etikali ya bandeko na bango na boyebi ya bosolo; boye bazali mingi baoyo babakisami mokolo na mokolo na motango na bango.

7 Mpe tala, boyebi mpo na bino moko, mpo botatoli yango, ete lokola mingi na bango bamemami na boyebi ya bosolo, mpe bayebi mimesano ya nkuna mpe ya nsomo ya batata na bango, mpe bakambami mpo na kondima makomi masantu, iyo, masakoli ya baprofeta basantu, oyo ekomami, oyo matindaka bango kozala na bondimi epayi ya Nkolo, mpe na boyamboli, boye bondimi mpe boyamboli ememaka ^ambongwana ya motema epayi na bango—

8 Boye, mingi lokola bayei na boyebi boye, boyebi mpo na bino moko ete bazali ^angwi mpe molende kati na bondimi, mpe kati na likambo mpo na oyo wapi bakomisami nsomi.

9 Mpe boyebi lisusu ete ^abakundaki bibundeli na bango ya bitumba mpe babangi kokamata yango lisusu ete mbele na yokna nzela soki te mosusu bakosumuka; iyo, bokoki komona ete babangi kosumuka—mpo tala bakopesa nzela bango moko ete baniatama na nse mpe

babomama na banguna na bango, mpe baktombola te mipanga na bango mpo na kobunda na bango, mpe oyo na ntina ya bondimi na bango na Klisto.

10 Mpe sikawa, na ntina ya molende na bango ntango bandimeli likambo wana oyo bandimi, mpo na ntina ya botelemi ngwi na bango ntango pole engengisi bango, tala, Nkolo akopambola bango mpe akoyeisa mikolo na bango molai, ata mabe na bango—

11 Iyo, kutu soki bokobeba moke moke kati na bozangi boyambi Nkolo ^aakoyeisa mikolo na bango molai, kino ntango ekoya oyo elobamaki na batata na biso, mpe lisusu na profeta ^bZenosi, mpe baprofeta basusu mingi, mpo na oyo etali ^cbozongisi ya bandeko na biso, Balamani, lisusu na boyebi ya bosolo—

12 Iyo, nalobi epayi na bino, ete na bantango ya nsuka ^abilako ya Nkolo epesami na bandeko na biso, Balamani; mpe ata mitungisi mingi oyo bakozwa, mpe ata ^bbakobenganama epayi na epayi likolo ya etando ya mabele, mpe bakolandama, mpe bakobetama mpe bakopanzama bipayi na bipayi, kozalaka na esika mpo na kobombana te, Nkolo ^cakotondisama na boboto epayi na bango.

7a MOMA Bobongwami,
Mobongwami.

8a Alma 23:6; 27:27;
3 Nef. 6:14.

9a Alma 24:17-19.

11a Alma 9:16.

b Elam. 8:19.

c 2 Nef. 30:5-8.

12a Enos. 1:12-13.

b Morm. 5:15.

c 1 Nef. 13:31;

2 Nef. 10:18-19;

Yako. 3:5-6.

13 Mpe oyo ezali engebene na lisakoli, ete ^abakomemama lisusu na boyebi ya solo, boye ezali boyebi ya Mosikoli na bango, mpe ^bmobateli monene mpe ya solo na bango, mpe bakotangama na kati ya mpate na ye.

14 Boye nalobi epayi na bino, ekozala ^amalamu mingi mpo na bango koleka mpo na bino longola se soki boyamboli.

15 Mpo tala, ^asoki misala ya bokamwi elakisami epayi na bango oyo elakisamaki epayi na bino, iyo, epayi na bango oyo babebisami moke moke kati na bozangi boyambi na ntina ya mimesano ya batata na bango, bokoki komona na bino moko ete balingaki mokolo moko lisusu te kobebisama moke moke kati na bozangi bondimi.

16 Boye, elobi Nkolo: Nakobebisa bango nie, kasi nakosala ete na mokolo ya bwania na ngai bakozonga lisusu epayi na ngai, elobi Nkolo.

17 Mpe sikawa tala, elobi Nkolo, mpo na oyo etali bato nyonso ya Banefi: Soki bakoyambola te, mpe bakotosa kosala bolingi na ngai te, ^anakobebisa bango nie, elobi Nkolo, na ntina ya bozangi boyambi na bango ata misala ya bokamwi mingi oyo nasali na kati na bango; mpe na ntembe te lokola Nkolo azali na bomoi makambo oyo ekozala, elobi Nkolo.

MOKAPO 16

Banefi oyo bandimi Samwele babatisami na Nefi—Samwele akoki te kobomama na makonga mpe mabanga ya Banefi bazanga boyamboli—Boko bayeisi mitema na bango makasi, mpe basusu bamoni banjelu—Bazanga bondimi balobi ete ezali mayeye te ya kondima na Klisto mpe boyei na Ye na Yelusalem. Penepene na mibu 6–1 Liboso na mbotama ya Klisto.

MPE sikawa, esalemaki ete ezalaki na bato mingi oyo bayokaki maloba ya Samwele, Molamani, oyo alobaki likolo ya efelo ya mboka. Mpe lokola mingi bandimaki liloba na ye bakendaki mpe balukaki Nefi; mpe ntango bayaki mpe bakutaki ye batubelaki epayi na ye masumu na bango mpe bawanganaki te, mpe bazalaki na mposa ete bakoka kobatisama mpo na ntina ya Nkolo.

2 Kasi mingi lokola ezalaki bawo bandimaki maloba ya Samwele te basilikaki na ye; mpe babwakelaki ye mabanga likolo ya efelo, mpe lisusu mingi babetak i ye makonga lokola etelemaki ye likolo ya efelo; kasi Molimo ya Nkolo azalaki elongo na ye, na lolenge ete bakokaki te kozwa ye na mabanga na bango soki te makonga na bango.

3 Sikawa ntango emonaki bawo ete bakokaki kozwa ye te,

13a 3 Nef. 16:12.
b MOMA Mobateli

malamu.
14a Elam. 7:23.

15a Mat. 11:20–23.
17a Elam. 13:6–10.

ezalaki na mingi koleka baoyo bandimaki maloba na ye, na lolenge ete bakendaki mosika epayi na Nefi mpo na kobatisama.

4 Mpo tala, Nefi azalaki kobatisaka, mpe kosakolaka, mpe koteyaka, kobeledaka boyamboli epayi ya bato, kolakisaka bilembo mpe makamwisi, kosalaka “makamwisi na kati ya bato, ete bakoka koyeba ete Klisto asengeli ^bmosika te koya—

5 Kolobelaka bango makambo oyo esengeli mosika te koya, ete bakoka koyeba mpe komikundola na ntango makambo yango ekoya ete boyebisamaki epayi na bango liboso masalema, na ntina ete bakoka kondima; boye mingi lokola bandimaki maloba ya Samwele bakendaki epayi na ye mpo na kobatisama, mpo bayaki koyambolaka mpe kotubelaka masumu na bango.

6 Kasi eteni eleki mingi na bango bandimaki maloba ya Samwele te; boye ntango bamonaki ete bakokaki kozwa ye te na mabanga na bango mpe makonga na bango, babeledaki epayi ya bakapiteni na bango, kolobaka: Bokamata moto oyo mpe bolinga ye singa, mpo azali na zabulu; mpe na ntina ya nguya ya zabulu oyo ezali na ye tokoki te kozwa ye na mabanga na biso mpe makonga na biso; yango wana bokamata ye mpe bolinga ye singa, mpe bomema ye mosika.

7 Mpe lokola bakendaki mpo na kotia maboko likolo na ye, tala, amibwakaki na nse uta na efelo, mpe akimaki uta na mboka na bango, iyo, kutu epayi na ekolo na ye moko, mpe abandaki koteya mpe kosakola na kati ya bato na ye moko.

8 Mpe tala, ayokanaki nsango lisusu te na kati ya Banefi; mpe boye nde ezalaki makambo ya bato.

9 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku mwambe na motoba ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

10 Mpe boye esukaki lisusu mobu ya ntuku mwambe na nsambo ya boyangeli ya basambisi, eteni eleki mingi ya bato kotikalaka se na lolendo mpe nkuna na bango, mpe eteni eleki moke ya bato kotambolaka na bokebi liboso ya Nzambe.

11 Mpe oyo ezalaki bizalela ya makambo mpe lokola, na mobu ya ntuku mwambe na mwambe ya boyangeli ya basambisi.

12 Mpe ezalaki bobele na mbongwana moke na makambo ya bato, longola se bato babandaki kozalamitu makasi mingi na mabe, mpe kosala mingi mpe mingi oyo wana ezalaki na bokeseni na mitindo ya Nzambe, na mobu ya ntuku mwambe na libwa ya boyangeli ya basambisi.

13 Kasi esalemaki ete na mobu ya ntuku libwa ya boyangeli ya basambisi, “bilembo minene epesamaki epayi ya bato, mpe

makamwisi; mpe maloba ya baprofeta ^bebandaki kokokisama.

14 Mpe “banjelu bamonanaki epayi ya bato, bato ya bwania, mpe basakolaki nsango ya nsai ya bosepeli monene epayi na bango; boye na mobu oyo ekomi ebandaki kokokisama.

15 Nzokande, bato babandaki koyeisa mitema na bango makasi, nyonso longola se eteni na bango oyo balekaki na bondimi, ya Banefi mpe ya Balamani mpe lokola, mpe babandaki kotalela bobele bokasi na bango moko mpe “bwania na bango moko, kolobaka:

16 Ndambo ya makambo bakokaki kokanisa malamumu, na kati ya mingi mpenza; kasi tala, toyebi ete misala minene mpe ya kokamwa nyonso oyo elobamaki, ekoki kosalema te.

17 Mpe babandaki komanyola mpe kowela na kati na bango na bango, kolobaka:

18 Ete ezali “mayele te ete mozali moko ya lolenge oyo lokola Klisto akoya; soki bongo, mpe soki azali Mwana ya Nzambe, Tata ya lola mpe ya mabele, lokola elobamaki, mpo na nini ekomilakisa ye te epayi na biso lokola epayi na bango oyo bakozala na Yelusaleme?

19 Iyo, mpo na nini ekomilakisa ye te na mboka oyo lokola na mboka ya Yelusaleme?

20 Kasi tala, toyebi ete oyo ezali

“momeseno ya nkuna, oyo ekitisamaki epayi na biso na batata na biso, mpo na kosala ete tondima na likambo moko monene mpe ya bokamwi oyo ekosalema, ezala na kati na biso te, kasi na mboka oyo ezali mosika, mboka oyo toyebi te; boye bakoki kobomba biso kati na bozangi boyebi, mpo tokoki ^bkotatola na miso na biso moko te ete makambo yango ezali solo.

21 Mpe bakosala, na mayele mabe mpe ntoki ya mibombamo ya moko ya mabe, boko mibombamo minene oyo tokoki kososola te, oyo ekokanga biso na nse mpo na kozala basali na maloba na bango, mpe lisusu basali epayi na bango, mpo tokotalela se bango mpo na koteya biso liliba; mpe boye bakokanga biso kati na bozangi boyebi soki tokomipesa epayi na bango, mikolo nyonso ya bomoi na biso.

22 Mpe bato bakanisaki makambo mingi lisusu na mitema na bango, oyo ezalaki ya liboma mpe “ma mpamba; mpe bazalaki kati na mobulu moike, mpo Satana atombokisaki bango na kosala ntango nyonso mabe; iyo, bakendaki nzinganzinga kopanzaka nungunungu mpe boweli likolo ya etando mobimba ya mboka, ete akoka koyeisa mitema ya bato makasi na kotelemelaka oyo wana ezalaki malamumu mpe kotelemelaka oyo wana ekoya.

13b Elam. 14:3–7.

14a Alma 13:26.

15a Yis. 5:21.

18a Alma 30:12–13.

20a MOMA Mimesano.

b Etel. 12:5–6, 19.

22a MOMA Lipombo,
Mpamba.

23 Mpe ata bilembo mpe makamwisi oyo masalemaki na kati ya bato ya Nkolo, mpe bikamwisi mingi oyo basalaki, Satana azalaki na nkanga monene likolo ya mitema ya bato likolo ya etando mobimba ya mboka.

24 Mpe boye esukaki mobu ya ntuku libwa ya boyangeli ya basambisi likolo ya bato ya Nefi.

25 Mpe boye esukaki buku ya Elamani, engebene na lisolo ya makomi ya Elamani mpe bana mibali na ye.

NEFI YA MISATO BUKU YA NEFI

MWANA MOBALI YA NEFI, OYO AZALAKI
MWANA MOBALI YA ELAMANI

Mpe Elamani azalaki mwana mobali ya Elamani, oyo azalaki mwana mobali ya Alma, oyo azalaki mwana mobali ya Alma, oyo azalaki eboto ya Nefi oyo azalaki mwana mobali ya Lehi, oyo ayaki uta na Yelusaleme, na mobu ya yambo ya boyangeli ya Sidikiya, moko-nzi ya Yuda.

MOKAPO 1

Nefi, mwana mobali ya Elamani, akeyi uta na mboka, mpe mwana mobali na ye Nefi abombi masolo ya makomi—Ata bilembo mpe makamwisi ezali beboo, bato ya nkuna bakani koboma basembo—Butu ya mbotama ya Klisto ekomi—Elembo epesami mpe monzoto ya sika mobimi. Lokuta mpe bobubi ebakisami, mpe bayongoli ya Gadiatoni babomi bato mingi. Penepene na mibu 1–4 ya Mobu ya Nkolo.

SIKAWA esalemaki ete mobu ya ntuku libwa na moko ekaki mpe ezalaki “mibu nkama

motoba uta Lehi atikaki Yelusaleme; mpe ezalaki na mobu oyo Lakonusi azalaki mosambisi mokonzi mpe mokambi etuka likolo ya mboka.

2 Mpe Nefi, mwana mobali ya Elamani, akendaki uta na mboka ya Zalayemila, kopesaka mukumba epayi ya mwana mobali na ye “Nefi, oyo azalaki mwana mobali na ye ya nkulutu, mpo na oyo etali ^bbapalaki ya motako mpe masolo ya makomi nyonso oyo ebombamaki, mpe biloko wana nyonso oyo ebombamaki bule banda kokende ya Lehi uta na Yelusaleme.

1 1a 2 Nef. 25:19.

2a MOMA Nefi, Mwana

mobali ya Nefi,
Mwana mobali

ya Elamani.
b Alma 37:3–5.

3 Nsima Nefi akendaki uta na mboka, mpe “wapi akendaki moto moko te ayebi, mpe mwana mobali na ye Nefi abombaki masolo ya makomi na esika na ye, iyo, lisolo ya makomi ya bato oyo.

4 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ntuku libwa na mibale, tala, masakoli ya baprofeta ebandaki kokokisama mpenza; mpo bilembo bileki minene mpe makamwisi maleki minene ebandaki kosalema na kati ya bato.

5 Kasi, ezalaki na boko bato oyo babandaki koloba ete ntango elekaki mpo ete maloba yango makokisama, oyo “elobamaki na Samwele, Molamani.

6 Mpe babandaki kosepela likolo ya bandeko na bango, kolobaka: Tala, ntango eleki; mpe maloba ya Samwele makokisami te; boye, bosepeli na bino mpe bondimi na bino mpo na oyo etali likambo oyo ezali mpamba.

7 Mpe esalemaki ete batiaki mobulu monene epayi nyonso na mboka; mpe bato oyo bandimaki babandaki kozala na mawa mingi, kobangaka ete na nzela moko to mosusu makambo wana oyo elobamaki makoka kosalema te.

8 Kasi tala, bakengelaki na lolenge ya ngwi mpo na mokolo wana mpe butu wana mpe

mokolo wana oyo ekozala lokola mokolo moko lokola soki butu ezalaki te, ete bakoka koyeba ete bondimi na bango ezalaki mpaamba te.

9 Sikawa esalemaki ete ezalaki na mokolo moko oyo etiamaki mpembeni na bazanga bondimi, ete bango nyonso oyo bandimaki na mimesanowana “batiama na liwa longola se soki bilembo bikosalema, oyo epesamaki na profeta Samwele.

10 Sikawa esalemaki ete ntango Nefi, mwana mobali ya Nefi, amonaki nkuna ya bato na ye, motema na ye etondaki na mawa mingi koleka.

11 Mpe esalemaki ete abimaki na ye mpe amingumbaki likolo ya mabele, mpe abelelaki makasi na Nzambe mpo na litomba ya bato na ye, iyo, bango oyo bazalaki mpembeni mpo na kobebisama na ntina ya bondimi na bango na momeseno ya batata na bango.

12 Mpe esalemaki ete abelelaki makasi epayi ya Nkolo “mokolo wana mobimba, mpe tala mongongo ya Nkolo moyaki epayi na ye, kolobaka:

13 Tombola moto na yo, mpe zala na esengo; mpo, tala, ntango ebelemi, mpe na butu oyo elembo ekopesama, mpe na “mokolo ya lobi nakoya kati na mokili, mpo na kolakisa epayi na mokili ete nakokokisa nyonso

3a 3 Nef. 2:9.

5a Elam. 14:2-4.

9a MOMA Liwa ya

martiru, Martiru.

12a Enos. 1:4;

Alma 5:46.

13a Luk. 2:10-11.

nasalaki ete ^belobama na monoko ya baprofeta basantu na ngai.

14 Tala, “nazali koya epayi ya oyo ya ngai moko, mpo na ^bkokokisa makambo nyonso oyo nasalaki ete eyebana epayi na bana ya bato uta na ^cbokeli ya mokili, mpe mpo na kosala mposa, elongo ^dya Tata mpe ya Mwana—ya Tata na ntina na ngai, mpe ya Mwana na ntina ya mosuni na ngai. Mpe, tala ntango ebelemi, mpe butu oyo elembo ekopesama.

15 Mpe esalemaki ete maloba oyo elobamaki epayi ya Nefi ekokisamaki, engebene mpenza na lolenge elobamaki; mpo tala, na bokiti ya moi, “molili ezalaki te; mpe bato babandaki kokamwa mpo molili ezalaki te ntango butu eyingelaki.

16 Mpe ezalaki na bato mingi, baoyo bandimaki te maloba ya baprofeta, baoyo ^abakweyaki na mabele mpe bakomaki lokola soki bato bakufi, mpo bayebaki ete ^bmwango monene ya bobebisami oyo etiamaki mpo na bango oyo bandimaki maloba ya baprofeta mobebisamaki; mpo elembo oyo epesamaki esilaki kobelema.

17 Mpe babandaki koyeba ete Mwana ya Nzambe asengeli kala mingi te komonana; iyo, mpo na kosukisa, bato nyonso likolo ya

etando ya mabele mobimba uta na westi kino na esti, ezala na mboka epayi na nordi mpe lisusu na mboka epayi na sudi, bakamwaki mingi koleka ete bakweyaki na mabele.

18 Mpo bayebaki ete baprofeta batatolaki na ntina ya makambo oyo mpo na mibu mingi, mpe ete elembo oyo epesamaki esilaki kobelema; mpe babandaki kobanga na ntina ya mabe na bango mpe bozangi boyambi na bango.

19 Mpe esalemaki ete molili ezalaki te butu wana mobimba, kasi pole ezalaki lokola soki ezalaki nzanga. Mpe esalemaki ete moi ebimaki lisusu na ntongo, engebene na molongo ya yango mpenza, mpe bayebaki ete ezalaki mokolo oyo Nkolo ^aakobotama, na ntina ya elembo oyo epesamaki.

20 Mpe esalemaki, iyo, makambo nyonso, eteni na eteni, engebene na maloba ya baprofeta.

21 Mpe esalemaki lisusu ete ^amonzoto moko ya sika ebimaki, engebene na liloba yango.

22 Mpe esalemaki ete uta na ntango oyo, makambo ya lokuta ebandaki kotindama na kati ya bato, na Satana, mpo na koyeisa mitema na bango makasi, na ntina ete bakoka te kondima na bilembo mpe makamwisi wana

13^b MOMA Yesu Klisto—
Masakoli na ntina
ya mbotama mpe
liwa ya Yesu Klisto.
14^a Yoan. 1:11.

^b Mat. 5:17–18.
^c Alma 42:26.
^d Mal&May 93:3–4.
15^a Elam. 14:3.
16^a Elam. 14:7.

^b 3 Nef. 1:9.
19^a Luk. 2:1–7.
21^a Mat. 2:1–2;
Elam. 14:5.

bamonaki; kasi ata makambo yango ya lokuta mpe bobubi boye eteni eleki mingi ya bato bandimaki, mpe babongwanaki mpo na Nkolo.

23 Mpe esalemaki ete Nefi akendaki na kati ya bato, mpe bato mingi basusu mpe lokola, kobatisaka mpo na boyamboli, kati na oyo wapi ezalaki na ^abolimbisi monene ya masumu. Mpe boye bato babandaki lisusu kozala na kimia kati na mboka.

24 Mpe boweli ezalaki te, longola se ezalaki ya bato moke oyo babandaki koteya, mpe kosala makasi mpo na kolakisa na makomi ete ^aelongobanaki lisusu te kotosa kobatela mobeko ya Mose. Sikawa na likambo oyo babungaki, basosolaki makomi te.

25 Kasi, esalemaki ete kala mingi te nsima ya kokoma babongwani, mpe bandimisamaki na libungi oyo bazalaki kati na yango, mpo bayebisaki epayi na bango ete mobeko ^amokokisamaki naino te, mpe ete esengeli mokokisama eteni na eteni; iyo, liloba eyaki epayi na bango ete esengeli kokokisama; iyo, ete nsonge moko te to i moko te eko-leka kino ekokokisama nyonso. Boye na mobu se moko oyo bamemamaki na boyebi ya libunga na bango mpe ^bbatubelaki mabunga na bango.

26 Mpe boye mobu ntuku

libwa na mibale molekaki, kmemaka nsango ya nsai epayi ya bato mpo bilembo oyo esalemaki, engebene na maloba ya masakoli ya baprofeta basantu.

27 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku libwa na misato molekaki lisusu na kimia, longola se soki ezalaki ^abayongoli ya Gadiatoni, oyo bazalaki kofanda likolo ya bangomba, oyo batondisamaki na mboka; mpo bisika ezwamaki bango ezalaki makasi mpenza mpe ezalaki bisika ya nkuku ete bato bakokaki te kolonga bango; boye basalaki bobomi mingi, mpe ebomi ya mingi na kati ya bato.

28 Mpe esalemaki ete na mobu ntuku libwa na minei babandaki kobakisama na lolenge moko monene, mpo ezalaki na bakabwani mingi ya Banefi oyo bakimaki epayi na bango, oyo esalaki mawa mingi epayi na Banefi oyo wana batikalaki kati na mboka.

29 Mpe ezalaki lisusu ntina ya mawa mingi na kati ya Balamani; mpo tala, bazalaki na bana mingi baoyo bakolaki mpe babandaki kokoma bakolo, ete bazalaki se mpo na bango moko, mpe bakosamaki na ^aBazolami, na lokuta na bango mpe maloba makolete na bango, mpo na kosangana na bayongoli bana ya Gadiatoni.

30 Mpe boye Balamani batungi-

23a MOMA Bolimbisi
ya masumu.

24a Alma 34:13.

25a Mat. 5:17–18.

b Mos. 26:29.

27a MOMA Bayongoli

ya Gadiatoni.
29a Alma 30:59.

samaki lisusu, mpe babandaki kokita na kotalaka bondimi mpe bosembo na bango, na ntina ya nkuna ya nkola oyo ezalaki komata.

MOKAPO 2

Nkuna mpe bonsomo ebakisami na kati ya bato—Banefi mpe Balamani basangani mpo na komibatela na bayongoli ya Gadiatoni—Babongwani ya Balamani bakomi mposo mpembe mpe babiangami Banefi. Penepene na mibu 5-16 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete boye mobu ya ntuku libwa na mitano elekaki lisusu, mpe bato babandaki kobosana bilembo mpe makamwisi oyo bayokaki, mpe babandaki kokamwa se moke moke na elembo soki te likamwisi uta na lola, na lolenge ete babandaki kokoma makasi na mitema na bango, mpe bato bakufa miso na mayele na bango, babandaki kolongola bondimi na nyonso oyo bayokaki mpe bamonaki—

2 Kokanisaka makambo ya mpamba na mitema na bango, ete nyonso wana esalemaki na bato mpe na nguya ya zabulu, mpo na kopengwisa mpe “kokosa-kosa mitema ya bato, mpe boye Satana azwaki lisusu mitema ya bato, na lolenge ete azipaki miso na bango mpe akosaki bango mpo na kondima ete malongi ya Klisto ezalaki

likambo moko ya liboma mpe ya mpamba.

3 Mpe esalemaki ete bato babandaki kokoma makasi na nkuna mpe bonsomo; mpe bandimaki te ete bilembo mpe makamwisi ekopesama lisusu; mpe Satana “azalaki se kosala, kokosaka mitema ya bato, kosenginiaka bango mpe kosalaka ete bango basala nkuna monene kati na mboka.

4 Mpe boye mobu ya ntuku libwa na motoba elekaki; mpe lisusu mobu ya ntuku libwa na nsambo, mpe lisusu mobu ya ntuku libwa na mwambe; mpe lisusu mobu ya ntuku libwa na libwa;

5 Mpe lisusu mibu nkama moko elekaki, uta na mikolo ya “Mosiya oyo azalaki mokonzi likolo ya bato ya Banefi.

6 Mpe mibu nkama motoba na libwa elekaki uta Lehi atikaki Yelusaleme.

7 Mpe mibu libwa elekaki uta na ntango elembo epesamaki, oyo elobamaki na baprofeta, ete Klisto akoya kati na mokili.

8 Sikawa, Banefi babandaki kotanga ntango na bango uta na eleko oyo elembo epesamaki soki te uta na boyei ya Klisto; boye mibu libwa elekaki.

9 Mpe Nefi, oyo azalaki tata ya Nefi, oyo azalaki na mokumba ya masolo ya makomi, “azongaki na mboka ya Zalayemila te, mpe akokaki komonana

2 2a MOMA Bobubi,
Bokosi, Kokosa.

3a Mal&May 10:27.
5a Mos. 29:46-47.

9a 3 Nef. 1:2-3.

esika moko te kati na mboka mobimba.

10 Mpe esalemaki ete bato bati-kalaki se kaka na nkuna, ata mateya mpe masakoli mingi oyo matindamaki na kati na bango; mpe boye mobu ya zomi elekaki mpe lokola; mpe mobu ya zomi na moko elekaki bango se kati na mabe.

11 Mpe esalemaki ete na mobu ya zomi na misato bitumba mpe boweli ebandaki kozala na ntaka ya mboka mobimba; mpo bayongoli ya Gadiatoni bakomaki mingi mpenza, mpe boye babomaki mingi ya bato, mpe boye babebisaki bingumba mingi mpenza, mpe boye bapanzaki liwa mingi mpe kobomaboma epayi nyonso na mboka, ete elongobanaki ete bato nyonso, ezala Banefi mpe Balamani mpe lokola, basengeli kokamata manduki mpo na kobunda na bango.

12 Boye, Balamani baoyo bakomaki babongwani mpo na Nkolo basanganaki na bandeko na bango Banefi, mpe basengisamaki, mpo na bokengi ya bomoi na bango mpe basi na bango mpe bana na bango, kokamata manduki mpo na kobunda na bayongoli wana ya Gadiatoni, iyo, mpe lisusu mpo na kosimba makoki na bango, mpe matomba ya eklezia na bango mpe makoki ya bokumbameli na bango, mpe "bonsomi na bango mpe ^blipanda na bango.

13 Mpe esalemaki ete liboso ete mobu oyo ya zomi na misato eleka, Banefi bakanelamaki na bobebisami nie mpenza na ntina ya etumba oyo, oyo ekomaki nsomo koleka.

14 Mpe esalemaki ete Balamani bana oyo basanganaki na Banefi batangamaki na kati ya Banefi;

15 Mpe ^abolakeli mabe na bango elongwaki uta na bango mpe mposo na bango ekomaki ^bmpembe lokola ya Banefi;

16 Mpe bilenge mibali na bango mpe bana basi na bango bakomaki bonzenga koleka, mpe batangamaki na kati ya Banefi, mpe babiangamaki Banefi. Mpe boye esukaki mobu ya zomi na misato.

17 Mpe esalemaki ete na ebandeli ya mobu ya zomi na minei, etumba ekobaki mpe ekomaki nsomo koleka kati na bayongoli mpe bato ya Nefi; nzokande, bato ya Nefi bazwaki litomba likolo ya bayongoli, na lolenge ete babenganaki bango nsima uta na mboka na bango kati na bangomba mpe na bisika na bango ya nkuku.

18 Mpe boye esukaki mobu ya zomi na minei. Mpe na mobu ya zomi na mitano, bakendaki lisusu kobunda na bato ya Nefi; mpe na ntina ya nkuna ya bato ya Nefi, mpe boweli mingi mpe bokabwani na bango, bayongoli ya Gadiatoni bazwaki matomba mingi likolo na bango.

12^a MOMA Bonsomi, Nsomi.

^b MOMA Lipanda.
15^a Alma 17:15; 23:18.

^b 2 Nef. 5:21; 30:6;
Yako. 3:8.

19 Mpe boye esukaki mobu ya zomi na mitano, mpe boye bato bazalaki na ezalela ya mitungisi mingi; mpe “mompanga ya bobebisami modiembelaki likolo na bango, na lolenge ete bazalaki mpembeni na kokatama na yango, mpe oyo na ntina ya mabe na bango.

MOKAPO 3

Gidiani, mokambi ya Gadiatoni, asengi ete Lakonusi mpe Banefi bango moko bamitika mpe mboka na bango—Lakonusi aponi Gidigidoni lokola mokonzi na mampinga—Banefi basangani na Zalayemila mpe na Beboo mpo na komibatela. Penepene na mibu 16–18 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete na mobu ya zomi na motoba uta na boyei ya Klisto, Lakonusi, mokambi etuka ya mboka yango, azwaki mokanda uta na mokambi mpe mokambi etuka ya lingomba oyo ya bayongoli; mpe oyo ezalaki makambo oyo ekomamaki, kolobaka:

2 Lakonusi, moto aleki lokumu mpe mokambi mokonzi ya etuka, tala, nakomi mokanda oyo epayi na yo, mpe napesi epayi na yo masanzoli minene na ntina ya botelemi ngwi na yo, mpe lisusu botelemi ngwi ya bato na yo, na kosimbaka oyo wana bobanzi ezali makoki mpe lipanda na bino; iyo, botelemi malam, lokola soki bosalisami na loboko

ya nzambe moko, na kobatelaka lipanda na bino, bozwi na bino, mpe ekolo na bino, to oyo wana bobiangi bongo.

3 Mpe emonani lokola mawa epayi na ngai, moto ya lokumu koleka Lakonusi, ete ozali liboma mpe mpamba mpenza kino na kokanisa ete okoki kotelemela bilombe bato mingi boye baoyo bazali na nse ya mitindo na ngai, baoyo sikawa na ntango oyo basili kolenda na manduki na bango, mpe bazali kozela motema likolo se liloba—Bokitela Banefi mpe bobebisa bango.

4 Mpe ngai, lokola nayebi milimo na bango ete balongamaka te, mpo namekaki bango na libanda ya etumba, mpe lokola nayebi boyini ya libela na bango epayi na bino na ntina ya mbeba mingi oyo bosali epayi na bango, boye soki bakokita kobunda na bino bakobimela bino na bobebisami nie.

5 Boye nakomaki mokanda oyo, kokangaka yango na loboko na ngai moko, koyokaka mawa mpo na bolamu na bino, na ntina ya botelemi na bino ngwi na oyo wana bondimi kozala alima, mpe molimo ya lokumu na bino na libanda ya etumba.

6 Boye nakomeli yo, mpo nazali na mposa ete botika epayi ya bato na ngai oyo, bingumba na bino, bamboka na bino, mpe bozwi na bino, na esika ete babimela bino na mompanga mpe ete bobebisami eya likolo na bino.

7 To na maloba mosusu, bo-
mitika epayi na biso, mpe bo-
sangana elongo na biso, mpe
bomesena na “misala na biso ya
nkuku, mpe bokoma bandeko na
bisu ete bozala lokola biso—ba-
wumbo na bisu te, kasi bandeko
na bisu mpe bato basangisami na
biloko na bisu nyonso.

8 Mpe tala, “nalapi ndai epayi
na yo, ete soki osali oyo, boko-
bebisama te; kasi soki osali oyo
te, nalapi ndai epayi na yo, ete
na sanza ya nsima nakotinda ete
mampinga na ngai makita ko-
bunda na bino, mpe bakokanga
maboko na bango te, mpe ba-
kotika bino te, kasi bakoboma
bino, mpe bakotika mompanga
mokweya likolo na bino kino bo-
kosilisama.

9 Mpe tala, nazali Gidiani; mpe
nazali mokambi etuka ya “lingo-
mba oyo ya nkuku ya Gadiatoni;
oyo lingomba mpe misala na ya-
ngo nayebi ezali ^bmalamu; mpe
bazali ya ‘mikolo ya kala mpe
bakitanisamaki epayi na biso.

10 Mpe nakomi mokanda oyo
epayi na yo, Lakonusi, mpe na-
tie elikya ete bokopesa bamboka
na bino mpe bozwi na bino, na
bozangi bosopi makila, ete bato
na ngai oyo bakoka kozongela
makoki mpe ebonga na bango ya
ekobima, oyo bakabwani mosika
uta na bino na ntina ya nkuna
na bino na kopekisaka bango

makoki na bango ya ekobima,
mpe longola se soki bosali oyo,
nakobekola mbeba na bango.
Nazali Gidiani.

11 Mpe sikawa esalemaki ete
ntango Lakonusi azwaki mo-
kanda oyo akamwaki mingi
koleka, na ntina ya bozangi bo-
bangi ya Gidiani na kosengaka
azwa bamboka ya Banefi, mpe
lisusu na kokanelaka bato mpe
kobekolaka mbeba na bango
oyo bazwaki mbeba te, longola
se soki “bamisalaki mabe na ko-
kabwanaka na bayongoli wana
ya nkuna mpe ya nsomo.

12 Sikawa tala, Lakonusi
oyo, mokambi ya etuka, aza-
laki moto moko moyengebene,
mpe akokaki kobangisama te
na masengami mpe bokaneli ya
“moyongoli moko; boye atiaki te
bokebi na mokanda ya Gidiani,
mokambi etuka ya bayongoli,
kasi asalaki ete bato na ye ba-
belela epayi ya Nkolo, mpo na
bokasi na ntango oyo bayongoli
bakokita kobunda na bango.

13 Iyo, atindaki bosakoli na kati
ya bato nyonso, ete basangisa
esika moko basi na bango, mpe
bana na bango, bibwele na ba-
ngo, bitonga na bango, mpe bi-
loko nyonso na bango, longola se
mboka na bango, na esika moko.

14 Mpe asalaki ete bisika ya
makasi bitongama nzinganzinga
na bango, mpe bokasi ya bisika

3 7a Elam. 6:22–26.

8a Etel. 8:13–14.

9a MOMA Makelemba
ya nkuku.

b Alma 30:53.

c Elam. 6:26–30;
Mose 5:29, 49–52.

11a Elam. 14:30.

12a Alma 54:5–11;

3 Nef. 4:7–10.

yango ezala makasi koleka mpenza. Mpe asalaki ete mampinga, ezala ya Banefi mpe ya Balamani mpe lokola, soki te nyonso kati na bango oyo batangamaki na kati ya Banefi, batiama lokola bakengeli nzinganzinga mpembeni mpo na kokengela bango, mpe kobatela bango uta na bayongoli na moi mpe na butu.

15 Iyo, alobaki epayi na bango boye: Lokola Nkolo azali na bomoi, longola se soki boyamboli uta na mabe na bino nyonso, mpe bobeleli epayi ya Nkolo, bokobikisama ata moke te uta na maboko ya bayongoli bana ya Gadiatoni.

16 Mpe maloba mpe masakoli ya Lakonusi ezalaki minene mpenza ete esalaki ete bobangi eya likolo ya bato nyonso, mpe bamilendisaki na bokasi na bango mpo na kosala engebene na maloba ya Lakonusi.

17 Mpe esalemaki ete Lakonusi aponaki bakapiteni bakonzi likolo ya mampinga nyonso ya Banefi, mpo na kopesa bango mibeko na ntango oyo bayongoli bakokita uta na esobe mpo na kobunda na bango.

18 Sikawa mokonzi aleki monene na kati ya bakapiteni bakonzi nyonso mpe komanda monene ya mampinga nyonso ya Banefi aponamaki, mpe nkombona na ye ezalaki “Gidigidoni.

19 Sikawa ezalaki momeseno na kati ya Banefi nyonso mpo na

kopona bakapiteni bakonzi na bango, (longola se na ntango ya nkuna) moto moko oyo azalaka na molimo ya emoniseli mpe lisusu ya “masakoli; boye, Gidigidoni oyo azalaki profeta moko monene na kati na bango, mpe azalaki lisusu mosambisi mokonzi.

20 Sikawa bato balobaki epayi ya Gidigidoni: Sambela epayi ya Nkolo, mpe tika tomata likolo ya bangomba mpe kati na esobe, ete tokoka kokweya likolo ya bayongoli mpe kobebisa bango kati na bamboka na bango moko.

21 Kasi Gidigidoni alobaki epayi na bango: Nkolo “apekisi; mpo soki tomati mpo na kobunda na bango Nkolo bakotika biso kati na maboko na bango; boye tokomilengela na kati ya ntei ya bamboka na biso, mpe tokosangisa mampinga na biso nyonso esika moko mpe tokokende kobunda na bango te, kasi tokozela kino bakoya kobanda biso; boye lokola Nkolo azali na bomoi, soki tosali oyo akotika bango kati na maboko na biso.

22 Mpe esalemaki ete na mobu ya zomi na nsambo, na nsuka nsuka ya mobu, bosakoli uta na Lakonusi ekendaki epayi nyonso na etando mobimba ya mboka, mpe bakamataki babampunda na bango, mpe makalo na bango, banyama na bango ya kobokola, bibwele na bango, mpe bitonga na bango,

mpe mboto na bango, mpe biloko nyonso na bango, mpe batambolaki nkoto na nkoto mpe zomi na zomi na nkoto na nkoto, kino bakendaki bango nyonso na esika oyo eponamaki ete basangisa bango moko elongo, mpo na komibatela na banguna na bango.

23 Mpe mboka oyo eponamaki ezalaki mboka ya Zalayemila, mpe mboka oyo ezalaki na katikati ya mboka ya Zalayemila mpe mboka ya Beboo, iyo, na monkoloto oyo ezalaki na katikati ya mboka ya Beboo mpe mboka ya Libebi.

24 Mpe ezalaki na nkoto mingi mpenza ya bato oyo babiangamaki Banefi, baye basanganaki bango moko esika moko na mboka oyo. Sikawa, Lakonusi asalaki ete basangana bango moko esika moko na mboka epayi na sudi, na ntina ya bolakeli mabe monene oyo ezalaki likolo ya “mboka epayi na nordi.

25 Mpe bamilendisaki mpo na kobunda na banguna na bango; mpe bafandaki na mboka moko, mpe na nzoto moko, mpe babangaki maloba oyo elobamaki na Lakonusi, na lolenge ete bayambolaki uta na masumu na bango nyonso; mpe bamatisaki sambo na bango epayi ya Nkolo Nzambe na bango, ete “abikisa bango na ntango oyo banguna na bango bakoya kobunda na bango.

26 Mpe bazalaki na mawa mingi koleka na ntina ya banguna na bango. Mpe Gidigidoni asalaki ete basala “bibundeli ya bitumba ya ndenge na ndenge, mpe asalaki ete bazala makasi na bibundeli na bango, mpe na nguba ya minene, mpe nguba ya mike, mpe esalema na lolenge ya malakisi na ye.

MOKAPO 4

Mampinga ya Nefi balongi bayongoli ya ba Gadiatoni—Gidiani abomami, mpe mokitani na ye, Zeminaliya, amikangi singa—Banefi basanzoli Nkolo mpo na elonga na bango. Penepene na mibu 19–22 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete na nsuka ya nsuka ya mobu ya zomi na mwambe mampinga wana ya bayongoli bamilengelaki mpo na etumba, mpe babandaki kokita mpe kowelisa uta na bangomba ya mike mike, mpe uta na bangomba minene, mpe esobe, mpe bisika makasi na bango, mpe bisika ya nkuku na bango mpe babandaki kokamata bamboka, ezala oyo ezalaki na sudi mpe lisusu oyo ezalaki na nordi, mpe babandaki kobotola bamboka nyonso oyo “etikamaki na Banefi, mpe bingumba oyo etikalaki mpamba.

2 Kasi tala, ezalaki na banyama ya zamba te mpe nyama ya bokila mpe te kati na bamboka

24a Alma 22:31.

25a MOMA Botie motema.

26a 2 Nef. 5:14.

4 1a 3 Nef. 3:13–14, 22.

wana oyo Banefi batikaki, mpe ezalaki na nyama ya bokila te mpo na bayongoli, longola se na esobe.

3 Mpe bayongoli bakokaki te kobika longola se kati na esobe, mpo na bozangi bilei, mpo Banefi batikaki bamboka na bango mpamba, mpe basangisaki bibwele na bango mpe bitonga na bango mpe biloko nyonso na bango mpe bazalaki moto moko.

4 Boye, ezalaki na libaku mlamu te mpo na bayongoli ete bazwa bilei, longola se soki ezalaki kobimisa etumba ya polele na Banefi; mpe lokola Banefi bazalaki moto moko, mpe lokola bazalaki na motango moko monene, mpe babombaki mpo na bango moko bilei, bampunda mpe banyama ya kobokola, mpe bibwele ya ndenge na ndenge, ete bakoka kowumela mpo na ntaka ya mibu sambo, na yango ntango balikyaki kosilisa nie bayongoli uta na etando ya mboka; mpe boye elekaki mobu ya zomi na mwambe.

5 Mpe esalemaki ete na mobu ya zomi na libwa, Gidiani amonaki ete elongobanaki ete akende kobunda na Banefi, mpo na nzela ezalaki te ete bakoka kobika longola se soki ezalaki na kopunzaka mpe koyongolaka mpe kobomaka.

6 Mpe bamekaki te kopanzana bango moko likolo ya etando ya mboka na lolenge ete bakoka kokolisa mboto, mbele Banefi baya likolo na bango mpe baboma

bango; yango wana Gidiani apesaki motindo epayi na mampinga na ye ete na mobu oyo basengeli komata mpo na kobunda na Banefi.

7 Mpe esalemaki ete bamataki mpo na kobunda; mpe ezalaki na sanza ya motoba; mpe tala, mokolo oyo bamataki mpo na kobunda ezalaki monene mpe ya nsomo; mpe balataki na lolenge ya bayongoli; mpe bazalaki na mposo ya mwana ya mpate nzinganzinga na nketo na bango, mpe bamipakolamaki makila, mpemitu na bango ezalaki kolokolo, mpe bazalaki na bibende ya mitu likolo na bango, mpe mampinga ya Gidiani ezalaki komonana monene mpe ya nsomo na ntina ya bibundeli na bango, mpe na ntina ya makila oyo bapakolamaki.

8 Mpe esalemaki ete mampinga ya Banefi, ntango emonaki bango lolenge ya mampinga ya Gidiani, bango nyonso bakweyaki na mabele, mpe batombolaki mabondeli epayi ya Nkolo Nzambe na bango, ete abatela bango mpe abikisa bango uta na maboko ya banguna na bango.

9 Mpe esalemaki ete ntango emonaki mampinga ya Gidiani oyo babandaki koganga na mongongo moko makasi, na ntina ya bosepeli na bango, mpo babanzaki ete Banefi bakweyaki na bobangi na ntina ya nsomo ya mampinga na bango.

10 Kasi na likambo oyo basiso lamaki, mpo Banefi babangaki

bango te; kasi “babangaki Nza-mbe na bango, mpe babonde-laki ye mpo na kozwa bobateli; boye, ntango mampinga ya Gidi-ani mawelaki kokweyela likolo na bango, basilaki komilengela mpo na kokutana na bango; iyo, na bokasi ya Nkolo bayambaki bango.

11 Mpe etumba ebandaki na sa-nza ya motoba; mpe etumba na bango ezalaki ya monene mpe ya nsomo, iyo, bobomi na ban-go ezalaki ya monene mpe ya nsomo, na lolenge ete bobomi monene boye etikala kozala soki moko te na kati ya bato nyonso ya Lehi uta atikaki Yelusaleme.

12 Mpe ata “bokaneli mpe ndai oyo Gidiani asalaki, tala, Banefi babetaki bango, na lolenge ete bakimaki nie uta na liboso na ban-go.

13 Mpe esalemaki ete “Gidigi-doni atindaki mampinga na ye malanda bango mosika na ndelo ya esobe, mpe balingaki kobikisa ata moto moko te kati na baoyo bakweyaki kati na maboko ya bango nzela nzela; mpe boye balandaki bango mpe babomaki bango, na ndelo ya esobe, kutu kino bakokisaki motindo ya Gi-digidoni.

14 Mpe esalemaki ete Gidiani, oyo atelemaki mpe abundaki na mpiko mpenza, alandamaki lo-kola ezalaki ye kokima; mpe lo-kola alembaki mpo abundaki etumba mingi, bakangaki ye mpe babomaki ye. Mpe boye

ezalaki nsuka ya Gidiani moyo-ngoli.

15 Mpe esalemaki ete mampinga ya Banefi bazongaki lisusu na esika na bango ya bokengi. Mpe esalemaki ete mobu oyo ya zomi na libwa elekaki, mpe bayongoli bayaki lisusu te ko-bunda, mpe bayaki lisusu te na mobu ya ntuku mibale.

16 Mpe na mobu ya ntuku mi-bale na moko bamataki te mpo na kobunda, kasi bamataki uta ngambo na ngambo nyonso mpo na kotia bozingi nzinganzinga na bato ya Nefi; mpo babanzaki ete soki bakati bato ya Nefi nzela ya kobima mosika uta na mboka na bango, mpe bazingizingi ban-go ngambo nyonso, mpe soki bakati bango nzela mosika uta na matomba nyonso ya bango ya libanda, ete bakoka kosala ete bango bamitika engebene na matombeli na bango.

17 Sikawa baponaki mpo na bango moko mokambi mosusu, oyo kani nkombo ezalaki Zemi-naliya; boye ezalaki Zemina-liya oyo asalaki ete bozingi ya mboka esalema.

18 Kasi tala, oyo ezalaki li-tomba mpo na Banefi, mpo ekokaki te kosalema mpo na bayongoli ete batia bozingi ya ntango molai ete ezala na mpasi likolo ya Banefi, na ntina ya bi-lei biike oyo babombaki na ebo-mbelo.

19 Mpe lokola bilei ezalaki moke na kati ya bayongoli—mpo

tala, bazalaki na eloko moko te longola se ezalaki nyama mpo na bolei na bango, oyo nyama bazwaki na esobe.

20 Mpe esalemaki ete “nyama ya bokila ebungaki na esobe mpenza ete bayongoli bazalaki penepene na kowa na nzala.

21 Mpe Banefi bazalaki ntango nyonso kotambolaka libanda na moi mpe na butu, mpe kokweyaka likolo ya mampinga na bango, mpe kobomaka bango nkoto na nkoto mpe zomi ya nkoto na nkoto.

22 Mpe boye Zeminaliya akomaki na mposa ya kotika mwango na bango, na ntina ya bobebisami monene boye eyaki likolo na bango na moi mpe na butu.

23 Mpe esalemaki ete Zeminaliya apesaki motindo epayi ya bato na ye ete bamilongola uta na bozingi, mpe batambola kati na biteni bileki mosika ya mboka ya epayi na nordi.

24 Mpe sikawa, Gidigidoni lokola ayebaki mwango na bango, mpe lokola ayebaki bolembi na bango na ntina ya mposa ya bilei, mpe bobomi monene boye esalemaki na kati na bango, yango wana atindaki mampinga na ye na ntango ya butu, mpe akatiki nzela wapi bamibendaki, mpe atiaki mampinga na nzela wapi bamibendaki mpo na kokima etumba.

25 Mpe oyo basalaki yango na ntango ya butu, mpe batambo-

laki koleka bayongoli, bongo ete na mokolo ya nsima, ntango bayongoli babandaki kotambola, bakutanaki na mampinga ya Banefi ezala na liboso na bango mpe na nsima na bango.

26 Mpe bayongoli baoyo bazalaki na sudi bakatamaki nzela ya komibendana mpo na kokima na bisika na bango ya ekimelo. Mpe makambo nyonso oyo masalemaki na etinda ya Gidigidoni.

27 Mpe ezalaki na nkoto mingi baye bamitikaki bakangemi ya boloko epayi ya Banefi, mpe ndambo etikali kati na bango babomamaki.

28 Mpe mokambi na bango, Zeminaliya, bakamataki ye mpe badiembisaki ye likolo ya nzete, iyo, kutu na nsonge na yango kino akufaki. Mpe ntango badiembisaki ye kino akufaki bakweisaki nzete na mabele, mpe babelelaki na mongongo makasi, kolobaka:

29 Tika Nkolo abatela bato na ye na bosembo mpe na bosantu ya motema, ete bakoka kosala moto nyonso oyo akoluka koboma bango na ntina ya nguya mpe makelemba ya nkuku akweisama na mabele, kutu lokola moto oyo akweisami na mabele.

30 Mpe basepelaki mpe babelelaki lisusu na mongongo moko, kolobaka: Tika ete “Nzambe ya Abalayama, mpe Nzambe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo, abatela bato oyo kati na bosembo, ntango nyonso lokola

^bbakobelela nkombo ya Nzambe na bango mpo na kozwa bobateli.

31 Mpe esalemaki ete babandaki, nyonso lokola moko, koyembaka, mpe “kosanzolaka Nzambe na bango mpo na likambo monene oyo asalaki mpo na bango, na kobatelaka bango uta na bokwei na maboko ya banguna na bango.

32 Iyo, babelelaki: “Hozana na Nzambe Aleki Monene. Mpe bagangaki: Nkombo ya Nkolo Nzambe ya ^bBokasi Nyonso, Nzambe Aleki Likolo epambolama.

33 Mpe mitema na bango mivimbaki na bosesepeli, na kobimisaka mpizoli mingi, na ntina ya bolamu monene ya Nzambe na kobikisaka bango uta na maboko ya banguna na bango; mpe bayebaki ete ezalaki mpo na ntina ya boyamboli na bango mpe bomikitisi na bango ete babikisamaki uta na bobebisami ya libela.

MOKAPO 5

Banefi bayamboli mpe batiki masumu na bango—Mormon akomi mambi ya kala ya bato na ye mpe asakoli liloba ya libela—Yisalaele ekosangisama uta na bopanzani na ye ya ntango molai. Penepene na mibu 22–26 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa tala, ezalaki na moto moko te na kati ya bato nyonso

ya Banefi oyo atiaki ntembe ata moke na maloba ya baprofeta basantu nyonso oyo balobaki; mpo bayebaki ete esengelaki mpenza ete makokisama.

2 Mpe bayebaki ete esengeli elongobana ete Klisto aya, na ntina ya bilembo mingi oyo epe-samaki, engebene na maloba ya baprofeta; mpe na ntina ya makambo esilaki koleka bayebaki ete esengelaki mpenza ete makambo yango nyonso masalema engebene na oyo elobamaki.

3 Boye batikaki masumu na bango nyonso, mpe bonsomo na bango, mpe pite na bango, mpe basalelaki Nzambe na molende nyonso moi mpe butu.

4 Mpe sikawa esalemaki ete ntango bakamataki bayongoli nyonso bakangemi ya boloko, na lolenge ete moko te akimaki oyo babomaki te, babwakaki bato bakangemi na bango kati na boloko, mpe basalaki ete liloba ya Nzambe eteyama epayi na bango; mpe mingi lokola balingaki bayambola uta na masumu na bango mpe bakotaki kati na liyokani ete babomama lisusu te, batikaki bango na “lipanda.

5 Kasi mingi lokola ezalaki na baoyo bakotaki kati na liyokani te, mpe baoyo bakobaki kozala na bobomi ya nkuku wana kati na mitema na bango, iyo, mingi lokola bamonanaki se kobimisa bokaneli na bandeko na bango

30^b Etel. 4:15.

31^a Alma 26:8.
MOMA Bozongisi
matondi, Matondi,

Ya botondi.
32^a MOMA Hozana.
^b 1 Nef. 1:14.

MOMA Bonzambe,

Nzambe.

5 4^a MOMA Lipanda.

bakweisamaki mpe bapesamaki etumbu engebene na mobeko.

6 Mpe boye batiaki nsuka na makelemba wana ya nkuna, ya nkuku, mpe ya nsomo likolo ya oyo wapi nkuna ezalaki mingi, mpe bobomi mingi esalemaki mpenza.

7 Mpe boye “mobu ya ntuku mibale na mibale elekaki, mpe ya ntuku mibale na misato mpe lokola, mpe ya ntuku mibale na minei, mpe ya ntuku mibale na mitano, mpe boye mibu ntuku mibale na mitano elekaki.

8 Mpe makambo mingi esalemaki, oyo, na miso ya boko bato, elingaki kozala monene mpe ya kokamwa; nzokande, makoki te nyonso kokomama na buku oyo; iyo, buku oyo ekoki te kozala kutu na “eteni moko ya nkama ya nini esalemaki na kati ya bato mingi mpenza boye na ntaka ya mibu ntuku mibale na mitano;

9 Kasi tala, ezali na “masolo ya makomi oyo ezali na misala ya botamboli nyonso ya bato oyo; mpe lisitwale ya mokuse kasi ya solo epesamaki na Nefi.

10 Yango wana nasali lisolo ya makomi na ngai ya makambo oyo engebene na lisolo ya makomi ya Nefi, oyo ekomamaki likolo ya bapalaki oyo ebiangamaki bapalaki ya Nefi.

11 Mpe tala, nasali lisolo ya makomi likolo ya bapalaki oyo nasali na maboko na ngai moko.

12 Mpe tala, nabiangami “Mormon, mpo napesamaki nsima ya ^bmboka ya Mormon, mboka kati na oyo wapi Alma atiaki eklezia na kati ya bato, iyo, eklezia ya yambo oyo etiamaki na kati na bango nsima ete babuka mobeko.

13 Tala, nazali moyekoli ya Yesu Klisto, Mwanana Nzambe. Nabiangami na ye mpo na kosakola liloba na ye kati ya bato na ye, ete bakoka kozwa bomoi ya libela.

14 Mpe ekomaki likambo elongobani ete ngai, engebene na bolingi ya Nzambe, ete sambo ya baoyo bakenda kala, baoyo bazalaki basantu, ekokisama engebene na bondimi na bango, nasengeli kosala “lisolo ya makomi moko ya makambo oyo masalemaki—

15 Iyo, lisolo ya makomi moko ya moke ya makambo oyo masalemaki uta na ntango Lehi atikaki Yelusaleme, kutu kino na ntango ya lelo.

16 Boye nasali lisolo ya makomi na ngai uta na masitwale oyo epesamaki na bango oyo bazalaki liboso na ngai, kino na ebandeli ya mokolo na ngai;

17 Mpe nsima nde nasali “lisolo ya makomi moko ya makambo oyo namonaki na miso na ngai moko.

18 Mpe nayebi ete lisolo ya makomi oyo nasali ezali lisolo

7a 3 Nef. 2:8.

8a 3 Nef. 26:6–12.

9a Elam. 3:13–15.

12a Morm. 1:1–5.

b Mos. 18:4;

Alma 5:3.

14a Enos. 1:13–18;

Mal&May 3:19–20.

17a Morm. 1:1.

ya makomi moko alima mpe ya solo; nzokande ezali na makambo mingi oyo, engebene na lokota na biso, tokoki “kokoma te.

19 Mpe sikawa natie nsuka na maloba na ngai, oyo ezali ya ngai moko, mpe nakobi kopesa lisolo ya makambo oyo ezalaki liboso na ngai.

20 Nazali Mormon, eboto ya peto ya Lehi. Nazali na ntina ya kopambola Nzambe na ngai mpe Mobikisi na ngai Yesu Klisto, mpo ete amemaki batata na biso uta na mboka ya Yelusalem, (mpe “moto moko te aye-baki yango longola se ye moko mpe bango oyo amemaki uta na mboka wana) mpe mpo ete apesi ngai mpe bato na ngai boyebi boike mpenza mpo na lobiko ya milimo na biso.

21 Solo mpenza, apambolaki “ndako ya ^bYakobo, mpe ‘atondisamaki na boboto mpo na nkona ya Yosefe.

22 Mpe “mbala mingi lokola bana ya Lehi babatelaki mitindo na ye, apambolaki bango mpe afulusaki bango engebene na liliba na ye.

23 Iyo, mpe solo akomema lisusu “montika moko ya nkona ya Yosefe na ^bboyebi ya Nkolo Nzambe na bango.

24 Mpe solo mpenza lokola Nkolo azali na bomoi, “akosangisa uta na ntaka minei ya

mabele montika nyonso ya nkona ya Yakobo, oyo bapanzami epayi na epayi likolo ya etando mobimba ya mabele.

25 Mpe lokola ayokanaki elongo na ndako mobimba ya Yakobo, kutu boye liyokani oyo wapi ayokani elongo na ndako ya Yakobo ekokisama na ntango esengeli na ye moko, mpo na “bozongisi ya ndako mobimba ya Yakobo epayi na boyebi ya liyokani oyo ayokanaki elongo na bango.

26 Mpe nsima “bakoyeba Mosikoli na bango, oyo azali Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe; mpe nde bakosangana uta na ntaka minei ya mabele epayi na bamboka na bango moko, uta wapi bapanzanaki; iyo, lokola Nkolo azali na bomoi ekozala boye. Amene.

MOKAPO 6

Banefi bafuluki—Lolendo, nkita, bokeseni ya nkondo ebimi—Eklezia epasuki na bokabwani—Satana akambi bato na botomboki ya polele—Baprofeta mingi babeleli boyamboli mpe babomami—Babomi na bango basali ekokolo mpo na koweisa ekobima. Penepene na mibu 26–30 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete bato nyonso ya Banefi bazongaki nyonso na bamboka na bango moko

18a Ete. 12:25.

20a 1 Nef. 4:36.

21a MOMA Yisalaele.

b Gen. 32:28.

c Dut. 33:13–17.

22a 2 Nef. 1:20.

23a Alma 46:24.

b 2 Nef. 3:12.

24a MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya

Yisalaele.

25a 3 Nef. 16:5.

26a 2 Nef. 30:5–8;

3 Nef. 20:29–34.

na mobu ya ntuku mibale na motoba, moto na moto, elongo na libota na ye, bibwele na ye, mpe bitonga na ye, babampunda na ye, mpe banyama na ye ya kobokola, mpe biloko nyonso oyo ezalaki na bango.

2 Mpe esalemaki ete basilisaki bilei nyonso na bango te; boye bakamataki elongo na bango oyo nyonso baliaki te, mboto na bango nyonso ya ndenge na ndenge, wolo na bango, mpe mpauni na bango, mpe biloko nyonso na bango ya motuya, mpe bazongaki na bamboka na bango moko, mpe bozwi na bango, ezala na nordi mpe na sudi mpe lokola, ezala na mboka epayi na nordi mpe na mboka epayi na sudi mpe lokola.

3 Mpe bapesaki epayi ya bayongoli wana oyo bakotaki kati na liyokani oyo ezalaki ya kobatela kimia ya mboka, baoyo bazalaki na mposa ya kotikala Balamani, biteni ya mabele, engebene na mitango na bango, ete bakoka kozwa, na misala na bango, nini bakokaki kobika na yango; mpe boye bafandisaki kimia na mboka mobimba.

4 Mpe babandaki lisusu kofuluka mpe kokoma bato banene; mpe mibu ya ntuku mibale na motoba mpe na nsambo elekaki, mpe ezalaki na molongo monene mpenza na mboka; mpe basalaki mibeko na bango engebene na alima mpe boyengebene.

5 Sikawa ezalaki na eloko moko te kati na mboka mobimba mpo na kopekisa bato bafuluka ntango nyonso, longola se soki bakokweya kati na bobuki mobeko.

6 Mpe sikawa ezalaki Gidigioni, mpe mosambisi, Lakonusi, mpe bango oyo baponamaki bakambi, oyo bafandisaki kimia monene oyo na mboka.

7 Mpe esalemaki ete ezalaki na bingumba mingi oyo etongamaki sika, mpe bingumba mingi ya kala ebongisamaki lisusu.

8 Mpe balabala minene mingi itongamaki, mpe balabala mingi esalemaki, oyo ezalaki kokamba uta engumba na engumba, mpe uta mboka na mboka, mpe uta esika na esika.

9 Mpe boye elekaki mobu ya ntuku mibale na mwambe, mpe bato bazalaki na kimia ya ntango nyonso.

10 Kasi esalemaki ete na mobu na ntuku mibale na libwa boko boswani ebandaki kozala na kati ya bato; mpe boko bato bamitombwanaki na "lolendo mpe bifundeli na ntina ya bozwi monene koleka na bango, iyo, kutu kino na minyokoli minene;

11 Mpo ezalaki na bato ya mombongo mingi kati na mboka, mpe lisusu balobeli mingi mpe bakambi mingi ya leta.

12 Bato babandaki kokesensama na nkondo, engebene na "bozwi na bango mpe mabaku bazwaki mpo na koyekola; iyo,

boko bazangaki boyebi na ntina ya bobola na bango, mpe basusu bazwaki boyekoli monene na ntina ya bozwi na bango.

13 Boko bato batombwamaki na lolendo, mpe basusu bazalaki bato na bomikitisi mpenza; boko bazongisaki mafinga na mafinga, nzokande basusu bazwaki mafinga mpe “minyokoli mpe ndenge nyonso ya mitungisi, mpe balingaki te kozongisa mpe ^bko-finga lisusu, kasi bazalaki bato na bomikitisi mpe bayamboli liboso ya Nzambe.

14 Mpe boye bokeseni monene ekomaki kati na mboka mobimba, na lolenge ete eklezia ebandaki kokabwana, iyo, na lolenge ete na mobu ya ntuku misato eklezia ekabwanaki na mboka mobimba longola se na kati ya ndambo moke ya Balamani baoyo babongwanaki mpo na bondimi ya solo; mpe balingaki te kolongwa uta na bondimi yango, mpo bazalaki ngwi, mpe makasi, kozangaka koningana, kolingaka na “etingia nyonso kobatela mitindo ya Nkolo.

15 Sikawa ntina ya mabe ya bato oyo ezalaki eye—Satana azalaki na nguya monene, mpo na kolamusa bato ete basala ndenge nyonso ya mabe, mpe mpo na kovimbisa bango na lolendo, kosenginiaka bango mpo na

koluka nguya, mpe likoki, mpe bozwi, mpe biloko ya mpamba mpamba ya mokili.

16 Mpe boye Satana akambaki mitema ya bato mpo na kosala ndenge nyonso ya mabe; yango wana basepelaki na kimia bobele mwa mibu mike.

17 Mpe boye, na ebandeli ya mobu ya ntuku misato na moko—bato bamitikaki mpo na ntango moko molai mpo na komemama na “masenginia ya zabulu wapi epayi azalaki na mposa ya komema bango, mpe mpo na kosala mabe nyonso kani azalaki na mposa basala—mpe boye na ebandeli ya eye, mobu ya ntuku misato, bakomaki na ezaleli moko ya nkuna ya nsomo.

18 Sikawa basumukaki “na bozangi boyebi te, mpo bayebaki bolingi ya Nzambe mpo na oyo etali bango, mpo eteyamaki epayi na bango; boye ^bbato-mbokaki na Nzambe na motema moko.

19 Mpe sikawa na mikolo ya Lakonusi, ezalaki na mwana mobali ya Lakonusi, mpo Lakonusi akamataki kiti ya tata na ye mpe ayangelaki bato na mobu mona.

20 Mpe ebandaki kozala na bato oyo “bafulami uta na lola mpe batindamaki, kotelemaka na kati ya bato na mboka mobimba, koteyaka mpe kotatolaka

13a MOMA Konyokola,
Monyokoli.
b Mat. 5:39;
4 Nef. 1:34;
Mal&May 98:23–25.

14a MOMA Etingia.
17a MOMA Kosenginia,
Lisenginia.
18a Mos. 3:11.
b MOMA Botomboki.

20a MOMA Bofuli,
Kofula;
Profeta.

na mpiko masumu mpe mabe ya bato, mpe kotatolaka epayi na bango mpo na oyo etali bosikoli boye Nkolo akosala mpo na bato na ye, soki te na maloba mosusu, bosekwi ya Klisto; mpe batatolaki na mpiko ^bliwa mpe mpasi na ye.

21 Sikawa ezalaki na mingi ya bato oyo basilikaki mingi koleka na ntina na bango oyo batatolaki makambo oyo; mpe bango oyo basilikaki bazalaki mingi basambisi bakonzi, mpe bango oyo ^abazalaka banganzambe banene mpe balobeli; iyo; bango nyonso oyo bazalaki balobeli basilikaki na bango oyo batatolaki makambo oyo.

22 Kasi ezalaki na mosambi moko te to molobeli moko te soki te nganzambe monene moko te oyo akokaki kozala na nguya mpo na kokatela moto etumbu ya liwa longola se soki etumbu etiamaki maboko na mokambi etuka ya mboka yango.

23 Sikawa ezalaki na mingi na baye oyo batatolaki na oyo etali makambo ya Klisto, baye batatolaki na mpiko, oyo bakamatamaki mpe batiamaki na liwa na nkuku na basambisi, ete boyebi ya liwa na bango ekemelaki epayi mokambi ya mboka te kino nsima ya liwa na bango.

24 Sikawa tala, oyo ezalaki na bokeseni ya mibeko ya mboka, ete moto abomama longola se

soki bazalaki na nguya uta na mokambi ya etuka—

25 Boye bofundi moko eyaki uta epayi na mboka ya Zalayemila, na mokambi ya etuka, likolo ya basambisi baoyo bokatelaki bapofeta ya Nkolo etumbu mpo na liwa, engebene na mobeko te.

26 Sikawa esalemaki ete bakamataki mpe bamemaki bango liboso ya mosambisi, mpo na kosambisama na mabe oyo basalaki, engebene na ^amobeko oyo epesamaki na bato.

27 Sikawa esalemaki ete balobeli bana bazalaki na baninga mpe bandeko mingi; mpe baoyo batikali, iyo, kutu penepene na basambi nyonso mpe banganzambe banene, basanganaki bango moko esika moko, mpe bazwanaki na bomoko elongo na bandeko ya basambisi bana oyo basengelaki kosambisama engebene na mobeko.

28 Mpe bakotaki kati na ^aliyokani moko na mosusu, iyo, kutu kati na liyokani oyo epesamaki na bango na bato ya kala, liyokani oyo epesamaki mpe esalemaki na ^bzabulu, mpo na kosangana na kotelemelaka bosembo nyonso.

29 Boye basanganaki na kotelemelaka bato ya Nkolo, mpe bakotaki kati na liyokani mpo na kobebisa bango, mpe kokangola bango oyo bazalaki na elindo ya

20b MOMA Bobakami na ekulusu; Bomikabi, Komikaba.

21a Mal&May 121:36–37. MOMA Bopengwi.
26a Mos. 29:25; Alma 1:14.

28a MOMA Makelemba ya nkuku.
b Elam. 6:26–30.

bobomi uta na maboko ya boye-ngebene, oyo ezalaki penepene na kosalema engebene na mobeke.

30 Mpe batiaki ntembe na mobeke mpe makoki ya ekolo na bango; mpe basalaki liyokani moko na mosusu mpo na kobebisa mokambi ya etuka, mpe kotia “mokonzi moko likolo ya mboka, ete mboka ezala lisusu te na lipanda kasi eyangelama na bakonzi.

MOKAPO 7

Mosambisi mokonzi abomami, ekobima ebebisami, mpe bato bakabwani na mabota—Yakobo, motelemeli Klisto akomi mokonzi ya bato ya likelemba moko ya nkuku—Nefi ateyi boyamboli mpe bondimi na Klisto—Banjelu basaleli ye moko na mokolo, mpe asekwisi ndeko na ye ya mobali uta na bakufi—Mingi bayamboli mpe babatisami. Penepene na mibu 30–33 ya Mobu ya Nkolo.

SIKAWA tala, nakolakisa epayi na bino ete batiaki mokonzi moko likolo ya mboka te; kasi na mobu se moko wana, iyo, mobu ya ntuku misato, babebisaki moko likolo ya kiti ya bosambisi, iyo, babomaki mosambisi mokonzi na mboka.

2 Mpe bato bakabwanaki moko na mosusu; mpe batangolamaki moko na mosusu na mabota, moto na moto engebene na libota na ye mpe bandeko na ye mpe

baninga na ye; mpe boye babebisaki mbulamatari ya mboka.

3 Mpe libota na libota eponaki mokonzi moko soki te mokambi moko likolo na bango; mpe boye bakomaki mabota mpe bakambi ya mabota.

4 Sikawa tala, ezalaki na moto moko te na kati na bango longola se soki azalaki na libota ya bato mingi mpe bandeko mpe banyanga mingi; boye mabota na bango ekomaki minene mpenza.

5 Sikawa nyonso oyo esalemaki, mpe bitumba ezalaki naino te na kati na bango; mpe mabe oyo nyonso eyaki likolo ya bato mpo “bamitikaki na nguya ya Satana.

6 Mpe mabongisi ya mbulamatari ebebisamaki, na ntina ya “likelemba ya nkuku ya baninga mpe bandeko na bango oyo babomaki baprofeta.

7 Mpe babimisaki boweli monene kati na mboka, na lolenge ete eteni eleki sembo ya bato ezalaki nyonso penepene na kokoma bato ya nkuna, iyo, bato ya sembo bazalaki bobele moke na kati na bango.

8 Mpe boye mibu motoba elekaki te uta ntango eteni eleki mingi ya bato yango batikaki bosembo na bango, lokola mbwa oyo azongeli “bisanza na ye, soki te lokola ngulu oyo azongeli bopotani na ye na potopoto.

9 Sikawa bato ya likelemba ya nkuku, oyo ememaki mabe

30a 1 Sam. 8:5–7;
Alma 51:5.

7 5a Lom. 6:13–16;
Alma 10:25.

6a 2 Nef. 9:9.
8a Mas. 26:11; 2 Pet. 2:22.

monene likolo ya bato, basangana bango moko esika moko, mpe batiaki na moto na bango moto moko oyo babiangaki Yakobo;

10 Mpe babiangaki ye mokonzi na bango; boye akomaki mokonzi likolo ya lingomba oyo ya nkuna; mpe azalaki moko ya bakonzi oyo apesaki kopona na ye mpo na koboma baprofeta baoyo batatolaki mpo na Yesu.

11 Mpe esalemaki ete bazalaki mingi te na motango lokola ezalaki mabota ya bato, baye basanganaki esika moko longola se ezalaki ete bakambi na bango batiaki mibeko na bango, moko na moko engebene na libota na ye; nzokande bazalaki banguna; ata bazalaki bato ya sembo te, kasi basanganaki mpo na koyina bango oyo bakotaki kati na liyokani mpo na kobebisa mbulamatarari.

12 Boye, Yakobo lokola amonaki ete banguna na bango bazalaki na motango monene ya bato koleka bango, lokola azalaki mokonzi ya lingomba, boye atindaki bato na ye ete bakima kati na eteni ya nordi mpenza ya mboka, mpe kuna batongaki “bokonzi mpo na bango moko, kino bakabwani bayaki kosangana na bango, (mpo abendaki bango ete bakabwani bakozala mingi) mpe bakomaki makasi ya kokoka mpo na kowela na mabota ya bato; mpe basalaki bongo.

13 Mpe botamboli na bango

ezalaki ya mbangu mpenza ete moto moko akokaki kopekisa te kino bakendaki mosika ete bakanga bango na bato te. Mpe boye esukaki mobu ya ntuku misato; mpe boye ezalaki makambo ya bato ya Nefi.

14 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku misato na moko bato bakabwanaki na mabota, moto na moto engebene na libota, bandedeko mpe baninga na ye; nzokande bakomaki na boyokani moko ete bakokende te na etumba moko na mosusu; kasi basanganaki mpo na oyo etali mibeko na bango, mpe lolenge na bango kotambwisa mbulamatarari, mpo mitiamaki engebene na makanisi na bango oyo bazalaki bakonzi na bango mpe bakambi na bango. Kasi batiaki mibeko ya sikisiki ete libota moko ekokaki kosala libota mosusu mabe te, na lolenge ete bazalaki na kimia kati na mboka ata mwa moke; nzokande, mitema na bango mibalukaki uta na Nkolo Nzambe na bango, mpe babambaki baprofeta mabanga mpe babwakaki bango libanda uta na kati na bango.

15 Mpe esalemaki ete “Nefi—lokola bayaki kotala ye na banjelu mpe lisusu na mongongo ya Nkolo, boye lokola amonaki banjelu, mpe lokola azalaki nzeneneke ya miso, mpe lokola apesamaki makoki ya koyeba oyo etali mosala ya Klisto, mpe lisusu lokola azalaki nzeneneke

ya miso ya bozongi na bango na lombangu uta na bosembo kino na nkuna mpe bonsomo na bango;

16 Boye, lokola azalaki na mawa mpo na bokasi ya mitema na bango mpe bokufi miso ya mayele na bango—akendaki na kati na bango na mobu se moko wana, mpe abandaki kotatola, na mpiko, boyamboli mpe bolimbisi ya masumu na nzela ya bondimi na Nkolo Yesu Klisto.

17 Mpe asalaki makambo mingi mpo na bango; mpe nyonso makoki te kokomama, mpe eteni moko na yango ekokoka kokomama nyonso te, boye ekomami te kati na buku oyo. Mpe Nefi ateyaki bango na “nguya mpe na likoki monene.

18 Mpe esalemaki ete basilikaki na ye, kutu mpo azalaki na nguya mingi koleka bango, mpo “ekokaki te kosalema ete bazanga kondima maloba na ye, mpo bondimi na ye na Nkolo Yesu Klisto ezalaki monene mpenza ete banjelu basalelaki ye mokolo na mokolo.

19 Mpe na nkombo ya Yesu abenganaki bazabulu mpe “milimo ya mbindo; mpe kutu askwisaki ndeko na ye ya mobali uta na bakufi, nsima ete bato babamba ye mabanga, mpe bayokisa ye mpasi ya liwa.

20 Mpe bato bamonaki yango, mpe batatolaki yango mpe

basilikaki na ye na ntina ya nguya na ye, mpe lisusu “asalaki makamwisi mingi koleka, na miso ya bato, na nkombo ya Yesu.

21 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku misato na moko elokaki, mpe ezalaki bobele bato moke oyo babongwanaki epayi ya Nkolo; mingi lokola babongwanaki balakisaki solo epayi ya bato ete babimelamaki na nguya mpe Molimo ya Nzambe oyo ezalaki na Yesu Klisto, na oyo kani bandimaki.

22 Mpe mingi lokola babengana bazabulu uta na bango, mpe babikisamaki na bokono na bango mpe maladi na bango, bamonisaki solo epayi ya bato ete babimelamaki na Molimo ya Nzambe, mpe babikisamaki; mpe balakisaki lisusu bilembo mpe basalaki boko makamwisi na kati ya bato.

23 Boye nde elokaki mobu ya ntuku misato na mibale. Mpe Nefi abelelaki epayi ya bato na ebandeli ya mobu ya ntuku misato na misato, mpe ateyaki bango boyamboli mpe bolimbisi ya masumu.

24 Sikawa nalingi bomikundola lisusu, ete ezali na moto moko te oyo amemamaki na boyamboli baoyo “babatisamaki na mai te.

25 Boye, ezalaki na baoyo bakulisamaki na Nefi, kozala bato

17a MOMA Nguya.
18a 2 Nef. 33:1;
Alma 4:19.

19a MOMA Molimo—
Milimo mabe.
20a 3 Nef. 8:1.

24a MOMA Kobatisa,
Libatisi.

mpo na mosala oyo, ete nyonso lokola baoyo bakoya epayi na bango babatisama na mai, mpe oyo lokola elembo mpe litatoli liboso ya Nzambe, mpe epayi ya bato, ete bayambolaki mpe bazwaki “bolimbisi ya masumu na bango.

26 Mpe ezalaki na mingi baye na ebandeli ya mobu oyo babatisamaki mpo na boyamboli; mpe boye eteni eleki mingi ya mobu elekaki.

MOKAPO 8

Ekumbaki, boningani ya mabele, moto, mopepe ya kaina, mobulungano ya mokili etatoli bobakami ya Klisto na ekulusu—Bato mingi babebisami—Molili ezipi mboka mikolo misato—Bango oyo batakali na bomoi bamileli mpo na oyo ekoyela bango. Penepene na mibu 33–34 ya Mobu ya Nkolo.

SIKAWA esalemaki ete engebene na lisolo ya makomi na biso, mpe toyebi lisolo ya makomi na biso ezali ya solo; mpo tala, ezalaki moto moko moyengebene oyo abombaki lisolo ya makomi—mpo solo asalaki “makamwisi mingi na ^bnkombo ya Yesu; mpe ezalaki na moto moko te oyo akokaki kosala likamwisi moko na nkombo ya Yesu longola se soki apetolami

eteni na eteni uta na mabe na ye—

2 Mpe sikawa esalemaki, soki libunga esalemaki te na moto oyo na botangi ya ntango na biso, ete “mobu ya ntuku misato na misato elekaki;

3 Mpe bato babandaki kotalela na bokebi monene elembo oyo epesamaki na profeta Samwele, Molamani, iyo, kokanisaka ntango ete “molili ekozala mpo na ntaka ya mikolo misato likolo ya etando ya mboka.

4 Mpe ntembe mpe boswani monene ebandaki se kozala na kati ya bato, ata “bilembo epe-samaki mingi mpenza.

5 Mpe esalemaki na mobu ya ntuku misato na minei, na sanza ya yambo, na mokolo ya minei ya sanza, ekumbaki moko ya monene, ya lolenge moko lokola eyebanaki ata mokolo moko na mboka mobimba te.

6 Mpe ezalaki lisusu na ekumbaki monene mpe ya nsomo; mpe ezalaki “kake ya nsomo, mpenza ete ^beningisaki mabele nyonso lokola soki ezalaki penepene na kokabwana na katikati.

7 Mpe ezalaki na minkalikali makasi mpenza, ya lolenge moko lokola eyebanaki ata mokolo moko na mboka mobimba te.

8 Mpe “engumba ya Zalayemila ekamataki moto.

25a Mal&May 20:37.
MOMA Bolimbisi
ya masumu.

8 1a 3 Nef. 7:19–20;
Morm. 9:18–19.
b Mis. 3:6;

Yako. 4:6.
2a 3 Nef. 2:8.
3a 1 Nef. 19:10;
Elam. 14:20, 27;
3 Nef. 10:9.
4a MOMA Bobakami

na ekulusu.
6a 1 Nef. 19:11;
Elam. 14:21.
b Mat. 27:45, 50–51.
8a 4 Nef. 1:7–8.

9 Mpe engumba ya Moroni ezindaki kati na bozindo ya mbu, mpe bafandi na yango bazi-ndaki.

10 Mpe mabele mamemamaki likolo ya engumba ya Moroniya, ete na esika ya engumba ekomaki ngomba moko ya monene.

11 Mpe ezalaki na bobebisami monene na mboka epayi na sudi.

12 Kasi tala, ezalaki na bobebisami moko monene mpe ya nsomo mingi koleka na mboka epayi na nordi; mpo tala, etando nyonso ya mboka ebongwanaki, na ntina ya ekumbaki mpe mopepe ya kaina, mpe kake mpe minkalikali, mpe boningani monene mingi koleka ya mabele;

13 Mpe “balabala ya minene ebukanaki, balabala esembolama ya mikemike ebebaki, mpe bisika mingi bipatala bikomaki bibukana-bukana.

14 Mpe bingumba mingi minene mpe ya lokumu ^aezindaki, mpe mingi bizikaki, mpe mingi bininganaki kino bandako na yango ekweyaki na mabele, mpe bafandi ya yango babomamaki, mpe bisika bitikalaki mpamba.

15 Mpe ezalaki na boko bingumba oyo bitikalaki; kasi bobebi na yango ezalaki monene koleka, mpe ezalaki na bato mingi kati na yango oyo babomamaki.

16 Mpe ezalaki na boko bato oyo bamemamaki na mopepe ya kaina, wapi bakendaki moto

moko ayebi te; longola se bayebi ete bamemamaki mosika.

17 Mpe boye etando ya mabele mobimba ekomaki lolenge mosusu, na ntina ya ekumbaki, mpe kake, mpe minkalikali, mpe boningani ya mabele.

18 Mpe tala, “mabanga mapasukaki na biteni mibale, mpe ebukanaki likolo ya etando ya mabele mobimba, na lolenge ete mamonanaki biteni biteni, mpe bipasuka-pasuka mpe na biteni bibukana, likolo ya etando mobimba ya mboka.

19 Mpe esalemaki ete ntango kake, mpe minkalikali, mpe moketi, mpe ekumbaki, boningani ya mabele etikaki—mpo tala, ewumelaki mpo na penepene na ntaka ya “ngonga misato—mpe boko bato balobaki ete ntango ewumelaki molai koleka; nzokande, solo makambo minene wana mpe ya nsomo masalemaki na ntaka penepene ya ngonga misato—mpe nsima tala, ezalaki na molili likolo ya etando ya mboka.

20 Mpe esalemaki ete ezalaki na molili monene likolo ya etando mobimba ya mboka, na lolenge ete, bafandi ya yango oyo bakufaki te bakokaki ^akoyoka ^bmbongi ya molili.

21 Pole ekokaki kozala te, na ntina ya molili makasi, buji mpe te, esungi mpe te; moto oyo bapelisi ekokaki kozala mpe te ata

13a Elam. 14:24;
3 Nef. 6:8.
14a 1 Nef. 12:4.

18a Elam. 14:21–22.
19a Luk. 23:44.
20a Esod. 10:21–22.

b 1 Nef. 12:5; 19:11.

na libaya ya malamu mpe lika-wuka mingi koleka ya bango, boye ete pole ekokaki kozala te.

22 Mpe pole emonanaki te, moto mpe te, soki nzenimoto mpe te, moi mpe te, soki sanza mpe te, soki minzoto mpe te, mpo londende ya molili oyo ezalaki likolo ya etando ya mboka ezalaki monene mpenza.

23 Mpe esalemaki ete ewumelaki mpo na ntaka ya “mikolo misato ete pole ekokaki komonana te; mpe ezalaki ntango nyonso na matanga mpe bogangi mpe kolela monene na kati ya bato nyonso, iyo, minkime ya bato ezalaki minene, na ntina ya molili mpe bobebisami monene boye eyaki likolo na bango.

24 Mpe na esika moko bayokaki bato koganga, kolobaka: O soki toyambolaka yambo ya mokolo monene mpe ya nsomo oyo, mpe nde bandeko na biso balingaki kobikisama, mpe balingaki kozikisama te na engumba monene ya “Zalayemila.

25 Mpe na esika mosusu, bayokaki bato koganga mpe kolela, kolobaka: O soki toyambolaka liboso ya mokolo monene mpe ya nsomo oyo, mpe soki tobomaka te mpe tobambaka baprofeta mabanga te mpe soki tobenganaka bango libanda te; nde bamama na biso mpe bana basi kitoko na biso, bana na biso, balingaki kobikisama, mpe kokundama te na engumba monene Moroniya.

Mpe bogangi ya bato ezalaki monene mpe ya nsomo.

MOKAPO 9

Kati na molili, mongongo ya Klisto esakoli bobebisami ya bato mpe bingumba mingi mpo na nkuna na bango—Asakoli lisusu bonzambe na Ye, ayebisi ete mobeko ya Mose mokokisami, mpe abiangi bato baya epayi na Ye mpe babikisama. Pene-pene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete “mongongo moko eyokanaki na kati ya bafandi nyonso ya mabele, likolo ya etando mobimba ya mboka oyo, kobelelaka:

2 Lisuma, lisuma, lisuma epayi ya bato oyo; “lisuma epayi ya bafandi ya mabele mobimba longola se soki bakoyambola; mpo zabulu ^bazali koseka mpe banjelu na ye kosepela, na ntina ya bobomi ya bana mibali mpe bana basi kitoko ya bato na ngai; mpe ezali na ntina ya mabe mpe bonsomo na bango ete bakwei.

3 Tala, engumba monene wana ya Zalayemila natumbi moto, mpe bafandi ya yango.

4 Mpe tala, engumba monene wana ya Moroni nasali ete ezindisama na bozindo ya mbu, mpe bafandi ya yango bazindisami mpe lokola.

5 Mpe tala, engumba monene wana ya Moroniya nazipi na mabele, mpe bafandi na yango, mpo na kobomba mabe mpe bonsomo

23a 1 Nef. 19:10.
24a Elam. 13:12.

9 1a 1 Nef. 19:11;
3 Nef. 11:10.

2a Mat. 11:20–21.
b Mose 7:26.

na bango uta na liboso ya elongi na ngai, ete makila ya baprofeta mpe ya basantu mamata lisusu te epayi na ngai na kofundaka bango.

6 Mpe tala, engumba ya Gili-gali nasali ete ezindisama, mpe bafandi na yango mpo na koku-ndama na bozindo ya mabele;

7 Iyo, mpe engumba ya Oniya mpe bafandi ya yango, mpe engumba ya Mokumi mpe bafandi na yango, mpe engumba ya Yelusaleme mpe bafandi na yango; mpe “mai nasali ete emata na bisika na yango, mpo na kobomba nkuna mpe bonsomo na bango uta na liboso ya elongi na ngai, ete makila ya baprofeta mpe basantu mamata lisusu te epayi na ngai na kofundaka bango.

8 Mpe tala, engumba ya Gadi-andi, mpe engumba ya Gadio-mina mpe engumba ya Yakobo, mpe engumba ya Gimigimino, oyo nyonso nasali ete bizindisama mpe nasali “ngomba ya mike mike mpe lobwaku na bisika na yango; mpe bafandi ya yango nde nakundi na bozindo ya mabele, mpo na kobomba nkuna mpe bonsomo na bango uta na liboso ya elongi na ngai, ete makila ya baprofeta mpe basantu mamata lisusu te epayi na ngai na kofundaka bango.

9 Mpe tala, engumba monene wana ya Yakobugati, oyo efandisamaki na bato ya mokonzi

Yakobo, nasali ete etumbama na moto na ntina ya masumu mpe nkuna na bango, oyo ezalaki koleka nkuna ya mabele mobimba, na ntina ya “bobomi mpe makelemba na bango ya nkuku; mpo ezalaki bango oyo babebisaki kimia ya bato na ngai mpe mbulamatarari ya mboka; boye nasalaki ete batumbama, mpo na ^bkobebisa bango uta na liboso ya elongi na ngai, ete makila ya baprofeta mpe basantu mamata epayi na ngai lisusu te na kofundaka bango.

10 Mpe tala, engumba ya Lamani, mpe engumba ya Yosi, mpe engumba ya Gada mpe engumba ya Kisikumeni, nasali ete bitumbama na moto, mpe bafandi na yango, na ntina ya nkuna na bango ya kobwakaka baprofeta libanda, mpe kobambaka mabanga bango oyo nantindaki mpo na kosakola epayi na bango etali nkuna mpe bonsomo na bango.

11 Mpe lokola babwakaki bango nyonso libanda, ete ezalaki na moto moko ya sembo te na kati na bango, nakitisaki “moto mpe nabebisaki bango, ete nkuna mpe bonsomo na bango bokoka kobombama uta na liboso ya elongi na ngai, ete makila ya baprofeta mpe ya basantu baye nantindaki na kati na bango makoka kobebelela epayi na ngai te ^buta na mabele na kofundaka bango.

7a Ejek. 26:19.

8a 1 Nef. 19:11.

9a Elam. 6:17–18, 21.

b Mos. 12:8.

11a 2 Mik. 1:9–16;

Elam. 13:13.

b Gen. 4:10.

12 Mpe nasalaki ete “bobebisami mingi ya monene eya likolo ya mboka oyo mpe likolo ya bato oyo, na ntina ya nkuna na bango mpe bonsomo na bango.

13 O bino nyonso oyo “bobikisami mpo bozalaki sembo koleka bango, sikawa ekozonga bino te epayi na ngai mpe ekoyambola bino te uta na masumu na bino, mpe ekobongwana bino te, ete nakoka ^bkobikisa bino?

14 Iyo, solo nalobi epayi na bino, soki “bokoya epayi na ngai bokozwa ^bbomoi ya seko. Tala, “loboko na ngai ya boboto etandolami epayi na bino, mpe moto nyonso oyo akoya, nakoyamba ye; mpe bapambolami ezala bango oyo bakoya epayi na ngai.

15 Tala, nazali Yesu Klisto Mwana ya Nzambe. “Nakelaki lola mpe mabele, mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango. Nazalaki elongo na Tata uta na ebandeli. ^bNazali na Tata, mpe Tata azali na ngai; mpe na ngai nde Tata akembeli nkombo na ye.

16 Nayaki epayi ya baoyo ya ngai moko, baoyo ya ngai moko

“bayambaki ngai te. Mpe makomi matali boyei na ngai makokisami.

17 Mpe mingi lokola bayambi ngai, na bango “napesi nguya ya kokoma bana ya Nzambe; mpe kutu bongo ekosala ngai na mingi lokola bakondima na nkombomo na ngai, mpo tala, na ngai ^bbosikoli eyei, mpe na ngai ^cmobeko ya Mose mokokisami.

18 Nazali “pole mpe bomoi ya mokili. Nazali ^bAlifa mpe Omega, ebandeli mpe nsuka.

19 Mpe “bokobonzela ngai lisusu bosopi makila te; iyo, mbeka na bino mpe mabonza matumbama makolongolama na bino, mpo nakondima ata moko te ya mbeka na bino mpe mabonza matumbama na bino.

20 Mpe bokobonzela ngai “mbeka ya motema ebukana mpe molimo ya mawa. Mpe oyo akoya epayi na ngai na motema ebukana mpe molimo ya mawa, ye nde ^bnakobatisa na moto mpe na Molimo Mosantu, kutu lokola Balamani, na ntina ya bondimi na bango na ngai na ntango ya bobongwami na bango, babatisamaki na moto mpe

12a 3 Nef. 8:8–10, 14.

13a 3 Nef. 10:12.

^b Yil. 3:22;

3 Nef. 18:32.

14a 2 Nef. 26:24–28;

Alma 5:33–36.

^b Yoan. 3:16.

^c Alma 19:36.

15a Yoan. 1:1–3;

Kolos. 1:16;

Elam. 14:12;

Etel. 4:7;

Mal&May 14:9.

^b Yoan. 17:20–22;

3 Nef. 11:27; 19:23, 29.

16a Yoan. 1:11;

Mal&May 6:21.

17a Yoan. 1:12.

MOMA Bana mibali

mpe bana basi ya

Nzambe;

Bato, Moto—Moto,

makoki ya kokoma

lokola Tata na Lola.

^b MOMA Bosikoli,

Kosikola,

Mosikolami.

^c 3 Nef. 12:19, 46–47;
15:2–9.

18a MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

^b Emon. 1:8.

MOMA Alifa

mpe Omega.

19a Alma 34:13.

20a 3 Nef. 12:19;

Mal&May 20:37.

^b 2 Nef. 31:13–14.

na Molimo Mosantu, mpe baye-baki yango te.

21 Tala, naye epayi na mokili mpo na komema bosikoli na mokili, mpo na kobikisa mokili na masumu.

22 Na boye, oyo nyonso “ako-yambola mpe akoya epayi na ngai lokola ^bmwana moke, ye nde nakoyamba, mpo bokonzi ya Nzambe ezali ya bato ya lolenge oyo. Mpo tala, mpo ezali pona na baye ya lolenge oyo nde ‘nalalisaki bomoi na ngai na nse mpe nakamataki yango lisusu; na boye, boyambola mpe boya epayi na ngai bino nsuka ya mabele, mpe bobikisama.

MOKAPO 10

Mboka ezalaki nie mpo na ngonga mingi—Mongongo ya Klisto mopesi elaka ya kosangisa bato na Ye lokola mama ya soso asangisaka bana soso na ye—Eteni eleki sembo ya bato babatelami. Penepene na mibu 34–35 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa tala, esalemaki ete bato nyonso ya mboka bayokaki maloba oyo, mpe batatolaki yango. Mpe nsima ya maloba oyo mboka ezalaki nie mpo na ntaka ya ngonga mingi;

2 Mpo bokamwi ya bato ezalaki monene mpenza ete batikaki komilela-lela mpe koganganga mpo na bobungisi

bandeko na bango oyo babomamaki; boye mboka mobimba ezalaki nie mpo na ntaka ya ngonga mingi.

3 Mpe esalemaki ete mongongo moko eyaki lisusu epayi ya bato, mpe bato nyonso bayokaki, mpe batatolaki na ntina na yango, kolobaka:

4 O bino bato ya “bingumba minene oyo bikwei, oyo bozali biboto ya Yakobo, iyo, oyo bozali bato ya ndako ya Yisalaele, mbala boni nalingaki kosangisa bino lokola mama ya soso asangisaka bana soso na ye na nse ya mapapu na ye, mpe mbala boni ^bnaleisaki bino.

5 Mpe lisusu, mbala boni nalingaki kosangisa bino lokola mama ya soso asangisaka bana soso na ye na nse ya mapapu na ye, iyo, O bino bato ya ndako ya Yisalaele, oyo bokwei; iyo, O bino bato ya ndako ya Yisalaele, bino oyo bofandi na Yelusaleme, bino oyo bokwei mpe lokola; iyo, “mbala boni nalingaki kosangisa bino lokola mama ya soso asangisaka bana soso na ye na nse ya mapapu na ye, mpe bo-lingaki te.

6 O bino ndako ya Yisalaele oyo “nabikisi, mbala boni nalingaki kosangisa bino lokola mama ya soso asangisaka bana soso na ye na nse ya mapapu na ye, soki bokoyambola mpe ^bbokozonga

22a MOMA Boyamboli,
Koyambola.
b Mal. 10:15;
Mos. 3:19;
3 Nef. 11:37–38.

c Yoan. 10:15–18.
10 4a 3 Nef. 8:14.
b 1 Nef. 17:3.
5a Mat. 23:37;
Mal&May 43:24–25.

6a 3 Nef. 9:13.
b 1 Sam. 7:3;
Elam. 13:11;
3 Nef. 24:7.

epayi na ngai na mokano etonda ya ‘motema.

7 Kasi soki te, O ndako ya Yisalele, esika ya bofandi na bino ekotikala mpamba kino na ntango ya bokokisi ya “liyokani nasalaki na batata na bino.

8 Mpe sikawa esalemaki ete esilaki bato koyoka maloba oyo, tala, babandaki kolela mpe koganga lisusu mpo na bobungisi ya bandeko mpe baninga na bango.

9 Mpe esalemaki boye ete mikolo misato elekaki. Mpe ezalaki na ntongo, mpe “molili mopanzanaki uta na etando ya mboka, mpe mabele matikaki kolenga, mpe mabanga matikaki kopasuka, mpe minkime ya nsomo mitikaki, mpe makelele ya lokito malekaki.

10 Mpe mabele ekangamaki lisusu, ete matelemaki; mpe matanga, mpe boleli, mpe biyelela ya bato oyo batikalaki na bomoi bisilaki; mpe matanga ebalukaki kati na bosepeli, mpe boleli na bango kati na bosanzoli mpe na bopesi matondi epayi ya Nkolo Yesu Klisto, Mosikoli na bango.

11 Mpe kino na ntango oyo makomi oyo elobamaki na baprofeta “ekokisamaki.

12 Mpe ezalaki “eteni eleki sembo ya bato nde babikisamaki, mpe ezalaki bango oyo bayambaki baprofeta, mpe babambaki bango mabanga te, mpe

ezalaki bango oyo basopaka makila ya basantu te, baoyo babikisamaki—

13 Mpe babikisamaki mpe bazindisamaki te mpe bakundamaki te na mabele; mpe bazindisamaki na bozindo ya mbu te; mpe bazikisamaki te na moto, to bakweyaki te mpe banikamaki na liwa te; mpe bamemamaki te na mopepe ya kaina; to bazipamaki na mbongi ya molinga mpe ya molili te.

14 Mpe sikawa, moto nyonso oyo atangi, tika ye asosola; ye oyo azali na makomi, tika ye “aluka malamuni kati na yango, mpe amona mpe atala soki liwa mpe bobebisami nyonso oyo na moto, mpe na molinga, mpe na ekumbaki, mpe na mopepe ya kaina, mpe na ^bbofungwani ya mabele mpo na koyamba bango, mpe makambo nyonso oyo ezali te mpo na bokokisi ya masakoli ya baprofeta basantu mingi.

15 Tala, nalobi epayi na bino ete, Iyo, mingi batatolaki makambo oyo na boyei ya Klisto, mpe “babomamaki mpo batatolaki mpo na makambo oyo.

16 Iyo, profeta “Zenosi atatolaki makambo oyo, mpe lisusu Zenoki alobaki mpo na oyo etali makambo oyo, mpo batatolaki mingi mingi mpo na ntina na biso, baoyo tozali montika ya nkona na bango.

6c Ejek. 36:26.

7a MOMA Liyokani.

9a 3 Nef. 8:19.

11a Mis. 3:18–20.

12a 2 Nef. 26:8;

3 Nef. 9:13.

14a MOMA Makomi—
Motuya ya makomi.

b 1 Nef. 19:11;

2 Nef. 26:5.

15a MOMA Liwa ya

martiru, Martiru.

16a Elam. 8:19–20.

17 Tala, tata na biso Yakobo atitolaki lisusu mpo na oyo etali “montika ya nkona ya Yosefe. Mpe tala, ezali biso montika ya nkona ya Yosefe te? Mpe makambo oyo ezali kotatola biso, ekomami yango te likolo ya bapalaki ya motako oyo tata na biso Lehi amemaki uta na Yelusaleme?

18 Mpe esalemaki ete na nsuka ya mobu ya ntuku misato na minei, tala, nakolakisa epayi na bino ete bato ya Nefi oyo babikisamaki, mpe lisusu bango oyo babiangamaki Balamani, oyo babikisamaki, bazwaki lisungi monene epayi na bango, mpe mapamboli minene masopanaki likolo ya mitu na bango, mpo kala mingi te nsima ya “bobuti ya Klisto na lola, amimonisaki solo epayi na bango—

19 “Kolakisaka nzoto na ye epayi na bango, mpe kosalelaka bango; mpe lisolo moko ya mosala na ye ekopesama awa nsima. Boye mpo na ntango oyo natie nsuka na maloba na ngai.

Yesu Klisto amilakisaki epayi ya bato ya Nefi, wana esanganaki ebele ya bato na mboka ya Beboo, mpe asalelaki bango; mpe na lolenge oyo amilakisaki epayi na bango.

Ebandi na mokapo 11.

MOKAPO 11

Tata atatoli na ntina ya Mwana Molingami na Ye—Klisto amonani mpe asakoli Bomikabi na Ye—Bato bayoki bilembo ya mpota na maboko mpe makolo mpe na mopanzi na Ye—Bagangi Hozana—Atii ndakisa mpe lolenge ya libatishi—Molimo ya boweli ezali ya zabulu—Malongi ya Klisto ezali ete bato basengeli kondima, kobatisama mpe kozwa Molimo Mosantu. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa, esalemaki ete ezalaki na ebele ya bato oyo basanganaki esika moko, ebele ya bato ya Nefi, nzinganzinga mpembeni na tempelo oyo ezalaki na mboka ya Beboo; mpe bazalaki kosepelaka mpe kokamwaka moko na mosusu, mpe kolakisaka moko na mosusu “mbongwana monene mpe ya kokamwa oyo esalemaki.

2 Mpe bazalaki lisusu kosololaka mpo na oyo etali Yesu Klisto, oyo kani “elembo mpo na oyo etali liwa na ye epesamaki.

3 Mpe esalemaki ete ntango ezalaki bango kosolola boye moko na mosusu, bayokaki “mongongo moko lokola soki ebimaki uta na lola; mpe babwakaki miso nzinganzinga mpembeni, mpo basosolaki mongongo yango bayokaki te; ezalaki mongongo moko ya koswa te, mongongo moko makasi

17a 2 Nef. 3:4–5;
Alma 46:24;
3 Nef. 5:23–24.

18a Mis. 1:9–11.
19a 3 Nef. 11:12–15.
11 1a 3 Nef. 8:11–14.

2a Elam. 14:20–27.
3a Dut. 4:33–36;
Elam. 5:29–33.

mpe te; nzokande, mpe atako ezalaki ^bmongongo ya moke etobolaki bango oyo bayokaki na katikati, na lolenge ete ezalaki na eteni moko te ya nzoto na bango oyo mongongo yango elengisaki te, iyo etobolaki bango kino na molimo mpenza, mpe esalaki mitema na bango eyoka moto.

4 Mpe esalemaki ete lisusu bayokaki mongongo yango, mpe basosolaki yango te.

5 Mpe lisusu mbala ya misato bayokaki mongongo yango, mpe bafungolaki matoyi na bango mpo na koyoka yango; mpe miso na bango ezalaki kotala epayi na lokito ya mwango; mpe batalaki miso gaa epayi na lola, uta wapi lokito eyaki.

6 Mpe tala, mbala ya misato basosolaki mongongo oyo bayokaki; mpe elobaki epayi na bango:

7 Tala ^aMolingami Mwana na ngai, ^bna oyo nani nasepeli mingi, na ye nakembeli nkombo na ngai, boyokela ye.

8 Mpe esalemaki, lokola basosolaki ete babwakaki miso na bango lisusu epayi na lola; mpe tala ^abamonaki Moto moko kokitaka uta na lola; mpe alataki nza mbala ya mpembe, mpe akitaki mpe atelemaki na katikati na bango; mpe miso ya ebele ya bato

mobimba ebalukaki epayi na ye; bamekaki te kofungola minoko na bango, kutu moko na mosusu, mpe bayebaki te nini likambo oyo elingaki koloba, mpo bakanisaki ete ezalaki anjelu moko amonanaki epayi na bango.

9 Mpe esalemaki ete asebolaki loboko na ye mpe alobaki epayi ya bato, kolobaka:

10 Tala, nazali Yesu Klisto, oyo baprofeta batatolaki akoya kati na mokili.

11 Mpe tala, nazali ^apole mpe bomoi ya mokili; mpe namelaki ^bnkeni ya bololo oyo Tata apesaki ngai, mpe nakembeli Tata na ^ckokamataka likolo na ngai masumu ya mokili, na yango namipesaki na ^dbolingi ya Tata na makambo nyonso uta na ebandeli.

12 Mpe esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo ebele ya bato yango bakweyaki na mabele; mpo bamikundolaki ete ^eesakolamaki na kati na bango ete Klisto akomilakisa epayi na bango nsima ya bobuti na ye kati na lola.

13 Mpe esalemaki ete Nkolo alobaki epayi na bango kolobaka:

14 Botelema mpe boya epayi na ngai, ete bokoka ^akotia maboko na bino kati na mopanzi

3b 1 Mik. 19:11–13;
Mal&May 85:6.

7a Mat. 3:17; 17:5;
JS—Mambi ya
Kala 1:17.

b 3 Nef. 9:15.

8a 1 Nef. 12:6;
2 Nef. 26:1.

11a MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

b Mat. 26:39, 42.

c Yoan. 1:29;

Mal&May 19:18–19.

d Mal. 14:36;

Yoan. 6:38;

Mal&May 19:2.

12a Alma 16:20.

14a Yoan. 20:27.

na ngai, mpe lisusu ete ^bbokoka koyoka bilembo ya nsete kati na maboko na ngai mpe makolo na ngai, ete bokoka koyeba ete nazali ^cNzambe ya Yisalaele, mpe Nzambe ya ^dmabele mobimba; mpe nabomamaki mpo na masumu ya mokili.

15 Mpe esalemaki ete bibeles oyo bakendaki, mpe batiaki maboko na bango na mopanzi na ye, mpe basimbaki bilembo ya nsete kati na maboko na ye mpe kati na makolo na ye; mpe basalaki boye, kokendaka liboso moko na moko kino bango nyonso bakendaki liboso, mpe bamonaki na miso na bango mpe bayokaki na maboko na bango, mpe bayebaki na ntembe te mpe batatolaki, ete ^eezalaki ye, oyo baprofeta bakomaki, ete akoya.

16 Mpe ntango bakendaki nyonso mpe batatolaki bango nyonso mpo na bango moko, bagangaki na mbala moko, kolobaka:

17 Hozana! Nkombo ya Nzambe Aleki Likolo epambolama! Mpe bakweyaki na makolo ya Yesu, mpe ^abakumbamelaki ye.

18 Mpe esalemaki ete alobaki epayi ya ^aNefi (mpo Nefi azalaki na kati ya ebele ya bato oyo) mpe atindaki ete abelema.

19 Mpe Nefi atelemaki mpe akendaki, mpe amigumbaki liboso ya Nkolo mpe apwepwaki makolo na ye.

20 Mpe Nkolo atindaki ye ete atelema. Mpe atombwanaki mpe atelemaki liboso na ye.

21 Mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Napesi epayi na yo ^anguya ete ^bobatisa bato oyo ntango ekonzonga ngai lisusu kati na lola.

22 Mpe lisusu Nkolo abiangaki ^abasusu mpe alobelaki bango lolenge moko; mpe apesaki epayi na bango nguya ya kobatisa. Mpe alobaki epayi na bango: Bokobatisa na lolenge oyo; mpe ^bboswani ezala te na kati na bino.

23 Solo nalobi epayi na bino ete, oyo nyonso akoyambola masumu na ye na nzela ya ^amaloba na bino, mpe ^bakozala na mposa ya kobatisama na nkombo na ngai, na lolenge oyo nde bokobatisa bango—Tala, bokokita mpe ^cbokotelema na mai, mpe na nkombo na ngai nde bokobatisa bango.

24 Mpe sikawa tala, oyo ezali maloba oyo bokoloba, na kobiangaka bango na nkombo, kolobaka:

25 Na ^alikoki epesameli ngai na Yesu Klisto, nazali kobatisa yo na nkombo ya ^bTata, mpe ya

14b Luk. 24:36–39;
Mal&May 129:2.
c Yis. 45:3; 3 Nef. 15:5.
d 1 Nef. 11:6.

15a MOMA Yesu Klisto—
Bomonani ya Klisto
nsima ya kufa.

17a MOMA Bokumbameli.
18a 3 Nef. 1:2, 10.

21a MOMA Nguya.
b MOMA Kobatisa,
Libatisi.

22a 1 Nef. 12:7;
3 Nef. 12:1.
b 3 Nef. 18:34.
23a 3 Nef. 12:2.

b MOMA Kobatisa,
Libatisi—Bisenge

mpo na libatisi.
c 3 Nef. 19:10–13.

25a Mos. 18:13;
Mal&May 20:73.
MOMA Kobatisa,
Libatisi—Likoki
elongobani.

b MOMA Bonzambe,
Nzambe.

Mwana, mpe ya Molimo Mosantu. Amene.

26 Mpe nsima “bokozindisa bango kati na mai mpe bokobima lisusu uta na mai.

27 Mpe na lolenge oyo bokobatisa na nkombo na ngai: mpo tala, solo, nalobi epayi na bino, ete Tata, mpe Mwana mpe Molimo Mosantu bazali “moko; mpe nazali kati na Tata, mpe Tata azali kati na ngai, mpe Tata mpe ngai tozali moko.

28 Mpe lokola natindi bino, boye nde bokobatisa. Mpe “boswani ekozala lisusu te na kati na bino, lokola ezalaki kino sikawa; mpe boswani ekozala te na kati na bino mpo na oyo etali biteni ya malongi na ngai, lokola ezalaki kino sikawa.

29 Mpo solo, solo nalobi na bino ete, ye oyo azali na “molimo ya ^bboweli azali ya ngai te, kasi azali ya zabulu, oyo azali tata ya boweli, mpe ye alamusaka mitema ya bato na kowelaka na nkanda, moko na mosusu.

30 Tala, oyo ezali malongi na ngai te, kolamusaka mitema ya bato na nkanda, kasi oyo ezali malongi na ngai, ete makambo ya lolenge oyo esengeli kosila.

31 Tala, solo, solo, nalobi epayi na bino, nakosakola epayi na bino “malongi na ngai.

32 Mpe oyo ezali “malongi na ngai, mpe ezali mateya oyo Tata apesi epayi na ngai; mpe nazali kotatola ^bpo na Tata, mpe Tata azali kotatola mpo na ngai, mpe “Molimo Mosantu azali kotatola mpo na Tata mpe na ngai; mpe nazali kotatola ete Tata apesi mobeko na bato nyonso, bisika nyonso, ete bayambola mpe bandimela ngai.

33 Mpe oyo nyonso akondimela ngai mpe “akobatisama, moko wana ^bakobikisama; mpe bazali baye ^cbakosangola libula ya bokonzi ya Nzambe.

34 Mpe oyo moto nyonso akondimela ngai te, mpe akobatisama te, akokweisama.

35 Solo, solo nalobi epayi na bino ete oyo ezali mateya na ngai, mpe natatoli mpo na yango uta na Tata; ete oyo nyonso “andimeli ngai andimeli Tata mpe lokola, mpe epayi na ye Tata akotatola mpo na ngai, mpo akoya kotala ye ^bna moto mpe na “Molimo Mosantu.

36 Mpe boye Tata akopesa litatoli na ntina na ngai, mpe

26a MOMA Kobatisa, Libatisi—Libatisi na bozindisi na mai.

27a Yoan. 17:20–22;
3 Nef. 28:10;
Morm. 7:7;
Mal&May 20:28.

28a 1 Kol. 1:10;
Efe. 4:11–14;
Mal&May 38:27.

29a 2 Tim. 2:23–24;

Mos. 23:15.
MOMA Boweli.

b BJS Efe. 4:26
(Bobakisi);
Mos. 2:32–33.

31a 2 Nef. 31:2–21.

32a MOMA Malongi
ya Klisto.

b 1 Yoan. 5:7.
c 3 Nef. 28:11;
Etel. 5:4.

33a Mal. 16:16.

MOMA Kobatisa,
Libatisi—Libatisi ezali
na ntina monene.

b MOMA Lobiko.
c MOMA Nkembo
ya Selesitale.

35a Efel. 4:12.

b 3 Nef. 9:20; 12:2.

c MOMA Molimo
Mosantu.

Molimo Mosantu akopesa litatoli epayi na ye na ntina ya Tata mpe ngai; mpo Tata, mpe ngai, mpe Molimo Mosantu tozali moko.

37 Mpe lisusu nalobi epayi na bino, ete bosengeli koyambola, mpe “kokoma lokola mwana moke, mpe kobatisama na nkombo na ngai, soki te bokoki ata moke te kozwa biloko oyo.

38 Mpe lisusu nalobi epayi na bino, ete bosengeli koyambola, mpe kobatisama na nkombo na ngai, mpe kokoma lokola mwana moke, soki te bokoki na lolenge moko te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe.

39 Solo, solo, nalobi epayi na bino, ete oyo ezali malongi na ngai, mpe moto nyonso oyo “atongi likolo na yango atongi likolo ya libanga ya ngai, mpe ^bbikuke ya lifelo bikolonga bango te.

40 Mpe nyonso oyo akosakola mingi soki te moke koleka oyo, mpe atii yango lokola malongi na ngai, se ye moko wana nde awuti na mabe, mpe atongami likolo ya libanga na ngai te; kasi atongi likolo ya “moboko ya zelo, mpe bikuke ya lifelo bifungwami mpo na koyamba oyo ya lolenge oyo ntango mpela ekoya mpe mipepe mikobeta likolo na bango.

41 Boye, bokende epayi ya bato

oyo, mpe bosakola maloba oyo nalobi, kino na nsuka ya mabele.

MOKAPO 12

Yesu abiangi mpe atindi bayekoli zomi na mibale—Apesi na Banefi lisukulu moko ekokani na Esakola likolo ya Ngomba—Alobeli Esengo ya bobongi nie—Mateya na ye ezali likolo mpe makeyi liboso ya mobeko ya Mose—Bato batindami kozala bato oyo babongi nie kutu lokola Ye mpe Tata na Ye bazali na bobongi nie—Meka na Matai 5. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete ntango Yesu asilisaki koloba maloba oyo epayi ya Nefi, mpe epayi na bango oyo babiangamaki (sikawa motango na bango oyo babiangamaki, mpe bazwaki nguya mpe likoki mpo na kobatisa, ezalaki “zomi na mibale) mpe tala, asembolaki loboko na ye epayi na ebele ya bato yango, mpe agangaki epayi na bango, kolobaka: ^bBopambolami soki bokosala keba na maloba ya Bazomi na mibale baye ‘naponi uta na kati na bino mpo na kosalela bino, mpe mpo na kozala basali na bino; mpe epayi na bango napesi nguya ete bakoka kobatisa bino na mai, mpe nsima soki bobatisami na mai, tala, nakobatisa bino na moto

37a Mal. 10:15;
Luk. 18:17;
Mos. 3:19;
3 Nef. 9:22.
39a Mat. 7:24–29;
Elam. 5:12.

MOMA Libanga.
b 3 Nef. 18:12–13.
40a 3 Nef. 14:24–27.
12 1a 3 Nef. 13:25.
b MOMA Apambolami, Kopambola,

Lipamboli.
c MOMA Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi.

mpe na Molimo Mosantu; boye, bopambolami soki bokondima ngai mpe bokobatisama, nsima awa bomoni ngai mpe boyebi ete nazali.

2 Mpe lisusu, bapambolami mingi koleka bango oyo “bako-ndima maloba na bino mpo bokotatola ete bomoni ngai mpe boyebi ete nazali. Iyo, bapambolami ezali bango oyo bakondima maloba na bino, mpe “bakokita kati na bozindo ya bomikitisi mpe bakobatisama; mpo bakobimelama ‘na moto mpe Molimo Mosantu, mpe bakozwa bolimbisi ya masumu na bango.

3 Iyo, bapambolami ezali “babela na molimo oyo ^bbayei epayi na ngai, mpo na bango ezali bokonzi ya lola;

4 Mpe lisusu, bapambolami ezali bango nyonso oyo bazali kolela, mpo bakobondisama.

5 Mpe bapambolami ezali “basokemi, mpo bakosangola libula ya ^bmabele.

6 Mpe bapambolami ezali bango nyonso oyo “bazali na nzala mpe ^bbazali na mposa ya ‘boye-ngebene, mpo bakotondisama na Molimo Mosantu.

7 Mpe bapambolami ezali “bato batonda na boboto, mpo bako-zwa boboto.

8 Mpe bapambolami ezali nyonso oyo bazali “peto na mitema, mpo ^bbakomona Nzambe.

9 Mpe bapambolami ezali nyonso “bapesi ya kimia, mpo bakobiangama ^bbana ya Nzambe.

10 Mpe bapambolami ezali nyonso oyo “baniokwami mpo na ntina ya nkombo na ngai, mpo bokonzi ya lola ezali ya bango.

11 Mpe bopambolami ntango bato bakofinga mpe bakonyokola bino, mpe bakoloba ndenge nyonso ya mabe ya lokuta na bino, na ntina na ngai.

12 Mpo bokozwa bosepeli monene mpe bokozala na nsai mingi koleka, mpo “lifuta na bino ekozala monene na lola; mpo banyokolaki baprofeta oyo bazalaki liboso na bino se lolenge moko.

13 Solo, solo, nalobi epayi na bino, natindi bino kozala “mongwa mpo na mabele; kasi soki mongwa ebungisi elengi na yango, lolenge nini ekozala elengi mpo na mabele? Mongwa ekozala bongo malamumu mpo na

2a Mal&May 46:13–14.
MOMA Boyambi,
Kondima.
b Etel. 4:13–15.
c 3 Nef. 11:35; 19:13.
3a Mal&May 56:17–18.
MOMA Bomikitisi,
Ya bomikitisi.
b Mat. 11:28–30.
5a Lom. 12:16;
Mos. 3:19.

MOMA Bosokemi,
Mosokemi.
b MOMA Mabele.
6a 2 Nef. 9:51;
Enos. 1:4.
b Yil. 29:13.
c Mas. 21:21.
7a MOMA Atonda na
boboto, Boboto.
8a MOMA Bopeto, Peto.
b Mal&May 93:1.

9a MOMA Mopesi kimia.
b MOMA Bana mibali
mpe bana basi
ya Nzambe.
10a Mal&May 122:5–9.
MOMA Konyokola,
Monyokoli.
12a Etel. 12:4.
13a Mal&May 101:39–40.
MOMA Mongwa.

eloko moko te, bobele mpo na kobwakama libanda mpe koni-atama na nse ya makolo.

14 Solo, solo, nalobi epayi na bino, natindi bino kozala pole mpo na bato oyo. Engumba oyo etiami likolo ya ngomba ekoki kobombama te.

15 Tala, epelisaka bato “buzi mpe ekotia bango yango na nse ya ekolo? Te, kasi likolo ya etembelo, mpe boye engengisi nyonso oyo bazali kati na ndako.

16 Boye, tika “pole na bino engenga bongo liboso ya bato oyo, ete bamona misala malamumu na bino mpe bakembela Tata na bino oyo azali na lola.

17 Bokanisa te ete nayeji mpo na kobebisa mobeko mpe baproteta. Nayeji te mpo na kobebisa kasi mpo na kokokisa.

18 Mpo solo nalobi epayi na bino, nsonge moko te soki te elembo moko te ekolongwa uta na “mobeko, kasi na ngai nyonso mokokisami.

19 Mpe tala, napesi bino mobeko mpe mitindo uta na Tata na ngai, ete bokondima na ngai, mpe ete bokoyambola uta na masumu na bino, mpe boya epayi na ngai, na “motema moko mobukana mpe molimo moko ya mawa. Tala, bozali na mitindo liboso na bino, mpe ^bmobeko mokokisami.

20 Boye boya epayi na ngai

mpe bobikisama; mpo, solo, nalobi epayi na bino, ete longola se soki bobombi mitindo na ngai, oyo natindi bino na ntango oyo, bokoki ata moke te kokota kati na bokonzi ya lola.

21 Boyokaki ete elobami na bango ya ntango ya kala, mpe ekomami lisusu liboso na bino, ete “okoboma te; ete moto nyonso oyo akoboma akozala na likama uta na bosambisi ya Nzambe.

22 Kasi nalobi epayi na bino ete moto nyonso oyo asiliki na ndeko na ye ya mobali akozala na likama ya bosambisi na ye. Mpe moto nyonso oyo akoloba epayi ya ndeko na ye ya mobali: Zoba, akozala na likama uta na likita; moto nyonso oyo akoloba, Yo moto ya liboma, akozala na likama uta na moto ya lifelo.

23 Boye, soki okoya epayi na ngai, soki te okozala na mposa ya koya epayi na ngai, mpe omikundoli ete ndeko na yo ya mobali azali na likambo songolo na yo—

24 Kende nzela na yo epayi ya ndeko na yo ya mobali, mpe “zongisa yambo boyokani na ndeko na yo ya mobali, mpe nsima yaka epayi na ngai na mokano etonda ya motema, mpe nakoyamba yo.

25 Yokana noki na moyini na yo ntango ezali bino naino na nzela elongo na ye, na kobangaka ete

15a Luk. 8:16.
16a 3 Nef. 18:24.
18a MOMA Mobeko
ya Mose.

19a 3 Nef. 9:20.
MOMA Motema
ebukana.
b 3 Nef. 9:17.

21a Esod. 20:13;
Mos. 13:21;
Mal&May 42:18.
24a MOMA Kolimbisa.

na ntango moko akozwa yo, mpe okobwakama kati na boloko.

26 Solo, solo, nalobi epayi na yo, okobima kuna na lolenge moko te kino ofuti lomeya ya nsuka mpenza. Mpe wana ezali yo na boloko ekoki yo kofuta kutu “senini moko? Solo, solo, nalobi epayi na bino, Te.

27 Tala, ekomami na bango ya ntango ya kala, ete okosala “ekobo te.

28 Kasi nalobi epayi na bino ete, moto nyonso oyo atali mwasi, mpo na “kolula ye, asili kosala ekobo na motema na ye.

29 Tala, napesi epayi na bino motindo moko, ete bopesa nzela moko te ete makambo oyo makota kati na “mitema na bino.

30 Mpo ebongi malamumu boboya makambo oyo, mpo na kosalaka oyo emonani ete bokamati “ekulusu na bino, na esika ete bobwakama kati na lifelo.

31 Ekomamaki, ete moto nyonso oyo akolongola mwasi na ye, apesa mokanda ya “bobomi libala.

32 Solo, solo, nalobi epayi na bino, ete moto nyonso oyo “akolongola mwasi na ye, longola se mpo na ntina ya ^bbondumba, atindi ye asala “ekobo. Mpe moto nyonso oyo akobala ye oyo abomi libala asali ekobo.

33 Mpe lisusu ekomamaki, okolapa ndai te, kasi okokokisa “ndai na yo epayi ya Nkolo.

34 Kasi solo, solo nalobi epayi na bino, “bolapa ndai soki moke te; na lola te, mpo ezali kiti ya bokonzi ya Nzambe;

35 Na mabele mpe te, mpo ezali ebonga ya makolo na ye;

36 Okolapa ndai na moto na yo mpe te, mpo okoki kokomisa nsuki moko mwindo te soki mpembe mpe te;

37 Kasi tika ete liyebisi na yo ezala Iyo, iyo; Te, te; mpe nyonso oyo eyei mingi koleka oyo ezali mabe.

38 Mpe tala, ekomamaki, “liso na liso, mpe lino na lino.

39 Kasi nalobi epayi na bino, ete “bozongisa mabe na mabe te, kasi moto nyonso oyo akobete yo na litama ya mobali, ^bbalusela ye mpe litama mosusu.

40 Mpe soki moto afundi yo na mobeko mpe alongoli kazaka na yo; tika ye azwa nzambala na yo mpe lokola.

41 Mpe moto nyonso oyo asengisi yo mpo na kokende kilometele moko, kende elongo na ye bakilometele mibale.

42 “Pesa na ye oyo asengi yo, mpe na ye oyo akodefa uta na yo kopekisa ye te.

43 Mpe tala ekomamaki lisusu,

26a Alma 11:3.

27a 2 Nef. 9:36;

Mal&May 59:6.

28a Mal&May 42:23.

MOMA Kolula.

29a Mis. 8:22.

30a Mat. 10:38; 16:24;

Luk. 9:23.

31a MOMA Bobomi libala.

32a Mal. 10:11–12.

b MOMA Bondumba.

c MOMA Ekobo.

33a MOMA Ndai.

34a MOMA Bosantoli.

38a Lew. 24:20.

39a 3 Nef. 6:13;

4 Nef. 1:34;

Mal&May 98:23–32.

b MOMA Bompikiliki.

42a Yako. 2:17–19;

Mos. 4:22–26.

ete okolinga moto ya penepene na yo mpe okoyina monguna na yo.

44 Kasi tala nalobi epayi na bino, bolinga “banguna na bino, pambola bango oyo balakelaka bino mabe, sala bolamu na bango oyo bayinaka bino, ^bsambela mpo na bango oyo batalaka bino mpamba mpe banyokolaka bino.

45 Ete bokoka kozala bana ya Tata na bino oyo azali na lola, mpo ye asali ete moi na ye ebima likolo ya bato mabe mpe likolo ya bato malamumu.

46 Boye makambo wana oyo ezalaki ya ntango ya kala, oyo ezalaki na nse ya mobeko, na ngai nyonso makokisami.

47 ^aMakambo ya kala masili, mpe makambo nyonso makomi ya sika.

48 Boye nalingi ete bozala “bato ya kobonga nie kutu lokola ngai to Tata na bino oyo azali na lola azali ya bobongi nie.

MOKAPO 13

Yesu ateyi Banefi Losambo ya Nkolo—Basengeli kobomba biloko ya motuya na lola—Bayekoli zomi na mibale kati na mosala na bango batindami kotungisama te mpo na biloko ya ntango—Meka na Matai 6. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

SOLO, solo, nalobi ete nalingi

ete bokaba “makabo epayi ya babola, kasi bosala keba ete bokaba te makabo na bino liboso ya bato mpo na komonana na bango; soki te bozali na mbano moko te na Tata na bino oyo azali na lola.

2 Boye, ntango bokokaba makabo na bino, bolelisa mondule liboso na bino te, lokola ekosalaka bakibisi na sinagoga mpe na balabala, ete bakoka kozwa “nkembo uta na bato. Solo nalobi epayi na bino, bazali na lifuta na bango.

3 Kasi ntango okokaba makabo tika ete loboko na yo ya mwasi eyeba te nini loboko na yo ya mobali ezali kosala.

4 Ete makabo na yo ekoka kozala na nkuku; kasi Tata na yo oyo amonaka na nkuku, ye moko akopesa yo mbano na polele.

5 Mpe ntango “okosambela kosala te lokola bakibisi, mpo balingaka kosambela, kotelemaka na sinagoga mpe na litumu ya balabala, ete bakoka komonana na bato. Solo nalobi epayi na bino, bazali na mbano na bango.

6 Kasi yo, ntango okosambela, kota kati na kisuku na yo, mpe esili yo kokanga ekuke na yo, sambela na Tata na yo oyo azali na nkuku, Mpe Tata na yo, oyo amonaka na nkuku akopambola yo na polele.

7 Kasi ntango okosambela,

44a Mas. 24:17;
Alma 48:23.
b Mis. 7:59–60.
47a 3 Nef. 15:2, 7;
Mal&May 22:1.

48a Mat. 5:48;
3 Nef. 27:27.
MOMA Ya
bobongi nie.
13 1a MOMA Bopesi

makabo, Makabo.
2a Mal&May 121:34–35.
5a MOMA Losambo.

kozongela maloba ya mpamba te, lokola bapaganu, mpo bakani nise ete bakoyokela bango mpo na maloba mingi na bango.

8 Boye kozala lokola bango te, mpo Tata na bino “ayebi biloko nini bozali na yango mposa liboso bosenga ye.

9 Boye “sambela na ^blolenge oyo: “Tata na biso oyo azali na lola, nkombo na yo ebulisama,

10 Bolingi na yo esalema na mabele lokola ezali na lola.

11 Mpe limbisa biso niongo na biso, lokola biso tolimbisaka bato na niongo na biso.

12 Mpe “kokamba biso kati na masenginia te, kasi bikisa biso uta na mabe.

13 Mpo bokonzi, nguya, mpe nkembo ezali na yo, libela. Amene.

14 Mpo, soki “bolimbisi bato mabe na bango Tata na bino na lola akolimbisa bino mpe lokola.

15 Kasi soki bolimbisi te bato mabe na bango mpe Tata na bino akolimbisa te mabe na bino.

16 Lisusu, ntango bozali “kokila bilei bozala te lokola bakibisi, na bilongi ya mawa, mpo babebisaka bilongi na bango ete bakoka komonana epayi ya bato ete bazali kokila. Solo nalobi epayi na bino, bazali na mbano na bango.

17 Kasi ntango ozali kokila, pakola moto na yo mafuta mpe sukola elongi na yo.

18 Ete emonana te epayi ya bato ete ozali kokila, kasi epayi ya tata na bino, oyo azali na “nkuku; mpe Tata na yo oyo amonaka na nkuku, akopesa yo mbano na polele.

19 Bobomba te mpo na bino moko biloko ya motuya na mabele, wapi mpomboli mpe bogugi ebebisaka, mpe bayibi bakotaka mpe bayibaka.

20 Kasi bobomba mpo na bino moko “biloko ya motuya na lola, wapi mpomboli soki te bogugi ebebisaka te, wapi bayibi bakotaka soki mpe bayibaka te.

21 Mpo wapi ezali biloko na yo ya motuya, kuna nde ekozala motema na yo mpe lokola.

22 “Pole ya nzoto ezali liso; soki, boye, liso na yo ezali malamumu, nzoto na yo mobimba ekotonda na pole.

23 Kasi soki liso na yo ezali mabe, nzoto na yo mobimba ekotonda na molili. Soki, boye, pole oyo ezali kati na yo ezali molili, lolenge boni monene ezali molili mona!

24 Moto moko te akoki “kosalela bankolo mibale; mpo akoyina moko mpe akolinga mosusu, soki te lisusu akokangama na moko mpe akotiola mosusu.

8a Mal&May 84:83.

9a MOMA Losambo.

b Mat. 6:9–13.

c MOMA Bonzambe, Nzambe—
Nzambe Tata.

12a BJS Mat. 6:14
(Bobakisi).

14a Mos. 26:30–31;
Mal&May 64:9.

MOMA Kolimbisa.

16a Yis. 58:5–7.

MOMA Bokili, Kokila.

18a Mal&May 38:7.

20a Elam. 5:8; 8:25.

22a Mal&May 88:67.

24a 1 Sam. 7:3.

Bokoki te kosalela Nzambe mpe Mamona.

25 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo atalaki likolo ya Bazomi na mibale oyo aponaki, mpe alobaki epayi na bango: Bomikundola maloba oyo nalobi. Mpo tala, bozali bango oyo naponi mpo na “kosalela bato oyo. Boye nalobi epayi na bino, ^bbomitungisa te mpo na bomoi na bino, nini bokolia, soki te nini bokomela; soki te mpo na nzoto na bino, nini bokolata. Ezali te bomoi motuya mingi koleka nyama mpe nzoto koleka elamba?

26 Tala ndeke na likolo, mpo balonaka te, mpe babukaka te to mpe basangisaka te kati na ebo-mbelo; nzokande Tata na bino ya lola aleisaka bango. Ezali bino motuya mingi koleka bango te?

27 Nani kati na bino na komitungisaka akoki kobakisa eteni moko ya lipeko na bolayi na ye?

28 Mpe ntina nini ezali bino komitungisa mpo na bilamba? Botala fololo ya elanga lolenge boni ekolaka. Esalaka te, mpe etongaka mpe te.

29 Mpe nzokande nalobi epayi na bino, ete kutu Solomo, na nke-mbo na ye nyonso, atutaki monezele lokola moko na yango te.

30 Yango wana, soki Nzambe alatisaka bongo matiti ya elanga, oyo lelo ezali, mpe lobi makobwakama kati na fulu, kutu

bongo nde akolatisa bino, soki bozali na bondimi moke te.

31 Boye bomitungisa te, kolo-baka, tokolia nini? To, tokomela nini? To tokolata nini?

32 Mpo Tata na bino na lola ayebi ete bozali na mposa ya biloko oyo nyonso.

33 Kasi boluka yambo “bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na ye mpe biloko oyo nyonso bikobakisama epayi na bino.

34 Boye, bomitungisa te mpo na mokolo ya nsima; mpo na mokolo ya nsima ekomitungisa mpo na biloko na yango moko. Mabe ya mokolo ekoki na yango.

MOKAPO 14

Yesu atindi bato ete: Bosambisa te; Bosenga na Nzambe; Bokeba na baprofeta ya lokuta—Alaki lobiko na bango oyo basalaka bolingi ya Tata—Meka na Matai 7. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo, abalukaki lisusu epayi na ebele ya bato mpe afungolaki monoko na ye epayi na bango lisusu, kolobaka: Solo, solo, nalobi epayi na bino, “Bosambisa te, ete basambisa bino mpe te.

2 “Mpo na esambiselo oyo bokosambisa, bokosambisama na yango; mpe na lomoko oyo bozali komeka, bakomeka bino mpe lisusu.

25a MOMA Kosalela Nzambe.
b Alma 31:37–38;

Mal&May 84:79–85.
33a Luk. 12:31.
14 1a BJS Mat. 7:1–2

(Bobakisi);
Yoan. 7:24.
2a Morm. 8:19.

3 Mpe mpo na nini ezali yo kotala lititi oyo ezali na liso ya ndeko na yo ya mobali, kasi omoni te libaya oyo ezali na liso na yo moko?

4 Soki te lolenge boni ekoki yo koloba epayi ya ndeko na yo ya mobali: Tika nalongola lititi uta na liso na yo, mpe tala, libaya ezali na liso na yo moko?

5 Yo mokibisi, longola yambo “libaya uta na liso na yo; mpe nde okomona polele mpo na kolongola lititi uta na liso ya ndeko na yo ya mobali.

6 Kopesa te oyo ezali “esantu epayi na mbwa; mpe kobwaka mayaka na bino te liboso ya ngulu, mbele baniata yango na nse ya makolo na bango mpe baluka lisusu mpe bapasola bino biteni.

7 “Bosenga mpe ekopesama epayi na bino; boluka, mpe bokozwa; bobeta, mpe bakofungola bino.

8 Mpo moto nyonso oyo asengi, akozwa; mpe ye oyo aluki akozwa; na ye oyo abeti, bakofungola ye.

9 Soki te moto nani kati na bino, oyo, soki mwana mobali na ye asengi ye lipa, akopesa ye libanga?

10 Soki te ntango asengi mbisi, akopesa ye nioka?

11 Soki bino nde, oyo bozali

bato mabe, boyebi lolenge kani kopesa makabo malamumu epayi ya bana na bino, mingi boni koleka ekopesa Tata na bino oyo azali na lola biloko malamumu na bango oyo basengi ye?

12 Boye, makambo nyonso kani bolingi ete bato basala na bino, “bosalela bango mpe lokola, mpo oyo ezali mobeko mpe baprofeta.

13 Bokota na “ekuke ya moke; mpo monene ezali ekuke, mpe ^bya etando ezali nzela, oyo ekambaka na bobebisami, mingi ezali baoyo bakendeka kuna.

14 Mpo moke ezali “ekuke, mpe ^bnkaka ezali nzela, oyo ekambaka na bomoi, mpe “moke ezali baoyo bazwaka yango.

15 Bokeba na “baprofeta ya lokuta, oyo bakoya na bino na elamba ya mpate, kasi na kati bazali mbwa ya zamba ya nkanda.

16 Bokoyeba bango na mbuma na bango. Ekobukaka bato mbuma ya vinyo na nzube, soki te mbuma ya misuke na mibwe?

17 Kutu bongo nzete nyonso ya malamumu ebataka se mbuma malamumu, kasi nzete ya mabe ebataka se mbuma ya mabe.

18 Nzete ya malamumu ekoki kobota mbuma ya mabe te, mpe nzete ya mabe ebataka mbuma ya malamumu te.

19 Nzete nyonso oyo “ebataka

5a Yoan. 8:3–11.

6a MOMA Santu.

7a 3 Nef. 27:29.

MOMA Losambo.

12a MOMA Mawa.

13a Luk. 13:24;

3 Nef. 27:33.

^b Mal&May 132:25.

14a 2 Nef. 9:41;

31:9, 17–18;

Mal&May 22.

^b 1 Nef. 8:20.

c 1 Nef. 14:12.

15a Yil. 23:21–32;

2 Nef. 28:9, 12, 15.

19a Mat. 3:10;

Alma 5:36–41;

Mal&May 97:7.

te mbuma ya malamu ekokata-tama na nse, mpe ekobwakama kati na moto.

20 Yango wana, na “mbuma na bango bokoyeba bango.

21 Moko nyonso oyo alobaka epayi na ngai, Nkolo, Nkolo, akokota te kati na bokonzi ya lola; kasi ezali ye oyo asalaka bolingi ya Tata na ngai oyo azali na lola.

22 Mingi “bakoloba na ngai na mokolo wana: Nkolo, Nkolo, esakolaki biso te na nkombo na yo, mpe na nkombo na yo ebenganaki biso te zabulu libanda, mpe na nkombo na yo esalaki biso misala ya kokamwa te?

23 Mpe nde nakosakola epayi na bango: “nayebaki bino soki moko te; ^bbolongwa mosika na ngai, bino baoyo bosalaka mabe.

24 Boye, moto nyonso oyo ayoki maloba na ngai mpe asaleli yango, nakokokisa ye na moto ya bwania, oyo atongi ndako na ye likolo ya “libanga—

25 Mpe “mvula ekitaki, mpe mpela eyaki, mpe mipepe mifulaki, mpe mibetaki likolo ya ndako wana; mpe ^bekweyaki te, mpo etongamaki likolo ya libanga.

26 Mpe moto nyonso oyo ayoki maloba oyo ya ngai mpe asaleli yango te akokokanisama na moto ya liboma, oyo atongi ndako na ye likolo ya “zelo—

27 Mvula ekitaki mpe mpela eyaki, mpe mipepe mifulaki, mpe mibetaki likolo ya ndako wana; mpe ekweyaki, monene ezalaki bokwei na yango.

MOKAPO 15

Yesu asangeli ete mobeko ya Mose mokokisami na Ye—Banefi bazali bampate mosusu oyo alobelaki na Yelusaleme—Na ntina ya mabe, bato ya Nkolo na Yelusaleme bayebi oyo etali mpate epanzama ya Yisala-ele te. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Yesu asilisaki maloba oyo, abwakaki miso na ye nzinganzinga mpembeni, mpe alobaki epayi na bango: Tala, boyokaki makambo oyo nateyaki yambo namata epayi na Tata na ngai; boye, moto nyonso oyo amikundoli makambo oyo ya ngai mpe “asaleli yango, ^bnakosekwisa ye na mokolo ya nsuka.

2 Mpe esalemaki ete ntango Yesu alobaki makambo oyo, amonaki ete ezalaki na boko na kati na bango oyo bakamwaki, mpe bamitunaki nini alingaki bango basala mpo na oyo etali “mobeko ya Mose; mpo basosolaki te liloba ete makambo ya kala maleka, mpe ete makambo nyonso makomi ya sika.

3 Mpe alobaki epayi na bango:

20a Luk. 6:43–45;
Mor. 7:5.

22a Alma 5:17.

23a Mos. 5:13; 26:24–27.

b Luk. 13:27.

24a MOMA Libanga.

25a Alma 26:6;

Elam. 5:12.

b Mas. 12:7.

26a 3 Nef. 11:40.

15 1a Yak. 1:22.

b 1 Nef. 13:37;

Mal&May 5:35.

2a MOMA Mobeko
ya Mose.

Bokamwa te ete nalobi epayi na bino ete makambo ya kala maleka, mpe makambo nyonso makomi ya sika.

4 Tala, nalobi epayi na bino ete “mobeko oyo epesamaki epayi na Mose mokokisami.

5 Tala, “nazali ye oyo apesaki mobeko yango, mpe nazali ye oyo asalaki liyokani elongo na bato na ngai ya Yisalaele; boye, mobeko mokokisami na ngai moko, mpo nayaki mpo na ^bkokokisa mobeko; boye ezali na nsuka.

6 Tala, “nabomi baprofeta te, mpo mingi lokola ekokisami na ngai te, solo nalobi epayi na bino, nyonso ekokokisama.

7 Mpe lokola nalobaki epayi na bino ete makambo ya kala maleka, nabebisi te oyo wana elobamaki mpo na oyo etali makambo oyo esengeli koya.

8 Mpo tala, “liyokani oyo nalsali elongo na bato na ngai ekokisami nyonso te, kasi mobeko oyo epesamaki epayi na Mose, mosuki na ngai.

9 Tala, nazali “mobeko, mpe ^bpole. Botalela ngai, mpe botia molende kino na nsuka, mpe “bokozala na bomoi; mpo epayi na ye oyo ^dakotia molende kino na nsuka nakopesa bomoi ya seko.

10 Tala, napesi epayi na bino “mibeko; boye bomba mitindo na ngai. Mpe oyo ezali mobeko mpe baprofeta, mpo solo ^bbata-tolaki ngai.

11 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo, alobaki epayi na Bazomi na mibale oyo aponaki:

12 Bozali bayekoli na ngai; mpe bozali pole mpo na bato oyo, bawo bazali montika ya ndako ya “Yosefe.

13 Mpe tala, oyo ezali “mboka ya bosangoli libula na bino; mpe Tata apesi yango epayi na bino.

14 Mpe na ntango moko te Tata apesaki ngai motindo soki moko ete “nayebisa yango epayi na bandedeko ya bino na Yelusaleme.

15 Mpe na ntango moko te Tata apesaki ngai motindo soki moke te ete nalobela bango mpo na oyo etali “mabota mosusu ya ndako ya Yisalaele, oyo Tata amemaki mosika uta na mboka.

16 Oyo mingi nde Tata atindi ngai, ete nalobela bango:

17 Ete nazali na mpate mosusu oyo ezali te etonga oyo te; nasengeli mpe lokola komema bango, mpe bakoyoka mongongo na ngai; mpe ekozala na etonga moko, mpe “mobateli moko.

18 Mpe sikawa, na ntina ya

4a Mos. 13:27–31;
3 Nef. 9:17–20.

5a 1 Kol. 10:1–4;
3 Nef. 11:14.
MOMA Yehova.

b Alma 34:13.
6a 3 Nef. 23:1–5.
8a 3 Nef. 5:24–26.
9a 2 Nef. 26:1.

b MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

c Yoan. 11:25;
Mal&May 84:44.

d MOMA Kotia molende.
10a 3 Nef. 12:20.

b Mos. 13:33.

12a MOMA Yosefe, Mwana
mobali ya Yakobo.

13a 1 Nef. 18:22–23.

14a 3 Nef. 5:20.

15a 3 Nef. 16:1–4.

MOMA Yisalaele—
Mabota zomi ebunga
ya Yisalaele.

17a MOMA Mobateli
malamu.

matoyi mangongi mpe bozangi bondimi ^abasosolaki maloba na ngai te; boye natindamaki koloba lisusu te na Tata mpo na oyo etali likambo wana epayi na bango.

19 Kasi, solo, nalobi epayi na bino ete Tata atindaki ngai, mpe nayebisi yango epayi na bino, ete bakabwanaki uta na kati na bango na ntina ya mabe na bango; yango wana ezali na ntina ya mabe na bango ete bayebi bino te.

20 Mpe solo, nalobi epayi na bino lisusu ete Tata akabolaki mabota mosusu uta na bango, mpe ezali na ntina ya mabe na bango ete bayebi bango te.

21 Mpe solo nalobi epayi na bino, ete bozali bango oyo nalobaki: Nazali na ^ampate mosusu oyo ezali ya etonga oyo te, nasengeli mpe lokola komema bango, mpe bakoyoka mongongo na ngai; ekozala na etonga moko; mpe mobateli moko.

22 Mpe basosolaki ngai te, mpo babanzaki ezalaki ya baoyo bazali ^aBayuda-te, mpo basosolaki te ete baoyo bazali Bayuda-te ^bbakobongwana na nzela ya mateya na bango.

23 Mpe basosolaki ngai te ntango nalobaki ete bakoyoka mongongo na ngai; mpe basosolaki ngai te ete ^aBayuda-te

bakoyoka soki moke te mongongo na ngai—ete nakomimonisa te epayi na bango longola se soki ezali na ^bMolimo Mosantu.

24 Kasi tala, nyonso mibale boyokaki ^amongongo na ngai, mpe bomoni ngai; mpe bozali mpate na ngai, mpe botangami na kati na bango oyo Tata ^bapesaki ngai.

MOKAPO 16

Yesu akokende kotala mpate mosusu uta na kati ya oyo ebunga ya Yisalaele—Na mikolo ya nsuka nsango malamumu ekokende na baoyo bazali Bayuda-te mpe nsima na ndako ya Yisalaele—Bato ya Nkolo bakomona miso na miso ntango Akomema lisusu Siona. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE solo, solo, nalobi epayi na bino ete nazali na ^ampate mosusu, oyo ezali ya mboka oyo te, mpe ya mboka ya Yelusaleme mpe te, mpe ya biteni ya mboka nzinganzinga mpembeni wapi nasalaki mosala mpe te.

2 Mpo bango oyo nalobeli bazali baoyo bayoka naino te mongongo na ngai, mpe namimonisaki mbala moko te epayi na bango.

3 Kasi nazwi motindo uta na Tata ete nakokende epayi na ^abango, mpe ete bakoyoka mongongo na ngai, mpe bakotangama

18a Mal&May 10:59.

21a Yoan. 10:14–16.

22a MOMA Bayuda-te.
b Mis. 10:34–48.

23a Mat. 15:24.

b 1 Nef. 10:11.

MOMA Molimo
Mosantu.

24a Alma 5:38;
3 Nef. 16:1–5.

b Yoan. 6:37;
Mal&May 27:14.

16 1a 3 Nef. 15:15.

MOMA Yisalaele—
Mabota zomi ebunga
ya Yisalaele.

3a 3 Nef. 17:4.

na kati ya mpate na ngai, ete ekoka kozala etonga moko, mobateli moko; boye nakeyi komilakisa epayi na bango.

4 Mpe natindi bino ete bokoma “maloba oyo wana esili ngai kokende, ete soki bato na ngai na Yelusaleme, bango oyo bamonaki ngai mpe bazalaki elongo na ngai na mosala na ngai, base ngi te Tata na nkombo na ngai, ete bakoka kozwa boyebi na bino na lisalisi ya Molimo Mosantu, mpe ya mabota mosusu oyo bayebi mpe te, ete maloba oyo bokokoma ebombama mpe elakisama epayi ya baoyo bazali ^bBayuda-te, ete na nzela ya litondi ya Bayuda-te, montika ya nkona na bango, oyo bakopanzama likolo ya etando ya mabele na ntina ya bozangi bondimi na bango, bakoka kokota mpe na kati, soki te bakoka komemama na ‘boyebi na ngai, Mosikoli na bango.

5 Mpe na ntango wana “nako-sangisa na kati bango oyo bauti na ntaka minei ya mabele; mpe nde nakokokisa ^bliyokani oyo Tata asalaki na bato nyonso bato ya ‘ndako ya Yisalaele.

6 “Bayuda-te bapambolami, na ntina ya boyambi na bango na ngai, kati mpe na ^bMolimo

Mosantu, oyo atatoli epayi na bango mpo na oyo etali ngai mpe Tata.

7 Tala, na ntina ya boyambi na bango na ngai, elobi Tata, mpe na ntina ya bozangi boyambi na bino, O ndako ya Yisalaele, na “mikolo ya nsuka bosolo ekoya epayi ya Bayuda-te, ete litondi ya makambo oyo ekoyebisama epayi na bango.

8 Kasi lisuma, elobi Tata, epayi ya Bayuda-te oyo bazangi bondimi—mpo ata bayei likolo ya etando ya mboka oyo, mpe “bapanzi bato na ngai oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele; mpe bato na ngai baoyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele ^bbabenganami uta na kati na bango, mpe baniatami na nse ya makolo na bango.

9 Mpe na ntina ya boboto ya Tata epayi na Bayuda-te, mpe masambisi ya Tata likolo ya bato oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele, solo, solo, nalobi epayi na bino, nsima ya nyonso eye, mpe nasalaki ete bato na ngai bato ya ndako ya Yisalaele babetama, batungisama, “babomama, mpe babenganama uta na kati na bango, mpe mpo na kokoma bayinami na bango, mpe mpo na kokoma litio moko

4a MOMA Makomi.

b 1 Nef. 10:14;

3 Nef. 21:6.

c Ejek. 20:42–44;

3 Nef. 20:13.

5a MOMA Yisalaele—
Bosangisi ya
Yisalaele.

b 3 Nef. 5:24–26.

c 1 Nef. 22:9;

3 Nef. 21:26–29.

6a 1 Nef. 13:30–42;

2 Nef. 30:3.

b 2 Nef. 32:5;

3 Nef. 11:32, 35–36.

MOMA Molimo

Mosantu.

7a MOMA Bozongisi ya
Nsango malamumu.

8a 1 Nef. 13:14;

Morm. 5:9, 15.

b 3 Nef. 20:27–29.

9a Amosa 9:1–4.

mpe liseki moko na kati na bango—

10 Mpe boye Tata atindaki ete naloba epayi na bino: Na mokolo wana ntango Bayuda-te bako-sumuka na nsango malamumu na ngai, mpe bakobwaka litondi ya nsango malamumu na ngai, mpe “bakotombwana na lolendo ya mitema na bango likolo ya bikolo nyonso, mpe likolo ya bato nyonso na mabele mobimba, mpe bakotonda na ndenge nyonso ya lokuta, mpe bokosi, mpe nko, mpe ndenge nyonso ya bokibisi, mpe bobomi, mpe ^bpoloso ya banganga, mpe pite, mpe bonsomo ya nkuku; mpe soki bakosala makambo wana nyonso, mpe bakobwaka litondi ya nsango malamumu na ngai, tala, elobi Tata, nakomema litondi ya nsango malamumu na ngai uta na kati na bango.

11 Mpe na ntango wana “nakomikundola liyokani na ngai oyo nasalaki na bato na ngai, O ndako ya Yisalaele, mpe nakomema nsango malamumu na ngai epayi na bango.

12 Mpe nakolakisa epayi na yo, O ndako ya Yisalaele, ete baoyo bazali Bayuda-te bakozala na nguya te likolo na yo; kasi nakomikundola liyokani na ngai na yo, O ndako ya Yisalaele, mpe

okoya na “boyebi ya litondi ya nsango malamumu na ngai.

13 Kasi soki Bayuda-te bakoyambola mpe bakozonga epayi na ngai, elobi Tata, tala, “bakotangama na kati ya bato na ngai, O ndako ya Yisalaele.

14 Mpe nakopesa nzela te ete bato na ngai, oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele, baleka na kati na bango, mpe baniata bango na nse, elobi Tata.

15 Kasi, soki babaluki te epayi na ngai, sokibatie bokebi na mongongo na ngai, nakondima bato na ngai, iyo, nakondima bato na ngai, O ndako ya Yisalaele, ete bakende na kati na kati na bango, mpe “baniata bango na nse, mpe bakozala lokola mongwa oyo ebungisi elengi na yango, oyo uta na ntango wana kokende liboso ezali malamumu mpo na eloko moko te longola se mpo na kobwakama libanda, mpe koniatama na nse ya makolo ya bato na ngai, O ndako ya Yisalaele.

16 Solo, solo, nalobi epayi na bino, boye nde Tata atindi ngai—ete napesa epayi ya bato oyo mboka oyo mpo na bosangoli libula na bango.

17 Mpe nde “maloba ya profeta Yisaya makokokisama, oyo malobi:

18 “Bakengeli ^bna yo bakoto-

10a Morm. 8:35–41.

b 2 Nef. 26:29.

11a 3 Nef. 21:1–11;

Morm. 5:20.

12a Elam. 15:12–13.

13a Gal. 3:7, 29;

1 Nef. 15:13–17;

2 Nef. 10:18;

3 Nef. 30:2;

Abal. 2:9–11.

15a Mika 5:8–15;

3 Nef. 20:16–19;

21:12–21;

Mal&May 87:5.

17a 3 Nef. 20:11–12.

18a Ejek. 33:1–7.

MOMA Bakengeli,

Kokengela.

b Yis. 52:8–10.

mbola mongongo; na mongongo elongo bakoyemba, mpo bakomona miso na miso ntango Nkolo akomema lisusu Siona.

19 Bukana na bosepeli; yemba elongo bino bisika ya mpamba ya Yelusaleme; mpo Nkolo abondisi bato na ye, asikoli Yelusaleme;

20 Nkolo akomisi loboko esantu na ye mpamba na miso ya bikolo nyonso, mpe nsuka nyonso ya mabele ekomona lobiko ya Nzambe.

MOKAPO 17

Yesu atindi bato bamanyola maloba na Ye mpe basambela mpo na kozwa bososoli—Abikisi bakoni na bango—asambeli mpo na bato, kosalelaka lokota moko oyo ekoki kokomama te—Banjelu basaleli bana mike mpe moto mozingi bana mike na bango. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

TALA, sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo, atalaki nzinganzenza mpembeni lisusu epayi na ebele ya bato, mpe alobelaki bango: tala, “ntango na ngai ebelemi.

2 Namoni ete bozali bato na bolembu, ete bokoki te “kososola maloba nyonso oyo natindami na tata mpo na koloba epayi na bino na ntango oyo.

3 Boye, bokende epayi na bino,

mpe “bomanyola makambo oyo nalobi, mpe bosenga na Tata, na nkombo na ngai, ete bokoka kososola, mpe ^bkolengela makanisi na bino mpo na ‘mokolo ya nsima, mpe nakoya epayi na bino lisusu.

4 Kasi sikawa “nakeyi epayi ya Tata, mpe lisusu ^bkomilakisa epayi ya ‘mabota ebunga ya Yisalaele, mpo epayi na Tata babungi te, mpo ayebi wapi akamataki bango.

5 Mpe esalemaki ete ntango esilaki Yesu koloba boye, abwakaki miso na ye nzinganzenza mpembeni lisusu na ebele ya bato, mpe amonaki bazalaki na mpizoli na miso, mpe batalaki ye miso ngai lokola soki balingaki kosenga ye kotikala mwa moke lisusu elongo na bango.

6 Mpe alobaki epayi na bango: Tala, nsopo na ngai etondi na “mawa epayi na bino.

7 Ezali bino na bakoni na kati na bino? Bomema bango awa. Ezali bino na batengoli, soki te bato bakufa miso, soki te bate ngumi, soki te bato bakatama binama, soki te bato na maladi ya maba, soki te bilemene, soki te baoyo bakufa matoyi, soki te baoyo batungisami na ndenge nyonso? Bomema bango awa, mpe nakobikisa bango, mpo nazali na mawa epayi na bino; nsopo na ngai etondi na boboto.

17 1a ELKOL kozonga epai ya Tata. Tala molongo 4.

2a Yoan. 16:12; Mal&May 78:17–18.

3a MOMA Komanyola.

b Mal&May 132:3.

c 3 Nef. 19:2.

4a 3 Nef. 18:39.

b 3 Nef. 16:1–3.

c MOMA Yisalaele—Mabota zomi ebunga ya Yisalaele.

6a MOMA Mawa.

8 Mpo namoni ete bozali na mposa ete nalakisa epayi na bino nini nasalaki epayi ya bandedeko na bino kuna na Yelusaleme, mpo namoni ete "bondimi na bino ^bekoki malamumu ete nabikisa bino.

9 Mpe esalemaki ete ntango alobaki boye, ebele ya bato nyonso, na lisanga moko, bakendaki elongo na bakoni na bango mpe batungisami na bango, batengoli na bango, mpe elongo na bakufamiso na bango, mpe elongo na bababa na bango, mpe elongo na bango nyonso oyo batungisamaki na moko lolenge, mpe "abikisaki bango moko na moko lokola bamemamaki epayi na ye.

10 Mpe nyonso, oyo babikisamaki mpe baoyo bazalaki kolongono, bagumbamaki na nse na makolo na ye, mpe bakumbamelaki ye; mpe mingi lokola bakokaki koya mpo ebele ya bato "bapwepwaki makolo na ye, mpenza ete basokolaki makolo na ye na mpizoli na bango.

11 Mpe esalemaki ete atindaki ete bamema "bana mike na bango.

12 Boye bamemaki bana mike na bango mpe batiaki bango na nse likolo ya mabele nzinganzinga mpembeni na ye, mpe Yesu atelemaki na katikati; mpe ebele ya bato batikaki nzela kino

bamemamaki nyonso epayi na ye.

13 Mpe esalemaki ete esilaki bango komema bana mike nyonso, mpe Yesu atelemeki na katikati, atindaki ebele ya bato yango ete "bafukama na nse likolo ya mabele.

14 Mpe esalemaki ete ntango bafukamaki likolo ya mabele, Yesu alelaki kati na ye moko, mpe alobaki: Tata, "nazali kati na mobulu na ntina ya nkuna ya bato ya ndako ya Yisalaale.

15 Mpe ntango esilaki ye koloba maloba oyo, ye moko mpe lokola afukamaki likolo ya mabele, tala asambelaki epayi ya tata, mpe makambo oyo asambelaki makoki te kokomama, mpe ebele ya bato oyo bayokaki ye bapesaki litatoli.

16 Mpe bapesaki litatoli na lolenge oyo: "Liso emona soki moke te, mpe matoyi mayoka ata moke mpe te, liboso, makambo minene mpe ya bokamwi lokola oyo tomonaki mpe toyokaki Yesu koloba epayi na Tata;

17 Mpe "lolemo moko ekoki koloba te, mpe ekoki kokomama na moto moko te, mpe mitema ya bato ekoki te kokanisa makambo minene mpe ya kokamwa lokola tomonaki mpe toyokaki Yesu koloba; mpe moto moko te akoki kokanisa bosepeli boye

8a Luk. 18:42.

b 2 Nef. 27:23;
Etel. 12:12.

9a Mos. 3:5;

3 Nef. 26:15.

10a Luk. 7:38.

11a Mat. 19:13-14;

3 Nef. 26:14, 16.

13a Luk. 22:41;

Mis. 20:36.

14a Mose 7:41.

16a Yis. 64:4;

1 Kol. 2:9;

Mal&May 76:10,

114-119.

17a 2 Kol. 12:4.

etondisaki milimo na biso na ntango toyokaki ye kosambela mpo na biso epayi na Tata.

18 Mpe esalemaki ete ntango Yesu atiaki nsuka na losambo epayi na Tata, atelemaki; kasi “bosepeli ya ebele ya bato ezalaki monene mpenza ete balongamaki.

19 Mpe esalemaki ete Yesu alobaki epayi na bango, mpe atindaki bango batelema.

20 Mpe batelemaki uta na mabele, mpe alobaki epayi na bango: Bopambolami na ntina ya bondimi na bino. Mpe sikawa tala, bosepeli na ngai etondi.

21 Mpe ntango elobaki Yesu maloba oyo, “alelaki, mpe ebele ya bato bapesaki litatoli na ntina na yango, mpe akamataki bana mike na bango, moko na moko, mpe ^aapambolaki bango mpe asambelaki Tata mpo na bango.

22 Mpe esilaki ye kosala eye, alelaki lisusu.

23 Mpe alobaki epayi na ebele ya bato, mpe alobelaki bango: Tala bana mike na bino.

24 Mpe lokola bazalaki kotala mpo na komona babwakaki miso na bango epayi na lola, mpe bamonaki lola efungwami, mpe bamonaki banjelu kokitaka uta na lola lokola soki ezalaki na katikati ya moto; mpe bayaki na nse mpe “bazingaki bana mike wana mpembeni; mpe bazingamaki mpembeni na moto, mpe banjelu basalelaki bango.

25 Mpe ebele ya bato bamonaki mpe bapesaki litatoli; mpe bayebi ete lisolo ya makomi na bango ezali ya solo mpo nyonso kati na bango bamonaki mpe bayokaki; mpe moto na moto mpo na ye moko; mpe bazalaki na motango penepene na bato nkoto mibale na nkama mitano; mpe bazalaki mibali, basi, mpe bana.

MOKAPO 18

Yesu abandisi elambo na kati ya Banefi—Batindami kosambela ntango nyonso na nkombo na Ye—Baye wana baliaka mosuni na Ye mpe bamelaka makila na Ye ntango balongobani te bakweisami—Bayekoli bazwi nguya ya kopesa Molimo Mosantu. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete Yesu atindaki bayekoli na ye ete bamema ndambo ya “limpa mpe vinyo epayi na ye.

2 Mpe wana ekendaki bango mpo na koluka lipa mpe vinyo, atindaki ebele ya bato yango ete bafanda na nse likolo ya mabele.

3 Mpe ntango bayekoli bayaki na “limpa mpe vinyo, akamataki lipa mpe akataki mpe apambolaki yango, mpe apesaki na bayekoli mpe atindaki ete balia.

4 Mpe ntango baliaki mpe batondaki, atindaki ete bapesa epayi na ngulupa bato.

5 Mpe ntango eliaki mpe

18a MOMA Bosepeli.
21a Yoan. 11:35.

^b Mal. 10:14–16.
24a Elam. 5:23–24, 43–45.

18 1a Mat. 26:26–28.
3a MOMA Elambo.

etondaki ebele ya bato, alobaki epayi na bayekoli: Tala moto moko akokulisama na kati na bino, na ye nakopesa nguya ya “kokata lipa, mpe ya kopambola yango mpe ya kopesa yango epayi ya bato ya eklezia na ngai, epayi na bango oyo bakondima mpe bakobatisama na nkombo na ngai.

6 Mpe oyo bokotosa kosala yango ntango nyonso, lokola nasali, kutu lokola nakati lipa mpe napamboli yango mpe napesi yango epayi na bino.

7 Mpe oyo bosalaka yango na “bokundoli ya nzoto na ngai, oyo nalakisi epayi na bino. Mpe ekozala litatoli epayi ya tata ete bomikundolaka ngai ntango nyonso. Mpe soki bomikundoli ngai ntango nyonso, bokozwa Molimo na ngai mpo na kozala elongo na bino.

8 Mpe esalemaki ete ntango alobaki maloba oyo, atindaki bayekoli na ye ete bakamata ndambo ya vinyo mpe bamela ndambo na yango, mpe ete lisusu bapesa epayi na ebele ya bato oyo ete bakoka komela yango.

9 Mpe esalemaki ete basalaki bongo, mpe bamelaki yango mpe batondaki; mpe bapesaki epayi na ebele ya bato wana, mpe bamelaki mpe batondaki.

10 Mpe ntango bayekoli basalaki eye, Yesu alobaki epayi na bango: Bopambolami mpo na

likambo oyo bosali, mpo oyo ekokisi mitindo na ngai, mpe oyo etatoli epayi ya tata ete bozali na bolingi ya kosala oyo natindi bino.

11 Mpe oyo bokosala yango ntango nyonso na baoyo bayamboli mpe babatisami na nkombo na ngai; mpe bokosala yango na bokundoli ya makila na ngai, oyo nasopi mpo na bino ete bokoka kotatola epayi ya Tata ete bomikundolaka ngai ntango nyonso. Mpe soki ntango nyonso bomikundolaka ngai, bokozwa Molimo na ngai mpo na kozala elongo na bino.

12 Mpe napesi epayi na bino motindo moko ete bosalaka makambo oyo. Mpe soki bokosala makambo oyo ntango nyonso, bopambolami, mpo botongami likolo ya “libanga ya ngai.

13 Mpe nyonso oyo na kati na bino bakosala mingi soki te moke koleka makambo oyo batongami te likolo ya libanga ya ngai, kasi batongami likolo ya moboko moko ya zelo; mpe ntango mvula ekiti, mpe mpela eyei, mpe mipepe mifuli, mpe mibeti likolo na bango, “bako-kweya, mpe ^bbikuke ya lifelo bibelemi kofungwana mpo na koyamba bango.

14 Boye bopambolami soki bobateli mitindo na ngai, oyo Tata atindi ngai ete napesa epayi na bino.

15 Solo, solo, nalobi epayi na

5a Mor. 4.
7a Mor. 4:3.

12a MOMA Libanga.
13a MOMA Bopengwi.

b 3 Nef. 11:39.

bino, bosengeli kokengela mpe “kosambela ntango nyonso, mbele bosenginiama na zabulu, mpe bomemama mosika lokola bakangemi na ye.

16 Mpe lokola nasambelaki na kati na bino, kutu bongo nde bokosambela kati na eklezia na ngai, na kati ya bato na ngai bayoyo bayamboli mpe babatisami na nkombo na ngai. Tala nazali “pole, natie ^bndakisa moko mpo na bino.

17 Mpe esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo epayi na bayekoli na ye, abalukaki lisusu epayi na ebele ya bato mpe alobelaki bango:

18 Tala, solo, solo, nalobi epayi na bino, bosengeli kokengela mpe kosambela ntango nyonso, mbele bokota kati na masenginia; mpo “Satana azali na mposa ya kozwa bino, ete ayungula bino lokola loso.

19 Boye bosengeli ntango nyonso kosambela epayi na Tata na nkombo na ngai;

20 Mpe “oyo nyonso bokosenga Tata na nkombo na ngai, oyo ezali alima, kozalaka na bondimi ete bokozwa, tala ekopesama epayi na bino.

21 “Bosambela epayi ya Tata kati na mabota na bino, ntango nyonso na nkombo na ngai, ete

basi mpe bana na bino bakoka kopambolama.

22 Mpe tala, bokokutana esika moko mbala na mbala, mpe bokopekisa moto moko te koya epayi na bino ntango bokokutana esika moko, kasi bopesa nzela ete bakoka koya epayi na bino mpe bopekisa bango te.

23 Kasi “bokosambela mpo na bango, mpe bokobengana bango te; mpe soki ezali bongo ete bayaka epayi na bino mbala na mbala, bokosambela mpo na bango epayi na Tata na nkombo na ngai.

24 Boye, tombola “pole na bino likolo ete ekoka kongengisa mokili. Tala nazali ^bpole oyo bokotombola likolo—na oyo bomonaki ngai kosala. Tala bomoni ete nasambelaki epayi na Tata, mpe bino nyonso bomonaki.

25 Mpe bomoni ete natindi ete “moko te kati na bino ete alongwa, kasi natindi nzokande ete boya epayi na ngai, ete bokoka ^bkosimba mpe komona; kutu bongo nde bokosala na mokili; mpe moto nyonso oyo akobuka motindo oyo apesi nzela ye moko ete akambama kati na masenginia.

26 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki makambo oyo, abalolaki miso na ye lisusu

15a Alma 34:17–27.
MOMA Losambo.

16a MOMA Pole,
Pole ya Klisto.
^b MOMA Yesu
Klisto—Ndakisa
ya Yesu Klisto.

18a Luk. 22:31;
2 Nef. 2:17–18;
Mal&May 10:22–27.
20a Mat. 21:22;
Elam. 10:5;
Mor. 7:26;
Mal&May 88:63–65.

21a Alma 34:21.
23a 3 Nef. 18:30.
24a Mat. 5:16.
^b Mos. 16:9.
25a Alma 5:33.
^b 3 Nef. 11:14–17.

epayi na bayekoli oyo aponaki, mpe alobaki epayi na bango:

27 Tala solo, solo, nalobi epayi na bino, napesi epayi na bino motindo mosusu; mpe nsima nasingeli kokende epayi ya “Tata ete nakoka kokokisa ^bmibeko mosusu oyo apesaki ngai.

28 Mpe sikawa tala, oyo ezali motindo oyo napesi epayi na bino, ete bokopesa nzela te ete moto moko na boyebi nyonso “alia mosuni mpe amela makila na ngai soki ^balongobani te, ntango bokosala yango;

29 Mpo moto nyonso oyo akolia mosuni mpe akomela “makila na ngai soki ^balongobani te alei mpe ameli bokweisami mpo na molimo na ye; boye soki boyebi ete moto oyo alongobani te mpo na kolia mpe komela nzoto mpe makila na ngai bokopekisa ye.

30 Nzokande, “bokobengana ye te uta na kati na bino, kasi bokosalela ye mpe bokosambela mpo na ye epayi na Tata, na nkombo na ngai; soki ezali bongo ete ayamboli mpe abatisami na nkombo na ngai, nde bokoyamba ye, mpe bokopesa epayi na ye nzoto mpe makila na ngai.

31 Kasi soki ayamboli te, akotangama te na kati ya bato na ngai, ete akoka te kobebisa bato

na ngai, mpo tala, nayebi “mpate na ngai, mpe batangami.

32 Nzokande, bokobengana ye uta na sinagoga na bino te, to uta na bisika ya bokumbameli na bino te, mpo bokokoba kosalela baoyo ya lolenge oyo; mpo boyebi te soki bakozonga mpe bakoyambola, mpe bakoya epayi na ngai na mokano etonda mwa motema, mpe “nakobikisa bango mpe bokozala nzela ya komemaka lobiko epayi na bango.

33 Boye, bobomba maloba oyo, oyo natindi bino mpo ete boya na nse ya “bokweisami te; mpo lisuma epayi na ye oyo Tata akweisi.

34 Mpe napesi bino mitindo oyo na ntina ya boswani boye ezalaki na kati na bino. Mpe bopambolami soki bozali na “boswani te na kati na bino.

35 Mpe sikawa nakeyi epayi ya tata, mpo elongobani ete nake nde epayi ya tata “mpo na ntina na bino.

36 Mpe esalemaki ete ntango Yesu atiaki nsuka na maloba oyo, asimbaki na “loboko na ye ^bbayekoli oyo aponaki, moko na moko, kutu kino asimbaki bango nyonso, mpe alobaki epayi na bango lokola asimbaki bango.

37 Mpe ebele ya bato bayokaki

27a MOMA Bonzambe, Nzambe—
Nzambe Tata.

b 3 Nef. 16:1–3.

28a 1 Kol. 11:27–30.

b Morm. 9:29.

29a MOMA Elambo; Makila.

b Mal&May 46:4.

30a Mal&May 46:3.

31a Yoan. 10:14;

Alma 5:38;

3 Nef. 15:24.

32a 3 Nef. 9:13–14;

Mal&May 112:13.

33a MOMA Bokwei, Kokitisa.

34a 3 Nef. 11:28–30.

35a 1 Yoan. 2:1;

2 Nef. 2:9;

Mor. 7:27–28;

Mal&May 29:5.

36a MOMA Maboko, Botie ya.

b 1 Nef. 12:7;

3 Nef. 19:4.

te maloba oyo alobaki, boye bapesaki te litatoli; kasi bayekoli bapesaki litatoli ete apesaki bango “nguya mpo na kopesa ^bMolimo Mosantu. Mpe nakolakisa epayi na bino nsima ete lisolo ya makomi oyo ezali ya solo.

38 Mpe esalemaki ete ntango Yesu asimbaki bango nyonso, “lipata moko eyaki mpe ezipaki ebele ya bato yango ete bakokaki te komona Yesu.

39 Mpe wana ezipamaki bango, atikaki bango, mpe amataki kati na lola. Mpe Bayekoli bamonaki mpe bapesaki litatoli ete amataki lisusu na lola.

MOKAPO 19

Bayekoli zomi na mibale basali epayi ya bato mpe basambeli mpo na kozwa Molimo Mosantu—Bayekoli babatisami mpe bazwi Molimo Mosantu mpe lisalisi ya banjelu—Yesu asambeli kosalelaka maloba oyo makoki te kokomama—Atatoli bondimi monene koleka ya Banefi. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Yesu amataki na lola, ebele ya bato yango bapanzanaki, mpe moto na moto akamataki mwasi na ye mpe bana na ye mpe azongaki epayi na ye moko.

2 Mpe nsango epanzanaki noki mosika epayi na epayi na kati ya bato, liboso kutu ete butu eyingela, ete ebele ya bato yango bamonaki Yesu, mpe ete asalelaki

bango, mpe ete akomilakisa lisusu na mokolo ya nsima epayi na ebele ya bato yango.

3 Iyo, mpe kutu butu mobimba nsango epanzanaki mosika epayi na epayi mpo na oyo etali Yesu; mpe batindaki nsango epayi ya bato na lolenge ete bazalaki mingi, iyo, motango moko monene koleka, basalaki mpenza butu mobimba, ete bakoka kozala na mokolo ya nsima na esika wapi Yesu akomilakisa epayi na ebele ya bato wana.

4 Mpe esalemaki ete na mokolo ya nsima, ntango esanganaki ebele ya bato yango elongo, tala, Nefi mpe ndeko na ye ya mobali oyo asekwaki uta na bakufi, oyo kani nkombo ezalaki Timote, mpe lisusu mwana mobali na ye, oyo kani nkombo ezalaki Yona, mpe lisusu Matoni, mpe Matoniya ndeko na ye ya mobali, mpe Kumene, mpe Kumenoni, mpe Yilimia, mpe Semenoni, mpe Yona, mpe Sidikiya, mpe Yisaya—sikawa oyo ezalaki nkombo ya bayekoli oyo Yesu aponaki—mpe esalemaki ete bakendaki mpe batelemaki na katikati ya ebele ya bato.

5 Mpe tala, ebele ya bato bazalaki monene ete bakabolaki bango na mangomba zomi na mibale.

6 Mpe Bazomi na mibale bateyaki ebele ya bato yango; mpe tala, basalaki ete ebele ya bato yango bafukama na nse likolo

37a MOMA Nguya.
b MOMA Likabo ya

Molimo Mosantu.
38a Esod. 19:9, 16.

ya etando ya mabele, mpe base-ngelaki kosambela Tata na nko-mbo ya Yesu.

7 Mpe bayekoli basambelaki mpe lokola Tata na nkombo ya Yesu. Mpe esalemaki ete batele-maki mpe basalelaki bato.

8 Mpe ntango bateyaki bango maloba se moko wana kaka oyo Yesu alobaki—eloko moko te ekeseneki na maloba oyo Yesu alobaki—tala, bafukamaki lisusu mpe basambelaki Tata na nko-mbo ya Yesu.

9 Mpe basambelaki mpo na oyo wana bazalaki na yango mposa mingi koleka; mpe bazalaki na mposa ete “Molimo Mosantu mopesama epayi na bango.

10 Mpe ntango esilaki bango boye kosambela bakitaki epayi na ndelo ya mai, mpe ebele ya bato balandaki bango.

11 Mpe esalemaki ete Nefi akitaki “kati na mai mpe azwaki libatisi.

12 Mpe abimaki uta na mai mpe abandaki kobatisa. Mpe abatisaki bango nyonso baoyo Yesu aponaki.

13 Mpe esalemaki ete ntango “babatisamaki bango nyonso mpe babimaki uta na mai, Molimo Mosantu akitaki likolo na bango, mpe batondisamaki na ^bMolimo Mosantu mpe na moto.

14 Mpe tala, “bazingamaki mpembeni lokola soki na moto,

mpe ekitaki uta na lola, mpe ebele ya bato bamonaki yango, mpe bapesaki litatoli, mpe banjelu bakitaki uta na lola mpe basalelaki bango.

15 Mpe esalemaki ete ntango ezalaki banjelu kosalela bayekoli, tala Yesu ayaki mpe atele-maki na katikati na bango mpe asalelaki bango.

16 Mpe esalemaki ete alobaki epayi na ebele ya bato mpe atindaki bango ete bafukama na nse lisusu likolo ya mabele, mpe lisusu ete bayekoli na ye bafukama na nse likolo ya mabele.

17 Mpe esalemaki ete ntango bafukamaki bango nyonso na nse likolo ya mabele, atindaki bayekoli na ye ete basambela.

18 Mpe tala, babandaki kosambela; mpe basambelaki Yesu, kobiangaka ye Nkolo na bango mpe Nzambe na bango.

19 Mpe esalemaki ete Yesu ake-ndaki uta na katikati na bango, mpe akendaki mwa nzela mosika na bango mpe amigumbaki na mabele mpe alobaki:

20 Tata, natondi yo ete opesi Molimo Mosantu epayi na bango oyo naponi; mpe ezali na ntina ya boyambi na bango na ngai ete naponi bango uta na mokili.

21 Tata, nasambeli yo ete olinga kopesa Molimo Mosantu epayi na bango nyonso baoyo bakondima maloba na bango.

19 9a 3 Nef. 9:20.
11a 3 Nef. 11:23.
13a MOMA Kobatisa,
Libatisi.

b 3 Nef. 12:2;
Morm. 7:10.
MOMA Likabo ya
Molimo Mosantu.

14a Elam. 5:23–24, 43–45;
3 Nef. 17:24.

22 Tata, opesi bango Molimo Mosantu mpo bandimi ngai; mpe omoni ete bandimi ngai mpo oyokeli bango, mpe basambeli ngai; mpe basambeli ngai mpo nazali elongo na bango.

23 Mpe sikawa Tata, nasambeli yo mpo na bango, mpe lisusu mpo na bango nyonso oyo bakondima na maloba na bango, ete bakoka kondima na ngai, ete nakoka kozala na bango ^alokola yo, Tata, ozali na ngai, ete tokoka kozala ^bmoko.

24 Mpe esalemaki ete ntango Yesu asambelaki Tata boye, ayaki epayi ya bayekoli na ye; mpe tala bazalaki se kokoba, na kotikaka te, kosambela ye; mpe ^abayikanaki koloba maloba mingi te, mpo epesamaki epayi na bango nini basengelaki ^bkosambela, mpe batondaki na mposa.

25 Mpe esalemaki ete Yesu apambolaki bango lokola basambelaki ye, mpe elongi na ye esekaki na bango, mpe pole uta na ^aelongi na ye engengaki likolo na bango, mpe tala bazalaki mpe ^bmpembe lokola elongi na ye mpe bilamba ya Yesu mpe lokola; mpe tala mpembe na bango elekaki mpembe nyonso, iyo, kutu ekokaki kozala na eloko moko te ya mpembe boye likolo ya mabele lokola mpembe na bango.

26 Mpe Yesu alobaki epayi na

bango: Bokoba kosambela; nzo-kande batikaki te kosambela.

27 Mpe abalukaki uta na bango lisusu, mpe akendaki mwa nzela mosika mpe agumbamaki na mabele; mpe asambelaki lisusu epayi ya tata, kolobaka:

28 Tata, natondi yo ete ^aope-toli bango oyo naponi, na ntina ya bondimi na bango; mpe nasambeli mpo na bango, mpe lisusu mpo na bango oyo bakondima na maloba na bango, ete bakoka kopetolama na ngai, na nzela ya bondimi na maloba na bango, kutu lokola bapetolami na ngai.

29 Tata, nasambeli te mpo na mokili, kasi mpo na bango oyo opesi ngai ^auta na mokili, na ntina ya bondimi na bango, ete bakoka kopetolama na ngai, ete nakoka kozala na bango lokola yo, Tata, ozali na ngai, ete tokoka kozala moko, ete nakoka koke-mbelama na bango.

30 Mpe ntango Yesu alobaki maloba oyo, ayaki lisusu epayi ya bayekoli na ye; tala, basambelaki na molende; na kotikaka te, epayi na ye; mpe aseki na bango lisusu; mpe tala bazalaki ^ampembe, kutu lokola Yesu.

31 Mpe esalemaki ete akendaki lisusu mwa nzela mosika mpe asambelaki epayi ya tata;

32 Mpe lolemo ekoki te koloba maloba oyo asambelaki, mpe

23a 3 Nef. 9:15.

^b Yoan. 17:21–23.
MOMA Bomoko.

24a Mat. 6:7.

^b Mal&May 46:30.

25a Mit. 6:23–27.

^b MOMA Bobongwani—
Bazalani baye
babongwana.

28a Mor. 7:48;

Mal&May 50:28–29;
88:74–75.

MOMA Bopeto, Peto.

29a Yoan. 17:6.

30a Mat. 17:2.

ekoki ^akokomama na moto moko te maloba oyo Yesu asambelaki.

33 Ebele ya bato bayokaki mpe bapesi litatoli; mpe mitema na bango mifungwanaki mpe basolaki na mitema na bango maloba oyo asambelaki.

34 Nzokande, maloba oyo asambelaki ezalaki minene mpe ya kokamwa ete makokaki kokomama te, mpe makoki ^akolobama na moto te.

35 Mpe esalemaki ete ntango Yesu atiaki nsuka na losambo ayaki lisusu na bayekoli, mpe alobaki epayi na bango: Namona soki moke te ^abondimi monene boye na kati ya Bayuda nyonso; yango wana nakokaki te kolakisa epayi na bango makamwisi minene mpenza, na ntina ya ^bbozangi boyambi na bango.

36 Solo, nalobi epayi na bino, ete ezali na moto moko te na kati na bango oyo amona makambo minene mpenza lokola bomoni; mpe bayoka naino te makambo minene boye lokola boyoki.

MOKAPO 20

Yesu apesi lipa mpe vinyo na lolenge ya kokamwa mpe apesi bato elambo—Montika ya Yakobo ekoya na boyebi ya Nkolo Nzambe na bango, mpe bakosangola libula ya Bamerika—Yesu azali profeta lokola Mose, mpe Banefi bazali bana ya

baprofeta—Bato basusu ya Nkolo, bakosangana na Yelusaleme. Pene-pene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete atindaki ebele ya bato ete batika kosambela, mpe bayekoli na ye mpe lokola. Mpe atindaki bango lisusu ete batika te ^akosambela kati na mitema na bango.

2 Mpe atindaki bango ete batelemaki mpe batikalaki ya kotelema na makolo na bango. Mpe batelemaki mpe batikalaki ya kotelema na makolo na bango.

3 Mpe esalemaki ete akataki lisusu lipa mpe apambolaki yango, mpe apesaki na bayekoli mpo na kolia.

4 Mpe ntango baliaki atindaki bango ete bakata lipa, mpe bapesa epayi na ebele ya bato yango.

5 Mpe esilaki bango kopesa epayi ya ebele ya bato apesaki lisusu vinyo mpo na komela, mpe atindaki bango ete bapesa epayi na ebele ya bato yango.

6 Sikawa, ezalaki na ^alimpa te, mpe vinyo mpe te, oyo bayekoli bamemaki, soki mpe ebele ya bato yango mpe te.

7 Kasi solo ^aapesaki epayi na bango lipa mpo na kolia, lisusu vinyo mpo na komela.

8 Mpe alobaki epayi na bango: Ye oyo ^aalei lipa oyo alei nzoto na ngai mpo na molimo

32a Mal&May 76:116.

34a 2 Kol. 12:4;

3 Nef. 17:17.

35a MOMA Bondimi.

b Mat. 13:58.

MOMA Bozangi
boyambi.

20 1a 2 Nef. 32:9;

Mos. 24:12.

6a Mat. 14:19–21.

7a Yoan. 6:9–14.

8a Yoan. 6:50–58;

3 Nef. 18:7.

MOMA Elambo.

na ye; mpe ye oyo ameli vinyo oyo ameli makila na ngai mpo na molimo na ye; mpe molimo na ye ekoyoka nzala mpe mposa ya mai soki moke te, kasi ekotondisama.

9 Sikawa, ntango esilaki ebele ya bato oyo kolia mpe komela, tala, batondisamaki na Molimo; mpe bagangaki na mongongo moko, mpe bapesaki nkembo na Yesu, oyo bamonaki mpe bayokaki.

10 Mpe esalemaki ete ntango bapesaki nkembo epayi na Yesu, alobaki epayi na bango: Tala sikawa nasilisi motindo oyo Tata apesaki ngai mpo na oyo etali bato oyo, oyo bazali montika ya ndako ya Yisalaele.

11 Bomikundola ete nalobaki epayi na bino, mpe nalobaki ete ntango “maloba ya ^bYisaya makokokisama—tala ezali ya kokomama, bozali na yango liboso na bino, boye boluka malamumu kati na yango—

12 Mpe solo, solo nalobi epayi na bino, ete ntango makokokisama na ntango wana nde ezali bokokisami ya “liyokani oyo Tata asalaki na bato na ye, O ndako ya Yisalaele.

13 Mpe na ntango wana nde “mintika oyo ^bekopanzama epayi na epayi likolo ya etando

ya mabele, ‘mikosangisama uta na esti, mpe uta na westi, mpe uta na sudi, mpe uta na nordi; mpe bakomemama na “boyebi ya Nkolo Nzambe na bango, oyo asikolaki bango.

14 Mpe Tata atindi ngai ete napesa epayi na bino “mboka oyo, mpo na kosangola libula na bino.

15 Mpe nalobi epayi na bino, ete soki baoyo bazali Bayuda-te “bayamboli te nsima ya lipamboli oyo bakozwa, wana esili bango kopanza bato na ngai—

16 Na ntango wana bino, oyo bozali montika ya ndako ya Yakobo, bokokende na katikati na bango; mpe bokozala na kati na bango oyo bakozala mingi, mpe bokozala na kati na bango lokola nkosi na kati ya banyama ya zamba, mpe lokola “mwana ya nkosi na kati ya bitonga ya mpate, oyo, soki akeyi kati na bango, ^baniati na nse, mpe apasoli na biteni, mpe moto moko te akoki kobikisa bango.

17 Loboko na yo ekotombolama likolo ya bayini na yo mpe banguna nyonso na yo bakokotama mosika.

18 Mpe “nakosangisa bato na ngai elongo lokola moto asangisi maboke na ye likolo ya motalaka.

19 Mpo nakosala ete bato na

11a 3 Nef. 16:17–20;
23:1–3.

b 2 Nef. 25:1–5;
Morm. 8:23.

12a 3 Nef. 15:7–8.

13a 3 Nef. 16:11–12;
21:2–7.

b MOMA Yisalaele—

Bopanzani ya
Yisalaele.

c MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya
Yisalaele.

d 3 Nef. 16:4–5.

14a MOMA Mboka
Elakelama.

15a 3 Nef. 16:10–14.

16a Morm. 5:24;
Mal&May 19:27.

b Mika 5:8–9;

3 Nef. 16:14–15; 21:12.

18a Mika 4:12.

ngai elongo na baye wapi Tata asalaki liyokani, iyo, nakokomisa “maseke na yo ebende, mpe nakosala binsubu na yo motako. Mpe bokotuta bato mingi na biteni; mpe nakobulisa matabisi na bango epayi ya Nkolo, mpe biloko na bango epayi ya Nkolo ya mabele mobimba. Mpe tala, nazali ye oyo asali yango.

20 Mpe ekosalema, elobi Tata, ete “mompanga ya boyengebene na ngai mokodiembela likolo na bango na mokolo wana; longola se soki bayamboli, mokokweya likolo na bango, elobi Tata, iyo, likolo ya bikolo nyonso ya Bayuda-te.

21 Mpe ekosalema ete nakotia “bato na ngai, O ndako ya Yisaleale.

22 Tala, nakotia bato oyo na mboka oyo, mpo na kokokisa “liyokani oyo nasalaki elongo na Tata na bino Yakobo; mpe ekozala ^bYelusaleme ya Sika. Mpe nguya ya lola ekozala na katikati ya bato oyo, iyo, kutu “nakozala na katikati na bino.

23 Tala, nazali ye oyo Mose alobelaki, kolobaka: Nkolo Nzambe na bino akotelemisa “Profeta moko mpo na bino uta na bandedeko na bino, lokola ngai; ye nde bokoyokela na makambo

nyonso akoloba epayi na bino. Mpe ekosalema ete moto nyonso oyo akoyokela profeta wana te akokatama mosika uta na kati ya bato.

24 Solo, nalobi epayi na bino, iyo, “baprofeta nyonso uta na Samwele, mpe bango nyonso balandi nsima, mingi lokola balobaki, batatolaki na ntina na ngai.

25 Mpe tala, bozali bana ya baprofeta; mpe bozali bato ya ndako ya Yisaleale; mpe bozali ya “liyokani oyo Tata asalaki elongo na batata na bino, kolobaka epayi ya Abalayama: Mpe ^bna nkona na yo mabota nyonso ya mabele makopambolama.

26 Tata atindaki ngai epayi na bino yambo nsima ya kosekwisa ngai, mpe atindaki ngai mpo na kopambola bino na “kobongolaka moko na moko na bino uta na mabe na bino, mpe oyo mpo bozali bana ya liyokani—

27 Mpe nsima ete bopambolama, nde ekokokisa Tata liyokani oyo asalaki elongo na Abalayama, kolobaka: “Na nkona na yo mabota nyonso ya mabele makopambolama—kino na bosopi ya Molimo Mosantu na nzela na ngai likolo ya bazali Bayuda-te, lipamboli

19a Mika 4:13.

20a 3 Nef. 29:4.

21a 3 Nef. 16:8–15.

22a Gen. 49:22–26;

Mal&May 57:2–3.

^b Yis. 2:2–5;

3 Nef. 21:23–24;

Etel. 13:1–12;

Mal&May 84:2–4.

MOMA Yelusaleme
ya Sika.

^c Yis. 59:20–21;

Mki. 3:1;

3 Nef. 24:1.

23a Dut. 18:15–19;

Mis. 3:22–23;

1 Nef. 22:20–21.

24a Mis. 3:24–26;

1 Nef. 10:5;

Yako. 7:11.

25a MOMA Liyokani
ya Abalayama.

^b Gen. 12:1–3; 22:18.

26a Mas. 16:6.

27a Gal. 3:8;

2 Nef. 29:14;

Abal. 2:9.

likolo ya ^bBayuda-te oyo wapi ekokomisa bango bato ya makasi koleka nyonso, mpo na bopanzani ya bato na ngai, O ndako ya Yisalaele.

28 Mpe bakozala “fimbo mpo na bato ya mboka oyo. Nzokande, ntango bakozwa litondi ya nsango malamau na ngai, na ntango wana soki bayeisi mitema na bango makasi na ngai, nakozongisa mabe na bango likolo ya mitu na bango moko, elobi Tata.

29 Mpe “nakomikundola liyokani oyo nasalaki elongo na bato na ngai; mpe nayokanaki elongo na bango ete ^bnakosangisa bango esika moko na ntango esengeli ya ngai moko, ete nalingaki kopesa epayi na bango lisusu ‘mboka ya batata na bango mpo na bosangoli libula na bango; oyo ezali mboka ya ^dYelusaleme, oyo ezali mboka elakelama mpo na bango libela, elobi Tata.

30 Mpe ekosalema ete ntango ezali koya, wapi litondi ya nsango malamau na ngai ekoteyama epayi na bango;

31 Mpe “bakondima ngai, ete nazali Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe, mpe bakosambela epayi na Tata na nkombo na ngai.

32 Na ntango wana “bakengeli na bango bakotombola mongongo na bango, mpe na mongongo

moko bakoyemba, mpo bakomona miso na miso.

33 Na ntango wana Tata akosangisa bango lisusu esika moko, mpe akopesa bango Yelusaleme lokola mboka ya bosangoli libula na bango.

34 Na ntango wana bakobukana na bosepeli—“Boyemba elongo, bino bisika bitikali mpamba ya Yelusaleme; mpo Tata abondisi bato na ye, asikoli Yelusaleme.

35 Tata azipoli mpamba ya loboko na ye mosantu na miso ya bikolo nyonso; mpe nsuka nyonso ya mabele ekomona lobiko ya Tata; mpe Tata mpe ngai tozali moko.

36 Mpe na ntango wana ekokokisama oyo ekomami: “Lamuka, lamuka lisusu, mpe lata bokasi na yo, O Siona; lata bilamba na yo ya kitoko, O Yelusaleme, engumba esantu, mpo uta sikawa kokende liboso moto akatama ganza te mpe moto ya mbindo bakoya lisusu te kati na yo.

37 Miningisa yo moko uta na mputulu; telema, fanda, O Yelusaleme; mikangola uta na nkanga ya nkingo na yo, O mwana mwasi mokangemi ya Siona.

38 Mpe boye elobi Nkolo: Bomiteki mpo na mpamba, mpe bokosikolama na mosolo te.

27b 3 Nef. 16:6–7.

28a 3 Nef. 16:8–9.

29a Yis. 44:21;

3 Nef. 16:11–12.

^b MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya Yisalaele.

^c Amosa 9:14–15.

^d MOMA Yelusaleme.

31a 3 Nef. 5:21–26;

21:26–29.

32a Yis. 52:8;

3 Nef. 16:18–20.

MOMA Bakengeli,
Kokengela.

34a Yis. 52:9.

36a Yis. 52:1–3;

Mal&May 113:7–10.

MOMA Siona.

39 Solo, solo nalobi epayi na bino, ete bato na ngai bakoyeba nkombo na ngai; iyo, na mokolo wana bakoyeba ete nazali ye oyo azali koloba.

40 Mpe na ntango wana bakoloba: “Boniboni kitoko likolo ya ngomba ezali makolo na ye oyo amemaka nsango ya nsai epayi na bango; oyo ^basakolaka kimia; oyo akomema nsango ya nsai epayi na bango baoyo bato mamlamu; oyo asakolaka lobiko; oyo akoloba epayi na Siona: Nzambe na yo azali koyangela!

41 Mpe na ntango wana eleli ekoyokana: “Bolongwa, bolongwa, bobima uta na awa, bosimba te oyo wana ezali ^bmbindo, bobima uta na kati na ye, bozala ‘peto bino baoyo bomemi sani ya Nkolo.

42 Mpo “bokobima na mbangu te, to bokokende na kokimaka te; mpo Nkolo akokende liboso na bino, mpe Nzambe ya Yisalaele akozala nsima na bino.

43 Tala, mosali na ngai akosala na bokebi; akonetolama mpe akotombolama, mpe akozala likolo mpenza.

44 Lokola mingi bakamwaki na ye—elongi na ye ebebisamaki boye, mingi koleka moto nyonso kani, mpe lolenge na ye mingi koleka oyo ya bana mibali ya bato—

45 Boye nde “akotangisa makila

ya bikolo mingi; bakonzi bakokanga minoko na bango na ye, mpo oyo eyebisamaki na bango te bakomona yango; mpe oyo bayokaka te, bakososola yango.

46 Solo, solo, nalobi epayi na bino, makambo oyo nyonso na ntembe te ekoya, kutu lokola Tata atindaki ngai. Na ntango wana liyokani oyo Tata asalaki elongo na bato na ye ekokokisama; mpe na ntango wana “Yelusaleme ekofandisama lisusu na bato na ngai, mpe ekozala mboka ya bosangoli libula na bango.

MOKAPO 21

Yisalaele ekosangisama ntango Buku ya Mormon ekobima—Bayuda-te bakotiamama lokola bato nsomi na Amerika—Bakobikisama soki bandimi mpe batosi; soki bongo te, bakokatama mosika mpe bakobebisama—Yisalaele akotonga Yelusaleme ya Sika, mpe mabota mabunga, makozonga. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE solo nalobi epayi na bino, napesi epayi na bino lokola elemboko moko, ete bokoka koyeba “ntango nini makambo oyo makokoma mpembeni na kosalema—ntango nakosangisa na kati, uta na bopanzani na bango ya ntango molai, bato oyo na ngai, O ndako ya Yisalaele, mpe

40a Yis. 52:7;
Nah. 1:15;
Mos. 15:13–18;
Mal&May 128:19.
b Mal. 13:10;

1 Nef. 13:37.
41a Yis. 52:11–15.
b MOMA Peto mpe
mbindo.
c Mal&May 133:5.

42a 3 Nef. 21:29.
45a Yis. 52:15.
46a Etel. 13:5, 11.
21 1a MOMA Mikolo
ya nsuka.

nakotia lisusu Siona na ngai na kati na bango;

2 Mpe tala, oyo ezali likambo oyo nakopesa epayi na bino loka elembo—mpo solo nalobi epayi na bino ete ntango ekoya makambo oyo nalobei epayi na bino, mpe oyo nakosakola epayi na bino awa nsima ngai moko, mpe na nguya ya Molimo Mosantu oyo akopesama epayi na bino na Tata, ekoyebisama epayi na baoyo bazali Bayuda-te ete bakoka koyeba na ntina ya bato oyo bazali montika moko ya ndako ya Yakobo, mpe mpo na oyo etali bato na ngai oyo bakopanzama na bango.

3 Solo, solo, nalobi epayi na bino, ntango “makambo oyo ekoyebisama epayi na bango na Tata, mpe ekoya uta na Tata, uta na bango epayi na bino;

4 Mpo ezali bwania na Tata ete basengeli kotiamana na mboka oyo, mpe bakotiama lokola “bato nsomi na nguya ya Tata, ete makambo oyo makoka koya uta na bango epayi ya montika moko ya nkona na yo, ete ^bliyokani ya Tata oyo ayokanaki elongo na bato na ngai ekoka kokokisama, O ndako ya Yisalaale;

5 Boye, ntango misala oyo mpe misala oyo ekosalema na kati na

bino awa nsima mikosalema “uta na Bayuda-te, epayi ya ^bnkona na bino oyo ekobebisama moko moko kati na bozangi boyambi na ntina ya mabe.

6 Mpo boye ezali mposa ya Tata ete esengeli koya uta na baoyo bazali “Bayuda-te, ete akoka kolakisa nguya na ye epayi na Bayuda-te; na ntina oyo ete Bayuda-te, soki bayeisi mitema na bango makasi te, bakoka koyambola mpe koya epayi na ngai mpe kobatisama na nkombona na ngai mpe koyeba biteni ya solo ya malongi na ngai, ete bakoka ^bkotangama na kati ya bato na ngai, O ndako ya Yisalaale.

7 Mpe ntango makambo oyo makosalema ete “nkona na yo ebanda koyeba makambo oyo—ekozala elembo moko epayi na bango, ete bakoka koyeba ete mosala ya Tata mosili kobanda mpo na bokokisi ya liyokani oyo asalaki na bato oyo bazali ya ndako ya Yisalaale.

8 Mpe ntango ekoya mokolo wana, ekosalema ete bakonzi bakokanga minoko na bango; mpo oyo wana eyebisama te epayi na bango bakomona yango, mpe oyo wana bayoka te bakososola yango.

9 Mpo na mokolo wana, mpo

3a Etel. 4:17;
JS—Mambi ya
Kala 1:34–36.

4a 1 Nef. 13:17–19;
Mal&May 101:77–80.
b Morm. 5:20.
MOMA Liyokani

ya Abalayama.
5a 3 Nef. 26:8.
b 2 Nef. 30:4–5;
Morm. 5:15;
Mal&May 3:18–19.
6a 1 Nef. 10:14;
Yako. 5:54;

3 Nef. 16:4–7.
b Gal. 3:7, 29;
3 Nef. 16:13;
Abal. 2:9–11.
7a 3 Nef. 5:21–26.

na ntina na ngai Tata akosala mosala moko, oyo ekozala “mosala moko monene ya kokamwa na kati na bango; mpe ekozala na kati na bango na bango oyo bakondima yango te, ata soki moto moko asakoli yango epayi na bango.

10 Kasi tala, bomoi ya mosali na ngai ekozala na loboko na ngai; boye bakozokisa ye te, ata “akobebisama elongi na ntina na bango. Nzokande nakobikisa ye, mpo nakolakisa epayi na bango ete ^bbwania na ngai ezali monene koleka mayele mabe ya zabulu.

11 Boye ekosalema ete moto nyonso oyo akondima te maloba na ngai, oyo nazali Yesu Klisto, oyo Tata akosala ete “ye amema epayi na Bayuda-te, mpe ete akopesa ye nguya ete amema yango epayi na Bayuda-te, (ekosalema kutu lokola Mose alobaki) ^bbakokatama mosika uta na kati ya bato na ngai baoyo bazali ya liyokani.

12 Mpe bato na ngai baoyo bazali montika ya Yakobo bakozala na kati ya Bayuda-te, iyo, na kati na bango lokola “nkosi na kati ya banyama ya zamba, lokola mwana ya nkosi na kati ya bitonga ya mpate, oyo, soki akeyi kati na bango, ^baniati na

nse, mpe apasoli na biteni, mpe moko akoki kobikisa bango te.

13 Loboko na bango ekotombwama likolo na bayini na bango, mpe banguna na bango nyonso bakokatama mosika.

14 Iyo, lisuma epayi ya baoyo bazali Bayuda-te longola se soki “bayamboli; mpo ekosalema na mokolo wana, elobi Tata, ete nakoboma bampunda na bino uta na kati na yo, mpe nakobebisa makalo na bino;

15 Mpe nakokata mosika bingumba ya mboka na bino, mpe nakobwaka na nse bisika na bino ya makasi.

16 Mpe nakokata mosika bondoki na bino uta na mboka na bino, mpe bokozala na banganga nkisi lisusu te;

17 “Bilili biniangwama ya bino nakokata mosika mpe lokola, mpe bilili etelema ya bino uta na kati na bino, mpe bokokumbamela lisusu misala ya maboko na bino te;

18 Mpe nakopikola bikeko uta na kati bino; bongo nakobebisa bingumba na yo.

19 Mpe ekosalema ete “lokuta nyonso, mpe bokosi, mpe boluli, mpe songisongi, mpe polososo ya banganga, mpe pite nyonso ekosilisama.

20 Mpo ekosalema, elobi Tata,

9a Yis. 29:14;
Mis. 13:41;
1 Nef. 22:8.
MOMA Bozongisi ya
Nsango malamamu.

10a Mal&May 135:1–3.
b Mal&May 10:43.

11a 2 Nef. 3:6–15;
Morm. 8:16, 25.
b Mal&May 1:14.

12a Mika 5:8–15;
3 Nef. 20:16.

b 3 Nef. 16:13–15.

14a 2 Nef. 10:18; 33:9.

17a Esod. 20:3–4;
Mos. 13:12–13;
Mal&May 1:16.
MOMA Losambo ya
banzambe ya bikeko.

19a 3 Nef. 30:2.

ete na mokolo wana, nyonso oyo bakoyambola te mpe bakoya epayi na Mwana Molingami na ngai te, bango nde nakokata mosika uta na kati ya bato na ngai, O ndako ya Yisalaele;

21 Mpe nakosala bobekoli mpe nkanda ya nsomo likolo na bango, kutu lokola likolo ya bapaganu, na lolenge moko lokola bayoka naino te.

22 Kasi soki bakoyambola mpe bakoyoka maloba na ngai, mpe bayeisi mitema na bango makasi te, “nakotia eklezia na ngai na kati bango, mpe bakoya kati na liyokani ya ngai, mpe ^bbakotangama na kati ya montika ya Yakobo, epayi na bango napesi mboka oyo mpo na kosangola libula na bango.

23 Mpe bakosalisa bato na ngai, montika ya Yakobo, mpe lisusu mingi bato ya ndako ya Yisalaele lokola bakoya, ete bakoka kotinga engumba moko, oyo ekobiangama “Yelusaleme ya Sika.

24 Mpe nde bakosalisa bato na ngai ete bakoka kosangisama na kati, baoyo bapanzami likolo ya etando mobimba ya mboka, kati na Yelusaleme ya Sika.

25 Mpe na ntango wana nde “nguya ya lola ekokita na kati na bango; mpe ^bnakozala na katikati na bango mpe lokola.

26 Mpe na ntango wana mosala ya Tata mokobanda na mokolo wana, kutu ntango nsango malamu oyo ekoteyama na kati ya montika ya bato oyo. Solo nalobi epayi na bino, na mokolo wana, mosala ya Tata “mokobanda na kati ya bato na ngai oyo bapanzamaki; iyo, kutu mabota oyo ^bmabunga, oyo Tata akambaki uta na Yelusaleme.

27 Iyo, mosala mokobanda na kati ya “bapanzami nyonso ya bato na ngai, elongo na Tata mpo na kolengela nzela oyo wapi bakoki koya epayi na ngai, ete bakoka kobelela Tata na nkombo na ngai.

28 Iyo, mpe na ntango wana nde ekobanda mosala, elongo na Tata na kati ya bikolo nyonso mpo na kolengela nzela oyo wapi bato na ye bakoki “kosangisama epayi na bango na mboka ya bosangoli libula na bango.

29 Mpe bakobima uta na bikolo nyonso; mpe bakobima na “lombangu te, soki mpe na kokimaka te, mpo nakozala liboso na bango, elobi Tata, mpe nakozala nsima na bango.

MOKAPO 22

Na mikolo ya nsuka, Siona mpe makonzi na yango ekotiyama, mpe

22a MOMA Eleko.

b 2 Nef. 10:18–19;

3 Nef. 16:13.

23a 3 Nef. 20:22;

Etel. 13:1–12.

MOMA Yelusaleme ya Sika.

25a 1 Nef. 13:37.

b Yis. 2:2–4;

3 Nef. 24:1.

26a 1 Nef. 14:17;

3 Nef. 21:6–7.

b MOMA Yisalaele—

Mabota zomi ebunga

ya Yisalaele.

27a 3 Nef. 16:4–5.

28a MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya

Yisalaele.

29a Yis. 52:12;

3 Nef. 20:42.

Yisalaele ekosangisama na boboto mpe bolamu—Bakolonga—Meka na Yisaya 54. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE na ntango wana ekosalema oyo wana ekomami: Yemba, O ekomba, yo oyo obotaki te; bukana na ^akoyembaka, mpe ganga makasi, yo oyo oyokaki mpasi ya mwana te; mpo bana ya mwasi oyo azalaki na mwana te bazali mingi koleka bana ya mwasi oyo abala, elobi Nkolo.

2 Tandola esika ya ema na yo, tika bango basembola ezipami ya ndako na yo; kotika te, yeisa singa na yo molai mpe lendisa ^amakonzi na yo.

3 Mpo okobima mingi na loboko ya mobali mpe na loboko ya mwasi, mpe nkona na yo ekosangola libula ya baoyo bazali ^aBayuda-te, mpe bakoyeisa bingumba bitikala mpamba mpo ete bifandisama.

4 Kobanga te, mpo okoyokisama nsoni te; mpe bakolonga yo mpe te, mpo ^aokosambwisama te; mpo okobosana nsoni ya bolenge na yo, mpe okomikundola te mpamela ya bolenge na yo mpe okomikundola mpamela ya ekomba na yo lisusu te.

5 Mpo mokeli na yo, mobali na yo, Nkolo ya Biblele ezali nkombobo na ye; mpe akobiangama Mosikoli na yo, Mosantu ya

Yisalaele—Nzambe ya mokili mobimba.

6 Mpo Nkolo abiangi yo lokola mwasi oyo asundolama mpe ayokisama mpasi na molimo, mwasi moko ya bolenge, ntango obwakamaki, elobi Nzambe na yo.

7 Mpo nasundolaki yo mwanngonga moke, kasi na boboto monene nakosangisa yo.

8 Na nkele ya moke nabombaki elongi na ngai uta na yo mpo na ntango moke, kasi na bolamu ya libela nakozala na ^aboboto likolo na yo, elobi Nkolo Mosikoli na yo.

9 Mpo ^antango oyo, ezali lokola ^bmai ya Noa mpo na ngai, mpo lokola nalapaki ndai ete mai ya Noa makokende likolo ya mokili lisusu te, boye nalapi ndai ete nakozala na nkanda na yo te.

10 Mpo bangomba minene ekokende mpe ^abangomba ya mike ekolongwa, kasi bolamu na ngai ^bekolongwa uta na yo te, mpe liyokani na ngai ya kimia ekolongolama te, elobi Nkolo, oyo azali na boboto likolo na yo.

11 O yo moto oyo otungisami, obetami na mopepe makasi, mpe obondisami te! Tala, na kolalisa ^amabanga na yo na langi ya malonga, mpe nakolalisa moboko na yo na safili.

12 Mpe nakosala maninisa na yo na agata mpe bikuke na yo na

22 1a MOMA Koyemba.
2a MOMA Likonzi.
3a MOMA Bayuda-te.
4a 2 Nef. 6:7, 13.
8a MOMA Atonda na

boboto, Boboto.
9a Yis. 54:9.
b MOMA Mpela na
ntango ya Noa.
10a Yis. 40:4.

b Nze. 94:14;
Mal&May 35:25.
11a Emon. 21:18–21.

balekete; mpe ndelo na yo nyonso na mabanga ya ntalo.

13 Mpe ^abana na yo nyonso bakoteyama na Nkolo; mpe kimia ya bana na yo ekozala monene.

14 Okotiamana ^abosembo, ekozala mosika uta na bonyokwami mpo okobanga te, mpe mosika uta na nsomo mpo ekoya te penepene na yo.

15 Tala, na ntembe te bakosangana esika moko mpo na kotelemela yo, kasi na bolingi na ngai te; nyonso oyo bakosangana esika moko mpo na kotelemela yo bakokweya mpo na ntina na yo.

16 Tala, nakelaki motuli oyo afulaka makala na moto, mpe amemaka esalelo moko mpo na mosala na ye; nakelaki mopanzi biloko mpo na kobebisa.

17 Ebundeli moko te oyo esalemi mpo na kobundisa yo eko-longa; mpe okokweisa lolemo nyonso oyo ekofinga yo na bosambisi. Oyo ezali libula ya basali ya Nkolo, mpe bosembo na bango ezali na ngai, elobi Nkolo.

MOKAPO 23

Yesu andimi maloba ya Yisaya—Atindi bato baluka baprofeta—Maloba ya Samwele Molamani mpo na oyo etali Bosekwi ebakisami na lisolo ya makomi na bango. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa, tala, nalobi epayi na

bino, ete bosengeli ^akoluka malamumu mpenza makambo oyo. Iyo, napesi epayi na bino motindo moko ete boluka makambo oyo na molende; mpo maloba ya ^bYisaya ezali minene.

2 Mpo na ntembe te alobelaki makambo nyonso matali bato na ngai, oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele; boye esengeli mpenza ete alobela Bayuda-te mpe lokola.

3 Mpe makambo nyonso oyo alobaki ezalaki mpe ^aekozala, kutu engebene na maloba oyo alobaki.

4 Boye bosala keba na maloba na ngai; bokoma makambo oyo nalobeli bino; mpe engebene na ntango mpe bolingi ya Tata makokende epayi ya Bayuda-te.

5 Mpe moto nyonso oyo akoyoka maloba na ngai mpe ayamboli mpe abatisami, se ye moko wana akobikisama. Boluka malamumu mpenza ^abaprofeta, mpo ezali na mingi baoyo batatoli makambo oyo.

6 Mpe sikawa esalemaki ete ntango Yesu alobaki maloba oyo alobelaki bango lisusu, nsima ya kolimbolaka makomi nyonso epayi na bango oyo bazwaki, alobaki epayi na bango: Tala, nalingi bokoma makomi mosusu, oyo bozali na yango te.

7 Mpe esalemaki ete alobaki epayi ya Nefi: Mema lisolo ya makomi oyo obombaki.

13a Yil. 31:33–34.

14a MOMA Bosembo,
Ya sembo.

23 1a MOMA Makomi.

b 2 Nef. 25:1–5;
Morm. 8:23.

MOMA Yisaya.

3a 3 Nef. 20:11–12.
5a Luk. 24:25–27.

8 Mpe ntango Nefi amemaki masolo ya makomi, mpe atiaki yango liboso na ye, abwakaki miso na ye likolo na yango mpe alobaki:

9 Solo nalobi epayi na yo, nati-ndaki mosali na ngai “Samwele, Molamani, ete asengeli kotatola epayi ya bato oyo, ete na mokolo oyo Tata akokembela nkombo na ye na nzela na ngai ete ezalaki na ^bbasantu ‘mingi oyo ^abakosekwa uta na bakufi, mpe bakomonana epayi ya mingi, mpe bakosalela bango. Mpe alobaki epayi na bango: Ezalaki boye te?

10 Mpe bayekoli na ye bayanolaki ye kolobaka: Iyo, Nkolo, Samwele asakolaki engebene na maloba na yo, mpe nyonso ekokisamaki.

11 Mpe Yesu alobaki epayi na bango: Ezali boni ete bokomaki likambo oyo te, ete basantu mingi basekwaki, bamonanaki epayi ya mingi, mpe basalelaki bango?

12 Mpe esalemaki ete Nefi amikundolaki ete likambo oyo ekomamaki te.

13 Mpe esalemaki ete Yesu ati-ndaki ete esengeli kokomama; boye ekomamaki mpenza lokola atindaki.

14 Mpe sikawa esalemaki ete Yesu ^aalimbolaki makomi nyonso na mobimba, oyo bakomaki, atindaki bango ete bateya

makambo oyo alimbolaki epayi na bango.

MOKAPO 24

Ntoma ya Nkolo akolengela nzela mpo na Boyei ya Mibale—Klisto akofanda na bosambisi—Yisalaele atindami kofuta moko na zomi mpe mabonza—Buku ya Kokanisa ebombami—Meka na Malaki 3. Pene-pene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete atindaki bango ete bakoma maloba oyo Tata apesaki epayi ya Malaki, oyo asengelaki koyebisa bango. Mpe esalemaki ete ntango esilaki kokomama alimbolaki yango. Mpe oyo ezali maloba oyo ayebisaki epayi na bango, kolobaka: Boye elobaki Tata epayi ya Malaki—Tala, nakotinda “ntoma na ngai, mpe akolengela nzela liboso na ngai, mpe Nkolo oyo bozali koluka akoya na mbalakaka na tempelo na ye, kutu ntoma ya liyokani, oyo bosepele mingi na ye, tala, akoya, elobi Nkolo na Bibe.

2 Kasi nani akoki ^akotikala na mokolo ya boyei na ye, mpe nani akotelema ntango akomonana? Mpo azali lokola ^bmoto ya mopetoli ya ebende, mpe lokola sabuni ya mosukoli bilamba.

3 Mpe akofanda lokola mopetoli ya ebende mpe mologoli ya mbindo na mpauni;

9a Elam. 13:2.
b MOMA Mosantu.
c Elam. 14:25.
d Mat. 27:52–53.
MOMA Bosekwi.

14a Luk. 24:44–46.
24 1a Mal&May 45:9.
2a 3 Nef. 25:1.
b Zek. 13:9;
Mal&May 128:24.

MOMA Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Mabele—Bopetolami ya mabele.

mpe akopetola ^abana mibali ya Lewi mpe akosukola bango lokola wolo mpe mpauni, ete bakoka ^bkobonzela Nkolo libonza ya bosembo.

4 Na ntango wana libonza ya Yuda mpe ya Yelusaleme ekosepelisa Nkolo, lokola na mikolo ya kala, mpe lokola na mibu oyo eleka.

5 Mpe nakoya penepene na bino mpo na bosambisi; mpe nakozala nzeneneke mpo na kotelemela bandoki mpe bato ya ekobo, mpe baoyo balapaka ndai ya lokuta, mpe baye baniokolaka basali mpo na lifuta na bango, mokufeli mobali mpe baoyo ^abitike ya tata, mpe baoyo babalukaka mokongo na mopaya, mpe babangaka ngai te, elobi Nkolo na Bibebe.

6 Mpo nazali Nkolo, nabongwani te; boye bino bana mibali ya Yakobo bozikisami te.

7 Kutu uta na mikolo ya batata na bino ^abokendaki mosika uta na makuli na ngai, mpe bobatelaki yango te. ^bBozonga epayi na ngai mpe nakozonga epayi na bino, elobi Nkolo na Bibebe. Kasi bolobi: Na nzela kani ekozonga biso?

8 Ekoyongola moto Nzambe? Nzokande boyongoli ngai. Kasi bolobi: Lolenge boni eyongoli biso yo? Na ^abiteni moko kati na zomi mpe na ^bmabonza.

9 Bolakelami mabe na bolakeli moko, mpo boyongoli ngai, kutu ekolo oyo mobimba.

10 Bomema ^abiteni moko kati na zomi na bino nyonso kati na ebombelo, ete bilei ekoka kozala na ndako na ngai; mpe bomeka ngai sikawa na lolenge oyo, elobi Nkolo na Bibebe, soki nakofungolela bino maninisa ya lola te, mpe nakosopela bino ^blipamboli ete esika ya kobomba yango ekozala te.

11 Mpe nakopamela modundi mpo na ntina na bino, mpe akobebisa mbuma ya mabele na bino te; mpe vinyo na bino ekobwaka mbuma te liboso ya ntango ya bokomeli kati na bilanga na bino, elobi Nkolo na Bibebe.

12 Bikolo nyonso bikobianga bino bapambolami, mpo bokozala mboka moko ya elengi, elobi Nkolo na Bibebe.

13 Maloba na bino ezali makasi na ngai, elobi Nkolo. Kasi bolobi: Nini tolobi ya mabe na yo?

14 Bolobi: Ezali mpamba kosalela Nzambe, mpe litomba nini ezwaki biso ete tobatelaki makuli na ye mpe ete totambolaki na kolela liboso ya Nkolo na Bibebe?

15 Mpe sikawa tobiangi bato ya lolendo bato ya esengo; iyo, bango oyo basalaka nkuna nde bazali kofuluka; iyo, bango oyo bamekaka Nzambe bango nde kutu babikisami.

3a Dut. 10:8;
Mal&May 84:31–34.
b Mal&May 13.
5a Yak. 1:27.
7a MOMA Bopengwi.

b Elam. 13:11;
3 Nef. 10:6; Mor. 9:22.
8a MOMA Bopesi
moko na zomi,
Moko na zomi.

b MOMA Libonza.
10a Mal&May 64:23; 119.
b MOMA Apambolami,
Kopambola,
Lipamboli.

16 Na ntango wana bango oyo babangaki Nkolo ^abalobaki mbala na mbala moko na mosusu, mpe Nkolo atiaki bokebi mpe ayokaki; Mpe ^bbuku ya bokundoli ekomamaki liboso na ye mpo na bango oyo babangaki Nkolo, mpe bakanisaki nkombo na ye.

17 Mpe bakozala na ngai, elobi Nkolo na Bibebe, na mokolo wana ntango ^anakosangisa mpani na ngai; nakobatela bango lokola moto abatelaka mwana mobali na ye moko oyo asalelaka ye.

18 Na ntango wana nde bokozonga mpe ^abokososola kati na moto ya sembo mpe moto ya nkuna, kati na ye oyo asalelaka Nzambe mpe ye oyo asalelaka ye te.

MOKAPO 25

Na Boyei ya Mibale, bato ya lolendo mpe bato ya nkuna bakozikisama lokola matiti ya zamba—Eliya akozonga liboso ya mokolo wana monene mpe ya nsomo—Meka na Malaki 4. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

Mpo tala, mokolo ekoya oyo

^aekozika lokola fulu; mpe ^bbato nyonso ya lolendo, iyo, mpe banyo basalaka na nkuna, bakozala lokola matiti; mpe mokolo oyo ekoya ekozikisa bango mpenza, elobi Nkolo na Bibebe, ete ekotikela bango ezala mosisa soki mpe etape moko te.

2 Kasi epayi na bino baye bokobanga nkombo na ngai, ^aMwana ya Bosembo akobima na bobikisi ya bokono na mapapu na ye; mpe bokokende liboso na ye mpo ^bbokokola lokola ^cbana ya ngombe kati na ndako ya biwele.

3 Mpe ^abokoniata bato ya nkuna na nse; mpo bakozala mputulu na nse ya makolo na bino na mokolo wapi nakosala eye, elobi Nkolo na Bibebe.

4 Bomikundola mobeko ya Mose, mosali na ngai, oyo nantindaki epayi na ye na ^aHolebe mpo na Yisalaele mobimba, elongo na meko mpe masambisi.

5 Tala, nakotindela bino profeta ^aEliya liboso ya boyei ya ^bmokolo monene mpe ya nsomo ya Nkolo;

6 Mpe ^aakobalola mitema ya batata epayi ya bana mpe mitema

16a Mor. 6:5.
 b Mal&May 85:9;
 Mose 6:5.
 MOMA Buku ya
 Kokanisa.
 17a Mal&May 101:3.
 18a MOMA Bososoli,
 Likabo ya.
 25 1a Yis. 24:6;
 1 Nef. 22:15;
 3 Nef. 24:2;
 Mal&May 29:9;
 64:23–24; 133:64;

JS—Mambi ya
 Kala 1:37.
 MOMA Mabele—
 Bopetolami
 ya mabele.
 b 2 Nef. 20:33.
 MOMA Lolendo.
 2a Etel. 9:22.
 b Mal&May 45:58.
 c Amosa 6:4;
 1 Nef. 22:24.
 3a 3 Nef. 21:12.
 4a Esod. 3:1–6.

5a 2 Mik. 2:1–2;
 Mal&May 2:1;
 110:13–16; 128:17–18.
 MOMA Bokangi,
 Kokanga;
 Eliya;
 Lobiko mpo
 na bakufi.
 b MOMA Boyei ya
 Mibale ya Yesu Klisto.
 6a Mal&May 2:2.

ya bana epayi ya batata na bango, mbele naya mpe nabeta mabele na bolakeli mabe.

MOKAPO 26

Yesu alimboli makambo nyonso uta na ebandeli kino na nsuka—Bana babotami sika mpe bana mike baboli makambo ya kokamwa oyo makoki kokomama te—nyonso kati na Eklezia ya Klisto bazali na biloko nyonso na lisanga na kati na bango. Penepene na 34 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete ntango Yesu ayebisaki makambo oyo alimbolaki yango epayi ya ebele ya bato; mpe alimbolaki makambo nyonso epayi na bango, makambo minene mpe make lokola.

2 Mpe alobaki: “Makomi oyo, oyo bozali na yango te, Tata atindi ete napesa epayi na bino; mpo ezali bwania epayi na ngai ete mapesama epayi na bankola ekoya nsima.

3 Mpe alimbolaki makambo nyonso, kutu uta na ebandeli kino na ntango oyo akoya kati na “nkembo na ye—iyo, kutu makambo nyonso oyo ekoya likolo ya etando ya mabele mobimba,

kutu kino ekoniangwama ^bbi-loko na moto makasi, mpe mabele ‘makolingama esika moko lokola mokanda oyo elingami, bongo lola mpe mabele ekoleka;

4 Mpe kutu kino na “mokolo monene mpe ya nsuka, ntango bato nyonso ^bbakotelema liboso ya Nzambe, mpe mabota nyonso, bikolo nyonso, minoko nyonso, ete basambisama mpo na misala na bango, soki ezali malamu to mabe—

5 Soki ezali malamumu, mpo na “bosekwi ya bomoi ya libela; kasi soki ezali mabe, mpo na bosekwi ya bokweisami; oyo kozalaka nzela oyo ekutanaka te, moko na ngambo moko mpe mosusu na ngambo mosusu, engebene na boboto, mpe ^bboyengebene, mpe bosantu boye ezali na Klisto, oyo azalaki ‘liboso ete mokili ebanda.

6 Mpe sikawa ekoki kokomama kati na buku oyo te ata eteni “ya monkama ya makambo oyo Yesu ateyaki mpenza bato;

7 Kasi tala, “bapalaki ya Nefi ezali na eteni eleki mingi koleka ya makambo oyo ateyaki bato.

8 Mpe makambo oyo nakomaki, oyo ezali eteni eleki moke ya makambo oyo ateyaki bato; mpe nakomaki yango na ntina

26 2a ELKOL Malaki
3–4, mizwami na
3 Nefi 24–25.
3a MOMA Yesu
Klisto—Nkembo
ya Yesu Klisto.
b Amosa 9:13;
2 Pet. 3:10, 12;
Morm. 9:2.
MOMA Mabele—

Bopetolami ya
mabele;
Mokili—Nsuka
ya mokili.
c Morm. 5:23.
4a Elam. 12:25;
3 Nef. 28:31.
b Mos. 16:10–11.
MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.

5a Dan. 12:2;
Yoan. 5:29.
b MOMA Boyengebene.
c Etel. 3:14.
MOMA Yesu Klisto—
Kozala ya Klisto
yambo na mbotama.
6a Yoan. 21:25;
3 Nef. 5:8.
7a MOMA Bapalaki.

ete makoka komemama li-susu epayi ya bato oyo, “uta na Bayuda-te, engebene na maloba oyo Yesu alobaki.

9 Mpe ntango bakozwa makomi oyo, oyo elongobani ete bazwa yambo, mpo na komeka bondimi na bango, mpe soki ekozala bongo ete bandimi makambo oyo bongo nde ekomoni-sama “makambo maleki minene epayi na bango.

10 Mpe soki ezali ete bandimi makambo oyo te, nde makambo oyo maleki minene “makobotolama uta na bango, mpo na bokweisami na bango.

11 Tala, nazalaki mpembeni na kokoma yango, nyonso oyo ekomamaki likolo ya bapalaki ya Nefi, kasi Nkolo apekisaki yango kolobaka: “Nakomeka bondimi ya bato na ngai.

12 Boye ngai, Mormon, nakomi makambo oyo natindamaki na Nkolo. Mpe sikawa ngai, Mormon natie nsuka na maloba na ngai, mpe nabandi kokoma makambo oyo natindamaki.

13 Boye, nalingi ete bomona ete na ntembe te Nkolo ateyaki bato, mpo na ntaka ya mikolo misato; mpe nsima ya ^akomilakisa epayi na bango, akataki ^blipa biteni na biteni, mpe apambolaki yango, mpe apesaki yango epayi na bango.

14 Mpe esalemaki ete ateyaki mpe asalelaki ^abana ya ebele ya bato oyo balobami, mpe ^bafungolaki lolemo na bango, mpe balobaki epayi ya batata na bango makambo minene mpe ya kokamwa, kutu monene koleka oyo abimisaki epayi ya bato, mpe afungolaki lolemo na bango ete bakokaki koloba.

15 Mpe esalemaki ete esilaki Yesu kobuta na lola—mbala ya mibale oyo amilakisaki epayi na bango, mpe akendaki epayi na Tata, nsima ya ^akobikisa bakoni na bango nyonso, mpe batengoli na bango, mpe nsima ya kofungola miso ya bato bakufa miso mpe ya kozipola matoyi ya bato bakufa matoyi, mpe kutu kobikisa bokono ya ndenge nyonso, mpe kosekwisa moto moko uta na bakufi, mpe alakisaki nguya na ye epayi na bango, mpe abutaki epayi na Tata—

16 Tala, esalemaki ete na moko ya nsima, oyo ebele ya bato basanganaki bango moko elongo, bamonaki mpe bayokaki lolola bana oyo, iyo, kutu ^abana babotami sika kofungola minoko na bango mpe balobaki makambo ya kokamwa; mpe makambo oyo balobaki mapekisamaki ete moto akoma yango.

17 Mpe esalemaki ete ^abayekoli oyo yesu aponaki babandaki

8a 3 Nef. 21:5–6.

9a Etel. 4:4–10.

10a Alma 12:9–11.

11a Etel. 12:6.

13a Yoan. 21:14.

b 3 Nef. 20:3–9.

MOMA Elambo.

14a 3 Nef. 17:11–12.

b Alma 32:23;

3 Nef. 26:16.

15a 3 Nef. 17:9.

MOMA Bobikisi na

bokono, Kobikisa

bakoni;

Likamwisi.

16a Mat. 11:25.

17a 3 Nef. 19:4–13.

mbala na mbala ^bkobatisa mpe koteya mingi lokola bayaki epayi na bango; mpe mingi lokola babatisamaki na nkombo ya Yesu batondisamaki na Molimo Mosantu.

18 Mpe mingi kati na bango bamonaki mpe bayokaki makambo makoki kolobama te, oyo “mazangi ndingisa mpo na kokoma.

19 Mpe bateyaki, mpe basalisanaki; mpe bazalaki na “biloko nyonso ^bna lisanga na kati na bango, moto na moto kosalaka na boyengebene, moko na mosusu.

20 Mpe esalemaki ete basalaki makambo nyonso kutu lokola Yesu atindaki bango.

21 Mpe bango oyo babatisamaki na nkombo ya Yesu babiangamaki “eklezia ya Klisto.

MOKAPO 27

Yesu atindi ete Eklezia ebiangama na nkombo na Ye—Etinda na ye mpe mbeka ya bomikabi na ye nde esali nsango malamumu na Ye—Bato batindami bayambola mpe babatisama mpo ete basantisama na Molimo Mosantu—Basengeli kozala kutu lokola Yesu azali. Penepene na mibu 34–35 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete wana ezalaki bayekoli ya Yesu kokendaka mibembo mpe bazalaki koteyaka

makambo bamonaki mpe bayokaki, mpe kobatisaka bato na nkombo ya Yesu, esalemaki ete bayekoli basanganaki mpe “basalaki bomoko kati na losambo mpe ^bbokili ya makasi.

2 Mpe Yesu “amimonisaki lisusu epayi na bango, mpo bazalaki kosambela Tata na nkombo na ye; mpe Yesu ayaki mpe atelemaki na katikati na bango, mpe alobaki epayi na bango: Nini bolingi ete napesa bino?

3 Mpe bango balobaki epayi na ye: Nkolo, tolingi ete oyebisa biso na nkombo nini tokobianga eklezia oyo; mpo boswani ezali na kati ya bato mpo na oyo etali likambo oyo.

4 Mpe Nkolo alobaki epayi na bango: Solo, solo, nalobi epayi na bino, mpo na nini ezali bato koyima-yima mpe koswana na ntina ya likambo oyo?

5 Etangaki bango makomi te, oyo malobi ete bosengeli kokamata likolo na bino “nkombo ya Klisto, oyo ezali nkombo na ngai? Mpo na nkombo oyo bokobiangama na mokolo ya nsuka;

6 Mpe moto nyonso oyo akokamata likolo na ye nkombo na ngai, mpe “akotia molende kino na nsuka, se ye moko wana akobikisama na mokolo ya nsuka.

7 Boye, nyonso oyo bokosala,

17b 4 Nef. 1:1.

18a 3 Nef. 26:11.

19a 4 Nef. 1:3.

b MOMA Kobulisa,
Mobeko ya bobulisi.

21a Mos. 18:17.

MOMA Eklezia ya

Yesu Klisto.

27 1a Mal&May 29:6.

b Alma 6:6.

MOMA Bokili, Kokila.

2a 3 Nef. 26:13.

MOMA Yesu Klisto—
Bomonani ya Klisto

nsima ya kufa.

5a MOMA Yesu Klisto—
Kokamata nkombo ya
Yesu likolo na biso.

6a 3 Nef. 15:9.

bokosala yango na nkombo na ngai; boye bokobianga eklezia na nkombo na ngai; mpe boko-belela Tata na nkombo na ngai ete apambola eklezia mpo na ntina na ngai.

8 Mpe lolenge boni ekoki yango kozala “eklezia na ^bngai longola se soki ebiangami na nkombo na ngai? Mpo soki eklezia moko ebiangami na nkombo ya Mose, nde ezali eklezia ya Mose; to soki ezali na nkombo ya moto moko, nde ezali eklezia ya moto moko; kasi soki ebiangami na nkombo na ngai nde ezali eklezia na ngai, soki ezali bongo ete etongami likolo ya nsango malamumu na ngai.

9 Solo nalobi epayi na bino, ete botongami likolo ya nsango malamumu na ngai; boye bokobianga biloko nyonso bobiangaka, na nkombo na ngai; boye soki bo-beleli Tata, mpo na eklezia, soki ezali na nkombo na ngai, Tata akoyoka bino;

10 Mpe soki ezali bongo ete eklezia etongami likolo ya nsango malamumu na ngai Tata akolakisala misala na ye kati na yango.

11 Kasi soki etongami likolo ya nsango malamumu na ngai te, mpe etongami likolo ya misala ya bato, soki te likolo ya misala ya zabulu, solo nalobi epayi na bino bakosepela na misala na

bango se mpo na eleko moko, mpe nsuka ekoya moke moke, mpe “bakokatama na nse mpe bakobwakama kati na moto, uta wapi nzela ya kozonga ezali te.

12 Mpo misala na bango “mikolanda bango, mpo ezali na ntina ya misala na bango ete bakitisami na nse; boye bomikundola makambo oyo nayebisi bino.

13 Tala napesaki epayi na bino “nsango malamumu na ngai, mpe oyo ezali nsango malamumu oyo napesaki epayi na bino—ete nayaki kati na mokili mpo na kosala ^bbolingi ya Tata na ngai, mpo Tata na ngai atindaki ngai.

14 Mpe Tata na ngai atindaki ngai ete nakoka “kotombwama likolo ya ekulusu; mpe esili ngai kotombwama likolo ya ekulusu, ete nakoka ^bkobenda bato nyonso epayi na ngai, ete lokola natombwamaki na bato kutu boye bato batombwama na Tata, mpo na kotelema liboso na ngai, mpo na ‘kosambisama na misala na bango, soki ezali malamumu to soki ezali mabe—

15 Mpe mpo na ntina oyo “natombwamaki; boye, engebene na nguya ya Tata nakobenda bato nyonso epayi na ngai, ete bakoka kosambisama engebene na misala na bango.

16 Mpe ekosalema, ete moto

8a MOMA Yesu Klisto—
Moto ya Eklezia.

b Mal&May 115:4.

11a Alma 5:52.

12a Emon. 14:13;

Mal&May 59:2.

13a Mal&May 76:40–42.

MOMA Nsango
malamumu.

b Yoan. 6:38–39.

14a 1 Nef. 11:32–33;

Mose 7:55.

b Yoan. 6:44;

2 Nef. 9:5;

Mal&May 27:18.

c MOMA Yesu Klisto—
Mosambisi.

15a MOMA Bomikabi,
Komikaba.

nyonso oyo ^aayamboli mpe ^babat-
tisami na nkombo na ngai ako-
tondisama na Molimo; mpe soki
^catii molende kino na nsuka, tala,
ye nakotala lokola moto azangi
elindo liboso ya Tata na ngai na
mokolo nakotelema mpo na ko-
sambisa mokili.

17 Mpe ye oyo akotia molende
kino na nsuka te, se ye moko
wana akokitisama na nse mpe
akobwakama kati na moto, uta
na esika oyo wapi bakoki kozo-
nga lisusu te, na ntina ya ^aboye-
ngebene ya Tata.

18 Mpe oyo ezali liloba oyo
apesaki epayi na bana ya bato.
Mpe mpo na ntina oyo akokisi
maloba oyo apesaki, mpe ako-
saka te, kasi akokisaka maloba
na ye nyonso.

19 Mpe ^aeloko moko te ya mbi-
ndo ekoki kokota kati na boko-
nzi ya lola; boye eloko moko te
ekotaka na ^bbopemi na ye lo-
ngola se soki ezali bango oyo
^cbasukolaki bilamba na bango
kati na makila na ngai, na ntina
ya bondimi na bango, mpe bo-
yamboli ya masumu na bango
nyonso, mpe bosembo na bango
kino na nsuka.

20 Sikawa oyo ezali motindo
yango: ^aBoyambola, bino nyo-
nso nsuka ya mabele, mpe boya

epayi na ngai, mpe ^bbobatisama
na nkombo na ngai, ete bokoka
^ckosantisama na kozwaka Mo-
limo Mosantu, ete bokoka ko-
telema na ^dkozangaka mbindo
liboso na ngai na mokolo ya
nsuka.

21 Solo, solo, nalobi epayi
na bino, oyo ezali nsango ma-
lamu na ngai; mpe boyebi ma-
kambo oyo bosengeli kosala kati
na eklezia na ngai; mpo misala
oyo bomoni ngai kosala yango
wana nde bokosala mpe lokola;
mpo oyo wana bomoni ngai ko-
sala yango wana nde bokosala
lokola;

22 Boye, soki bosali makambo
oyo bopambolami, mpo bokoto-
mbwama na mokolo ya nsuka.

23 Bokoma makambo oyo bo-
moni mpe boyoki, longola se
soki ezali oyo wana ^amapeki-
sami.

24 Bokoma misala ya bato oyo,
oyo bakosala, kutu lokola eko-
mamaki, mpo na ntina ya oyo
esalemaki.

25 Mpo tala, uta na buku oyo
ekomami, mpe oyo ekokomama,
bato oyo ^abakosambisama; mpo
engebene na yango ^bmisala na
bango mikoyebana epayi ya bato.

26 Mpe tala, makambo nyonso
^aekomami na Tata; boye uta na

16a MOMA Boyamboli,
Koyambola.
b MOMA Kobatisa,
Libatisi.
c 1 Nef. 13:37.
MOMA Kotia molende.
17a MOMA Boyengebene.
19a Alma 11:37.
b Mal&May 84:24.

MOMA Bopemi.
c Emon. 1:5; 7:14;
Alma 5:21, 27;
13:11–13.
20a Etel. 4:18.
b MOMA Kobatisa,
Libatisi—Libatisi ezali
na ntina monene.
c MOMA Bosantisi.

d Mal&May 4:2.
23a 3 Nef. 26:16.
25a 2 Nef. 33:10–15;
M ya M 1:11.
b 1 Nef. 15:32–33.
26a 3 Nef. 24:16.
MOMA Buku
ya bomoi.

buku oyo ekokomama mokili ekosambisama.

27 Mpe boyeba ete “bokozala basambisi ya bato oyo, engebene na bosambisi boye nakopesa epayi na bino, oyo ezali bosambisi ya alima. Boye, ^blolenge kani ya bato bosengeli kozala? Solo nalobi epayi na bino, kutu ‘lokola nazali.

28 Mpe sikawa “nakeyi epayi na Tata. Mpe solo nalobi epayi na bino, biloko nyonso kani bokosenga Tata na nkombo na ngai, ekopesama epayi na bino.

29 Boye, “bosenga, mpe bokozwa; bobeta, mpe bakofungolela bino; mpo ye oyo akosenga, akozwa; mpe epayi na ye oyo akobeta, ekofungolama.

30 Mpe sikawa, tala, bosepeli na ngai ezali monene, kutu kino na litondi, na ntina na bino, mpe lisusu na ntina ya nkola oyo; iyo, mpe kutu Tata asepeli, lokola banjelu basantu nyonso, na ntina na bino mpe nkola oyo, mpo “moko te kati na bango abungi.

31 Tala, nalingi ete bososola; mpo nalingi koloba bango oyo bazali “sikawa na bomoi na ^bnkola oyo; mpe moko te na bango abungi; mpe na bango nazali na litondi ya ^cbosepeli.

32 Kasi tala, epesi ngai mawa na ntina ya “nkola ya minei uta

na nkola oyo, mpo bamemami bakangemi mosika na ye kutu lokola ezalaki mwana mobali ya ebomi; mpo bakoteka ngai mpo na mpauni mpe wolo, mpe mpo na oyo ^bmpomboli ebebisaka mpe bayibi bakoki kokota mpe koyiba. Mpe na mokolo wana nakobimela bango, kutu nakobalolaka misala na bango moko likolo ya mitu na bango.

33 Mpe esalemaki ete ntango Yesu asilisaki maloba oyo, alobaki epayi na bayekoli na ye: Bokota na “ekuke ya moke; mpo moke ezali ekuke, mpe nkaka ezali nzela oyo ekambaka na bomoi, mpe moke ezali bango oyo bakozwa yango; kasi monene ezali ekuke, mpe ya etando ezali nzela oyo ekambaka na liwa, mpe mingi ezali bango oyo bakendeke kuna, kino butu ekomi, wapi moto moko akoki kosala te.

MOKAPO 28

Libwa kati na bayekoli zomi na mibale bazali na mposa mpe balakelami kosangola libula ya bokonzi ya Klisto ntango bakokufa—Banefi Misato mosusu bazali na mposa mpe bapesami nguya likolo ya liwa ete batikala likolo ya mabele kino Yesu akoya lisusu—Babongalami

27a 1 Nef. 12:9–10;
Morm. 3:19.

b MOMA Yesu
Klisto—Ndakisa
ya Yesu Klisto.

c Mat. 5:48;
3 Nef. 12:48.

28a Yoan. 20:17.

29a Mat. 7:7;
3 Nef. 14:7.

30a Yoan. 17:12.

31a 3 Nef. 9:11–13; 10:12.

b 3 Nef. 28:23.

c MOMA Bosepeli.

32a 2 Nef. 26:9–10;

Alma 45:10, 12.

b Mat. 6:19–21;

3 Nef. 13:19–21.

33a Mat. 7:13–14;

3 Nef. 14:13–14;

Mal&May 22.

mpe bamoni makambo mapekisami mpo na koloba, mpe bazali sikawa kosalaka na kati ya bato. Penepene na mibu 34–35 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete ntango esilaki Yesu koloba maloba oyo, alobaki epayi na bayekoli na ye, moko na moko, kolobaka epayi na bango: Eloko nini oyo bozali na yango mposa uta na ngai, nsima ete nake nde epayi na Tata?

2 Mpe nyonso balobaki, longola se Misato, kolobaka: Tozali na mposa ete wana ekosila biso kozala na bomoi mpo na mibu ya moto, ete, mosala na biso, oyo wapi obiangi biso, mokoka kokoma na nsuka, ete tokoka noki koya epayi na yo kati na bokonzi na yo.

3 Mpe alobaki epayi na bango: Bopambolami mpo bozali na mposa ya likambo oyo uta na ngai; boye, nsima ete bokoma na mibu ntuku sambo na mibale bokoya epayi na ngai kati na bokonzi na ngai; mpe elongo na ngai bokozwa ^abopemi.

4 Mpe ntango esilaki ye koloba na bango, abalukaki epayi na Misato, mpe alobaki epayi na bango: Eloko nini bolingi ete nasala mpo na bino, ntango eko ke nde ngai epayi na Tata?

5 Mpe bayokaki mawa na mitema na bango, mpo bakokaki te

kolobela ye eloko oyo bazalaki na yango mposa.

6 Mpe alobaki epayi na bango: Tala, ^anayebi makanisi na bino; mpe bozali na mposa ya eloko oyo ^bYoane, molingami na ngai, oyo azalaki elongo na ngai kati na mosala na ngai, liboso ete natombwama likolo na Bayuda, azalaki na yango mposa uta na ngai.

7 Boye, bopambolami koleka, mpo bino ^abokomeka soki moke te ^bliwa; kasi bokozala na bomoi mpo na komona misala ya Tata epayi na bana ya bato, kutu kino makambo nyonso makokokisama, engebene na bolingi ya Tata, ntango nakoya kati na nkembo na ngai elongo na ^cbanguya ya lola.

8 Mpe bokoyeba soki moke te bolozu ya liwa, kasi ntango nakoya kati na nkembo na ngai, bokobongolama na bofini ya liso, uta na ^abokufi na ^bbozangi kufa, mpe na ntango wana bokopambolama kati na bokonzi ya Tata na ngai.

9 Mpe lisusu, bokozala na bolozu te wana ezali bino na mosuni, mawa mpe te longola se soki ezali mpo na masumu ya mokili; mpe nyonso oyo nakosala na ntina ya likambo oyo bozali na yango mposa uta na ngai, mpo bozali na mposa ete

28 3a MOMA Bopemi.

6a Amosa 4:13;

Alma 18:32.

b Yoan. 21:21–23;

Mal&May 7:1–4.

7a 4 Nef. 1:14;

Morm. 8:10–11;
Etel. 12:17.

b MOMA Bazalani
babongwana.

c 3 Nef. 20:22.

8a 3 Nef. 28:36–40.

MOMA Bokufi,
Ya kufa.

b MOMA Azanga kufa,
Bozangi kufa.

“bomema milimo ya bato epayi na ngai, wana ekowumela mokili.

10 Mpe mpo na ntina oyo bokozala na “litondi ya bosepeli mingi; mpe bokofanda na bokonzi ya Tata na ngai; iyo, bosepeli na bino ekotondisama, kutu lokola Tata apesi ngai litondi ya bosepeli; mpe bokozala kutu lokola nazali, mpe nazali kutu lokola Tata, mpe Tata mpe ngai tozali ^bmoko.

11 Mpe “Molimo Mosantu ataloka mpo na ntina ya Tata mpe ngai; mpe Tata apesaka Molimo Mosantu epayi na bana ya bato, na ntina na ngai.

12 Mpe esalemaki ete esilaki Yesu koloba maloba oyo, asimbaki moko na moko na bango na mosapi na ye, longola se Misato baye basengelaki kotikala, mpe nsima akendaki.

13 Mpe tala, lola efungwamaki, mpe “bakamatamaki likolo na lola, mpe bamonaki mpe bayokaki makambo oyo makoki kolobama te.

14 Mpe “epekisamaki koloba epayi na bango; mpe bapesamaki nguya te ete bakoka koloba makambo oyo bamonaki mpe bayokaki;

15 Mpe ezala ete bazalaki na nzoto soki te libanda ya nzoto, bakokaki te koyeba; mpo emonanaki epayi na bango lokola

“bobongolami na bango, ete babongwamaki uta na nzoto ya mosuni kati na ezalela ya bozangi kufa, ete bakokaki komona makambo ya Nzambe.

16 Kasi esalemaki ete basalaki likolo ya etando ya mabele; nzokande basalaki te mpo na oyo etali makambo oyo bamonaki mpe bayokaki, engebene na motindo mopesamaki na bango na lola.

17 Mpe sikawa, soki bazalaki bato ya kufa soki te bazanga kufa, uta na mokolo ya bobongolami na bango, nayebi te;

18 Kasi oyo mingi nayebi, engebene na lisolo ya makomi oyo epesami—bakendaki epayi na etando ya mboka, basalalaki bato nyonso, kosanganisaka bato na eklezia mingi lokola bandimaki mateya na bango; kobatisaka bango, mpe mingi lokola babatizamaki, bazwaki Molimo Mosantu.

19 Mpe babwakamaki kati na boloko na bato oyo bazalaki ya eklezia te. Kasi “bandako ya boloko ekokaki kokanga bango te, mpo epasukaki na biteni mibale.

20 Mpe babwakamaki kati na mabele; kasi babetaki mabele na liloba ya Nzambe, na lolenge ete na “nguya na ye babikizamaki uta na bozindo ya mabele; mpe boye bakokaki te kotimola mabulu ya bozindo oyo makoki mpo na kokanga bango.

9a Filip. 1:23–24;

Mal&May 7:5–6.

10a Mal&May 84:36–38.

b Yoan. 17:20–23.

11a 2 Nef. 31:17–21;

3 Nef. 11:32.

13a 2 Kol. 12:2–4.

14a Mal&May 76:114–116.

15a Mose 1:11.

MOMA Bobongwani.

19a Mis. 16:26;

Alma 14:26–28.

20a Morm. 8:24.

21 Mpe mbala misato babwakamaki na “litumu ya moto, mpe bazwaki mpasi te.

22 Mpe mbala mibale babwakamaki kati na “libulu ya banyama ya zamba, mpe tala basakanaki elongo na banyama lokola mwana moke elongo na mwana ya mpate oyo azali komelaka mabele; mpe bazwaki mpasi te.

23 Mpe esalemaki ete bakenlaki na kati ya bato nyonso ya Nefi, mpe bateyaki “nsango malamumu ya Klisto epayi ya bato nyonso likolo ya etando ya mboka; mpe babongwanaki epayi ya Nkolo, mpe basanganaki na eklezia ya Klisto; mpe boye bato ya ^bnkola wana bapambolamaki, engebene na liloba ya Yesu.

24 Mpe sikawa, ngai, Mormon, natie nsuka mpo na kolobaka na ntina ya makambo oyo mpo na ntango moko.

25 Tala, nazalaki mpembeni na kokoma “nkombo na bango oyo bakomeka liwa te, kasi Nkolo apekisaki; boye nakomi yango te, mpo ebombami uta na mokili.

26 Kasi tala, ngai namoni bango, mpe basaleli ngai.

27 Mpe tala, bakozala na kati ya baoyo bazali Bayuda-te, kasi Bayuda-te bakoyeba bango te.

28 Bakozala mpe lokola na kati

ya Bayuda, kasi Bayuda bakoyeba bango te.

29 Mpe ekosalema, ntango Nkolo akomona ete elongobani na bwania na ye ete basala epayi ya “mabota mapanzama ya Yisalaele, mpe bikolo nyonso, mabota nyonso, minoko nyonso mpe bato nyonso, mpe bakomema uta na bango milimo mingi epayi na Yesu, ete mposa na bango ekokisama, mpe lisusu na ntina ya nguyaya ya bondimisi ya Nzambe oyo ezali kati na bango.

30 Mpe bazali lokola “banjelu ya Nzambe, mpe soki basambeli Tata na nkombo ya Yesu, bakoki komilakisa epayi ya moto nyonso lokola ekomona bango malamumu.

31 Boye, misala minene mpe ya kokamwa mikosalema na bango, liboso ya “mokolo monene mpe oyo ezali koya ntango bato nyonso basengeli na ntembe te kotelema liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto;

32 Iyo, kutu na kati ya baoyo bazali Bayuda-te, “mosala monene mpe ya kokamwa ekosalema na bango, liboso ya mokolo wana ya bosambisi.

33 Mpe soki bozalaka na makomi nyonso oyo ezali kopesa lisolo ya misala nyonso ya kokamwa ya Klisto, bolingaki koyeba, engebene na maloba ya

21a Dan. 3:22–27;
4 Nef. 1:32.

22a Dan. 6:16–23;
4 Nef. 1:33.

23a MOMA Nsango
malamumu.

b 3 Nef. 27:30–31.

25a 3 Nef. 19:4.

29a MOMA Yisalaele—
Bopanzani ya
Yisalaele;
Yisalaele—Mabota

zomi ebunga
ya Yisalaele.

30a MOMA Banjelu.

31a Elam. 12:25;

3 Nef. 26:4–5.

32a 2 Nef. 25:17.

Klisto, ete makambo oyo esengeli koya na ntembe te.

34 Mpe lisuma ezala epayi na ye oyo ^aakoyoka maloba ya Yesu te, mpe lisusu ^bbango oyo aponaki mpe atindaki na kati na bango; mpo moto nyonso oyo akoyamba te maloba ya Yesu mpe maloba na bango oyo atindaki ayambi ye te; mpe boye akoyamba bango te na mokolo ya nsuka.

35 Mpe elingaki kozala malamulu koleka mpo na bango soki babotamaka te. Mpo ebanzi bino ete bokoki kokima boyengebene ya Nzambe oyo atukami, oyo ^aaniatami na nse ya makolo ya bato, ete lobiko ekoka koya na nzela wana?

36 Mpe sikawa tala, lokola nalobaki mpo na oyo etali bango oyo Nkolo aponi, iyo, kutu Misato oyo bakamatamaki kati na lola, ete nayebaki te soki bapetolamaki uta na bokufi na bozangi kufa—

37 Kasi tala, uta nakomaki, natunaki na Nkolo, mpe asali emonisama epayi na ngai ete esengeli mpenza mbongwana esalema likolo ya nzoto na bango, to soki bongo te basengelaki komeka liwa;

38 Boye, mpo ete bakoka te komeka liwa, ^ambongwana esalemaki likolo ya nzoto na bango, ete bakoka te koyoka mpasi ya

bolozhi to mawa, longola se soki ezali mpo na masumu ya mokili.

39 Sikawa mbongwana oyo ekokani te na oyo ekosalema na mokolo ya nsuka; kasi ezalaki na mbongwana moko oyo esalemaki kati na bango, na lolenge ete Satana akokaki te kozala na nguya likolo na bango, ete akokaki ^akosenginia bango te; mpe ^bbasantisamaki na mosuni, ete bakomaki ^cbasantu, mpe ete nguya ya mokili ekoki te kosimba bango.

40 Mpe na ezalela oyo basengelaki kotikala kino na mokolo Klisto akoya kosambisa; mpe na mokolo wana, basengelaki kozwa mbongwana monene koleka, mpe koyambama kati na bokonzi ya Tata mpo na kobimalisusu te, kasi kofanda elongo na Nzambe seko kati na balola.

MOKAPO 29

Bobimi ya Buku ya Mormon ezali elembo ete Nkolo abandi kosangisa Yisalaele mpe kokokisa mayokani na Ye—Bango oyo bakobwaka bimoniseli mpe makabo ya mokolo ya nsuka bakolakelama mabe. Penepene na mibu 34–35 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa tala, nalobi epayi na bino ete, ntango Nkolo akomona ete elongobani na bwania na ye ete maloba oyo ^aekoya

34a Etel. 4:8–12.

b MOMA Profeta.

35a Elam. 12:2.

38a MOMA Bazalani

babongwana.

39a MOMA Kosenginia, Lisenginia.

b MOMA Bosantisi.

c MOMA Bosantu.

29 1a 2 Nef. 30:3–8.

epayi na baoyo bazali Bayuda-te, engebene na liloba na ye, na ntango wana nde bokoyeba ete ^bliyokani oyo Tata asalaki elongo na bana ya Yisalaele, oyo etali bozongisi na mboka ya bosangoli libula, esili kobanda kokokisama.

2 Mpe bokoki koyeba ete maloba ya Nkolo oyo elobamaki na baprofeta basantu, nde nyonso makokokisama; mpe bosengeli te koloba ete Nkolo “azelisi boyei na ye epayi ya bana ya Yisalaele.

3 Mpe bosengeli te kokanisa na mitema na bino ete maloba oyo elobamaki ezali mpamba, mpo tala, Nkolo akomikundola liyokani na ye oyo asalaki na bato na ye ya ndako ya Yisalaele.

4 Mpe ntango bokomona maloba oyo kokokisama na kati na bino, na ntango wana nde bosengeli lisusu te koboya misala ya Nkolo, mpo “mompanga ya ^bboyengebene na ye ezali na loboko na ye ya mobali; mpe tala, na mokolo ya nsuka, soki boboyi misala na ye, akosala ete kala mingi te mokanga bino.

5 “Lisuma epayi na ye oyo ^baboyaka misala ya Nkolo; iyo, lisuma epayi na ye oyo ^cakowangana Klisto mpe misala na ye!

6 Iyo, “lisuma epayi na ye

oyo akowangana bimoniseli ya Nkolo, mpe oyo akoloba ete Nkolo asalaka lisusu na emoniseli te, to na masakoli, to na ^bmakabo, to na minoko, to na bobikisi na bokono, to na nguya ya Molimo Mosantu mpe te.

7 Iyo, mpe lisuma epayi na ye oyo akoloba na mokolo wana, mpo na kozwa “matabisi, ete ^blikamwisi esalemi na Yesu Klisto ekoki kozala lisusu te; mpo ye oyo asali oyo akokoma lokola ‘mwana mobali ya ebomi, mpo na nani boboto ezalaki te, engebene na liloba ya Klisto!

8 Iyo, mpe bosengeli lisusu te “kotiola, soki te ^bkoboya, to koseke ‘Bayuda, to montika ya ndako ya Yisalaele; mpo tala, Nkolo amikundoli liyokani na ye na bango, mpe akosala epayi na bango engebene na oyo alapaki.

9 Boye, bosengeli te kobanza ete bokoki kobalola loboko ya mobali ya Nkolo epayi na loboko oyo ya mwasi, ete akoki te kosala bosambisi mpo na bokokisami ya liyokani oyo asalaki na ndako ya Yisalaele.

MOKAPO 30

Bayuda-te ya mokolo ya nsuka batingami koyambola, koya epayi ya

1 *b* Morm. 5:14, 20.

2 *a* Luk. 12:45-48.

4 *a* 3 Nef. 20:20.

b MOMA Boyengebene.

5 *a* 2 Nef. 28:15-16.

b Morm. 8:17;

Etel. 4:8-10.

c Mat. 10:32-33.

6 *a* Morm. 9:7-11, 15.

b MOMA Makabo ya Molimo.

7 *a* MOMA Poloso ya banganga.

b 2 Nef. 28:4-6;

Morm. 9:15-26.

c MOMA Bana mibali ya ebomi.

8 *a* 1 Nef. 19:14.

b 2 Nef. 29:4-5.

c MOMA Bayuda.

Klisto, mpe kotangama elongo na ndako ya Yisalaele. Penepene na mibu 34–35 ya Mobu ya Nkolo.

BOYOKA, O bino baoyo bozali Bayuda-te, mpe boyoka maloba ya Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe na bomoi, oyo atindi ngai ete naloba mpo na oyo etali bino; mpo, tala, ^aatindi ngai ete nase-ngeli kokoma, kolobaka:

2 Bobaluka, bino ^aBayuda-te nyonso, uta na nzela ya nkuna na bino, mpe ^bboyambola uta na misala mabe na bino, uta na lokuta mpe bokosi na bino, mpe

uta na pite na bino, mpe uta na bonsomo ya nkuku na bino, mpe sambo na bino ya bikeko, mpe uta na bobomi na bino, mpe poloso ya banganga ya bino, mpe kolula na bino, mpe songisongi na bino, mpe uta na nkuna mpe bonsomo nyonso ya bino; mpe boya epayi na ngai, mpe bobatisama na nkombo na ngai, ete bokoka kozwa bolimbisi ya masumu na bino, mpe botondisama na Molimo Mosantu, ete ^cbotangama elongo na bato na ngai oyo bazali bato ya ndako ya Yisalaele.

NEFI YA MINEI BUKU YA NEFI

OYO AZALI MWANA MOBALIYA NEFI—MOKO YA
BAYEKOLI YA YESU KLISTO

Moko lisolo ya bato ya Nefi, engebene na lisolo ya makomi na ye.

Banefi mpe Balamani babongwani nyonso na Nkolo—Bazali na biloko nyonso na lisanga, basali makamwisi, mpe bafuluki na mboka—Nsimba ya mibu nkama mibale, bokabwani, mabe, Baeklezia ya lokuta, mpe minyokoli ebimi—Nsimba ya mibu nkama misato nyonso Banefi mpe Balamani bazali bato ya nkuna—Amaloni abombi masolo ya makomi ya bule. Penepene na mibu 35–321 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete mobu ya ntuku misato na minei elekaki, mpe lisusu ya ntuku misato na mitano, mpe tala bayekoli ya Yesu basalaki eklezia moko ya Klisto kati na bamboka nyonso nzinganzinga mpembeni. Mpe mingi lokola bayaki epayi na bango, mpe solo bayambolaki masumu na bango, babatisamaki na nkombo ya Yesu; mpe bazwaki Molimo Mosantu.

30 1a 3 Nef. 5:12–13.

2a MOMA Bayuda-te.

b MOMA Boyamboli,

Koyambola.

c Gal. 3:27–29;

2 Nef. 10:18–19;

3 Nef. 16:10–13;

21:22–25;

Abal. 2:10.

2 Mpe esalemaki ete na mobu ya ntuku misato na motoba, bato babongwanaki nyonso epayi ya Nkolo, likolo ya etando nyonso ya mboka, nyonso Banefi mpe Balamani mpe lokola, mpe boweli mpe boswani ezalaki te na kati na bango, mpe moto na moto asalaki na boyengebene moko na mosusu.

3 Mpe bazalaka na “biloko nyonso na lisanga na kati na bango; boye ezalaki na mozwi mpe mobola te, moumbu mpe monsomi, kasi bakomisamaki nyonso nsomi, mpe bakaboli ya likabo ya lola.

4 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku misato na nsambo elekaki lisusu, mpe kimia ezalaki kaka na mboka.

5 Mpe misala minene mpe ya kokamwa ezalaki kosalema na bayekoli ya Yesu, na lolenge ete “babikisaki bakoni, mpe basekwisaki bakufi, mpe basalaki ete batengoli batambola, mpe bakufi miso bazwa bomoni, mpe bakufi matoyi bayoka; mpe basalaki ndenge nyonso ya ^bmakamwisi na kati ya bana ya bato; mpe basalaki makamwisi yango na eloko moko te longola se na nkombo ya Yesu.

6 Mpe boye mobu ya ntuku misato na mwambe elekaki, mpe lisusu ya ntuku misato na libwa,

mpe ntuku minei na moko, mpe ntuku minei na mibale, iyo, kutu kino mibu ntuku minei na libwa elekaki, mpe lisusu ya ntuku mitano na moko, mpe ya ntuku mitano na mibale; iyo, mpe kutu kino mibu ntuku mitano na libwa elekaki.

7 Mpe Nkolo afulusaki bango koleka na mboka; iyo, na lolenge ete batongaki bingumba lisusu epayi wapi bingumba bizikaki kala.

8 Iyo, kutu batongaki lisusu “engumba monene wana ya Zalayemila.

9 Kasi ezalaki na bingumba mingi oyo “ezindaki, mpe mai makomaki na esika na yango; boye bingumba oyo ekokaki te kotingama ya sika.

10 Mpe sikawa, tala, esalemaki ete bato ya Nefi bakomaki makasi, mpe babakisaki kokima mbangu noki koleka, mpe bakomaki bato “ya kitoko mingi koleka na kotalaka na miso mpe bonzenga.

11 Mpe babalaki, mpe bapesamaki na libala, mpe bapambolamaki engebene na ebele ya bilaka oyo Nkolo asalaki epayi na bango.

12 Mpe batombokaki lisusu te na kolandaka “makokisi mpe makuli ya ^bmobeko ya Mose; kasi batambolaki na kolandaka

1 3a Mis. 4:32;
3 Nef. 26:19.
MOMA Kobulisa,
Mobeko ya bobulisi.
5a MOMA Bobikisi
na bokono,

Kobikisa bakoni.
b Yoan. 14:12.
MOMA Likamwisi.
8a 3 Nef. 8:8.
9a 3 Nef. 9:4, 7.
10a Morm. 9:6.

12a 2 Nef. 25:30;
3 Nef. 15:2–8.
b MOMA Mobeko
ya Mose.

mitindo oyo bazwaka uta na Nkolo na bango mpe Nzambe na bango, kokobaka na ^abokili mpe losambo, na kokutanaka esika moko mbala na mbala mpo na kosambela mpe mpo na koyoka liloba ya Nkolo.

13 Mpe esalemaki ete boswani ezalaki te na kati ya bato, kati na mboka mobimba; kasi makamwisi ya makasi masalemaki na kati ya bayekoli ya Yesu.

14 Mpe esalemaki ete mobu ya ntuku sambo na moko elekaki, mpe lisusu mobu ya ntuku sambo na mibale, iyo, mpe mpo na kosukisa, kino na mobu ya ntuku sambo na libwa; iyo, kutu nkama ya mibu elekaki, mpe bayekoli ya Yesu, oyo aponaki, nyonso bakendaki na ^apaladiso ya Nzambe, longola se ^bmisato oyo basengelaki kotikala; mpe ezalaki na ^abayekoli basusu oyo ^abakulisamaki na esika na bango; mpe lisusu mingi ya nkola wana bakufaki.

15 Mpe esalemaki ete ^aboswani ezalaki te na mboka, na ntina ya bolingo ya Nzambe boye efandaki na mitema ya bato.

16 Mpe ^aboluli ezalaki te, soki mpe songisongi, to mbilingambilinga, to pite, to lokuta, to bobomi, soki mpe lolenge moko ya ^bbonsoni te; mpe ekokaki kozala na ^abato ya esengo mingi

te koleka na kati ya bato nyonso oyo bakelamaki na loboko ya Nzambe.

17 Ezalaki na bayongoli te, soki babomi te, mpe Balamani bazalaki te, soki mpe lolenge moko ya ba-songolo te; kasi bazalaki nyonso kati na ^abomoko, bana ya Klisto, mpe basangoli libula na bokonzi ya Nzambe.

18 Mpe lolenge boni epambolamaki bango! Mpo Nkolo apambolaki bango na misala na bango nyonso; iyo, kutu bapambolamaki mpe bafulukaki kino mibu nkama moko na zomi elekaki; mpe nkola ya yambo uta na Klisto ekufaki, mpe boswani ezalaki te na mboka mobimba.

19 Mpe esalemaki ete Nefi, oyo abombaki lisolo ya makomi oyo ya nsuka, (mpe abombaki yango likolo ya ^abapalaki ya Nefi) akufaki, mpe mwana mobali na ye Amosa abombaki yango na esika na ye; mpe abombaki yango mpe lokola likolo ya bapalaki ya Nefi.

20 Mpe abombaki yango mibu ntuku mwambe na minei, mpe kimia ezalaki kaka na mboka, longola se mwa ndambo moke ya bato batombokaki uta na eklezia mpe bakamataki likolo na bango nkombo ya Balamani; boye ebandaki kozala na Balamani lisusu na mboka.

12c Mor. 6:5;
Mal&May 88:76–77.

14a MOMA Paladiso.
b 3 Nef. 28:3–9.
MOMA Bazalani
babongwana.

c MOMA Moyekoli.
d MOMA Bokulisi,
Kokula.

15a MOMA Kimia.
16a MOMA Bomoko.
b MOMA Kolula.

c Mos. 2:41;
Alma 50:23.
MOMA Bosepeli.
17a Yoan. 17:21.
MOMA Siona.
19a MOMA Bapalaki.

21 Mpe esalemaki ete Amosa mpe lokola akufaki, (mpe eza-laki mibu nkama moko na ntuku libwa na minei uta na boyei ya Klisto) mpe mwana mobali na ye Amosa abombaki lisolo ya ma-komi na esika na ye; mpe abo-
mbaki yango mpe lokola likolo ya bapalaki ya Nefi; mpe ekoma-
maki lisusu na buku ya Nefi, oyo ezali buku oyo.

22 Mpe esalemaki ete mibu nkama mibale elekaki; mpe nkola ya mibale ekufaki nyonso longola se mwa ndambo moke.

23 Mpe sikawa ngai, Mormon, nalingi boyeba ete bato bako-
maki mingi, na lolenge ete ba-
panzanaki likolo ya etando
mobimba ya mboka, mpe ete ba-
komaki na bozwi mingi koleka,
na ntina ya bofuluki na bango
na Klisto.

24 Mpe sikawa, na mobu oyo ya nkama mibale na moko eba-
ndaki kozala na bango oyo bato-
mbwamaki na ^alolendo, ndakisa
kolataka monzele ya ntalo, mpe
ndenge nyonso ya mayaka ya
motuya, mpe biloko ya motuya
ya mokili.

25 Mpe uta na ntango wana mi-
solo na bango mpe biloko na ba-
ngo ezalaki lisusu te kotiamana ^ana
lisanga na kati na bango.

26 Mpe babandaki kokabwana
kati na nkondo; mpe baba-
ndaki kotonga ^aBaeklezia mpo

na bango moko mpo na kozwa
^bmatabisi, mpe babandaki kowa-
ngana eklezia ya solo ya Klisto.

27 Mpe esalemaki ete ntango
mibu nkama mibale na zomi
elekaki Baeklezia ezalaki mi-
ngi kati na mboka; iyo, Baekle-
zia ezalaki mingi oyo bilakisaki
koyeba Klisto, kasi ^abawangani
biteni mingi koleka ya nsango
malamu na ye, na lolenge ete
bayambaki ndenge nyonso ya
nkuna, mpe bapesaki oyo wana
ezalaki bule epayi na ye oyo
^bepekisamaki mpo alongoba-
naki te.

28 Mpe ^aeklezia oyo ekomaki
na bato mingi koleka na ntina ya
mabe, mpe na ntina ya nguya ya
Satana oyo atiaki nkanga na mi-
tema na bango.

29 Mpe lisusu, ezalaki na ekle-
zia mosusu oyo ewanganaki
Klisto; mpe ^abanyokolaki ekle-
zia ya solo ya Klisto, na ntina
ya bomikitisi na bango mpe bo-
yambi na bango na Klisto; mpe
batiolaki bango na ntina ya ma-
kamwisi mingi oyo masalemaki
na kati na bango.

30 Boye basalelaki nguya mpe
likoki likolo ya bayekoli ya Yesu
baoyo batikalaki elongo na ba-
ngo, mpe babwakaki bango kati
na ^aboloko; kasi na nguya ya li-
loba ya Nzambe, oyo ezalaki na
bango, ndako ya boloko epa-
sukaki na biteni mibale, mpe

24a MOMA Lolendo.

25a 4 Nef. 1:3.

26a 1 Nef. 22:23;

2 Nef. 28:3;

Morm. 8:32–38.

^b Mal&May 10:56.

MOMA Poloso

ya banganga.

27a MOMA Bopengwi.

^b 3 Nef. 18:28–29.

28a MOMA Zabulu—

Eklezia ya zabulu.

29a MOMA Konyokola,

Monyokoli.

30a 3 Nef. 28:19–20.

etambolaka makambo ya bato. Mpe eteni eleki nkuna mingi ya bato bakomaki makasi, mpe bakomaki na motango mingi koleka bato ya Nzambe.

41 Mpe bakobaki kaka kotonga Baeklezia mpo na bango moko, mpe bakembisaki yango na ndenge nyonso ya biloko ya motuya. Mpe boye mibu nkama mibale na ntuku mitano elekaki, mpe mibu nkama mibale na ntuku motoba lokola.

42 Mpe esalemaki ete eteni eleki ya bato ya nkuna ebandaki lisusu kotonga ndai mpe “makelemba ya nkuku ya Gadiatoni.

43 Mpe lisusu bato oyo babiangamaki bato ya Nefi babandaki kozala na lolendo kati na mitema na bango, na ntina ya bozwi mingi koleka na bango, mpe babandaki kokoma bato mpamba lokola bandeko na bango, Balamani.

44 Mpe uta na ntango oyo bayekoli ya Yesu babandaki koyoka mawa mpo na “masumu ya mokili.

45 Mpe esalemaki ete ntango mibu nkama misato elekaki, bato ya Nefi mpe Balamani mpe lokola bakomaki nkuna mingi koleka bamoko na basusu.

46 Mpe esalemaki ete bayo-

ngoli ya Gadiatoni bapanzani likolo ya etando mobimba ya mboka; mpe ezalaki na moko te oyo azalaki sembo longola se bayekoli ya Yesu. Mpe batiaki wolo mpe mpauni ya kotondana bibombelo, mpe basalaki mombongo ya ndenge na ndenge.

47 Mpe esalemaki ete esilaki mibu nkama misato na mitano koleka, (mpe bato batikalaki kaka na nkuna) Amosa akufaki; mpe ndeko na ye ya mbali, Amaloni, abombaki lisolo ya makomi na esika na ye.

48 Mpe esalemaki ete ntango mibu nkama misato na ntuku mibale elekaki, Amaloni, lokola atindamaki na Molimo Mosantu, abombaki “masolo ya makomi oyo ezalaki ya bule—iyo, kutu masolo ya makomi ya bule nyonso oyo ekitanisamaki uta nkola na nkola, oyo ezalaki ya bule—kutu kino na mobu ya nkama misato na ntuku mibale banda boyei ya Klisto.

49 Mpe abombaki yango mpo na Nkolo, ete makoka “koya lisusu epayi ya montika ya ndako ya Yakobo, engebene na masakoli mpe bilaka ya Nkolo. Mpe boye ezali nsuka ya lisolo ya makomi ya Amaloni.

42a MOMA Makelemba ya nkuku.

44a 3 Nef. 28:9.
48a Elam. 3:13, 15–16.

49a Enos. 1:13.

BUKU YA MORMON

MOKAPO 1

Amaloni ateyi Mormon mpo na oyo etali masolo ya makomi ya bule—Etumba ebandi kati na Banefi mpe Balamani—Banefi Misato bakamatami mosika—Nkuna, bozangi boyambi, bondoki, bonganga nkisi epanzanaki. Penepene na 321–326 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa ngai, “Mormon, nasali ^blisolo ya makomi ya makambo oyo namonaki mpe nayokaki, mpe nabiangi yango Buku ya Mormon.

2 Mpe penepene na ntango oyo “Amaloni abombaki masolo ya makomi mpo na Nkolo, ye ayaki epayi na ngai, (nazalaki penepene na mibu zomi, mpe nabandaki kokoma ^bmoto oyo ayekola na lolenge ya boyekoli ya bato na ngai) mpe Amaloni alobaki epayi na ngai: Namoni ete ozali mwana moko ya lokengo, mpe ozali mbangu mpo na kososola;

3 Boye, ntango okozala penepene na mibu ntuku mibale na minei nalingi ete omikundola makambo oyo omonaki mpo na oyo etali bato oyo; mpe ntango okozala na mibuwana kende na mboka ya Atumi, na ngomba moke oyo ekobiangama “Simi; mpe kuna nabombisi mpo na Nkolo nkoma nyonso ya bule oyo etali bato oyo.

4 Mpe tala, okokamata bapalaki ya Nefi mpo na yo moko, mpe ndambo etikali okotika na esika wapi ezali; mpe okokoma likolo ya “bapalaki ya Nefi makambo nyonso oyo omonaki mpo na oyo etali bato oyo.

5 Mpe ngai, Mormon, lokola nazalaki eboto ya “Nefi (mpe nkombo ya tata na ngai ezalaki Mormon), namikundolaki makambo Amaloni atindaki ngai.

6 Mpe esalemaki ete ngai, ntango nakomaki na mibu zomi na moko, namemamaki na tata na ngai kati na mboka moko epayi na sudi, kutu na mboka ya Zalayemila.

7 Etando mobimba ya mboka ekomaki ezipama na bandako ya minene, mpe bato bazalaki na motango mpenza monene, lokola soki ezalaki zelo ya mbu.

8 Mpe esalemaki ete na mobu oyo etumba ebandaki kozala kati na Banefi, oyo bazalaki na Banefi mpe Bayakobi mpe Bayosefe mpe Bazolami; mpe etumba oyo ezalaki kati na Banefi, mpe Balamani mpe Balemuele mpe Bayisamaele.

9 Sikawa Balamani mpe Balemuele mpe Bayisamaele babiangamaki Balamani, mpe biteni mibale oyo ezalaki na etumba ezalaki Banefi mpe Balamani.

10 Mpe esalemaki ete etumba

1 *a* MOMA Mormon,
Profeta ya Banefi.
b 3 Nef. 5:11–18.

2 *a* 4 Nef. 1:47–49.
b Mos. 1:3–5.
3 *a* Ete. 9:3.

4 *a* M ya M 1:1, 11.
MOMA Bapalaki.
5 *a* 3 Nef. 5:12, 20.

ebandaki na kati na bango na ndelo ya Zalayemila, mpemberi na mai ya Sidoni.

11 Mpe esalemaki ete Banefi basangisaki esika moko motango moko monene ya bato, kutu koleka motango ya nkoto ntuku misato. Mpe esalemaki ete bazalaki na mobu se moko oyo na motango moko ya bitumba, oyo wapi Banefi balongaki Balamani mpe babomaki mingi na bango.

12 Mpe esalemaki ete Balamani batikaki mwango na bango, mpe kimia etiamaki na mboka; kimia etikalaki mpo na ntaka ya pene-pene na mibu minei, ete bosopi makila ezalaki te.

13 Kasi nkuna epanzanaki likolo ya etando mobimba ya mboka, na lolenge ete Nkolo alongolaki ^abayekoli balingami na ye, mpe misala ya makamwisi mpe ya bobikisi esilaki na ntina ya masumu ya bato.

14 Mpe ^amakabo uta na Nkolo ezalaki te, mpe ^bMolimo Mosantu moyaki likolo ata ya moko te, na ntina ya nkuna mpe ^cbozangi bondimi na bango.

15 Mpe ngai, ntango nazalaki na mibu zomi na mitano mpe lokola nazalaki mwa moke na makanisi ya lokengo, boye nabimelamaki na Nkolo, mpe namekaki mpe nayebaki bolamu ya Yesu.

16 Mpe nasalaki makasi mpo na koteya epayi ya bato oyo, kasi monoko na ngai mokangamaki, mpe napekisamaki ete nateya epayi na bango; mpo tala ^abatombokaki na Nzambe na bango na motema moko; mpe bayekoli balingami ^bbalongolamaki uta na mboka, na ntina ya mabe na bango.

17 Kasi natikalaki na kati na bango, kasi napekisamaki koteya epayi na bango, na ntina ya bokasi ya mitema na bango; mpe na ntina ya bokasi ya mitema na bango mboka ^aelakelamaki mabe mpo na ntina na bango.

18 Mpe bayongoli oyo ya Gaditoni, baoyo bazalaki na kati ya Balamani, batondaki kati na mboka, na lolenge ete bafandi na yango babandaki kobomba ^abiloko na bango ya motuya na mabele; mpe bikomaki moselu mpo Nkolo alakelaki mboka mabe, ete bakokaki kosimba yango te, soki mpe kokanga yango lisusu te.

19 Mpe esalemaki ete ezalaki na bondoki, mpe bonganga nkisi, mpe soloka; mpe nguya ya moko oyo ya mabe ezalaki kosala likolo ya etando mobimba ya mboka, kutu mpo na bokokisi ya maloba nyonso ya Abinadi, mpe ya Samwele Molarani mpe lokola.

13a 3 Nef. 28:2, 12.
14a Mor. 10:8–18, 24.
b MOMA Molimo Mosantu.

c MOMA Bozangi boyambi.
16a MOMA Botomboki.
b Morm. 8:10.

17a 2 Nef. 1:7;
Alma 45:10–14, 16.
18a Elam. 13:18–20;
Etel. 14:1–2.

MOKAPO 2

Mormon akambi mampinga ya Banefi—Makila mpe kobomaboma ekombi mboka—Banefi baleli mpe basali matanga na mawa ya baoyo bakweisami—Mokolo na bango ya ngolu moleki—Mormon azwi bapalaki ya Nefi—Etumba ekobi. Penepene na mibu 327-350 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete na mobu se moko wana etumba ebandaki kozala lisusu kati na Banefi mpe Balamani. Mpe ata nazalaki elenge, nazalaki mbinga ya moto na nzoto; boye bato ya Nefi baponaki ngai ete nazala mokambi na bango, soki te mokambi ya mampinga na bango.

2 Boye esalemaki na mobu na ngai ya zomi na motoba nake ndaki na moto ya mampinga ya Banefi, kobunda na Balamani; boye mibu nkama misato na ntuku mibale na motoba elokaki.

3 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku mibale na nsambo, Balamani bayaki likolo na biso na nguya monene koleka, na lolenge ete babangisaki mampinga na ngai; boye balingaki te kobunda, mpe babandaki kobendama epayi na bikolo ya nordi.

4 Mpe esalemaki ete tokomaki na engumba ya Angola, mpe tokamataki engumba yango, mpe tosalaki bolengeli mpo na komibatela na Balamani. Mpe esalemaki ete tolendisaki engumba na

makasi nyonso na biso; kasi ata bisika nyonso ya makasi na biso Balamani bayaki likolo na biso mpe babimisaki biso libanda ya engumba.

5 Mpe babimisaki biso lisusu libanda ya mboka ya Dawidi.

6 Mpe totambolaki mpe toyaki na mboka ya Yosua, oyo ezalaki na ndelo ya westi mpembeni na libongo ya mbu.

7 Mpe esalemaki ete tosangisaki bato na biso na lombangu lokola ekokaki kosalema, ete tokoka kozwa bango esika moko lokola moto moko.

8 Kasi tala, mboka yango eto ndaki na bayongoli mpe Balamani; mpe atako bobebisami monene boye ediembelaki likolo ya bato na ngai, bango bayambolaki te uta na misala mabe na bango; boye makila mpe kobomaboma epanzanaki epayi nyonso na etando ya mboka mobimba, ezala na ngambo ya Banefi mpe na ngambo ya Balamani lokola; mpe ezalaki bobongoli ya makambo mpenza epayi nyonso na etando mobimba ya mboka mobimba.

9 Mpe sikawa, Balamani bazalaki na mokonzi moko, mpe nkombu na ye ezalaki Alona; mpe ayaki kobunda na biso elongo na limpinga moko ya bato nkoto ntuku minei na minei. Kasi tala natelemelaki ye na nkoto ntuku minei na mibale. Mpe esalemaki ete nabetaki ye elongo na limpinga na ngai ete akimaki liboso na ngai. Mpe tala, nyonso oyo

esalemaki, mpe mibu nkama misato na ntuku misato elekaki.

10 Mpe esalemaki ete Banefi babandaki koyambola uta na mabe na bango, mpe babandaki komilela-lela kutu lokola esakolamaki na profeta Samwele; mpo tala, moto moko te akokaki kobomba oyo ezalaki ya ye moko, na ntina ya bayibi, mpe bayongoli, mpe babomi, mpe ntoki ya soloka, mpe bonganga-nkisi oyo ezalaki kati na mboka.

11 Boye matanga mpe boleli ebandaki kozala kati na mboka mobimba na ntina ya makambo oyo, mpe mingi koleka na kati ya bato ya Nefi.

12 Mpe esalemaki ete ntango ngai, Mormon, namonaki boleli mpe matanga na bango, mpe mawa na bango liboso ya Nkolo, motema na ngai mobandaki kosepela kati na ngai, mpo naye-baki boboto mpe motema molai ya Nkolo, boye nakanisaki ete akotondisama na boboto mpo na bango ete bakoma lisusu bato ya sembo.

13 Kasi tala, bosepeli boye na ngai ezalaki mpamba, mpo ^amawa na bango ezalaki te mpo na komema kino na boyamboli, na ntina ya bolamu ya Nzambe; kasi ezalaki na esika kutu mawa ya ^bbaoyo bakweisamaki, mpo Nkolo alingaki kopesa bango nzela te ete ntango nyonso

bazala na ^cbosepeli kati na masumu.

14 Mpe bayaki te epayi ya Yesu na ^amitema mibukana mpe milimo ya mawa, kasi ^bbalakelaki Nzambe mabe, mpe batombelaki kokufa. Nzokande balingaki kobunda na mompanga mpo na bomoi na bango.

15 Mpe esalemaki ete mawa na ngai mazongaki epayi na ngai lisusu, mpe namonaki ete ^amokolo ya ^bngolu ^cmolekaki mpo na oyo etali bango, ezala na ntango mpe na molimo mpe lokola; mpo namonaki nkoto na nkoto na bango bakatamaki na nse wana ezalaki bango na botomboki ya polele na Nzambe na bango, mpe bamatisamaki meke lokola nyei likolo ya etando ya mboka. Boye mibu nkama misato na ntuku minei na minei elekaki.

16 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku minei na mitano Banefi babandaki kokima liboso ya Balamani; mpe balandamaki kino bakomaki kutu na mboka ya Yasoni, yambo ete bakoka kokanga bango na bokimi na bango.

17 Mpe sikawa, engumba ya Yasoni ezalaki penepene na ^amboka wapi Amaloni abombisaka masolo ya makomi epayi ya Nkolo, ete makoka kobebisama te. Mpe tala nakendaki engene na liloba ya Amaloni mpe

2 13a 2 Kol. 7:10;
Alma 42:29.
b MOMA Bokweisami.
c Alma 41:10.
14a MOMA Motema

ebukana.
b MOMA Botuki,
Kotuka.
15a Elam. 13:38.
b MOMA Ngolu.

c Yil. 8:20;
Mal&May 56:16.
17a Morm. 1:1–4.

nakamataki bapalaki ya Nefi, mpe nasalaki lisolo ya makomi engebene na maloba ya Amaloni.

18 Mpe likolo ya bapalaki ya Nefi nasalaki lisolo moko mobimba ya nkuna mpe bonsomo nyonso; kasi likolo ya “bapalaki oyo naboyaki kosala lisolo moko mobimba ya nkuna mpe bonsomo na bango, mpo tala, ntango nyonso liboso ya miso na ngai ezalaki se makambo ya nkuna mpe bonsomo liboso ya miso na ngai uta kutu ntango nazwaki makoki ya kososola bantzela ya moto.

19 Mpe nazali na lisuma na ntina ya nkuna na bango; mpo motema na ngai etondaki na mawa na ntina ya nkuna na bango, mikolo na ngai nyonso; nzokande, nayebi ete “nakotombolama likolo na mokolo ya nsuka.

20 Mpe esalemaki ete na mobu oyo bato ya Nefi balandamaki mpe babenganamaki lisusu. Mpe esalemaki ete tobenganamaki kino tokomaki epayi na nordi na mboka oyo ebiangamaki Semi.

21 Mpe esalemaki ete tokomisaki engumba ya Semi esika moko ya makasi, mpe tosangisaki bato na biso mingi lokola ekokaki kosalema, ete mbele tokoka kobikisa bango uta na bobebisami.

22 Mpe esalemaki ete na mobu

ya nkama misato na ntuku minei na motoba babandaki koya likolo na biso lisusu.

23 Mpe esalemaki ete nalobelaki bato na ngai, mpe nase ngaki bango na makasi monene, ete basengeli kotelema na mpiko liboso ya Balamani, mpe “kobunda mpo na basi na bango, mpe bana na bango, mpe ndako na bango, mpe bipayi na bango.

24 Mpe maloba na ngai elamusaki bango mwa moke na mpiko, na lolenge ete bakimaki te uta na liboso ya Balamani, kasi batelemaki na mpiko mpo na kobunda na bango.

25 Mpe esalemaki ete elongo na limpinga moko ya nkoto ntuku misato tobundaki na limpinga moko ya nkoto ntuku mitano. Mpe esalemaki ete totelemaki liboso na bango na ngwi ya lolenge moko ete bakimaki uta na liboso na biso.

26 Mpe esalemaki ete ntango bakimaki tolandaki bango elongo na mampinga na biso, mpe tokutanaki na bango lisusu, mpe tobetaki bango; nzokande bokasi ya Nkolo ezalaki elongo na biso te; iyo, totikamaki biso moko, ete Molimo ya Nkolo atikalaki na biso te; boye tokomaki bato balemba lokola bandeko na biso.

27 Mpe motema na ngai moyokaki mawa na ntina ya likambo ya mawa monene ya bato na ngai, na ntina ya nkuna mpe bonsomo na bango. Kasi tala,

18a MOMA Bapalaki.
19a Mos. 23:22;

Etel. 4:19.
23a Mos. 20:11;

Alma 43:45.

tokendaki kobunda na Balamani mpe bayongoli ya Gadiatoni, kino tokamataki lisusu mboka ya bosangoli libula na biso.

28 Mpe mobu ya nkama misato na ntuku minei na libwa elekaki. Mpe na mobu ya nkama misato na ntuku mitano, tosalaki boyokani elongo na Balamani mpe bayongoli ya Gadiatoni, na boye wapi bamboka ya libula na biso ekabolamaki.

29 Mpe Balamani bapesaki epayi na biso mboka epayi na nordi, iyo, kutu kino na “nzela ya nkaka oyo ekambaka na mboka epayi na sudi. Mpe topesaki epayi ya Balamani mboka nyonso epayi na sudi.

MOKAPO 3

Mormon abeleli boyamboli epayi ya Banefi—Bazwi elonga moko monene mpe babeti ntolo na bokasi na bango moko—Mormon aboyi kokamba bango, mpe sambo na ye mpo na bango izangi bondimi—Buku ya Mormon ebiangi mabota zomi na mibale ya Yisalaele na kondima nsango malamau. Penepene na mibu 360–362 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete Balamani bayaki lisusu te kobunda kino mibu zomi misusu elekaki. Mpe tala, nasalelaki bato na ngai, Banefi, mpo na kolengelaka mboka na bango mpe manduki na bango mpo na ntango ya etumba.

2 Mpe esalemaki ete Nkolo alobaki epayi na ngai: Belela

epayi ya bato oyo—Boyambola, mpe boya epayi na ngai, mpe bobatisama, mpe botonga lisusu eklezia na ngai, mpe bokobiki-sama.

3 Mpe nabelelaki epayi ya bato oyo, kasi ezalaki na mpamba; mpe basosolaki te ete oyo abikisaki bango ezalaki Nkolo, mpe apesaki epayi na bango libaku moko malamau mpo na boyamboli. Mpe tala bayeisaki mitema na bango makasi lisusu na Nkolo Nzambe na bango.

4 Mpe esalemaki ete esilaki mibu zomi oyo koleka, kosalaka, na mobimba, mibu nkama misato na ntuku motoba uta na boyei ya Klisto, mokonzi ya Balamani atindaki mokanda moko epayi na ngai, oyo eyebisaki ngai ete bazalaki komilengela mpo na koya lisusu kobunda na biso.

5 Mpe esalemaki ete nasalisaki bato na ngai basangana bango moko na mboka ya Libebi, na engumba oyo ezalaki na ndelo, na nzela ya nkaka oyo ekambaka na mboka epayi na sudi.

6 Mpe kuna totiaki mampinga na biso, ete tokoka kokanga mampinga ya Balamani, ete bakoka kobotola moko ya bamboka na biso te; boye tomilendisaki mpo na kobunda na bango na makasi na biso nyonso.

7 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku motoba na moko Balamani bakitaki na engumba ya Libebi kobunda na biso; mpe esalemaki ete

na mobu mona tobetaki bango, na lolenge ete bazongaki na bamboka na bango moko lisusu.

8 Mpe na mobu ya nkama misato na ntuku motoba na mibale bakitaki lisusu kobunda. Mpe tobetaki bango lisusu, mpe tobo-maki motango moko monene na bango, mpe bakufi na bango babwakamaki kati na mbu.

9 Mpe sikawa, na ntina ya likambo monene oyo bato na ngai, Banefi, basalaki, babandaki “komikumisa na makasi na bango moko, mpe babandaki kolapa ndai liboso ya lola ete bakobekola bango moko na makila ya bandeko na bango oyo babomamaki na banguna na bango.

10 Mpe balapaki ndai na lola, mpe lisusu na kiti ya bokonzi ya Nzambe, ete “bakokende kobunda na banguna na bango, mpe bakosilisa bango nie na etando ya mboka mobimba.

11 Mpe esalemaki ete ngai, Mormon, naboyaki mpenza, uta na ntango oyo, kozala komanda moko mpe mokambi ya bato oyo, na ntina ya nkuna mpe bonsomo na bango.

12 Tala, nakambaki bango, atako nkuna na bango nakambaki bango mbala mingi mpo na kobunda, mpe nalingaki bango, engebene na “bolingo ya Nzambe boye ezalaki kati na ngai, na motema na ngai mobimba; mpe motema na ngai

mosopanaki na losambo epayi na Nzambe na ngai na bolayi ya mokolo mobimba mpo na bango; nzokande, ezalaki na ^bkozanga bondimi, na ntina ya bokasi ya mitema na bango.

13 Mpe mbala misato nabikisaki bango uta na maboko ya banguna na bango, mpe bayambolaki uta na masumu na bango te.

14 Mpe ntango elapaki bango ndai na nyonso oyo “bapekismaki kosala na Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto, ete bakomata epayi na banguna na bango mpo na kobunda, mpe bakobekola bango moko na makila ya bandeko na bango, tala mongongo ya Nkolo moyaki epayi na ngai, kolobaka:

15 “Bobekoli ezali ya ngai, mpe ^bnakofutisa mpe lokola; mpe lokola bato oyo bayamboli te nsima na ngai kobikisa bango, tala, bakosila nie uta na etando ya mabele.

16 Mpe esalemaki ete ngai naboyaki mpenza komata mpo na kobunda na banguna na ngai; mpe nasalaki kutu lokola Nkolo atindaki ngai; mpe natelemaki lokola nzeneneke moko ya mpamba mpo na komonisa epayi na mokili makambo namonaki mpe nayokaki, engebene na mamonisi ya Molimo oyo atitolaki mpo na oyo etali makambo ekoya.

3 9a 2 Nef. 4:34.
10a 3 Nef. 3:20–21;
Morm. 4:4.

12a MOMA Bolingo.
b Morm. 5:2.
14a 3 Nef. 12:34–37.

15a MOMA Bobekoli.
b Mal&May 82:23.

17 Boye nakomi ^aepayi na bino, baoyo bozali Bayuda-te, mpe lisusu epayi na bino, ndako ya Yisalaele, ntango ekobanda mosala, ete bosila komilengela mpo na kozonga na mboka ya libula na bino;

18 Iyo, tala, nakomi epayi na nsuka nyonso ya mabele; iyo, epayi na bino, mabota zomi na mibale ya Yisalaele, oyo ^abokosambisama engebene na misala na bino na bazomi na mibale baoyo Yesu aponaki mpo na kozala bayekoli na ye na mboka ya Yelusaleme.

19 Mpe nakomi lisusu epayi na montika ya bato oyo, oyo bakosambisama mpe lokola na ^abazomi na mibale baoyo Yesu aponaki na mboka oyo; mpe bakosambisama na bazomi na mibale basusu oyo Yesu aponaki na mboka ya Yelusaleme.

20 Mpe makambo oyo Molimo amonisi epayi na ngai; boye nakomeli bino nyonso. Mpe mpo na ntina ya oyo nakomi epayi na bino, ete bokoka koyeba ete nyonso bosengeli koteleme liboso ya ^akiti ya bosambisi ya Klisto, iyo, moto moko moko oyo azali ya ^blibota mobimba ya bato nyonso ya Adama; mpe bosengeli kotelema mpo na kosambisama na misala na bino, soki ezali malamu to mabe;

21 Mpe lisusu ete bokoka

^akondima nsango malamumu ya Yesu Klisto, oyo bokozwa na kati na bino; mpe lisusu ete ^bBayuda, bato ya liyokani ya Nkolo, bazwa ^cnzeneneke mosusu likolo ya oyo bamonaki mpe bayokaki, ete Yesu oyo babomaki, azalaki ^dKlisto solo mpenza mpe Nzambe mpenza.

22 Mpe nalingi ete nakoka kondimisa ^abino nyonso nsuka ya mabele koyambola mpe komilengela mpo na kotelema liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto.

MOKAPO 4

Etumba mpe kobomaboma ezali kokoba—Bato ya nkuna bapesi bato ya nkuna etumbu—kuna ya monene koleka epanzani mingi na Yisalaele mobimba koleka naino esalema liboso—Basi mpe bana batumbami lokola mbeka epayi ya banzambe ya bikeko—Balamani bandi kokombo Banefi liboso na bango. Penepene na mibu 363–375 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku motoba na misato Banefi bama-taki elongo na mampinga na bango kobunda na Balamani, libanda ya mboka ya Libebi.

2 Mpe esalemaki ete mampinga ya Banefi ebenganamaki lisusu nsima na mboka ya Libebi. Mpe wana ezalaki bango naino

17a 2 Nef. 30:3–8;
3 Nef. 29:1.
18a Mat. 19:28;
Luk. 22:29–30;
Mal&May 29:12.

19a 1 Nef. 12:9–10.
20a MOMA Bosambisi,
ya Nsuka.
b Mal&May 27:11.
21a Mal&May 3:20.

b MOMA Bayuda.
c 2 Nef. 25:18.
d 2 Nef. 26:12;
Mos. 7:27.
22a Alma 29:1.

ya kolemba, limpinga moko ya sika ya Balamani eyaki likolo na bango; mpe bazalaki na etumba moko ya ndongo, na lolenge ete Balamani babotolaki engumba ya Libebi, mpe babomaki mingi ya Banefi, mpe bakamataki bato ya boloko mingi.

3 Mpe ndambo etikalaki bakimaki mpe basanganaki na bafandi ya engumba ya Teakumi. Sikawa engumba ya Teakumi ezwami na ndelo mpembeni na libongo ya mbu; mpe lisusu pepene na engumba ya Libebi.

4 Mpe ezalaki "mpo mampinga ya Banefi mamataki epayi ya Balamani ete babandaki kobetama; mpo soki ezalaki te mpo na oyo wana, Balamani bakokaki te kozala na nguya likolo na bango.

5 Kasi, tala, masambisi ya Nzambe ekoya likolo ya bato ya nkuna; mpe ezali na bato ya nkuna ete bato ya nkuna "bapesami etumbu; mpo ezali bato ya nkuna oyo balamusi mitema ya bana ya bato mpo na kosopa makila.

6 Mpe esalemaki ete Balamani bamilengelaki mpo na koya kobunda na engumba ya Teakumi.

7 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku motoba na minei Balamani bayaki kobunda na engumba ya Teakumi, ete bakoka kokamata engumba ya Teakumi mpe lokola.

8 Mpe esalemaki ete batangolamaki mpe babenganamaki

nsima na Banefi. Mpe ntango emonaki Banefi ete babenganaki Balamani babandaki komikumisa na makasi na bango moko, mpe bakendaki na makasi na bango moko, kozwa lisusu engumba ya Libebi.

9 Mpe sikawa makambo oyo nyonso masalemaki, mpe ezalaki na nkoto na nkoto oyo babomamaki ngambo na ngambo, ezala Banefi mpe Balamani lokola.

10 Mpe esalemaki ete mibu nkama misato na ntuku motoba na motoba elekaki, mpe Balamani bayaki lisusu likolo ya Banefi mpo na kobunda; mpe Banefi nzokande bayambolaki te uta na mabe oyo basalaki, kasi bakobaki se ntango nyonso na nkuna na bango.

11 Mpe ekoki kosalema te mpo na lolemo kolimbola, soki te mpo na moto kokoma bolimboli ya bobongi nie ya likambo ya nsomo ya makila mpe kobomaboma oyo ezalaki na kati ya bato, ezala ya Banefi mpe Balamani mpe lokola; mpe motema moko moko moyeisamaki makasi, ete basepelaki ntango nyonso na bosopi makila.

12 Mpe "nkuna ya monene mingi boye ezalaki soki moke te na kati ya bana nyonso ya Lehi, na kati ya ndako ya Yisalaele mpe te, engebene na maloba ya Nkolo, lokola ezalaki na kati ya bato oyo.

13 Mpe esalemaki ete Balamani

4 4a Morm. 3:10.
5a Mal&May 63:33.

12a Gen. 6:5;
3 Nef. 9:9.

bakamataki engumba ya Libebi, mpe oyo esalemaki mpo “motango na bango molekaki motango ya Banefi.

14 Mpe batambolaka lisusu liboso mpo na kobunda na engumba ya Teakumi, mpe babenganaki bafandi uta na yango, mpe bakamataki bato ya boloko mingi ezala basi mpe bana mpe lokola, mpe bapesaki bango lokola mbeka epayi na “banzambe na bango ya bikeko.

15 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku motoba na nsambo, Banefi basilikaki mpo Balamani batumbaki basi mpe bana na bango lokola mbeka, ete bakendaki kobunda na Balamani na nkanda ya monene koleka, na lolenge ete balongaki lisusu Balamani, mpe babenganaki bango uta na bamboka na bango.

16 Mpe Balamani bayaki lisusu te kobunda na Banefi kino na mobu ya nkama misato na ntuku sambo na mitano.

17 Mpe na mobu oyo bakitaki lisusu kobunda na Banefi na nguya na bango nyonso; mpe batangamaki te na ntina ya bonene ya motango na bango.

18 Mpe “uta na ntango oyo kokende liboso Banefi bazalaki na nguya te likolo ya Balamani; kasi babandaki kobomama na bango kutu lokola mamio liboso ya moi.

19 Mpe esalemaki ete Balamani bakitaki lisusu kobunda na

engumba ya Libebi, mpe etumba ya nsomo mpenza ebundamaki na mboka ya Libebi, na oyo wapi balongaki Banefi.

20 Mpe bakimaki lisusu liboso na bango, mpe bayaki na engumba ya Boaza; mpe kuna batelemelaki Balamani na mpiko mpenza, na lolenge ete Balamani bakokaki te kolonga bango kino bayaki lisusu mbala ya mibale.

21 Mpe ntango bayaki mbala ya mibale, Banefi babenganamaki mpe babomamaki na bobomi monene koleka; basi na bango mpe bana na bango bapesamaki lisusu lokola mbeka epayi ya banzambe ya bikeko.

22 Mpe esalemaki ete Banefi bakimaki lisusu uta na liboso na bango, kokamataka bafandi ya mboka nyonso elongo na bango, ezala na bingumba minene mpe na bamboka ya mike mike lokola.

23 Mpe sikawa ngai, Mormon, lokola nayebaki ete Balamani bazalaki penepene na kokweisa mboka, boye nakendaki na ngomba moke ya “Simi, mpe nakamataki masolo ya makomi nyonso oyo Amaloni abombaki mpo na Nkolo.

MOKAPO 5

Mormon akambi lisusu mampinga ya Banefi na bitumba ya makila mpe kobomaboma—Buku ya Mormon ekobima mpo na kondimisa

13a Morm. 5:6.

14a MOMA Losambo ya

banzambe ya bikeko.
18a Morm. 3:3.

23a Morm. 1:3.

Yisalaele mobimba ete Yesu azali Klisto—Na ntina ya bozangi boyambi, Balamani bakopanzama, mpe Molimo akotika kobunda na bango—Bakozwa nsango malamuta na baoyo bazali Bayuda-te na mikolo ya nsuka. Penepene na mibu 375–384 ya Mobu ya Nkolo.

MPE esalemaki ete nakendaki na kati ya Banefi, mpe nayambolaki uta na “ndai oyo nasalaki ete nakosalisa bango lisusu te; mpe bapesaki ngai lisusu kozala komanda ya mampinga na bango, mpo bamonaki ngai lokola soki nakokaki kobikisa bango uta na mitungisi na bango.

2 Kasi tala, “nazangaki elikya, mpo nayebaki masambisi ya Nkolo oyo ekoya likolo na bango; mpo bayambolaki te uta na mabe na bango, kasi babundaki mpo na bomoi na bango na kozangaka kobeleva Ezali oyo akekaki bango.

3 Mpe esalemaki ete Balamani bayaki kobunda na biso na ntango tokimaki na engumba ya Yaladene; kasi tala, bazongisamaki nsima ete bakamataki te engumba yango na ntango wana.

4 Mpe esalemaki ete bayaki lisusu kobunda na biso, mpe tosimbaki engumba. Mpe ezalaki lisusu na bingumba misusu oyo esimbamaki na Banefi, oyo kani bisika ya makasi bipekisaki bango ete bakokaki te kokota kati na ekolo oyo ezwamaki liboso

na biso, mpo na kobebisa bafandi ya mboka na biso.

5 Kasi esalemaki ete bamboka nyonso epayi wapi tolekaki, mpe bafandi na yango bazalaki te ya kosangisama na kati, ebebisamaki na Balamani, mpe mboka ya minene, mpe mboka ya mike mike, mpe bingumba na bango bizikaki na moto; mpe boye mibu nkama misato na ntuku sambo na libwa elekaki.

6 Mpe esalemaki ete na mobu ya nkama misato na ntuku mwambe Balamani bayaki lisusu kobunda etumba na biso, mpe totelemelaki bango na mpiko; kasi nyonso ezalaki na mpamba, mpo mitango na bango ezalaki mingi ete baniataki bato ya Banefi na nse ya makolo na bango.

7 Mpe esalemaki ete tokimaki lisusu mbangu, mpe bango oyo bapotaki mbangu mingi koleka Balamani bakimaki, mpe bango oyo bapotaki mbangu koleka Balamani te babomamaki na nse mpe babebisamaki.

8 Mpe sikawa tala, ngai, Mormon, nazali na mposa te ya kopasola milimo ya bato na kobwakaka liboso na bango likambo ya nsomo ya lolenge oyo ya makila mpe kobomaboma lokola etiamaki liboso ya miso na ngai; kasi ngai, lokola nayebaki ete makambo oyo esengeli koyebisama, mpe ete makambo nyonso oyo ebombama esengeli “kobimisama likolo ya nsonge ya ndako—

5 1a Morm. 3:11.
2a Morm. 3:12.

8a Luk. 12:2-3;
2 Nef. 27:11;

Mal&May 1:3.

9 Mpe lisusu ete boyebi ya makambo oyo esengeli “koya epayi ya montika ya bato oyo, mpe lisusu epayi na Bayuda-te, bato oyo Nkolo alobi ^bbakopanza bato oyo, mpe bato oyo bakotangama lokola mpamba na kati na bango—boye nakomi ^cbokuse moko ya moke, mpo nazali komeka kopesa nsango mobimba ya makambo oyo namonaki, na ntina ya motindo oyo nazwaki, mpe lisusu ete bokoka kozala na mawa monene mpenza na ntina ya nkuna ya bato oyo te.

10 Mpe sikawa tala, oyo nalobi epayi na nkona na bango, mpe lisusu na Bayuda-te oyo bazali kotala malamumu ndako ya Yisala-ele, oyo basosoli mpe bayebi uta wapi mapamboli na bango mayaka.

11 Mpo nayebi ete bango ya lolenge oyo bakoyoka mawa mpo na likambo ya mawa ya ndako ya Yisala-ele; iyo, bakoyoka mawa mpo na bobebisami ya bato oyo; bakoyoka mawa ete bato oyo bayambolaki te ete bakoka koyambama kati na maboko ya Yesu.

12 Sikawa “makambo oyo ekomami mpo na ^bmontika ya ndako ya Yakobo; mpe ekomami na lolenge oyo, mpo eyebani na Nzambe ete nkuna ekomema yango

epayi na bango te; mpe esengeli ^ckobombama mpo na Nkolo ete makoka kobima na ntango esengeli ya ye moko.

13 Mpe oyo ezali motindo oyo nazwaki; mpe tala, makobima engebene na motindo ya Nkolo, ntango ekomona ye ete elongobani na bwania na ye.

14 Mpe tala, makokende epayi ya bazanga bondimi ya “Bayuda; mpe mpo na ntina oyo makokende—ete bakoka ^bkondimisama ete Yesu azali Klisto, Mwana ya Nzambe ya bomoi; ete Tata akoka kokokisa, na nzela ya Molingami koleka nyonso na ye, mwango monene mpe ya seko na ye, na kozongisaka Bayuda, soki te ndako nyonso ya Yisala-ele, na mboka ya libula na bango, oyo Nkolo Nzambe na bango apesaki epayi na bango, mpo na kokokisa ^cliyokani na ye;

15 Mpe lisusu ete nkona ya “bato oyo bakoka na mobimba kondima nsango malamumu na ye, oyo ^bekokende epayi na bango uta na Bayuda-te; mpo bato oyo ^cbakopanzama, mpe ^dbakokoma bato boko baindo, ya bosoto, mpe ya mbindo, koleka bolimboli ya oyo wana ezalaki naino na kati na biso, iyo, kutu oyo wana ezalaki na kati ya Balamani, mpe oyo na ntina

9a 4 Nef. 1:49.

b 3 Nef. 16:8.

c Morm. 1:1.

12a Enos. 1:16;

Elam. 15:11–13.

MOMA Buku ya Mormon.

b Mal&May 3:16–20.

c Morm. 8:4, 13–14;

Mor. 10:1–2.

14a 2 Nef. 29:13; 30:7–8.

MOMA Bayuda.

b 2 Nef. 25:16–17.

c 3 Nef. 29:1–3.

15a 3 Nef. 21:3–7, 24–26.

b 1 Nef. 13:20–29, 38;

Morm. 7:8–9.

c 1 Nef. 10:12–14;

3 Nef. 16:8.

d 2 Nef. 26:33.

ya bozangi boyambi mpe bosa-
mbeli bikeko na bango.

16 Mpo tala, Molimo ya Nkolo asilaki kotika “kobunda na bataka na bango; mpe bazangi Klisto mpe Nzambe kati na mokili; mpe bapusami mosika lokola ^bmpumbulu liboso ya mo-pepe.

17 Bazalaki kala bato ya kosepela, mpe bazalaki na Klisto lokola “mobateli na bango; iyo, bakambamaki na Nzambe Tata.

18 Kasi sikawa, tala, “bakambemi na Satana, kutu lokola mpumbulu epusami liboso ya mopepe, soki te lokola masuwa maningisami na mbonge, koza-ngaka elamba oyo etambwisaka yango to longo, soki te koza-ngaka eloko mpo na koyenda ye; mpe kutu lokola ezali ye, bazali nde boye.

19 Mpe tala, Nkolo abombi mapamboli na bango, oyo bakokaki kozwa na mboka yango, mpo na “Bayuda-te oyo bakozwa mboka.

20 Kasi tala, ekosalema ete bakobenganama mpe bakopanzama na baoyo bazali Bayuda-te; mpe ekosila bango kobenganama mpe kopanzama na Bayuda-te, tala, nde nsima Nkolo “akomikundola ^bliyokani oyo asalaki na Abalayama mpe na ndako nyonso ya Yisalaele.

21 Mpe lisusu Nkolo akomikundola “sambo ya basembo, oyo

epesamaki epayi na ye mpo na bango.

22 Mpe bongo, O bino baoyo bozali Bayuda-te, lolenge boni ekoki bino kotelema liboso ya nguya ya Nzambe, longola se soki bokoyambola mpe bokobaluka uta na nzela na bino ya mabe?

23 Eyebi bino te ete bozali kati na maboko ya Nzambe? Eyebi bino te ete azali na nguya nyonso, mpe soki apesi kaka “motindo monene na ye mabele ^bmakolingama esika moko lokola mokanda oyo elingami?

24 Boye, boyambola, mpe bomikitisa liboso na ye, mbele abima na boyengebene mpo na kosambisa bino—mbele montika ya nkona ya Yakobo moya na kati na bino lokola “nkosi, mpe akopasola bino na biteni, mpe ezali na moto moko te mpo na kobikisa bino.

MOKAPO 6

Banefi basangani na mboka ya Kumola mpo na bitumba ya nsuka—Mormon abombi masolo ya makomi ya bule na ngomba ya Kumola—Balamani bazali balongi, mpe ekolo ya Banefi ebebisami—Nkoto nkama na nkama babomami na mompanga. Penepene na 385 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa nasukisi lisolo ya

16a Gen. 6:3; Ete. 2:15.

b Nze. 1:4.

17a MOMA Mobateli malamau.

18a 2 Nef. 28:21.

19a 3 Nef. 20:27–28.

20a 3 Nef. 16:8–12.

b MOMA Liyokani ya Abalayama.

21a Enos. 1:12–18;

Morm. 9:36–37.

23a Elam. 12:8–17.

b 3 Nef. 26:3.

24a Mika 5:8;

3 Nef. 20:15–16.

makomi na ngai mpo na oyo etali ^abobebisami ya bato na ngai, Banefi. Mpe esalemaki ete totambolaki liboso ya Balamani.

2 Mpe ngai, Mormon, nakomaki mokanda moko epayi ya mokonzi ya Balamani, nazalaki na mposa na ye ete apesa biso nzela ete tokoka kosangisa bato na biso na ^amboka ya Kumola, mpembeni na ngomba moke oyo ebiangamaki Kumola, mpe ete kuna tokoka kobunda na bango etumba.

3 Mpe esalemaki ete Mokonzi na Balamani apesaki ngai nzela na likambo oyo nazalaki na yango mposa.

4 Mpe esalemaki ete totambolaki kokende na mboka ya Kumola, mpe kuna totelemisaki biema na biso nzinganzinga mpembeni na ngomba ya Kumola; mpe ezalaki mboka moko ya mai, bibale, mpe maziba mingi; mpe awa tozalaki na elikya ya kozwa litomba likolo ya Balamani.

5 Mpe ntango mibu nkama misato na ntuku mwambe na minei elekaki, tosangisaki ndambo nyonso oyo etikalaki ya bato na biso na mboka ya Kumola.

6 Mpe esalemaki ete ntango tosangisaki bato na biso nyonso na lingomba moko na mboka ya Kumola, tala ngai, Mormon, nabandaki kokoma mobange; mpe lokola nayebaki ete ezalaki

etumba ya nsuka ya bato na ngai, mpe lokola natindamaki na Nkolo ete napesa nzela te ete masolo ya makomi oyo ekitanisamaki na batata na biso, oyo ezalaki ya bule, makweya kati na maboko ya Balamani, (mpo Balamani balingaki kobebisa yango) boye nasalaki ^alisolo ya makomi oyo uta na bapalaki ya Nefi, mpe ^bnabombaki na ngomba ya Kumola masolo ya makomi nyonso oyo epesamaki na ngai na maboko ya Nkolo, longola se mwa ^cbapalaki moke oyo napesaki epayi ya mwana mobali na ngai ^dMoroni.

7 Mpe esalemaki ete bato na ngai, elongo na basi na bango mpe bana na bango, bamonaki sikawa ^amampinga ya Balamani kotambolaka epayi na bango; mpe na bobangi ya nsomo ya liwa oyo etondisaka ntolo ya bato ya nkuna nyonso, bazelaki mpo na koyamba bango.

8 Mpe esalemaki ete Balamani bayaki kobunda na biso, mpe moto nyonso atondaki na nsomo na ntina ya bonene ya motango na bango.

9 Mpe esalemaki ete bakweyaki likolo ya bato na ngai na mompanga, mpe makula, mpe likonga, mpe epasola, mpe ndenge nyonso ya bibundeli ya bitumba.

10 Mpe esalemaki ete bato na ngai babomamaki, iyo, kutu lisusu nkoto zomi ya bato na ngai

6 1a 1 Nef. 12:19; Jar. 1:10;
Alma 45:9-14;
Elam. 13:5-11.

2a Etel. 9:3.
6a MOMA Bapalaki.
b Etel. 15:11.

c M ya M 1:2.
d Morm. 8:1.
7a 1 Nef. 12:15.

oyo bazalaki elongo na ngai, mpe nakweyaki na mpota na katikati na bango, mpe balekaki mpembeni na ngai mpe batiaki nsuka na bomoi na ngai te.

11 Mpe ntango esilaki bango koleka mpe ebomaki bango "bato na ngai nyonso longola se ntuku mibale na banei kati na biso, (na kati na bango ezalaki mwana mobali na ngai Moroni) mpe biso nsima ya kobikisama na liwa uta na kati ya bato na biso, tomonaki na mokolo ya nsima, ntango Balamani bazonngaki epayi na banganda na bango, uta na nsonge ya ngomba moke ya Kumola, nkoto zomi ya bato na ngai baoyo babomamaki, oyo bazalaki liboso na ngai.

12 Mpe tomonaki lisusu nkoto zomi ya bato na ngai oyo bakambamaki na mwana mobali na ngai Moroni.

13 Mpe tala, nkoto zomi ya bato ya Gidigidoni bakweyaki, mpe ye lisusu kati na bango.

14 Mpe Lama akweyaki elongo na nkoto zomi na ye; mpe Giligali akweyaki elongo na nkoto zomi na ye; mpe Lima akweyaki elongo na nkoto zomi na ye; mpe Yenumi akweyaki elongo na nkoto zomi na ye; mpe Kumeniya, mpe Moroniya, mpe Ationumi, mpe Sibilomi, mpe Semi, mpe Yosi, bakweyaki moko na moko elongo na nkoto zomi na bango.

15 Mpe esalemaki ete ezalaki na bakambi zomi basusu

oyo bakweyaki na mompanga, moto na moto elongo na nkoto zomi na ye; iyo, kutu "bato na ngai nyonso, longola se ntuku mibale na banei oyo wana bazalaki elongo na ngai, mpe lisusu mwa moke oyo bakimaki kati na bikolo ya sudi, mpe mwa moke oyo balongwaki epayi na biso mpo na kokende epayi na Balamani, nyonso bakweyaki; mpe mosuni, mpe mikuwa, mpe makila na bango mapanzanaki likolo ya etando ya mabele, esundolamaki bango na maboko na bango oyo babomaki bango mpo na kopola likolo ya mboka, mpe kokoma potopoto mpe kozonga na mama na bango ya mabele.

16 Mpe molimo na ngai mopasukaki na nsomo, na ntina ya bobomi ya bato na ngai, mpe nangangaki:

17 O bino bato na bonzenga, lolenge boni ekokaki bino kolongwa uta na nzela ya Nkolo! O bino bato na bonzenga, lolenge boni ekokaki bino kobwaka Yesu, oyo atelemaki na maboko efungwami mpo na koyamba bino!

18 Tala, soki bosalaka oyo te, bolingaki kokweya te. Kasi tala, bokwei, naleli bobungi na bino.

19 O bino bana mibali mpe bana basi ya bonzenga, bino batata mpe bamama, bino mibali mpe basi, bino bato na bonzenga, lolenge boni ezali ete bokokaki kokweya!

20 Kasi tala, bokei, mpe mawa

na ngai makoki kozongisa bino te.

21 Mpe kala mingi te mokolo ezali koya ete kufa na bino ekolata bozangi kufa, mpe nzoto oyo ezali sikawa kopola na bopoli esengeli kala mingi te kokoma “nzoto ezanga bopoli; mpe nde bosengeli kotelema liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto, mpo na kosambisama engebene na misala na bino; mpe soki ezali ete bozali sembo, nde bopambolami elongo na batata na bino oyo bakendaki liboso na bino.

22 O soki boyambolaka liboso ya bobebisami monene boye eyaki likolo na bino. Kasi tala, bokei, mpe Tata, iyo, Tata ya Seko ya lola, ayebi ezalela na bino; mpe akosala na bino engebene na “boyengebene mpe ^bboboto na ye.

MOKAPO 7

Mormon abiangi Balamani ya mikolo ya nsuka kondima Klisto, koyamba nsango malamau na Ye, mpe kobikisama—Nyonso oyo bandimi Biblia bakondima Buku ya Mormon mpe lokola. Penepene na 385 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa, tala, nalingi koloba mwa moke epayi ya “montika ya bato oyo babatelami, soki ezali

boye ete Nzambe apesi epayi na bango maloba na ngai, ete bakoka koyeba makambo ya batata na bango; iyo, nalobi epayi na bino, bino montika ya ndako ya Yisalaele; mpe oyo ezali maloba oyo nalobi:

2 Boyeba ete bozali bato ya “ndako ya Yisalaele.

3 Boyeba ete bosengeli koya na boyamboli, soki te bokoki kobikisama te.

4 Boyeba ete bosengeli kokitisa bibundeli na bino ya bitumba, mpe kosepela lisusu te na bosopi makila, mpe kokamata yango lisusu te, longola se soki Nzambe atindi bino.

5 Boyeba ete bosengeli koya na “boyebi ya batata na bino, mpe koyambola uta na masumu mpe mabe na bino nyonso, mpe ^bkondima Yesu Klisto, ete azali Mwana ya Nzambe, mpe ete abomamaki na Bayuda; mpe na nguya ya Tata asekwaki lisusu, na yango azwaki ‘elonga likolo ya lilita; mpe lisusu na ye esweli ya liwa emelami nie.

6 Mpe akokisi “bosekwi ya bakufi, na boye wapi moto asengeli kosekwa mpo na kotelema liboso ya ^bkiti na ye ya bosambisi.

7 Mpe akokisi “bosikoli ya mokili, na boye wapi ye oyo azwami ^bna elindo te liboso na ye na

21a 1 Kol. 15:53–54.

22a MOMA Boyengebene.

b MOMA Atonda na boboto, Boboto.

7 1a Elam. 15:11–13.

2a Alma 10:3.

5a 2 Nef. 3:12.

b MOMA Bondimi;

Boyambi, Kondima.

c Yis. 25:8;

Mos. 16:7–8.

6a MOMA Bosekwi.

b MOMA Bosambisi, ya Nsuka;

Yesu Klisto—Mosambisi.

7a MOMA Bosikoli, Kosikola, Mosikolami.

b MOMA Bolongi, Kolongisa.

mokolo ya bosambisi epayi na ye ekopesama ^ckofanda na miso ya Nzambe kati na bokonzi na ye, mpo na koyemba masanzoli oyo esilaka te elongo na ^dlingomba ya bayembi likolo, epayi ya Tata, mpe epayi ya Mwana, mpe epayi ya Molimo Mosantu, oyo bazali ^eNzambe moko, kati na ezalela moko ya ^fesengo oyo ezanga nsuka.

8 Yango wana boyambola, mpe bobatisama na nkombo ya Yesu, mpe bokangama na ^ansango malamumu ya Klisto, oyo ekotiamama liboso na bino, bobele kati na lisolo ya makomi oyo te kasi mpe lisusu kati na ^blisolo ya makomi oyo ekoya epayi ya baoyo bazali Bayuda-te ^uta na Bayuda, lisolo ya makomi oyo ekoya uta na Bayuda-te ^depayi na bino.

9 Mpo tala, ^amakambo oyo ekomami mpo ete bokoka ^bkondima oyo wana; mpe soki bondimi oyo wana bokondima oyo mpe lokola; mpe soki bondimi oyo bokoyeba makambo na ntina ya batata na bino, mpe lisusu misala ya kokamwa oyo esalemaki na nguya ya Nzambe na kati na bango.

10 Mpe bokoyeba lisusu ete bozali montika moko ya nkona ya Yakobo; yango wana botangami na kati ya bato ya liyokani ya

yambo; mpe soki ezali bongo ete bondimi Klisto, mpe bobatisami, yambo na mai, nsima na moto mpe na Molimo Mosantu, kolandaka ^andakisa ya Mobikisi na biso, engebene na oyo wana atindaki biso, ekozala malamumu na bino na mokolo ya bosambisi. Amene.

MOKAPO 8

Balamani balukiluki mpe babebisi Banefi—Buku ya Mormon ekobima na nguya ya Nzambe—Lisuma esakolami likolo na bango oyo bafulaka nkele mpe songisongi na kotelemelaka mosala ya Nkolo—Lisolo ya makomi ya Banefi likobima na mokolo moko ya nkuna, ya bobebisami ya bizaleli malamumu, mpe bopengwi. Penepene na mibu 400–421 ya Mobu ya Nkolo.

TALA ngai, ^aMoroni, nasilisi ^blisolo ya makomi ya tata na ngai, Mormon. Tala, nazali bobele na mwa makambo moke mpo na kokoma, oyo makambo natindamaki na tata na ngai.

2 Mpe sikawa esalemaki ete nsima ya ^aebakata ya etumba monene na Kumola, tala, Banefi oyo bakimaki kati na ekolo epayi na sudi, babenganamaki na ^bBalamani kino babebisamaki.

3 Mpe tata na ngai lokola

7c 1 Nef. 10:21;
Mal&May 76:62;
Mose 6:57.

d Mos. 2:28.

e Mal&May 20:28.
MOMA Bonzambe,
Nzambe.

f MOMA Bosepeli.

8a MOMA Nsango
malamumu.

b MOMA Biblia.

c 2 Nef. 29:4–13.

d 1 Nef. 13:38.

9a MOMA Buku ya
Mormon.

b 1 Nef. 13:38–41.

10a 2 Nef. 31:5–9.

8 1a MOMA Moroni,
Mwana mobali
ya Mormon.

b MOMA Bapalaki.

2a Morm. 6:2–15.

b Mal&May 3:18.

abomamaki na bango, mpe natikali kutu “ngai moko mpo na kokoma nsango ya mawa ya bobebisami ya bato na ngai. Kasi tala, bakei, mpe ngai nakokisi motindo ya tata na ngai. Mpe soki bakoboma ngai, nayebi te.

4 Boye nakokoma mpe nakobomba masolo ya makomi yango na mabele; mpe wapi nakeyi ezali likambo te.

5 Tala, tata na ngai asalaki “lisolo ya makomi oyo, mpe akomaki ntina na yango. Mpe tala, nalingaki kokoma yango mpe lokola soki nazwaki esika likolo ya ^bbapalaki, kasi nazali na yango te; mpe nazali na makele te, mpo nazali ngai moko. Tata na ngai abomamaki na etumba, mpe bandedeko na ngai; nazali na banyanga mpe wapi kokende te; mpe kino ntango boni Nkolo akopesa nzela ete nakoka kozala na bomoi nayebi te.

6 Tala, “mibu nkama minei eleki banda boyei ya Nkolo mpe Mobikisi na biso.

7 Mpe tala, Balamani balandaki bato na ngai, Banefi, uta engumba na engumba mpe esika na esika, kutu kino bazali lisusu te; mpe monene ezali “bokwei na bango; iyo, ya monene mpe ya kokamwa ezali bobebisami ya bato na ngai, Banefi.

8 Mpe tala, ezali loboko ya Nkolo oyo esali yango. Mpe

tala lisusu, Balamani bazali na “etumba moko na mosusu; mpe etando mobimba ya mboka oyo ezali ntango nyonso zunguluke ya bobomi mpe bosopi makila; mpe moto moko te ayebi nsuka ya etumba.

9 Mpe sikawa, tala, nakoloba lisusu te mpo na ntina na bango, mpo ezali ata na moko te longola se Balamani mpe “bayongoli bayoyo bazali likolo ya etando ya mboka.

10 Mpe ezali na moto moko te oyo ayebi Nzambe ya solo longola se “bayekoli ya Yesu, bayoyo batikalaki na mboka kino nkuna ya bato eyaki monene mpenza ete Nkolo apesaki nzela ete ^bbatikala elongo na bato te; mpe soki bazali likolo ya etando ya mboka moto moko te ayebi.

11 Kasi tala, “tata na ngai mpe ngai tomonaki bango, mpe basalelaki biso.

12 Mpe moto nyonso oyo ayambi bapalaki oyo, mpe asambisi yango te na ntina ya bozangi bobongi nie boye ezali na yango, se ye moko wana akoyeba “makambo monene koleka oyo. Tala, nazali Moroni; soki ekokaki kosalema, nalingaki kosala ete makambo nyonso eyebana epayi na bino.

13 Tala, natie nsuka ya koloba mpo na oyo etali bato oyo. Nazali mwana mobali ya Mormon,

3a Mor. 9:22.

5a Morm. 2:17–18.

b Morm. 6:6.

6a Alma 45:10.

7a 1 Nef. 12:2–3.

8a 1 Nef. 12:20–23.

9a Morm. 2:8.

10a 3 Nef. 28:7;

Etel. 12:17.

MOMA Bayekoli

Banefi basato.

b Morm. 1:16.

11a 3 Nef. 28:24–26.

12a 3 Nef. 26:6–11.

mpe tata na ngai azalaki “eboto ya Nefi.

14 Mpe ngai nazali se ye moko oyo “abombaki lisolo ya makomi oyo mpo na Nkolo; bapalaki na yango ezali ya motuya te, na ntina ya motindo ya Nkolo. Mpo solo alobaki ete moto moko te akozwa yango ^bmpo na kozwa matabisi; kasi lisolo ya makomi na yango ezali na motuya monene; mpe moto nyonso oyo akobimisa yango na pole, ye nde Nkolo akopambola.

15 Mpo moto moko te akoki kozwa nguya mpo na kobimisa yango na pole longola se soki epesami ye na Nzambe; mpo Nzambe alingi ete esalema na “liso bobele na nkembo na ye, soki te na bolamu ya bato ya kala mpe baoyo bapanzama kala ya liyokani ya Nkolo.

16 Mpe apambolama “ye oyo akobimisa likambo oyo na pole; mpo ^bekobimisama uta na molili na pole, engebene na liloba ya Nzambe; iyo, ekobimisama uta na mabele, mpe ekongenga uta na molili, mpe ekoya na boyebi ya bato; mpe ekosalema na nguya ya Nzambe.

17 Mpe soki ezali na “mabunga ezali mabunga ya moto. Kasi tala, toyebi ete libunga ezali te; nzokande Nzambe ayebi makambo nyonso; boye, ye oyo

^basambisaka, tika akeba mbele akozala na likama ya moto ya lifelo.

18 Mpe ye oyo alobi: Lakisa bapalaki epayi na ngai, soki te okobetama—tika akeba mbele asambisa oyo wana epekisami na Nkolo.

19 Mpo tala, ye oyo “asambisaka na lombangu akosambisama mpe lisusu na lombangu; mpo lifuta na ye ekozala engebene na misala na ye; boye, ye oyo abetaka, akobetama lisusu, na Nkolo.

20 Tala makomi malobi nini—moto abeta te, mpe asambisa te; mpo bosambisi ezali ya ngai, elobi Nkolo, mpe bobekoli ezali ya ngai mpe lokola, mpe ngai nde nakofutisa.

21 Mpe ye oyo akokanela mpe akosala songisongi na mosala ya Nkolo, mpe na bato ya liyokani ya Nkolo baoyo bazali ndako ya Yisalaele, mpe akoloba: Tokobebisa mosala ya Nkolo, mpe Nkolo akomikundola te liyokani oyo asalaki na ndako ya Yisalaele—se ye moko wana azali kati na likama ya kokatama na nse mpe kobwakama kati na moto;

22 Mpo “bantina ya seko ya Nkolo ekokoba kosalema, kino bilaka nyonso na ye bikokokisama.

23 Boluka masakoli ya “Yisaya.

13a 3 Nef. 5:20.

14a Mor. 10:1–2.

^b JS—Mambi ya
Kala 1:46.

15a Mal&May 4:5.

16a 2 Nef. 3:6–7, 11, 13–14.

^b Yis. 29:18;

2 Nef. 27:29.

17a Morm. 9:31, 33;
Etel. 12:23–28.

^b 3 Nef. 29:5;

Etel. 4:8.

19a vjs Mat. 7:1–2

(Bobakisi);

3 Nef. 14:1–2;

Mor. 7:14.

22a Mal&May 3:3.

23a 3 Nef. 20:11; 23:1.

Tala, nakoki kokoma yango te. Iyo, tala nalobelaki bino, ete basantu oyo wana bakendaki liboso na ngai, baoyo bazwaki mboka oyo, ^bbakobelela, iyo, kutu uta na mputulu bakobelela epayi ya Nkolo; mpe lokola Nkolo azali na bomoi akomikundola liyokani oyo asalaki elongo na bango.

24 Mpe ayebi “sambo na bango, ete ezalaki mpo na litomba ya bandeko na bango. Mpe ayebi bondimi na bango, mpo na nkombona ye bakokaki kolongola ^bbangomba; mpe na nkombona ye bakokaki koningisa mabele; mpe na nguya ya liloba na ye bakweisaki ^bbandako ya boloko na mabele; iyo, kutu litumu ya moto makasi ekokaki te kosala bango mabe, banyama ya zamba to nioka ya ngenge mpe te, na ntina ya nguya ya liloba na ye.

25 Mpe tala, “sambo na bango ezalaki lisusu mpo na litomba na ye oyo Nkolo akopesa nzela mpo na kobimisa makambo oyo.

26 Mpe moto moko te asengeli koloba ete ekoya te, mpo na ntembe te ekoya, mpo Nkolo alobi yango; mpo “uta na mabele nde ekoya, na loboko ya Nkolo, mpe moto moko te akopekisa yango;

mpe ekoya na mokolo ntango balobi ete ^bmakamwisi esila; mpe ekoya kutu lokola soki moto azalaki koloba ^cuta na bakufi.

27 Mpe ekoya na mokolo moko ntango “makila ya basantu makobelela epayi ya Nkolo, na ntina ya ^bmakelemba ya nkuku mpe misala ya molili.

28 Iyo, ekoya na mokolo moko ntango bakowangana nguya ya Nzambe, mpe ntango “baeklezia ekosila kobeba mpe ekotombwama na lolendo ya mitema na bango; iyo, kutu mokolo moko ntango bakonzi ya baeklezia mpe bateyi bakotelema kati na lolendo ya mitema na bango, kutu na kolulaka bango oyo bazali bato ya baeklezia na bango.

29 Iyo, ekoya na mokolo moko ntango “bato bakoyoka nsango ya moto, mpe ekumbaki, mpe ^bmbongi ya molinga kati na bamboka ya bapaya;

30 Mpe bakoyoka lisusu nsango ya “bitumba, nungunungu ya bitumba, mpe boningani ya mabele na bisika ya ndenge na ndenge.

31 Iyo, ekoya na mokolo moko ntango ekozala na bosoto monene likolo ya etando ya mabele; ekozala na bobomi, mpe

23 *b* Yis. 29:4;
2 Nef. 3:19–20; 26:16.
24 *a* Enos. 1:12–18;
Morm. 9:36;
Mal&May 10:46.
b Yako. 4:6;
Elam. 10:9.
c Alma 14:27–29.
25 *a* Morm. 5:21.
26 *a* Yis. 29:4;

2 Nef. 33:13.
b Morm. 9:15–26;
Mor. 7:27–29, 33–37.
c 2 Nef. 26:15–16;
Morm. 9:30;
Mor. 10:27.
27 *a* Etel. 8:22–24;
Mal&May 87:6–7.
b MOMA Makelemba
ya nkuku.

28 *a* 2 Tim. 3:1–7;
1 Nef. 14:9–10;
2 Nef. 28:3–32;
Mal&May 33:4.
29 *a* Yoele 2:28–32;
2 Nef. 27:2–3.
b 1 Nef. 19:11;
Mal&May 45:39–42.
30 *a* Mat. 24:6;
1 Nef. 14:15–17.

boyongoli, mpe lokuta, mpe bobubi mpe pite, mpe ndenge nyonso ya bonsomo; ntango ekozala na mingi baoyo bakoloba, Sala eye, to sala oyo wana, mpe “likambo ezali te, mpo Nkolo ^bakosunga bato ya lolenge oyo na mokolo ya nsuka. Kasi li-suma epayi ya bato ya lolenge oyo, mpo bazali kati na ‘lititi ya bololo mpe kati na nkanga ya mabe.

32 Iyo, ekoya na mokolo moko ntango ekozala na Baeklezia bitongama oyo bikoloba: Boya epayi na ngai, mpe mpo na mosolo na bino bokolimbisama uta na masumu na bino.

33 O bino bato ya nkuna mpe bato mabe mpe bato na matoyi mangongi, mpo na nini bomitongelaki Baeklezia mpo na kozwa “matabisi? Mpo na nini ^bebongoli bino maloba masantu ya Nzambe, ete bokoka komema ‘bokweisami likolo ya milimo na bino? Tala, botala malamumu bimoniseli ya Nzambe; mpo tala, ntango ezali koya na mokolo wana ntango makambo oyo esengeli kokokisama.

34 Tala, Nkolo alakisaki epayi na ngai makambo monene mpe ya kokamwa mpo na oyo etali oyo wana esengeli kala mingi te koya, na mokolo oyo wapi makambo oyo ekoya na kati na bino.

35 Tala, nazali kolobela bino lokola soki bozalaki awa, mpe nzokande bozali te. Kasi tala, Yesu Klisto alakisi bino epayi na ngai, mpe nayebi misala na bino.

36 Mpe nayebi ete bozali “kotambola na lolendo ya mitema na bino; mpe ezali na moto moko te longola se mwa moke baye ^bba-mitomboli te na lolendo ya mitema na bango, kino na kolataka ‘monzele ya kitoko mpenza, kino na boluli, mpe songisongi, mpe nko, mpe monyokoli, mpe ndenge nyonso ya mabe; mpe Baeklezia na bino, iyo, kutu moko na moko ekomi ya kobeba na ntina ya lolendo ya mitema na bino.

37 Mpo tala, bolingi “mosolo, mpe biloko na bino, mpe monzele kitoko na bino, mpe kokembela Baeklezia na bino, mingi koleka ete bolingi babola mpe bakeleli, bakoni mpe batungisami.

38 O bino bosoto, bino bakibisi, bino balakisi, baoyo bozali komiteka mpo na oyo wana ekobeba, mpo na nini ebebisi bino eklezia esantu ya Nzambe? Mpo na nini ezali bino “koyoka nsoni mpo na kokamata likolo na bino nkombo ya Klisto? Mpo na nini eboyi bino kokanisa ete motuya ya esengo ezanga nsuka ezali

31a 2 Nef. 28:21–22.

b 2 Nef. 28:8.

c Alma 41:11.

33a MOMA Poloso

ya banganga.

b 1 Nef. 13:26–29.

c MOMA Bokweisami.

36a MOMA Kotambola,
Kotambola na
Nzambe.

b Yako. 2:13.

c Alma 5:53.

37a 2 Nef. 28:9–16.

38a Lom. 1:16;

2 Tim. 1:8;

1 Nef. 8:25–28;

Alma 46:21.

monene koleka ^bmpasi oyo esu-
kaka soki moke te—na ntina ya
‘bosanzoli ya mokili?

39 Mpo na nini ezali bino ko-
kembelama na oyo wana ezangi
bomoi, mpe nzokande bopesi
nzela ete bato na nzala, mpe ba-
keleli, bato ya bolumbu, mpe ba-
koni mpe batungisami baleka
mpembeni na bino, mpe botala
bango te?

40 Iyo, mpo na nini etongi bino
‘bonsomo ya nkuku mpo na ko-
zwa matabisi, mpe bosali ete
basi bakufela mibali basala ma-
tanga liboso ya Nkolo, mpe bana
bitike basala matanga liboso ya
Nkolo, mpe makila ya batata na
bango mpe mibali na bango ebe-
lela epayi ya Nkolo uta na ma-
bele, mpo na bobekoli likolo ya
mitu na bino?

41 Tala, mompanga ya bobekoli
ezali likolo ya mitu na bino; mpe
ntango ezali kala mingi koya ete
‘akobekola makila ya basantu li-
kolo na bino, mpo akopesa nzela
ete ete koganga na bango ekoba.

MOKAPO 9

*Moroni abiangi bango oyo bandimi
Klisto te mpo na koyambola—Asa-
koli Nzambe ya makamwisi, oyo
apesaka bimoniseli mpe asopaka
makabo mpe bilembo likolo ya ba-
ndimi—Makamwisi masili na ntina
ya bozangi boyambi—Bilembo*

*bilandaka bango oyo bandimaka—
Bato balendisami mpo na kozala na
bwania mpe kobatela mitindo. Pe-
nepene na mibu 401–421 ya Mobu
ya Nkolo.*

MPE sikawa, nalobi lisusu mpo
na oyo etali bango oyo bandimi
Klisto te.

2 Tala, ekondima bino na mo-
kolo oyo akobimela bino—Tala,
ntango Nkolo akoya, iyo, kutu
‘mokolo monene mona ntango
^bmabele makolingama esika
moko lokola mokanda, mpe bi-
loko ‘bikoniangwama na moto
makasi, iyo, na mokolo monene
mona ntango bokomemama mpo
na kotelema liboso ya Mwana ya
mpate ya Nzambe—nde boko-
loba ete Nzambe azali te?

3 Na ntango wana bokowa-
ngana lisusu Klisto, to bokokoka
kotala Mwana ya mpate ya Nza-
mbe? Ebanzi bino ete bokofanda
elongo na ye na nse ya koyebaka
na mitema elindo na bino? Eba-
nzi bino ete bokoki kozala na
esengo ya kofanda elongo na
Azali wana ya mosantu, ntango
milimo na bino ezali mpenza ko-
tungisama na boyebaka na mi-
tema elindo na bino ete bozalaki
ntango nyonso kobuka mibeko?

4 Tala, nalobi epayi na bino
ete bokozala bato ya mpasi mi-
ngi koleka na kofandaka elo-
ngo na Nzambe mosantu mpe

38b Mos. 3:25.

c 1 Nef. 13:9.

40a MOMA Makelemba
ya nkuku.

41a 1 Nef. 22:14.

9 2a Mki. 4:5;

3 Nef. 28:31.

b Morm. 5:23;

Mal&May 63:20–21.

MOMA Mokili—Nsuka

ya mokili.

c Amosa 9:13;

3 Nef. 26:3.

moyengebene, na nse ya koyebaka mbindo ya mitema na bino liboso na ye, ete bolingaki kozala elongo na "milimo mikweisama na ^blifelo.

5 Mpo tala, ntango bokome-mama na komona "bolumbu na bino liboso ya Nzambe, mpe lisusu nkembo ya Nzambe, mpe bosantu ya Yesu Klisto, oyo ekopelisa mololi moko ya moto oyo ezimaka te likolo na bino.

6 O soki bongo bino "bato bazanga bondimi, ^bbolaluka epayi ya Nkolo; bobelela makasi epayi ya Tata na nkombo ya Yesu, ete mbele bokoka komonana bato bazanga mbindo, ^cpeto, kitoko, mpe mpembe, wana esukwami bino na makila ya "Mwana ya mpate, na mokolo monene mona mpe ya nsuka.

7 Mpe nalobi lisusu epayi na bino oyo "bowanganaka bimoniseli ya Nzambe, mpe bolobi ete esila kala, ete bimoniseli ezali te, soki mpe masakoli te, makabo mpe te, kobikisa bokono mpe te, koloba na minoko mpe te, mpe ^bbolimboli ya minoko mpe te;

8 Tala nalobaki epayi na bino, ye oyo azali kowangana makambo oyo ayebi "nsango malamumu ya Klisto te; iyo, atangi naino

makomi te; mpe soki bongo, azali ^bkososola yango te.

9 Mpo etangi biso te ete Nzambe azali "se ndenge moko lobi, lelo, mpe libela, mpe na ye mbongwana ezali te mpe elili ya bongwani mpe te?

10 Mpe sikawa, soki bino botiaki mpo na bino moko makanisi ya Nzambe moko oyo abongwana, mpe na oyo kani elili ya bongwani ezali, bongo nde bomitiaki makanisi mpenza ya Nzambe moko oyo azali Nzambe ya makamwisi te.

11 Kasi tala, nakolakisa epayi na bino Nzambe moko ya makamwisi, kutu Nzambe ya Abalayama, mpe Nzambe ya Yisaka, Nzambe ya Yakobo; mpe ezali se "Nzambe moko wana oyo akekaki lola mpe mabele, mpe biloko nyonso oyo ezali na yango.

12 Tala, akelaki Adama, mpe na "Adama eyaki ^bbokwei ya moto. Na ntina ya bokwei ya moto eyaki Yesu Klisto, kutu Tata mpe Mwana; mpe na ntina ya Yesu Klisto eyaki ^cbosikoli ya moto.

13 Mpe na ntina ya bosikoli ya moto, boye eyaki na Yesu Klisto, bamemami mpo na konga liboso ya Nkolo; iyo, oyo ezali nzela oyo wapi bato nyonso

4a MOMA Bokweisami.

b MOMA Lifelo.

5a 2 Nef. 9:14.

6a MOMA Bozangi boyambi.

b Ejek. 18:23, 32;

Mal&May 98:47.

c MOMA Bopeto, Peto.

d MOMA Mwana ya mpate ya Nzambe.

7a 3 Nef. 29:6-7.

b 1 Kol. 12:7-10;

Bit. Bond. 1:7.

8a MOMA Nsango malamumu.

b Mat. 22:29.

9a Ebe. 13:8;

1 Nef. 10:18-19;

Alma 7:20;

Mor. 8:18;

Mal&May 20:12.

11a Gen. 1:1;

Mos. 4:2;

Mal&May 76:20-24.

MOMA Yesu Klisto.

12a Mos. 3:26.

b MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

c MOMA Bosikoli,

Kosikola, Mosikolami.

basikolami, mpo liwa ya Klisto ekokisi ^abosekwi, boye ekokisi bosikoli uta na ^bmpongi oyo ezanga nsuka, uta na mpongi oyo wapi bato nyonso bakolamuka na nguya ya Nzambe ntango kelelo ekobeta; bakobima, bato mpamba mpe bato minene, mpe nyonso bakotelema liboso ya esambiselo na ye, wana esikolami mpe ekangolami bango uta na ^csinga ya seko ya liwa, liwa oyo wapi ezali liwa ya ntango.

14 Mpe nsima ekoya ^abosambisi ya Moko Mosantu likolo na bango; mpe nsima ekoya ntango oyo wapi ye oyo azali ^bmbindo akotikala se mbindo; mpe ye oyo azali sembo akotikala se sembo; ye oyo azali na esengo akotikala se na esengo; mpe ye oyo azali mawa akotikala se na mawa.

15 Mpe sikawa, O bino nyonso oyo bomiti na makanisi Nzambe moko oyo akoki kosala ^amakamwisi te, nalingi kotuna bino, makambo oyo nalobelaki, esili yango nyonso kosalema? Esili nsuka koya? Tala nalobaki epayi na bino, Te; mpe Nzambe atiki te kozala Nzambe ya makamwisi.

16 Tala, ezali te makambo oyo Nzambe asali makambo ya kokamwa na miso na biso? Iyo,

mpe nani akoki kososola ^amisala ya kokamwa ya Nzambe?

17 Nani akoloba ete ezalaki likamwisi te ete na ^aliloba na ye lola mpe mabele ezalaki; mpe na nguya ya liloba na ye moto ^bakelamaki uta na ^cmputulu ya mabele; mpe na nguya ya liloba na ye makamwisi masalemaki?

18 Mpe nani akoloba ete Yesu Klisto asalaki ^amakamwisi mingi ya minene te? Mpe ezalaki na makamwisi minene mingi oyo masalemaki na maboko ya bapostolo.

19 Mpe soki ^amakamwisi masalemaki na ntango wana, mpo na nini etiki Nzambe kozala Nzambe ya makamwisi nzokande azali Ezali moko oyo abongwanaka te? Mpe tala, nalobaki epayi na bino ete abongwanaka te; soki te alingaki kotika kozala Nzambe; mpe atiki kozala Nzambe te, mpe azali Nzambe ya makamwisi.

20 Mpe ntina oyo atiki kosala ^amakamwisi na kati ya bana ya bato ezali mpo babebisami moke moke kino na bozangi boyambi, mpe batiki nzela ya semba, mpe bayebi Nzambe oyo basengelaki ^bkotiela motema te.

21 Tala, nalobaki epayi na bino ete oyo nyonso andimi Klisto, na

13a Elam. 14:15–18.

b Mal&May 43:18.

c Mal&May 138:16.

14a MOMA Bosambisi, ya Nsuka.

b Alma 7:21;

Mal&May 88:35.

15a Mor. 7:35–37;

Mal&May 35:8.

MOMA Likamwisi.

16a Nze. 40:5;

Mal&May 76:114;

Mose 1:3–5.

17a Yako. 4:9.

b MOMA Bokeli, Kokela.

c Gen. 2:7;

Mos. 2:25.

18a Yoan. 6:14.

19a Mal&May 63:7–10.

20a Bas. 6:11–13;

Etel. 12:12–18;

Mor. 7:35–37.

b MOMA Botie motema.

kozangaka ntembe, “oyo nyonso akosenga Tata na nkombo ya Klisto ekopesama na ye; mpe elaka oyo ezali mpo na nyonso, kutu kino na nsuka ya mabele.

22 Mpo tala, boye elobi Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe epayi ya bayekoli na ye baoyo bakotikala, iyo, mpe lisusu epayi ya bayekoli na ye nyonso, maloba na ye eyokani na matoyi ya ebele ya bato: “Bokende kati na mokili mobimba, mpe boteya nsango malamumu na ekelamo moko moko;

23 Mpe ye oyo akondima mpe abatisami akobikisama; kasi ye oyo akondima te “akokweisama;

24 Mpe “bilembo oyo ekolanda bango oyo bakondima—na nkombo na ngai bakobengana ^bbazabulu; bakoloba na minoko ya sika; bakosimba nioka; mpe soki bameli eloko oyo ebomaka ekosala bango mpasi te, bakotia ‘maboko likolo ya bakoni mpe bakobikisama;

25 Mpe oyo nyonso akondima na nkombo na ngai, kozangaka ntembe, epayi na ye “nakolakisa bosolo ya maloba na ngai, kutu kino na nsuka ya mabele.

26 Mpe sikawa, tala, nani akoki kotelemela misala ya Nkolo?

“Nani akoki kowangana maloba na ye? Nani akoki kotelemela nguya ya bokasi nyonso ya Nkolo? Nani akotiola misala ya Nkolo? Nani akotiola bana ya Klisto? Tala, bino nyonso oyo bozali ^bbatioli ya misala ya Nkolo, mpo bokokamwa mpe bokowa.

27 O soki ezali bongo botiola te, mpe bokamwa te, kasi botia bokebi na maloba ya Nkolo, mpe bosenga Tata na nkombo ya Yesu mpo na nini bokozala na mposa. Botia ntembe te, kasi bozala na bondimi, mpe bobanda lokola na ntango ya kala, mpe “boya epayi ya Nkolo na ^bmotema na bino mobimba, mpe ‘bosala mpo na lobiko na bino moko na bobangi mpe bolengi liboso na ye.

28 Bozala “na bwania na mikolo ya momekano na bino; bolongola bino moko uta na bosoto nyonso; bosenga te, ete bokoka kosilisa yango na ^bbilula-lula na bino, kasi bosenga na molende moko ya ngwi, ete bokweya te na masenginia, kasi ete bosalela ‘Nzambe ya solo mpe ya bomoi.

29 Keba ete “bobatisama na lolenge elongobani te; keba ete ^bbolia elambo ya Klisto na

21a Mat. 21:22;
3 Nef. 18:20.

22a Mal. 16:15–16.
MOMA Mosala
ya misionele.

23a MOMA Bokweisami.

24a Mal. 16:17–18.
MOMA Elembo.
b Mis. 16:16–18.
c MOMA Lisalisi

na bakoni.

25a MOMA Emoniseli;
Litatoli.

26a 3 Nef. 29:4–7.
b Mas. 13:13.

27a Mor. 10:30–32.
b Yos. 22:5;
Mal&May 64:22, 34.
MOMA Motema.
c Filip. 2:12.

28a Yako. 6:12.

b MOMA Kolula.
c Alma 5:13.

29a MOMA Kobatisa,
Libatisi—Bisenge
mpo na libatisi.
b 1 Kol. 11:27–30;
3 Nef. 18:28–32.

lolenge elongobani te; kasi keba ete bosala makambo nyonso kati na ‘bolongobani, mpe bosala yango na nkombo ya Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe ya bomoi; soki bosali eye, mpe botie molende kino na nsuka, bokobengana nama libanda soki moke te.

30 Tala, nalobelaki bino lokola soki “nalobaki uta na bakufi; mpo nayebi ete bokozwa maloba na ngai.

31 Bosambisa ngai te na ntina ya “bozangi bobongi nie na ngai, tata na ngai mpe te, na ntina ya bozangi bobongi nie na ye, bango oyo bakomaki liboso na ye mpe te; kasi bopesa nde matondi epayi na Nzambe ete amonisi epayi na bino bozangi bobongi nie na biso, ete bokoka koyekola kozala bato ya bwania mingi koleka oyo tozalaki.

32 Mpe sikawa, tala, tokomaki lisolo ya makomi oyo engebene na boyebi na biso, kosalelaka minkoma oyo ebiangami na kati na biso “Kiejipito ebongisami, ekitanisamaki mpe ebongolamaki na biso, engebene na lolenge ya elobeli na biso.

33 Mpe soki bapalaki na biso ezalaki monene kokoka tolingaki kokoma na lokota ya Ebele; kasi lokota ya Ebele ebongwanaki na

biso mpe lokola; mpe soki tokokaki kokoma yango na lokota ya Ebele, tala, bolingaki te kozwa bozangi bobongi nie kati na lisolo ya makomi na biso.

34 Kasi Nkolo ayebi makambo oyo tokomaki, mpe lisusu ete bato basusu bayebi te lokota na biso; mpe mpo ete boko bato basusu te bayebi lokota na biso, boye alengelaki “nzela mpo na bolimboli ya lokota yango.

35 Mpe makambo oyo ekomami ete tokoka kolongola makila ya bandeko na biso, baoyo babebaki moke moke kati na “bozangi boyambi, uta na bilamba na biso.

36 Mpe tala, makambo oyo, oyo “tozalaki na yango mposa mpo na oyo etali bandeko na biso, iyo, kutu bozongisi na bango na boyebi ya Klisto, ezali engebene na nsambo ya basantu nyonso oyo bafandaki kati na mboka.

37 Mpe tika ete Nkolo Yesu Klisto andima ete sambo na bango eyanolama engebene na bondimi na bango; mpe tika ete Nzambe Tata amikundola liyokani oyo asalaki elongo na ndako ya Yisalaele; mpe tika apambola bango libela, na nzela ya bondimi likolo ya nkombo ya Yesu Klisto. Amene.

29c MOMA Alongobani,
Bolongobani.

30a Morm. 8:26;
Mor. 10:27.

31a Morm. 8:17;

Etel. 12:22–28, 35.

32a 1 Nef. 1:2;

Mos. 1:4.

34a Mos. 8:13–18;

Etel. 3:23, 28;

Mal&May 17:1.

35a 2 Nef. 26:15.

36a Morm. 8:24–26;

Mal&May 10:46–49.

BUKU YA ETELE

*Lisolo ya makomi ya Bayelede, ezwami uta na bapalaki
ntuku mibale na minei oyo ebombolamaki na bato
ya Limiyi na mikolo ya Mokonzi Mosiya.*

MOKAPO 1

Moroni asali bokuse ya nkoma ya Etele—Mambi ma kala ya libota ya Etele epesami—Lokota ya Bayelede ebulunganisamaki te na Linongi ya Babele—Nkolo alaki komema bango na mboka ya boponi mpe kokomisa bango ekolo moko monene.

MPE sikawa ngai, “Moroni, nakobi kokoma lisolo ya bafandi wana ya kala oyo babebisamaki na ^bloboko ya Nkolo likolo ya etando ya ekolo oyo ya nordi.

2 Mpe nakamati lisolo na ngai uta na ^abapalaki ntuku mibale na minei oyo ezwamaki na bato ya Limiyi, oyo ebiangami Buku ya Etele.

3 Mpe lokola nabanzi ete eteni ya yambo ya lisolo ya makomi oyo, oyo ezali kolobela bokeli ya mokili, mpe lisusu ya Adama, mpe oyo ezali na lisitwale uta na ntango wana kutu kino na ^alinongi monene, mpe makambo nyonso oyo malekaki na kati ya bana ya bato kino na ntango wana, ezwami na kati ya Bayuda—

4 Boye nakomi makambo oyo

wana malekaki uta na ^amikolo ya Adama kino na ntango wana te; kasi ezwami likolo ya bapalaki; mpe oyo akomona yango, ye moko wana nde akozala na nguya ya kozwa lisitwale mobimba.

5 Kasi tala, napesi lisitwale mobimba te, napesi bobele eteni moko ya lisitwale, uta na ntango ya linongi kino na ntango babebisamaki.

6 Mpe na motindo oyo napesi lisitwale yango. Ye oyo akomaki lisolo ya makomi oyo azalaki ^aEtele, mpe azalaki eboto ya Koliantoni.

7 Koliantoni azalaki mwana mobali ya Mowana.

8 Mpe Mowana azalaki mwana mobali ya Etemi.

9 Mpe Etemi azalaki mwana mobali ya Ayaye.

10 Mpe Ayaye azalaki mwana mobali ya Sete.

11 Mpe Sete azalaki mwana mobali ya Sibiloni.

12 Mpe Sibiloni azalaki mwana mobali ya Komi.

13 Mpe Komi azalaki mwana mobali ya Koliantumi.

1 1a MOMA Moroni,
Mwana mobali
ya Mormon.
b Morm. 5:23;
Mal&May 87:6–7.

2a Alma 37:21;
Etel. 15:33.
3a Omin. 1:22;
Mos. 28:17;
Elam. 6:28.

4a ELKOL ezwamaki na
eleko se moko wana
lokola Genese 1–10.
6a Etel. 12:2; 15:34.

14 Mpe Koliantumili azalaki mwana mobali ya Aminigada.

15 Mpe Aminigada azalaki mwana mobali ya Alona.

16 Mpe Alona azalaki eboto ya Eti, oyo azalaki mwana mobali ya Alitomi.

17 Mpe Alitomi azalaki mwana mobali ya Libi.

18 Mpe Libi azalaki mwana mobali ya Kisi.

19 Mpe Kisi azalaki mwana mobali ya Kolomi.

20 Mpe Kolomi azalaki mwana mobali ya Lewi.

21 Mpe Lewi azalaki mwana mobali ya Kimi.

22 Mpe Kimi azalaki mwana mobali ya Moliantoni.

23 Mpe Moliantoni azalaki eboto ya Lipilakisi.

24 Mpe Lipilakisi azalaki mwana mobali ya Sezi.

25 Mpe Sezi azalaki mwana mobali ya Eti.

26 Mpe Eti azalaki mwana mobali ya Komi.

27 Mpe Komi azalaki mwana mobali ya Koliantumi.

28 Mpe Koliantumili azalaki mwana mobali ya Emele.

29 Mpe Emele azalaki mwana mobali ya Omele.

30 Mpe Omele azalaki mwana mobali ya Sule.

31 Mpe Sule azalaki mwana mobali ya Kibi.

32 Mpe Kibi azalaki mwana mobali ya Oliya, oyo azalaki mwana mobali ya Yeledede;

33 “Yeledede oyo wapi ayaki elongo na ndeko na ye ya mobali mpe mabota na bango, elongo na boko basusu mpe mabota na bango, uta na linongi monene, na ntango Nkolo ^aabulungani-saki lokota ya bato, mpe alapaki ndai na nkele na ye ete bakopanzama likolo ya ^cetando mobimba ya mabele; mpe engebene na liloba ya Nkolo bato nyonso bapanzamaki.

34 Mpe ^andeko ya Yeledede ya mobali lokola azalaki mbinga mobali mpe moto moko makasi, mpe moto moko oyo asungamaki mingi na Nkolo, Yeledede, ndeko na ye ya mobali, alobaki epayi na ye: Belela epayi ya Nkolo, ete abulunganisa biso te ete tokoka kososola te maloba na biso.

35 Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali abelelaki epayi ya Nkolo, mpe Nkolo ayokelaki Yeledede mawa; boye abulungani-saki te lokota ya Yeledede; mpe Yeledede mpe ndeko na ye ya mobali babulunganisamaki te.

36 Na ntango wana Yeledede alobaki epayi ya ndeko na ye ya mobali: Belela lisusu epayi ya Nkolo, mpe ekoki kozala ete abalola mosika nkanda na ye uta na bango oyo bazali baninga na biso, ete abulunganisa lokota na bango te.

37 Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali abelelaki epayi ya Nkolo, mpe Nkolo ayokelaki

33^a MOMA Yeledede.
b Gen. 11:6–9.

c Mos. 28:17.
34^a MOMA Yeledede,

Ndeko mobali ya.

baninga na bango mpe mabota na bango mawa mpe lokola, ete babulunganisamaki te.

38 Mpe esalemaki ete Yeledede alobaki lisusu epayi ya ndeko na ye ya mobali, kolobaka: Kende mpe tuna na Nkolo soki akobengana biso uta na mboka, mpe soki akobengana biso uta na mboka, belela epayi ya Nkolo wapi tokokende. Mpe nani ayebi soki Nkolo akokumba biso kati na mboka oyo ezali ya “boponi likolo ya mabele nyonso? Mpe soki ezali bongo, tika tozala sembo epayi ya Nkolo, ete tokoka kozwa yango mpo na libula na biso.

39 Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali abelelaki epayi ya Nkolo engebene na oyo wana elobamaki na monoko ya Yeledede.

40 Mpe esalemaki ete Nkolo ayokelaki ndeko ya Yeledede ya mobali, mpe ayokaki mawa likolo na ye, mpe alobaki epayi na ye:

41 Kende mpe sangisa bibwele na yo, ezala mibali mpe basi, ya ndenge na ndenge; mpe lisusu nkona ya mabele ya ndenge na ndenge; mpe “mabota na yo, mpe lisusu Yeledede ndeko na yo ya mobali mpe libota na ye; mpe lisusu ^bbaninga na yo mpe mabota na bango, mpe baninga ya Yeledede mpe mabota na bango.

42 Mpe ntango ekosala yo oyo “okotambola na moto na bango

mpe na kokita na lobwaku oyo ezali epayi na nordi. Mpe kuna tokokutana ngai na yo, mpe na kokende ^bliboso na yo kati na mboka oyo ezali ya “boponi koleka bamboka nyonso ya mabele.

43 Mpe kuna nakopambola yo mpe nkona na yo, mpe nakotelemisa mpo na ngai uta na nkona na yo, mpe uta na nkona ya ndeko na yo ya mobali mpe lokola, mpe bango oyo bakokende elongo na yo, ekolo moko monene. Mpe ekozala te na ekolo monene koleka ekolo oyo nakotelemisa mpo na ngai uta na nkona na yo, likolo ya etando mobimba ya mabele. Boye nakosala epayi na yo mpo ntango molai oyo obelelaki epayi na ngai.

MOKAPO 2

Bayeledede bamilengeli mpo na mobembo na bango na mboka elakelama—Ezali mboka ya boponi likolo ya oyo wapi bato basengeli kosalela Klisto soki te kokombolama mosika—Nkolo asololi na ndeko ya Yeledede ya mobali ngonga misato—Bayeledede batongi bibei ya masuwa—Nkolo atuni ndeko ya Yeledede ya mobali mpo na kopesa likanisi na lolenge kani bibei biko-ngengisama.

MPE esalemaki ete Yeledede mpe ndeko na ye ya mobali, mpe mabota na bango, mpe lisusu

38a MOMA Mboka
Elakelama.
41a Ete. 6:20.

^b Ete. 6:16.
42a 1 Nef. 2:1–2;
Abal. 2:3.

^b Mal&May 84:88.
c 1 Nef. 13:30.

baninga ya Yelede mpe baninga ya ndeko na ye ya mobali mpe mabota na bango, bakitaki kati na lobwaku oyo ezalaki epayi na nordi, (mpe nkombo ya lobwaku yango ezalaki "Nimilodi, mpo ebiangamaki nsima ya moto moko ya makasi na bokila) elongo na bibwele na bango oyo basangisaki esika moko, mibali mpe basi, ya ndenge na ndenge.

2 Mpe batiaki lisusu mitambo mpe bakangaki ndeke ya likolo; mpe balengelaki liziba ya sani moko, kati na oyo wapi bakumbaki mbisi uta na mai.

3 Mpe lisusu bakumbaki elongo na bango deselete, eye, na kolimbolaka; ezalaki mafuta ya nzoi, mpe boye bakumbaki elongo na bango mangambo ya nzoi, mpe ndenge nyonso ya biloko oyo ezalaki likolo ya etando ya mboka, nkona ya ndenge na ndenge.

4 Mpe esalemaki ete ntango bakitaki kati na lobwaku ya Nimilodi Nkolo akitaki mpe asololaki elongo na ndeko ya Yelede ya mobali; mpe azalaki na "lipata, mpe ndeko ya Yelede ya mobali amonaki ye te.

5 Mpe esalemaki ete Nkolo atindaki bango ete bakende kati na esobe, iyo, kati na ntaka ya mabele wapi moto moko akoma kuna soki moke te. Mpe esalemaki ete Nkolo akendaki liboso

na bango, mpe asololaki na bango wana etelemaki ye na "lipata, mpe apesaki malakisi wapi basengelaki kokende mobembo.

6 Mpe esalemaki ete bakendaki mobembo kati na esobe, mpe batongaki bibei, kati na oyo wapi bakatisaki mai mingi, mpe batambwisamaki ntango nyonso na loboko ya Nkolo.

7 Mpe Nkolo apesaki nzela te ete bakangama mosika kuna koleka na mbu kati na esobe, kasi alingaki kaka ete bakoba se kokende kutu na "mboka ya elaka, oyo ezalaki ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu, oyo Nkolo Nzambe abatelaki mpo na bato ya sembo.

8 Mpe alapaki ndai na nkele na ye epayi na ndeko ya Yelede ya mobali, ete oyo akokamata mboka oyo ya elaka, uta sikawa kokende liboso mpe libela, asengeli "kosalela ye, Nzambe ya solo mpe bobele se moko, soki te ^bbakokombolama nie ntango ekoya litondi ya nkele na ye likolo na bango.

9 Mpe sikawa, tokoki komona mikano ya Nzambe mpo na oyo etali mboka oyo, oyo ezali mboka ya elaka; mpe ekolo nyonso oyo ekozwa yango ekosalela Nzambe, soki te bakokombolama mosika ntango ekoya litondi ya nkele na ye likolo na bango. Mpe litondi ya nkele na

2 1a Gen. 10:8.
4a Mit. 11:25;
Mal&May 34:7-9;
JS—Mambi ya
Kala 1:68.

5a Esod. 13:21-22.
7a 1 Nef. 4:14.
MOMA Mboka
Elakelama.
8a Etel. 13:2.

b Jar. 1:3, 10;
Alma 37:28;
Etel. 9:20.

ye ekoya likolo na bango ntango bakokomela kati na mabe.

10 Mpo tala, oyo ezali mboka ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu; yango wana ye oyo akokamata yango akosalela Nzambe soki te akokombama; mpo ezali mokano ya libela ya Nzambe. Mpe ekozala te kino na ^alitondi ya mabe na kati ya bana ya mboka, ete ^bbakokombolama.

11 Mpe lisolo oyo eyei epayi na bino, O bino baoyo bozali ^aBayuda-te, ete bokoka koyeba mikano ya Nzambe—ete bokoka koyambola, mpe bokoba te kati na mabe na bino kino ekoya litondi, ete bokoka te kokitisa na nse litondi ya nkele ya Nzambe likolo na bino lokola bafandi ya mboka basalaki kino sikawa.

12 Tala, oyo ezali mboka moko ya boponi, mpe ekolo nyonso oyo ekozwa yango ekozala ^ansomi uta na boumbu, mpe uta na bokangemi, mpe uta na bikolo nyonso mosusu na nse ya lola, soki ^bbakosalela kaka Nzambe ya mboka yango, oyo azali Yesu Klisto, oyo amimonisi na makambo oyo tokomi.

13 Mpe sikawa nakobi na lisolo ya makomi ya ngai; mpo tala, esalemaki ete Nkolo amemaki Yeledede mpe bandeko na ye kutu na mbu monene oyo ekaboli bamboka. Mpe lokola bayaki na mbu batelemisaki biema

na bango; mpe babiangaki nkombomo ya esika yango Moliakumele; mpe bafandaki kati na biema, mpe bafandaki kati na biema likolo ya libongo ya mbu mpo na ntaka ya mibu minei.

14 Mpe esalemaki ete na nsuka ya mobu ya minei Nkolo ayaki lisusu epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali, mpe atelemaki kati na lipata mpe asololaki elongo na ye. Mpe mpo na ntaka ya ngonga misato Nkolo asololaki na ndeko ya Yeledede ya mobali, mpe ^aapesaki ye etumbu mpo amikundolaki te ^bkobelega nkombo ya Nkolo.

15 Mpe ndeko ya Yeledede ya mobali ayambolaki uta na mabe oyo asalaki, mpe abelelaki nkombo ya Nkolo mpo na bandeko na ye oyo bazalaki elongo na ye. Mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Nakolimbisa yo mpe bandeko na yo uta na masumu na bango; kasi okosumuka lisusu te, mpo okomikundola ete ^aMolimo na ngai ^bmokobunda elongo na moto ntango nyonso te; yango wana, soki okosumuka kino okomeli mobimba okokatama mosika uta na miso ya Nkolo. Mpe oyo ezali makanisi na ngai mpo na oyo etali mboka oyo nakopesa bino mpo na bosangoli libula na bino; mpo ekozala mboka moko ya ^aboponi koleka bamboka nyonso mosusu.

10a 2 Nef. 28:16.
b 1 Nef. 17:37–38.
11a 2 Nef. 28:32.
12a MOMA Lipanda.
b Yis. 60:12.

14a MOMA Etumbu,
Kopesa etumbu.
b MOMA Losambo.
15a Etel. 15:19.
b Gen. 6:3;

2 Nef. 26:11;
Morm. 5:16.
c Etel. 9:20.

16 Mpe Nkolo alobaki: Kende kosala mpe tonga, na lolenge ya bibei oyo otongaki kino sikawa. Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali akendaki kosala, elongo na bandeko na ye, mpe batongaki bibei na lolenge oyo batongaka, engebene na "malako ya Nkolo. Mpe ezalaki mike, mpe ezalaki pepele likolo ya mai, mpe kutu lokola pepele ya ndeke likolo ya mai.

17 Mpe etongamaki na lolenge moko ete ezalaki "na lidusu ata moke te, kutu ete ezalaki konga mai lokola sani, mpe nse na yango ezalaki na lidusu te lokola sani; mpe mipanzi na yango ezalaki na lidusu te lokola sani; mpe nse na yango ezalaki nsonge; mpe likolo na yango ezalaki na lidusu te lokola sani; mpe bolayi na yango ezalaki bolayi ya nzete moko; mpe ekuke na yango, ntango ekangemi, ezalaki na lidusu te lokola sani.

18 Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali abelelaki epayi ya Nkolo, kolobaka: O Nkolo, nasali mosala oyo otindaki ngai, mpe nasali bibei lokola opesaki ngai mibeko.

19 Mpe tala, O Nkolo, kati na yango pole ezali te; tokotambwisa yenda wapi? Mpe lisusu tokowa, mpo kati na yango tokokoka kopema te, longola se mopepe oyo ezali kati na yango; boye tokowa.

20 Mpe Nkolo alobaki epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali: Tala, sala lidusu moko na likolo, mpe mosusu na nse; mpe ntango ekoyoka yo mposa mpo na mopepe okozipola lidusu mpe okozwa mopepe. Mpe soki ezali boye ete mai makoti likolo na yo, tala, okozipa lidusu yango, ete okoka te kowa na mpela.

21 Mpe esalemaki ete ndeko ya Yeledede ya mobali asalaki boye lokola Nkolo atindaki ye.

22 Mpe abelelaki lisusu epayi ya Nkolo kolobaka: O Nkolo, tala nasali kutu lokola otindaki ngai; mpe nalengeli masuwa mpo na bato na ngai, mpe tala ezali na pole te kati na yango. Tala, O Nkolo ekondima yo ete tokatisa mai monene oyo kati na molili?

23 Mpe Nkolo alobaki epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali: Nini olingi nasala ete bokoka kozala na pole kati na masuwa na bino? Mpo tala, bokoki te kozala na maninisa, mpo ekopasuka na biteni; bokomema moto mpe te elongo na bino, mpo bokotambola na pole ya moto te.

24 Mpo tala, bokozala lokola mbisi monene na katikati ya mbu; mpo ngomba ya mbonge ekobeta likolo na bino. Nzokande, nakomema bino lisusu libanda ya mozindo ya mbu; mpo "mipepe mibimaki uta na monoko na ngai, mpe natindaki lisusu ^bmvula mpe mpela.

16a 1 Nef. 17:50-51.
17a Ete. 6:7.

24a Ete. 6:5.
b Nze. 148:8.

25 Mpe tala, nalengeli bino mpo na kotelemela biloko oyo; mpo bokoki te kokatisa mozindo oyo monene longola se soki nalengeli bino mpo na kotelemela mbonge ya mbu, mpe mipepe oyo ekeyi, mpe mpela oyo ekoya. Boye nini elingi bino ete nalengeli mpo na bino ete bokoka kozala na pole ntango bokomelama kati na mozindo ya mbu?

MOKAPO 3

Ndeko ya Yelede ya mobali amoni mosapi ya Nkolo wana ezalaki Ye kosimba mabanga zomi na motoba—Klisto alakisi nzoto na Ye ya molimo na ndeko ya Yelede ya mobali—Bango oyo bazali na boyebi ya bobongi nie bakoki kobombama te uta na koleka na elamba—Bibongolelo epesami mpo na komema lisolo ya makomi ya Bayelede na pole.

MPE esalemaki ete ndeko ya Yelede ya mobali, (sikawa motango ya masuwa oyo malengelamaki ezalaki mwambe) akendaki epayi na ngomba, oyo babiangaki ngomba ya Salemi, na ntina ya bosanda koleka na yango, mpe aniangolaki uta na libanga moko mabanga ya mike mike zomi na motoba; mpe ezalaki mpembe mpe polele, kutu lokola talatala emonisaka na kati; mpe akumbaki yango na maboko na ye likolo ya nsonge

ya ngomba, mpe abelelaki lisusu epayi ya Nkolo, kolobaka:

2 O Nkolo, olobaki ete tokozi-ngama na mpela. Sikawa tala, O Nkolo, mpe kozala na nkanda na mosali na yo na ntina ya bolembu na ye liboso na yo te; mpo toyebi ete yo ozali mosantu mpe ofandaka na lola, mpe ete tolongobani te liboso na yo; na ntina ya te “bokwei^b lolenge na biso ya mokili ekomaki ntango nyonso kaka mabe; nzokande, O Nkolo, opesaki biso motindo ete tose ngeli kobelega yo, ete uta na yo tokoka kozwa engebene na bamposa na biso.

3 Tala, O Nkolo, obetaki biso na ntina ya mabe na biso, mpe obenganaki biso, mpe mibu oyo mingi tofandaki kati na esobe; nzokande, otondisamaki “na boboto mpo na biso. O Nkolo, tala ngai na mawa, mpe lola mosika nkanda na yo uta na bato oyo ya yo, mpe kotika te ete bakatisa mozindo oyo ezali kongala kati na molili; kasi tala biloko oyo, oyo naniangoli uta na libanga.

4 Mpe nayebi, O Nkolo, ete ozali na “nguya nyonso, mpe okoki kosala nini olingi mpo na litomba ya moto; yango wana simba mabanga oyo, O Nkolo, na mosapi na yo, mpe lengela yango ete makoka kongenga na molili; mpe makongenga mpo na biso kati na masuwa oyo to lengeli, ete tokoka kozala na pole wana ekokatisa biso mbu.

3 2a MOMA Bokwei ya Adama mpe Eva.

b Mos. 3:19.
3a Etel. 1:34–43.

4a MOMA Nguya.

5 Tala, O Nkolo, okoki kosala oyo. Toyebi ete ozali na makoki mpo na kolakisa nguya monene, oyo “ekomonana moke na bososoli ya bato.

6 Mpe esalemaki ete ntango ndeko ya Yeledé ya mobali alobaki maloba oyo, tala, “Nkolo asembolaki loboko na ye mpe asimbacki mabanga moko na moko na mosapi na ye. Mpe ^belamba elongwaki uta na miso ya ndeko ya Yeledé ya mobali, mpe amonaki mosapi ya Nkolo; mpe ezalaki lokola mosapi ya moto, lokola se ya mosuni mpe makila; mpe ndeko ya Yeledé ya mobali akweyaki na nse liboso ya Nkolo, mpo abetamaki na bobangi.

7 Mpe Nkolo amonaki ete ndeko ya Yeledé ya mobali akweyaki na mabele; mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Telema, okwei mpo na nini?

8 Mpe alobaki epayi ya Nkolo: namonaki mosapi ya Nkolo, mpe nabangaki mbele abeta ngai; mpo ngai nayebaki te ete Nkolo azalaki na mosuni mpe makila.

9 Mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Na ntina ya bondimi na yo omoni ete nakokamata likolo na ngai “mosuni mpe makila; mpe moto moko te atikala soki moke

koya liboso na ngai na bondimi mingi koleka ya lolenge oyo lokola ozali na yango; mpo soki ezalaka bongo te okokaki komona mosapi na ngai te. Emoni yo mingi koleka oyo?

10 Mpe ayanolaki: Te; Nkolo, milakisa epayi na ngai.

11 Mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Endimi yo maloba oyo nakoloba?

12 Mpe ayanolaki: Iyo, Nkolo, nayebi ete yo olobaka bosolo, mpo ozali Nzambe ya bosolo, mpe “okoki kokosa te.

13 Mpe ntango alobaki maloba oyo, tala, Nkolo “amilakisaki epayi na ye, mpe alobaki: ^bMpo oyebi makambo oyo okosikolama uta na bokwei; boye ozongisami na miso na ngai; boye “namilakisi epayi na yo.

14 Tala, nazali ye oyo alengelamaki uta na bokelami ya mokili mpo na “kosikola bato na ngai. Tala, nazali Yesu Klisto. Nazali ^bTata mpe Mwana. Na ngai bato nyonso bakozwa ^cbomoi, mpe boye ya seko, kutu bango oyo bakondima na nkombo na ngai; mpe bakokoma “bana mibali na ngai mpe bana basi na ngai.

15 Mpe namilakisi soki moke te epayi ya moto oyo nakelaki, mpo moto moko te atikala “kondima na ngai lokola yo. Emoni

5a Yis. 55:8–9;

1 Nef. 16:29.

6a MOMA Yesu Klisto.

^b Etel. 12:19, 21.

9a MOMA Bokufi, Ya

kufa;

Mosuni;

Yesu Klisto.

12a Ebe. 6:18.

13a Mal&May 67:10–11.

^b Enos. 1:6–8.

^c MOMA Yesu Klisto—
Kozala ya Klisto
yambo na mbotama.

14a MOMA Bosikoli,
Kosikola, Mosikolami;

Mosikoli.

^b Mos. 15:1–4.

^c Mos. 16:9.

^d MOMA Bana mibali
mpe bana basi
ya Nzambe.

15a MOMA Boyambi,
Kondima.

yo ete okelamaki na ^belilingi ya ngai moko? iyo, kutu bato nyonso bakelamaki na ebandeli na elilingi ya ngai moko.

16 Tala, nzoto oyo, oyo omoni sikawa, ezali nzoto ya “molimo na ngai; mpe moto nakelaki ye na lolenge ya nzoto ya molimo na ngai; mpe kutu lokola namonani epayi na yo mpo na kozala na molimo nakomonana epayi ya bato na ngai na mosuni.

17 Mpe sikawa, ngai, Moroni, nalobaki, nakokaki te kosala lisolo mobimba ya makambo oyo ekomami, boye ekoki na ngai mpo na koloba ete Yesu amilakisaki epayi na moto oyo na molimo, na lolenge mpe na bokokani ya nzoto se moko oyo wana kutu lokola “amilakisaki epayi na Banefi.

18 Mpe asalaki epayi na ye kutu lokola asalaki epayi ya Banefi; mpe nyonso oyo, ete moto akoka koyeba ete azalaki Nzambe, na ntina ya misala minene oyo Nkolo alakisaki epayi na ye.

19 Mpe na ntina ya boyebi ya moto oyo, bakokaki te kobombama uta na koleka na “elamba; mpe amonaki mosapi ya Yesu, oyo, ntango amonaki yango, akweyaki na bobangi; mpo ayebaki ete ezalaki mosapi ya Nkolo; mpe azalaki lisusu te na bondimi, mpo ayebaki, kotiaka ntembe na eloko te.

20 Yango wana, lokola azalaki na boyebi ya bobongi nie ya Nzambe, akokaki “kobombama te uta na koleka na elamba; yango wana amonaki Yesu; mpe ye asalelaki ye.

21 Mpe esalemaki ete Nkolo alobaki epayi ya ndeko ya Yelede ya mobali: Tala, okopesa nzela te ete makambo oyo, oyo omoni mpe oyoki makende epayi na mokili, kino “ntango ekoya ete nakembela nkombo na ngai na mosuni; yango wana, okotuya makambo oyo omonaki mpe oyokaki, mpe okolakisa yango na moto moko te.

22 Mpe tala, ntango okoya epayi na ngai, okokoma yango mpe okokanga yango, ete moko te akoka kolimbola yango; mpo okokoma yango na lokota moko ete makoka kotangama te.

23 Mpe tala, nakopesa epayi na yo “mabanga mibale oyo, mpe okokanga yango esika moko na makambo oyo okokoma.

24 Mpo tala, lokota oyo okokoma nabalunganisi yango; yango wana nakosala na ntango esengeli ya ngai moko ete mabanga oyo makomisa makambo oyo okokoma polele na miso ya bato.

25 Mpe ntango Nkolo alobaki maloba oyo, alakisaki epayi na ndeko ya Yelede ya mobali “bafandi nyonso ya mabele oyo

15^b Gen. 1:26–27;
Mos. 7:27;
Mal&May 20:17–18.
16^a MOMA Molimo.

17^a 3 Nef. 11:8–10.
19^a MOMA Elamba
ya bozipi.
20^a ETEL. 12:19–21.

21^a ETEL. 4:1.
23^a MOMA Ulima
mpe Tumima.
25^a Mose 1:8.

bazalaki, mpe lisusu nyonso oyo bakozala; mpe alongolaki bango uta na bomoni na ye te, kutu kino na nsuka ya mabele.

26 Mpo alobaki epayi na ye na ntango ya liboso, ete “soki ^bakondima na ye ete akoka kolakisa epayi na ye ‘makambo nyonso—ekolakisama epayi na ye; boye Nkolo akokaki kolongola eloko moko te uta na ye, mpo ayebaki ete Nkolo akokaki kolakisa ye makambo nyonso.

27 Mpe Nkolo alobaki epayi na ye: Koma makambo oyo mpe “kanga yango; mpe nakolakisa yango na ntango esengeli ya ngai moko epayi ya bana ya bato.

28 Mpe esalemaki ete Nkolo atindaki ye kokanga “mabanga mibale oyo azwaki, mpe alakisa yango te, kino Nkolo akolakisa yango epayi ya bana ya bato.

MOKAPO 4

Moroni atindami kokanga nkoma ya ndeko ya Yeledede ya mobali—Ekobimisama te kino bato bakozala na bondimi lokola ndeko ya Yeledede ya mobali—Klisto atindi bato mpo na kondima na maloba na Ye, mpe na oyo ya bayekoli na Ye—Bato batindami koyambola, mpe kondima nsango malamumu, mpe kobikisama.

MPE Nkolo atindaki ndeko ya Yeledede ya mobali ete akita uta na

ngomba uta na miso ya Nkolo, mpe “akoma makambo oyo amonaki; mpe apekisami kobimisa yango epayi ya bana ya bato ^bkino nsima ya ntango akotombolama likolo ya ekulusu; mpe mpo na ntina oyo mokonzi Mosiya abombi yango, ete ebimisama te epayi na mokili kino ekosila Klisto komimonisa epayi ya bato oyo.

2 Mpe esilaki Klisto komimonisa solo mpenza epayi ya bato na ye atindaki ete makoka kobimisama.

3 Mpe sikawa, nsima ya oyo wana, nyonso babebaki moke moke kati na bozangi boyambi; mpe ezalaki na moko te oyo atikalaki longola se Balamani, mpe babwakaki nsango malamumu ya Klisto; boye natindami ete “nabomba yango lisusu kati na mabele.

4 Tala, nakomaki likolo ya bapalaki oyo makambo oyo mpenza ndeko ya Yeledede ya mobali amonaki; mpe ezalaki soki moke te na makambo monene mingi mamonisama koleka oyo wana mamonisamaki epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali.

5 Yango wana Nkolo atindaki ngai nakoma yango; mpe nakomi yango. Mpe atindaki ngai ete “nakanga yango; mpe atindaki ngai lisusu ete nasengeli kokanga bolimboli na yango

26a EteL. 3:11–13.

b MOMA Boyambi,
Kondima.

c EteL. 4:4.

27a 2 Nef. 27:6–8.

28a Mal&May 17:1.

4 1a EteL. 12:24.

MOMA Makomi.

b EteL. 3:21.

3a Morm. 8:14.

5a EteL. 5:1.

mpe lokola; yango wana nakanaki ^bbibongolelo, engebene na motindo ya Nkolo.

6 Mpo Nkolo alobaki epayi na ngai: ekosakolama te epayi ya baoyo bazali Bayuda-te kino na mokolo oyo bakoyambola uta na mabe na bango, mpe bakokoma peto liboso ya Nkolo.

7 Mpe na mokolo wana bakosalela bondimi na ngai, elobi Nkolo, kutu lokola ndeko ya Yelede ya mobali asalaki, ete bakoka kokoma ^abato basantisami na ngai, nsima nde nakomonisa epayi na bango makambo oyo ndeko ya Yelede ya mobali amonaki, kutu kino na kofungola epayi na bango bimoniseli na ngai nyonso, elobi Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe, ^bTata ya lola mpe ya mabele, mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango.

8 Mpe ye oyo ^aakowela na liloba ya Nkolo, tika ete alakelama mabe; mpe ye oyo ^bakowangana makambo oyo, tika ete alakelama mabe; mpo epayi na bango nakolakisa ^cmakambo minene mingi te, elobi Yesu Klisto; mpo nazali ye oyo alobi.

9 Mpe na motindo na ngai balola efungwani mpe ^aekangemi; mpe na liloba na ngai ^bmabele

makoningana; mpe na motindo na ngai bafandi na yango bakokufa, kutu lokola soki na moto.

10 Mpe ye oyo andimi maloba na ngai te andimi bayekoli na ngai te; mpe soki ezali bongo ete ezali ngai moto nalobi to ngai te, bosambisa; mpo bokoyeba ete ezali ngai oyo nalobi, na ^amokolo ya nsuka.

11 Kasi ye oyo ^aandimi makambo oyo nalobi, ye nde nakobimela na mamonisi ya Molimo na ngai, mpe mokoyeba mpe mokopesa litatoli. Mpo na ntina ya Molimo na ngai ^bakoyeba ete makambo oyo ezali ^csolo; mpo mandimisaka bato mpo na kosala bolamu.

12 Mpe eloko nyonso endimisaka bato mpo na kosala bolamu ezali ya ngai; mpo ^abolamu eyaka uta na moto mosusu te longola se soki ezali na ngai. Nazali se ye moko oyo akambaka bato na bolamu nyonso; ye oyo ^bakondima maloba na ngai te akondima ngai te—ete nazali; mpe ye oyo akondima ngai te akondima te Tata oyo atindaki ngai. Mpo tala, nazali Tata, nazali ^cpole, mpe ^dbomoi, mpe bosolo mpo na mokili.

13 ^aBoya epayi na ngai, O bino

5b Mal&May 17:1;
JS—Mambi ya
Kala 1:52.

MOMA Ulima
mpe Tumima.

7a MOMA Bosantisasi.
b Mos. 3:8.

8a 3 Nef. 29:5-6;
Morm. 8:17.

b 2 Nef. 27:14;

28:29-30.

c Alma 12:10-11;
3 Nef. 26:9-10.

9a 1 Mik. 8:35;
Mal&May 77:8.

b Elam. 12:8-18;
Morm. 5:23.

10a 2 Nef. 33:10-15.
11a Mal&May 5:16.

b MOMA Litatoli.

c Etel. 5:3-4;
Mor. 10:4-5.

12a Alma 5:40;
Mor. 7:16-17.

b 3 Nef. 28:34.
c MOMA Pole,
Pole ya Klisto.

d Yoan. 8:12;
Alma 38:9.

13a 3 Nef. 12:2-3.

baoyo bozali Bayuda-te, mpe nakolakisa epayi na bino makambo minene mingi, boyebi boye ebombami na ntina ya bozangi boyambi.

14 Boya epayi na ngai, O bino ndako ya Yisalaele, mpe “ekomonisama epayi na bino makambo boni minene Tata alengeli mpo na bino, uta na bokeli ya mokili; mpe ebimisami te epayi na bino, na ntina ya bozangi boyambi.

15 Tala, ntango bokopasola elamba ya bozangi boyambi oyo wana esali ete botikala kati na ezalela na bino ya nsomo ya mpe ya nkuna, mpe bokasi ya mitema, mpe bokufi miso ya mayele, nsima nde makambo minene mpe ya bokamwi oyo “ebombani uta na bokeli ya mokili uta na bino—iyo, ntango bokobelela Tata na nkombo na ngai, na motema moko mobukana mpe molimo moko ya mawa, nsima nde bokoyeba ete Tata amikundolaki liyokani oyo asalaki epayi ya batata na bino, O ndako ya Yisalaele.

16 Mpe nsima nde ekofungwama na miso ya bato nyonso “bimoniseli na ngai oyo nasalaki ete ekomama na mosali na ngai Yoane. Bomikundola, ntango bokomona makambo oyo, bo-

koyeba ete ntango ebelemi ete mamonisama na misala mpenza.

17 Boye, “ntango bokozwa lisolo ya makomi oyo, bokoki koyeba ete mosala ya Tata mobandi na etando mobimba ya mboka.

18 Boye, “boyambola bino nyonso nsuka ya mabele, mpe boya epayi na ngai, mpe bondima nsango malamumu na ngai, mpe ^bbobatisama na nkombo na ngai; mpo ye oyo andimi mpe abatिसami akobikisama; kasi ye oyo andimi te akopesama etumbu; mpe ^cbilembo ekolanda bango oyo bandimi na nkombo na ngai.

19 Mpe apambolami ye oyo amonani “moto ya sembo mpo na nkombo na ngai na mokolo ya nsuka, mpo akotombolama mpo na kofanda kati na bokonzi elengelami mpo na ye ^buta na bokeli ya mokili. Mpe tala ezali ngai oyo nalobi yango. Amene.

MOKAPO 5

Banzeneneke Misato mpe mosala yango moko bakotelema lokola litatoli ya bosolo mpenza ya Buku ya Mormon.

MPE sikawa ngai, Moroni, nakomaki maloba oyo natindamaki, engebene na makoki ya bokundoli na ngai; mpe nayebisi yo makambo oyo “nakangaki; boye

14a Mal&May 121:26–29.

15a 2 Nef. 27:10.

16a Emon. 1:1;

1 Nef. 14:18–27.

17a 3 Nef. 21:1–9, 28.

18a 3 Nef. 27:20;

Mor. 7:34.

b Yoan. 3:3–5.

MOMA Kobatisa,

Libatisi—Libatisi ezali

na ntina monene.

c MOMA Makabo

ya Molimo.

19a Mos. 2:41;

Mal&May 6:13.

MOMA Yesu Klisto—

Kokamata nkombo ya

Yesu likolo na biso.

b 2 Nef. 9:18.

5 1a 2 Nef. 27:7–8, 21;

Etel. 4:4–7.

kosimba yango te na ntina ete okoka kobongola yango; mpo likambo wana epekisami mpo na yo, longola se na ntango ekozala bwania na Nzambe.

2 Mpe tala, okoki kozala na litomba ete okoka kolakisa bapalaki epayi na “bango oyo wana bakosalisa mpo na komema mosala oyo liboso;

3 Mpe epayi ya “Misato ekolakisama na nguya ya Nzambe; yango wana “bakoyeba na ntembe te ete makambo oyo ezali ‘solo.

4 Mpe na monoko ya “banzeneneke Misato makambo oyo ekotitama; mpe litatoli ya Misato, mpe mosala oyo, na oyo wapi nguya ya Nzambe mpe lisusu liloba na ye ekolakisama, oyo wapi Tata, mpe Mwana, mpe Molimo Mosantu bapesi litatoli—mpe nyonso oyo ekotelema lokola litatoli mpo na mabe ya mokili na mokolo ya nsuka.

5 Mpe soki ezali bongo ete bayamboli mpe “bayei epayi ya Tata na nkombo ya Yesu, bakoyambama kati na bokonzi ya Nzambe.

6 Mpe sikawa, soki nazali te na likoki mpo na makambo oyo, bosambisa; mpo bokoyeba ete ngai nazali na likoki ntango bokomona ngai, mpe tokotelema liboso ya Nzambe na mokolo ya nsuka. Amene.

MOKAPO 6

Bibei ya Bayelede bipusami na mipewe na mboka elakelama—Bato bansanzoli Nkolo mpo na bolamu na ye—Oliya aponami mokonzi likolo na bango—Yeledé mpe ndeko na ye ya mobali bakufi.

MPE sikawa ngai, Moroni, nakobi kopesa lisolo ya makomi ya Yeledé mpe ndeko na ye ya mobali.

2 Mpo esalemaki ete esilisaki Nkolo kolengela “mabanga oyo ndeko ya Yeledé ya mobali akumbaki kati na ngomba, ndeko ya Yeledé ya mobali akitaki uta na ngomba, mpe atiaki mabanga kati na masuwa oyo malengelamaki, libanga moko na nsuka moko moko na yango; mpe tala, mangengisaki masuwa.

3 Mpe boye Nkolo asalaki ete mabanga mangenga kati na molili, mpo na kopesa pole epayi ya mibali, basi, mpe bana, ete bakoka te kokatisa mai monene kati na molili.

4 Mpe esalemaki ete ntango esilaki bango kolengela ndenge nyonso ya bilei, ete na yango bakoka kobika likolo ya mai, mpe lisusu bilei mpo na bibwele mpe bitonga na bango, mpe nyama soki te mbisi to ndeke nyonso oyo bamemaki elongo na bango—mpe esalemaki ete ntango

2a 2 Nef. 27:12–14;
Mal&May 5:9–15.

3a 2 Nef. 11:3; 27:12.
b Mal&May 5:25.

c Etel. 4:11.

4a Tala moto ya

Mal&May 17 mpe milongo 1–3; tala lisusu “Litatoli ya Banzeneneke Misato” na nkasa ya ebandeli ya

Buku ya Mormon.

5a Morm. 9:27;
Mor. 10:30–32.

6 2a Etel. 3:3–6.

basalaki biloko nyonso oyo bakotaki kati na masuwa to bibei na bango, mpe bakendaki kati na mbu, komitikaka bango moko epayi ya Nkolo Nzambe na bango.

5 Mpe esalemaki ete Nkolo Nzambe asalaki ete “mopepe moko ya makasi ebeta likolo ya etando ya mai, epayi na mboka elakelama; mpe boye bapusamaki likolo ya mbonge ya mbu liboso ya mopepe.

6 Mpe esalemaki ete bakundamaki na mozindo ya mbu na ntina ya ngomba ya mbonge oyo emataki likolo na bango, mpe lisusu bikumbaki minene mpe ya nsomo oyo esalemaki na makasi ya mopepe.

7 Mpe esalemaki ete ntango bakundamaki na mozindo ezalaki na mai te oyo makokaki kosala bango mpasi, masuwa na bango kozalaka “na lidusu te lokola sani, mpe lisusu ezalaki na lidusu te lokola ezalaki ^bmasuwa ya Noa; boye, ntango bazingamaki bango na mai mingi, babelelaki epayi ya Nkolo, mpe amemaki bango lisusu likolo ya mai.

8 Mpe esalemaki ete mopepe mosilaki soki moke te kobeta epayi na mboka elakelama ntango ezalaki bango likolo ya mai; mpe boye bapusamaki liboso na mopepe.

9 Mpe ^abayembaki masanzoli

epayi ya Nkolo; iyo, ndeko ya Yeledede ya mobali ayembaki masanzoli epayi ya Nkolo, mpe ^batondaki mpe asanzolaki Nkolo bolayi ya mokolo mobimba; mpe ntango eyaki butu, batikaki te kosanzola Nkolo.

10 Mpe boye bapusamaki liboso; mpe dongolomiso moko te ya mbu akokaki kobuka yango, mpe mbisi monene moko te akokaki kobebisa yango; mpe bazalaki na pole ntango nyonso, ezala likolo ya mai soki te na nse ya mai.

11 Mpe boye bapusamaki, mikolo nkama misato na ntuku minei na minei likolo ya mai.

12 Mpe basemaki na libongo ya mboka elakelama. Mpe ntango batiaki makolo na bango likolo ya libongo ya mboka elakelama bamingumbaki na nse likolo ya etando ya mboka, mpe bamikitisaki liboso ya Nkolo, mpe basopaki mpizoli ya bosepeli liboso ya Nkolo, na ntina ya ebele ya boboto ya bolamu na ye likolo na bango.

13 Mpe esalemaki ete bakendaki likolo ya etando ya mboka, mpe babandaki kowana bilanga.

14 Mpe Yeledede abotaki bana mibali minei; mpe babiangamaki Yakomi, mpe Giliga, mpe Maya, mpe Oliya.

15 Mpe ndeko ya Yeledede ya mobali mpe lokola abotaki bana mibali mpe bana basi.

5a Etel. 2:24–25.

7a Etel. 2:17.

b Gen. 6:14;

Mose 7:43.

9a MOMA Koyemba.

b 1 Nta. 16:7–9;

Alma 37:37;

Mal&May 46:32.

16 Mpe ^abaninga ya Yeledede mpe ndeko na ye ya mobali bazalaki na motango ya penepene bato ntuku mibale na mibale; mpe lisusu babotaki bana mibali mpe bana basi liboso ete baya na mboka elakelama; mpe boye bandaki kokoma mingi.

17 Mpe bateyamaki ^akotambola na bomikitisi liboso ya Nkolo; mpe lisusu ^bbateyamaki uta na likolo.

18 Mpe esalemaki ete babandaki kopanzana likolo ya etando ya mboka, kokoma mingi mpe kowana bilanga; mpe bakomaki makasi kati na mboka.

19 Mpe ndeko ya Yeledede ya mobali abandaki kokoma mobange, mpe amonaki ete asengelaki kala mingi te kokita na lilita; yango wana alobaki epayi ya Yeledede: Tika tosangisa bato na biso esika moko ete tokoka kotanga bango, ete tokoka koyeba uta na bango nini bazali na yango mposa na biso liboso ete tokita na malita na biso.

20 Mpe na engebene bato nyonso basanganaki esika moko. Sikawa motango ya bana mibali mpe bana basi ya ndeko ya Yeledede ya mobali ezalaki ntuku mibale na mibale ya bato; mpe motango ya bana mibali mpe bana basi ya Yeledede ezalaki zomi na mibale, mpe azalaki na bana mibali minei.

21 Mpe esalemaki ete batangaki

bato na bango; esilaki bango kotanga bango, bazalaki na mposa ya koyeba uta na bango makambo oyo balingi ete basala liboso ete bakita na malita na bango.

22 Mpe esalemaki ete bato bazalaki na mposa uta na bango ete ^abapakola moko ya bana mibali na bango mpo na kozala mokonzi likolo na bango.

23 Mpe sikawa tala, oyo ezalaki likambo ya mpasi mpo na bango. Mpe ndeko ya Yeledede ya mobali alobaki epayi na bango: Solo likambo oyo ^aememaka bato kati na bokangemi.

24 Kasi Yeledede alobaki epayi ya ndeko na ye ya mobali: Pesa bango nzela ete bakoka kozala na mokonzi. Mpe boye alobaki epayi na bango: Bopona uta na kati ya bana mibali na biso mokonzi moko, kutu oyo nani balingi.

25 Mpe esalemaki ete baponaki kutu mobotami ya yambo ya ndeko ya Yeledede ya mobali; mpe nkombo na ye ezalaki Pagagi. Mpe esalemaki ete aboyaki mpe alingaki te kozala mokonzi na bango. Mpe bato nyonso balingaki ete tata na ye asalisa ye na makasi, kasi tata na ye alingaki te; mpe atindaki bango ete base ngisa moto te mpo na kozala mokonzi na bango.

26 Mpe esalemaki ete baponaki bandeko mibali nyonso ya Pagagi, mpe balingaki te.

16a EteL. 1:41.

17a MOMA Kotambola,
Kotambola na

Nzambe.

b MOMA Emoniseli.
22a MOMA Kopakola.

23a 1 Sam. 8:10–18;
Mos. 29:16–23.

27 Mpe esalemaki ete bana mibali ya Yeledede balingaki te mpe lokola, kutu nyonso longola se moko; mpe Oliya apakolamaki mpo na kozala mokonzi likolo ya bato.

28 Mpe abandaki koyangela, mpe bato babandaki kozwa bomengo; mpe bakomaki na bozwi mingi koleka.

29 Mpe esalemaki ete Yeledede akufaki, mpe ndeko na ye ya mibali lokola.

30 Mpe esalemaki ete Oliya atambolaki na bomikitisi liboso ya Nkolo, mpe amikundolaki makambo minene boni Nkolo asalaki mpo na tata na ye, mpe lisusu alakisaki bato na ye makambo minene boni Nkolo asalaki mpo na batata na bango.

MOKAPO 7

Oliya ayangeli kati na bosembo—Na katikati ya bobotoli bokonzi mpe boswani, babokonzi ya bombanda ya Sule mpe Kowolo etiami—Baprofeta bakitisi nkuna mpe bosambeli bikeko ya bato, baoyo bayamboli mpo na bango.

MPE esalemaki ete Oliya asalaki bosambisi likolo ya mboka na bosembo mikolo na ye nyonso, oyo na ye mikolo ezalaki mingi mpenza.

2 Mpe abotaki bana mibali mpe bana basi; iyo, abotaki ntuku misato na moko, na kati na bango ezalaki bana mibali ntuku mibale na Misato.

3 Mpe esalemaki ete abotaki lisusu Kibi na bobange na ye. Mpe esalemaki ete Kibi ayangelaki na esika na ye; mpe Kibi abotaki Koliyolo.

4 Mpe ntango Koliyolo azalaki na mibu ntuku misato na mibale atombokaki na tata na ye, mpe amataki likolo mpe afandaki na mboka ya Newolo; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe bakomaki kitoko mingi koleka, yango wana Koliyolo abendaki bato mingi nsima na ye.

5 Mpe ntango asangisaki esika moko limpinga amataki epayi na mboka ya Mowana wapi mokonzi afandaki, mpe akamataki ye mokangemi, oyo ekokisaki "liloba ya ndeko ya Yeledede ya mibali ete bakomemama kati na bokangemi.

6 Sikawa mboka ya Mowana, wapi mokonzi afandaki, ezalaki penepene na mboka oyo ebiangamaki Libebi na Banefi.

7 Mpe esalemaki ete Kibi afandaki kati na bokangemi, mpe bato na ye na nse ya Koliyolo mwana mobali na ye, kino akomaki mobange koleka; nzokande Kibi abotaki Sule na bobange na ye, wana ezalaki ye naino kati na bokangemi.

8 Mpe esalemaki ete Sule asilikaki na ndeko na ye ya mobali; mpe Sule akomaki makasi, mpe akomaki na nguyua mingi na kotalaka bokasi ya moto moko; mpe azalaki lisusu makasi na bosambisi.

9 Yango wana, ayaki na ngomba moke ya Efelaima, mpe aningolaki makele uta na ngomba moke yango, mpe asalaki mipanga uta na ebende makasi mpo na bango baoyo abendaki elongo na ye, mpe esilaki ye kopesa bango manduki ya mipanga azongaki na engumba ya Newolo, mpe abundisaki ndeko na ye ya mobali Koliyolo, nzela oyo wapi azwaki bokonzi mpe azongisaki yango epayi ya tata na ye Kibi.

10 Mpe sikawa na ntina ya likambo oyo Sule asalaki, tata na ye apesaki bokonzi likolo na ye; boye abandaki koyangela na esika ya tata na ye.

11 Mpe esalemaki ete asalaki bosambisi na bosembo; mpe apanzaki bokonzi na ye likolo ya etando mobimba ya mboka, mpo bato bakomaki motango monene koleka.

12 Mpe esalemaki ete Sule mpe lokola abotaki bana mibali mpe bana basi mingi.

13 Mpe Koliyolo ayambolaki uta na mabe mingi oyo asalaki; yango wana Sule apesaki ye nguyaya kati na bokonzi na ye.

14 Mpe esalemaki ete Koliyolo azalaki na bana mibali mpe bana basi mingi. Mpe na kati ya bana mibali ya Koliyolo ezalaki na moko oyo kani nkombo ezalaki Noa.

15 Mpe esalemaki ete Noa atombokaki na Sule, mokonzi, mpe lisusu na tata na ye Koliyolo, mpe abendaki nsima na ye Kowolo ndeko na ye ya mobali,

mpe lisusu bandeko na ye nyonso mpe bato mingi.

16 Mpe abundisaki Sule, mokonzi, na oyo wapi etumba azwaki mboka ya yambo ya bosangoli libula na bango; mpe akomaki mokonzi likolo ya eteni wana ya mboka.

17 Mpe esalemaki ete abundisaki lisusu Sule, mokonzi; mpe akamataki Sule, mokonzi, mpe amemaki ye mokangemi kati na Mowana;

18 Mpe esalemaki ete lokola azalaki penepene na koboma ye, bana mibali ya Sule bakotaki kati na nkuku kati na ndako ya Noa na butu mpe babomaki ye, mpe babukaki ekuke ya boloko mpe babimisaki tata na bango, mpe batiaki ye likolo ya kiti ya bokonzi na ye na bokonzi na ye moko.

19 Yango wana, mwana mobali ya Noa atongaki bokonzi na ye na esika na ye; nzokande, bazwaki lisusu te nguyaya likolo ya mokonzi Sule, mpe bato oyo bazalaki na nse ya bokonzi ya mokonzi Sule bafulukaki mingi koleka mpe bakomaki bato banene.

20 Mpe ekolo ekabwanaki; mpe ezalaki na babokonzi mibale, bokonzi ya Sule, mpe bokonzi ya Kowolo, mwana mobali ya Noa.

21 Mpe Kowolo, mwana mobali ya Noa, asalaki ete bato na ye babundisa Sule etumba, na oyo wapi Sule abetaki bango mpe abomaki Kowolo.

22 Mpe sikawa Kowolo azalaki na mwana mobali moko oyo

abiangamaki Nimilodi; mpe Nimilodi apesaki bokonzi ya Kwolo epayi na Sule, mpe azwaki lisungi na miso ya Sule; yango wana Sule apesaki masungi minene likolo na ye, mpe asalaki mpenza kati na bokonzi ya Sule engebene na mposa na ye.

23 Mpe lisusu na boyangeli ya Sule baprofeta bayaki na kati ya bato, oyo batindamaki uta na Nkolo, kosakolaka ete nkuna mpe “kosambela nzambe ya bिकेको na bato ezalaki komema bolakeli mabe likolo ya mboka, mpe bakobebisama soki bayamboli te.

24 Mpe esalemaki ete bato batiolaki baprofeta, mpe basekaki bango. Mpe esalemaki ete mokonzi Sule asambisaki bango nyonso oyo batiolaki baprofeta.

25 Mpe asakolaki mobeko moko epayi nyonso na mboka mobimba, oyo epesaki nguya epayi ya baprofeta ete bakende esika nyonso wapi balingi; mpe na ntina oyo bato bamemamaki na boyamboli.

26 Mpe lokola bato bayambolaki uta na mabe na bango mpe bosambeli bikeko Nkolo abatelaki bango, mpe babandaki kofuluka lisusu kati na mboka. Mpe esalemaki ete Sule abotaki bana mibali mpe bana basi na bobanye.

27 Mpe bitumba ezalaki lisusu te na mikolo ya Sule; mpe amikundolaki makambo minene oyo Nkolo asalaki mpo na batata

na ye na komemaka bango “kokatisa mozindo monene epayi na mboka elakelama; yango wana asalaki bosambisi na bosembo mikolo na ye nyonso.

MOKAPO 8

Songisongi mpe boswani ezali likolo ya bokonzi—Akisi asali likelemba moko ya nkuku ya bato balapani ndai mpo na koboma mokonzi—Makelemba ya nkuku matwuti na zabulu mpe masukaka na bobebisami ya bikolo—Bayuda-te ya ntango ya Sika bakebisami na kosalaka likelemba ya nkuku oyo ekoluka kokweisa bonsomi ya mboka, mabota, mpe bikolo nyonso.

MPE esalemaki ete abotaki Omele, mpe Omele akonzaki na esika na ye. Mpe Omele abotaki Yelede; mpe Yelede abotaki bana mibali mpe bana basi.

2 Mpe Yelede atombokaki na tata na ye, mpe ayaki mpe afandaki na mboka ya Eti. Mpe esalemaki ete abendaki bato mingi, na ntina ya maloba na ye ya lokuta, kino andimisaki ndambo ya bokonzi.

3 Mpe ntango esilaki ye kondimisa ndambo ya bokonzi abundisaki tata na ye, mpe akumbaki tata na ye mosika kati na bokangemi, mpe asalaki ete asalela kati na bokangemi;

4 Mpe sikawa, na mikolo ya boyangeli ya Omele azalaki kati na bokangemi ndambo moko ya mikolo na ye. Mpe esalemaki ete

abotaki bana mibali mpe bana basi, na kati na bango ezalaki Heselone mpe Koliantumili;

5 Mpe basilikaki mingi koleka na ntina ya makambo oyo Yelede, ndeko mobali na bango asalaki, na lolenge ete batelemisaki limpinga moko mpe babundisaki Yelede. Mpe esalemaki ete babundisaki ye na butu.

6 Mpe esalemaki ete ntango babomaki limpinga ya Yelede bazalaki penepene na koboma ye mpe lokola; mpe asambaki na bango ete baboma ye te, mpe akotika bokonzi epayi ya tata na ye. Mpe esalemaki ete bati kelaki ye bomoi na ye.

7 Mpe sikawa Yelede akomaki na mawa mingi koleka mpo abungisaki bokonzi na ye, mpo atika motema na ye na bokonzi mpe na nkembo ya mokili.

8 Sikawa mwana mwasi na yeledede lokola azalaki nganga mayele mingi koleka, mpe lokola amonaki mawa ya tata na ye, akanisaki kosala mwango moko na oyo wapi akokaki kosikola bokonzi ya tata na ye.

9 Sikawa mwana mwasi na yeledede azalaki kitoko mingi koleka. Mpe esalemaki ete asololaki na tata na ye, mpe alobaki epayi na ye: Mpo na nini tata na ngai ozali na mawa mingi boye? Etangi yo te lisolo ya makomi oyo batata na biso bamemaki na kokatisaka mozindo monene? Tala, ezali na lisolo oyo etali bango

bato ya kala te, ete na "miango na bango ya nkuku bazwaki babokonzi mpe nkembo monene?

10 Mpe sikawa, boye, tika tata na ngai abenga Akisi, mwana mobali ya Kiminolo; mpe tala, nazali kitoko, mpe "nakobina liboso na ye, mpe nakosepelisa ye, mpe akozala na mposa na ngai na bolongani; yango wana soki akolinga uta na yo ete opesa ngai na bolongani epayi na ye, nde okoloba: Nakopesa yo ye soki oyeli ngai moto ya tata na ngai, mokonzi.

11 Mpe sikawa Omele azalaki moninga ya Akisi; yango wana, ntango Yelede abiangaki Akisi, mwana mwasi na yeledede abinaki liboso na ye ete asepelisaki ye, na lolenge ete azalaki na mposa na ye na bolongani. Mpe esalemaki ete alobaki epayi ya Yelede: Pesa ngai ye na bolongani.

12 Mpe Yelede alobaki epayi na ye: Nakopesa ye epayi na yo, soki oyeli ngai moto ya tata na ngai, mokonzi.

13 Mpe esalemaki ete Akisi asangisaki na ndako ya Yelede libota na ye mobimba, mpe alobaki epayi na bango: Ekolapa bino ndai epayi na ngai ete bakozala sembo epayi na ngai na likambo oyo nakozala na mposa na bino?

14 Mpe esalemaki ete nyonso "balapaki ndai epayi na ye, na nkombo ya Nzambe ya lola, mpe lisusu na lola, mpe lisusu

8 9a Elam. 6:26-30;
3 Nef. 6:28;

Mose 5:51-52.
10a Mal. 6:22-28.

14a MOMA Botuki,
Kotuka.

na mabele, mpe lisusu namitu na bango, ete oyo akobaluka mosika na lisalisi oyo Akisi azalaki na yango mposa akobungisa moto na ye; mpe oyo akobimisa likambo nyonso Akisi asalaki ete eyebana epayi na bango, se ye moko wana akobungisa bomoi na ye.

15 Mpe esalemaki ete boye bayokanaki elongo na Akisi. Mpe Akisi asalaki mpo na bango “ndai oyo epesamaki epayi na bango na bato ya kala oyo balukaki mpe lokola bokasi, oyo ekitanisamaki kutu uta na ^bKaina, oyo azalaki mobomi uta na ebandeli.

16 Mpe ebombamaki na nguya ya zabulu mpo ete apesa ndai oyo epayi ya bato mpo na kokanga bango na molili, mpo na kosalisa bango oyo balukaki nguya mpo na kozwa nguya, mpe mpo na koboma, mpe mpo na kopunza, mpe mpo na kokosa, mpe mpo na kosala ndenge nyonso ya nkuna mpe pite.

17 Nde ezalaki mwana mwasi na yeledede oyo atiaki yangkati na motema na ye mpo na koluka makambo oyo ya kala; mpe Yeledede atiaki yango na motema ya Akisi; yango wana, Akisi asalaki yango epayi na libota na ye mpe baninga na ye, kokambaka bango mosika na bilaka ya kitoko mpo na kosala eloko nyonso oyo azalaki na yango mposa.

18 Mpe esalemaki ete basalaki ^alikelemba ya nkuku, kutu lokola bango bato ya ntango ya kala; oyo likelemba ezalaki ya nsomo mpe ya nkuna koleka nyonso, na miso ya Nzambe;

19 Mpo Nkolo asalaka kati na makelemba ya nkuku te, ali ngaka mpe ete moto asopa makila te, kasi apekisaki yango na makambo nyonso, uta na ebandeli ya moto.

20 Mpe sikawa ngai, Moroni, nakomi ndenge ya bandai mpe makelemba na bango te, mpo eyebisamaki epayi na ngai ete ezalaki na kati ya bato nyonso, mpe ezalaki na kati ya Balamani.

21 Mpe ebimisaki ^abobebisami ya bato oyo nazali kolobela sikawa, mpe lisusu bobebisami ya bato ya Nefi.

22 Mpe ekolo nyonso ekosunga makelemba ya nkuku ya lolenge oyo, mpo na kozwa nguya mpe matabisi, kino makopanzana likolo ya ekolo, tala, bakobebisama; mpo Nkolo akopesa te nzela ete ^amakila ya basantu na ye, oyo makosopana na bango, ebelela ntango nyonso epayi na ye uta na mabele mpo na ^bkobekola bango mpe nzokande abekoli bango te.

23 Yango wana, O bino baoyo bozali Bayuda-te, ezali bwania na Nzambe ete makambo oyo malakisama epayi na bino, ete na nzela oyo bokoka koyambola

15a MOMA Ndai.
b Gen. 4:7–8;
Mose 5:28–30.

18a MOMA Makelemba
ya nkuku.
21a Elam. 6:28.

22a Morm. 8:27, 40–41.
b MOMA Bobekoli.

uta na masumu na bino, mpe bopesa te nzela ete makelemba oyo ya babomi, oyo matongami mpo na kozwa “nguya mpe matabisi, mayangela likolo na bino—mpe mosala, iyo, kutu mosala ya bobebisami eya likolo na bino, iyo, kutu mompanga ya boyengebene ya Nzambe ya Seko ekweya likolo na bino, mpo na bokwei mpe bobebisami na bino soki bopesi nzela ete makambo oyo ezala.

24 Yango wana, Nkolo atindi bino, ntango bokomona makambo oyo kosalema na kati na bino ete bolamuka na koyebaka ezalela na bino ya nsomo, na ntina ya likelemba oyo ya nkuku oyo ekozala na kati na bino; soki te lisuma ezala epayi na likelemba yango, na ntina ya makila na bango oyo babomamaki; mpo bazali kobelela uta na mputulu mpo na bobekoli likolo na yango, mpe lisusu likolo na bango oyo batongaki yango.

25 Mpo esalemi ete ye oyo atongi yango mpo na kokweisa “bonsomi ya mboka, mpe mabota, mpe bikolo nyonso; mpe ekomema bobebisami ya bato nyonso esalema, mpo etongami na zabulu, oyo azali tata ya lokuta nyonso; kutu mokosi se moko wana oyo ^bakosaki baboti na biso ya yambo, iyo, kutu mokosi se moko wana oyo asalaki ete

moto asala bobomi uta na ebandeli; oyo ayeisaki mitema ya bato makasi ete baboma baprofeta, mpe babamba bango mabanga, mpe babengana bango uta na ebandeli.

26 Yango wana, ngai, Moroni, natindami mpo na kokoma makambo oyo ete mabe esila, mpe ete ntango ekoka koya ete Satana akoka kozala na “nguya te likolo ya mitema ya bana ya bato, kasi ete bakoka ^bkondimisama mpo na kosala bolamu ntango nyonso, ete bakoka koya epayi na liziba ya bosembo nyonso mpe babikisama.

MOKAPO 9

Bokonzi eleki uta moko na mosusu na bonkoko, poloso, mpe bobomi—Emele amoni Mwana ya Bosembo—Baprofeta mingi babeleli boyamboli—Nzala mpe nioka moko ya ngenge enyokoli bato.

MPE sikawa ngai, Moroni, nakobi kokoma lisolo ya makomi ya ngai. Boye, tala, esalemaki ete na ntina ya “makelemba ya nkuku ya Akisi mpe baninga na ye, tala, bakweisaki bokonzi ya Omele.

2 Nzokande, Nkolo atondisamaki na boboto epayi na Omele, mpe lokola na bana mibali na ye mpe bana basi na ye baoyo balukaki bobebisami na ye te.

23a 1 Nef. 22:22–23;
Mose 6:15.
25a MOMA Bonsomi,
Nsomi.

^b Gen. 3:1–13;
2 Nef. 9:9;
Mos. 16:3;
Mose 4:5–19.

26a 1 Nef. 22:26.
^b 2 Nef. 33:4;
Mor. 7:12–17.
9 1a Etele. 8:13–17.

3 Mpe Nkolo akebisaki Omele na ndoto moko ete alongwa uta na mboka; yango wana Omele alongwaki uta na mboka elongo na libota na ye, mpe atambolaki mobembo mikolo mingi, mpe ayaki mpe alekaki mpembeni na ngomba moke ya “Simi, mpe ayaki mpe alekaki mpembeni na esika ^bwapi Banefi babebisamaki, mpe uta na esika wana epayi na esti, mpe ayaki na esika moko oyo ebiangamaki Abilomi, mpembeni na libongo ya mbu, mpe kuna atelemisaki ema na ye, mpe bana mibali na ye mpe bana basi na ye mpe lokola, mpe bato ya ndako na ye mobimba mpe lokola, longola se Yelede mpe libota na ye.

4 Mpe esalemaki ete Yelede apakolamaki kozala mokonzi likolo ya bato, na loboko ya nkuna; mpe apesaki mwana mwasi na ye na bolongani epayi na Akisi.

5 Mpe esalemaki ete Akisi alukaki bomoi ya bokilo na ye ya mobali; mpe asengaki epayi na bango oyo amemaki kolapa ndai ya bato ya kala, mpe bazwaki moto ya tata bokilo na ye, lokola efandaki ye likolo ya kiti ya bokonzi na ye, koyambaka bato na ye.

6 Mpo bopanzani ya lingomba oyo ya nkuna mpe ya nkuku ezalaki monene mpenza ete ebebisaki mitema ya bato nyonso; boye Yelede abomamaki likolo ya kiti ya bokonzi na ye, mpe Akisi ayangelaki na esika na ye.

7 Mpe esalemaki ete Akisi abandaki koyoka zuwa epayi ya mwana mobali na ye, boye akanngaki ye na boloko, mpe abombaki ye na mwa bilei moke soki mpe te kino azwaki mpasi ya liwa.

8 Mpe sikawa ndeko na ye ya mobali oyo azwaki mpasi ya liwa, (mpe nkombo na ye ezalaki Nimela) asilikaki na tata na ye na ntina ya oyo wana tata na ye asalaki epayi ya ndeko na ye ya mobali.

9 Mpe esalemaki ete Nimela asangisaki esika moko motango moke ya bato, mpe akimaki uta na mboka, mpe ayaki mpe afandaki elongo na Omele.

10 Mpe esalemaki ete Akisi abotaki bana mibali basusu, mpe balongaki mitema ya bato, atako balapaki ndai epayi na ye mpo na kosala ndenge nyonso ya mabe engebene na oyowana azalaki na yango mposa.

11 Sikawa bato ya Akisi bazalaki bato na mposa ya matabisi, kutu lokola Akisi azalaki na mposa ya nguya; yango wana, bana mibali ya Akisi bapesaki bango mosolo, na nzela babendaki mosika eteni eleki mingi ya bato nsima na bango.

12 Mpe etumba ebandaki kozala kati na bana mibali ya Akisi mpe Akisi, oyo ewumelaki mpo na ntaka ya mibu mingi, iyo, kino na bobebisami ya penepene ya bato nyonso ya bokonzi, iyo, kutu nyonso longola se

bato ntuku misato, mpe bango oyo bakimaki elongo na ndako ya Omele.

13 Yango wana, Omele azongi-samaki lisusu na mboka ya bosangoli libula na ye.

14 Mpe esalemaki ete Omele abandaki kokoma mobange; nzokande, na bobange na ye, abotaki Emele; mpe apakolaki Emele mpo na kozala mokonzi ya koyangela na esika na ye.

15 Mpe esilaki ye kopakola Emele mpo na kozala mokonzi, amonaki kimia na mboka mpo na ntaka ya mibu mibale, mpe akufaki, nsima ya komona mikolo mingi koleka, oyo mitondaki na mawa. Mpe esalemaki ete Emele ayangelaki na esika na ye, mpe alandaki etambwiseli ya tata na ye.

16 Mpe Nkolo abandaki lisusu kologola bolakeli mabe uta na mboka, mpe ndako ya Emele efulukaki mingi koleka na nse ya boyangeli ya Emele; mpe na ntaka ya mibu ntuku motoba na mibale bakomaki makasi mpenza, na lolenge ete bakomaki na bozwi mingi koleka—

17 Mpe bazalaki na ndenge nyonso ya mbuma, mpe ya mboto, mpe ya swa, mpe ya lino ya malonga, mpe ya wolo, mpe ya mpauni, mpe ya biloko ya motuya;

18 Mpe lisusu ndenge nyonso ya bibwele, ya pakasa mpe ya ngombe, mpe ya mpate, mpe

ya ngulu, mpe ya ntaba, mpe lisusu ndenge mingi mosusu ya banyama oyo esengelamaki mpo na bilei ya moto.

19 Mpe bazalaki lisusu na “bampunda, mpe na farasa, mpe ezalaki na nzoku mpe kulelomi mpe kumomi; nyonso oyo esengelamaki mpo na moto, mpe mingi mingi koleka nzoku mpe kulelomi mpe kumomi.

20 Mpe boye Nkolo asopaki mapamboli na ye likolo ya mboka oyo, oyo ezalaki ya “boponi koleka bamboka nyonso mosusu; mpe atindaki ete oyo akozwa mboka akozwa yango mpo na Nkolo, soki te ^bbakobebisama ntango bakokomela kati na mabe; mpo likolo ya bato ya lolenge oyo, elobi Nkolo: Nako-sopa litondi ya nkele na ngai.

21 Mpe Emele asalaki bosambisi na bosembo mikolo na ye nyonso, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi mingi; mpe abotaki Koliantumi, mpe apakolaki Koliantumili mpo na koyangela na esika na ye.

22 Mpe esilaki ye kopakola Koliantumili mpo na koyangela na esika na ye atikalaki na bomoi mibu minei, mpe amonaki kimia na mboka; iyo, mpe amonaki kutu “Mwana ya Bosembo, mpe asepelaki mpe akembelaki na mikolo na ye, mpe akufaki na kimia.

23 Mpe esalemaki ete Koliantumili atambolaki na makolo ya

19a 1 Nef. 18:25.

20a Etele. 2:15.

^b Etele. 2:8–11.

22a 3 Nef. 25:2.

tata na ye, mpe atongaki bingu- mba ya makasi mingi, mpe asalaki oyo wana ezalaki malamumu mpo na bato na ye mikolo na ye nyonso. Mpe esalemaki ete azalaki na bana te kino akomaki mombange mingi koleka.

24 Mpe esalemaki ete mwasi na ye akufaki, azalaki na mibun nkama moko na mibale. Mpe esalemaki ete Koliantumili akamataki na bolongani, na bobange na ye, elenge mwasi moko, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi; yango wana azalaki na bomoi kino azalaki na mibun nkama moko na ntuku minei na mibale.

25 Mpe esalemaki ete abotaki Komi, mpe Komi ayangelaki na esika na ye; mpe ayangelaki mibu ntuku minei na libwa, mpe abotaki Eti; mpe lisusu abotaki bana mibali mpe bana basi basusu.

26 Mpe bato bapanzanaki lisusu likolo ya etando mobimba ya mboka, mpe nkuna ya monene koleka ebandaki lisusu kozala likolo ya etando ya mboka, mpe Eti abandaki lisusu kondima miango ya nkuku ya bato ya kala, mpo na kobebisa tata na ye.

27 Mpe esalemaki ete abotaki kiti ya bokonzi ya bokonzi ya tata na ye, mpo abomaki ye na mompanga na ye moko; mpe akonzaki na esika na ye.

28 Mpe baprofeta bayaki lisusu kati na mboka, kobebelelaka

boyamboli epayi na bango—ete basengeli kolengela nzela ya Nkolo soki te bolakeli mabe ekoya likolo ya etando ya mboka; iyo, kutu ekozala na nzala moko ya monene, na oyo wapi bakobebisama soki bayamboli te.

29 Kasi bato bandimaki maloba ya baprofeta te, kasi babengana naki bango; mpe boko bato na bango babwakamaki kati na mabulu mpe batikaki bango bawa. Mpe esalemaki ete basalaki makambo oyo nyonso engebene na motindo ya mokonzi, Eti.

30 Mpe esalemaki ete bokeleli ya biloko ebandaki na mboka, mpe bafandi babandaki kobebisama noki koleka na ntina ya bokeleli ya biloko, mpo mvula ezalaki te likolo ya etando ya mabele.

31 Mpe ntango nioka ya ngenge eyaki lisusu likolo ya etando ya mboka, mpe baswaki bato mingi. Mpe esalemaki ete bibwele na bango bibandaki kokima liboso ya nioka ya ngenge, epayi na mboka ya sudi, oyo ebiangamaki na Banefi “Zalayemila.

32 Mpe esalemaki ete ezalaki na mingi kati na bango oyo bawaki na nzela na yango; nzokande, ezalaki na ndambo ya bato oyo bakimaki na mboka ya epayi na sudi.

33 Mpe esalemaki ete Nkolo asalaki ete “nioka elanda bango lisusu te, kasi etia bikonongo na nzela ete bato bakoka te koleka,

ete oyo akomeka koleka akoka kokweya na nioka ya ngenge.

34 Mpe esalemaki ete bato balandaki nzela wapi etambolaki banyama, mpe basepelaki kolia bibembe ya oyo ekweyaki mpe mbeni na nzela, kino basilisaki yango nyonso. Sikawa ntango bato bamonaki ete basengelaki kowa babandaki “koyambola uta na mabe na bango mpe kobelela epayi ya Nkolo.

35 Mpe esalemaki ete ntango “bamikitisaki na ndenge ekoki liboso ya Nkolo, atindaki mvula likolo ya etando ya mabele; mpe bato babandaki kozwa bomoi lisusu, mpe mbuma ebandaki komonana lisusu na bikolo ya nordi, mpe na bikolo nyonso mpembeni nzinganzinga. Mpe Nkolo alakisaki nguya na ye epayi na bango na kobikisaka bango uta na nzala.

MOKAPO 10

Mokonzi moko akitani mosusu—Boko bakonzi bazali sembo; basusu bazali ya nkuna—Ntango bosembo efandi, bato bapambolami mpe bafulusami na Nkolo.

MPE esalemaki ete Sezi, oyo azalaki eboto ya Eti—mpo Eti awaki na nzala, mpe baoyo nyonso ya ndako na ye longola se Sezi—Yango wana, Sezi abandaki kolendis lisusu bato oyo babukamaki na nzala.

2 Mpe esalemaki ete Sezi

amikundolaki bobebisami ya batata na ye, mpe atongaki bokonzi ya sembo; mpo amikundolaki nini Nkolo asalaki na komemaka Yelede mpe ndeko na ye ya mobali “kokatisa mozi-ndo; mpe atambolaki na banzela ya Nkolo; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi.

3 Mpe mwana mobali na ye ya nkulutu, oyo kani nkombo ezalaki Sezi, atombokaki na ye; nzo-kande, Sezi abetamaki na loboko ya moyongoli moko, na ntina ya bozwi na ye mingi koleka, oyo ememaki kimia lisusu epayi ya tata na ye.

4 Mpe esalemaki ete tata na ye atongaki bingumba mingi likolo ya etando ya mboka, mpe bato babandaki lisusu kopanzana likolo ya etando ya mboka. Mpe Sezi azalaki na bomoi kino na mobu moko ya bobange koleka; mpe abotaki Lipilakisi. Mpe akufaki, mpe Lipilakisi ayangelaki na esika na ye.

5 Mpe esalemaki ete Lipilakisi asalaki te oyo wana ezalaki alima na miso ya Nkolo, mpo azalaki na basi mpe “makango mingi, mpe atiaki mokumba mona likolo ya mapeka ya bato oyo ezalaki mpasi mpo na komema; iyo, afutisaki bango mpako ya bozito; mpe na mpako yango atongaki ndako mingi ya minene.

6 Mpe amisalelaki kiti ya bokonzi moko ya kitoko koleka; mpe atongaki bandako mingi ya

34a Alma 34:34;
Mal&May 101:8.

35a Mal&May 5:24.
10 2a Etele. 6:1–12.

5a Yako. 3:5;
Mos. 11:2.

boloko, mpe moto oyo alingaki te koyangelama na mpako abwakamaki kati na boloko; mpe oyo akokaki te kofuta mpako abwakamaki kati na boloko; mpe asalisaki bango mosala ntango nyonso mpo na kozwa lisungi na bango; mpe oyo aboyaki kosala asalaki ete atiama na liwa.

7 Yango wana azwaki biloko kitoko na mosala na ye ya ntoki, iyo, kutu wolo na ye ya malonga asalaki epetolama na boloko; mpe ndenge nyonso ya biloko esalemi na maboko ya kitoko asalisaki na boloko. Mpe esalemaki ete atungisaki bato na pite mpe bonsomo na ye.

8 Mpe ntango ayangelaki mpo na ntaka ya mibu ntuku minei na mibale bato batelemelaki ye na botomboki; mpe etumba ebandaki lisusu kozala na mboka, na lolenge ete Lipilakisi abomamaki, mpe biboto na ye bibenganamaki uta na mboka.

9 Mpe esalemaki ete nsima ya ntaka ya mibu mingi, Moli-antoni, (ye azalaki eboto ya Lipilakisi) asangisaki esika moko limpinga moko ya bato babwakama, mpe akendaki mpe abundisaki bato; mpe azwaki nguya likolo ya bingumba mingi; mpe etumba yango ekomaki nsomo koleka, mpe ewumelaki mpo na ntaka ya mibu mingi; mpe azwaki nguya likolo ya mboka mobimba, mpe amitiaki mokonzi likolo ya mboka mobimba.

10 Mpe esilaki ye komitia mokonzi alembisaki mokumba ya

bato, na yango azwaki lisungi na miso ya bato, mpe bapakolaki ye mpo na kozala mokonzi na bango.

11 Mpe asalaki boyengebene epayi ya bato, kasi epayi na ye moko te na ntina ya pite mingi na ye; yango wana akatamaki mosika uta na miso ya Nkolo.

12 Mpe esalemaki ete Moli-antoni atongaki bingumba mingi, mpe bato bakomaki na bozwi mingi koleka na nse ya boyangeli na ye, ezala na bandako, mpe na wolo mpe mpauni, mpe na kokolisaka eboto ya kowana, mpe na bibwele, mpe bitonga, mpe biloko ya lolenge wana oyo ezongisamaki epayi na bango.

13 Mpe Moli-antoni azalaki na bomoi kino na mobu ya mobange koleka, mpe na ntango wana abotaki Kimi; mpe Kimi ayangelaki na esika ya tata na ye; mpe ayangelaki mibu mwambe, mpe tata na ye akufaki. Mpe esalemaki ete Kimi ayangelaki na bosembo te, yango wana asungamaki na Nkolo te.

14 Mpe ndeko na ye ya mobali atelemelaki ye na botomboki, na boye wapi amemaki ye kati na bokangemi; mpe atikalaki kati na bokangemi mikolo na ye nyonso; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi kati na bokangemi, mpe na bobange na ye abotaki Lewi; mpe akufaki.

15 Mpe esalemaki ete Lewi asalalaki kati na bokangemi nsima ya liwa ya tata na ye, mpo na ntaka ya mibu ntuku minei na

mibale. Mpe abundaki etumba na mokonzi na mboka, na oyo wapi azwaki bokonzi mpo na ye moko.

16 Mpe esilisaki ye kozwa bokonzi mpo na ye moko asalaki oyo ezalaki alima na miso ya Nkolo; mpe bato bafulukaki mingi na mboka; mpe azalaki na bomoi kino na bobange boko malamumu, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe lisusu abotaki Kolomi, oyo apakolaki mpo na kozala mokonzi na esika na ye.

17 Mpe esalemaki ete Kolomi asalaki oyo wana ezalaki malamumu na miso ya Nkolo mikolo na ye nyonso; mpe abotaki bana mibali mpe bana basi mingi; mpe esilaki ye komona mikolo mingi akufaki, kutu lokola bayoyo nyonso batikali na mabele; mpe Kisi ayangelaki na esika na ye.

18 Mpe esalemaki ete Kisi akufaki mpe lokola, mpe Libi ayangelaki na esika na ye.

19 Mpe esalemaki ete Libi asalaki oyo wana ezali malamumu na miso ya Nkolo. Mpe na mikolo ya Libi “nioka ya ngenge ebebisamaki. Yango wana bakendaki na mboka epayi na sudi, mpo na bokila ya bilei mpo na bato ya mboka, mpo mboka etondaki na banyama ya zamba. Mpe Libi ye moko akomaki mobomi nyama monene.

20 Mpe batongaki engumba monene mpembeni na nkingo

moke ya mboka, mpembeni na esika wapi mbu ekaboli mboka.

21 Mpe babatelaki mboka epayi na sudi lokola esobe, mpo na kozwa nyama ya zamba. Mpe etando mobimba ya mboka epayi na nordi etondaki na bafandi.

22 Mpe bazalaki bato balinga mosala koleka, mpe basombaki mpe batekaki mpe basalaki mombongo moko na mosusu, ete bakoka kozwa matabisi.

23 Mpe basalaki ndenge nyonso ya makele, mpe basalaki wolo, mpe mpauni, mpe “ebende, mpe motako, mpe ndenge nyonso ya bibende; mpe batimolaki yango uta na mabele; yango wana, babwakaki ngomba enene ya mabele mpo na kozwa makele, wolo, mpe mpauni, mpe ebende, mpe makele. Mpe basalaki ndenge nyonso ya misala ya ntoki ya malonga.

24 Mpe bazalaki na swa, mpe lino ya kilo ya malonga; mpe basalaki ndenge nyonso ya bilamba, ete bakoka komilatisa uta na bolumbu na bango.

25 Mpe basalaki ndenge nyonso ya bisalelo mpo na kosala bilanga, ezala mpo na kobalola mabele mpe mpo na kowana, mpe mpo na kobuka mpe mpo na kotimola na nkongo, mpe lisusu mpo na koyungula.

26 Mpe basalaki ndenge nyonso ya bisalelo na oyo wapi basalaki banyama na bango misala.

27 Mpe basalaki ndenge nyonso ya bibundeli ya bitumba.

Mpe basalaki ndenge nyonso ya biloko na esaleli ya ntoki koleka.

28 Mpe ekokaki kozala soki moke te na bato bapambolama koleka bango, mpe baoyo bafulukaki mingi na loboko ya Nkolo. Mpe bazalaki na mboka oyo ezalaki ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu, mpo Nkolo alobaki yango.

29 Mpe esalemaki ete Libi azalaki na bomoi mibu mingi, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe abotaki lisusu Alitomi.

30 Mpe esalemaki ete Alitomi ayangelaki na esika ya tata na ye. Mpe ntango Alitomi ayangelaki mpo na mibu ntuku mibale na minei, tala, babotolaki ye bokonzi. Mpe asalelaki mibu mingi kati na bokangemi, iyo, kutu mikolo mitikali na ye nyonso.

31 Mpe abotaki Eti, mpe azalaki na bomoi kati na bokangemi mikolo na ye nyonso. Mpe Eti abotaki Alona, mpe Alona afandaki kati na bokangemi mikolo na ye nyonso; mpe abotaki Aminigada, mpe Aminigada mpe lokola afandaki kati na bokangemi mikolo na ye nyonso; mpe abotaki Koliantum, mpe Koliantumili afandaki kati na bokangemi mikolo na ye nyonso; mpe abotaki Komi.

32 Mpe esalemaki ete Komi abendaki nsima na ye ndambo ya bato ya bokonzi. Mpe ayangelaki likolo ya ndambo ya bato ya bokonzi mibu ntuku minei na mibale; mpe akendaki kobunda

na mokonzi, Amigidi, mpe bundaki mpo na ntaka ya mibu mingi, na ntango yango Komi azwaki nguya likolo ya Amigidi, mpe azwaki nguya likolo ya ndambo etikali ya bokonzi.

33 Mpe na mikolo ya Komi bayongoli babandaki kozala na mboka; mpe bandimaki miango ya kala, mpe balapanaki "ndai na lolenge ya bato ya kala, mpe balukaki lisusu kobebisa bokonzi.

34 Sikawa Komi abundaki na bango mingi; nzokande, alongaki bango te.

MOKAPO 11

Bitumba, boswani, mpe nkuna eleki mingi na bomoi ya Bayelede—Baprofeta balobeli yambo bobebisami ya Bayelede esalema nie longola se soki bayamboli—Bato babwaki maloba ya baprofeta.

MPE lisusu na mikolo ya Komi baprofeta bayaki mingi, mpe basakolaki bobebisami ya bato banene bana longola se soki bayamboli, mpe babaluki epayi ya Nkolo, mpe batiki bobomi mpe nkuna na bango.

2 Mpe esalemaki ete baprofeta babwakamaki na bato, mpe bakimaki epayi na Komi mpo na kobatelama, mpo bato balukaki koboma bango.

3 Mpe basakolaki epayi na Komi makambo mingi; mpe apambolamaki na ndambo oyo etikalaki ya mikolo na ye nyonso.

4 Mpe azalaki na bomoi kino na

bobange moko ya malamu, mpe abotaki Sibilomi; mpe Sibilomi ayangelaki na esika na ye. Mpe ndeko ya Sibilomi ya mobali atombokaki na ye, mpe etumba monene koleka ebandaki kozala na mboka mobimba.

5 Mpe esalemaki ete ndeko ya Sibilomi ya mobali asalaki ete baprofeta nyonso oyo basakolaki basengelaki kotيامa na liwa;

6 Mpe likambo ya mawa monene ezalaki na mboka mobimba, mpo batatolaki ete bolakeli mabe monene ekoya likolo ya mboka, mpe likolo ya bato, mpe ete bobebisami monene ekozala na kati na bango, bobebisami ya lolenge moko lokola esalema soki moke te likolo ya etando ya mabele, mpe mikuwa na bango mikoya lokola “ngomba ya mabele likolo ya etando ya mboka longola se soki bayamboli uta na nkuna na bango.

7 Mpe bayokaki mongongo ya Nkolo te, na ntina ya makelemba ya nkuna na bango; yango wana, bitumba mpe boweli ebandaki kozala na mboka mobimba, mpe lisusu nzala mpe bokono mingi, na lolenge ete ezalaki na bobebisami monene, ya lolenge moko lokola eyebanaki soki moke te likolo ya etando ya mabele; mpe nyonso oyo esalemaki na mikolo ya Sibilomi.

8 Mpe bato babandaki koyambola uta na mabe na bango; mpe mbala mingi lokola basalaki

yango Nkolo azalaki na “boboto likolo na bango.

9 Mpe esalemaki ete Sibilomi abomamaki, mpe Sete amemamaki na bokangemi, mpe afandaki kati na bokangemi mikolo na ye nyonso.

10 Mpe esalemaki ete Aya, mwana mobali na ye, azwaki bokonzi; mpe ayangelaki likolo ya bato mikolo na ye nyonso. Mpe asalaki ndenge nyonso ya mabe na mikolo na ye, na oyo wapi asopi makila mingi; mpe mikolo na ye ezalaki mike.

11 Mpe Etemi, lokola azalaki eboto ya Aya, azwaki bokonzi; mpe lisusu asalaki oyo wana ezalaki ya nkuna na mikolo na ye.

12 Mpe esalemaki ete na mikolo ya Etemi baprofeta mingi bayaki, mpe basakolaki lisusu epayi ya bato; iyo, basakolaki ete Nkolo akobebisa bango nie uta na etando ya mabele longola se soki bayamboli uta na mabe na bango.

13 Mpe esalemaki ete bato ba-yeisaki mitema na bango makasi, mpe balingaki “koyoka maloba na bango te; mpe baprofeta balelaki mpe balongwaki uta na kati ya bato.

14 Mpe esalemaki ete Etemi asambisaki na nkuna mikolo na ye nyonso; mpe abotaki Mowana. Mpe esalemaki ete Mowana ayangelaki na esika na ye; mpe Mowana asalaki oyo wana ezalaki mabe liboso ya Nkolo.

15 Mpe esalemaki ete ^aboto-
mboki ebimaki na kati ya bato,
na ntina ya makelemba ya
nkuku oyo matongamaki mpo
na kozwa nguya mpe matabisi;
mpe moto moko ya makasi kati
na mabe abimaki na kati na ba-
ngo, mpe abundisaki Mowana,
na oyo wapi etumba akweisaki
ndambo moko ya bokonzi; mpe
asimbaki ndambo ya bokonzi
mpo na mibu mingi.

16 Mpe esalemaki ete Mowana
akweisaki ye, mpe azwaki lisusu
bokonzi.

17 Mpe esalemaki ete moto ya
makasi mosusu abimaki; mpe
azalaki eboto ya ndeko ya Ye-
lede ya mobali.

18 Mpe esalemaki ete akwei-
saki Mowana mpe azwaki bo-
konzi; yango wana, Mowana
afandaki kati na bokangemi nta-
ngo etikalaki ya mikolo na ye
nyonso; mpe abotaki Koli-
antoni.

19 Mpe esalemaki ete Koli-
antoni afandaki kati na boka-
ngemi mikolo na ye nyonso.

20 Mpe na mikolo ya Kolia-
ntoni baprofeta bayaki lisusu mi-
ngi, mpe basakolaki makambo
minene mpe ya kokamwa, mpe
babelelaki boyamboli epayi ya
bato, mpe longola se soki baya-
mboli Nkolo Nzambe alingaki
komema ^abosambisi likolo na ba-
ngo kino na bobebisami nie na
bango;

21 Mpe basakolaki ete Nkolo

Nzambe alingaki kotinda soki te
komema ^abato basusu mpo na
kozwa mboka, na nguya na ye,
na lolenge oyo wapi amemaki
batata na bango.

22 Mpe babwakaki maloba
nyonso ya baprofeta, na ntina
ya lingomba na bango ya nkuku
mpe bonsomo ya nkuna na ba-
ngo.

23 Mpe esalemaki ete Kolia-
ntoni abotaki ^aEtele, mpe aku-
faki, wana efandaki ye kati na
bokangemi mikolo na ye nyonso.

MOKAPO 12

*Profeta Etele alendisi bato mpo
na kondima na Nzambe—Moroni
asangeli bilembo mpe makamwisi
masalemaki na bondimi—Bondimi
epesaki ndeko ya Yelede ya mobali
makoki ya komona Klisto—Nkolo
apesaka bato bolembu ete bakoka
kozala bato na bomikitisi—Ndeko
ya Yelede ya mobali alongoli Ngo-
mba ya Zelini na bondimi—Bo-
ndimi, elikya, mpe bolingani ezali
na ntina monene mpenza mpo na
lobiko—Moroni amoni Yesu miso
na miso.*

MPE esalemaki ete mikolo ya
Etele ezalaki na mikolo ya Koli-
antumili; mpe ^aKoliantumili aza-
laki mokonzi likolo ya mboka
mobimba.

2 Mpe ^aEtele azalaki profeta ya
Nkolo; yango wana Etele ayaki
na mikolo ya Koliantumili, mpe

15a MOMA Botomboki.
20a MOMA Bosambisi,
Kosambisa.

21a Etel. 13:20–21.
23a Etel. 1:6; 15:33–34.
12 1a Etel. 13:13–31.

2a MOMA Etele.

abandaki kosakola epayi ya bato, mpo akokaki te ^bkopekisama na ntina ya Molimo ya Nkolo oyo ezalaki elongo na ye.

3 Mpo ^aabelelaki uta na ntongo, kutu kino ntango moi ekitaki, kolendisaka bato mpo na kondima na Nzambe mpo na boyamboli mbele ^bbabebisama, kolobaka epayi na bango ete na ^cbondimi makambo nyonso makokisami—

4 Yango wana, oyo andimi Nzambe akoki na ntembe te ^akolikya mpo na mokili moko ya malamumu koleka, iyo, kutu mpo na kozwa esika na loboko ya mobali ya Nzambe, oyo elikya eyaka uta na bondimi, ezali lokola ^blongo mpo na milimo ya bato, oyo ekomisaka bango bato ya makasi mpe bato batelemi ngwi, baoyo bazali ntango nyonso koyikiniaka ^cmisala malamumu, mpe batambwisami na ^dnkembo ya Nzambe.

5 Mpe esalemaki ete Etele asakolaki na bato makambo minene mpe ya kokamwa, oyo bato bandimaki te, mpo bamonaki yango te.

6 Mpe sikawa, ngai, Moroni, nalingi koloba mwa moke mpo na oyo etali makambo oyo; nalingi kolakisa epayi na mokili ete ^abondimi ezali makambo oyo ^btotieli elikya mpe oyo ^ctomoni

te; yango wana botiaka ntembe te mpo bomoni te, mpo bokozwa litatoli te kino nsima ya ^dkomekama ya bondimi na bino.

7 Mpo ezalaki na bondimi ete Klisto amilakisaki na batata na biso, nsima ya kosekwa uta na bakufi; mpe amilakisaki te epayi na bango kino esilaki bango kozala na bondimi na ye; yango wana, esengeli mpenza ete boko bato bazala na bondimi na ye, mpo amilakisaki epayi na mokili te.

8 Kasi na ntina ya bondimi ya bato amilakisaki epayi na mokili, mpe akembelaki nkombo ya Tata, mpe alengelaki nzela ete na yango basusu bakoka kozala bakaboli ya likabo ya lola, ete bakoka kozala na elikya mpo na biloko oyo wana bamonaki te.

9 Yango wana, bokoki lisusu kozala na elikya, mpe kozala bakaboli ya likabo, soki bolingi bo-bele kozala na bondimi.

10 Tala ezalaki na bondimi ete bango bato ya kala ^ababiangamaki na molongo mosantu ya Nzambe.

11 Yango wana, na bondimi mobeko ya Mose mopesamaki. Kasi na likabo ya Mwana na ye Nzambe alengelaki ^anzela ya malamumu mingi koleka; mpe ezali na bondimi ete ekokisamaki.

2b Yil. 20:9;

Enos. 1:26;

Alma 43:1.

3a Mal&May 112:5.

b Ete. 11:12, 20–22.

c MOMA Bondimi.

4a MOMA Elikya.

b Ebe. 6:19.

c 1 Kol. 15:58.

d 3 Nef. 12:16.

6a Ebe. 11:1.

b Lom. 8:24–25.

c Alma 32:21.

d 3 Nef. 26:11;

Mal&May 105:19;

121:7–8.

10a Alma 13:3–4.

MOMA Abiangami

na Nzambe,

Kobianga, Libianga.

11a 1 Kol. 12:31.

12 Mpo soki “bondimi ezali te na kati ya bana ya bato Nzambe akoki kosala ^blikamwisi te na kati na bango; yango wana, amilakisaki te kino nsima ya kosalela bondimi na bango.

13 Tala, ezalaki bondimi ya Alma mpe Amuleki boye esalaki ete “ndako ya boloko ekweya na mabele.

14 Tala, ezalaki bondimi ya Nefi mpe Lehi boye esalaki “mbongwana likolo ya Balamani, ete babatisamaki na moto mpe na ^bMolimo Mosantu.

15 Tala, ezalaki bondimi ya “Amona mpe bandeko mibali na ye boye ^besalaki likamwisi monene mpenza na kati ya Balamani.

16 Iyo, kutu nyonso oyo basalaki “makamwisi basalaki yango na ^bbondimi, kutu bango oyo bazalaki liboso ya Klisto mpe lisusu bango oyo bayaki nsima.

17 Mpe ezalaki na nzela ya bondimi ete bayekoli Misato bazwaki elaka ete “bakomeka liwa te; mpe bazwaki elaka te kino nsima ya kosalela bondimi na bango.

18 Mpe ezali na ntango moko te oyo bato basali makamwisi kino nsima ya kosalela bondimi

na bango; yango wana yambo bandimaki na Mwana ya Nzambe.

19 Mpe ezalaki na mingi oyo kani bondimi ezalaki makasi koleka, kutu “yambo ete Klisto aya, baoyo bakokaki te kobombama uta na kati ya ^belamba, kasi solo bamonaki na miso na bango biloko oyo bamonaki na miso ya bondimi, mpe bazalaki na nsai.

20 Mpe tala, tomonaki kati na lisolo ya makomi oyo ete moko kati na bango azalaki ndeko ya Yeledede ya mobali; mpo bondimi na ye ezalaki monene mpenza na Nzambe, ete ntango Nzambe atiaki “mosapi na ye, akokaki te kobomba yango uta na miso ya ndeko ya Yeledede ya mobali, na ntina ya liloba na ye oyo alobaki epayi na ye, oyo liloba azwaki na bondimi.

21 Mpe esilaki ndeko ya Yeledede ya mobali komona mosapi ya Nkolo, na ntina ya “elaka oyo ndeko ya Yeledede ya mobali azwaki na bondimi, Nkolo akokaki te kolongola eloko moko uta na miso na ye; yango wana alakisaki ye makambo nyonso, mpo akokaki lisusu te kobombama na kozangaka ^belamba.

12a 2 Nef. 27:23;
Mos. 8:18;
Mor. 7:37;
Mal&May 35:8–11.
b Mat. 13:58;
Morm. 9:20.
13a Alma 14:26–29.
14a Elam. 5:50–52.
b Elam. 5:45;
3 Nef. 9:20.

15a Alma 17:29–39.
b ELKOL lokola elobami
na Alma 17–26.
16a MOMA Likamwisi.
b Ebe. 11:7–40.
17a 3 Nef. 28:7;
Morm. 8:10–12.
19a 2 Nef. 11:1–4;
Yako. 4:4–5;
Jar. 1:11;

Alma 25:15–16.
b Ete. 3:6.
MOMA Elamba
ya bozipi.
20a Ete. 3:4.
21a Ete. 3:25–26.
b Ete. 3:20;
Mal&May 67:10–13.

22 Mpe ezali na bondimi ete batata na ngai bazwaki ^aelaka ete makambo oyo ekoya epayi na bandeko na bango na nzela ya baoyo bazali Bayuda-te; yango wana Nkolo atindi ngai, iyo, kutu Yesu Klisto.

23 Mpe nalobaki epayi na ye: Nkolo, Bayuda-te bakoseka makambo oyo, na ntina ya ^abolembu na biso na mosala ya kokoma; mpo Nkolo okomisi biso bato ya makasi kati na liliba na nzela ya bondimi, kasi osali biso te ^bbato ya makasi na mosala ya kokoma; mpo osali bato oyo nyonso ete bakoka koloba mingi, na ntina ya Molimo Mosantu oyo opesi bango;

24 Mpe osali biso ete tokoka kokoma kaka moke, na ntina ya bozangi ntoki ya maboko na biso. Tala, osali biso bato makasi te na ^amosala ya kokoma lokola ndeko ya Yelede ya mobali, mpo osalaki ye mpo ete makambo oyo akomaki ezalaki makasi kutu lokola ozali, kino na kosengisa moto mpo na kotanga yango.

25 Lisusu osali ete maloba na biso makoma ya nguya mpe monene, kutu ete tokoki kokoma yango te; yango wana, ntango tokomi tomoni bolembu na biso, mpe tobeti libaku, na ntina ya lolenge ya kotia maloba na biso;

mpe nabangi mbele baoyo bazali Bayuda-te ^abatiola maloba na biso.

26 Mpe ntango nalobaka eye, Nkolo alobelaki ngai, kolobaka: ^aEtioli ya liboma, kasi bakolela; mpe ngolu na ngai ekoki mpo na basokemi, ete bazwa te litomba likolo ya bolembu na bino;

27 Mpe soki bato bayei epayi na ngai nakolakisa bango ^abolembu na bango. ^bNapesaka epayi ya bato bolembu ete bakoka kozala bato na bomikitisi; mpe ^cngolu na ngai ekoki mpo na bato nyonso oyo ^dbamikitisaka liboso na ngai; mpo soki bamikitisi liboso na ngai, mpe bazali na bondimi na ngai, nde nakosala ete ^emakambo ya bolembu makoma makasi mpo na bango.

28 Tala, nakolakisa epayi ya baoyo bazali Bayuda-te bolembu na bango, mpe nakolakisa epayi na bango ete ^abondimi, elikya, mpe bolingani ememaka epayi na ngai—liziba ya bosembo nyonso.

29 Mpe ngai, Moroni, eyokaki ngai maloba oyo, nabondisamaki, mpe nalobaki: O Nkolo, bosembo na yo ekosalema, mpo nayebi ete osalaka epayi ya bana ya bato engebene na bondimi na bango;

30 Mpo ndeko ya Yelede ya mobali alobaki epayi ya ngomba

22a Enos. 1:13.

23a Morm. 8:17; 9:33.

b 2 Nef. 33:1.

24a MOMA Lokota.

25a 1 Kol. 2:14.

26a Gal. 6:7.

27a Yako. 4:7.

b Esod. 4:11;

1 Kol. 1:27.

c MOMA Ngolu.

d Luk. 18:10-14;

Mal&May 1:28.

MOMA Bomikitisi,

Ya bomikitisi.

e Luk. 9:46-48;

2 Kol. 12:9.

28a 1 Kol. 13;

Mor. 7:39-47.

na Zelini, “Longwa—mpe elongwaki. Mpe soki azalaka na bondimi te elingaki kolongwa te; yango wana yo osalaka ntango esili bato kozala na bondimi.

31 Mpo boye nde omimonisaki epayi ya bayekoli na yo; mpo esilaki bango kozala na “bondimi, mpe koloba na nkombo na yo, omilakisaki epayi na bango na nguya monene.

32 Mpe lisusu namikundoli ete yo olobaki ete olengeli ndako mpo na moto, iyo, kutu na kati ya “bifandelo ya Tata na yo, na yango moto akoka kozala na ^belikya ya malamukoleka; yango wana moto asengeli kozala na elikya; soki te akoki te kozwa libula na esika oyo olengeli.

33 Mpe lisusu, namikundoli ete olobaki ete, “olingaki mokili, kutu kino na kopesa bomoi na yo mpo na mokili, ete okoka kokamata yango lisusu mpo na kolengela esika moko mpo na bana ya bato.

34 Mpe sikawa nayebi ete “bolingo boye ozali na yango mpo na bana ya bato ezali bolingani; yango wana, longola se soki bato bazali na bolingani, bakoki te kosangola libula ya esika wana oyo olengelaki na mboka ya Tata na yo.

35 Yango wana, nayebi na likambo oyo olobi, ete soki bato bazali Bayuda-te bazali na bolingani te, na ntina ya bolembu na biso, ete okomeka bango, mpe okolongola “talanta na bango, iyo, kutu oyo wana bazwaki, mpe okopesa epayi na bango oyo bakozala na beboo koleka.

36 Mpe esalemaki ete nasambelaki epayi ya Nkolo ete apesa Bayuda-te “ngolu, ete bakoka kozala na bolingani.

37 Mpe esalemaki ete Nkolo alobaki epayi na ngai: Soki bazali na bolingani te ezali likambo te mpo na yo, ozali sembo; yango wana, bilamba na yo bikokomisama “peto. Mpe lokola omonaki ^bbolembu na yo okokomisama makasi, kutu mpo na kofanda na esika oyo nalengeli na bandako ya Tata na ngai.

38 Mpe sikawa ngai, Moroni, natombeli mbote ya suka epayi ya Bayuda-te, iyo, mpe lisusu epayi ya bandeko na ngai oyo nalingi, kino tokokutana liboso ya “kiti ya bosambisi ya Klisto, wapi bato nyonso bakoyeba ete ^bbilamba na ngai ezali na mbindo na makila na bino te.

39 Mpe na ntango wana nde bokoyeba ete “namonaki Yesu,

30a Mat. 17:20;

Yako. 4:6;

Elam. 10:6, 9.

MOMA Nguya.

31a MOMA Bondimi.

32a Yoan. 14:2;

Enos. 1:27;

Mal&May 72:4; 98:18.

b MOMA Elikya.

33a Yoan. 3:16–17.

34a Mor. 7:47.

MOMA Bolingani;

Bolingo.

35a Mat. 25:14–30.

MOMA Likabo;

Talanta.

36a MOMA Ngolu.

37a Mal&May 38:42;

88:74–75; 135:4–5.

b Etel. 12:27.

38a MOMA Yesu Klisto—

Mosambisi.

b Yako. 1:19.

39a MOMA Yesu Klisto—

Bomonani ya Klisto

nsima ya kufa.

mpe asololaki na ngai ^bmiso na miso, mpe ete alobelaki ngai kati na bomikitisi mpenza, kutu lokola moto moko ayebisaka mosusu na lokota ya ngai moko, mpo na oyo etali makambo oyo;

40 Mpe, nakomi bobele moke, na ntina ya bolembu na ngai na mosala ya kokoma.

41 Mpe sikawa, nalingi kotinda bino “koluka Yesu oyo na ntina ya nani baprofeta mpe bapostolo bakomaki, ete ngolu ya Nzambe Tata, mpe lisusu Nkolo Yesu Klisto, mpe Molimo Mosantu, oyo apesaka ^blitatoli na bango, mokoka kozala mpe kofanda na bino libela. Amene.

MOKAPO 13

Etele alobi mpo na oyo etali Yelusaleme ya Sika oyo ekotongama na Amerika na nkona ya Yosefe—Asakoli, abenganami, akomi mambi ya kala ya Bayelede, mpe alobeli bobebisami ya Bayelede yambo ete esalema—Etumba ekomi ndongo likolo ya mboka mobimba.

MPE sikawa ngai, Moroni, nalingi kosilisa lisolo ya makomi na ngai mpo na oyo etali bobebisami ya bato na ntina ya baye wapi nakomi.

2 Mpo tala, babwakaki maloba nyonso ya Etele; mpo solo

ayebisaki bango makambo nyonso, uta na ebandeli ya moto; mpe ayebisaki bango ete esilaki mai “kokawuka uta na etando ya mboka oyo, mboka yango ekomaki mboka ya boponi koleka bamboka nyonso mosusu, mboka moko eponami na Nkolo; yango wana Nkolo alingi ete bato nyonso baoyo bakofanda likolo ya etando na yango base-ngeli ^bkosalela ye;

3 Mpe ete ezalaki esika ya “Yelusaleme ya Sika, oyo ^bekokita uta na lola, mpe ndako esantu ya Nkolo.

4 Tala, Etele amonaki mikolo ya Klisto, mpe alobaki mpo na oyo etali “Yelusaleme moko ya Sika likolo ya mboka oyo.

5 Mpe alobaki lisusu mpo na oyo etali ndako ya Yisalaele, mpe “Yelusaleme uta wapi ^bLehi akoya—ete ekosila yango kobebisami, ekotongama lisusu, ^cengumba moko esantu mpo na Nkolo; yango wana, Yelusaleme ya sika ekokaki te kozala mpo ezalaki na ntango ya kala; kasi ekotongama lisusu, mpe ekokoma engumba moko esantu ya Nkolo; mpe ekotongama mpo na ndako ya Yisalaele—

6 Mpe ete “Yelusaleme moko ya Sika ekotongama likolo ya mboka oyo, mpo na montika ya

39^b Gen. 32:30;
Esod. 33:11.
41^a Mal&May 88:63;
101:38.
^b 3 Nef. 11:32.
13^{2a} Gen. 7:11–24; 8:3.
^b Etel. 2:8.

3^a 3 Nef. 20:22;
21:23–24.
MOMA Yelusaleme
ya Sika.
^b Emon. 3:12; 21:2.
4^a MOMA Siona.
5^a MOMA Yelusaleme.

^b 1 Nef. 1:18–20.
^c Emon. 21:10;
3 Nef. 20:29–36.
6^a Mal&May 42:9;
45:66–67; 84:2–5;
Bit. Bond. 1:10.

nkona ya ^bYosefe, makambo oyo wapi ezalaki se ^cemekoleli.

7 Mpo kaka lokola Yosefe amemaki tata na ye na mboka ya ^aEjipito, kutu bongo akufaki kuna; yango wana, Nkolo amemaki montika ya nkona ya Yosefe uta na mboka ya Yelusaleme, ete akoka kotondisama na boboto epayi na nkona ya Yosefe, ete ^bbawa te, kaka lokola atondisamaki na boboto epayi ya tata ya Yosefe ete awa te.

8 Yango wana, montika ya ndako ya Yosefe ekotongama likolo ya ^amboka oyo; mpe ekozala mboka ya bosangoli libula na bango; mpe bakotonga engumba moko esantu mpo na Nkolo, lokola Yelusaleme ya kala; mpe ^bbakobulunganisama lisusu te, kino ekoya nsuka, ntango mabele makoleka.

9 Mpe ekozala na ^alola ya sika mpe mabele ya sika; mpe ekozala lokola oyo ya kala longola se oyo ya kala elekaki, mpe makambo nyonso makomi sika.

10 Mpe nsima nde ekoya Yelusaleme ya Sika; mpe baoyo bafandi kuna bapambolami, mpo ezali bango oyo kani bilamba ezali ^ampembe na nzela ya makila ya Mwana ya mpate; mpe ezali bango oyo batangami na

kati ya montika ya nkona ya Yosefe, oyo bazalaki bato ya ndako ya Yisalaele.

11 Mpe na ntango wana lisusu Yelusaleme ya kala ekotiamama; mpe bazali bato bapambolami, bafandi ya yango, mpo basukwami na makila ya Mwana ya mpate; mpe ezali bango oyo bapanzamaki mpe ^abasanganaki uta na ntaka minei ya mabele, mpe uta na ^bbikolo ya nordi, mpe bazali bakaboli ya mapamboli uta na bokokisi ya liyokani oyo Nzambe asalaki elongo na tata na bango, ^cAbalayama.

12 Mpe ntango ekosalema makambo oyo, nde ekokisama makomi oyo malobi ete, ezali na baoyo wana bazalaki ^abato ya yambo, oyo bakozala bato ya nsuka, mpe ezali na baye wana bazali bato ya nsuka, baoyo bakozala bato ya yambo.

13 Mpe nazalaki penepene na kokoma makambo mingi, kasi napekisamaki; kasi masakoli ya Etele ezalaki minene mpe ya kokamwa; kasi bamonaki ye lokola mpamba, mpe babenganaki ye; mpe abombanaki ye moko kati na libulu ya libanga moko na moi, mpe na butu akendaki kotalaka makambo oyo ezalaki kosalema epayi ya bato.

6b MOMA Yosefe,
Mwana mobali
ya Yakobo.

c Alma 46:24.
MOMA Bilili.

7a Gen. 46:2-7; 47:6.

b 2 Nef. 3:5.

8a MOMA Mboka
Elakelama.

b Mor. 10:31.

9a 2 Pet. 3:10-13;

Emon. 21:1;

3 Nef. 26:3;

Mal&May 101:23-25.

10a Emon. 7:14;

1 Nef. 12:10-11;

Alma 5:27.

11a MOMA Yisalaele—

Bosangisi ya
Yisalaele.

b Mal&May 133:26-35.

c MOMA Liyokani
ya Abalayama.

12a Mal. 10:31;

1 Nef. 13:42;

Yako. 5:63;

Mal&May 90:9.

14 Mpe lokola afandaki kati na libulu ya libanga moko asalaki ndambo etikalaki ya lisolo ya makomi oyo, kotalaka bobebisami boye eyaki likolo ya bato, na butu.

15 Mpe esalemaki ete na mobu se moko wana wapi babengana ki ye uta na kati ya bato etumba ebandaki kokoma monene na kati ya bato, mpo ezalaki na mingi baoyo babimaki, oyo bazalaki bato ya makasi, mpe balukaki kobebisa Koliantumili na miango na bango ya nkuku ya nkuna, oyo milobamaki.

16 Mpe sikawa Koliantumili, lokola ayekolaki, ye moko, ntoki ya etumba mpe mayele nyonso ya mokili, yango wana abundisaki bango oyo balukaki kobebisa ye.

17 Kasi ayambolaki te, bana mibali mpe bana basi kitoko na ye mpe te; bana mibali mpe bana basi kitoko ya Kowolo mpe te; bana mibali mpe bana basi kitoko ya Koliyolo mpe te; mpe mpo na kosukisa, ezalaki na moko te kati na bana mibali mpe bana basi kitoko likolo ya etando ya mabele mobimba baoyo bayambolaki uta na masumu na bango.

18 Yango wana, esalemaki ete na mobu ya yambo oyo Etele afandaki kati na libulu ya libanga, ezalaki na mingi ya bato oyo babomamaki na mompanga mwa "makelemba wana ya nkuku,

kobundaka na Koliantumili ete bakoka kozwa bokonzi.

19 Mpe esalemaki ete bana mibali ya Koliantumili babundaki mingi mpe basopaki makila mingi.

20 Mpe na mobu ya mibale maloba ya Nkolo eyaki epayi ya Etele, ete akende kosakola epayi ya "Koliantumili ete, soki akoyambola, mpe bato nyonso oyo ya ndako na ye, Nkolo akopesa epayi na ye bokonzi na ye mpe akobatela bato—

21 Soki te bakobebisama, mpe baye ndako na ye mobimba longola se ye moko. Mpe akozala na bomoi bobele mpo na komona bokokisi ya masakoli oyo elobamaki mpo na oyo etali "bato basusu bakozwa mboka mpo na bosangoli libula na bango; mpe Koliantumili akokundama na bango; mpe moto nyonso akobomama longola se ^bKoliantumili.

22 Mpe esalemaki ete Koliantumili ayambolaki te, baoyo ya ndako na ye mpe te, mpe bato ya mboka mpe te; mpe bitumba bisilaki te; mpe balukaki koboma Etele, kasi akimaki uta na liboso na bango mpe abombanaki lisusu na libulu ya libanga.

23 Mpe esalemaki ete Saledi abimaki, mpe abundisaki Koliantumili; mpe alongaki ye, na lolenge ete na mobu ya misato, amemaki ye kati na bokangemi.

24 Mpe bana mibali ya Koliantumili, na mobu ya minei,

18a Etel. 8:9–26.
20a Etel. 12:1–2.

21a Omin. 1:19–21;
Etel. 11:21.

b Etel. 15:29–32.

balongaki Saledi, mpe bazwaki bokonzi lisusu mpo na tata na bango.

25 Sikawa etumba moko ebandaki na etando mobimba ya mboka, moto na moto elongo na lingomba na ye kobundaka mpo na oyo azalaki na yango mposa.

26 Mpe ezalaki na bayongoli, mpe mpo na kosukisa, ndenge nyonso ya nkuna likolo ya etando mobimba ya mboka.

27 Mpe esalemaki ete Koliantumili asilikaki mingi koleka na Saledi, mpe akendaki kobunda na ye elongo na mampinga na ye; mpe bakutanaki kati na nkanda monene, mpe bakutanaki na lobwaku ya Giligali; mpe etumba ekomaki ya nsomo mingi koleka.

28 Mpe esalemaki ete Saledi abundaki na ye mpo na ntaka ya mikolo misato. Mpe esalemaki ete Koliantumili alongaki ye, mpe alandaki ye kino ayaki na mabele ya polele ya Esiloni.

29 Mpe esalemaki ete Saledi abundisaki ye lisusu na mabele ya polele; mpe tala, alongaki Koliantumili, mpe abenganaki ye nsima lisusu na lobwaku ya Giligali.

30 Mpe Koliantumili abundisaki lisusu Saledi na lobwaku ya Giligali, wapi alongaki Saledi mpe abomaki ye.

31 Mpe Saledi azokisaki Koliantumili na ebelo, ete akendaki lisusu te kobunda mpo na ntaka ya mibu mibale, na ntango oyo wapi bato nyonso likolo ya

etando ya mboka bazalaki kosopaka makila, mpe ezalaki na moto te mpo na kokanga bango.

MOKAPO 14

Mabe ya bato ememi bolakeli mabe likolo ya mboka—Koliantumili ayingeli na etumba kobundaka na Gilada, nsima Libi, mpe bongo Sizi—Makila mpe kobomaboma epalangani mboka mobimba.

MPE sikawa “bolakeli mabe monene ebandaki kozala likolo ya mboka mobimba na ntina ya mabe ya bato, oyo wapi, soki moto moko atie esalelo na ye to mompanga na ye likolo ya mesa na ye, to likolo ya esika wapi alingi kobomba yango, tala, na mokolo ya nsima, akokuta yango te, bolakeli mabe ezalaki ya monene mpenza likolo ya mboka.

2 Yangu wana moto na moto akangamaki na oyo ezalaki ya ye moko, na maboko na ye, mpe alingaki te kodefisa; mpe moto na moto abombaki esimbelo ya mompanga na ye na loboko na ye ya mobali, mpo na bobateli ya bozwi mpe bomoi na ye moko, mpe ya basi mpe bana na ye.

3 Mpe sikawa, nsima ya ntaka ya mibu mibale, mpe nsima ya liwa ya Saledi, tala, ndeko ya Saledi ya mobali abimaki mpe abundisaki Koliantumili, na oyo wapi, Koliantumili alongaki ye mpe alandaki ye na esobe ya Akisi.

4 Mpe esalemaki ete ndeko ya Saledi ya mobali abundisaki ye na esobe ya Akisi; mpe etumba ekomaki ya nsomo mingi koleka, mpe nkoto mingi bakweyaki na mompanga.

5 Mpe esalemaki ete Koliantumili azingisaki esobe na basoda; mpe ndeko ya Saledi ya mobali atambolaki mpo na kobima na esobe kati na butu, mpe abomaki eteni moko ya limpinga ya Koliantumili, wana ezalaki bango ya kolangwa.

6 Mpe ayaki na mboka ya Mowana, mpe amitiaki likolo ya kiti ya bokonzi ya Koliantumili.

7 Mpe esalemaki ete Koliantumili afandaki elongo na limpinga na ye na esobe mpo na ntaka ya mibu mibale, ntango oyo wapi azwaki bokasi monene mpo na limpinga na ye.

8 Sikawa ndeko ya Saledi ya mobali, oyo kani nkombo ezalaki Gilidi, azwaki bokasi monene mpo na limpinga na ye, na ntina ya makelemba ya nkuku.

9 Mpe esalemaki ete nganganzambe monene na ye abomaki ye lokola efandaki ye likolo ya kiti ya bokonzi na ye.

10 Mpe esalemaki ete moto moko ya makelemba ya nkuku abomaki ye na nzela ya koleka na nkuku, mpe akamataki bokonzi epayi na ye moko; mpe nkombona na ye ezalaki Libi; mpe Libi azalaki moto moko ya nzoto molai koleka moto soki nani na kati ya bato nyonso.

11 Mpe esalemaki ete na mobu

ya yambo ya boyangeli ya Libi, Koliantumili amataki na mboka ya Mowana, mpe abundisaki Libi.

12 Mpe esalemaki ete abundaki na Libi, na oyo wapi etumba, Libi abetaki ye na loboko na ye ete azokisamaki; nzokande, limpinga ya Koliantumili ezalaki koya liboso likolo ya Libi, ete akimaki na ndelo ya libongo ya mbu.

13 Mpe esalemaki ete Koliantumili alandaki ye; mpe Libi abundisaki ye na libongo ya mbu.

14 Mpe esalemaki ete Libi abetaki limpinga ya Koliantumili ete bakimaki lisusu na esobe ya Akisi.

15 Mpe esalemaki ete Libi alandaki ye kino ayaki na mabele ya polele ya Agosi. Mpe Koliantumili akamataki bato nyonso elongo na ye lokola ekimaki ye liboso ya Libi na ntaka oyo ya mboka wapi akimaki.

16 Mpe ntango akomaki na mabele ya polele ya Agosi, abundisaki Libi, mpe abetaki ye mompanga kino akufaki; nzokande, ndeko ya Libi ya mobali ayaki kobunda na Koliantumili na esika na ye, mpe etumba ekomaki nsomo mingi koleka, mpe Koliantumili akimaki lisusu liboso ya limpinga ya ndeko ya Libi ya mobali.

17 Sikawa nkombona ya ndeko ya Libi ya mobali ebiangamaki Sizi. Mpe esalemaki ete Sizi alandaki Koliantumili, mpe akweisaki bingumba mingi, mpe abomaki

basi mpe bana lokola, mpe atumbaki bingumba yango.

18 Mpe bobangi ya Sizi eke ndaki na ntaka ya mboka mobimba; iyo, kolela ebimaki epayi nyonso na mboka—Nani akoki kotelema liboso ya limpinga ya Sizi? Tala, akombaka mabele liboso na ye!

19 Mpe esalemaki ete bato babandaki kosangana esika moko kati na mampinga, na epayi nyonso na etando ya mboka mobimba.

20 Mpe bakabwanaki; mpe eteni moko na bango ekimaki epayi na limpinga ya Sizi, mpe eteni moko na bango ekimaki epayi na limpinga ya Koliantumili.

21 Mpe etumba ezalaki ya monene mpe ya molai mpenza, mpe likambo ya bosopi makila mpe kobomaboma ewumelaki ntango molai, ete etando mobimba ya mboka ezipamaki na “nzoto ya bakufi.

22 Mpe etumba ezalaki noki mpe na lombangu ete moto moko te atikalaki mpo na kokunda bakufi, kasi batambolaki uta bosopi makila na bosopi makila, kotikaka nzoto ezala ya mibali, basi, mpe bana epanzani likolo ya etando ya mboka, mpo na kokoma bilei mpo na “mpambo oyo eliaka mosuni.

23 Mpe solo mabe na yango elumbamaki likolo ya etando ya mboka, kutu likolo ya etando mobimba ya mboka; yango

wana bato batungisamaki na moi mpe na butu, na ntina ya solo mabe na yango.

24 Nzokande, Sizi atikaki te kollandi Koliantumili; mpo alapaki kobekola ye moko likolo ya Koliantumili na makila ya ndeko na ye ya mobali, oyo abomamaki, mpe likolo ya maloba ya Nkolo oyo eyaki na Etele ete Koliantumili akokweya na mompanga te.

25 Boye tomoni ete Nkolo abimelaki bango na litondi ya nkele na ye, mpe nkuna mpe bonsomo na bango bolengelaki nzela mpo na bobebisami na bango ya libela.

26 Mpe esalemaki ete Sizi alandaki Koliantumili epayi na esti, kutu kino na ndelo ya libongo ya mbu, kuna abundisaki Sizi mpo na ntaka ya mikolo misato.

27 Mpe boye bobebisami ezalaki ya nsomo na kati ya mampinga ya Sizi ete bato babandaki kobanga, mpe babandaki kokima liboso ya mampinga ya Koliantumili; mpe bakimaki na mboka ya Koliyolo, mpe bakombaki bafandi liboso na bango, bango nyonso oyo balingaki kosangana na bango te.

28 Mpe batelemisaki biema na bango na lobwaku ya Koliyolo; mpe Koliantumili atelemisaki biema na ye na lobwaku ya Suli. Sikawa lobwaku ya Suli ezalaki mpembeni na ngomba ya Kominoli; yango wana, Koliantumili asangisaki mampinga na ye esika moko likolo ya ngomba

ya Kominoli, mpe abetaki mondule moko epayi na mampinga ya Sizi mpo na kobianga bango na etumba.

29 Mpe esalemaki ete bayaki mpembeni, kasi babenganamaki lisusu; mpe bayaki mbala ya mibale, mpe babenganamaki lisusu mbala ya mibale. Mpe esalemaki ete bayaki lisusu mbala ya misato, mpe etumba ekomaki nsomo mingi koleka.

30 Mpe esalemaki ete Sizi abetaki likolo ya Koliantumili ete azokisaki ye mpota mingi; mpe Koliantumili, ebungisaki ye makila na ye, asenzwaki, mpe akumbamaki mosika lokola soki akufaki.

31 Sikawa bobungisi ya mibali, basi mpe bana ezalaki na ngambo nyonso mibale ezalaki mpenza monene ete, Sizi atindaki bato na ye ete balanda mampinga ya Koliantumili te; yango wana bazongaki na nganda na bango.

MOKAPO 15

Bifuku ya Bayelede babomami na etumba—Sizi mpe Koliantumili basangisi bato nyonso mpo na etumba ya kufa—Molimo ya Nkolo motiki kobunda na bango—Ekolo ya Bayelede ebebisami nie—Bobebe Koliantumili atikali.

MPE esalemaki ete ebikisamaki Koliantumili uta na mpota na ye, abandaki komikundola “maloba oyo Etele alobaki epayi na ye.

2 Amonaki ete bato na ye oyo

basilaki kobomama na mompanga bazalaki penepene na bifuku mibale, mpe abandaki koyoka mawa kati na motema na ye; iyo, babomamaki bifuku mibale ya bato ya makasi, mpe lisusu basi mpe bana na bango.

3 Abandaki koyambola uta na mabe oyo asalaki; abandaki komikundola maloba oyo elobamaki na monoko ya baprofeta nyonso, mpe amonaki ete ekokisamaki kino sikawa, eteni na eteni; mpe molimo na ye elelaki mpe eboyaki kobondisama.

4 Mpe esalemaki ete akomaki mokanda epayi na Sizi, kosengaka na ye ete soki akolinga kobatela bato, mpe kolobaka ete alingaki kotika bokonzi mpo na litomba ya bomoi ya bato.

5 Mpe esalemaki ete ntango Sizi azwaki mokanda na ye akomaki mokanda moko epayi ya Koliantumili, ete soki amitiki, ete akoka koboma ye na mompanga na ye moko, ete akobatela bomoi ya bato.

6 Mpe esalemaki ete bato bayambolaki te uta na mabe na bango; mpe bato ya Koliantumili balamusamaki na nkanda na bato ya Sizi; mpe bato ya Sizi balamusamaki na nkanda na bato ya Koliantumili; yango wana, bato ya Sizi babundisaki bato ya Koliantumili.

7 Mpe ntango emonaki Koliantumili ete akomaki mpembeni na kokweya akimaki lisusu liboso ya bato ya Sizi.

8 Mpe esalemaki ete ayaki na mai ya Lipiliakumi, oyo, na bolimboli, elingi koloba monene, to koleka nyonso; yango wana, ntango bayaki na mai oyo batelemisaki biema na bango; mpe Sizi lisusu atelemisaki biema na ye penepene na yango; mpe boye na mokolo ya nsima babandaki etumba.

9 Mpe esalemaki ete babundaki etumba moko ya nsomo mingi koleka, na oyo wapi Koliantumili azokisamaki lisusu, mpe asenzwaki mpo na bobungisi ya makila.

10 Mpe esalemaki ete mampinga ya Koliantumili mawelaki makasi na mampinga ya Sizi ete bakoka kolonga bango, ete bakimisa bango liboso na bango; mpe bakimaki epayi na sudi, mpe batelemisaki biema na bango na esika moko oyo ebiangamaki Ogati.

11 Mpe esalemaki ete limpinga ya Koliantumili etelemisaki biema na bango mpembeni na ngomba moke ya Laoyo; mpe ezalaki se ngomba moko wana wapi tata na ngai Mormon “abombaki masolo ya makomi ya Nkolo, oyo ezalaki bule.

12 Mpe esalemaki ete basangisaki esika moko bato nyonso likolo ya etando mobimba ya mboka, baoyo babomamaki te, longola se Etele.

13 Mpe esalemaki ete Etele amonaki bikela nyonso ya bato; mpe amonaki ete bato oyo

bazalaki mpo na Koliantumili basangisamaki esika moko na limpinga ya Koliantumili; mpe bato oyo bazalaki mpo na Sizi basangisamaki esika moko na limpinga ya Sizi.

14 Yango wana, bazalaki mpo na ntaka ya mibu minei kosangisaka bato esika moko, ete bakoka kozwa baoyo nyonso bazalaki likolo ya etando ya mboka, mpe ete bakoka kozwa bokasi nyonso boye bakokaki kozwa.

15 Mpe esalemaki ete ntango basanganaki esika moko, moto na moto na limpinga oyo alingaki, elongo na basi na bango mpe bana na bango—nyonso mibali, basi mpe bana na bango kolataka manduki na bibundeli ya bitumba, mpe bazalaki na nguba, mpe “bibende ya ntolo, mpe bibende ya mito, mpe balataki na lolenge ya etumba—batambolaki liboso mpo na kobunda moko na mosusu; mpe babundaki mokolo wana mobimba, mpe balongaki te.

16 Mpe esalemaki ete ntango butu eyaki balembaki, mpe bazongaki na banganda na bango; mpe esilaki bango kozonga na banganda na bango babandaki kolela mpe komilela mpo na bobungisi ya bato na bango; mpe boye bogangi na bango, boleli mpe biyelela na bango ezalaki monene, ete epasolaki mopepe mingi koleka.

17 Mpe esalemaki ete na mokolo ya nsima bakendaki lisusu

mpe babundaki, mpe mokolo wana ezalaki monene mpe nsomo mpenza; nzokande, balongaki te, mpe ntango butu eyaki lisusu bapasolaki mopepe na bogangi, boleli na bango, mpe biyelela na bango, mpo na bobungisi ya bobomi ya bato na bango.

18 Mpe esalemaki ete Koliantumili akomaki lisusu mokanda moko epayi ya Sizi, kosengaka ete aya lisusu te kobunda, kasi akamata bokonzi, mpe abatela bomoi ya bato.

19 Kasi tala, Molimo ya Nkolo motikaki kobunda na bango, mpe “Satana azalaki na nguya nyonso likolo ya mitema ya bato; mpo bamipesaki mobimba na bokasi ya mitema na bango, mpe bokufi miso ya mayele na bango ete bakoka kobebisama; yango wana bakendaki kobunda.

20 Mpe esalemaki ete babundaki mokolo wana mobimba, mpe ntango butu eyaki balalaki likolo ya mipanga na bango.

21 Mpe na mokolo ya nsima babundaki kutu kino butu eyaki.

22 Mpe ntango butu eyaki “balangwaki na nkanda, kutu lokola moto alangwe vinyo; mpe balalaki lisusu likolo ya mipanga na bango.

23 Mpe na mokolo ya nsima babundaki lisusu; mpe ntango butu eyaki nyonso bakweyaki na mompanga longola se ntuku mitano na mibale ya bato ya Koliantumili, mpe ntuku motoba na libwa ya bato ya Sizi.

24 Mpe esalemaki ete balalaki likolo ya mipanga na bango butu wana, mpe na mokolo ya nsima babundaki lisusu, mpe bawelaki na makasi na bango elongo na mipanga mpe elongo na nguba, mokolo wana mobimba.

25 Mpe ntango butu eyaki ezalaki na ntuku misato na mibale ya bato ya Sizi, mpe ntuku mibale na nsambo ya bato ya Koliantumili.

26 Mpe esalemaki ete baliaki mpe balalaki, mpe bamilenge-laki mpo na kokufa na mokolo ya nsima. Mpe bazalaki bambinga ya bato mpe bato ya makasi na kotalaka bokasi ya bato.

27 Mpe esalemaki ete babundaki mpo na ntaka ya ngonga misato, mpe basenzwaki na bobungisi ya makila.

28 Mpe esalemaki ete ntango bato ya Koliantumili bazwaki lisusu makasi makoki ete bakokaki kotambola, bazalaki penepene na kokima mpo na bomoi na bango; kasi tala, Sizi alamukaki, mpe bato na ye lokola, mpe alapaki na nkele na ye ete akoboma Koliantumili soki te akowa na mompanga.

29 Yango wana, alandaki bango, mpe na mokolo ya nsima azwaki bango; mpe babundaki lisusu na mompanga. Mpe esalemaki ete ntango “bakweyaki nyonso na mompanga, longola se soki ezalaki Koliantumili mpe Sizi, tala Sizi asenzwaki na bobungisi ya makila.

30 Mpe esalemaki ete ntango Koliantumili ayekemaki likolo ya mompanga na ye, ete apema moke, akataki moto ya Sizi.

31 Mpe esalemaki ete esilaki ye kokata moto ya Sizi, Sizi atelemaki likolo ya maboko na ye mpe akweyaki; mpe nsima ya kobunda mpo na mpema, akufaki.

32 Mpe esalemaki ete “Koliantumili akweyaki na mabele, mpe akomaki lokola soki azalaki na bomoi te.

33 Mpe Nkolo alobaki epayi ya Etele, mpe alobaki epayi na ye: Kende. Mpe akendaki, mpe

amonaki ete maloba ya Nkolo ekokisamaki nyonso; mpe asilisaki “lisolo ya makomi na ye; (mpe eteni moko ya nkama nakomaki yango te) mpe abombaki yango na lolenge moko ete bato ya Limiyi bakutaki yango.

34 Sikawa, maloba ya nsuka oyo ekomamaki na “Etele ezali oyo: Soki Nkolo alingi ete nabongwama, soki te ete namitika na mpasi ya kozelaka ya bolingi ya Nkolo kati na mosuni, likambo ezali te, soki ezali ete nabikisama kati na bokonzi ya Nzambe. Amene.

BUKU YA MORONI

MOKAPO 1

Moroni akomi mpo na litomba ya Balamani—Banefi oyo bakowangana Klisto te batiami na liwa. Penepene na mibu 401–421 ya Mobu ya Nkolo.

SIKAWA ngai, “Moroni, esilaki ngai kotia nsuka ya kokoma bokuse ya lisolo ya bato na yelede, nabanzaki te ete esengeli nakoma lisusu, kasi nawei naino te; mpe namibimisi te na Balamani mbele baboma ngai.

2 Mpo tala, “bitumba na bango

ezali makasi mingi koleka na kati na bango moko; mpe na ntina ya boyini na bango ^bbati na liwa Monefi nyonso oyo akowangana Klisto te.

3 Mpe ngai, Moroni, “nakowangana Klisto te; yango wana, nazali koyenga-yenga bipayi nyonso wapi nakoki mpo na bokengi ya bomoi na ngai.

4 Yango wana, nakomi lisusu mwa makambo moke, na bokeseni na oyo wana nabanzaki; mpo nabanzaki ete nasengeli kokoma lisusu te; kasi nazali

32a Omin. 1:20–22.

33a Mos. 8:9;
Alma 37:21–31;
Etel. 1:1–5.

34a Etel. 12:2.

[MORONI]

1 1a MOMA Moroni,
Mwana mobali
ya Mormon.

2a 1 Nef. 12:20–23.

b Alma 45:14.

3a Mat. 10:32–33;
3 Nef. 29:5.

kokoma mwa makambo moke lisusu, ete mbele makoka kozala ya motuya epayi ya bandeko na ngai, Balamani, na mokolo ekoya nsima, engebene na bolingyi ya Nkolo.

MOKAPO 2

Yesu apesi bayekoli ya Banefi zomi na mibale nguya mpo na kopesa likabo ya Molimo Mosantu. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

MALOPA ya Klisto, oyo alobaki epayi ya ^abayekoli na ye, Bazomi na mibale oyo aponaki, lokola atiaki maboko na ye likolo na bango—

2 Mpe abiangaki bango na nkombo, kolobaka: Bosenga na Tata na nkombo na ngai, na losambo ya makasi; mpe esili bino kosala oyo bokozala na ^anguya ete likolo na ye oyo bokotia ^bmaboko na bino, ^cbokopesa Molimo Mosantu; mpe na nkombo na ngai bokopesa yango, mpo bapostolo na ngai basalaka boye.

3 Sikawa Klisto alobaki maloba oyo epayi na bango, na ntango amonanaki mbala ya yambo; mpe ebele ya bato bayokaki yango te, kasi bayekoli bayokaki yango; mpe likolo ya mingi lokola ^abatiaki maboko na bango, Molimo Mosantu akitaki.

MOKAPO 3

Bampaka bakulisaka banganganzambe mpe bateyi na kotiaka bango maboko. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

Oyo ezali lolenge oyo bayekoli, oyo babiangamaki ^abampaka ya eklezia, ^bbakulisaki banganganzambe mpe bateyi—

2 Esilaki bango kosambela Tata, na nkombo ya Klisto, batiaki maboko na bango likolo na bango mpe balobaki:

3 Na nkombo ya Yesu Klisto nakulisi yo mpo na kozala nganganzambe (to soki azali molakisi, nakulisi yo molakisi) mpo na koteya boyamboli mpe ^abolimbisi ya masumu na nzela ya Yesu Klisto, na kotiaka molenye ya bondimi na nkombo na ye kino na nsuka. Amene.

4 Mpe engebene na lolenge oyo ^abakulisaki banganganzambe mpe bateyi, engebene na ^bmakabo mpe mabiangi ya Nzambe epayi ya bato; mpe bakulisaki bango na ^cnguya ya Molimo Mosantu, oyo ezalaki kati na bango.

MOKAPO 4

Lolenge nini bampaka mpe banganganzambe bapambolaka lipa ya elambo elimbolami. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

2 1a 3 Nef. 13:25.
2a MOMA Nguya.
b MOMA Maboko,
Botie ya.
c 3 Nef. 18:37.
3a Mis. 19:6.

3 1a Alma 6:1.
MOMA Mpaka.
b MOMA Bokulisi,
Kokula.
3a MOMA Bolimbisi
ya masumu.

4a Mal&May 18:32;
20:60.
b MOMA Likabo.
c 1 Nef. 13:37;
Mor. 6:9.

Oyo ezali ^alolenge nini ^bbampaka mpe banganzambe bapesaki mosuni mpe makila ya Yesu Klisto epayi na eklezia; mpe ^cbasalelaki yango engebene na mitindo ya Klisto; yango wana toyebi ete lolenge yango ezali solo; mpe mpaka to nganzambe asalelaki yango—

2 Bafukamaki na nse elongo na eklezia, mpe basambelaki Tata, na nkombo ya Klisto, kolobaka:

3 O Nzambe, Tata ya Seko, tozali kosenga yo na nkombo ya Mwana na yo, Yesu Klisto, opambola mpe osantisa ^alimpa oyo mpo na milimo ya baye nyonso oyo bakokamata yango; mpo ete bakoka kolia na ^bbokundoli ya nzoto ya Mwana na yo, mpe batatola yo, O Nzambe, Tata ya Seko, ete balingi kokamata likolo na bango ^cnkombo ya Mwana na yo, mpe komikundola ye ntango nyonso, mpe kobomba mitindo oyo apesaki bango, mpo ete bakoka ntango nyonso kozala na ^aMolimo na ye elongo na bango. Amene.

MOKAPO 5

Lolenge ya kopambolaka vinyo ya elambo elimbolami. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

Oyo ezali ^alolenge ya kopambola

vinyo—Tala, bakamataki nkeni, mpe balobaki:

2 O Nzambe, Tata ya Seko, tozali kosenga yo, na nkombo ya Mwana na yo, Yesu Klisto, opambola mpe osantisa ^avinyo oyo mpo na milimo ya baye nyonso oyo bakomela yango, mpo ete bakoka kosala yango na ^bbokundoli ya makila ya Mwana na yo, oyo masopanaki mpo na bango; mpo ete bakoka kotatola yo, O Nzambe, Tata ya Seko, ete bazali komikundola ye ntango nyonso, mpo ete bakoka kozala na Molimo na ye elongo na bango. Amene.

MOKAPO 6

Bato oyo bayamboli babatisami mpe bakomisami bandimi—Bandimi ya Eklezia oyo bayamboli balimbisami—Makita ekambemi na nguya ya Molimo Mosantu. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa nazali koloba mpo na oyo etali ^alibatisi. Tala, bampaka, banganzambe, mpe balakisi babatisamaki; mpe babatisamaki longola se soki babisaki mbuma oyo elakisi ete ^bbalongobanaki mpo na yango.

2 Mpe bayambaki moto moko te na libatisi longola se soki

4 1a 3 Nef. 18:1-7.
b MOMA Mpaka.
c Mal&May 20:76-77.
3a MOMA Elambo.
b Luk. 22:19;
1 Kol. 11:23-24;
3 Nef. 18:7.
c MOMA Yesu Klisto—

Kokamata
nkombo ya Yesu
likolo na biso.
d MOMA Molimo
Mosantu.
5 1a 3 Nef. 18:8-11;
Mal&May 20:78-79.
2a Mal&May 27:2-4.

MOMA Elambo.
b Luk. 22:19-20;
1 Kol. 11:25.
6 1a MOMA Kobatisa,
Libatisi.
b MOMA Alongobani,
Bolongobani.

bayaki na “motema moko mobukana mpe molimo mwa mawa, mpe batatolaki epayi na eklezia ete solo bayambolaki uta na masumu na bango nyonso.

3 Mpe moko te ayambamaki na libatisi longola se soki “bakamataki likolo na bango nkombo ya Klisto, mpe kozalaka na mokano mpo na kosalela ye kino na nsuka.

4 Mpe esilaki bango koyambama na libatisi, mpe kosimbama mpe “kopetolama na nguya ya Molimo Mosantu, batangamaki na kati ya bato ya eklezia ya Klisto; mpe ^bnkombobo na bango ekomamaki, ete bakoka kokundolama mpe koleisama na liloba malamumu ya Nzambe, mpo na kobatela bango na nzela ya alima, mpo na kobatela bango bazala ntango nyonso “ekenge na losambo, ^dkotalalaka bobele matomba ya Klisto, oyo azali “mobandisi mpe mosukisi ya bondimi na bango.

5 Mpe “eklezia esanganaki esika moko ^bmbala na mbala, mpo na “kokila mpe mpo na kosambela, mpe mpo na koloba moko na mosusu mpo na oyo etali bolamu ya milimo na bango.

6 Mpe basanganaki esika moko mbala na mbala mpo na kolia lipa mpe vinyo, na bokundoli ya Nkolo Yesu.

7 Mpe bazalaki sikisiki mpo na kokeba ete “mabe mazala te na kati na bango; mpe baoyo nyonso bazwamaki kosalaka mabe, mpe ^bbanzeneneke Misato ya eklezia bakweisaki bango liboso ya “bampaka, mpe soki bayambolaki te, mpe ^dbatubelaki te, nkombo na bango “elongolamaki, mpe batangamaki lisusu te na kati ya bato ya Klisto.

8 Kasi “mbala mingi lokola bayambolaki mpe balukaki bolimbisi, na mokano ya solo, ^bbalimbisamaki.

9 Mpe makita na bango “ekambamaki na eklezia engebene na misala ya Molimo, mpe na nguya ya ^bMolimo Mosantu; mpo lokola nguya ya Molimo Mosantu ekambaki bango ezala soki mpo na koteya, to mpo na kolendisa, to mpo na kosambela, to mpo na kobondela, to mpo na koyemba, kutu esalemaki bongo.

MOKAPO 7

Moto nyonso abiangami mpo na

2a MOMA Motema ebukana.

3a MOMA Yesu Klisto—Kokamata nkombo ya Yesu likolo na biso.

4a MOMA Bopeto, Peto.

b Mal&May 20:82.

c Alma 34:39;

3 Nef. 18:15–18.

d 2 Nef. 31:19;

Mal&May 3:20.

e Ebe. 12:2.

5a MOMA Eklezia ya Yesu Klisto.

b 3 Nef. 18:22;

4 Nef. 1:12;

Mal&May 88:76.

c MOMA Bokili, Kokila.

7a Mal&May 20:54.

b Mal&May 42:80–81.

MOMA Nzeneneke.

c Alma 6:1.

MOMA Mpaka.

d MOMA Kotubela, Ntubela.

e Esod. 32:33;

Mal&May 20:83.

MOMA Botangoli.

8a Mos. 26:30–31.

b MOMA Kolimbisa.

9a Mal&May 20:45; 46:2.

b MOMA Molimo

Mosantu.

kokota kati na bopemi ya Nkolo—Bosambela na mokano ya solo—Molimo ya Klisto apesaka moto makoki mpo na koyeba bolamu uta na mabe—Satana andimisaka bato mpo na kowangana Klisto mpe kosala mabe—Baprofeta bamonisi boyei ya Klisto—Na bondimi, makamwisi masalemi mpe banjelu bazali kosala—Bato basengeli kolikya bomoi ya seko mpe kokangama na bolingani. Penepene na mibu 401-421 ya Mobu ya Nkolo.

MPE sikawa ngai, Moroni, nazali kokoma mwa maloba moke ya Tata na ngai Mormon, oyo alobaki mpo na oyo etali ^abondimi, elikya, mpe bolingani; mpo alobelaki bato na lolenge oyo, lokola ateyaki bango kati na sinagoga oyo batongaki mpo na esika ya bokumbameli.

2 Mpe sikawa ngai, Mormon, nazali koloba epayi na bino, bandede balingami na ngai; mpe ezali na ngolu ya Nzambe Tata, mpe Nkolo na biso Yesu Klisto, mpe bolingi bosantu na ye, na ntina ya ^alikabo ya libiangi na ye epayi na ngai, ete nazwi ndingisa mpo na kolobela bino na ntango oyo.

3 Yango wana, nalingi kolobela bino oyo bozali ya eklezia, oyo bozali balandi ya solo mpe ya kimia ya Klisto, oyo bozwi elikya

ekoki na oyo wapi bokoki kokota kati na ^abopemi ya Nkolo, uta na ntango oyo kokende liboso kino bokopema elongo na ye na lola.

4 Mpe sikawa bandede na ngai, nasambisi makambo na bino oyo na ntina ya ^abotamboli na bino ya kimia elongo na bana ya bato.

5 Mpo namikundoli liloba ya Nzambe oyo elobi ete na misala na bango ^abokoyeba bango; mpo soki misala na bango ezali malamumu, nde bazali malamumu mpe lokola.

6 Mpo tala, Nzambe alobaki ete moto oyo azali ^amoto mabe akoki te kosala oyo wana ezali malamumu; mpo soki abonzeli likabo, soki te ^basambeli Nzambe, longola se soki asali yango na mokano ya solo ekopesa ye litomba te.

7 Mpo tala, etangameli ye lokola bosembo te.

8 Mpo tala, soki moto moko azali ^amoto ya mabe apesi likabo, asalaka yango ^bna mitema mibale; yango wana etangameli ye lokola soki akangaki likabo yango; yango wana etangami mabe liboso ya Nzambe.

9 Mpe na lolenge moko lisusu etangameli moto mabe, soki asambeli kasi na ^amokano ya solo te ya motema; iyo, ekozala na

7 1a 1 Kol. 13;
Etel. 12:3-22, 27-37;
Mor. 8:14; 10:20-23.
2a MOMA Abiangami
na Nzambe,
Kobianga, Libiangi.

3a MOMA Bopemi.
4a 1 Yoan. 2:6;
Mal&May 19:23.
5a 3 Nef. 14:15-20.
6a Mat. 7:15-18.
b Alma 34:28.

MOMA Losambo.
8a Mas. 15:8.
b Mal&May 64:34.
9a Yak. 1:6-7; 5:16;
Mor. 10:4.

litomba te mpo na ye, mpo Nzambe ayambaka moko te ya lolenge oyo.

10 Yango wana, moto oyo azali mabe akoki te kosala oyo wana ezali malamumu; mpe akopesa te likabo moko ya malamumu.

11 Mpo tala, "liziba ya bololo ekoki te kobimisa mai malamumu; mpe liziba ya malamumu ekoki te kobimisa mai ya bololo; yango wana, moto oyo azali mosali ya zabulu akoki te kolanda Klisto; mpe soki ^balandi Klisto akoki te kozala mosali ya zabulu.

12 Yango wana, "biloko nyonso oyo ezali malamumu biwuti na Nzambe; mpe oyo wana ezali ^bmabe mawuti na zabulu; mpo zabulu azali monguna epayi na Nzambe, mpe abundaka na ye ntango nyonso, mpe abiangaka mpe atindaka bato na ^clisumu, mpe mpo na kosala ntango nyonso oyo wana ezali mabe.

13 Kasi tala, oyo wana ezali ya Nzambe ebiangaka mpe etindaka mpo na kosala bolamumu ntango nyonso; yango wana, eloko nyonso oyo ebiangaka mpe "etindaka mpo na kosala bolamumu, mpe mpo na kolinga Nzambe, mpe mpo na kosalela ye, ^befulami na Nzambe.

14 Yango wana, bosala keba,

bandeko balingami na ngai, ete bosambisa te oyo ezali "mabe lokola soki ezali ya Nzambe, to oyo ezali malamumu lokola soki ezali ya zabulu.

15 Mpo tala, bandeko na ngai, epesami bino mpo na "kosambisa, ete bokoka koyeba bolamumu uta na mabe; mpe nzela ya kosambisa ezali mpenza polele, ete bokoki koyeba na boyebi moko ya kobonga nie, lokola pole ya moi ezali uta na molili ya butu.

16 Mpo tala, "Molimo ya Klisto apesami na moto nyonso, ete akoka ^bkoyeba bolamumu uta na mabe; yango wana, nalakisi epayi na bino nzela ya kosambisa; mpo eloko nyonso oyo ebiangaka mpo na kosala bolamumu, mpe kondimisa mpo na kondima na Klisto, etindami na nguya mpe likabo ya Klisto; yango wana bokoki koyeba na boyebi bobongi nie ete ezali ya Nzambe.

17 Kasi eloko nyonso oyo endimisaka bato mpo na kosala "mabe, mpe kondima na Klisto te, mpe kowangana ye, mpe kosalela Nzambe te, nde bokoki koyeba na boyebi ya kobonga nie ete ezali ya zabulu; mpo zabulu asalaka na lolenge oyo, mpo

11a Yak. 3:11-12.

b Mat. 6:24;
2 Nef. 31:10-13;
Mal&May 56:2.

12a Yak. 1:17;
1 Yoan. 4:1-2;
Etel. 4:12.

b Alma 5:39-42.
c Elam. 6:30.

MOMA Lisumu.

13a 2 Nef. 33:4;
Etel. 8:26.

b MOMA Bofuli, Kofula.

14a Yis. 5:20;
2 Nef. 15:20.

15a MOMA Bososoli,
Likabo ya.

16a MOMA Meyele ya

motema;
Pole, Pole ya Klisto.

b Gen. 3:5;
2 Nef. 2:5, 18, 26;
Mos. 16:3;
Alma 29:5;
Elam. 14:31.

17a MOMA Lisumu.

andimisaka moto te mpo na kosala bolamu, te, ata moto moko te; banjelu na ye mpe te; bango oyo bamipesi mpo koyangelama na ye mpe te.

18 Mpe sikawa, bandeko na ngai, lokola namoni ete boyebi pole na lisalisi ya oyo wapi bokoki kosambisa, oyo pole ezali “pole ya Klisto, keba ete bosambisa na lolenge ya mabe te; mpo na ^besambiseli se moko oyo bozali kosambisa bokosambisama mpe lokola.

19 Yango wana, nabondeli bino, bandeko na ngai, ete boluka na molende na lisalisi ya “pole ya Klisto ete bokoka kotosola bolamu uta na mabe; mpe soki okangemi na eloko nyonso ya malamumu, mpe okweisi yango te, okozala na ntembe te ^bmwana ya Klisto.

20 Mpe sikawa, bandeko na ngai, lolenge boni ekoki kosalema ete bokangama na eloko nyonso ya malamumu?

21 Mpe sikawa naye na bondimi boma, boye nalingaki kolobela; mpe nakoyebisa bino nzela oyo wapi bokoki kokangama na eloko nyonso ya malamumu.

22 Mpo tala, Nzambe “ayebaka makambo nyonso, mpo azali uta libela na libela, tala, atindaki

^bbanjelu na ye mpo na kosalela bana ya bato, mpo na komonisa makambo mpo na oyo etali boyei ya Klisto; mpe na Klisto nde ekoya eloko nyonso ya malamumu.

23 Mpe Nzambe asakolaki lisusu epayi ya bapofeta, na monoko na ye moko, ete Klisto akoya.

24 Mpe tala, ezalaki na banzela ya ndenge na ndenge oyo amonisaki makambo epayi ya bana ya bato, oyo ezalaki malamumu; mpe makambo nyonso oyo ezali malamumu mawuti na Klisto; soki te “bato bakweyaki, mpe eloko malamumu ekoki koya te epayi na bango.

25 Yango wana, na lisalisi ya “banjelu, mpe na liloba nyonso oyo libimaki na monoko ya Nzambe, bato babandaki kosalela bondimi na Klisto; mpe boye na bondimi, bakangamaki na eloko nyonso ya malamumu; mpe ezalaki boye kino na boyei ya Klisto.

26 Mpe ntango ayaki bato babikisamaki na bondimi na nkombomo na ye mpe lokola; mpe na bondimi, bakomaki bana ya Nzambe. Mpe solo lokola Yesu Klisto azali na bomoi alobaki maloba oyo epayi na batata na biso, kolobaka: “Eloko nyonso kani bokosenga Tata na nkombomo na ngai, oyo ezali malamumu,

18a Mos. 16:9;
Mal&May 50:24;
88:7–13.
MOMA Pole,
Pole ya Klisto.
b BJS Mat. 7:1–2
(Bobakisi);

Luk. 6:37; Yoan. 7:24.
19a Mal&May 84:45–46.
b Mos. 15:10–12; 27:25.
MOMA Bana mibali
mpe bana basi
ya Nzambe.
22a MOMA Bonzambe,

Nzambe.
b Mose 5:58.
MOMA Banjelu.
24a 2 Nef. 2:5.
25a Alma 12:28–30.
26a 3 Nef. 18:20.
MOMA Losambo.

wana ezali bino na bondimi ete bokozwa, tala, ekosalema epayi na bino.

27 Yango wana, bandeko balingami na ngai, “makamwisi esilaki mpo Klisto amati kati na lola, mpe afandi na loboko ya mobali ya Nzambe, mpo na ^bkosenga uta na Tata makoki na ye ya boboto oyo azali na yango likolo ya bana ya bato?

28 Mpo ayanoli ntina ya mobeke, mpe asengi nyonso oyo bazali na bondimi na ye; mpe bango oyo bazali na bondimi na ye ete ^abakokangama na eloko nyonso ya malamumu; yango wana ^basambeli mpo na likambo ya bana ya bato; mpe afandi seko kati na lola.

29 Mpe mpo asalaki eye, bandeko balingami na ngai, makamwisi masili? Tala nalobi epayi na bino, Te; mpe banjelu basilisi kosalela bana ya bato te.

30 Mpo tala, bayangelami epayi na ye, mpo na kosala engebene na maloba ya motindo na ye, komilakisaka epayi na bango oyo bazali na bondimi makasi mpe mayele ya ngwi na lolenge nyonso ya bonzambe.

31 Mpe lotomo ya mosala na bango ezali kobianga bato mpo na boyamboli, mpe mpo na kokokisa mpe kosala mosala ya mayokani ya Tata, oyo asalaki na

bana ya bato, mpo na kolengela nzela na kati ya bana ya bato, na kosakolaka liloba ya Klisto epayi na sani oyo eponama ya Nkolo, ete bakoka kotatola mpo na ntina na ye.

32 Mpe na kosalaka bongo, Nkolo Nzambe alengeli nzela ete bato basusu oyo batikali bakoka kozala na ^abondimi na Klisto, ete Molimo Mosantu azala na esika kati na mitema na bango, engebene na nguya na ye; mpe na lolenge oyo Tata akokisi mayokani oyo asalaki na bana ya bato.

33 Mpe Klisto alobaki: Soki ^abokozali na bondimi na ngai bokozala na nguya ya kosala eloko nyonso kani ^belongobani na ngai.

34 Mpe alobaki: “Boyambola bino nyonso nsuka ya mabele, mpe boya epayi na ngai, mpe bobatisama na nkombo na ngai, mpe bozalana bondimi na ngai, ete bokoka kobikisama.

35 Mpe sikawa, bandeko balingami na ngai, soki ezali bongo ete makambo oyo nalobeli bino ezali solo, mpe Nzambe akolakisaka epayi na bino, na ^anguya mpe na nkembo monene na ^bmokolo ya nsuka, ete ezali ya solo, mpe soki ezali solna mokolo ya makamwisi mosili?

36 Soki te esilisi banjelu komonana epayi na bana ya bato? To ^aelongoli ye nguya ya Molimo

27^a MOMA Likamwisi.

^b Yis. 53:12;
Mos. 14:12.

28^a Lom. 12:9;
Mal&May 98:11.
^b 1 Yoan. 2:1;

2 Nef. 2:9.

MOMA Molobeli.

32^a MOMA Bondimi.

33^a Mat. 17:20.

^b Mal&May 88:64–65.

34^a 3 Nef. 27:20;

Etel. 4:18.

35^a 2 Nef. 33:11.

^b Mal&May 35:8.

36^a Mor. 10:4–5, 7, 19.

Mosantu uta na bango? Soki te ekosala ye yango, lokola ntango ekowumela, to lokola mabele makotelema, to ekozala na moto moko likolo ya etando na yango mpo na kobikisama?

37 Tala nalobi epayi na bino, Te; mpo ezali na bondimi ete “makamwisi masalemaka, mpe ezali na bondimi ete banjelu bamonana mpe basalelaka bato; yango wana, soki makambo oyo esilaki lisuma ezala epayi na bana ya bato, mpo ezali na ntina ya ^bbozangi boyambi, mpe nyonso ezali mpamba.

38 Mpo moto moko akoki kobikisama te, engebene na maloba ya Klisto, longola se soki bazali na bondimi na nkombo na ye; yango wana soki makambo oyo masili, bongo bondimi mpe lokola esili; mpe ezalela ya bato ezali nsomo, mpo bazali lokola se soki bosikoli esalemaki te.

39 Kasi tala, bandeko balingami na ngai, nazali komona makambo malamumu mingi epayi na bino, mpo namoni ete bozali na bondimi na Klisto na ntina ya bosokemi na bino; mpo soki bozali na bondimi na ye te nde “bokoki te ete botangama na kati ya bato ya eklezia na ye.

40 Mpe lisusu, bandeko bali-

ngami na ngai, nalingi kolobela bino mpo na oyo etali “elikya. Lolenge boni ekoki bino kokoma na bondimi, longola se soki bozali na elikya?

41 Mpe na nini “ekotia bino elikya? Tala nalobi epayi na bino ete bokozala na ^belikya na nzela ya bomikabi ya Klisto mpe na nguya ya bosekwi na ye, mpo na kosekwisama na ^bbomoi ya seko, mpe oyo na ntina ya bondimi na bino na ye engebene na elaka oyo apesaki bino.

42 Yango wana, soki moto moko azali na ^abondimi ^basengeli mpenza kozala na elikya; mpo na kozangaka bondimi, elikya ekoki kozala te.

43 Mpe lisusu, tala nalobi epayi na bino ete akoki te kozala na bondimi mpe elikya, longola se soki azali “mosokemi mpe moto na motema mokita.

44 Soki bongo, ^abondimi mpe elikya na ye ezali mpamba, mpo moto moko te akoki koyambama liboso ya Nzambe, longola se soki azali mosokemi mpe na motema mokita; mpe soki moto moko azali mosokemi mpe na motema mokita, mpe ^batatoli na nguya ya Molimo Mosantu ete Yesu azali Klisto, asengeli mpenza kozala na bolingani; mpo

37a Mat. 13:58;
Morm. 9:20;
Etel. 12:12–18.

^b Mor. 10:19–24.

39a MOMA Alongobani,
Bolongobani.

40a Etel. 12:4.
MOMA Elikya.

41a Mal&May 138:14.

^b Tit. 1:2;
Yako. 4:4;
Alma 25:16;
Mor. 9:25.

^c MOMA Bomoi
ya seko.

42a MOMA Bondimi.

^b Mor. 10:20.

43a MOMA Bosokemi,

Mosokemi.

44a Alma 7:24;
Etel. 12:28–34.

^b Luk. 12:8–9.
MOMA Kotubela,
Ntubela;
Litatoli.

soki azali na bolingani te azali eloko te; yango wana asengeli mpenza kozala na bolingani.

45 Mpe “bolingani azali motema molai, mpe azali malamumu, ^balulaka te, mpe avimbanaka te na lolendo, alukaka ya ye moko te, asilikaka mpambampamba te, akanisaka mabe te, mpe asepelaka te na mabe kasi asepelaka na bosolo, akangaka motema na makambo nyonso, andimaka makambo nyonso, alikyaka makambo nyonso, atiaka molende na makambo nyonso.

46 Yango wana, bandeko balingami na ngai, soki bozangi bolingani, bozali eloko te, mpo bolingani elekaka soki moke mpamba te. Yango wana, bokingama na bolingani, oyo ezali monene mingi koleka nyonso, mpo biloko nyonso esengeli koleka mpamba—

47 Kasi ^abolingani ezali ^bbolingo ya peto ya Klisto, mpe etika molende libela; mpe moto nyonso oyo azwami na yango na mokolo ya nsuka, ekozala malamumu mpo na ye.

48 Yango wana, bandeko balingami na ngai, ^abosambela Tata na makasi nyonso ya motema na bino, ete bokoka kotondisama na bolingo boye, boye apesi epayi ya baoyo nyonso bazali ^bbalandi ya solo ya Mwana na ye, Yesu

Klisto; ete bokoka kokoma bana mibali ya Nzambe, ete ntango akomonana ^atozala lokola ye, mpo tokomona ye lokola azali; ete tokoka kozala na elikya oyo; ete tokoka kozala ^abato bapetolami, kutu lokola azali peto. Amene.

MOKAPO 8

Libatizi ya bana mike ezali bonsomo moko ya mabe—Bana mike bazali na bomoi na Klisto na ntina ya Bomikabi—Bondimi, boyamboli, bosokemi mpe bokitizi ya motema, koyambaka Molimo Mosantu, mpe kotiaka molende kino na nsuka ememaka na lobiko. Penepene na mibu 401–421 ya Mobu ya Nkolo.

Oyo ezali mokanda moko ya ^atata na ngai Mormon, mokomami na ngai, Moroni; mpe mokomamaki epayi na ngai kala mingi nsima ya bobiangami na ngai na mosala. Mpe akomelaki ngai na lolenge oyo, kolobaka:

2 Mwana mobali molingami na ngai, Moroni, nasepeli mingi koleka ete Nkolo na yo Yesu Klisto akaniseli yo mpe abiangi yo na mosala na ye mpe na lotomo mosantu na ye.

3 Nakanisaka yo ntango nyonso na losambo na ngai, kosambelaka ntango nyonso epayi ya Nzambe Tata na nkombo ya

45a 1 Kol. 13.

b MOMA Kolula.

47a 2 Nef. 26:30.

MOMA Bolingani.

b Yos. 22:5.

MOMA Bolingo.

48a MOMA Losambo.

b MOMA Botosi, Kotosa,

Moto ya botosi;

Yesu Klisto—Ndakisa

ya Yesu Klisto.

c 1 Yoan. 3:1–3;

3 Nef. 27:27.

d 3 Nef. 19:28–29.

MOMA Bopeto, Peto.

8 1a M ya M 1:1.

Mwana Mosantu na ye, Yesu, ete ye, na nzela ya ^abolamu mpe ^bngolu na ye ezanga ndelo, akobatela yo na nzela ya molende ya bondimi na nkombo na ye kino na nsuka.

4 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nalobeli yo mpo na oyo wana esalaki ngai mpasi mingi koleka; mpo esali ngai mpasi ete ^aboswani ebima na kati na bino.

5 Mpo, soki nayokaki makambo ya bosolo, boswani ezalaki na kati na bino mpo na oyo etali libatisi ya bana mike na bino.

6 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nazali na mposa osala na molende, ete libunga monene oyo esengeli kolongwa uta na kati na bino; mpo, ezali mpo na ntina oyo nakomaki mokanda oyo.

7 Mpo esilaka ngai sasaipi koyoka makambo oyo uta na yo, natunaki Nkolo mpo na oyo etali likambo yango. Mpe ^aliboba ya Nkolo eyaki na ngai na nguya ya Molimo Mosantu, klobaka:

8 Yoka maloba ya Klisto, Mosikoli na yo, Nkolo na yo mpe Nzambe na yo. Tala, naye kati na mokili mpo na kobianga basembo te kasi mpo na kobianga

basumuki na boyamboli; ^abakolongono bazali na mposa ya monganga te, kasi bango oyo bazali bakoni; yango wana, ^bbana mike bazali ^cbakolongono, mpo bakoki te kosala ^dlisumu; yango wana bolakeli mabe ya ^eAdama elongolami uta na bango na ngai, ete ezali na nguya te likolo na bango, mpe mobeko ya ^fganza mosukisami na ngai.

9 Mpe na lolenge oyo Molimo Mosantu alakisaki maloba ya Nzambe epayi na ngai; yango wana, mwana mobali molingami na ngai, nayebi ete ezali liseki monene liboso ya Nzambe, ete bobatisa bana bake.

10 Tala nalobi epayi na yo ete okoteya likambo oyo—boyamboli mpe libatisi epayi na bango oyo bazali ^abayanoli mpe bakoki kosala lisumu; iyo, teya baboti ete basengeli koyambola mpe kobatisama, mpe komikitisa lokola ^bbana mike na bango, mpe bakobikisama nyonso elongo na bana mike na bango.

11 Mpe ^abana mike na bango bazali na mposa te ya boyamboli, ya libatisi mpe te. Tala, libatisi ezali mpo na boyamboli ete mitindo ekokisama mpo na ^bbolimbisi ya masumu.

3a Mos. 4:11.

b MOMA Ngolu.

4a 3 Nef. 11:22, 28; 18:34.

7a MOMA Liloba
ya Nzambe.

8a Mal. 2:17.

b Mal. 10:13–16.

c Mos. 3:16;

Mal&May 74:7.

d MOMA Lisumu.

e 2 Nef. 2:25–27.

MOMA Bokwei ya
Adama mpe Eva.

f Gen. 17:10–11.

MOMA Ganza.

10a MOMA Boyanoli,
Koyanola, Moyanoli.

b MOMA Bana mike,
Mwana moke;
Bomikitisi, Ya

bomikitisi.

11a MOMA Bana mike,
Mwana moke;
Kobatisa, Libatisi—
Bisenge mpo
na libatisi.

b MOMA Bolimbisi
ya masumu.

12 Kasi ^abana mike bazali na bomoi na Klisto, kutu uta na bokeli ya mokili; soki ezali bongote, Nzambe azali Nzambe oyo aponaka bilongi, mpe lisusu Nzambe oyo abongwanaka, mpe ^bmoponi bilongi ya bato; mpo bana mike boni bakufi na koza-ngaka libatishi!

13 Yango wana, soki bana mike bakoki te kobikisama na koza-ngaka libatishi, esengelaki ete bakende na lifelo ezanga nsuka.

14 Tala nalobi epayi na yo, ete ye oyo abanzi ete bana mike bazali na mposa ya libatishi, azali na lititi ya bololo mpe na singa ya boumbu; mpo azali na ^abondimi te, elikya te, bolingani mpe te; yango wana, soki akokatama wana ezali ye kokanisa, asengeli kokita na lifelo.

15 Mpo ezali nkuna ya nsomo ya kobanzaka ete Nzambe abikisi mwana moke moko na ntina ya libatishi, mpe mosusu asengeli kowa mpo azwaki libatishi te.

16 Lisuma ezala epayi na bango oyo bakobebisa banzela ya Nkolo na lolenge oyo, mpo bakowa longola se soki bayamboli. Tala, nazali koloba na mpiko, kozalaka na ^alikoki uta na Nzambe; mpe nazali kobanga te nini moto

akoki kosala; mpo ^bbolingo ya kobonga nie ^cebenganaka bobangi nyonso.

17 Mpe natondi na ^abolingani, oyo ezali bolingo ya libela; yango wana, bana mike nyonso bazali lolenge loko epayi na ngai; yango wana, nalingi ^bbana mike na bolingo moko ya kobonga nie; mpe nyonso bazali lolenge moko mpe bazali bakaboli ya lobiko.

18 Mpo nayebi ete Nzambe azali Nzambe oyo aponaka bilongi te, mpe ezali moko oyo abongwanaka te; kasi azali oyo ^aabongwanaka te uta na ^bboseko nyonso na boseko nyonso.

19 ^aBana mike bakoki koyambola te; yango wana, ezali nkuna ya nsomo ya kowangana boboto ya peto ya Nzambe epayi na bango, mpo bazali nyonso na bomoi na ye na ntina ya ^bboboto na ye.

20 Mpe ye oyo alobi ete bana mike bazali na mposa ya libatishi awangani boboto ya Klisto, mpe atali mpamba ^abomikabi na ye mpe nguya ya bosikoli na ye.

21 Lisuma epayi ya bato ya lolenge oyo, mpo bazali kati na likama ya liwa, ^alifelo, mpe ^bmonioko mozanga nsuka. Nazali koloba yango na mpiko; Nzambe

12a Mal&May 29:46–47; 93:38.

b Efe. 6:9; 2 Nef. 26:33; Mal&May 38:16.

14a 1 Kol. 13; Etel. 12:6; Mor. 7:25–28; 10:20–23.

16a MOMA Likoki.

b MOMA Bolingo. c 1 Yoan. 4:18.

17a MOMA Bolingani. b Mos. 3:16–19.

18a Alma 7:20; Morm. 9:9. MOMA Bonzambe, Nzambe.

b Mor. 7:22. 19a Luk. 18:15–17.

b MOMA Atonda na boboto, Boboto.

20a MOMA Bomikabi, Komikaba; Mwangi ya Bosikoli.

21a MOMA Lifelo. b Yako. 6:10; Mos. 28:3; Mal&May 19:10–12.

atindi ngai. Botia litoyi na yango mpe bosala keba, soki te mako-telemela bino na ^ckiti ya bosambisi ya Klisto.

22 Mpo tala bana mike myonso bazali na ^abomoi na Klisto, mpe lisusu bango nyonso oyo bazanga ^bmobeko. Mpo nguya ya ^cbosikoli eyaka likolo na bango nyonso oyo bazali na mobeko te; yango wana, ye oyo akweisami te, to ye oyo azali na nse ya bokweisami te, akoki koyambola te; mpe epayi na ya lolenge oyo libatisi ezali na ntina te—

23 Kasi ezali liseki liboso ya Nzambe, kowanganaka boboto ya Klisto, mpe nguya ya Molimo Mosantu na ye, mpe kotiaka motema na ^amisala mikufa.

24 Tala, mwana mobali na ngai, likambo oyo esengeli kozala te; mpo ^aboyamboli ezali mpo na bango oyo bazali na nse ya bokwei mpe na nse ya bolakeli mabe ya mobeko oyo babukaki.

25 Mpe mbuma ya yambo ya ^aboyamboli ezali ^blibatisi; mpe libatisi eyaka na bondimi ete mitindo ekokisama; mpe bokokisi ya mitindo ememaka ^cbolimbisi ya masumu;

26 Mpe bolimbisi ya masumu

ememaka ^abosokemi, mpe bokitisi ya motema; mpe na ntina ya bosokemi mpe bokitisi ya motema eyaka ntango ya kobimelama na ^bMolimo Mosantu, oyo ^cMolendisi atondisaka na ^delikya mpe ^ebolingo ya kobonga nie, boye bolingo epesaka molende na kosalelaka ^fetingia mpo na oyo etali ^glosambo, kino ekoya nsuka, ntango ^hbasantu nyonso bakofanda elongo na Nzambe.

27 Tala, mwana mobali na ngai, nakokomela yo lisusu soki kala mingi te nabimi kobunda na Balamani. Tala, ^alolendo ya ekolo oyo, to ya bato nyonso ya Banefi, ebaluki kozala bobebisami na bango longola se soki bayamboli.

28 Sambela mpo na bango, mwana mobali na ngai, ete boyamboli ekoka koya epayi na bango. Kasi tala, nabangi mbele Molimo motika ^akobunda elongo na bango; mpe na eteni oyo ya mboka bazali lisusu kolukaka kokweisa nguya nyonso mpe likoki uta na Nzambe; mpe bazali ^bkowangana Molimo Mosantu.

29 Mpe nsima ya kobwakaka boyebi monene boye, mwana mobali na ngai basengeli kowa

21 *c* MOMA Yesu Klisto—Mosambisi.

22 *a* MOMA Lobiko—Lobiko ya bana mike.
b Mis. 17:30;
Mal&May 76:71–72.
c MOMA Bosikoli, Kosikola, Mosikolami.

23 *a* Mal&May 22:2.

24 *a* MOMA Boyamboli, Koyambola.

25 *a* MOMA Kobatisa, Libatisi—Bisenge mpo na libatisi.

b Mose 6:58–60.
c Mal&May 76:52.
MOMA Bolimbisi ya masumu.

26 *a* MOMA Bosokemi, Mosokemi.

b MOMA Molimo Mosantu.

c MOMA Molendisi.

d MOMA Elikya.

e 1 Pet. 1:22;
1 Nef. 11:22–25.

f MOMA Etingia.

g MOMA Losambo.

h MOMA Mosantu.

27 *a* Mal&May 38:39.

MOMA Lolendo.

28 *a* Morm. 5:16.

b Alma 39:6.

MOMA Lisumu oyo elimbisamaka te.

kala mingi te, mpo na bokokisi ya masakoli oyo elobamaki na baprofeta, mpe lisusu maloba ya Mobikisi na biso ye moko.

30 Sese, mwana mobali na ngai, kino nakokomela yo, soki te nakokutana na yo lisusu. Amene.

Mokanda ya mibale ya Mormon epayi ya mwana mobali na ye Moroni.

Ezali na mokapo 9.

MOKAPO 9

Ezala Banefi mpe Balamani babebi mpe bapoli na bizaleli—Bazali koniokola mpe kobomama moko mpe mosusu—Mormon asambeli ete ngolu mpe bolamu ekoka kozala likolo ya Moroni libela. Penepene na 401 ya Mobu ya Nkolo.

MWANA mobali molingami na ngai, nakomeli yo lisusu mokanda ete okoka koyeba ete nazali naino na bomoi; kasi nakomi ya moke mpo na ntina ya likambo oyo ezali kopesa mawa.

2 Mpo tala, nazalaki na etumba ya nsomo na Balamani, na oyo wapi tolongaki te; mpe Alikitusi akwei na mompanga, mpe Lulami mpe lisusu Emiloni; iyo, mpe tobungisaki motango monene ya bato na biso ya boponi.

3 Mpe sikawa tala, mwana

mobali na ngai, nabangi mbele Balamani babebisa bato oyo; mpo bayamboli te, mpe Satana azali ntango nyonso kolamusa bango na nkanda moko na mosusu.

4 Tala, nazali kosalaka elongo na bango ntango nyonso; mpe ntango nazali koloba liliba ya Nzambe na ^apolele balengi mpe bayoki nkanda na ngai; mpe ntango nasaleli maloba ya polele te bayeisi mitema na bango makasi na yango; yango wana, nabangi mbele Molimo ya Nkolo atikaki ^bkobunda elongo na bango.

5 Mpo bayoki nkanda mingi koleka ete emonani epayi na ngai ete bazali te na bobangi ya liwa; mpe babungisi bolingo na bango, moko epayi na mosusu; mpe bazali ntango nyonso na ^amposa ya makila mpe bobekoli.

6 Mpe sikawa, mwana mobali molingami na ngai, ata bokasi ya mitema na bango, tika to sala ^ana molende; mpo soki totiki ^bkosala, tokomemama na nse ya bokwei; mpo tozali na mosala ya kosala wana ezali biso naino na tabelenakele oyo ya bodongo, ete tokoka kolonga monguna ya bosembo nyonso, mpe kopemisa milimo na biso kati na bokonzi ya Nzambe.

7 Mpe sikawa nakomi mwa moke mpo na oyo etali mpasi ya bato oyo. Mpo engebene na

9 ^{4a} 2 Nef. 1:26–27;
Mal&May 121:41–43.
^b Mal&May 1:33.

5a Morm. 4:11–12.
6a MOMA Etingia.
^b Yako. 1:19;

Enos. 1:20.
MOMA Mosala.

boyebi boye nazwi uta na Amowana, tala, Balamani bazali na bato ya boloko mingi, oyo bakamataki uta na linongi ya Seliza; mpe ezalaki na mibali, basi, mpe bana.

8 Mpe babomi mibali mpe batata ya basi mpe ya bana wana; mpe baleisaki basi na mosuni ya mibali na bango, mpe bana na mosuni ya batata na bango; mpe bazali kopesa bango mai te longola se mwa ndambo moke.

9 Mpe ata bonsomo monene boye ya Balamani, ezali koleka te boye ya bato na biso na Moliantumi. Mpo tala, bakamataki mingi ya bana basi ya Balamani lokola bato ya boloko; mpe nsima ya kobotola uta na bango oyo wana ezalaki ya ntalo mpe motuya koleka likolo ya biloko nyonso, “bopeto mpe ^bbolamu—

10 Ntango esilisaka bango kosala likambo oyo, babomaki bango na lolenge moko ya loma mingi koleka, koniokolaka nzoto na bango kutu kino na liwa; mpe esilaki bango kosala eye, baliaki mosuni na bango lokola banyama ya zamba, na ntina ya bokasi ya mitema na bango; mpe basali yango lokola elembo ya bolombe.

11 O mwana mobali molingami na ngai, lolenge boni ekoki bato lokola baoyo, bazanga bompenza—

12 (Mpe bobele mwa ndambo moke ya mibu eleki, mpe

bazalaki bato ya bompenza mpe bato ya bonzenga)

13 Kasi O mwana mobali na ngai, lolenge boni ekoki bato lokola baoyo, ya bango elengi ezali kati bonsomo boike mpenza—

14 Lolenge boni ekoki biso kuzela ete Nzambe “akopekisa loboko na ye uta na kosambisa biso?

15 Tala, motema na ngai ezali koganga: Lisuma epayi ya bato oyo. Bima na bosambisi, O Nzambe, mpe bomba masumu, mpe nkuna, mpe bonsomo na bango uta na liboso ya elongi na yo!

16 Mpe lisusu, mwana mobali na ngai, ezali na “bakufeli mibali mpe bana basi na bango mingi batikalaka na Seliza; mpe ndambo wana ya bilei oyo Balamani bakumbaki te, tala, limpinga ya Zenifi ememi yango, mpe batikaki bango koyengayenga wapi bakoki mpo na kuzwa bilei; mpe basi babange mingi basenzwi na nzela mpe bakufi.

17 Mpe limpinga oyo ezali elongo na ngai ezali ya makasi te; mpe mampinga ya Balamani ezali na katikati ya Seliza mpe ngai; mpe mingi lokola bakimi epayi na limpinga ya “Alona bakweyaki na likama ya bonyama na bango.

18 O ebeebe ya bato na ngai! Bazanga molongo mpe bazanga boboto. Tala, nazali bobele moto,

9a MOMA Bopeto.
b MOMA Bolamu.

14a Alma 10:23.
16a MOMA Mokufeli

mobali.
17a Morm. 2:9.

nazali bobele na bokasi ya moto moko, mpe nakoki lisusu kotosisa mitindo na ngai te.

19 Mpe bakomi makasi na ebebe na bango; bazali nyonso makambo makasi, kobikisaka ata moko te, mobange te mpe elenge mpe te; mpe bazali kosepela na nyonso longola se oyo wana ezali malamu; mpe mpasi ya basi na biso mpe bana na biso likolo ya etando mobimba ya mboka oyo ezali koleka eloko nyonso; iyo, lolemo ekoki te koyebisa yango te, mpe ekoki kokomama mpe te.

20 Mpe sikawa, mwana mobali na ngai, nakofanda lisusu te na esika oyo ya makambo ya nsomo. Tala, oyebi nkuna ya bato oyo; oyebi ete bazanga libongisi, mpe bazali mosika mpo na koyoka; mpe nkuna na bango “eleki mingi mpenza koleka oyo ya Balamani.

21 Tala, mwana mobali na ngai, nakoki kosengala bango epayi ya Nzambe te mbele abeta ngai.

22 Kasi tala, mwana mobali na ngai, nasengeli yo epayi na Nzambe, mpe natie motema na Klisto ete okobikisama; mpe nasambeli epayi na Nzambe ete “abatela bomoi na yo, mpo na kotatola bozongi ya bato na ye epayi na ye, soki te bobebisami nie na bango; mpo nayebi ete basengeli kowa

longola se soki ^bbayamboli mpe bazongi epayi na ye.

23 Mpe soki bawei, ekozala lokola Bayelede, na ntina ya ngwi ya mitema na bango, “kolukaka makila mpe ^bbobekoli.

24 Mpe soki ezali bongo ete bawei, toyebi ete mingi ya bandedeko na biso “bakendaki epayi na Balamani, mpe ndambo mingi lisusu bakokende epayi na bango; yango wana, koma mwa ndambo ya makambo, soki obatelami mpe nakowa, mpe nakomona yo te; kasi natie motema ete nakoka komona yo lisusu kala mingi te; mpo nazali na masolo ya makomi ya bule oyo nalingi ^bkotika epayi na yo.

25 Mwana mobali na ngai, zala sembo na Klisto; mpe kotika te makambo oyo nakomi masala yo mpasi, maleka yo bozito mpo na liwa; kasi tika Klisto anetola yo, mpe tika ete “mpasi mpe liwa na ye, mpe bolakisi ya nzoto na ye epayi ya batata na biso, mpe boboto na ye mpe motema molai na ye, mpe elikya ya nkembo na ye mpe ya ^bbomoi ya seko, efanda na “makanisi na yo libela.

26 Mpe tika ete ngolu ya Nzambe Tata, oyo na ye kiti ya bokonzi ezali na lola, mpe Nkolo na biso Yesu Klisto, oyo afandi na “loboko ya mobali ya nguya na ye, kino biloko nyonso bikoma

20a Elam. 6:34–35.

22a Morm. 8:3.

^b Mki. 3:7;

Elam. 13:11;

3 Nef. 10:6; 24:7.

23a Morm. 4:11–12.

^b Etel. 15:15–31.

24a Alma 45:14.

^b Morm. 6:6.

25a MOMA Bomikabi,
Komikaba.

^b MOMA Bomoi ya seko.

^c MOMA Mayele.

26a Luk. 22:69;

Mis. 7:55–56;

Mos. 5:9;

Alma 28:12.

eyangelami epayi na ye, azala mpe afanda elongo na yo libela. Amene.

MOKAPO 10

Litatoli ya Buku ya Mormon liyaka na nguya ya Molimo Mosantu—Makabo ya Molimo epesami na basembo—Makabo ya Molimo malandaka ntango nyonso bondimi—Maloba ya Moroni malobami uta na mputulu—Boya epayi na Klisto, bokoma bato oyo babongisami nie na Ye, mpe bosantisa milimo na bino. Penepene na 421 ya Mobu ya Nkolo.

SIKAWA ngai, Moroni, nakomi mwa makambo lokola ebongeli ngai malam; mpe nakomeli bandedeko na ngai ^aBalamani; mpe nalingi bayeba ete mingi koleka mibu nkama minei na ntuku mibale elekaki, uta epesamaki elembu ya boyei ya Klisto.

2 Mpe ^anakangi masolo ya makomi oyo, esili ngai koloba mwa ndambo ya maloba mpo na ntina ya kolendisa bino.

3 Tala, nalingi kolendisa bino ete ntango bokotanga makambo oyo, soki ezali bwania na Nzambe ete botanga yango, ete bomikundola lolenge boni Nkolo atondaki na boboto epayi na

bana ya bato, uta na bokeli ya Adama, kutu kino na ntango oyo bokozwa makambo oyo, mpe ^abomanyola yango kati na ^bmitema na bino.

4 Mpe ntango ekozwa bino biloko oyo, nalingi kolendisa bino ete ^abosenga Nzambe, Tata ya Seko, na nkombo ya Klisto soki makambo oyo ezali ^bsolo te; mpe soki bosengi na ^cmotema ya bosembo, na ^dmokano ya solo, kozalaka na ^ebondimi na Klisto, ^fakomonisa ^gbosolo na yango epayi na bino, na nguya ya Molimo Mosantu.

5 Mpe na nguya ya Molimo Mosantu bokoki ^akoyeba ^bbosolo ya makambo nyonso.

6 Eloko nyonso kani oyo ezali malam ezali alima mpe solo; yango wana, eloko moko te oyo ezali malam ewanganaka Klisto, kasi endimaka ete azali.

7 Mpe bokoki koyeba ete azali, na nguya ya Molimo Mosantu; yango wana nalingi kolendisa bino ete, bowangana nguya ya Nzambe te; mpo asalaka na nguya, ^aengebene na bondimi ya bana ya bato, lolenge moko lelo mpe lobi, mpe libela.

8 Mpe lisusu, nalendisi bino, bandedeko na ngai, ete bowanganana ^amakabo ya Nzambe te,

10 1a Mal&May 10:48.
2a Morm. 8:4, 13–14.
MOMA Makomi—
Makomi oyo
basakolaki bobimi.
3a Dut. 11:18–19.
MOMA Komanyola.
b Dut. 6:6–7.
4a MOMA Losambo.

b 1 Nef. 13:39; 14:30;
Mos. 1:6;
Etel. 4:10–11; 5:3.
c MOMA Bosembo,
Ya sembo.
d Yak. 1:5–7; Mor. 7:9.
e MOMA Bondimi.
f MOMA Emoniseli.
g MOMA Bosolo.

5a Mal&May 35:19.
MOMA Bososoli,
Likabo ya;
Litatoli.
b Yoan. 8:32.
7a 1 Nef. 10:17–19.
8a MOMA Makabo
ya Molimo.

mpe ezali mingi; mpe mawu-taka na Nzambe se moko wana. Mpe ezali na ^bbanzela ekeseni oyo makabo oyo epesami; kasi ezali Nzambe se moko wana oyo asalaka nyonso mpo na nyonso; mpe epesami na nzela ya mamonisi ya Molimo ya Nzambe epayi ya bato, mpo na litomba na bango.

9 Mpo tala, “na moko epesami na Molimo ya Nzambe, ete akoka ^bkoteya liloba ya bwania;

10 Mpe na mosusu, ete akoka koteya maloba ya boyebi na Molimo se moko wana;

11 Mpe na mosusu, “bondimi monene koleka; mpe na mosusu, makabo ya ^bkobikisa bokono na Molimo se moko wana;

12 Mpe lisusu, na mosusu, ete akoka kosala “makamwisi minene;

13 Mpe lisusu, na mosusu, ete akoka kosakola mpo na oyo etali makambo nyonso;

14 Mpe lisusu, na mosusu, komona banjelu mpe milimo kosalaka;

15 Mpe lisusu, na mosusu, ndenge nyonso ya minoko;

16 Mpe lisusu, na mosusu, bolimboli ya nkota mpe “minoko ya ndenge na ndenge.

17 Mpe makabo oyo nyonso epesami na Molimo ya Klisto;

mpe epesami na nyonso, moto na moto, engebene na bolingi na ye.

18 Mpe nalingi kolendisabino, bandeko balingami na ngai, ete bomikundola ete “likabo nyonso ya malamumu liutaka na Klisto.

19 Mpe nalingi kolendisabino, bandeko balingami na ngai, ete bomikundola ete azali se “lolenge moko lobi, lelo, mpe libela, mpe ete makabo oyo nyonso oyo nalobeli, oyo ezali ya molimo, makosila soki moke te, kutu ekozala ntango molai lokola ekowumela mokili, bobele engebene na ^bbozangi boyambi ya bana ya bato.

20 Yango wana, “bondimi esengeli kozala; soki bondimi esengeli kozala elikya esengeli mpe lokola kozala; mpe soki elikya esengeli kozala bolingani esengeli mpe lokola kozala.

21 Mpe longola se soki bozali na “bolingani bokoki ata moke te kobikisama na bokonzi ya Nzambe; bokoki kobikisama mpe te na bokonzi ya Nzambe soki bozali na bondimi te; bokoki kobikisama mpe te soki bozali na elikya te.

22 Mpe soki bozali na elikya te bosengeli mpenza kozala kati na kozanga elikya; mpe kozanga elikya eyaka na ntina ya bobele.

23 Mpe Klisto solo alobaki

8b Mal&May 46:15.

9a 1 Kol. 12:8–11;

Mal&May 46:8–29.

b Mal&May 88:77–79,
118.

11a MOMA Bondimi.

b MOMA Bobikisi

na bokono,

Kobikisa bakoni.

12a MOMA Likamwisi.

16a MOMA Koloba
minoko, Likabo ya.

18a Yak. 1:17.

19a Ebe. 13:8.

b Mor. 7:37.

20a Ete. 12:3–37.

21a 1 Kol. 13;

Mor. 7:1, 42–48.

MOMA Bolingani.

epayi ya batata na biso: “Soki bozali na bondimi bokoki kosala makambo nyonso oyo malongo-bani epayi na ngai.

24 Mpe sikawa nazali koloba epayi na nsuka nyonso ya mabele—ete soki esalemi mokolo moko ete nguya mpe makabo ya Nzambe masili na kati na bino, ekozala “na ntina ya ^bbozangi boyambi.

25 Mpe lisuma ezala epayi na bana ya bato soki ezali bongo; mpo ekozala na “moto moko te oyo azali kosala bolamu na kati na bino, te, ata moko te. Mpo soki ezali na moto moko na kati na bino oyo azali kosala bolamu, akosala na nguya mpe makabo ya Nzambe.

26 Mpe lisuma epayi na bango oyo bakolongola makambo oyo mpe bakufi, mpo “bakufi kati na ^bmasumu na bango, mpe bakoki kobikisama na bokonzi ya Nzambe te; mpe nazali koloba yango engebene na maloba ya Klisto; mpe nakosi te.

27 Mpe nalendis bino mpo na komikundola makambo oyo; mpo ntango ezali koya na lombangu wapi bokoyeba ete nakosi te, mpo bokomona ngai na esambiselo ya Nzambe; mpe

Nkolo Nzambe akolobela bino: Esakolaki ngai te “maloba na ngai epayi na bino, oyo ekomamaki na moto oyo, lokola moko oyo ^bazali koganga uta na bakufi, iyo, kutu lokola moko oyo azali koloba uta na ‘mputulu?

28 Nasakoli makambo oyo mpo na bokokisi ya masakoli. Mpe tala, makobima uta na monoko ya Nzambe ya libela, mpe liloba na ye “ekobeta piololo uta nkola na nkola.

29 Mpe Nzambe akolakisa epayi na bino, ete oyo wana nakomaki ezali solo.

30 Mpe lisusu nalingi kolendisa bino ete “boya epayi na Klisto, mpe bokangama na makabo nyonso ya malam, mpe ^bbosimba makabo mabe te, eloko ya mbindo mpe te.

31 Mpe “bolamuka, mpe botelema uta na mputulu, O Yelusalem; iyo, mpe lata bilamba na yo ya kitoko, O mwana mwasi ya ^bSiona; mpe ^clendisa ^dmakonzi na yo mpe tandola ndelo na yo libela, ete okoka ^ekoyokisama nsoni lisusu te, ete mayokani ya Tata ya Seko oyo asalaki epayi na yo, O ndako ya Yisalaele, makoka kokokisama.

32 Iyo, “boya epayi ya Klisto,

23a Mor. 7:33.

24a Mor. 7:37.

b MOMA Bozangi boyambi.

25a BJS Nze. 14:1–7 (Bobakisi); Lom. 3:10–12.

26a Ejek. 18:26–27; 1 Nef. 15:32–33; Mos. 15:26.

b Yoan. 8:21.

27a 2 Nef. 33:10–11.

b 2 Nef. 3:19–20; 27:13; 33:13;

Morm. 9:30.

c Yis. 29:4.

28a 2 Nef. 29:2.

30a 1 Nef. 6:4;

Morm. 9:27;

Etel. 5:5.

b Alma 5:57.

31a Yis. 52:1–2.

b MOMA Siona.

c Yis. 54:2.

d MOMA Likonzi.

e Etel. 13:8.

32a Mat. 11:28;

2 Nef. 26:33;

Yako. 1:7;

Omin. 1:26.

mpe bokoma bato oyo ^bbabongi-sami nie na ye, mpe boboya bozangi bonzambe nyonso; mpe soki boboyi bozangi bonzambe nyonso, mpe ^cbolingi Nzambe na bokasi, mayele mpe makasi na bino nyonso, bongo ngolu na ye ekokoka mpo na bino, ete na ngolu na ye bokoka kozala bato babongi nie na Klisto; mpe soki na ^dngolu ya Nzambe bobongi nie na Klisto, bokoki ata moke te kowangana nguya ya Nzambe.

33 Mpe lisusu, soki na ngolu ya Nzambe bosili kobonga nie na Klisto, mpe bowangani te nguya na ye, bongo nde ^abosantisami na Klisto na ngolu ya

Nzambe, na nzela ya bosopi ya ^bmakila ya Klisto, oyo ezali kati na liyokani ya Tata mpo na ^cbolimbisi ya masumu na bino, ete bokoma ^dbasantu, bazanga mbindo.

34 Mpe sikawa natombeli epayi ya nyonso, sese. Nakeyi kala mingi te ^akopema na ^bpaladiso ya Nzambe, kino ^cmolimo mpe nzoto na ngai ^dekosangana lisusu, mpe kino nakomemama lokola molongi na nzela ya ^emopepe, mpo na kokutana na bino liboso ya ^fesambiselo ya elengi ya ^gYehova monene, ^hMosambisi ya Seko ya bato nyonso ya bomoi mpe bakufi. Amene.

32^b Mat. 5:48;
3 Nef. 12:48.
MOMA Ya
bobongi nie.
^c Mal&May 4:2; 59:5–6.
^d 2 Nef. 25:23.
33^a MOMA Bosantisami.

^b MOMA Bomikabi,
Komikaba.
^c MOMA Bolimbisi
ya masumu.
^d MOMA Bosantu.
34^a MOMA Bopemi.
^b MOMA Paladiso.

^c MOMA Molimo.
^d MOMA Bosekwi.
^e 1 Tes. 4:17.
^f Yako. 6:13.
^g MOMA Yehova.
^h MOMA Yesu Klisto—
Mosambisi.

NSUKA

BOBAKISI

MOKAMBI NA MAKOMI

MOLONGO YA MAKAMBO

BOYOKANI YA BANSANGO MALAMU

MOKAMBI NA MAKOMI

Mokambi na Makomi ezali kolimbola ntina ya malongi, mabongisi, bato, mpe bisika bisonami oyo bizwami kati na Biblia Esantu, Buku ya Mormon, Malongi mpe Mayokani, mpe Liyaka ya Ntalo Monene. Ezali mpe lisusu kopesa matangi mpo ete oyekola lisolo moko moko. Mokambi oyo ekoki kosalisa yo na boyekoli ya makomi na yo moko to na boye ya libota na yo. Ekoki kosalisa yo kopesa biyano na mituna mitali nsango malamau, koyekola masolo kati na makomi, kolengela masolo mpe mateya, mpe kokolisa boyebi mpe litatoli na yo ya nsango malamau.

Etanda elandi ezali kolimbola ndakisa ya mama ya lisolo moko kati ya Mokambi na Makomi:

Mito ya masolo mikomami na baletele ya minene.

Mabele. *Tala lisusu* Bokeli, Kokela; Mokili

Ntango mosusu masolo kati na mokambi ezali na nsango etali lisolo oyo ozali koyekola. Liloba *Tala lisusu* na italiki ekokamba yo na masolo oyo makokani na masolo yango.

Namitu ya masolo ezali na ndimbola ya mokuse epesami.

Monzoto monene likolo ya oyo wapi tozali, ekelamaki na Nzambe na nzela ya Yesu Klisto ete moto asalela na ntango ya komekama oyo ya kufa. Nsuka na yango ezali kokoma ya kokembelama mpe ya konetolama (Mal&May 77:1–2; 130:8–9). Mabele makokoma libula ya kosangola ya seko ya baoyo wana bazalaki na bomoi oyo elongobani mpo na nkembo ya selesitale (Mal&May 88:14–26). Bakosepela kozala na miso ya Tata mpe ya Mwana (Mal&May 76:62).

Matangi ya makomi oyo ekosalisa kososola ndimbola epesami kati na bilembetele oyo ().

Masolo mosusu ezali namitu ya masolo malandani. Oyo ekomami na italiki.

Ekelamaki mpo na moto: Nzambe apesaki moto mpifo likolo ya mabele, **Gen.** 1:28 (Mose 2:28). Mabele ezali ya Nkolo, **Esod.** 9:29 (Nze. 24:1). Nkolo apesaki mabele na bana ya bato, **Nze.** 115:16. Nasalaki mabele mpe nakelaki moto likolo na yango, **Yis.** 45:12.

Na nguya ya liloba na ye moto ayaki likolo ya mabele, **Yako.** 4:9.

Litangi moko moko ya makomi ebandami na litangi ya mokuse uta na makomi to bokuse ya makomi.

Matangi ya makomi na nse ya lisolo se moko epesami kati na bilembetele oyo ().

Mabele makopesama na baoyo wana bakamataki Molimo Mosantu lokola mokambi na bango, **Mal&May** 45:56–58 (Mal&May 103:7). Baoyo wana batosaki nsango malamau bapesameli mbano ya biloko malamau ya mabele, **Mal&May** 59:3. Babola mpe bato na bomikitisi ya mabele bakosangola libula na yango, **Mal&May** 88:17 (Mat. 5:5; 3 Nef. 12:5).

Tokosala mabele mpe tokomeka bango, **Abal.** 3:24–25.

Liloba na italiki *Tala* (to *Tala lisusu*) soki elandami na elembelele oyo—ezali koyebisa yo ete nsango ezwami na moto ya lisolo ezwami na nse na yango (“Mabota zomi ebunga ya Yisalaele”) ezali na nse ya lisolo monene (“Yisalaele”).

Ntango mosusu nsango etali moto ya likambo ezali te na lisolo oyo ozali kotala kati na buku te. Liloba oyo *Tala* na italiki ekokamba yo na lisolo wapi nsango ezwami.

Mabongisi ya yambo ya nsango malamau. *Tala* Bondimi; Boyamboli, Koyambola; Kobatisa, Libatisi; Molimo Mosantu

Mabota oyo ebunga. *Tala* Yisalaele—Mabota zomi ebunga ya Yisalaele

Abalama

Abalama. *Tala* Abalayama

Abalayama. *Tala lisusu* Liyokani ya Abalayama

Mwana mobali ya Tela, abotamaki na Ulu ya Bakaladi (Gen. 11:26, 31; 17:5). Profeta ya Nkolo na oyo kani Nkolo asalaki mayokani ya seko, na nzela ya oyo bikolo nyonso na mabele bipambolami. Abalayama abiangamaki na ebandeli Abalama.

Atikaki mboka na ye kokende lokola mopaya na Alana, wapi Tela akufaki, **Gen.** 11:31–32 (Abal. 2:1–5). Abiangamaki na Nzambe mpo na kokende mobembo na Kanana mpe kozwa liyokani ya bonzambe, **Gen.** 12:1–8 (Abal. 2:4, 15–17). Akendaki mobembo na Ejiptito, **Gen.** 12:9–20 (Abal. 2:21–25). Afandaki na Hebeloni, **Gen.** 13:18. Asungaki Lota, **Gen.** 14:1–16. Akutanaki na Melikisedeki, **Gen.** 14:18–20. Agala abotaki mwana mobali na ye Yisamaele, **Gen.** 16:15–16. Nkombo na ye ebongolamaki na Abalayama, **Gen.** 17:5. Nkolo ayebisaki Abalayama mpe Salai ete bakozwa mwana mobali, **Gen.** 17:15–22; 18:1–14. Salai abotaki mwana mobali na ye Yisaka, **Gen.** 21:2–3. Atindamaki kotumba Yisaka na mbeka, **Gen.** 22:1–18. Salai akufaki mpe akundamaki, **Gen.** 23:1–2, 19. Abalayama akufaki mpe akundamaki, **Gen.** 25:8–10.

Bolingi ya Abalayama ya kobonza Yisaka ezalaki elilingi ya Nzambe mpe Mwana Mobotami se Moko ya ye, **Yako.** 4:5. Afutaki eteni yoko kati na zomi epayi na Melikisedeki, **Alma** 13:15. Amonaki mosika mpe atitolaki boyei ya Klisto, **Elam.** 8:16–17.

Azwaki bonganganzambe uta na Melikisedeki, **Mal&May** 84:14. Basembo bakomi nkona ya Abalayama, **Mal&May** 84:33–34 (Gal. 3:27–29). Azwaki biloko nyonso na nzela ya emoniseli mpe azwaki bonetoli na ye, **Mal&May** 132:29.

Alukaki mapamboli ya batata mpe bohangi na bonganganzambe, **Abal.** 1:1–4. Anyokwamaki na banganganzambe ya lokuta ya Kaladi, **Abal.** 1:5–15.

Abikisamaki na Nkolo, **Abal.** 1:16–20. Ayekolaki mambi matali moi, sanza, mpe minzoto, **Abal.** 3:1–14. Ayekolaki mambi ya bomoi ya yambo na mabele mpe Bokeli, **Abal.** 3:22–28.

Buku ya Abalayama: Ezali masolo ya makomi ya kala ekomama na Abalayama oyo ezwamaki na Eklezia na mobu 1835. Masolo ya makomi yango mpe boko bibembe babongisa izwamaki kati na bankunda ya nse ya Ejiptito na Antonio Lebolo, oyo alingaki kotika yango na Michael Chandler. Chandler alakisaki mango polele na Etazini ya Amerika na mobu 1835. Boko baninga ya Joseph Smith basombaki yango uta na Chandler mpe apesaki yango na Profeta, oyo abongolaki yango. Ndambo ya masolo ya makomi oyo ezwami kati na Liyaka ya Ntalo Monene.

Mokapo 1 ezali kokundoli makambo oyo Abalayama akutanaki na yango na Ulu ya Bakaladi, wapi banganganzambe ya nkunda bamekaki kotumba ya na mbeka. Mokapo 2 ezali kolobela mobembo na ye na Kanana. Nkolo amonanaki epayi na ye mpe asalaki mayokani na ye. Mokapo 3 ezali kokundola ete Abalayama amonaki molongo mpe ayebaki kososola mikangano kati na biloko ya lola. Mikapo 4–5 ezali lisolo mosusu ya Bokeli.

Nkona ya Abalayama: Ezali bato oyo, na botosi na bango ya mibeko mpe makuli ya nsango malamumu ya Yesu Klisto, bazwi bilaka mpe mayokani oyo Nzambe asalaki na Abalayama. Mibali mpe basi bakoki kozwa mapamboli oyo soki bazali bana ya libota ya Abalayama na makila to soki bakomisami bana ya libota na ye na koyambaka nsango malamumu mpe na kobatisamaka (Gal. 3:26–29; 4:1–7; Mal&May 84:33–34; 103:17; 132:30–32; Abal. 2:9–11). Biboto ya Abalayama na makila bakoki kobungisa mapamboli na bango na kozangaka botosi (Lom. 4:13; 9:6–8).

Abede-nego. *Tala lisusu* Danyele

Kati na Boyokani ya Kala, Sadalaka,

Mesaka, mpe Abede-nego bazalaki bilenge Bayisalaele basato baye, elongo na Danyele, bamemamaki na ndako ya Nebukadanesala, mokonzi ya Babiloni. Nkombo ya Abede-nego na Ebele ezalaki Azalia. Bilenge minei oyo baboyaki kokota na molongo ya bokaboli bilei mpe vinyo ya mokonzi (Dan. 1). Sadalaka, Mesaka, mpe Abede-nego babwakamaki kati na litumbo ya moto kongala na mokonzi kasi babikisamaki na lolenge ya likamwisi (Dan. 3).

Abele. *Tala lisusu* Adama; Kaina

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali moko ya Adama mpe Eva.

Atumbelaki Nzambe mbeka ya malamukoleka oyo ndeko na ye ya mobali Kaina asalaki, **Gen.** 4:4–5 (Ebe. 11:4; Mose 5:16–21). Babomaki ye na Kaina, **Gen.** 4:8 (Mose 5:32).

Azwaki bonganganzambe uta na Adama, **Mal&May** 84:16.

Satana asalaki ekokolo na Kaina mpo na koboma Abele, **Mose** 5:28–31 (Elam. 6:27).

Abiangami na Nzambe, Kobianga,

Libiangi. *Tala lisusu* Aponaki, Aponami, Kopona; Bokapita, Kapita; Bokulisi, Kokula; Likoki; Moponami

Kobiangama na Nzambe ezali kozwa boponi to libiangi uta na Ye to uta na bakambi balongobani ya Eklezia na Ye oyo bapesami likoki ya kosalela Ye na lolenge moko ekese ni.

Atiaki maboko na ye likolo na ye mpe apesaki ye mokumba, **Mit.** 27:23. Naku-lisaki yo profeta, **Yil.** 1:5.

Naponaki bino mpe nakulisaki bino, **Yoa.** 15:16. Paulo abiangamaki kozala Apostolo, **Lom.** 1:1. Moto moko te akamataka lokumu oyo mpo na ye moko, kasi ye oyo abiangami na Nzambe, **Ebe.** 5:4. Yesu abiangamaki na Nzambe nsima ya molongo ya Melikisedeki, **Ebe.** 5:10.

Nabiangami koteya liloba ya Nzambe engebene na molimo ya emoniseli mpe masakoli, **Alma** 8:24. Banganganzambe

babiangamaki mpe balengelamaki uta na bokeli ya mokili, **Alma** 13:3.

Soki bozali na mposa ya kosalela Nzambe, bobiangami, **Mal&May** 4:3. Te- lema ngwi na mosala oyo nabiangaki yo, **Mal&May** 9:14. Osengeli kokanisa te ete obiangami koteya kino okobiangama, **Mal&May** 11:15. Bampaka bobiangami komema bosangani ya baponi na ngai bosalema, **Mal&May** 29:7. Moto moko te akoteya nsango malamumu na ngai to kotonga Eklezia na ngai longola se soki akulisami, **Mal&May** 42:11. Babiangi bazali mingi, kasi moke baponami, **Mal&May** 121:34.

Moto asengeli kobiangama na Nzambe, **Bit. Bond.** 1:5.

Abinadi. *Tala lisusu* Liwa ya martiru, Martiru

Profeta moko ya Banefi kati na Buku ya Mormon.

Asakolaki ete Nzambe akopesa etumbu na bato ya Mokonzi ya nkuna Noa longola se soki bayamboli, **Mos.** 11:20–25. Abwakamaki na boloko mpo ete asakolaki bobomi ya Mokonzi Noa mpe bato na ye, **Mos.** 12:1–17. Ateyaki banganganzambe ya nkuna ya Mokonzi Noa makambo matali mobeko ya Mose mpe Klisto, **Mos.** 12–16. Alma Mpaka andimaki mpe akomaki maloba na ye, **Mos.** 17:2–4. Azikisamaki na kufa na Mokonzi Noa, **Mos.** 17:20.

Abotami lisusu, Abotami na

Nzambe. *Tala lisusu* Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Bana ya Klisto; Bobongwami, Mobongwami; Kobatisa, Libatisi; Mobotami; Moto ya mokili

Kozala na Molimo ya Nkolo esalaka mbongwana ya makasi na motema ya moto na lolenge ete akozala lisusu te na mposa ya kosala mabe, kasi akolinga nzokande koluka makambo ya Nzambe.

Nakotia molimo ya sika kati na bino, **Ejek.** 11:19 (Ejek. 18:31; 36:26).

Baoyo wana bandimaka na nkombo ya Klisto babotamaki, na makila te, kasi na

Adama

Nzambe, **Yoa.** 1:12–13. Longola se soki moto abotami na mai mpe na Molimo, akoki kokota na bokonzi ya Nzambe te, **Yoa.** 3:3–7. Tokoki lisusu kobotama na nzela ya liloba ya Nzambe, **1 Pet.** 1:3–23. Oyo nyonso abotami na Nzambe akobaka kati na lisumu te, **BJS, 1 Yoa.** 3:9. Mpo ete nyonso oyo ebota mi na Nzambe elongaka mokili, **1 Yoa.** 5:4.

Baoyo wana banso babotami na Klisto bayokani na Nzambe, **Mos.** 3:19; 5:2–7. Bato nyonso basengeli kobotama lisusu; iyo, kobotama na Nzambe, **Mos.** 27:25–26 (Alma 5:49). Bosili kobotama na Nzambe na nzela ya molimo, **Alma** 5:12–19. Soki bobotami lisusu te, bokoki kosangola libula ya bokonzi ya lola te, **Alma** 7:14.

Oyo nyonso andimi maloba na ngai akobotama na ngai, kutu na mai mpe na Molimo, **Mal&May** 5:16.

Bosengeli kobotama lisusu kati na bokonzi ya lola, **Mose** 6:59.

Adama. *Tala lisusu*

Adama-ondi-Amana; Anjelu monene; Bokwei ya Adama mpe Eva; Edene; Eva; Mikaele

Moto ya yambo oyo akelamaki likolo ya mabele.

Adama azali tata mpe nkoko ya libota ya bato nyonso likolo ya mabele. Bobuki mobeko na ye kati na Elanga ya Edene (Gen. 3; Mal&May 29:40–42; Mose 4) esalaki ete “akweya” mpe akoma moto ya kufa, eteni yoko ya ntina mingi mpo ete bato nyonso bakende liboso likolo ya mabele oyo (2 Nef. 2:14–29; Alma 12:21–26). Adama na Eva basengeli boye kokumisama mpo na mokumba na bango ya kosalaka ete bokoli na biso ya seko ekoka kosalema. Adama azali Mokolo ya Mikolo mpe ayebani lisusu lokola Mikaele (Dan. 7; Mal&May 27:11; 107:53–54; 116; 138:38). Azali anjelu monene (Mal&May 107:54) mpe akoya lisusu na mabele lokola nkoko ya libota ya bato (Mal&May 116).

Nzambe akelaki moto na elilingi na ye moko, **Gen.** 1:26–28 (Mose 2:26–28;

Abal. 4:26–28). Nzambe apesaki moto mpifo likolo ya biloko nyonso mpe atindaki ye kobota mingi mpe kotondisa mabele, **Gen.** 1:28–31 (Mose 2:28–31; Abal. 4:28–31). Nzambe atiaki Adama mpe Eva na Elanga ya Edene mpe apesaki bango kolia mbuma ya nzete ya boyebi bolamu mpe mabe, **Gen.** 2:7–9, 15–17 (Mose 3:7–9, 15–17; Abal. 5:7–13). Adama apesaki nkombo na bikelamo nyonso, **Gen.** 2:19–20 (Mose 3:19–20; Abal. 5:20–21). Adama mpe Eva babalisamaki na Nzambe, **Gen.** 2:18–25 (Mose 3:18–25; Abal. 5:14–21). Adama mpe Eva bamekamaki na Satana, baliaki mbuma epakisami, mpe babwakamaki libanda ya Elanga ya Edene, **Gen.** 3 (Mose 4). Adama azalaki na mibu 930 ntango akufaki, **Gen.** 5:5 (Mose 6:12).

Adama azalaki moto ya yambo, **Mal&May** 84:16. Liboso ete akufa Adama abiangaki bana na ye ya sembo esika moko na Adama-ondi-Amana mpe apambolaki bango, **Mal&May** 107:53–57.

Adama atumbaki mbeka, **Mose** 5:4–8. Adama abatisamaki, azwaki Molimo Mosantu, mpe akulisamaki na bonganzambe, **Mose** 6:51–68.

Adama-ondi-Amana. *Tala lisusu*

Adama

Esika wapi Adama apambolaki bana na ye ya sembo mibu misato liboso ete akufa (Mal&May 107:53–56) mpe wapi akoya liboso ya ntango ya Boyei ya Mibale (Mal&May 116).

Agala. *Tala lisusu* Abalayama;

Yisamaele, Mwana mobali ya Abalayama

Kati na Boyokani ya Kala, Moejipito mwasi mosali ya Salai. Akomaki mwasi ya Abalayama mpe mama ya Yisamaele (Gen. 16; 25:12; Mal&May 132:34, 65). Nkolo akelakeli Agala ete ekolo monene ekobima uta na mwana mobali na ye (Gen. 21:9–21).

Agoti

Motongi moko ya masuwa ya Banefi kati na Buku ya Mormon (Alma 63:5–7).

Ahaba. *Tala lisusu* Izebele

Kati na Boyokani ya Kala, moko kati na bakonzi ya nkuna mpe ya bokasi koleka ya Yisalaele ya nordi. Abalaki Izebele, mwana ya mokonzi ya Sidonia, na nzela ya masenginia na ye losambo ya Asetaloti etiamaki na Yisalaele (1 Mik. 16:29–33; 2 Mik. 3:2) mpe bamekaki koboma baprofeta mpe losambo ya Yehova (1 Mik. 18:13).

Ayangelaki likolo ya Yisalaele na Samalia mibu ntuku mibale na mibale, **1 Mik.** 16:29 (1 Mik. 16–22). Asalaki mabe na miso ya Nkolo koleka baoyo nyonso balekaki liboso na ye, **1 Mik.** 16:30. Babomaki ye na ntango ya etumba, **1 Mik.** 22:29–40.

Akalipa. *Tala lisusu* Paulo

Kati na Boyokani ya Sika, mwana mobali ya Elode Akalipa I mpe ndeko mobali ya Belenike mpe Lulisila. Azalaki mokonzi ya mboka Kalasisa, oyo ezwami na Libana. Ayokaki Apostolo Paulo mpe andimisamaki mpebeni ya kokoma Moklisto (Mis. 25–26; JS—Mambi ya Kala 1:24).

Alamagedo. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Gogo; Magogo

Nkombo *Alamagedo* ewuti na Ebele *Hala Megidono*, elingi koloba “ngomba ya Megido.” Lobwaku ya Megido ezali na ngambo ya westi ya esobe ya Esidalela, bakilometete ntuku mwambe na nordi ya Yelusaleme, mpe ezali esika ya bitumba minene ebele na ntango ya Boyokani ya Kala. Etumba ya monene mpe ya nsuka oyo ekosalema penepene na ntango ya Boyei ya Mibale ya Nkolo ebiangami etumba ya Alamagedo mpamba te ekobanda na esika se moko wana. (Tala Ejek. 39:11; Zek. 12–14, mingi mingi, 12:11; Emon. 16:14–21).

Alifa mpe Omega. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Alifa ezali letele ya yambo na alifabeti ya Bamwela; Omega ya nsuka. Ezali

lisusu nkombo epesami na Yesu Klisto mpe esalemeli lokola bilembo ya kolakisaka ete Klisto azali ebandeli mpe nsuka (Emon. 1:8; Mal&May 19:1).

Alma Mpaka

Profeta moko ya Banefi kati na Buku ya Mormon oyo abongisaki Eklezia na mikolo ya Mokonzi ya nkuna, Noa.

Azalaki nganganzambe ya Noa Mokonzi ya nkuna mpe ya eboto ya Nefi, **Mos.** 17:1–2. Nsima ya koyoka mpe kondima Abinadi, abwakamaki na mokonzi. Akimaki, abombanaki, mpe akomaki maloba ya Abinadi, **Mos.** 17:3–4. Ayambolaki mpe alakisaki maloba ya Abinadi, **Mos.** 18:1. Abatisamaki na mai ya Mormon, **Mos.** 18:12–16. Abongisaki Eklezia, **Mos.** 18:17–29. Akomaki elongo na bato na ye na Zalayemila, **Mos.** 24:25. Apesamaki likoki likolo ya Eklezia, **Mos.** 26:8. Asambisaki mpe akambaki Eklezia, **Mos.** 26:34–39. Apesaki lotomo ya nganganzambe monene epayi ya mwana mobali na ye, **Alma** 4:4 (Mos. 29:42; Alma 5:3).

Alma, Mwana mobali ya Alma.

Tala lisusu Alma Mpaka; Amuleki; Mosiya, Bana mibali ya

Kati na Buku ya Mormon, mosambisi mokonzi ya yambo mpe profeta na ekolo ya Banefi. Na mibu na ye ya ebandeli alukaki kobebisa Eklezia (Mosiya 27:8–10). Nzokande, anjelu moko amonanaki epayi na ye mpe abongwamaki na nsango malamumu (Mos. 27:8–24; Alma 36:6–27). Nsima atikaki mosala na ye lokola mosambisi mokonzi mpo ete ateya bato (Alma 4:11–20).

Buku ya Alma: Buku ekabwani kati na Buku ya Mormon, ezali na masolo ya makomi matiami na bokuse ya baprofeta Alma, mwana mobali ya Alma, mpe mwana mobali na ye Elamani. Makambo malimbolami kati na buku masalemaki penepene na mibu 91 na 52 Liboso na mbotama ya Klisto. Buku yango ezali na mikapo 63. Mikapo 1–4 milimboli botomboki ya balandi ya Newolo mpe

Alona, Mwana mobali ya Mosiya

Amalisi na Banefi. Bitumba elandaki ezalaki na kati ya makasi koleka kino na ntango wana kati na mambi ya kala ya Banefi. Mikapo 5–16 ezali na lisolo ya mi-bembo ya ebandeli ya mosala ya misio-nele ya Alma, na bosakoli na ye na ntina ya Mobateli Malamu (Alma 5) mpe matya na ye elongo na Amuleki na engumba ya Amoniya. Mikapo 17–27 ezali na lisolo ya makomi ya bana mibali ya Mosiya mpe mosala na bango na kati ya Balamani. Mikapo 28–44 ezali na boko masakoli ya minene koleka nyonso ya Alma. Kati na mokapo 32 Alma azali komeka liloba na nkona; kati na mokapo 36 azali kolobela lisolo ya bobongwami na ye epayi ya mwana na ye Elamani. Mikapo 39–42 mikundoli toli ya Alma na mwana mobali na ye Koliantonni, oyo azwamaki kati na bobuki mobeko ya mansoni; esakoli monene oyo elimboli boyengebene, boboto, Bosekwi, mpe Bomikabi. Mikapo 45–63 milimboli bitumba ya Banefi na eleko wana mpe bokei na bango na mboka bapaya na nse ya Agoti. Bakambi banene ya lolenge oyo lokola Kapitene Moroni, Teakumi, mpe Lehi basungaki mpo na kobatela Banefi na nzela ya misala na bango ya mpiko mpe oyo esalemaki na ntango elongo-bani.

Alona, Mwana mobali ya Mosiya.

Tala lisusu Mosiya, Bana mibali ya; Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Mokonzi Mosiya. Alona asalelaki lokola misionele moko oyo kani bokasi ya molende esalisaki kobongwana bato mingi na Klisto.

Azalaki moto azanga bondimi oyo alukaki kobebisa Eklezia, **Mos.** 27:8–10, 34. Anjelu amonanaki epayi na ye mpe epayi ya baninga na ye ya mobembo, **Mos.** 27:11. Ayambolaki mpe abandaki koteya liloba ya Nzambe, **Mos.** 27:32–28:8. Aboyaki kotiana mokonzi mpe akendaki, na esika ya kozala mokonzi, na mabele ya Balamani koteya liloba

ya Nzambe, **Alma** 17:6–9. Akilaki mpe asambelaki mpo ete akambama, **Alma** 17:8–11. Ateyaki tata ya Mokonzi Lamoni, **Alma** 22:1–26. Akendeki koteya na Bazolami, **Alma** 31:6–7.

Alona, Ndeko mobali ya Mose. *Tala lisusu* Bonganganzambe ya Alona; Mose

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya Amalama mpe Yokebede, ya libota ya Lewi (Esod. 6:16–20); ndeko mobali nkulutu ya Mose (Esod. 7:7).

Abiangamaki na Nkolo kosunga Mose na kobimisaka bana ya Yisalaele uta na Ejiptito mpe kozala molobeli na ye, **Esod.** 4:10–16, 27–31; 5:1–12:51. Likolo ya Ngomba ya Sinai, Mose azwaki malako matali libiangi ya Alona mpe bana mibali na ye minei na Bonganganzambe ya Alona, **Esod.** 28:1–4. Na bonsenga ya bato asalaki mwana ngombe ya wolo, **Esod.** 32:1–6, 21, 24, 35. Akufaki likolo ya Ngomba ya Holo na mobu 123, **Mit.** 20:22–29 (Mit. 33:38–39).

Nkolo akulisi bonganganzambe lisusu likolo ya Alona mpe nkona na ye, **Mal&May** 84:18, 26–27, 30. Baoyo bakumisaka mabiangi ya bonganganzambe bakomaka bana mibali ya Mose mpe ya Alona, **Mal&May** 84:33–34.

Alongobani, Bolongobani. *Tala lisusu* Bosembo, Ya sembo

Kozala yo moko sembo mpe kotelema kati na kondimama na miso ya Nzambe mpe na miso ya bakambi baponami na Ye.

Ye oyo akokamata ekulusu na ye te alongobani na ngai te, **Mat.** 10:38. Mosali alongobani na lifuta na ye, **Luk.** 10:7 (**Mal&May** 31:5).

Tala ete bosala makambo nyonso na bolongobani, **Morm.** 9:29. Babatisamaki te longola se bazalaki balongobani, **Mor.** 6:1.

Oyo azali goigoi atangami te ete alongobani koyika mpiko, **Mal&May** 107:100. Ye oyo akondima te kopesama etumbu alongobani te mpo na bokonzi

na ngai, **Mal&May** 136:31. Bonganganzambe epesamaki na mibali bandimi nyonso oyo balongobani, **LiyBak** 2.

Amalikia

Kati na Buku ya Mormon, Monefi moko mokabi oyo azwaki nguya na kati ya Balamani mpe akambaki bango mpo na kobunda na Banefi (**Alma** 46–51).

Amalisi, Baamalisi

Moto moko kati na Buku ya Mormon oyo akambaki etonga yoko ya Banefi oyo bazalaki na mposa ya mokonzi na ntango ya boyangeli ya basambisi. Banefi, baoyo babiangamaki Baamalisi, batombokaki polele na Nzambe, mpo na oyo balakelamaki mabe (**Alma** 2–3).

Amene. Tala lisusu Losambo

Elingi koloba “ekoka kozala bongo” to “ezali bongo.” *Amene* elobami mpo na kolakisa bondimami to boyokani ya motema mpe ya limpombo (**Dut.** 27:14–26) to bosolo (1 **Mik.** 1:36). Lelo na nsuka ya sambo, matatoli, mpe masolo, baye wana bayokaki losambo to etinda balobaka *amene* oyo ezali koyokana mpo na kolakisa bondimami mpe boyokani.

Na ntango ya Boyokani ya Kala, moto asengelaki koloba *amene* ntango azali kolapa ndai (1 **Nta.** 16:7, 35–36; **Nehem.** 5:12–13; 8:2–6). Klisto abiangami “Amene, nzeneneke ya sembo mpe ya solo” (**Emon.** 3:14). *Amene* esalelamaki lokola elembo ya liyokani kati na Eteyelo ya Baprofeta (**Mal&May** 88:133–135).

Amona, Eboto ya Zalayemila. Tala

lisusu Limiyi

Kati na Buku ya Mormon, moto moko ya bokasi mpe ya nguya oyo akambaki etoma moko uta Zalayemila na mabele ya Lehi-Nefi (**Mos.** 7:1–16). Balakisaki ye masolo ya makomi ya kala mpe balimbolaki ye nini ezali momoni (**Mos.** 8:5–18). Nsima asungaki na kokangolaka Mokonzi Limiyi mpe bato na ye uta na Balamani mpe azongisaki bango na Zalayemila (**Mos.** 22).

Amona, Mwana mobali ya Mosiya.

Tala lisusu Anti-nefi-lehi; Mosiya, Bana mibali ya; Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Mokonzi Mosiya. Amona asalelaki lokola misionele oyo bokasi ya molende esalisaki kobongola milimo mingi na Klisto.

Azalaki moto azanga bondimi oyo alukaki kobebisa Eklezia, **Mos.** 27:8–10, 34. Anjelu moko amonisamaki epayi na ye mpe baninga na ye ya mobembo, **Mos.** 27:11. Ayambolaki mpe abandaki koteya liloba ya Nzambe, **Mos.** 27:32–28:8. Aboyaki babianga ye mokonzi mpe ake ndaki na mboka ya Balamani koteya liloba ya Nzambe, **Alma** 17:6–9. Akilaki mpe asambelaki mpo na kozwa bokambi, **Alma** 17:8–11. Bamemaki ye na basinga epayi ya Mokonzi Lamoni, **Alma** 17:20–21. Abikisaki bibwele ya Lamoni, **Alma** 17:26–39. Ateyaki Lamoni, **Alma** 18:1–19:13. Atondaki Nzambe mpe apesamaki nguya ya kosala mingi na bopeli, **Alma** 19:14. Babongwami na ye bapengwaki soki mokolo moko te, **Alma** 23:6. Asepelaki na kozalaka yoko esalelo na maboko ya Nzambe na kome-maka bankoto na bosolo, **Alma** 26:1–8 (**Alma** 26). Akambaki bato ya Anti-nefi-lehi na bokengi, **Alma** 27. Ayokaki bopeli monene ya kokutanaka na Alma, **Alma** 27:16–18.

Amosa

Profeta moko ya Boyokani ya Kala oyo asakolaki uta penepene na mibu 720 kino na 740 Liboso na mbotama ya Klisto na mikolo ya Uziya, mokonzi ya Yuda, mpe Yelobama, mokonzi ya Yisalaele.

Buku ya Amosa: Ezali buku moko kati na Boyokani ya Kala. Mingi ya masakoli ya Amosa ekebisaki Yisalaele mpe bikolo ya mpembeni na ye kozongela bosembo.

Mikapo 1–5 ezali kobianga Yisalaele mpe bikolo ya mpembeni na ye na boyamboli. Mikapo 3 ezali kolimbola ete Nkolo abimisaka makambo na Ye ya nkuku na baprofeta mpe ete mpo na

Amuleki

bobuki mibeko, Yisalaele ekobebisama na moyini. Mikapo 6–8 misakoli bokwei ya Yisalaele mibu mingi liboso ya bokamati mboka ya Basula. Mokapo 9 esakoli ete Yisalaele ekozongisama na mabele na ye moko.

Amuleki. *Tala lisusu* Alma, Mwana mobali ya Alma

Kati na Buku ya Mormon, misionele moko moninga ya mobembo ya Alma, mwana mobali ya Alma.

Anjelu ayaki kotala ye, **Alma** 8:20; 10:7. Ayambaki Alma epayi na ye, **Alma** 8:21–27. Ateyaki na nguya epayi ya bato ya Amoniya, **Alma** 8:29–32; 10:1–11. Azalaki eboto ya Nefi, Lehi, mpe Manase, **Alma** 10:2–3. Atatolaki bosolo, **Alma** 10:4–11. Abiangaki bato na boyamboli mpe abwakamaki, **Alma** 10:12–32. Awe-lanaki na Zezilomi, **Alma** 11:20–40. Ateyaki na ntina ya bosekwi, bosambisi, mpe bozongisi, **Alma** 11:41–45. Ali-ngaki kosukisa liwa ya martiru mpo na bandimi, **Alma** 14:9–10. Abwakamaki na boloko elongo na Alma, **Alma** 14:14–23. Abimaki nsomi uta na nkanga ya boloko na nzela ya bondimi, **Alma** 14:24–29. Atatolaki na ntina ya Bomikabi, boboto, mpe boyengebene, **Alma** 34:8–16. Ateyaki na ntina ya losambo, **Alma** 34:17–28. Alendisaki bato ete bazongisa elaka ya boyamboli nsima te, **Alma** 34:30–41. Bondimi ya Alma mpe Amuleki ekweisaki bifelo ya boloko, **Etel.** 12:13.

Ana (Boyokani ya Sika). *Tala lisusu* Kayafa

Kati na Boyokani ya Sika, azalaki moto na bopusi bonene kati na Boyangani. Yesu, wana ekangaki bango ye, amemamaki yambo epayi na ye (Yoan. 18:13); azwaki lisusu likabo ya bokambi na bosambisi ya Bapostolo (Mis. 4:3–6).

Ana (Mwasi Profeta)

Kati na Boyokani ya Sika, mwasi profeta ya libota ya Asele. Na ntango ya mbotama ya Yesu, azalaki mobange mokufeli mobali. Amonaki mwana Yesu ntango balakisi Ye kati na tempelo

mpe ayebacki Ye lokola Mosikoli (Luk. 2:36–38).

Anania ya Damaseke. *Tala lisusu* Paulo

Moklisto moko moyekoli epayi ya Damaseke oyo abatisaki Paulo (Mis. 9:10–18; 22:12).

Anania ya Yelusaleme

Kati na Boyokani ya Sika, ye mpe mwasi na ye, Safila, babukaki lokuta epayi ya Nkolo na kobombaka ndambo ya mosolo oyo babulisaki na Nkolo. Ntango Petelo alingaki koyoka minoko na bango, banso mibale bakweyaki na mabele mpe bakufaki (Mis. 5:1–11).

Andalea

Kati na Boyokani ya Sika, ndeko mobali ya Simona Petelo mpe moko ya Bapostolo Zomi na mibale baoyo babengamaki na Yesu na ntango ya mosala na Ye ya kufa (Mat. 4:18–19; Mal. 1:16–18, 29).

Anjelu monene. *Tala lisusu* Adama; Mikaele

Mikaele, to Adama, azali anjelu monene to anjelu mokonzi.

Nkolo akokita uta na lola na koganga, na mongongo ya anjelu monene, **1 Tes.** 4:16. Mikaele azali anjelu monene, **Yud.** 1:9 (Mal&May 29:26; 88:112; 128:20–21).

Anti-nefi-lehi. *Tala lisusu* Amona, Mwana mobali ya Mosiya; Elamani, Bana mibali ya; Mosiya, Bana mibali ya

Kati na Buku ya Mormon, nkombo epesami na Balamani oyo babongwamaki na bana mibali ya Mosiya. Nsima ya bobongwami na bango, bato oyo, oyo babiangamaki lisusu bato ya Amona, bazalaki sembo na botamboli ya bomoi na bango (Alma 23:4–7, 16–17; 27:20–27).

Bakamatiki nkombo ya Anti-nefi-lehi, **Alma** 23:16–17; 24:1. Baboyaki kosopa makila mpe bakundaki bibundeli na bango, **Alma** 24:6–19. Bana mibali na bango bamilengelaki mpo na etumba mpe

baponaki Elamani lokola mokambi na bango, **Alma** 53:16–19; 56–58 (bana mibali oyo bayebanaki lisusu lokola bilenge basoda 2.000).

Apambolami, Kopambola,

Lipamboli. *Tala lisusu* Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi; Lisalisi na bakoni; Mapamboli ya bankoko; Mobeko; Ngolu

Kopesa lisungi ya bonzambe likolo ya moto. Eloko nyonso oyo ekosungaka na kopesaka bomengo ya solo, bolamu, to bofuluki ezali lipamboli.

Mapamboli nyonso efandisami likolo ya mibeko ya seko (**Mal&May** 130:20–21). Mpo ete Nzambe alingi bana na Ye bazwa bosepeli na bomoi (2 Nef. 2:25), Ye apesaka bango mapamboli lokola litomba ya botosi ya bango na mitindo na ye (**Mal&May** 82:10), na koyanola losambo to bokuli ya bonganganzambe (**Mal&May** 19:38; 107:65–67), to na nzela ya ngolu na Ye (2 Nef. 25:23).

Mokanda moyebani malamali mpo na oyo etali bopambolami ezali Esengo ya bobongi nie (**Mat.** 5:1–12; 3 Nef. 12:1–12).

Na kotala na lolenge nyonso: Nakokomisa yo ekolo monene, mpe nakopambola yo, **Gen.** 12:2–3 (1 Nef. 15:18; **Abal.** 2:9–11). Mapamboli ezali likolo ya basembo, **Mas.** 10:6. Moto ya sembo asengeli kofuluka na mapamboli, **Mas.** 28:20. Nkolo akofungola maninisa ya lola mpe akosopela bino lipamboli, **Mki.** 3:10 (3 Nef. 24:10).

Esengo ya bobongi nie ezali kolaka mapamboli, **Mat.** 5:1–12 (3 Nef. 12:1–12). Bapambolami ezali baye wana babiangami na elambo ya libala ya Mwana ya mpate, **Emon.** 19:9.

Ye oyo azali sembo asungami na Nzambe, **1 Nef.** 17:35 (**Mos.** 10:13). Soki bokoyokamela, natiki epayi na bino lipamboli, **2 Nef.** 1:28. Natiki epayi na bino lipamboli se moko, **2 Nef.** 4:9. Akopambola bino sasaipi, **Mos.** 2:24. Nkolo apambolaka mpe afulukisaka baye wana batielaka ye motema, **Elam.** 12:1.

Salisa komema mosala na ngai na

liboso, mpe bokopambolama, **Mal&May** 6:9. Sambelaka ntango inso, mpe lipamboli na yo ekozala monene, **Mal&May** 19:38. Batisama, mpe okozwa Molimo na ngai mpe lipamboli moko monene mpenza lokola naino oyeba te, **Mal&May** 39:10. Mapamboli eyaka nsima ya mikakatano mike, **Mal&May** 58:4. Bato batosaka te; nalongoli bango mpe bakozwa mapamboli te, **Mal&May** 58:32. Bosili kososola naino te boni ezali monene mapamboli Tata asili kolengela mpo na bino, **Mal&May** 78:17. Uta na bonganganzambe ya monene nde ebimaka boyangeli ya makuli mpe mapamboli likolo ya eklezia, **Mal&May** 107:65–67. Ezali na mobeko likolo ya oyo mapamboli nyonso ezwami, **Mal&May** 130:20. Oyo nyonso akozwa lipamboli na maboko na ngai akotosa mobeko, **Mal&May** 132:5. Mapamboli ebatelamaki na ebombelo mpo na bango oyo balingi Nkolo, **Mal&May** 138:52.

Abalayama alukaki kozwa mapamboli ya batata, mpe makoki oyo wapi asengelaki kokulisama mpo na koyangela se ya ngo, **Abal.** 1:2.

Lipamboli ya bana mike: Amemaki bango likolo na maboko na ye mpe apambolaki bango, **Mal.** 10:16.

Akamataki bana mike na bango, moko na moko, mpe apambolaki bango, **3 Nef.** 17:21.

Bampaka basengeli kopambola bana mike na nkombo ya Yesu Klisto, **Mal&May** 20:70.

Apokalipisi. *Tala lisusu* Emoniseli ya Yoane

Buku ya Emoniseli, buku ya nsuka kati na Boyokani ya Sika; ekoki mpe lisusu kolimbola emoniseli moko monene; uta na libala ya Bamwela kolimbolaka “ebimisasi” to “ezipolami.”

Apokrifi. *Tala lisusu* Biblia; Makomi

Buku ya bule ya Bayuda oyo ekotisamaki te kati na Biblia ya Baebele kasi etangami kati na Babiblia ya boko bae-klezia ya Baklisto. Buku oyo ezali ya motuya na kokangisaka Boyokani ya Kala

Aponaki, Aponami, Kopona

mpe Boyokani ya Sika mpe batali yango kati na Eklezia lokola makomi ya ntina na kotanga.

Mapokrifi ebongolami mingi mamlu koleka kasi ezali bobakisi ya solo te, **Mal&May** 91:1–3. Makomi ya apokrifi makoki kozala na litomba na baoyo wana bangengisami na Molimo, **Mal&May** 91:4–6.

Aponaki, Aponami, Kopona. *Tala lisusu* Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi; Bonsomi, Nsomi; Nguya ya boponi

Ntango Nkolo akabolaka, to aponaka moto moko to lingomba moko, Ye abiangaka bango lisusu mpo na kosalela.

Bopona na mokolo ya lelo nani bokosalela, **Yos.** 24:15 (Alma 30:8; Mose 6:33). Naponaki yo na etumbeli ya mitungisi, **Yis.** 48:10 (1 Nef. 20:10).

Bino boponaki ngai te, kasi ngai ndemoto naponaki bino, **Yoan.** 15:16. Nzambe aponaki biloko ya bolema na mokili mpo na koyokisa bato na bwania nsoni, **1 Kol.** 1:27. Aponaki biso liboso ete mokili mosalema, **Efe.** 1:4.

Tozali nsomi mpo na kopona lipanda mpe bomoi ya seko to bokangemi mpe liwa, **2 Nef.** 2:27.

Bato ya lokumu mpe boko banene baoyo baponamaki na ebandeli, **Mal&May** 138:55–56.

Yisalaele eponamaki na Nzambe, **Mose** 1:26. Abalayama aponamaki liboso ete abotama, **Abal.** 3:23.

Apostolo. *Tala lisusu* Emoniseli; Moyekoli

Na lokota ya Bamwela, *Apostolo* elingi koloba “moko oyo atindami.” Ezali nkombu oyo Yesu apesaki na Bazomi na mibale baoyo Aponaki mpe akulisaki mpo na kozala bayekoli mpe basungi na Ye ya mpembeni ntango ya mosala na Ye na mabele (Luk. 6:13; Yoan. 15:16). Atindaki bango kozala bantoma na Ye mpe kosalela Ye nsima ya bobuti na Ye. Banso oyo ezala baoyo wana ya kala mpe baoyo kati na Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi

na mibale kati na Eklezia oyo ezongisami lelo, Apostolo azali nzeneneke aleki mamlu ya Yesu Klisto na mokili mobimba mpo na kotatola na ntina ya bonzambe na Ye mpe na ntina ya bosekwi na Ye uta na bakufi (Mis. 1:22; Mal&May 107:23).

Eklezia ya Klisto etongami likolo ya moboko ya Bapostolo mpe baprofeta, **Efe.** 2:20; 4:11.

Lehi mpe Nefi bamonaki Bapostolo zomi na mibale kolandaka Yesu, **1 Nef.** 1:10; 11:34. Bapostolo basengeli kosambisa ndako ya Yisalaele, **Morm.** 3:18.

Baoyo wana bakotia bokebi na maloba ya baprofeta mpe bapostolo te, bakokatama mosika, **Mal&May** 1:14 (3 Nef. 12:1). Libiangi mpe etinda ya Bazomi na mibale ebimisamaki, **Mal&May** 18:26–36. Joseph Smith akulisamaki Apostolo, **Mal&May** 20:2; 21:1. Bapostolo bazali banzeneneke baleki mamlu ya nkombu ya Klisto mpe bazali na bafungola ya mosala, **Mal&May** 27:12 (Mal&May 112:30–32). Bapostolo zomi na mibale basali lisanga likoki oyo ekokani na likoki na Boyangeli ya Yambo, **Mal&May** 107:23–24. Bazomi na mibale bazali yoko Bokambi ya Lisanga monene ya mobembo, **Mal&May** 107:33. Bapostolo bazali na bafungola ya mosala ya misionele, **Mal&May** 107:35. Ndambo ya misala ya Bapostolo milimbolami, **Mal&May** 107:58. Nalobi epayi ya banso Bazomi na mibale: bolanda ngai, mpe boleisa mpate na ngai, **Mal&May** 112:14–15.

Tondimi Bapostolo, **Bit. Bond.** 1:6.

Boponi ya Bapostolo: Bapostolo baponami na Nkolo (Yoan. 6:70; 15:16).

Na kati ya bayekoli na ye, Yesu aponaki Bapostolo zomi na mibale, **Luk.** 6:13–16. Matia aponamaki mpo na kozala Apostolo, **Mis.** 1:21–26.

Oliver Cowdery mpe David Whitmer batindamaki koluka Bazomi na mibale, **Mal&May** 18:37–39.

Asa

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya misato ya Yuda. Makomi masakoli ete “motema na ye ezalaki ya kobonga nie

na Nkolo mikolo na ye nyonso" (1 Mik. 15:14). Na ntango ya boyangeli na ye atelemisaki mampinga na esika ya bokasi mpenza, babwakaki nkanga ya Baetiopia, balongolaki bikeko ya lokuta, mpe babiangaki bato kosala liyokani ya koluka Yehova (1 Mik. 15–16; 2 Nta. 14–16). Nzokande, ntango akomaki mokoni na makolo na ye, alukaki te lialisi ya Nkolo mpe akufaki (1 Mik. 15:23–24; 2 Nta. 16:12–13).

Asele. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali moko ya Yakobo mpe Zilipa, mwana- mosala ya Lea (Gen. 30:12–13).

Libota ya Asele: Yakobo apambolaki Asele (Gen. 49:20), mpe Mose apambolaki biboto ya Asele (Dut. 33:1, 24–29). Biboto oyo bibiangamaki "bato ya makasi ya motuya" (1 Nta. 7:40).

Asukolami, Bosukoli, Kosukola. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Kobatisa, Libatisi

Kokoma peto, na nzoto to na molimo. Na elobeli ya bilili, moto oyo ayamboli akoki kopetolama uta na bomoi oyo etondisami na mokumba ya masumu mpe malandi na yango na nzela ya mbeka ya Yesu Klisto. Masukoli mosusu oyo ezali kosasalema na nse ya likoki ya bonganzambe oyo ekoki, masalela-maka lokola makuli ya bule.

Nganzambe akosukola bilamba na ye mpe akosukola na mai, **Mit.** 19:7. Sukola ngai mobimba uta na masumu na ngai, **Nze.** 51:2, 7. Bosukola, bokomisama peto, botika kosala mabe, **Yis.** 1:16–18.

Yesu asukolaki makolo ya Bapostolo na ye, **Yoan.** 13:4–15 (Mal&May 88:138–139). Bobatisama, mpe bosukwami uta na masumu na bino, **Mis.** 22:16 (Alma 7:14; Mal&May 39:10).

Moto moko te akoki kobikisama longola se soki bilamba na ye esukwami mpembe, **Alma** 5:21 (3 Nef. 27:19). Bilamba na bango esukwamaki mpembe na

nzela ya makila ya Klisto, **Alma** 13:11 (Etel. 13:10).

Na kobombaka mibeko bakoka kosukwama mpe kopetolama uta na masumu na bango nyonso, **Mal&May** 76:52. Bopakolami na bino mpe bosukwami na bino ekulisami na bokuli ya ndako na ngai esantu, **Mal&May** 124:39–41.

Asulia

Eyangeli ya kala oyo, elongo na mbanda na ye Babiloni, bakonzaki mingi ya bikolo ya kala ya Sulia mpe Filistia na kati ya ntango koleka mingi ya Boyokani ya Kala. Ata kutu Basulia bazalaki ekolo moko ya nguya monene uta na katikati ya ekeke ya 12 Liboso na mbotama ya Klisto kino na ekeke ya 7 Liboso na mbotama ya Klisto, bakoki soki moke te kotinga lingomba ya politiki ya makasi. Bakonzaki na bonsomo, kolongaka banguna na bango na moto mpe mompanga kolembisaka bango na komemaka ndambo monene ya bato na bandambo mosusu ya eyangeli na bango. Bato bakonzamaki na bokonzi ya Asulia babundisaki eyangeli yango ntango nyonso. (Tala 2 Mik. 18–19; 2 Nta. 32; Yis. 7:17–20; 10; 19; 37.)

Atonda na boboto, Boboto. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Boyengebene; Kolimbisa; Ngolu; Yesu Klisto

Molimo ya mawa, ya pete, mpe ya bolimbisi. Boboto ezali bizaleli moko ya Nzambe. Yesu Klisto alakisi boboto epayi na biso na nzela ya mbeka na Ye ya Bomikabi.

Nkolo atonda na boboto mpe ngolu, **Esod.** 34:6 (Dut. 4:31). Boboto na ye ekowumela libela, **1 Nta.** 16:34. Bolamu mpe boboto ekolanda ngai, **Nze.** 23:6. Ye oyo azali na boboto likolo ya babola azali na esengo, **Mas.** 14:21. Nalingi boboto kasi mbeka te, **Hosea** 6:6.

Bapambolami ezali bato batonda na boboto: mpo ete bakozala na bango boboto, **Mat.** 5:7 (3 Nef. 12:7). Lisuma na bakibisi oyo bazali kofuta moko na zomi mpe bazali kotika makambo maleki minene ya mobeko, bosambisi, boboto, mpe

Azanga bonzambe

bondimi, **Mat.** 23:23. Boye botondisama na boboto, lokola Tata na bino lisusu atonda na boboto, **Luk.** 6:36. Abikisaki biso te na misala na biso ya bosembo, kasi engebene na boboto na ye, **Tit.** 3:5.

Boboto ya bolamu ya Nkolo ezali likolo ya banso, **1 Nef.** 1:20. Boboto ezali na bosenga te likolo ya moto azangi koyambola, **Mos.** 2:38–39. Nzambe atonda na boboto mpo na banso oyo bandima na nkombo na ye, **Alma** 32:22. Boboto ekoki kosepelisa masengami ya boyengebene, **Alma** 34:16. Ebanzi bino ete boboto ekoki koyiba boyengebene, **Alma** 42:25 (Alma 42:13–25). Bana mike bazali na bomoi na Klisto mpo na boboto na ye, **Mor.** 8:19–20 (Mal&May 29:46).

Loboko ya boboto ya Yesu Klisto emikabaki mpo na masumu na bino, **Mal&May** 29:1. Na libongi ya makila oyo nasopaka, nasambaka liboso ya Tata mpo na bango oyo bandimi na nkombo na ngai, **Mal&May** 38:4. Baoyo babateli liyokani bakozala na boboto, **Mal&May** 54:6. Ngai, Nkolo, nalimbisaka masumu, mpe natondi na boboto mpo na baoyo batubelaka masumu na bango na mitema ya bosawa, **Mal&May** 61:2. Ngai, Nkolo, nalakisi boboto epayi ya basokemi nyonso, **Mal&May** 97:2. Mpe oyo akoyamba bino lokola mwana moke, ayambi bokonzi na ngai, mpo bakozala na boboto, **Mal&May** 99:3.

Boboto ekokende liboso ya elongi na yo, **Mose** 7:31.

Azanga bonzambe. *Tala lisusu* Bosoto, Ya bosoto; Bozangi bosembo, Ya sembo te; Lisumu; Moto ya nkuna, Nkuna

Moto moko to eloko moko oyo eyengebeni na bolingi to mitindo ya Nzambe te; oyo ya nkuna mpe oyo ezanga bosantu.

Nzela ya oyo azanga bonzambe ekokufu, **Nze.** 1:6.

Soki basembo bakobikisama na mpasi, wapi ekomonana baoyo bazanga bonzambe, **1 Pet.** 4:18.

Bomiwangana na bozangi bonzambe bonso, **Mor.** 10:32.

Bobekoli eyaka na lombangu likolo ya baoyo bazanga bonzambe, **Mal&May** 97:22. Na kati ya baoyo bazanga bonzambe, mongongo ya Mobikisi momataki te, **Mal&May** 138:20.

Azanga bosantu. *Tala* Azanga bonzambe

Azanga kufa, Bozangi kufa. *Tala lisusu* Bokufi, Ya kufa; Bomikabi, Komikaba; Bosekwi; Lobiko; Yesu Klisto

Lolenge bato na bomoi bakozala libela na ezalela ya bosekwi, wana ekonzami bango na liwa ya nzoto te.

Asekwi, **Mal.** 16:6. Kutu bongo na Klisto banso bakozwa bomoi, **1 Kol.** 15:22. Liwa emelami ntango oyo ya kufa ekolata bozangi kufa, **1 Kol.** 15:53–54. Klisto alongoli liwa mpe amemi bozangi kufa, **2 Tim.** 1:10.

Bozangi kufa ezali bozongisi ya molimo na nzoto, **2 Nef.** 9:13. Milimo ntango mikosangana na nzoto na myango mikozanga kufa, mikokufa lisusu te, **Alma** 11:45.

Basembo bakolatisama motole na bozangi kufa mpe bomoi ya seko, **Mal&May** 75:5. Mabele makosantisama mpe makozanga kufa, **Mal&May** 77:1 (Mal&May 130:9).

Mosala mpe nkembo ya Nzambe ezali kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39.

Azanga nsuka. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe

Moko ya bankombo ya Nzambe, oyo ezali kolakisa ezalela na Ye ya seko (Mal&May 19:10–12; Mose 1:3; 7:35).

Baamaleki (Boyokani ya Kala)

Libota moko ya Balaba oyo ezalaki na esobe ya Palana katikati ya Alaba mpe Meditellanea. Bazalaki ntango nyonso na bitumba na Baebele uta ntango ya Mose (Esod. 17:8) kino ntango ya Saulo mpe Dawidi (1 Sam. 15; 27:8; 30; 2 Sam. 8:11–12).

Baamaleki (Buku ya Mormon)

Etonga moko ya bapengwi ya Banefi oyo bakambaki Balamani mpo na kobunda etumba na Banefi (Alma 21–24; 43).

Babele, Babiloni. Tala lisusu Mokili; Nebukadanesala

Mboka mokonzi ya Babiloni.

Babele ebandisamaki na Nimilodi mpe ezalaki moko kati na bingumba ya kala koleka kati na mabele ya Mezopotamia, to Sinala (Gen. 10:8–10). Nkolo abulunganisaki lokota na ntango bato bazalaki kotonga Ndako molai ya Babele (Gen. 11:1–9; Ete. 1:3–5, 33–35). Babiloni ekomaki nsima mboka mokonzi ya Nebukadanesala. Atongaki engumba moko monene mpenza oyo wapi bokwei ya bandako etikali se komonana sikawa. Babiloni ekomaki engumba ya nkuna mpenza mpe etikala uta ntango wana kozala elilingi ya nkuna ya mokili.

Bobima uta na kati ya Babiloni, **Yil.** 51:6.

Babiloni ekotongama mpe ekokweya, **Emon.** 17–18.

Babiloni ekobebisama, **2 Nef.** 25:15.

Babiloni ekokweya, **Mal&May** 1:16. Nakoyokela oyo akotikala kati na Babiloni mawa te, **Mal&May** 64:24. Bobima uta na Babiloni, **Mal&May** 133:5, 7, 14.

Babola. Tala lisusu Bokili, Kokila; Bolamu; Bomikitisi, Ya bomikitisi; Bopesi makabo, Makabo; Libonza

Kati na makomi, *babola* ekoki kolobela (1) bato bazangi biloko esengeli lokola bilei, bilamba, mpe epayi ya kofanda, to (2) bato na bomikitisi mpe bato bazanga lolendo.

Babola na biloko ya nse: Okokanga loboko na yo te mpo na ndeko na yo ya mobali, **Dut.** 15:7. Moto ya nkuna kati na lolendo na ye akoniokola babola, **Nze.** 10:2. Ye oyo apesaka epayi ya babola akozanga te, **Mas.** 28:27. Mema babola na ndako na yo, **Yis.** 58:6–7.

Soki bokozala bato ya bobongi nie, pesa na babola, **Mat.** 19:21 (Mal. 10:21;

Luk. 18:22). Esili Nzambe te kopona babola ya mokili oyo, **Yak.** 2:5.

Mpo ete bazali bato na bozwi bazali kotiola babola, **2 Nef.** 9:30. Mpo na ntina ya kokanga bolimbisi ya masumu na bino, bokaba eteni ya biloko na bino na babola, **Mos.** 4:26. Bakabaki biloko na bango na babola, **Alma** 1:27. Soki bobaloli mokongo na bakeleli, losambo na bino ezali mpamba, **Alma** 34:28. Banefi bazalaki na biloko nyonso na lisanga; bazwi mpe babola bazalaki te, **4 Nef.** 1:3.

Okokanisa babola, **Mal&May** 42:30 (Mal&May 52:40). Lisuma epayi ya babola oyo kani mitema ezali mibukama te, **Mal&May** 56:17–18. Babola bakoya na libala ya Mwana ya mpate, **Mal&May** 58:6–11. Episkopo asengeli koluka babola, **Mal&May** 84:112. Mobeko ya nsango malamau eyangelaka lisalisi ya babola, **Mal&May** 104:17–18.

Mobola azalaki te na kati ya bango, **Mose** 7:18.

Babola na molimo: Bapambolami mingi koleka ezali baye bamikitisi bango moko nakozanga kosengisama mpo na bobola, **Alma** 32:4–6, 12–16. Bapambolami ezali babola na molimo oyo bayei epayi na ngai, **3 Nef.** 12:3 (Mat. 5:3).

Babola mpe basokemi basengeli koteyama nsango malamau epayi na bango, **Mal&May** 35:15.

Baboti. Tala lisusu Mama; Tata, ya kufa

Batata mpe bamama. Mibali mpe basi balongobani baoyo na lolenge esengeli bakangemi na libala kati na tempelo ya Nzambe bakoki kokokisa mokumba na bango ya baboti na ntaka ya boseko. “Baboti bazali na mokumba ya bule ya kobokola bana na bango na bolingo mpe na bosembo, kokokisa mposa na bango ya ntango mpe ya molimo, mpe ya koteya bango kolingana mpe kosalisana, kotosa mitindo ya Nzambe, mpe kozala bai-mboka oyo batosaka mibeko ya esika nyonso oyo bango bafandi” (“The Family: A Proclamation to the World,” *Ensign*, Sanza ya libwa. 2010, 129).

Baebele, Mokanda na

Bana, botosa baboti ya bino, **Efe.** 6:1–3 (Kolos. 3:20).

Adama mpe Eva bazalaki baboti na biso ya yambo, **1 Nef.** 5:11. Bolakeli mabe ekoki kozala likolo ya moto ya baboti ya bino, **2 Nef.** 4:6. Teya baboti ete basengeli koyambola mpe kobatishama, **Mor.** 8:10.

Baboti batindami koteya nsango malamu epayi ya bana na bango, **Mal&May** 68:25. Bana nyonso bazali na litomba likolo ya baboti na bango, **Mal&May** 83:4.

Masumu ya baboti makoki te koyanolama likolo ya mitu ya bana, **Mose** 6:54.

Baebele, Mokanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Buku moko ya Boyokani ya Sika. Paulo akomaki mokanda oyo na Bayuda bandimi ya Eklezia mpo na kondimisa bango ete biteni minene ya mobeko ya Mose esili kokokisama kati na Klisto mpe ete mobeko ya likolo koleka ya nsango malamuru ya Klisto mosili kotiamana esika na yango. Ezongaki Paulo na Yelusaleme na nsuka ya etinda na ye ya misato (penepene na 60 ya Mobu ya Nkolo), amonaki ete Bayuda bandimi ya Eklezia mingi bazalaki se komipesa na mobeko ya Mose (Mis. 21:20). Oyo ezalaki na moke mibu zomi nsima ete likita ya Eklezia na Yelusaleme esila kokamata mokano ete boko makuli ya mobeko ya Mose mazalaki lisusu na ntina te mpo na lobiko ya Baklisto. Emonani ete, kala mingi te nsima ya wana Paulo akomelaki Baebele mpo na kola-kisa bango na makomi na bango moko mpe na ntina oyo emonani polele mpo na nini basengeli lisusu te kosalela mobeko ya Mose.

Mikapo 1 mpe 2 milimboli ete Yesu azali monene koleka banjelu. Mikapo 3–7 ezali komeka Yesu na Mose mpe na mobeko ya Mose mpe mitatoli ete Azali monene koleka banso mibale. Ezali lisusu koteya ete Bonganganzambe ya Melikisedeki ezali monene koleka boye ya Alona. Mikapo 8–9 milimboli motindo kani makuli ya Mose malengelaki

bato mpo na mosala ya Klisto mpe boni Klisto azali moyokanisi ya liyokani ya sika (Alma 37:38–45; Mal&May 84:21–24). Mokapo 10 ezali elendisi likolo ya kozala molende mpe sembo. Mokapo 11 ezali liteya likolo ya bondimi. Mokapo 12 epesi makebisi mpe nsako. Mokapo 13 motaleli lolenge ya lokumu ya libala mpe bonene ya botosi.

Baefese, Mokanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Kati na Boyokani ya Sika, ezali mokanda mokomami na Apostolo Paulo epayi ya Basantu na Efese. Mokanda yango ezali ya ntina monene, mpo ezali na mateya ya Paulo mpo na oyo etali Eklezia ya Klisto.

Mokapo 1 ezali na nsako lokola momeseno. Mikapo 2–3 milimboli mbongwana oyo esalemaka na kati ya bato ntango bakomaka bandimi ya Eklezia—bakomi baninga, bana mboka elongo na Basantu, elongo na baoyo bazali Bayuda-te mpe Bayuda basangani kati na Eklezia moko. Mikapo 4–6 elimboli mikumba ya Bapostolo mpe bapofeta, mposa ya bomoko, mpe mposa ya kolata bibundeli mobimba ya Nzambe.

Bafalisai. *Tala lisusu* Bayuda

Kati na Boyokani ya Sika, lingomba moko ya bato ya eyamba na kati ya Bayuda baoyo kani nkombo elingi koloba batiami mpembeni. Bafalisai bamikumisaki kobatela sikisiki mobeko ya Mose mpe koboyaka eloko nyonso ya bosangisi na baoyo bazalaki Bayuda-te. Bazalaki kondimela bomoi nsima ya liwa, Bosekwi, mpe ete banjelu mpe milimo bazalaka. Bazalaki kondima ete mobeko oyo ekitanisamaki na monoko mpe momeseno ezalaki lolenge moko mpe monene lokola oyo ekomama. Mateya na bango makitisaki eyamba na botosi ya mibeko mpe malendisaki lolendo ya molimo. Yangu nde esalaki ete Bayuda mingi batiela Klisto mpe nsango malamuru na Ye ntembe. Nkolo afundaki Bafalisai mpe misala na bango na Matai 23; Malako 7:1–23; mpe Luka 11:37–44.

Bafilipi, Mokanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Mokanda oyo Paulo akomaki epayi ya basantu ya Filipi wana ezalaki ye mbala ya yambo kati na boloko na Loma. Ezali sikawa buku ya Bafilipi kati na Boyokani ya Sika.

Mokapo 1 ezali na mbote ya Paulo mpe malakisi na ye na ntina ya bomoko, bomikitisi, mpe molende. Mokapo 2 mobeti sete ete banso bakokumbama liboso ya Klisto mpe ete moto na moto asengeli kosala mpo na lobiko na ye moko. Na mokapo 3, Paulo alimboli ete atikaki biloko nyonso mpo na Klisto. Na mokapo 4, Paulo atondaki Basantu ya Filipino mpo na lisungi na bango.

Bafilisitit

Kati na Boyokani ya Kala, libota moko oyo uta ebandeli ewutaki na Kafatoli (Amosa 9:7) mpe lifandaki na mabele ya nkita na ngambo ya Mbu Monene uta Yopa kino na esobe ya Ejipto liboso ya mikolo ya Abalayama (Gen. 21:32). Mibu mingi etumba ya basoda ezalaki wana kati na Bafilisitit mpe Bayisalaale. Na nsuka Palesitina, nkombo ya engumba ya Bafilisitit, ekomaki nkombo eyebani mpo na Mabele Masantu nyonso.

Yisalaale ezalaki kati na boumbu epayi na Bafilisitit mpo na mibu ntuku minei, **Bas.** 13:1. Samasona abundisaki Bafilisitit, **Bas.** 13–16. Goliata azalaki Mofilisitit ya Gata, **1 Sam.** 17. Dawidi alongaki Bafilisitit, **1 Sam.** 19:8.

Bafungola ya bonganganzambe.

Tala lisusu Bokambi ya Yambo; Bonganganzambe; Eleko

Bafungola ezali makoki ya bokambi, to nguya epesami na moto na Nzambe mpo na kokamba, kokonza, mpe konyangela bonganganzambe ya Nzambe likolo ya mabele. Bamemi ya bonganganzambe oyo babilangami na misala ya bokambi bazwaka bafungola uta na baoyo bazali na likoki likolo na bango. Bamemi ya bonganganzambe basalelaka

bonganganzambe bobele na bandelo oyo etiami na baoyo wana bazali na bafungola. Mokambi ya Eklezia azali moto bobele moko oyo likolo ya mabele azali na likoki ya kosimba mpe kosalela bafungola nyonso ya bonganganzambe (Mal&May 107:65–67, 91–92; 132:7).

Petelo azwaki bafungola ya bokonzi, **Mat.** 16:19.

Mikaele (Adama) azwaki bafungola ya lobiko na nse ya bokambami ya Yesu Klisto, **Mal&May** 78:16. Bafungola ya bokonzi ezali ntango nyonso na Bokambi ya Yambo, **Mal&May** 81:2. Bonganganzambe ya Melikisedeki ezali na bafungola ya mibombamo ya boyebi ya Nzambe, **Mal&May** 84:19. Bafungola ya malamumu koleka esimbami na Bapostolo Zomi na mibale, **Mal&May** 107:35; 112:16, 32; 124:128. Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bazwaki bafungola mpo na oyo etali bosangisi ya Yisalaale, nsango malamumu ya Abalayama, mpe banguya ya bokangi, **Mal&May** 110:11–16. Bokambi ya Yambo mpe Bazomi na mibale bazali na bafungola ya eleko ya litondi ya ntango, **Mal&May** 112:30–34. Bakambi kati na bonganganzambe bazali na bafungola, **Mal&May** 124:123. Ye oyo azali na bafungola akoki kozwa boyebi, **Mal&May** 128:11.

Bonganganzambe ya Alona ezali na bafungola ya lisalisi ya banjelu mpe ya nsango malamumu ya boyamboli mpe ya libatisi, **JS—Mambi ya Kala** 1:69 (Mal&May 13).

Bagalattia, Mokanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Buku moko kati na Boyokani ya Sika. Na ebandeli ezalaki mokanda oyo Apostolo Paulo akomelaki Basantu oyo bazalaki na kati ya Galatia. Moto ya likambo ya mokanda oyo ezali ete bonsomi ya solo ekoki kozwama bobele na kotiaka nsango malamumu ya Yesu Klisto na misala. Soki Basantu bayambaki mateya ya Bayuda Baklisto oyo babetaki sete na kotosaka mobeko ya Mose, balingaki kotia ndelo to kobebisa bonsomi boye bazwaki

Bakambi Banene

na Klisto. Kati na mokanda Paulo alakisaki mosala na ye moko lokola Apostolo, alimbolaki malongi ya bosembo na nzela ya bondimi, mpe andimisi motuya ya eyamba ya molimo.

Na mikapo 1 mpe 2, Paulo ayebisaki bomimi na ye na nsango azwaki ya bopengwi na kati ya Bagalatia mpe amonisi polele mosala na ye na kati ya Bapostolo. Mikapo 3 mpe 4 milobeli malongi ya bondimi mpe ya misala. Mikapo 5 mpe 6 ezali na liteya na matomba ya kosalelaka malongi ya bondimi.

Bakambi Banene. *Tala* Apostolo;

Bantuku Sambo; Bokambi ya Yambo; Episikopo Mokambi

Bakelupa

Bilembo oyo ezali kolimbolaka bilkelamo ya lola, lolenge ya oyo kani eyebani sikisiki mpenza te. Bakelupa babiangamaki mpo na kobatela bisika ya bule.

Nkolo atiaki bakelupa mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi, **Gen.** 3:24 (Alma 12:21–29; 42:2–3; Mose 4:31). Bilembo ya bilili ya bakelupa etiamaki likolo ya kiti ya boboto, **Esod.** 25:18, 22 (1 Mik. 6:23–28; Ebe. 9:5). Bakelupa batangami kati na mamoni ya Ejekiele, **Ejek.** 10; 11:22.

Bakengeli, Kokengela. *Tala lisusu*

Kokebisa, Likebisi

Kozala angele, kobatela. Moto oyo akengelaka mpe atosaka azali oyo abelemi mpe amilengeli. Bakengeli bazali bakambi baoyo babiangami na bantoma ya Nkolo mpo na kozwa mokumba songolo mpo na bolamu ya basusu. Baoyo babiangami lokola bakambi bazali lisusu na mokumba ya kozala bakengeli mpo na montika ya mokili.

Natiaki yo mokengeli, **Ejek.** 3:17–21. Bakengeli oyo batombolaka mongongo ya bokebisi babikisaka milimo na bango moko, **Ejek.** 33:7–9.

Boye bosenzela: mpo boyebi te ngonga Nkolo na bino akoya, **Mat.** 24:42–43 (Mat. 25:13; Mal. 13:35–37; Mal&May

133:10–11). Bosenzela mpe bobondela ete boyingela te kati na masenginia, **Mat.** 26:41 (3 Nef. 18:15, 18).

Soki bomisenzeli bino moko te, mpe makanisi na bino, mpe maloba na bino, mpe misala na bino, bosengeli kokufa, **Mos.** 4:30. Alma akulisaki banganganzambe mpe bampaka mpo na koyangela mpe kosenzela likolo ya Eklezia, **Alma** 6:1.

Ye oyo akosenzela te mpo na Mobikisi akokatama, **Mal&May** 45:44. Baepisikopo mpe basusu babiangami mpe bakulisami na Nzambe mpo na kokengela Eklezia, **Mal&May** 46:27. Nkolo atiaki bakengeli likolo ya elanga ya vinyo, **Mal&May** 101:44–58.

Baklisto. *Tala lisusu* Mosantu;

Moyekoli

Nkombo moko oyo epesami na bandimi ya Yesu Klisto. Atako nkombo oyo esalelami na bato nyonso epayi na mokili, Nkolo abiangaki balandi na ye ya Klisto ya solo lokola Basantu (Mis. 9:13, 32, 41; 1 Kol. 1:2; Mal&May 115:4).

Bayekoli babiangamaki Baklisto, **Mis.** 11:26. Soki moto nani ayoki mpasi lokola Moklisto, tika ete ayoka nsoni te, **1 Pet.** 4:16.

Mpo na boyokani boye bokobiangama bana ya Klisto, **Mos.** 5:7. Bandimi ya solo babiangamaki Baklisto na baye wana bazalaki bato ya Eklezia te, **Alma** 46:13–16.

Bakolinti, Mikanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Ezali nkombo ya mikanda mibale kati na Boyokani ya Sika. Na ebandeli ezalaki mikanda oyo Paulo akomaki na Basantu kati na Kolinti mpo na kosembola mobulu na kati ya bango. Bakolinti bazalaki kati na lingomba ya bato oyo bazalaki na bizaleli ya nkuna.

Bakolinti ya yambo: Mokapo 1 ezali na mbote ya Paulo mpe toli na ye mpo ete Basantu bazala na bomoko. Mikapo 2–6 ezali na mpamela ya Paulo na mabunga ya Basantu ya Kolinti. Mikapo 7–12 ezali

na biyano ya Paulo na boko mituna. Mikapo 13–15 ezali kotalela bolingani, makabo ya molimo, mpe Bosekwi. Mikapo 16 mozali na toli ya Paulo mpo na kotelema makasi kati na bondimi.

Bakolinti ya mibale: Mikapo 1 ezali na mbote mpe etinda ya Paulo mpo na kolendis. Mikapo 2 ezali na toli mpo na Tito ye moko. Mikapo 3–7 ezali kotalela nguya ya nsango malamau kati na bomoi ya Basantu mpe bakambi na bango. Mikapo 8–9 ezali kopesa Basantu toli ya kozala bapesi makabo na esengo epayi ya babola. Mikapo 10–12 ezali bondimisami ya mosala ya Paulo ye moko lokola Apostolo. Mikapo 13 ezali liyebisi ya kobonga nie.

Bakolose, Mokanda na. *Tala lisusu*
Mikanda ya Paulo; Paulo

Buku moko kati na Boyokani ya Sika. Ezalaki na ebandeli mokanda oyo Apostolo Paulo akomaki na Bakolose nsima ete Epafala, moteyi ya Eklezia ya Kolose aya kotala ye, (Kol. 1:7–8). Epafala ayebisaki Paulo ete Bakolose bazalaki kokweya kati na libunga monene—bakanisaki bazalaki malamau koleka bato mosusu mpo ete batosaki na bokebi bonso boko makuli ya libanda (Kol. 2:16), bamipekisaki boko bamposa ya mosuni, mpe bakumbamelaki banjelu (Kol. 2:18). Misala oyo esalaki Bakolose bayoka ete bazalaki kosantisama. Bayokaki lisusu ete basosolaki mibombamo ya molongo malamau koleka bandimi basusu ya Eklezia. Kati na mokanda na ye, Paulo asemblelaki bango na koteyaka ete bosikoli eyaka bobele na nzela ya Klisto mpe ete tosengeli kozala bwania mpe kosalela Ye.

Mikapo 1 ezali mbote ya Paulo na Bakolose. Mikapo 2–3 mitali malongi mpe ezali na masakoli etali Klisto lokola Mosikoli, likama ya bokumbameli ya lokuta, mpe monene ya Bosekwi. Mikapo 4 eteyi ete Basantu basengeli kozala na bwania na makambo nyonso.

Bakufi, Lobiko mpo na. *Tala Lobiko*
mpo na bakufi

Bala. *Tala lisusu* Losambo ya banzambe ya bikeko

Nzambe moko ya moi mobali oyo bakumbamelaki mingi mingi na Fenisia (1 Mik. 16:31) kasi lisusu akumbamelaki na banzela ekeseni mpe bisika ya ndenge na ndenge: na bato ya Moaba lokola Bala-Peolo (Mit. 25:1–3), na Sekeme lokola Bala-belite (Bas. 8:33; 9:4), na Ekelone lokola Bala zebuba (2 Mik. 1:2). Bala akoki kozala se moko wana lokola Bele ya Babiloni mpe Zewusi ya Gelese. Liloba *Bala* elimboli mowungano kati kati na nkolo mpe mowumbo na ye. Elembo eyebanaki ya Bala ezalaki ngombe ya mobali. Asitoleti azalaki nzambe ya mwasi oyo bakumbamelaki mingi elongo na Bala.

Bala ezalaki ntango esusu ya kosangisama na nkombo to liloba lisusu mpo na kolakisa boyokani na Bala, lokola esika wapi bakumbamelaki ye to moto oyo azali na bizalela lokola bina ya Bala. Nsima, mpo ete *Bala* ezwaki ndimbola ya mabe mpenza, liloba *Boseti* ekitanaki na ya nkombo oyo ya kosangisama. *Boseti* elingi koloba “nsoni.”

Balaba

Nkombo ya moto oyo bakangolaki na esika ya Yesu na ntango ya Bobakami na ekulusu. Balaba azalaki motomboki na bayangeli, mobomi, mpe moyibi (Mat. 27:16–26; Mal. 15:6–15; Luk. 23:18–25; Yoan. 18:40).

Balama

Moko profeta kati na Boyokani ya Kala oyo alingaki kolakela Yisalaele mabe mpo na mosolo. Atindamaki na Nkolo ete alakela Yisalaele mabe te (Mit. 22–24).

Bampunda ya Balama eboyaki koke nde liboso mpo anjelu atelemaki kati na nzela na yango, **Mit.** 22:22–35.

Balamani. *Tala lisusu* Banefi; Buku ya Mormon; Lamani

Lingomba ya bato kati na Buku ya Mormon, baye mingi bazalaki eboto ya Lamani, mwana mobali ya nkulutu ya

Balanaba

Lehi. Bayokaki lokola basalaki bango mabe na Nefi mpe eboto na ye (Mos. 10:11–17). Na engebene, batombokaki na Banefi mpe mbala na mbala babwakaki mateya ya nsango malamumu. Nzokande, kala mingi te Liboso na mbotama ya Yesu Klisto, Balamani bayambaki nsango malamumu mpe bazalaki sembo koleka Banefi (Elam. 6:34–36). Mibu nkama mibale nsima ete Klisto awutaki kotala bikolo ya Amerika, banso Balamani mpe Banefi bakomaki bato ya nkuna mpe babandaki koluka bitumba ya moko na basusu. Penepene na 400 ya Mobu ya Nkolo, Balamani babilisaki ekolo ya Banefi nie.

Balamani balongaki nkona ya Nefi, **1 Nef.** 12:19–20. Balamani bayinaki Banefi, **2 Nef.** 5:14. Balamani bazalaki fimbo mpo na Banefi, **2 Nef.** 5:25. Buku ya Mormon ekozongisa na Balamani boyebi ya batata na bango mpe ya nsango malamumu ya Yesu Klisto, **2 Nef.** 30:3–6 (lokasa ya nkombu ya Buku ya Mormon).

Balamani bazali montika ya Bayuda, **Mal&May** 19:27. Balamani bakobimisa fulele lokola roza liboso ya boyei ya Nkolo, **Mal&May** 49:24.

Balanaba

Nkombu epesami na Yosefe (oyo abiangami Iisusu Yose), Molewi ya Kupulu, oyo atekaki mabele na ye mpe apesaki misolo mizwamaki na Bapostolo (Mis. 4:36–37). Atako azalaki te moko ya Bapostolo Zomi na mibale ya ebandeli, akomaki mpenza Apostolo (Mis. 14:4, 14) mpe asalelaki na mibembo mingi ya misionele (Mis. 11:22–30; 12:25; 13–15; 1 Kol. 9:6; Gal. 2:1, 9; Kolos. 4:10).

Balatolomai. *Tala Iisusu* Natanaele

Kati na Boyokani ya Sika, moko kati na Bapostolo Zomi na mibale ya Yesu Klisto uta ebandeli (Mat. 10:2–4).

Baloma, Mokanda na. *Tala Iisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Kati na Boyokani ya Sika, mokanda oyo Paulo akomaki na Basantu na Loma. Azalaki komitalela mpo na kokende

kotala Yelusaleme, oyo emonanaki solo kozanga likama te. Soki akoki kobikisa bomoi na ye, azali na elikya ya kokende na Loma nsima. Mokanda ezalaki ndambo na ntina ya kolengela Eklezia kuna mpo na koyamba ntango akoya. Ekoki kotalama lokola kozalaka na esakoli ya malongi oyo ezalaki kowelana mpe oyo Paulo amoni sikawa ete ebongisami na nsuka.

Mokapo 1 mozali na nsako ya Paulo na Baloma. Mikapo 2–11 ezali na mayebisi ebele mpo na oyo etali malongi ya bondimi, misala, mpe ngolu. Mikapo 12–16 ezali na mateya ya kotia na misala likolo ya bolingo, mosala mpe bosantu.

(Ba) Mormon. *Tala Iisusu* Eklezia ya Yesu Klisto; Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka

Nkombu ya kobamba oyo *Mormon* ekelamaki na bato oyo bazalaki te bandimi ya Eklezia mpo na kolobela bato ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Nkombu yango ewuti na buku ya makomi ya bule oyo masangisamaki na profeta ya kala Mormon mpe apesaki nkombu ya Buku ya Mormon. Nkombu oyo epesamaki na Nkolo na oyo wapi bandimi ya Eklezia basengeli koyebana ezali “Basantu.” Nkombu malamumu ya Eklezia ezali Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka.

Bana mibali mpe bana basi ya

Nzambe. *Tala Iisusu* Abotami Iisusu, Abotami na Nzambe; Bana ya Klisto; Bato, Moto; Bomikabi, Komikaba; Mobotami

Makomi ezali kosalela maloba oyo na nzela mibale. Na ndimbola moko, tozali banso mpenza bana na molimo ya Tata na biso na Lola. Na ndimbola mosusu, bana mibali mpe bana basi ya Nzambe ezali baye babotami Iisusu na nzela ya Bomikabi ya Klisto.

Bana ya milimo ya Tata: Bozali banzambe, bana na ye oyo Aleki likolo, **Nze.** 82:6.

Tozali libota ya Nzambe, **Mis.** 17:29.

Tozala na botosi na Tata ya milimo, **Ebe.** 12:9.

Nazali mwana mobali ya Nzambe, **Mose** 1:13.

Bana babotami lisusu na nzela ya Bomikabi: Mingi lokola bayambi ye apesi nguya ya kokoma bana ya Nzambe, **Yoa.** 1:12 (Lom. 8:14; 3 Nef. 9:17; Mal&May 11:30). Sikawa nde tozali bana ya Nzambe, **1 Yoa.** 3:1–2.

Bokobiangama bana ya Klisto, bana mibali mpe bana basi na ye, **Mos.** 5:7. Bato nyonso basengeli kobotama lisusu, kokomaka bana mibali mpe bana basi na ye, **Mos.** 27:25. Bakokoma bana mibali na ngai mpe bana basi ya ngai, **Etel.** 3:14. Bokozala na ntembe te mwana moko ya Klisto, **Mor.** 7:19.

Banso baye bazwaka nsango malamuna na ngai bazali bana mibali mpe bana basi ya ngai, **Mal&May** 25:1. Bazali banzambe, kutu bana mibali ya Nzambe, **Mal&May** 76:58.

Boye ekoki banso kokoma bana ya ngai, **Mose** 6:68. Mingi bandimaki mpe bakomaki bana ya Nzambe, **Mose** 7:1.

Bana mibali ya ebomi. *Tala lisusu*

Bokweisami; Lifelo; Lisumu oyo elimbisamaka te; Liwa, ya molimo; Zabulu

Balandi ya Satana baye bakomona mpasi elongo na ye na boseko. Kati na bana mibali ya ebomi ezali na (1) baoyo wana balandaki Satana mpe babwaka-maki libanda na lola mpo na botomboki na ntango ya bomoi yambo na kufa mpe (2) baye wana bapesamaki nzela ya kobotama na mokili oyo na nzoto ya mosuni kasi nsima basalelaki Satana mpe babalukelaki mpenza Nzambe. Baye kati na lingomba ya mibale oyo bakesekwisama kasi bakosikolama te uta na liwa ya mibale (ya molimo) mpe bakoki te kofanda kati na bokonzi ya nkembo (Mal&May 88:32, 35).

Moko ya bango abungaki te longola se mwana mobali ya ebomi, **Yoa.** 17:12. Ekoki kosalema te ete bazongisama na boyamboli, **Ebe.** 6:4–6 (Ebe. 10:26–29).

Boboto ekozala na ekoki te mpo na moto mpe nsuka na ye ezali monyoko mokosuka soki mokolo moko te, **Mos.** 2:36–39. Azali se lokola soki bosikoli bosalemaki te, **Mos.** 16:5. Baye bawanganaka makamwisi ya Klisto mpo na kozwa matabisi bakokoma lokola mwana mobali ya ebomi, **3 Nef.** 29:7.

Bakozwa bolimbisi moko te ezala na mokili oyo to na oyo ezali koya, **Mal&May** 76:30–34 (Mal&May 84:41; 132:27). Bazali se bamoko baye bakosikolama te uta na liwa ya mibale, **Mal&May** 76:34–48. Bana mibali ya ebomi bawanganaka Molimo Mosantu nsima ya kozwa yango, **Mal&May** 76:35. Bana mibali ya ebomi bawanganaka Mwana nsima ete Tata abimisa ye, **Mal&May** 76:43.

Kaina akobiangama Ebomi, **Mose** 5:22–26.

Bana mibali ya Elamani. *Tala Elamani,*
Bana mibali ya

Bana mibali ya Mosiya. *Tala Mosiya,*
Bana mibali ya

Bana mike, Mwana moke. *Tala lisusu* Apambolami, Kopambola, Lipamboli—Lipamboli ya bana mike; Bomikabi, Komikaba; Boyanoli, Koyanola, Moyanoli; Libatizi ya mwana abotami sika; Libota; Lobiko—Lobiko ya bana mike

Moto elenge, moko oyo akokisi naino lipuka te. Batata mpe bamama basengeli kolakisa bana mike na bango kotosa bolingi ya Nzambe. Bana mike bazali na lisumu te kino bakokisi mobu ya boyanoli (Mor. 8:22; Mal&May 68:27).

Bana bazali libula uta na Nkolo, **Nze.** 127:3–5. Bokolisa mwana moke kati na nzela esengeli ye kotambola, **Mas.** 22:6.

Botika bana bake, mpe bopekisa bango te koya epayi ya ngai, **Mat.** 19:14. Botosa baboti ya bino, **Efe.** 6:1–3 (Kolos. 3:20).

Soki Bokwei te, Adama na Eva balingaki te kozwa bana, **2 Nef.** 2:22–23. Boteya bana mike kotambola na nzela

Bana ya Klisto

ya bosolo mpe limemia, **Mos.** 4:14–15. Bana mike mpenza bakozwa bomoi ya seko, **Mos.** 15:25. Yesu amemaki bana mike mpe apambolaki bango, **3 Nef.** 17:21. Bana na yo nyonso bakoteyama na Nkolo, mpe kimia ya bana na yo ekozala monene, **3 Nef.** 22:13 (Yis. 54:13). Bana mike bazali te na ntina ya boyamboli to ya libatisi, **Mor.** 8:8–24.

Bana mike basikolami uta na bokeli ya mokili na nzela ya Mobotami se Moko na ngai, **Mal&May** 29:46–47. Baboti basengeli koteya bana mabongisi mpe misala ya nsango malamumu, **Mal&May** 68:25, 27–28. Bana mike bazali basantu na nzela ya bomikabi ya Klisto, **Mal&May** 74:7. Baboti batindami kokolisa bana na bango engebene na pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:40. Bana mike baye bakufaka liboso ya mobu ya boyanoli babikisami kati na bokonzi ya selestiale, **Mal&May** 137:10.

Bana ya Klisto. *Tala lisusu* Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Mobotami; Yesu Klisto

Baye bandimaki nsango malamumu ya Yesu Klisto.

Onso oyo akomikitisa lokola mwana moke oyo azali monene koleka, **Mat.** 18:1–4. Bozala na bondimi na pole ete bokoka kozala bana ya pole, **Yoan.** 12:36.

Longola moto ya mokili mpe koma lokola mwana moke, **Mos.** 3:19; 27:25–26. Mpo na liyokani bokobiangama bana ya Klisto, **Mos.** 5:7. Soki bokotia nkanga ya malamumu likolo ya eloko nyonso ya malamumu, okozala na ntembe te mwana ya Klisto, **Mor.** 7:19.

Na mingi lokola baye bayambaki ngai, napesi nguya ya kokoma bana ya ngai, **Mal&May** 39:4. Bobanga te, bana bake, mpo ete bozali ya ngai, **Mal&May** 50:40–41.

Bozali moko kati na ngai, mwana mobali moko ya Nzambe, **Mose** 6:68.

Bana ya Nzambe. *Tala* Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Bato, Moto

Bana ya Yisalaele. *Tala* Yisalaele

Bandeko bandimi, Ndeko mobali.

Tala lisusu Basi, Mwasi; Bato, Moto; Ndeko ya mwasi

Lokola bana ya Tata ya Lola, mibali mpe basi nyonso bazali na molimo bandeko mibali mpe bandeko basi. Kati na Eklezia, bandimi mpe baninga mibali ya Eklezia babiangami mbala mingi lokola bandeko mibali.

Ntango obongwami, lendisa bandeko na yo bandimi, **Luk.** 22:32. Ye oyo alingi ndeko na ye te afandi kati na kufa, **1 Yoan.** 3:10–17.

Bokanisa bandeko ya bino bo bino moko, **Yako.** 2:17.

Tika moto nyonso atala ndeko na ye ya mobali lokola se ye moko, **Mal&May** 38:24–25. Lendisa bandeko na yo bandimi na masolo na yo nyonso, **Mal&May** 108:7.

Banefi. *Tala lisusu* Balamani; Buku ya Mormon; Nefi, Mwana mobali ya Lehi

Lingomba ya bato kati na Buku ya Mormon, mingi ya baye wapi bazalaki eboto ya profeta Nefi, mwana mobali ya Lehi. Bakabwanaki uta na Balamani mpe bazalaki na botali banso bato basembo koleka Balamani. Nzokande, na nsuka babebisamaki na Balamani mpo na nkuna ya bango.

Banefi bakabwanaki uta na Balamani, **2 Nef.** 5:5–17. Banso baye bazalaki Balamani te bazalaki Banefi, **Yako.** 1:13. Banefi bafulamaki kolanda ntina ya malamumu koleka, **Alma** 43:6–9, 45. Banefi batikala kozala na esengo ata mokolo moko te koleka na ntango ya Moroni, **Alma** 50:23. Banefi babikisamaki mpo na nsambo ya basembo, **Alma** 62:40. Banefi babandaki kokulumwa na bozangi bondimi, **Elam.** 6:34–35. Yesu ateyaki mpe asalaki na kati ya Banefi, **3 Nef.** 11:1–28:12. Banso babongwamaki na Nkolo mpe bazalaki na biloko nyonso na lisanga, **4 Nef.** 1:2–3. Boswani bozalaki te, bolinga ya Nzambe bozalaki na mitema

na bango, mpe bazalaki bato ya esengo koleka bato nyonso, **4 Nef.** 1:15–16. Banefi babandaki kozala lolendo mpe mpaamba, **4 Nef.** 1:43. Makila mpe bobomi epanzanaki na ntaka ya etando mobimba ya mboka, **Morm.** 2:8. Banefi bakolaki na nkuna mpe Mormon aboyaki kokamba bango, **Morm.** 3:9–11. Banefi nyonso, longola se bato ntuku mibale na minei, babomamaki, **Morm.** 6:7–15. Monefi nyonso oyo akowangana Klisto te atiamaki na liwa, **Mor.** 1:2.

Banefi babebisamaki mpo na nkuna mpe masumu na bango, **Mal&May** 3:18. Bosala angele na lolendo, kobangaka ete bokoma lokola Banefi ya kala, **Mal&May** 38:39.

Banjelu

Ezali na ndenge mibale ya ezali na lola oyo ebengami banjelu: oyo wana ezali milimo mpe oyo wana ezali na nzoto ya mosuni mpe mukuwa. Banjelu baye bazali milimo naino bazwi nzoto ya mosuni mpe mukuwa te, to bazali milimo oyo ezwaki kala nzoto ya kufa mpe bazali kozela bosekwi. Banjelu baye bazali na nzoto ya mosuni mpe mukuwa basili kosekwa uta na bakufi to basili kobongwama.

Ezali na matangi mingi kati na makomi matali mosala ya banjelu. Ntango esusu banjelu balobaka na mongongo ya monkalali wana ezali bango kopesa bitinda ya Nzambe (Mos. 27:11–16). Bato ya kufa ya sembo bakoki lisusu kobengama banjelu (BJS, Gen. 19:15 [Bobakisi]). Banjelu basusu bazali kosalela nzinganzinga ya kiti ya bokonzi ya Nzambe na lola (Alma 36:22).

Makomi ezali lisusu kotanga banjelu ya zabulu. Baye bazali milimowana milandaki Lusifelo mpe babenganamaki libanda uta na miso ya Nzambe na ntango ya bomoi yambo na mbotama mpe babwakamaki na mabele (Emon. 12:1–9; 2 Nef. 9:9, 16; Mal&May 29:36–37).

Yakobo amonaki banjelu ya Nzambe komataka mpe kokitaka, **Gen.** 28:12. Banjelu ya Nzambe bakutanaki na Yakobo,

Gen. 32:1–2. Gideon amonaki anjelu ya Nkolo miso na miso, **Bas.** 6:22. Anjelu asembolaki loboko na ye likolo ya Yelusaleme mpo na kobebisa yango, **2 Sam.** 24:16. Anjelu moko asimbaki Eliya mpe alobaki na ye, Telema mpe lia, **1 Mik.** 19:5–7. Danyeale amonaki anjelu Gabali-ele na limoni, **Dan.** 8:15–16. Anjelu Mikaele asungaki Danyeale, **Dan.** 10:13.

Anjelu Gabali-ele atindamaki uta na Nzambe, **Luk.** 1:19, 26–27. Banjelu ya zabulu bakobombama na minyololo mpo na bosambisami, **Yud.** 1:6 (2 Pet. 2:4).

Bato bamonaki banjelu kokitaka uta na lola, **3 Nef.** 17:24. Moroni akomaki na ntina ya mosala ya banjelu, **Mor.** 7:25–32.

Bonganganzambe ya Alona bozali na bafungola ya mosala ya banjelu, **Mal&May** 13. Moroni, Yoane Mobatisi, Petelo, Yakobo, Yoane, Mose, Eliya, mpe Eliyasi banso basalelaki Joseph Smith lokola banjelu, **Mal&May** 27:5–12. Bozali na makoki te ya kotikala na lisalisi ya banjelu, **Mal&May** 67:13. Mikaele, anjelu monene, azali Adama, **Mal&May** 107:54. Banjelu bazali bato basili kosekwa, baye bazali na nzoto ya mosuni mpe mukuwa, **Mal&May** 129. Ezali te na banjelu baye bazali kosalisa na mabele oyo longola se baye wana bazali ya mango, **Mal&May** 130:5. Bato oyo batosaka te mobeko ya Nzambe ya libala ya seko babalaka te, bapesami na libala mpe te kasi baponami banjelu na lola, **Mal&May** 132:16–17.

Bantuku Sambo. *Tala lisusu* Apostolo; Bonganganzambe ya Melikisedeki

Lotomo oyo wapi bato bakulisami kati na Bonganganzambe ya Melikisedeki. Lelo, kati na masanga makoki ya Bantuku sambo ezali na Bakambi Banene mpe Bantuku sambo ya Etuka bazali kosala na nkombo ya Nkolo na nse ya bokambi ya Bakambi ya Yambo mpe ya Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi na Mibale (tala Mal&May 107:34). Bapesaka ntango na bango nyonso na mosala.

Nkolo aponaki bantuku sambo basusu, **Luk.** 10:1.

Bantuku sambo babiangemi koteya

Banzeneneke ya Buku ya Mormon

nsango malamau mpe kozala banzeneneke baleki malamau ya Yesu Klisto, **Mal&May** 107:25–26. Bantuku sambo basalaka na nkombo ya Nkolo, na nse ya bokambi ya Bazomi na mibale, kotingaka Eklezia mpe kobongisaka makambo nyonso se ya ye na bikolo nyonso, **Mal&May** 107:34. Bopona bantuku sambo basusu, kutu bantuku sambo mbala sambo, soki mosala mosengi yango, **Mal&May** 107:93–97. Lisanga likoli ya bantuku sambo etiami mpo ete bampaka ya mobembo bapesa litatoli ya nkombo na ngai na mokili mobimba, **Mal&May** 124:138–139.

Banzeneneke ya Buku ya Mormon.

Tala lisusu Buku ya Mormon;
Nzeneneke

Nkolo atindaki bato mosusu ya kobakisa na Profeta Joseph Smith mpo na kopesa litatoli ya bonzambe ya Buku ya Mormon (**Mal&May** 17; 128:20). Tala matatoli ya banzeneneke baye kati na “Boyingisi” na ebandeli ya Buku ya Mormon.

Na maloba ya basato nde nakotia liloba na ngai, **2 Nef.** 11:3. Banzeneneke mpo na kopesa litatoli ya liloba na ye epayi ya bana ya bato, **2 Nef.** 27:12–13. Na monoko ya banzeneneke basato makambo oyo makotiyama, **Etel.** 5:4.

Na bondimi Banzeneneke Basato bakomona bapalaki yango, **Mal&May** 17.

Bayuda-te

Lokola esalelami kati na makomi, *Bayuda-te* ezali na ndimbola ebele. Ntango mosusu ezali nkombo ya bato ya eboto ya Bayisalaele te, ntango mosusu bato oyo ya eboto ya Bayuda te, mpe ntango mosusu bikolo oyo bizanga nsango malamau, ata kutu ekoki kozala na ndambuya Bayisalaele ya makila na kati ya bato yango. Lolenge esalelami awa nsima ezali motindo ya liloba yango lokola esalelami kati na Buku ya Mormon mpe Malongi mpe Mayokani.

Bayisalaele basengelaki te kobala baoyo bazali te Bayisalaele (Bayuda-te),

Dut. 7:1–3. Nkolo akoya kozala pole mpo na Bayuda-te, **Yis.** 42:6.

Petelo atindamaki komema nsango malamau na baoyo bazali Bayuda-te, **Mis.** 10:9–48. Nzambe apesaki lisusu boyamboli epayi ya baoyo bazali Bayuda-te, **Mis.** 11:18. Tobatisami kati na Eklezia se moko, tozala Bayuda to Bayuda-te, **1 Kol.** 12:13. Bayuda-te basengeli kozala baninga basangoli na Klisto na nzela ya nsango malamau, **Efe.** 3:6.

Buku ya Mormon ekomamaki mpo na baoyo bazali Bayuda-te, ya **nkasa ya Buku ya Mormon** (Morm. 3:17). Moto moko na kati ya Bayuda-te abimaki likolo ya mai, **1 Nef.** 13:12. Buku mosusu eyaki uta na Bayuda-te, **1 Nef.** 13:39. Litondi ya nsango malamau ekoya uta na baoyo bazali Bayuda-te, **1 Nef.** 15:13 (3 Nef. 16:7; **Mal&May** 20:9). Mboka oyo ekozala mboka ya lipanda mpo na Bayuda-te, **2 Nef.** 10:11. Baoyo bazali Bayuda-te bazali elilingi ya nzete ya elaya ya zamba, **Yako.** 5.

Nsango malamau esengeli kobima na ntango ya Bayuda-te, **Mal&May** 45:28 (**Mal&May** 19:27). Liloba ekobima kino nsuka ya mabele, yambo epayi ya baoyo bazali Bayuda-te, mpe nsima epayi ya Bayuda, **Mal&May** 90:8–10. Bantuku sambo bazali banzeneneke baleki malamau epayi ya Bayuda-te, **Mal&May** 107:25. Tinda bampaka ya Eklezia na ngai kobelele likolo bikolo nyonso, yambo likolo ya baoyo bazali Bayuda-te, mpe nsima likolo ya Bayuda, **Mal&May** 133:8.

Bapalaki. *Tala lisusu* Bapalaki ya wolo; Buku ya Mormon

Na ntango ya kala boko bonkoko bakomaki mambi ya kala mpe masolo ya makomi na bango likolo ya bapalaki ya libende, lokola ezalaki na Buku ya Mormon. mpo na nsango ya mingi, tala “Ndimbola mokuse etali Buku ya Mormon” kati na nkasa ya boyingisi ya Buku ya Mormon.

Bapalaki ya motako. *Tala lisusu* Bapalaki

Lisolo ya makomi moko ya Bayuda uta

ebandeli ya mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto, oyo ezali na nkoma mingi ya Baprofeta (1 Nef. 5:10–16). Lisolo ya makomi oyo ezalaki na Labana, moko ya bampaka ya Bayuda na Yelusaleme. Wana ezalaki Lehi mpe libota na ye na esobe, Lehi azongisaki bana mibali na ye na Yelusaleme kozwa lisolo ya makomi oyo (1 Nef. 3–4). (Mpo na kozwa nsango esusu, tala “Ndimbola mokuse etali Buku ya Mormon,” oyo ezali kati na Buku ya Mormon.)

Bapalaki ya wolo. *Tala lisusu*
Bapalaki; Buku ya Mormon

Lisolo ya makomi ekomami likolo ya bapalaki ya wolo. Eipesi nsango ya bikolo minene mibale ya mikili ya Amerika. Joseph Smith abongolaki mpe abimisaki buku na ndambo ya bapalaki oyo. Bobongoli oyo bobiangami Buku ya Mormon. (Mpo na ozwa nsango mingi, tala “Boyingisi” mpe “Litotoli ya Profeta Joseph Smith” na Buku ya Mormon.)

Baponami

Baponami bazali oyo balingi Nzambe na mitema na bango nyonso mpe bazali kotambwisa bomoi oyo ezali kosepelisa Ye. Baoyo batambwisaka bomoi na lolenge lona ya moyekoli bakothonama na Nkolo kozala mokolo moko na kati ya bana na Ye baoyo baponami.

Soki ekokaki, balingaki kokosa baponami mpenza, **Mat.** 24:24. Yoane asepelelaki mpo ete bana ya mwasi mothonami bazalaki solo mpe basembo, **2 Yoan.** 1.

Masumu na yo elimbisami yo, mpe ozali mwasi mothonami, **Mal&May** 25:3. Baponami na ngai bayokaka mongongo na ngai mpe bayeisaka mitema na bango makasi te, **Mal&May** 29:7. Kutu bongo nakosangisa baponami na ngai uta bansuka minei ya mabele, **Mal&May** 33:6. Makomi masengeli kopesama mpo na lobiko ya baponami na ngai moko, **Mal&May** 35:20–21. Baye bazali kokumisa mabiangi na bango ya bonganzambe bakokoma baponami ya Nzambe, **Mal&May** 84:33–34.

Mpo na ntina ya baponami, mikolo

ya mikakatano mikoyeisama mokuse, **JS—Mat.** 1:20.

Basadukai. *Tala lisusu* Bayuda

Lisanga ya bato mpe ya politiki moko ya moke kasi ya nguya na kati ya Bayuda. Mbele bayebanaki malamumu koleka mpo na boyambi makasi na bango na kotosaka mokanda ya mobeko ya Mose mpe mpo na koboyaka kozala ya milimo mpe banjelu mpe lisusu malongi ya Bosekwi mpe bomoi ya seko (**Mal.** 12:18–27; **Mis.** 4:1–3; 23:7–8).

Basamalia. *Tala lisusu* Samalia

Bato ya biblia oyo bazalaki kofanda na Samalia nsima ete bokonzi ya Yisalaele ya nordi ekamatama na Basulia. Basamalia bazalaki ndambo Bayisalaele mpe ndambo Bayuda-te. Eyamba na bango ezalaki bosangisi ya boyambi ya Bayuda mpe ya bapaganu. Lisese ya Mosamalia malamumu kati na Luka 10:25–37 elakisi boyini boye Bayuda bakolisaki na Basamalia mpo ete Basamalia bapengwaki uta na eyamba ya Bayisalaele. Nkolo atindaki Bapostolo koteya nsango malamumu na Basamalia (**Mis.** 1:6–8). Filipino ateyaki na elonga nyonso nsango malamumu ya Klisto na bato ya Samalia mpe asalaki bikamwisi mingi na kati ya bango (**Mis.** 8:5–39).

Basambisi, Buku ya

Buku moko kati na Boyokani ya Kala. Buku ya Basambisi ezali koloba na ntina ya Bayisalaele uta liwa ya Yosua kino mbotama ya Samwele.

Mikapo 1–3 ezali nkoma ya ebandeli mpo na buku mobimba ya Basambisi. Milimboli ete mpo Bayisalaele babenganki te banguna na bango (**Bas.** 1:16–35), Bayisalaele basengeli komona mpasi ya malandi: bozangi bondimi, mabala na baye bazali te bandimi, mpe losambo ya banzambe ya bikeko. Mikapo 4–5 mipesi lisolo ya Debola mpe Balaka, baoyo bakangolaki Yisalaele uta na Bakanana. Mikapo 6–8 ezali makambo ya botomboli bondimi, oyo ya Gideon, oyo Nkolo apambolaki mpo na kokangola

Bansango Malamu

Bayisalaele uta na Bamidyani. Kati na mikapo 9–12, bato ebele bakeseni basalaki lokola basambisi na Yisalaele uta na ntango wapi mingi ya Bayisalaele bazalaki kati na bopengwi mpe bayangela-maki na bakambi oyo bazalaki bapaya. Mikapo 13–16 milobeli bobimi mpe bokwei ya mosambisi ya nsuka, Samasona. Mikapo ya nsuka, 17–21, ekoki kolimbo-lama lokola bobakisi oyo ebimisi mozi-ndo ya masumu ya Yisalaele.

Bansango Malamu. *Tala lisusu* Luka; Malako; Matai; Yoane, Mwana mobali ya Zebedai

Masolo ya makomi soki te matatoli minei ya bomoi ya kufa ya Yesu mpe makambo matali mosala na Ye oyo ezali kati na buku minei ya yambo ya Boyokani ya Sika. ekomamaki na Matai, Malako, Luka, mpe Yoane, ezali matatoli makomami ya bomoi ya Klisto Yesu. Buku ya 3 Nefi kati na Buku ya Mormon ekokani na banzela mingi na Bansango Malamu minei oyo ya Boyokani ya Sika.

Babuku ya Boyokani ya Sika ekomamaki na ebandeli na lokota ya Bamwela. Liloba ya Bamwela liloba elingi koloba “Bansango Malamu.” Bansango Malamu ezali ete Yesu Klisto asili kosala bomikabi boye bokosikola bato nyonso uta na liwa mpe kofuta moto na moto mbano engebene na misala na ye (Yoan. 3:16; Lom. 5:10–11; 2 Nef. 9:26; Alma 34:9; Mal&May 76:69).

Tala lisusu Boyokani ya Bansango Malamu na bobakisi.

Basi, Mwasi. *Tala lisusu* Bandeko

bandimi, Ndeko mobali; Bato, Moto; Ndeko ya mwasi

Moto mokolo ya mwasi, mwana mwasi ya Nzambe. Liloba *mwasi* esalalami na makomi ntango esusu lokola nkombo ya botosi (Yoan. 19:26; Alma 19:10).

Nzambe akelaki mobali mpe mwasi, **Gen.** 1:27 (Mose 2:27; 6:9; Abal. 4:27). Mwasi malamau azali motuya koleka mabanga ya ntalo, **Mas.** 31:10–31.

Mwasi azali lokumu ya mobali, **1 Kol.**

11:7. Mobali azali na bosenga ya mwasi mpe mwasi azali na bosenga ya mobali kati na Nkolo, **1 Kol.** 11:11. Basi balatitsama nzoto na lolenge ya bopolo, **1 Tim.** 2:9–10.

Ngai, Nkolo Nzambe, nasepelaka na bopeto ya basi, **Yako.** 2:28.

Masumu na bino elimbisami bino, mpe ozali mwasi moponami, **Mal&May** 25:3. Basi bazali na litomba ya kosenga likolo ya mibali na bango mpo na koleisa bango, **Mal&May** 83:2.

Bata-Seba. *Tala lisusu* Dawidi

Mwasi ya Uliya; nsima, mwasi ya Dawidi mpe mama ya Solomo. Mokonzi Dawidi asalaki ekobo na ye. Abongisaki lisusu liwa ya mobali na ye na etumba (2 Sam. 11), makambo mayaki nsima ya lisumu oyo matikalaki seko mpo na Dawidi (Mal&May 132:39).

Batesaloniki, Mikanda na. *Tala lisusu*

Mikanda ya Paulo; Paulo

Buku mibale kati na Boyokani ya Sika. Ezalaki na ebandeli mikanda oyo Paulo akomaki na Batesaloniki wana ezalaki ye na Kolinti na ntango ya mobembo na ye ya yambo na Poto nzinganzinga na 50 ya Mobu ya Nkolo. Mosala na ye na Tesaloniki molimbolami na Misala 17. Paulo alingaki kozanga na Tesaloniki kasi bakokaki te kosala bongo (1 Tes. 2:18). Boye atindaki Timote koyamba babongwami mpe koyela ye nsango ya lolenge kani bazalaki. Paulo akomaki mokanda ya yambo lokola mbano ya botondi na ye na bozongi ya Timote.

Tesaloniki ya yambo: Mikapo 1–2 ezali na losako ya Paulo mpe losambo na ye mpo na Basantu; mikapo 3–5 mipesi malakisi likolo ya bokoli na molimo, bolingo, bopeto, molende, mpe Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto.

Batesaloniki ya mibale: Mokapo 1 mozali na losambo mpo na Basantu. Mokapo 2 molobeli boyei ya bopengwi. Mokapo 3 mozali na losambo ya Paulo mpo na bolongi ya ntina ya nsango malamau.

Bato ya mokonzi

Kati na Buku ya Mormon, lingomba oyo elingaki kokweisa mbulamatari ya Banefi (Alma 51:1–8).

Bato, Moto. *Tala lisusu* Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Bandeko bandimi, Ndeko mobali; Basi, Mwasi; Bonzambe, Nzambe; Molimo; Molimo ya bokeli; Ndeko ya mwasi

Malobeli bato nyonso, ezala mobali mpe mwasi. Mibali mpe basi nyonso bazali na koloba polele bana ya molimo ya Tata ya Lola. Ntango babotami kati na bokufi, bazwaka nzoto ya mosuni, nzoto ya kufa. Nzoto oyo ekelamaki na elilingi ya Nzambe (Gen. 1:26–27). Mibali mpe basi baye bazali sembo na kowzaka makuli masengeli, kobombaka mayokani na bango, mpe kotosaka mitindo ya Nzambe bakoyingela kati na botetolami mpe kokoma lokola Nzambe.

Nzambe akelaki moto na elilingi na ye moko, **Gen.** 1:27 (Mos. 7:27; **Mal&May** 20:17–18). Nini ezali moto, mpo ete okanisa ye, **Nze.** 8:4–5. Alakelami mabe moto oyo atielaka moto motema mpe akamataka mosuni lokola loboko na ye, **Yil.** 17:5 (2 Nef. 4:34; 28:26, 31).

Ntango nakomaki moto, nalongolaki makambo ya bomwana, **1 Kol.** 13:11.

Bato bazali mpo ete bakoka kozala na bosepeli, **2 Nef.** 2:25. Moto ya mokili azali monguna ya Nzambe, **Mos.** 3:19. Lolenge kani ya bato esengeli bino kozala, **3 Nef.** 27:27.

Misala ya moto mitekami, misala ya Nzambe te, **Mal&May** 3:3. Osengeli te kobanga moto mingi koleka Nzambe, **Mal&May** 3:7 (Mal&May 30:11; 122:9). Biloko nyonso esalemi mpo na litomba mpe mpo ete moto asalela, **Mal&May** 59:18.

Nayebi ete moto azali mpamba, **Mose** 1:10. Mosala mpe nkembo ya Nzambe ezali kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39.

Moto, mwana ya molimo ya Tata na Lola: Bakweyaki na elongi ya bango, mpe

balobaki, O Nzambe, Nzambe ya milimo ya mosuni nyonso, **Mit.** 16:22 (Mit. 27:16). Bozali bana ya Nkolo Nzambe na bino, **Dut.** 14:1. Bozali banzambe mpe banso bozali bana ya Oyo Aleki Likolo, **Nze.** 82:6. Bozali bana ya Nzambe ya bomoi, **Hosea** 1:10. Ezali biso te na Tata se moko? Ekelamaki biso te na Nzambe moko, **Mki.** 2:10.

Tozali bana ya Nzambe, **Mis.** 17:29. Molimo yango moko mozali kotatola ete tozali bana ya Nzambe, **Lom.** 8:16. Memisama na Tata ya milimo, **Ebe.** 12:9.

Milimo ya bato nyonso mizongisami epayi ya bango na Nzambe wana oyo apesaki bango bomoi, **Alma** 40:11.

Bafandi ya mikili bazali bana mibali mpe bana basi babotami na Nzambe, **Mal&May** 76:24. Moto azalaki na ebandedeli na Tata, **Mal&May** 93:23, 29.

Nzambe akelaki bato nyonso na molimo, liboso bazala likolo ya etando ya mabele, **Mose** 3:5–7. Nazali Nzambe; nakelaki mokili, mpe bato liboso ete bazala na mosuni, **Mose** 6:51.

Moto, makoki ya kokoma lokola Tata na Lola: Boye bozala bato ya bobongi nie, kutu lokola Tata na bino, **Mat.** 5:48 (3 Nef. 12:48). Ekomami te kati na mobeko na bino ete bozali banzambe, **Yoan.** 10:34 (Mal&May 76:58). Tokoki kokoma basangoli ya Nzambe mpe basangoli elongi na Klisto, **Lom.** 8:17. Ozali mwana mobali, mpe soki mwana mobali, bongo mosangoli libula ya Nzambe na nzela ya Klisto, **Gal.** 4:7. Ntango akomonana, tokozala lokola ye, **1 Yoan.** 3:2. Na ye oyo akolonga nakopesa ye kovanda elongi na ngai likolo ya kiti ya bokonzi ya ngai, **Emon.** 3:21.

Na bango napesi kokoma bana ya Nzambe, **3 Nef.** 9:17.

Baye bakosangola libula ya bokonzi ya selesitale bazali banzambe, kutu bana ya Nzambe, **Mal&May** 76:50, 58. Bongo bakoza banzambe, mpo ete bazali na nguya nyonso, **Mal&May** 132:20.

Bayekoli Banefi. *Tala* Bayekoli Banefi basato

Bayekoli Banefi basato

Bayekoli Banefi basato. *Tala lisusu*
Banefi; Bazalani babongwana;
Moyekoli

Basato ya bayekoli Banefi baponami ya Klisto oyo batangami kati na Buku ya Mormon.

Nkolo apesaki na bayekoli baye lipamboli se moko lina epesamaki na Yoane Molingami—ete bakoka kotikala na mabele komema milimo epayi ya Klisto kino Nkolo akoya lisusu. Babongwanaki ete bayoka mpasi te mpe bakufa te (3 Nef. 28).

Klisto akokisaki mposa ya bayekoli basato baye ya kotikala kino boyei na ye, **3 Nef.** 28:1–9. Bakoyoka ata mokolo moko te mpasi ya liwa to ya mawa, **3 Nef.** 28:7–9. Basengeli kozala na litondi ya bosepele, **3 Nef.** 28:10. Bakamatamaki likolo mpo na ntango moko na lola, **3 Nef.** 28:13–17. Basalaki epayi ya bato mpe batiaki molende na monyokoli, **3 Nef.** 28:18–23. Basalaki epayi ya Mormon, **3 Nef.** 28:24–26 (Morm. 8:10–11). Bakosala epayi ya bayoyo bazali Bayuda-te, Bayuda, mabota mapalangana, mpe bikolo nyonso, **3 Nef.** 28:27–29. Satana azali na nguya te likolo ya bango, **3 Nef.** 28:39.

Bayelede. *Tala lisusu* Buku ya Mormon; Yelede; Yelede, Ndeko mobali ya

Kati na Buku ya Mormon bato oyo bazalaki eboto ya Yelede, ya ndeko na ye ya mobali, mpe ya bancinga na bango (Etel. 1:33–41). Bakambamaki na Nzambe uta Linongi ya Babele na Amerika, mboka oyo elakelama (Etel. 1:42–43; 2–3; 6:1–18). Atako ekolo ya bango ezalaki na ntango moko na nkoto ya bato, babebisamaki banso na etumba ya bana mboka oyo ememamaki na nkuna (Etel. 14–15).

Bayongoli ya Gadiatoni. *Tala lisusu*
Makelemba ya nkuku

Kati na Buku ya Mormon, ekunda ya bayongoli ebandisamaki na Monefi moko ya nkuna na nkombo ya Gadiatoni. Lingomba na bango evandisamaki likolo ya bonkuku mpe ndai ya satana.

Gadiatoni abebisaki ekolo ya Banefi, **Elam.** 2:12–13. Zabulu alapaki ndai mpe asalaki mayokani ya nkuku na Gadiatoni, **Elam.** 6:16–32. Makelemba ya nkuku ebebisaki ekolo ya Bayelede, **Etel.** 8:15–26.

Bayuda. *Tala lisusu* Yisalaele; Yuda

Bayuda bakoki kozala (1) eboto ya Yuda, moko ya bana mibali zomi na mibale ya Yakobo, (2) bato ya bokonzi ya Yuda ya kala na sudi, to (3) bato baye basalelaka eyamba, lolenge ya bizalela, mpe mimesano ya Kimoyuda kasi akoki kozala to kozala te Moyuda na mbotama. Ekomi momeseno ya kosalela liloba *Moyuda* etaleli eboto nyonso ya Yakobo, kasi oyo ezali libunga. Esengeli esukisama se na baye ya bokonzi ya Yuda to, mingi koleka lelo oyo, na baye ya libota ya Yuda mpe bato ya lingomba na ye.

Lingenda ya bokonzi ekolongwa na Yuda te kino ekoya Shilo, **Gen.** 49:10.

Nsango malamau ya Klisto ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko, epayi na Moyuda yambo, **Lom.** 1:16.

Nkolo akobimisa profeta moko na kati ya Bayuda kutu Masiya moko, **1 Nef.** 10:4. Ntango buku oyo ebimaki libanda ya monoko ya Moyuda, makambo makomaki polele mpe peto, **1 Nef.** 14:23. Bayuda bakopanzama na kati ya bikolo nyonso, **2 Nef.** 25:15. Bayuda bazali bato ya liyokani na ngai ya kala, **2 Nef.** 29:4. Bayuda baye bapanzami bakobanda kondima na Klisto, **2 Nef.** 30:7. Bayuda bakobwaka libanga likolo ya oyo wapi bakoki kotonga, **Yako.** 4:14–16. Bayuda bakozala na litatoli mosusu ete Yesu azalaki Klisto mpenza, **Morm.** 3:20–21.

Baprofeta mibale bakobimisama na ekolo ya Bayuda na mikolo ya nsuka, **Mal&May** 77:15. Bobelela likolo ya bikolo nyonso, yambo likolo ya bayoyo bazali Bayuda-te, mpe nsima likolo ya Bayuda, **Mal&May** 133:8.

Na mikolo wana mpasi ya monene ekozala na Bayuda, **JS—Mat.** 1:18.

Bazalani babongwana

Bato baye babongwani ete bayoka

mipasi to liwa te kino bosekwi na bango na bozangi kufa.

Enoka atambolaki na Nzambe: mpe azalaki te; mpo Nzambe akamataki ye, **Gen.** 5:24 (Ebe. 11:5; **Mal&May** 107:48–49). Moto moko te amona nkunda ya Mose kino na mokolo oyo, **Dut.** 34:5–6 (**Alma** 45:19). Eliya abutaki likolo na mopepe monene kati na lola, **2 Mik.** 2:11.

Soki nalingi ete otikala kino ekoya ngai, ya yo nini, **Yoon.** 21:22–23 (**Mal&May** 7:1–3).

Bokomeka liwa mokolo moko te, **3 Nef.** 28:7. Ete bakoka te komeka liwa bobongwani ezalaki likolo ya nzoto ya bango, **3 Nef.** 28:38 (4 Nef. 1:14; **Morm.** 8:10–11).

Yoane Molingami akotikala kino ekoya Nkolo, **Mal&May** 7. Nakamatiki Siona ya Enoka na ntolo na ngai moko, **Mal&May** 38:4 (Mose 7:21, 31, 69). Enoka mpe bandeko na ye bandimi bazali engumba oyo ebombisama kino mokolo ya bosembo, **Mal&May** 45:11–12. Eliya akamatamaki na lola na koza ngaka komeka liwa, **Mal&May** 110:13.

Molimo Mosantu mokweyaki likolo ya mingi, mpe bakamatamaki likolo kati na Siona, **Mose** 7:27.

Bazolami, Zolami

Kati na Buku ya Mormon, mosali ya Labana oyo asanganaki na Nefi mpe Lehi mpo na koya na mboka ya elaka (1 Nef. 4:31–38). Mpo na bosembo ya Zolami, Lehi apambolaki ye elongo na bana mibali ya Lehi ye moko (2 Nef. 1:30–32). Eboto na ye eyebanaki lokola Bazolami (Yako. 1:13).

Bazomi na Mibale, Lisanga likoki ya. *Tala* Apostolo

Belesasala. *Tala lisusu* Babele, Babiloni

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya nsuka ya Babiloni, oyo ayangelaki liboso ete Kulese abotola Babiloni na etumba; mwana mobali mpe mokitani ya Nebukadanesala (Dan. 5:1–2).

Bendele

Kati na makomi, dalapo to elembo

ya elamba wapi bato basanganaka nzinganzinga na bomoko mpo na ntina ya kokitolama. Na bantango ya kala basalelaki bendele lokola esika ya bosangani mpo na basoda na etumba. Buku ya Mormon mpe Eklezia ya Yesu Klisto ezali bilembo ya bendele na bikolo nyonso ya mokili.

Akotombola bendele moko epayi ya bikolo, **Yis.** 5:26 (2 Nef. 15:26). Ntina moko ya Yisai ekotelema lokola bendele, **Yis.** 11:10 (2 Nef. 21:10; **Mal&May** 113:6).

Tombola bendele ya kimia likolo, **Mal&May** 105:39.

Bendele ya Lipanda. *Tala lisusu* Moroni, Kapitene

Dalapo oyo ematisamaki na Moroni, komanda mokonzi ya mampinga ya Banefi kati na Buku ya Mormon. Moroni asalaki dalapo mpo na kofula bato Banefi kobatela eyamba, bonsomi, kimia mpe mabota na bango.

Moroni asalaki bendele ya lipanda uta na kazaka na ye oyo apasolaki, **Alma** 46:12–13. Baye balingaki kosunga bendele bakotaki kati na liyokani, **Alma** 46:20–22. Moroni asalaki ete bendele ematisama likolo ya linongi na linongi, **Alma** 46:36 (**Alma** 51:20).

Benyamina, Mwana mobali ya

Yakobo. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya mibale ya Yakobo mpe Laele (Gen. 35:16–20).

Libota ya Benyamina: Yakobo apambolaki Benyamina (Gen. 49:27). Eboto ya Benyamina ezalaki ya bilombe babundi. Bato mibale ya libota ya Benyamina bazalaki Saulo, mokonzi ya yambo ya Yisalaele (1 Sam. 9:1–2), mpe Paulo, Apostolo ya Boyokani ya Sika (Lom. 11:1).

Benyamina, Tata ya Mosiya. *Tala lisusu* Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina

Profeta mpe mokonzi moko ya Buku ya Mormon (Mos. 1–6).

Betania

Akutanaki na makambo minene mpo na kotia kimia na mboka, **Omin.** 1:23–25 (M ya M 1:12–18). Ateyaki bana mibali na ye, **Mos.** 1:1–8. Apesaki bokonzi na mwana mobali na ye Mosiya, **Mos.** 1:9–18. Bato na ye basanganaki mpo na koyoka maloba na ye, **Mos.** 2:1–8. Alobe-laki bato na ye, **Mos.** 2:9–4:30. Bato na ye basalaki boyokani na Nkolo, **Mos.** 5–6.

Betania

Mboka oyo wapi Yesu Klisto afandaki na poso ya nsuka ya bomoi na Ye ya kufa (Mat. 21:17; Mal. 11:11). O mopanzi ya sudi-esti ya Ngomba ya Bilaya, Betania ezalaki epayi ya kovanda ya Lasalo, Malia, mpe Malata (Yoan. 11:1–46; 12:1).

Betele

Na lokota ya Ebele, elingi koloba “ndako ya Nzambe” mpe ezali moko ya bisika ya bule na Yisalaele. Ezwami penepene ya bakilometele zomi na motoba na nordi ya Yelusaleme. Awa Abalayama atongaki etumbelo na ye na ntango ya boyei na ye ya yambo na Kanaana (Gen. 12:8; 13:3). Awa Yakobo amonaki kati na limoni ebutelo kosimbaka likolo na lola (Gen. 28:10–19). Ezalaki lisusu esika moko esantu na mikolo ya Samwele (1 Sam. 7:16; 10:3).

Beteleme

Engumba ya moke na bakilometele mwambe na sudi ya Yelusaleme. Na lokota ya Ebele, Beteleme elingi koloba “ndako ya mapa”; ebiangami lisusu Efalata, kolimbolaka “eye ebotaka mbuma mingi.” Yesu Klisto abotamaki na Yelusaleme (Mika 5:2; Mat. 2:1–8). Ezali esika ya bokundi ya Laele (Gen. 35:19; 48:7).

Luta mpe Boaza bazalaki kofanda kuna, **Luta** 1:22. Samwele apakolaki Dawidi mafuta kuna, **1 Sam.** 16:1–13; 17:12, 15; 20:6, 28.

Elode abomisaki bana mike kuna, **Mat.** 2:16.

Biblia. *Tala lisusu* Apokrifi; Boyokani ya Kala; Boyokani ya Sika; Efelaima—Nzete ya Efelaima to ya

Yosefe; Makomi; Makomi endimami na banso; Yuda—Nzete ya Yuda

Bosangisami ya nkoma ya Baebele mpe Baklisto oyo ezali na bimoniseli ya bonzambe. Liloba *biblia* elingi koloba “Babuku.” Biblia ezali mosala ya bapropeta mingi mpe mosala ya bakomi baye bafulamaki kokoma na nse ya bopusi ya Molimo Mosantu (2 Pet. 1:21).

Biblia ya Baklisto ezali na bokaboli mibale, oyo eyebani mingi mingi lokola Boyokani ya Kala mpe ya Sika. Boyokani ya Kala bozali na buku ya makomi oyo bazali kosalela na kati ya Bayuda ya Filisita na ntango ya mosala ya kufa ya Nkolo. Boyokani ya Sika bozali na nkoma oyo ezali ya eleko ya Bapostolo mpe etalami lokola kozalaka na bosantisi mpe likoki lokola makomi ya Bayuda. Buku ya Boyokani ya Kala ezwami uta na nkoma ya bana mboka kotandamaka na bikeke mingi mpe ekomamaki penepene na mobimba na lokota ya Ebele, nzokande buku ya Boyokani ya Sika ezali mosala ya nkola moko mpe ekomamaki na lokota ya Bamwela.

Kati na Boyokani ya Kala liloba *boyokani* etiami na esika ya liloba ya Ebele kolimbolaka “liyokani.” Liyokani ya Kala ezali mobeko oyo epesamaki na Mose ntango Yisalaele eboyaki litondi ya nsango malamumu oyo bato ya Nzambe bazalaki na yango uta ebandeli ya bokufi. Liyokani ya Sika ezali nsango malamumu lokola eteyamaki na Yesu Klisto.

Kati na Biblia ya Ebele (Boyokani ya Kala) babuku ekabolamaki na maboke misato: Mobeko, Bapropeta, mpe Nkoma. Biblia oyo bazali kosalela na mokili ya Baklisto etiaki babuku engebene na masolo ezwami na kati lokola mambi ya kala, makomi ya ntoki, mpe masakoli.

Babuku ya Boyokani ya Sika ezali mingi na molongo oyo: Nsango malamumu minei mpe Misala; Mikanda ya Paulo; Mikanda ya Yakobo, Petelo, Yoane, mpe Yude; mpe Emoniseli ya Yoane.

Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka ezali kokumisa mpe komemia Biblia mpe endimi solo lisusu

ete Nkolo azali kokoba kobakisa bimoniseli na nzela ya baprofeta na Ye na mikolo ya nsuka oyo ezali kosunga mpe komonisa solo lisolo ya biblia ya makambo ya Nzambe na bato nyonso.

Nzete ya Yuda (Biblia) mpe nzete ya Yosefe (Buku ya Mormon) ekokoma se moko na loboko ya Nkolo, **Ejek.** 37:15–20.

Bosolo ya Biblia bokomotiana na makomi ya mikolo ya nsuka, **1 Nef.** 13:38–40. Biblia ekosangana na Buku ya Mormon na kolongolaka malongi ya lokuta, **2 Nef.** 3:12. Biblia! Biblia! Tozali na Biblia, **2 Nef.** 29:3–10. Baoyo nyonso bandimi Biblia bakondima lisusu Buku ya Mormon, **Morm.** 7:8–10.

Bampaka bakoteya mabongisi ya nsango malamau ya ngai, oyo ezali kati na Biblia mpe kati na Buku ya Mormon, **Mal&May** 42:12.

Tondimi ete Biblia ezali liloba ya Nzambe soki ebongolami malamau, **Bit. Bond.** 1:8.

Biblia, Bobongoli ya Joseph Smith (BJS). *Tala* Bobongoli ya Joseph Smith (BJS)

Bibundeli

Ezipelo elatami likolo mpo na kobatela nzoto uta na mabete to nsonge ya manduki. Bazali kosalela lisusu liloba oyo mpo na kolimbola makoki ya molimo oyo ebatelaka moto uta na maseginginia to mabe.

Bolata bibundeli mobimba ya Nzambe, **Efe.** 6:10–18 (**Mal&May** 27:15–18).

Bifundeli. *Tala* Lolendo

Bikelamo ya mayele, Mayele. *Tala lisusu* Bosolo; Molimo; Pole, Pole ya Klisto

Mayele ezali na ndimbola ebele, misato na oyo ezali: (1) Ezali pole ya bosolo oyo epesaka bomoi mpe pole na biloko nyonso na molongo mobimba. Ezalaka se ntango nyonso. (2) Liloba *bikelamo ya mayele* ekoki lisusu kotangama na bana ya milimo ya Nzambe.

(3) Makomi makoki lisusu kolobela mayele mpo na kotangaka biteni ya molimo oyo ezalaka liboso ete tobotama lokola bana ya molimo.

Mayele ekangamaka se na mayele, **Mal&May** 88:40. Mayele makelamaki te to masalemaki te, **Mal&May** 93:29. Mayele nyonso ezali nsomi kati na molongo wana Nzambe asilaki kotia yango, **Mal&May** 93:30. Nkembo ya Nzambe ezali mayele, **Mal&May** 93:36–37. Mayele ezwami na bomoi oyo, ekolamuka na biso na bosekwi, **Mal&May** 130:18–19.

Nkolo azali kokonza likolo ya bike-lamo ya mayele nyonso, **Abal.** 3:21. Nkolo alakisaki Abalayama bikelamo ya mayele oyo ebongisamaki liboso ete mokili mozala, **Abal.** 3:22.

Bilaya, Ngomba ya. *Tala lisusu* Getesemane

Ngomba na esti ya Lobwaku ya Kidoloni, na esti ya Yelusaleme. Likolo ya botengemi na yango ya westi, penepene na nse na yango, ezali elanga ya Getesemane. Betafeza mpe Betania ezwami na nsonge ya botengemi ya esti. Ngomba oyo ezalaki esika ya makambo mingi kati na Biblia (**Mat.** 24:3) mpe ekozala esika monene na makambo ya mikolo ya nsuka (**Zek.** 14:3–5; **Mal&May** 45:48–54; 133:20).

Bilembo ya bosolo ya Eklezia. *Tala* Eklezia, Bilembo ya solo

Bilembo ya mbotama mpe liwa ya Yesu Klisto. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Makambo oyo mayaki elongo na mbotama mpe liwa ya Yesu Klisto.

Mbotama: Moseka moko akozwa zemi mpe akobota mwana mobali, **Yis.** 7:14. Uta na Beteleme mokonzi akobima mpo na Yisalaele, **Mika** 5:2.

Samwele Molamani asakolaki mokolo moko, butu moko, mpe mokolo moko ya pole; monzoto moko ya sika; mpe bilembo misusu, **Elam.** 14:2–6. Bilembo bikokisamaki, **3 Nef.** 1:15–21.

Bilembo ya ntango

Liwa: Samwele Molamani asakolaki molili, kake mpe minkalali, mpe bini-ngani ya mabele, **Elam.** 14:20–27. Bilembo bikokisamaki, **3 Nef.** 8:5–23.

Bilembo ya ntango. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Elembo; Mikolo ya nsuka

Makambo to mayele ya mosala oyo Nzambe azali kopesa na bato mpo na kolakisa ete eloko moko ya motuya na mosala na Ye esili kosalema to ekosalema kala mingi te. Na mikolo ya nsuka, bilembo mingi esili kosakolama mpo na Boyei ya Mibale ya Mobikisi. Bilembo oyo ezali kopesa nzela na Nzambi ya sembo koyeba mwango ya Nzambe, kokebisama, mpe komilengela.

Ngomba ya ndako ya Nkolo ekotiana na nsonge ya bangomba, **Yis.** 2:2–3. Nkolo akotombola elembo mpe akosangisa Yisalaele, **Yis.** 5:26 (2 Nef. 15:26–30). Moi mokozala molili mpe sanza ekobimisa pole te mpo na kongenga, **Yis.** 13:10 (Yoele 3:15; **Mal&May** 29:14). Bato bakobuka mobeko mpe bakobuka liyokani ya libela, **Yis.** 24:5. Banefi bakoloba lokola mongongo moko uta na putulu, **Yis.** 29:4 (2 Nef. 27). Yisalaele ekosangisama na nguya, **Yis.** 49:22–23 (1 Nef. 21:22–23; 3 Nef. 20–21). Nzambe akotia bokonzi moko oyo ekobebisama te, **Dan.** 2:44 (**Mal&May** 65:2). Etumba, bandoto, mpe mamoni ekoya liboso ya Boyei ya Mibale, **Yoele** 2. Bikolo nyonso ekosangana mpo na kobunda na Yelusaleme, **Zek.** 14:2 (Ejek. 38–39). Mokolo ezali koya oyo ekozika lokola fulu, **Mki.** 4:1 (3 Nef. 25:1; **Mal&May** 133:64; JS—Mambi ya Kala 1:37).

Makama minene makoya liboso ya Boyei ya Mibale, **Mat.** 24 (JS—Mat. 1). Paulo alimbolaki bopengwi mpe ntango ya makama ya mikolo ya nsuka, **2 Tim.** 3–4. Baprofeta mibale bakobomama mpe kosekwisama na Yelusaleme, **Emon.** 11 (**Mal&May** 77:15). Nsango malamumu ekozongisama na mikolo ya nsuka na lialisi ya banjelu, **Emon.** 14:6–7 (**Mal&May** 13; 27; 110:11–16; 128:8–24).

Babiloni ekotiana mpe ekokweya, **Emon.** 17–18.

Yisalaele ekosangisama na nguya, **1 Nef.** 21:13–26 (Yis. 49:13–26; 3 Nef. 20–21). Oyo ezali elembo, ete bokoka koyeba ntango yango, **3 Nef.** 21:1. Buku ya Mormon ekobima na nguya ya Nzambe, **Morm.** 8.

Balamani kofula lokola fulele, **Mal&May** 49:24–25. Bato ya nkuna bakoboma bato ya nkuna, **Mal&May** 63:32–35 (Emon. 9). Etumba ekopalangana likolo ya bikolo nyonso, **Mal&May** 87:2. Bilembo, mobulungano ya makambo, mpe banjelu kolengelaka nzela mpo na boyei ya Nkolo, **Mal&May** 88:86–94. Molili mokozipa mabele, **Mal&May** 112:23–24. Nkolo atindi Basantu bamilengela mpo na Boyei ya Mibale, **Mal&May** 133.

Bilili

Kosalela eloko moko lokola bokokani to elilingi ya eloko mosusu. Bilili kati na makomi ezali kosalela biloko, makambo, to libaku mpo na kokundola libongisi moko soki te liteya ya nsango malamumu. Ndakisa, Alma profeta ya Buku ya Mormon asalelaki nkona mpo na kokundola liloba ya Nzambe (Alma 32).

Baprofeta bipayi nyonso kati na makomi basalelaki bilili mpo na koteya na ntina ya Yesu Klisto. Boko ya bilili oyo ezali na milulu mpe makuli (Mose 6:63), mbeka (Ebe. 9:11–15; Mose 5:7–8), elambo (BJS, **Mal.** 14:20–24 [Bobakisi]; Luk. 22:13–20), mpe libatizi (Lom. 6:1–6; **Mal&May** 128:12–13). Nkombo mingi ya Biblia ezali ya bilili. Molulu ya tabelenakele mpe mobeko ya Mose na Boyokani ya Kala elimbolaki bosolo ya seko (Ebe. 8–10; Mos. 13:29–32; Alma 25:15; Elam. 8:14–15). Mpo na ndakisa esusu, tala Matatai 5:13–16; Yoane 3:14–15; Yakobo 4:5 (Buku ya Mormon); Alma 37:38–45.

Biteni ya Bondimi. *Tala lisusu* Liyaka ya Ntalo Monene; Smith, Joseph, Mwana

Biteni ya ntina ya boyambi oyo bandimi ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka bandimaka.

Joseph Smith akomaki yango yambo kati na mokanda moko na John Wentworth, molengeli nsango ya zulunale *Chicago Democrat*, na koyanolaka bosen-ga na ye ya koyeba nini bandimi ya Eklezia bandimaka. Mokanda eyebanaki lokola Mokanda ya Wentworth mpe m-bimisamaki yambo kati na zulunale *Times and Seasons* na sanza ya misato ya mobu 1842. Na mokolo ya 10, sanza ya zomi ya mobu 1880, Biteni ya Bondimi bindimamaki lokola makomi na kopona ya bandimi ya Eklezia mpe etiamaki na kati lokola ndambo ya Liyaka ya Ntalo Monene.

Boaza. *Tala lisusu* Luta

Mobali ya Luta (Luta 4:9–10); mpe nkoko ya Dawidi, Mokonzi ya Yisala-ele (Luta 4:13–17); mpe nkoko ya Klisto, Mokonzi ya Bakonzi (Luk. 3:32).

Bobakami na ekululu. *Tala lisusu*

Bomikabi, Komikaba; Ekululu; Gologota; Yesu Klisto

Lolenge ya bobomi moto na Baloma, boye bosalemaki mingi na ntango ya Boyokani ya Sika, na boye moto yango atiamaki na kufa na kokangisamaka singa to kobetamaka maboko mpe makolo na ye sete na ekululu. Ezalaki mbala mingi kosalema bobele na bawumbo mpe babomi ya mpamba mpamba. Bobakami na ekululu ebandaka mbala mingi na kobetama fimbo to kopisolama (Mal. 15:15). Moto oyo azalaki kobakama na ekululu asengisamaki mbala mingi komema ekululu na ye moko na esika ya bobomi (Yoan. 19:16–17). Mbala mingi bilamba na ye ezwamaki na basoda baye bakokokisa mokano (Mat. 27:35). Ekululu ekundamaki na mabele ete makolo ya moto yango mazalaki bobele sentimetele ntuku motoba to ntuku misato likolo ya mabele. Ekululu ekengelamaki na basoda kino moto oyo azali likolo ya ekululu akufa, oyo ezalaki ntango esusu kozwa kino mikolo misato (Yoan. 19:31–37).

Yesu Klisto abakamaki na ekululu mpamba te lingomba ya bato bazangi

bondimi bafundaki Ye na lokuta lokola moto ya kotiaka bokabwani na boto-mboki epayi ya Kaisalia mpe mpo na botuki mpamba te Alobaki Azali Mwana ya Nzambe. Nzambala moko ya motane (Yoan. 19:2), motole moko ya nzube, mpe mafinga masusu malobelamaki na Yesu (Mat. 26:67; Mal. 14:65).

Bato ya nkuna bakopasola maboko mpe makolo ya Masiya, **Nze.** 22:11–18. Klisto akokende lokola mwana ya mpate na bobomi, **Yis.** 53:7.

Yesu ayebisi kala liboso bobakami na ye na ekululu, **Mat.** 20:18–19. Bobakami ya Klisto bolimbolami, **Mat.** 27:22–50 (Mal. 15:22–37; Luk. 23:26–46; Yoan. 19:17–30).

Nefi amonaki na limoni bobakami ya Mwana ya mpate ya Nzambe na ekululu, **1 Nef.** 11:33. Nefi ayebisaki mpasi mpe bobakami na ekululu ya Klisto, **1 Nef.** 19:9–14. Yakobo ayebisaki mosala mpe bobakami na ekululu ya Moko Mosantu ya Yisala-ele, **2 Nef.** 6:9. Eku-mbaki, boningani ya mabele, moto, mpe mipepe ya kaina na Amerika mitatolaki bobakami ya Klisto na ekululu na Yelusaleme, **3 Nef.** 8.

Nazali Yesu oyo babakaki na ekululu, **Mal&May** 45:51–52. Mosala ya Klisto na kati ya milimo na boloko esukaki na ntango kati ya liwa na ye mpe bosekwi na ye, **Mal&May** 138:27.

Bobangi. *Tala lisusu* Bondimi;

Limemia; Mpiko, Ya mpiko

Bobangi ekoki kozala na ndimbola mibale: (1) kobanga Nzambe ezali koyoka limemia monene mpe lokumu mpo na Ye mpe kotosa mitindo na ye; (2) kobanga moto, makama ya kufa, mpasi, mpe mabe ezali kozala na bobangi ya biloko ya lolenge lona mpe koyoka nsomo ya yango.

Bobangi ya Nzambe: Solo mpenza bobangi ya Nzambe ezali te na esika oyo, **Gen.** 20:11. Okobanga Nkolo Nzambe na yo, **Dut.** 6:13 (Yos. 24:14; 1 Sam. 12:24). Salela Nkolo na bobangi, **Nze.** 2:11. Bobangi ya Nkolo ezali ebandeli ya bwania,

Bobekoli

Nze. 111:10. Banga Nzambe mpe kawana na mabe, **Mas.** 3:7. Ekozala malamu mpo na bango baye bazali kobanga Nzambe, **Mosak.** 8:12.

Bosala mpo lobiko na bino moko na bobangi mpe kolenga, **Filip.** 2:12. Bobanga Nzambe mpe bopesa nkembo epayi na ye, **Emon.** 14:7 (Mal&May 88:104).

Baprofeta bazali kolamusa bato ntango nyonso mpo na kobatela bango na bobangi ya Nzambe, **Enos.** 1:23. Alma mpe bana mibali ya Mosiya bakweyaki na mabele, mpo ete bobangi ya Nkolo boyaki likolo ya bango, **Alma** 36:7. Bosala mpo lobiko na bino moko na bobangi mpe kolenga, **Morm.** 9:27.

Bango baye babangaka ngai te, nde nakotumbola mpe kolengisa, **Mal&May** 10:56. Ye oyo akobanga ngai akoluka bitembo ya boyei ya Mwana ya Moto, **Mal&May** 45:39.

Bobangi ya moto: Kobanga te, mpo ete nazali na yo, **Gen.** 26:24 (Yis. 41:10). Nkolo azali na biso: kobanga bango te, **Mit.** 14:9. Kobanga te: mpo ete bango baye bazali na biso baleki mingi, **2 Mik.** 6:16. Nakobanga te nini mosuni ekoki kosala, **Nze.** 56:4. Kobanga te mpamela ya bato, **Yis.** 51:7 (2 Nef. 8:7).

Nzambe apesaki biso te molimo ya bobangi, **2 Tim.** 1:7. Bolingo ya bobongi nie elongolaka bobangi, **1 Yoan.** 4:18 (Mor. 8:16).

Bana mibali ya Elamani babangaki te liwa, **Alma** 56:46–48. Bobangi ya liwa botondaki na ntolo ya bato ya nkuna, **Morm.** 6:7. Kobanga te nini moto akoki kosala, **Mor.** 8:16.

Osengelaki te kobanga moto koleka, **Mal&May** 3:7 (Mal&May 30:1, 11; 122:9). Kobanga te kosala bolamu, **Mal&May** 6:33. Oyo nyonso azali ya eklezia na ngai asengeli kobanga te, **Mal&May** 10:55. Soki bosili komilengela bokobanga te, **Mal&May** 38:30. Bomilongola uta na bobangi, **Mal&May** 67:10. Bozala na bosepeli malamau, mpe bobanga te, mpo ngai Nkolo nazali elongo na bino, **Mal&May** 68:6. Bobanga te banguna ya bino, **Mal&May** 136:17.

Bobekoli. *Tala lisusu* Bonguna

Makundi to bozongisi mabe mpo na mpasi to mpo na botuki.

Nzambe na yo akoya na bobekoli, **Yis.** 35:4.

Bobekoli bozali na ngai; nakofutisa, **Lom.** 12:19 (Morm. 3:15; 8:20).

Mompanga ya bobekoli mozali likolo na bino, **Morm.** 8:40–41.

Nakokamata bobekoli likolo ya bato ya nkuna, mpo bakoyambola te, **Mal&May** 29:17.

Mobikisi ayaki na mikolo ya nkuna mpe ya bobekoli, **Mose** 7:45–46.

Bobikisi na bokono, Kobikisa

bakoni. *Tala lisusu* Kopakola; Lisalisi na bakoni

Kokomisa lisusu malamau to kolongono, ezala na nzoto mpe na molimo. Makomi ezali na ndakisa mingi ya bobikisi ya makamwisi ya bakoni na Nkolo mpe basali na Ye.

Nazali Nkolo oyo abikisaka bino, **Esod.** 15:26. Namana amizindisaki na Ebale ya Yaladene mbala sambo mpe abikisamaki, **2 Mik.** 5:1–14. Na mapipi na ye tobikisami, **Yis.** 53:5 (Mos. 14:5). Moi ya bosembo mokobima na bobikisi na mapapu na ye, **Mki.** 4:2.

Yesu abikisaki lolenge nyonso ya bokono, **Mat.** 4:23 (Mat. 9:35). Apesaki bango nguya ya kobikisa lolenge nyonso ya bokono, **Mat.** 10:1. Atindi ngai kobikisa baye mitema mibukana, **Luk.** 4:18.

Babikisamaki na nguya ya Mwana ya mpate ya Nzambe, **1 Nef.** 11:31. Soki ondimi bosikoli ya Klisto, okoki kobikisama, **Alma** 15:8. Abikisaki bango moko moko, **3 Nef.** 17:9.

Ye oyo azali na bondimi na ngai mpo na kobikisama akobikisama, **Mal&May** 42:48. O nkombo na ngai bakobikisa bakoni, **Mal&May** 84:68.

Tondimi likabo ya kobikisa bakoni, **Bit. Bond.** 1:7.

Bobomi. *Tala lisusu* Etumbu ya liwa;

Kaina

Kolongola bomoi ya moto na nko mpe

na kozangaka ntina. Bobomi ezali lisumu ekweisama uta bantango ya ebandeli (Gen. 4:1–12; Mose 5:18–41).

Moto nyonso oyo akosopa makila ya moto na ye makila ekosopama, **Gen.** 9:6 (BJS, Gen. 9:12–13; Esod. 21:12; Alma 34:12). Okoboma te, **Esod.** 20:13 (Dut. 5:17; Mat. 5:21–22; Mos. 13:21; Mal&May 59:6).

Yesu alobaki, okoki te koboma, **Mat.** 19:18. Babomi bakoza likabo na bango na liwa ya mibale, **Emon.** 21:8.

Bozali babomi kati na mitema na bino, **1 Nef.** 17:44. Lisuma na mobomi oyo akoboma na bolingi, **2 Nef.** 9:35. Nzambe atindi ete bato baboma te, **2 Nef.** 26:32. Bobomi ezali bonsomo epayi ya Nkolo, **Alma** 39:5–6.

Ye oyo akoboma akozwa bolimbisi te, **Mal&May** 42:18. Moto nani oyo akoboma akopesama na mibeko ya mboka, **Mal&May** 42:79.

Bobomi libala. *Tala lisusu* Kobala, Libala

Bosukisi ya libala na nzela ya nguya mobeko ya leta to ya eklezia. Engebene na Boyokani ya Sika, Nzambe apesaki ndingisa ya bosukisi libala na nse ya bokokisi boko masengami mpo na mitema makasi ya bato; nzokande, lokola Yesu alimbolaki, “uta ebandeli ezalaki bongo te” (Mat. 19:3–12). Makomi ezali kopesa toli mingi na mabe ya bobomi libala mpe mapesi toli ete mibali mpe basi balingana moko mosusu kati na bosome (1 Kol. 7:10–12; Mal&May 42:22).

Bobongoli ya Joseph Smith (BJS).

Tala lisusu Smith, Joseph, Mwana

Botaleli lisusu malamau soki te bobongoli ya Emoniseli ya Biblia na Mokonzi Yakobo na lokota ya Angele, boye Profeta Joseph Smith abandaki na sanza ya motoba ya mobu 1830. Atindamaki na Nzambe mpo na kosala bobongoli mpe atalaki yango lokola libiangi na ye lokola profeta.

Atako Joseph asilisaki mingi koleka ya bobongoli yango penepene na sanza ya sambo ya mobu 1833, akobaki kino liwa

na ye na mobu 1844 kosala mbongansi wana ezalaki ye kolengela makomi na maboko mpo na kobimisa buku. Atako abimisaki buku ya boko ndambo ya bobongoli yango na ntango ya bomoi na ye, ekokaki kosalema ete mbongwana ya kobakisama etiamu soki azalaki na bomoi mpo na kobimisa buku mobimba. Eklezia Eyebana ya Yesu Klisto ya Basantu ya Mikolo mya Nsuka ebimisaki buku ya yambo ya bobongoli boye bofulami ya Joseph Smith na 1867. Basili kobimisa emoniseli ebele ya buku uta ntango wana.

Profeta ayekolaki makambo mingi na ntango ya bobongoli. Biteni ebele ya Malongi mpe Mayokani bindimamaki mpo na mosala oyo ya bobongoli (ndakisa Mal&May 76; 77; 91; mpe 132). Lisusu, Nkolo apesaki Joseph malakisi ya sikisiki mpo na bobongoli, oyo ekomamaki kati na Malongi mpe Mayokani (Mal&May 37:1; 45:60–61; 76:15–18; 90:13; 91; 94:10; 104:58; 124:89). Buku ya Mose mpe Joseph Smith—Matai, oyo etiami kati na Liyaka ya Ntalo Monene, izwamaki semba uta na Bobongoli ya Joseph Smith.

Bobongoli ya Joseph Smith bozongisaki makambo ya polele mpe ya motuya oyo ebungaki uta na Biblia (1 Nef. 13). Atako ezali te Biblia epesami na bakonzi ya Eklezia, bobongoli boye ezali kopesa boyebi ya ntina mingi mpe ya mozindo mpe bozali na motuya mpenza na kosolaka Biblia. Ezali lisusu moko litatoli ya libiangi mpe mosala uta na Nzambe ya Profeta Joseph Smith.

Bobongwami, Mobongwami. *Tala*

lisusu Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Moyekoli

Kobongwanaka boyambi, motema, mpe bomoi ya moto moko mpo na kondima mpe koyokana na bolingi ya Nzambe (Mis. 3:19).

Kati na bobongwami ezali na mokano ya bolingi mpo na kotika banzela ya kala mpe mokano ya kobongwana mpo na kokoma moyekoli ya Klisto. Boyamboli, libatisi mpo na bolimbisi ya masumu, boyambi ya Molimo Mosantu na botie

Bobongwani

ya maboko, mpe bondimi na bokobi na Nkolo Yesu Klisto esalaka bobongwami ya kokoka nie. Moto ya mokili akobongwana na moto ya sika, oyo asantisami mpe azali peto, abotami lisusu na Klisto Yesu (2 Kol. 5:17; Mos. 3:19).

Bato basengeli kobongwana mpe kokoma lokola bana bake, **Mat.** 18:3 (Mos. 3:19). Wana ebongwani yo, lendisaka bandede na yo bandimi, **Luk.** 22:32. Bango baye bayambaki liloba na ye babatisamaki, **Mis.** 2:37–41. Bongola mosumuki uta na libunga ya nzela na ye, **Yak.** 5:20.

Enosa abongwanaki, **Enos.** 1:2–5. Maloba ya Mokonzi Benyamina mamemaki mbongwana ya makasi na bato, **Mos.** 5:2 (Alma 5:12–14). Bato nyonso basengeli kobotama lisusu, iyo, kobotama na Nzambe, **Mos.** 27:25. Alma mpe bana mibali ya Mosiya babongwanaki, **Mos.** 27:33–35. Tata ya Lamoni abongwamaki, **Alma** 22:15–18. Na nzela ya nguya mpe liloba ya Nzambe, babongwanaki epayi ya Nkolo, **Alma** 53:10. Boyamboli ememaka mbongwana ya motema, **Elam.** 15:7. Mingi lokola babongwanaki bala-kisaki solo ete babimelamaki na nguya mpe Molimo ya Nzambe, **3 Nef.** 7:21. Na ntina ya bondimi na bango na Klisto na ntango ya bobongwami ya bango, babatisamaki na moto mpe Molimo Mosantu, **3 Nef.** 9:20.

Basengeli kobima kokende mpe koteya boyamboli, mpe mingi bakobongwana, **Mal&May** 44:3–4.

Bobongwani. *Tala lisusu* Bafungola ya bonganganzambe; Yesu Klisto

Bozali ya bato baye babongwami mpo na ntango moko na bomonani mpe lolenge ya ye—elingi koloba, batombwami na motuya ya molimo ya likolo—ete bakoka kotia molende na miso mpe nke-mbo ya bazalani ya lola.

Bobongwani ya Klisto: Petelo, Yakobo, mpe Yoane bamonaki Nkolo akembelami mpe abongwami liboso na bango. Mobikisi alakaki liboso ete Petelo akozwa bafungola ya bokonzi ya lola (Mat. 16:13–19; 17:1–9; Mal. 9:2–10; Luk.

9:28–36; 2 Pet. 1:16–18). Na likambo monene oyo, Mobikisi, Mose, mpe Eliyasi (Eliya) apesaki bafungola oyo elakelamaki na Petelo, Yakobo, mpe Yoane. Na bafungola ya bonganganzambe oyo, Bapostolo bazwaki nguya ya kokoba mosala ya bokonzi nsima ya Bobuti ya Yesu.

Joseph Smith alakisaki ete na Ngomba ya Bobongwani, Petelo, Yakobo, mpe Yoane babongwanaki lisusu. Bamonaki limoni ya mabele lokola makomonana na bozali bokembelami ya mango boye bokoya (Mal&May 63:20–21). Bamonaki Mose mpe Eliya, bazalani babongwana mibale, mpe bayokaki mongongo ya Tata. Tata alobaki, “Oyo azali Mwana molingami na ngai, nasepeli mingi na ye; boyoka ye” (Mat. 17:5).

Bazalani baye babongwana: Bamonaki Nzambe ya Yisalaele, **Esod.** 24:9–11. Mposo ya elongi na ye engengaki wana ezalaki ye kosolola na Nzambe, **Esod.** 34:29 (Mal. 9:2–3).

Elongi ya Yesu engengaki mpenza, **Mat.** 17:2 (Mal. 9:2–3). Yisalaele ekokaki te kotala mpenza elongi ya Mose mpo na nkembo, **2 Kol.** 3:7.

Elongi ya Abinadi elakisamaki na bongengi boluti, **Mos.** 13:5–9. Bazingamaki penepene lokola soki na moto, **Elam.** 5:23, 36, 43–45 (3 Nef. 17:24; 19:14). Bazalaki mpembe lokola elongi ya Yesu, **3 Nef.** 19:25. Emonanaki epayi ya bango bo bobongoli boko, **3 Nef.** 28:15.

Moto moko te amona Nzambe na mosuni, longola se soki epesami na Molimo, **Mal&May** 67:10–12. Na nguya ya Molimo miso na biso efungwanaki, **Mal&May** 76:12.

Nkembo ya Nzambe ezalaki likolo ya Mose, **Mose** 1:2. Nkembo na ye ezalaki likolo ya ngai; mpe namonaki elongi na ye, mpo nabongwanaki, **Mose** 1:11. Namonaki balola efungwami, mpe nalatisamaki na nkembo, **Mose** 7:3–4.

Bobubi, Bokosi, Kokosa. *Tala lisusu* Lokuta; Mayele mabe

Kati na makomi, kokosa ezali kosala ete moto andima likambo ezali solo te.

Ye oyo alapaki ndai na lokuta te akomata na ngomba ya Nkolo, **Nze.** 24:3-4. Kangola ngai uta na moto na lokuta, **Nze.** 43:1. Lisuma epayi ya baye babiangi mabe bolamu, mpe bolamu mabe, **Yis.** 5:20 (2 Nef. 15:20).

Tika moto moko amikosa te, **1 Kol.** 3:18. Tika moto moko te akosa bino na maloba ya mpamba, **Efe.** 5:6. Bato ya mabe bakokosa mpe bakokosama, **2 Tim.** 3:13. Satana, oyo akosaki mokili mobimba, abwakamaki libanda, **Emon.** 12:9. Bakangisaki Satana ete akosa bikolo lisusu te, **Emon.** 20:1-3.

Nkolo akoki kokosa te, **2 Nef.** 9:41. Soki bolandi Mwana, kobukaka lokuta liboso ya Nzambe te, bokozwa Molimo Mosantu, **2 Nef.** 31:13. Selemi atubelaki ete akosamaki na nguya ya zabulu, **Yako.** 7:18. Bato ya Mokonzi Noa bakosamaki na maloba ya kolete, **Mos.** 11:7.

Bato ya bwania bazwaki Molimo Mosantu lokola motambwisi na bango, mpe bakosamaki te, **Mal&May** 45:57. Lisuma epayi ya baye bazali bakosi, **Mal&May** 50:6.

Akomaki Satana, tata ya balokuta inso, mpo na kokosa mpe kozipa bato miso, **Mose** 4:4.

Bobuki mbuma

Mbala mosusu makomi ezali kosalela liloba *bobuki mbuma* na lolenge ya elilingi mpo na kolobela bomemi bato kati na Eklezia, oyo ezali bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele, to na ntango ya bosambisi, ndakisa Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto.

Ntango ya kobuka mbuma eleki, elanga ekomi na nsuka, mpe tobikisami te, **Yil.** 8:20 (Mal&May 56:16).

Mbuma ezali mingi, kasi basali bazali bake, **Mat.** 9:37. Ntango ya kobuka mbuma ezali nsuka ya mokili, **Mat.** 13:39. Nyonso oyo ekolona moto, yango wana lisusu nde ekobuka ye, **Gal.** 6:7-9 (Mal&May 6:33).

Elanga esili ekomeli mpo na kobuka mbuma, **Mal&May** 4:4. Bobuki mbuma bosila mpe milimo na bino mibikisami

te, **Mal&May** 45:2. Ntango ya kobuka mbuma eyei, mpe liloba na ngai esengeli ekokisama, **Mal&May** 101:64.

Bobuti. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Yesu Klisto

Bokei na lipombo ya Mobikisi uta na mabele, mikolo ntuku minei nsima ya Bosekwi na Ye. Bobuti bosalemaki uta na esika moko na Ngomba ya Bilaya na miso ya bayekoli (Mal. 16:19; Luk. 24:51). Na ntango wana banjelu mibale uta na lola batatolaki ete na mikolo mikoya Nkolo akozonga se "na lolenge lona" (Mis. 1:9-12).

Bofuli, Kofula. *Tala lisusu* Emoniseli; Molimo Mosantu

Bokambi boye bopesami epayi ya moto na Nzambe. Bofuli eyaka mbala mingi na nzela ya Molimo na banzela ya ndenge na ndenge na mayele to motema ya moto.

Nsima ya moto eyaki mongongo moke ya boboto, **1 Mik.** 19:12.

Molimo Mosantu ekoteya bino makambo nyonso mpe ekemema makambo nyonso na bokundoli na bino, **Yoan.** 14:26. Molimo ya bosolo mokokamba bino na bosolo bonso, **Yoan.** 16:13.

Nakambamaki na Molimo, koyebaka yambo te makambo oyo nasengelaki kosala, **1 Nef.** 4:6. Mongongo ya Nkolo moyaki na kati ya mayele na ngai, **Enos.** 1:10. Eloko nyonso oyo ebiangi mpe esengisi kosala bolamu efulami na Nzambe, **Mor.** 7:13-16.

Ekitisaki ngai te kimia na mayele na yo, **Mal&May** 6:23. Nakoyebisa yo na mayele mpe motema na yo, **Mal&May** 8:2. Molimo na ngai, mokongengisa mayele na yo, oyo ekotondisa molimo na yo na bosepeli, **Mal&May** 11:13. Ekopesamela yo na ntango se wana oyo esengeli koloba mpe kotanga, **Mal&May** 24:6 (Mal&May 84:85). Mongongo oyo ezalaka se moke ya boboto, oyo ezali komimisana mpe kotobola biloko nyonso, **Mal&May** 85:6.

Bogoigoi, Goigoi

Bogoigoi, Goigoi

Kozanga kosala mpe koboya komipesa na misala ya sembo.

Soki moto alingi kosala te, asengeli kolia mpe te, **2 Tes.** 3:10.

Bakomaki bato ya goigoi, batonda na nko, **2 Nef.** 5:24. Omibenda uta na goigoi, **Alma** 38:12.

Ye oyo azali goigoi akolia lipa ya mosali te, **Mal&May** 42:42. Lisuma epayi na bino baye bosalaka te na maboko na bino moko, **Mal&May** 56:17. Bosengeli komipesa mobimba na likambo ya malamu, **Mal&May** 58:27. Botika kozala bagoigoi, **Mal&May** 88:124.

Bokambi. *Tala* Bokambi ya Yambo

Bokambi ya Yambo. *Tala lisusu*

Bafungola ya bonganganzambe; Emoniseli; Mokambi

Mokambi ya Eklezia mpe Bapesi toli na ye. Bazali lisanga likoki ya bonganganzambe banene basato mpe bazali koyangela likolo ya Eklezia mobimba. Bokambi ya Yambo ezali na bafungola nyonso ya bonganganzambe.

Bafungola ya bokonzi ezalaka ntango nyonso na Bokambi ya Bonganganzambe ya Monene, **Mal&May** 81:2. Bokambi ya Bonganganzambe ya Monene ezali na makoki ya kosala kati na ntomo inso, **Mal&May** 107:9, 22. Oyo nyonso ayambi ngai ayambi Bokambi ya Yambo, **Mal&May** 112:20, 30. Bokambi ya Yambo bosengeli kozwa maloba kitoko ya Molimo [bimoniseli] mpo na Eklezia mobimba, **Mal&May** 124:126.

Bokangemi. *Tala lisusu* Bonsomi, Nsomi

Kozala kati na bowumbu ya nzoto to bowumbu ya molimo.

Ndako ya Yisalaele ekendaki na bokangemi mpo na mabe na bango, **Ejek.** 39:23.

Ye oyo amemi na bokangemi akoke-nda na bokangemi, **Emon.** 13:10.

Bato ya nkuna bakomema na nse ya bokangemi ya zabulu, **1 Nef.** 14:4, 7. Bato

bazali nsomi ya kopona lipanda mpe bomoi ya seko soki te bokangemi mpe liwa, **2 Nef.** 2:27. Bolingi ya mosuni bopesi molimo ya zabulu nguya ya kokanga, **2 Nef.** 2:29. Ekangi bino mpenza bokundoli ya bokangemi ya batata na bino, **Alma** 5:5–6. Baye bakoyeisa mitema na bango makasi bakamatani bakangemi na zabulu, **Alma** 12:11. Bokengele mpe bosambela ntango inso, mbele bosenginiama na zabulu, mpe bokambama mosika na bakangemi na ye, **3 Nef.** 18:15.

Bokangi, Kokanga. *Tala lisusu*

Bonganganzambe; Eliya; Makuli

Kondimisa na lola makuli oyo esalemi na likoki ya bonganganzambe na mabele. Makuli ekangami ntango mazwi bondimami ya Molimo Mosantu ya Elaka, oyo ezali Molimo Mosantu.

Nyonso oyo okokanga na mabele ekokangama na lola, **Mat.** 16:19 (Mat. 18:18; **Mal&May** 124:93; 132:46). Bokangamaki na Molimo Mosantu ya Elaka, **Efe.** 1:13.

Napesi epayi na bino nguya, ete nyonso oyo bokokanga na mabele ekokangama na lola, **Elam.** 10:7.

Epayi ya bango epesami nguya ya kokanga na mabele mpe na lola, **Mal&May** 1:8. Baye na nkembo ya selesitale bakangami na Molimo Mosantu ya Elaka, **Mal&May** 76:50–70. Eliya apesaki bafungola ya nguya ya bokangi na maboko ya Joseph Smith, **Mal&May** 110:13–16. Oyo ezali nguya ya kotia elembo mpe ya bokangi, **Mal&May** 128:14. Liloba ya lisakoli ya solo koleka elingi koloba ete moto ayeba ete akangama mpo na bomoi ya seko, **Mal&May** 131:5. Mayokani nyonso oyo ekangami te na Molimo Mosantu ya Elaka esukaka ntango bato bakufi, **Mal&May** 132:7. Mosala monene oyo esengeli kosalema kati na batempelo ezali ya bokangi ya bana na baboti na bango, **Mal&May** 138:47–48.

Bokapita, Kapita. *Tala lisusu*

Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi

Moto oyo abatelaka makambo to bozwi ya mosusu. Oyo nyonso kapita azali

kobatela ebiangemi bokapita. Biloko nyonso na mokili ezali ya Nkolo; tozali bakapita na Ye. Tozali bayanoli epayi ya Nkolo, kasi tokoki kopesa mbando ya bokapita na biso na bantoma ya Nzambe baye bapesami likoki. Ntango tozwi libiangi ya mosala uta na Nkolo to basali na Ye baye bapesami likoki, bokapita wana ekoki kozala na makambo ya molimo mpe ya mosuni (Mal&May 29:34).

Ozalaki sembo na makambo make, nakotia yo mokonzi likolo ya makambo minene, **Mat.** 25:14–23. Epayi na ye oyo mingi epesami, na ye mingi ekosengama, **Luk.** 12:48 (Mal&May 82:3). Yesu apeesaki lisese ya kapita ya boyengebene te, **Luk.** 16:1–8.

Onso kani oyo azwami sembo akokota kati na bosesepeli ya Nkolo na ye, **Mal&May** 51:19. Moto na moto asegneli kopesa lisolo ya bokapita na ye, **Mal&May** 72:3–5. Ye oyo azali kapita ya sembo mpe ya bwania akosangola libula ya biloko nyonso, **Mal&May** 78:22. Nkolo akokomisa moto nyonso moyanoli lokola kapita likolo ya mapamboli ya mabele, **Mal&May** 104:11–17 (Mal&May 42:32). Zala na molende ete okoka kozala kapita ya bwania, **Mal&May** 136:27.

Bokeli, Kokela. *Tala lisusu* Ebandeli; Mabele; Mokolo ya Saba; Molimo ya bokeli; Yesu Klisto

Kobongisa. Nzambe, kosalaka na nzela ya Mwana mobali na Ye, Yesu Klisto, abongisaki biloko ya mike mike bizwami kati na molongo mpo na kosala mabele. Tata ya Lola mpe Yesu bakelaki moto na elilingi na Bango (Mose 2:26–27).

Na ebandeli Nzambe akelaki lola mpe mabele, **Gen.** 1:1. Tika tosala moto na elilingi na biso, **Gen.** 1:26 (Mose 2:26–27; Abal. 4:26).

Biloko nyonso esalemaki na ye, **Yoon.** 1:3, 10. Na ye biloko nyonso ekelamaki oyo ezali na lola, **Kolos.** 1:16 (Mos. 3:8; Elam. 14:12). Nzambe akelaki mikili na nzela ya Mwana na ye, **Ebe.** 1:2.

Moto akelamaki na ebandeli, **Mos.** 7:27. Nakelaki balola mpe mabele mpe biloko nyonso, **3 Nef.** 9:15 (Morm. 9:11, 17). Bato nyonso bakelamaki na ebandeli na elilingi na ngai moko, **Etel.** 3:15.

Yesu Klisto akelaki balola mpe mabele, **Mal&May** 14:9. Akelaki moto, mobali mpe mwasi, na elilingi na ye moko, **Mal&May** 20:18.

Mikili ya kotanga te nde nakelaki, **Mose** 1:33. Na nzela ya Mobotami se Moko na ngai nakelaki lola, **Mose** 2:1. Ngai, Nkolo Nzambe, nakelaki biloko nyonso na molimo liboso ezala lokola ezali komonana likolo ya etando ya mabele, **Mose** 3:5. Nkoto ya mabele lokola oyo ekokaki te kozala ebandeli ya motango ya bokeli na yo, **Mose** 7:30. Banzambe babongisaki mpe basalaki balola, **Abal.** 4:1.

Bokili, Kokila. *Tala lisusu* Babola; Bolamu; Bopesi makabo, Makabo; Libonza; Likabo

Kokanga kolia bilei mpe komela na bolingi na yo moko mpo na ntina ya kobelega penepene na Nkolo mpe ya koesenga mapamboli na Ye. Ntango moto moko moko to lingomba ya bato bakilaka, basengeli lisusu kosambela mpo na kososola bolingi ya Nzambe mpe kokolisa bokasi bonene ya molimo. Bokili bozalaka ntango nyonso momeseno ya bandimi ya solo.

Lelo kati na Eklezia, mokolo ya Saba moko ya sanza moko moko etiami mpebeni mpo na ntina ya bokili. Na ntango oyo, Bandimi ya Eklezia bakendaka na kozangaka kolia bilei to komela mai na mwa ngonga ya ntango. Boye basangisaka kopesa na Eklezia misolo oyo balingaki kosomba bilei mpo na bilambo bina. Mosolo oyo ebiangami likabo ya kokila. Eklezia esalelaka makabo ya kokila mpo na kosunga babola mpe bakeleli.

Tokilaki mpe tolukaki Nzambe na biso, **Ejela** 8:21–23, 31. Nakilaki mpe nasambelaki liboso ya Nzambe ya lola, **Nehem.** 1:4. Bokila mpo na ngai, mpe

Bokolongonu

mikolo misato bolia te bomela mpe te, **Esetele** 4:16. Nakitisaki molimo na ngai na bokili, **Nze**. 35:13. Ezali oyo te kokila oyo naponaki, **Yis**. 58:3–12. Nabongolaki elongi na ngai epayi ya Nkolo Nzambe, kosenga na nzela ya losambo, elongo na bokili, **Dan**. 9:3. Baluka epayi na ngai na motema na yo nyonso, mpe na bokili, **Yoele** 2:12. Bato ya Ninewe bandimaki Nzambe, mpe basakolaki kokila, **Yona** 3:5.

Yesu akilaki mikolo ntuku minei, **Mat**. 4:2 (Esod. 34:28; 1 Mik. 19:8; Luk. 4:1–2). Komonana na bato te ete ozali kokila, **Mat**. 6:18 (3 Nef. 13:16). Lolenge oyo ebimaka te longola se na losambo mpe bokili, **Mat**. 17:21.

Koba na kokilaka bilei mpe kosambelaka, **Omin**. 1:26 (4 Nef. 1:12). Babandaki kokila, mpe kosambela na Nkolo Nzambe na bango, **Mos**. 27:22. Nakilaki bilei mpe nasambelaki mikolo mingi ete nakoka koyeba makambo oyo, **Alma** 5:46. Bana ya Nzambe basanganaki na bokili mpe losambo makasi, **Alma** 6:6. Bana mibali ya Mosiya bampipesaki bango moko na losambo mpe bokili mingi, **Alma** 17:3, 9. Ntango moko ya bokili mpe losambo eyaki nsima ya liwa ya Banefi mingi, **Alma** 28:5–6. Bakilaki mingi mpe basambelaki mingi, **Alma** 45:1 (Elam. 3:35).

Tika bilei na bino elambama na motema bobele moko ete kokila na bino ezala ya bobongi nie, **Mal&May** 59:13–14. Bosengeli kokoba kati na losambo mpe bokili, **Mal&May** 88:76.

Bokolongonu. *Tala lisusu* Bosembo,
Ya sembo

Semba, bosembo.

Kino nakokufa nakolongola te bokolongonu na ngai uta na ngai, **Yob**. 27:5. Moyengebene atambolaka na bokolongonu, **Mas**. 20:7.

Bazalaki bato baye bazalaki solo ntango nyonso na makambo nyonso bazalaki na mokumba, **Alma** 53:20.

Nkolo alingaki Hyrum Smith mpo na bokolongonu ya motema na ye, **Mal&May** 124:15.

Bokolongonu ya nzoto. *Tala* Liloba ya
Bwania

Bokomisi moto mwana. *Tala lisusu*
Abalayama—Nkona ya Abalayama;
Bana mibali mpe bana basi ya
Nzambe; Bana ya Klisto; Yisalaele

Makomi ezali kolobela ndenge mibale ya bokomisi moto mwana.

(1) Moto oyo azali te ya eboto ya Yisalaele akomi moko ya libota ya Abalayama mpe ndako ya Yisalaele na kozalaka na bondimi na Yesu Klisto, koyambolaka, kobatisamaka na bozindisi, mpe kozwaka Molimo Mosantu (2 Nef. 31:17–18; Mal&May 84:73–74; Abal. 2:6, 10–11).

(2) Baoyo nyonso basili kozwa makuli ya lobiko na nsango malamumu bakomi bana mibali mpe bana basi ya Yesu Klisto na kokobaka kotosa mitindo na ye (Lom. 8:15–17; Gal. 3:24–29; 4:5–7; Mos. 5:7–8).

Bokono, Mokoni

Kozala na bokono to maladi. Kati na makomi, bokono ya nzoto bosalelami mbala mosusu lokola elembo ya bozangi kozala malamumu na molimo (Yis. 1:4–7; 33:24).

Nayokaki losambo na yo, namonaki mpizoli na yo: tala, nakobikisa yo, **2 Mik**. 20:1–5 (2 Nta. 32:24; Yis. 38:1–5).

Yesu akendaki epayi na epayi kobikisaka lolenge nyonso ya bokono mpe lolenge nyonso ya maladi, **Mat**. 4:23–24 (1 Nef. 11:31; Mos. 3:5–6). Baye bazali mobimba malamumu bazali te na bosennga ya monganga, kasi bango baye bazali bakoni, **Mat**. 9:10–13 (Mal. 2:14–17; Luk. 5:27–32). Moko na kati na bino azali mokoni? tika ye abianga bampaka, **Yak**. 5:14–15.

Klisto akokamata likolo na ye mpasi mpe bokono ya bato na ye, **Alma** 7:10–12. Yesu abikisaki bakoni nyonso na kati ya Banefi, **3 Nef**. 26:15.

Boleisa bakoni na pete nyonso, ndunda, mpe bilei ya pete, **Mal&May** 42:43 (Alma 46:40). Bomikundola na makambo nyonso bakoni mpe baye batu-ngisami, **Mal&May** 52:40. Tia maboko

na yo likolo ya bakoni, mpe bakobika, **Mal&May** 66:9.

Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya

Lola. *Tala lisusu* Eklezia ya Yesu Klisto; Nkembo ya Selesitale

Bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele ezali Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka (**Mal&May** 65). Ntina ya Eklezia oyo ezali kolengela bandimi na yango mpo na kozala bomoi ya libela kati na bokonzi ya selesitale to bokonzi ya lola. Nzokande, makomi ezali mbala na mbala kobianza Eklezia bokonzi ya lola, kolimbolaka ete Eklezia ezali bokonzi ya lola likolo ya mabele.

Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka ezali bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele, kasi esukisami naino na ntango oyo na bokonzi ya eklezia. Na ntango ya Nkoto ya mibu, bokonzi ya Nzambe kozala nyonso ya politiki mpe ya eklezia.

Nkolo azali Mokonzi libela na libela, **Nze.** 10:16 (Nze. 11:4). Nzambe ya lola asili kotia bokonzi boye bokobebisama soki mokolo moko te, **Dan.** 2:44 (**Mal&May** 138:44).

Boyambola mpo ete bokonzi ya lola bobelemi, **Mat.** 3:2 (Mat. 4:17). Bokonzi na yo eya, bolingi na yo esalema likolo ya mabele, **Mat.** 6:10. Boluka yambo bokonzi ya Nzambe, **Mat.** 6:33 (3 Nef. 13:33). Nakopesa epayi na bino bafungola ya bokonzi, **Mat.** 16:19. Boya, bosangola libula ya bokonzi boye engelamaki mpo na bino, **Mat.** 25:34. Ntango nakokabola elambo elongo na bino kati na bokonzi ya Tata na ngai, **Mat.** 26:26–29. Bokomona baprofeta nyonso kati na bokonzi ya Nzambe, **Luk.** 13:28. Bato bazanga bosembo bakosangola te libula ya bokonzi ya Nzambe, **1 Kol.** 6:9. Mosuni mpe makila ekoki te kosangola libula ya bokonzi ya Nzambe, **1 Kol.** 15:50.

Liboso ya koluka bozwi luka naino bokonzi ya Nzambe, **Yako.** 2:18. Eloko moko te ya mbindo ekoki kosangola libula ya bokonzi ya lola, **Alma** 11:37.

Bokulisi na bonganganzambe

Okoki kopema na bango kati na bokonzi ya Tata na ngai, **Mal&May** 15:6. Epayi na bino bokonzi to bafungola ya Eklezia epesami, **Mal&May** 42:69 (**Mal&May** 65:2). Bokonzi ya Nzambe bokoka kobima ete bokonzi ya lola ekoka koya, **Mal&May** 65:5–6. Bafungola ya bokonzi boye ekolongolama soki moke te uta na yo, **Mal&May** 90:3. Onso oyo akoyamba yo lokola mwana moke, ayambi bokonzi na ngai, **Mal&May** 99:3. Boye nde ekobiangema Eklezia na ngai na mikolo ya nsuka, kutu Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, **Mal&May** 115:4. Balola efungwamaki mpe namonaki bokonzi ya selesitale ya Nzambe, **Mal&May** 137:1–4.

Bokufi, Ya kufa. *Tala lisusu* Bokwei ya Adama mpe Eva; Liwa, ya nzoto; Mokili; Nzoto

Ntango uta mbotama kino liwa ya nzoto. Oyo ebiangami ntango mosusu ezalela ya mibale.

Na mokolo oyo okolia yango boye solo okokufa, **Gen.** 2:16–17 (Mose 3:16–17). Na liwa molimo mozongaka na Nzambe mpe nzoto na mputulu ya mabele, **Mosak.** 12:7 (Gen. 3:19; Mose 4:25).

Kotika te masumu mayangela nzoto na yo ya kufa, **Lom.** 6:12. Nzoto oyo ya kufa esengeli kolata bozangi kufa, **1 Kol.** 15:53 (Enos. 1:27; Mos. 16:10; Morm. 6:21).

Bozali ya moto bokomaki ya momokano, **2 Nef.** 2:21 (Alma 12:24; 42:10). Adama akweyaki mpo bato bakoka kozala, **2 Nef.** 2:25. Etali bino liboso mpe emoni bino nzoto oyo ya kufa kosekwisama kati na bozangi bokufi, **Alma** 5:15. Bomoi oyo ezali ntango ya kolengela mpo na kokutana na Nzambe, **Alma** 34:32.

Bobanga te liwa, mpo bosepeli na bino etondi te kati na mokili oyo, **Mal&May** 101:36.

Baye babateli ezaleli ya bango ya mibale bakozwa nkembo, **Abal.** 3:26.

Bokulisi na bonganganzambe. *Tala* Bokulisi, Kokula

Bokulisi yambo na mbotama

Bokulisi yambo na mbotama. *Tala lisusu* Bomoi yambo na mbotama

Bokulisi yambo na mbotama na Nzambe ya bilombe bana na Ye ya molimo mpo na kokokisa ndambo ya bitinda na ntango ya bomoi na bango ya kufa.

Nzambe atiaki bandelo ya bato, **Dut.** 32:8. Liboso nasala yo na libumu nakulisaki yo lokola profeta, **Yil.** 1:5.

Nzambe aponi bileko liboso ete biponama, **Mis.** 17:26. Mpo baye ayebaki liboso, abongisaki lisusu bango liboso, **Lom.** 8:28–30. Aponaki biso kati na ye liboso ya bokelami ya mokili, **Efe.** 1:3–4. Yesu Klisto akulisamaki yambo ya mbotama kozala Mosikoli, **1 Pet.** 1:19–20 (**Emon.** 13:8).

Babiangamaki mpe balengelamaki uta bokelami ya mokili, **Alma** 13:1–9.

Natalaki malamulu bato ya lokumu mpe banene baye baponamaki na ebandeli, **Mal&May** 138:55–56.

Mwana Molingami na ngai aponamaki uta ebandeli, **Mose** 4:2. Abalayama aponamaki liboso ete abotama, **Abal.** 3:23.

Bokulisi, Kokula. *Tala lisusu*

Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi; Bonganganzambe; Likoki; Lotomo, Mosali; Maboko, Botie ya

Kopona soki te kopesa likoki to lotomo. Mpo na kosalela likoki kati na Eklezia ya Nkolo, moto asengeli kobiangama na Nzambe, na lisakoli, mpe na botie ya maboko na baye bazali kati na likoki (**Bit. Bond.** 1:5). Atako moto akoki kozwa likoki na bokulisi, akosalela yango na nse ya bokambi ya baye bazali na bafungola mpenza ya likoki wana.

Nakulisaki yo profeta epayi ya bikolo, **Yil.** 1:5.

Boponaki ngai te, kasi ngai nde naponaki bino, mpe nakulisi bino, **Yoan.** 15:16.

Kozalaka na likoki uta na Nzambe, Alma akulisaki banganganzambe, **Mos.** 18:18. Bato bakulisami na bonganganzambe ya monene na bokuli boko bosantu, **Alma** 13:1–9. Yesu abiangaki mpe akulisaki bayekoli zomi na mibale, **3 Nef.**

12:1. Bampaka bakulisaka banganganzambe mpe balakisi na kotiaka bango maboko, **Mor.** 3.

Zela mwa ntango moke, mpo naino okulisami te, **Mal&May** 5:17. Joseph Smith akulisamaki Apostolo ya Yesu Klisto, **Mal&May** 20:2 (**Mal&May** 27:12). Moto moko te asengeli kokulisama na kozangaka koleka na kopona ya Eklezia, **Mal&May** 20:65. Ekopesama na moto moko te koteya nsango malamulu ya ngai, longola se soki akulisami na moto oyo azali na likoki, **Mal&May** 42:11. Bampaka bakulisami koteya nsango malamulu ya ngai, **Mal&May** 50:13–18. Ezali mosala ya Bazomi na mibale kokulisa mpe kotia na molongo basali nyonso misusu ya Eklezia, **Mal&May** 107:58.

Nalukaki mapamboli ya batata, mpe makoki na oyo wapi nasengelaki kokulisama nalukaki mapamboli ya batata, mpe makoki na oyo wapi nasengelaki kokulisama, **Abal.** 1:2. Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bakulisanamaki na Bonganganzambe ya Alona, **JS—Mambi ya Kala** 1:68–72.

Bokumbameli. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe

Bolingo, limemia, mosala, mpe bomipesi mpo na Nzambe (**Mal&May** 20:19). Bokumbameli ezali na losambo, bokili, mosala ya eklezia, kosala na makuli ya nsango malamulu, mpe misala misusu oyo elakisi bomipesi mpe bolingi mpo na Nzambe.

Bokozala na banzambe esusu te liboso na ngai, **Esod.** 20:3 (**Esod.** 32:1–8, 19–35; **Nze.** 81:9).

Kumbamela Tata na molimo mpe na bosolo, **Yoan.** 4:23. Kumbamela ye oyo asalaki lola mpe mabele, **Emon.** 14:7 (**Mal&May** 133:38–39).

Kumbamela ye na bokasi, mayele, mpe makasi na bino nyonso, **2 Nef.** 25:29. Bandimaki Klisto mpe bakumbamelaki Tata na nkombo na ye, **Yako.** 4:5. Zenosi alakisaki ete bato basengeli kosambela mpe kokumbamela na bisika nyonso, **Alma** 33:3–11. Kumbamela

Nzambe, na esika nyonso wapi ekoki yo kozala, na molimo mpe na bosolo, **Alma** 34:38. Bato bakweyaki na makolo ya Yesu mpe bakumbamelaki ye, **3 Nef.** 11:17.

Bato nyonso basengeli koyambola, kondima na Yesu Klisto, mpe kokumbamela Tata na nkombo na ye, **Mal&May** 20:29. Napesi bino maloba oyo ete bokoka kososola mpe koyeba lolenge kani kokumbamela, mpe koyeba nini bozali kokumbamela, **Mal&May** 93:19.

Nzambe moko oyo nde nakokumbamela, **Mose** 1:12–20. Tosengi litomba na biso ya kokumbamela Nzambe ya Bosasi bonso, **Bit. Bond.** 1:11.

Bokwei ya Adama mpe Eva. Tala

lisusu Adama; Bokufi, Ya kufa; Bomikabi, Komikaba; Bosikoli, Kosikola, Mosikolami; Eva; Liwa, ya molimo; Liwa, ya nzoto; Moto ya mokili; Mwango ya Bosikoli; Yesu Klisto

Nzela oyo wapi bato nyonso bakomaki bakufi likolo ya mabele oyo. Ntango Adama mpe Eva baliaki mbuma epekisama, bakomaki bato ya kufa, elingi koloba, bato bakonzami na lisumu mpe na liwa. Adama akomaki “mosuni ya yambo” likolo ya mabele (**Mose** 3:7). Emoniseli ya mikolo ya nsuka emonisi polele ete Bokwei ezali lipamboli mpe ete Adama na Eva basengeli kokumisama lokola baboti ya yambo ya bato nyonso.

Bokwei ezalaki eteni moko ya ntina kati na bokoli na bango. Mpo ete Nzambe ayebaki ete Bokwei ekosalema, Asilaki kobongisa mwango ya bomoi yambo na mbotama mpo na Mobikisi. Yesu Klisto ayaki na midi ya ntango komikaba mpo na Bokwei ya Adama mpe lisusu mpo na masumu ya moto na moto na lisenge ete moto ayambola.

Na mokolo oyo okolia yango okokufa solo mpenza, **Gen.** 2:17 (**Mose** 3:17). Akamataki ndambo ya mbuma yango, mpe aliaki, **Gen.** 3:6 (**Mose** 4:12).

Lokola na Adama banso bazali kokufa,

kutu bongo na Klisto banso bakozwa bomoi, **1 Kol.** 15:22.

Bato nyonso bazalaki na libunga mpe na bozali ya bokwei, **1 Nef.** 10:6. Nzela elengelami uta bokwei ya moto, **2 Nef.** 2:4. Esilaki Adama mpe Eva kolia mbuma epekisama, babenganamaki libanda ya elanga ya Edene, **2 Nef.** 2:19. Adama akweyaki mpo ete bato bakoka kozala, **2 Nef.** 2:15–26. Moto ya mokili azali monguna ya Nzambe, mpe azalaki uta bokwei ya Adama, **Mos.** 3:19. Alona ateyaki Tata ya Lamoni mpo na oyo etali Bokwei, **Alma** 22:12–14. Bomikabi esengelaki kosalema soki bongo te mbele bato nyonso balingaki kokweya mpe kobunga, **Alma** 34:9. Baboti na biso bakatamaki ezala na ntango to mpe na molimo uta na miso ya Nkolo, **Alma** 42:2–15 (**Elam.** 14:16). Mpo na bokwei ezalela na biso esili kokoma mabe, **Etel.** 3:2.

Na bobuki mibeko ya molimo moto akomaki moto oyo akweisama, **Mal&May** 20:20 (**Mal&May** 29:34–44).

Lokola okweyaki okoka kosikolama, **Mose** 5:9–12. Na ntina ya bobuki mibeko Bokwei eyaki, **Mose** 6:59. Bato bakopesama etumbu mpo na masumu na bango moko, **Bit. Bond.** 1:2.

Bokwei, Kokitisa. Tala lisusu

Bosambisi, Kosambisa; Bosambisi, ya Nsuka

Kosambisa to kosambisama elindo na Nzambe.

Nzambe akokitisa moto ya makanisi ya nkuna, **Mas.** 12:2.

Topesami etumbu na Nkolo, ete tokitisama te elongo na mokili, **1 Kol.** 11:32.

Maloba, misala, mpe makanisi na biso ekokitisa biso, **Alma** 12:14. Na koyebaka makambo mpe na kosalaka mango te, bato bazali koya na nse ya bokweisami, **Elam.** 14:19. Soki tosengeli kotika kosala, tokomemama na nse ya bokweisami, **Mor.** 9:6.

Ye oyo alimbisaka ndeko na ye te azali ya kokitisama liboso ya Nkolo, **Mal&May** 64:9. Ye oyo asumuki na pole oyo eleki monene akozwa bokweisami

Bokweisami

monene, **Mal&May** 82:3. Eklezia mobi-mba ezali na nse ya bokweisami kino bayamboli mpe bakundoli Buku ya Mormon, **Mal&May** 84:54–57.

Bokweisami. *Tala lisusu* Bana mibali ya ebomi; Lifelo; Liwa, ya molimo; Zabulu

Ezaleli ya moto oyo basukisi bokoli mpe apekisami koyingela na miso ya Nzambe mpe nkembo na Ye. Bokweisami ezali na mituya ya ndenge na ndenge. Baoyo nyonso bazwi te litondi ya bonetolami na bokonzi ya selesitiale bakosukisama na lolenge loko kati na bokoli na bango mpe matomba na bango, mpe bakokweisama na lolenge lona.

Lisuma na bakibisi! bokozwa bokweisami bonene, **Mat.** 23:14. Ye oyo akotuka Molimo Mosantu azali na likama ya bokweisami ya seko, **Mal.** 3:29. Baye basalaki mabe bakobima mpo na bosekwi ya bokweisami, **Yoa.** 5:29 (3 Nef. 26:5). Ye oyo alei mpe ameli na bozangi bolongobani, alei mpe ameli bokweisami mpo na ye moko, **1 Kol.** 11:29 (3 Nef. 18:28–29).

Ye oyo akoyambola te, akobatisama te, mpe akotia molende te kino nsuka asengeli kokweisama, **2 Nef.** 9:24 (**Mal.** 16:16; **Etel.** 4:18; **Mal&May** 68:9; 84:74). Bato ya nkuna balingaki kozala bato ya mpasi mingi na kofanda na Nzambe koleka kofanda na milimo mikweisama na lifelo, **Morm.** 9:4.

Ye oyo akosala eloko moko te kino atindami, se ye wana akweisami, **Mal&May** 58:29. Ye oyo azwi litondi ya liyokani ya sika mpe ya libela yango asengeli kotosa mobeko, soki te akokweisama, **Mal&May** 132:6.

Bolakeli mabe, Kolakela mabe. *Tala lisusu* Bokweisami; Bosantoli

Kati na makomi, bolakeli mabe ezali kotia na mosala mobeko ya Nzambe oyo epesaka nzela to momemaka masambisi mpe malandi ya mwango likolo ya eloko, moto, to bato mingi koleka mpo na bozangi bosembo. Bolakeli mabe ezali bomonisi ya bolingo mpe boyengebene ya bonzambe ya Nzambe. Ekoki

kolakelama na Nzambe ye moko soki te kobimisama na basali na Ye baoyo bazali na likoki. Mbala mingi ntina mpenza ya bolakeli mabe eyebani bobele na Nzambe. mpo na kobakisa, ezali bato oyo baboyaka kotosa Nzambe na motema moko nde bayebi kozala kati na bolakeli mabe mpe na bongo bamibendani uta na Molimo ya Nkolo.

Nkolo akoki kolongola mabe mpo na bondimi ya moto moko to ya bato na Yesu Klisto mpe botosi na mibeko mpe na makuli ya nsango malamumu (**Alma** 23:16–18; **3 Nef.** 2:14–16; **Bit.** **Bond.** 1:3).

Nzambe alakelaki nioka mabe mpo na kokosaka Adama mpe Eva, **Gen.** 3:13–15 (**Mose** 4:19–21). Mabele malakelamaki mabe mpo na ntina ya Adama mpe Eva, **Gen.** 3:17–19 (**Mose** 4:23–25). Nkolo alakelaki Kaina mabe mpo na kobomaka Abele, **Gen.** 4:11–16 (**Mose** 5:22–41). Nkolo alakelaki Kanana mpe biboto na ye mabe, **Gen.** 9:25–27 (**Mose** 7:6–8; **Abal.** 1:21–27). Yisalaele ekopambolama soki batosi Nzambe, mpe ekolakelama mabe soki batosi te, **Dut.** 28 (**Dut.** 29:18–28). Gehazi mpe bana na ye balakelamaki mabe na maladi ya maba ya Namana, **2 Mik.** 5:20–27. Nkolo alakelaki ekolo ya Yisalaele ya kala mabe mpo bafutaki te biteni kati na zomi mpe bapesaki mabonza te, **Mki.** 3:6–10.

Yesu alakelaki nzete ya musonge mabe mpe ekufaki, **Mal.** 11:11–14, 20–21. Yesu alakelaki mabe na bingumba ya Kolazi, Betesaida, mpe Kapalanauma, **Luk.** 10:10–15.

Lokola Balamani balingaki te koyokela Nkolo, bakabwanaki na miso ya Nkolo mpe balakelamaki mabe, **2 Nef.** 5:20–24. Bango babiangami koya epayi ya Nzambe, **2 Nef.** 26:33. Nkolo akolakela baye basalaka pite mabe, **Yako.** 2:31–33. Banefi basengeli kozwa bolakeli mabe monene koleka Balamani longola se soki bayamboli, **Yako.** 3:3–5. Bato ya botomboki bamemaka bolakeli mabe likolo ya bango moko, **Alma** 3:18–19 (**Dut.** 11:26–28). Koliyolo alakelamaki mabe mpo na komemaka bato mosika

uta na Nzambe, **Alma** 30:43–60. Nkolo alakelaki mabele mpe bozwi ya Banefi mabe mpo na mabe ya bato, **Elam**. 13:22–23 (2 Nef. 1:7; Alma 37:31). Nkolo alakelaki Bayelede ya nkuna mabe, **Etel**. 9:28–35. Bomikabi ya Klisto elongoli bolakeli mabe ya Adama mpo na bana bake, **Mor**. 8:8–12.

Baye bandimaka Nkolo te balakelami mabe, **Mal&May** 41:1. Mabele makobetama na bolakeli mabe longola se soki singa ya kokangisa na lolenge moko to mosusu ezali kati na batata mpe bana, **Mal&May** 128:18 (Mki. 4:5–6).

Bosantoli: Kolakela mabe ezali lisusu kosalela elobeli oyo ezali ya esantoli, ya botuki, soki te ya bozangi limemia.

Bato basengeli te kolakela batata to bamama na bango mabe, **Esod**. 21:17 (Mat. 15:4). Kolakela baye bazali kokonza likolo na yo mabe te, **Esod**. 22:28 (Mosak. 10:20). Mibali mpe basi base-ngeli te kolakela Nzambe mabe, **Lew**. 24:13–16.

Petelo amilakelaki mabe ntango awanganaki koyebaka Yesu, **Mat**. 26:69–74.

Banefi ya nkuna balakelaki Nzambe mabe mpe balingaki kokufa, **Morm**. 2:14.

Bolakisi ya elongi. *Tala* Nkanda

Bolamu. *Tala lisusu* Babola; Bokili, Kokila; Bokolongonu; Bopesi makabo, Makabo; Bopeto; Kosalela; Libonza; Nguya

Bolamu ekoki kozala na ndimbola mibale: (1) Bokolongonu mpe nguya ya boponi kati na mabe mpe bolamu ya malamau koleka, nguya mpe bokasi (Luk. 8:46), to bopeto na bosangisi nzoto (Mor. 9:9). (2) Nzela to mayele mpo na kosunga na bamposa ya bato ya molimo mpe ya ntango.

Bokolongonu mpe nguya ya boponi: Ozali mwasi moko malamau, **Luta** 3:11. Ye oyo azali na maboko masukwami mpe motema peto akotelema na esika esantu ya Nkolo, **Nze**. 24:3–4. Mwasi malamau azali motole mpo na mobali na ye, **Mas**.

12:4. Ntalo ya mwasi malamau ezali mosika koleka mabanga ya motuya, **Mas**. 31:10–31.

Bakisa bolamu na bondimi na yo, **2 Pet**. 1:5 (Mal&May 4:6).

Bomeka bokasi ya liloba ya Nzambe, **Alma** 31:5.

Tika ete bolamu ekembisa makanisi na yo ntango inso, **Mal&May** 121:45.

Tondimi kozala malamau, **Bit. Bond**. 1:13 (Filip. 4:8).

Kopesa na bato baye bazali kokelela: Fungola loboko na yo monene epayi ya ndeko na yo ya mobali, epayi ya babola, mpe epayi ya bakeleli na mboka na yo, **Dut**. 15:11. Ye oyo akopesaka na babola akoki te kozanga, **Mas**. 28:27. Ezali oyo te bokili oyo naponaki? kopesa lipa na yo na bato ya nzala, komema babola na ndako na yo, **Yis**. 58:6–7.

Nazalaki na nzala mpe opesaki ngai bilei; nazalaki mopaya mpe okotisaki ngai epayi na yo. Ntango osali yango na moko ya mike baye ya bandeko bandimi na ngai baye, osali yango na ngai, **Mat**. 25:35–40.

Pesa biloko na yo epayi na ye oyo azali na mposa, **Mos**. 4:16–26. Bakabolanaki biloko na ntango mpe na molimo engebene na bozangi mpe bisenge na bango, **Mos**. 18:29. Batindamaki kosangana na bokili mpe na losambo mpo na bolamu ya baye bayebaki Nzambe te, **Alma** 6:6. Sambela mpo na bolamu na bino mpe mpo na bolamu ya baye nzinganzinga na bino, **Alma** 34:27–28. Bazalaki na biloko nyonso na lisanga na kati ya bango, **4 Nef**. 1:3.

Bomikundola babola, **Mal&May** 42:30–31. Botalaka babola mpe bakeleli, **Mal&May** 44:6. Bomikundola na makambo nyonso babola mpe bakeleli, **Mal&May** 52:40. Lisuma epayi na bino bato na bozwi baoyo bapesaka te biloko na bino na babola, mpe lisuma epayi na bino babola baye basepelisami te, baye bazali lokoso mpe balingi kosala te, **Mal&May** 56:16–17.

Kati na Siona mobola azalaki te na kati ya bango, **Mose** 7:18.

Bolembu

Bolembu. *Tala lisusu* Bomikitisi, Ya bomikitisi

Ezalela ya moto ya kufa mpe ya koza-ngaka makoki, bokasi, to bobongi. Bolembu ezali ezalela ya bozalani. Bato nyonso bazali na bolembu, mpe ezali bobele na ngolu ya Nzambe ete bazwi nguya ya kosala makambo ya sembo (Yako. 4:6–7). Bolembu boye emonisami ndambo na bolembu ya moto moko moko to na ndakisa oyo moto na moto azali na yango.

Lendisa maboko oyo elembi, **Yis.** 35:3–4.

Molimo mpenza mozali na bolingi, kasi mosuni ezali na bolembu, **Mat.** 26:41 (Mal. 14:38).

Na ntina ya bolembu boye bozali na ngai, engebene na mosuni, nalingaki komilimbisa, **1 Nef.** 19:6. Natindamaki kokoma makambo oyo, ata bolembu na ngai, **2 Nef.** 33:11. Kozala te na nkanda na mosali na yo na ntina ya bolembu na ye, **Etel.** 3:2. Bayuda-te bakoseka makambo oyo na ntina ya bolembu na biso na kokomaka, **Etel.** 12:23–25, 40. Nakolaisa epayi ya bango bolembu na bango, **Etel.** 12:27–28. Mpo ete bosili komona bolembu na bino bokoyeisama makasi, **Etel.** 12:37.

Ye oyo azali na bolembu na kati na bino awa nsima akoyeisama makasi, **Mal&May** 50:16. Yesu Klisto ayebi bolembu ya moto, **Mal&May** 62:1.

Boliki. *Tala lisusu* Bondimi; Botie motema; Boyambi, Kondima

Kozalaka na bobangi te, kozalaka na boyambi, botaleli, soki te bondimi na eloko moko, malamumu mingi koleka na Nzambe soki te na Yesu Klisto.

Ebongi malamumu kotiela Nkolo motema koleka kotiela moto boliki na yo, **Nze.** 118:8. Nkolo akozala boliki na yo, **Mas.** 3:26.

Ntango Klisto akomonisama tokoki kozala na boliki, **1 Yoan.** 2:28.

Banefi ya nkuna babungisaki boliki ya bana na bango, **Yako.** 2:35.

Bongo nde boliki na yo ekokoma

monene na miso ya Nzambe, **Mal&May** 121:45.

Bolimbisi ya masumu. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Boyamboli, Koyambola; Kolimbisa; Yesu Klisto

Bolimbisi mpo na bosali mabe na kokokisaka boyamboli. Bolimbisi ya masumu ekoki kosalema na Bomikabi ya Yesu Klisto. Moto azwaka bolimbisi ya masumu na ye soki azali na bondimi na Klisto, ayamboli masumu na ye, azwi makuli ya libatisi mpe ya botie ya maboko mpo na likabo ya Molimo Mosantu, mpe atosi mitindo ya Nzambe (Bit. Bond. 1:3–4).

Atako masumu na bino ezali motane lokola ngola, makokoma pee lokola mvula ya mpembe, **Yis.** 1:16–18.

Oyo ezali makila na ngai, oyo esopnaki mpo na bolimbisi ya masumu ya mingi, **Mat.** 26:28 (Ebe. 9:22–28; Mal&May 27:2). Boyambola, mpe bobatisama mpo na bolimbisi ya masumu, **Mis.** 2:38 (Luk. 3:3; Mal&May 107:20). Baye bakondima Yesu bakozwa bolimbisi ya masumu, **Mis.** 10:43 (Mos. 3:13).

Klisto azali liziba epayi kani bakoki koluka bolimbisi ya masumu, **2 Nef.** 25:26. Mpo na kobatela bolimbisi ya masumu na biso, tosengeli kosunga babola mpe bakeleli, **Mos.** 4:11–12, 26. Onso oyo ayamboli akozala na ekoki likolo ya boboto, mpo na bolimbisi ya masumu na ye, **Alma** 12:34. Bokokisi ya mibeko ememaka bolimbisi ya masumu, **Mor.** 8:25.

Bonganganzambe ya Alona ezali na bafungola ya libatisi na bozindisi mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 13 (Mal&May 84:64, 74; Bit. Bond. 1:4). Ngai, Nkolo, nakokundola masumu na bango lisusu soki moke te, **Mal&May** 58:42–43 (Ejek. 18:21–22). Baye bateyamaki libatisi ya bokitani mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 138:33.

Bolingani. *Tala lisusu* Bolamumu; Bolingo; Kosalela; Mawa

Bolingo boko ya peto ya Klisto (Mor. 7:47); bolingo boye Klisto azali na yango mpo na bana ya bato mpe boye bana ya

bato basengeli kozala na yango mpo na moko na moko (2 Nef. 26:30; 33:7-9; EteI. 12:33-34); lolenge ya bolingo ya likolo koleka, ya lokumu koleka, ya makasi koleka, bilingela ya mpamba te.

Boyebi bovimbisaka, kasi bolingani bolendisaka, **1 Kol.** 8:1. Bolingani, bolingo boko ya peto, boleki mpe boluti ndelo penepene nyonso mosusu, **1 Kol.** 13. Nsuka ya motindo ezali bolingani uta na motema moko ya peto, **1 Tim.** 1:5. Bakisa bolingani likolo ya boboto na bandeko, **2 Pet.** 1:7.

Nkolo apesi motindo ete bato nyonso basengeli kozala na bolingani, **2 Nef.** 26:30 (Mor. 7:44-47). Mona ete bozali na bondimi, elikya, mpe bolingani, **Alma** 7:24. Bolingi boye Nkolo azali mpo na bato ezali bolingani, **EteI.** 12:33-34. Na kozangaka bolingani bato bakoki te kosingola libula ya esika oyo wana elenge lamaki na bandako ya Tata, **EteI.** 12:34 (Mor. 10:20-21). Moroni akomaki maloba ya Mormon na bondimi, elikya, mpe bolingani, **Mor.** 7.

Bolingani bolongisaka moto mpo na mosala ya Nzambe, **Mal&May** 4:5-6 (Mal&May 12:8). Bomilatisa na bondimani ya bolingani, **Mal&May** 88:125. Tika nsopo na yo etonda na bolingani, **Mal&May** 121:45.

Bolingó. *Tala lisusu* Bolingani; Bonguna; Mawa

Bomipesi mpe kolinga na mozindo. Bolingo mpo na Nzambe ezali na bomipesi, koyeba kondima Nzambe, limemia, motema pete, boboto, bolimbisi, mawa, ngolu, kosalela, botondi, bolamu. Ndakisa monene ya bolingo ya Nzambe mpo na bana na Ye ezwami na Bomikabi eza nga nsuka ya Yesu Klisto.

Okolinga moninga na yo ya penepene lokola yo moko, **Lew.** 19:18 (Mat. 5:43-44; 22:37-40; Lom. 13:9; Gal. 5:14; Yak. 2:8; Mos. 23:15; Mal&May 59:6). Okolinga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo nyonso, **Dut.** 6:5 (Mor. 10:32; Mal&May 59:5). Nkolo Nzambe na bino azali komeka bino, mpo na koyeba soki

bolingi Nkolo Nzambe na bino, **Dut.** 13:3. Oyo Nkolo alingaka nde asembolakala, **Mas.** 3:12. Moninga alingaka ntango inso, **Mas.** 17:17.

Nzambe alingaki bongo mokili, ete Apesaki Mwana mobotami se moko na Ye, **Yoan.** 3:16 (Mal&May 138:3). Bolingá moko mpe mosusu; lokola nalingaki bino, **Yoan.** 13:34 (Yoan. 15:12, 17; Mose 7:33). Soki olingaka ngai, bombaka mitindo na ngai, **Yoan.** 14:15 (Mal&May 42:29). Moto moko te azali na bolingo monene koleka oyo, ete moto asopa bomoi na ye mpo na baninga na ye, **Yoan.** 15:13. Petelo, elingi yo ngai koleka ya oyo? Leisa mpate ya ngai, **Yoan.** 21:15-17. Eloko moko te ekokabola biso uta na bolingo ya Nzambe na Klisto, **Lom.** 8:35-39. Liso limoni te biloko oyo Nzambe asili kolengela mpo na bango baye balingi ye, **1 Kol.** 2:9. Na bolingo bosalela bamoko mpe basusu, **Gal.** 5:13. Mibali, bolinga basi ya bino, **Efe.** 5:25 (Kolos. 3:19). Kolinga mokili te, **1 Yoan.** 2:15. Nzambe azali bolingo, **1 Yoan.** 4:8. Tolingi ye, mpo ete yambo alingaki biso, **1 Yoan.** 4:19.

Klisto amonaki mpasi mpo na bolamu ya bolingo na ye epayi ya bato, **1 Nef.** 19:9. Kende mbangu liboso na bolingo ya Nzambe mpe ya bato nyonso, **2 Nef.** 31:20. Bokolakisa bana ya bino kolingana bango na bango mpe kosalisana bango na bango, **Mos.** 4:15. Soki bomiyoki koyembaka nzembo ya bolingo ya bosikoli, ekoki bino koyoka bongo sikawa, **Alma** 5:26. Bokambama na Molimo Mosantu, kokomaka motema molai, bato batonda na bolingo, **Alma** 13:28. Okanga bamposa nyonso ya yo, ete okoka kotondisama na bolingo, **Alma** 38:12. Boswani bozalaki te na ntina ya bolingo ya Nzambe boye bofandaki na mitema ya bato, **4 Nef.** 1:15. Eloko nyonso oyo ebiangi mpo na kolinga Nzambe efulami na Nzambe, **Mor.** 7:13-16. Bolingani ezali bolingo ya peto ya Klisto, **Mor.** 7:47. Bolingo ya bobongi nie ebwakaka bobangi libanda, **Mor.** 8:16 (1 Yoan. 4:18).

Bolingani epesaka bato makoki mpo

Boloko ya Carthage (USA)

na mosala ya Nzambe, **Mal&May** 4:5 (Mal&May 12:8). Bosantisami boyaka na banso baoyo balingaka mpe basalelaka Nzambe, **Mal&May** 20:31. Soki bolingaka ngai, salela ngai mpe bombaka mitindo na ngai, **Mal&May** 42:29 (Yoan. 14:15). Lakisa bobakisami ya bolingo na baye osili kosembola to kopamela, **Mal&May** 121:43.

Bato balingaki Satana mingi koleka Nzambe, **Mose** 5:13, 18, 28.

Boloko ya Carthage (USA). *Tala lisusu* Smith, Hyrum; Smith, Joseph, Mwana

Joseph Smith mpe Hyrum Smith babomamaki na bible na mokolo ya 27, sanza ya motoba ya mobu 1844, kati na boloko na Carthage, Illinois, Etazini ya Amerika (Mal&May 135).

Boloko ya Liberty, Missouri (USA).

Tala lisusu Smith, Joseph, Mwana

Boloko ya moke kati na oyo wapi Profeta Joseph Smith mpe bato basusu bati-amaki na bosembo te uta sanza ya zomi na moko ya mobu 1838 kino sanza ya minei ya mobu 1839. Wana ezalaki ye na mpasi oyo, Joseph azwaki boko bimoniseli, apesaki masakoli, mpe afulamaki mpo na kokoma mokanda monene na Basantu, ndambo ya matangi ya oyo ezwami na Malongi mpe Mayokani 121-123.

Boloko ya molimo. *Tala* Lifelo**Bolongi, Kolongisa.** *Tala lisusu*

Bomikabi, Komikaba; Bosantisami

Kolimbisama uta na etumbu mpo na lisumu mpe kozwama elindo te. Moto alongisami na ngolu ya Mobikisi na nzela ya bondimi na Ye. Bondimi oyo elakisami na boyamboli mpe botosi na mibeko mpe makuli ya nsango malamumu. Bomikabi ya Yesu Klisto epesi bato makoki ya koyambola mpe kolongisama to kolimbisama uta na etumbu oyo basegelaki kozwa na lolenge mosusu.

Na Nkolo Yisalaele nyonso ekolongisama, **Yis.** 45:25.

Ba oyo bayokaka mobeko te kasi ya oyo batiaka mobeko na mosala bakolongisama, **Lom.** 2:13. Moto alongisami na nzela ya makila ya Klisto, **Lom.** 5:1-2, 9. Bolongisami na nkombo ya Nkolo Yesu, **1 Kol.** 6:11. Elongisami biso na ngolu na ye, tokomisami basangoli libula, **Tit.** 3:7. Abalayama tata na biso alongisamaki te na nzela ya misala, **Yak.** 2:21. Moto alongisami na nzela ya misala, mpe bobele na nzela ya bondimi te, **Yak.** 2:14-26.

Na nzela ya mobeko mosuni moko te molongisami, **2 Nef.** 2:5. Mosali na ngai ya sembo akolongisa mingi, mpo akokumba mabe na bango, **Mos.** 14:11 (Yis. 53:11). Ekokaki bino koloba ete bilamba na bino bisukolami na nzela ya Klisto, **Alma** 5:27.

Bolongi na nzela ya ngolu ya Yesu Klisto ezali solo, **Mal&May** 20:30-31 (Mal&May 88:39).

Na Molimo bolongisami, **Mose** 6:60.

Boluli. *Tala lisusu* Kolula

Lokola esalelami kati na makomi, kolula ezali koyoka mposa ebe to kozala na mposa eleki ndelo mpo na eloko moko.

Okolula te, **Esod.** 20:17 (Dut. 5:21; Mos. 13:24; Mal&May 19:25). Ye oyo ayini boluli akokomisa mikolo na ye milai, **Mas.** 28:16. Balulaki bilanga mpe bakamataki yango, **Mika** 2:2.

Bokeba na boluli, **Luk.** 12:15. Mobeko molobaki, Bokolula te, **Lom.** 7:7. Na mikolo ya nsuka, bato bakozala bilula-lula, **2 Tim.** 3:1-2.

Emonoki Labana bozwi na biso, alulaki yango, **1 Nef.** 3:25.

Okoki te kolula bozwi na yo moko, **Mal&May** 19:26. Tika kozala bilula-lula, **Mal&May** 88:123. Kolula te oyo ezali ya ndeko na yo, **Mal&May** 136:20.

Bomikabi, Komikaba. *Tala lisusu*

Atonda na boboto, Boboto; Azanga kufa, Bozangi kufa; Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Bana ya Klisto; Bobakami na ekulusu; Bokwei ya Adama mpe Eva; Bolimbisi ya masumu; Bolongi, Kolongisa; Bosantisami; Bosekwi;

Bosikoli, Kosikola, Mosikolami; Boyamboli, Koyambola; Ekulusu; Elambo; Getesemane; Kolimbisa; Lobiko; Makila; Mbeka; Mwango ya Bosikoli; Ngolu; Yesu Klisto

Kozongisa boyokani ya moto na Nzambe.

Lokola esalemeli na makomi, komikaba ezali koyoka mpasi ya etumbu ya lisumu, na nzela wana kolongola malandi ya lisumu lina uta na mosumuki oyo alingi koyambola mpe kopesaka nzela ete azongisama boyokani na Nzambe. Yesu Klisto azalaki se ye moko oyo akokaki kosala bomikabi ya bobongi nie mpo na bato nyonso. Akokaki kosala bongo mpo na boponi na ye, bokulisi na Ye yambo na mbotama kati na Lisanga Monene liboso ete mokili esalema (Etel. 3:14; Mose 4:1-2; Abal. 3:27), mpo na Bomwana mobali na Ye ya bonzambe, mpe bomoi na Ye ezanga masumu. Bomikabi na Ye oyo esalemi kati na mpasi na Ye mpo na masumu ya bato nyonso, bosopi ya makila na Ye, mpe kufa na Ye mpe bosekwi elandanaki na ye uta na lilita (Yis. 53:3-12; Luk. 22:44; Mos. 3:5-11; Alma 7:10-13; Mal&May 19:16-19). mpo na Bomikabi, bato nyonso bakolamuka uta na liwa na nzoto ya kozanga kufa (1 Kol. 15:22). Bomikabi epesi lisusu nzela ete tolimbisama na masumu na biso mpe tozala ntango nyonso na Nzambe. Kasi moto oyo asili kokokisa mobu ya boyanoli mpe koyamba mobeko akoki kozwa mapamboli oyo bobele soki azali na bondimi na Yesu Klisto, ayamboli masumu na ye, azwi makuli ya lobiko, mpe atosi mitindo ya Nzambe. Baye wana bakokisi te mobu ya boyanoli mpe baye wana bazangi mobeko basikolami na nzela ya Bomikabi (Mos. 15:24-25; Mor. 8:22). Makomi malakisi polele ete soki Klisto amikabaki te mpo na masumu na biso, mobeko moko te, bokuli, soki te mbeka moko te ekokaki kosepelisa masengami ya boyengebene, mpe moto akokaki lisusu te kozonga na miso ya Nzambe (2 Nef. 2; 9).

Oyo ezali makila na ngai, oyo esopani

mpo na mingi mpo na bolimbisi ya masumu, **Mat.** 26:28. Motoki na ye ezalaki lokola ezalaki matanga minene ya makila, **Luk.** 22:39-44. Nakopesa mosuni na ngai mpo na bomoi ya mokili, **Yoan.** 6:51. Nazali bosekwi, mpe bomoi, **Yoan.** 11:25. Klisto azali oyo epayi nani ewuti lobiko ya seko mpo na baoyo nyonso batosaka, **Ebe.** 5:9. Tosantisami na bosopani ya makila ya Klisto, **Ebe.** 9; 10:1-10. Klisto lisusu ayokaki mpasi mbala moko mpo na masumu, **1 Pet.** 3:18. Makila ya Yesu Klisto epetoli biso uta na masumu nyonso, **1 Yoan.** 1:7.

Atombolamaki likolo ya ekulusu mpe abomamaki mpo na masumu, **1 Nef.** 11:32-33. Bosikoli eyei na baye wana bazali na motema ebukana mpe na molimo ya mawa, **2 Nef.** 2:3-10, 25-27. Amipesaki lokola mbeka mpo na masumu, **2 Nef.** 2:7. Bomikabi esikoli bato uta na Bokwei mpe bobikisi bango uta na liwa mpe lifelo, **2 Nef.** 9:5-24. Esengeli ezala bomikabi boye ezanga nsuka, **2 Nef.** 9:7. Bozonga na boyokani na Nzambe na nzela ya bomikabi ya Klisto, **Yako.** 4:11. Makila na ye mamikabi mpo na masumu ya baye wana na koyebaka te basumukaki, **Mos.** 3:11-18. Moto azwaki lobiko na nzela ya Bomikabi, **Mos.** 4:6-8. Soki ezalaki mpo na Bomikabi te, bato basengelaki na ntembe te kokufa, **Mos.** 13:27-32. Akomikaba mpo na masumu ya mokili, **Alma** 34:8-16. Nzambe ye moko amikabi mpo na masumu ya mokili, mpo na komema mwango ya boboto, **Alma** 42:11-30. Nazali Nzambe ya mokili mobimba, nabomamaki mpo na masumu ya mokili, **3 Nef.** 11:14.

Ngai, Nzambe, nasili koyoka mpasi ya biloko oyo mpo na bango, **Mal&May** 19:16. Bana mike basikolami na nzela ya Mobotami se Moko na ngai, **Mal&May** 29:46-47. Tala mpasi mpe liwa na ye oyo asumukaki te, **Mal&May** 45:3-5.

Eloko oyo ezali bokokani ya mbeka ya Mobotami se Moko, **Mose** 5:7. Na nzela ya Bomikabi ya Klisto, bato nyonso bakoki kokobisama, **Bit. Bond.** 1:3.

Bomikitisu, Ya bomikitisu

Bomikitisu, Ya bomikitisu. *Tala*

lisusu Babola; Bolembu; Bosokemi, Mosokemi; Lolendo; Motema ebukana

Kosokisa mpe kokoka koteyama, to bozali ya kozala mosokemi to kokoka koteyama. Bomikitisu ezwani na koyebaka bokangami ya biso na Nzambe mpe mposa ya kotosaka bolingi na Ye.

Nzambe akambaki bino mibu ntuku minei na esobe mpo na kosokisa bino, **Dut.** 8:2. Nasokisaki molimo na ngai na kokila, **Nze.** 35:13. Mwana ya mobola mpe ya bwania azali malamukoleka monunu mpe mokonzi ya liboma, **Mosak.** 4:13. Nkolo afandaka na ye oyo azali mosokemi, **Yis.** 57:15.

Onso oyo akomikitisa lokola mwana moke oyo, se ye moko wana azali monene na bokonzi ya lola, **Mat.** 18:4. Ye oyo akomikitisa akonetolama, **Mat.** 23:12 (Luk. 14:11; 18:14). Yesu amikitisaki ye moko mpe akomaki na botosi kino na liwa, **Filip.** 2:8 (Luk. 22:42; 23:46). Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, mpe apesaka ngolu na basokemi, **1 Pet.** 5:5–6 (2 Nef. 9:42).

Bomikitisa na bozindo ya bomikitisu, **Mos.** 4:11 (2 Nef. 9:42; 3 Nef. 12:2). Ezali bino mpenza bato na bomikitisu, **Alma** 5:27–28. Eteni eleki mingi ya bato na bomikitisu bakomaki makasi mingi na bomikitisu na bango, **Elam.** 3:33–35. Napesi epayi ya bato bolembu ete bakoka kozala na bomikitisu, **Etel.** 12:27.

Bomikitisu ezali esengeli mpo na libatisu, **Mal&May** 20:37. Bomikitisa bino moko liboso na ngai mpe bokomona ngai mpe bokoyeba ete nazali, **Mal&May** 67:10. Zala na bomikitisu; mpe Nkolo Nzambe na yo akopesa yo eyano na nsambo na yo, **Mal&May** 112:10. Tika ye oyo azangi koyeba ayekola bwania na komikitisaka, **Mal&May** 136:32. Molimo na ngai motindami mpo na kongengisa bato na bomikitisu, **Mal&May** 136:33.

Bomoi. *Tala lisusu* Bomoi ya seko;

Pole, Pole ya Klisto

Bozalani ya ntango mpe ya molimo

boye bokoki kosalama se na nguya ya Nzambe.

Natie liboso na bino na mokolo oyo bomoi mpe bolamu, **Dut.** 30:15–20. Okolakisa ngai nzela ya bomoi, **Nze.** 16:11. Oyo alandaka bosembo akozwa bomoi, **Mas.** 21:21.

Ye oyo akozwa bomoi akobungisa yango: mpe ye oyo akobungisa bomoi na ye mpo na ntina na ngai akozwa yango, **Mat.** 10:39 (Mat. 16:25; Mal. 8:35; Luk. 9:24; 17:33). Mwana ya Moto ayaki te mpo na kobebisa bomoi ya bato, kasi mpo na kobikisa bango, **Luk.** 9:56. Na ye ezalaki bomoi, mpe bomoi ezalaki pole ya bato, **Yoan.** 1:4. Ye oyo andimeli ye oyo atindaki aleki uta liwa na bomoi, **Yoan.** 5:24. Nazali nzela, bosolo, mpe bomoi, **Yoan.** 14:6. Soki tozali na elikya na Klisto bobele na bomoi oyo, tozali koleka banso bato ya mawa, **1 Kol.** 15:19–22. Ezaleli ya moto ya Nzambe ezali na elaka ya bomoi oyo bozali sikawa, mpe ya boye bozali koya, **1 Tim.** 4:8.

Bana na biso bakoka kotalela liboso na bomoi oyo bozali na Klisto, **2 Nef.** 25:23–27. Bomoi oyo ezali ntango mpo ete bato balengela kokutana na Nzambe, **Alma** 34:32 (Alma 12:24). Nazali pole mpe bomoi ya mokili, **3 Nef.** 9:18 (Mos. 16:9; 3 Nef. 11:11; Etel. 4:12).

Bapambolami ezali bango baye bazali sembo, ezala na bomoi to na liwa, **Mal&May** 50:5. Oyo ezali bomoi ya seko—koyeba Nzambe mpe Yesu Klisto, **Mal&May** 132:24.

Oyo ezali mosala na ngai mpe nkembo ya ngai—komema esalema bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39.

Bomoi ya libela. *Tala* Bomoi ya seko

Bomoi ya seko. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Bomoi; Bonetolami; Motole; Nkembo ya Selesitale

Kozala na bomoi libela na libela lokola mabota na miso ya Nzambe (Mal&May 132:19–20, 24, 55). Bomoi ya seko ezali likabo monene ya Nzambe epayi ya moto.

Ozali na maloba ya bomoi ya seko, **Yoan.** 6:68. Oyo ezali bomoi ya seko,

ete bakoka koyeba yo Nzambe se moko ya solo, mpe Yesu Klisto, **Yoan.** 17:3 (Mal&May 132:24). Bunda etumba malamula ya bondimi, kangama na bomoi ya seko, **1 Tim.** 6:12.

Bato bazali nsomi ya kopona lipanda mpe bomoi ya seko, **2 Nef.** 2:27 (Elam. 14:31). Kozala na makanisi ya molimo ezali bomoi ya seko, **2 Nef.** 9:39. Esili bino kokota na kati ya nzela oyo ememaka na bomoi ya seko, **2 Nef.** 31:17–20. Kondima na Klisto mpe kotia molende kino nsuka ezali bomoi ya seko, **2 Nef.** 33:4 (3 Nef. 15:9).

Ye oyo azali na bomoi ya seko azali na bozwi, **Mal&May** 6:7 (Mal&May 11:7). Bomoi ya seko ezali likabo monene koleka ya Nzambe, **Mal&May** 14:7 (Lom. 6:23). Basembo bakozwa kimia kati na mokili oyo, mpe bomoi ya seko kati na mokili ekoya, **Mal&May** 59:23. Baye bakotia molende kino nsuka bakozwa motole ya bomoi ya seko, **Mal&May** 66:12 (Mal&May 75:5). Bansa baye bakufi na kozangaka nsango malamula baye balingaki koyamba yango soki bazalaka na bomoi bazali basangoli ya bokonzi ya seselitiale, **Mal&May** 137:7–9.

Mosala ya Nzambe mpe nkembo ya Nzambe ezali kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39. Nzambe apesi bomoi ya seko na batosi, **Mose** 5:11.

Bomoi yambo na mbotama. *Tala lisusu* Bato, Moto; Ebandeli; Etumba na lola; Lisanga ya lola

Bomoi ya liboso ya bomoi ya mabele. Mibali mpe basi nyonso bazalaki elongo na Nzambe lokola bana na Ye ya milimo liboso ete baya na mabele lokola bike-lamo ya kufa. Oyo ebiangami ntango mosusu bozali ya yambo (Abal. 3:26).

Ntango Nzambe atiaki efandeli ya mabele, bana mibali nyonso ya Nzambe bagangaki na bosepeli, **Yob.** 38:4–7. Molimo mokozonga epayi ya Nzambe oyo apesaki yango, **Mosak.** 12:7. Liboso nasala yo kati na libumu nayebaki yo, **Yil.** 1:4–5.

Tozali banso bana na ye, **Mis.** 17:28. Nzambe aponaki biso liboso ya ebandeli ya mokili, **Efe.** 1:3–4. Tosengeli kozala na botosi na Tata ya milimo, **Ebe.** 12:9. Banjelu baye babombaki te bozali na bango ya yambo, asili kokanga bango na minyololo ya libela, **Yud.** 1:6 (Abal. 3:26). Zabulu mpe banjelu na ye babengamaki libanda, **Emon.** 12:9.

Babiangamaki mpe balengamaki uta ebandeli ya mokili, **Alma** 13:3.

Klisto atalaki bofungwami ya boseko mpe bibele ya lola liboso ete mokili mozala, **Mal&May** 38:1. Moto azalaki lisusu na ebandeli na Nzambe, **Mal&May** 93:29 (Elam. 14:17; Mal&May 49:17). Milimo mya lokumu eponamaki na ebandeli kozala bakambi kati na Eklezia, **Mal&May** 138:53–55. Mingi bazwaki mateya na bango ya yambo kati na mokili ya milimo, **Mal&May** 138:56.

Biloko nyonso ekelamaki na molimo yambo ete ezala likolo ya mabele, **Mose** 3:5. Nasalaki mokili, mpe bato liboso ete bazala na mosuni, **Mose** 6:51. Abalayama amonaki bikelamo ya mayele oyo ebongisamaki liboso ete mokili mozala, **Abal.** 3:21–24.

Bomokili. *Tala lisusu* Bozwi; Lipombo, Mpamba; Lolendo; Mosolo

Mposa mpe bokasi ya sembo te mpo na bozwi ya ntango mpe biloko ya mokili wana etiki yo biloko ya molimo.

Litomba nini epesami na moto soki azwi mokili mobimba mpe abungisi molimo na ye moko, **Mat.** 16:26.

Batiaki mitema na bango likolo ya bozwi mpe biloko ya mpamba mpamba ya mokili, **Alma** 4:8 (Alma 31:27).

Tia biloko ya mokili oyo mpembeni, **Mal&May** 25:10. Mitema ya bato etiami mingi mpenza na biloko ya mokili, **Mal&May** 121:35.

Bomoko. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe

Kokoma moko na makanisi, mposa, mpe ntina yambo na Tata na Lola mpe Yesu Klisto, mpe nsima na Basantu basusu.

Bomoto ya elema

Ezali malamumu mpo na bandeko bandimi kofanda esika moko na bomoko, **Nze.** 133:1.

Ngai mpe Tata na ngai tozali moko, **Yoa.** 10:30 (Mal&May 50:43). Yesu asambelaki ete banso bakoka kozala moko lokola ye mpe Tata na ye bazali moko, **Yoa.** 17:11–23 (3 Nef. 19:23). Nalombi bino ete bokabwani bozala te na kati na bino, kasi bosangana na bobongi nie esika moko, **1 Kol.** 1:10.

Zwani mokano na motema moko, kosanganaka na makambo nyonso, **2 Nef.** 1:21. Basantu basengeli kozala mitema misangana esika moko na bomoko, **Mos.** 18:21. Yesu asambelaki mpo na bomoko na kati ya bayekoli Banefi, **3 Nef.** 19:23. Bayekoli basalaki bomoko na losambo makasi mpe bokili, **3 Nef.** 27:1.

Tata, Mwana, mpe Molimo Mosantu bazali moko, **Mal&May** 20:27–28 (Mal&May 35:2; 50:43). Ezali mosala na biso ya kosangana elongo na eklezia ya solo, **Mal&May** 23:7. Nyonso oyo bokosenga na bondimi, kozalaka bomoko na losambo, bokozwa, **Mal&May** 29:6. Soki bozali moko te bozali ya ngai te, **Mal&May** 38:27.

Nkolo abiangaki bato na ye Siona mpamba te bazalaki motema moko mpe mayele moko, **Mose** 7:18.

Bomoto ya elema. *Tala lisusu* Maloba mabe

Kosalela biloko ya bule na kozangaka limemia (Mal&May 84:54).

Basantu basengeli te kozala na makanisi mazanga ntina, maseki oyo maleki ndelo mpe te, **Mal&May** 88:69. Botia nsuka na lolendo na bino nyonso mpe bomoto na bino ya elema, **Mal&May** 88:121.

Bompikiliki. *Tala lisusu* Bosokemi, Mosokemi; Kotia molende

Botie molende na likambo na kimia; bobongi ya kotia molende na mpasi, na lifinga, to bozokisami na kozangaka kolalala te kozongisa mabe.

Pema kati na Nkolo, mpe zela ye na

motema molai, **Nze.** 37:7–8. Ye oyo akomaka na nkele noki te azali na bososoli monene, **Mas.** 14:29.

Kati na motema molai na bino bokobatela milimo na bino, **Luk.** 21:19. Tozali na elikya na nzela ya motema molai mpe bobondisi ya makomi, **Lom.** 15:4. Bozala balandi ya bango baye na nzela ya bondimi mpe motema molai bakosangola libula ya bilaka, **Ebe.** 6:12–15. Tika bompikiliki ezala na mosala ya bobongi nie na ye, ete bokoka kozala ya bobongi nie mpe mobimba, **Yak.** 1:2–4. Boyokaki nini elobamaki na ntina ya bompikiliki ya Yobo, **Yak.** 5:11.

Batosaki na bosepeli mpe bompikiliki bolingi ya Nkolo, **Mos.** 24:15. Ondimaki makambo oyo nyonso na bompikiliki mpo Nkolo azalaki elongo na yo, **Alma** 38:4–5.

Bokoba kati na bompikiliki kino bobongi nie, **Mal&May** 67:13.

Bondimi. *Tala lisusu* Botie motema; Boyambi, Kondima; Elikya; Yesu Klisto

Boliki na moto to eloko. Lokola esalalami mbala mingi koleka kati na makomi, bondimi ezali boliki mpe botie motema na Yesu Klisto oyo ememaka moto na kotosa Ye. Bondimi bosengeli bofandisama na Yesu Klisto mpo ete bomema moto na lobiko. Basantu ya Mikolo mya Nsuka bazali lisusu na bondimi na Nzambe Tata, na Molimo Mosantu, na nguya ya bonganzambe, mpe na biteni minene misusu ya nsango malamumu oyo ezongisami.

Bondimi ezali na elikya mpo na biloko oyo emonanaka te, kasi oyo ezali solo (Ebe. 11:1; Alma 32:21; Ete. 12:6). Bondimi epelisami na koyokaka nsango malamumu oyo eteyami na bayangeli bapesami ndingisa baye batindami na Nzambe (Lom. 10:14–17). Makamwisi mabotaka bondimi te, kasi bondimi ekasi ekolisami na botosi na nsango malamumu ya Yesu Klisto. Na maloba masusu, bondimi eyaka na nzela ya bosembo (Alma 32:40–43; Ete. 12:4, 6, 12; Mal&May 63:9–12).

Bondimi ya solo ememaka makamwisi, mamoni, bandoto, bobikisi, mpe makabo nyonso oyo Nzambe Apesaka na Basantu na Ye. Na nzela ya bondimi moto azwaka bolimbisi ya masumu na ye mpe na nsuka akoki kofanda na miso ya Nzambe. Kozanga bondimi ememaka moto na kobwaka elikya, boye eyaka mpo na mabe (Mor. 10:22).

Moyengebene akobika na bondimi, **Hab. 2:4.**

Bondimi na yo esili kobikisa yo, **Mat. 9:22** (Mal. 5:34; Luk. 7:50). Ezala na bino engebene na bondimi na bino, **Mat. 9:29.** Soki bozali na bondimi lokola mbuma ya nkona ya sinapi, eloko moko te ekokoka mpo na bino, **Mat. 17:20** (Luk. 17:6). Nasili kosambela mpo na yo, ete bondimi na yo ekweya te, **Luk. 22:32.** Bondimi na nkombo ya Klisto ekomisi moto oyo makasi, **Mis. 3:16.** Bondimi boyaka na konyokaka liloba ya Nzambe, **Lom. 10:17.** Soki Klisto aseki te bondimi na bino bozali lisusu mpamba, **1 Kol. 15:14.** Bondimi bosalaka na bolingo, **Gal. 5:6.** Na ngolu bobikisami na nzela ya bondimi, **Efe. 2:8** (2 Nef. 25:23). Bokamata nguba ya bondimi, **Efe. 6:16** (Mal&May 27:17). Nasilisi momeseno ya bopotu mbangu na ngai, nabombi bondimi, **2 Tim. 4:7.** Bondimi bozali elendisi ya biloko mpo na oyo tolikii, **Ebe. 11:1.** Soki bondimi bozali te ekoki te kosepelisa ye, **Ebe. 11:6.** Bondimi, soki ezali na misala te, bozali ya kokufa, **Yak. 2:17–18, 22.**

Nakokende mpe nakosala makambo oyo Nkolo atindi ngai, **1 Nef. 3:7.** Nkolo akoki kosala makambo nyonso mpo na bana ya bato, soki basaleli bondimi na ye, **1 Nef. 7:12.** Makonga kati na Liawona mazalaki kosala engebene na bondimi, **1 Nef. 16:28.** Yambola, mpe batisama na nkombo na ye, kozalaka na bondimi ya bobongi nie na Moko Mosantu, **2 Nef. 9:23.** Klisto asalaki makamwisi makasi na kati ya bana ya bato engebene na bondimi na bango, **2 Nef. 26:13** (Etel. 12:12; Mor. 7:27–29, 34–38). Masumu ya Enosa malimbisamaki mpo na bondimi na ye na Klisto, **Enos. 1:3–8.** Lobiko ekoya ata

na moko te longola se soki ezali na nzela ya bondimi likolo ya Nkolo Yesu Klisto, **Mos. 3:12.** Mitema mibongwani na nzela ya bondimi na nkombo na ye, **Mos. 5:7.** Sambo ya basali ya Nzambe epesamaka biyano engebene na bondimi na bango, **Mos. 27:14.** Pesa biso bokasi engebene na bondimi na biso na Klisto, **Alma 14:26.** Belela nkombo ya Nzambe na bondimi, **Alma 22:16.** Bondimi ezali te kozala na boyebi boko bobongi nie ya makambo, **Alma 32:21** (Etel. 12:6). Lokola ebandi kovimba kutu boye boleisa yango na bondimi na bino, **Alma 33:23** (Alma 32:28). Lobiko na bango epesamaki na nguya ya likamwisi ya Nzambe mpo na bondimi koluta na bango, **Alma 57:25–27.** Mingi lokola bakotala likolo ya Mwana ya Nzambe na bondimi bakoka kozala na bomoi, **Elam. 8:15.** Namoni ete bondimi na bino bokoki ete nabikisa bino, **3 Nef. 17:8.** Bondimi ezali makambo oyo tolikii mpe oyo tomoni te, **Etel. 12:6.** Bango baye basalaki makamwisi basalaki mangu na bondimi, **Etel. 12:12–18.** Soki bazali na bondimi na ngai, nde nakosala ete makambo ya motau makoma makasi mpo na bango, **Etel. 12:27–28, 37.** Mormon ateyaki na ntina ya bondimi, elikya, mpe bolingani, **Mor. 7.** Eloko kani bokosenge Tata na nkombo na ngai, oyo ezali malamau, na bondimami ete bokozwa, tala, ekosalema epayi na bino, **Mor. 7:26.** Baye bazali na bondimi na Klisto bakokangema na eloko nyonso malamau, **Mor. 7:28.** Soki bokosenga, kozalaka na bondimi na Klisto, akomonisa bosolo, **Mor. 10:4.**

Soki na bondimi te bokoki kosala eloko moko te; boye senga na bondimi, **Mal&May 8:10.** Ekopesama na bango engebene na bondimi na bango na nsambo ya bango, **Mal&May 10:47, 52.** Bato nyonso basengeli kotia molende na bondimi na nkombo na ye kino nsuka, **Mal&May 20:25, 29.** Molimo mokopesama epayi na bino na nzela ya sambo ya bondimi, **Mal&May 42:14.** Bondimi eyaka na bilembo te, kasi bilembo bilandaka baye wana bandimi, **Mal&May 63:9–12.** Baboti basengeli koteya bana

Bondimi ya banso

mike bondimi na Klisto, **Mal&May** 68:25. Boluka boyekoli, kutu na nzela ya botangi mpe lisusu na nzela ya bondimi, **Mal&May** 88:118.

Bondimi na Nkolo Yesu Klisto ezali libongisi ya yambo ya nsango malamumu, **Bit. Bond.** 1:4.

Bondimi ya banso. *Tala lisusu* Eklezia ya Yesu Klisto; Kosungaka Bakambi ya Eklezia

Mabongisi oyo wapi bandimi ya Eklezia basungaka baye babiangami kosala kati na Eklezia, mpe lokola kosungaka mikano misusu ya Eklezia oyo esengi lisungi na bango, na momeseno elakisami na kotombolaka loboko ya mobali.

Yesu Klisto ateleme na moto ya Eklezia na Ye. Na nzela ya bofulami ya Molimo Mosantu, Azali kotinda bakambi ya Eklezia na misala mpe mikano minene. Nzokande, bandimi banso bazali na makoki mpe litomba ya kosunga to koboya kosunga misala mpe mikano ya bakambi na bango.

Bato nyonso bazongisaki maloba na mongongo moko, **Esod.** 24:3 (Mit. 27:18–19).

Bapostolo mpe bampaka basanganaki na bondimi se moko, **Mis.** 15:25.

Moto moko te asengeli kokulisama na kozangaka kopona ya Eklezia, **Mal&May** 20:65–66. Biloko nyonso esengeli kosalema na bondimi ya banso, **Mal&May** 26:2 (Mal&May 28:13). Tika biloko nyonso esalema na bondimi kati na bomoko, **Mal&May** 104:21.

Bondumba. *Tala lisusu* Bopeto; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ekobo

Bosangisi nzoto boye bopekisami na mobeko kati na bato mibale baye babalani moko na mosusu te. Kati na makomi esalelami mbala na mbala lokola elembo ya bopengwi.

Bomipekisa uta na bondumba, **Mis.** 15:20. Nzoto ezali mpo na bondumba te, kasi mpo na Nkolo, **1 Kol.** 6:13–18. Mpo na koboya bondumba, tika moto na moto

azala na mwasi na ye moko, **1 Kol.** 7:2–3. Oyo ezali bolingi ya Nzambe, ete bosenngeli komipekisa uta na bondumba, **1 Tes.** 4:3.

Yakobo akebisaki bato ya Nefi likolo ya bondumba, **Yako.** 3:12. Bozali kotela, na ntina ya bobomi na bino mpe bondumba na bino, mpo na bobebisami, **Elam.** 8:26.

Bandumba basengeli koyambola mpo ete bakota kati na Eklezia, **Mal&May** 42:74–78.

Bonetolami. *Tala lisusu* Bato, Moto—Moto, makoki ya kokoma lokola Tata na Lola; Bomikabi, Komikaba; Bomoi ya seko; Motole; Nkembo ya Selesitiale

Bozali ya likolo koleka ya esengo mpe nkembo kati na bokonzi ya selesitiale.

Na miso na yo ezali litondi ya bosenngeli, **Nze.** 16:11.

Bazali banzambe, kutu bana mibali ya Nzambe—yango wana, biloko nyonso ezali ya bango, **Mal&May** 76:58–59. Basantu basengeli kozwa libula na bango ya kosangola mpe bakokokisama na ye, **Mal&May** 88:107. Banjelu baye batosaki te mobeko na ngai; boye, bakotikala ya kokabwana mpe bango moko, kozangaka bonetolami, **Mal&May** 132:17. Mibali mpe basi basengeli kobalana engebene na mobeko ya Nzambe mpo na kozwa bonetolami, **Mal&May** 132:19–20. Eke ezali ekuke, mpe nkaka nzela oyo ekambi na bonetolami, **Mal&May** 132:22–23. Abalayama, Yisaka, mpe Yakobo basili kokota na bonetolami na bango, **Mal&May** 132:29, 37. Nakangi likolo na yo bonetolami na yo, **Mal&May** 132:49.

Bonganganzambe. *Tala lisusu* Bafungola ya bonganganzambe; Bokulisi, Kokula; Bonganganzambe ya Alona; Bonganganzambe ya Melikisedeki; Likoki; Ndai mpe liyokani ya bonganganzambe; Nguya

Likoki mpe nguya oyo Nzambe apesaka na moto mpo na kosala na

makambo nyonso mpo na lobiko ya moto (Mal&May 50:26–27). Mibali bandimi ya Eklezia baye bazali na bonganganzambe babongisami kati na masanga makoki mpe bapesami likoki ya kosala makuli mpe ndambo ya misala ya bokambi kati na Eklezia.

Epakolami ya bango ekozala solo mpenza bonganganzambe ya libela, **Esod.** 40:15 (Mit. 25:13).

Nakulisaki bino, **Yoan.** 15:16. Botongami likolo ya ndako ya molimo, bonganganzambe bosantu, **1 Pet.** 2:5. Bozali nkola oyo eponami, bonganganzambe ya bakonzi, **1 Pet.** 2:9 (Esod. 19:6).

Bato babiangemi lokola banganganzambe banene na ntina ya bondimi koluta na bango mpe misala malamau na bango, **Alma** 13:1–12. Napesi epayi na yonguya ya kobatisa, **3 Nef.** 11:21. Okozala na nguya ya kopesa Molimo Mosantu, **Mor.** 2:2.

Nakobimisa epayi na bino bonganganzambe na loboko ya Eliya, **Mal&May** 2:1 (JS—Mambi ya Kala 1:38). Nkolo akotisaki bonganganzambe lisusu likolo ya Alona mpe nkona na ye, **Mal&May** 84:18. Bonganganzambe ya monene boye ekambaka misala ya nsango malamau, **Mal&May** 84:19. Alongolaki Mose na kati ya bango, mpe Bonganganzambe Bosantu, **Mal&May** 84:25. Ndai mpe liyokani ya bonganganzambe elimbolami, **Mal&May** 84:33–42. Bonganganzambe bokobaki na nzela ya eboto ya batata ya bino, **Mal&May** 86:8. Ezali, kati na Eklezia, na bonganganzambe mibale, **Mal&May** 107:1. Bonganganzambe ya yambo ezali Bonganganzambe Bosantu, nsima ya Molongo ya Mwana ya Nzambe, **Mal&May** 107:2–4. Makoki ya bonganganzambe ekangami na lolenge ya bokabwani te na banguya ya lola, **Mal&May** 121:36. Nguya to bopusi moko te ekoki to esengeli kosalelama longola se soki na libongi ya bonganganzambe kaka nabondimisi mpe bolingo ya solo, **Mal&May** 121:41. Mobali mondimi ya sembo nyonso ya Eklezia, oyo

Bonganganzambe ya Alona

alongobani akoki kozwa bonganganzambe, **LiyBak** 2.

Tondimi ete moto asengeli kobiangema na Nzambe, **Bit. Bond.** 1:5.

Bonganganzambe ya Monene. *Tala* Bonganganzambe ya Melikisedeki

Bonganganzambe ya Alona. *Tala lisusu* Alona, Ndeko mobali ya Mose; Bonganganzambe; Mobeko ya Mose

Bonganganzambe ya moke (Ebe. 7:11–12; Mal&May 107:13–14). Ezali mikumba ya Episikopo, nganganzambe, moyei, mpe diakona (Mal&May 84:30; 107:10, 14–15, 87–88). Na kala, na nse ya mobeko ya Mose, ezalaki na bonganganzambe ya monene, banganganzambe, mpe Balewi. Mpo ete Baisalaele ya kala batombokelaki Nzambe, Mose mpe bonganganzambe ya bule elongolamaki uta na bango mpe bonganganzambe ya moke ekobaki. Baboyaki kosantisama mpe kozwa Bonganganzambe ya Melikisedeki mpe makuli na yango. (Tala Mal&May 84:23–26.) Bonganganzambe ya Alona epesamaki na nzoto mpe ya makuli ya libanda ya nsango malamau (1 Nta. 23:27–32; Mal&May 84:26–27; 107:20). Esimbi bafungola ya mosala banjelu, ya nsango malamau ya boyamboli, mpe ya libatizi (Mal&May 13). Bonganganzambe ezongisamaki na mabele na eleko oyo na mokolo ya 15, ya Sanza ya mitano ya mobu 1829. Yoane mobatizi akulisaki yango na Joseph Smith mpe Oliver Cowdery pene pene ya Harmony, Pennsylvania (Mal&May 13; JS—Mambi ya Kala 1:68–73).

Mpe asengeli kozala na liyokani ya bonganganzambe ya libela, **Mit.** 25:13. Nkolo akopetola bana mibali ya Lewi, mpe akosukola bango, **Mki.** 3:3 (3 Nef. 24:3).

Moto moko te akamataka lokumu oyo ye moko, **Ebe.** 5:4. Bobongi nie boyaka te na nzela ya Bonganganzambe ya Lewi, **Ebe.** 7:11.

Bonganganzambe oyo ekolongolama te uta na mabele kino bana mibali ya

Bonganganzambe ya Lewi

Lewi bakopesa libonza, **Mal&May** 13. Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bakulisamaki na Bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 27:8. Bonganganzambe ya moke ezali na fungola ya lialisi ya banjelu, **Mal&May** 84:26 (Mal&May 13). Ezali na bonganganzambe mibale, elingi koloba, ya Melikisedeki mpe ya Alona, **Mal&May** 107:1. Bonganganzambe ya mibale bobiangemi Bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 107:13.

Bonganganzambe ya Lewi. *Tala lisusu*
Bonganganzambe ya Alona**Bonganganzambe ya Melikisedeki.**
Tala lisusu Bonganganzambe;
Melikisedeki; Mpaka

Bonganganzambe ya Melikisedeki ezali bonganganzambe ya monene soki te ya likolo; Bonganganzambe ya Alona ezali bonganganzambe boke. Bonganganzambe ya Melikisedeki bozali na bafungola ya mapamboli ya molimo ya Eklezia. Na nzela ya makuli ya bonganganzambe ya monene nguya ya bonzambe emonisami na bato (Mal&May 84:18–25; 107:18–21).

Nzambe abimisaki yambo bonganganzambe ya monene boye na Adama. Bankoko mpe bapofeta na eleko nyonso bazwaki likoki oyo (Mal&May 84:6–17). Ebiangamaki yambo Bonganganzambe Esantu, nsima ya Molongo ya Mwana ya Nzambe. Eyebanaki nsima lokola Bonganganzambe ya Melikisedeki (Mal&May 107:2–4).

Ekweyaki bana ya Yisalaele kokokisa matomba mpe mayokani ya Bonganganzambe ya Melikisedeki, Nkolo alongolaki mobeko monene mpe apesaki bango bonganganzambe boke mpe mobeko moke (Mal&May 84:23–26). Oyo ebiangamaki Bonganganzambe ya Alona mpe mobeko ya Mose. Ntango Yesu ayaki na mabele, Azongisaki Bonganganzambe ya Melikisedeki na Bayuda mpe babandaki kotonga Eklezia na kati ya bango. Nzokande, bonganganzambe mpe Eklezia ebungisamaki lisusu na nzela ya bopengwi. Nsima nyonso ezongisamaki na nzela ya

Joseph Smith Mwana. (Mal&May 27:12–13; 128:20; JS—Mambi ya Kala 1:73).

Na kati ya Bonganganzambe ya Melikisedeki ezali na ntomo ya mpaka, ya nganganzambe monene, nkoko, Ntuku sambo, mpe Apostolo (Mal&May 107). Bonganganzambe ya Melikisedeki ekozala ntango nyonso ndambo ya bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele.

Mokambi ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka azali mokambi ya bonene to Bonganganzambe ya Melikisedeki, mpe azali na bafungola nyonso oyo etali bokonzi ya Nzambe na mabele. Libiangi ya Mokambi ememami bobele na moto moko na ntango moko, mpe azali se moto moko oyo apesami likoki ya kosalela bafungola nyonso ya bonganganzambe (Mal&May 107:64–67; 132:7).

Klisto akozala nganganzambe libela na molongo ya Melikisedeki, **Nze.** 110:4 (Ebe. 5:6, 10; 7:11).

Bonganganzambe ya Melikisedeki esalaka mosala ya nsango malamau, **Ebe.** 7 (Mal&May 84:18–25).

Melikisedeki asalelaki bondimi bokasi mpe azwaki mosala ya bonganganzambe ya monene, **Alma** 13:18.

Bonganganzambe ya Melikisedeki bopesamaki likolo ya Joseph Smith mpe Oliver Cowdery, **Mal&May** 27:12–13 (JS—Mambi ya Kala 1:72). Bonganganzambe boye bozwami na ndai mpe na liyokani, **Mal&May** 84:33–42. Ezali na bokabwani mibale tomitu minene ya likambo, bonganganzambe ya Melikisedeki mpe bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 107:6. Bonganganzambe ya Melikisedeki bozali na ntomo mpo na kosala mapamboli nyonso ya molimo, **Mal&May** 107:8–18. Mose, Eliyasi, mpe Eliya bapesaki Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bafungola ya bonganganzambe, **Mal&May** 110:11–16. Napesi bino sikawa bakambi ya bonganganzambe na ngai, ete bokoka kozala na bafungola na yango, **Mal&May** 124:123.

Bonganganzambe, Bafungola ya. *Tala*
Bafungola ya bonganganzambe

Bonguna. *Tala lisusu* Bobekoli; Bolingo; Kolula

Kati na makomi, bomekani, likunia, mpe boyini.

Nakotia bonguna kati na yo mpe mwasi, **Gen.** 3:15 (Mose 4:21).

Makanisi ya mosuni ezali bonguna na Nzambe, **Lom.** 8:7. Bondeko ya mokili ezali bonguna na Nzambe, **Yak.** 4:4.

Na mokolo wana bonguna ekosila uta na liboso ya elongi ya ngai, **Mal&May** 101:26.

Bonsomi, Nsomi. *Tala lisusu*

Bokangemi; Lipanda; Nguya ya boponi

Nguya soki te makoki ya kosala boponi na yo moko na kozangaka bopusi. Na ndimbola ya molimo, moto oyo ayamboli mpe atosi bolingi ya Nzambe azali nsomi uta na bowumbu ya lisumu na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto (Mos. 5:8).

Bosolo ekokomisa bino ya nsomi, **Yoa.** 8:32. Baye bakokoma nsomi uta na lisumu bakozwa bomoi ya seko, **Lom.** 6:19–23.

Etape moko ya sembo ya ndako ya Yisalaale ekomemama libanda ya bokangemi epayi ya bonsomi, **2 Nef.** 3:5. Bagangaki epayi ya Nkolo mpo na bonsomi na bango, **Alma** 43:48–50. Moroni asepeleki na bonsomi ya ekolo na ye, **Alma** 48:11. Molimo ya Nzambe ezali molimo ya bonsomi, **Alma** 61:15.

Bolanda ngai, mpe bokozala bato ya nsomi, **Mal&May** 38:22.

Bonsomo, Nsomo. *Tala lisusu* Lisumu

Kati na makomi, ezali eloko moko oyo eyokisaka motema mpi to boyini epayi ya basembo mpe bapeto.

Bibebu ya lokuta ezali bonsomo na Nkolo, **Mas.** 12:22.

Lolendo ezali nsomo na botali ya Nkolo, **Yako.** 2:13–22. Bato ya nkuna bakangemi na botali ya bonsomo na bango moko, **Mos.** 3:25. Bozangi bongondo bozali nsomo koleka likolo ya masumu

nyonso longola se koboma mpe kotuka Molimo Mosantu, **Alma** 39:3–5.

Bosiliki ya Nkolo bopelisami na bonsomo na bango, **Mal&May** 97:24.

Bonsoni. *Tala* Bonsoni ya bosangisi nzoto; Bopeto; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Moto ya nkuna, Nkuna

Bonsoni ya bosangisi nzoto. *Tala lisusu* Bondumba; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ekobo

Kozwama na bolingi na yo mobimba kati na ekobo, bondumba, mpe ezaleli ya bosangisi nzoto mobali na mobali mpe mwasi na mwasi, boyebani nzoto na ndeko mobali to mwasi, soki te likambo mosusu ya bosangisi nzoto ezanga bosantu, oyo elongobani na oyo ya mokili te, soki te likambo ya mbindo ya nzoto.

Tika tomelisa tata na biso vinyo, mpe tokolala na ye, **Gen.** 19:30–36. Lubene akendaki mpe alalaki na Biliha makoango ya tata na ye, **Gen.** 35:22 (Gen. 49:4; 1 Nta. 5:1). Ezaleli ya bosangisi nzoto mobali na mobali to mwasi na mwasi mpe mabe mosusu ya bosangisi nzoto ezali nsomo, **Lew.** 18:22–23. Soki mobali akangi mwasi na makasi mpo na kolala na ye, bobele mobali azali elindo ya lisumu, **Dut.** 22:25–27.

Onso oyo akotala mwasi mpo na kolula ye asili kosala ekobo na motema na ye, **Mat.** 5:28 (3 Nef. 12:28). Bondumba, bosoto, bilingalinga ezali losambo ya banzambe ya bikeko, **Kolos.** 3:5. Na mikolo ya nsuka bato bakozanga bolingo, **2 Tim.** 3:1–3.

Masumu matali bosangisi nzoto ezali bonsomo, **Alma** 39:3–5.

Bonzambe, Nzambe. *Tala lisusu* Bato, Moto—Moto, makoki ya kokoma lokola Tata na Lola; Bomoi ya seko; Bonetolami; Molimo Mosantu; Nkolo; Tata na Lola; Yesu Klisto

Ezali na bato basato bakeseni kati na Bonzambe: Nzambe, Tata ya Seko; Mwana na Ye, Yesu Klisto; mpe Molimo Mosantu. Tondimi moko na moko kati na

Bonzambe, Nzambe

Bango (Bit. Bond. 1:1). Uta na emoniseli ya mikolo ya nsuka toyekoli ete Tata mpe Mwana bazali na nzoto oyo ekoki kosimbama ya mosuni mpe mikuwa mpe ete Molimo Mosantu azali moto ya molimo, kozangaka mosuni mpe mikuwa (Mal&May 130:22–23). Bato basato baye bazali moko kati na bomoko mpe boyokani ya bobongi nie ya ntina mpe malongi (Yoan. 17:21–23; 2 Nef. 31:21; 3 Nef. 11:27, 36).

Nzambe Tata: Ezali na botali nyonso Tata, soki te Eloyim, oyo atangami na nkombo ya Nzambe. Abiangami Tata mpamba te Azali tata ya milimo na biso (Mit. 16:22; 27:16; Mki. 2:10; Mat. 6:9; Efe. 4:6; Ebe. 12:9). Nzambe Tata azali mokonzi ya koluta banso ya molongo mobimba. Azali na nguya nyonso (Gen. 18:14; Alma 26:35; Mal&May 19:1–3), koyebaka nyonso (Mat. 6:8; 2 Nef. 2:24), mpe azali wana mpe na esika nyonso na nzela ya Molimo na Ye (Nze. 139:7–12; Mal&May 88:7–13, 41). Bato nyonso bazali na mokingano ya malamumu koleka na Nzambe oyo moti moto mpembeni uta na biloko nyonso misusu oyo ekelamaki: mibali mpe basi bazali bana ya Nzambe ya milimo (Nze. 82:6; 1 Yoan. 3:1–3; Mal&May 20:17–18).

Mabaku ya Nzambe Tata komonisamaka to kolobaka na moto ezali mingi te na makomi. Makomi malobi ete Alobaki na Adama mpe Eva (Mose 4:14–31) mpe alakisaki Yesu Klisto na bato na mabaku ebele (Mat. 3:17; 17:5; Yoan. 12:28–29; 3 Nef. 11:3–7). Amonanaki na Setefano (Mis. 7:55–56) mpe na Joseph Smith (JS—Mambi ya Kala 1:17). Nsima Amonanaki na banso mibale Joseph Smith mpe Sidney Rigdon (Mal&May 76:20, 23). Na baoyo wana balingaka Nzambe mpe bamipetolaka liboso na Ye, Nzambe ape-saka mbala mingi litomba ya komona mpe koyeba mpo na bango moko ete Azali Nzambe (Mat. 5:8; 3 Nef. 12:8; Mal&May 76:116–118; 93:1).

Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini otiki ngai, **Mal.** 15:34. Bato baye bazali basali ya Nzambe oyo aleki

likolo, **Mis.** 16:17. Tozali bana ya libota ya Nzambe, **Mis.** 17:28–29.

Bokopesa makabo mpe milulu na bino ya elambo epayi ya oyo Aleki Likolo, **Mal&May** 59:10–12.

Enoka atalaki milimo oyo Nzambe akelaki, **Mose** 6:36. Moto ya Bosantu ezali nkombo na ye, **Mose** 6:57.

Nzambe Mwana: Nzambe oyo aye-bani lokola Yehova azali Mwana, Yesu Klisto (Yis. 12:2; 43:11; 49:26; 1 Kol. 10:1–4; 1 Tim. 1:1; Emon. 1:8; 2 Nef. 22:2). Yesu asalaka na nse ya bokambi ya Tata mpe azali na boyokani nie mpenza na Ye. Bato nyonso bazali bandeko mibali mpe bandeko basi na Ye, mpamba te Azali nku-lutu koleka banso ya bana ya molimo ya Eloyim. Matangi masusu ya makomi matangi Ye na nkombo liloba ya *Nzambe*. Ndakisa, makomi malobi ete “Nzambe akelaki lola mpe mabele” (Gen. 1:1), kasi ezalaki solo Yesu oyo azalaki Mokeli na nse ya bokambi ya Nzambe Tata (Yoan. 1:1–3, 10, 14; Ebe. 1:1–2).

Nzambe amibiangaki ye moko lokola NAZALI, **Esod.** 3:13–16. Nazali Nkolo [Yehova], mpe libanda na ngai mobikisi azali te, **Yis.** 43:11 (Yis. 45:21).

Nazali pole ya mokili, **Yoan.** 8:12. Liboso Abalayama azala, nazali, **Yoan.** 8:58.

Nkolo akosala na kati ya bato kati na tabelenakele moko ya bodongo, **Mos.** 3:5–10. Abinadi alimbolaki boni boni Klisto azali Tata mpe Mwana, **Mos.** 15:1–4 (Etel. 3:14). Nkolo amonanaki na ndeko ya Yelede ya mobali, **Etel.** 3. Yoka maloba ya Klisto Nkolo na yo mpe Nzambe na yo, **Mor.** 8:8. Yehova azali mosambisi ya bato ya bomoi mpe bakufi, **Mor.** 10:34.

Yesu amonanaki na Joseph Smith mpe Sidney Rigdon, **Mal&May** 76:20, 23. Nkolo Yehova amonanaki kati na Tempelo ya Kirtland, **Mal&May** 110:1–4.

Yehova alobaki na Abalayama, **Abal.** 1:16–19. Yesu amonanaki epayi ya Joseph Smith, **JS—Mambi ya Kala** 1:17.

Nzambe Molimo Mosantu: Molimo Mosantu azali lisusu Nzambe mpe abiangami Molimo Mosantu, Molimo, mpe

Molimo ya Nzambe, na kati ya bankombo mpe nkombo esusu ya lokumu ya lolenge moko. Na lisalisi ya Molimo Mosantu, moto akoki koyeba bolingi ya Nzambe Tata mpe koyeba ete Yesu azali Klisto (1 Kol. 12:3).

Molimo Mosantu akoteya bino nini bosengeli koloba, **Luk.** 12:12. Molimo Mosantu azali Molendisi, **Yoan.** 14:26 (Yoan. 16:7–15). Yesu apesaki mibeko na Bapostolo na nzela ya Molimo Mosantu, **Mis.** 1:2. Molimo Mosantu apesaka litatoli mpo na Nzambe mpe mpo na Klisto, **Mis.** 5:29–32 (1 Kol. 12:3). Molimo Mosantu azali lisusu nzeneneke epayi na biso, **Ebe.** 10:10–17.

Na nguya ya Molimo Mosantu bokoki koyeba bosolo ya biloko nyonso, **Mor.** 10:5.

Molimo Mosantu azali molimo ya emoniseli, **Mal&May** 8:2–3 (Mal&May 6&8:4).

Bonzemba. *Tala* Kobala, Libala

Bopanzani ya Yisalaele. *Tala*
Yisalaele—Bopanzani ya Yisalaele

Bopanzi. *Tala* Yisalaele—Bopanzani ya Yisalaele

Bopemi. *Tala lisusu* Kimia; Mokolo ya Saba

Bosepeli ya kimia mpe bonsomi uta na mitungisi mpe mobulu. Nkolo alakaki bopemi ya lolenge oyo na balandi na Ye ya sembo na ntango ya bomoi oyo. Aengelaki mpe esika moko ya bopemi mpo na bango na mokili ekoya.

Bozali na ngai bokokende na yo, mpe nakopesa yo bopemi, **Esod.** 33:14.

Boya epayi ya ngai, bino nyonso baye bozali na mikumba ya bozito, mpe nakopesa bino bopemi, **Mat.** 11:28–29.

Tosalaki ete bakoka kokota na bopemi na ye, **Yako.** 1:7 (Ebe. 4:1–11). Onso oyo akoyambola akokota na bopemi na ngai, **Alma** 12:34. Ezalaki na mingi mpenza, bayeisamaki peto, mpe bakotaki na bopemi ya Nkolo, **Alma** 13:12–16. Paladiso ezali bozali ya bopemi, **Alma** 40:12

(Alma 60:13). Eloko moko te ekotaki kati na bopemi na ye longola se soki ezali bango baye basokolaki bilamba na bango kati na makila na ngai, **3 Nef.** 27:19.

Sakola boyamboli epayi ya bato na ye, ete okoka kopema elongo na bango kati na bokonzi ya Tata na ngai, **Mal&May** 15:6 (Mal&May 16:6). Baye bakokufa bakopema uta na misala na bango nyonso, **Mal&May** 59:2 (Emon. 14:13). Bopemi ya Nkolo ezali litondi ya nkembo na ye, **Mal&May** 84:24.

Bopengwi. *Tala lisusu* Botomboki; Bozongisi ya Nsango malamau

Bobaluki ya bato, Eklezia, to bikolo mobimba uta na bosolo.

Bopengwi monene: Ba Yisalaele baseengelaki kosala angele ete mitema na bango mibaluka te uta na Nkolo, **Dut.** 29:18. Wapi limoni ezali te, bato bakokufa, **Mas.** 29:18. Basili kobuka liyokani ya libela, **Yis.** 24:5.

Mipepe mibetaki likolo ya ndako wana, mpe ekweyaki, **Mat.** 7:27. Nakamwe ete sasaipi bolongolami mpo na nsango malamau mosusu, **Gal.** 1:6.

Babandaki na nzela malamau kasi na nzela babungisaki nzela ya bango, **1 Nef.** 8:23 (1 Nef. 12:17). Esilaki bango komeka mbuma, bakweyaki na nzela oyo epekisamaki, **1 Nef.** 8:28. Bopengwi ya Banefi etutisaki mabaku na bato bazangi bondimi, **Alma** 4:6–12. Bandimi mingi ya Eklezia bakomaki lolendo mpe banyokolaki bandimi basusu, **Elam.** 3:33–34 (Elam. 4:11–13; 5:2–3). Ntango Nkolo afulusaka bato na ye, ntango mosusu bayeisaka mitema na bango makasi mpe babosanaka ye, **Elam.** 12:2; 13:38. Banefi bayeisaki mitema na bango makasi mpe bakweyaki na nse ya nguya ya Satana, **3 Nef.** 2:1–3. Moroni asakolaki na ntina ya bopengwi na mikolo ya nsuka, **Morm.** 8:28, 31–41.

Bopengwi bokoya liboso ya Boyei ya Mibale, **Mal&May** 1:13–16.

Bopengwi ya eklezia ya Baklisto ya ebandeli: Bato baye bazali kobeleva pene-pene na ngai na monoko na bango, **Yis.**

Bopesi moko na zomi, Moko na zomi

29:10, 13. Molili mokoziya mabele, **Yis.** 60:2. Nkolo akotinda nzala ya koyoka maloba ya Nkolo, **Amosa** 8:11.

Ba Klisto mpe baprofeta ya lokuta bakotelema, **Mat.** 24:24. Bankosi ya yauli bakokota na kati na bino, **Mis.** 20:29. Nakamwe ete sasaipi bolongolami uta na ye, **Gal.** 1:6. Ekozala na botomboki liboso ya Boyei ya Mibale, **2 Tes.** 2:3. Boko bato bazali kati na libungi mpo na oyo etali bosolo, **2 Tim.** 2:18. Boko bato bazali se na lolenge ya bonzambe kasi bazali kawangana nguya na yango, **2 Tim.** 3:2–5. Ntango ekoya wapi bakoyika mpiko te na malongi ya sembo, **2 Tim.** 4:3–4. Baprofeta ya lokuta mpe balakisi ya lokuta bakozala na kati ya bato, **2 Pet.** 2:1. Bato basusu basili kobendana na nkuku kowanganaka se ye moko Nkolo Nzambe, **Yud.** 1:4. Boko bato balobi Bapostolo bazalaka te, **Emon.** 2:2.

Nefi amonaki bokeli ya eklezia monene mpe ya nsomo, **1 Nef.** 13:26. Bayuda-te batutaki libaku mpe batongaki baeklezia mingi, **2 Nef.** 26:20.

Basili kobendana mosika uta na makuli na ngai, mpe babuki boyokani na ngai ya libela, **Mal&May** 1:15. Molili mopezipi mokili mpe molili monene mayeye ya bato, **Mal&May** 112:23.

Bayebisaki Joseph ete baeklezia ezalaki nyonso na libunga; mitema na bango ezalaki mosika uta na Nzambe, **JS—Mambi ya Kala** 1:19.

Bopesi moko na zomi, Moko na zomi. *Tala lisusu* Libonza; Mosolo

Moko na zomi ya bozwi ya moto na oyo ebimi na mobu moko oyo epesami na Nkolo na nzela ya Eklezia. Misolo ya bopesi moko na zomi esalelami mpo na kotonga baeklezia mpe batempelo, kosinga mosala ya misionele, mpe ya kotonga bokonzi ya Nzambe na mabele.

Abalayama apesaki moko na zomi ya nyonso azalaki na yango na Melikisedeki, **Gen.** 14:18–20 (Ebe. 7:1–2, 9; Alma 13:15). Moko na zomi nyonso ezali ya Nkolo: ezali esantu epayi ya Nkolo, **Lew.** 27:30–34. Okokamata moko na zomi na

oyo nyonso ebimi, **Dut.** 14:22, 28. Moko na zomi ya biloko nyonso bamemaki na bofuluki, **2 Nta.** 31:5. Ekoyongola moto Nzambe? Na nzela kani eyongoli biso yo? Na biteni moko kati na zomi mpe mabonza, **Mki.** 3:8–11 (3 Nef. 24:8–11).

Ye oyo azali mopesi ya moko na zomi akozikisama te na boyei na ye, **Mal&May** 64:23 (Mal&May 85:3). Ndako ya Nkolo ekotongama na bopesi moko na zomi na bato na ye, **Mal&May** 97:11–12. Nkolo abimisaki mobeko ya bopesi moko na zomi, **Mal&May** 119. Bopesi moko na zomi ekosalema na lisanga, **Mal&May** 120.

Bopesi makabo, Makabo. *Tala lisusu*

Babola; Bokili, Kokila; Bolamu; Libonza

Makabo mpo na kosalisa babola.

Bosala te makabo na bino liboso ya bato, **Mat.** 6:1–4 (3 Nef. 13:1–4). Mwasi mokufeli mobali oyo ya mobola abwaki mingi koleka bango nyonso, **Mal.** 12:41–44. Epambolami mingi nakopesa koleka kozwa, **Mis.** 20:33–35.

Nalingi ete bokabaka eteni ya biloko na bino na babola, **Mos.** 4:26. Bato ya Eklezia basengeli kokaba biloko na bango, moto na moto engebene na oyo azwi, **Mos.** 18:27.

Bopeto. *Tala lisusu* Bolamu;

Bondumba; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ekobo

Bopeto na kotalaka koyeba nzoto ya mibali to nzoto ya basi.

Yosefe atelemelaki masenginina ya mwasi ya Potifala, **Gen.** 39:7–21 (Mal&May 42:24; 59:6). Okosala ekobo te, **Esod.** 20:14. Mwasi malamu azali motole mpo na mobali na ye, **Mas.** 12:4 (Mas. 31:10).

Boyebi te ete nzoto na bino ezali tempelo ya Molimo Mosantu, **1 Kol.** 6:18–19. Zala ndakisa yoko na bopeto, **1 Tim.** 4:12.

Eloko moko te ya mbindo ekoki kofanda elongo na Nzambe, **1 Nef.** 10:21. Mpo ngai, Nkolo Nzambe, na kosepelaka

na bopeto ya basi, **Yako**. 2:28. Lisumu ya koyeba nzoto ya mobali to mwasi ezali bonsomo, **Alma** 39:1–13. Bopeto mpe bolamu ezali ntalo mpe motuya koleka biloko nyonso, **Mor**. 9:9.

Tondimi kozala peto, **Bit. Bond**. 1:13.

Bopeto, Peto. *Tala lisusu* Bosantisi; Peto mpe mbindo

Nsomi uta na masumu soki te elindo songolo; kozangaka mpamela. Moto akomaka peto ntango makanisi mpe misala na ye ezali peto na lolenge nyonso. Moto oyo asali masumu akoki kokoma peto na nzela ya bondimi na Yesu Klisto, ya boyamboli, mpe na kozwaka makuli ya nsango malamumu.

Ye oyo azali na maboko esukolama mpe motema ya peto akozwa mapamboli ya Nkolo, **Nze**. 24:3–5. Bosukolama, bino baye bomemaka sani ya Nkolo, **Yis**. 52:11 (*Mal&May* 133:4–5).

Bapambolami bato bazali na motema peto, **Mat**. 5:8 (3 *Nef*. 12:8). Makambo nyonso oyo ezali peto, bokanisa makambo oyo, **Filip**. 4:8 (*Bit. Bond*. 1:13).

Bino nyonso baye bozali peto na motema, tombolani mitu na bino mpe bozwa liloba ya elengi ya Nzambe, **Yako**. 3:2–3. Ekoki bino kotala likolo na Nzambe na mokolo wana na motema ya peto mpe maboko masukwama, **Alma** 5:19. Kozalaka peto mpe mbindo te liboso ya Nzambe, bakokaki te kotala lisumu longola se soki ezalaki na nkele, **Alma** 13:12. Bopetolama kutu lokola Klisto azali peto, **Mor**. 7:48 (*Morm*. 9:6).

Klisto akobomba mpo na ye moko bato ya peto, **Mal&May** 43:14. Nkolo atindaki ete ndako moko etongama na Siona kati na oyo wapi bato ya peto bakomona Nzambe, **Mal&May** 97:10–17. Oyo ezali Siona—bapeto na motema, **Mal&May** 97:21.

Boponami. *Tala lisusu* Libiangi mpe boponami

Na kotalaka bolongobani ya bomoi yambo na mbotama, Nzambe aponaki baye wana bakozala nkona ya Abalayama mpe ndako ya Yisalaele mpe kokoma

bato ya liyokani (*Dut*. 32:7–9; *Abal*. 2:9–11). Bato baye bapesami mapamboli mpe misala malamumu koleka ete bakoka kopambola bikolo nyonso ya mokili (*Lom*. 11:5–7; 1 *Pet*. 1:2; *Alma* 13:1–5; *Mal&May* 84:99). Nzokande, ata kutu bamoko baye baponami basengeli kobiangama mpe koponama kati na bomoi oyo mpo ete bazwa lobiko.

Boponi. *Tala* Aponaki, Aponami, Kopona; Nguya ya boponi

Bosali bolamu to mabe. *Tala* Bondumba; Bonsoni ya bosangisi nzoto; Bopeto; Ekobo

Bosambisi, Kosambisa. *Tala lisusu* Bokwei, Kokitisa; Bosambisi, ya Nsuka; Yesu Klisto—Mosambisi

Kotuya ezalela ya moko moko engebene na mabongisi ya nsango malamumu; kokamata mokano; kososola bolamu uta na mabe.

Mose afandaki mpo na kosambisa bato, **Esod**. 18:13. Kati na bosembo nde okosambisa moninga na yo ya penepene, **Lew**. 19:15.

Bosambisa te, ete bosambisama te, **Mat**. 7:1 (*BJS*, *Mat*. 7:1–2; *Luk*. 6:37; 3 *Nef*. 14:1). Lokola mingi basumukaki na mobeko bakosambisama na mobeko, **Lom**. 2:12. Basantu bakosambisa mokili, **1 Kol**. 6:2–3.

Mwana ya Nzambe ya libela asambisamaki na mokili, **1 Nef**. 11:32. Bapostolo zomi na mibale ya Mwana ya mpate bakosambisa mabota zomi na mibale ya Yisalaele, **1 Nef**. 12:9 (*Mal&May* 29:12). Liwa, lifelo, zabulu, mpe banso baye bakangami na yango basengeli kosambisama, **2 Nef**. 28:23 (1 *Nef*. 15:33). Soki bosambisi moto oyo akomatisa esenge na ye na bino mpo na biloko, boniboni sembo mingi koleka ekozala bokwei na bino mpo na kopimaka biloko na bino, **Mos**. 4:22. Bato bakosambisama engebene na misala na bango, **Alma** 41:3. Sambisa na bosembo, mpe okozala na boyengebene ezongisami epayi na yo lisusu, **Alma** 41:14. Uta na buku oyo

Bosambisi, ya Nsuka

ekokomama ekosambisama mokili, **3 Nef.** 27:23–26 (Emon. 20:12). Montika ya bato baye bakosambisama na bazomi na mibale baye Yesu aponaki na mabele oyo, **Morm.** 3:18–20. Mormon alimbolaki nzela ya kosambisa bolamu uta na mabe, **Mor.** 7:14–18.

Tiaka motema na Molimo oyo etindaka kosambisa na bosembo, **Mal&May** 11:12. Bosengeli koloba na mitema na bino—tika Nzambe asambisa kati na ngai mpe bino, **Mal&May** 64:11. Eklezia ya Nkolo ekosambisa bikolo, **Mal&May** 64:37–38. Mwana abimelaki milimo na boloko ete mikoka kosambisama engebene na moto kati na mosuni, **Mal&May** 76:73 (1 Pet. 4:6). Episkopo akozala mosambisi ya bato nyonso, **Mal&May** 107:72–74. Nkolo akosambisa bato nyonso engebene na misala na bango, engebene na bamposa ya mitema na bango, **Mal&May** 137:9.

Bosambisi, ya Nsuka. *Tala lisusu*

Bokwei, Kokitisa; Bosambisi, Kosambisa; Yesu Klisto—Mosambisi

Bosambisi ya Nsuka oyo ekosalema nsima ya Bosekwi. Nzambe, na nzela ya Yesu Klisto, akosambisa moto na moto mpo na kotiya motuya ya nkembo ya seko oyo akozwa. Bosambisi boye bokofandisama na botosi ya moto na moto na bitinda ya Nzambe, kozwana mpe bondimi na ye ya mbeka ya bomikabi ya Yesu Klisto.

Tata asili kopesa bosambisi bonso epayi ya Mwana, **Yoon.** 5:22. Tokotelema biso nyonso liboso ya kiti ya Klisto ya bosambisi, **Lom.** 14:10. Bakufi basambisamaki uta na makambo ekomamaki, **Emon.** 20:12 (Mal&May 128:6–7).

Mpo na misala na yo nyonso okome-mama na bosambisi, **1 Nef.** 10:20. Bapostolo zomi na mibale mpe bayekoli Banefi zomi na mibale bakosambisa Yisalaele, **1 Nef.** 12:9–10 (Mal&May 29:12). Banzo basengeli komonana liboso ya kiti ya bosambisi ya Moko Mosantu, **2 Nef.** 9:15. Lengela milimo na bino mpo na mokololo wana ya nkembo, **2 Nef.** 9:46. Ekoki

bino kokanisa bino moko kotelema liboso ya esambiselo ya Nzambe, **Alma** 5:17–25. Yesu Klisto akotelema mpo na kosambisa mokili, **3 Nef.** 27:16.

Nkolo akokita na nse na bolakeli mabe mpo na bosambisi likolo ya bato bazanga bonzambe, **Mal&May** 133:2.

Bosangani. *Tala lisusu* Bolingo; Bomoko

Mpo na Basantu ya Mikolo mya Nsuka, kati na bosangani ezali na bopesi ntango ya kozala baninga, kosalela, kotombola, mpe kolendisa basusu.

Linga moto ya penepene na yo lokola yo moko, **Lew.** 19:18 (Mat. 19:19; Mal&May 59:6).

Wana esili yo kobongwana, lendisa bandede na yo bandimi, **Luk.** 22:32. Bozali bayekoli na ngai soki bolingi bamoko mpe bamosusu, **Yoon.** 13:35. Leisa bana ya mpate ya ngai, **Yoon.** 21:15–17. Basambelaki ete tokamata likolo na biso bosangani ya mosala ya basantu, **2 Kol.** 8:1–5. Bosangani na biso ezali na Tata, mpe na Mwana na ye, **1 Yoon.** 1:3.

Banefi mpe Balamani basalaki bosangani moko na mosusu, **Elam.** 6:3.

Tika moto nyonso atala ndeko na ye ya mobali lokola se ye moko, **Mal&May** 38:24–25. Soki bozali moko te bozali ya ngai te, **Mal&May** 38:27. Nayambi yo to bino kati na bondeko ya kozala moninga na bino mpe ndeko mobali na bino, **Mal&May** 88:133.

Bosangisi ya Yisalaele. *Tala*

Yisalaele—Bosangisi ya Yisalaele

Bosantisi. *Tala lisusu* Bolongi, Kolongisa; Bomikabi, Komikaba; Yesu Klisto

Nzela ya kokoma nsomi uta na masumu, peto, mbindo te, mpe mosantu na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto (Mose 6:59–60).

Nzambe aponaki bino na lobiko na nzela ya bosantisi ya Molimo, **2 Tes.** 2:13. Tosantisami na nzela ya likabo ya nzoto ya Yesu, **Ebe.** 10:10. Yesu ayokaki mpasi

ete akoka kosantisa bato na makila na ye moko, **Ebe.** 13:12.

Banganzambe banene basantisa-maki mpe bilamba na bango esukwamaki mpembe na nzela ya makila ya Mwana ya mpate, **Alma** 13:10–12. Bosantisi boyaka epayi ya baye bapesaka mitema na bango epayi ya Nzambe, **Elam.** 3:33–35. Boyambola ete bokoka kosantisama na boyambi ya Molimo Mosantu, **3 Nef.** 27:20.

Bosantisi na nzela ya ngolu ya Yesu Klisto ezali alima mpe solo, **Mal&May** 20:31. Yesu ayaki kosantisa mokili, **Mal&May** 76:41. Bomisantisa ete mayele na bino makoma bobele kotalela Nzambe, **Mal&May** 88:68.

Bosantoli. *Tala lisusu* Botuki, Kotuka

Kotiola to kozanga limemia na makambo ya bule; mingi mingi, kozanga komemia mpo na nkombo ya Nzambe.

Bosengeli te kokamata nkombo ya Nkolo Nzambe na bino mpamba, **Esod.** 20:7 (2 Nef. 26:32; Mos. 13:15; **Mal&May** 136:21). Mpo na nini tosantoli liyokani ya batata na biso, **Mki.** 2:10.

Liloba nyonso ezanga ntina oyo bato bakoloba, bakoyanola mpo na yango na bosambisi, **Mat.** 12:34–37. Uta na monoko se moko wana ebimi mapamboli mpe bolakeli mabe, oyo esengeli kozala bongo te, **Yak.** 3:10.

Maloba na biso makokitisa biso, **Alma** 12:14 (Mos. 4:30).

Tika bato nyonso bakeba lolenge bazali kokamata nkombo na ngai na bibebu na bango, **Mal&May** 63:61–62.

Bosantu. *Tala lisusu* Bopeto, Peto; Bosantisi; Santu

Bobongi nie ya molimo mpe na nyonso elongobani. Bosantu elakisi bopeto ya motema mpe ya makanisi ya moto.

Bandimi basengeli komonisa ete balongobani na Eklezia na kotambolaka na bosantu liboso ya Nkolo, **Mal&May** 20:69. Ndako ya Nkolo ezali esika ya bosantu, **Mal&May** 109:13.

Moto ya Bosantu ezali moko ya

bankombo ya Nzambe, **Mose** 6:57 (Mose 7:35).

Bosekwi. *Tala lisusu* Azanga kufa, Bozangi kufa; Bomikabi, Komikaba; Liwa, ya nzoto; Molimo; Nzoto; Yesu Klisto

Bosangani ya nzoto ya molimo na nzoto ya mosuni mpe mikuwa nsima ya kufa. Nsima ya bosekwi, molimo mpe nzoto ekokabwana soki moke te, mpe moto akokoma azanga kufa. Moto nyonso oyo abotami na mabele akosekwisama mpo ete Yesu Klisto alongaki liwa (1 Kol. 15:20–22).

Yesu Klisto azalaki moto ya yambo ya kosekwa likolo ya mabele oyo (Mis. 26:23; Kolos. 1:18; Emon. 1:5). Boyokani ya Sika epesaka bilembetele ya polele ete Yesu asekwaki na nzoto na Ye ya mosuni: lilita na Ye ezalaki mpamba, Aliaki mbisi ya mai na mafuta ya nzoi, Azalaki na nzoto ya mosuni mpe ya mikuwa, bato basimbaki Ye, mpe banjelu balobaki ete Asekwaki (Mal. 16:1–6; Luk. 24:1–12, 36–43; Yoan. 20:1–18). Emoniseli ya mikolo ya nsuka endimisi solo ya Bosekwi ya Yesu mpe ya bato nyonso (Alma 11:40–45; 40; 3 Nef. 11:1–17; **Mal&May** 76; Mose 7:62).

Bato nyonso bakosekwa te na nke-mbo se moko (1 Kol. 15:39–42; **Mal&May** 76:89–98), banso bakosekwa mpe te na ntango se moko (1 Kol. 15:22–23; Alma 40:8; **Mal&May** 76:64–65, 85; 88:96–102). Basantu mingi basekwaki nsima ya Bosekwi ya Klisto (Mat. 27:52). Basembo bakosekwisama liboso ya bato ya nkuna mpe bakobima na Bosekwi ya Yambo (1 Tes. 4:16); basumuki oyo bayambolaka te bakobima na bosekwi ya nsuka (Emon. 20:5–13; **Mal&May** 76:85).

Atako nzoto oyo ebepisami, nzokande na mosuni na ngai nakomona Nzambe, **Yob.** 19:26 (Mose 5:10). Nakofungola malita na bino, mpe nakotelemisa bino, **Ejek.** 37:12.

Malita efungwamaki, mpe nzoto mingi esekwaki, **Mat.** 27:52–53 (3 Nef. 23:9). Nkolo asekwaki, **Luk.** 24:34. Molimo

Bosembo, Ya sembo

mozali na mosuni mpe mikuwa te, lokola bozali komona ngai, **Luk.** 24:39. Nazali lisekwi mpe bomoi, **Yoa.** 11:25. Bapostolo Zomi na mibale bateyaki ete Yesu asekwaki, **Mis.** 1:21–22 (Mis. 2:32; 3:15; 4:33). Na Klisto banso bapesami bomoi, **1 Kol.** 15:1–22. Bakufi na Klisto bakosekwa yambo, **1 Tes.** 4:16. Apambolami mpe mosantu azali ye oyo azali na likabo na bosekwi ya yambo, **Emon.** 20:6.

Klisto atikaki bomoi na ye mpe akamataki yango lisusu ete akoka komema bosekwi ya bakufi esalema, **2 Nef.** 2:8 (Mos. 13:35; 15:20; Alma 33:22; 40:3; Elam. 14:15). Soki ezalaki bosekwi te, tolingaki koyangelama na Satana, **2 Nef.** 9:6–9. Bosekwi bokoya likolo ya bato nyonso, **2 Nef.** 9:22. Abinadi ateyaki na ntina ya bosekwi ya yambo, **Mos.** 15:21–26. Bato ya nkuna batikali se lokola ete bosikoli bosalemaki te, longola se soki ezali bokangolami na nkanga ya liwa, **Alma** 11:41–45. Alma alimbolaki bozali ya molimo kati na liwa mpe bosekwi, **Alma** 40:6, 11–24.

Na boyei ya Nkolo, bakufi baye bakufaki na Klisto bakobima, **Mal&May** 29:13 (Mal&May 45:45–46; 88:97–98; 133:56). Bolela mingi mingi mpo na baye bazali te na elikya ya bosekwi moko ya nkembo, **Mal&May** 42:45. Bango baye bayebaki mobeko te bakozala na likabo na bosekwi boye ya yambo, **Mal&May** 45:54. Bakosekwa uta na bakufi mpe bakokufa te nsima, **Mal&May** 63:49. Bosekwi uta na bakufi ezali bosikoli ya molimo, **Mal&May** 88:14–16. Molimo mpe biloko ya bokeli, ya kokangama mpo na kokabwana te, bikoza litondi ya bosepeli, **Mal&May** 93:33. Banjelu baye bazali bikelamo ya molimo oyo bisekwa bazali na nzoto ya mosuni mpe mikuwa, **Mal&May** 129:1. Mayele nyonso kani tokozwa na bomoi oyo makosekwa na biso na bosekwi, **Mal&May** 130:18–19.

Bosembo, Ya sembo. *Tala lisusu*

Alongobani, Bolongobani;
Bokolongonu; Bozangi bosembo, Ya

sembo te; Kotambola, Kotambola na Nzambe; Mitindo ya Nzambe

Lokola esalelami na makomi, maloba *Ya sembo* mpe *bosembo* ezali na ndimbola mibale ekese: (1) Kozala alima, solo, mpe kozangaka bobubi; (2) Kozalaka moyengebene, mosantu, malamumu, alima; kosalaka na botosi na mitindo ya Nzambe; kokimaka masumu.

Kozala alima: Baye basalaka na solo bapapelisaka Nkolo, **Mas.** 12:22. Futa yango olapaki ndai, **Mosak.** 5:4–5.

Tosili koboya makambo ebombama ezanga bosembo, **2 Kol.** 4:1–2. Masolo na bino mazala ya bosembo, **1 Pet.** 2:12.

Lisuma na moto ya lokuta, mpo akobwakama na lifelo, **2 Nef.** 9:34. Molimo akolobaka solo mpe akosaka te, **Yako.** 4:13. Onso oyo akodefa na moto ya penepene asengeli kozongisa eloko oyo adefi, **Mos.** 4:28 (Mal&May 136:25). Tala ete osala na boyengebene, osambisa na bosembo, mpe osala bolamu, **Alma** 41:14.

Tika ete moto na moto asala na bosembo, **Mal&May** 51:9. Banso baye bayebi ete mitema na bango ezali sembo bandimami na ngai, **Mal&May** 97:8. Bato ya sembo, bato ya bwania, mpe bato malamumu basengeli kolukama mpo na misala ya politiki, **Mal&May** 98:4–10. Na molende luka kozongisa oyo moninga na yo ya penepene abungisaki, **Mal&May** 136:26.

Tondimi kozala sembo, **Bit. Bond.** 1:13.

Kozalaka moyengebene: Nkolo akopambola basembo, **Nze.** 5:12. Miso ya Nkolo ezali likolo ya basembo, **Nze.** 34:15, 17 (1 Pet. 3:12). Ntango basembo bazali na likoki, bato basepeli, **Mas.** 29:2 (Mal&May 98:9–10).

Bapambolami bango baye bazali na nzala mpe mposa ya bosembo, **Mat.** 5:6 (3 Nef. 12:6). Lukani yambo bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na ye, **Mat.** 6:33. Basembo bakokenda na bomoi ya seko, **Mat.** 25:46. Losambo makasi ya moto ya sembo ezalaka na nguya mingi, **Yak.** 5:16.

Ye oyo azali sembo asungami na

Nzambe, **1 Nef.** 17:35. Akobatela bausembo; bazali te na ntina ya kobanga, **1 Nef.** 22:17, 22. Satana akozala te na nguya mpo na bausembo ya bato ya Nkolo, **1 Nef.** 22:26. Soko bausembo ezalaki te esengo elingaki kozala te, **2 Nef.** 2:13. Basembo bakosangola bokonzi ya Nzambe, **2 Nef.** 9:18. Basembo babangaka te maloba ya bosolo, **2 Nef.** 9:40. Bato nyonso basengeli kobongwama na bozali ya bausembo, **Mos.** 27:25–26. Bankombo ya basembo ekokomama kati na buku ya bomoi, **Alma** 5:58. Bolukaki esengo na kosalaka bobbe, oyo ezali na bokezeni na ezalela ya bausembo, **Elam.** 13:38.

Loyembo ya mosembo ezali losambo epayi ya ngai, **Mal&May** 25:12. Telema, kozalaka na libende ya ntolo ya bausembo, **Mal&May** 27:16 (Efe. 6:14). Liwa ya mosembo ezali esengo mpo na bango, **Mal&May** 42:46. Basembo bakosangisama uta na bikolo nyonso, **Mal&May** 45:71. Bato basengeli komema bausembo mingi bosalema na bolingi nsomi na bango moko, **Mal&May** 58:27. Ye oyo asalaka misala ya bausembo akozwa mbano na ye kutu kimia awa kati na mokili oyo mpe bomoi ya seko kati na mokili ekoya, **Mal&May** 59:23. Na Boyei ya Mibale, bokabwana bokozala mobimba kati na basembo mpe ya nkuna, **Mal&May** 63:54. Banguya ya lola ekoki kokonzama bobele likolo ya mabongisi ya bausembo, **Mal&May** 121:36. Na kati ya basembo kimia ezalaki, **Mal&May** 138:22.

Bato ya Siona bafandaki na bausembo, **Mose** 7:18. Abalayama azalaki molandi ya bausembo, **Abal.** 1:2.

Bosepeli. *Tala lisusu* Botosi, Kotosa, Moto ya botosi

Bozali ya esengo monene kowutaka na bomoi ya sembo. Ntina ya bomoi ya kufa ezali mpo ete bato nyonso bazala na bousepeli (**2 Nef.** 2:22–25). Bosepeli oyo etonda ekoya bobele na nzela ya Yesu Klisto (Yoan. 15:11; **Mal&May** 93:33–34; 101:36).

Basokemi lisusu bakoyikisa bousepeli na bango kati na Nkolo, **Yis.** 29:19 (**2 Nef.** 27:30).

Bosikoli, Kosikola, Mosikolami

Nayeli bino nsango ya nsai ya bousepeli monene, **Luk.** 2:10. Bosepeli na bino moto moko te akolongola bino yango, **Yoan.** 16:22. Mbuma ya Molimo ezali bolingo, bousepeli, kimia, **Gal.** 5:22.

Mbuma na yango etondisaki molimo na ngai na bousepeli monene koleka, **1 Nef.** 8:12. Bato bazali mpo ete bakoka kozwa bousepeli, **2 Nef.** 2:25. Bosepeli ya basembo ekotonda libela, **2 Nef.** 9:18. Bakoki kofanda na Nzambe kati na ezalela ya esengo oyo ekosila soki moke te, **Mos.** 2:41. Nakotika nyonso oyo nazali na yango ete nakoka kozwa bousepeli monene boye, **Alma** 22:15. Mbele nakoki kozala esalelo na maboko ya Nzambe mpo na komema boko milimo na boyamboli, mpe oyo ezali bousepeli na ngai, **Alma** 29:9. Bosepeli nini, mpe pole ya kokamwa nini namonaki, **Alma** 36:20.

Molimo na ngai mokotondisa molimo na bino na bousepeli, **Mal&May** 11:13. Boni monene ekozala bousepeli na bino elongo na ye kati na bokonzi ya Tata na ngai, **Mal&May** 18:15–16. Kati na mokili oyo bousepeli na bino etondi te, kasi kati na ngai esengo na bino etondi, **Mal&May** 101:36.

Kati na bomoi oyo nakozala na bousepeli, **Mose** 5:10–11.

Bosikoli, Kosikola, Mosikolami.

Tala lisusu Bokwei ya Adama mpe Eva; Bomikabi, Komikaba; Liwa, ya molimo; Liwa, ya nzoto; Lobiko; Yesu Klisto

Kokangola, kosomba, soki te kofuta nsiko, ndakisa ya kokangola moto uta na bowumbu na kofutela ye misolo. *Bosikoli* etangeli Bomikabi ya Yesu Klisto mpe bosikoli uta na masumu. Bomikabi ya Yesu esikoli bato nyonso uta liwa ya nzoto. Na nzela ya Bomikabi na Ye, bayo bazali na bondimi na Ye mpe bayamboli basikolami uta na liwa ya molimo.

Nasikolaki bino, **Yis.** 44:22. Nako-sikola bango uta na liwa, **Hosea** 13:14 (**Nze.** 49:15).

Tozali na bosikoli na nzela ya makila

Bosikoli, Mwango ya

ya Klisto, **Efe.** 1:7, 14 (Ebe. 9:11–15; 1 Pet. 1:18–19; Alma 5:21; Elam. 5:9–12).

Nkolo asikolaki molimo na ngai uta na lifelo, **2 Nef.** 1:15. Bosikoli bokoya na kati ya mpe na nzela ya Masiya Mosantu, **2 Nef.** 2:6–7, 26 (Mos. 15:26–27; 26:26). Bayembaki bolingo ya bosikoli, **Alma** 5:9 (Alma 5:26; 26:13). Bato ya nkuna baktikala lokola soki bosikoli bosalema te, **Alma** 11:40–41 (Alma 34:16; 42:13; Elam. 14:16–18). Yesu Klisto amemaki esalema bosikoli ya mokili, **Morm.** 7:5–7. Nguya ya bosikoli eyei likolo ya bango nyonso baye bazali na mobeko te, **Mor.** 8:22 (Mal&May 45:54).

Bango baye bakondima te bakoki te kosikolama uta na bokwei na bango ya molimo, **Mal&May** 29:44. Bana mike basikolami uta bokeli ya mokili, **Mal&May** 29:46. Nkolo asikoli bato na ye, **Mal&May** 84:99. Joseph F. Smith amonaki na limoni bosikoli ya bakufi, **Mal&May** 138.

Adama mpe Eva basepelaki na bosikoli na bango, **Mose** 5:9–11.

Bosikoli, Mwango ya. *Tala* Mwango ya Bosikoli

Bosokemi, Mosokemi. *Tala* *lisusu* Bomikitisi; Ya bomikitisi; Bompikiliki; Motema ebukana

Mobangi Nzambe, sembo, mosawa, akoki koteyama, mpe motema molai na nse ya mpasi. Basokemi bazalaka na bolingi ya kolanda mateya ya nsango malamu.

Mose azalaki mosokemi mpenza, **Mit.** 12:3. Basokemi bakosangola libula ya mabele, **Nze.** 37:11 (Mat. 5:5; 3 Nef. 12:5; Mal&May 88:17). Boluka Nkolo, bino nyonso basokemi; boluka bosembo, boluka bosokemi, **Sefan.** 2:3 (1 Tim. 6:11).

Boyekola na ngai mpo nazali mosokemi mpo nazali bopolo na motema, **Mat.** 11:29. Bosokemi ezali mbuma ya Molimo, **Gal.** 5:22–23. Mosali ya Nkolo asengeli kozala na bonkonde, azala molakisi akoki, motema molai, kati na bosokemi kolakisaka baye bazali kotelemela, **2 Tim.** 2:24–25. Molimo mosokemi mpe

ya kimia ezali na motuya monene na miso ya Nzambe, **1 Pet.** 3:4.

Longola moto ya mokili mpe koma mosokemi, **Mos.** 3:19 (Alma 13:27–28). Nzambe atindaki Elamani koteya bato kozala basokemi, **Alma** 37:33. Ngolu ya Nkolo ekoki mpo na basokemi, **Etel.** 12:26. Bozali na bondimi na Klisto na ntina ya bosokemi na bino, **Mor.** 7:39. Moko te ayambami liboso ya Nzambe longola s pe mosokemi mpe oyo motema mokita, **Mor.** 7:44. Bolimbisi ya masumu ememaka bosokemi, mpe mpo na bosokemi nde bobimeli ya Molimo Mosantu boyaka, **Mor.** 8:26.

Tambola kati na bosokemi ya Molimo na ngai, **Mal&May** 19:23. Yangela ndako na yo kati na bosokemi, **Mal&May** 31:9. Nguya mpe bopusi ya bonganzambe bokoki kobatelama na bonkonde mpe bosokemi, **Mal&May** 121:41.

Bosolo. *Tala* *lisusu* Bikelamo ya mayele, Mayele; Boyebi; Pole, Pole ya Klisto

Boyebi ya biloko lokola ezali, mpe lokola ezalaki, mpe lokola esengeli koya (Mal&May 93:24). Bosolo botangameli lisusu lokola pole mpe emoniseli uta na lola.

Bosolo bokobima uta na mabele, **Nze.** 85:11 (Mose 7:62).

Bokoyeba solo, mpe bosolo bokokangola bino, **Yoan.** 8:32. Nazali nzela, bosolo, mpe bomoi, **Yoan.** 14:6. Soki tolobi ete tozali na lisumu te, bosolo ezali na biso te, **1 Yoan.** 1:8.

Moto na elindo amonaka ete bosolo ezali makasi, **1 Nef.** 16:2. Basembo balingaka bosolo, **2 Nef.** 9:40. Molimo molobaka bosolo mpe mokosaka te, **Yako.** 4:13. Ozali Nzambe ya bosolo mpe okoki kokosa te, **Etel.** 3:12. Na nguya ya Molimo Mosantu okoki koyeba bosolo ya makambo nyonso, **Mor.** 10:5.

Bosolo ekotikala libela na libela, **Mal&May** 1:39. Ongengisamaki na Molimo ya bosolo, **Mal&May** 6:15. Buku ya Mormon ezali na bosolo mpe liloba ya Nzambe, **Mal&May** 19:26. Mole-

ndisi atindamaki liboso kolakisa bosolo, **Mal&May** 50:14. Ye oyo ayambi liloba na Molimo ya bosolo ayambi yango lokola eteyami na Molimo ya bosolo, **Mal&May** 50:17–22. Sakola bosolo engebene na bimoniseli nasili kopesa yo, **Mal&May** 75:3–4. Nyonso oyo ezali bosolo ezali pole, **Mal&May** 84:45. Pole ya Klisto ezali pole ya bosolo, **Mal&May** 88:6–7, 40. Molimo na ngai ezali bosolo, **Mal&May** 88:66. Mayele, soki te pole ya bosolo, makelamaki te, **Mal&May** 93:29. Nkembo ya Nzambe ezali mayele, soki te pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:36. Natindaki bino kokolisa bana ya bino engebene na pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:40.

Mobotami se Moko na ngai atonda na ngolu mpe bosolo, **Mose** 1:6.

Bososoli. *Tala lisusu* Bosolo; Boyebi; Bwanja

Kozwa boyebi ya to koyeba ntina ya boko bosolo, kozwaka mpe kosalela yango na bomoi.

Koyekemela te na bososoli na yo moko, **Mas.** 3:5. Elongo na nyonso zwa bososoli, **Mas.** 4:7.

Yesu alobaki na masese mpe basusu basosolaki te, **Mat.** 13:12–17. Nkolo afungolaki bososoli na bango, **Luk.** 24:45.

Soki bokoki te kososola maloba oyo, ekozala mpo ete bosengi te, **2 Nef.** 32:4 (3 Nef. 17:3). Masolo ya makomi ebombamaki mpo ete tokoka kotanga mpe kososola, **Mos.** 1:2–5. Likolo ya bozangi boyambi, bakokaki te kososola liloba ya Nzambe, **Mos.** 26:3. Bazalaki bato ya bososoli bolamu, **Alma** 17:2–3. Liloba ebandi kongengisa bososoli na ngai, **Alma** 32:28.

Tika toluka ntina elongo ete bokoka kososola, **Mal&May** 50:10–12, 19–23. Baboti basengeli kolakisa bana na bango kososola, **Mal&May** 68:25. Misala ya mibombamo ya Nzambe ekoki kososolama bobele na Molimo Mosantu, **Mal&May** 76:114–116. Satana alukaka kobalusa mitema ya bato uta na bososoli, **Mal&May** 78:10. Pole ya Klisto engengisaka bososoli na biso, **Mal&May** 88:11.

Bososoli, Likabo ya. *Tala lisusu* Makabo ya Molimo

Kozwa mayele to koyeba ntina ya eloko moko na nzela ya nguya ya Molimo. Likabo ya bososoli ezali moko ya makabo ya Molimo. Etangami na kati koyeba ezalela ya solo ya bato mpe uta mpe ndimbola ya mamoni ya molimo.

Moto atalaka oyo ezali libanda, kasi Nkolo atalaka motema, **1 Sam.** 16:7. Lisuma na baye babiangaka mabe bolamu, **Yis.** 5:20 (2 Nef. 15:20).

Makambo ya Nzambe masosolami na molimo, **1 Kol.** 2:14. Na boko bato epesami likabo ya bososoli ya milimo, **1 Kol.** 12:10.

Amona akokaki kososola makanisi na ye, **Alma** 18:18. Mongongo yango moke mokotaki bango baye bayokaki, **3 Nef.** 11:3.

Boluka makabo malamumu koleka, ete bokosama te, **Mal&May** 46:8, 23. Bakambi ya Eklezia bapesami nguya ya kososola makabo ya Molimo, **Mal&May** 46:27. Nzoto wana oyo etondisami na pole esosolaka makambo nyonso, **Mal&May** 88:67.

Mose atalaki mabele, kososolaka yango na Molimo ya Nzambe, **Mose** 1:27.

Bosoto, Ya bosoto. *Tala lisusu* Azanga bonzambe; Bozangi bosembo, Ya sembo te; Lisumu; Moto ya nkuna, Nkuna; Peto mpe mbindo

Bozangi bopeto na molimo mpo na kozanga botosi epayi ya Nzambe na bolingi.

Nkolo akosukola bosoto ya bana basi ya Siona, **Yis.** 4:4 (2 Nef. 14:4).

Bokonzi ya Nzambe bozali ya bosoto te, **1 Nef.** 15:34 (Alma 7:21). Baye bazali na bosoto bakozala na bosoto seko, **2 Nef.** 9:16 (Morm. 9:14). Boniboni ekoyoka bino, soki bokotelema liboso na esika ya bosambisi ya Nzambe, bilamba na bino kozalaka na bosoto, **Alma** 5:22.

Basengeli kotikala se na bosoto, **Mal&May** 88:35.

Ntango nini ekopema ngai, mpe ekopotolama ngai uta na bosoto, **Mose** 7:48.

Boswani

Boswani. *Tala* Boweli

Botali mpamba. *Tala* Boyini, Koyina

Botangoli. *Tala lisusu* Bopengwi;
Botomboki

Botangoli ezali etumbu moko ya makasi koleka ya Eklezia. Moto oyo batangoli azali lisusu mondimi ya Eklezia te. Bakambi ya Eklezia batangolaka moto uta na Eklezia bobele soki asili kopona kotambwisa bomoi na ye na lilanga to kotelemelaka mitindo ya Nkolo mpe boye amilongoli ye moko mpo na kokoba kozala mondimi kati na Eklezia.

Mitema ya mingi ezalaki makasi, mpe bankombo ya bango elongolamaki mpenza, **Alma** 1:24 (Alma 6:3). Soki ayamboli te akotangama te na kati ya bato na ngai, **3 Nef.** 18:31 (Mos. 26).

Bato ya ekobo baye bakoyambola te bakobwakama libanda, **Mal&May** 42:24. Ye oyo asumuki mpe ayamboli te akobwakama libanda, **Mal&May** 42:28. Nzela ya kolanda epesama mpo na kobongisa kokoso enene kati na Eklezia, **Mal&May** 102 (Mal&May 42:80–93). Episikopo abiangami kozala mosambisi na Yisalaale, **Mal&May** 107:72. Mangomba ya biyamba ezali na makoki ya kokamata meko na bandimi na bango mpo na ezalela mabe, **Mal&May** 134:10.

Botie motema. *Tala lisusu* Boliki;
Bondimi

Kotalala to kotia boliki na moto moko to eloko moko. Na makambo ya molimo, botie motema etangami kotalala se Nzambe mpe Molimo na Ye.

Ata abomi ngai, nakotia motema na ye, **Yob.** 13:15. Tiela Nkolo motema na yo nyonso, **Mas.** 3:5. Nzambe abikisaki basali na ye baye batielaki ye motema, **Dan.** 3:19–28.

Nakotia motema na yo libela, **2 Nef.** 4:34. Bopela mpe botia motema na Nzambe, **Mos.** 7:19. Onso oyo akotia motema na ye na Nzambe akotombwama na mokolo ya nsuka, **Mos.** 23:22. Baoyo nyonso bakotia motema na bango na

Nzambe bakosalisama na mikakatano na bango, **Alma** 36:3, 27.

Kotiela loboko ya mosuni motema te, **Mal&May** 1:19. Tia motema na Molimo mona oyo ememaka na kosala bolamu, **Mal&May** 11:12. Tika ye atielala ngai motema mpe akoyokisama nsoni te, **Mal&May** 84:116.

Botie mpembeni. *Tala lisusu*

Abiangami na Nzambe, Kobianga,
Libiangi; Maboko, Botie ya

Koponoma mpe kobulisama mpo na ntina esantu. Boponami boye bozali na ntina ya mosala eyebani mpenza kati na ebongiseli ya Eklezia na botie ya maboko na moto moko oyo azali na likoki libongi. Bobele baye bayangelaka likolo ya masanga makoki ya bonganganzambe nde bazwaka bafungola ntango batiami mpembeni. Bato baye batiami mpembeni mpo na bibonga misusu libanda ya oyo ya bakambi ya masanga makoki ya bonganganzambe bakoki kozwa lipamboli ya bonganganzambe, kasi bafungola epesami te elongo na lipamboli wana.

Botangwela ngai Balanaba mpe Saulo mpo na mosala, **Mis.** 13:2–3.

Baepisikopo basusu ya kotiamba mpembeni, **Mal&May** 68:14. Episikopo, mosambisi ya banso, akotiamba mpembeni mpo na mosala oyo, **Mal&May** 107:17, 74.

Moto asengeli kobiangama na Nzambe na nzela ya lisakoli mpe na botie ya maboko, **Bit. Bond.** 1:5.

Botie ya maboko. *Tala* Maboko, Botie ya

Botindi yambo na mbotama. *Tala*
Bokulisi yambo na mbotama

Botomboki. *Tala lisusu* Bopengwi;
Koyima-yima; Lisumu; Zabulu

Kotia ntembe to kotelemela Nkolo, kozwaka mpe koboyaka kolanda bakambi baponama na Ye mpe koboya kolanda mitindo na ye na nko.

Botomboka te na Nkolo, **Mit.** 14:9. Moto ya mabe alukaka bobele

botomboki, **Mas.** 17:11. Lisuma na bana ya batomboki, **Yis.** 30:1.

Nkolo asikolaka moto moko te ya lole- nge oyo batombokaka na ye mpe baku- faka na masumu na bango, **Mos.** 15:26. Baamalisi babimaki na botomboki ya po- lele na Nzambe, **Alma** 3:18–19.

Batomboki bakotobolama na mawa mingi, **Mal&May** 1:3. Nkanda ya Nkolo epelिसami na batomboki, **Mal&May** 56:1 (**Mal&May** 63:1–6).

Satana atombokaki na Nzambe, **Mose** 4:3.

Botondi. *Tala* Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi

Botosi, Kotosa, Moto ya botosi. *Tala lisusu* Apambolami, Kopambola, Lipamboli; Bosepeli; Kotambola, Kotambola na Nzambe; Koyoka; Mitindo ya Nzambe; Mobeko

Na ndimbola ya molimo, botosi ezali kosala bolingi ya Nzambe.

Noa asalaki engebene na nyonso oyo Nzambe atindaki, **Gen.** 6:22. Abalayama atosaki Nkolo, **Gen.** 22:15–18. Nyonso oyo Nkolo alobi tokosala, **Esod.** 24:7. Boye boyokamela, O Yisalaele, mpe tosa kosala yango, **Dut.** 6:1–3. Linga Nkolo mpe tosa mongongo na ye, **Dut.** 30:20. Kotosa ezali malamumu koleka mbeka, **1 Sam.** 15:22. Banga Nzambe, mpe bo- mba mitindo na ye, **Mosak.** 12:13–14.

Moto nyonso te akoyingela na bokon- nzi ya lola, kasi ye oyo akosala bolingi ya Tata, **Mat.** 7:21 (3 Nef. 14:21). Soki moto nani alingi kosala bolingi na ye, akoyeba soki malongi ezali ya Nzambe, **Yoan.** 7:17. Tosengeli kotosa Nzambe kasi bato te, **Mis.** 5:29. Bana, botosa ba- boti ya bino, **Efe.** 6:1 (Kolos. 3:20).

Nakokende mpe nakosala makambo oyo Nkolo atindi, **1 Nef.** 3:7. Natosaki mongongo ya Molimo, **1 Nef.** 4:6–18. Soki bana ya bato babombi mitindo ya Nza- mbe ye akoleisa bango, **1 Nef.** 17:3. Bo- keba mbele bokopona kotosa molimo mabe, **Mos.** 2:32–33, 37 (**Mal&May** 29:45). Bato bakobuka mbano ya bango engebene na molimo oyo batosaki, **Alma** 3:26–27.

Bato basengeli kosala makambo mi- ngi na bolingi ya nsomi na bango moko, **Mal&May** 58:26–29. Ezali na eloko moko te oyo moto akotuka Nzambe, bobele na baoyo wana bandimaka te loboko na ye kati na biloko nyonso mpe batosaka te mitindo na ye, **Mal&May** 59:21. Ngai Nkolo, nasengisami ntango bosalaka nini nalobi, **Mal&May** 82:10. Molimo nyonso oyo etosaka mongongo na ngai ekomona elongi na ngai mpe koyeba ete nazali, **Mal&May** 93:1. Bato basengeli kopesama etumbu kino bakoyekola bo- tosi, **Mal&May** 105:6. Ntango tozwi li- pamboli songolo uta na Nzambe, ezali mpo na botosi na mobeko mona likolo ya oyo wapi ezwami, **Mal&May** 130:21.

Adama azalaki moto ya botosi, **Mose** 5:5. Tokomeka bango mpo na kotala soki bakosala makambo nyonso kani Nkolo akotinda bango, **Abal.** 3:25.

Botuki, Kotuka. *Tala lisusu* Bosantoli; Lisumu oyo elimbisamaka te

Kolobaka na kozanga limemia to lo- kumu na Nzambe to makambo ya bule.

Bafundaki Yesu mbala mingi na Ba- yuda ete Ye alobaki maloba ya botuki mpo ete Asakolaki kozala na makoki ya kolimbisa masumu (**Mat.** 9:2–3; **Luk.** 5:20–21), mpo ete Ye amibiangaki Ye moko Mwana ya Nzambe (**Yoan.** 10:22–36; 19:7), mpe mpo Ye alobaki ete bako- mona Ye kofanda na loboko ya mbali ya nguya mpe koya na mapata na lola (**Mat.** 26:64–65). Makambo nyonso ba- fundaki Ye elingaki kozala solo soki Ye azalaki mpenza te oyo nani Ye alobaki azali. Makambo oyo bafundaki Ye na ba- nzeneneke ya lokuta na esambelo liboso ya Boyangani (**Mat.** 26:59–61) ezalaki na botuki na tempelo ya Nzambe. Botuki na Molimo Mosantu, oyo ezali kowangana Klisto na motema moko nsima ya kozwa boyebi na Ye ya solo, ezali lisumu eza- nga bolimbisi (**Mat.** 12:31–32; **Mal.** 3:28–29; **Mal&May** 132:27).

Ye oyo awangani nkombo ya Nkolo akobomama, **Lew.** 24:11–16.

Bakotika te banguna ya Nkolo kotuka

Boweli

nkombo na ye, **Mal&May** 105:15. Bobekoli bokoya likolo ya baye wana bazali kotuka Nkolo, **Mal&May** 112:24–26.

Boweli. *Tala Iisusu* Botomboki

Likaka, ntembe, mpe boswani. Boweli, malamumu koleka kati na bandimi ya Eklezia ya Nkolo to kati na bato ya libota, ezali kosepelisa Nkolo te.

Tika likaka ezala te kati na ngai na yo, **Gen.** 13:8. Lolendo ebimisaka boweli, **Mas.** 13:10.

Soki moto moko azali na boswani na soki nani, limbisa lokola Klisto alimbisaki, **Kolos.** 3:13. Boya mituna ya mpamba mpamba mpe boweli, **Tit.** 3:9.

Nkolo atindi bato ete bawela te bango na bango, **2 Nef.** 26:32. Kopesa nzela te ete bana na yo babunda mpe baswana bango na bango, **Mos.** 4:14. Alma atindaki ete boweli bozala te kati na bandimi ya Eklezia, **Mos.** 18:21. Satana apanzi nungunungu mpe boweli, **Elam.** 16:22. Zabulu azali tata ya boweli mpe azali kolamusa bato na kowelaka bango na bango, **3 Nef.** 11:29 (Mos. 23:15).

Tiaka nsango malamumu ya ngai, ete boswani bokoka kozala mingi te, **Mal&May** 10:62–64. Bosukisa koswana moko na mosusu, **Mal&May** 136:23.

Boyambi, Kondima. *Tala Iisusu*

Bondimi; Botie motema; Bozangi boyambi; Yesu Klisto

Kozala na bondimi na moto to kondima eloko moko lokola solo. Moto asengeli koyambola mpe kondima Yesu Klisto mpo ete abikisama kati na bokonzi ya Nzambe (Mal&May 20:29).

Ndima Nkolo Nzambe na yo; ndima baprofeta na ye, **2 Nta.** 20:20. Danyeleye azwaki mpota moko te na libulu ya nkosi mpo andimelaki Nzambe, **Danyeleye** 6:23.

Lokola ondimi, esalemela yo bongo, **Mat.** 8:13. Nyonso oyo bokosenga na losambo, na kondimaka, bokozwa, **Mat.** 21:22. Bobanga te, bobele ndima, **Mal.** 5:36. Makambo nyonso ekoki kosalema na ye oyo andimi, **Mal.** 9:23–24. Ye oyo andimi mpe abatisami akobikisama,

Mal. 16:16 (2 Nef. 2:9; 3 Nef. 11:33–35). Ye oyo andimi na Mwana azali na bomoi ya libela, **Yoan.** 3:16, 18, 36 (Yoan. 5:24; Mal&May 10:50). Tondimi mpe toyebi solo ete ozali Klisto, **Yoan.** 6:69. Ye oyo andimi ngai, ata asili kokufa, akobika, **Yoan.** 11:25–26. Biso baye tondimi tokoyingela kati na epemelo, **Ebe.** 4:3. Bondima Yesu Klisto, mpe bolingana moko basusu, **1 Yoan.** 3:23.

Masiya akobebisa moko te oyo andimi ye, **2 Nef.** 6:14. Bayuda bakonyokwama kino bakondimisama mpo na kondima Klisto, **2 Nef.** 25:16. Soki bondimi makambo oyo, tala ete bosala mango, **Mos.** 4:10. Mwana akokamata likolo na ye bobuki bobeko ya baye bakondima na nkombo na ye, **Alma** 11:40. Apambolami ye oyo andimi liloba ya Nzambe wana esengisami ye te, **Alma** 32:16. Soki bokoki te koleka kozala na mposa ya kondima, tika mposa oyo esala kati na bino, **Alma** 32:27. Soki bondimi likolo ya nkombo ya Klisto, bokoyambola, **Elam.** 14:13. Baye wana bandimi Klisto bandimi Tata mpe lokola, **3 Nef.** 11:35. Moko te andima Nkolo lokola ndeko ya Yelede ya mbali, **Etel.** 3:15. Eloko nyonso oyo endimisami mpo na kondima Klisto etindami na nguya ya Klisto, **Mor.** 7:16–17.

Baoyo nyonso bandimi maloba ya Nkolo bakopesama mamonisi ya Molimo, **Mal&May** 5:16. Baye wana bakondima likolo ya nkombo ya Nkolo bakokoma bana ya Nzambe, **Mal&May** 11:30 (Yoan. 1:12). Na boko epesami kondima na maloba ya basusu, **Mal&May** 46:14. Bilembo bilandaka baye wana bakondima, **Mal&May** 58:64 (Mal&May 63:7–12).

Baye wana bandimi, mpe bayamboli, mpe babatisami bakozwa Molimo Mosantu, **Mose** 6:52.

Boyamboli, Koyambola. *Tala Iisusu*

Bolimbisi ya masumu; Bomikabi, Komikaba; Kolimbisa; Kotubela, Ntubela; Motema ebukana; Yesu Klisto

Mbongwana ya mayele mpe motema oyo ememaka ezalela ya sika na

Nzambe, moto ye moko, mpe bomoi na botali nyonso. Boyamboli elingi koloba ete moto abaluka uta na mabe mpe abongoli motema na ye mpe bolingi na ye na Nzambe, kotosaka mibeko mpe mposa mpe ya Nzambe mpe kotikaka masumu. Boyamboli eyaka uta na bolingo mpo na Nzambe mpe uta na mposa ya solo ya kotosa mitindo na ye. Bato nyonso bayanoli basumukaki mpe basengeli koyambola mpo na kokende liboso na lobiko. Bobele na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto nde ekoki boyamboli na biso kosalema mpenza mpe kondimama na Nzambe.

Tubela epayi ya Nkolo, **Ejela** 10:11. Longola mabe ya misala na yo, tika kosala mabe, **Yis.** 1:16. Yambola, mpe baluka uta na bobuki mobeko na yo nyonso, **Ejek.** 18:30–31.

Boyambola: mpo bokonzi ya lola bobele, **Mat.** 3:2. Ezali na bosesepeli na lola likolo ya mosumuki moko oyo ayamboli, **Luk.** 15:7. Nzambe atindaki bato nyonso epayi nyonso koyambola, **Mis.** 17:30 (2 Nef. 9:23; 3 Nef. 11:31–40; Mal&May 133:16). Mawa ya bonzambe mamemaka boyamboli mpo na lobiko, **2 Kol.** 7:10.

Molimo ya Nkolo ya Nguya nyonso mosalaki mbongwana ya makasi na mitema na biso, ete tozali lisusu na meko mpo na kosala mabe te, **Mos.** 5:2. Soki atubeli masumu na ye mpe ayamboli, ye okolimbisa, **Mos.** 26:29. Esilisaki Alma koteya, bato mingi babandaki koyambola, **Alma** 14:1. Bozilisa mokolo ya boyamboli na bino te, **Alma** 34:33. Alma ateyaki Elamani na ntina ya boyamboli mpe bobongwami na ye, **Alma** 36 (Mos. 27:8–32). Boyamboli bokokaki te koya epayi ya bato longola se soki etumbu ezalaki, **Alma** 42:16. Tika masumu na yo matungisa yo, na motungisi oyo ekomema yo na boyamboli, **Alma** 42:29. Bokotumbela ngai mbeka ya motema moko mobukana mpe molimo moko ya mawa, **3 Nef.** 9:20. Onso oyo ayamboli mpe ayei epayi na ngai lokola mwana moke, ye nde nakoyamba, **3 Nef.** 9:22. Boyambola, bino nyonso nsuka ya mabele, **3 Nef.**

Boyanoi, Koyanola, Moyanoi

27:20. Mbala na mbala lokola bayambolaki, balimbisamaki, **Mor.** 6:8.

Boloba Eloko mosusu epayi ya nkola oyo longola se boyamboli, **Mal&May** 6:9 (Mal&May 11:9). Boni monene ezali bosesepeli na Ye kati na molimo oyo eyamboli, **Mal&May** 18:13. Moto na moto asengeli koyambola to koyoka mpasi, **Mal&May** 19:4. Ye oyo asumuki mpe ayamboli te akobwakama libanda, **Mal&May** 42:28. Ye oyo atubeli mpe atiki masumu na ye alimbisami, **Mal&May** 58:42–43. Bakufi baye bakoyambola bakosikolama, **Mal&May** 138:58.

Tondimi boyamboli, **Bit. Bond.** 1:4.

Boyangani. *Tala lisusu* Bayuda

Lingomba ya bantoma Bayuda babongisi mibeko mpe lisanga monene ya basambisi Bayuda ezala na makambo matali bamboka to biyamba. Boyangani esalemi na bato ntuku sambo na moko baye bazwami uta na banganzambe bakonzi, bakomeli, mpe bampaka. Kati na makomi, ebiangami mbala mingi lisanga (Mat. 26:59; Mal. 14:55; Mis. 5:34).

Boyanoi, Koyanola, Moyanoi. *Tala lisusu* Nguya ya boponi

Nkolo alobaki ete bato nyonso bazali bayanoli ya bantina, bizaleli, bamposa, mpe misala na bango moko.

Mobu ya boyanoi ezali mobu oyo wapi bana mike batangami bayanoli ya misala na bango mpe bakoki kosala masumu mpe koyambola.

Nakosambisa moko moko engebene na banzela na ye, **Ejek.** 18:30.

Bakoyanola mpo na liloba nyonso eza ngi ntina, **Mat.** 12:36. Pesa boyanoi ya bokapita na yo, **Luk.** 16:2. Moko moko kati na biso asengeli koyanola mpo na ye moko na Nzambe, **Lom.** 14:12. Bakufi bakosambisa engebene na misala na bango, **Emon.** 20:12.

Maloba, misala mpe makanisi na biso ekokweisa biso, **Alma** 12:14. Tozali basambisi na biso moko, soki tosali bolamu to mabe, **Alma** 41:7. Bopesami ndingisa mpo na kosala mpo na bino moko, **Elam.** 14:29–31. Likambo oyo nde

Boyanoli, Mobu mwa

okolakisa—boyamboli mpe libatishi na baye bazali boyanoli, **Mor.** 8:10.

Banso basengeli koyambola mpe kobatisama baye basili kokoma na mobu ya boyanoli, **Mal&May** 18:42. Satana akoki te kosenginia bana bake, kino bandi kokoma bayanoli liboso na ngai, **Mal&May** 29:46–47. Bana mike bakobatisama ntango bakokisi mibu mwambe, **Mal&May** 68:27. Moto na moto akoyanola mpo na masumu na ye moko na mokolo ya bosambisi, **Mal&May** 101:78.

Epesami epayi ya bato kososola bolamu uta na mabe; yango wana bazali bantoma ya bango moko, **Mose** 6:56. Bato bakopesama etumbu mpo na masumu na bango moko, **Bit. Bond.** 1:2.

Boyanoli, Mobu mwa. *Tala* Bana mike, Mwana moke; Boyanoli, Koyanola, Moyanoli; Kobatisa, Libatishi—Libatishi mpo na bana babotami sika te; Libatishi ya mwana abotami sika

Boyebi. *Tala lisusu* Bosolo; Bososoli; Bwania

Bososoli mpe boyebi ntina ya makambo, mingi koleka ya bosolo lokola eteyami mpe endimami na Molimo.

Nkolo azali Nzambe ya boyebi, **1 Sam.** 2:3. Nkolo abongi nie na boyebi, **Yob.** 37:16. Kobanga Nkolo ezali ebandeli ya boyebi, **Mas.** 1:7. Ye oyo azali na boyebi akobimisa maloba mingi te, **Mas.** 17:27. Mabele makotonda na boyebi ya Nkolo, **Yis.** 11:9 (2 Nef. 21:9; 30:15).

Bolongoli fungola ya boyebi, **Luk.** 11:52. Bolingo ya Klisto boleki boyebi, **Efe.** 3:19. Bakisa bolamu na bondimi na yo, mpe na bolamu boyebi, **2 Pet.** 1:5.

Nefi azalaki na boyebi bonene ya bolamu ya Nzambe, **1 Nef.** 1:1. Basengeli koya na boyebi ya Mosikoli na bango, **2 Nef.** 6:11. Bato ya sembo basengeli kozala na boyebi bobongi nie ya bosembo na bango, **2 Nef.** 9:14. Molimo mopesaka boyebi, **Alma** 18:35. Boyebi na bino ezali ya bobongi nie na eloko wana, **Alma** 32:34. Balamani bakomema na boyebi ya solo ya Mosikoli na bango, **Elam.** 15:13.

Bokoki koyeba na boyebi boko bobongi nie ete ezali ya Nzambe, **Mor.** 7:15–17.

Basantu bakozwa biloko minene ya motuya ya boyebi, **Mal&May** 89:19. Boyebi ya peto boyeisaka molimo monene mpenza, **Mal&May** 121:42. Ye oyo azali na bafungola ya bonganganzambe bosantu azali na mpasi te ya kozwa boyebi ya makambo, **Mal&May** 128:11. Soki moto azwi boyebi na bomoi oyo, azali na litomba na mokili ekoya, **Mal&May** 130:19. koki te kosalema ete moto abikisama kati na kozanga koyeba, **Mal&May** 131:6.

Boyebi ya Mibale ya Yesu Klisto.

Tala lisusu Alamagedo; Bilembo ya ntango; Gogo; Magogo; Yesu Klisto

Na ebandeli ya Eleko ya Nkoto ya mibu, Klisto akozonga na mabele. Likambo oyo ekotia elembo ya nsuka bomeki ya kufa ya mabele oyo. Bato ya nkuna bakolongolama uta na mabele mpe basembo bakokamatama na likolo na lipata wana ezali mabele kopetolama. Ntango moto moko te ayebi mpenza ntango nini Klisto akoya mbala ya mibale, Ye apesaki biso bilembo ya kotalela mpo oyo bilakisi ete ntango ezali kobeleme (Mat. 24; JS—Mat. 1).

Nayebi ete Mosikoli na ngai akotelema na mokolo ya nsuka likolo ya mabele, **Yob.** 19:25. Liboso na ngai libolongo nyonso ekongumbama, monoko nyonso ekolapa ndai, **Yis.** 45:23 (Mal&May 88:104). Mwana ya Moto ayaki na mapata ya lola, **Dan.** 7:13 (Mat. 26:64; Luk. 21:25–28). Bakotalela ngai oyo batobolaki, **Zek.** 12:10. Moko akoloba, Nini bampota oyo na maboko na yo, **Zek.** 13:6 (Mal&May 45:51). Nani akozala na mokolo ya boyebi na ye? mpo azali lokola moto ya mopetoli ya libende, **Mki.** 3:2 (3 Nef. 24:2; Mal&May 128:24).

Mwana ya Moto akoya na nkembo ya Tata na ye, **Mat.** 16:27 (Mat. 25:31). Mpo na oyo etali mokolo mpe ngonga wana moto moko ayebi te, bobele Tata, **Mat.** 24:36 (Mal&May 49:7; JS—Mat. 1:38–48). Yesu se moko oyo akoya se bongo na lolenge bomoni ye kokende na lola,

Mis. 1:11. Nkolo ye moko akokita uta na lola, **1 Tes.** 4:16. Mokolo ya Nkolo ekoya lokola moyibi kati na butu, **2 Pet.** 3:10. Nkolo akoya na nkoto zomi ya Basantu na ye, **Yud.** 1:14. Akoya na mapata; mpe liso nyonso ekomona ye, **Emon.** 1:7.

Yesu akotelema mpo na kosambisa mokili, **3 Nef.** 27:14–18.

Bomilengele, bomilengele mpo na oyo ekoya, mpo Nkolo azali koya noki, **Mal&May** 1:12. Nakomibimisa uta na lola na nguya, mpe nakofanda na mabele mibu nkoto, **Mal&May** 29:9–12. Tombola mongongo na yo mpe belala boyamboli, kolengelaka nzela ya Nkolo mpo na boyei na ye ya mibale, **Mal&May** 34:5–12. Nazali Yesu Klisto, mpe nakoya na mpwasa na tempelo ya ngai, **Mal&May** 36:8 (**Mal&May** 133:2). Mokolo yango ezali koya kala mingi te ete bokomona ngai, mpe bokoyeba ete nazali, **Mal&May** 38:8. Ye oyo abangaka ngai akoluka bilembo ya boyei ya Mwana ya Moto, **Mal&May** 45:39. Eloingi ya Nkolo ekobimisama, **Mal&May** 88:95. Mokolo monene mpe ya nsomo ya Nkolo ebelemi, **Mal&May** 110:16. Ntango Mobikisi akomonana tokomona ye lokola azali, **Mal&May** 130:1. Mobikisi akotelema na kati ya bato na ye mpe akoyangela, **Mal&May** 133:25. Nani azali ye oyo akiti na nse uta na Nzambe na lola na bilamba ya motane, **Mal&May** 133:46 (**Yis.** 63:1).

Boyengebene. *Tala lisusu* Atonda na boboto, Boboto; Bomikabi, Komikaba

Malandi ya mapamboli oyo mazangaka te kokokisama mpo na makanisi mpe misala ya sembo, mpe etumbu mpo na lisumu ezanga boyamboli. Boyengebene ezali mobeko ya seko oyo esengaka etumbu ntango nyonso mobeko ya Nzambe mobukami (**Alma** 42:13–24). Mosumuki asengeli kofuta etumbu soki ayamboli te (**Mos.** 2:38–39; **Mal&May** 19:17). Soki ayamboli, Mobikisi afuti etumbu na nzela ya Bomikabi, na kobelesa boboto (**Alma** 34:16).

Molimo oyo ekosumuka nde ekokufa, **Ejek.** 18:4. Nini oyo Nkolo asengisi bino, bobele kosala na bosomebo, **Mika** 6:8.

Yesu akozala moyengebene mpe akolimbisa masumu na biso, **1 Yoan.** 1:9.

Boyengebene ya Nzambe bokabolaki bato ya nkuna uta na bato ya sembo, **1 Nef.** 15:30. Bomikabi bospelisi bisenge ya boyengebene na ye, **2 Nef.** 9:26. Bato nyonso bakwei mpe bazali na maboko ya boyengebene, **Alma** 42:14. Bomikabi bolembisaka bisenge ya boyengebene, **Alma** 42:15. Ezali yo kobanza ete boboto ekoki koyiba boyengebene, **Alma** 42:25. Boyengebene ya Nzambe bodiembeli likolo na yo longola se soki oyamboli, **Alma** 54:6.

Boyengebene mpe bosambisi ezali etumbu oyo ekangami na mobeko na ngai, **Mal&May** 82:4. Boyengebene bokobaka se botamboli na yango mpe bosengaka se ya yango moko, **Mal&May** 88:40. Moto moko te akoki komilongola uta na boyengebene mpe mitindo ya Nzambe, **Mal&May** 107:84.

Boyini, Koyina. *Tala lisusu* Bobekoli; Bolingo; Bonguna

Koyina ezali boyinisi bonene ya motema mpo na moto moko to mpo na eloko songolo.

Ngai, Nzambe nakokitisa mabe ya batata likolo ya bana ya bango oyo bayinaka ngai, **Esod.** 20:5. Biloko motoba oyo Nkolo ayinaka, **Mas.** 6:16. Moto ya liboma atiolaka mama na ye, **Mas.** 15:20. Atiolami mpe abwakisami na bato, **Yis.** 53:3.

Sala bolamu na baye bayinaka yo, **Mat.** 5:44. Soki te akoyina moko, mpe akolinga mosusu; to mpe lisusu akokangama na moko, mpe akotiola mosusu, **Mat.** 6:24. Bakoyina bino na bato nyonso mpo na ntina ya nkombo ya ngai, **Mat.** 10:22. Moto nyonso oyo asalaka mabe ayinaka pole, **Yoan.** 3:20. Tika moto moko te atiola bolenge na yo, **1 Tim.** 4:12.

Mpo ete bazali bato ya bozwi, bango nde batiolaka babola, **2 Nef.** 9:30. Botiola bimoniseli ya Nzambe te, **Yako.** 4:8.

Boyokani

Bazalaka na boyini ya seko na biso, **Yako**. 7:24.

Bato batali toli ya Nzambe mpamba, mpe batioli maloba na ye, **Mal&May** 3:7.

Baniokolaki ngai mpo na kolobaka ete namonaki limoni, **JS—Mambi ya Kala** 1:25.

Boyokani. *Tala* Boyokani ya Kala; Boyokani ya Sika

Boyokani ya Kala. *Tala lisusu* Biblia; Buku mitano ya Mose; Makomi

Nkoma ya baprofeta ya kala oyo basalaki na nse ya bopusi ya Molimo Mosantu mpe baoyo na ntaka ya bikeke mingi batatolaki na ntina ya Klisto mpe mosala na Ye na ntango ezalaki koya. Ezali lisusu na lisolo ya makomi moko ya mambi ya kala ya Abalayama mpe eboto na ye, kobandaka na Abalayama, mpe liyokani, to *litatoli*, oyo Nkolo asalaki na Abalayama mpe bana na ye.

Babuku mitano ya yambo ya Boyokani ya Kala ekomamaki na Mose. Ezali Genese, Esode, Lewitiko, Mituya, mpe Dutelonome. Genese elobeli ebandeli ya mabele, bato, minoko, mabota, mpe ebandeli ya ndako ya Yisalaele.

Buku ya mambi ya kala eyebisi makambo ya Yisalaele. Buku oyo ezali Yosua, Basambisi, Luta, 1 mpe 2 Samwele, 1 mpe 2 Mikonzi, 1 mpe 2 Ntango, Ejela, Nehemia, mpe Esetele.

Buku na makomi ya ntoki ezali na ndambo ya bwania mpe nkoma ya baprofeta. Ezali Yobo, Nzembo, Masese, Mosakoli, Nzembo ya Solomo, mpe Kolela.

Baprofeta bakebisaki Yisalaele na ntina ya masumu na ye mpe batatolaki na ntina ya mapamboli oyo eyaka uta na botosi. Basakolaki na ntina ya boyei ya Klisto, oyo asengelaki komikaba mpo na masumu ya baye bayambolaka, bazwaka makuli, mpe kotia nsango malamau na misala. Babuku ya baprofeta ezali Yisaya, Yilimia, Ejekiele, Danyeale, Hosea, Yoele, Amosa, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuku, Sefania, Hagai, Zekalia, mpe Malaki.

Mingi koleka ya babuku ya Boyokani ya Kala ekomamaki na lokota ya Ebele. Ndambomukie ya nkoma ezali na lokota ya Alamaika, lokota loko lobelemi na Ebele.

Boyokani ya Sika. *Tala lisusu* Biblia; Makomi

Bosangisi ya nkoma oyo efulami (na ebandeli na lokota ya Bamwela) na ntina ya bomoi mpe mosala ya Yesu Klisto, Bapostolo, mpe balandi basusu ya Yesu Klisto. Boyokani ya Sika bokabolami na banso na Bansango Malamau, Misala ya Bapostolo, Mikanda ya Paulo, mikanda misusu ya Bapostolo, mpe buku ya Emoniseli.

Bansango Malamau minei—buku ya Matai, Malako, Luka, mpe Yoane—ezali masolo ya bomoi ya Klisto. Buku ya Misala ekundoli mambi ya kala ya Eklezia mpe ya Bapostolo, malamau koleka mibembo ya misionele ya Paulo, nsima ya liwa ya Klisto. Mikanda ya Paulo ezali kopesa malakisi na bakambi mpe bandimi ya Eklezia. Mikanda misusu mikomamaki na Bapostolo basusu mpe ezali kopesa toli ya kobakisama na Basantu ya ebandeli. Buku ya Emoniseli, oyo ekomamaki na Apostolo Yoane, ezali mingi koleka na masakoli matali mikolo ya nsuka.

Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi.

Tala lisusu Bondumba; Bonsoni ya bosangisi nzoto; Bopeto; Ekobo; Kolula

Bilingalinga to mposa ya elengi ya nzoto ya sembo te, mingi mingi bonsoni ya bosangisi nzoto.

Mwasi ya nkolo na ye abwakaki miso epayi ya Yosefe, **Gen.** 39:7.

Onso oyo akotala mwasi mpo na kolula ye asali ekobo, **Mat.** 5:28 (3 Nef. 12:28). Bokila uta na mposa ya mosuni, oyo ezali kobundisa molimo, **1 Pet.** 2:11. Mposa ya mosuni mpe mposa ya miso ezali ya Tata te, **1 Yoan.** 2:16.

Kolandaka lisusu te bamposa na yo ya miso, **Alma** 39:9.

Na kobukaka mibeko esantu, moto

akomaki moyokeli bilengi, **Mal&May** 20:20. Soki bato kani basali ekobo na kati ya mitema na bango, bakozala na Molimo te, **Mal&May** 63:16. Botia nsuka uta na bamposa na bino nyonso ya mosuni, **Mal&May** 88:121.

Bato babandaki kokoma ya mosuni, bayokeli bilengi, ya zabulu, **Mose** 5:13 (Mos. 16:3; Mose 6:49).

Bozangi bosembo, Ya sembo te. *Tala lisusu* Azanga bonzambe; Bosembo, Ya sembo; Bosoto, Ya bosoto; Lisumu; Moto ya nkuna, Nkuna

Bato ya nkuna, Bazanga boyengebene; bato baye balingaka Nzambe te to biloko ya Nzambe te to baoyo basungaka ntina na Ye te.

Bato ya sembo te bakosangola libula ya bokonzi ya Nzambe te, **1 Kol.** 6:9–10. Baye basepelaka kati na bozangi bosembo bakweisami, **2 Tes.** 2:12. Yesu Klisto akoki kopetola biso uta na bozangi bosembo bonso, **1 Yoan.** 1:9.

Mokonzi oyo azali sembo te akosantola banzala ya basembo bonso, **Mos.** 29:23. Moboko ya bobebisami motiami na bozangi bosembo ya balobeli mpe basambisi, **Alma** 10:27.

Natindi bino kopamela mokili mpo na misala ya sembo te, **Mal&May** 84:87. Molimo mosengeli kosantisama uta bozangi bosembo bonso, **Mal&May** 88:17–18. Ezalela ya motema ya penepene bato nyonso ezali kobanda kosala mpifo mpe kokonza na bosembo te, **Mal&May** 121:39.

Bozangi boyambi. *Tala lisusu* Boyambi, Kondima

Bozangi ya bondimi epayi ya Nzambe mpe na nsango malamau na Ye.

Asalaki te misala ya nguya kuna mpo na bozangi boyambi na bango, **Mat.** 13:58. Likolo ya bozangi boyambi na bango bayekoli ya Yesu bakokaki te kobengana zabulu, **Mat.** 17:14–21. Salisa ngai na bozangi boyambi na ngai, **Mal.** 9:23–24. Yesu apamelaki Bapostolo mpo na bozangi boyambi mpe motema makasi

na bango, **Mal.** 16:14. Ekokomisa bondimi ya Nzambe eloko ya mpamba, **Lom.** 3:3.

Ezali malamau koleka ete moto moko akufa esika ete ekolo mobimba ekitisama mpe kufa na bozangi boyambi, **1 Nef.** 4:13. Wana ekoya ntango ete bakitisa na bozangi boyambi, akosala ete babe ngana mpe babeta bango, **2 Nef.** 1:10–11 (Mal&May 3:18). Mpo na bozangi boyambi na bango bakokaki te kososola liliba ya Nzambe, **Mos.** 26:1–5. Nakokaki te kolakisa epayi ya Bayuda makamwisi minene, mpo na bozangi boyambi na bango, **3 Nef.** 19:35.

Mayele na bino na ntango wana esila koleka makomaki molili likolo ya bozangi boyambi, **Mal&May** 84:54–58.

Bozangi ekweyeli, Mozangi ekweyeli

Kozanga mpamela to kozanga lisumu.

Liboso ya bokwei, Adama mpe Eva bazalaki na ezalela ya bozangi elindo, **2 Nef.** 2:23. Makila ya bato bazanga elindo makotelema lokola litatoli, **Alma** 14:11.

Molimo nyonso ezalaki na ekweyeli na ebandeli te, **Mal&May** 93:38. Bato bazanga ekweyeli basengeli kokweisama na baoyo bozangi bosembo te, **Mal&May** 104:7. Joseph Smith mpe Hyrum Smith bazalaki na ekweyeli ya mabe moko te, **Mal&May** 135:6–7.

Bana mike bazali mibimba peto uta mokili ekelamaki, **Mose** 6:54.

Bozindisi. *Tala lisusu* Kobatisa, Libatisi—Libatisi na bozindisi na mai

Bozongisi. *Tala lisusu* Bozongisi ya Nsango malamau

Bozongisi ya eloko te ezalela moko oyo elongolamaki to ebungaki.

Molimo mpe nzoto ekosangana lisusu na lolenge ya bobongi nie, **Alma** 11:43–44. Bozongisi ezali komema mabe na mabe, sembo mpo na sembo ezonga lisusu, **Alma** 41:10–15.

Tondimeli bozongisi ya Mabota Zomi

mpe ete mabele ekozongisama sika mpe ekozwa na nkembo ya mango ya paladiso, **Bit. Bond.** 1:10 (Mal&May 133:23–24).

Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi. *Tala lisusu* Apambolami, Kopambola, Lipamboli; Bokumbameli

Botondi mpo na mapamboli ezwami uta na Nzambe. Kobimisaka maloba ya botondi esepelisaka Nzambe, mpe bokumbameli ya solo ezalaka na kotondaka Ye. Tosengeli kopesa matondi epayi ya Nkolo mpo na biloko nyonso.

Ezali eloko ya malamumu kopesa matondi epayi ya Nkolo, **Nze.** 92:1. Yaka na miso na ye na bozongisi matondi, **Nze.** 95:1–2. Zala na botondi epayi na Ye, mpe pambola nkombo na Ye, **Nze.** 100.

Kotika te kopesa matondi, **Efe.** 1:15–16. Bozala na botondi, **Kolos.** 3:15. Mapamboli, mpe nkembo, mpe bozongisi matondi, mpe lokumu epayi ya Nzambe na biso, **Emon.** 7:12.

O boniboni esengeli bino kotondo Mokonzi na bino ya lola, **Mos.** 2:19–21. Bozala na bomoi na bopesi matondi mokolo na mokolo, **Alma** 34:38. Ntango ekolamuka yo na ntongo tika motema na yo etonda na matondi epayi ya Nzambe, **Alma** 37:37.

Bosengeli kosala makambo nyonso na losambo mpe bozongisi matondi, **Mal&May** 46:7. Bosengeli kopesa matondi epayi ya Nzambe, **Mal&May** 46:32. Sala biloko oyo na bozongisi matondi, **Mal&May** 59:15–21. Zwa lipamboli oyo uta na loboko ya Nkolo, na motema moko ya botondi, **Mal&May** 62:7. Ye oyo akozwa biloko nyonso na matondi akokomisama na nkembo, **Mal&May** 78:19. Na likambo nyonso pesa matondi, **Mal&May** 98:1 (1 Tes. 5:18). Sanzola Nkolo na losambo ya masanzoli mpe bozongisi matondi, **Mal&May** 136:28.

Bozongisi ya Nsango malamumu. *Tala lisusu* Bopengwi; Eleko; Nsango malamumu; Smith, Joseph, Mwana

Botie lisusu ya bosolo mpe makuli ya

nsango malamumu ya Nzambe na kati ya bato na mabele. Nsango malamumu ya Yesu Klisto ebungaki uta na mabele na nzela ya bopengwi boye bosalemaki nsima ya mosala na mabele ya Bapostolo ya Klisto. Bopengwi wana esengisaki Bozongisi ya nsango malamumu. Na nzela ya mamoni, mosala ya banjelu, mpe bimoniseli epayi ya bato na mabele, Nzambe azongisaki nsango malamumu. Bozongisi ebandaki na Profeta Joseph Smith (JS—Mambi ya Kala 1; **Mal&May** 128:20–21) mpe bokobaki kino ntango oyo na nzela ya mosala ya baprofeta na bomoi ya Nkolo.

Ndako ya Nkolo ekotiama likolo koleka ya bangomba, **Yis.** 2:2 (Mika 4:2; 2 Nef. 12:2). Nzambe akosala mosala moko ya bokamwi mpe likamwa, **Yis.** 29:14 (2 Nef. 25:17–18; **Mal&May** 4:1). Nzambe akotia bokonzi, boye ekobebisama soki mokolo moko te, **Dan.** 2:44.

Eliyasi akoya, mpe akozongisa makambo nyonso, **Mat.** 17:11 (Mal. 9:12; **Mal&May** 77:14). Ntango ya bozongisi ya makambo nyonso ekoya, **Mis.** 3:21 (**Mal&May** 27:6). Na eleko ya litondi ya ntango, Nzambe akosangisa esika moko biloko nyonso na moko, **Efe.** 1:10. Namonaki anjelu mosusu, kozalaka na nsango malamumu ya libela ya koteya, **Emon.** 14:6.

Litondi ya nsango malamumu ekoya na baoyo bazali Bayuda-te, **1 Nef.** 15:13–18. Bayuda-te bakozongisama na eklezia ya solo, **2 Nef.** 9:2. Na mokolo ya nsuka bosolo ekoya, **3 Nef.** 16:7.

Likolo na bino napesi Bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 13 (JS—Mambi ya Kala 1:69). Nasili kopesa bafungola ya bokonzi mpo na bantango ya nsuka, **Mal&May** 27:6, 13–14 (**Mal&May** 128:19–21). Bosangisa mabota ya Yisalaele esika moko mpe bozongisa makambo nyonso, **Mal&May** 77:9. Bafungola ya eleko oyo epesami, **Mal&May** 110:16 (**Mal&May** 65:2). Bonganganzambe bopesami na eleko ya litondi ya bantango, **Mal&May** 112:30.

Namonaki bato mibale, **JS—Mambi ya Kala** 1:17. Nakobimisa epayi na

yo bonganzambe, na loboko ya Eliya, **JS—Mambi ya Kala** 1:38 (Mki. 4:5–6).

Bozwi. *Tala lisusu* Lolendo; Mosolo

Nkita to bofuluki. Nkolo apesaki Basantu toli ete baluka te bozwi ya mokili longola se mpo na kosala bolamu. Basantu basengeli te kotia boluki ya bozwi ya mokili liboso ya boluki ya bokonzi ya Nzambe, boye ezali na bozwi ya boseko (Yako. 2:18–19).

Soki bozwi boyei mingi, kotia motema na yo te likolo na yango, **Nze.** 62:10. Bozwi ezali na litomba te na moko na nkele, **Mas.** 11:4. Ye oyo atii motema likolo ya bozwi na ye akokweya, **Mas.** 11:28. Nkombo ya malamumu esengeli koponama koleka bozwi monene, **Mas.** 22:1.

Lolenge boni ekozala mpasi mpo na baye bazali na bozwi kokota kati na bokonzi ya Nzambe, **Mal.** 10:23 (Luk. 18:24–25). Bolingo ya mosolo ezali ntina na mabe nyonso, **1 Tim.** 6:10.

Lisuma epayi ya bazwi baye bazali kotiola babola mpe baye kani biloko ya motuya bikoma nzambe ya bango, **2 Nef.** 9:30. Basembo batiaki te mitema na bango likolo ya bozwi kasi bakabaki na banso, **Alma** 1:30. Bato babandaki kokola na ntina ya bozwi lolendo, **Alma** 4:6–8. Bato bakesenaki na nkondo, engene na bozwi na bango, **3 Nef.** 6:12.

Boluka te bozwi kasi bwania, **Mal&May** 6:7 (Alma 39:14; Mal&May 11:7). Bozwi ya mabele Nzambe nde apesaka, kasi keba na lolendo, **Mal&May** 38:39.

Bozwi ya boseko: Bobomba biloko ya motuya na lola, **Mat.** 6:19–21.

Mbala boni ebiangaki ngai bino na bozwi ya bomoi ya seko, **Mal&May** 43:25. Bozwi ya boseko ngai nde napesaka, **Mal&May** 67:2 (Mal&May 78:18).

Buku mitano ya Mose. *Tala lisusu*

Boyokani ya Kala; Dutelonome; Esode; Genese; Lewitiko; Mituya; Mose

Nkombo oyo epesami na buku mitano

ya yambo ya Boyokani ya Kala—Genese, Esode, Lewitiko, Mituya, mpe Dutelonome. Bayuda babengaka buku oyo lokola Tolah to mobeko ya Yisalaele. ekomamaki na Mose (1 Nef. 5:10–11).

Buku ya bomoi. *Tala lisusu* Buku ya Kokanisa

Na lolenge loko Buku ya bomoi ezali mobimba ya makanisi mpe misala ya moto—lisolo ya makomi ya bomoi na ye. Nzokande, makomi ezali lisusu kolakisa ete lisolo ya makomi ya lola ebombami mpo na basembo, kozwama na kati nkombo ya bango mpe masolo ya misala na bango ya bosembo.

Nkolo akolongola basumuki na buku na ye, **Esod.** 32:33.

Ye oyo akolonga akobatelama na buku ya bomoi, **Emon.** 3:5. Buku mosusu efungwamaki, oyo ezali buku ya bomoi, **Emon.** 20:12 (Mal&May 128:6–7).

Nkombo ya basembo ekokomama kati na buku ya bomoi, **Alma** 5:58.

Sambo na bino ekomami kati na buku ya nkombo ya basantisami, **Mal&May** 88:2.

Buku ya makomi oyo ebungaki. *Tala* Makomi—Makomi ebunga

Buku ya Kokanisa. *Tala lisusu* Buku ya bomoi; Mambi ma kala ya libota

Buku oyo ebandamaki na Adama wapi misala ya eboto na ye mikomamaki; lisusu masolo ya makomi ya lolenge lona oyo ebombami na baprofeta mpe bandimi ya sembo banda ntango wana. Adama mpe bana na ye babombaki buku ya kokanisa, kati na oyo bakomaki na nzela ya molimo ya bofuli, mpe buku moko ya bankola, oyo ezalaki na bonkoko ya libota (Mose 6:5, 8). Masolo ya makomi ya lolenge oyo makoki kozala na likabo nakokataka masambisi na biso ya nsuka.

Buku ya kokanisa ekomamaki, **Mki.** 3:16–18 (3 Nef. 24:16–18).

Bango nyonso oyo bazwami te ya kokomama kati na buku ya bokundoli bakozwa libula moko te ya kosangola na

Buku ya Mibeko

mokolo wana, **Mal&May** 85:9. Bakufi basambisamaki na kotalaka babuku oyo ezalaki na lisolo ya makomi ya misala na bango, **Mal&May** 128:7. Tika tolakisa buku moko oyo ezali na masolo ya makomi ya bakufi na biso, **Mal&May** 128:24.

Buku ya kokanisa ebombamaki, **Mose** 6:5–8. Tozali na buku ya kokanisa, **Mose** 6:46. Abalayama asalaki makasi ya kokoma lisolo ya makomi ya bana na ye, **Abal.** 1:31.

Buku ya Mibeko. *Tala lisusu*

Emoniseli; Malongi mpe Mayokani

Na mobu 1833, motango ya bimoniseli oyo ezwamaki na Profeta Joseph Smith elengelamaki mpo na bobimisi ya buku na nse ya nkombo *A Book of Commandments for the Government of the Church of Christ* (Buku ya Mibeko mpo na Botambwisi ya Eklezia ya Klisto). Nkolo akobaki kosolola na basali na Ye, mpe bosangisi monene ya bimoniseli ebimaki mibu mibale nsima lokola Malongi mpe Mayokani.

Mal&May 1 ezali liloba ya ebandeli ya Nkolo na buku ya mitindo na ye, **Mal&May** 1:6. Nkolo atiaki ntembe na bato ya bwania koleka ete bakotosa ya moke koleka ya bimoniseli na ye kati na Buku ya Mibeko, **Mal&May** 67:4–9. Bakapita baponamaki kobimisa buku ya bimoniseli, **Mal&May** 70:1–5.

Buku ya Mormon. *Tala lisusu*

Banzeneneke ya Buku ya Mormon; Bapalaki; Bapalaki ya wolo; Efelaima—Nzete ya Efelaima to ya Yosefe; Makomi; Makomi endimami na banso; Mormon, Profeta ya Banefi; Smith, Joseph, Mwana

Moko ya maboke minei ya makomi oyo endimami na Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Ezali masolo ya makomi ya na boko bafandi ya kala ya Baamerika oyo etiamaki na bokuse na profeta moko ya kala na nkombu ya Mormon. Ekomamaki mpo na kotatola ete Yesu azali Klisto. Mpo na oyo etali nkoma oyo, Profeta Joseph

Smith, oyo abongolaki yango na nzela ya likabo mpe nguya ya Nzambe, alobaki ete, “Nayebisaki bandeko bandimi ete Buku ya Mormon ezalaki malamumu koleka buku nyonso likolo ya mabele, mpe libanga likonzi ya eyamba na biso, mpe moto akoki kobeleme penepene na Nzambe na kowumelaka na malako ya yango, koleka buku nyonso mosusu” (tala boyingisi na ebandeli ya Buku ya Mormon).

Buku ya Mormon ezali lisolo ya makomi ya eyamba ya mangomba misato ya bato baye bakendaki mobembo na mboka bapaya uta Mokili ya Kala na mabele ya Amerika. Mangomba oyo makambamaki na baprofeta oyo bakomaki mambi ya kala ya eyamba mpe ya bule te likolo ya bapalaki ya libende. Buku ya Mormon ezali kokundola bokei ya Yesu Klisto oyo akendaki kotala bato bazalaki na Baamerika nsima ya Bosekwi na Ye. Eleko ya mibu nkama mibale ya kimia elandaki kotala oyo Klisto akendaki kotala bango.

Moroni, profeta ya nsuka na kati ya bakomi-mambi ya kala ya Banefi, akanngaki masolo ya makomi na bokuse ya bato baye mpe abombaki mango na mobu penepene na 421 ya Mobu ya Nkolo. Na mobu 1823, mosekwi Moroni ayaki kotala Joseph Smith mpe nsima apesaki ye masolo ya makomi oyo ya kala mpe ya bule mpo ete ebongolama mpe matindama na mokili lokola litatoli mosusu ya Yesu Klisto.

Yosefe azali nzete ya mbuma mingi oyo bitape bibuti likolo ya efelo, **Gen.** 49:22–26. Bosolo ekobima na mabele, **Nze.** 85:11 (**Morm.** 8:16; **Mose** 7:62). Nkolo akotombola bendele likolo na bikolo mpe akobetela bango piololo, **Yis.** 5:26. Mongongo moko ekoloba uta na mabele, **Yis.** 29:4 (2 Nef. 26:14–17). Limoni ya banso esili kokoma lokola maloba ya buku oyo ekangama, **Yis.** 29:11 (**Yis.** 29:9–18; 2 Nef. 27:6–26). Banzete ya Yosefe mpe ya Yuda ekozala na loboko ya Nkolo, **Ejek.** 37:15–20.

Nazali na mpate mosusu, baye bazali

na etonga oyo te, **Yoa.** 10:16 (3 Nef. 15:16–24).

Buku ya Mormon mpe Biblia ekokola esika moko, **2 Nef.** 3:12–21. Maloba ya Nkolo makobeta piololo kino nsuka ya mabele, **2 Nef.** 29:2. Nkolo ayokanaki na Enosa ete akomisa Buku ya Mormon epayi ya Balamani, **Enos.** 1:15–16. Buku ya Mormon ekomamaki mpo na ntina ete tokoka kondima Biblia, **Morm.** 7:9. Buku ya Mormon ekotelema lokola litatoli na mokili, **Etel.** 5:4. Senga Nzambe soki makambo oyo ezali solo te, **Mor.** 10:4.

Klisto apesaki litatoli ete Buku ya Mormon ezali solo, **Mal&May** 17:6. Buku ya Mormon ezali na litondi ya nsango malamula ya Yesu Klisto, **Mal&May** 20:9 (Mal&May 20:8–12; 42:12).

Tondimi lisusu ete Buku ya Mormon ezali liloba ya Nzambe, **Bit. Bond.** 1:8.

Bule. *Tala* Bosantu; Santu

Bwania. *Tala lisusu* Bosolo; Bososoli; Boyebi

Makoki to likabo uta na Nzambe mpo na kosambisa malamula. Moto azwaka bwania na nzela ya mayele ya mosala mpe boyekoli mpe na kolandaka toli ya Nzambe. Soki lialisi ya Nzambe te, moto azwaka bwania ya solo te (2 Nef. 9:28; 27:26).

Nzambe apesaki Solomo bwania, **1 Mik.** 4:29–30. Bwania ezalaki eloko ya ntina monene: boye zwaka bwania, **Mas.** 4:7. Ye oyo azwi bwania alingaka molimo na ye moko, **Mas.** 19:8.

Yesu akolaki na bwania, **Luk.** 2:40, 52. Soki moko kati na bino azangi bwania, tika ye asenga na Nzambe, **Yak.** 1:5 (Mal&May 42:68; JS—Mambi ya Kala 1:11).

Nayebisi bino makambo oyo ete bokoka koyekola bwania, **Mos.** 2:17. Boyekola bwania na bolenge na bino, **Alma** 37:35.

Basantu bakozwa bwania mpe biloko ya motuya koleka ya boyebi, **Mal&May** 89:19. Tika ye oyo azangi koyeba ayekola bwania na komikitisaka mpe kobebeleka Nkolo, **Mal&May** 136:32.

Cowdery, Oliver

Mpaka ya mibale ya Eklezia ezongisami mpe moko ya Banzeneneke Basato ya ebandeli ya bonzambe mpe bosolo ya Buku ya Mormon. Asalaki lokola mokomeli wana ezalaki Joseph Smith kobongola Buku ya Mormon uta na bapalaki ya wolo (JS—Mambi ya Kala 1:66–68).

Azwaki litatoli ya bosolo ya bobongoli ya Buku ya Mormon, **Mal&May** 6:17, 22–24. Akulisamaki na Yoane Mobatisi, **Mal&May** 13 (Mal&May 27:8; JS—Mambi ya Kala 1:68–73, tala litangi na molongo 71). Nsima na bino kozwa bondimi mpe komona yango na miso na bino, bosengeli kotatola ete bomonaki yango, **Mal&May** 17:3, 5. Nasili komonisa epayi na bino, na nzela ya Molimo na ngai, ete makambo oyo bokomaki ezali solo, **Mal&May** 18:2. Aponamaki mpe akulisamaki moko ya bakapita likolo ya bimoniseli, **Mal&May** 70:3. Azwaki bafungola ya bonganzambe elongo na Joseph Smith, **Mal&May** 110.

Dalio. *Tala lisusu* Babele, Babiloni

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya Bamadai oyo ayangelaki kati na Babiloni nsima ya liwa ya mokonzi ya Bamadai oyo ayangelaki na Babiloni nsima ya liwa ya Belesasala (Dan. 5:31; 6:9, 25–28; 9:1; 11:1).

Damaseke

Engumba ya kala ya Sulia.

Damaseke ezwami likolo ya mabele ya patatalu oyo ebotaka mbuma mingi na ngambo ya esobe mpe emwangisaka mai na lolenge moko malamula na ebale ya Balada. Etangami mbala na mbala kati na makomi (kobandaka na Gen. 14:15) Paulo azalaki na nzela na ye kokendaka na Damaseke ntango mosekwi Nkolo amonisamaki epayi na ye (Mis. 9:1–27; 22:5–16; 26:12–20).

Dani. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaale

Kati na Boyokani ya Kala, mwana

Danyeleye

mobali ya Yakobo mpe Biliha, elenge mwasi mosali ya Laele (Gen. 30:5-6).

Libota ya Dani: Mpo na mapamboli ya Yakobo likolo ya Dani, tala Genese 49:16-18. mpo na mapamboli ya Mose likolo ya libota ya Dani, tala Dutelonome 33:22. Nsima ya kofanda na Kanana, libota ya Dani ezwaki eteni ya mabele ya moke koleka kasi oyo ezalaki kobimisa mbuma mingi mpenza. (Yos. 19:40-48). Bamonaki mpasi mingi mpo na kobatela yango na Baamola (Bas. 1:34) mpe na Bafilisitia (Bas. 13:2, 25; 18:1). Na engebene, Badani bakendaki na ngambo ya nordi ya Filisitia (Bas. 18), nzinganzinga na Laisi, mpe bapesaki lisusu engumba wana nkombo ya Dani. Mboka monene oyo eyebani malamumu lokola ndelo ya nordi ya Filisitia, oyo etandamaki "uta Dani kutu kino na Bele-seba."

Danyeleye

Moto monene ya buku ya Danyeleye kati na Boyokani ya Kala; profeta ya Nzambe mpe moto ya bondimi bonene.

Eloko moko eyebani te na ntina ya baboti na ye, atako amonani kozala ya eboto ya bakonzi (Dan. 1:3). Bakamataki ye mokangami na Babiloni, wapi azwaki nkombo ya Beletesasala (Dan. 1:6-7). Danyeleye mpe bakangemi basusu misato baboyaki bilei ya mokonzi mpo na ntina etali eyamba (Dan. 1:8-16).

Danyeleye alongaki kozwa lisungi ya Nebukadanesala mpe Dalio na nzela ya nguya na ye ya kolimbola bandoto (Dan. 2; 4; 6). Atangaki mpe alimbolaki lisusu nkoma na efelo (Dan. 5). Banguna na ye basalelaki ye ekokolo, mpe abwakamaki na libulu ya bankosi, kasi Nkolo abateleki bomoi na ye (Dan. 6).

Buku ya Danyeleye: Buku yango ezali na biteni bibale: mikapo 1-6 ezali masolo na ntina ya Danyeleye mpe baninga na ye misato; mikapo 7-12 ezali mamoni ya bosakoli oyo Danyeleye amonaki. Buku yango ezali koteya bonene ya kozalaka ya kokangama na Nzambe mpe milimboli ete Nkolo apambolaka basembo.

Likabo monene ya buku oyo ezali

ndimbola ya ndoto ya Mokonzi Nebukadanesala. Kati na ndoto yango, bokonzi ya Nzambe na mikolo ya nsuka elimbolami lokola libanga oyo likatami uta na ngomba. Libanga ekotambola kino lito ndisi mabele mobimba (Dan. 2; tala lisusu Mal&May 65:2).

Dawidi. *Tala lisusu* Bata-Seba; Loyembo

Mokonzi moko ya Yisalaele ya kala kati na Boyokani ya Kala.

Dawidi azalaki mwana mobali ya Yisai ya libota ya Yuda. Azalaki elenge mobali ya mpiko oyo abomaki nkosi, ngombolo, mpe Mofilisitia monene Goliata (1 Sam. 17). Dawidi aponamaki mpe apakolamaki kozala mokonzi ya Yisalaele. Lokola Saulo, na bomoi na ye ya kimokolo azalaki elindo ya mabe monene, kasi, na bokeseni ya Saulo, akokaki kolakisa mawa ya solo. Boye akokaki kozwa bolimbisi, longola se na bobomi ya Uliya (Mal&May 132:39). Bomoi na ye bokoki kokabolana na biteni binei: (1) na Beteleme, wapi azalaki mobateli mpate (1 Sam. 16-17); (2) kati na ndako ya Mokonzi Saulo (1 Sam. 18:1-19:18); (3) lokola mokimeli (1 Sam. 19:18-31:13; 2 Sam. 1); (4) lokola mokonzi likolo ya Yuda na Hebeloni (2 Sam. 2-4), mpe nsima lokola mokonzi likolo ya Yisalaele nyonso (2 Sam. 5-24; 1 Mik. 1:1-2:11).

Lisumu ya Dawidi ya ekobo na Bata-Seba elandamaki na molongo ya makama oyo ebebisaki mibu ntuku mibale ya nsuka ya bomoi na ye. Ekolo lokola mobimba na yango efulukaki na ntango ya boyangeli na ye, kasi Dawidi ye moko anyokwamaki uta na malandi ya masumu na ye. Zuwa ezalaki ntango nyonso kati na libota, oyo, na kotalaka se likambo ya Abesaloma mpe Adoniza, esukisamaki na botomboki ya polele. Makama oyo ezali bokokisami ya oyo profeta Natana abimisaki likolo ya Dawidi mpo na lisumu na ye (2 Sam. 12:7-13).

Atako makama minene oyo, boyangeli ya Dawidi ezalaki ya bongengi koleka na mokolo ya Bayisalaele, mpo (1)

asangisaki mabota na ekolo moko, (2) atiaki bokengi boye bolongolaki kowela mpo na bozwi ya ekolo, (3) afandisaki mbulamatariki likolo ya eyamba ya solo ete bolingi ya Nzambe bozalaki mobeko ya Yisalaele. Mpo na ntina oyo, bato batalaki nsima boyangeli ya Dawidi lokola eleko ya wolo ya ekolo mpe lokola elilingi ya eleko ya nkembo koleka ntango Masiya akoya (Yis. 16:5; Yil. 23:5; Ejek. 37:24–28).

Bomoi ya Dawidi bolimboli mposa ya bato nyonso kotia molende kati na bosomebo kino na nsuka. Lokola elenge, balobaki na ye ete azalaki moto ya “motema na ye moko” Nkolo (1 Sam. 13:14); lokola moto, alobaki na Molimo mpe azwaki bimoniseli mingi. Kasi afutaki ntako monene mpo na bozangi botosi na mitindo ya Nzambe (Mal&May 132:39).

Debola

Kati na Boyokani ya Kala, mwasi profeta oyo asambisaki Yisalaele mpe alendisaki Balaka mpe Bakanana (Bas. 4). Nzembo ya Debola mpe Balaka esepelaki bokangoli ya Yisalaele uta na bowumbu (Bas. 5).

Delila. *Tala lisusu* Bafilisitia

Mwasi moko Mofilisitia kati na Boyokani ya Kala oyo akosaki mpe atekaki Samasona (Bas. 16).

Deselete. *Tala lisusu* Bayelede

Kati na Buku ya Mormon, liloba moko ya Bayelede kolimbolaka “mafuta ya nzoi” (Etel. 2:3).

Diakona. *Tala lisusu* Bonganganzambe ya Alona

Libiangi kati na mosala ya Eklezia na ntango ya Apostolo Paulo (Filip. 1:1; 1 Tim. 3:8–13) mpe lotomo kati na Bonganganzambe ya Alona (Mal&May 20:38, 57–59; 84:30, 111; 107:85).

Dotasio. *Tala lisusu* Tempelo, Ndako ya Nkolo

Na lolenge ya botali nyonso, likabo moko ya nguya uta na Nzambe. Bandimi

balongobani ya Eklezia bakoki kozwa likabo na nguya na nzela ya makuli kati na tempelo oyo epesaka bango malako mpe mayokani ya Bonganganzambe Bosantu boye basengeli kozwa mpo na kozwa bonetolami. Dotasio ezali na malako matali mwango ya lobiko.

Kuna bokolatisama na nguya kwuwuta na likolo, **Mal&May** 38:32, 38 (Luk. 24:49; Mal&May 43:16). Botonga ndako, kati na oyo ndako nakani kolatisa na nguya baye wana nasili kopona, **Mal&May** 95:8. Nalengeli dotasio mpe lipamboli moko monene, **Mal&May** 105:12, 18, 33. Mingi bakosepela mpo na dotasio na oyo wapi basali na ngai bakonzamaki, **Mal&May** 110:9. Nkembo, lokumu, mpe dotasio ekulisami na bokuli ya ndako na ngai esantu, **Mal&May** 124:39. Baye babiangemi na Tata na ngai, lokola ezalaki Alona, balatisami na bafungola ya bonganganzambe, **Mal&May** 132:59.

Dutelonomie. *Tala lisusu* Buku mitano ya Mose

Buku ya mitano ya Boyokani ya Kala.

Dutelonomie ezali na masolo misato ya nsuka ya Mose, oyo alobaki na esobe ya Moaba ntango moke liboso ete abongwama. Liloba ya liboso (mikapo 1–4) ezali ya boyingisi. Liloba ya mibale (mikapo 5–26) ezali na biteni bibale: (1) mikapo 5–11—Mibeko Zomi mpe ndimbola ya botie myango na misala; mpe (2) mikapo 12–26—mokanda ya mibeko, oyo mosali monkokolo ya buku mobimba. Maloba ya misato (mikapo 27–30) misato na bozongisi sika ya limpombo ya boyokani kati na Yisalaele mpe Nzambe mpe liyebisi ya mapamboli oyo ezali kolanda botosi mpe bolakeli mabe boye ezali kolanda bozangi botosi. Mikapo 31–34 elimboli bopesi ya mobeko na Balewi, loyembo ya Mose mpe mapamboli ya nsuka ya Mose, mpe bokei ya Mose.

Ebale ya Yaladene

Ebale ya Yaladene ezali kokita uta na mbu ya Galilea kino na Mai ya Monana.

Ebandeli

Ebale yango ezali kilometele 160 na molai mpe ebotami na bokutani ya miluka ebele kotiolaka uta na Ngomba Helemone Ezali ebale monene koleka nyonso na Yisalaele.

Makambo minene mibale oyo eka ngami na ebale oyo ezali bokabwani ya ebale oyo na ngambo mibale na Nkolo mpo ete Bayisalaele bakatisa (Yos. 3:14–17), mpe libatisi ya Yesu Klisto (Mat. 3:13–17; 1 Nef. 10:9).

Ebandeli. *Tala lisusu* Bokeli, Kokela; Bomoï yambo na mbotama; Yesu Klisto

Mingi mingi elobeli ntango liboso ya bomoï ya kufa boye—elingi koloba, bomoï yambo na mbotama. Ntango mosusu elobami na Yesu Klisto lokola Ebandeli.

Na ebandeli Nzambe akelaki lola mpe mabele, **Gen.** 1:1 (Mose 2:1).

Na ebandeli ezalaki Liloba, **Yoan.** 1:1.

Nazali Alifa mpe Omega, ebandeli mpe nsuka, **3 Nef.** 9:18.

Klisto azali ebandeli mpe nsuka, **Mal&May** 19:1. Liyokani ya sika mpe ya libela ezalaka uta na ebandeli, **Mal&May** 22:1. Moto azalaki na ebandeli na Nzambe, **Mal&May** 93:23, 29. Milimo ya lokumu mpe moko minene eponamaki na ebandeli mpo na kozala bakambi, **Mal&May** 138:55.

Mobotami se Moko na ngai azalaki na ngai uta na ebandeli, **Mose** 2:26.

Ebele. *Tala lisusu* Yisalaele

Lokota loko ya Bayuda ya kala oyo elobamaki na bana ya Yisalaele.

Lokota ya Ebele elobamaki na Bayisalaele kino bozongi na bango uta na bokangemi ya Babiloni na ntango oyo wapi Alamaika ekomaki lokota ya masolo ya mokolo na mokolo. Na ntango ya Yesu Ebele ezalaki lokota ya bato batanga, ya mobeko, mpe ya babuku ya biyamba.

Ebenga, Elembo ya. *Tala lisusu* Molimo Mosantu

Elembo oyo ebongisami kala liboso na nzela ya oyo Yoane Mobatisi asengelaki

koyeba Masiya (Yoan. 1:32–34). Joseph Smith ateyaki ete elembo ya ebenga etiamaki liboso ya bokeli ya mokili lokola nzeneneke mpo na Molimo Mosantu; boye, zabulu akoki koya te na elembo ya ebenga.

Molimo ya Nzambe ekitaki lokola ebenga, **Mat.** 3:16.

Nsima ete Yesu abatisama, Molimo Mosantu ekitaki na lolenge ya ebenga, **1 Nef.** 11:27.

Ngai, Yoane, natatoli, mpe tala, balola efungwamaki, mpe Molimo Mosantu ekitaki likolo na ye na lolenge ya ebenga, **Mal&May** 93:15.

Ebombelo. *Tala lisusu* Bolamu

Esika wapi episikopo azwaka, ayan gelaka, mpe abimisaka mpo na babola makabo ebulisami ya Basantu ya Mikolo ya Nsuka. Ebombelo na ebombelo ekoki kozala monene tomukie mukie lokola esengisami na libaku. Basantu ya sembo bakabaka talanta, makoki, mpe mosolo epayi ya episikopo mpo na kobatela babola na ntango ya bozangi. Boye, ebombelo ekoki kozala na mokanda ya misala, mosolo, bilei, mpe biloko misusu ya ntina ya kobikela. Episikopo azali mosali ya ebombelo mpe akabolaka biloko mpe masalisi engebene na bozangi mpe lokola asengisami na Molimo ya Nkolo (Mal&May 42:29–36; 82:14–19).

Tika babomba bilei mpo na kobikela na mibu sambo ya nzala, **Gen.** 41:34–36, 46–57. Bomema biteni yoko kati na zomi nyonso kati na ebombelo, **Mki.** 3:10 (3 Nef. 24:10).

Tika episikopo atia ebombelo mpo na Eklezia oyo, **Mal&May** 51:13. Biloko oyo koleka likolo ekopesama na ebombelo ya ngai, **Mal&May** 70:7–8. Basantu basengeli kobongisa mpe kotia ebombelo, **Mal&May** 78:1–4. Bana mike bazali na bosenga likolo ya ebombelo ya Nkolo soki baboti na bango bazangi, **Mal&May** 83:5.

Ebomi. *Tala* Bana mibali ya ebomi

Edene. *Tala lisusu* Adama; Eva

Epayi ya kofanda ya Adama mpe Eva,

baboti na biso ya yambo (Gen. 2:8–3:24; 4:16; 2 Nef. 2:19–25; Mose 3–4; Abal. 5), oyo ebiangemi lokola elanga, epayi na esti ya Edene. Adama mpe Eva babimisi-samaki libanda ya Edene nsima ya kolia mbuma epekisami mpe kokoma bato ya kufa (Mose 4:29). Emoniseli ya Mikolo ya Nsuka endimisi lisolo ya Biblia ya Elanga ya Edene. Yango ebakisi nsango monene ete Elanga ya Edene ezwamaki na oyo ezali sikawa mokili ya Amerika ya Nordi.

Efelaima. *Tala lisusu* Buku ya Mormon; Manase; Yisalaele; Yosefe, Mwana mobali ya Yakobo

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya mibale ya Yosefe mpe Asenata (Gen. 41:50–52; 46:20). Na bokeseni na momeseno ya kala, Efelaima azwaki lipamboli ya ekoki ya mbotama na esika ya Manase, oyo azalaki mwana mobali ya nkulutu (Gen. 48:17–20). Efelaima akomaki tata ya libota ya Efelaima.

Libota ya Efelaima: Efelaima apesamaki ekoki ya mbotama na Yisalaele (1 Nta. 5:1–2; Yil. 31:9). Na mikolo ya nsuka litomba mpe mokumba na bango ezali ya komema bonganzambe, kokamata etinda ya nsango malamumu oyo ezongisami na mokili, mpe kotombola bendele likolo mpo na kosangisa Yisalaele oyo epanzani (Yis. 11:12–13; 2 Nef. 21:12–13). Bana ya Efelaima bakolatisa motole ya nkembo baye uta na bikolo ya nordi bakozonga na mikolo ya nsuka (Mal&May 133:26–34).

Nzete ya Efelaima to ya Yosefe: Lisolo ya makomi ya lingomba moko uta na libota ya Efelaima oyo ekambamaki uta na Yelusaleme na Amerika penepene ya mibu 600 Liboso na mbotama ya Klisto. Lisolo ya makomi ya lingomba oyo ebiangami nzete ya Efelaima to ya Yosefe, to Buku ya Mormon. Yango mpe nzete ya Yuda (Biblia) ezali kosala litatoli esangisami ya Nkolo Yesu Klisto, Bosekwi na Ye, mpe mosala na Ye ya Nzambe na kati ya biteni mibale oyo ya ndako ya Yisalaele.

Etape moko ya Yisalaele ekobukama mpe ekokoma litatoli lisusu ya Klisto,

BJS, Gen. 50:24–26, 30–31. Nzete ya Yuda mpe nzete ya Yosefe ekokoma moko, **Ejek.** 37:15–19.

Nkoma ya Yuda mpe nkoma ya Yosefe ekokola elongo, **2 Nef.** 3:12. Nkolo alobaka na bikolo mingi, **2 Nef.** 29.

Bafungola ya lisolo ya makomi ya nzete ya Efelaima etikelamaki na Moroni, **Mal&May** 27:5.

Ejekiele

Profeta oyo akomaki buku ya Ejekiele kati na Boyokani ya Kala. Azalaki nganzambe ya libota ya Zadoki mpe moko ya bakangemi ya Bayuda baye bamemaki na Nebukadanesala. Afandaki elongo na Bayuda na mboka bapaya na Babiloni mpe asakolaki na bowumeli ya eleko moko ya mibu ntuku mibale na mibale uta na mobu 592 kino mobu 750 Liboso na mbotama ya Klisto.

Buku ya Ejekiele: Buku ya Ejekiele ekoki kokabwana na biteni minei. Mikapo 1–3 eyebisi na ntina ya limoni ya Nzambe mpe bobiangi ya Ejekiele mpo na kosalela; mikapo 4–24 milobeli masambisi likolo ya Yelusaleme mpe mpo na nini epesamaki; mikapo 25–32 misakoli masambisi likolo ya bikolo; mpe mikapo 33–48 mikomi mamoni ya mikolo ya nsuka ya Yisalaele.

Ejela

Nganzambe ya Boyokani ya Kala mpe mokomeli oyo azongisaki ndambo ya Bayuda na Yelusaleme uta na bokangemi ya Babiloni (Ejela 7–10; Nehem. 8; 12). Na mobu 458 Liboso na mbotama ya Klisto azwaka ndingisa uta na Aletahe-saseta, mokonzi ya Palasa komema na Yelusaleme Moyuda mokangemi nyonso oyo azalaki na mposa ya kokende (Ejela 7:12–26).

Liboso ya ntango ya Ejela, banganzambe bazalaki kotalela pene pene na nyonso ya botangi ya bosangisi ya makomi ekomama oyo ebiangamaki “mobeke.” Ejela asilisaki kotia makomi na bozwani ya Moyuda nyonso. Bofungwami ya botangi ya “buku ya mobeke” na nsuka ekomaki likambo ya

Ejipito

ntina ya bomoi ya baye ya mboka Bayuda. Ntango mosusu mateya minene koleka ya Ejela mayaki uta na ndakisa na ye moko ya kolengelaka motema na ye mpo na koluka mobeko ya Nkolo, mpo na kotosa mwango, mpe mpo na koteya mwango na basusu (Ejela 7:10).

Buku ya Ejela: Mikapo 1–6 milimboli makambo oyo esalemaki uta mibu ntuku motoba kino ntuku mwambe liboso ete Ejela aya na Yelusaleme—mobeko ya Kulese na mobu 537 Liboso na mbotama ya Klisto mpe bozongi ya Bayuda na ntango ya Zelubabele. Mikapo 7–10 milakisi lolenge kani Ejela akendaki na Yelusaleme. Ye, mpe lingomba na ye, bakilaki mpe basambelaki mpo na kozwa bobateli. Na Yelusaleme bakutaki Bayuda mingi baye bazongaki na Yelusaleme na ebandeli na ntango ya Zelubabele mpe baye babalaki basi libanda ya liyokani mpe basilaki komikomisa mbindo. Ejela asambelaki mpo na bango mpe atiaki bango na nse ya liyokani mpo na koboma libala na basi baye wana. Mambi ya kala ya nsuka ya bomoi ya Ejela ezwami kati na buku ya Nehemia.

Ejipito

Ekolo moko na ngambo ya nordi mpe esti ya nsuka ya Afrika. Ndamo monene ya Ejipito ezali mabele ekawuka mpe matikala mpamba. Mingi koleka ya bafandi ya bazali na Lobwaku ya Nili, oyo etandami na penepene bakilomele 890.

Ejipito ya kala ezalaki na nkita mpe ya kofuluka. Misala minene ya mboka etongamaki, kozwana na kati banzela ya kobimisa mai; bingumba bikisi ya bobateli mboka; mpe bililingi ya bakonzi, mingi koleka bankunda ya pilamida mpe batempelo, oyo ezali kino lelo na kati ya makamwisi ya mokili. Na ntango moko, mbulamataru ya Ejipito ezalaki emekoleli ya molongo ya bonkoko ya bonganzambe (Abal. 1:21–27).

Abalayama mpe Yosefe bakambamaki na Ejipito mpo na kobikisa mabota na

bango uta na nzala, **Gen.** 12:10 (Gen. 37:28). Yosefe atekamaki na Ejipito, **Gen.** 45:4–5 (1 Nef. 5:14–15). Yakobo akambamaki na Ejipito, **Gen.** 46:1–7. Mose abimisaki bana ya Yisalaele libanda ya Ejipito, **Esod.** 3:7–10; 13:14 (Ebe. 11:27; 1 Nef. 17:40; Mose 1:25–26). Ejipito ezali elilingi ya mabe, **Ejek.** 29:14–15 (Hosea 9:3–7; Abal. 1:6, 8, 11–12, 23).

Anjelu ayebisaki Yosefe kokima elongo na Malia mpe Yesu na Ejipito, **Mat.** 2:13 (Hosea 11:1).

Ejipitus

Nkombo ya banso mibale mwasi mpe ya moko mwana mwasi ya Hama, mwana mobali ya Noa. Na lokota ya Kaladi, nkombo yango elingi koloba “Ejipito”, to “oyo epekisami” (Abal. 1:23–25).

Eklezia monene mpe ya nsomo. *Tala* Zabulu—Eklezia ya zabulu

Eklezia ya nsomo. *Tala* Zabulu—Eklezia ya zabulu

Eklezia ya Yesu Klisto. *Tala lisusu* Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya Lola; Bozongisi ya Nsango malamumu; Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka; Eklezia, Bilembo ya solo; Eklezia, Nkombo ya; Mosantu

Lisanga eyangelami ya bandimi baye basili kokamata likolo ya bango moko nkombo ya Yesu Klisto na nzela ya libatishi mpe ya kofandisa. Mpo na kozala Eklezia ya solo, Eklezia esengeli ezala Eklezia ya Nkolo; esengeli ezala na likoki na Ye, mateya, mibeko, makuli, mpe nkombo, mpe esengeli eyangelama na Ye na nzela ya bantoma oyo Ye aponi.

Nkolo abakisaki na Eklezia mokolo na mokolo, **Mis.** 2:47. Biso, kozalaka mingi, tozali moto moko kati na Klisto, **Lom.** 12:5. Na Molimo se moko tobatishami banso na nzoto moko, **1 Kol.** 12:13. Eklezia etongami likolo ya moboko ya Bapostolo mpe bapofeta, **Efe.** 2:19–20. Bapostolo mpe bapofeta bazali na ntina

monene na Eklezia, **Efe.** 4:11–16. Klisto azali moto ya Eklezia, **Efe.** 5:23.

Ata kutu Biklezia ezalaki mingi, ezalaki nyonso se Eklezia moko, **Mos.** 25:19–22. Eklezia esukwamaki mpe etiamaki na molongo, **Alma** 6:1–6. Eklezia ya Klisto esengeli ebiangama na nkombo na ye, **3 Nef.** 27:8. Eklezia esanganaki esika moko mbala na mbala mpo na koka mpo mpo na kosambela, mpe kolo, **Mor.** 6:5.

Oyo ezali bobele boko Eklezia ya solo mpe ya bomoi, **Mal&May** 1:30. Eklezia ya Klisto etelemaki na mikolo oyo ya nsuka, **Mal&May** 20:1. Nkolo abiangi basali na ye kotonga Eklezia na ye, **Mal&May** 39:13. Mpo bongo nde esengeli Eklezia na ngai kobiangema na mikolo ya nsuka, **Mal&May** 115:4.

Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. *Tala lisusu* Bozongisi ya Nsango malamau; Eklezia ya Yesu Klisto; Eklezia, Bilembo ya solo; Eklezia, Nkombo ya

Nkombo epesami na Eklezia ya Klisto na mikolo ya nsuka mpo na kokesenisa yango uta na Eklezia na bileko misusu (**Mal&May** 115:3–4).

Nkolo akosopa na nse boyebi likolo ya Basantu ya Mikolo mya Nsuka, **Mal&May** 121:33. Joseph Smith azali profeta mpe momoni ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, **Mal&May** 127:12. Mokolo monene ya Nkolo ebelemi mpo na Basantu ya Mikolo ya Nsuka, **Mal&May** 128:21, 24. Joseph Smith asalisaki kosangisa Basantu ya Mikolo mya Nsuka, **Mal&May** 135:3. Bakompani ya Basantu ya Mikolo mya Nsuka esengelaki kobongisama mpo na mobembo na mabele ya westi ya Etazini ya Amerika, **Mal&May** 136:2. Mibeko ya libala elimbolami mpo na Basantu ya Mikolo mya Nsuka, **LiyBak** 1. Bonganzambe bopesami na mobali nyonso alongobani, mondimi ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, **LiyBak** 2.

Lisolo ya Limoni Ya Yambo ekomami na Basantu nyonso ya Mikolo mya Nsuka, **JS—Mambi ya Kala** 1:1.

Eklezia, Bilembo ya solo. *Tala lisusu* Eklezia ya Yesu Klisto; Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka; Elemba

Malongi mpe misala ya Eklezia oyo ezali kolakisa ete endimami na Nzambe mpe ezali esalelo oyo Nkolo asili kotia mpo ete bana na Ye bazwa litondi ya mapamboli na Ye. Boko kati na bilembo ya bosolo ya Eklezia ezali oyo bilandi:

Bosoli malamau ya Bonzambe: Nzambe akelaki moto na elilingi na ye moko, **Gen.** 1:26–27. Nkolo alobaki na Mose miso na miso, **Esod.** 33:11.

Bomoi ya seko ezali koyeba Nzambe Tata mpe Yesu Klisto, **Yoa.** 17:3.

Tata mpe Mwana bazali na nzoto ya mosuni mpe mikuwa, **Mal&May** 130:22–23.

Tata mpe Mwana bamonisamaki na Joseph Smith, **JS—Mambi ya Kala** 1:15–20. Tondimi Nzambe, Tata ya Seko, **Bit. Bond.** 1:1.

Mabongisi mpe makuli ya yambo: Longola se soki moto abotami na mai mpe na Molimo, **Yoa.** 3:3–5. Boyambola mpe bobatisama, moko moko na bino, na nkombo ya Yesu Klisto, **Mis.** 2:38. Bongo batiaki maboko likolo ya bango, mpe bazwaki Molimo Mosantu, **Mis.** 8:14–17. Bokoma bana ya Nzambe na nzela ya bondimi na Yesu Klisto, **Gal.** 3:26–27.

Boyambola, mpe bobatisama na nkombo ya Mwana Molingami na ngai, **2 Nef.** 31:11–21.

Bango baye bandimaki babatisamaki mpe bazwaki Molimo Mosantu na botie ya maboko, **Mal&May** 76:50–53.

Bonganzambe boye bolongobani bosengeli mpo na kobatisa mpe kopesa likabo ya Molimo Mosantu, **JS—Mambi ya Kala** 1:70–72. Mabongisi mpe makuli ya yambo ya nsango malamau malimbolami, **Bit. Bond.** 1:4.

Emoniseli: Wapi limoni ezali te, bato bakokufa, **Mas.** 29:18. Nkolo abimisaka

Eklezia, Monene mpe ya nsomo

makambo na ye ya nkuku na baprofeta na ye, **Amosa** 3:7.

Eklezia etongami likolo ya libanga ya emoniseli, **Mat.** 16:17–18 (**Mal&May** 33:13).

Lisuma na ye oyo akoloba ete Nkolo azali lisusu kosala te na nzela ya emoniseli, **3 Nef.** 29:6.

Bimoniseli mpe mibeko ekoya bo-bele na nzela ya moko oyo aponami, **Mal&May** 43:2–7.

Tondimi oyo nyonso Nzambe asili kobimisa, **Bit. Bond.** 1:9.

Baprofeta: Eklezia etongami likolo ya moboko ya Bapostolo mpe baprofeta, **Efe.** 2:19–20. Bapostolo mpe baprofeta bazali na ntina monene kati na Eklezia, **Efe.** 4:11–16.

Joseph Smith abiangamaki kozala momoni, profeta, mpe Apostolo, **Mal&May** 21:1–3.

Tondimi baprofeta, **Bit. Bond.** 1:6.

Likoki: Yesu apesaki bayekoli na ye nguya mpe likoki, **Luk.** 9:1–2 (Yoan. 15:16).

Nefi, mwana mobali ya Elamani, azalaki na likoki monene uta na Nzambe, **Elam.** 11:18 (3 **Nef.** 7:17).

Profeta asengeli kozwa mibeko mpo na Eklezia, **Mal&May** 21:4–5. Moto moko te akoki koteya nsango malamuto kotonga Eklezia longola se soki akulisami na moto oyo azali na likoki, **Mal&May** 42:11. Bampaka basengeli koteya nsango malamuto, kosalaka na likoki, **Mal&May** 68:8.

Onso kani oyo akoteya to kosala mpo na Nzambe asengeli kobiangema na Nzambe na baye wana na likoki, **Bit. Bond.** 1:5.

Makomi ya kobakisa esengeli kobima: Nzete ya Yuda ekosangisa na nzete ya Yosefe, **Ejek.** 37:15–20.

Bobimi ya makomi na mikolo ya nsuka boyebisamaki kala, **1 Nef.** 13:38–41.

Tondimi ete Nzambe akobimisa lisusu makambo minene mpe ya motuya, **Bit. Bond.** 1:9.

Eyangeli ya Eklezia: Eklezia etongami likolo ya moboko ya Bapostolo mpe

baprofeta, **Efe.** 2:19–20. Bapostolo mpe baprofeta bazali na ntina monene kati na Eklezia, **Efe.** 4:11–16. Klisto azali moto ya Eklezia, **Efe.** 5:23.

Eklezia ya Klisto esengeli ebiangama na nkombo na ye, **3 Nef.** 27:8.

Tondimi eyangeli se moko oyo ezalaki kati na Eklezia ya Kala, **Bit. Bond.** 1:6.

Mosala ya misionele: Boye bokende, mpe boteya bikolo nyonso, **Mat.** 28:19–20. Bantuku sambo babiangamaki koteya nsango malamuto, **Luk.** 10:1.

Bazalaki na mposa ete lubiko esakolama na ekelamo nyonso, **Mos.** 28:3.

Bampaka basengeli kokende, koteyaka nsango malamuto ya ngai, mibale mibale, **Mal&May** 42:6. Nsango Esengeli koteyama epayi ya ekelamo nyonso, **Mal&May** 58:64.

Makabo ya molimo: Babandaki koloba na minoko misusu, **Mis.** 2:4. Bampaka basengeli kobikisa bakoni, **Yak.** 5:14.

Kowangana te makabo ya Nzambe, **Mor.** 10:8.

Makabo ya molimo matangami, **Mal&May** 46:13–26 (1 **Kol.** 12:1–11; **Mor.** 10:9–18).

Tempelo: Nakosala liyokani mpe nakotia ndako na ngai esantu kati na bango mpo na libela, **Ejek.** 37:26–27. Nkolo akoya na mpwasa na tempelo na ye, **Mki.** 3:1.

Nefi atongaki tempelo, **2 Nef.** 5:16.

Basantu bapesamaki etumbu mpo bakokaki te kotonga ndako ya Nkolo, **Mal&May** 95 (**Mal&May** 88:119). Bato ya Nkolo batongaka ntango nyonso batempelo mpo na kosala makuli masantu, **Mal&May** 124:37–44. Kotongaka batempelo mpe kosalaka makuli ezali ndambo ya mosala monene ya mikolo ya nsuka, **Mal&May** 138:53–54.

Eklezia, Monene mpe ya nsomo. *Tala* Zabulu—Eklezia ya zabulu

Eklezia, Nkombo ya. *Tala lisusu* (Ba) Mormon; Eklezia ya Yesu Klisto; Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka

Kati na Buku ya Mormon, ntango Yesu

Klisto akendaki kotala Banefi ya sembo ntango moke nsima ya Bosekwi na Ye, Alobaki ete Eklezia na Ye esengelaki komema nkombo na Ye (3 Nef. 27:3–8). Na ntango ya sika Nkolo abimisaki ete nkombi ya Eklezia esengeli kozala “Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka” (Mal&May 115:4).

Ekobo. *Tala lisusu* Bondumba; Bonsoni ya bosangisi nzoto; Bopeto; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ezaleli ya Bosangisi nzoto mobali na mobali to mwasi na mwasi

Bosangani bopekisami na mibeko kati na mibali mpe basi. Atako ekobo etali mingi mingi kosangisa nzoto kati na moto oyo asili kobala na moto mosusu oyo azali mwasi to mobali na ye te, kati na makomi oyo etali mpe baye mibali naino te.

Ntango mosusu ekobo etiami lokola elilingi ya bopengwi ya ekolo moko to mobimba ya bato uta na banzela ya Nkolo (Mit. 25:1–3; Yil. 3:6–10; Ejek. 16:15–59; Hosea 4).

Yosefe akokaki te kosala nkuna monene oyo, mpe kosumuka na Nzambe, **Gen.** 39:7–12. Okosala ekobo te, **Esod.** 20:14.

Oyo nyonso akotala mwasi mpo na kolula ye asili kosala ekobo na motema na ye, **Mat.** 5:28. Ezala bandumba to bato ya ekobo bakosangola libula ya bokonzi ya Nzambe te, **1 Kol.** 6:9–10. Nzambe akosambisa bato ya pite mpe bato ya ekobo, **Ebe.** 13:4.

Ekobo ezali nsomo mingi koleka masumu nyonso longola se bosopani makila mazangi elindo to kowangana Molimo Mosantu, **Alma** 39:3–5.

Ye oyo akosala ekobo, mpe ayamboli te, akobwakama libanda, **Mal&May** 42:23–26. Soki bato kani basali ekobo na mitema na bango, bakozala na Molimo te, **Mal&May** 63:14–16.

Ekoki ya mbotama. *Tala lisusu* Liyokani; Mbotami ya yambo

Makoki ya libula ya kosangola oyo ezali na mwana mobali mbotami ya yambo. Na maloba mingi, ekoki ya

mbotama ezali na ekoki to makoki nyonso to libula ya kosangola epesami na moto moko ntango abotami kati na libota to lisanga songolo ya bato.

Tekela ngai lelo oyo ekoki ya mbotama na yo, **Gen.** 25:29–34 (**Gen.** 27:36). Mbotami ya yambo afandaki engebene na ekoki ya mbotama na ye, **Gen.** 43:33. Atiaki Efelaima liboso ya Manase, **Gen.** 48:14–20 (Yil. 31:9). Ekoki ya mbotama ezalaki ya Yosefe, **1 Nta.** 5:2.

Esau atekaki ekoki ya mbotama na ye, **Ebe.** 12:16.

Bozali basangoli na kolandaka mobeke, **Mal&May** 86:9. Siona azali na makoki na bonganzambe na bokitani ya nsopo, **Mal&May** 113:8 (Abal. 2:9–11).

Ekulusu. *Tala lisusu* Bobakami na ekulusu; Bomikabi, Komikaba; Elambo; Gologota; Yesu Klisto

Etongelo ya banzete likolo ya oyo babakaki Yesu Klisto (Mal. 15:20–26). Mingi kati na mokili bakamati yango lokola elembo ya Bobakami ya Klisto mpe elembo ya mbeka ya bomikabi; nzokande, Nkolo atiaki bilembo na Ye moko mpo na Bobakami mpe mbeka na Ye na ekulusu—lipa mpe mai ya elambo (Mat. 26:26–28; Mal&May 20:40, 75–79). Kati na makomi, baoyo bakamataka ekulusu na bango ezali bato oyo balingaka Yesu Klisto mingi koleka ete bamipekisi mpo na bango moko nyonso elakisi bozangi bonzambe mpe mposa nyonso ya mokili mpe babombaka mitindo na ye (BJS, Mat. 16:25–26 [Bobakisii]).

Kamata ekulusu, mpe landa ngai, **Mal.** 10:21 (3 Nef. 12:30; Mal&May 23:6). Yesu atielaki ekulusu molende mpe atiami na loboko ya mobali ya kiti ya bokonzi ya Nzambe, **Ebe.** 12:2.

Batombolaki ye likolo ya ekulusu mpe babomaki ye mpo na masumu ya mokili, **1 Nef.** 11:33. Baye batiaki molende na bikulusu na bango ya mokili bakosangola libula ya bokonzi ya Nzambe, **2 Nef.** 9:18. Tata na ngai atindaki ngai ete nakoka kotombolama likolo ya ekulusu, **3 Nef.** 27:14–15.

Elamani, Bana mibali ya

Ye oyo akokamata te ekulusu mpe akolanda ngai mpe akobomba mitindo na ngai, se ye wana akobikisama te, **Mal&May** 56:2.

Tala Mwana ya Moto atombolami liko la ekulusu, **Mose** 7:55.

Elamani, Bana mibali ya. *Tala lisusu*

Anti-nefi-lehi; Elamani, Mwana mobali ya Alma

Kati na Buku ya Mormon, bana mibali ya Balamani babongwani baye bayebanaki lokola bato ya Amoni baye bakomaki babundi etumba na nse ya mokumba ya Elamani (Alma 53:16–22).

Elamani amonaki bango ete balongobani mpo na kobiangama bana na ye, **Alma** 56:10. Bamama na bango bateyaki bango ete batiela makoki ya Nkolo mpo na kokangola bango ntembe te, **Alma** 56:47. Balongaki Balamani mpe babatelamaki na bondimi na bango ete moko te abomamaki, **Alma** 56:52–54, 56; 57:26.

Elamani, Mwana mobali ya Alma.

Tala lisusu Alma, Mwana mobali ya Alma; Anti-nefi-lehi; Elamani, Bana mibali ya

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali ya nkulututu koleka banso ya Alma, mwana mobali ya Alma (Alma 31:7). Elamani azalaki profeta mpe mokambi ya basoda.

Alma apesaki na maboko ya mwana mobali na ye Elamani masolo ya makomi ya bato baye mpe bapalaki ya Bayelede, **Alma** 37:1–2, 21. Alma atindaki Elamani kokoba kokoma mambi ya kala ya bato na ye, **Alma** 45–62. Elamani azongisaki Eklezia, **Alma** 45:22–23. Nkoto mibale ya bilenge bato ya Amoni babundi etumba balingaki ete Elamani azala mokambi na bango, **Alma** 53:19, 22. Elamani mpe bilembe na ye ya Baamoni babundaki na Balamani mpe babatelamaki na bondimi, **Alma** 57:19–27.

Elamani, Mwana mobali ya Elamani

Profeta mpe mobombi masolo ya makomi kati na Buku ya Mormon oyo

ateyaki bato ya Nefi. Azalaki mwana mobali nkoko ya Elenge Alma mpe tata ya Nefi oyo apesamaki nguya likolo ya biloko nyonso. Elongo na mwana mobali na ye Nefi, Elamani akomaki buku ya Elamani.

Buku ya Elamani: Mikapo 1–2 milimboli ntango moko ya mobulu monene ya politiki. Mikapo 3–4 mikomi ete Elamani mpe Moroniya, kapitene mokonzi ya mampinga ya Banefi, akokaki na nsuka kotia kimia mpo na ntango moko. Nzokande, atako bakambamaki na bato malamuni baye, bato bakolaki mingi bato ya nkuna. Kati na mikapo 5:1–6:14 Nefi atikaki kiti ya bosambisi, lokola esalaki nkoko na ye Alma, mpo na koteya bato. Mpo na ntango moko bato bayambolaki. Kati na mikapo 6:15–12:26, nzokande, ekolo ya Banefi ekomaki nkuna. Mikapo ya nsuka, 13–16, ezali na lisolo ya kitoko ya profeta moko na nkombo ya Samwele Molamani oyo asakolaki liboso mbotama mpe Bobakami ya Mobikisi na ekulusu mpe bilembo oyo bisengelaki kolakisa makambo oyo wana.

Elamani, Mwana mobali ya mokonzi

Benyamina. *Tala lisusu* Benyamina, Tata ya Mosiya

Kati na Buku ya Mormon, moko ya bana mibali misato ya Mokonzi Benyamina (Mosiya 1:2–8).

Elamba ya bozipi

Liloba esalemi kati na makomi mpo na kolimbola (1) ekaboli oyo ekabolaka bisika ya tabelenakele to ya tempelo, (2) elilingi ya bokabwani kati na Nzambe mpe moto, (3) elamba ya pepele oyo elatami na bato mpo na kozipa elongi to moto na bango, to (4) libungi epesami na Nzambe oyo ekangaka makoki ya bokundoli ya bato uta na ezalela ya bango yambo na mbotama.

Elambo ya bozipi ekaboli santu ya basantu uta na esika esantu, **Esod.** 26:33.

Elamba ya bozipi ya tempelo epasukaki na ngambo mibale na bobakami ya

Klisto na ekulusu, **Mat.** 27:51 (Mal. 15:38; Luk. 23:45). Sikawa tozali komona na nzela ya talatala, na molili; kasi na ntango wana ekozala miso na miso, **1 Kol.** 13:12.

Elamba eyindo ya bozangi boyambi ebwakamaki mosika uta na mayele na ye, **Alma** 19:6. Ndeko ya Yelede ya mbali akokaki te kobombama uta na botali na kati ya elamba ya bozipi, **Etel.** 3:19 (Etel. 12:19).

Elamba ya bozipi ekopasuka mpe bokomona ngai, **Mal&May** 67:10 (Mal&May 38:8). Elamba oyo ezipaka tempelo na ngai ekolongolama, **Mal&May** 101:23. Elamba ya bozipi elongolamaki uta na mayele na biso, **Mal&May** 110:1.

Elamba ya molili ekozipa mabele, **Mose** 7:61.

Elambo. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Ekulusu; Elambo ya Nsuka; Kobatisa, Libatisi; Lipa ya bomoi; Mai ya bomoi; Mbeka; Yesu Klisto

Mpo na Basantu ya Mikolo ya Nsuka *elambo* elingi koloba bokuli ya bokaboli lipa mpe mai mpo na kokundola mbeka ya bomikabi ya Klisto. Lipa oyo likatami elimboli mosuni na Ye oyo bazokisaki; mai elimboli makila oyo Ye asopaki mpo na komikaba mpo na masumu na biso (1 Kol. 11:23–25; Mal&May 27:2). Ntango bandimi balongobani ya Eklezia bazwaka elambo, balakaka kokamata likolo na bango nkombo ya Klisto, kokundolaka Ye ntango nyonso, mpe kobombaka mitindo na ye. Na nzela ya bokuli boye, bandimi ya Eklezia bazongisaka sika mayokani na bango ya libatisi.

Na Elambo ya Nsuka, Yesu alimbolaki bokuli ya elambo wana ezalaki Ye kolia elongo na Bapostolo Zomi na mibale (Mat. 26:17–28; Luk. 22:1–20).

Yesu akamataki lipa, mpe apambolaki yango; mpe akamataki kopo, mpe apesaki matondi, **Mat.** 26:26–28 (Mal. 14:22–24; Luk. 22:19–20). Onso oyo akolia mosuni na ngai, mpe akomela makila na ngai, akozwa bomoi ya seko, **Yoa.**

6:54. Ye oyo akolia mpe akomela na bozangi bolongobani, alei mpe ameli bokweisami na molimo na ye, **1 Kol.** 11:29 (3 Nef. 18:29).

Yesu ateyaki bayekoli na ye zomi na mibale Banefi na ntina ya elambo, **3 Nef.** 18:1–11. Yesu ateyaki bayekoli baye kopekisa bato balongobani te kolia elambo, **3 Nef.** 18:28–29 (Morm. 9:29). Sambo ya elambo epesama, **Mor.** 4–5 (Mal&May 20:75–79).

Elambo esengeli kosalema na nganganzambe to mpaka, **Mal&May** 20:46, 76. Balakisi mpe badiakona bazali te na likoki ya kopambola elambo, **Mal&May** 20:58. Libanda ya vinyo emeli lisusu ekoki kosalelana na elambo, **Mal&May** 27:1–4.

Elambo ya Nkolo. *Tala* Elambo

Elambo ya Nsuka. *Tala lisusu* Elambo; Pasika

Engebene na Boyokani ya Sika, Elambo ya Nsuka oyo Yesu aliaki liboso ya kobakama na Ye na ekulusu (Luk. 22:14–18). Ye mpe Bapostolo na Ye Zomi na mibale baliaki elambo oyo na ntango ya Pasika (Mat. 26:17–30; Mal. 14:12–18; Luk. 22:7–13).

Mobikisi apambolaki lipa mpe vinyo mpe apesaki yango na Bapostolo, **Mat.** 26:26–29 (Mal. 14:22–25; Luk. 22:7–20). Yesu asukolaki makolo ya Bapostolo, **Yoa.** 13. Yuda atangami lokola moteki ya Yesu, **Yoa.** 13:21–26 (Mat. 26:20–25).

Elanga. *Tala lisusu* Elanga ya vinyo ya Nkolo; Mokili

Kati na makomi, ntaka efungwami ya zamba oyo esalelami mpo na boloni to koleisa bibwele. Mbala mingi ezali elemba ya mokili mpe bato ya mwango.

Elanga ezali mokili, **Mat.** 13:38. Bokonzi ya lola ezali lokola bozwi boye ebombami kati na elanga, **Mat.** 13:44.

Namonaki zamba moko monene mpe ya etando, **1 Nef.** 8:9, 20. Elanga ekomeli, **Alma** 26:5.

Elanga esili kokomela mpo na kobuka, **Mal&May** 4:4 (Mal&May 6:3; 11:3; 12:3;

Elanga ya Edene

14:3; 31:4; 33:3, 7). Elanga ezali mokili, **Mal&May** 86:1–2. Nakomekisa mikonzi oyo na moto oyo azalaki na elanga, **Mal&May** 88:51.

Elanga ya Edene. *Tala* EdeneElanga ya Getesemane. *Tala* GetesemaneElanga ya vinyo ya Nkolo. *Tala* *lisusu*
Elanga; Yisalaele

Elilingi ya elanga na mosala ya molimo. Kati na makomi, elanga ya vinyo ya Nkolo ntango nyonso etangameli ndako ya Yisalaele to bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele. Etangameli mpe bato ya mokili na botali nyonso.

Elanga ya vinyo ya Nkolo na bibeze ezali ndako ya Yisalaele, **Yis.** 5:7 (2 Nef. 15:7).

Yesu apesaki liseke ya basali kati na elanga ya vinyo, **Mat.** 20:1–16.

Yisalaele ezali lokola nzete ya elaya ya mboka oyo eleyisami na elanga ya vinyo ya Nkolo, **Yako.** 5. Basali ya Nkolo basengeli kokata elanga na ye ya vinyo mpo na mbala ya nsuka, **Yako.** 6.

Nkolo akopambola baye nyonso bazali kosala na elanga na ye ya vinyo, **Mal&May** 21:9 (Alma 28:14). Bosala mosala kati na elanga na ngai mpo na mbala ya nsuka, **Mal&May** 43:28.

Eleko. *Tala* *lisusu* Bafungola ya bonganzambe;
Bonganzambe; Bozongisi ya Nsango malamumu; Nsango malamumu

Eleko moko ya nsango malamumu ezali ntaka ya ntango wapi Nkolo azali na ata mosali moko likolo ya mabele oyo apesami ndingisa ya kozalaka na bafungola ya bonganzambe bosantu.

Adama, Enoke, Noa, Abalayama, Mose, Yesu Klisto, Joseph Smith, mpe basusu babandaki eleko ya sika ya nsango malamumu. Ntango Nkolo abongisi eleko, nsango malamumu ebimisami ya sika na lolenge ete bato ya eleko wana batalelaka bileko esili koleka te mpo na boyebi ya mwango ya lobiko. Eleko oyo

ebandamaki na Joseph Smith eyebani lokola “eleko ya litondi ya bantango.”

Nzambe ya lola atiaki bokonzi, **Dan.** 2:44 (**Mal&May** 65).

Na mikolo ya nsuka nakosopa Molimo na ngai likolo ya mosuni nyonso, **Mis.** 2:17 (Yoele 2:28). Lola esengeli koyamba Klisto kino bantango ya bozongisi ya makambo nyonso, **Mis.** 3:21. Na ntango ya eleko ya litondi ya bantango, Nzambe akosangisa esika moko makambo nyonso na Klisto, **Efe.** 1:10.

Nakotia Eklezia na ngai na kati ya bango, **3 Nef.** 21:22.

Nkolo apesaki bafungola ya bokonzi na ye, mpe eleko ya nsango malamumu mpo na ntango ya nsuka, **Mal&May** 27:13. Bafungola ya eleko oyo epesami na maboko na yo, **Mal&May** 110:12–16. Bafungola nyonso ya bileko eleka esili kozongisama na eleko ya litondi ya bantango, **Mal&May** 128:18–21.

Elembo. *Tala* *lisusu* Bilembo ya ntango; Eklezia, Bilembo ya solo; Likamwisi

Likambo to mayele ya kosala oyo bato basosolaka kozala elembetele to mpeleve ya eloko songolo. Elembo ezali ntango nyonso bomonisi ya makamwisi uta na Nzambe. Satana lisusu azali na nguya ya kolakisa bilembo na nse ya bisenge songolo. Basantu basengeli koluka makabo ya Molimo kasi basengeli te koluka bilembo mpo na kosepelisa bitalatala to kosunga bondimi. Nzokande, Nkolo akopesa bilembo lokola Ye amoni ete ebongi na baye bazali kondima (**Mal&May** 58:64).

Nkolo ye moko akopesa bino elembo, **Yis.** 7:14 (2 Nef. 17:14). Nzambe asalaka bilembo mpe makamwisi na lola mpe na mabele, **Dan.** 6:27.

Nkola moko ya mabe mpe ya ekobo ezali koluka elembo, **Mat.** 12:39 (**Mat.** 16:4; **Luk.** 11:29). Bilembo oyo bikolanda bango baye bakondima, **Mal.** 16:17 (**Morm.** 9:24; **Etel.** 4:18; **Mal&May** 84:65).

Selemi asengaki elembo moko, **Yako.** 7:13–20. Koliyolo asengaki elembo

moko, **Alma** 30:48–60. Lakisa biso ele-mbo moko nsima tokondima, **Alma** 32:17. Ndambo mingi koleka ya bato bandimaki te bilembo mpe makamwisi, **3 Nef.** 1:22. Bato babosanaki bilembo mpe makamwisi, **3 Nef.** 2:1. Bokozwa litatoli te kino nsima ya komekama ya bondimi na bino, **Etel.** 12:6.

Bosenga te makamwisi, longola se soki natindi, **Mal&May** 24:13. Bondimi boyaka te na bilembo, kasi bilembo bilandaka baye bandimaka, **Mal&May** 63:7–11.

Na mikolo wana baKlisto ya lokuta ekobima, mpe baprofeta ya lokuta, mpe bakolakisa bilembo minene mpe makamwa minene, **JS—Mat.** 1:22.

Eli. *Tala lisusu* Samwele, Profeta ya Boyokani ya Kala

Nganganzambe monene mpe mosambisi monene kati na Boyokani ya Kala ntango Nkolo abiangaki Samwele kozala profeta (1 Sam. 3). Nkolo apamelaki ye mpo na kokangaka miso na nkuna ya bana mibali na ye (1 Sam. 2:22–36; 3:13).

Elikya. *Tala lisusu* Bondimi

Bozeli na kotiaka motema mpe mposa makasi ya mapamboli oyo elakelami na bato ya sembo. Makomi ezali kolobela elikya mbala mingi lokola bozeli ya bomoi ya seko yambo ete esalema na nzela ya bondimi na Yesu Klisto.

Apambolami moto oyo kani elikya na ye ezali Nkolo, **Yil.** 17:7. Nkolo akozala elikya ya bato na ye, **Yoele** 3:16.

Tozali na elikya na nzela ya motema molai mpe makomi, **Lom.** 15:4. Nzambe aboti biso mpo na elikya ya bomoi kati na bosekwi ya Klisto, **1 Pet.** 1:3. Moto nyonso oyo azali na elikya oyo amipe-tola ye moko, **1 Yoan.** 3:2–3.

Bosengeli kokende mbangu liboso, kozalaka na bongengi bobongi nie ya elikya, **2 Nef.** 31:20. Mpe mona ete bozali na bondimi, elikya, mpe bolingani, **Alma** 7:24 (1 Kol. 13:13; Mor. 10:20). Natombeli ete boyoka maloba na ngai, kozalaka na elikya ete bokozwa bomoi ya seko, **Alma** 13:27–29. Soki ozali na bondimi, ozali na

elikya mpo na makambo oyo emonani te, oyo ezali solo, **Alma** 32:21 (Ebe. 11:1). Elikya eyaka na bondimi mpe esalaka longo mpo na molimo, **Etel.** 12:4 (Ebe. 6:17–19). Moto asengeli kozala na elikya to asengeli te kozwa libula ya kosangola, **Etel.** 12:32. Mormon alobaki mpo na oyo etali bondimi, elikya, mpe bolingani, **Mor.** 7:1. Bosengeli kozala na elikya na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto ete bokosekwisama na bomoi ya seko, **Mor.** 7:40–43. Molimo Mosantu atondisa bino na elikya, **Mor.** 8:26 (Lom. 15:13).

Bakabwanaki na bomoi oyo ya kufa, ngwi na elikya ya bosekwi moko ya nke-mbo, **Mal&May** 138:14.

Elindo. *Tala lisusu* Boyamboli, Koyambola

Ezalela oyo ya nsima ya kosala mabe, to mayoki ya mpasi na motema mpe mawa oyo esengeli koya elongo na lisumu.

Ye asalaki lisumu mpe azali na elindo, **Lew.** 6:1–6.

Onso oyo akolia elambo na lolenge elongobani te azali na elindo mpo na oyo etali nzoto mpe makila ya Yesu, **1 Kol.** 11:27.

Moto na elindo amonaka ete bosolo ezali mpasi, **1 Nef.** 16:2. Tokozala na bo-yebi moko ya bobongi nie ya elindo nyonso na biso, **2 Nef.** 9:14. Elindo na ngai esukwamaki nie, **Enos.** 1:6. Ezalaki na etumbu ekangama, oyo ememaki boswi ya motema, **Alma** 42:18. Tika masumu na yo matungisa yo, na motungisi oyo ekokitisa yo mpo na boyamboli, **Alma** 42:29.

Boko na bino bazali na elindo liboso na ngai, kasi nakotondisama na boboto, **Mal&May** 38:14.

Mwana ya Nzambe amikabaki mpo na elindo ya ebandeli, **Mose** 6:54.

Elisa

Profeta ya Boyokani ya Kala ya Bokonzi ya Nordi ya Yisalaele mpe mopesi toli ya kotiela motema ya bakonzi mingi ya ekolo wana.

Elisa azalaki na motema boboto mpe ya bolingo, kozangaka mpila makasi

Elisabeta

wana na nzela ya oyo wapi moteyi na ye, Eliya, amilakisaki mingi koleka. Makamwisi na ye ya komonona (2 Mik. 2-5; 8) matatoli ete azwaki solo nguya ntango akitanaki Eliya lokola profeta (2 Mik. 2:9-12). Ndakisa, abongolaki mai ya moluka ya bololo, akabolaki mai ya Ebale ya Yaladene epayi na epayi, ayikisaki mafuta ya mwasi mokufeli mobali, alamusaki mwana mobali uta na liwa, abikisaki moto na maladi ya maba, atepisaki moto ya soka na mai, mpe abetaki Basulia na bozangi komona (2 Mik. 2-6). Mosala na ye mowumelaki koleka mibu ntuku mitano na boyangeli ya Yoloma, Yeu, Yoahaza, mpe Yoasa.

Azwaki nzambala ya Eliya, **2 Mik. 2:13**. Ayeisaki mafuta ya mwasi mokufeli mobali mingi, **2 Mik. 4:1-7**. Alamusaki mwana mobali ya mwasi Mosuneme uta na liwa, **2 Mik. 4:18-37**. Abikisaki Namana, Mosulia, **2 Mik. 5:1-14**. Akomisaki basoda ya Sula bakufi miso, mpe miso ya mosali na ye mifungolamaki, **2 Mik. 6:8-23**.

Elisabeta. *Tala lisusu* Yoane Mobatisi

Kati na Boyokani ya Sika, mwasi ya Zekalia, mama ya Yoane Mobatisi, mpe ndeko ya Malia (Luk. 1:5-60).

Eliya. *Tala lisusu* Bokangi, Kokanga; Eliyasi; Lobiko

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo azongaki na mikolo ya nsuka mpo na kopesa bafungola ya nguya ya bokangi likolo ya Joseph Smith mpe Oliver Cowdery. Na mikolo na ye, Eliya asalaki mosala na ye na Bokonzi ya Nordi ya Yisalaele (1 Mik. 17-22; 2 Mik. 1-2). Azalaki na bondimi makasi na Nkolo mpe ayebani mpo na makamwisi na ye ya mingi. Na bosenga na ye, Nzambe Akangaki mvula mpo na eleko ya mibu misato na ndambo. Alamusaki elenge mobali moko uta na liwa mpe akitisaki moto uta na lola (1 Mik. 17-18). Bayuda bazali se kozela bozongi ya Eliya, lokola esakolaki Malaki ete akozonga (Mki. 4:5). Atikali se mopaya oyo bazelaka na Biyenga ya Pasika ya Bayuda, wapi ekuke moko efungwami

mpe efandeli ya pamba ezelaka ntango nyonso se ye.

Profeta Joseph Smith alobaki ete Eliya azalaki na nguya ya bokangi ya Bonganganzambe ya Melikisedeki mpe azalaki profeta ya nsuka ya kosala bongo liboso ya ntango ya Yesu Klisto. Amonanaki likolo ya Ngomba ya Bobongolami elongo na Mose mpe bapesaki bafungola ya bonganganzambe na Petelo, Yakobo, mpe Yoane (Mat. 17:3). Amonanaki lisusu, elongo na Mose mpe basusu, mokolo ya 3, sanza ya minei ya mobu 1836, na Tempelo ya Kirtland, Ohio mpe apesaki bafungola se moko wana likolo ya Joseph Smith mpe Oliver Cowdery (Mal&May 110:13-16). Nyonso oyo ezalaki na bolengeli ya Boyei ya Mibale ya Nkolo, lokola elobami na Malaki 4:5-6.

Nguya ya Eliya ezali nguya ya bokangi ya bonganganzambe na oyo wapi biloko oyo ekangisami to oyo efungolami na mabele ekangisami to efungolami mpe na lola (Mal&May 128:8-18). Basali baponami ya Nkolo likolo ya mabele lelo oyo bazali na nguya ya bokangi mpe bazali kosala makuli ya lobiko ya nsango malamumu mpo na bato na bomoi mpe bakufi (Mal&May 128:8).

Akangaki balola mpe aleisamaki na bandeke, **1 Mik. 17:1-7**. Apesaki mibeko ete mbeki ya mfufu mpe molangi ya mafuta ya mwasi mokufeli mobali ekoki kozanga biloko te, **1 Mik. 17:8-16**. Alamusaki mwana mobali ya mwasi mokufeli mobali uta na liwa, **1 Mik. 17:17-24**. Alongaki banganganzambe ya Bala, **1 Mik. 18:21-39**. Mongongo oyo ezalaka se moko molobaki na ye, **1 Mik. 19:11-12**. Abutaki na lola na likalo ya moto, **2 Mik. 2:11**. Malaki asakolaki na ntina ya bozongi na ye na mikolo ya nsuka, **Mki. 4:5-6** (3 Nef. 25:5).

Amonanaki kati na tempelo ya Kirtland, Ohio na mobu 1836, **Mal&May 110:13-16**.

Eliyasi. *Tala lisusu* Eliya

Nkombo to nkombo ya lokumu *Eliyasi*

esalelami na mibeko ebele kati na makomi:

Eliya: Eliyasi ezali lolenge ya Eliya (na lokota ya Ebele) kati na Boyokani ya Sika (lokota ya Bamwela), lokola na Matai 17:3–4, Luka 4:25–26, mpe Yak. 5:17. Na bandakisa oyo, Eliyasi azalaki profeta Eliya ya kala oyo kani mosala mokomami kati na 1 mpe 2 Mikonzi.

Moyamboli: Eliyasi ezali lisusu nkombo mpo na moto oyo azali moyamboli. Ndakisa, Yoane Mobatisi azalaki moko Eliyasi mpo ete atindamaki kolengela nzela mpo na Yesu (Mat. 17:12–13).

Mozongisi: Nkombo Eliyasi esalelami lisusu na basusu baye bazalaka na bitinda ya sikisiki ya kokokisa, lokola Yoane Momoni (Mal&May 77:14) mpe Gabaliele (Luk. 1:11–20; Mal&May 27:6–7; 110:12).

Moto moko na eleko ya Abalayama: Profeta moko abiangamaki Esayasi to Eliyasi oyo emonani lokola azalaki na mikolo ya Abalayama (Mal&May 84:11–13; 110:12).

Elode

Libota ya bakonzi kati na Yuda pene-pene na ntango ya Yesu Klisto. Bazalaki bato banene na makambo mingi kati na Boyokani ya Sika. Libota ezwamaki na Elode moto ya Makasi, oyo azalaki na bobangi ya mbotama ya Mobikisi (Mat. 2:3) mpe apesaki motindo mpo na koboma bana na Beteleme. Elongo na Bana na Ye ya mibali Aristobulu; Elode Filipo (Mat. 14:3; Mal. 6:17); Elode Antipasi, mokanzi ya ndambo ya engumba (Mat. 14:1; Luk. 9:7; oyo ayebanaki lisusu lokola Mokonzi Elode, Mal. 6:14); Aluke-lao (Mat. 2:22); mpe Filipo, mokonzi ya ndambo ya engumba ya Itulia (Luk. 3:1) Elode Akalipa I (Mis. 12:1–23) mpe na ndeko na ye ya mwasi Elodia (Mat. 14:3; Mal. 6:17) bazalaki bana ya Aristobulu. Elode Akalipa I azalaki na bana ebele oyo batangami lisusu na Boyokani ya Sika, kotangaka Elode Akalipa II (Mis. 25:13), Belenike (Mis. 25:13), mpe Dulusila, mwasi ya Feliki (Mis. 24:24).

Elodia

Ndeko ya mwasi ya Elode Akalipa kati na Boyokani ya Sika. Abalaki noko na ye, Elode Filipo, na oyo abotaki mwana mwasi, Salome. Ye mpe Salome basalaki ekokolo mpo ete bakata moto ya Yoane Mobatisi (Mat. 14:3–11).

Elongi

Lolenge ngbata ya moto ezali komonana na mobimba, oyo mbala mingi elakisaka ezalela ya molimo mpe ezalela ya mayele na ye.

Elongi ya bango etatolaki na kofundaka bango, **Yis.** 3:9. Elongi ya mokonzi ebongwanaki, mpe makanisi na ye matungisaki ye, **Dan.** 5:6.

Elongi na ye ezalaki lokola mokaliali, **Mat.** 28:3. Elongi na ye ezalaki lokola moi, **Emon.** 1:16.

Ezwi bino elili ya Nzambe na elongi na bino, **Alma** 5:14, 19. Amona amonaki ete elongi ya mokonzi ebongwamaki, **Alma** 18:12.

Kila mpe sambela na motema moko ya esengo mpe elongi ya boseveli, **Mal&May** 59:14–15. Elongi na ye kongenga koleka bongengi ya moi, **Mal&May** 110:3.

Eloyim. *Tala* Bonzambe, Nzambe; Tata na Lola

Emanuele. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Moko ya bankombo ya Yesu Klisto. Ewuti na maloba ya Ebele oyo elingi koloba “Nzambe elongo na biso.”

Emanuele ezali nkombo ya lokumu epesami lokola elemba ya bokangoli uta na Nzambe (Yis. 7:14). Litangi ya Yisaya na Emanuele ekitolamaki lolenge moko na Matai lokola lisakoli ya mbotama ya Yesu kati na bokufi (Mat. 1:18–25). Nkombo yango emonani lisusu kati na makomi na mikolo ya nsuka (2 Nef. 17:14; 18:8; Mal&May 128:22).

Emekoleli

Emekiseli oyo moto akoki kolanda mpo na kozwa mbano songolo. Kati na makomi, *emekoleli* elingi ntango nyonso

Emoniseli

koloba ndakisa moko ezala mpo na kotambola na bomoi lolenge loko to mpo na kotongaka eloko moko.

Nkolo atindaki Yisalaele kotonga tabenakele engebene na emekoleli elakisamaki na Mose, **Esod.** 25. Dawidi apesaki Solomo emekoleli mpo na kotonga tempelo, **1 Nta.** 28:11–13.

Na ngai Yesu Klisto akokaki kolakisa emekoleli epayi ya bango baye bakondimela ye, **1 Tim.** 1:16.

Nakopesa epayi na bino emekoleli na makambo nyonso, ete bokoka kokosama te, **Mal&May** 52:14.

Emoniseli. *Tala lisusu* Bofuli, Kofula; Kosakola, Lisakoli; Liloba ya Nzambe; Limoni; Molimo Mosantu; Mongongo; Ndoti; Pole, Pole ya Klisto

Nsango uta na Nzambe epayi ya bana na Ye na mabele. Emoniseli ekoki koya na nzela ya Pole ya Klisto mpe Molimo Mosantu na nzela ya bofuli, mamoni, bandoti, to bobimeli ya banjelu. Emoniseli epesaka nzela ya kolanda oyo ekoki kokamba basembo na libiko ya seko kati na bokonzi ya selesitale.

Nkolo alakisaka mosala na Ye na baprofeta na Ye mpe andimisaka bandimi ete bimoniseli epayi ya baprofeta ezali solo (Amosa 3:7). Na nzela ya emoniseli, Nkolo apesaka bokambi mpo na moto nyonso oyo azali koluka yango mpe oyo azali na bondimi, ayamboli, mpe azali na botosi na nsango malamau ya Yesu Klisto. “Molimo Mosantu azali mobimisi,” elobaki Joseph Smith, mpe “moto moko te akoki kozwa Molimo Mosantu na kozangaka kozwa bimoniseli.”

Kati na Eklezia ya Nkolo, Bokambi ya Yambo mpe Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi na mibale bazali baprofeta, bamoni, mpe babimisi epayi ya Eklezia mpe mokili. Mokambi ya Eklezia azali se bobele ye moko oyo Nkolo asili kopesa likoki ya kozwa emoniseli mpo na Eklezia (Mal&May 28:2–7). Moto na moto akoki kozwa emoniseli na ye moko mpo na litomba na ye moko.

Na liloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nkolo nde moto abikaka, **Dut.** 8:3 (Mat. 4:4; Mal&May 98:11). Nkolo alobaka na mongongo oyo ezalaka se moke, **1 Mik.** 19:12. Wapi limoni ezali te, bato bakokufa, **Mas.** 29:18. Solo mpenza Nkolo Nzambe akosala eloko te, kasi abimisaka bonkutu na ye epayi ya basali na ye baprofeta, **Amosa** 3:7.

Ozali ya kopambolama, Simona Mwana na Yona: mpo mosuni mpe makila ebimisi yango te epayi na yo, kasi Tata na ngai, **Mat.** 16:15–19. Molimo mokokamba kati na bosolo bonso mpe ekolakisa yo makambo oyo ekoya, **Yoan.** 16:13. Soki moko kati na bino azangi bwania, tika ye asenga na Nzambe, **Yak.** 1:5.

Makambo nyonso ekobimisama, **2 Nef.** 27:11. Nakopesa epayi ya bana ya bato monkoloto likolo ya monkoloto, **2 Nef.** 28:30. Ezali te na eloko oyo ezali ya nkuku oyo ekobimisama te, **2 Nef.** 30:17. Molimo Mosantu akolakisa epayi na bino makambo nyonso, **2 Nef.** 32:5. Moto moko te ayebi nzela ya Nzambe longola se soki ebimisami epayi na ye, **Yako.** 4:8. Alma akilaki mpe asambelaki mpo na emoniseli, **Alma** 5:46. Makambo oyo ebimisama ata mokolo moko te ekobimisama epayi ya basembo, **Alma** 26:22. Baye bawanganaka emoniseli bayebi te nsango malamau ya Yesu Klisto mpe basosolaka makomi te, **Morm.** 9:7–8. Bokozwa litatoli te kino nsima ya komekama ya bondimi na bino, **Etel.** 12:6.

Liloba na ngai nyonso ekokisama, **Mal&May** 1:38. Ekitisaki ngai te kimia na mayele na yo mpo na oyo etali likambo lina, **Mal&May** 6:22–23. Nakoyebisa yo kati na mayele na yo mpe na motema na yo, **Mal&May** 8:2–3. Soki ezali malamau nakosala ete oyoka moto kopela kati na ntolo na yo, **Mal&May** 9:8. Kowangana te molimo ya emoniseli, **Mal&May** 11:25. Baye bakosenga bakozwa emoniseli likolo ya emoniseli, **Mal&May** 42:61. Nyonso oyo bakoloba ntango bapusami na Molimo Mosantu ekozala mongongo ya Nkolo,

Mal&May 68:4. Nzambe akopesa bino boyebi, **Mal&May** 121:26.

Joseph Smith amonaki Tata mpe Mwana, **JS—Mambi ya Kala** 1:17. Tondimi oyo nyonso Nzambe asila kobimisa, mpe oyo akobimisa lisusu, **Bit. Bond.** 1:7, 9.

Emoniseli ya Yoane. *Tala lisusu*

Apokalipisi; Yoane, Mwana mobali ya Zebedai

Buku ya nsuka kati na Boyokani ya Sika, oyo esalemi na emoniseli epesami na Apostolo Yoane. Apesamaki nzela ya komona mambi ya kala ya mokili, mingi mingi mikolo ya nsuka (Emon. 1:1–2; 1 Nef. 14:18–27; **Mal&May** 77). Emoniseli ya Yoane eyebani lisusu lokola Emoniseli.

Yoane azwaki emoniseli oyo etali mokolo ya Nkolo na esanga ya Patamo (Emon. 1:9–10), na kati ya mokili uta libongo ya Asia, mosika te uta na Efese. Mokolo ya sikisiki ya emoniseli yango eyebani te.

Bafungola mpo na kososola buku yango ezwami na 1 Nefi 14:18–27 mpe Malongi mpe Mayokani 77 (Etel. 4:15–16).

Mikapo 1–3 ezali boyingisi na buku mpe mikanda na baeklezia sambo na Asia. Yoane akomaki mikanda mpo na kosunga Basantu basilisa boko kokoso. Mikapo 4–5 mikomi mamoni oyo Yoane azwaki kolakisaka lokumu mpe nguya ya sembo ya Nzambe mpe ya Klisto. Na mikapo 6–9, 11, Yoane akomi ete amonaki buku moko ekangami na bilembo sambo, elemba na elemba kolimbolaka mibu nkoto ya mambi ya kala ya ntango ya mabele. Mikapo oyo etali yambo makambo ezwami kati na elemba ya sambo (tala Emon. 8–9; 11:1–15). Mokapo 10 molimboli buku oyo Yoane aliaki. Buku yango elimboli etinda oyo alingaki kosala na mikolo mikoya. Mokapo 12 mokomi limoni ya mabe oyo ebandaki na lola ntango Satana atombokaki mpe abenganamaki libanda. Etumba oyo ebandaki kuna ezali kokoba kobundama na mabele. Na mikapo 13, 17–19, Yoane alimboli bokonzi ebele ya nkuna na mabele

Enosa, Mwana mobali ya Yakobo

oyo bakonzami na Satana mpe akomi makila na bango, kozwanaka mpe bobebisami ya mabe. Mikapo 14–16 milimboli bosembo ya Basantu na kati ya mabe kala mingi te liboso ya Boyei ya Mibale ya Klisto. Mikapo 20–22 milimboli Nkoto ya mibu, engumba kitoko ya Yelusalem ya Sika, mpe makambo ya nsuka ya mambi ya kala ya mabele.

Enoka. *Tala lisusu* Siona

Profeta moko oyo akambaki bato ya engumba ya Siona. Mosala na ye molo-belami na nyonso mibale Boyokani ya Kala mpe Liyaka ya Ntalo Monene. Azalaki nkoko ya sambo nsima ya Adama. Azalaki mwana mobali ya Yelede mpe tata ya Metusela (Gen. 5:18–24; Luk. 3:37).

Enoka azalaki moto monene mpe asalaki mosala ya ntina koleka lisolo ya mukuse oyo Biblia etangeli ye. Biblia ekomi ete abongwanaki (Ebe. 11:5) kasi epesi bolayi ya mosala na ye te. Yude 1:14 ezali na litangi ya lisakoli asalaki. Bimoniseli ya mikolo ya nsuka elimboli mingi na ntina ya Enoka, mingi mingi na ntina ya mateya na ye, na ntina ya engumba na ye oyo ebiangemaki Siona, na ntina ya mamoni na ye, mpe masakoli na ye (**Mal&May** 107:48–57; Mose 6–7). Siona ekamatanaki na lola mpo na bosembo ya baye bazalaki kati na yango (Mose 7:69).

Nzambe amimonisaki na Enoka, **Mose** 6:26–37. Enoka ateyaki nsango malamau, **Mose** 6:37–68. Enoka ateyaki bato na ye mpe atiaki Siona, **Mose** 7:1–21. Enoka amonaki makambo nyonso kutu kino na nsuka ya mokili, **Mose** 7:23–68.

Enosa, Mwana mobali ya Yakobo

Profeta moko ya Banefi mpe mobateli ya masolo ya makomi kati na Buku ya Mormon oyo asambelaki mpe azwaki bolimbisi ya masumu oyo na nzela ya bondimi na ye na Klisto (Enos. 1:1–8). Nkolo ayokanaki na Enosa mpo na kobimisa Buku ya Mormon na Balamani (Enos. 1:15–17).

Buku ya Enosa: Buku moko kati na

Epayi ya moto

Buku ya Mormon oyo eyebisi losambo ya Enosa mpo na bolimbisi na ye moko, mpo na bato na ye, mpe mpo na basusu. Nkolo alakelaki ye ete Buku ya Mormon ekobatelama mpe ekomonana na Balamani na mikolo mikoya. Atako buku yango ezali bobele na mokapo moko, ezali kopesa lisolo ya nguya ya moto oyo alukaki Nzambe na ye na losambo, azalaki motosi na mitindo ya Nzambe, mpe liboso ya liwa na ye asepelaki na boyebi na ye ya Mosikoli.

Epayi ya moto. *Tala lisusu* Libota

Epayi moto afandi esengeli kozala ntei ya misala nyonso ya nsango malamau mpe ya libota.

Moto asengeli kofanda nsomi epayi na ye mpo na kosepela na mwasi na ye, **Dut.** 24:5.

Atindaki ye na ndako na ye, **Mal.** 8:26. Tika bana bayekola kosalela Nzambe epayi ya bango, **1 Tim.** 5:4. Bozala bato na ezaleli malamau, bangondo, babateli epayi na bino, **Tit.** 2:5.

Bokende epayi na bino mpe bomanyola makambo oyo nalobi, **3 Nef.** 17:2–3. Nasengaki bango na makasi monene ete babunda mpo na basi na bango, mpe bana na bango, mpe bandako ya bango, mpe epayi ya bango, **Morm.** 2:23.

Batata batindami kozala na molende mpe bato bazali kotala makambo malamau epayi ya bango, **Mal&May** 93:43–44, 48–50.

Episikopo. *Tala lisusu*

Bonganganzambe ya Alona

Elingi koloba “momoni na mosika,” lotomo to mosala ya mokumba. Episikopo ezali mosala mokulisami kati na Bonganganzambe ya Alona (**Mal&May** 20:67; 107:87–88), mpe episikopo azali mosambisi ya banso na Yisalele (**Mal&May** 107:72, 74).

Molimo Mosantu asili kotia bino bamonni na mosika, **Mis.** 20:28. Bisenge etiami mpo na baepisikopo, **1 Tim.** 3:1–7 (**Tit.** 1:7).

Episikopo asengeli kokulisama,

Mal&May 20:67. Edward Partridge asengelaki kosalela lokola episikopo na Eklezia, **Mal&May** 41:9. Episikopo asengeli kososola makabo ya molimo, **Mal&May** 46:27, 29. Nganganzambe monene akoki kosalela na lotomo lwa episikopo, **Mal&May** 68:14, 19 (**Mal&May** 107:17). Episikopo abiangami na Nkolo, **Mal&May** 72. Episikopo asengeli kosala mpo na mposa ya babola, **Mal&May** 84:112. Episikopo asengeli koyangela biloko nyonso ya ntango, **Mal&May** 107:68. Episikopo azali mokambi ya Bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 107:87–88.

Episikopo Mokambi

Mokambi moko Monene kati na Eklezia. Azali na mokumba monene likolo ya bolamu ya ntango ya Eklezia (**Mal&May** 107:68). Episikopo Mokambi mpe bapesi toli na ye, oyo bazali lisusu Bakambi Banene, bakambaka Bonganganzambe ya Alona ya Eklezia (**Mal&May** 68:16–17; 107:76, 87–88).

Edward Partridge kokulisama episikopo, **Mal&May** 41:9. Baepisikopo basengeli kobiangama mpe kotiamu mpembeni na Bokambi ya Yambo, **Mal&May** 68:14–15. Eboto ya nsopo ya Alona, baye bazali babotami ya yambo, bazali na makoki ya kokamba soki babiangami, batiami mpembeni, mpe bakulisami na Bokambi ya Yambo, **Mal&May** 68:16, 18–20. Bakoki kosambisama bobele liboso ya Bokambi ya Yambo, **Mal&May** 68:22–24 (**Mal&May** 107:82).

Esakola ya Esengo likolo ya

Ngomba. *Tala lisusu* Esengo ya bobongi nie; Yesu Klisto

Maloba ya Nkolo Yesu Klisto epayi ya bayekoli na Ye baoyo bazalaki pene-pene ya kotindama na mosala ya misi-onele (**Mat.** 5–7; **Luk.** 6:20–49). Nkolo apesaki esakola ya esengo yango kala mingi te nsima ya bobiangami ya Bazomi na mibale.

Esakola ya esengo yango elimbolami polele na Bobongoli ya Biblia na Joseph

Smith na esakola moko ekokana oyo ekomami na 3 Nefi 12–14 oyo elakisi ete biteni minene ya esakola ya esengo bi-bungaka uta na nkoma kati na Matai.

Esau. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisaka

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya nkulutu ya Yakobo mpe Lebeke mpe lipasa ndeko mobali ya Yakobo. Bandeko mibali mibale baye bazalaki bambanda uta na mbotama ya bango (Gen. 25:19–26). Biboto ya Esau, bato ya Edome, mpe biboto ya Yakobo, bato ya Yisalaele, bakomaki bikolo ya bambanda (Gen. 25:23).

Esau atekaki ekoki na ye ya mbotama na Yakobo, Gen. 25:33 (Ebe. 12:16–17). Esau abalaki basi Bayitite na mawa ya baboti na ye, Gen. 26:34–35. Yakobo mpe Esau bayokanisamaki, Gen. 33.

Esayasi

Lolenge ya nkombo ya Yisaya (na lokota ya Bamwela) kati na Boyokani ya Sika (Luk. 4:17). Esayasi azalaki lisusu profeta oyo azalaki na mikolo ya Abalaya (Mal&May 76:100; 84:13).

Esengo ya bobongi nie. *Tala lisusu*

Esakola ya Esengo likolo ya Ngomba

Molongo ya malakisi oyo Yesu apesaki kati na Masakoli na ye likolo ya Ngomba oyo elimboli ezaleli ya koleka malamumu mpe ya molimo (Mat. 5:3–12; Luk. 6:20–23). Esengo ya bobongi nie ebongisami na lolenge ete liloba moko etongama likolo ya oyo eyaki liboso na yango. Lisolo ya makomi ya bososoli mpe malamumu koleka ya Esengo ya bobongi nie ezwami na 3 Nefi 12.

Esengo, Ya esengo. *Tala* Bosepeli

Esetele

Mwasi ya bondimi bonene mpe moto ya ntina monene kati na Buku ya Esetele.

Buku ya Esetele: Buku moko kati na Boyokani ya Kala oyo ezali na lisolo ya mpiko monene ya Mwasi mokonzi

Esetele na kobikisaka bato na ye uta na ebomi.

Mikapo 1–2 eyebisi lolenge kani Esetele, mwasi moko Moyuda mpe mwana mwasi oyo bakomisaki mwana na mobali Moyuda moko na nkombo ya Moledekai, aponamaki lokola mokonzi ya Palasa mpo na bonzenga na ye. Mikapo 3 molimboli ete Hamana, moto likolo na ndako ya mokonzi, ayinaki Moledekai mpe azwaki mokano ya kotia Bayuda nyonso na liwa. Mikapo 4–10 eyebisi lolenge kani Esetele, kati na likama ya bomoi na ye moko, abimisaki bayi-mboka na ye na mokonzi mpe azwaki mbongwana ya mokano yango.

Esode. *Tala lisusu* Buku mitano ya Mose

Buku moko ekomamaki na Mose kati na Boyokani ya Kala oyo ezali kolimbolaka bobimi ya Bayisalaele libanda ya Ejipito. Mambi ya kala ya Yisalaele lokola ekomami kati na Esode ekoki kokabolana na biteni misato: (1) bowumbu ya bato na Ejipito, (2) bobimi na bango uta na Ejipito na nse ya bokambi ya Mose, mpe (3) bomipesi na bango na mosala ya Nzambe mpe bomoi na bango ya eyamba mpe ya politiki.

Ndambo ya yambo, mikapo 1:1–15:21, milimboli monyokoli ya Yisalaele kati na Ejipito; mambi ya kala ya ebandeli mpe bobiangi ya Mose; Bobimi mpe bobandami ya Pasika; mpe botamboli na Mbu Etane, ebomi ya mampinga ya Falo, mpe nzembo ya elonga ya Mose.

Ndambo ya mibale, mikapo 15:22–18:27, milobeli bosikoli ya Yisalaele mpe makambo masalemaki na nzela ya mobe-mbo uta na Mbu Etane kino na Sinai; mai ya bololo ya Mala, bopesi ya bandeke ya kai mpe mana, botosi ya Saba, likabo ya makamwisi ya mai na Lefidimi, mpe etumba na esika wana na Baamaleki; boye ya Yetelo na nganda mpe toli na ye etali boti ya mbulamatari ya bana mboka mpo na bato.

Ndambo ya misato, mikapo 19–40, ezali kotalela bobulisi ya Yisalaele na mosala ya Nzambe na ntango ya makambo

Etele

ya lipombo na Sinai. Nkolo atiaki bato mpembeni lokola bokonzi ya banganganzambe mpe ekolo esantu; Apesaki Mibeko Zomi; mpe Apesaki malakisi na ntina ya tabelenakele, biloko ya ndako na yango, mpe kokumbamela kuna na kati. Nsima elandaki lisolo ya lisumu ya bato na kokumbamelaka mwana ngombe ya wolo, mpe na nsuka lisolo ya botongi ya tabelenakele mpe bopesi nyonso mpo na misala na yango.

Etele. Tala lisusu Bayelede

Profeta Moyelede ya nsuka kati na Buku ya Mormon (Etel. 12:1-2).

Buku ya Etele: Buku moko kati na Buku ya Mormon oyo ezali na ndambo ya lisolo ya makomi ya Bayelede. Bayelede bazalaki lingomba moko ya bato oyo bazalaki na ndelo ya westi ya mokili bikeke mingi liboso ya bato ya Lehi. Buku ya Etele ezwamaki kati na bapalaki ntuku mibale na minei oyo bazwaki na bato ya Limiyi (Mos. 8:8-9).

Mikapo 1-2 eyebisi lolenge kani Bayelede batikaki epayi ya bango na ntango ya Linongi ya Babele mpe babandaki mobembo na bango na nini eyebani lokola mokili ya Amerika. Mikapo 3-6 milimboli ete ndeko ya Yelede ya mobali amonaki Mobikisi na bomoi yambo na mbotama mpe basalaki mobembo kati na bibei mwambe. Mikapo 7-11 ezali bolandani ya mambi ya kala ya nkuna oyo ekonzaki mingi ya mambi ya kala ya Bayelede. Moroni, oyo akomaki nkoma ya Etele, akomaki na mikapo 12-13 na ntina ya makamwisi oyo esalemaki na bondimi mpe na ntina ya Klisto mpe na ntina ya Yelusaleme ya Sika oyo ekoya. Mikapo 14-15 eyebisi lolenge nini Bayelede bakomaki ekolo makasi kasi ebebisamaki na etumba ya bana mboka na ntina ya nkuna.

Eteyelo ya Baprofeta. Tala lisusu
Smith, Joseph, Mwana

Kati na Kirtland, Ohio (Etazini ya Amerika), na ntango ya eleko ya malili makasi ya mobu 1832-1833, Nkolo atiandaki Joseph Smith kobongisa eteyelo

mpe na ntina ya kotangisa bandeko bandimi makambo nyonso matali nsango malamumu mpe bokonzi ya Nzambe. Uta eteyelo oyo eyaki mingi ya bakambi ya yambo ya Eklezia. Eteyelo mosusu ya baprofeta to bampaka ekambamaki na Parley P. Pratt na Etuka ya Jackson, Missouri (Mal&May 97:1-6). Biteyelo ekokani etiamaki kala mingi te nsima ete Basantu bakende mobembo na bapaya na Westi; nzokande oyo bikangamaki noki. Mateya ya nsango malamumu matayami lelo epayi ya bato, na masanga makoki ya bonganganzambe, mpe na mabongisi ya masanga malandi ya ndenge na ndenge, mpe na nzela ya biteyelo ya Eklezia mpe kelasi ya likindo mpe lingomba ya boyekoli.

Bomisantisa mpe boteyana malongi ya bokonzi, **Mal&May** 88:74-80. Boluka na molende mpe boteyana moko mpe mosusu, **Mal&May** 88:118-122. Mologongo ya eteyelo ya baprofeta etiamaki, **Mal&May** 88:127-141. Bokambi ya Yambo ezali na bafungola ya eteyelo ya baprofeta, **Mal&May** 90:6-7.

Etingia

Bokasi monene, ya mpiko, mingi mingi na kosalelaka Nkolo mpe kotosaka liloba na Ye.

Yokamela ngai na molende, **Yis.** 55:2.

Nzambe azali mopesi lifuta na baye balukaka ye na molende, **Ebe.** 11:6. Kopesaka molende nyonso, bakisa bolamu na bondimi na yo, **2 Pet.** 1:5.

Teya liloba ya Nzambe na molende nyonso, **Yako.** 1:19. Balukaki makomi na molende, **Alma** 17:2. Bazalaki na bolingi ya kobatela mibeko na molende nyonso, **3 Nef.** 6:14. Tika tosala na molende, **Mor.** 9:6.

Bomipesa na molende nyonso mpo na ntina malamumu, **Mal&May** 58:27. Kozala goigoi mpe te kasi sala na bokasi na yo, **Mal&May** 75:3. Botia bokebi ya molende na maloba ya bomoi ya seko, **Mal&May** 84:43. Tika ete moto na moto ayekola mosala na ye, mpe asala na molende nyonso, **Mal&May** 107:99.

Etuka ya Jackson, Missouri (USA).*Tala lisusu* Yelusaleme ya Sika

Esika ya bosangisi ya Basantu na mikolo ya nsuka; elingi koloba, esika ya kati wapi bakotia Yelusaleme ya Sika (Mal&May 57-58; 82; 101:69-71; 105:28).

Etumba. *Tala lisusu* Kimia

Etumba to bowelani na manduki; kobundaka na bibundeli. Nkolo andimaka etumba bobele lokola eloko ya nsuka ya kosala mpo ete Basantu na Ye babatela mabota na bango, bozwi, makoki, matomba, mpe bonsomi na bango (Alma 43:9, 45-47).

Moroni alukaki kobatela bato na ye, makoki na ye, ekolo na ye, mpe eyamba na ye, **Alma** 48:10-17.

Joseph Smith azwaki emoniseli mpe lisakoli mpo na oyo etali etumba, **Mal&May** 87. Batika etumba mpe basakola kimia, **Mal&May** 98:16, 34-46. Tondimi ete bato balongisami na komibatelaka bango moko, baninga na bango, mpe bozwi, mpe mbulamatari ya bango, **Mal&May** 134:11.

Tondimi kotosa, kokumisa, mpe kosunga mobeko, **Bit. Bond.** 1:12.

Etumba na lola. *Tala lisusu* Bomoi

yambo na mbotama; Lisanga ya lola

Etumba oyo esalemaki na bomoi ya yambo na mbotama na kati ya milimo bana ya Nzambe.

Satana abenganamaki libanda na lola mpe kokita na mabele, **Emon.** 12:4, 7-9.

Zabulu mpe misato ndambo moko babwakamaki na nse, **Mal&May** 29:36-37. Lusifelo atombokaki na Mwana Mobotami se Moko, **Mal&May** 76:25-26.

Satana alukaki nkembo ya Tata mpe kobebisa nguya ya boponi ya moto, **Mose** 4:1-4 (Yis. 14:12-15; Abal. 3:27-28). Baye balandaka Nzambe babombaki bozali na bango ya yambo, bayaki na mabele, mpe bazwaki nzoto, **Abal.** 3:26.

Etumbelo. *Tala lisusu* Mbeka

Etongelo moko oyo basalelaka mpo na mbeka, mabonza, mpe bokumbameli.

Noa atongaki etumbelo moko mpo na Nkolo mpe apesaki libonza ya kotumba, **Gen.** 8:20. Abalama atongaki etumbelo mpo na Nkolo, **Gen.** 12:7-8. Abalayama akangaki Yisaka mwana mobali na ye likolo ya etumbelo, **Gen.** 22:9 (Gen. 22:1-13). Yakobo atongaki kuna etumbelo moko mpe abiangaki esika yango Be-tele, **Gen.** 35:6-7. Eliya atongaki etumbelo mpe atiaki banganzambe ya Bala ntembe, **1 Mik.** 18:17-40.

Soki omemi likabo na yo na etumbelo, yambo yokana na ndeko na yo, **Mat.** 5:23-24. Namonaki na nse ya etumbelo milimo ya baye babomaki mpo na liloba ya Nzambe, **Emon.** 6:9 (Mal&May 135:7).

Lehi atongaki etumbelo moko ya mabanga mpe apesaki matondi epayi ya Nkolo, **1 Nef.** 2:7.

Abalayama abikisamaki uta na liwa likolo ya etumbelo ya Elekena, **Abal.** 1:8-20.

Etumbu ya liwa. *Tala lisusu* Bobomi

Etumbu na nzela ya liwa mpo na mabe masalemaki, mingi mingi oyo ezwami na etumbu ya mpo na bobomi.

Oyo nyonso asopi makila ya moto, makila na ye ekosopana na moto, **Gen.** 9:6 (BJS, Gen. 9:12-13). Mobomi asengeli na ntembe te kotiamana na kufa, **Mit.** 35:16.

Babomi baye babomi na nko basengeli kokufa, **2 Nef.** 9:35. Botindami kokufa engebene na mobeko, **Alma** 1:13-14. Ye oyo abomaki apesamaki etumbu mpo na liwa, **Alma** 1:18. Mobeko mosengi bomoi na ye oyo abomi, **Alma** 34:12.

Ye oyo abomi asengeli kokufa, **Mal&May** 42:19.

Etumbu, Kopesa etumbu. *Tala lisusu* Motungisi

Bosemboli to mpalela epesami na bato to mangomba ya bato mpo na kosalisa bango komibongisa malamumu to kokoma makasi koleka.

Kotiola te loboko ya etumbu ya Bokasi nyonso, **Yob.** 5:17 (Mas. 3:11). Mopambolami azali moto oyo opesi etumbu, O Nkolo, **Nze.** 94:12.

Eva

Makomi nyonso epesami mpo na kopamela, mpo na bosemboli, **2 Tim.** 3:16. Nkolo apesaka etumbu na baye wana ye alingi, **Ebe.** 12:5–11.

Nkolo amoni elongobani kopesa etumbu na bato na ye, **Mos.** 23:21–22. Longola se soki Nkolo apesi etumbu na bato na ye, bakomikundola ye te, **Elam.** 12:3. Nkolo asololaki mpenza na ndeko ya Yelede ya mobali, mpe apesaki ye etumbu, **Etel.** 2:14.

Bapesamaki etumbu ete bakoka koyambola, **Mal&May** 1:27. Baye nalingaka napesaka etumbu ete masumu na bango makoka kolimbisama, **Mal&May** 95:1. Baoyo nyonso akotia molende te na kopesamaka etumbu bakoki te kasantisama, **Mal&May** 101:2–5. Bato na ngai basengeli kopesama etumbu kino bakoyekola botosi, **Mal&May** 105:6. Ye oyo akondima te kopesama etumbu alongobani te mpo na bokonzi na ngai, **Mal&May** 136:31.

Eva. *Tala lisusu* Adama; Bokwei ya Adama mpe Eva; Edene

Mwasi ya yambo ya kozala likolo ya mabele oyo (**Gen.** 2:21–25; 3:20). Azalaki mwasi ya Adama. Na lokota ya Ebele nkombo yango elimboli “bomoi.” Abe-ngamaki bongo mpo ete azalaki “mama ya bato nyonso” (**Mose** 4:26). Ye mpe Adama, mobali ya yambo, bakoza na nkembo ya seko mpo na mokumba na bango na kosalaka ete bokoli ya bato nyonso bokokisama.

Eva asenginiyamaki mpe aliaki mbuma oyo epekisamaki, **Gen.** 3 (2 Nef. 2:15–20; **Mose** 4).

Mokambi Joseph F. Smith amonaki Eva na limoni na ye ya mokili ya molimo, **Mal&May** 138:39.

Eva ayebaki ntina ya Bokwei mpe bosepeli ya bosikoli, **Mose** 5:11–12.

Eyangeli ya Loma. *Tala lisusu* Loma

Eyangeli ya Loma ya kala. Na eleko ya bapostolo, Eyangeli ya Loma ezalaki nguya monene bobele moko ya mokili. Ezali na nyonso kati na yango Pelata, Danubi, Lhino, Atalantika, mpe eliki ya

Saala. Palesitina ekonzamaki na mobu 63 Liboso na mbotama ya Klisto, ntango Pompei akamataki Yelusaleme. Atako Baloma bapesaki Bayuda matomba mingi, Bayuda bayinaki bokambami ya Loma mpe bazalaki ntango nyonso kati na bontomboki.

Paulo, moto ya mboka Loma, asalelaki lokota ya Bamwela, lokota ya eyangeli oyo bango bazalaki kosalela, mpo na kopalanganisa nsango malamuna ntaka ya eyangeli.

Pesa epayi ya Kaisalia biloko oyo ezali ya Kaisalia, **Mat.** 22:17–22. Paulo asengaki makoki na ye lokola moi mboka ya Loma, **Mis.** 16:37–39 (**Mis.** 22:25–29).

Ezalela ya Mibale. *Tala* Bokufi, Ya kufa

Ezaleli ya Bosangisi nzoto mobali na mobali to mwasi na mwasi. *Tala lisusu* Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ekobo

Ezali bosangisi ya nzoto na bato ya lolenge se loko. Nzambe aboyi misala makambo ya bosangisi nzoto ya lolenge oyo.

Bimisa bango libanda epayi na biso, ete tokoka koyeba bango, **Gen.** 19:1–11 (**Mose** 5:51–53). Okolala na mobali lokola na mwasi te; ezali bonsomo, **Lew.** 18:22 (**Lew.** 20:13). Bato ya pite bakozala te kati ya bana ya Yisalele, **Dut.** 23:17. Basakolaki lisumu na bango lokola Sodomo, babombaki yango te, **Yis.** 3:9 (2 Nef. 13:9).

Mibali bazikisami na kolula na bango moko na mosusu, **Lom.** 1:27. Bato basalelaka nzoto ya bango moko to ya bato nyonso na kobukaka mibeko bakosangola te libula ya bokonzi ya Nzambe, **1 Kol.** 6:9–10. Mobeke mosalemi te mpo na moto ya sembo, kasi mpo na bango baye basalaka bosoto bango moko na bato nyonso, **1 Tim.** 1:9–10. Baye balandaka mosuni ya lolenge mosusu batiami lokola ndakisa, koyokaka mpasi ya bobekoli ya moto ya seko, **Yud.** 1:7.

Falo. *Tala lisusu* Ejipito; Ejipitus

Mwana mobali ya yambo ya Ejipitus, mwana mwasi ya Hama (Abal. 1:25). Lisusu, nkombo ya lokumu epesama na bakonzi ya Ejipito (Abal. 1:27).

Fayette, New York (USA)

Esika oyo ezalaki ebokolelo ya Peter Whitmer Tata wapi bimoniseli mingi epesamaki na Profeta Joseph Smith Mwana. Awa Eklezia ebongisamaki na mokolo ya 6, sanza ya minei ya mobu 1830 mpe mongongo ya Nkolo moyonakani (Mal&May 128:20).

Filemo. *Tala lisusu* Paulo

Mobali moko Moklisto kati na Boyokani ya Sika oyo azalaki nkolo ya mowumbo Onesimo, oyo akimaki mpe azwanaki na Paulo. Paulo azongisaki Onesimo epayi ya Filemo na mokanda kosengaka ete Filemo alimbisa mowumbo yango.

Filemo, Mokanda na. *Tala lisusu*
Mikanda ya Paulo; Paulo

Buku moko kati na Boyokani ya Sika, ezwamaki na mokanda oyo ekomamaki na Paulo. Mokanda ya Paulo epayi ya Filemo ezali mokanda na ye moko na ntina ya Onesimo, mowumbo oyo ayibaki nkolo na ye, Filemo, mpe akimaki na Loma. Paulo azongisaki ye nsima epayi ya nkolo na ye na Kolose elongo na Tukiko, momemi ya mokanda ya Paulo na Bakolose. Paulo asengaki ete Onesimo alimbisama mpe ayambama lokola moninga Moklisto. Paulo akomaki mokanda oyo wana ezalaki ye na boloko na Loma mpo na mbala ya yambo.

Filipo

Kati na Boyokani ya Sika, Filipino, ya Betasaida, azalaki moko kati na Bapostolo Zomi na mibale ya ebandeli ya Mobikisi (Mat. 10:2–4; Yoan. 1:43–45).

Filipo mosusu azalaki moko ya bato sambo baye baponamaki mpo na kosisungu Bapostolo Zomi na mibale (Mis. 6:2–6). Ateyaki na Samalia mpe mokube moto ya Etiopia (Mis. 8).

Gabaliele. *Tala lisusu* Banjelu; Malia, Mama ya Yesu; Noa, Nkoko ya Biblia

Anjelu oyo atindamaki na Danyele (Dan. 8:16; 9:21), na Zekalia (Luk. 1:11–19; Mal&May 27:7), na Malia (Luk. 1:26–38), mpe na basusu (Mal&May 128:21). Profeta Joseph Smith alakisaki ete Gabaliele azalaki profeta Noa ya Boyokani ya Kala.

Gada Momoni. *Tala lisusu* Makomi—
Makomi ebunga

Profeta mpe moninga mpe mopesi toli ya sembo ya Dawidi kati na Boyokani ya Kala (1 Sam. 22:5; 2 Sam. 24:11–19). Akomaki buku moko ya misala ya Dawidi, oyo esili kokoma makomi ebunga (1 Nta. 29:29).

Gada, Mwana mobali ya Yakobo.

Tala lisusu Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali moko ya Yakobo mpe Yilipa (Genese 30:10–11). Eboto na ye bakomaki libota moko ya Yisalaele.

Libota ya Gada: Mpo na oyo etali mapamboli ya Yakobo likolo ya mwana mobali na ye Gada, tala Genese 49:19. Mpo na oyo etali mapamboli ya Mose likolo ya libota ya Gada, tala Dutelonome 33:20–21. Engebene na mapamboli oyo, biboto ya Gada bazalaki babundi bitumba. Mabele oyo epesamaki na bango na mabele ya Kanana mazalaki na esti ya Ebale ya Yaladene mpe ezalaki na elanga ya koleisa bibwele mpe na mai beboo.

Galilea

Na ntango ya kala mpe ya sika, etuka ya nordi koleka ya Yisalaele ya westi ya Ebale ya Yaladene mpe Mbu ya Galilea. Galilea ezali penepene ya bakilometele ntuku libwa na nsambo na molai mpe bakilometele ntuku minei na mwambe na monene. Kala ezalaki na ndambo ya mabele malamumu mpe bingumba minene koleka ya Yisalaele. Nzela enene komemaka na Damaseke, Ejipito, mpe

Gamaliele

ngambo ya esti ya Yisalaele ezalaki koleka na nzela ya Galilea. Ezalela malamumu koleka ya ntango mpe bileko mpe mabele malamumu ebimisaki beboo mbuma ya bilaya, loso, mpe mbuma ya vinyo. Bolobi mbisi na Mbu ya Galilea epesaki mombongo monene libanda mpe ezalaki liziba monene ya nkita. Mobikisi alekisi mingi ya ntango na Ye na Galilea.

Pole monene ekobima na Galilea, **Yis.** 9:1–3 (2 Nef. 19:1–3).

Yesu atambolaki epayi nyonso na Galilea koteyaka, kolakisaka, mpe kobikisaka bakoni, **Mat.** 4:23. Esekewaki Yesu, amonisamaki na Galilea, **Mal.** 14:28 (Yoan. 21:1–14). Lokumu ya Yesu epalanganaki bipayi nyonso na Galilea, **Luk.** 4:14. Yesu abandaki makamwisi na ye na Kana ya Galilea, **Yoan.** 2:11.

Mbu ya Galilea: Mbu ya Galilea ezwami na nordi ya Yisalaele. Kati na Boyokani ya Kala ebiangamaki lisusu Mbu ya Kinelete mpe Mbu ya Genesaleta to Tibeliate kati na Boyokani ya Sika. Yesu ateyaki mateya ebele kuna (Mat. 13:2). Mbu ezali na lolenge ya mbuma ya mbumalombo, bakilometele 20 na molai mpe bakilometele 12 na monene na esika na yango ya monene koluta. Elali bakilometele 207 na nse ya ndelo ya mbu, yango nde ekomisaka mopepe ya nzinganzinga kozala mbala mingi molunge mpenza. Mopepe ya mpio kokitaka uta na ngomba mpe kokutanaka na mopepe ya molunge likolo ya mai ebimisaka mbala mingi bikumbaki ya mbalakata (Luk. 8:22–24).

Gamaliele. *Tala lisusu* Bafalisai

Mofalisai ayebani kati na Boyokani ya Sika oyo ayebaki mpe ateyaki mobeko ya Bayuda. Apostolo Paulo azalaki moko kati na bayekoli na ye (Mis. 22:3). Azalaki moto bayokelaka mingi kati na Boyangani mobimba (Mis. 5:34–40).

Ganza. *Tala lisusu* Liyokani ya Abalayama

Elembo ya liyokani ya Abalayama mpo na bana mibali Bayisalaele na

ntango ya bileko ya Boyokani ya Kala (Gen. 17:10–11, 23–27; BJS, Gen. 17:11 [Bobakisi]). Ganza esalemaki na kokitaka “mosuni ya mposo ya liboso” ya bana mibali babotami sika mikolo mpe lokola. Baoyo wana bazwaki yango bapapelaki na matomba mpe bandimaki mikumba ya liyokani. Ganza lokola elembo ya liyokani elongolamaki na etinda ya Klisto (Mor. 8:8; Mal&May 74:3–7).

Genese. *Tala lisusu* Buku mitano ya Mose

Buku ya Genese ezali buku ya yambo ya Boyokani ya Kala mpe ekomamaki na profeta Mose. Ezali kopesa lisolo ya bibandeli ebele, ndakisa bokeli ya mabele, kotiamu ya nyama mpe moto likolo ya mabele, Bokwei ya Adama mpe Eva, emoniseli ya nsango malamumu na Adama, ebandeli ya mabota mpe bikolo, litatela ya nkota ya ndenge na ndenge na Babele, mpe ebandeli ya libota ya Abalayama oyo ememaki na botiami ya ndako ya Yisalaele. Mokumba ya Yosefe lokola mobikisi ya Yisalaele ebetami sete kati na Genese.

Emoniseli ya Mikolo ya Nsuka botali malamumu mpo bolimboli polele lisolo ya makomi ya Genese (1 Nef. 5; Ete. 1; Mose 1–8; Abal. 1–5).

Kati na buku ya Genese, mikapo 1–4 milobeli lisolo ya bokeli ya mokili mpe bokeli ya libota ya Adama. Mikapo 5–10 mikomi mambi ya kala ya Noa. Mikapo 11–20 elobi na ntina ya Abalayama mpe libota na ye kino na ntango ya Yisaka. Mikapo 21–35 elandi libota ya Yisaka. Mikapo 36 molobi na ntina ya Esau mpe libota na ye. Mikapo 37–50 elobi na ntina ya libota ya Yakobo mpe mipesi lisolo ya Yosefe wana etekamaki ye na Ejiptu mpe mokumba na ye na kobikisaka ndako ya Yisalaele.

Getesemane. *Tala lisusu* Bilaya, Ngomba ya; Bomikabi, Komikaba

Elanga oyo elobelami kati na Boyokani ya Sika lokola se ezali penepene ya Ngomba ya Bilaya. Na lokota ya Alamaika, liloba *getesemane* elingi koloba “ekamoli

ya elaya.” Yesu akendaki na elanga yango na butu oyo Yuda atekaki Ye. Kuna Asambelaki mpe Ayokaki mpasi na Getesemane mpo na masumu ya bato nyo-nso (Mat. 26:36, 39; Mal. 14:32; Yoan. 18:1; Alma 21:9; Mal&May 19:15–19).

Gideona (Boyokani ya Kala)

Mokambi oyo akangolaki Yisalaele uta na Bamidyani (Bas. 6:11–40; 7–8).

Gideona (Buku ya Mormon)

Mokambi ya sembo ya Banefi.

Azalaki moto ya bokasi mpe monguna ya Mokonzi Noa, **Mos.** 19:4–8. Asanganaki na likita na Mokonzi Limiyi, **Mos.** 20:17–22. Akanaki mwango ya kolimwa uta na bowumbu ya Balamani, **Mos.** 22:3–9. Abomamaki na Newolo, **Alma** 1:8–10.

Gogo. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Magogo

Mokonzi moko ya Magogo. Ejekiele asakolaki ete Gogo akokamata Yisalaele na ntango ya Boyei ya Mibale ya Nkolo (Ejek. 38–39). Etumba mosusu, oyo ebi-angami etumba ya Gogo, ekosalema na nsuka ya Nkoto ya mibu (Emon. 20:7–9; Mal&May 88:111–116).

Goliata. *Tala lisusu* Dawidi

Kati na Boyokani ya Kala, Mofilisitia moto molai mpe monene oyo abundisaki mampinga ya Bayisalaele ntembe. Dawidi andimaki kobundisa ye mpe abomaki ye na lialisi ya Nkolo (1 Sam. 17).

Gologota. *Tala lisusu* Bobakami na ekulusu; Yesu Klisto

Gologota elingi koloba “mokuwa ya moto” na lokota ya Balamaiki. Ezali nkombu ya esika oyo wapi babakaki Klisto na ekulusu (Mat. 27:33; Mal. 15:22; Yoan. 19:17). Nkombo ya lokota ya Latina mpo na esika oyo ezali Kalivari (Luk. 23:33).

Gomola. *Tala lisusu* Sodomu

Kati na Boyokani ya Kala, engumba moko ya nkuna oyo ebebisamaki na Nkolo (Gen. 19:12–29).

Habakuku

Profeta moko ya Boyokani ya Kala na Yuda oyo alobaki na ntina ya bosumuki ya bato ekoki kozala na boyangeli ya Yo-yakimi (penepene na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto).

Buku ya Habakuku: Mokapo 1 ezali bolobani kati na Nkolo mpe profeta na Ye, na bokokani ya masolo oyo ezwami na Yilimia 12 mpe Malongi mpe Mayokani 121. Habakuku atungisamaki ete bato ya nkuna bazali komonana lokola bafuluki. Kati na mokapo 2 Nkolo apesi Habakuku toli ya kozala motema molai—moto moyengebene ayekolaka kotambola na bomoi na bondimi. Mokapo 3 mokomi losambo ya Habakuku kati na oyo wapi azali kotonda boyengebene ya Nzambe.

Hagai

Profeta moko ya Boyokani ya Kala oyo asakolaki penepene ya mobu 520 Liboso na mbotama ya Klisto na Yelusaleme, kala mingi te nsima ya Bayuda kozonga uta na bokangemi na Babiloni (Ejela 5:1; 6:14). Alobaki na ntina ya botongi lisusu Tempelo ya Nkolo na Yelusaleme mpe amipamelaki bato mpo ete esilaki naino te. Akomaki lisusu na ntina ya tempelo ya mibu nkoto mpe boyangeli ya Mobikisi.

Buku ya Hagai: Kati na mokapo 1, Nkolo amipameli bato mpo na kozalaka kati na bandako na bango oyo esila te nzokande tempelo etikali se ya kozanga kotongama. Mokapo 2 ekomi lisakoli ya Hagai ete Nkolo akopesa kimia na tempelo na Ye.

Hama. *Tala lisusu* Noa, Nkoko ya Biblia

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya misato ya Noa (Gen. 5:32; 6:10; Mose 8:12, 27).

Noa, bana mibali na ye, mpe mabota na bango bakotaki na masuwa, **Gen.** 7:13. Kanana, mwana mobali ya Hama, alakelamaki mabe, **Gen.** 9:18–25.

Mbulamatari ya Hama ezalaki oyo uta

Hana

na tata kokitanisama na mwana mobali mpe epambolamaki mpo na oyo etali biloko ya mabele mpe bwania kasi mpo na oyo etali bonganzambe te, **Abal.** 1:21–27. Ejipitus, mwasi ya Hama, azalaki eboto ya Kaina, bana mibali ya mwana mwasi Ejipitus afandaki na Ejipito, **Abal.** 1:23, 25 (Nze. 105:23; 106:21–22).

Hana. *Tala lisusu* Samwele, Profeta ya Boyokani ya Kala

Mama ya Samwele, profeta ya Boyokani ya Kala. Nkolo apesaki Samwele na Hana lokola eyano na nsambo na ye (1 Sam. 1:11, 20–28). Hana apesaki Samwele na Nkolo. Nzembo na ye ya bozongisi matondi ekoki komekisama na oyo ya Malia, mama ya Yesu (1 Sam. 2:1–10; Luk. 1:46–55).

Harris, Martin. *Tala lisusu*
Banzeneneke ya Buku ya Mormon

Moko ya banzeneneke basato na litatela ya bonzambe mpe bosolo ya Buku ya Mormon. Asungaki Joseph Smith mpe Eklezia na misolo. Nkolo asengaki Martin Harris koteka bozwi na ye mpe kopesa misolo na ye mpo na kofuta bobimisi ya Buku ya Mormon (Mal&May 19:26–27, 34–35), kozala moko ndakisa mpo na Eklezia (Mal&May 58:35), mpe kosunga na kofutaka ntalo ya mosala yango (Mal&May 104:26).

Martin Harris alongolamaki na Eklezia kasi azongaki nsima kokoma mondimi mpenza. Na nsuka ya bomoi na ye apesaki litatoli ete amonaki anjelu Moroni mpe bapalaki ya wolo uta na oyo wapi Joseph Smith abongolaki Buku ya Mormon.

Hebeloni

Engumba ya kala ya Yuda, bakilomete ntuku misato na mibale na sudi ya Yelusaleme. Ezalaki esika ya bokundi ya Abalayama mpe libota na ye (Gen. 49:29–32). Ezalaki mboka mokonzi ya Dawidi na eteni ya ebandeli ya boyangeli na ye (2 Sam. 5:3–5).

Hizikiya

Mokonzi moko ya sembo ya ekolo Yuda kati na Boyokani ya Kala. Ayangelaki mibu ntuku mibale na libwa, na ntango oyo Yisaya azalaki profeta kati na Yuda (2 Mik. 18–20; 2 Nta. 29–32; Yis. 36–39). Yisaya asungaki ye na kobongisaka nyonso mibale eklezia mpe leta. Alongolaki losambo ya banzambe ya bikeko mpe azongisaki kotia misala ya tempelo. Bomoi ya Hizikiya eyesamaki molai ya mibu zomi na mitano na nzela ya losambo mpe bondimi (2 Mik. 20:1–7). Eteni ya ebandeli ya boyangeli na ye ezalaki ya bofuluki, kasi botomboki na ye na mokonzi ya Asulia (2 Mik. 18:7) ebimisaki bitumba mibale ya bokamati mboka na Basula: ya yambo elimbolami na Yisaya 10:24–32, ya mibale na 2 Mikonzi 18:13–19:7. Na etumba ya mibale ya bokamati mboka, Yelusaleme ebikisamaki na anjelu ya Nkolo (2 Mik. 19:35).

Hosea

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo asakolaki na bokonzi ya nordi ya Yisalaele na ntango ya nsuka ya boyangeli ya Yelobama ya II. Azalaki na ntango ya bokwei mpe bobebi ya ekolo, mbano ya lisumu ya Yisalaele.

Buku ya Hosea: Mama ya likambo ya buku ezali bolingo ya Nzambe mpo na bato na Ye. Bitumbu na Ye nyonso epeyamaki na bolingo, mpe bozongisi ya Yisalaele ekozala mpe se mpo na bolingo na Ye (Hosea 2:19; 14:4). Na bokeseni, Hosea alakisi molimo ya koteka banyanga mpe kozanga bosembo ya Yisalaele. Nzokande Nzambe akokaki komona na mosika bosikoli ya nsuka ya Yisalaele (Hosea 11:12–14:9).

Hozana

Liloba moko uta na lokota ya Ebele oyo elingi koloba “soki olingi bikisa biso” mpe esalelami kati na masanzoli mpe mabondeli.

Na Limpati ya Tabelenakele, oyo ekumisaki bokangolami ya Yisalaele na Nkolo mpo na kokende na mboka

elakelama, bato bayembaki maloba ya Nzembo 118 mpe baningisaki mandalala. Na boyingeli ya nkembo ya Nkolo na Yelusaleme, ebele bagangaki “Hozana” mpe bapalanganisaki mandalala mpo ete Yesu atambola likolo, boye kolakisaka bososoli na bango ete Yesu azalaki se Nkolo moko wana oyo akanngolaka Yisalaele na ntango ya kala (Nze. 118:25–26; Mat. 21:9, 15; Mal. 11:9–10; Yoan. 12:13). Bato bayebaki Klisto lokola Masiya oyo bazelaki kala. Liloba *Hozana* ekomi bokumisi ya Masiya na bikeke nyonso (1 Nef. 11:6; 3 Nef. 11:14–17). Koganga Hozana etiamaki na bopambolami ya Tempelo ya Kirtland (Mal&May 109:79) mpe ezali sikawa eteni moko ya bopambolami ya batempelo ya sika.

Hyde, Orson

Mondimi moko kati na Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi na mibale baye babiangamaki na eleko oyo (Mal&May 68:1–3; 75:13; 102:3; 124:128–129). Asalaki bitinda mingi mpo na Eklezia, kotangaka na kati bobulisi ya Mabele Masantu na mobu 1841 mpo na bozongi ya Bayuda.

Imini. *Tala lisusu* Mosiya, Bana mibali ya; Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Mokonzi Mosiya. Imini akendaki elongo na bandeko mibali na ye koteya nsango malamau na Balamani (Mosiya 27:8–11, 34–37; 28:1–9).

Izebele. *Tala lisusu* Ahaba

Mwasi moko ya nkuna kati na Boyokani ya Kala uta na mboka ya Fenisia. Azalaki mwasi ya Ahaba (1 Mik. 16:30–31), mokonzi moko ya Yisalaele oyo ayanngelaki wana ezalaki Eliya profeta.

Libala ya Izebele na Ahaba, mingi koleka likambo nyonso mosusu, ekweisaki bokonzi ya Yisalaele ya nordi; Izebele akotisaki kati na Yisalaele ndenge ya mabe koleka ya kokumbamela banzambe ya bikeko uta na mboka na ye na

esika ya kokumbamela Yehova (1 Mik. 18:13, 19).

Izebele abomaki baprofeta mingi ya Nzambe, **1 Mik.** 18:4. Izebele amekaki koboma Eliya, **1 Mik.** 19:1–3. Nkuna ya Izebele esukaki na liwa na ye ya nsomo, **2 Mik.** 9:30–37.

Jarom

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Enosa mpe nkoko mobali ya mwana ya Lehi. Abombaki masolo ya makomi ya Banefi mibu ntuku motoba, 420–361 Liboso na mbotama ya Klisto (Enos. 1:25; Jar. 1:13). Azalaki moto ya sembo oyo aponaki kokoma mingi te kati na lisolo ya makomi ya mambi ya kala (Jar. 1:2).

Buku ya Jarom: Ezali bobele na milongo ya kotanga zomi na mitano kati na mokanda oyo kati na Buku ya Mormon. Jarom akomaki ete Banefi bakobaki kosalela mobeko ya Mose mpe bazelaki boyei ya Klisto. Bakambamaki na bakonzi oyo bazalaki bato ya makasi na bondimi. Bafulukaki lokola bayokelaki baprofeta, banganganzambe, mpe bateyi na bango.

Joseph Smith, Mwana. *Tala* Smith, Joseph, Mwana

Kaina. *Tala lisusu* Abele; Adama; Bobomi; Makelemba ya nkuku

Mwana mobali ya Adama mpe Eva oyo abomaki ndeko na ye ya mobali ya leki Abele (Gen. 4:1–16).

Likabo na ye eboyamaki na Nkolo, **Gen.** 4:3–7 (Mose 5:5–8, 18–26). Abomaki ndeko na ye ya mobali Abele, **Gen.** 4:8–14 (Mose 5:32–37). Nkolo alakelaki ye mabe mpe atiaki elemba likolo na ye, **Gen.** 4:15 (Mose 5:37–41).

Adama mpe Eva bazalaki na bana mibali mpe bana basi mingi liboso ete abotama, **Mose** 5:1–3, 16–17. Alingaki Satana mingi koleka Nzambe, **Mose** 5:13, 18. Akotaki kati na liyokani moko ezanga bosantu na Satana, **Mose** 5:29–31.

Kaisalia

Kaisalia

Kati na Boyokani ya Sika, nkombo oyo wapi boko bayangeli ya Loma bayebanaki. Esalelami na makomi lokola elembu ya mbulamatari soki te nguya ya mokili.

Bopesa epayi ya Kaisalia oyo ezali ya Kaisalia, **Mat.** 22:21 (Mal. 12:17; Luk. 20:25; Mal&May 63:26).

Kalebe

Moko ya baye wana batindamaki na Mose koluka mabele ya Kanana na mobu ya mibale nsima ya Bobimi. Bobele ye mpe Yosua bamemaki nsango ya solo ya mabele mango (Mit. 13:6, 30; 14:6–38). Bobele bango nde babikaki na mibu ntuku minei ya bokatisi esobe kati na baoyo babimaki na Ejiptu (Mit. 26:65; 32:12; Dut. 1:36) mpe bakotaki na Kanana (Yos. 14:6–14; 15:13–19).

Kalivari. *Tala Gologota*

Kanana, Mokanana

Na ntango ya Boyokani ya Sika, mwana mobali ya minei ya Hama (Gen. 9:22; 10:1, 6) mpe nkoko mobali ya Noa. *Mokanana* etangemi mpo na moto uta na mabele wapi Kanana afandaki na ebandedi mpe lisusu biboto na ye. *Mokanana* ezali lisusu nkombo mpo na bato bafandaki na mabele ya nse mpembeni ya Mai Monene na kolandaka ndelo ya Filisitia. Nkombo oyo esalelamaki mpo na kolimbola bafandi ya ekolo na westi ya Yaladene baye bazalaki Bayisalaale te, baye Bamwela babiangaka Bafenesia.

Kapitene

Soda mokonzi kati na mampinga ya Baloma kokambaka lingomba ya bato ntuku mitano mpe monkama. Lingomba ya lolenge wana ezalaki kosala ndambo moko kati na ntuku motoba ya basoda monkama ya mampinga ya Loma. (Tala Mat. 8:5; Luk. 23:47; Mis. 10:1–8.)

Kayafa. *Tala lisusu* Ana (Boyokani ya Sika); Basadukai

Kati na Boyokani ya Sika, nganganza-

mbe monene mpe mwana mobali bokilo ya Ana. Kayafa asalaki mingi na kotelemelaka Yesu mpe bayekoli na Ye (Mat. 26:3–4; Yoan. 11:47–51; 18:13–14).

Kimball, Spencer W. *Tala lisusu*

Liyebisi ya Bakambi 2

Mokambi ya zomi na mibale ya Eklezia uta ebandisamaki na mobu 1830. Spencer W. Kimball asalelaki lokola Mokambi uta sanza ya zomi na mibale ya mobu 1973 kino sanza ya zomi na moko ya mobu 1985. Abotamaki na mobu 1895 mpe akufaki na mobu 1985 na mibu ntuku libwa.

Na sanza ya motoba ya mobu 1978, Bokambi ya Yambo bayebisaki ete emoniseli ezwami na Mokambi Kimball kopesaka bongangzambe mpe mapamboli ya tempelo na mibali bandimi nyonso baoyo balongobani, **LiyBak** 2.

Kimia. *Tala lisusu* Bopemi; Mopesi

kimia; Nkoto ya mibu

Kati na makomi, kimia ekoki kolimbola bonsomi uta na bozangi etumba mpe mobulu soki te nie mpe bobondisi ya kati oyo ebotami na Molimo oyo Nzambe apesaka na Basantu na Ye ya sembo.

Bonsomi uta na bozangi etumba mpe mobulu: Asukisi bitumba, **Nze.** 46:9. Bako-yekola etumba lisusu te, **Yis.** 2:4.

Bozala na kimia na bato nyonso; kozo-ngisa mabe epayi na bino moko te, **Lom.** 12:18–21.

Ezalaki kaka kimia na mboka, **4 Nef.** 1:4, 15–20.

Botika etumba mpe bosakola kimia, **Mal&May** 98:16. Botombola benbele moko ya kimia, **Mal&May** 105:39.

Kimia uta na Nzambe na bato ya botosi: Mobikisi akobiangama Mwana mokonzi ya Kimia, **Yis.** 9:6. Kimia ezali te mpo na bato ya nkuna, **Yis.** 48:22.

Ezalaki na bibebe ya mampinga uta na lola, kokumisaka Nzambe mpe kolobaka, Nkembo na Nzambe na likolo koleka, mpe kimia na mabele, **Luk.** 2:13–14. Natikeli bino kimia, **Yoan.** 14:27. Kimia

ya Nzambe eleki bososoli nyonso, **Filip.** 4:7.

Bato ya Mokonzi Benyamina bazwaki kimia ya mayele ya motema, **Mos.** 4:3. O boniboni kitoko likolo ya ngomba ezali makolo na ye oyo akopangalisa nsango ya kimia, **Mos.** 15:14–18 (Yis. 52:7). Alma abelelaki epayi ya Nkolo mpe azwaki kimia, **Alma** 38:8. Milimo ya basembo miyambani na ezalela ya kimia, **Alma** 40:12.

Ekitisaki ngai te kimia na mayele na yo mpo na oyo etali likambo yango, **Mal&May** 6:23. Tambola kati na bosokemi ya Molimo na ngai, mpe okozwa kimia na ngai, **Mal&May** 19:23. Ye oyo asali misala ya bosembo akozwa kimia, **Mal&May** 59:23. Bomilatisama na bondimami ya bolingani, oyo ezali bondimami ya bobongi nie mpe kimia, **Mal&May** 88:125. Mwana mobali na ngai, kimia ezala na molimo na yo, **Mal&May** 121:7.

Komonaka ete kimia ezalaki monene, nalukaki mapamboli ya batata, **Abal.** 1:2.

Kisikumeni. *Tala lisusu* Bayongoli ya Gadiatoni

Kati na Buku ya Mormon, mokambi ya lingomba moko ya bato ya nkuna oyo eyebanaki nsima lokola Bayongoli ya Gadiatoni (Elam. 1:9–12; 2).

Klisto. *Tala Yesu Klisto*

Kobala, Libala. *Tala lisusu* Bobomi libala; Libota

Liyokani engebene na mibeko to boyokani kati na mobali mpe mwasi oyo lisali ete bazala mobali mpe mwasi. Nzambe akulisaki libala (Mal&May 49:15).

Ezali malamau te ete moto azala ye moko, **Gen.** 2:18 (Mose 3:18). Mobali akokangama na mwasi na ye, mpe bakozala mosuni moko, **Gen.** 2:24 (Mat. 19:5; Abal. 5:18).

Oyo Nzambe asangisi esika moko, tika te moto akabola, **Mat.** 19:6 (Mal. 10:9). Na mikolo ya nsuka bamosusu bakope-ngwa uta na bondimi, kopekisaka kobala, **1 Tim.** 4:1–3. Libala ezali eloko ya lokumu, **Ebe.** 13:4.

Nkolo atindaki bana mibali ya Lehi kobala bana basi ya Yisamaele, **1 Nef.** 7:1, 5 (1 Nef. 16:7–8).

Nzambe akelaki Adama mpe Eva kozala mwasi mpe mobali, **Mose** 3:7, 18, 21–25.

Liyokani ya sika mpe ya libela ya libala: Libala oyo esalemi na nse ya mobeko ya nsango malamau mpe bonganganzambe bosantu ezali mpo na bomoi ya kufa mpe boseko. Mibali mpe basi balongobani baye bakangami boye kati na tempelo kati na libala bakoki kokoba lokola mobali mpe mwasi elongo na bosekwi.

Yesu ateyaki mobeko ya libala, **Luk.** 20:27–36. Mobali azali na bosenga ya mwasi kati na Nkolo, **1 Kol.** 11:11. Mibali mpe basi bazali esika moko basangoli libula ya ngolu ya bomoi, **1 Pet.** 3:7.

Nyonso oyo bokokanga na mabele ekokangama na lola, **Elam.** 10:7 (Mat. 16:19).

Mpo na kozwa motuya ya likolo koleka ya bokonzi ya selesitale, moto asengeli koyingela liyokani ya sika mpe ya libela ya libala, **Mal&May** 131:1–4. Soki mobali abali mwasi te na ngai, liyokani mpe libala na bango ezali na bokasi te ntango bakufi, **Mal&May** 132:15. Soki moto abali mwasi na liloba na ngai mpe na liyokani ya sika mpe ya libela, mpe ekangami na Molimo Mosantu ya Elaka, ekozala na bokasi nyonso ntango bazali libanda ya mokili, **Mal&May** 132:19.

Libala kati na biyamba: Libala kati na mobali mpe mwasi ya biyamba mpe misala ya mangomba makeseni.

Okokamata te mwasi mpo na mwana mobali na ngai kati na bana basi ya Kanana, **Gen.** 24:3. Soki Yakobo abali mwasi kati na bana basi ya Heta, bomoi na ngai ekosala ngai bolamu nini, **Gen.** 27:46 (Gen. 28:1–2). Yisalaele akobala te Bakanana, **Dut.** 7:3–4. Yisalaele babalanaki na Bakanana, bakumbame-laki banzambe ya lokuta, mpe balakelamaki mabe, **Bas.** 3:1–8. Basi ya Solomo babalusaki motema na ye mpo na kokumbamela banzambe ya lokuta, **1 Mik.**

Kobanza

11:1–6. Tokopesa te bana basi na biso na bato ya mokili, kokamata bana basi na bango mpo na bana mibali na biso mpe te, **Nehem.** 10:30.

Bokangama te na ekangeli moko ekeseni na bato bazangi kondima, **2 Kol.** 6:14.

Nkolo atiaki elembo likolo ya Balamani ete Banefi bakoka te kosangisama mpe kondima mimesano ya lokuta, **Alma** 3:6–10.

Soki mobali abali mwasi na liyokani na ngai te mpe libala na bango ezali na bokasi te ntango bakufi, **Mal&May** 132:15.

Bana mibali ya bato bakamataki bango basi kutu lokola baponaki, **Mose** 8:13–15.

Libala na balongani ebele: Libala ya mobali moko na basi mibale te koleka baye bazali na bomoi. Epesami na mobeko mpo ete mobali kozala bobele na mwasi moko, longola se soki Nkolo na nzela ya emoniseli atindi lolenge losusu (Yako. 2:27–30). Na nzela ya emoniseli libala ya balongani ebele esalemaki na ntango ya Boyokani ya Kala mpe na mikolo ya ebandeli ya Eklezia oyo ezongisami na bokambani ya profeta oyo azalaki na bafungola ya bonganzambe (Mal&May 132:34–40, 45). Ezali kosalema lisusu te kati na Eklezia (LiyBak 1); lelo, kozalaka na mwasi moko koleka ezali koyokana te na kozala mondimi kati na Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka.

Sala apesaki Agala na Abalama loloka mwasi na ye, **Gen.** 16:1–11. Yakobo azwaki Lea mpe Laele mpe basali na bango lokola basi, **Gen.** 29:21–28 (Gen. 30:4, 9, 26). Soki mobali akamati mwasi mosusu, asengeli te kokitisa bozwi ya mwasi ya yambo, **Esod.** 21:10. Dawidi mpe basi mibale na ye bamataki na Hebeloni, **2 Sam.** 2:1–2.

Abalayama, Yisaka, mpe Yakobo basalaki oyo batindamaki kosala na kozwaka basi ebele na bolongani, **Mal&May** 132:37. Dawidi mpe Solomo asalaki te lisumu na eloko moko te longola se na biloko oyo bazwaki te uta na Nkolo, **Mal&May** 132:38–39.

Kobanza. *Tala* Komanyola

Kobatisa, Libatisi. *Tala* *lisusu*

Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Libatisi ya mwana abotami sika; Makuli; Molimo Mosantu

Liloba oyo etiami na lokota ya Bmwela ya ebandeli elimboli “kokitisa na nse ya mai” to “kozindisa.” Libatisi na kozindisaka na mai na moto oyo azali na likoki ezali bokuli ya boyingisi ya nsango malamumpe esengeli mpo na kokoma mondimi ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Bozali koya nsima ya bondimi na Yesu Klisto mpe boyamboli. Bosengeli kolandama na kozwaka likabo ya Molimo Mosantu mpo ete mokoka mpenza (2 Nef. 31:13–14). Libatisi na mai mpe Molimo esengeli liboso ete moto akoka kokota bokonzi ya selesitiale. Adama azalaki moto ya yambo ya kobatisama (Mose 6:64–65). Yesu lisusu abatisamaki mpo na kokokisa bosembo nyonso mpe mpo na kokokisa nzela na bato nyonso (Mat. 3:13–17; 2 Nef. 31:5–12).

Mpo ete banso likolo ya mabele bazali te na libaku ya kondima nsango malamumpe na ntango ya bomoi ya bokufi, Nkolo asilaki kopesa ndingisa na ebatisi masalema mpo na bakufi. Boye, baye wana bandimi nsango malamumpe na mokili ya molimo bakoki kolongisama mpo na koyingela kati na bokonzi ya Nzambe.

Libatisi ezali na ntina monene: Tika ete ezala bongo sasaipi mpo na kokokisa bosembo nyonso, **Mat.** 3:15. Yesu ayaki mpe abatisamaki na Yoane, **Mal.** 1:9. Bafalisai mpe balobeli babwakaki toli ya Nzambe, mpo ete babatisamaki te, **Luk.** 7:30. Longola se soki moto abotami na mai mpe na Molimo, akoki te kokota na bokonzi ya Nzambe, **Yoan.** 3:5. Boyambola, mpe bobatisama moko moko na bino, **Mis.** 2:38.

Atindi bato nyonso ete basengeli kobatisama na nkombo na ye, **2 Nef.** 9:23–24. Bato basengeli kolanda Klisto, kobatisama, koyamba Molimo Mosantu, mpe koyika mpiko kino nsuka mpo na

kobikisama, **2 Nef.** 31. Malongi ya Klisto ezali ete bato basengeli kondima mpe kobatisama, **3 Nef.** 11:20–40.

Bango baye bandimeli maloba na yo te mpe babatisami te na mai na nkombo na ngai bakokweisama, **Mal&May** 84:74.

Nzambe alimbolaki na Adama mpo na nini boyamboli mpe libatisi esengeli, **Mose** 6:52–60.

Libatisi na bozindisi na mai: Yesu, ntango abatisamaki, abimaki semba libanda ya mai, **Mat.** 3:16 (Mal. 1:10). Yoane abatisamaki na Ainona mpo ete mai mazalaki mingi kuna, **Yoan.** 3:23. Filipino mpe mokengeli bakitaki kati na mai, **Mis.** 8:38. Tokundami na ye na libatisi, **Lom.** 6:4 (Kolos. 2:12).

Landa Nkolo na yo mpe Mobikisi na yo kati na mai, **2 Nef.** 31:13. Alma, Helama, mpe basusu bakundamaki kati na mai, **Mos.** 18:12–16. Mpe nsima bokozindisa bango na mai, **3 Nef.** 11:25–26.

Lolenge ekoki ya libatisi elimbolami, **Mal&May** 20:72–74. Babatisamaki na lolenge ya bokundi na ye, kokundamaka kati na mai na nkombo na ye, **Mal&May** 76:50–51.

Adama alalisamaki na nse ya mai, mpe abimisamaki libanda ya mai, **Mose** 6:64. Libatisi ezali na nzela ya bozindisi na mai mpo na bolimbisi ya masumu, **Bit. Bond.** 1:4.

Libatisi mpo na bolimbisi ya masumu: Telema mpe batisama, mpe sukola masumu na yo, **Mis.** 22:16.

Nsima ya libatisi ekoya bolimbisi ya masumu na bino na moto mpe na Molimo Mosantu, **2 Nef.** 31:17. Boya mpe bobatisama mpo na boyamboli ete bosukwama uta na masumu na bino, **Alma** 7:14. Bapambolami baye bakondima mpe babatisami, mpo bakoza bolimbisi ya masumu na bango, **3 Nef.** 12:1–2.

Sakola boyamboli mpe bondimi epayi ya Mobikisi, mpe bolimbisi ya masumu na nzela ya libatisi, **Mal&May** 19:31.

Tondimi libatisi na bozindisi mpo na bolimbisi ya masumu, **Bit. Bond.** 1:4.

Likoki elongobani: Bokende mpe boteya bikolo nyonso, kobatisaka na nkombo

ya Tata, Mwana, mpe Molimo Mosantu, **Mat.** 28:19 (Mal&May 68:8).

Limiyi mpe mingi ya bato na ye bazalaki na mposa ya kobatisama, kasi moko oyo azalaki na likoki uta na Nzambe azalaki te kati na mboka, **Mos.** 21:33. Napesi epayi na bino nguya ete bobatisa, **3 Nef.** 11:19–21.

Bonganganzambe ya Alona ezali na bafungola ya libatisi na bozindisi na mai mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 13. Bazali baye bakulisami na ngai mpo na kobatisa na nkombo ya ngai, **Mal&May** 18:29.

Yoane Mobatisi apesaki Joseph Smith mpe Oliver Cowdery likoki ya kobatisa, **JS—Mambi ya Kala** 1:68–69.

Bisenge mpo na libatisi: Boyambola, mpe bobatisama na nkombo ya Mwana Molingami na ngai, **2 Nef.** 31:11. Bosengeli koyambola mpe kobotama lisusu, **Alma** 7:14. Botala ete bobatisama na kozangaka bolongobani te, **Morm.** 9:29. Lakisa baboti ete basengeli koyambola mpe kobatisama mpe komikitisa, **Mor.** 8:10.

Bisenge mpo na baye wana balingi libatisi bilimbolami, **Mal&May** 20:37. Bana bakobatisama mpo na bolimbisi ya masumu na bango ntango bakokisi mibu mwambe, **Mal&May** 68:25, 27.

Liyokani esalemi na nzela ya libatisi: Bokoti kati na boyokani elongo na ye ete bokosalela ye mpe bokobatela mitindo na ye, **Mos.** 18:8–10, 13.

Baye wana bayamboli, bakamati likolo ya bango nkombo ya Klisto, mpe bakamati mokano ya kosalela ye bayambama na libatisi, **Mal&May** 20:37.

Libatisi mpo na bakufi: Bakosala nini baye bazali kobatisama mpo na bakufi, **1 Kol.** 15:29.

Ebatisi mpo na bakufi esalemi mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 124:29; 127:5–9; 128:1; 138:33.

Libatisi mpo na bana babotami sika te: Ezali liseki ya lipombo liboso ya Nzambe ete bobatisa bana babotami sika, **Mor.** 8:4–23.

Bana mike bakobatisama ntango

Koboma

bakokisi mibu mwambe, **Mal&May** 68:27. Bana mike nyonso baye bakufaka liboso ya kokoma na mobu ya boyanoli babikisami kati na bokonzi ya selesitale, **Mal&May** 137:10.

Koboma. *Tala* Bobomi; Etumbu ya liwa

Kobongola

Kobimisa ndimbola ya libanzo oyo epesami na lokota loko na maloba makokani na lokota mosusu (Mos. 8:8–13; Bit. Bond. 1:8). Kati na makomi etangameli mbala mingi lokola likabo moko uta na Nzambe (Alma 9:21; **Mal&May** 8; 9:7–9). Ekoki ntango mosusu kolimbola kobongisa soki te koyeisa malamau bobongoli boye ezali naino sikawa na lokota songolo soki te kozongisa nkoma oyo ebunga (**Mal&May** 45:60–61). Joseph Smith atindamaki kobanda bobongoli bofulami ya Biblia na Mokonzi Yakobo (**Mal&May** 42:56; 76:15).

Joseph Smith azwaki nguya ya kobongola na nzela ya boboto ya Nzambe, na nguya ya Nzambe, **Mal&May** 1:29. Ozali ya na likabo ya kobongola, **Mal&May** 5:4. Napesi epayi na yo likabo, soki ozali na mposa epayi na ngai, ya kobongola, **Mal&May** 6:25. Nzambe apesaki Joseph Smith nguya uta na likolo ya kobongola Buku ya Mormon, **Mal&May** 20:8.

Na nzela ya Ulima mpe Tumima nabongolaki ndambo ya bikoma, **JS—Mambi ya Kala** 1:62 (Mos. 8:13; 28:13).

Kobulisa, Mobeko ya bobulisi.

Tala lisusu Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya Lola; Molongo ya bomoko

Kosantisa, kokomisa esantu, to kokoma moto ya sembo. Mobeko ya bobulisi ezali libongisi ya bonzambe na nzela ya oyo wapi mibali mpe basi baye na bolingi bapesaka ntango, talanta, mpe biloko ya nkita ya bango mpo na botie mpe botongi ya bokonzi ya Nzambe.

Bomibulisama mpo na mokolo ya Nkolo, **Esod.** 32:29.

Banso baye bandimaki bazalaki na

biloko na bango nyonso lisanga, **Mis.** 2:44–45.

Bazalaka na biloko nyonso lisanga na kati ya bango; boye mozwi mpe mobola azalaki te, **4 Nef.** 1:3.

Nkolo alimbolaki mabongisi ya bobulisi, **Mal&May** 42:30–39 (**Mal&May** 51:2–19; 58:35–36). Moto moko asengeli te kozwa mingi koleka mosusu, **Mal&May** 49:20. Moto na moto apesamaki ndambo oyo ekokani engebene na libota na ye, **Mal&May** 51:3. Molongo motiaki ete Basantu bakoka kokokana na mayokani ya makambo nyonso ya lola mpe ya mabele, **Mal&May** 78:4–5. Bato basengelaki kozala na bosenga se moko engebene na mposa mpe bozangi na bango, **Mal&May** 82:17–19. Siona ekoki kotongama bobele likolo ya mabongisi ya mobeko ya selesitale, **Mal&May** 105:5.

Bato ya Enoke bazalaki motema moko mpe mayele moko mpe bazalaki kofanda kati na bosembo, mpe mobola azalaki te na kati ya bango, **Mose** 7:18.

Kokebisa, Likebisi. *Tala lisusu*

Bakengeli, Kokengela

Kobenda matoyi mpo na likama to kopesa angele. Baprofeta, bakambi, mpe baboti bakebisaka mpe bateyaka basusu kozala na botosi epayi ya Nkolo mpe mateya na Ye.

Yakobo akebisaki Banefi na lisumu ya lolenge nyonso, **Yako.** 3:12.

Mongongo ya bokebisi ekobima epayi ya bato nyonso, **Mal&May** 1:4. Tika ete mateya na bino mazala mongongo ya bokebisi, **Mal&May** 38:41. Oyo ezali mokolo ya bokebisi, **Mal&May** 63:58. Moto nyonso oyo akebisami asengeli kokebisa moninga na ye ya penepene, **Mal&May** 88:81. Nasili kokebisa bino, mpe nakebisi bino liboso, na kopesaka epayi na bino liloba ya bwania oyo, **Mal&May** 89:4.

Kolapa ndai. *Tala* Bosantoli; Botuki, Kotuka; Ndai

Kolela, Buku ya

Buku moko kati na Boyokani ya Kala, oyo ekomamaki na Yilimia. Ezali

bosangisi ya makomi ntoki mpe nzembo ya mawa mpo na bokwei ya Yelusaleme mpe ya ekolo ya Bayisalaale. Buku yango ekomamaki nsima ya bokwei ya engumba penepene na mobu 586 Liboso na mbotama ya Klisto.

Koliantoni. *Tala lisusu* Alma, Mwana mobali ya Alma

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Alma, mwana mobali ya Alma.

Akendaki epayi ya Bazolami, **Alma** 31:7. Asundolaki mosala ya Nzambe nsima ya mwasi ya pite, **Alma** 39:3. Alma apesaki ye malakisi likolo ya bozali ya bato nsima ya liwa, bosekwi, mpe bomikabi, **Alma** 39–42. Abiangamaki lisusu koteya, **Alma** 42:31. Akendaki na mabele epayi na nordi kati na masuwa, **Alma** 63:10.

Koliantumili. *Tala lisusu* Bayelede

Kati na Buku ya Mormon, moko mokonzi ya Bayalede mpe mobiki ya nsuka oyo atikalaki uta na ekolo ya Bayelede.

Abombolamaki na bato ya Zalayemila, **Omin** 1:21. Azalaki mokonzi likolo ya mboka mobimba, **Etel** 12:1–2. Amemaki na bokangemi na Saledi mpe akangolamaki na bana mibali na ye, **Etel** 13:23–24. Abundaki bitumba na banguna ya ndenge na ndenge, **Etel** 13:28–14:31. Ayambolaki, **Etel** 15:3. Abundaki etumba na ye ya nsuka na Sizi, **Etel** 15:15–32.

Kolimbisa. *Tala lisusu* Bolimbisi ya masumu; Bomikabi, Komikaba; Boyamboli, Koyambola; Kotubela, Ntubela

Lokola esalelami kati na makomi, kolimbisa na botali nyonso elingi koloba moko na biloko mibale: (1) Ntango Nzambe alimbisi bato, Ye alongolaka to atika mpebeni etumbu oyo esengami mpo na lisumu. Na nzela ya Bomikabi ya Klisto, bolimbisi emonani mpo na baoyo nyonso bayamboli, longola se mpo na baoyo bazwami elindo mpo na bobomi

soki te mpo na lisumu oyo elimbisamaka te na Molimo Mosantu. (2) Lokola bato bazali kolimbisama bamoko basusu, bazali kosalela bamoko mpe basusu na bolingo ya lolenge ya Klisto mpe bazali te na mayoki mabe na baye basalaki bango mabe (Mat. 5:43–45; 6:12–15; Luk. 17:3–4; 1 Nef. 7:19–21).

Nkolo azali na motema molai, mpe na boboto monene, kolimbisaka mabe mpe bobuki mobeko, **Mit** 14:18. Soki masumu na bino ezali lokola ngola, makozala pee lokola mvula ya mpembe, **Yis** 1:18.

Limbisa banyongo na biso, lokola tolimbisaka badebi na biso, **Mat** 6:12 (Luk. 11:4; 3 Nef. 13:11). Mwana ya Moto azali na nguya ya kolimbisa masumu, **Mat** 9:6 (Mat. 18:35; Mal. 2:10; Luk. 5:20–24). Boniboni ndeko na ngai akosumuka epayi na ngai, mpe nalimbisi ye, **Mat** 18:21–22 (Mal&May 98:40). Ye oyo atuki Molimo Mosantu akozwa bolimbisi soki moke te, **Mal** 3:29 (Alma 39:6). Soki ndeko na yo asali lisumu epayi na yo, limbisa ye, **Luk** 17:3. Tata limbisa bango, mpo bazali koyeba te nini bazali kosala, **Luk** 23:34.

Sambela mpo na bolimbisi, **1 Nef** 7:21. Tia makila ya bomikabi ya Klisto ete tozwa bolimbisi ya masumu na biso, **Mos** 4:2. Soki atubeli masumu na ye liboso na yo mpe ngai, mpe ayamboli, bokolimbisa ye, **Mos** 26:29–31.

Ye oyo akoyambola mpe akotosa mibeko asengeli kolimbisama, **Mal&May** 1:32. Kata na likwangola na yo, mpe masumu na yo elimbisami, **Mal&May** 31:5 (Mal&May 84:61). Ye oyo asili koyambola masumu na ye alimbisami, mpe ngai, Nkolo, nakokanisa mango soki moke te, **Mal&May** 58:42. Nakolimbisa nani nakolimbisa, kasi esengeli na bino kolimbisa bato nyonso, **Mal&May** 64:10. Mbala mingi lokola bosili kolimbisana masumu, kutu bongo nde ngai, Nkolo, nalimbisi bino, **Mal&May** 82:1. Baye nalingi bango nde lisusu napesaka etumbu ete masumu na bango makoka kolimbisama, **Mal&May** 95:1.

Koliyolo

Nalimbisi bino masumu na bino, **Mose** 6:53.

Koliyolo. *Tala lisusu* Motelemeli Klisto

Moko motelemeli Klisto kati na Buku ya Mormon oyo asengaki elembo moko lokola elembele ya nguya ya Nzambe; Nkolo akomisaki Koliyolo baba (Alma 30:6–60).

Koloba minoko, Likabo ya. *Tala lisusu* Makabo ya Molimo; Monoko

Likabo ya Molimo Mosantu oyo epe-saka nzela na bato bafulami koloba, kososola, to kolimbola nkota oyo eyebani te. Tondimi likabo ya koloba minoko (Bit. Bond. 1:7).

Batondisamaki banso na Molimo Mosantu, mpe babandaki koloba na minoko mosusu, **Mis.** 2:4. Ye oyo alobi monoko eyebana te alobi na bato te, kasi na Nzambe, **1 Kol.** 14:1–5, 27–28. Minoko ezali elembo na bango baye bandimaka te, **1 Kol.** 14:22–28.

Nsima nde ekoya libatisi ya moto mpe ya Molimo Mosantu; mpe nde ekoloba ekokoka bino koloba na minoko ya banjelu, **2 Nef.** 31:13–14. Amaleki alendisaki bato nyonso kondima likabo ya kolobaka na minoko, **Omin.** 1:25.

Epesami na boko koloba na minoko; mpe na mosusu ndimbola ya minoko, **Mal&May** 46:24–25 (1 Kol. 12:10; Mor. 10:8, 15–16). Tika ete likabo ya koloba na minoko esopana, **Mal&May** 109:36.

Kolobi

Monzoto ya penepene koleka na kiti ya bokonzi ya Nzambe (Abal. 3:2–3, 9).

Abalayama amonaki Kolobi mpe minzoto, **Abal.** 3:2–18. Ntango ya Nkolo eyebani engebene na ntango ya Kolobi, **Abal.** 3:4, 9 (Abal. 5:13).

Koloneli. *Tala lisusu* Bayuda-te; Kapitene; Petelo

Kapitene moko na Kaisalia, abatisamaki na Petelo (Mis. 10). Azalaki mbele Moyuda-te ya yambo ya kokota

na Eklezia na kozangaka yambo kobongwana na Kiyuda. Libatisi ya Koloneli mpe libota na ye etiaki elembo na bofungwami ya nzela mpo ete nsango malamumu eteyama na baoyo bazali Bayuda-te. Petelo, Apostolo moyangeli, oyo azalaki na bafungola ya bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele na ntango wana, akambaki mateya oyo.

Kolula. *Tala lisusu* Boluli; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Ya zuwa, Zuwa

Kozala na mposa makasi oyo elongobani te mpo na eloko songolo. Engebene na makomi, koyoka mposa ya eloko oyo ezali ya moto mosusu ezali mabe.

Kolula te kitoko na ye na motema na yo, **Mas.** 6:25.

Onso oyo akotala mwasi mpo na kolula ye asali ekobo, **Mat.** 5:28 (3 Nef. 12:28). Bankoko, kopusamaka na elulela, batekaki Yosefe na Ejipito, **Mis.** 7:9. Bato bazikisamaki kati na boluli na bango mpo na mosusu, **Lom.** 1:27. Bolingani bolulaka te, **1 Kol.** 13:4 (Mor. 7:45). Kolula eyaka na lolendo, **1 Tim.** 6:4. Nsima ya boluli na bango bakomipesa bango moko balakisi, **2 Tim.** 4:3–4. Epayi wapi ezali elulela, kuna ezali mobulu mpe misala nyonso ya mabe, **Yak.** 3:16.

Labana amonaki bozwi na biso mpe alulaki yango, **1 Nef.** 3:25. Nkolo atindi bato ete balula te, **2 Nef.** 26:32. Kokende lisusu te nsima ya mposa ya miso na yo, **Alma** 39:3–4, 9. Boluli bozalaki te na kati ya bato ya Nefi, **4 Nef.** 1:15–18.

Ye oyo atali mwasi mpo na kolula ye akowangana bondimi, **Mal&May** 42:23. Tiani nsuka uta na bamposa na bino nyonso ya boluli, **Mal&May** 88:121. Boluli mpe nkele ya moto ezalaki libula na ngai mikolo nyonso ya bomoi na ngai, **Mal&May** 127:2.

Komanyola. *Tala lisusu* Emoniseli; Losambo

Kobanza mpe kokanisa na mozindo, mbala mingi likolo ya makomi to makambo masusu ya Nzambe. Ntango esangisami na losambo, komanyolaka

makambo ya Nzambe ekoki komema emoniseli mpe bososoli.

Malia amanyolaki makambo oyo kati na motema na ye, **Luk.** 2:19.

Lokola efandaki ngai komanyolaka na motema na ngai nakumbamaki mosika, **1 Nef.** 11:1. Motema na ngai momanyolaka makomi, **2 Nef.** 4:15. Nefi akendaki nzela na ye, komanyolaka likolo ya makambo Nkolo alakisaki, **Elam.** 10:2–3. Bokende epayi na bino mpe bomanyola likolo ya makambo oyo nalobi, **3 Nef.** 17:3. Bomikundola lolenge boni Nkolo atondaki na boboto, mpe bomanyola yango na mitema na bino, **Mor.** 10:3.

Manyola likolo ya biloko oyo osili kozwa, **Mal&May** 30:3. Wana ezalaki biso kobanzabanza likolo ya makambo oyo, Nkolo asimlaki miso ya bososoli na biso, **Mal&May** 76:19. Nafandaki kati na kisuku na ngai komanyolaka likolo ya makomi, **Mal&May** 138:1–11.

Nabanzaki likolo na yango lisusu mpe lisusu, **JS—Mambi ya Kala** 1:12.

Komela, Molangwi. *Tala* Liloba ya Bwania

Konyokola, Monyokoli. *Tala lisusu* Motungisi

Koyokisa bato basusu nsomo to mpasi mpo na boyambi na bango to lolenge ya molongo ya bato bazali; kobundisa to konyokola.

Bapambolami baye banyokwami mpo na ntina ya bosembo, **Mat.** 5:10 (3 Nef. 12:10). Sambela mpo na bango baye bakotalaka bino mpamba mpe bakoniokolo bino, **Mat.** 5:44 (3 Nef. 12:44).

Mpo bazali bato na bozwi, bakoniokolo basokemi, **2 Nef.** 9:30 (2 Nef. 28:12–13). Basembo baye bazali kotala liboso epayi ya Klisto ata kutu minyokoli nyonso bakokufa te, **2 Nef.** 26:8.

Makambo nyonso oyo ekopesa yo mapeye, **Mal&May** 122:7.

Kopakola. *Tala lisusu* Lisalisi na bakoni; Mafuta

Na bantango ya kala, baprofeta ya Nkolo bapokolaki baye wana

basengelaki kosala misala mileki malamau, lokola Alona to banganzambe to bakonzi baye basengelaki kokonza likolo ya Yisalaele. Kati na Eklezia lelo, kopakola ezali kotia ndambo moke ya mafuta ebulisami likolo ya moto ya lokola ndambo ya lipamboli ya bokeseni. Oyo ekoki kosalema bobele na nse ya likoki mpe nguya ya Bonganganzambe ya Melikisedeki. Nsima ya kopakolama, moto oyo azali kosala na likoki ya bonganganzambe se moko akoki kokanga bopakolami mpe kopesa lipamboli eleki malamau na moko oyo apakolami.

Pakola bango, mpe bulisa bango ete bakoka kosalela ngai, **Esod.** 28:41 (Lew. 8:6–12, 30). Pakola ye ete azala kapitene likolo ya bato na ngai Yisalaele, **1 Sam.** 9:16; 10:1.

Bampaka basengeli kopakola mpe kopambola bakoni, **Yak.** 5:14–15 (Mal&May 42:44).

Kopesa bomoi. *Tala lisusu* Bosekwi

Kozalisa na bomoi, kosekwisa, to kobongola moto ete akoka kozala na miso ya Nzambe.

Nzambe asili kopesa biso bomoi elongo na Klisto, **Efe.** 2:4–5 (Kolos. 2:6, 12–13). Klisto atiamaki na liwa na mosuni, kasi apesami bomoi na Molimo, **1 Pet.** 3:18 (Mal&May 138:7).

Moto moko te amona Nzambe, longola se soki epesami na Molimo, **Mal&May** 67:11. Bosikoli ezali na nzela na ye oyo apesaka bomoi na biloko nyonso, **Mal&May** 88:16–17. Basantu bako pesama bomoi mpe bakokamatama likolo mpo na kozwama na Klisto, **Mal&May** 88:96.

Adama akomaki na bomoi na moto ya kati, **Mose** 6:65.

Kopesa lokumu. *Tala lisusu* Limemia; Lokumu

Kotala moto to eloko lokola kozalaka ya kolongobana mpe ya motuya, mingi mingi na oyo etali nsango malamau.

Atiolamaki, mpe totalaki ye mpamba, **Yis.** 53:3–4.

Kopesa toli

Oyo wana batali lokola monene koluta na kati ya bato ezali bonsomo na miso ya Nzambe, **Luk.** 16:15. Tika bato na bato batala basusu malamau koleka bango moko, **Filip.** 2:3.

Nkolo atalaka mosuni nyonso na moko, **1 Nef.** 17:35. Moto na moto atala moto ya penepene na ye lokola ye moko, **Mos.** 27:4 (**Mal&May** 38:24–25).

Na mokolo na bango ya kimia batalaki toli na ngai mpamba, **Mal&May** 101:8.

Kopesa toli

Lokola esalelami na makomi, kopesa toli elingi koloba kopesa elaka to kopesa malakisi.

Napesi yo toli ete osomba ya ngai wolo oyo esili komekama na moto, **Emon.** 3:18.

Koluka te kopesa toli na Nkolo, **Yako.** 4:10. Apesaka toli na bwania likolo ya misala na ye nyonso, **Alma** 37:12.

Masumu na bino masili komata kino epayi na ngai mpo ete bozali koluka komipesa toli na banzela na bino moko, **Mal&May** 56:14.

Kopona. *Tala* Bondimi ya bansoKosakola, Lisakoli. *Tala lisusu*

Emoniseli; Momoni; Mwasi profeta; Profeta

Lisakoli ezali na maloba soki te makomi mafulami na Nzambe, oyo moto azwi na nzela ya emoniseli uta na Molimo Mosantu. Litatoli ya Yesu ezali molimo ya masakoli (**Emon.** 19:10). Lisakoli ekoki kotalela makambo maleka, ya ntango oyo, soki te ya ntango ekoya. Ntango moto azali kosakola, akoloba soki te akokoma oyo Nzambe alingi ye koyeba, mpo na bolamu na ye to bolamu ya basusu. Bato bakoki kozwa lisakoli soki te emoniseli mpo na bomoi na bango moko.

Ezala na Nkolo ete bato nyonso bazala baprofeta, **Mit.** 11:29. Bana mibali mpe bana basi na yo bakosakola, **Yoele** 2:28 (**Mis.** 2:17–18). Abimisaka nkuku na ye epayi ya basali na ye baprofeta, **Amosa** 3:7.

Lisakoli moko te ya makomi ezali ya bolimboli songolo ya moto, **2 Pet.** 1:20.

Banefi bazalaki na bimoniseli mingi mpe molimo ya masakoli, **Yako.** 4:6, 13. Alma mpe Amuleki bayebaki mikano ya motema ya Zezilomi na molimo ya masakoli, **Alma** 12:7. Lisuma na oyo alobi ete Nkolo asalaka lisusu te na nzela ya masakoli, **3 Nef.** 29:6. Boluka masakoli ya Yisaya, **Morm.** 8:23.

Masakoli ekokokisama nyonso, **Mal&May** 1:37–38.

Moto asengeli kobiangama na Nzambe na nzela ya lisakoli, **Bit. Bond.** 1:5.

Kosala. *Tala* Botosi, Kotosa, Moto ya botosi

Kosalela. *Tala lisusu* Bolamu; Bolingo

Lisalisi oyo epesami to mosala oyo esalemi mpo na litomba ya Nzambe mpe basusu. Lokola tozali kosalela basusu, tozali lisusu kosalela Nzambe.

Bopona lelo nani bokosalela, **Yos.** 24:15.

Mabala ebele lokola bosali yango na mike mike ya baoyo, bosali yango epayi na ngai, **Mat.** 25:35–45. Bokaba nzoto na bino lokola mbeka na bomoi, oyo ezali mosala na bino ya ntina, **Lom.** 12:1. Na bolingi bosalelana moko mpe mosusu, **Gal.** 5:13.

Okolekisa mikolo na yo na kosalelaka Nzambe na yo, **2 Nef.** 2:3. Ntango ezali bino na mosala ya bazalani ya bino bozali bobele kati na mosala ya Nzambe na bino, **Mos.** 2:17. Baoyo bakozwa mboka ya elaka basengeli kosalela Nzambe to bakokombolama, **Etel.** 2:8–12.

Baoyo bakoti na mosala ya Nzambe basengeli kosalela ye na mitema na bango mobimba, **Mal&May** 4:2. Nkolo apesaki mibeko ete bato nyonso basengeli kolinga ye mpe kosalela ye, **Mal&May** 20:18–19. Na nkombo ya Yesu Klisto bokosalela Nzambe, **Mal&May** 59:5. Ngai, Nkolo, nasepelaka kokumisa baoyo basalelaka ngai, **Mal&May** 76:5.

Kumbamela Nzambe, mpo bobele ye osengeli kosalela, **Mose** 1:15.

Kosalela Nzambe. *Tala lisusu*
Bonganzambe; Kosalela

Kosala mosala ya Nkolo na mabele. Basali baponami ya Nzambe basengeli babiangama na Nzambe mpo na kosala mosala na Ye. Ntango basali ya solo bazali kosala mosala ya Nkolo, bazali kozwa esika ya Nkolo na misala na bango oyo eyebani na bakonzi mpe bazali kosala lokola basali na Ye (Mal&May 64:29), boye kokambaka mosala ya ntina mpo na lobiko ya bato nyonso. Nkolo apesaki bapostolo, baprofeta, bateyi, banganzambe banene, bantuku sambo, bampaka, baepisikopo, banganzambe, balakisi, badiakona, basungi, mpe bambulamatari mpo na bobongi nie ya Basantu mpo na mosala ya Nzambe (1 Kol. 12:12–28; Efe. 4:11–16; Mal&May 20; 107).

Nkolo aponaki ye mpo na kosala na nkombo ya Nkolo, **Dut.** 18:5. Bato bakobiangana bino Basali ya Nzambe na biso, **Yis.** 61:6.

Mwana ya Moto ayaki mpo na kosungama te, kasi mpo na kosalela, **Mat.** 20:26–28. Namonanaki mpo na kokomisa yo mosali mpe nzeneneke, **Mis.** 26:16–18. Nzambe azangi sembo te mpo na kobosana mosala na yo ya bolingo na oyo osalelaki Basantu, **Ebe.** 6:10. Soki moto nani azali kosala, tika ye asala yango lokola likabo oyo Nzambe apesi ye, **1 Pet.** 4:10–11.

Bateyaki, mpe basalisani, **3 Nef.** 26:19.

Ezali mosala ya Bazomi na mibale ya kokulisa basali ya nsango malamumu, **Mal&May** 107:39–40. Nganzambe monene akoki kotiamu mpembeni mpo na koyangela biloko nyonso ya ntango, **Mal&May** 107:71–72. Bantuku sambo baye basengeli kozala basali ya mobembo, **Mal&May** 107:93–97. Bampaka bakulisami kozala basali ya ntango nyonso na eklezia ya ngai, **Mal&May** 124:137.

Kosenginia, Lisenginia. *Tala lisusu*
Kotia molende; Nguya ya boponi;
Zabulu

Bomekami ya makoki ya moto ya

kopona bolamu na esika ya mabe; bobendami na masumu mpe kolandaka Satana na esika ya Nzambe.

Kokamba biso te na masenginia, kasi bikisa biso uta na mabe, **Mat.** 6:13 (3 Nef. 13:12). Nzambe akopesa te nzela ete osenginiama koleka oyo okoki kokumba, **1 Kol.** 10:13. Klisto amekamaki lokola mbele tozali, **Ebe.** 4:14–15. Apambolami ezali moto oyo atie molende na masenginia, **Yak.** 1:12–14.

Masenginia ya moyini makolonga te baye bayokaka liloba ya Nzambe, **1 Nef.** 15:24 (Elam. 5:12). Moto akokaki te kosala mpo na ye moko longola se soki asenginiami na moko to mosusu, **2 Nef.** 2:11–16. Bokengela mpe bosambela mbala na mbala, ete bokoka kosenginiama te likolo ya oyo bokoki kokumba, **Alma** 13:28. Lakisa bango kotelemela masenginia ya zabulu, na bondimi na bango likolo ya Nkolo Yesu Klisto, **Alma** 37:33. Bosambela ntango nyonso na kobangaka ete bokota na kati ya lisenginia, **3 Nef.** 18:15, 18 (Mal&May 20:33; 31:12; 61:39).

Sala angele na lolendo, mbele okokota na kati ya lisenginia, **Mal&May** 23:1. Adama akomaki moto na bosali bolingi ya zabulu mpamba te akweyaki na lisenginia, **Mal&May** 29:39–40.

Batikaki ngai na masenginia ya mibeko na mibeko, **JS—Mambi ya Kala** 1:28.

Kosengisa, Masengisi. *Tala lisusu*
Molimo Mosantu

Kopusama makasi na kosala to koboya kosala likambo moko, malamumu koleka na bopusi mpe nguya ya Molimo Mosantu.

Molimo kati na ngai mosengisi ngai, **Yob.** 32:18.

Bolingo ya Klisto bosengisi biso, **2 Kol.** 5:14.

Nasengisamaki na Molimo ete nasengeli koboma Labana, **1 Nef.** 4:10. Molimo mosengisi ngai, **Alma** 14:11. Nasengisami engebene na liyokani, **Alma** 60:34. Amaloni, kosengisamaka

Kosungaka Bakambi ya Eklezia

na Molimo Mosantu, abombaki masolo ya makomi, **4 Nef.** 1:48.

Oyo wana ewutaka na likolo esengeli eloboma na masengami ya Molimo, **Mal&May** 63:64.

Kosungaka Bakambi ya Eklezia. Tala

lisusu Bondimi ya banso

Kopesaka lisungi na baye bazali kosalela na bibonga ya bokambi bonene to bokambi ya mboka ya Eklezia.

Tia Yosua liboso ya lingomba nyonso, mpe pesa ye mokumba na miso na bango, **Mit.** 27:18–19. Bato nyonso bagangaki, mpe balobaki, Nzambe, bikisa mokonzi, **1 Sam.** 10:24. Bondima baprofeta na ye, bongo bokofuluka, **2 Nta.** 20:20.

Botosa bango oyo bazali na bokonzi likolo na bino, **Ebe.** 13:17.

Okosungama na Nkolo, mpo ete oyimaki-yimaki te, **1 Nef.** 3:6. Bango bayambaki baprofeta babatelamaki, **3 Nef.** 10:12–13. Botia likebi na maloba ya bazomi na mibale baye, **3 Nef.** 12:1.

Ezala na mongongo na ngai moko soki te na mongongo ya basali na ngai, ezali se lolenge loko, **Mal&May** 1:38. Liloba na ye bosengeli kozwa, lokola soki uta na monoko na ngai moko, **Mal&May** 21:5. Ye oyo ayambi basali na ngai, ayambi ngai, **Mal&May** 84:35–38. Onso oyo ayambi ngai, ayambi baye wana natindaki, **Mal&May** 112:20. Soki bato na ngai bakoyoka te mongongo ya bato oyo nasili kopona, bakopambolama te, **Mal&May** 124:45–46.

Kotambola, Kotambola na Nzambe.

Tala lisusu Bosembo, Ya sembo; Botosi, Kotosa, Moto ya botosi; Nzela

Kozala na boyokani na mateya ya Nzambe mpe kotambola na bomoi lokola Nzambe alingi bato na Ye bazala; kozala moyambi mpe moto ya botosi na bitinda ya Molimo Mosantu.

Nakomeka bango, soki bakotambola engebene na mitindo na ngai, to te, **Esod.** 16:4. Eloko ya malamau ekozanga

kopesama na bango baye batambolaka alima, **Nze.** 84:11. Baye wana batambolaka na meko ya ngai mpe babombaka makuli na ngai bakozala bato na ngai, **Ejek.** 11:20–21 (Dut. 8:6). Nini Nkolo asengi bino soki bobele kotambola kati na bomikitisi na Nzambe, **Mika** 6:8 (Mal&May 11:12).

Tambola na pole, lokola Nzambe azali na pole, **1 Yoan.** 1:7 (2 Yoan. 1:6; 3 Yoan. 1:4; 4 Nef. 1:12).

Tambola na nzela moke oyo ekambaka na bomoi, **2 Nef.** 33:9. Mokonzi Benyamina atambolaki na mayele ya motema ya polele liboso ya Nzambe, **Mos.** 2:27. Mosala na bino ezali ya kotambola na bozangi mpamela nsima na molongo ya Nzambe, **Alma** 7:22.

Bandimi ya Eklezia basengeli komonisa etamboli moko mpe elobeli ya kobanga Nzambe, **Mal&May** 20:69. Tia likebi na profeta mpe tambola na bosantu nyonso liboso ya Nkolo, **Mal&May** 21:4. Lakisa bana kosambela mpe kotambola na alima liboso ya Nkolo, **Mal&May** 68:28.

Tikala na ngai, mpe ngai na yo; boye tambola na ngai, **Mose** 6:34.

Kotanga mbotama ya bana. Tala

lisusu Kobala, Libala; Libota

Kotangaka motuya ya bana babotami na mwasi mpe mobali na kotiaka nsuka to kopekisaka zemi.

Bobota, mpe bokoma mingi, mpe botondisa mabele, **Gen.** 1:28 (Mose 2:28). Bana bazali libula ya Nkolo, **Nze.** 127:3–5.

Libota ya Lehi esengelaki kokolisa nkona mpo na Nkolo, **1 Nef.** 7:1.

Libala likulisami na Nzambe mpo na moto, **Mal&May** 49:15–17. Banetolami bakozwa litondi mpe bokobi ya nkona libela na libela, **Mal&May** 132:19, 63.

Kotatola. Tala *lisusu* Litatoli

Kopesa litatoli na nguya ya Molimo Mosantu; kosala esakoli ya lipombo mpo na bosolo oyo efandisami likolo ya boyebi to boyambi ya moto ye moko.

Molendisi akotatola na ntina ya ngai,

Yoa. 15:26. Atindaki biso koteya mpe kotatola, **Mis.** 10:42.

Banzeneneke basato bakotatola bosolo, **2 Nef.** 27:12. Nguya ya Molimo Mosantu akomema yango na mitema ya bana ya bato, **2 Nef.** 33:1. Makomi ezali kotatola na ntina ya Klisto, **Yako.** 7:10–11 (Yoa. 5:39). Natatoli epayi na bino ete nayebi ete makambo oyo wapi nalobi ezali solo, **Alma** 5:45 (Alma 34:8).

Bokotatola mango na nguya ya Nzambe, **Mal&May** 17:3–5. Oyo Molimo ekotatola epayi na bino, bosengeli kosala, **Mal&May** 46:7. Natindi bino kotatola mpe kokebisa, **Mal&May** 88:81.

Koteya to kolakisa, Molakisi. *Tala*

lisusu Molimo Mosantu; Mosala ya misionele; Nsango malamau

Kopesa boyebi na basusu, malamau koleka na ntina ya makambo ya solo ya nsango malamau, mpe kokamba bango na bosembo. Baye balakisaka nsango malamau basengeli kokambama na Molimo. Baboti nyonso bazali balakisi na kati ya mabota na bango moko. Basantu basengeli koluka mpe kolinga kondima malakisi uta na Nkolo mpe bakambi na Ye.

Lakisa mango epayi ya bana mibali na yo, **Dut.** 4:8–9. Osengeli kolakisa mango na molende epayi ya bana na yo, **Dut.** 6:7 (Dut. 11:18–19). Bokola mwana na nzela asengeli kokende, **Mas.** 22:6. Bana na yo basengeli kolakisama na Nkolo, **Yis.** 54:13 (3 Nef. 22:13). Nkolo apakolaki ngai koteya nsango ya nsai epayi ya basokemi, **Yis.** 61:1 (Luk. 4:16–21). Tellema, kende epayi na Ninewe, mpe teya yango, **Yona** 3:2–10.

Uta ntango wana Yesu abandaki koteya, **Mat.** 4:17. Bokende na mokili nyonso, mpe boteya nsango malamau na ekelamu nyonso, **Mal.** 16:15. Toyebi ozali molakisi owuti epayi ya Nzambe, **Yoa.** 3:2. Tozali koteya Klisto oyo babakaki na ekulusu, Yo oyo oteyaka basusu, omiteyaka yo moko te, **Lom.** 2:21. Tozali koteya Klisto oyo babakaki na ekulusu, **1 Kol.** 1:22–24. Akendaki mpe ateyaki milimo na boloko, **1 Pet.** 3:19.

Nayekolamaki mwa moke na boyekoli nyonso ya tata na ngai, **1 Nef.** 1:1 (Enos. 1:1). Banganzambe mpe balakisi basengeli koteya na molende to koyanola masumu ya bato likolo ya mitu na bango moko, **Yako.** 1:18–19. Ezalaki eloko te longola se soko ezalaki koteyaka bango mpe kolamusaka bango mbala na mbala na bobangi ya Nkolo, **Enos.** 1:23. Boyokela ngai, mpe bofungola matoyi na bino, **Mos.** 2:9. Bokolakisa bana ya bino kolingana bango na bango mpe kosalisana bango na bango, **Mos.** 4:15. Atindaki bango ete basengeli koteya eloko te longola se soko ezalaki boyamboli mpe bondimi likolo ya Nkolo, **Mos.** 18:20. Kotiela moto moko te motema ete azala molakisi na yo longola se soko azali moto ya Nzambe, **Mos.** 23:14. Nkolo asopaki mpenza Molimo na ye likolo ya etando mobimba ya mboka mpo na kolengela mitema na bango mpo na koyamba liloba, **Alma** 16:16. Balakisaki na nguya mpe likoki ya Nzambe, **Alma** 17:2–3. Koteya liloba ezali na bokasi mingi ya komemaka bato kosala oyo ezali sembo, **Alma** 31:5. Balakisamaki na bamama na bango, **Alma** 56:47 (Alma 57:21).

Mbala mingi lokola balukaki bwania bakokaki kolakisama, **Mal&May** 1:26. Osengeli kokanisa te ete obiangani koteya kino obiangani, **Mal&May** 11:15. Bolakisama moko mpe mosusu engebene na mosala oyo epayi wapi naponaki bino, **Mal&May** 38:23. Ekopesama na moto moko te kokende koteya longola se soko akulisami, **Mal&May** 42:11. Boteya mabongisi ya nsango malamau ya ngai, oyo ezali kati na Biblia mpe kati na Buku ya Mormon, **Mal&May** 42:12. Bosengeli kolakisama uta na likolo, **Mal&May** 43:15–16. Baboti bakolakisa bana na bango, **Mal&May** 68:25–28. Bolakisana moko na mosusu malongi ya bokonzi, **Mal&May** 88:77–78, 118. Bopona molakisi moko na kati na bino moko, **Mal&May** 88:122. Olakisi bana na yo te mwinda mpe bosolo, mpe oyo ezali ntina ya mitungisi na yo, **Mal&May** 93:39–42. Nsango malamau oyo ekoteyama na bikolo nyonso, **Mal&May** 133:37.

Kotia molende

Nsango malamumu ebandaki koteyama uta na ebandeli, **Mose** 5:58. Lakisa makambo oyo na bonsomi nyonso epayi ya bana na yo, **Mose** 6:57–61.

Koteya na Molimo: Ezali bino te baye bakoloba, kasi Molimo akoloba kati na bino, **Mat.** 10:19–20. Ezalaki mitema na biso na moto te wana ezalaki ye kofungolela biso makomi, **Luk.** 24:32. Nsango malamumu eteyami na nguya ya Molimo, **1 Kol.** 2:1–14.

Alobaki na nguya mpe likoki uta na Nzambe, **Mos.** 13:5–9 (Alma 17:3; Elam. 5:17).

Okozwa Molimo na ngai mpo na kondimisa bato, **Mal&May** 11:21. Bakoyokela yo na makambo nyonso oyo okolakisa na nzela ya Molendisi, **Mal&May** 28:1 (Mal&May 52:9). Soko bozwi Molimo te bokolakisa te, **Mal&May** 42:14 (Mal&May 42:6). Lakisa bana ya bato makambo mango na nguya ya Molimo na ngai, **Mal&May** 43:15. Bampaka basengeli koteya nsango malamumu na nzela ya Molimo, **Mal&May** 50:13–22. Ekopesamela bino na ngonga mpenza nini bokoloba, **Mal&May** 84:85 (Mal&May 100:5–8).

Kotia molende. *Tala lisusu*

Bompikiliki; Kosenginia, Lisenginia; Motungisi

Kotikala ngwi kati na komipesa na kokangama na mitindo ya Nzambe ata kutu lisenginia, botelemeli, mpe motungisi.

Ye oyo akotia molende kino nsuka akobikisama, **Mat.** 10:22 (Mal. 13:13). Bazali na ntina te mpe bongo bakotia molende bobele mpo na ntango moko, **Mal.** 4:17. Bolingani etiaka molende na makambo nyonso, **1 Kol.** 13:7. Esili Abalayama kotia molende na motema molai, azwaki elaka, **Ebe.** 6:15.

Sokibatie molende kino nsuka bakotombwama likolo na mokolo ya nsuka, **1 Nef.** 13:37. Soki bokozala na botosi na mibeko, mpe botie molende kino nsuka, bokobikisama, **1 Nef.** 22:31 (Alma 5:13). Soki bokokende mbangu

liboso, kosalaka limpati likolo ya liboba ya Klisto, mpe boti molende kino nsuka, bokozwa bomoi ya seko, **2 Nef.** 31:20 (3 Nef. 15:9; Mal&May 14:7). Nyonso oyo akokamata nkombo na ngai likolo na ye, mpe atii molende kino nsuka akobikisama, **3 Nef.** 27:6.

Nyonso oyo ya eklezia na ngai oyo akotia molende kino nsuka, ye nde nakotia likolo ya libanga na ngai, **Mal&May** 10:69. Ye oyo atie molende kati na bondimi akolonga mokili, **Mal&May** 63:20, 47. Bangbende mpe bampifo nyonso ekotiama likolo ya baoyo nyonso batiaki molende na bolombe mpo na nsango malamumu ya Yesu Klisto, **Mal&May** 121:29.

Kotonga. *Tala* Maloba mabe

Kotubela, Ntubela. *Tala lisusu*

Boyamboli, Koyambola; Kolimbisa

Makomi ezali kosalela *ntubela* na nzela mibale. Na lolenge loko, kotubela ezali kosakola bondimi ya moto moko na eloko songolo, ndakisa lokola kosakola ete Yesu azali Klisto (Mat. 10:32; Lom. 10:9; 1 Yoan. 4:1–3; Mal&May 88:104).

Na lolenge mosusu, kotubela ezali kondima elindo ya moto ye moko, lokola na ntubela ya masumu. Ezali mokumba ya bato nyonso kotubela masumu na bango nyonso na Nkolo mpe kozwa bolimbisi na Ye (Mal&May 58:42–43). Ntango esengeli, masumu masengeli kotubelama na moto to bato baye osumukelaki. Masumu minene masengeli kotubelama na mokambi moko ya Eklezia (mingi mingi na episikopo).

Akotubela ete asumukaki, **Lew.** 5:5. Bakotubela mabe na bango, **Lew.** 26:40–42. Pesa nkembo na Nkolo Nzambe ya Yisalalele, mpe sala ntubela epayi na ye, **Yos.** 7:19.

Bato babatisamaki na ye na Yaladene, kotubelaka masumu na bango, **Mat.** 3:5–6.

Mobuki mobeko oyo akotubela masumu na ye akolimbisama, **Mos.** 26:29.

Tubela masumu na yo nakobangaka ete omona mpasi ya bitumbu, **Mal&May** 19:20. Bayamboli bakotubela mpe

bakotika masumu na bango, **Mal&May** 58:43. Nkolo atonda na boboto na baye wana batubelaka masumu na mitema ya bomikitisi, **Mal&May** 61:2. Nkolo alimbisaka masumu ya baye wana batubelaka mpe basengaka bolimbisi, **Mal&May** 64:7.

Kotuka

Kobuka mobeko ya Nzambe, kosumuka, to koyokisa moto mpasi to kozokisa; lisusu kozanga kosepelisa to kotungisa.

Ndeko mobali oyo oyokisi mpasi azali mpasi ya kolongama koleka engumba ya makasi, **Mas.** 18:19.

Soki liso na yo ya mobali ezali kosumukisa yo, bwaka yango libanda, **Mat.** 5:29. Onso oyo akotuka moko na mike baye bandimeli ngai, ebongi malamumu ete bazindisa bango na mozindo kati na mbu, **Mat.** 18:6 (**Mal&May** 121:19–22).

Soki ndeko na yo ya mobali to ndeko na yo ya mwasi ayokisi yo mpasi mpe atubeli, bosengeli kozongisana boyokani, **Mal&May** 42:88. Na likambo moko ezali moto kotuka Nzambe, longola se baye batatolaka te loboko na ye mpe batosaka mitindo na ye te, **Mal&May** 59:21.

Koyemba. *Tala lisusu Loyembo;* Miziki

Kokumbamela mpe kosanzola Nzambe na loyembo mpe ntoki na miziki.

Yembela Nkolo, **1 Nta.** 16:23–36 (**Nze.** 96). Yembela Nkolo, mpe pesa matondi, **Nze.** 30:4. Sala makelele ya bospeli epayi ya Nkolo, **Nze.** 100:1.

Ntango basilaki koyemba loyembo loko, babimaki libanda koyingela na ngomba na Bilaya, **Mat.** 26:30.

Molimo Mosantu mokambaki bango mpo na koteya, **Mor.** 6:9.

Loyembo ya mosembo ezali losambo epayi ya ngai, **Mal&May** 25:12. Soki ozali na esengo, sanzola Nkolo na loyembo, **Mal&May** 136:28.

Koyiba, Moyibi

Kokamata eloko uta mosusu na sembo

te to engebene na mibeko te. Nkolo azali ntango nyonso kopesa bana na Ye toli ya koyiba te (**Esod.** 20:15; **Mat.** 19:18; **2 Nef.** 26:32; **Mos.** 13:22; **Mal&May** 59:6).

Bobomba mpo na bino moko biloko ya motuya na lola, wapi bayibi bakokota mpe bakoyiba te, **Mat.** 6:19–21.

Bokwei ya Banefi boyaki mpo na londo, bozwi, bobotoli, moyibi, **Elam.** 4:12.

Ye oyo ayibi mpe aboyi koyambola asengeli kobwakama libanda, **Mal&May** 42:20. Baye bakoyiba bakopesama epayi ya baye ya mobeko ya mboka, **Mal&May** 42:84–85.

Koyima-yima. *Tala lisusu Botomboki*

Komimisana mpe komilelalela na bantina, mwango, to basali ba Nzambe.

Bato bayima-yimaki na Mose, **Esod.** 15:23–16:3.

Bayuda nsima bayima-yimaki na Yesu, **Yoa.** 6:41.

Lamani mpe Lemuele bazalaki koyima-yima na makambo mingi, **1 Nef.** 2:11–12 (**1 Nef.** 3:31; 17:17).

Koyima-yima te mpo na makambo oyo omonaki te, **Mal&May** 25:4.

Koyoka. *Tala lisusu Botosi, Kotosa,* Moto ya botosi; Litoiyi; Molimo Mosantu

Kati na makomi, *koyoka* ezali na ndimbola mibale ekeseni: (1) Koyoka bitinda ya Molimo; (2) Koyoka mpe kotosa mongongo mpe mateya ya Nkolo.

Koyoka bitinda ya Molimo: Bosilaki kozanga eyoki, ete bokokaki te koyoka maloba na ye, **1 Nef.** 17:45. Ekoyoka bino boningani ya bovimbi boye, bokobanda koloba ete oyo ezali nkona malamumu, **Alma** 32:28.

Okoyoka ete ezali malamumu, **Mal&May** 9:8. Bato nyonso baye bakoyingela na ekuke ya ndako ya Nkolo bakoki koyoka nguya na yo, **Mal&May** 109:13.

Koyoka mpe kotosa mongongo mpe mateya ya Nkolo: Nkolo akotelemisa profeta lokola ye moko, mpe bokoyoka ye, **Dut.** 18:15. Koyoka ezali malamumu koleka mafuta ya bampate ya mabonza, **1 Sam.**

Kulese

15:20–23. Toyokaki te basali ya Nkolo, baprofeta, **Dan.** 9:6.

Basembo baye bakoyoka maloba ya baprofeta bakokufa te, **2 Nef.** 26:8. Soko bokoyoka mongongo ya mobateli malamu te, bozali bampate na ye te, **Alma** 5:38 (Elam. 7:18).

Boyoka, O bino bato ya eklezia ya ngai, **Mal&May** 1:1. Baye wana bayokaka mongongo ya Molimo bangengisami mpe bayaka na Tata, **Mal&May** 84:46–47. Bazalaki na bolembu ya koyoka Nkolo; boye, azali na bolembu ya koyoka sambo ya bango, **Mal&May** 101:7–9. Baye bayokaka mibeko te bapesami etumbu, **Mal&May** 103:4 (Mose 4:4).

Kulese

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya Palasa oyo akokisaki lisakoli ya Yisaya (2 Nta. 36:22–23; Yis. 44:28; 45:1) na kopesaka Bayuda nzela ya kozonga na Yelusaleme kotonga tempelo, boye kosukisaka bokangemi na bango na Babiloni na ndambo moko. Lisakoli ya Yisaya esalemaki penepene ya mibu 180 liboso ya mosala oyo ya mokonzi.

Kumola, Ngomba. *Tala lisusu* Buku ya Mormon; Moroni, Mwana mobali ya Mormon; Smith, Joseph, Mwana

Ngombamukie mukie na westi ya New York, Etazini ya Amerika. Awa profeta moko ya kala na nkombo ya Moroni abombaki bapalaki ya wolo oyo ezalaki na boko masolo ya makomi ya bikolo ya Banefi mpe Bayelede. Joseph Smith atindamaki na ngomba oyo na mobu 1827 na mosekwi Moroni mpo na kozwa bapalaki oyo mpe kobongola ndambo na yango. Bobongoli boye ezali Buku ya Mormon.

Banefi basanganaki na Kumola, **Morm.** 6:2–4. Kumola ezalaki na mboka moko ya mai mingi, **Morm.** 6:4. Mormon abombaki masolo ya makomi na Ngomba Kumola, **Morm.** 6:6. Banefi nyonso longola se ntuku mibale na banei babo-mamaki na Kumola, **Morm.** 6:11.

Toyoki nsango ya nsai uta na Kumola, **Mal&May** 128:20.

Joseph Smith akamataki bapalaki uta na Ngomba Kumola, **JS—Mambi ya Kala** 1:42, 50–54, 59.

Labana, Mobombi ya bapalaki ya motako. *Tala lisusu* Bapalaki ya motako

Kati na Buku ya Mormon, moto oyo abombaki bapalaki ya motako na Yelusaleme na ntango ya libota ya Lehi. Labana ayongolaki mpe amekaki koboma Nefi mpe bandeko mibali na ye (1 Nef. 3:1–27). Molimo mokambaki Nefi mpo na koboma Labana mpe kozwa bapalaki yango (1 Nef. 4:1–26).

Labana, Ndeko mobali ya Lebeka.

Tala lisusu Lebeka

Kati na Boyokani ya Kala, ndeko mobali ya Lebeka mpe tata ya Lea mpe Laele, basi ya Yakobo (Gen. 24:29–60; 27:43–44; 28:1–5; 29:4–29; 30:25–42; 31).

Laele. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka

Kati na Boyokani ya Kala, mwasi moko ya Yakobo (Gen. 29–31; 35). Azalaki mpe mama ya Yosefe mpe Benyamina.

Lafaale. *Tala lisusu* Banjelu

Anjelu moko ya Nkolo oyo azalaki na bozongisi ya makambo nyonso (**Mal&May** 128:21).

Lamani. *Tala lisusu* Balamani; Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali ya nkulututu ya Lehi mpe Salia mpe ndeko mobali ya nkulututu ya Nefi (1 Nef. 2:5). Lamani aponaki mingi kosala mabe na esika ya bolamu.

Lamani azalaki koyima-yima na tata na ye, **1 Nef.** 2:11–12. Atombokaki na ndeko na ye ya mobali ya sembo Nefi, **1 Nef.** 7:6 (1 Nef. 3:28–29). Aliaki te mbuma ya nzete ya bomoi na limoni ya Lehi, **1 Nef.** 8:35–36. Bolakeli mabe bokweyelaki Lamani mpe balandi na ye, **2 Nef.** 5:21 (**Alma** 3:7).

Lamimpetomi

Kati na Buku ya Mormon, esika moko ya likolo ya oyo wapi Bazolami, Banefi nyonso oyo bapengwi, bazalaki kosambela (Alma 31:8–14, 21).

Lamoni. *Tala Iisusu* Amona, Mwana mobali ya Mosiya

Kati na Buku ya Mormon, mokonzi moko Molamani oyo abongwamaki na Molimo ya Nkolo mpe na mosala mofulami mpe mateya ya Amona (Alma 17–19).

Lasalo. *Tala Iisusu* Malata; Malia ya Betania

Kati na Boyokani ya Sika, ndeko mobali ya Malata mpe Malia. Yesu asekwisaki ye uta na bakufi (Yoan. 11:1–44; 12:1–2, 9–11). Oyo azali te Lasalo moko mosengi ya lisee oyo Yesu ateyaki (Luk. 16:19–31).

Lea. *Tala Iisusu* Labana, Ndeko mobali ya Lebeke; Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mwasi ya nkulutu ya Labana mpe moko ya basi ya Yakobo (Gen. 29). Lea akomaki mama ya bana mibali motoba mpe mwana mwasi moko (Gen. 29:31–35; 30:17–21).

Lebeka. *Tala Iisusu* Yisaka

Mwasi ya Yisaka, nkoko moko kati na Boyokani ya Kala (Gen. 24–27). Lebeka azalaki mama ya Esau mpe ya Yakobo (Gen. 25:23–26).

Lehi, Komanda ya basoda ya Banefi

Kati na Buku ya Mormon, komanda ya basoda ya Banefi (Alma 43:35–53; 49:16–17; 52:27–36; 53:2; 61:15–21).

Lehi, Misionele Monefi. *Tala Iisusu* Elamani, Mwana mobali ya Elamani

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Elamani, oyo azalaki mwana mobali ya Elamani. Lehi azalaki misionele monene (Elam. 3:21; 4:14).

Apesamaki nkombo ya Lehi mpo na

kokundola tata na ye, **Elam.** 5:4–6. Elo-ngo na Nefi, abongwanisaki ya mingi, abwakami na boloko, azingamaki na moto, mpe alobaki na banjelu, **Elam.** 5:14–48. Azwaki bimoniseli mingi mokolo na mokolo, **Elam.** 11:23.

Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, profeta moko ya Baebele oyo akambaki libota na ye mpe balandi na ye uta Yelusaleme na mboka elakelama na ndelo ya westi ya mokili penepene na mibu 600 Liboso na mbotama ya Klisto. Lehi azalaki profeta ya yambo na kati ya bato na ye kati na Buku ya Mormon.

Lehi akimaka Yelusaleme na libota na ye na etinda ya Nkolo (1 Nef. 2:1–4). Azalaki na eboto ya Yosefe, oyo atekamaki na Ejipito (1 Nef. 5:14). Nkolo apesaki ye limoni ya nzete ya bomoi (1 Nef. 8:2–35). Lehi mpe bana mibali na ye batongaki masuwa mpe bananaki epayi na ndelo ya nordi (1 Nef. 17–18). Ye mpe eboto na ye bamitiaki na mabele ya sika (1 Nef. 18:23–25). Liboso ete akufa, Lehi apambolaki bana mibali na ye mpe ateyaki bango na ntina ya Klisto mpe bobimi ya Buku ya Mormon na mikolo ya nsuka (2 Nef. 1:1–4:12).

Buku ya Lehi: Joseph Smith abandaki na buku ya Lehi ntango azalaki kobongola Buku ya Mormon. Ezalaki lisolo ya makomi oyo Mormon akomisaki mokuse uta na bapalaki ya Lehi. Ezwaki ye nkasa 116 ya makomi na maboko oyo abongolaki uta na buku oyo, Joseph apesaki makomi na maboko mango na Martin Harris, oyo na ya ntango moke asalelaki Joseph lokola mokomeli kati na bobongoli ya Buku ya Mormon. Bongo nkasa yango ebungaki. Joseph azongaki te kobongola buku ya Lehi mpo na kotia yango na esika ya makomi na maboko oyo ebungaki kasi abongolaki nzokande masolo masusu uta na bapalaki ya wolo (tala boyingisi na Mal&May 3; 10). Masolo oyo mosusu ezali sikawa buku ya motoba ya yambo ya Buku ya Mormon.

Lehobama

Lehobama. *Tala lisusu* Solomo

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya Mokonzi Solomo. Akitanaki tata na ye mpe ayangelaki mibu zomi na nsambo na Yelusaleme (1 Mik. 11:43; 14:21, 31). Na ntango ya boyangeli ya Lehobama, bokonzi bokabwanaki na bokonzi ya Yisalaele na nordi mpe bokonzi ya Yuda na sudi (1 Mik. 11:31–36; 12:19–20). Lehobama akonzaki likolo ya bokonzi ya Yuda.

Lemuele. *Tala lisusu* Balamani; Lamani; Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, mwana mbali ya mibale ya Lehi mpe moko ya bandeko mibali ya Nefi ya nkulutu. Asanganaki na Lamani mpo na kotelemela Nefi.

Lehi ampamelaki Lemuele mpo na kotalaka sikisiki, lokola lobwaku, **1 Nef.** 2:10. Akomaki na nkanda na Nefi mpe ayokelaki Lamani, **1 Nef.** 3:28. Balemuele batangamaki na kati ya Balamani, **Yako.** 1:13–14 (Alma 47:35).

Lewi. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mbali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya misato ya Yakobo mpe Lea (Gen. 29:34; 35:23). Lewi akomaki tata ya moko ya mabota ya Yisalaele.

Libota ya Lewi: Yakobo apambolaki Lewi mpe eboto na ye (Gen. 49:5–7, 28). Eboto ya Lewi esalaki kati na bandako esantu ya Yisalaele (Mit. 1:47–54). Alona azalaki Molewi, mpe eboto na ye bazalaki banganganzambe (Esod. 6:16–20; 28:1–4; 29). Balewi bazalaki kosunga banganganzambe, bana mibali ya Alona (Mit. 3:5–10; 1 Mik. 8:4). Bazalaki ntango mosusu kosalela lokola babeti ya miziki (1 Nta. 15:16; Nehem. 11:22); bato babomaki nyama ya mbeka (2 Nta. 29:34; Ejela 6:20); mpe na nyonso bazalaki kosunga kati na tempelo (Nehem. 11:16). Balewi babulisamaki na mosala ya Nkolo mpo na kosala makuli mpo na bana ya Yisalaele. Balewi babonzamaki bango moko mpo na bana ya Yisalaele (Mit.

8:11–22); boye bakomaki bato ya Nzambe ye moko, baye bapesamaki epayi na Ye na esika ya mobotami ya yambo (Mit. 8:16). Bazalaki bato babulisami te kasi basukwamaki mpo na lotomo ya bango (Mit. 8:7–16). Bazalaki te na mabele ya kosangola libula kati na Kanana (Mit. 18:23–24), kasi bazalaki kozwa moko na zomi (Mit. 18:21), bingumba ntuku minei na mwambe (Mit. 35:6), mpe makoki ya kozwa makabo ya bato na ntango ya lipati (Dut. 12:18–19; 14:27–29).

Lewitiko. *Tala lisusu* Buku mitano ya Mose

Buku moko ya Boyokani ya Kala oyo eyebisaka misala ya bonganganzambe na Yisalaele. Ezali kobeta sete na bosantu ya Nzambe mpe liboke ya mibeko oyo bato na Ye basengeli kotalela mpo na kokoma santu. Ntina na yango ezali koteya misise ya boyebi kati na bolamu na mabe mpe bosolo ya eyamba ya mobeke ya Mose na nzela ya ndulu. Mose akomaki buku ya Lewitiko.

Mikapo 1–7 milimboli makuli ya bopesi libonza. Mikapo 8–10 milimboli ndulu oyo esengeli kotosama na kobulisaka banganganzambe. Mokapo 11 molimboli nini ekoki koliama to koliama te mpe nini ezali peto to mbindo. Mokapo 12 molobeli basi nsima ya mbotama ya mwana. Mikapo 13–15 ezali mibeko mitali milulu ya bozali mbindo. Mokapo 16 mozali na ndulu oyo esengeli kolanda na Mokolo ya Bomikabi. Mikapo 17–26 ezali na liboke ya mibeko oyo etali mimesano ya eyamba mpe lingumba ya bato nyonso. Mokapo 27 molimboli ete Nkolo atindaki Bayisalaele kobulisa mbuma, bitonga, mpe bibwele na bango epayi ya Nkolo.

Liawona

Kati na Buku ya Mormon, libungutulu ya motako na makonga mibale oyo ezalaki kolakisa nzela ya kolanda—lokola kompa—mpe malakisi ya molimo na Lehi mpe balandi na ye ntango bazalaki sembo. Nkolo abimisaki Liawona mpe apesaki malakisi na nzela na yango.

Lehi akutaki libungutulu ya motako na makonga mibale oyo ezalaki kola-kisa nzela wapi Lehi mpe libota na ye basengelaki kokende, **1 Nef.** 16:10. Libungutulu esalaki engebene na bondimi mpe molende ya bango, **1 Nef.** 16:28–29 (Alma 37:40). Benyamina apesaki libungutulu yango na Mosiya, **Mos.** 1:16. Libungutulu to mokambi yango ebiangamaki Liawona, **Alma** 37:38. Liawona emekamaki na liloba ya Klisto, **Alma** 37:43–45.

Banzeneneke basato ya Buku ya Mor-mon basengelaki komona mokambi oyo epesamaki na Lehi, **Mal&May** 17:1.

Libala na balongani ebele. *Tala*

Kobala, Libala—Libala na balongani ebele

Libala ya ndongo. *Tala* Kobala,

Libala—Libala na balongani ebele

Libala ya Tempelo. *Tala* Kobala,

Libala

Libanga. *Tala lisusu* Emoniseli;

Nsango malamumu; Yesu Klisto

Na elobeli ya kolimbola, Yesu Klisto mpe nsango malamumu na Ye, oyo bazali moboko mpe likonzi (Mal&May 11:24; 33:12–13). *Libanga* ekoki lisusu kolobela emoniseli, na nzela ya oyo Nzambe asalaka ete nsango malamumu eyebana na moto (Mat. 16:15–18).

Azali libanga, mosala na ye mozali ya bobongi nie, **Dut.** 32:4. Nkolo azali libanga na ngai; nakotiela ye motema, **2 Sam.** 22:2–3. Libanga moko likatamaki na maboko te, **Dan.** 2:34–35.

Etongamaki likolo ya libanga, **Mat.** 7:25 (3 Nef. 14:25). Yesu Klisto azali libanga oyo etiolamaki, **Mis.** 4:10–11. Libanga lina ezalaki Klisto, **1 Kol.** 10:1–4 (Esod. 17:6).

Ye oyo atongami likolo ya libanga akozwa bosolo, **2 Nef.** 28:28. Bayuda bakobwaka libanga [Klisto] likolo ya oyo bakokaki kotonga, **Yako.** 4:15–17. Ezali likolo ya libanga ya Mosikoli na biso ete tosengeli kotonga moboko na biso, **Elam.** 5:12. Onso oyo atongi likolo

ya malongi ya Klisto atongi likolo ya libanga na ye mpe akokweya te ntango ekoya mpela, **3 Nef.** 11:39–40 (Mat. 7:24–27; 3 Nef. 18:12–13). Moto ya bwania atongaki ndako na ye likolo ya libanga, **3 Nef.** 14:24.

Soki otongami likolo ya libanga na ngai, mabele mpe lifelo ekolonga te, **Mal&May** 6:34. Ye oyo atongi likolo ya libanga akokweya soki moke te, **Mal&May** 50:44.

Nazali Masiya, Mokonzi ya Siona, Libanga ya Lola, **Mose** 7:53.

Libanga ya nsuka. *Tala lisusu* Yesu

Klisto

Libanga monene oyo esalaka nsuka ya moboko ya ndako. Yesu Klisto abiangemi libanga monene ya nsuka (Efe. 2:20).

Libanga oyo batongi babwakaki ekomaki libanga ya nsuka, **Nze.** 118:22 (Mat. 21:42–44; Mal. 12:10; Luk. 20:17; Mis. 4:10–12).

Bayuda babwakaki libanga ya nsuka, **Yako.** 4:15–17.

Libatisi ya mwana abotami sika. *Tala*

lisusu Bana mike, Mwana moke;

Boyanoli, Koyanola, Moyanoli;

Kobatisa, Libatisi—Libatisi mpo

na bana babotami sika te; Lobiko—

Lobiko ya bana mike

Mosala mozanga ntina ya kobatisa bana babotami sika mpe bana mike baye bazali na nse ya mibu ya boyanoli, oyo ezali mobu mwambe. Nkolo akitiseli libatisi ya bana babotami sika (Mor. 8:10–21). Bana mike babotami na ekweyeli te mpe bazangi lisumu. Satana azali na nguya te ya kosenginina bana mike kino bakobanda kokoma bayanoli (Mal&May 29:46–47) bongo bazali te na ntina ya koyambola to ya kobatisama. Bana mike basengeli kobatisama na mibu mwambe (Mal&May 68:25–27).

Libende ya ntolo. *Tala lisusu* Ulima

mpe Tumima

Makomi ezali kotanga ndenge mibale ya mabende ya ntolo: (1) Ndambo

Libiangi mpe boponami

ya liboso ya bilamba to bibundeli ya bobateli ya soda. Na elobeli ya elembo, Basantu basengeli kolata libende ya ntolo ya bosembo mpo na komibatela na mabe (Yis. 59:17; Efe. 6:14). (2) Eteni moko ya elamba elatami na nganganzambe monene kati na mobeko ya Mose (Esod. 28:13–30; 39:8–21). Esalemaki na lino mpe ezalaki na mabanga ya ntalo zomi na mibale. Elobelami mbala mingi na kotalaka Ulima mpe Tumima (Mal&May 17:1; JS—Mambi ya Kala 1:35, 42, 52).

Libiangi mpe boponami. *Tala lisusu*
Boponami

Balandi ya sembo ya Klisto bakoki kotangama na kati ya baponami baye bazwi boliki ya bonetolami. Libiangi mpe boponami ebandaka na boyamboli mpe libatisi. Ekokisamaka ntango “bakobi kokende mbangu liboso na kosalaka limpati likolo ya liloba ya Klisto mpe na kotiaka molende kino nsuka” (2 Nef. 31:19–20). Makomi mabiangi etamboli oyo koyeisa libiangi na biso mpe boponi na biso solo (2 Pet. 1:4–11; Mal&May 131:5–6).

Bokozala bokonzi boko ya banganganzambe mpo na ngai, **Esod.** 19:5–6 (Emon. 1:6).

Nzambe aponaki uta ebandeli baponami mpo na lobiko, **2 Tes.** 2:13. Pesa molende mpo na kokomisa libiangi mpe boponami na yo solo, **2 Pet.** 1:10.

Nkolo akoki kokanga bino baye ya ye, **Mos.** 5:15. Nasali boyokani elongo na yo ete ozala na bomoi ya seko, **Mos.** 26:20.

Bamemi bonganganzambe ya sembo bakomi eklezia mpe bokonzi ya baponi ya Nzambe, **Mal&May** 84:33–34. Liloba ya lisakoli ya solo koleka elingi koloba ete moto ayeba ete akangami mpo na bomoi ya seko, **Mal&May** 131:5–6. Nakangi likolo na yo bonetolami na yo, **Mal&May** 132:49.

Libongisi. *Tala lisusu* Nsango malamau

Malongi, bosolo, to mobeko ya ntina. Mabongisi ya yambo ya nsango malamau ezali bondimi na Nkolo Yesu Klisto mpe Boyamboli (Bit. Bond. 1:4).

Kotikaka te mabongisi ya malongi ya Klisto, tika tokoba kokende na bobonginie, **BJS, Ebe.** 6:1.

Bampaka, banganganzambe mpe balakisi bakoteya mabongisi ya nsango malamau ya ngai, oyo ezali kati na makomi, **Mal&May** 42:12. Boteyama na lolenge ya bobonginie koleka na libongisi, na malongi, na makambo nyonso, **Mal&May** 88:78 (Mal&May 97:14). Moto na moto akoki kosala na malongi mpe mabongisi engebene na nguya ya boponi kati na bolamu mpe mabe oyo napesaki ye, **Mal&May** 101:78. Libongisi nyonso kani ya mayele oyo tokozwa na bomoi oyo ekolamuka elongo na biso na bosekwi, **Mal&May** 130:18–19.

Libonza. *Tala lisusu* Bokili, Kokila; Bolamu; Bopesi makabo, Makabo; Bopesi moko na zomi, Moko na zomi; Mbeka

Likabo epayi ya Nkolo. Boyokani ya Kala esalelaki mbala mingi liloba yango mpo na kolobela mbeka soki te mabonza matumbama. Eklezia lelo ezali kosalela mabonza ya kokila mpe mabonza masusu epesami na bolingi ya mopesi ye moko (kati na oyo ezali ntango, talanta, mpe bozwi) mpo na kosunga babola mpe ntina mosusu oyo elongobani.

Boyibi ngai na eteni moko na zomi mpe mabonza, **Mki.** 3:8–10.

Yokana yambo na ndeko na yo ya mbali nsima pesa likabo na yo, **Mat.** 5:23–24.

Bobonza milimo na bino mibimba lokola libonza epayi ya Klisto, **Omin.** 1:26. Soki moto abonzi likabo na mokano ya solo te, ekopesa ye litomba te, **Mor.** 7:6.

Bonganganzambe ya Alona ekolongolama lisusu soki moke te kino bana mibali ya Lewi babonza lisusu epayi ya Nkolo libonza moko na bosembo, **Mal&May** 13. Na mokolo oyo, mokolo ya Nkolo, bokopesa makabo mpe milulu ya elambo na bino epayi ya oyo Aleki Likolo, **Mal&May** 59:12. Tika biso lokola eklezia mpe lokola bato tobonza epayi ya

Nkolo libonza na bosembo, **Mal&May** 128:24.

Libota. *Tala lisusu* Bana mike, Mwana moke; Kobala, Libala; Mama; Tata, ya kufa

Lokola esalelami kati na makomi, libota esalemi na mobali moko mpe mwasi moko, bana mpe ntango mosusu na bandeko basusu kofandaka na ndako se moko to na nse ya mokonzi ya libota moko. Libota mpe ekoki lisusu kozala na moboti moko na bana, mobali mpe mwasi kozangaka bana, to kutu moto se moko kofandaka ye moko.

Na kotalaka nyonso mobimba: Na yo mabota nyonso ya mabele ekopambolama, **Gen.** 12:3 (Gen. 28:14; Abal. 2:11). Nakozala Nzambe ya mabota nyonso ya Yisalaale, **Yil.** 31:1.

Libota mobimba na lola mpe na mabele epesami nkombo na ye, **Efe.** 3:14–15.

Adama mpe Eva babotaki libota mobimba ya mabele, **2 Nef.** 2:20.

Nkembo na yo ekozala bokobi ya bankona mpo na libela, **Mal&May** 132:19. Nakopesa ye mitole ya bomoi ya seko kati na mikili ya seko, **Mal&May** 132:55. Bokangi ya bana na baboti ezali ndambo ya mosala monene ya litondi ya bantango, **Mal&May** 138:48.

Mwasi mpe mobali nakelaki bango, mpe nalobaki na bango: Bobota, mpe bokoma mingi, **Mose** 2:27–28. Ezali malamau te ete moto azala ye moko, **Mose** 3:18. Adama mpe Eva basalaki elanga esika moko, **Mose** 5:1.

Mikumba ya baboti: Abalayama akotinda bana na ye, mpe basengeli kobatela nzela ya Nkolo, **Gen.** 18:17–19. Okoteya maloba oyo na molende epayi ya bana na yo, **Dut.** 6:7 (Dut. 11:19). Ye oyo alingaka mwana mobali na ye apesaka ye etumbu, **Mas.** 13:24 (Mas. 23:13). Bokola mwana na nzela oyo asengeli kokende, **Mas.** 22:6. Fandaka na bosepeli na mwasi oyo olingaka, **Mosak.** 9:9. Bana na yo nyonso bakoteyama na Nkolo, **Yis.** 54:13 (3 Nef. 22:13).

Kolisa bango na bolei ya Nkolo, **Efe.**

6:1–4 (Enos. 1:1). Soki moto nani aleisi libota na ye moko te, asili kowangana bondimi, **1 Tim.** 5:8.

Alendisaki bango na mayoki nyonso ya moboti ya bolingo, **1 Nef.** 8:37. Tokolobela Klisto ete bana na biso bakoka koyeba na liziba kani bakoki kotala, **2 Nef.** 25:26. Mibali mpe basi na bango balingaka bana ba, **Yako.** 3:7. Teya bango kolingana bango na bango mpe kosalisana bango na bango, **Mos.** 4:14–15. Bokobatela mabota na bino kutu kino na bosopi ya makila, **Alma** 43:47. Bosambela kati na mabota na bino ete basi ya bino mpe bana bapambolama, **3 Nef.** 18:21.

Baboti basengeli koteya nsango malamau na bana na bango, **Mal&May** 68:25. Moto na moto asengisami koleisa libota na ye moko, **Mal&May** 75:28. Bana nyonso bazali na litomba ya kosenga likolo ya baboti na bango, **Mal&May** 83:4. Bokola bana na yo engebene na pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:40. Tiaka ndako na yo moko na molongo, **Mal&May** 93:43–44, 50. Bamemi ya Bonganganzambe basengeli kopusa basusu bobele na nzela ya bolingo bozanga bokosi, **Mal&May** 121:41.

Adama mpe Eva bayebisaki makambo nyonso epayi ya bana na bango, **Mose** 5:12.

Mikumba ya mwana: Kumisa tata mpe mama na yo, **Esod.** 20:12. Mwana mobali na ngai, yoka malakisi ya tata na yo, **Mas.** 1:8 (Mas. 13:1; 23:22).

Yesu atosaki baboti na ye, **Luk.** 2:51. Yesu asalaki bolingi ya Tata na ye, **Yoan.** 6:38 (3 Nef. 27:13). Tosa baboti na yo kati na Nkolo, **Efe.** 6:1 (Kolos. 3:20).

Soki bana bayamboli, bosiliki na yo ekosila, **Mal&May** 98:45–48. Bana basi ya sembo ya Eva bakumbamelaki Nzambe ya solo mpe ya bomoi, **Mal&May** 138:38–39.

Libota ya seko: Malongi mpe Mayokani elakisi bozali ya seko ya mokangano ya libala mpe libota. Libala ya selesitale mpe bokobi ya bomoko ya libota epesi mibali mpe basi makoki ya kokoma bantzambe (Mal&May 132:15–20).

Lifelo

Lifelo. *Tala lisusu* Bana mibali ya ebomi; Bokweisami; Liwa, ya molimo; Zabulu

Emoniseli ya mikolo ya nsuka ezali kolobela lifelo na moke na ndimbola mibale. Yambo ezali efandeli kati na mokili ya molimo mpo na baye bazangaki botosi na bomoi ya kufa. Na ndimbola oyo lifelo ezali na nsuka. Kuna milimo mikoteyama nsango malamau, mpe ntango mosusu nsima ya boyamboli na bango bakosekwisama na motuya moko ya nkembo oyo wapi balongobani na yango. Baye bakoyambola te, kasi nzokande bazali te bana ya liboma, baktikala na lifelo kino nkoto ya mibu. Nsima ya mibu nkoto oyo ya minioko, bakosekwisama na nkembo ya telesitiale (*Mal&May* 76:81–86; 88:100–101).

Ya mibale, ezali esika ya ntango nyonso mpo na baye basikolami te na Bomikabi ya Yesu Klisto. Na ndimbola oyo, lifelo ezali esika ya ntango nyonso. Ezali mpo na baye bakozwama se “kotikalaka kati na bosoto” (*Mal&May* 88:35, 102). Oyo ezali esika wapi Satana, banjelu na ye, mpe bana mibali ya ebomi—baoyo bawanganaki Mwana nsima ete Tata abimisa Ye—bakofanda seko (*Mal&May* 76:43–46).

Mbala mosusu makomi ezali kotangela lifelo lokola molili ya libanda.

Molimo ya Dawidi mokotikala te kati na lifelo, **Nze.** 16:10 (*Nze.* 86:13).

Kenda kati na lifelo, kati na moto oyo ezimaka te, **Mal.** 9:43 (*Mos.* 2:38). Moto ya bozwi kati na lifelo atombolaki miso na ye, kozalaka na minioko, **Luk.** 16:22–23 (*Mal&May* 104:18). Liwa mpe lifelo akangolaki bakufi, **Emon.** 20:13.

Esika ezali elengelemi, iyo, kutu lifelo lina ya kobangisa, **1 Nef.** 15:35. Bolingi ya mosuni bopesaka molimo ya zabulu nguya ya kokitisa biso na lifelo, **2 Nef.** 2:29. Klisto alengelaki nzela mpo na bokangoli na biso uta na liwa mpe lifelo, **2 Nef.** 9:10–12. Baye batikalaka na bosoto bakokende kati na monioko ya libela, **2 Nef.** 9:16. Zabulu akokosa milimo na bango mpe akokamba na bokebi mosika

na nse ya lifelo, **2 Nef.** 28:21. Yesu abikisaki molimo na ngai uta na lifelo, **2 Nef.** 33:6. Bokangolama bino moko uta na bolozhi ya lifelo, **Yako.** 3:11. Kokangema na zabulu mpe komemama na bolingi na ye na nse ya bobebisami ezali miniololo ya lifelo, **Alma** 12:11. Bato ya nkuna babwakami kati na molili ya libanda kino ntango ya bosekwi na bango, **Alma** 40:13–14. Bato ya bosoto balingaki kozala babola mingi na kofandaka elongo na Nzambe koleka kofanda kati na lifelo, **Morm.** 9:4.

Etumbu oyo epesami uta na loboko na ngai ezali etumbu oyo ezanga nsuka, **Mal&May** 19:10–12. Lifelo ezali esika elengelami mpo na zabulu mpe banjelu na ye, **Mal&May** 29:37–38. Baye bayebi Nzambe bakangolami uta na liwa mpe minyololo ya lifelo, **Mal&May** 138:23.

Likabo. *Tala lisusu* Likabo ya Molimo Mosantu; Makabo ya Molimo

Nzambe apesi moto mapamboli mpe makabo mingi.

Ezali na makabo mingi ya molimo, **1 Kol.** 12:4–10. Boluka na mposa makasi makabo malamau koleka, **1 Kol.** 12:31. Likabo nyonso ya bobongi nie ewutaka na Nzambe, **Yak.** 1:17.

Nguya ya Molimo Mosantu ezali likabo ya Nzambe, **1 Nef.** 10:17. Baye wana balobaka ete makabo ezali te bayebi nsango malamau ya Klisto te, **Morm.** 9:7–8. Likabo nyonso ya malamau ewuti na Klisto, **Mor.** 10:8–18.

Bomoi ya seko ezali likabo ya malamau koleka ya Nzambe, **Mal&May** 14:7 (1 *Nef.* 15:36). Makabo epesami epayi ya baye balingaka Nkolo, **Mal&May** 46:8–11. Bansa bazali na likabo nyonso epesameli bango te, **Mal&May** 46:11–29.

Likabo ya Molimo Mosantu. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe; Likabo; Makabo ya Molimo; Molimo Mosantu

Ezali makoki ya mondimi nyonso ya Eklezia oyo alongobani mpe abatisama kozwa ntango nyonso bopusi ya Molimo Mosantu. Esili moto moko kozwa libatisi

ya solo kati na Eklezia ya Yesu Klisto, akozwa likabo ya Molimo Mosantu na nzela ya botie ya maboko na moto moko oyo azali na likoki elongobani (Mis. 8:12–25; Mor. 2; Mal&May 39:23). Kozwaka likabo ya Molimo Mosantu elobelami mbala mingi lokola libatisi na moto (Mat. 3:11; Mal&May 19:31).

Bato batindami koyambola, kobatisama, mpe kozwa likabo ya Molimo Mosantu, **Mis.** 2:38. Petelo mpe Yoane bapesaki likabo ya Molimo Mosantu na botie ya maboko, **Mis.** 8:14–22. Molimo Mosantu mopesami na botie maboko, **Mis.** 19:2–6.

Bolimbisi ya masumu eyaka na moto mpe na Molimo Mosantu, **2 Nef.** 31:17.

Tondimi Botie ya maboko mpo na likabo ya Molimo Mosantu, **Bit. Bond.** 1:4.

Likamwisi. *Tala lisusu* Bondimi; Emlebo

Likambo moko ya bokeseni koleka oyo esalemi na nguya ya Nzambe. Makamwisi ezali eloko monene kati na mosala ya Yesu Klisto. Na kati ezali kobikisa bakoni, kozongisa bakufi na bomoi, mpe bosekwi. Makamwisi ezali ndambo ya nsango malamumu ya Yesu Klisto. Bondimi bosengeli mpo ete makamwisi mamoni-sama (Mal. 6:5–6; Morm. 9:10–20; Etl. 12:12).

Ntango Falo akoloba, Sala likamwisi, **Esod.** 7:9.

Moto moko te oyo akosala likamwisi na nkombo na ngai akoki na moke koloba mabe na ngai, **Mal.** 9:39. Kana ezalaki esika wapi Yesu asalaki likamwisi ya yambo, **Yoan.** 2:11.

Nazali Nzambe ya makamwisi, **2 Nef.** 27:23. Nguya ya Nzambe esalaka makamwisi, **Alma** 23:6. Klisto akokaki kolakisa makamwisi minene na baye ya mokili ya Amerika mpo bazalaki na bondimi bonene, **3 Nef.** 19:35. Nzambe atika te kozala Nzambe ya makamwisi, **Morm.** 9:15.

Kosenga makamwisi te, longola se soki Nkolo atindi yo, **Mal&May** 24:13–14. Na boko epesami likabo ya kosala

makamwisi, **Mal&May** 46:21 (Mor. 10:12).

Likoki. *Tala lisusu* Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libiangi; Bafungola ya bonganganzambe; Bokulisi, Kokula; Bonganganzambe; Nguya

Ndingisa oyo epesami na bato likolo ya mabele bato baye babiangami to bakulisami mpo na kosala uta na Nzambe Tata to Yesu Klisto na kokokisaka mosala ya Nzambe.

Nasili kotinda yo, **Esod.** 3:12–15. Loba nyonso oyo natindi yo, **Esod.** 7:2.

Apesaki bayekoli zomi na mibale nguya, **Mat.** 10:1. Bino boponaki ngai te, kasi ngai nde naponaki bino, mpe nakulisaki bino, **Yoan.** 15:16.

Nefi mpe Lehi ateyaki na likoki monene, **Elam.** 5:18. Nefi, mwana mobali ya Elamani, azalaki moto ya Nzambe, kozalaka na nguya monene mpe likoki uta na Nzambe, **Elam.** 11:18 (3 Nef. 7:17). Yesu apesaki nguya mpe likoki na Banefi zomi na mibale, **3 Nef.** 12:1–2.

Joseph Smith abiangamaki na Nzambe mpe akulisamaki, **Mal&May** 20:2. Moto moko te akoki koteya nsango malamumu na ngai to kotonga Eklezia na ngai longola se soki akulisami mpe eyebani na Eklezia ete azali na likoki, **Mal&May** 42:11. Bampaka basengeli koteya nsango malamumu, kosalaka na likoki, **Mal&May** 68:8. Bonganganzambe ya Melikisedeki bozali na likoki ya kosalela na makambo ya molimo, **Mal&May** 107:8, 18–19. Nini oyo esalemi na likoki ya bonzambe ekomi mobeko, **Mal&May** 128:9.

Onso oyo azali koteya to kosalela Nzambe asengeli kobiangama na Nzambe na baye wana bazali na likoki, **Bit. Bond.** 1:5.

Likonzi

Moko ya biteni ya ebongiseli mpe boyangeli ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Likonzi esalemi na motango moko ya bapalwasi mpe bitape. Na mobimba ezali na ndelo ya nse eyebani mpe eyengibinia

Lilanga

na elilingi ya hema oyo elimbolami na Yisaya 54:2: “Yeisa singa na yo molai, mpe lendisa makonzi na yo.” Likonzi moko moko ya Siona esungaka mpe esalisaka kosimba Eklezia lolenge hema to tabelenakele esimbami na makonzi ya yango. Likonzi ezali esika ya bosangisi mpo na montika ya Yisalaele oyo epalanganani (Mal&May 82:13–14; 101:17–21).

Lendisa makonzi na yo mpe tandola ndelo na yo, **Mor.** 10:31 (Mal&May 82:14).

Pona mpo na Siona makonzi masusu ya kobakisa na oyo moko, **Mal&May** 109:59. Bosangisi esika moko likolo ya mabele ya Siona, mpe likolo ya makonzi na ye, bokoki kozala mpo na ngizi, **Mal&May** 115:6 (Mal&May 101:21). Bisika misusu biponama mpo na makonzi, **Mal&May** 115:18. Mokambi ya lisanga likoki ya banganzambe banene atiamaki mpo na kopesa makoki ya kosala na baye bakoponama bakambi ya makonzi, **Mal&May** 124:133–134. Bokende na mabele ya Siona, ete makonzi na ye makoka kolendisama, **Mal&May** 133:9.

Lilanga. *Tala* Motungisi**Lilita.** *Tala lisusu* Bosekwii

Esika ya bokundi nzoto ya bakufi. Mpo na Bomikabi, moto moko moko akosekwisama uta na lilita.

Nsima ya bosekwi ya Klisto, malita efungwamaki mpe nzoto mingi esekwaki, **Mat.** 27:52–53 (3 Nef. 23:9–13). O lilita, wapi elonga na yo, **1 Kol.** 15:55.

Lilita ekotika bakufi ya yango, **2 Nef.** 9:11–13.

Baoyo basili kolala na lilita na bango bakobima, **Mal&May** 88:97–98. Liziba ya libatisi etiamaki lokola elilingi ya lilita, **Mal&May** 128:12–13.

Liloba. *Tala* Yesu Klisto—Kozala ya Klisto yambo na mbotama**Liloba ya Bwania**

Mobeko ya bokolongonu ya nzoto oyo ebimisamaki na Nkolo mpo na litomba ya nzoto mpe ya molimo ya Basantu

(Mal&May 89). Etangami na banso lokola Liloba ya Bwania. Nkolo alakisaka ntango nyonso balandi na Ye mabongisi ya bokolongonu ya nzoto. Nkolo abimisaki epayi ya Joseph Smith lolenge ya bilei nini kolia mpe nini ya kolia te, elongo na elaka ya mapamboli ya ntango mpe ya molimo na kotosaka Liloba ya Bwania.

Komela vinyo to masanga ya makasi te, **Lew.** 10:9. Vinyo ezali motuki, mpe masanga ya makasi eswaka, **Mas.** 20:1. Masanga ya makasi ekozala bololo na baye bazali komela yango, **Yis.** 24:9. Danyeleye aboyaki kokomisama mbindo na misuni mpe vinyo ya mokonzi, **Dan.** 1:8.

Soki moto nani abebisi tempelo ya Nzambe, Nzambe akobebisa ye, **1 Kol.** 3:16–17. Balangwi ya vinyo bakosangola te libula ya bokonzi ya Nzambe, **1 Kol.** 6:10 (Gal. 5:21).

Onso oyo azali kopekisa kolia mosuni ya nyama akulisami na Nzambe te, **Mal&May** 49:18–21. Biloko nyonso oyo ewuti na mabele esengeli kosalelana na bososoli, na bolekesi ndelo te, **Mal&May** 59:20. Nkolo apesaki Basantu toli ya kosalela vinyo, masanga ya makasi, makaya, mpe masanga ya moto te, **Mal&May** 89:1–9. Matiti, bambuma, mosuni, mpe milona mikulisami mpo ete moto mpe nyama basalela, **Mal&May** 89:10–17. Botosi na Liloba ya Bwania ekomema mapamboli ya ntango mpe ya molimo, **Mal&May** 89:18–21.

Liloba ya Nzambe. *Tala lisusu* Emoniseli; Makomi; Mitindo ya Nzambe

Malakisi, mibeko, to etinda uta na Nzambe. Bana ya Nzambe bakoki kozwa liloba na Ye na semba na emoniseli na nzela ya Molimo to na nzela ya basali baponami na Ye (Mal&May 1:38).

Moto akobika na liloba nyonso oyo ebimi na monoko ya Nkolo, **Dut.** 8:3 (Mat. 4:4; Mal&May 84:43–44). Liloba na yo ezali mwinda mpo na makolo na ngai, mpe mwinda mpo na nzela ya ngai, **Nze.** 119:105.

Batondisamaki banso na Molimo Mosantu mpe balobaki liloba ya Nzambe na molende, **Mis.** 4:31–33.

Lingenda ya libende ezalaki liloba ya Nzambe oyo ekokambaka na nzete ya bomoi, **1 Nef.** 11:25 (1 Nef. 15:23–25). Bosilaki kozanga eyoki, ete bokokaki te koyoka maloba na ye, **1 Nef.** 17:45–46. Lisuma ezala na ye oyo abwaki liloba ya Nzambe, **2 Nef.** 27:14 (2 Nef. 28:29; Etel. 4:8). Bokende mbangu liboso, na kosalaka limpati na liloba ya Klisto, **2 Nef.** 31:20 (2 Nef. 32:3). Likolo ya bozangi boyambi na bango bakokaki te kososola liloba ya Nzambe, **Mos.** 26:3 (Alma 12:10). Balukaki makomi na molende, ete bakoka koyeba liloba ya Nzambe, **Alma** 17:2. Meka bolamu ya liloba ya Nzambe, **Alma** 31:5. Alma amekaki liloba ya Nzambe na nkona, **Alma** 32:28–43.

Nyonso oyo bakoloba ntango bafu-lami na Molimo Mosantu ekozala liloba ya Nkolo, **Mal&May** 68:4. Bobika na liloba nyonso oyo ebimi uta na monoko ya Nzambe, **Mal&May** 84:44–45.

Onso oyo akobomba liloba na ngai akokosama te, **JS—Mat.** 1:37.

Limemia. *Tala* Bobangi; Lokumu

Limemia ya bozindo mpo na biloko ya bule; bikamwisi.

Nkolo atindaki Mose kolongola sapato na ye, mpo azalaki ya kotelema na mabele masantu, **Esod.** 3:4–5. Nzambe asegneli babanga mpe bamemia ye, **Nze.** 89:7.

Salela Nzambe na lolenge endimami na limemia mpe bobangi ya bonzambe, **Ebe.** 12:28.

Moroni amingumbamaki na mabele, mpe asambelaki makasi, **Alma** 46:13. Bibele bakweyaki na mabele mpe bakumbamelaki Klisto, **3 Nef.** 11:12–19.

Bongumbama liboso na ngai, **Mal&May** 5:24. Biloko nyonso biko-ngumbama na mosawa mpe limemia liboso na ngai kiti ya bokonzi ya Nzambe, **Mal&May** 76:93. Mayele na bino makomaki molili likolo ya kozanga bondimi

mpo botalaki mpamba biloko oyo bosilaki kondima, **Mal&May** 84:54–57. Libolongo nyonso ekongumbama mpe monoko nyonso ekotatola, **Mal&May** 88:104. Mpo mpo na lokumu to limemia na nkombo ya Mozali Likolo Koleka, Eklezia ebiangaki bonganzambe boma na nkombo ya Melikisedeki, **Mal&May** 107:4. Mapamboli ekosopama likolo ya baye bamemiaka Nkolo kati na ndako na ye, **Mal&May** 109:21.

Limiyi. *Tala lisusu* Noa, Mwana mobali ya Zenifi

Kati na Buku ya Mormon, mokonzi moko ya sembo ya Banefi na mboka ya Nefi; azalaki mwana mobali ya Mokonzi Noa (Mos. 7:7–9). Mokonzi Limiyi ayingelaki kati na liyokani mpo na kosalela Nzambe (Mos. 21:32). Akambaki bato baye kobima na bowumbu ya Balamani mpe bazongaki na Zalayemila (Mos. 22).

Limoni. *Tala lisusu* Emoniseli; Limoni ya Yambo; Ndoto

Komona emoniseli ya boko makambo, moto, to eloko moko na nzela ya nguya ya Molimo Mosantu.

Ndakisa ya mamoni minene ezala oyo elandi: limoni ya Ejekiele etali mikolo ya nsuka (Ejek. 37–39), limoni ya Setefano etali Yesu kotelemaka na loboko ya mobali ya Nzambe (Mis. 7:55–56), emoniseli ya Yoane etali mikolo ya nsuka (Emon. 4–21), limoni ya Lehi mpe ya Nefi etali nzete ya bomoi (1 Nef. 8; 10–14), limoni ya Elenge Alma etali anjelu moko ya Nkolo (Mos. 27), limoni ya ndeko ya Yeleda ya mobali etali bafandi banso ya mabele (Etel. 3:25), limoni ya bankembo (Mal&May 76), mamoni oyo epesamaki na Joseph Smith mpe Oliver Cowdery kati na Tempelo ya Kirtland (Mal&May 110), limoni ya Joseph F. Smith etali bosikoli ya bakufi (Mal&May 138), limoni ya Mose mpo na oyo etali Nzambe mpe bokeli na Ye (Mose 1), limoni ya Enoka mpo na oyo etali Nzambe (Mose 6–7), mpe Limoni ya Yambo ya Joseph (JS—Mambi ya Kala 1).

Limoni ya Yambo

Wapi limoni ezali te, bato bakokufa, **Mas.** 29:18. Bilenge mibali bakozwa mamoni, **Yoele** 2:28 (Mis. 2:17).

Apesaki ngai boyebi na mamoni, **2 Nef.** 4:23.

Azalaki ntoma oyo atindamaki uta na bozali ya Nzambe, **JS—Mambi ya Kala** 1:33. Tondimi masakoli, emoniseli, mamoni, **Bit. Bond.** 1:7.

Limoni ya Yambo. *Tala lisusu*

Bozongisi ya Nsango malamumu; Smith, Joseph, Mwana

Bomonani ya Nzambe Tata mpe Mwana na Ye Yesu Klisto epayi ya Profeta Joseph Smith kati na ya zamba ya banzete.

Na eleko ya milona ya mobu 1820, Joseph Smith Mwana azalaki na mobu na ye ya zomi na mitano. Azalaki kofanda na libota na ye na engumba ya pene-pene na Palmyra, New York. Mosika te na westi ya epayi efandaki libota ezalaki na ya zamba moko ya banzete enene. Joseph akendeki na esika oyo mpo na kosambela Nzambe mpe mpo na koyeba Eklezia nini ezalaki semba. Atutisamaki motema wana etangaki ye na Biblia ete asengeli kosenga eyano wana uta na Nzambe (Yak. 1:5–6). Lokola eyano na losambo na ye, Tata mpe Mwana na ye bamonanaki epayi na ye mpe bayebisaki ye kosangana na moko te kati na baeklezia ya ntango wana likolo ya mabele, mpo ete nyonso ezalaki na libunga (JS—Mambi ya Kala 1:15–20). Likambo ya bule oyo efungoli molongo ya makambo oyo makomema Bozongisi ya nsango malamumu mpe Eklezia ya solo ya Klisto.

Limpati. *Tala Elambo*

Lipa ya bomoi. *Tala lisusu* Elambo; Yesu Klisto

Yesu Klisto azali Lipa ya bomoi. Lipa ya elambo ezali elembo ya nzoto ya Klisto.

Nazali lipa ya bomoi, **Yoan.** 6:33–58.

Bolia lipa ya bomoi mpe bomele mai ya bomoi, **Alma** 5:34. Lipa ezali na

bokundoli ya nzoto ya Klisto, **3 Nef.** 18:5–7.

Lipa ezali elembo ya mosuni ya Klisto, **Mal&May** 20:40, 77 (Mor. 4).

Lipanda. *Tala lisusu* Bokangemi; Bonsomi, Nsomi; Nguya ya boponi

Kozala soki te ezalela ya kozalaka na makoki ya kosala mpe kokanisa na bonsomi. Botosi na mabongisi ya nsango malamumu ekangolaka moto uta na bowumbu ya molimo mpo na masumu (Yoan. 8:31–36).

Nakotambola na lipanda: mpo ete naluki malako na yo, **Nze.** 119:45.

Wapi ezali Molimo ya Nkolo, kuna ezali lipanda, **2 Kol.** 3:17. Telema ngwi kati na lipanda na nzela ya oyo wapi Klisto akomisi biso nsomi, **Gal.** 5:1 (Mal&May 88:86).

Bato bazali nsomi ya kopona lipanda mpe bomoi ya seko, **2 Nef.** 2:27. Mboka oyo ekozala mboka ya lipanda, **2 Nef.** 10:11. Moroni atelemisaki bendele ya lipanda na kati ya Banefi, **Alma** 46:36.

Nkolo mpe basali na ye basakolaki lipanda na milimo mikangama, **Mal&May** 138:18, 31, 42.

Lipeko

Eteni moko ya emekelo ya molai na kati ya Baebete—na ebandeli mpo na molai uta na moloku kino na nsonge ya misapi.

Lipombo, Mpamba. *Tala lisusu* Bomokili; Lolendo

Makambo ya solo te to bobubi; lolendo. *Mpamba* mpe *lipombo* ekoki lisusu kolimbola oyo esila na kati to oyo ya motuya te.

Ye oyo atombolaki molimo na ye te epayi ya lipombo akotelema na esika esantu ya Nkolo, **Nze.** 24:3–4.

Ntango bozali kosambela, kozongela maloba ya mpamba te, **Mat.** 6:7.

Ndako monene mpe ya etando ezali bililingi mpamba mpe lolendo, **1 Nef.** 12:18. Ekokoba bino na kotiaka mitema na bino likolo ya biloko mpamba

ya mokili, **Alma** 5:53. Koluka te biloko mpamba ya mokili oyo, mpo okoki te komema yango na yo, **Alma** 39:14.

Botali mpamba mpe bozangi boyambi ememaki Eklezia na nse ya bokwei, **Mal&May** 84:54–55. Ntango tozali koluka kokokisa mposa na biso ezangantina, balola ebendami, **Mal&May** 121:37.

Lisalisi na bakoni. *Tala lisusu* Bobikisi na bokono, Kobikisa bakoni; Bonganganzambe; Kopakola; Maboko, Botie ya; Mafuta

Lipamboli epesami na bakoni na bato baye bazali na Bonganganzambe ya Melikisedeki, oyo esengeli kosalela mafuta ebulisami.

Tia loboko na yo likolo na ye, **Mat.** 9:18. Yesu atiaki maboko na ye likolo ya mwa ndambo ya bakoni mpe abikisaki bango, **Mal.** 6:5. Bapostolo ya Klisto bapokolaki bato mingi baye bazalaki bakoni mafuta mpe babikisaki bango, **Mal.** 6:13. Bampaka basengeli kopakola bakoni mafuta mpe kobikisa bango, **Yak.** 5:14–15.

Bokobikisa bakoni te longola se soki esengami na bango baye bazali na yango mposa, **Mal&May** 24:13–14. Bampaka bakotia maboko na bango likolo ya bakoni, **Mal&May** 42:44. Botia maboko na bino likolo ya bakoni, mpe babokika, **Mal&May** 66:9.

Lisalisi ya banjelu. *Tala* Banjelu

Lisanga likoki. *Tala lisusu*
Bonganganzambe

Liloba *lisanga likoki* ekoki kosalelama na banzela mibale: (1) Lingomba eyebana ya bato baye bazali na lotomo se moko ya bonganganzambe. (2) Ndambo ya mingi, to motango ekoka ya bandimi kati na lingomba ya bonganganzambe oyo esengeli kozala na likita moko mpo na kokamba makambo ya Eklezia (**Mal&May** 107:28).

Masanga makoki ya Bokambi ya Yambo, ya Bazomi na mibale, mpe ya Bantuku sambo mpe mokangano na

bango moko na mosusu elimbolami, **Mal&May** 107:22–26, 33–34 (**Mal&May** 124:126–128). Mikano ya masanga makoki oyo esengeli kondimama na banso, **Mal&May** 107:27. Mikano ya lisanga likoki esengeli kokamatama na bosembo, **Mal&May** 107:30–32. Misala ya bakambi ya masanga makoki ya bonganganzambe milimbolami, **Mal&May** 107:85–96. Lisanga likoki ya bampaka etiami mpo na basali ya ntango inso, **Mal&May** 124:137.

Lisanga monene

Lisanga ya bonganganzambe banene zomi na mibale.

Na mikolo ya ebandeli ya Eklezia oyo ezongisami, liloba *lisanga monene* elobelaki mangomba mibale makeseni ya boyangeli: (1) Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi na mibale ya Eklezia (**Mal&May** 107:33, 38) mpe (2) lisanga monene kosalelaka kati na moko moko ya makonzi (**Mal&May** 102; 107:36).

Lisanga ya Bazomi na mibale. *Tala*
Apostolo

Lisanga ya lola. *Tala lisusu* Bomo
yambo na mbotama; Etumba na lola;
Mwango ya Bosikoli

Libaku oyo wapi na bomoi ya yambo na mbotama ntango Tata abimisaki mwango na Ye epayi ya bana na Ye ya molimo baoyo balingaki koya na mabele oyo.

Bana ya Nzambe bagangaki na bosepele, **Yob.** 38:4–7. Netola kiti ya bokonzi na ngai likolo ya minzoto ya Nzambe, **Yis.** 14:12–13.

Ezalaki etumba na lola, **Emon.** 12:7–11.

Liboso ete babotama, bazwaki mateya na bango ya yambo kati na mokili ya milimo, **Mal&May** 138:56.

Satana atombokaki na bomoi ya yambo na mbotama, **Mose** 4:1–4. Bikelamo ya mayele ebongisamaki liboso ete mokili ekelama, **Abal.** 3:22. Banzambe bakamataki toli na kati ya bango moko, **Abal.** 4:26. Banzambe basukisaki mosala oyo bakamataki toli ya kosala, **Abal.** 5:2.

Lisese

Lisese

Kati na makomi, lisese ezali na ndimbola mibale ekeseni: (1) Lisolo ya mpamba mpo na kolimbola mpe koteya bosolo ya molimo to ya libongisi. Lisese lifandisami na komekaka eloko to likambo songolo na bosolo, mpe ndimbola to etinda ya lisese ezali mbala mingi mpenza ya kobombama na bayoki baye balengelami na molimo mpo na koyoka yango (Mat. 13:10–17). Yesu ateyaki mbala mingi na masese. Mpo na kozwa molai ya masese minene na Ye, tala Boyokani ya Bansango Malamu kati na bobakisi. (2) Liloba ya boteyi to toli moko ya mokuse.

Buku ya Masese: Buku ya Boyokani ya Kala oyo ezali na masese, maloba, mpe makomi ya ntoki, ndambo ya oyo ekomamaki na Solomo. Buku ya Masese etangemi mbala na mbala kati na Boyokani ya Sika.

Mikapo 1–9 ezali na ndimbola ya bwania ya solo. Mikapo 10–24 ezali na bosangisi ya maloba mpo na oyo etali nzela malamau to nzela ebe ya bomoi. Mikapo 25–29 ezali na masese ya Solomo oyo bato ya Hizikiya, mokonzi ya Yuda, bakomaki. Mikapo 30–31 ezali na ndimbola moko ya mwasi malamau.

Liso, Miso

Kati na makomi, liso esalelami mbala mingi lokala elemba ya makoki ya moto mpo na kozwa mwinda ya Nzambe. Na elemba, liso ya moto elakisi lisusu bozali ya molimo mpe bososoli ya makompo ya Nzambe.

Motindo ya Nkolo mozali peto, kopesaka mwinda na miso, **Nze.** 19:8. Elema azali na miso mpe amonaka te, **Yil.** 5:21 (Mal. 8:18).

Lisu ezali pole ya nzoto, **Mat.** 6:22 (Luk. 11:34; 3 Nef. 13:22; Mal&May 88:67). Miso na bino mapambolami mpo ezali komona, **Mat.** 13:16. Miso ya bososoli na bino mikopelिसama mwinda, **Efe.** 1:17–18.

Lisuma epayi ya bato ya bwania na miso na bango moko, **2 Nef.** 15:21 (Yis.

5:21). Babandaki kokila mpe kosambela ete miso ya bato makoka kofungwana, **Mos.** 27:22. Satana azipaki miso na bango, **3 Nef.** 2:2. Moto moko te akoki kozwa nguya ya komema Buku ya Mormon na mwinda longola se soki na liso moko bobele na nkembo ya Nzambe, **Morm.** 8:15.

Na nguya ya Molimo miso na biso mifungolamaki mpe bososoli na biso bope-lisamaki mwinda, **Mal&May** 76:12. Pole oyo ezali na nzela na ye oyo apelisaka miso na bino, **Mal&May** 88:11. Soki liso na bino ezali bobele na nkembo na ngai, nzoto na bino mobimba ekotondisama na mwinda, **Mal&May** 88:67.

Lisumu. *Tala lisusu* Azanga

bonzambe; Bonsomo, Nsomo; Bosoto, Ya bosoto; Botomboki; Bozangi bosembo, Ya sembo te; Kotuka; Moto ya nkuna, Nkuna

Bozangi botosi na mitindo ya Nzambe na bolingi.

Ye oyo akobomba masumu na ye akolongate, **Mas.** 28:13. Atako masumu na bino ezali motane lokola ngola, makokoma pee lokola mvula ya mpembe, **Yis.** 1:18. Basumuki bakokufa, mpe basembo bakobikisama, **Ejek.** 18.

Mwana ya mpate ya Nzambe alongolaka masumu ya mokili, **Yoan.** 1:29. Batisama mpe sukola masumu na yo, **Mis.** 22:16. Lifuta ya masumu ezali liwa, **Lom.** 6:23. Epayi na ye oyo ayebi kosala bolamu, mpe asali yango te, epayi na ye ezali lisumu, **Yak.** 4:17.

Elingi yo kosala ngai ete nakoka koningana na bomonani ya lisumu, **2 Nef.** 4:31. Lisuma na banso baye bakokufa kati na masumu na bango, **2 Nef.** 9:38. Bakokaki te kotala lisumu longola se soki ezalaki na nkele, **Alma** 13:12. Kobanza te ete okozongisama uta na lisumu na esengo, **Alma** 41:9–10. Nkolo akoki te kotala lisumu na ndambomukie mukie te ya ndingisa, **Alma** 45:16 (Mal&May 1:31). Bana mike bakoki te kosala masumu, **Mor.** 8:8.

Mpo na koyambola, bato basengeli

kotubela mpe kotika masumu na bango, **Mal&May** 58:42–43. Lisumu monene etikalaka na ye oyo alimbisaka te, **Mal&May** 64:9. Ye oyo akosumuka na pole monene akozwa bokweisami bonene, **Mal&May** 82:3. Epayi ya molimo oyo mokosumuka masuma ya kala makozonga, **Mal&May** 82:7. Ntango tozali koluka kobomba masumu na biso, balola ekobendama yango moko, **Mal&May** 121:37.

Lisumu oyo elimbisamaka te.

Tala lisusu Bana mibali ya ebomi; Bobomi; Botuki, Kotuka; Molimo Mosantu

Lisumu ya bowangani Molimo Mosantu, lisumu oyo ekoki te kolimbisama.

Botuki na Molimo Mosantu ekolimbisama na moto te, **Mat.** 12:31–32 (Mal. 3:29; Luk. 12:10). Ekoki te kosalema mpo na bango baye basalemaki bakaboli ya Molimo Mosantu kozongisa bango sika lisusu na boyamboli, **Ebe.** 6:4–6. Soki tosumuki na bolingi mpenza nsima ya kuzwa boyebi ya solo, wana mbeka mpo na masumu ekotikala lisusu te, **Ebe.** 10:26.

Soki bowangani Molimo Mosantu mpe oyebi ete ozali kowangana mwango, oyo ezali lisumu ekoki kolimbisama te, **Alma** 39:5–6 (Yako. 7:19).

Bazali na bolimbisi te, nsima ya kowangana Mwana Mobotami se Moko, nsima ya kobaka na ye na ekulusu mpo na bango moko, **Mal&May** 76:30–35. Botuki na Molimo Mosantu ekoki kolimbisama te, oyo ezali bosopi ya makila mazanga ekweyeli nsima na bino kozwa liyokani na ngai ya sika mpe ya libela, **Mal&May** 132:26–27.

Litatoli. *Tala lisusu* Kotatola; Molimo Mosantu; Nzeneneke

Boyebi mpe litatoli ya molimo oyo epesami na Molimo Mosantu. Litatoli ekoki lisusu kozala liyebisi moko ya bakonzi to ya mobeko ya nini oyo moto amoni lokola bosolo (Mal&May 102:26).

Nayebi ete mosikoli na ngai azali na bomoi, **Yob.** 19:25–26.

Koyoka soni te ya litatoli ya Nkolo na biso, **2 Tim.** 1:8. Litatoli ya Yesu ezali molimo ya masakoli, **Emon.** 19:10.

Telema lokola nzeneneke ya Nkolo na ntango inso, **Mos.** 18:9. Nzela ezalaki te ya kobotwisa bato longola se na kotelemelaka bango na litatoli moko ya peto, **Alma** 4:19–20. Nazali na biloko nyonso lokola litatoli ete makambo oyo ezali solo, **Alma** 30:41–44. Bokozwa litatoli te kino nsima ya komekama ya bondimi na bino, **Etel.** 12:6.

Ekitisaki ngai te kimia na mayele na yo mpo na oyo etali likambo lina? Litatoli monene nini osengeli kozala na yango koleka oyo ewuti epayi ya Nzambe, **Mal&May** 6:22–23. Mpe sikawa, nsima ya matatoli mingi oyo mapesama na ntina na ye, oyo ezali litatoli oyo tozali kopesa na ntina na ye, **Mal&May** 76:22–24. Natindaki bino kotatola mpe kokebisa bato, **Mal&May** 88:81–82. Bata-toli bakufi sikawa, mpe litatoli na bango ezali kosala, **Mal&May** 135:4–5.

Enoka amonaki banjelu kopesaka litatoli na ntina ya Tata mpe Mwana, **Mose** 7:27. Atako bayinaki mpe banyokolaki ngai mpo na kolobaka ete nazwaki limoni, ezalaki nzokande solo, **JS—Mambi ya Kala** 1:24–25.

Litoyi. *Tala lisusu* Koyoka

Kati na makomi, litoyi esalelami mbala mingi lokola elembo ya makoki ya moto mpo na koyoka mpe kososola makambo ya Nzambe.

Bazali na matoyi, kasi bazali koyoka te, **Nze.** 115:6. Nkolo alamukisaki litoyi na ngai mpo na koyoka, **Yis.** 50:4–5 (2 Nef. 7:4–5).

Ye oyo azali na matoyi ya koyoka, tika ye ayoka, **Mat.** 11:15. Matoyi na bango ezali na bozito mpo na koyoka, **Mat.** 13:15 (Mose 6:27). Liso limoni te litoyi eyoki mpe te makambo oyo Nzambe asili kolengela mpo na baye balingi ye, **1 Kol.** 2:9 (Mal&May 76:10).

Zabulu azali kobeta piololo na matoyi na bango, **2 Nef.** 28:22. Bofungola matoyi na bino ete bokoka koyoka, **Mos.** 2:9

Liwa ya martiru, Martiru

(3 Nef. 11:5). Nbiangamaki mbala mingi, mpe nalingaki te koyoka, **Alma** 10:6. Pesa litoyi na maloba na ngai, **Alma** 36:1 (Alma 38:1; Mal&May 58:1).

Litoyi oyo ekoyoka te ezali te, **Mal&May** 1:2. Matoyi efungolami na nzela ya bomikitisi mpe losambo, **Mal&May** 136:32.

Liwa ya martiru, Martiru

Moto oyo apesi bomoi na ye na esika ya kotika Klisto, nsango malamumu, to boyambi mpe mabongisi na ye ya sembo.

Makila ya bato ya sembo nyonso uta Abele kino na Zekalia makotatola likolo ya bato ya nkuna, **Mat.** 23:35 (Luk. 11:50). Moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na ntina ya Klisto mpe ya nsango malamumu akobikisa yango, **Mal.** 8:35 (Mal&May 98:13). Mpe babambaki Setefano mabanga, **Mis.** 7:59 (Mis. 22:20). Wapi kondimana na libula ezali liwa ya mokati libula esengeli kozala, **Ebe.** 9:16–17.

Abinadi akweyaki, eyokaki ye mpasi ya liwa na moto, **Mos.** 17:20. Baamoniya babongwami babwakamaki kati na moto, **Alma** 14:8–11. Mingi babomamaki mpo ete batatolaki makambo oyo, **3 Nef.** 10:15.

Onso oyo akotika bomoi na ye mpo na ntina ya ngai, akozwa bomoi ya seko, **Mal&May** 98:13–14. Joseph Smith mpe Hyrum Smith bazalaki bamartiru na bozongisi ya nsango malamumu, **Mal&May** 135. Joseph Smith akangaki litatoli na ye na makila na ye, **Mal&May** 136:39.

Liwa, ya mibale. Tala Liwa, ya molimo

Liwa, ya molimo. Tala *lisusu* Bana mibali ya ebomi; Bokwei ya Adama mpe Eva; Bokweisami; Lifelo; Lobiko; Zabulu

Bokabwani na Nzambe mpe uta na makambo na Ye nyonso; kokufa mpo na makambo nyonso etali bosembo. Lusifelo mpe bisato ndambo moko ya mampinga ya lola bazwaki liwa ya

molimo ntango babenganamaki uta na lola (Mal&May 29:36–37).

Liwa ya molimo eyingelaki kati na mokili uta na Bokwei ya Adama (Mose 6:48). Bato ya kufa na makanisi, maloba, mpe misala mabe bazali ya kokufa na molimo ntango bazali naino na mabele (1 Tim. 5:6). Na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto mpe na botosi na mabongisi mpe makuli ya nsango malamumu, mibali mpe basi bakoki kokoma peto uta na lisumu mpe kolonga liwa ya molimo.

Liwa ya molimo mpe esalemaki na kolandaka liwa ya nzoto ya kufa. Banso, bato baskwi mpe zabulu mpe banjelu na ye bakosambisama. Baoyo batombokelaki pole mpe bosolo ya nsango malamumu na bolingi na bango bakoyoka mpasi ya liwa ya molimo. Liwa oyo ebiangami mbala mingi liwa ya mibale (Alma 12:16; Elam. 14:16–19; Mal&May 76:36–38).

Basali ya mabe bakokatama, **Nze.** 37:9.

Kozala na makanisi ya mosuni ezali liwa, **Lom.** 8:6 (2 Nef. 9:39). Bilula-lula bikobenda bato na ebebi mpe ebomi, **1 Tim.** 6:9. Lisumu ebimisaka liwa, **Yak.** 1:15. Ye oyo akolonga akoyoka mpasi ya liwa ya mibale te, **Emon.** 2:11. Na baoyo ya lolenge lona liwa ya mibale ezali na nguya te, **Emon.** 20:6, 12–14. Bato ya nkuna bakozwa likabo na bango na liziba ya moto oyo epelaka na moto mpe sufulu: oyo ezali liwa ya mibale, **Emon.** 21:8 (Mal&May 63:17–18).

Bato bazali nsomi ya kopona lipanda mpe bomoi ya seko to kopona bokangemi mpe liwa, **2 Nef.** 2:27 (2 Nef. 10:23; Alma 29:5; Elam. 14:30–31). Nzambe asili kolengela nzela mpo na kokima na biso uta na liwa mpe lifelo, **2 Nef.** 9:10. Bomikangola bino moko uta na bolozzi ya lifelo ete bokoka te koyoka mpasi ya liwa ya mibale, **Yako.** 3:11. Moto ya mokili azali monguna ya Nzambe, **Mos.** 3:19. Ekoki Nkolo kopesa bino boyamboli ete bokoka te koyoka mpasi ya liwa ya mibale, **Alma** 13:30. Alma azingamaki na minyololo ya seko ya liwa, **Alma** 36:18. Bato ya nkuna bakufaka mpo na

makambo matali bosembo, **Alma** 40:26 (Alma 12:16). Bokwei ememaki likolo ya bato nyonso liwa ya molimo, **Alma** 42:9 (Elam. 14:16–18).

Ntango Adama akweyaki, akomaki mokufi na molimo, **Mal&May** 29:40–41, 44.

Liwa, ya nzoto. *Tala lisusu* Bokufi, Ya kufa; Bokwei ya Adama mpe Eva; Bosekwi; Lobiko

Bokabwani ya nzoto mpe molimo. Bokwei nde ememaki bokufi mpe liwa na mabele (2 Nef. 2:22; Mose 6:48). Bomikabi ya Yesu Klisto elongaki liwa ete moto nyonso asekwisama (1 Kol. 15:21–23). Bosekwi ezali likabo ya ofele na bato nyonso, ezala soki basalaki bolamu to mabe kati na bomoi oyo (Alma 11:42–44). Moto na moto akoyoka mpasi ya liwa ya nzoto bobele mbala moko mpo ete soki tosekwi kaka, nzoto na biso ekoki lisusu kokufa te (Alma 11:45).

Mosuni nyonso ekowa, mpe moto akozonga lisusu na mputulu, **Yob.** 34:15. Liwa ya Basantu na ye ezali na motuya mingi na miso ya Nkolo, **Nze.** 116:15. Mputulu ekozonga na mabele, mpe molimo ekozonga na Nzambe, **Mosak.** 12:7.

Liwa eyaki na moto, **1 Kol.** 15:21. Mobikisi azali na bafungola ya lifelo mpe bafungola ya liwa, **Emon.** 1:18. Liwa ekozala lisusu te, mawa mpe te, **Emon.** 21:4.

Liwa elekaki likolo ya bato nyonso, **2 Nef.** 9:6, 11 (Alma 12:24). Batalaki ata mokolo moko te liwa na bonsomo, **Alma** 27:28. Alma alimbolaki ezalela ya molimo katikati na liwa mpe bosekwi, **Alma** 40:11.

Baoyo wana bakokufa kati na ngai bakomeka liwa te, **Mal&May** 42:46. Baoyo babiangami mpo na liwa te bakobikisama, **Mal&May** 42:48. Nakomeka bino na makambo nyonso kutu kino liwa, **Mal&May** 98:14.

Na mputulu okozonga, **Mose** 4:25. Adama akweyaki, mpe na bokwei na ye liwa eyaki, **Mose** 6:48.

Liyaka ya Ntalo Monene. *Tala lisusu* Makomi; Makomi endimami na banso; Smith, Joseph, Mwana

Bokonzi ya Nzambe likolo ya mabele ekokisami na “liyaka ya ntalo monene” (Mat. 13:45–46).

Liyaka ya Ntalo Monene ezali lisusu nkombo oyo epesama na moko ya maboke minei ya makomi oyo mabiangami “makomi masantu” ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Bobimi ya yambo ya Liyaka ya Ntalo Monene lokola buku esalemaki na mobu 1851 mpe ezalaki na makambo oyo ezali sikawa kati na Malongi mpe Mayokani. Buku oyo ebimi uta 1902 ezali na (1) Matangi minene ya buku uta na bobongoli ya Genese na Joseph Smith, oyo mabiangami buku ya Mose, mpe ya Matai 24, boye ebiangami Joseph Smith—Matai; (2) Bobongoli ya boko makomi likolo ya papilusi ya Ejiptito na Joseph Smith oyo azwaki na mobu 1835, boye ebiangamaki buku ya Abalayama; (3) litangi monene uta na mambi ya kala ya Eklezia na Joseph Smith oyo akomaki na mobu 1838, oyo ebiangami Joseph Smith—Mambi ya Kala; mpe (4) Biteni ya Bondimi, masakoli zomi na misato ya boyambi mpe malongi.

Liyebisi ya Bakambi 1. *Tala lisusu*

Kobala, Libala—Libala na balongani ebele; Manifesto; Woodruff, Wilford

Ya konyatama na nkasa ya nsuka ya Malongi mpe Mayokani, ndambo ya yambo ya Liyebisi ya Bakambi 1 eyebani lisusu lokola Manifesto. Epesamaki na Mokambi Wilford Woodruff mpe elakisamaki na bandimi ya Eklezia na lisanga moko monene mokolo ya 6, sanza ya zomi ya mobu 1890. Kobandaka na mobu 1862, mpe kolandaka mibu ntuku mibale na mitano, mibeko ya ndenge na ndenge misalaki ete libala na balongani ebele epekisama na Etazini ya Amerika. Nkolo alakisaki Wilford Woodruff na nzela ya limoni mpe emoniseli nini elingaki kosalema soki Basantu batikaki te kosalela mabala na balongani ebele.

Liyebisi ya Bakambi 2

Manifesto eyebisaki polele ete mabala na balongani ebele mazalaki lisusu kosalema te.

Liyebisi ya Bakambi 2. *Tala lisusu*
Bonganganzambe; Kimball,
Spencer W.

Liloba moko ya malongi mpo na oyo etali nani akoki kozala na bonganganzambe ya Nzambe, ezwami sikawa ya nyatama na nkasa ya nsuka ya Malongi mpe Mayokani. Na ebandeli ya sanza ya motoba ya mobu 1978, Nkolo abimisaki epayi ya Mokambi Spencer W. Kimball ete bonganganzambe esengeli kopesama na bandimi mibali balongobani nyonso ya Eklezia. Oyo esalaki ete bonganganzambe epesama na mibali nyonso balongobani mpe mapamboli ya tempelo na bandimi nyonso balongobani na kozangaka kotala ekolo to mposo. Na mokolo ya 30, sanza ya libwa ya mobu 1978, lisakoli oyo etangamaki na lisanga monene ya Eklezia mpe endimamaki na banso.

Liyokani. *Tala lisusu* Liyokani ya
Abalayama; Liyokani ya sika mpe
ya libela; Ndai; Ndai mpe liyokani
ya bonganganzambe

Boyokani kati na Nzambe mpe moto, kasi bango basalaka te lokola soki bakokani na boyokani yango. Nzambe apesi masengami mpo na liyokani, mpe bato bandimi kosala nini Asengi bango kosala. Bongo Nzambe alakeli bato boko mapamboli mpo na botosi na bango.

Mabongisi mpe makuli ezwami na nzela ya liyokani. Bandimi ya Eklezia baoyo bazali kosala mayokani ya lolenge lona bazali kokamata elaka ete bakopesa yango lokumu. Ndakisa, bandimi bazali koyokana na Nkolo na nzela ya libatishi mpe bazongisaka liyokani wana sika na kokabolaka elambo. Basalaka mayokani mosusu kati na tempelo. Bato ya Nkolo bazali bato ya liyokani mpe bapambolami mingi mpenza wana ezali bango kobatela mayokani na bango na Nkolo.

Na yo nakotia liyokani na ngai, **Gen.** 6:18. Bobatela liyokani na ngai; bongo bokozala bozwi na ngai moko, **Esod.**

19:5. Kosala liyokani na bango te na bantzambe ya bango mpe te, **Esod.** 23:32. Batela Saba mpo na liyokani ya libela na libela, **Esod.** 31:16. Nakobuka soki mokolo moko te liyokani na ngai na bino, **Bas.** 2:1. Basantu na ngai basalaki liyokani na ngai na kopesaka mbeka, **Nze.** 50:5 (**Mal&May** 97:8).

Kanisa liyokani na ye esantu, **Luk.** 1:72 (**Mal&May** 90:24).

Nguya ya Nzambe ekitaki likolo ya bato ya liyokani ya Nkolo, **1 Nef.** 14:14. Liyokani oyo esalemaki na Abalayama ekokokisama na mikolo ya nsuka, **1 Nef.** 15:18 (3 **Nef.** 16:5, 11–12; 21:7; **Morm.** 9:37). Bato ya Benyamina bazalaki na bolingi ya kokota kati na liyokani na Nkolo mpo na kosala bolingi na ye, **Mos.** 5:5. Libatishi ezali litatoli ete moto asili kokota kati na liyokani na Nzambe mpo na kosalela Ye, **Mos.** 18:13. Bozali bana ya liyokani, **3 Nef.** 20:25–26. Banjelu bakokisaka mpe basalaka mosala ya mayokani na Tata, **Mor.** 7:29–31. Bosopi ya makila ya Klisto ezali liyokani, **Mor.** 10:33.

Moto nyonso oyo azali ya Eklezia oyo ya Klisto akotosa kobomba mayokani nyonso, **Mal&May** 42:78. Bapambolami bango oyo babatelaki liyokani, **Mal&May** 54:6. Ye oyo akobungisa liyokani oyo akobungisa mosala na ye mpe bozali na ye kati na Eklezia, **Mal&May** 78:11–12. Banso oyo bandimi bonganganzambe bandimi ndai oyo mpe liyokani oyo, **Mal&May** 84:39–40. Balingi kotosa mayokani na bango na mbeka, **Mal&May** 97:8. Liyokani ya libala ekoki kozala ya seko, **Mal&May** 132. Oyo ekozala liyokani na biso, ete tokotambola kati na makuli nyonso, **Mal&May** 136:4.

Liyokani ya Abalayama. *Tala lisusu*
Abalayama; Ganzu; Liyokani

Abalayama ayambaki nsango malamula mpe akulisamaki na bonganganzambe ya monene (**Mal&May** 84:14; **Abal.** 2:11), mpe akotaki kati na libala ya selesitale, oyo ezali liyokani ya bonetolami (**Mal&May** 131:1–4; 132:19, 29). Abalayama azwaki elaka ete mapamboli

nyonso ya mayokani oyo makopesama epayi ya bana na ye ya bokufi (Mal&May 132:29–31; Abal. 2:6–11). Esika moko, mayokani mpe bilaka oyo ebengami liyokani ya Abalayama. Bozongisi ya liyokani oyo ezalaki Bozongisi ya nsango malamau na mikolo ya nsuka, mpo ete na nzela na yango bikolo nyonso ya mabele bipambolami (Gal. 3:8–9, 29; Mal&May 110:12; 124:58; Abal. 2:10–11).

Liyokani ya libela. *Tala* Liyokani; Liyokani ya sika mpe ya libela

Liyokani ya sika mpe ya libela. *Tala lisusu* Liyokani

Litondi ya nsango malamau ya Yesu Klisto (Mal&May 66:2). Ezali ya sika ntango nyonso ebimisami ya sika na kolandaka eleko ya bopengwi. Ezali ya libela na lolenge ete ezali liyokani ya Nzambe mpe esili kosepelisama na eleko moko moko ya nsango malamau wapi bato balingaki koyamba yango. Liyokani ya sika mpe ya libela ebimisamaki lisusu epayi ya bato na mabele na Yesu Klisto na nzela ya Profeta Joseph Smith. Ezali na makuli ya bule oyo masalemi na likoki ya bonganzambe—ndakisa libatishi mpe libala na tempelo—oyo epesaka moto lobiko, bozangi bokufi, mpe bomoi ya seko. Ntango bato bandimaka nsango malamau mpe bapesaka elaka ya kobomba mitindo ya Nzambe, Nzambe asalaka boyokani na bango mpo na kopesa bango mapamboli ya liyokani na Ye ya sika mpe ya libela.

Nakotia liyokani na ngai kati na ngai mpe yo, **Gen.** 17:7. Akozala na liyokani ya bonganzambe moko ya libela, **Mit.** 25:13. Bato babongolaki makuli mpe babukaki liyokani ya libela, **Yis.** 24:5 (Mal&May 1:15). Nakosala liyokani ya libela na bino, **Yis.** 55:3 (Yil. 32:40). Ekozala liyokani ya libela, **Ejek.** 37:26.

Nkolo asalaki liyokani ya sika, mpe ya kala elekaki, **Ebe.** 8:13. Yesu azali moyokanisi ya liyokani ya sika, **Ebe.** 12:24 (Mal&May 76:69).

Oyo ezali liyokani ya sika mpe ya libela, **Mal&May** 22:1. Nasili kotinda

liyokani na ngai ya libela kati na mokili, **Mal&May** 45:9 (Mal&May 49:9). Nkolo atindaki litondi ya nsango malamau na ye, liyokani na ye ya libela, **Mal&May** 66:2 (Mal&May 133:57). Mpo na kozwa motuya ya likolo koleka na bokonzi ya selesitale, moto asengeli kokota kati na liyokani ya sika mpe ya libela ya libala, **Mal&May** 131:1–2. Liyokani ya sika mpe ya libela etiamaki mpo na litondi ya nkembo ya Nkolo, **Mal&May** 132:6, 19.

Lobiko. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Bonetolami; Bosikoli, Kosikola, Mosikolami; Liwa, ya molimo; Liwa, ya nzoto; Mwango ya Bosikoli; Ngolu; Yesu Klisto

Kobikisama uta na liwa ya nzoto mpe liwa ya molimo. Bato nyonso bakobikisama uta na liwa ya nzoto na ngolu ya Nzambe, na nzela ya liwa mpe Bosekwi ya Yesu Klisto. Moto na moto akoki lisusu kobikisama uta na liwa ya molimo na ngolu ya Nzambe, na nzela ya bondimi na Yesu Klisto mpe lokola. Bondimi boye emonisami na bomoi ya botosi na mibeko mpe makuli ya nsango malamau mpe mosala mpo na Klisto.

Nkolo azali pole na ngai mpe lobiko na ngai, **Nze.** 27:1. Azali bobele libanga na ngai mpe lobiko na ngai, **Nze.** 62:2.

Nsango malamau ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko, **Lom.** 1:16 (Mal&May 68:4). Sala mpo na lobiko na yo na bobangi, **Filip.** 2:12. Nzambe apnaki bino mpo na lobiko na nzela ya bosantisi, **2 Tes.** 2:13.

Lobiko ezali ofele, **2 Nef.** 2:4.

Ezali na likabo monene koleka likabo ya lobiko te, **Mal&May** 6:13.

Yesu Klisto ezali nkombo bobele moko na nzela ya oyo wapi lobiko ekoya, **Mose** 6:52 (Mis. 4:10–12). Tondimi ete na nzela ya bomikabi ya Klisto, bato nyonso bakoki kobikisama, **Bit. Bond.** 1:3.

Lobiko ya bana mike: Longola se soki okomi lokola mwana moke, okokota kati na bokonzi ya lola te, **Mat.** 18:3.

Bana mike lisusu bazali na bomoi ya seko, **Mos.** 15:25. Libatishi ya bana

Lobiko mpo na bakufi

babotami sika ezali bonsomo, mpe bana mike bazali na bomoi na Klisto mpo na bomikabi, **Mor.** 8:8–24.

Bana mike basikolami na nzela ya Mobotami se Moko; Satana akoki kose nginya bango te, **Mal&May** 29:46–47. Bana basengeli koteyama nsango malamumu mpe kobatisama ntango bakokisi mibu mwambe, **Mal&May** 68:25–28. Bana mike basantisami na nzela ya Yesu Klisto, **Mal&May** 74:7. Bato bakokoma lisusu, na ezalela na bango ya babotami ya sika, baoyo bazanga ekweyeli, **Mal&May** 93:38. Bana mike nyonso oyo bakufaka yambo ya mobu ya boyanoli bakobikisama na bokonzi ya selesitale, **Mal&May** 137:10.

Bana mike bazali mibimba uta mokili ekelama, **Mose** 6:54.

Lobiko mpo na bakufi. *Tala lisusu*

Buku ya Kokanisa; Lobiko; Mambi ma kala ya libota; Mwango ya Bosikoli

Libaku mpo na baoyo bakufa na kozangaka kozwa makuli ya nsango malamumu ete bazwa makuli oyo kosalema mpo na bango kati na batempelo na nzela ya bandimi balongobani ya Eklezia. Bakufi bateyami nsango malamumu na mokili ya molimo mpe bakoki kondima makuli oyo esalemi mpo na bango na bokufi.

Bandimi balongobani ya Eklezia balukaka mpe balengelaka mambi ya kala to bonkoko ya mabota mpo na koyeba nkombompo mpe bilaka ya mbotama ya batata na bango ete makuli mana ya lobiko makoka kosalema mpo na bango.

Loba na bakangemi, Bobima, **Yis.** 49:9 (**Yis.** 24:22; **1 Nef.** 21:9). Sakola lipanda na bakangemi, **Yis.** 61:1 (**Luk.** 4:18). Akobalola motema ya batata epayi ya bana, **Mki.** 4:5–6 (**3 Nef.** 25:5–6; **Mal&May** 110:13–16).

Bakufi bakoyoka mongongo ya Mwana ya Nzambe, **Yoa.** 5:25. Boye mpo na nini ezali bango kobatisama mpo na bakufi, **1 Kol.** 15:29. Klisto ateyaki milimo na boloko, **1 Pet.** 3:18–20. Mpo na ntina oyo nde nsango malamumu

eteyamaki lisusu epayi na bango oyo bakufa, **1 Pet.** 4:6.

Mwana abimelaki milimo kati na boloko, **Mal&May** 76:73. Nsima ekoya bosikoli ya baoyo wana bazwaki likabo na bango kati na boloko boma, **Mal&May** 88:99. Liziba ya libatisi ezali na mabele te mpo ete Basantu na ngai bakoka kobatisama mpo na baoyo bakufa, **Mal&May** 124:29. Bango oyo bakufaki oyo balingaki kondima nsango malamumu bakozala basangoli libula na bokonzi ya selesitale, **Mal&May** 137:7–10. Mwana ya Nzambe amonanaki kosakolaka lipanda na bakangemi baoyo bazalaki sembo, **Mal&May** 138:18.

Mingi ya milimo lokola bazalaki na boloko babimaki, **Mose** 7:57.

Lobiko ya bana mike. *Tala* Bana mike, Mwana moke; Lobiko—Lobiko ya bana mike

Lobiko, Mwango ya. *Tala* Mwango ya Bosikoli

Lokota

Maloba, ekomama to elobama, matiami esika moko na emekoleli songolo mpo na koyebisaka nsango, mabanzo, mpe makanisi. Motindo ezali biso kosalela lokota elakisaka boni boni tozali komonisama liboso ya Nzambe mpe bato basusu. Na Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto Nkolo akopesa bato nyonso lokota ya peto (**Sefan.** 3:8–9).

Mabele mobimba mazalaki se lokota loko, **Gen.** 11:1. Nkolo abungulisaki lokota ya mabele nyonso, **Gen.** 11:4–9.

Moto na moto ayokaki bango koloba na lokota na ye moko, **Mis.** 2:1–6.

Nkolo alobelaki bato engebene na lokota ya bango, **2 Nef.** 31:3 (**Mal&May** 1:24). Benyamina ateyaki bana mibali na ye lokota ya batata na ye, ete bakoka kokoma bato ya bososoli, **Mos.** 1:2–5.

Ye oyo kani elobeli ezali na bosokemi mpe ya kolendisazali ya Nzambe soki akotosa makuli na ngai, **Mal&May** 52:16. Bomesene na nkota, minoko, mpe bato, **Mal&May** 90:15.

Adama mpe bana na ye bazalaki na lokota oyo ezalaki peto mpe ya koza-nga mbindo, **Mose** 6:5–6, 46. Nzambe apesaki Enoke nguya monene ya elobeli, **Mose** 7:13.

Lokumu. *Tala lisusu* Kopesa lokumu; Limemia

Lokola momeseno esalelami kati na makomi, mpo na kolakisa limemia mpe limemia na moto to eloko songolo.

Kumisa tata na yo mpe mama na yo, **Esod.** 20:12 (1 Nef. 17:55; Mos. 13:20). Kumisa Nkolo na biloko na yo, **Mas.** 3:9.

Soki moto moko asaleli ngai, ye nde Tata na ngai akokumisa, **Yoan.** 12:26. Mibali basengeli kopesa lokumu na basi na bango, **1 Pet.** 3:7.

Na mbebu na bango mpamba bazali kokumisa Nkolo, **2 Nef.** 27:25 (Yis. 29:13). Nazali koluka lokumu ya mokili te, **Alma** 60:36.

Zabulu atombokaki na ngai, kolobaka, Pesa ngai lokumu na yo, oyo ezali nguya na ngai, **Mal&May** 29:36. Basembo bakolatisama motole na lokumu, **Mal&May** 75:5 (Mal&May 124:55). Nkolo asepeleka kokumisa baoyo basaleleka ye, **Mal&May** 76:5. Baponami te mpo bazali koluka lokumu ya bato, **Mal&May** 121:34–35.

Tondimi komemia mpe kosunga mobeke, **Bit. Bond.** 1:12 (Mal&May 134:6).

Lokuta. *Tala lisusu* Bobubi, Bokosi, Kokosa; Bosembo, Ya sembo; Maloba mabe

Likambo lyonso ya lokuta to ya solo te mpo na ntina ya kokosa.

Bokoki koyiba te, kokosa te, to kolobana lokuta te, **Lew.** 19:11. Nayinaka mpe naboyaka lokuta, **Nze.** 119:163. Bibebu ya lokuta ezali bonsomo na Nkolo, **Mas.** 12:22. Bazali bato na ngai baoyo bakoloba lokuta te, **Yis.** 63:8.

Zabulu azali mobuki ya lokuta mpe tata ya lokuta, **Yoan.** 8:44 (2 Nef. 2:18; Ete. 8:25; Mose 4:4). Okosaki bato te, kasi Nzambe, **Mis.** 5:4 (Alma 12:3). Soki moto alobi, nalingi Nzambe, mpe ayini ndeko

na ye, azali mobuki lokuta, **1 Yoan.** 4:20. Bato ya lokuta nyonso bazali na likabo na liwa ya mibale, **Emon.** 21:8 (Mal&May 63:17).

Lisuma epayi ya moto ya lokuta, mpo akobwakama na lifelo, **2 Nef.** 9:34. Mingingi bakoteya malongi ya lokuta, kolobaka: kosaka moke mpe mabe ezali te na yango, **2 Nef.** 28:8–9 (Mal&May 10:25). Ekanisi bino bokoki kokosa Nkolo, **Alma** 5:17. Ozali Nzambe ya bosolo mpe okoki kokosa te, **Etel.** 3:12 (Mit. 23:19; 1 Sam. 15:29; Tit. 1:2; Ebe. 6:18; Enos. 1:6).

Ye oyo akobuka lokuta mpe aboyi koyambola akobwakama libanda, **Mal&May** 42:21. Bato ya lokuta bakosangola libula ya nkembo ya telesitale, **Mal&May** 76:81, 103–106.

Tondimi kozala sembo, **Bit. Bond.** 1:13.

Lola. *Tala lisusu* Bokonzi ya Nzambe to Bokonzi ya Lola; Nkembo ya Selesitale; Paladiso

Liloba *lola* ezali na ndimbola ya monene mibale kati na makomi. (1) Ezali esika wapi Nzambe afandi mpe epayi ya basantu na ntango ekoya nsima (Gen. 28:12; Nze. 11:4; Mat. 6:9). (2) Ezali bofungwami boye ezingi mabele (Gen. 1:1, 17; Esod. 24:10). Na polele lola ezali *paladiso* te, oyo ezali esika mpo na ntango moko ya milimo ya basembo oyo bazalaki mpe bakufaki likolo ya mabele oyo. Yesu akendaki kotala paladiso nsima ya liwa na Ye likolo ya ekulusu, kasi na mokolo ya misato, Ayebisaki Malia ete Akomi naino te epayi ya Tata (Luk. 23:39–44; Yoan. 20:17; Mal&May 138:11–37).

Etali ngai lola na yo, mosala ya misapi na yo, **Nze.** 8:3. Na liloba ya Nkolo lola esalemaki, **Nze.** 33:6. Boni ekweyaki yo uta na lola, O Lusifelo, **Yis.** 14:12 (2 Nef. 24:12). Lola ekolingama esika moko lokola mokanda, **Yis.** 34:4. Nakelaki lola ya sika mpe mabele ya sika, **Yis.** 65:17. Nzambe akofungola maninisa ya lola, **Mki.** 3:10.

Tata na biso oyo azali na lola, nkombo na yo esantisama, **Mat.** 6:9 (3 Nef. 13:9).

Lolendo

Paulo atombwamaki likolo na lola ya misato, **2 Kol.** 12:2. Kimia ezalaki na lola, **Emon.** 8:1 (Mal&May 88:95–98).

Soki batikali sembo kino nsuka bayambami kati na lola, **Mos.** 2:41. Bokoka kozala bana ya Tata na bino oyo azali na lola, **3 Nef.** 12:45.

Nakoya kati na mapata ya lola, **Mal&May** 45:16. Eliya akamatanaki na lola na kozangaka komeka liwa, **Mal&May** 110:13. Makoki ya bonganzambe makangami na banguya ya lola, **Mal&May** 121:36. Ezali na ndenge mibale ya bazali na lola, **Mal&May** 129:1.

Siona ekamatanaki na lola, **Mose** 7:23.

Lolendo. *Tala lisusu* Bomikitisi, Ya bomikitisi; Bomokili; Bozwi; Lipombo, Mpamba; Mosolo

Kozanga bomikitisi to kozanga bolingi ya koteyama. Lolendo etiaka lilanga kati na bato moko na mosusu mpe na Nzambe. Moto ya lolendo amitiaka likolo ya baoyo bazali nzinganzinga na ye mpe alandaka bolingi na ye moko na esika ya bolingi ya Nzambe. Lofundo, boluli, motema makasi, mpe bomilakisi ezali lisusu bizaleli ya moto ya lolendo.

Keba ete obosana te Nkolo mbele motema ya motombwama likolo, **Dut.** 8:11–14. Lolendo mpe efundeli nayinaka mpenza, **Mas.** 8:13 (Mas. 6:16–17). Lolendo ekendaka liboso ya bobebisami, **Mas.** 16:18. Mokolo ya Nkolo ekoya likolo ya bato na lolendo, **Yis.** 2:11–12 (2 Nef. 12:11–12). Lolendo ya motema na yo ekosaki yo, **Obad.** 1:3. Bato nyonso ya lolendo bakozala lokola matiti, **Mki.** 4:1 (1 Nef. 22:15; 3 Nef. 25:1; Mal&May 29:9).

Oyo nyonso akomitombola akokitisama, **Mat.** 23:12 (Mal&May 101:42). Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, **1 Pet.** 5:5.

Ndako ya monene mpe ya etando ezalaki lolendo ya mokili, **1 Nef.** 11:36 (1 Nef. 12:18). Ntango bazali bato bayekola bakanisi bazali bwania, **2 Nef.** 9:28–29. Botombwami likolo na lolendo ya mitema na bino, **Yako.** 2:13, 16 (Alma 4:8–12). Esili bino kolongwa uta

na lolendo, **Alma** 5:28. Lolendo ya monene mpenza ekotaki na mitema ya bana ya bato, **Elam.** 3:33–36. Boniboni mbangu bana ya bato batombwami likolo na lolendo, **Elam.** 12:4–5. Lolendo ya ekolo oyo esali bobebisami na bango, **Mor.** 8:27.

Keba na lolendo, nakobangaka ete bokoma lokola Banefi, **Mal&May** 38:39. Botia nsuka na lolendo na bino nyonso mpe bomoto na bino ya elema, **Mal&May** 88:121.

Lolendo te. *Tala lisusu* Bomikitisi, Ya bomikitisi

Ezalela to komonana mosawa, bokatikati, mpe ezaleli ya malamumu. Moto ya lolendo te aboyaka boleki ndelo mpe lofundo.

Nzambe asalaki kazaka ya mposo, mpe alatisaki Adama mpe Eva, **Gen.** 3:21 (Mose 4:27).

Basi bamilatasa na lolenge oyo emonani malamumu, **1 Tim.** 2:9. Bozala bato balingi komonana te, peto, babateli malamumu epayi na bino, **Tit.** 2:5.

Mingi batombwami likolo na lolendo mpo na monzele na bango, **Yako.** 2:13.

Tika ete bilamba na bino ezala ya bokembisi te, **Mal&May** 42:40.

Tondimi kozala peto mpe malamumu, **Bit. Bond.** 1:13.

Loma. *Tala lisusu* Eyangeli ya Loma

Kati na Boyokani ya Sika, engumba mokonzi ya Eyangeli ya Loma, oyo ezwami na Ebale ya Tibeale na Italia (Mis. 18:2; 19:21; 23:11). Paulo ateyaki nsango malamumu na Loma ntango azalaki mokangemi ya mbulamatari ya Loma (Mis. 28:14–31; Lom. 1:7, 15–16).

Losambo. *Tala lisusu* Amene; Bokumbameli; Komanyola; Senga

Lisoloko moko ya limemia elongo na Nzambe na ntango oyo wapi moto apesaka matondi mpe asengaka mapamboli. Mapamboli epesami na Tata na biso na Lola na nkombi ya Yesu Klisto. Sambo ekoki kolobama na maloba to na nse ya motema. Makanisi ya moto moko moko

makoki kozala losambo soki matindami epayi ya Nzambe. Loyembo ya bosembo ekoki kozala losambo epayi ya Nzambe (Mal&May 25:12).

Ntina ya losambo ezali te kobongola bolingi ya Nzambe, kasi mpo na kozwa mpo na biso moko mpe mpo na basusu mapamboli oyo Nzambe azali na bolingi ya kopesa, kasi oyo tosengeli kosenga mpo na kozwa.

Tosambelaka Tata na nkombo ya Klisto (Yoan. 14:13–14; 16:23–24). Tokoki solo kosambela na nkombo ya Klisto ntango matombeli na biso ezali matombeli ya Klisto (Yoan. 15:7; Mal&May 46:30). Nsima nde tosengi biloko oyo ezali alima mpe bikoki boye kosalema mpo ete Nzambe apesa (3 Nef. 18:20). Sambo mosusu epesamaka biyano te mpo ete etalisaka mposa ya Klisto ata na lolenge moko te kasi eutaka nzokande na motema likundu ya moto (Yak. 4:3; Mal&May 46:9). Zambi, soki tosengi Nzambe biloko oyo ezali sembo te, ekobaluka na bokweisami na biso (Mal&May 88:65).

Na ntango wana bato babandaki kobebele nkombo ya Nkolo, **Gen.** 4:26. Na esika ya etumbelo, Abalayama abelelaki nkombo ya Nkolo, **Gen.** 13:4. Mosali ya Abalayama asambelaki mpo na lisalisi ya kozwa mwasi mpo na Yisaka, **Gen.** 24:10–19. Nzambe apeskisi ete nasumuka te na Nkolo na kotikaka kosambela mpo na bino, **1 Sam.** 12:23. Nkolo ayokaka losambo ya basembo, **Mas.** 15:29. Bokozwa ngai ntango bokoluka ngai na motema na bino nyonso, **Yil.** 29:12–13.

Sambela mpo na baoyo bazali kotala bino mpamba, **Mat.** 5:44 (Luk. 6:28; 3 Nef. 12:44). Sambela epayi ya Tata na bino oyo azali na nkuku, **Mat.** 6:5–8 (3 Nef. 13:5–8). Na lolenge oyo bongo nde bokosambela, **Mat.** 6:9–13 (Luk. 11:2; 3 Nef. 13:9). Senga, mpe ekopesamela bino, **Mat.** 7:7 (3 Nef. 14:7; Mal&May 4:7; 6:5; 66:9). Yesu amataki na ngomba ye moko mpo na kosambela, **Mat.** 14:23. Senzela mpe bondela, ete boyingela na maseginginia te, **Mat.** 26:41 (Mal. 14:38; 3 Nef. 18:15–18; Mal&May 31:12). Tika asenga

Losambo ya banzambe ya bikeko

na bondimi, na kozangaka kotia ntembe, **Yak.** 1:5–6 (Mal&May 42:68; 46:7). Losambo ya makasi ya moto ya sembo ezali na nguya mingi, **Yak.** 5:16.

Boyokela Molimo oyo ateyaka moto kosambela, **2 Nef.** 32:8–9. Nabelelaki epayi na ye na losambo ya makasi, **Enos.** 1:4. Nakilaki mpe nasambelaki mikolo mingi, **Alma** 5:45–46 (Alma 26:22). Bamipesaki na losambo, mpe bokili boike, **Alma** 17:3. Emikundoli bino nini Zenosi alobaki mpo na oyo etali losambo to bokumbameli, **Alma** 33:3. Bomikitisa, mpe bokoba na losambo, **Alma** 34:18–27. Zwana na toli elongo na Nkolo na misala na yo nyonso, **Alma** 37:37. Bosengeli ntango nyonso kosambela epayi ya Tata na nkombo na ngai, **3 Nef.** 18:19–20. Bosambela kati na mabota na bino, **3 Nef.** 18:21. Yesu asambelaki epayi ya Tata, **3 Nef.** 19:31–34 (Yoan. 17; 3 Nef. 18:16). Atindaki bango ete basengeli te kotika kosambela kati na mitema na bango, **3 Nef.** 20:1. Soki akosambela mpe na mokano ya solo te, ezali na litomba te mpo na ye, **Mor.** 7:6–9.

Kosenga te oyo osengeli te, **Mal&May** 8:10. Sambela ntango inso, ete okoka kobima molongi, **Mal&May** 10:5. Natindi yo ete osengeli kosambela na mongongo makasi to kati na motema na yo, **Mal&May** 19:28. Molimo mokopesama epayi na bino na losambo ya bondimi, **Mal&May** 42:14. Kende na ndako ya losambo mpe bosala milulu ya elambo, **Mal&May** 59:9 (Mat. 21:13). Baboti basengeli koteya bana na bango kosambela, **Mal&May** 68:28. Nkolo Nzambe na bango azali na bolemu ya koyoka sambo ya bango, **Mal&May** 101:7–8 (Mos. 21:15). Zala mosawa; mpe Nkolo Nzambe na yo akopesa yo eyano na nsambo na yo, **Mal&May** 112:10.

Adama atindamaki kobebele na nkombo ya Mwana, **Mose** 5:8. Tata mpe Mwana bamonanaki na Joseph Smith lokola eyano na losambo na ye, **JS—Mambi ya Kala** 1:11–20.

Losambo ya banzambe ya bikeko

Kokumbamela banzambe ya bikeko to

Losambo ya Nkolo

kokangama na lolenge ya kolekisa ndelo to komipesa mingi na eloko moko.

Okozala na banzambe basusu te liboso na ngai, **Esod.** 20:3 (Mos. 12:35; 13:12-13). Soki okolanda banzambe basusu, solo okokufa, **Dut.** 8:19. Botomboki ezali lokola mabe mpe losambo ya banzambe ya bikeko, **1 Sam.** 15:23. Omimomisami na mosusu otiki ngai, **Yis.** 57:8. Osanzolaki banzambe ya bapalaki mpe ya wolo, **Dan.** 5:23.

Bokoki te kosalela Nzambe mpe Mamon, **Mat.** 6:24. Kolula ezali losambo ya banzambe ya bikeko, **Kolos.** 3:5. Bana bake, bomibatela uta na bikeko, **1 Yoan.** 5:21.

Lisuma epayi na bango bakumbame-laka banzambe ya bikeko, **2 Nef.** 9:37. Losambo ya banzambe ya bikeko na bato ya Nefi ememaki likolo na bango bitumba mpe bobebisami na bango, **Alma** 50:21.

Moto na moto azali kotambola na elilingi ya nzambe na ye moko, **Mal&May** 1:16. Tika basala na maboko na bango moko ete losambo ya banzambe ya bikeko ezala kuna te, **Mal&May** 52:39.

Tata ya Abalayama amemamaki mosika na losambo ya banzambe ya bikeko, **Abal.** 1:27.

Losambo ya Nkolo. *Tala lisusu* Losambo

Losambo epesamaki uta na Mobikisi epayi ya bayekoli na Ye oyo esalelami lokola emekoleli mpo na losambo nyonso (Mat. 6:9-13; 3 Nef. 13:9-13).

Lota. *Tala lisusu* Abalayama

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya Alana mpe mwana ya ndeko ya Abalayama (Gen. 11:27, 31; Abal. 2:4). Alana akufaki mpo na nzala kati na Ulu (Abal. 2:1). Lota atikaki Ulu elongo na Abalayama mpe Salai mpe akendaki mobembo elongo na bango na Kanana (Gen. 12:4-5). Lota aponaki kofanda na Sodom. Nkolo atindaki bantoma kokebisa Lota akima uta na Sodom liboso ete Nkolo aya kobebisa yango mpo na nkuna ya bato (Gen. 13:8-13; 19:1, 13, 15); nzokande, mwasi ya Lota atalaki epayi

na nsima wapi ezalaki ebebi mpe akomaki likonzi ya mongwa (Gen. 19:26). Boyokani ya Sika ezali na matangi matali Lota (Luk. 17:29; 2 Pet. 2:6-7). Bomo na ye nsima ya bokabwani na ye na Abalayama elimbolami kati na Genese 13, 14, mpe 19.

Lotomo, Mosali. *Tala lisusu* Bokulisi, Kokula; Bonganganzambe

Mosala ya likoki to mokumba kati na ebongiseli moko, esalelami mbala mingi kati na makomi mpo na kolimbola mosala ya likoki ya bonganganzambe; ekoki kolimbola lisusu mikumba oyo epesami na mosala to moto oyo asimbi ebunga yango.

Bandimi nyonso bazali na mosala se moko te, **Lom.** 12:4.

Tokumisaki mosala na biso epayi ya Nkolo, **Yako.** 1:19. Melikisedeki azwaki mosala ya bonganganzambe ya monene, **Alma** 13:18. Lotomo ya mosala ya banjelu ezali ya kobianga bato na boyamboli, **Mor.** 7:31.

Moto moko te asengeli kokulisama na mosala songolo kati na Eklezia oyo na kozangaka koleka na kopona ya Eklezia wana, **Mal&May** 20:65. Tika ete moto na moto azala na esika ya mosala na ye moko, **Mal&May** 84:109. Ezali na bakambi, to basali bakambi, baoyo baponami uta to na kati ya baoyo wana bakulisami na ntomo kati na bonganganzambe mbale oyo, **Mal&May** 107:21. Mikumba ya baoyo bakambaka likolo ya ntomo ya masanga makoki ya bonganganzambe milimbolami, **Mal&May** 107:85-98. Tika moto na moto ayekola mosala na ye, mpe kosala na lotomo kati na oyo aponami, **Mal&May** 107:99-100. Napesi epayi na bino basali oyo bazali na bonganganzambe na ngai, **Mal&May** 124:123.

Loyembo. *Tala lisusu* Dawidi; Koyemba; Miziki

Liloba ya ntoki to loyembo oyo efulamaki na Molimo to loyembo ya masanzoli epayi ya Nzambe.

Loyembo moko eyembamaki na

Bapostolo Zomi na mibale liboso ete Nkolo abendana na Getesemane, **Mat.** 26:30.

Nkolo abiangaki Emma Smith kosala boponi ya banzembo esantu, **Mal&May** 25:11. Loyembo ya moto ya sembo ezali losambo epayi na ngai, mpe ekoyanolama na lipamboli likolo ya mitu na bango, **Mal&May** 25:12. Kumisa Nkolo na loyembo, na lindanda, **Mal&May** 136:28.

Buku ya Nzembo: Buku ya Boyokani ya Kala oyo ezali na bosangisi ya banzembo, mingi ya buku oyo ezali koloba na ntina ya Klisto. Buku ya Nzembo etangami mbala na mbala kati na Boyokani ya Sika.

Dawidi akomaki mingi ya Banzembo. Banzembo ekomamaki lokola masanzoli na Nzambe. Mingi etiamaki mpo na ko-beta na miziki.

Loyembo ya Solomo

Buku moko kati na Boyokani ya Kala. Profeta Joseph Smith ateyaki ete Loyembo ya Solomo ezali nkoma moko efu-lami na Molimo te.

Lubene. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaale

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya nkulutu ya Yakobo mpe Lea (Gen. 29:32; 37:21–22, 29; 42:22, 37). Atako Lubene azalaki mbotami ya yambo, abungisaki ekoki na ye ya mbotama mpo na masumu (Gen. 35:22; 49:3–4).

Libota ya Lubene: Lipamboli ya Yakobo epayi ya Lubene ezwami na Genese 49:3 mpe Dutelonome 33:6. Motango ya bato ya libota ezalaki se kokita moke moke, mpe atako libota ekobaki se kozala, ekomaki na kotalelaka politiki na ntina monene te. Ekoki ya mbotama ya Lubene ekendaki na Yosefe mpe na bana mibali na ye mpo Yosefe azalaki mwana mobali mbotami ya yambo ya mwasi ya mibale ya Yakobo, Laele (1 Nta. 5:1–2).

Luele. *Tala* Yetelo

Luka. *Tala lisusu* Bansango Malamu; Misala ya Bapostolo

Mokomi ya Nsango malamau ya Luka

mpe buku ya Misala kati na Boyokani ya Sika mpe misionele moninga ya mombembo ya Paulo. Abotamaki na baboti Bamwela mpe asalaki lokola monganga (Kolos. 4:14). Luka akolisamaki malamau. Amimonisaki ye moko lokola moninga ya mobembo ya Apostolo Paulo ntango azwanaki na Paulo na Toloa (Mis. 16:10–11). Luka azalaki lisusu elongo na Paulo na Filipi na mobembo ya nsuka ya Paulo na Yelusaleme (Mis. 20:6), mpe banso mibale bazalaki elongo kino bakomaki na Loma. Luka azalaki lisusu na Paulo mbala ya mibale bakangaki ye na boloko na Loma (2 Tim. 4:11). Masolo ya bato ya kala malobi ete akufaki liwa ya martiru.

Nsango malamau ya Luka: Lisolo oyo Luka akomaki na ntina ya Yesu Klisto mpe mosala na Ye ya kufa. Buku ya Misala ya Bapostolo ezali bokobi ya Nsango malamau ya Luka. Luka atikaki lisolo moko ekomami malamau ya mosala ya Yesu, kolakisaka Yesu lokola Mobikisi ya banso Bayuda mpe baoyo bazali Bayuda-te. Akomaki mingi na ntina ya mateya mpe misala ya Yesu. Kati na Luka tozwi bobele masolo ya bobimeli ya Gabaliele na Zekalia mpe Malia (Luk. 1); bobimeli ya babateli mpate epayi ya mwana abotami sika Yesu (Luk. 2:8–18); Yesu na tempelo na mibu zomi na mibale (Luk. 2:41–52); bopesi moku- mba mpe kotindama ya bantuku sambo (Luk. 10:1–24); Yesu kobimaka motoki ya makila (Luk. 22:44); maloba ya Yesu na moyibi na ekulusu (Luk. 23:39–43); mpe Yesu koliaka mbiti mpe mafuta ya nzoi nsima ya Bosekwi na Ye (Luk. 24:42–43).

Mpo na bokuse ya mambi matali bomoi ya Mobikisi etalisami kati ya nsango malamau ya Luka, tala Boyokani ya Bansango Malamau kati na bobakisi.

Lusifelo. *Tala lisusu* Bana mibali ya ebomi; Lifelo; Mobevisi; Motelemeli Klisto; Zabulu

Nkombo yango elingi koloba “Oyo Angengaka” to “Momemi ya pole”. Aye-bani lisusu lokola Mwana mobali ya Ntongo. Lusifelo azalaki mwana mobali ya

Luta

molimo ya Tata na Lola mpe akambaki botomboki na bomoi yambo na mbotama. Nkombo Lucifelo emonani bobele mbala moko kati na Biblia (Yis. 14:12). Emoniseli ya mikolo ya nsuka epesi bokitoli mingi na ntina ya bokwei ya Lusifelo (Mal&May 76:25–29).

Lusifelo akweyaki uta na bomoi yambo na mbotama, **Yis. 14:12** (Luk. 10:18; 2 Nef. 24:12).

Nsima ya bokwei na ye akomaki Satana mpe zabulu, **Mal&May 76:25–29** (Mose 4:1–4).

Luta. *Tala lisusu* Boaza

Kati na Boyokani ya Kala, Momoaba mwana mwasi bokilo ya Naomi mpe Elimeleke, baoyo bazalaki Bayisalaale. Nsima ya liwa ya mobali na ye, Luta abalaki Boaza eboto ya Naomi. Mwana mobali na bango Obede azalaki tata ya Dawidi mpe Klisto. Lisolo ya Luta elakisi malamumu mpenza bobongwami ya baoyo bazali Bayisalaale te kati na etonga ya Yisalaale. Luta atikaki Nzambe na ye ya kala mpe bomoi na ye ya kala mpo na kosangana elongo na bandeko ya ndako ya bondimi mpo na kosalelaka Nzambe ya Yisalaale (Luta 1:16).

Buku ya Luta: Mokapo 1 ezali kolimbola bomoi ya Elimeleke mpe libota na ye na Moaba. Nsima ya liwa ya mibali na bango, Naomi mpe Luta bakendaki na Beteleme. Mokapo 2 ezali koyebisa ete Luta alokotaki mbuma na elanga ya Boaza. Mokapo 3 ezali kolobela lolenge kani Naomi alakisaki Luta kokende kopupola mbuma mpe kolala na makolo ya Boaza. Mokapo 4 ezali lisolo ya libala ya Luta na Boaza. Bazwaki mwana mobali moko, Obede, na nzela ya bokitani na makila ya baoyo kani Dawidi mpe Klisto bayaki.

Mabele. *Tala lisusu* Bokeli, Kokela; Mokili

Monzoto monene likolo ya oyo wapi tozali, ekelamaki na Nzambe na nzela ya Yesu Klisto ete moto asalela na ntango ya komekama oyo ya kufa. Nsuka na yango

ezali kokoma ya kokembelama mpe ya konetolama (Mal&May 77:1–2; 130:8–9). Mabele makokoma libula ya kosangola ya seko ya baoyo wana bazalaki na bomoi oyo elongobani mpo na nkembo ya selesitiale (Mal&May 88:14–26). Bakosepela kozala na miso ya Tata mpe ya Mwana (Mal&May 76:62).

Ekelamaki mpo na moto: Nzambe apeesaki moto mpifo likolo ya mabele, **Gen. 1:28** (Mose 2:28). Mabele ezali ya Nkolo, **Esod. 9:29** (Nze. 24:1). Nkolo apeesaki mabele na bana ya bato, **Nze. 115:16**. Nasalaki mabele mpe nakelaki moto likolo na yango, **Yis. 45:12**.

Na nguya ya liloba na ye moto ayaki likolo ya mabele, **Yako. 4:9**.

Mabele makopesama na baoyo wana bakamataki Molimo Mosantu lokola mokambi na bango, **Mal&May 45:56–58** (Mal&May 103:7). Baoyo wana batosaki nsango malamumu bapesameli mbano ya biloko malamumu ya mabele, **Mal&May 59:3**. Babola mpe bato na bomikitisi ya mabele bakosangola libula na yango, **Mal&May 88:17** (Mat. 5:5; 3 Nef. 12:5).

Tokosala mabele mpe tokomeka bango, **Abal. 3:24–25**.

Engumba ya bomoi: Mabele makotikala libela, **Mosak. 1:4**.

Mbu ya talatala ezali mabele na ezalela na yango ya kosantisama, ya kozanga kufa, mpe ya seko, **Mal&May 77:1**. Mabele masengeli kosantisama mpe kolengelama mpo na nkembo ya selesitiale, **Mal&May 88:18–19**.

Mabele mazalaki na mokpia ya makasi, **Mose 7:48**.

Bosukoli ya mabele: Tika mai masangisama na esika moko, **Gen. 1:9**. Mabele ekabwanaki na mikolo ya Pelege, **Gen. 10:25**.

Esilaki mai kolongwa, ekomaki mboka moko ya boponi, **Etel. 13:2**.

Mabele makozala lokola mazalaki yambo ete ekabwana, **Mal&May 133:24**.

Bopetolami ya mabele: Mvula enokaki likolo ya mabele mikolo ntuku minei, **Gen. 7:4**.

Mabele ebombami lisusu mpo na moto na mokolo ya bosambisi, **2 Pet.** 3:7.

Nsima ya lelo nde ekoya kozikisama, **Mal&May** 64:24.

Mabele masengeli kopetolama uta na bosoto, **Mose** 7:48.

Ezalela ya nsuka ya mabele: Mabele mazingama elongo lokola etoko mpe makoleka, **3 Nef.** 26:3 (**Mal&May** 29:23). Ekozala lola ya sika mpe mabele ya sika, **Etel.** 13:9 (**Mal&May** 29:23).

Mbu ya talatala ezali mabele na ezalela na yango ya kosantisama, ya kozanga kufa, mpe ya seko, **Mal&May** 77:1. Mabele masengeli kosantisama mpe kolengelama mpo na nkembo ya selesitiale, **Mal&May** 88:18–19. Mabele oyo ekotiana lokola libanga ya mpembe mpe makozala Ulima mpe Tumima, **Mal&May** 130:8–9.

Mpo na ntaka ya mibu nkoto moko mabele makopema, **Mose** 7:64. Mabele makozongisama sika, **Bit. Bond.** 1:10.

Maboko, Botie ya. *Tala lisusu*

Bokulisi; Kokula; Botie mpembeni; Likabo ya Molimo Mosantu; Lisalisi na bakoni

Mosala ya kotia maboko likolo ya moto ya moto lokola ndambo ya bokuli ya bonganganzambe. Makuli ya bonganganzambe mingi masalemaka na botie ya maboko, ndakisa bokulisi, mapamboli, kosalisa bakoni, kofandisa ya moto lokola mondimi ya Eklezia, mpe kopesa Molimo Mosantu.

Mose atiaki maboko na ye likolo ya moto ya Yosua, lokola etindaki Nkolo, **Mit.** 27:18, 22–23 (**Dut.** 34:9).

Yesu atiaki maboko na ye likolo ya mwa ndambo ya bakoni, mpe abikisaki bango, **Mal.** 6:5 (**Morm.** 9:24). Bapostolo batiaki maboko na bango likolo ya bato sambo oyo balingaki kosunga bango, **Mis.** 6:5–6. Molimo Mosantu mopesamaki na nzela ya botie ya maboko, **Mis.** 8:14–17. Anania atiaki maboko na ye likolo ya Saulo mpe azongisaki bomoni na ye, **Mis.** 9:12, 17–18. Paulo atiaki maboko na ye likolo na ye mpe

abikisaki ye, **Mis.** 28:8. Paulo ateyaki malongi ya libatisi mpe ya botie ya maboko, **Ebe.** 6:2.

Alma akulisaki banganganzambe mpe bampaka na botie ya maboko, **Alma** 6:1. Yesu apesaki bayekoli na ye nguya ya kopesa Molimo Mosantu na botie ya maboko, **3 Nef.** 18:36–37. Likolo ya oyo bokotia maboko na bino, bosengeli kopesa Molimo Mosantu, **Mor.** 2:2.

Bampaka basengeli kotia maboko na bango likolo ya bana mike mpo na kopambola bango, **Mal&May** 20:70. Bakozwa Molimo Mosantu na kotiaka bango maboko, **Mal&May** 35:6 (**Bit. Bond.** 1:4). Bampaka bakotia maboko likolo ya bakoni, **Mal&May** 42:44 (**Mal&May** 66:9). Bana mike basengeli kotiana maboko nsima ya libatisi, **Mal&May** 68:27. Bonganganzambe ezwami na botie ya maboko, **Mal&May** 84:6–16.

Mabongisi ya yambo ya nsango

malamu. *Tala* Bondimi; Boyamboli, Koyambola; Kobatisa, Libatisi; Molimo Mosantu

Mabota oyo ebunga. *Tala* Yisalaele—

Mabota zomi ebunga ya Yisalaele

Mabota Zomi. *Tala* Yisalaele

Mabota zomi na mibale ya Yisalaele.

Tala Yisalaele—Mabota zomi na mibale ya Yisalaele

Mafuta. *Tala lisusu* Kopakola; Lisalisi

na bakoni; Nzete ya elaya

Lokola momeseno, mafuta ya elaya malobelami ntango liloba mafuta etangami kati na makomi. Uta ntango ya Boyokani ya Kala, bazalaki kosalela mafuta ya elaya mpo na tempelo mpe mpo na ndulu ya tabelenakele, mpo na ntina ya bopokolami, ya kopolisa mwinda, mpe ya kolia. Mafuta ya elaya ezali mbala mingi elembo ya bopeto mpe ya Molimo Mosantu mpe koyoka bopusi na yango (1 Sam. 10:1, 6; 16:13; Yis. 61:1–3).

Nganganzambe akotia mafuta likolo ya nsonge ya litoyi ya mobali, **Lew.**

Magogo

14:28–29. Nkolo atindaki ngai kopakola yo mafuta mpo na kozala mokonzi likolo ya bato na ye, **1 Sam.** 15:1. Molangi ya mafuta ya mwasi mokufeli mobali ekawukaki te, **1 Mik.** 17:10–16. Nkolo apakolaki moto na ngai na mafuta, **Nze.** 23:5.

Bapakolaki bato mingi oyo bazalaki na bokono mafuta, **Mal.** 6:13. Tika bampaka basambela likolo na ye, kopakolaka ye na mafuta, **Yak.** 5:13–15.

Bozala na minda na bino penepene mpe kopela moto mpe mafuta na bino, **Mal&May** 33:17 (Mat. 25:1–13).

Magogo. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Gogo

Kati na Biblia, mboka mpe bato ya penepene na Mbu ya Mwindo. Mokonzi na bango Gogo, akokamba mampinga ya Magogo na etumba moko ya monene ya nsuka liboso ya Boyei ya Mibale ya Klisto (Ejek. 38:2; 39:6). Makomi ezali koloba na ntina ya etumba monene mosusu ya Gogo mpe Magogo na nsuka ya Nkoto ya mibu kati na mampinga ya Nzambe mpe mampinga ya mabe (Emon. 20:7–9; Mal&May 88:111–116).

Mai ya bomoi. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Elilingi ya Nkolo Yesu Klisto mpe ya mateya na ye. Lokola ezali na ntina monene mpo na kosunga bomoi ya mosuni, Mobikisi mpe mateya na ye (mai ya bomoi) ezali na ntina monene mpo na bomoi ya seko.

Na bosepeli bokokamata mai uta na maziba ya lobiko, **Yis.** 12:3. Basili kotika ngai liziba ya mai ya bomoi, **Yil.** 2:13.

Oyo nyonso akomela mai oyo nakopesa ye akoyoka mposa mokolo moko te, **Yoa.** 4:6–15. Soki moto nani azali na mposa, tika aya epayi na ngai, mpe amela, **Yoa.** 7:37.

Lingenda ya ebende ekambaki na liziba ya mai ya bomoi, **1 Nef.** 11:25.

Bokabola mai ya bomoi ofele, **Mal&May** 10:66. Mitindo na ngai mikozala liziba ya mai ya bomoi, **Mal&May** 63:23.

Mai ya Monana

Mai ya mongwa na nsuka ya sudi ya Lobwaku ya Yaladene. Eyebanaki lisusu lokola Mai ya Mongwa. Etando na yango ezali penepene ya metele 395 na nse ya Mai Monene. Bingumba ya Sodomu, Gomola, mpe Solali to Bela ezalaki mpembeni na mabongo na yango (Gen. 14:2–3).

Na bokokisami ya lisakoli mpe lokola moko ya bilembo ya Boyei ya Mibale ya Mobikisi, mai ya Mai ya Monana ekobikisama, mpe bomoi ekofuluka wana (Ejek. 47:8–9).

Makabo ya Molimo. *Tala lisusu* Likabo

Mapamboli maleki malamumu ya molimo oyo epesami na Nkolo epayi ya bato balongobani mpo na matomba na bango moko mpe mpo ete basalela na kopambolaka basusu. Mpo na kozwa ndimbola ya makabo ya Molimo, yekola Malongi mpe Mayokani 46:11–33; 1 Bakolinti 12:1–12; Mor. 10:8–18.

Boluka na makasi makabo maleki malamumu, **1 Kol.** 12:31 (1 Kol. 14:1).

Banefi bapesamaki makabo mingi ya Molimo, **Alma** 9:21. Lisuma epayi na ye oyo akoloba ete Nkolo asalaka lisusu te na makabo to na nguya ya Molimo Mosantu, **3 Nef.** 29:6. Nzambe apesaka makabo na basembo, **Morm.** 9:7. Makabo eyaka na Molimo ya Klisto, **Mor.** 10:17.

Makabo ezali mingi, mpe na moko moko epesami likabo moko na Molimo, **Mal&May** 46:11. Bakambi ya Eklezia bapesami nguya ya kososola makabo ya Molimo, **Mal&May** 46:27. Mokambi ya Eklezia azali na makabo nyonso oyo Nzambe apesaka na moto ya Eklezia, **Mal&May** 107:91–92.

Makanisi. *Tala lisusu* Komanyola; Nguya ya boponi

Mabanzo, makanisi, mpe bililingi kati na mayele ya moto. Nguya ya kokanisa ezali likabo moko uta na Nzambe, mpe tozali nsomi ya kopona lolenge boni tokosalela nguya na biso ya kokanisa.

Lolenge tokanisaka ezalaka na litomba monene na lolenge tomonaka makambo mpe ezaleli na biso, ezalela na biso nsima ya bomoi oyo mpe lokola. Makanisi ya sembo ekambaka na lobiko; makanisi ya nkuna ekambaka na bokweisami.

Nkolo asosolaka mabanzo nyonso ya makanisi, **1 Nta.** 28:9. Lokola ezali ye kokanisa na motema na ye, bongo nde azali, **Mas.** 23:7. Makanisi na ngai ezali makanisi na bino te, **Yis.** 55:7-9.

Yesu ayebaki makanisi na bango, **Mat.** 12:25 (Luk. 5:22; 6:8). Uta na kati, libanda ya mitema ya bato, ebimaka makanisi mabe, **Mal.** 7:20-23. Mema makanisi nyonso na bokangemi na botosi ya Klisto, **2 Kol.** 10:5. Nyonso oyo ezali solo, sembo, peto, to ya bolingo, kanisa na ntina ya makambo oyo, **Filip.** 4:8.

Bomikundola, kozala na makanisi ya mosuni ezali liwa, mpe kozala na makanisi ya molimo ezali bomoi ya seko, **2 Nef.** 9:39. Soki bomikengeli bino moko te, mpe makanisi na bino, bosengeli kowa, **Mos.** 4:30. Makanisi na biso makokweisa biso, **Alma** 12:14.

Bobele Nzambe ayebi makanisi mpe mikano ya motema, **Mal&May** 6:16 (Mal&May 33:1). Botala epayi na ngai na makanisi nyonso, **Mal&May** 6:36. Bombaka na mayele na bino maloba ya bomoi, **Mal&May** 84:85. Bengana mosika makanisi na yo ya goigoi, **Mal&May** 88:69. Makanisi ya mitema ya bato makobimisama, **Mal&May** 88:109. Tika bolamu ekembisa makanisi na yo ntango inso, **Mal&May** 121:45.

Makanisi ya moto na moto mazalaki ntango nyonso mabe, **Mose** 8:22.

Makaya. *Tala* Liloba ya Bwania

Makelemba. *Tala* Makelemba ya nkuku

Makelemba ya nkuku. *Tala lisusu* Bayongoli ya Gadiatoni; Kaina

Lingomba ya bato bakangemi esika moko na bolapi ndai mpo na kosalaka ntina ya mabe ya lingomba yango.

Tata ya lokuta asengini bana ya bato

na makelemba ya nkuku, **2 Nef.** 9:9. Nasengeli mpenza kobebisa misala ya nkuku ya molili, **2 Nef.** 10:15. Masambisi ya Nzambe mayaki likolo ya basali oyo ya makelemba ya nkuku, **Alma** 37:30. Gadiatoni alakisaki mpenza bobebisami mobimba ya bato ya Nefi, **Elam.** 2:4-13. Satana atiaki yango na mitema ya bato kolapana ya ndai mpe kosala mayokani ya nkuku, **Elam.** 6:21-31. Nkolo asalaka te kati na makelemba ya nkuku, **Etel.** 8:19. Bikolo oyo bikosunga makelemba ya nkuku bikobebisama, **Etel.** 8:22-23. Babwakaki mpenza maloba nyonso ya baprofeta, na ntina ya lingomba na bango ya nkuku, **Etel.** 11:22.

Uta na mikolo ya Kaina, ezalaki na makelemba ya nkuku, **Mose** 5:51.

Makila. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Mbeka; Yesu Klisto

Bayisalaele ya kala mpe bonkoko ya bato na mikolo ya lelo bazali kotala yango lokola efandeli ya bomoi to bokasi bonene koleka ya mosuni nyonso. Na ntango ya Boyokani ya Kala Nkolo apesikasi Yisalaele kolia makila lokola bilei (Lew. 3:17; 7:26-27; 17:10-14).

Nguya ya bomikabi ya mbeka ezalaki kati na makila mpo bazalaki kotala makila lokola kaka ezalaki na motuya monene mpo na bomoi. Mbeka ya nyama kati na Boyokani ya Kala ezalaki elembo ya mbeka monene oyo Yesu Klisto apesaki nsima (Lew. 17:11; Mose 5:5-7). Makila ya bomikabi ya Yesu Klisto masukolaka moyamboli uta na lisumu (1 Yoan. 1:7).

Motoki na ye ezalaki se lokola ezalaki matanga minene ya makila, **Luk.** 22:44. Tosantisami na bosopi ya makila ya Klisto, **Ebe.** 10:1-22.

Makila ebimaki uta na lidusu moko moko, **Mos.** 3:7 (Mal&May 19:18).

Makila ya Nkolo masopanaki mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 27:2. Yesu akokisaki bomikabi ya bobongi nie na nzela ya bosopi makila na ye, **Mal&May** 76:69.

Bosantisi na makila, **Mose** 6:60.

Makomi

Makomi. *Tala lisusu* Biblia; Buku ya Mormon; Liloba ya Nzambe; Liyaka ya Ntalo Monene; Makomi endimami na banso; Malongi mpe Mayokani

Maloba, ezala oyo ekomama to elobama, na basantu bato ya Nzambe ntango bapusami na Molimo Mosantu. Makomi mandimama na bakonzi ya Eklezia lelo ezali Biblia, Buku ya Mormon, Malongi mpe Mayokani, mpe Liyaka ya Ntalo Monene. Yesu mpe bakomi ya Boyokani ya Sika batalaki buku ya Boyokani ya Kala lokola makomi. (Mat. 22:29; Yoan. 5:39; 2 Tim. 3:15; 2 Pet. 1:20–21). Tala lisusu Molongo ya Makambo kati na Bobakisi.

Ezalaki te mitema na biso moto na kati na biso, wana ezalaki ye kofungola makomi, **Luk.** 24:32. Boluka makomi; mpo kati na yango bokanisi bokozwa bomoi ya seko: mpe yango nde ezali kotatola na ntina na ngai, **Yoan.** 5:39.

Maloba ya Klisto makolobela bino makamambo nyonso bokosala, **2 Nef.** 32:3. Lokola mingi kati na bango bakambamaki mpo na kondima makomi masantu bazali sikisiki mpe molende na bondimi, **Elam.** 15:7–8.

Bato bazali kobunga na kokamolaka makomi mpe bazali kososola yango te, **Mal&May** 10:63. Maloba oyo ezali ya moto te, kasi ya ngai, **Mal&May** 18:34–36. Boyei ya Buku ya Mormon endimisi na mokili ete makomi ezali solo, **Mal&May** 20:2, 8–12. Tika ete ntango na bino epesama na koyekola makomi, **Mal&May** 26:1. Makomi epesami mpo na kolakisa Basantu, **Mal&May** 33:16. Makomi epesami mpo na lobiko ya baponami, **Mal&May** 35:20. Teya mabongisi ya nsango malamulu na ngai, oyo ezali kati na Biblia mpe na Buku ya Mormon, **Mal&May** 42:12. Mitindo na ngai mpo na oyo etali makamambo oyo epesami kati na makomi na ngai, **Mal&May** 42:28. Nyonso oyo elobami na nse ya bopusi ya Molimo Mosantu ezali makomi, **Mal&May** 68:4.

Makomi ebunga: Ezali na nkoma mingi

ya bule oyo etangami kati na makomi kasi tozali na yango lelo oyo te, na kati ya oyo ezali buku oyo mpe bakomi baye: liyokani (Esod. 24:7), bitumba ya Nkolo (Mit. 21:14), Yasala (Yos. 10:13; 2 Sam. 1:18), misala ya Solomo (1 Mik. 11:41), Samwele momoni (1 Nta. 29:29), profeta Natana (2 Nta. 9:29), profeta Semaya (2 Nta. 12:15), profeta Ido (2 Nta. 13:22), Yeu (2 Nta. 20:34), maloba ya bamoni (2 Nta. 33:19), Enoka (Yud. 1:14), mpe maloba ya Zenoki, Neumi, mpe Zenosi (1 Nef. 19:10), Zenosi (Yako. 5:1), Zenoki mpe Eziasi (Elam. 8:20), mpe buku ya kokanisa (Mose 6:5); mpe mikanda na Bakolinti (1 Kol. 5:9), na Baefese (Efe. 3:3), uta na Laodikia (Kolos. 4:16), mpe uta Yude (Yud. 1:3).

Makomi esengeli kobombama: Tosengeli kozwa masolo ya makomi oyo ete tokoka kobomba maloba oyo elobamaki na bapofeta, **1 Nef.** 3:19–20. Nasengeli kobomba bapalaki oyo, **Yako.** 1:3. Biloko oyo bibombamaki na loboko ya Nzambe, **Mos.** 1:5. Batela biloko oyo ya bule, **Alma** 37:47.

Makomi esengeli kobombama na bokengi, **Mal&May** 42:56.

Salela bokasi nyonso mpo na kobomba yango, **JS—Mambi ya Kala** 1:59.

Motuya ya makomi: Osengeli kotanga mobeko oyo liboso ya Yisalaele nyonso, **Dut.** 31:10–13. Buku oyo ya mobeko ekolongwa te na monoko na yo, **Yos.** 1:8. Mobeko ya Nkolo ezali ya bobongi nie, kobongwanaka molimo, **Nze.** 19:7. Liloba na yo ezali pole mpo na makolo na ngai, **Nze.** 119:105.

Makomi ezali kotatola mpo na ngai, **Yoan.** 5:39. Makomi nyonso epesami na bofuli ya Nzambe mpe ezali na litomba mpo na kopesa malongi mpe malakisi, **2 Tim.** 3:15–16.

Namekisaki makomi nyonso epayi na biso, ete ekoza kozala na litomba mpe boyekoli na biso, **1 Nef.** 19:23. Molimo na ngai esepelaki na makomi, **2 Nef.** 4:15–16. Tozali kosala na molende nyonso mpo na kokoma, kondimisa bana na biso, mpe lisusu bandeko na biso

bandimi, kondima na Klisto, **2 Nef.** 25:23. Balukaki makomi, mpe bayokaki lisusu te maloba ya moto oyo ya nkuna, **Yako.** 7:23 (Alma 14:1). Soki mpo na balalaki oyo te, toselgelaki komona mpasi na bozangi koyeba, **Mos.** 1:2–7. Balukaki makomi na molende, ete bakoka koyeba liloba ya Nzambe, **Alma** 17:2–3. Makomi ebombami mpo na komema milimo na lobiko, **Alma** 37:1–19 (2 Nef. 3:15). Liloba ya Nzambe esengeli komema moto na Klisto, **Elam.** 3:29.

Nyonso oyo bakoloba na Molimo Mosantu ekozala makomi mpe nguya ya Nzambe mpo na lobiko, **Mal&May** 68:4. Nyata buku ya litondi ya makomi na ngai mpo na ntina ya kotonga Eklezia na ngai mpe kolengela bato na ngai, **Mal&May** 104:58–59.

Oyo nyonso akobomba liloba na ngai akokosama te, **JS—Mat.** 1:37.

Makomi oyo basakolaki bobimi: Yisaya ayebisaki kala liboso esalema bobimi ya Buku ya Mormon, **Yis.** 29:11–14. Bokamata nzete moko, mpe koma likolo na yango, mpo na Yuda, **Ejek.** 37:15–20.

Buku mosusu ekobima, **1 Nef.** 13:39. Bozali na ntina te ya kobanza ete Biblia ezali na maloba nyonso ya ngai, **2 Nef.** 29:10–14. Kangama na nsango malamumu ya Klisto, oyo ekotiamama liboso na bino kati na masolo ya makomi oyo ekobima, **Morm.** 7:8–9. Apambolama ye oyo akomema likambo oyo na pole, **Morm.** 8:16. Koma makambo oyo mpe nakolakisa yango na ntango oyo esengeli na ngai moko, **Etel.** 3:27 (Etel. 4:7).

Tondimi ete akolimbola makambo mingi, **Bit. Bond.** 1:9.

Makomi endimami na banso. *Tala lisusu* Biblia; Buku ya Mormon; Liyaka ya Ntalo Monene; Makomi; Malongi mpe Mayokani

Boko bosangisi ya babuku ya bule oyo eyebani, endimama na bakonzi nyonso. Kati na Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, buku ya makomi mandimama na banso ebiangami makomi minene mpe ezali kati na Boyokani

ya Kala mpe ya Sika, Buku ya Mormon, Malongi mpe Mayokani, mpe Liyaka ya Ntalo Monene.

Makomi Minene. *Tala* Makomi endimami na banso

Makomi mpe bilili to bafoto ya bato bolumbu. *Tala* Bondumba; Bopeto; Ekobo

Makomi, Ebunga. *Tala* Makomi—Makomi ebunga

Makuli. *Tala lisusu* Bokangi, Kokanga; Lobiko; Lobiko mpo na bakufi; Mambi ma kala ya libota; Tempelo, Ndako ya Nkolo

Ndulu mpe milulu ya bule. Makuli misalemi na misala oyo ezali na ndimbola ya molimo. Makuli makoki lisusu kolimbola mibeko mpe meko ya Nzambe.

Makuli kati na Eklezia ezali na lisalisi na bakoni (Yak. 5:14–15), kopambola elambo (Mal&May 20:77, 79), libatisi na bozindisi (Mat. 3:16; Mal&May 20:72–74), kopambola bana mike (Mal&May 20:70), kopesa Molimo Mosantu (Mal&May 20:68; 33:15), kopesa bonganzambe (Mal&May 84:6–16; 107:41–52), makuli ya tempelo (Mal&May 124:39), mpe libala kati na liyokani ya sika mpe ya libela (Mal&May 132:19–20).

Teya bango makuli mpe mibeko, **Esod.** 18:20. Tambola kati na meko na ngai, mpe bomba makuli na ngai, **Ejek.** 11:20.

Bato batosaki mpenza kobatela makuli ya Nzambe, **Alma** 30:3. Litomba nini ezali ete tobateli makuli na ye, **3 Nef.** 24:13–14.

Oyo akosambela mpe oyo molimo mobukani na mawa, andimami na ngai soki atosi makuli na ngai, **Mal&May** 52:14–19.

Bato nyonso bakoki kobikisama, na nzela ya botosi mibeko mpe makuli ya nsango malamumu, **Bit. Bond.** 1:3.

Makuli ya bokitani: Bokuli ya eyamba oyo esalemi na moto na bomoi mpo na moto oyo asili kokufa. Makuli oyo ekotangama solo bobele ntango baoyo mpo

Maladi ya maba

na nani makuli masalemaki bandimi yango, babateli mayokani makangami na yango, mpe bakangemi na Molimo Mosantu ya Elaka. Makuli ya lolenge wana ezali kosalema lelo kati na batempelo.

Bakosala nini baoyo babatisami mpo na bakufi, soki bakufi bakosekwa solo te, **1 Kol.** 15:29.

Ebatisi mpo na bakufi masengeli kosalema kati na batempelo, **Mal&May** 124:29–36. Milimo kati na mokili ya milimo miteyamaki libatisi ya bokitani mpo na bolimbisi ya masumu, **Mal&May** 138:29–34.

Maladi ya maba

Lolenge ya maladi ya nsomo na lo-
poso ya nzoto oyo elobami mbala na
mbala kati na Boyokani ya Kala mpe kati
na Boyokani ya Sika. Bato mingi ya lo-
kumu kati na Biblia batungisamaki na
ntango moko na yango, kozwaka mpe
Mose (Esod. 4:6–7), ndeko na ye ya
mwasi Milyami (Mit. 12:10), Namana
(2 Mik. 5), mpe Mokonzi Uziya (2 Nta.
26:19–21).

Yesu abikisaki bato ebele na maladi
ya maba, **Mat.** 8:2–4 (Mal. 1:40–45; Luk.
5:12–15; 3 Nef. 17:7–9). Yesu abikisaki
bato na maladi ya maba zomi, **Luk.**
17:11–19.

Malaki

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo ako-
maki mpe asakolaki penepene na mobu
430 Liboso na mbotama ya Klisto.

Buku ya Malaki: Buku to lisakoli ya Ma-
laki ezali buku ya nsuka kati na Boyo-
kani ya Kala. Emonani lokola kolanda
makambo minene minei: (1) masumu
ya Yisalaele—Malaki 1:6–2:17; 3:8–9; (2)
Masambisi oyo ekoya likolo ya Yisalaele
mpo na bozangi botosi na bango—Ma-
laki 1:14; 2:2–3, 12; 3:5; (3) bilaka mpo
na botosi—Malaki 3:10–12, 16–18; 4:2–3;
mpe (4) masakoli matali Yisalaele—Ma-
laki 3:1–5; 4:1, 5–6 (Mal&May 2; 128:17;
JS—Mambi ya Kala 1:37–39).

Kati na lisakoli na ye, Malaki ako-
maki na ntina ya Yoane Mobatisi (Mki.

3:1; Mat. 11:10), mobeko ya bopesi moko
na zomi (Mki. 3:7–12), Boyei ya Mibale ya
Nkolo (Mki. 4:5), mpe bozongi ya Eliya
(Mki. 4:5–6; Mal&May 2; 128:17; JS—Ma-
mbi ya Kala 1:37–39). Mobikisi atangaki
nyonso ya mikapo 3 mpe 4 epayi ya Ba-
nefi (3 Nef. 24–25).

Malako. Tala lisusu Bansango Malamu

Kati na Boyokani ya Sika, Yoane Ma-
lako azalaki mwana mobali ya Malia,
oyo azalaki kofanda na Yelusaleme (Mis.
12:12); akokaki kozala lisusu mwana mo-
bali ya ndeko mobali to mwasi ya mama
(to tata) ya Balanaba (Kolos. 4:10). Ake-
ndaki elongo na Paulo mpe Balanaba uta
na Yelusaleme na mobembo na bango ya
yambo ya misionele mpe atikaki bango
na Pelege (Mis. 12:25; 13:5, 13). Nsima
akendaki elongo na Balanaba na Kupulu
(Mis. 15:37–39). Azalaki elongo na Pa-
ulo na Loma (Kolos. 4:10; Filem. 1:24),
mpe azalaki na Petelo na Babiloni (eko-
kaki mpe kozala na Loma) (1 Pet. 5:13).
Na nsuka, azalaki elongo na Timote na
Efese (2 Tim. 4:11).

Nsango malamu ya Malako: Buku ya mi-
bale kati na Boyokani ya Sika. Nsango
malamu ya Malako ekomamaki mbele
na nse ya bokambami ya Petelo. Lika-
mbo na ye ezali kolimbola Nkolo lokola
Mwana ya Nzambe ya bomoi mpe ko-
salaka na kati ya bato. Malako alimboli,
na makasi mpe bosokemi, lolenge Yesu
abetaki mitema ya bato batelemaki mpe-
mbeni. Masolo ya momeseno elobi ete
nsima ya liwa ya Petelo, Malako ake-
ndaki na Ejjipito, abongisaki Eklezia na
Alexandria, mpe akufaki liwa ya mar-
turu.

Mpo na bokuse ya mambi etali bomoi
ya Mobikisi etalisami kati na nsango ma-
lamu ya Malako, tala Boyokani ya Bansa-
ngo Malamu kati na bobakisi.

Malata. Tala lisusu Lasalo; Malia ya Betania

Ndeko ya mwasi ya Lasalo mpe Malia
kati na Boyokani ya Sika (Luk. 10:38–42;
Yoan. 11:1–46; 12:2).

Malia Magadala

Mwasi moko kati na Boyokani ya Sika oyo akomaki moyekoli ya komipesa ya Yesu Klisto. Magadala elimboli Magdala, esika wapi Malia oyo awutaki. Ezwami na libongo ya westi ya Mbu ya Galilea.

Azalaki penepene na ekulusu, **Mat.** 27:56 (Mal. 15:40; Yoan. 19:25). Azalaki na bokundi ya Klisto, **Mat.** 27:61 (Mal. 15:47). Azalaki na lilita na ntongo ya bosekwi, **Mat.** 28:1 (Mal. 16:1; Luk. 24:10; Yoan. 20:1, 11). Yesu amonanaki yambo na ye nsima ya bosekwi na ye, **Mal.** 16:9 (Yoan. 20:14–18). Bazabulu sambo babimaki libanda na ye, **Luk.** 8:2.

Malia Moseka. *Tala Malia, Mama ya Yesu*

Malia ya Betania. *Tala lisusu Lasalo; Malata*

Kati na Boyokani ya Sika, ndeko ya Lasalo mpe Malata ya mwasi.

Malia afandaki mpe azalaki koyoka maloba ya Yesu, **Luk.** 10:39, 42. Malia mpe ndeko na ye ya mwasi Malata babiangiaki Yesu, **Yoan.** 11:1–45. Apakolaki makolo ya Yesu na mafuta ya nsolo, **Yoan.** 12:3–8.

Malia, Mama ya Malako. *Tala lisusu Malako*

Kati na Boyokani ya Sika, mama ya Yoane Malako, oyo akomaki Nsango malamu ya Malako (Mis. 12:12).

Malia, Mama ya Yesu. *Tala lisusu Yesu Klisto; Yosefe, Mobali ya Malia*

Kati na Boyokani ya Sika, moseka moko oyo aponamaki na Nzambe Tata mpo na kozala mama ya Mwana na ye na mosuni. Nsima ya mbotama ya Yesu, Malia azwaki bana basusu (Mal. 6:3).

Alakamaki libala na Yosefe, **Mat.** 1:18 (Luk. 1:27). Yosefe ayebisamaki kolongola Malia te uta na elaka ya libala, **Mat.** 1:18–25. Bato ya bwania bayaki kotala Malia, **Mat.** 2:11. Malia mpe Yosefe bakimaki na mwana Yesu

na Ejjipito, **Mat.** 2:13–14. Nsima ya liwa ya Elode, libota ezongaki na Nasalete, **Mat.** 2:19–23. Anjelu Gabaliele abimelaki ye, **Luk.** 1:26–38. Akendaki kotala Elisabeta, mwana mwasi ya ndeko ya tata (to mama) na ye, **Luk.** 1:36, 40–45. Malia apesaki loyembo ya masanzoli na Nkolo, **Luk.** 1:46–55. Malia akendaki na Beteleme elongo na Yosefe, **Luk.** 2:4–5. Malia abotaki Yesu mpe alalisaki ye na elelo, **Luk.** 2:7. Babateli mpate bakendaki na Beteleme kotala mwana Klisto, **Luk.** 2:16–20. Malia mpe Yosefe bamemaki Yesu na tempelo na Yelusaleme, **Luk.** 2:21–38. Malia mpe Yosefe bamemaki Yesu mpo na Pasika, **Luk.** 2:41–52. Malia azalaki na eyenga ya libala na Kana, **Yoan.** 2:2–5. Mobikisi, naino na ekulusu, asengaki Yoane kotalaka mama na ye, **Yoan.** 19:25–27. Malia azalaki elongo na Bapostolo nsima ete Klisto akamatama likolo na lola, **Mis.** 1:14.

Malia azalaki moseka, kitoko mpe bonzenga likolo koleka baseka basusu banso, **1 Nef.** 11:13–20. Mama ya Klisto asengelaki kobiangama Malia, **Mos.** 3:8. Malia akozala moseka, sani ya motuya mpe oyo eponama, **Alma** 7:10.

Maloba mabe. *Tala lisusu Boweli; Lokuta; Nungunungu; Songi songi*

Kolobaka makambo oyo ezali solo te, oyo eswaka, mpe ya nkuna. Mbala mingi na makomi balobaka maloba ya lolenge wana na moto na mokano ya koyokisa ye mpati.

Batela lolemo na yo uta na mabe, **Nze.** 34:13 (1 Pet. 3:10). Moto oyo azanga bonzambe abimisaka mabe, **Mas.** 16:27.

Bopambolami, ntango bato bakoloba lolenge ya mabe nyonso na bino na lokuta, **Mat.** 5:11 (3 Nef. 12:11). Uta na motema makanisi nyonso ya mabe ebimaka, **Mat.** 15:19 (Mal. 7:21). Okoloba mabe ya bakonzi te, **Mis.** 23:5. Tika ete maloba nyonso ya mabe malongolama uta na bino, **Efe.** 4:31. Bolobaka mabe moko na mosusu te, **Yak.** 4:11.

Mona ete kotongana, to maloba mabe mazala te, **Mal&May** 20:54.

Malongi mpe Mayokani

Malongi mpe Mayokani. *Tala lisusu*
Buku ya Mibeko; Makomi; Makomi
endimami na banso; Smith, Joseph,
Mwana

Bosangisi ya bimoniseli uta na Nza-
mbe mpe maloba mafulami na Molimo.
Nkolo apesaki oyo na Joseph Smith mpe
ebele ya bakitani na ye mpo na botie mpe
boyangeli ya bokonzi ya Nzambe likolo
ya mabele na mikolo ya nsuka. Malongi
mpe Mayokani ezali makami minene ya
makomi kati na Eklezia ya Yesu Klisto
ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, elo-
ngo na Biblia, Buku ya Mormon, mpe
Liyaka ya Ntalo Monene. Nzokande,
Malongi mpe Mayokani ezali se moko
mpo ezali te bobongoli boko ya mika-
nda ya kala; Nkolo apesaki bimoniseli
oyo na baponi na Ye baprofeta na mikolo
oyo ya sika mpo na kozongisa bokonzi
na Ye. Kati na bimoniseli yango moto na
moto akoyoka mongongo na pete kasi na
makasi ya Nkolo Yesu Klisto (Mal&May
18:35–36).

Mambi ya kala ya Profeta Joseph
Smith elobi ete Malongi mpe Mayokani
ezali moboko ya Eklezia na mikolo ya
nsuka mpe ezali litomba mpo na mo-
kili (Mal&May 70 moto). Bimoniseli kati
na yango ebandaki mosala ya bolengeli
nzela mpo na Boyei ya Mibale ya Nkolo,
na bokokisami ya maloba nyonso bapro-
feta balobaki uta ebandeli ya mokili.

Malongi ya Klisto. *Tala lisusu*
Mwango ya Bosikoli; Nsango
malamu

Mabongisi mpe mateya ya nsango ma-
lamu ya Yesu Klisto.

Malongi na ngai makotanga lokola
mvula, **Dut.** 32:2. Bango oyo bayima-
yimaki bakoyekola malongi, **Yis.** 29:24.

Bato bakamwaki malongi na ye, **Mat.**
7:28. Malongi na ngai ezali ya ngai te,
kasi na ye oyo atindaki ngai, **Yoan.** 7:16.
Makomi nyonso ezali na litomba mpo na
malongi, **2 Tim.** 3:16.

Malongi oyo ezali ya Klisto, mpe
malongi se moko mpe ya solo ya Tata,
2 Nef. 31:21 (2 Nef. 32:6). Boswani ekoki

te kozala na kati na bino mpo na oyo etali
biteni ya malongi na ngai, **3 Nef.** 11:28,
32, 35, 39–40.

Satana azali kosenginia mitema ya
bana ya bato na boswani na ntina ya
oyo etali biteni ya malongi na ngai,
Mal&May 10:62–63, 67. Teya bana ma-
longi ya boyamboli, bondimi na Klisto,
libatisi, mpe likabo ya Molimo Mosantu,
Mal&May 68:25. Boteya moko mosusu
malongi ya bokonzi, **Mal&May** 88:77–
78. Malongi ya bonganganzambe mako-
tanga likolo ya molimo na yo, **Mal&May**
121:45.

Mama. *Tala lisusu* Baboti; Eva; Libota

Nkombo ya bule mpo na kotanga
mwasi oyo azali na bana to akomisi
moto moko mwana. Bamama bazali ko-
sunga na mwango ya Nzambe na kop-
pesaka nzoto ya kufa mpo na bana ya
Nzambe ya milimo.

Adama abiangaki nkombo ya mwasi
na ye Eva, mpo azalaki mama ya bato
nyonso na bomoi, **Gen.** 3:20 (Mose 4:26).
Kumisa tata na yo mpe mama na yo,
Esod. 20:12 (Efe. 6:1–3; Mos. 13:20). Ko-
tika mobeko ya mama na yo te, **Mas.** 1:8.
Moto ya bolema akotiola mama na ye,
Mas. 15:20 (Mas. 10:1). Kotiola mama na
yo te ntango akomi mokolo, **Mas.** 23:22.
Bana na ye mpe mobali na ye akotelema
mpe abiangi ye mopambolami mpe mo-
bali na ye akosanzola ye, **Mas.** 31:28.

Mama ya Yesu atelemaki penepene ya
ekulusu, **Yoan.** 19:25–27.

Balamani nkoto mibale babundi ba-
teyamaki na bamama na bango, **Alma**
56:47 (Alma 57:21).

Mama na biso ya nkembo Eva azalaki
na kati ya boko bato banene mpe ya bo-
kasi oyo Nkolo ateyaki kati na mokili ya
milimo, **Mal&May** 138:38–39.

Mambi ma kala ya libota. *Tala*
lisusu Buku ya Kokanisa; Kobatisa,
Libatisi—Libatisi mpo na bakufi;
Libota; Lobiko; Lobiko mpo na
bakufi; Makuli—Makuli ya bokitani

Nkoma oyo ezali kolanda monkoloto
ya bana kati na libota. Epayi wapi misala

ya bonganzambe to boko mapamboli ezalaki bobele mpo na libota songolo, mambi ma kala ya libota kati na makomi ezalaki na tina monene (Gen. 5; 10; 25; 46; 1 Nta. 1–9; Ejela 2:61–62; Nehem. 7:63–64; Mat. 1:1–17; Luk. 3:23–38; 1 Nef. 3:1–4; 5:14–19; Jar. 1:1–2). Kati na Eklezia oyo ezongisami lelo, bandimi ya Eklezia bazali se kokoba kolanda minkoloto ya bato ya mabota na bango, ndambo moko mpo na koyeba malamau bankoko na bango mpo ete bakoka kosala makuli ya lobiko mpo na bankoko na bango. Makuli oyo ezali na litomba mpo na bato bakufa baoyo bandimi nsango malamau ya Yesu Klisto kati na mokili ya molimo (Mal&May 127–128).

Mamona. *Tala lisusu* Mosolo

Liloba moko na lokota ya Alamaika kolimbolaka “bozwi” (Mat. 6:24; Luk. 16:9; Mal&May 82:22).

Mana. *Tala lisusu* Esode; Lipa ya bomoi

Mwa bilei ya moke, lokola mbuma na elengi ya mikate na mafuta ya nzoi (Esod. 16:14–31) to ya mafuta matumbami (Mit. 11:7–8). Nkolo apesaki yango mpo na koleisa bana ya Yisalaele na bowumeli na bango mibu ntuku minei kati na esobe (Esod. 16:4–5, 14–30, 35; Yos. 5:12; 1 Nef. 17:28).

Bana ya Yisalaele babengaki yango mana (to *man-hu* na lokota ya Ebele)—oyo elingi koloba “Ezali Nini?”—mpo bayebaki te nini yango ezalaki (Esod. 16:15). Ebiangamaki lisusu “bilei ya banjelu” mpe “lipa uta na lola” (Nze. 78:24–25; Yoan. 6:31). Ezalaki elembo mpo na Klisto, oyo akozala Lipa ya bomoi (Yoan. 6:31–35).

Manase. *Tala lisusu* Efelaima; Yisalaele; Yosefe, Mwana mobali ya Yakobo

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya nkulutu ya Asenata mpe Yosefe oyo atekamaki na Ejipito (Gen. 41:50–51). Ye mpe ndeko na ye ya mobali Efelaima bazalaki bankokololo ya Yakobo

(Yisalaele) kasi bakomisamaki bana mpe bapambolamaki na ye lokola soki bazalaki bana mibali na ye moko (Gen. 48:1–20).

Libota ya Manase: Eboto ya Manase ezalaki ya bato mingi na kati ya mabota ya Yisalaele (Mit. 1:34–35; Yos. 13:29–31). Lipamboli ya Mose na libota ya Yosefe, oyo epesamaki lisusu na Efelaima mpe na Manase, ekomami na Dutelonomie 33:13–17. Mabele oyo epesamaki na bango ezalaki ndambo na westi ya Yaladene mpe ekangamaki na oyo ya Efelaima. Bazalaki mpe na mabele oyo bayangelaki lokola bapaya na esti ya Yaladene na mabele oyo ezalaki na bilei ya nyama mingi ya Basana mpe Gilada. Na mikolo ya nsuka, libota ya Manase ekosalisa libota ya Efelaima na kosangisaka Yisalaele oyo epalangani (Dut. 33:13–17). Profeta ya Buku ya Mormon Lehi azalaki ya eboto ya Manase (Alma 10:3).

Manifesto. *Tala lisusu* Kobala, Libala—Libala na balongani ebele; Woodruff, Wilford

Liyebisi moko ya bakonzi na Mokambi Wilford Woodruff na mobu 1890 kolobaka polele ete Eklezia mpe bandimi na yango batosi mobeko ya mboka mpe ete tosalaka lisusu te libala na balongani ebele (LiyBak 1). Mokambi Woodruff abimisaki Manifesto na kolandaka limoni mpe emoniseli uta na Nzambe.

Mapamboli ya bankoko. *Tala lisusu* Molakisi; Nkoko, Ya nkoko; Tata, ya kufa

Mapamboli epesami na bandimi ya Eklezia oyo balongobani na bankoko oyo bakulisami. Lipamboli ya bankoko ezali na toli ya Nkolo mpo na moto oyo azali kozwa lipamboli yango mpe esakolaka bokitani ya moto yango na ndako ya Yisalaele. Batata bakoki kopesa mapamboli maleki malamau bankoko ya mabota na bango, kasi mapamboli ya lolenge lona makomami te to ebatelamaka na Eklezia te.

Yisalaele asembolaki loboko na ye ya

Marsh, Thomas B.

mobali mpe atiaki yango likolo ya moto ya Efelaima, **Gen.** 48:14. Yakobo apambolaki bana mibali na ye mpe nkona na bango, **Gen.** 49.

Lehi apambolaki bana na ye, **2 Nef.** 4:3–11.

Marsh, Thomas B.

Mokambi ya yambo ya Lisanga likoki ya Bapostolo Zomi na mibale nsima ya Bozongisi ya Eklezia na mobu 1830. Azalaki na bafungola ya bokonzi lokola matali Bazomi na mibale (Mal&May 112:16) mpe, na mobu 1838, atindamaki na emoniseli kobimisa liloba ya Nkolo (Mal&May 118:2). Eteni 31 ya Malongi mpe Mayokani ezali kolobela ye. Marsh alongolamaki na Eklezia na mobu 1839 kasi abatisamaki lisusu na sanza ya sambo ya mobu 1857.

Masanga ya makasi. *Tala* Liloba ya Bwania

Masanzoli. *Tala* Bozongisi matondi, Matondi, Ya botondi; Nkembo

Masiya. *Tala lisusu* Moko Mopakolami; Yesu Klisto

Lolenge ya liloba moko na lokota ya Alamaika mpe Ebele oyo elingi koloba “mopakolami.” Kati na Boyokani ya Sika Yesu abiangami Klisto, oyo ekokisami na lokota ya Bamwela na *Masiya*. Elingi koloba Profeta, Nganganzambe, Mokonzi, mpe Mokangoli mopakolami oyo kani Bayuda bazalaki makasi kozela boyei.

Bayuda mingi bazalaki koluka bobele mokangoli uta na boyangeli ya Loma mpe bofuluki monene ya mboka; boye, ntango Masiya ayaki, bakambi mpe bato mingi basusu baboyaki Ye. Bobele bato na bomikitisi mpe bato ya sembo bakokaki komona kati na Yesu ya Nasaleta Klisto ya solo (Yis. 53; Mat. 16:16; Yoan. 4:25–26).

Masiya akozala na Molimo, akoteya nsango malamumu, mpe akosakola lipanda, **Yis.** 61:1–3 (Luk. 4:18–21).

Tozwami na Masiya, oyo azali, na

kolimbolaka, Klisto, **Yoan.** 1:41 (Yoan. 4:25–26).

Nzambe atelemisaki na kati ya Bayuda Masiya, to, na maloba mosusu, Mobikisi, **1 Nef.** 10:4. Mwana ya Nzambe azalaki Masiya oyo asengelaki koya, **1 Nef.** 10:17. Bosikoli ekoya na kati mpe na nzela ya Masiya mosantu, **2 Nef.** 2:6. Masiya akoya na litondi ya ntango, **2 Nef.** 2:26. Masiya akosekwa uta na bakufi, **2 Nef.** 25:14.

Na nkombo ya Masiya napesi Bonganganzambe ya Alona, **Mal&May** 13.

Nkolo alobaki, nazali Masiya, Mokonzi ya Siona, **Mose** 7:53.

Masuwa. *Tala lisusu* Monama; Mpela na ntango ya Noa; Noa, Nkoko ya Biblia

Kati na Boyokani ya Kala, bwato oyo Noa atongaki mpo na kobatela bomoi na ntango ya Mpela monene.

Sala mpo na yo masuwa ya nzete ya gofele, **Gen.** 6:14. Masuwa masemaki likolo ya ngomba ya Alalata, **Gen.** 8:4.

Bibei ya masuwa ya Bayeledede ezalaki na madusu te lokola masuwa ya Noa, **Etel.** 6:7.

Matai. *Tala lisusu* Bansango Malamumu

Apostolo moko ya Yesu Klisto mpe mokomi ya buku ya yambo kati na Boyokani ya Sika. Matai, Moyuda oyo azalaki mofutisi mpako mpo na Baloma na Kapalanauma, azalaki mbele na mosala ya Elode Antipasi. Ayebanaki liboso ya bobongwami na ye lokola Lewi, mwana mobali ya Alafai (Mal. 2:14). Kala mingi te nsima ya libiangi na ye ya kokoma moyekoli ya Yesu, apesaki lipati na oyo wapi Nkolo azalaki wana (Mat. 9:9–13; Mal. 2:14–17; Luk. 5:27–32). Matai mbele azalaki na boyebi monene ya makomi ya Boyokani ya Kala mpe akokaki komona bokokisami eteni na eteni ya masakoli kati na bomoi ya Nkolo. Mpo na bomoi ya Apostolo na nsima makambo mike kaka eyebani. Boko maloba ya momeseno mandimi ete akufaki liwa ya martiru.

Nsango malamuru ya Matai: Buku ya ya-
mbo kati na Boyokani ya Sika. Mbele
nsango malamuru ya Matai ekomamaki
na ebandeli mpo na esaleli ya Bayuda
na Filisitia. Ezali kosalela matangi mingi
uta na bapofeta ya Boyokani ya Kala.
Likambo ya ntina ya Matai ezalaki ko-
lakisa ete Yesu azalaki Masiya oyo Bo-
yokani ya Kala ezalaki kolobela. Azali
lisusu kobeta sete ete Yesu azali Moko-
nzi mpe Mosambisi ya bato.

Mpo na bokuse ya mambi etali bomoi
ya Mobikisi etalisami kati ya nsango ma-
lamuru ya Matai, tala Boyokani ya Bansa-
ngo Malamuru kati na bobakisi.

Matia. *Tala lisusu* Apostolo—Boponi
ya Bapostolo

Moto oyo aponami mpo na kokitana
Yuda Mokeliota lokola moto ya Lisa-
nga likoki ya Bapostolo Zomi na mibale
(Mis. 1:15–26). Azalaki moyekoli na bo-
wumeli ya mosala ya kufa mobimba ya
Yesu (Mis. 1:21–22).

Matiti mabe

Nkasa to matiti ya ngenge oyo ekokani
na botali na miso na matiti ya loso. Ma-
koki te kokosenisama na loso kino mako-
meli mpenza (Mat. 13:24–30; Mal&May
86:1–7).

Mawa. *Tala lisusu* Atonda na boboto,
Boboto; Bolingani; Bolingo

Kati na makomi, mawa elingi koloba
na liloba moko moko “koyoka mpasi
elongo na.” Elingi lisusu koloba kola-
kisa bolingo, mawa, mpe boboto mpo
na moto mosusu.

Nkolo abelelaki bato na ye mpo na ko-
lakisa mawa, **Zek.** 7:8–10.

Yesu asimbamaki na mawa, **Mat.** 9:36
(Mat. 20:34; Mal. 1:41; Luk. 7:13). Moko
Mosamalia azalaki na mawa na ye, **Luk.**
10:33. Zala na mawa na moko mpe mo-
susu, **1 Pet.** 3:8.

Klisto atondisamaki na mawa na bana
ya bato, **Mos.** 15:9. Nsopo na ngai etondi-
sami na mawa na yo, **3 Nef.** 17:6.

Joseph Smith asambelaki mpo na
mawa ya Nkolo, **Mal&May** 121:3–5.

Mayele

Makoki ya bososoli, nguya ya boyebeli
ya makanisi.

Salela ye na motema ya bobongi nie
mpe bolingi ya mayele, **1 Nta.** 28:9.

Linga Nkolo Nzambe na yo na mayele
na yo nyonso, **Mat.** 22:37.

Kozala na makanisi ya mosuni ezali
liwa; kozala na makanisi ya molimo ezali
bomoi ya seko, **2 Nef.** 9:39. Mongongo
ya Nkolo moyaki kati na mayele na ngai,
Enos. 1:10. Liloba ezalaka na bokasi mo-
nene likolo ya mayele ya bato mingi ko-
leka mompanga, **Alma** 31:5.

Nakoyebisa yo na mayele na yo,
Mal&May 8:2. Yekola yango na mayele
na yo, **Mal&May** 9:8. Tika ete lipombo
ya boseko epema na mayele na bino,
Mal&May 43:34. Mayele na bino na nta-
ngo eleka makomaki molili, **Mal&May**
84:54. Bolongwa noki na mbeto na bino,
bolamuka ntongo ntongo ete nzoto na
bino mpe milimo na bino ekoka kozwa
makasi, **Mal&May** 88:124.

Satana ayebaki mayele ya Nzambe te,
Mose 4:6. Nkolo abiangaki bato na ye
Siona, mpo ete bazalaki motema moko
mpe mayele moko, **Mose** 7:18.

Mayele mabe. *Tala lisusu* Bobubi,
Bokosi, Kokosa

Kati na makomi, mayele mabe ezali
nganga na bokosi.

Apambolami ezali moto oyo kani mo-
limo mozali na mayele mabe te na kati,
Nze. 32:2 (Nze. 34:13; 1 Pet. 2:1).

Natanaele azalaki Moyisalaele kati na
oyo mayele mabe mazalaki te, **Yoan.** 1:47
(Mal&May 41:9–11).

Boyebeli ya peto eyeisaka molimo
monene na kozangaka mayele mabe,
Mal&May 121:42.

Mayele ya motema. *Tala lisusu* Pole,
Pole ya Klisto

Mayoki ya kati kolakisaka bolamu
mpe mabe, eutaka na Pole ya Klisto kati
na bato nyonso (Mor. 7:16). Tobotami
na makoki uta na lolenge tokelamaki ya
komona bokeseni kati na bolamu mpe

Mbeka

mabe mpo na Pole ya Klisto oyo epesami na moto na moto (Mal&May 84:46). Makoki oyo ebiangami mayele ya motema. Kozala na yango esali ete tozala bazalani ya boyanoli. Lokola makoki mosusu, mayele ya motema na biso makoki kolemba kino na kufa na nzela ya lisumu to na nzela ya kosalaka mabe.

Bakomeli mpe Bafalisai bandimisa-maki na mitema na bango moko, **Yoan.** 8:9. Mayele ya mitema na bango lisusu ezali kopesa matatoli, **Lom.** 2:14–15. Bapengwi bazikisami mayele ya mitema na bango na libende ya moto, **1 Tim.** 4:2.

Bato bazwi mateya makoki mpo ete bayeba bolamu uta na mabe, **2 Nef.** 2:5. Mokonzi Benyamina azalaki na motema moko ya polele liboso ya Nzambe, **Mos.** 2:15. Banefi batondisamaki na bosesepeli, kozalaka na kimia ya motema, **Mos.** 4:3. Zezilomi apasolamaki motema na nse ya makanisi ya elindo na ye moko, **Alma** 14:6. Topesami bosesepeli to boswi ya motema engebene na mposa na biso, **Alma** 29:5. Etumbu moko mpe mobeko moyengebene moko momemi boswi ya motema, **Alma** 42:18. Molimo ya Klisto mopesami na moto nyonso ete ayeba bolamu uta na mabe, **Mor.** 7:16.

Moto moko moko asengeli kozala na bonsomi ya kosalela mayele ya motema, **Mal&May** 134:2. Nazali na mayele ya motema oyo ezali na likambo te, **Mal&May** 135:4.

Tosengi litomba na biso ya kogumbamela Nzambe ya Bokasi nyonso engebene na masengami ya mayele ya motema na biso moko, **Bit. Bond.** 1:11.

Mbeka. *Tala lisusu* Bomikabi,

Komikaba; Elambo; Makila; Motema ebukana; Yesu Klisto

Na mikolo ya kala, *mbeka* elimbolaki kokomisa eloko songolo esantu to moto moko mosantu. Esili kolimbola sikawa likambo ya kotika to kopesa nzela ya kobungisa biloko ya mokili mpo na Nkolo mpe bokonzi na Ye. Bandimi ya Eklezia ya Nkolo basengeli kozala na bolingi ya kobonza biloko nyonso lokola

mbeka epayi ya Nkolo. Joseph Smith ateyaki ete “eyamba oyo esengisaka bandimi kobonzela biloko nyonso te ezali ata moke te na nguya ekoki mpo na kobimisa bondimi esengeli mpo na kopesa bomoi mpe liboko.” Na kotalaka na mosika oyo ekoki kosalema na boseko, mapamboli oyo ezwami na komibonzaka lokola mbeka ezali minene koleka eloko nyonso oyo moto atiki.

Esilaki Adama mpe Eva kobenganama libanda ya Elanga ya Edene, Nkolo apeesaki bango mobeko ya botumbi mbeka. Kati na mobeko oyo ezali na botumbi mbeka ya mobotami ya yambo ya bitonga na bango. Mbeka oyo elimbolaki mbeka esengelaki kopesama na Mwana Mobotami se Moko ya Nzambe (Mose 5:4–8). Esaleli oyo ekobaki kino liwa ya Yesu Klisto, oyo etiaki nsuka na mbeka ya nyama lokola moko ya bokuli ya nsango malamumu (Alma 34:13–14). Kati na Eklezia lelo bandimi bazali kolia elambo ya lipa mpe mai na bokundoli ya mbeka ya Yesu Klisto. Bandimi ya Eklezia ya Klisto lelo basengisami kopesa mbeka na motema moko mobukana mpe molimo ya mawa (3 Nef. 9:19–22). Oyo elingilobi ete bazali bato na bomikitisi, bayamboli, mpe bato na bolingi ya kotosa mitindo ya Nzambe.

Abalayama akangaki Yisaka mwana mobali na ye singa mpe alalisaki ye likolo ya etumbelo, **Gen.** 22:1–18 (Yako. 4:5). Okopesa mbeka ya makabo na yo matumbama, **Esod.** 20:24. Nyama ya kotumba mbeka esengeli kozala na litono soki mpe mbeba te, **Dut.** 15:19–21. Botosi eleki malamumu botumbi ya mbeka, **1 Sam.** 15:22.

Bolingo eleki malamumu kopesa makabo matumbama mpe mbeka nyonso, **Mal.** 12:32–33. Tosantisami na nzela ya mbeka ya Klisto, **Ebe.** 10:10–14.

Klisto amipesaki ye moko lokola mbeka mpo na masumu, **2 Nef.** 2:6–7. Mbeka ya monene mpe ya nsuka ekozala Mwana ya Nzambe, iyo, mbeka ezanga ndelo mpe ya seko, **Alma** 34:8–14. Bobonza lisusu te makabo matumbama;

bokobonza epayi ya Nzambe motema moko mobukana mpe molimo ya mawa, **3 Nef.** 9:19–20 (Nze. 51:16–17; Mal&May 59:8).

Lelo ezali mokolo ya botumbi mbeka, **Mal&May** 64:23 (Mal&May 97:12). Bansa oyo balingi kotosa mayokani na bango na bomipesi lokola mbeka bandimami na Nkolo, **Mal&May** 97:8. Joseph F. Smith amonaki milimo ya bayengebene, baye bamibonzaki lokola mbeka na bokokani ya mbeka ya Mobikisi, **Mal&May** 138:13. Bosikoli eyaki na nzela ya mbeka ya Mwana ya Nzambe likolo ya ekulusu, **Mal&May** 138:35.

Mbese

Nzela moko ya koponaka to ya kologolaka biteni misusu ya boponi, esalami mbala mingi na koponaka eteni moko ya lokasa ya mokanda to eteni ya libaya na kati ya biteni ebele. Oyo ebiangami kobwaka mbese.

Bakabolaki bilamba na ye na kobwakaka mbese, **Mat.** 27:35 (Nze. 22:18; Mal. 15:24; Luk. 23:34; Yoan. 19:24). Babwakaki mbese, mpe mbese ekweyaki likolo ya Matia, **Mis.** 1:23–26.

Tobwakaki mbese—nani na biso aangelaki kokota kati na ndako ya Labana, **1 Nef.** 3:11.

Mbindo. *Tala* Peto mpe mbindo

Mboka Elakelama

Mboka oyo Nkolo alaki lokola mboka ya bosangoli libula na balandi na Ye ya sembo, mpe mbala mingi lisusu na biboto na bango. Bamboka elakelama ezali mingi. Mbala mingi na kati ya Buku ya Mormon, mboka elakelama oyo elobelami ezali Amerika.

Epayi ya nkona na yo nakopesa mboka oyo, **Gen.** 12:7 (Abal. 2:19). Nakopesa epayi na yo mpe bana na yo mboka ya Kanana, **Gen.** 17:8 (Gen. 28:13). Mose alakisaki polele bandelo ya mboka ya Yisalaele na Kanana, **Mit.** 34:1–12 (Mit. 27:12).

Bokokambama na mboka ya elaka, **1 Nef.** 2:20 (1 Nef. 5:5). Nkolo akokamba

moto ya sembo mosika kati na mboka ya motuya, **1 Nef.** 17:38. Soki biboto ya Lehi babombi mitindo ya Nzambe, bakofuluka na mboka ya elaka, **2 Nef.** 1:5–9. Yisalaele ekozonga na mboka na bango ya elaka, **2 Nef.** 24:1–2 (Yis. 14:1–2). Ekolo nyonso oyo ekozwa mboka oyo esengeli kosalela Nzambe, soki te bakokombolama, **Etel.** 2:9–12.

Oyo ezali mboka ya elaka, mpe esika mpo na engumba ya Siona, **Mal&May** 57:2. Yuda ekoki kobanda kozonga na mboka ya Abalayama, **Mal&May** 109:64.

Yelusaleme ya Sika ekotongama likolo ya mabele ya mokili ya Amerika, **Bit. Bond.** 1:10.

Mbu Etane. *Tala lisusu* Mose

Etando ya mai na kati kati ya Ejipto mpe Alabia. Matima minene mibale na yango na nordi masali ndelo ya libongo ya Esanga ya Sinai. Na lolenge ya makamwisi Nkolo akabolaki Mbu Etane na lolenge ete Bayisalaele na nse ya bokambi ya Mose bakokaki koleka na mabele ekawuka (Esod. 14:13–31; Ebe. 11:29). Bokabwani ya mbu na Mose endimami na emoniseli ya mikolo ya nsuka (1 Nef. 4:2; Elam. 8:11; Mal&May 8:3; Mose 1:25).

Mbulamatari. *Tala lisusu* Mobeko likonzi

Ntango Yesu Klisto akozonga, Ye akotia mbulamatari moko ya bosembo.

Mbulamatari ekozala likolo ya lipeka na ye, **Yis.** 9:6 (2 Nef. 19:6).

Pesa na Kaisalia biloko oyo ezali ya Kaisalia, **Mat.** 22:21 (Mal&May 63:26). Bomikitisa na bakonzi ya nguya ya likolo, **Lom.** 13:1. Sambela mpo na bakonzi mpe banso kati na bakonzi, **1 Tim.** 2:1–2. Bomikitisa na biyangeli mpe banguya mpe botosa basambisi, **Tit.** 3:1. Bomipesa na kotosa bokuli nyonso uta na moto mpo na ntina ya Nkolo, **1 Pet.** 2:13–14. Yesu Klisto akozala mokambi etuka ya nsuka ya mabele, **Emon.** 11:15.

Bozala na bato ya sembo mpo ete bazala bakonzi ya bino, **Mos.** 23:8. Bosala mimbongo na bino na kopona ya bato, **Mos.** 29:26.

Mbuma epekisami

Klisto akozala moyangeli na biso ntango akoya, **Mal&May** 41:4. Ye oyo abombaka mitindo ya Nzambe asengeli kobuka mibeko ya mboka te, **Mal&May** 58:21. Ntango bato ya nkuna bazali kokonza, bato bazalaka na matanga, **Mal&May** 98:9–10. Bambula- matari batiamaki na Nzambe mpo na litomba ya bato nyonso, **Mal&May** 134:1–5. Bato basengeli kosunga mpe kolendisa bambula- matari, **Mal&May** 134:5.

Tondimi kozala na nse ya bokonzi ya bakonzi, bakambi, bayangeli, mpe basambisi, **Bit. Bond.** 1:12.

Mbuma epekisami. *Tala* Bokwei ya Adama mpe Eva; Edene

Mbuma ya yambo

Mbuma ya yambo oyo basangisi na eleko moko. Na ntango ya Boyokani ya Kala, epesamaki na Nkolo (Lew. 23:9–20). Yesu Klisto azalaki mbuma ya yambo epayi ya Nzambe na lolenge ete Azalaki moto ya yambo ya kosekwisama (1 Kol. 15:20, 23; 2 Nef. 2:9). Baoyo bandimaka nsango malamum mpe batiaka molende kino nsuka bazali na kosalelaka maloba ya elembo mbuma ya yambo, mpo ete bazali ya Nzambe.

Baoyo wana balandaka Mwana ya mpate epayi nyonso wapi akendaka bazali mbuma ya yambo epayi ya Nzambe, **Emon.** 14:4.

Bango oyo bakokita na Klisto bazali mbuma ya yambo, **Mal&May** 88:98.

Melikisedeki. *Tala* *lisusu*

Bonganganzambe ya Melikisedeki; Saleme

Nganganzambe monene, profeta, mpe mokambi monene ya Boyokani ya Kala oyo azalaki nsima ya Mpela mpe na ntango ya Abalayama. Abiangamaki mokonzi ya Saleme (Yelusaleme), mokonzi ya kimia, mokonzi ya bosembo (oyo ezali ndimbola ya *Melikisedeki* na lokota ya Ebele), mpe nganganzambe ya Nzambe oyo aleki likolo.

Abalayama afutaki moko na zomi epayi na Melikisedeki, **Gen.** 14:18–20.

Bato ya Melikisedeki basalaki misala ya bosembo, mpe bazwaki lola, **BJS, Gen.** 14:25–40.

Klisto azalaki nganganzambe monene na lolenge ya molongo ya Melikisedeki, **Ebe.** 5:6. Melikisedeki azalaki Mokonzi ya Saleme, nganganzambe ya Nzambe oyo aleki likolo, **Ebe.** 7:1–3.

Moto moko te azalaki monene koleka Melikisedeki, **Alma** 13:14–19.

Abalayama azwaki bonganganzambe uta na Melikisedeki, **Mal&May** 84:14. Na limemia na Nkombo ya Nkolo, Eklezia ya kala ebiyangaki bonganganzambe ya likolo Bonganganzambe ya Melikisedeki, **Mal&May** 107:1–4.

Mesaka. *Tala* *lisusu* Danyelee

Kati na Boyokani ya Kala, Sadalaka, Mesaka, mpe Abede-nego bazalaki bilenge Bayisalaele misato oyo, elongo na Danyelee, bamemaki na ndako ya Nebukadanesala, mokonzi ya Babiloni. Nkombo ya Ebele ya Mesaka ezalaki Misaele. Bilenge mibali minei baboyaki koleka kokabolaka bilei mpe vinyo ya mokonzi (Dan. 1). Sadalaka, Mesaka, mpe Abede-nego babwakamaki na ezanga ya moto makasi na mokonzi kasi babatelamaki na lolenge ya bikamwa (Dan. 3).

Metusela. *Tala* *lisusu* Enoka

Mwana mobali ya Enoka kati na Boyokani ya Kala. Metusela awumelaki mibu 969 (Gen. 5:21–27; Luk. 3:37; Mose 8:7). Azalaki profeta ya sembo oyo atikalaki na mabele ntango engumba ya Enoka ekamatanaki na lola. Atikalaki na mabele mpo na kobota bana na nzela ya baye Noa asengelaki koya (Mose 8:3–4).

Mibeko, Zomi. *Tala* *lisusu* Mitindo ya Nzambe; Mose

Mibeko zomi oyo epesamaki na Nzambe na nzela ya profeta Mose mpo na koyangela ezalela ya koyeba bolamu mpe mabe.

Nkombo ya mibeko oyo na Ebele ezali “Maloba Zomi.” Mibiangami lisusu Liyokani (Dut. 9:9) to Litatoli (Esod. 25:21; 32:15). Kopesama ya Mibeko Zomi na

Nzambe epayi na Mose, mpe na nzela na ye na Yisalaele, elimbolami na Esode 19:9–20:23; 32:15–19; 34:1. Mibeko yango mikatamaki na nkoma likolo ya bitando mibale ya libanga, oyo etiamaki kati na Sanduku; oyo ebiangamaki Sanduku ya boyokani (Mit. 10:33). Nkolo, kotangaka uta na Dut. 6:4–5 mpe Lew. 19:18, atiaki Mibeko Zomi na bokuse kati na “mibeko minene mibale” (Mat. 22:37–39).

Mibeko Zomi yango milobelamaki lisusu kati na boko emoniseli na mikolo ya nsuka (BJS, Esod. 34:1–2, 14 [Bobakisi]; Mos. 12:32–37; 13:12–24; Mal&May 42:18–28; 59:5–13).

Mibombamo ya Nzambe

Mibombamo ya Nzambe ezali bosolo oyo eyebani bobele na emoniseli. Nzambe abimisaka mibombamo na Ye epayi ya baoyo bazali na botosi na nsango malamumu. Boko ya mibombamo ya Nzambe ebimisami naino te.

Epesami epayi na bino koyeba mibombamo ya bokonzi ya lola, **Mat.** 13:11. Atakozali nasosoli mibombamo nyonso nazali na bolingani te, nazali mpamba, **1 Kol.** 13:2.

Nefi azalaki na boyebi bonene ya mibombamo ya Nzambe, **1 Nef.** 1:1. Epesami na mingi koyeba mibombamo ya Nzambe, **Alma** 12:9. Epayi na baoyo ya lolenge oyo epesami koyeba mibombamo ya Nzambe, **Alma** 26:22. Mibombamo oyo eyebisami nyonso epayi na ngai te, **Alma** 37:11. Ezali na mibombamo mingi oyo moto moko ayebi te longola se Nzambe ye moko, **Alma** 40:3.

Boni monene ezali mobombamo ya bonzambe, **Mal&May** 19:10. Soki oseangi, okozwa emoniseli mpe okoyeba mibombamo ya bokonzi, **Mal&May** 42:61, 65 (1 Kol. 2:7, 11–14). Ye oyo abombaka mibeko akopesama mibombamo ya bokonzi, **Mal&May** 63:23. Epayi na bango nakobimisa mibombamo nyonso, **Mal&May** 76:7. Bonganzambe ya monene ezali na fungola ya mibombamo, **Mal&May** 84:19. Na boyei na ye Nkolo akobimisa makambo ebombamo

oyo moto moko te ayebi, **Mal&May** 101:32–33. Bonganzambe ya Melikisedeki esengeli kozala na litomba ya kozwaka mibombamo ya bokonzi, **Mal&May** 107:19.

Mika

Profeta ya Boyokani ya Kala. Azalaki mobotami ya Moseleta Gata, na mboka ya polele ya Yuda, mpe asakolaki ntango Hizikiya azalaki mokonzi (Mika 1:1–2).

Buku ya Mika: Mika ezalaki se bobele buku moko oyo kati na Boyokani ya Kala etangi nkombo ya Beteleme lokola esika wapi Masiya asengelaki kobotama (Mika 5:2). Kati na buku yango Nkolo azwani na toli na bato na Ye mpe ayebisi bolamu na Ye ya kala mpo na bango; Asengaki uta na bango boyengebene, boboto, mpe bomikitisi (Mika 6:8).

Mikaele. Tala lisusu Adama; Anjelu monene

Nkombo oyo wapi Adama ayebanaki na bomoi yambo na mbotama. Abiangami anjelu monene. Na lokota ya Ebele nkombo yango elimboli “Oyo azali lokola Nzambe.”

Mikaele, moko ya mokonzi ya bayangeli, ayaki kosunga Danyele, **Dan.** 10:13, 21 (Mal&May 78:16). Na mikolo ya nsuka Mikaele, mwana ya mokonzi monene akotelema, **Dan.** 12:1.

Mikaele anjelu monene awelanaki na zabulu, **Yud.** 1:9. Mikaele mpe banjelu na ye babundaki na nyoka, **Emon.** 12:7 (Dan. 7).

Mikaele azali Adama, **Mal&May** 27:11 (Mal&May 107:53–57; 128:21). Mikaele, anjelu monene ya Nkolo, akobeta kelelo na ye, **Mal&May** 29:26. Mikaele akosangisa mampinga na ye mpe akobunda na Satana, **Mal&May** 88:112–115. Mongongo ya Mikaele moyokanaki kosolaka zabulu, **Mal&May** 128:20.

Mikanda ya Paulo. Tala lisusu Paulo; bankombo ya mokanda moko moko

Ezali buku zomi na minei kati na Boyokani ya Sika oyo ezalaki na ebandeli

Mikanda ya Paulo

mikanda mikomami na Apostolo Paulo epayi ya bandimi ya Eklezia. Ekoki kabolana na bandambo lokola elandi:

1 mpe 2 Batesaloniki (50–51 ya Mobu ya Nkolo)

Paulo akomaki mikanda epayi ya Batesaloniki uta na Kolinti na ntango ya mobembo ya mosala ya misionele na ye ya mibale. Mosala na ye na Tesaloniki molimbolami na Misala 17. Alingaki kozonga na Tesaloniki, kasi akokaki te kosala bongo (1 Tes. 2:18). Boye atindaki Timote mpo na kolendisa babongwami mpe koyela ye nsango ya motindo kani bazalaki. Mokanda ya yambo ezali mbano ya bozongisi matondi likolo ya bozongi ya Timote. Mokanda ya mibale mokomamaki kala mingi te nsima wana.

1 mpe 2 Bakolinti, Bagalatia, Baloma (55–57 ya Mobu ya Nkolo)

Paulo akomaki mikanda epayi ya Bakolinti na ntango ya mobembo mpo na mosala ya misionele na ye ya misato mpo na kopesa eyano na mituna mpe kosembola kilikili oyo ezalaki na kati ya Basantu na Kolinti.

Mokanda epayi ya Bagalatia ekokaki kokomama na mangomba *mingi* ya Eklezia na kati ya Galatia. Boko bandimi ya Eklezia bazalaki kotika nsango malamumu mpo na mobeko ya Bayuda. Kati na mokanda oyo, Paulo alimbolaki ntina ya mobeko ya Mose mpe motuya ya eyamba oyo ezali ya molimo.

Paulo akomaki mokanda epayi ya Baloma uta na Kolinti, ndambo mpo na kolengela Basantu ya Loma mpo na bobimeli alikyaki kosala epayi na bango. Mokanda oyo ezali lisusu kondima malongi oyo ezalaki kowelanama na boko Bayuda oyo babongwamaki na Boklisto.

Bafilipi, Bakolose, Baefese, Filemona, Baebele (60–62 ya Mobu ya Nkolo)

Paulo akomaki mikanda oyo wana ezalaki ye na boloko mpo na mbala ya yambo na Loma.

Paulo akomaki mokanda epayi ya Bafilipi mingi mingi mpo na kolakisa

bozongisi matondi mpe bolingo na ye mpo na Basantu ya Filipi mpe mpo na kolendisa bango uta na bosiso ya bokangemi na ye ya ntango molai.

Paulo akomaki mokanda na ye epayi ya Bakolose lokola mbano ya nsango ete Basantu ya Kolose bazalaki kokweya kati na libunga monene. Bakanisaki ete bobongi nie eyaka na nzela ya kotosa na bokebi nyonso makuli ya libanda mpamba koleka bokolisi ya bomoto ya lolenge ya Klisto.

Mokanda epayi ya Baefese ezali ya motuya monene koleka, mpo ezali na mateya ya Paulo mpo na oyo etali Eklezia ya Klisto.

Mokanda epayi ya Filemo ezali mokanda na ye moko na ntina ya Onesimo, moumbu oyo ayibaki nkolo na ye, Filemo, mpe akimaki na Loma. Paulo azongisaki Onesimo nsima na mokanda yango kosengaka ete Onesimo alimbisama.

Paulo akomaki mokanda epayi ya Baebele na Bayuda bandimi ya Eklezia mpo na kondimisa bango ete mobeko ya Mose ekokisamaki na Klisto mpe ete mobeko ya nsango malamumu ya Klisto esili kokitana na esika na yango.

1 mpe 2 Timote, Tito (64–65 ya Mobu ya Nkolo)

Paulo akomaki mikanda oyo nsima ete batika ye uta na boloko mbala ya yambo na Loma.

Paulo akendaki na Efese, wapi atikaki Timote mpo ete atia nsuka na bilobaloba oyo ezalaki se kokola likolo ya malongi, wapi ye akanaki kozonga nsima. Akomaki mokanda na ye ya yambo na Timote, mbele uta na Makedonia, mpo na kopesa toli mpe kolendisa ye kokokisa mosala na ye.

Paulo akomaki mokanda epayi ya Tito na ntango akangolamaki uta na boloko. Ekoki kozala ete akendaki kotala Kelete wapi Tito azalaki kosala. Mokanda oyo ezali kotalela lolenge ya kotambola sembo mpe botosi kati na Eklezia.

Paulo akomaki mokanda na ye ya

mibale na Timote wana ezalaki ye na boloko ya mbala ya mibale, kala mingi te liboso na liwa ya Paulo ya martiru. Mokanda oyo ezali na maloba ya nsuka ya Paulo mpe elakisi bompikiliki mpe botie motema na boye wapi atelemelaki liwa.

Mikolo ya nsuka. *Tala lisusu* Bilembo ya ntango; Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto

Ntango oyo wapi tozali na bomoi sikawa. Mikolo (to eleko ya ntango) kala mingi te liboso ya Boyei ya Mibale ya Nkolo.

Nayebisi bino nini ekokweyela bino na mikolo ya nsuka, **Gen.** 49:1. Mosikoli akotelema na mokolo ya nsuka likolo ya mabele, **Yob.** 19:25. Na mikolo ya nsuka, ndako ya Nkolo ekotiama, **Yis.** 2:2.

Na mikolo ya nsuka ntango ya mpasi ekoya, **2 Tim.** 3:1–7. Batioli ya mokolo ya nsuka bakowangana Boyei ya Mibale, **2 Pet.** 3:3–7.

Nasakoli epayi na bino mpo na oyo etali mikolo ya nsuka, **2 Nef.** 26:14–30.

Boye nde eklezia na ngai ekobiangama na mikolo ya nsuka, kutu Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka, **Mal&May** 115:4.

Klisto akoya na mikolo ya nsuka, **Mose** 7:60.

Mikonzi

Buku mibale kati na Boyokani ya Kala. Buku oyo ezali kosakola mambi ya kala ya Yisalaele uta na botomboki ya Adoniya, mwana mobali ya minei ya Mokonzi Dawidi (penepene ya mobu 1015 Liboso na mbotama ya Klisto), kino na bokangemi ya nsuka ya Yuda (penepene ya mobu 586 Liboso na mbotama ya Klisto). Na kati ezali na mambi ya kala kabobimba ya bokonzi ya nordi (mabota zomi ya Yisalaele) uta bokabwani kino Basulia bakamataki bango na bokangemi na bikolo ya nordi. Tala lisusu Molongo ya Makambo kati na bobakisi.

Mikonzi ya Yambo: Mokapo 1 ezali kolimbola mikolo ya nsuka ya bomoi ya Mokonzi Dawidi. Mikapo 2–11 mikundoli

bomoi ya Solomo. Mikapo 12–16 eyebisi bakitani ya penepene ya Solomo, Lehebama mpe Yelobama. Yelobama asalaki ete bokonzi ya Yisalaele ekabwana. Bakonzi basusu batangami. Mikapo 17–21 mikundoli ndambo ya mosala ya Eliya lokola apamelaki Ahaba, mokonzi ya Yisalaele. Mokapo 22 ezali kokundola etumba na Sulia oyo wapi Ahaba mpe Yosafata, mokonzi ya Yuda, basangisaki mampinga na bango. Profeta Mika asakolaki na kotelemelaka bakonzi yango.

Mikonzi ya Mibale: Mokapo 1:1–2:11 ezali kokoba na bomoi ya Eliya, kolobelaka mpe komata ya Eliya na lola kati na likalo ya moto. Mikapo 2–9 milobeli mosala ya bondimi mpe ya nguya monene ya Elisa. Mokapo 10 ezali kolobela Yeu, mokonzi, mpe lolenge kani abebisaki ndako ya Ahaba mpe banganganzambe ya Bala. Mikapo 11–13 ezali kokundola boyangeli ya sembo ya Yoasa mpe liwa ya Elisa. Mikapo 14–17 milobeli bakonzi ya ndenge na ndenge oyo bayangelaki na Yisalaele mpe na Yuda, mbala mingi kati na nkuna. Mokapo 15 mikundoli bokangemi ya mabota zomi ya Yisalaele na Asulia. Mikapo 18–20 mikundoli bomoi ya sembo ya Hizikiya, mokonzi ya Yuda, mpe profeta Yisaya. Mikapo 21–23 milobeli bakonzi Manase mpe Yosiyi. Engebene na masolo ya mimesano, Manase azalaki moyanoli ya martiru ya Yisaya. Yosiyi azalaki mokonzi ya sembo oyo azongisaki kotia mobeko na kati ya Bayuda. Mikapo 24–25 mikundoli bokangemi na Babiloni.

Milimo mabe. *Tala* Molimo—Milimo mabe

Milyami. *Tala lisusu* Mose

Kati na Boyokani ya Kala, ndeko ya Mose ya mwasi (Mit. 26:59).

Akambaki basi bazalaki na ndundu, **Esod.** 2:1–8. Akambaki basi na ndundu, **Esod.** 15:20–21. Ayima-yimaki na Mose mpe abetamaki na maladi ya maba, nsima abikisamaki, **Mit.** 12:1–15 (Dut. 24:9).

Mimesano

Mimesano

Boyambi mpe misala oyo elekisami uta nkola moko na mosusu (2 Tes. 2:15). Kati na makomi, Nkolo na lolenge ekokani akebisaki basembo kokima mime-sano mabe ya bato (Lew. 18:30; Mal. 7:6–8; Mos. 1:5; Mal&May 93:39–40).

Misala

Oyo moto asalaka, ezala malamau to mabe. Moto na moto akosambisama na misala na ye moko.

Nkolo akozongisela moto na moto engebene na misala na ye, **Mas.** 24:12.

Tika pole na yo epela liboso ya bato, ete bakoka komona misala malamau na yo, **Mat.** 5:16 (3 Nef. 12:16). Ye oyo asalaka bolingi ya Tata na ngai akokota na bokonzi ya lola, **Mat.** 7:21. Bondimi ezanga misala ezali ya kokufa, **Yak.** 2:14–26.

Bakosambisama na misala na bango, **1 Nef.** 15:32 (Mos. 3:24). Toyebi ete ezali na ngolu ete tobikisami, nsima ya nyonso tokoki kosala, **2 Nef.** 25:23. Lakisa bango kolemba mokolo moko te kosala misala malamau, **Alma** 37:34. Elongobani ete bato basambisama engebene na misala na bango, **Alma** 41:3. Na misala na bango okoyeba bango, **Mor.** 7:5 (Mal&May 18:38).

Ngai, Nkolo, nakosambisa bato nyonso engebene na misala na bango, **Mal&May** 137:9.

Misala ya Bapostolo. Tala lisusu Luka

Buku oyo ezali ya mibale ya buku moko ekomama na biteni mibale na Luka mpe Teofili. Eteni ya yambo eyebani lokola Nsango malamau Engebene na Luka. Mikapo 1–12 mitatoli ndambo ya misala minene ya misionele ya Bapostolo Zomi na mibale na nse ya bokambi ya Petelo sasaipi nsima ya liwa mpe bokewi ya Mobikisi. Mikapo 13–28 ezali kopesa na bokuse boko lisolo ya mibe-mbo mpe mosala ya misionele ya Apostolo Paulo.

Missouri. *Tala* Yelusaleme ya Sika**Mitindo ya Nzambe. Tala lisusu**

Botosi, Kotosa, Moto ya botosi; Liloba ya Nzambe; Lisumu; Mibeko, Zomi; Mobeko

Mibeko mpe masengami oyo Nzambe apesi na bato nyonso, ezala na moko moko to na lisanga. Kobomba mibeko ememaka mapamboli ya Nkolo na bato ya botosi (Mal&May 130:21).

Noa asalaki engebene na nyonso oyo Nzambe atindaki ye, **Gen.** 6:22. Tambola na meko na ngai, mpe bomba mitindo na ngai, **Lew.** 26:3. Bomba mitindo na ngai, mpe zala na bomoi, **Mas.** 4:4 (Mas. 7:2).

Soki bolingi ngai, bobomba mitindo na ngai, **Yoan.** 14:15 (Mal&May 42:29). Nyonso oyo tokosenga, tokozwa uta na ye, mpo ete tozali kobomba mitindo na ye, **1 Yoan.** 3:22. Mitindo na ye ezali kilo te, **1 Yoan.** 5:3.

Zala na molende na kobombaka mibeko, **1 Nef.** 2:10. Nkolo apesaka mibeko te longola se soki alengeli nzela, **1 Nef.** 3:7. Nasengeli kosala engebene na mibeko ya sikisiki ya Nzambe, **Yako.** 2:10. Mbala mingi lokola ekobomba bino mitindo na ngai, bokofuluka kati na mboka, **Jar.** 1:9 (Alma 9:13; 50:20). Yekola kobomba mitindo ya Nzambe na bolenge na yo, **Alma** 37:35.

Mibeko oyo ezali ya ngai, **Mal&May** 1:24. Luka malamau mibeko oyo, **Mal&May** 1:37. Baoyo bakobomba mibeko te bakoki kobikisama te, **Mal&May** 18:46 (Mal&May 25:15; 56:2). Mitindo na ngai ezali ya molimo; ezali ya mboka to ya ntango te, **Mal&May** 29:35. Mibeko epesami ete tokoka koyeba bolingi ya Nkolo, **Mal&May** 82:8.

Nayebi te, longola se soki Nkolo atindaki ngai, **Mose** 5:6. Nkolo akomeka bato mpo na kotala soki bakosala makambo nyonso akotinda bango, **Abal.** 3:25.

Mituya. Tala lisusu Buku mitano ya Mose

Buku ya minei kati na Boyokani ya Kala. Mose akomaki buku ya Mituya. Buku ya Mituya ezali kopesa lisolo ya mobe-mbo ya Yisalaele uta na Ngomba

Sinai na bisobe ya Moaba na ndelo ya Kanana. Moko ya mateya monene oyo eteyaka ezali ete bato ya Nzambe bawengeli kotambola na bondimi, kotalalaka bilaka na Ye, soki balingi kokoba kozwa elonga. Ezali koyebisa etumbu ya Nzambe epayi ya Yisalaele mpo na kozanga botosi mpe epesi boyebi na ntina ya mibeko ya Yisalaele. Nkombo ya buku ewuti na kosalelaka mituya koleka mpo na kotanga bato (Mit. 1–2; 26).

Mikapo 1–10 ezali koyebisa bolengeli ya Yisalaele mpo na kokende uta na Sinai. Mikapo 11–14 ezali kolimbola botamboli yango, botindi ya banongi na Kanana, mpe koboya ya Yisalaele mpo na kokota na mboka elakelama. Mikapo 15–19 mikundoli mibeko ya ndenge na ndenge mpe makambo ya mokolo. Mikapo 20–36 ezali na mambi ya kala ya mobu ya nsuka ya bato yango kati na esobe.

Mituya ya Nkembo. *Tala Iisusu*

Nkembo ya Selesitale; Nkembo ya Telesitale; Nkembo ya Teresitale

Babokonzi ebele ekese ni oyo ezwami na lola. Na Bosambisi ya Nsuka, moto moko na moko akopesama esika ya kofanda ya seko na bokonzi ya nkembo songolo, longola se baoyo bazali bana mibali ya ebomi.

Yesu alobaki, Na ndako ya Tata na ngai bifandelo ezali mingi, **Yoan.** 14:2 (Etel. 12:32). Ezali na nkembo moko ya moi, mpe mosusu ya sanza, mpe mosusu ya minzoto, **1 Kol.** 15:40–41. Paulo akamatani likolo na lola ya misato, **2 Kol.** 12:2.

Na esika ya nkembo mpe ya etumbu ya libela, **Mal&May** 76:30–38, 43–45. Ezali na mituya misato ya nkembo, **Mal&May** 76:50–113; 88:20–32.

Miziki. *Tala Iisusu* Koyemba;

Loyembo

Nzembo mpe mogbata eyembami mpe ebetami uta ntango ya ebandeli ya Biblia mpo na kolakisa bosepeli, masanzoli, mpe bokumbameli (2 Sam. 6:5). Ekoki kozala lolenge ya losambo. Banzembo

mbele eyembamaki lokola nzembo mpamba mpe elongo na bibetelo.

Milyami, ndeko ya Alona mpe Mose ya mwasi, akamataki ndundu mpe ye mpe basi babinaki, **Esod.** 15:20. Balewi oyo bazalaki bayembi bazalaki na bilonza mpe nzenze mpe banganganzambe monkama na ntuku mibale bazalaki kobeta bakelelo na bango, **2 Nta.** 5:12.

Yesu mpe Bazomi na mibale bayembaki loyembo nsima ya Elambo ya Nsuka, **Mat.** 26:30. Boteyana mpe bole ndisama na banzembo mpe nzembo ya masanzoli mpe nzembo ya molimo, **Kolos.** 3:16.

Eyokaki bino mposa ya koyemba nzembo ya bolingo ya bosikoli, **Alma** 5:26.

Molimo ya Nzambe mosepelaka mingi kati na loyembo ya motema; iyo, loyembo ya moto ya sembo ezali losambo, **Mal&May** 25:12. Sanzola Nkolo na loyembo, mpe na miziki, mpe na kobina, **Mal&May** 136:28.

Moaba. *Tala Iisusu* Lota

Na ntango ya Boyokani ya Kala ezali mboka oyo ezwamaki na esti ya Mai ya Monana. Bamoaba bazalaki eboto ya Lota mpe bazalaki na bondeko na Bayisalaele. Bazalaki koloba lokota moko ekokani na Ebele. Bitumba ezalaki ntango nyonso kati na Bayisalaele mpe Bamoaba (Bas. 3:12–30; 11:17; 2 Sam. 8:2; 2 Mik. 3:6–27; 2 Nta. 20:1–25; Yis. 15).

Mobali. *Tala* Kobala, Libala; Libota

Mobali ya libala. *Tala Iisusu* Yesu Klisto

Yesu Klisto atiami na makomi lokola elembo ya Mobali ya libala. Eklezia Ezali elilingi ya mwasi na Ye ya libala.

Baseka zomi bakendaki kozwana na Mobali ya libala, **Mat.** 25:1–13. Ye oyo azali na mwasi na libala azali Mobali ya libala, **Yoan.** 3:27–30. Bapambolami baoyo babiangami na elambo ya libala ya Mwana ya mpate, **Emon.** 19:5–10.

Bomilengela na boyei ya Mobali ya libala, **Mal&May** 33:17. Bomilengela mpo na Mobali ya libala, **Mal&May** 65:3.

Mobateli

Mobateli. *Tala lisusu* Mobateli malamu; Yesu Klisto

Na elobeli ya bililingi, moto oyo abatalaka bana ya Nkolo.

Nkolo azali mobateli na ngai, **Nze.** 23:1. Babateli mpate basengeli koleisa bitonga na bango, **Ejek.** 34:2–3.

Mobateli malamu. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Yesu Klisto azali Mobateli Malamu. Na elobeli ya elilingi, balandi na Ye bazali lokola mpate oyo Yesu azali kosenzela.

Nkolo azali mobateli na ngai, **Nze.** 23:1. Akoleisa etonga na ye lokola mobateli, **Yis.** 40:11. Bongo nakoluka mpate na ngai, **Ejek.** 34:12.

Nazali mobateli malamu, **Yoan.** 10:14–15. Yesu azali mobateli monene ya mpate, **Ebe.** 13:20.

Atangaka mpate na ye mpe bayebi ye, **1 Nef.** 22:25. Mobateli malamu abiangi bino na nkombo na ye, oyo ezali Klisto, **Alma** 5:38, 60. Ekozala etonga moko, mpe mobateli moko, **3 Nef.** 15:21 (Yoan. 10:16).

Mobatisi. *Tala* Yoane Mobatisi

Mobebisi. *Tala lisusu* Zabulu

Satana azali mobebisi.

Nkolo akopesa nzela te ete mobebisi ayingela kati na bandako na bino, **Esod.** 12:23.

Mobebisi azali konana likolo ya mai, **Mal&May** 61:19. Mokengeli alingaki kobikisa elanga na ngai ya vinyo uta na mobebisi, **Mal&May** 101:51–54.

Mobeko. *Tala lisusu* Apambolami,

Kopambola, Lipamboli; Botosi, Kotosa, Moto ya botosi; Mitindo ya Nzambe; Mobeko ya Mose

Mibeko to meko ya Nzambe likolo ya oyo wapi mapamboli mpe bitumbu nyonso bifandisami ezala na lola to na mabele. Baoyo batosaka mitindo ya Nzambe bazwaka mapamboli malakami. Profeta Joseph Smith ateyaki ete bato basengeli kotosa, kokumisa, mpe

kosunga mibeko ya mboka (Bit. Bond. 1:12).

Mobeko ya Mose ezalaki mobeko ya bolengeli mpo na komema mibali mpe basi epayi ya Klisto. Ezalaki mobembo ya kondima ndambo, ya misise, mpe ya makuli. Lelo mobeko ya Klisto, oyo ekokisaki mobeko ya Mose, ezali litondi ya nsango malamau to “mobeko ya bobongi nie ya lipanda” (Yak. 1:25).

Nzambe apesaki mibeko na Adama, **Gen.** 1:28; 2:16–17. Nzambe apesaki mibeko na Noa, **Gen.** 9:1. Mobeko ya Nkolo ezali ya bobongi nie, kobongolaka molimo, **Nze.** 19:7. Nkolo azali mopesi mobeko na biso, **Yis.** 33:22.

Mopesi mobeko azali bobele moko, **Yak.** 4:12.

Wapi mobeko ezali te, etumbu ezali, **2 Nef.** 9:25. Ezali na mobeko mopesami, **Alma** 42:17–22. Bato bakosambisama engebene na mobeko, **Alma** 42:23. Klisto azali mobeko, **3 Nef.** 15:9.

Mibeko nyonso ezali ya molimo, **Mal&May** 29:34. Joseph Smith azwaki mobeko ya Eklezia na nzela ya emonisele, **Mal&May** 42. Ye oyo abatalaka mobeko ya Nzambe azali na ntina te ya kobuka mibeko ya mboka, **Mal&May** 58:21. Pole ya Klisto ezali mobeko na nzela ya oyo wapi biloko nyonso eyangelami, **Mal&May** 88:7–13. Apesaki mobeko moko na biloko nyonso, **Mal&May** 88:42–43. Bato basengeli kotosa mobeko ya mboka, **Mal&May** 98:4–5. Ntango tozwi lipamboli uta na Nzambe, ezali na botosi ya mobeko, **Mal&May** 130:20–21. Eklezia esakoli boyambi na ye mpo na oyo etali mibeko ya mboka, **Mal&May** 134.

Bato nyonso babikisami na kotosaka mibeko mpe makuli ya nsango malamau, **Bit. Bond.** 1:3.

Mobeko likonzi. *Tala lisusu*

Mbulamatari; Mobeko

Kati na Malongi mpe Mayokani, “Mobeko Likonzi” ezali kolobela Mobeko Likonzi ya Etazini ya Amerika, oyo efulamaki na Nzambe mpo na kolengela

nzela mpo na Bozongisi ya nsango malamau.

Mobeko ya Mobeko Likonzi mosengeli kotosama, **Mal&May** 98:5–6. Nkolo nde asalaki ete Mobeko Likonzi motiama, **Mal&May** 101:77, 80.

Mobeko ya Mose. *Tala lisusu*

Bonganzambe ya Alona;
Mobeko; Mose; Peto mpe mbindo

Nzambe apesaki mibeko na ndako ya Yisalaale na nzela ya Mose mpo ete mitiama na esika ya mobeko monene oyo bakokaki te kotosa (Esod. 34; BJS, Esod. 34:1–2; BJS, Dut. 10:2 [Bobakisi]). Mobeko ya Mose ezalaki na mabongisi, misise, milulu, ndulu, mpe bilembo mingi mpo na kokundola bato na ntina ya misala mpe mikumba na bango. Ezali lisusu na mobeko ya mibeko mpe misala ya boponi kati na bolamu mpe mabe, etamboli ya malamau, eyamba mpe na nzoto—kotangaka mpe botumbi mbeka (Lew. 1–7)—oyo ezalaki na ntina ya kosalisa bango kokundola Nzambe mpe mosala na bango epayi na Ye (Mos. 13:30). Bondimi, boyamboli, libatizi na mai, mpe bolimbisi ya masumu ezalaki kati na mobeko yango, lokola ezalaki Mibeko Zomi mpe mibeko mingi misusu mitali boponi bolamu na mabe mpe etamboli ya moto ya motuya monene. Mingi ya milulu ya mobeko ekokisamaki na liwa mpe Bosekwi ya Yesu Klisto, oyo bosekwi etiaki nsuka na mbeka na kosopaka makila (Alma 34:13–14). Mobeko mosalemaki na nse ya Bonganzambe ya Alona mpe ezalaki nsango malamau ya bolengeli mpo na komema baoyo bakangamaki na yango epayi ya Klisto.

Nakopesa epayi na bango mobeko lokola ezalaki yambo, kasi ekozala na lolenge ya mobeko ya motindo moko ya mosuni, **BJS, Esod.** 34:1–2.

Mobeko ezalaki molakisi na biso mpo na komema biso epayi ya Klisto, **Gal.** 3:19–24.

Tobateli mobeko ya Mose mpe tozali kotala liboso na molende epayi ya Klisto, **2 Nef.** 25:24–30. Lobiko eyaka bobele

na mobeko ya Mose mpamba te, **Mos.** 12:27–13:32. Na ngai mobeko ya Mose mokokisami, **3 Nef.** 9:17. Mobeko oyo epesamaki na Mose ezwi nsuka na ngai, **3 Nef.** 15:1–10.

Mpo na kozangaka botosi, Nkolo alongolaki Mose mpe Bonganzambe Bosantu uta na bana ya Yisalaale, kotikaka mobeko ya mibeko ya mosuni, **Mal&May** 84:23–27.

Mobikisi. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Oyo abikisaka. Yesu Klisto, na nzela ya Bomikabi na Ye, apesaki bosikoli mpe lobiko na bato nyonso. “Mobikisi” ezali nkombo mpe libiangi ya lokumu ya Yesu Klisto.

Nkolo azali pole na ngai mpe lobiko na ngai, **Nze.** 27:1 (Esod. 15:1–2; 2 Sam. 22:2–3). Nazali Nkolo; mpe libanda na ngai mobikisi azali te, **Yis.** 43:11 (**Mal&May** 76:1).

Benga nkombo na ye Yesu: mpo akobikisa bato na ye uta na masumu na bango, **Mat.** 1:21. Mobikisi, ye Klisto Nkolo abotameli bino lelo, **Luk.** 2:11. Nzambe alingaki bongo mokili ete Mwana Mobotami se Moko ayaki kobikisa bato, **Yoa.** 3:16–17. Ezali na nkombo mosusu te na oyo wapi moto akoki kobikisama libanda ya Klisto, **Mis.** 4:10–12 (2 Nef. 25:20; Mos. 3:17; 5:8; **Mal&May** 18:23; Mose 6:52). Uta na lola tozali koluka Mobikisi, Nkolo Yesu Klisto, **Filip.** 3:20. Tata atindaki Mwana kozala Mobikisi ya mokili, **1 Yoa.** 4:14.

Nkolo abimisaki Masiya, Mobikisi ya mokili, **1 Nef.** 10:4. Mwana ya mpate ya Nzambe azali Mobikisi ya mokili, **1 Nef.** 13:40. Boyebi ya Mobikisi ekopanzana na ntaka ya ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato, **Mos.** 3:20. Klisto asengelaki kokufa ete lobiko ekoka koya, **Elam.** 14:15–16.

Bolongi mpe bosantisi na nzela ya Mobikisi ezali alima mpe solo, **Mal&May** 20:30–31. Nazali Yesu Klisto, Mobikisi ya mokili, **Mal&May** 43:34.

Mobotami se Moko na ngai azali Mobikisi, **Mose** 1:6. Mingi lokola bakondima

Mobotami

na Mwana mpe bakoyambola uta na masumu na bango bakobikisama, **Mose** 5:15.

Mobotami. *Tala lisusu* Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Bana mibali mpe bana basi ya Nzambe; Bana ya Klisto; Mobotami se Moko

Kobotama. Kobota elingi koloba kobimisa moto, kopesa bomoi na, to komema na bozalani. Kati na makomi, maloba oyo esalelami mbala mingi mpo na kolobela bikelamo bibotami na Nzambe. Atako Yesu Klisto azali bobele mwana oyo abotamaki na Tata na bomoi ya kufa, bato nyonso bakoki na molimo kobotama na Klisto na kondimaka Ye, na kotosaka mitindo na ye, mpe na kokomaka bato ya sika na nzela ya nguya ya Molimo Mosantu.

Na mokolo oyo naboti yo, **Nze.** 2:7 (Mis. 13:33; Ebe. 1:5–6; 5:5).

Nkembo na ye ezalaki ya mobotami se moko ya Tata, **Yoan.** 1:14 (2 Nef. 25:12; Alma 12:33–34; Mal&May 76:23). Nzambe alingaki se bongo mokili ete apestaki Mwana mobotami se moko na ye, **Yoan.** 3:16 (Mal&May 20:21).

Klisto aboti bato na ye na molimo, **Mos.** 5:7.

Baoyo wana babotami na nzela ya Nkolo bazali Eklezia ya Mobotami ya Yambo, **Mal&May** 93:22.

Mobotami se Moko. *Tala lisusu* Mobotami; Yesu Klisto

Nkombo mosusu ya Yesu Klisto. Azali Mwana Mobotami se Moko ya Tata (Luk. 1:26–35; Yoan. 1:14; 3:16; 1 Nef. 11:18–20; 2 Nef. 25:12; Alma 7:10; 12:33; Mose 7:62).

Mobotami ya yambo. *Tala lisusu* Ekoki ya mbotama; Yesu Klisto

Na ntango ya bankoko ya kala, mwana mobali mobotami ya yambo azalaki na ekoki ya mbotama (Gen. 43:33) mpe boye asangolaki libula ya bokambi ya libota nsima ya liwa ya tata. Mobotami ya yambo asengelaki kozala moto oyo alongobani mpo na kokamata mokumba oyo

(1 Nta. 5:1–2) mpe akokaki kobungisa ekoki na ye na kozangaka bosembo.

Na nse ya mobeko ya Mose, bazalaki kotala mobotami ya yambo lokola kozalaka ya Nzambe. Mwana mobali mobotami ya yambo azwaka makabo mbala mibale ya bozwi ya tata na ye (Dut. 21:17). Nsima ya liwa ya tata na ye, azwi mokumba ya kobokola mama na ye mpe bandeko basi na ye.

Nyama ya mobali oyo ebotami ya yambo ezali lisusu ya Nzambe. Nyama ya peto epesamaki mpo na botumbi mbeka, nzokande nyama ya mbindo ekokaki kosikolama to kotekama soki mpe kobomama na nkolo na yango (Esod. 13:2, 11–13; 34:19–20; Lew. 27:11–13, 26–27).

Mobotami ya yambo azali elombo ya Yesu Klisto mpe ya mosala na Ye na mabele, kokundolaka bato ete Masiya monene akoya (Mose 5:4–8; 6:63).

Yesu azalaki mobotami ya yambo kati na bana ya milimo ya Tata na biso ya Lola, Mobotami se Moko ya Tata na mosuni, mpe moto ya yambo ya kotelema uta na liwa na nzela ya Bosekwi (Kolos. 1:13–18). Basantu ya sembo bakokoma bandimi ya Eklezia ya Mobotami ya yambo na boseko (Mal&May 93:21–22).

Okopesa epayi na ngai mobotami ya yambo ya bana mibali na yo, **Esod.** 22:29. Nasantisaki mpo na ngai babotami ya yambo nyonso ya Yisalaele, **Mit.** 3:13.

Akoki kozala mobotami ya yambo na kati ya bandeko bandimi mingi, **Lom.** 8:29. Akotisaki mobotami ya yambo kati na mokili, **Ebe.** 1:6.

Bango bazali baoyo bazali Eklezia ya Mobotami ya yambo, **Mal&May** 76:54, 94.

Epesamaki likolo na ngai uta na batata, kutu makoki ya mobotami ya yambo, **Abal.** 1:3.

Mokambi. *Tala lisusu* Bokambi ya Yambo; Profeta

Nkombo epesami na mosali mokambi ya ebongiseli songolo. Mokambi ya Eklezia azali profeta, momoni, mpe mobimisi (Mal&May 21:1; 107:91–92), mpe

bandimi ya Eklezia basengeli kobianga profeta ya Eklezia na nkombo ya "Mokambi" (Mal&May 107:65). Azali bobele moto moko oyo azali na likoki likolo ya mabele ya kosalela bafungola nyonso ya bonganzambe.

Bakambi ya masanga makoki ya bonganzambe mpe mabongisi masusu ya Eklezia bakoki lisusu kozala na nkombo ya mokambi.

Nkolo apesaki bafungola ya bokonzi epayi ya Joseph Smith, **Mal&May** 81:1–2. Bakambi basato basali lisanga likoki ya Bokambi ya Eklezia, **Mal&May** 107:21–24. Bakambi bakulisamaki na lolenge ya molongo ya Melikisedeki, **Mal&May** 107:29. Misala ya bakambi likolo ya badiakona, balakisi, mpe bampaka milimbolami, **Mal&May** 107:85–89 (Mal&May 124:136–138, 142). Ezali na bakambi sambo likolo ya Bantuku sambo nyonso basusu, **Mal&May** 107:93–95. Bakambi ya makonzi babiangamaki, **Mal&May** 124:133–135.

Mokangoli. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Yesu Klisto azali Mokangoli ya bato nyonso mpo Abikisi banso uta na boumbu ya liwa mpe moyamboli uta na bitumbu ya lisumu.

Nkolo azali libanga na ngai mpe mokangoli na ngai, **2 Sam.** 22:2 (Nze. 18:2; 144:2). Ozali lisalisi mpe mokangoli na ngai, **Nze.** 40:17 (Nze. 70:5).

Mokangoli akobima uta na Siona, **Lom.** 11:26.

Basantu bandimaki Mwana ya Nzambe lokola Mosikoli mpe Mokangoli na bango, **Mal&May** 138:23.

Mokeli. *Tala* Bokeli, Kokela; Yesu Klisto

Mokili. *Tala lisusu* Babele, Babiloni; Bokufi, Ya kufa; Mabele

Mabele; esika ya komekama mpo na bato ya kufa. Na elilingi, ezali bato oyo batosaka mitindo ya Nzambe te.

Ezalela ya kufa: Na mokili bokozala na bolozu, **Yoan.** 16:33.

Bobanga te kutu kino liwa; mpo kati na mokili oyo bosesepeli na bino etondi te, **Mal&May** 101:36.

Bato oyo batosaka mibeko te: Nakopesa mokili etumbu mpo na mabe na bango, **Yis.** 13:11 (2 Nef. 23:11).

Soki mokili eyini bino, boyebi ete eyinaki ngai liboso, **Yoan.** 15:18–19.

Ndako ya monene mpe ya etando ezalaki lolendo ya mokili, **1 Nef.** 11:36.

Mokili ezali kokomela na mabe, **Mal&May** 18:6. Bomibatela bino moko mobimba peto na mbindo ya mokili, **Mal&May** 59:9. Ye oyo azali sembo mpe ayiki mpiko akolonga mokili, **Mal&May** 63:47. Bokozala na lolenge ya mokili te, **Mal&May** 95:13.

Nsuka ya mokili: Nazali kokela mabele ya sika: mpe ya liboso makokundolama te, **Yis.** 65:17 (Emon. 21:1; Bit. Bond. 1:10).

O nsuka ya mokili oyo, matiti mabe makosangisama mpe kozikisama na moto, **Mat.** 13:40, 49 (Mki. 4:1; Yako. 6:3).

Nakozikisa elanga na ngai ya vinyo na moto, **Yako.** 5:77 (Mal&May 64:23–24).

Nkolo akobebisa Satana mpe misala na ye na nsuka ya mokili oyo, **Mal&May** 19:3. Mabele makokufa, kasi makopesama lisusu bomoi, **Mal&May** 88:25–26.

Nkolo alakisaki Enoka nsuka ya mokili, **Mose** 7:67.

Mokili ya molimo. *Tala* Bomoi yambo na mbotama; Lifelo; Paladiso

Moko. *Tala* Bomoko; Bonzambe, Nzambe

Moko Mopakolami. *Tala lisusu* Masiya; Yesu Klisto

Yesu abiangami *Klisto* (liloba moko ya Bamwela) to *Masiya* (liloba moko ya Ala-maika). Maloba nyonso mibale elimboli "mopakolami." Azali se moko oyo *apokolami* na Tata mpo na kozala ntoma na ye moko Tata na makambo nyonso matali lobiko ya bato nyonso.

Nkolo asili kopakola ngai, **Yis.** 61:1–3.

Apakolaki moko mpo na koteya nsango malamamu, **Luk.** 4:16–22. Yesu apakolamaki na Nzambe Tata, **Mis.** 4:27.

Moko Mosantu ya Yisalaele

Nzambe apakolaki Yesu ya Nasalete, **Mis.** 10:38.

Moko Mosantu ya Yisalaele. *Tala*

Yesu Klisto

Mokolo ya eyenga. *Tala* Mokolo ya

Saba

Mokolo ya mikolo. *Tala* Adama**Mokolo ya Nkolo.** *Tala* Bosambisi,

ya Nsuka; Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Mokolo ya Saba

Mokolo ya Saba. *Tala* *lisusu* Bokeli,

Kokela; Bopemi

Mokolo mosantu oyo etiami mpe-mpeni mposo nyonso mpo na bopemi mpe bokumbameli. Esilaki Nzambe kokela biloko nyonso, Ye apemaki na mokolo ya sambo mpe atindaki ete mokolo moko ya poso nyonso ezala mokolo ya bopemi mpo na kosalisa bato bakundola Ye (**Esod.** 20:8–11).

Liboso ya Bosekwi ya Klisto, bandimi ya Eklezia basalelaki kotosa mokolo ya nsuka ya poso lokola Saba, Bayuda basalaki mpe lolenge moko. Nsima ya Bosekwi, bandimi ya Eklezia, ezala Bayuda to baoyo bazali Bayuda-te, batosaki mokolo ya yambo ya poso (mokolo ya Nkolo) mpo na kokundola Bosekwi ya Nkolo. Lelo Eklezia ezali kokoba kotosaka mokolo moko mposo nyonso lokola mokolo mosantu ya Saba na oyo wapi kokumbamela Nzambe mpe kopema uta na misala ya mokili.

Saba ezali kokundola bato makambo matali mposa na bango ya koleisa molimo mpe mosala mosengami na bango ya kotosa Nzambe. Ntango ekolo ezali kokola na kozangaka bokebi na kotosaka Saba, biteni nyonso ya bomoi bikobeba mpe bomoi ya eyamba ya ekolo yango ekobebisama (**Nehem.** 13:15–18; **Yil.** 17:21–27).

Nzambe apemaki na mokolo ya sambo, **Gen.** 2:1–3. Bana ya Yisalaele balokotaki mana na saba te, **Esod.** 16:22–30. Bokundola mokolo ya saba, mpo na kobatela yango mosantu, **Esod.** 20:8–11

(**Mos.** 13:16–19). Saba epesamaki lokola elembo kati kati na Nzambe mpe moto, **Esod.** 31:12–17 (**Ejek.** 20:12, 20). Tosengeli kosomba to koteka na saba te, **Nehem.** 10:31. Bianga saba na esengo, kokumisaka Nkolo mpe kolukaka te bisengo na yo moko, **Yis.** 58:13–14.

Saba esalemaki mpo na moto kasi moto mpo na saba te, **Mal.** 2:23–28. Mwana ya moto azali Nkolo ya saba, **Luk.** 6:1–10. Yesu ateyaki kati na sinagoga mpe abikisaki bokono na saba, **Luk.** 13:10–14.

Banefi babatelaki mokolo mosantu ya saba, **Jar.** 1:5. Botosa saba mpe bobatela yango esantu, **Mos.** 18:23.

Bosala milulu ya elambo na bino na mokolo na ngai mosantu, **Mal&May** 59:9–13. Bafandi ya Siona basengeli kotosa mokolo ya saba, **Mal&May** 68:29.

Ngai, Nzambe, napemaki na mokolo ya sambo uta na mosala na ngai, **Mose** 3:1–3 (**Gen.** 2:1–3; **Abal.** 5:1–3).

Mokomeli

Boyokani ya Kala mpe Boyokani ya Sika ezali kosalela liloba yango na banzela ekeseni: (1) Kati na Boyokani ya Kala, mokumba ya yambo ya mokomeli ezalaki ya kokoma uta na makomi (**Yil.** 8:8). (2) Bakomeli batangami mbala na mbala kati na Boyokani ya Sika mpe ntango mosusu babiangami balobeli mpe balakisi ya mibeko. Bazalaki kolimbola mibeko eteni na eteni mpe kosalela yango na makambo na bango ya ntango (**Mat.** 13:52; **Mal.** 2:16–17; 11:17–18; **Luk.** 11:44–53; 20:46–47).

Mokongoli ya mpako. *Tala* *lisusu*

Eyangeli ya Loma

Na ntango ya Loma ya kala, mosangisi ya mpako mpo na mbulamatarari. Bakongoli ya mpako bayinamaki mingi na Bayuda. Boko bakongoli ya mpako bandimaki na lombangu nsango malamumu (**Mat.** 9:9–10; **Luk.** 19:2–8).

Mokufeli mobali. *Tala* *lisusu* Bolamu

Mwasi oyo mobali asila kokufa mpe abala lisusu te.

Mozangi tata mpe mokufeli mobali bakoya mpe bakolia, **Dut.** 14:29.

Mobola mokufeli mobali oyo atii nyo-nso azalaki na yango, **Mal.** 12:41–44. Botala baye bazanga batata mpe bakufeli mibali kati na mawa na bango, **Yak.** 1:27.

Nkolo akozala nzeneneke ya lombangu na baoyo bazali konyokola mokufeli mobali, **3 Nef.** 24:5 (Zek. 7:10).

Basengeli kokabela bakufeli mibali mpe bitike, **Mal&May** 83:6 (Mal&May 136:8).

Molakisi. *Tala lisusu* Mapamboli ya bankoko; Nkoko, Ya nkoko

Moko oyo amemaka to asakolaka bansango malamau ya Yesu Klisto. Joseph Smith ateyaki ete molakisi azalaki nkoko. Bankoko babiangami mpe bakulisami na nse ya bokambi ya Bapostolo Zomi na mibale kopesa mapamboli malamau koleka oyo ebiangami mapamboli na bonkoko.

Nkolo abiangi boko bato kozala Bapostolo, mpe boko baprofeta, mpe boko balakisi, **Efe.** 4:11. Sala mosala ya mola-kisi, **2 Tim.** 4:5.

Tondimi Bapostolo, baprofeta, bake-ngeli, bateyi, balakisi, **Bit. Bond.** 1:6.

Molendisi. *Tala lisusu* Molimo Mosantu; Yesu Klisto

Makomi ezali kolobela Balendisi mibale. Ya yambo azali Molimo Mosantu (Yoan. 14:26–27; Mor. 8:26; Mal&May 21:9; 42:17; 90:11). Ya Mibale azali Nkolo Yesu Klisto (Yoan. 14:18, 21, 23). Soki moto azwi Molendisi ya Mibale, Yesu Klisto akomonisama na ye mbala na mbala, akobimisa Tata, mpe akoteya ye miso na miso (Mal&May 130:3).

Molendisi ya Mibale. *Tala* Molendisi

Molili, ya libanda. *Tala* Bana mibali ya ebomi; Lifelo; Liwa, ya molimo; Zabulu

Molili, ya molimo. *Tala lisusu* Moto ya nkuna, Nkuna

Nkuna to bozangi koyeba ya makambo ya molimo.

Lisuma na baoyo batiaka molili na esika ya pole, **Yis.** 5:20 (2 Nef. 15:20). Molili mokozipa mabele, mpe molili monene bato, **Yis.** 60:2.

Yesu akopesa pole na baoyo bafandi kati na molili, **Luk.** 1:79. Pole ezali kongenga na molili, mpe molili mososolaki yango te, **Yoan.** 1:5 (Mal&May 45:7). Bolongola misala ya molili mpe bolata bi-bundeli ya pole, **Lom.** 13:12. Kosala te bondeko na misala oyo ebotaka mbuma te ya molili, **Efe.** 5:8–11.

Lokola bosengaki te, bomemami kati na pole te, kasi bosengeli kokufa na molili, **2 Nef.** 32:4. Satana apalanganisi misala ya molili, **Elam.** 6:28–31.

Nguya ya molili elongi mabele, **Mal&May** 38:8, 11–12. Mokili mobimba ezali kolela-lela na nse ya molili mpe lisumu, **Mal&May** 84:49–54. Soki liso na yo ezali bobele na nkembo na ngai, molili mokozala te kati na yo, **Mal&May** 88:67.

Misala ya molili mibandaki kolekela na kati ya bana mibali ya bato, **Mose** 5:55.

Molimo. *Tala lisusu* Bato, Moto; Bosekwi; Liwa, ya nzoto; Nzoto

Makomi ezali kolobela milimo na nzela misato: (1) Bazalani ya molimo, ezala baoyo bazalaki liboso na mbotama mpe baoyo na ntango ya nsima ya kufa (Alma 40:11–14; Abal. 3:23); (2) molimo mpe nzoto ya kosangisama na bokufi (Mal&May 88:15; Abal. 5:7); mpe (3) moto azanga kufa, asekwama mpe oyo kani molimo mpe nzoto esili kokangisama mpo na kokabwana lisusu te (2 Nef. 9:13; Mal&May 88:15–16).

Molimo oyo mofandi na nzoto ya mosuni na ntango ya bokufi, mpe oyo ezalaka nsima ya kufa lokola mozalani ya kokabwana kino bosekwi. Biloko nyo-nso ya bomoi—bato nyonso, nyama, mpe milona—ezalaki milimo yambo lolenge kani ya bomoi ezala likolo ya mabele (Gen. 2:4–5; Mose 3:4–7). Nzoto ya molimo ekokani na nzoto ya mosuni (1 Nef. 11:11; Ete. 3:15–16; Mal&May 77:2; Mal&May 129). Molimo ezali nini, kasi ezali lokenzi to peto koleka

Molimo

biloko ya bokeli mpe nini oyo ya kufa (Mal&May 131:7).

Moto moko moko azali na elobeli ya polele mwana mobali to mwana mwasi ya Nzambe, nsima ya kobotamaka lokola molimo na Baboti ya Lola liboso ya kobotama na baboti ya kufa na mabele (Ebe. 12:9). Moto na moto azali na nzoto ya molimo oyo ezangi kufa ya kobakisa na nzoto ya mosuni mpe mikuwa. Lokola elimbolami ntango mosusu kati na makomi, molimo mpe nzoto ya mosuni esika moko esali molimo (Gen. 2:7; Mal&May 88:15; Mose 3:7, 9, 19; Abal. 5:7). Molimo ekoki kozala na bomoi na kozangaka nzoto ya mosuni, kasi nzoto ya mosuni ekoki kozala na bomoi te na kozangaka molimo (Yak. 2:26). Liwa ya nzoto ezali bokabwani ya molimo uta na nzoto. Na Bosekwi, molimo mosangisami lisusu na nzoto se moko ya mosuni mpe mikuwa oyo ezalaki na yango lokola moto ya kufa, na bokeseni bonene mibale: ekokabwana lisusu soki moke te, mpe nzoto ya mosuni ekozanga kufa mpe ekokoma nzoto ya bobongi nie (Alma 11:45; Mal&May 138:16–17).

Bazalani ya molimo: Molimo ezali na mosuni mpe mikuwa te, lokola bomoni nazali na yango, **Luk.** 24:39. Molimo ye moko azali kotatola na molimo na biso, ete tozali bana ya Nzambe, **Lom.** 8:16. Kembela Nzambe na nzoto na yo, mpe na molimo na yo, **1 Kol.** 6:20.

Nzoto oyo ezali nzoto ya molimo na ngai, **Etel.** 3:16.

Moto azali molimo, **Mal&May** 93:33. Klisto asalaki mosala epayi ya milimo ya sembo na paladiso, **Mal&May** 138:28–30 (1 Pet. 3:18–19).

Bobatamaki kati na mokili na mai, mpe makila, mpe molimo, **Mose** 6:59. Atelemaki na kati ya baoyo wana bazalaki milimo, **Abal.** 3:23.

Molimo mpe nzoto: Makila masalaka bomikabi mpo na molimo, **Lew.** 17:11. Azongisi molimo na ngai, **Nze.** 23:1–3.

Osengeli kolinga Nkolo Nzambe na yo na molimo na yo nyonso, **Mat.** 22:37 (Mal. 12:30).

Zabulu ayibaki milimo na bango, **2 Nef.** 28:21. Pesa motema na yo mombimba epayi na ye, **Omin.** 1:26. Liloba ebandi koyeisa molimo na ngai monene, **Alma** 32:28. Molimo na ye moko-yoka nzala to mposa ya mai ata mokolo moko te, **3 Nef.** 20:8. Lipa mpe mai ya elambo esantisami mpo na milimo ya baoyo bakolia yango, **Mor.** 4–5 (Mal&May 20:77–79).

Basali kati na bokonzi bamemaka lobiko na milimo na bango na nzela ya mosala na bango, **Mal&May** 4:2, 4. Motuya ya molimo ezali monene, **Mal&May** 18:10.

Bobotamaki kati na mokili na mai, makila, mpe molimo, mpe bongo bokomaki molimo na bomoi, **Mose** 6:59.

Motuya ya milimo: Bato nyonso bazali bana ya Nzambe na milimo. Abatelaka moko moko ya bana na ye mpe amonaka moto na moto monene. Mpo ete bazali bana na ye, bazali na makoki ya kokoma lokola ye. Boye, bazali na motuya monene.

Esengo ezali likolo ya mosumuki moko oyo ayamboli, **Luk.** 15:10. Nzambe alingaki bango mokili ete apesaki Mwana Mobotami se Moko ya ye, **Yoan.** 3:16.

Bakokaki te kondima ete molimo ya moko ekufa, **Mos.** 28:3. Ezali molimo moko te na ntango oyo motuya epayi ya Nzambe lokola molimo moko na ntango ya boyei na ye, **Alma** 39:17.

Eloko moko ya motuya koleka epayi na bino ezali komema milimo epayi na ngai, **Mal&May** 15:6. Bomikundola motuya ya milimo ezali monene na miso ya Nzambe, **Mal&May** 18:10–15.

Oyo ezali mosala na ngai mpe nkembo na ngai—komema bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto ekokisama, **Mose** 1:39.

Milimo mabe: Yesu abenganaki bazabulu mingi, **Mal.** 1:27, 34, 39. Bobima libanda uta na moto oyo, bino milimo na mbindo, **Mal.** 5:2–13.

Molimo mabe ateyaka moto ete asengeli kosambela te, **2 Nef.** 32:8. Na

nkombo ya Yesu abenganaki bazabulu mpe milimo ya mbindo, **3 Nef.** 7:19.

Milimo mingi ya lokuta mibimaki kokosaka mokili, **Mal&May** 50:2, 31–32. Joseph Smith alimbolaki bafungola misato mpo na koyeba soki molimo ezali ya Nzambe to zabulu, **Mal&May** 129.

Molimo Mosantu. *Tala lisusu* Bofuli, Kofula; Bonzambe, Nzambe; Ebenga, Elembo ya; Emoniseli; Kobatisa, Libatisi; Likabo ya Molimo Mosantu; Lisumu oyo elimbisamaka te; Molendisi; Molimo Mosantu ya Elaka

Moto ya misato ya Bonzambe (1 Yoan. 5:7; **Mal&May** 20:28). Azali moto ya molimo, kozalaka te na nzoto ya mosuni mpe mikuwa (**Mal&May** 130:22). Molimo Mosantu molobelami mbala mingi lokola Molimo, to Molimo ya Nzambe.

Molimo Mosantu asalaka misala minene ebele kati na mwango ya lobiko. (1) Apesaka litatoli na ntina ya Tata mpe Mwana (1 Kol. 12:3; 3 Nef. 28:11; Ete. 12:41). (2) Abimisaka bosolo ya makambo nyonso (Yoan. 14:26; 16:13; Mor. 10:5; **Mal&May** 39:6). (3) Asantisaka bayoyo bayamboli mpe babatisami (Yoan. 3:5; 3 Nef. 27:20; Mose 6:64–68). (4) Azali Molimo Mosantu ya Elaka (**Mal&May** 76:50–53; 132:7, 18–19, 26).

Nguya ya Molimo Mosantu ekoki koya likolo ya moto liboso ya libatisi mpe kotatola ete nsango malamuzi ezali solo. Kasi makoki ya kozwa Molimo Mosantu ntango nyonso lokola moninga, ntango nyonso moto alongobani, ezali likabo oyo ekoki kozwama bobele na botie ya maboko na momemi ya Bonganganzambe ya Melikisedeki nsima ya kopesama ndingisa ya kobatisama kati na Eklezia ya solo ya Yesu Klisto.

Yesu ateyaki ete masumu nyonso ekokaki kolimbisama longola se kotuka Molimo Mosantu (**Mat.** 12:31–32; **Mal.** 3:28–29; **Luk.** 12:10; **Ebe.** 6:4–8; **Mal&May** 76:34–35).

Molimo motambwisaka bato kati na mitindo ya Nzambe, **Ejek.** 36:27.

Bapostolo batindamaki kobatisama na nkombo ya Tata, Mwana, mpe Molimo Mosantu, **Mat.** 28:19. Molimo Mosantu akoteya bino makambo nyonso, **Yoan.** 14:26. Bato basantu ya Nzambe balobaki lokola bapusamaki na Molimo Mosantu, **2 Pet.** 1:21.

Nefi akambamaki na Molimo, **1 Nef.** 4:6. Mibombamo ya Nzambe mikofungwana epayi na bango na nguya ya Molimo Mosantu, **1 Nef.** 10:17–19. Molimo Mosantu molakisaka makambo nyonso oyo osengeli kosala, **2 Nef.** 32:5. Na nguya ya Molimo Mosantu okoki koyeba bosolo ya makambo nyonso, **Mor.** 10:5.

Molimo Mosantu akoyebisa yo na mayele na yo mpe na motema na yo, **Mal&May** 8:2. Molimo Mosantu akambaka na kosala bolamu, **Mal&May** 11:12. Molimo Mosantu ayebi makambo nyonso, **Mal&May** 35:19. Molimo Mosantu ateyaka makambo ya kimia ya bokonzi, **Mal&May** 36:2 (**Mal&May** 39:6). Soki bozwi Molimo te, bokoteya te, **Mal&May** 42:14. Molimo Mosantu apesaka litatoli ya Tata mpe ya Mwana, **Mal&May** 42:17 (1 Kol. 12:3; 3 Nef. 11:32, 35–36). Na boko epesami na Molimo Mosantu mpo koyeba ete Yesu Klisto azali Mwana ya Nzambe, **Mal&May** 46:13. Nyonso oyo bakoloba ntango bafulami na Molimo Mosantu ekozala makomi, **Mal&May** 68:4. Molimo Mosantu mokosopana na kopesaka litatoli na makambo nyonso bokoloba, **Mal&May** 100:8. Molimo Mosantu akozala moninga na yo ya kotambola ntango inso, **Mal&May** 121:45–46.

Molimo Mosantu ya Elaka. *Tala lisusu* Molimo Mosantu

Molimo Mosantu azali Molimo Mosantu ya Elaka (**Mis.** 2:33). Andimisaka lokola ekoki kondimama epayi ya Nzambe misala, makuli, mpe mayokani ya sembo ya bato. Molimo Mosantu ya Elaka ataloka na Tata ete makuli ya lobiko masalemi na lolenge elongobani mpe ete mayokani oyo ekangemi na yango ebatelami.

Molimo ya bokeli

Bango oyo bakangami na Molimo Mosantu ya Elaka bazwaka nyonso oyo Tata azali na yango, **Mal&May** 76:51–60 (Efe. 1:13–14). Mayokani mpe misala nyonso esengeli kokangema na Molimo Mosantu ya Elaka mpo ete mindimama nsima ya bomoi oyo, **Mal&May** 132:7, 18–19, 26.

Molimo ya bokeli. *Tala lisusu* Bato, Moto; Bokeli, Kokela

Nkolo akelaki biloko nyonso na molimo liboso ete Akela yango na mosuni (Mose 3:5).

Nkolo asalaki molona nyonso liboso ete ezala na mabele, **Gen.** 2:4–6 (Abal. 5:5).

Na nguya ya Molimo na ngai nde ekelaki ngai biloko nyonso—yambo na oyo ya molimo, ya mibale ya ntango, **Mal&May** 29:31–32. Oyo ezali ya mokili na bokokani ya oyo ezali molimo, **Mal&May** 77:2.

Nasalaki mokili mpe bato liboso ete bazala na mosuni, **Mose** 6:51.

Molimo ya mawa. *Tala* Motema ebukana

Molobeli. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Yesu Klisto azali Molobeli na biso epayi ya tata (Mor. 7:28) mpe azali kosamba likambo na biso epayi na Ye.

Yesu Klisto azali molobeli na biso epayi ya tata, **1 Yoan.** 2:1 (Mal&May 110:4).

Yesu akosala libondeli mpo na banso, **2 Nef.** 2:9 (Ebe. 7:25). Yesu azwaki elonga likolo ya liwa, kopesaka ye nguya ya kosala libondeli mpo na bana ya bato, **Mos.** 15:8.

Nazali molobeli na bino epayi ya tata, **Mal&May** 29:5. Yesu Klisto azali kosamba likambo na bino, **Mal&May** 45:3–5.

Molongo ya bomoko. *Tala lisusu* Kobulisa, Mobeko ya bobulisi

Ebongiseli na nzela ya oyo wapi Basantu balukaki kotia na misala mobeko ya bobulisi na mikolo ya ebandeli ya Eklesia oyo ezongisami. Bato bazalaki

kokabolana bozwi, biloko, mpe mbano, kozwaka biloko oyo engebene na bosennga mpe mposa ya bango (Mal&May 51:3; 78:1–15; 104).

Na biloko na bino ya ntango bosenngeli kokokana, **Mal&May** 70:14. Basantu basengelaki kobongisama mpo na kokokana na biloko nyonso, **Mal&May** 78:3–11 (Mal&May 82:17–20). Nkolo apesaki na molongo ya bomoko emoniseli mpe motindo moko, **Mal&May** 92:1. John Johnson asengelaki kokoma moto ya lingomba ya molongo ya bomoko, **Mal&May** 96:6–9. Nkolo apesaki malako minene mpo na bosali ya molongo monene, **Mal&May** 104. Bato na ngai basangani te engebene na lisanga oyo esengami na bokonzi ya selesitale, **Mal&May** 105:1–13.

Molongo ya Makambo

Tala Molongo ya Makambo kati na bobakisi.

Momoni. *Tala lisusu* Profeta; Ulima mpe Tumima

Moto oyo apesami likoki na Nzambe ya komona na miso ya molimo makambo oyo Nzambe abombaki uta na mokili (Mose 6:35–38). Azali mobimisi mpe profeta (Mos. 8:13–16). Kati na Buku ya Mormon, Amona ateyaki ete bobele momoni akoki kosalela babongoli baleki malamau, to Ulima mpe Tumima (Mos. 8:13; 28:16). Momoni ayebi oyo eleka, oyo ezali sikawa, mpe oyo makoya. Na ntango ya kala, bazalaki mbala mingi kobenga profeta momoni (1 Sam. 9:9; 2 Sam. 24:11).

Joseph Smith azali momoni monene ya mikolo ya nsuka (Mal&May 21:1; 135:3). Mpo na kobakisa, Bokambi ya Yambo mpe Lisanga ya Bazomi na mibale basungami lokola baprofeta, bamoni, mpe babimisi.

Baoyo bazali bato ya botomboki baoyo balobi na bamoni, Bomona te; mpe na baprofeta, Bosakola te, **Yis.** 30:9–10.

Nakotelemisa uta na mbuma ya nketo na yo Momoni moko ya boponi, **2 Nef.** 3:6–15.

Bwania ezali awa; iyo, kozala momoni, mobimisi, mobongoli, mpe profeta, **Mal&May** 107:92. Nkolo aponaki Hyrum Smith kozala profeta, momoni, mpe mobimisi mpo na Eklezia, **Mal&May** 124:91-94.

Monama. *Tala lisusu* Masuwa; Mpela na ntango ya Noa; Noa, Nkoko ya Biblia

Elembo to elilingi ya liyokani ya Nzambe na Noa (Gen. 9:13-17). BJS, Genese 9:21-25 (Bobakisi) elimboli ete liyokani yango ezali na bilaka ete mabele makotondisama lisusu mokolo moko te na mpela ya mai, ete Siona ya Enoke ekozonga, mpe ete Nkolo akoya lisusu kofanda na mabele.

Mongongo. *Tala lisusu* Emoniseli

Lokola esalelami na makomi, ntango mosusu elingi koloba etinda oyo ezali koyokana mpe elobami na Nkolo to na bantoma na Ye. Mongongo ya Molimo ekoki lisusu koyokana te mpe kotindama na motema to mayele.

Adama mpe Eva bayokaki mongongo ya Nkolo Nzambe, **Gen.** 3:8 (Mose 4:14). Nkolo alobaki na Eliya na mongongo oyo ezalaka se moke, **1 Mik.** 19:11-13.

Basembo balandaka mongongo ya Mobateli Malamu, **Yoon.** 10:1-16. Moto nyonso oyo azali mpo na bosolo ayokaka mongongo na ngai, **Yoon.** 18:37.

Natosaki mpenza mongongo ya Molimo, **1 Nef.** 4:6-18. Mongongo moyaki epayi na ngai, kolobaka: Enosi, masumu na yo elimbisami, **Enos.** 1:5. Ezalaki mongongo moke ya kimia mpe ya pete oyo etobolaki kutu molimo mpenza, **Elam.** 5:29-33 (3 Nef. 11:3-7).

Ezala na mongongo na ngai to na mongongo ya basali na ngai, ezali se lolenge moko, **Mal&May** 1:38. Nyonso oyo bakoloba ntango bafulami na Molimo Mosantu ekozala mongongo ya Nkolo, **Mal&May** 68:2-4. Molimo nyonso oyo ekotosa mongongo na ngai ekomona elongi na ngai mpe koyeba ngai ete nazali, **Mal&May** 93:1.

Mongwa

Esalelami lokola ebatelelo monene ya bilei na mokili ya kala; ezalaki na ntina mpenza mpo na bomoi.

Mwasi ya Lota akomaki likonzi ya mongwa, **Gen.** 19:26.

Ozali mongwa ya mabele, **Mat.** 5:13 (Luk. 14:34; 3 Nef. 12:13).

Bato ya liyokani ya Nkolo batangami lokola mongwa ya mabele, **Mal&May** 101:39-40. Soki Basantu bazali babikisi ya bato te, bazali lokola mongwa oyo ebungisi elengi na yango, **Mal&May** 103:9-10.

Monoko. *Tala lisusu* Koloba minoko, Likabo ya

Elembo ya maloba. Basantu basengeli kokonza minoko na bango, elingi koloba ete basengeli kokonza maloba na bango. *Monoko* elingi lisusu kolobela nkota mpe bato. Na nsuka, libolongongo nyonso ekumbamela mpe monoko nyonso ekotatola Nzambe (Yis. 45:23; Lom. 14:11).

Batela monoko na yo uta na mabe, **Nze.** 34:13 (1 Pet. 3:10). Oyo nyonso akokanga monoko na ye mpe lolemo na ye akobatela molimo na ye uta na mpasi, **Mas.** 21:23.

Soki moto akangaka monoko na ye te, eyamba ya moto oyo ezali mpamba, **Yak.** 1:26. Soki moto atuki te na maloba, se ye wana azali moto ya bobongi nie, **Yak.** 3:1-13. Nsango malamau ekoteyama na bikolo, mabota, minoko, mpe bato nyonso, **Emon.** 14:6-7 (2 Nef. 26:13; Mos. 3:13, 20; **Mal&May** 88:103; 112:1).

Nkolo apesaka epayi na bikolo nyonso, monoko ya ekolo mpe ya monoko na bango moko mpe bato na bango moko mpo na koteya liloba na ye, **Alma** 29:8. Bapalaki oyo ekokenda epayi ya ekolo na ekolo, libota na libota, monoko na monoko, mpe bato na bato, **Alma** 37:4.

Zwa liloba na ngai, mpe nsima lolemo na yo ekokangolama, **Mal&May** 11:21. Moto na moto akoyoka litondi ya nsango malamau na monoko na ye moko, **Mal&May** 90:11.

Mopesi kimia

Mopesi kimia. *Tala lisusu* Kimia

Moto oyo amemaka to asalaka mpo na botombwami ya kimia (Mat. 5:9; 3 Nef. 12:9). Mopesi kimia akoki kozala moto oyo azali kosakola nsango malamau (Mos. 15:11–18).

Moponami. *Tala lisusu* Abiangami na Nzambe, Kobianga, Libianga

Baoyo wana baponami na Nzambe mpo na mikumba mileki malamau.

Nasili kosala liyokani na ngai na moponami na ngai, **Nze**. 89:3.

Toyebi ozali molakisi owuti epayi ya Nzambe, **Mat.** 22:14 (Mat. 20:16; Mal&May 95:5; 121:34, 40). Basantu bazali nkola moko eponami, bonganganzambe ya mokonzi, **1 Pet.** 2:9.

Klisto azalaki Molingami mpe Moponami ya Nzambe uta na ebandeli, **Mose** 4:2.

Mormon, Buku ya. *Tala* Buku ya Mormon**Mormon, Profeta ya Banefi.** *Tala lisusu* Buku ya Mormon

Profeta Monefi, mokonzi monene ya basoda, mpe mobateli ya masolo ya makomi kati na Buku ya Mormon. Mormon azalaki na bomoi penepene na 311–385 ya Mobu ya Nkolo (Morm. 1:2, 6; 6:5–6; 8:2–3). Azalaki mokambi ya basoda ntango molai koleka ya bomoi na ye, kobandaka na mibu zomi na mitano (Morm. 2:1–2; 3:8–12; 5:1; 8:2–3). Amaloni alakisaki Mormon komilengela mpo na kokamata mokumba ya masolo ya makomi mpe kobomba masolo ya makomi (Morm. 1:2–5; 2:17–18). Esilaki ye kokoma masolo ya makomi ya mambi ya kala ya ntango ya bomoi na ye moko, Mormon atiki na bokuse bapalaki enene ya Nefi na bapalaki ya Mormon. Nsima apesaki nkoma ya bule oyo na mwana mobali na ye Moroni. Bapalaki oyo ezali ndambo ya nkoma uta na oyo wapi Joseph Smith abongolaki Buku ya Mormon.

Maloba ya Mormon: Buku moko ya

moke kati na Buku ya Mormon. Na kati-kati ya maloba ya nsuka ya Amaleki kati na buku ya Omini mpe maloba ya yambo kati na buku ya Mosiya, Mormon, mokomi mobongisi ya nyonso kati na masolo ya makomi nyonso, akotisaki buku oyo ya moke. (Tala “Ndimbola ya mukuse na ntina ya Buku ya Mormon” na nkasa ya liboso ya Buku ya Mormon.)

Buku ya Mormon: Buku ekabwana kati na liboke ya makomi oyo eyebani lokola Buku ya Mormon. Mikapo 1–2 ezali kolobela Amaloni, profeta moko ya Banefi, kolakisaka Mormon ntango nini mpe wapi kozwa bapalaki. Lisusu, bitumba minene bibandaki, mpe Banefi basato baoyo balongolaki mpo na nkuna ya bato. Mikapo 3–4 ezali kolobela Mormon kogangaka boyamboli na bato, kasi bakokaki koyoka lisusu te, mpe nkuna monene elekelaki mingi koleka liboso na Yisalaele. Mikapo 5–6 mikundoli bitumba ya nsuka kati na Banefi mpe Balamani. Mormon abomamaki elongo na baike ya ekolo ya Banefi. Na mokapo 7, liboso ya kufa na ye, Mormon abeleli bato—na ntango wana mpe na ntango ekoya—koyambola. Mikapo 8–9 mikundoli ete na nsuka bobele mwana mobali ya Mormon, Moroni, atikalaki. Akomaki makambo ya nsuka ya liwa mpe koboma-boma, kozwaka mpe nsuka ya Banefi, mpe akomaki etinda moko na nkola mpe batangi ya lisolo ya makomi oyo ya mikolo mikoya nsima.

Moroni, Kapitene. *Tala lisusu* Bendele ya Lipanda

Kati na Buku ya Mormon, Monefi moko ya sembo komanda ya basoda oyo azalaki penepene na mobu 100 Liboso na mbotama ya Klisto.

Moroni aponamaki kapitene mokonzi ya mampinga nyonso ya Banefi, **Alma** 43:16–17. Afulaki basoda Banefi kobunda mpo na bonsomi na bango, **Alma** 43:48–50. Asalaki bendele ya lipanda uta na eteni ya elamba ya kazaka na ye, **Alma** 46:12–13. Azalaki moto ya Nzambe, **Alma** 48:11–18. Azalaki na nkanda

na mbulamatari likolo ya bozangi koyokana ya bango mpo na bonsomi ya mboka, **Alma** 59:13.

Moroni, Mwana mobali ya Mormon.

Tala lisusu Buku ya Mormon; Mormon, Profeta ya Banefi

Profeta Monefi ya nsuka kati na Buku ya Mormon (penepene na mobu 421 ya Mobu ya Nkolo). Kala mingi te yambo na liwa ya Mormon, apesaki lisolo ya makomi ya mambi ya kala oyo ebiangamaki bapalaki ya Mormon na mwana mobali na ye Moroni (M ya M 1:1). Moroni asilisaki bosangisi ya bapalaki ya Mormon. Abakisaki mikapo 8 mpe 9 na buku ya Mormon (Morm. 8:1). Akomaki buku ya Etele na bokuse mpe akotisaki yango na kati (Etel. 1:1–2) mpe abakisaki ya ye moko buku oyo ebiangami buku ya Moroni (Mor. 1). Moroni akangaki bapalaki mpe abombaki yango na ngomba ya Kumola (Morm. 8:14; Mor. 10:2). Na mobu 1823 Moroni atindamaki lokola mosekwi moko kobimisa Buku ya Mormon epayi ya Joseph Smith (Mal&May 27:5; JS—Mambi ya Kala 1:30–42, 45). Apesaki maloko epayi ya elenge profeta yango mobu na mobu uta mobu 1823 kino mobu 1827 (JS—Mambi ya Kala 1:54) mpe na nsuka apesaki ye bapalaki na mobu 1827 (JS—Mambi ya Kala 1:59). Esilisaki ye bobongoli, Joseph Smith azongisaki bapalaki epayi ya Moroni.

Buku ya Moroni: Buku ya nsuka kati na Buku ya Mormon. Ekomamaki na profeta Monefi ya nsuka, Moroni. Mikapo 1–3 ezali kolobela bobebisi ya nsuka ya Banefi, kopesaka malakisi matali bopesi ya Molimo Mosantu mpe bonganganzambe. Mikapo 4–5 ezali kopesa molai ya motindo ya sikisiki ya kosala elambo. Mokapo 6 mozali kopesa bokuse ya mosala ya Eklezia. Mikapo 7–8 ezali masakoli matali mabongisi ya yambo ya nsango malamumu, kozwanaka mateya ya Mormon mpo na oyo etali bondimi, elikya, mpe bolingani mpe lolenge ya kososola kati na bolamu mpe mabe (Mor. 7), mpe ndimbola ya Mormon ete bana mike

bazali na bomoi kati na Klisto mpe bazali te na ntina ya libatizi (Mor. 8). Mokapo 9 molimboli ebebi mpenza ya ekolo ya Banefi. Mokapo 10 ezali etinda ya nsuka ya Moroni mpe ezali kopesa na kati nzela ya koyeba bosolo ya Buku ya Mormon (Mor. 10:3–5).

Moroniya, Mwana mobali ya Kapitene Moroni

Komanda ya sembo ya Banefi kati na Buku ya Mormon (penepene na mobu 60 Liboso na mbotama ya Klisto).

Moroni apesaki bokambi ya mampinga na mwana mobali na ye Moroniya, **Alma** 62:43. Azwaki lisusu engumba ya Zalayemila, **Elam**. 1:33. Amemaki Banefi na boyamboli mpe azongisaki makambo nyonso ya ndambu ya mboka na maboko na ye, **Elam**. 4:14–20.

Mosakoli

Buku moko kati na Boyokani ya Kala oyo ezali na makanisi na ntina ya makambo ya mozindo ya bomoi.

Mokomi ya buku, Moteyi, akomi mingi na ntina ya buku na komitiaka na esika ya baoyo bazangi bososoli ya nsango malamumu. Akomi engebene na mayoki ya bato ya mokili—elingi koloba, baoyo “na nse ya moi” (Mosak. 1:9). Ndambo mingi ya buku yango emoni nyonso lokola ezangi bolamu mpe mabe. (Mosak. 9:5, 10). Oyo ezali te lolenge Nkolo alingaki biso tomona bomoi kasi lolenge Moteyi atalaki boni makambo ezali komonana epayi ya bato bazangi mwinda ya bososoli likolo ya mabele. Eteni ya molimo koleka monene ya buku ezali na mikapo 11 mpe 12, wapi mokomi asukisi ete eloko bobele moko ya motuya kowumela ezali se botosi na mitindo ya Nzambe.

Mosala. Tala lisusu Botosi, Kotosa, Moto ya botosi

Kati na makomi, esengeli, esenge, to mokumba, mbala mingi oyo epesamaki na Nkolo to na basali na Ye.

Bomba mitindo na ye: mpo oyo ezali

Mosala ya misionele

mosala mobimba ya moto, **Mosak.** 12:13. Nini oyo ezali Nkolo kosenga epayi na yo, bobele kosala na bosembo, **Mika** 6:8.

Tosengeli kotosa Nzambe na esika ya kotosa bato, **Mis.** 5:29.

Babetamaki na mitungisi mpo na kolamusa bango na bokundoli ya mosala na bango, **Mos.** 1:17.

Mosala ya bampaka, banganganzambe, balakisi, mpe badiakona molimbolami, **Mal&May** 20:38–67. Bamemi ya Bonganganzambe basengeli kosala misala nyonso ya libota, **Mal&May** 20:47, 51. Mosala ya bandimi nsima ya libatisi molimbolami, **Mal&May** 20:68–69. Bampaka na ngai basengeli kozela mwa eleko moke ete bato na ngai bakoka koyeba na lolenge ya kobonga nie oyo matali mosala na bango, **Mal&May** 105:9–10. Tika moto na moto ayekola mosala na ye, **Mal&May** 107:99–100.

Mosala ya misionele. *Tala lisusu*

Koteya to kolakisa, Molakisi;
Nsango malamumu

Kokabola nsango malamumu ya Yesu Klisto na liloba mpe na ndakisa.

Boni kitoko kilolo ya ngomba ezali makolo na ye oyo asakolaka lobiko, **Yis.** 52:7. Nakoluka mpate mpe na kobatela bango, **Ejek.** 34:11.

Teya nsango malamumu na ekelamo nyonso, **Mal.** 16:15 (Morm. 9:22). Bilanga esili kotela mpo na kobuka, **Yoa.** 4:35. Mpe boni ekoteya bango, longola se soki batindami, **Lom.** 10:15.

Teya bango liloba ya Nzambe na molende nyonso, **Yako.** 1:19. Nkolo apesaka na bikolo nyonso koteya liloba na ye, **Alma** 29:8.

Nsango malamumu ekosakolama na bato ya bolembu mpe bato ya bomikitisi, **Mal&May** 1:23. Mosala moko ya kokamwa ezali penepene ya kobima, **Mal&May** 4:1. Soki bosali mikolo na bino nyonso mpe bomemi molimo moko epayi na ngai, boni monene ekozala bosesepeli na bino, **Mal&May** 18:15. Bapnami na ngai bayokaka mongongo na ngai mpe bayeisaka mitema na bango

makasi te, **Mal&May** 29:7. Bokende koteyaka nsango malamumu na ngai mibale mibale, **Mal&May** 42:6. Lokito esengeli kobima uta na esika oyo, **Mal&May** 58:64. Bofungola minoko na bino na kosakolaka nsango malamumu, **Mal&May** 71:1. Bosakola bosolo engebene na bimoniseli mpe mibeko, **Mal&May** 75:4. Moto nyonso oyo akebisami asengeli kokebisa moninga na ye ya penepene, **Mal&May** 88:81 (Mal&May 38:40–41). Nkolo akopesa nyonso mpo na mabota ya baoyo bateyaka nsango malamumu, **Mal&May** 118:3. Basali ya Nzambe bakokende liboso, **Mal&May** 133:38. Bampaka ya sembo, ntango bakei uta na bomoi ya kufa, bazali kokoba misala na bango, **Mal&May** 138:57.

Mosangoli libula

Moto oyo apesami ndingisa ya kosangoli libula ya makabo ya mosuni to makabo ya molimo. Kati na makomi, bato ya sembo balakelami ete bakokoma basangoli libula ya nyonso Nzambe azali na yango.

Abalayama azalaki na mposa makasi ya kozwama mosangoli libula, **Gen.** 15:2–5.

Abalayama akomaki mosangoli libula ya mokili na nzela ya bosembo ya bondimi, **Lom.** 4:13. Tozali bana ya Nzambe, mpe soki bana, bongo basangoli, basangoli libula ya Nzambe, mpe basangoli elongo na Klisto, **Lom.** 8:16–17 (Mal&May 84:38). Ozali mwana, mosangoli libula ya Nzambe na nzela ya Klisto, **Gal.** 4:7. Nzambe asili kopona Mwana na ye lokola mosangoli libula ya biloko nyonso, **Ebe.** 1:2.

Baoyo bazali koluka bolimbisi ya masumu na bango bazali basangoli libula ya bokonzi ya Nzambe, **Mos.** 15:11. Bato bakomaki bana ya Klisto mpe basangoli libula ya bokonzi ya Nzambe, **4 Nef.** 1:17.

Baoyo bakufaki na kozangaka boyebi ya nsango malamumu bakoki kokoma basangoli libula ya bokonzi ya selesitale, **Mal&May** 137:7–8. Bakufi oyo bayamboli bazali basangoli libula ya lobiko, **Mal&May** 138:58–59.

Abalayama akomaki mosangoli libula engebene na mibeko na bosembo na ye, **Abal.** 1:2.

Mosantu. *Tala lisusu* Baklisto; Eklezia ya Yesu Klisto; Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka

Mondimi ya sembo ya Eklezia ya Yesu Klisto.

Bosangisa Basantu na ngai esika moko mpo na ngai, **Nze.** 50:5.

Saulo asalaki mabe mingi epayi ya basantu na Yelusalem, **Mis.** 9:1–21. Petelo akitaki lisusu epayi ya basantu baoyo bazalaki kofanda na Luda, **Mis.** 9:32. Ngolu mpe kimia na bango oyo bazali na Loma, baoyo bianiangami kozala Basantu, **Lom.** 1:7. Bozali baninga bayi-mboka na Basantu, **Efe.** 2:19–21.

Namonaki Eklezia ya Mwana ya mpate, baoyo bazalaki Basantu ya Nzambe, **1 Nef.** 14:12. Moto ya mokili azali monguna ya Nzambe longola se soki akomi mosantu na nzela ya bomikabi ya Klisto, **Mos.** 3:19.

Ngai, Nkolo, nasili kopambola mabele mpo ete Basantu na ngai basalela, **Mal&May** 61:17. Satana asalaki etumba na Basantu ya Nzambe, **Mal&May** 76:28–29. Bosala na molende mpo na kolengela Basantu na ntina ya bosambisi boye ezali koya, **Mal&May** 88:84–85. Basantu basengeli kokabola ya bango biloko na babola mpe baoyo bazali kati na mitungisi, **Mal&May** 105:3. Ntomo oyo likolo nasili kopesa mpo na mosala mpe mpo na bobongi nie ya Basantu na ngai, **Mal&May** 124:143 (Efe. 4:12).

Mose. *Tala lisusu* Alona, Ndeko mobali ya Mose; Bobongwani—Bobongwani ya Klisto; Buku mitano ya Mose; Mibeko, Zomi; Mobeko ya Mose

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo akambaki Bayisalaele uta na boumbu ya Ejipito mpe apesaki bango liboke ya mibeko ya eyamba, mitali kozala na lingomba ya bato, mpe bilei lokola mibimisamaki na Nzambe.

Mosala ya Mose motandaki koleka ndelo ya ntango ya bomoi na ye ya kufa. Joseph Smith ateyaki ete, elongo na Eliya, ayaki na Ngomba ya Bobongolami mpe bapesaki bafungola ya bonganganzambe likolo ya Petelo, Yakobo, mpe Yoane (Mat. 17:3–4; Mal. 9:4–9; Luk. 9:30; Mal&May 63:21).

Mose amonanaki na Joseph Smith mpe Oliver Cowdery mokolo ya 3, sanza ya minei ya mobu 1836, kati na tempelo ya Kirtland, Ohio, mpe apesaki likolo na bango bafungola ya bosangisi ya Yisalaele (Mal&May 110:11).

Emoniseli ya mikolo ya nsuka elobi mingi na ntina ya Mose. Atangami mbala na mbala kati na Buku ya Mormon, mpe uta na Malongi mpe Mayo-kani toyekoli mpo na oyo etali mosala na ye (Mal&May 84:20–26) mpe ete azwaki bonganganzambe uta na tata bokilo na ye Yetelo (Mal&May 84:6).

Emoniseli ya mikolo ya nsuka ezali lisusu kondima lisolo ya Biblia ya mosala na ye na kati ya bana ya Yisalaele mpe ezali lisusu kondima ete azalaki mokomi ya buku mitano oyo ebandi Boyokani ya Kala (1 Nef. 5:11; Mose 1:40–41).

Abikisamaki na mwana mwasi ya Falo, **Esod.** 2:1–10. Akimaki na Midyani, **Esod.** 2:11–22. Anjelu ya Nkolo amonanaki na ye kati na esobe kozikisama, **Esod.** 3:1–15. Ayebisaki bolozzi oyo esengelaki koya likolo ya Baiejipito, **Esod.** 7–11. Nkolo atiaki mobeko ya Pasika, **Esod.** 12:1–30. Akambaki bana ya Yisalaele na kokatisa Mbu Etane, **Esod.** 14:5–31. Nkolo atindaki mana na esobe, **Esod.** 16. Abetaki libanga na Holebe mpe mai ebimaki, **Esod.** 17:1–7. Alona mpe Hulu basimbaki maboko na ye likolo mpo ete Yosua alonga Amaleki, **Esod.** 17:8–16. Yetelo apesaki ye toli, **Esod.** 18:13–26. Alengelaki bato mpo na komonana ya Nkolo likolo ya ngomba ya Sinai, **Esod.** 19. Nkolo abimisaki mibeko zomi epayi na ye, **Esod.** 20:1–17. Ye mpe bampaka ntuku sambo bamonaki Nzambe, **Esod.** 24:9–11. Abukaki bitando ya litatoli mpe abebisaki mwana ngombe ya

Moseka

wolo, **Esod.** 32:19–20. Alobaki na Nzambe miso na miso, **Esod.** 33:9–11.

Amonanaki ntango Yesu abongolamaki, **Mat.** 17:1–13 (Mal. 9:2–13; Luk. 9:28–36).

Tozali makasi lokola Mose, **1 Nef.** 4:2. Klisto azali profeta lokola Mose oyo Nkolo asengelaki kobimisa, **1 Nef.** 22:20–21 (Dut. 18:15; 3 Nef. 20:23).

Akambaki Yisalaele na nzela ya emoniseli, **Mal&May** 8:3. Amonanaki na kati ya milimo ya bato ya lokumu, **Mal&May** 138:41.

Amonaki Nzambe miso na miso, **Mose** 1:2, 31. Azalaki na bokokani ya Mobotami se Moko, **Mose** 1:6, 13. Asengelaki kokoma makambo ebimisamaki epayi na ye na ntina ya bokeli, **Mose** 2:1.

Buku ya Mose: Buku oyo kati na Liyaka ya Ntalo Monene ezali na bobongoli bofulami ya mikapo sambo ya yambo ya Genese na Joseph Smith.

Mokapo 1 ezali kokundola limoni moko kati na oyo Mose amonaki Nzambe, oyo abimisaki epayi na ye mwango mobimba ya lobiko. Mikapo 2–5 ezali lisolo ya Bokeli mpe Bokwei ya moto. Mikapo 6–7 ezali na limoni na ntina ya Enoka mpe mosala na ye likolo ya mabele. Mokapo 8 ezali na limoni na ntina ya Noa mpe Mpela monene.

Buku mitano ya Mose: Tala Genese; Esode; Lewitiko; Mituya; Dutelonome

Buku mitano ya yambo ya Boyokani ya Kala eyebani lokola babuku ya Mose. Bapalaki ya motako oyo Nefi akamataki uta na Labana ezalaki na babuku yango ya Mose (1 Nef. 5:11).

Nefi atangaki makambo mingi oyo ekomamaki kati na babuku ya Mose, **1 Nef.** 19:23.

Moseka. *Tala lisusu* Malia, Mama ya Yesu

Mobali to mwasi oyo akokisi mibu ya kobalana kasi oyo ayeba nzoto ya mwasi to mobali soki moko te. Kati na makomi, moseka ekundoli moto oyo azali peto (Emon. 14:4).

Moseka akozwa zemi mpe akobota mwana mobali, **Yis.** 7:14 (Mat. 1:23; 2 Nef. 17:14).

Bokonzi ya lola ekokani na baseka zomi, **Mat.** 25:1–13.

Kati na engumba ya Nasaleta moseka moko, oyo azalaki mama ya Mwana ya Nzambe, **1 Nef.** 11:13–18. Malia azalaki moseka, sani ya motuya mpe eponami, **Alma** 7:10.

Mosikoli. *Tala lisusu* Mobikisi; Yesu Klisto

Yesu Klisto azali Mosikoli monene ya bato nyonso mpamba te, na nzela ya Bomikabi na Ye, afutaki motuya ya masumu ya bato nyonso mpe asalaki ete boseskwi ya bato ekoka kosalema.

Nayebi ete mosikoli na ngai azali na bomoi, **Yob.** 19:25. Nakosalisa yo, elobi mosikoli na yo, Moko Mosantu ya Yisalaele, **Yis.** 41:14 (Yis. 43:14; 48:17; 54:5; 59:20). Ngai Nkolo nazali Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo, **Yis.** 49:26 (Yis. 60:16).

Benga nkombo na ye Yesu: mpo akobikisa bato na ye uta na masumu na bango, **Mat.** 1:21. Mwana ya moto ayaki kopesa bomoi na ye lokola lisiko mpo na mingi, **Mat.** 20:28 (1 Tim. 2:5–6). Nkolo Nzambe ya Yisalaele ayei kotala mpe asikoli bato na ye, **Luk.** 1:68. Tozongisaki bondeko na Nzambe na liwa ya Mwana na ye, **Lom.** 5:10. Yesu Klisto amipesaki mpo na biso, ete akoka kosikola biso uta na mabe nyonso, **Tit.** 2:13–14. Yesu Klisto asikolaki biso uta na masumu na biso na makila na ye moko, **Emon.** 1:5.

Bosikoli ekoya kati mpe na nzela ya Masiya Mosantu, **2 Nef.** 2:6–7, 26. Mwana akamataki likolo na ye moko mabe mpe bobuki mibeko ya bato, asikolaki bango, mpe asepelisaki masengami ya boyengebene, **Mos.** 15:6–9, 18–27. Klisto ayaki kosikola banso oyo bakobatisama mpo na boyamboli, **Alma** 9:26–27. Akoya kati na mokili kosikola bato na ye, **Alma** 11:40–41. Bosikoli eyaka na nzela ya boyamboli, **Alma** 42:13–26.

Yesu Klisto ayaki kosikola mokili, **Elam.** 5:9–12. Klisto asikolaki bato nyonso uta na liwa ya nzoto mpe liwa ya molimo, **Elam.** 14:12–17. Bosikoli eyaka na Klisto, **3 Nef.** 9:17. Nazali ye oyo alengelamaki uta na ebandeli ya mokili mpo na kosi-kola bato na ngai, **Etel.** 3:14.

Nkolo Mosikoli na yo ayokaki mpasi ya liwa kati na mosuni, **Mal&May** 18:11. Klisto ayokaki mpasi mpo na banso soki bayamboli, **Mal&May** 19:1, 16–20. Bana mike basikolami na nzela ya Mobotami se Moko, **Mal&May** 29:46. Natindaki Mwana Mobotami se Moko na ngai na mokili mpo na bosikoli ya mokili, **Mal&May** 49:5. Klisto azali pole mpe Mosikoli ya mokili, **Mal&May** 93:8–9. Joseph F. Smith azwaki limoni ya bosikoli ya bakufi, **Mal&May** 138.

Tondimi ete na nzela ya bomikabi ya Klisto, bato nyonso bakoki kobikisama, **Bit. Bond.** 1:3.

Mosolo. *Tala lisusu* Bomokili; Bopesi makabo, Makabo; Bopesi moko na zomi, Moko na zomi; Bozwi

Sengi, nkasa, mokanda, to eloko nyonso oyo esalemi lokola nzela ya kofuta biloko to misala. Ezali ntango mosusu elumbo ya bomipesi na biloko ya mokili.

Bokosokolama na mosolo te, **Yis.** 52:3.

Bazomi na mibale bayebisamaki kokamata eloko moko te mpo na mobembo na bango libenga mpe te, lipa te, mosolo te, **Mal.** 6:8. Petelo ayebisaki Simeona moloki ete mosolo na ye mokobeba na ye, **Mis.** 8:20. Bolingo ya mosolo ezali ntina ya mabe nyonso, **1 Tim.** 6:10.

Bobebisa mosolo te mpo na oyo elongobani te, **2 Nef.** 9:50–51 (Yis. 55:1–2; 2 Nef. 26:25–27). Soki basali mpo na mosolo, bakokufa, **2 Nef.** 26:31. Liboso ete boluka bozwi, boluka naino bokonzi ya Nzambe, **Yako.** 2:18–19. Biklezia bikoloba ete mpo na mosolo na bino bokolimbisama masumu na bino, **Morm.** 8:32, 37.

Ye oyo akopesa mosolo na ye mpo na ntina ya Siona akobungisa mbano na ye soki moke te, **Mal&May** 84:89–90.

Mosuni. *Tala lisusu* Bokufi, Ya kufa; Moto ya mokili; Nzoto; Ya mosuni

Mosuni ezali na ndimbola ebele: (1) mosisa ya pete oyo elatisi nzoto ya bato nyonso, nyama, bandeke, to mbisi; (2) bokufi; to (3) lolenge ya nzoto to bomoto ya mokili ya moto.

Mosisa ya nzoto: Nyama ekozala bilei mpo na bino, **Gen.** 9:3. Nyama ekoki kobomama mpamba te, **BJS, Gen.** 9:10–11 (Mal&May 49:21).

Nyama ya zamba mpe ndeke ya mopepe ezali mpo ete moto alia mpe asalela lokola elamba, **Mal&May** 49:18–19 (Mal&May 59:16–20). Tosengeli kolia nyama na ndelo, **Mal&May** 89:12–15.

Bokufi: Yesu azali mobotami se moko ya Tata kati na bokufi, **Yoa.** 1:14 (Mos. 15:1–3).

Adama akomaki mosuni ya yambo, **Mose** 3:7.

Lolenge ya bomoto ya mokili ya moto: Alakelami mabe moto oyo akomisi mosuni loboko na ye, **Yil.** 17:5.

Molimo ezali na bolingi, kasi mosuni ezali na bolembu, **Mal.** 14:38. Bamposa ya mosuni ewuti na Tata te, **1 Yoa.** 2:16.

Nefi azalaki na mawa na ntina ya mosuni na ye mpe na ntina ya mabe na ye, **2 Nef.** 4:17–18, 34. Bomizongisa kati na boyokani na zabulu mpe na mosuni te, **2 Nef.** 10:24.

Motelemeli Klisto. *Tala lisusu* Zabulu

Moto nyonso to eloko nyonso oyo ezali komekola na lokuta bosolo ya mwango ya lobiko ya nsango malamau mpe oyo na polele to na nkuku ezali kotelemela Klisto. Yoane Mobimisi alimbolaki motelemeli Klisto lokola mokosi (1 Yoa. 2:18–22; 4:3–6; 2 Yoa. 1:7). Motelemeli Klisto monene azali Lusifelo, kasi azali na basungi mingi, ezala ya molimo to baoyo bazali na nzoto ya kufa.

Mwana mobali ya ebomi atelemaka mpe aminetolaka ye moko likolo ya nyonso oyo ebiangami Nzambe, **2 Tes.** 2:1–12. Azali kokosa bango oyo bafandi

Motema

likolo ya mabele na nzela ya makamwisi, **Emon.** 13:13–17.

Selemi awanganaki Klisto mpe akosaki bato mingi, **Yako.** 7:1–23. Newolo ateyaki malongi ya lokuta, atiaki eklezia, mpe akotisaki poloso ya banganga, **Alma** 1:2–16. Koliyolo atiolaki Klisto, Bomikabi, mpe molimo ya masakoli, **Alma** 30:6–60.

Motema. *Tala lisusu* Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Motema ebukana

Elilingi ya mayele mpe bolingi ya moto mpe ezali, na maloba ya bilili, liziba ya mapaswami mpe mayoki ya molimo.

Linga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo nyonso, **Dut.** 6:5 (Dut. 6:3–7; Mat. 22:37; Luk. 10:27; Mal&May 59:5). Nkolo alukaki moto na lolenge ya motema na ye moko, **1 Sam.** 13:14. Moto atalaka oyo emonanaka libanda, kasi Nkolo atalaka motema, **1 Sam.** 16:7. Ye oyo azali na maboko masukwami mpe motema ya peto akobuta na ngomba ya Nkolo mpe akopambolama, **Nze.** 24:3–5 (2 Nef. 25:16). Lokola ekokanisa moto na motema na ye, bongo nde ezali ye, **Mas.** 23:7. Eliya akobalusa mitema ya batata epayi ya bana, mpe mitema ya bana epayi ya batata na bango, **Mki.** 4:5–6 (Luk. 1:17; Mal&May 2:2; 110:14–15; 138:47; JS—Mambi ya Kala 1:38–39).

Bapambolami bato bazali peto na mitema, **Mat.** 5:8 (3 Nef. 12:8). Moto alobaka uta na bolamu to mabe kati na motema na ye, **Luk.** 6:45.

Bolanda Mwana na mokano etonda ya motema, **2 Nef.** 31:13. Ebotamaki bino na molimo na Nzambe mpe eyokaki bino mbongwana ya makasi kati na mitema na bino, **Alma** 5:14. Bopesa lokola mbeka epayi ya Nkolo motema moko mobukana mpe molimo moko ya mawa, **3 Nef.** 9:20 (3 Nef. 12:19; Ete. 4:15; Mor. 6:2).

Nakoyebisa yo na mayele mpe motema na yo na nzela ya Molimo Mosantu, **Mal&May** 8:2.

Motema ebukana. *Tala lisusu*

Bomikitisisi, Ya bomikitisisi; Bosokemi, Mosokemi; Boyamboli, Koyambola; Mbeka; Motema

Kozala na motema ebukana ezali kozala na bomikitisisi, na mawa, kozala moyamboli, mpe mosokemi—elingi koloba, boyambami na bolingi ya Nzambe.

Nafandi elongo na ye oyo azali na molimo ya mawa mpe bomikitisisi, **Yis.** 57:15.

Klisto amipesaki ye moko mpo na bayoyo wana bazali na motema ebukana mpe molimo moko ya mawa, **2 Nef.** 2:7. Bopesa mbeka epayi ya Nkolo motema moko mobukana mpe molimo ya mawa, **3 Nef.** 9:20 (Mal&May 59:8). Bobele bayoyo wana na mitema mibukana mpe milimo ya mawa bayambami na libatisi, **Mor.** 6:2.

Yesu abakismaki na ekulusu mpo na bolimbisi ya masumu mpo na baye ya molimo ya mawa, **Mal&May** 21:9. Ye oyo kani molimo ezali ya mawa andimami, **Mal&May** 52:15. Molimo Mosantu molakelami na baye wana bazali na mawa, **Mal&May** 55:3. Molimo na ngai motindami mpo na kopelisa mwinda na baye wana batutisami na mawa, **Mal&May** 136:33.

Moteyi, Bonganganzambe ya Alona.

Tala lisusu Bonganganzambe ya Alona

Lotomo kati na Bonganganzambe ya Alona.

Mosala ya moteyi ezali kokengela Eklezia, **Mal&May** 20:53–60. Lotomo ya moteyi ezali etape ya ntina na bonganganzambe boke, **Mal&May** 84:30, 111. Mokambi ya lisanga likoki ya bateyi ayangelaka likolo ya bateyi ntuku mibale na minei, **Mal&May** 107:86.

Moto. *Tala lisusu* Kobatisa, Libatisi;

Lifelo; Mabele—Bopetolami ya mabele; Molimo Mosantu

Elembo ya bosukoli, bopetoli, to bosantisi. Moto ekoki lisusu kozala elembo ya ezalela ya Nzambe.

Nzambe na bino azali moto ya

kozikisa, **Dut.** 4:24. Nkolo asalaka basali na ye moto oyo epelaka, **Nze.** 104:4. Nkolo na bibebe akobimela bango na lolemo ya moto oyo ezikisaka, **Yis.** 29:6 (2 Nef. 27:2). Nkolo akoya na moto, **Yis.** 66:15. Azali lokola moto ya mopetoli ebende, **Mki.** 3:2 (3 Nef. 24:2; Mal&May 128:24).

Akobatisa bino na Molimo Mosantu, mpe na moto, **Mat.** 3:11 (Luk. 3:16).

Bato ya sembo bakobatelama na moto, **1 Nef.** 22:17. Bato ya nkuna bakobomama na moto, **2 Nef.** 30:10. Nefi alimboli lolenge kani abatisamaki na moto mpe na Molimo Mosantu, **2 Nef.** 31:13–14 (3 Nef. 9:20; 12:1; 19:13; Ete. 12:14; Mal&May 33:11).

Osengeli kosakola bolimbisi ya masumu na nzela ya libatisi, mpe na moto, **Mal&May** 19:31. Eklezia monene mpe ya nsomo ekosukumuna na mololi ya moto, **Mal&May** 29:21. Mabele makoniangwama lokola se na moto, **Mal&May** 43:32. Miso ya Nkolo mazalaka lokola moto monyangolaka oyo ezali kozikisa, **Mal&May** 133:41.

Adama abatisamaki na moto mpe Molimo Mosantu, **Mose** 6:66.

Moto ya bosantu. *Tala lisusu*

Bonzambe, Nzambe; Mwana ya Moto; Tata na Lola

Nkombo mosusu ya Nzambe Tata (Mose 6:57).

Moto ya mokili. *Tala lisusu* Abotami lisusu, Abotami na Nzambe; Bokwei ya Adama mpe Eva; Ya mosuni

Moto oyo aponi kobendama na bamposa, banzala, mpe mayoki ya mosuni na esika ya bitinda ya Molimo Mosantu. Moto ya lolenge lona akoki koso-sola makambo ya mokili kasi makambo ya molimo te. Bato nyonso bazali ya mosuni, to bato ya bokufi, mpo na Bokwei ya Adama mpe Eva. Moto na moto asengeli kobotama lisusu na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto mpo na kotika kozala moto ya mokili.

Moto ya mokili azwaka makambo ya Molimo te, **1 Kol.** 2:14.

Moto ya mosuni azali monguna na Nzambe mpe asengeli kolongolama, **Mos.** 3:19. Ye oyo azali kolenda na ezalele na ye moko ya mokili akotikala na ezalele na ye ya bokwei, **Mos.** 16:5 (Alma 42:7–24; Mal&May 20:20). Moto nani azali ya mokili oyo ayebi makambo oyo, **Alma** 26:19–22. Bato ya mokili to ya mosuni bazangi Nzambe kati na mokili, **Alma** 41:11.

Mpo na bobuki na ye ya mobeko, moto akomaki mokufi na molimo, **Mal&May** 29:41. Moto ya mokili akoki kotikala na miso ya Nzambe te, **Mal&May** 67:12.

Mpe moto abandaki kokoma ya mosuni, ya koyokela bilengi, mpe ya zambulu, **Mose** 5:13 (Mose 6:49).

Moto ya nkuna, Nkuna. *Tala lisusu*

Azanga bonzambe; Bosoto, Ya bosoto; Bozangi bosembo, Ya sembo te; Lisumu; Molili, ya molimo

Mabe, mosala mabe; kozanga botosi na mitindo ya Nzambe.

Boni ekoki ngai kosala nkuna ya monene oyo, mpe kosumuka na Nzambe, **Gen.** 39:7–9. Nkolo azali mosika uta na bato ya nkuna: kasi ayokaka losambo ya basembo, **Mas.** 15:29. Ntango bato ya nkuna bazali kokonza, bato nyonso bazalaka na matanga, **Mas.** 29:2 (Mal&May 98:9).

Mitiaka yo moko mosika uta na moto wana ya nkuna, **1 Kol.** 5:13. Tozali kobunda na nkuna ya molimo na bisika ya likolo, **Efe.** 6:12.

Bobima uta na bato ya nkuna, mpe bosimba biloko na bango ya mbindo te, **Alma** 5:56–57 (Mal&May 38:42). Oyo ezali ezalele ya nsuka ya bato ya nkuna, **Alma** 34:35 (Alma 40:13–14). Nkuna ezalaki na esengo ata mokolo moko te, **Alma** 41:10. Ezali na nzela ya bato ya nkuna ete bato ya nkuna bapesami etumbu, **Morm.** 4:5 (Mal&May 63:33).

Na ntango wana ekoya bokabwani mobimba ya basembo mpe bato ya nkuna, **Mal&May** 63:54.

Boye nde ekoya nsuka ya bato ya nkuna, **JS—Mat.** 1:55.

Motole

Motole. *Tala lisusu* Bomoi ya seko

Ekembeli na lolenge ya zolongano oyo elatami likolo ya moto na bakonzi. Ekoki kozala elembo ya nguya ya selesitale, mpifo, mpe bonzambe. Baoyo bakotia molende kino nsuka na kobombaka mi-beko nyonso ya Nzambe bakozwa motole ya bomoi ya seko. (Tala **Mal&May** 20:14; Mose 7:56; JS—Mat. 1:1.)

Kuna etiami mpo na ngai motole ya bosembo, **2 Tim.** 4:8. Bokokozwa motole ya nkembo oyo enzulukaka te, **1 Pet.** 5:4.

Bakufi baoyo bazali kokufa na Nkolo bakozwa motole ya bosembo, **Mal&May** 29:13. Bokokozwa motole moko kati na bifandelo ya Tata na ngai, **Mal&May** 59:2. Nkolo alengeli Basantu ete batombwama likolo kino na motole oyo elengelamaki mpo na bango, **Mal&May** 78:15. Nkolo alalakeli Basantu na ye motole ya nkembo na loboko na ye ya mobali, **Mal&May** 104:7.

Motungisi. *Tala lisusu* Etumbu, Kopesa etumbu; Konyokola, Monyokoli; Kosenginia, Lisenginia; Kotia molende

Na nzela ya mitungisi—mimekano, mobulu, mpe mpasi—moto akoki kozwa mayele mingi oyo ekomema ye kokolisa molimo mpe kokende liboso na molimo na kobalukaka epayi ya Nkolo.

Nzambe ye moko abikisaki bino uta na mitungisi mpe mikakatano na bino nyonso, **1 Sam.** 10:19. Bagangaki epayi ya Nkolo kati na mikakatano na bango, **Nze.** 107:6, 13, 19, 28. Atako Nkolo apesi bino lipa ya mitungisi, nzokande balakisi ya bino bakolongolama te, **Yis.** 30:20–21.

Esengeli mpenza, ete lilanga ezala na makambo nyonso, **2 Nef.** 2:11.

Soki basila komeka bololo te bakokaki koyeba oyo ezali elengi te, **Mal&May** 29:39. Mitungisi na yo mikozala bobele mpo na ntango moke, **Mal&May** 121:7–8. Biloko oyo nyonso ekopesa yo mayele, mpe bikozala mpo na bolamu na yo, **Mal&May** 122:5–8.

Bazali komeka bololo, ete bayeba motuya ya bolamu, **Mose** 6:55.

Moyebi ya Nyonso. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe

Ezalela ya bonzambe ya kozalaka na moyebi nyonso (Mat. 6:8; 2 Nef. 2:24).

Moyekoli. *Tala lisusu* Apostolo; Baklisto; Bobongwami, Mobongwami; Nkanga

Molandi ya Yesu Klisto oyo azali kotambola engebene na mateya ya Klisto (**Mal&May** 41:5). *Moyekoli* esalelami mpo na kolimbola Bapostolo Zomi na mibale oyo Klisto abiangaki na ntango ya mosala na Ye ya kufa (Mat. 10:1–4) *Moyekoli* esalelami lisusu mpo na kolimbola bato zomi na mibale oyo Yesu aponaki kokamba Eklezia na Ye na kati ya Banefi mpe Balamani (3 Nef. 19:4).

Kanga mobeko na kati ya bayekoli na ngai, **Yis.** 8:16.

Soki bokobi kati na liloba na ngai, boye bozali bayekoli na ngai, **Yoan.** 8:31.

Mormon azalaki moyekoli ya Yesu Klisto, **3 Nef.** 5:12–13. Bozali bayekoli na ngai, **3 Nef.** 15:12. Bayekoli misato bakomeka liwa te, **3 Nef.** 28:4–10.

Mongongo ya bokebi ekozala na nzela ya minoko ya bayekoli na ngai, **Mal&May** 1:4. Bayekoli na ngai basengeli kotelema na bisika esantu, **Mal&May** 45:32. Baoyo bakanisaka babola, bakeleli, bakoni mpe bato na mawa te bazali bayekoli na ngai te, **Mal&May** 52:40. Moto nyonso oyo akolinga kotika bomoi na ye te azali moyekoli na ngai te, **Mal&May** 103:27–28.

Moyini. *Tala* Zabulu

Moyokanisi. *Tala lisusu* Bomikabi, Komikaba; Yesu Klisto

Mobondeli to mobongisi. Yesu Klisto azali moyokanisi kati na Nzambe mpe moto. Bomikabi na Ye epesaki nzela ete bato bayambola masumu na bango mpe bazonga na boyokani na Nzambe.

Moto moko te ayaka epayi ya tata longola se na Yesu Klisto, **Yoan.** 14:6. Ezali na moyokanisi moko kati na Nzambe mpe bato, **1 Tim.** 2:5. Klisto azali

moyokanisi ya liyokani eleki malamau, **Ebe.** 8:6 (Ebe. 9:15; 12:24; Mal&May 107:19).

Masiya Mosantu akosala libondeli mpo na bana nyonso ya bato, **2 Nef.** 2:9 (Yis. 53:12; Mos. 14:12). Bosengeli kotala Moyokanisi monene, **2 Nef.** 2:27–28.

Tokomisami babongi nie na nzela ya Yesu moyokanisi ya liyokani ya sika, **Mal&May** 76:69.

Mozali Epayi Nyonso. *Tala lisusu*
Bonzambe, Nzambe

Makoki ya Nzambe ya kozala wana epayi nyonso na nzela ya molimo na Ye (Nze. 139:7–12; Mal&May 88:7–13, 41).

Mosiya, Bana mibali ya. *Tala lisusu*
Alona, Mwana mobali ya Mosiya;
Amona, Mwana mobali ya Mosiya;
Imini; Mosiya, Mwana mobali ya
Benyamina; Omina

Kati na Buku ya Mormon, bana mibali minei ya Mokonzi Mosiya baoyo babongwamaki nsima ya anjelu komonisama na bango mpe kobianga bango na boyamboli. Bankombo na bango ezalaki Amona, Alona, Omina, mpe Imini (Mos. 27:34). Balekisaki mibu zomi na elonga koteyaka nsango malamau na Balamani. Lisolo ya makomi ya mosala na bango na kati ya Balamani epesami kati na Buku ya Alma, mikapo 17 kino 26.

Na ebandeli bazalaki bato bazanga bondimi oyo bamekaki kobebisa Eklezia, **Mos.** 27:8–10 (Alma 36:6). Bapamelamaki na anjelu mpe bayambolaki, **Mos.** 27:11–12, 18–20. Bazwaki nzela ya koteya Balamani, **Mos.** 28:1–7.

Mosiya, Mwana mobali ya
Benyamina. *Tala lisusu* Benyamina,
Tata ya Mosiya; Mosiya, Bana mibali
ya

Mokonzi ya sembo Monefi mpe profeta kati na Buku ya Mormon. Mosiya alandaki ndakisa ya sembo ya tata na ye (Mos. 6:4–7). Abongolaki bapalaki ya wolo ntuku mibale na minei oyo ezalaki na lisolo ya makomi ya Bayelede (Mos. 28:17).

Buku ya Mosiya: Buku moko kati na Buku ya Mormon. Mikapo 1–6 ezali na lisakoli litonda na bokasi ya Mokonzi Benyamina na bato na ye. Molimo ya Nkolo asimbaki mitema na bango mpe bato babongwanaki mpe bayokaki lisusu te mposa ya kosala mabe. Mikapo 7–8 ezali kolobela lingomba moko ya Banefi oyo bakendaki kofanda na kati ya Balamani. Batindaki liboke ya bato koluka bango. Amona, mokambi ya liboke ya bato oyo batindaki koluka, bakutaki bango mpe bayekolaki lisolo ya mpasi na bango na nse ya minyokoli ya Balamani. Mikapo 9–24 milimboli monyokoli mona mpe lolenge kani bakambi na bango—Zenifi, Noa, mpe Limiyi—bazalaki na nse ya Balamani. Liwa ya martiru ya profeta moko oyo abiangamaki Abinadi ekomami lisusu. Alma abongolamaki na komekama ya Abinadi. Mikapo 25–28 mibeti lisusu masolo ya lolenge nini mwana mobali ya Alma mpe bana mibali minei ya Mokonzi Mosiya bakomaki babongwami. Kati na mokapo 29 Mokonzi Mosiya atindaki ete libongisi moko ya basambisi etiamana na esika ya bakonzi. Alma mwana mobali ya Alma aponamaki mosambisi mokonzi ya yambo.

Mosiya, Tata ya Benyamina. *Tala lisusu* Benyamina, Tata ya Mosiya;
Zalayemila

Kati na Buku ya Mormon, profeta Monefi oyo batiaki mokonzi likolo ya bato na Zalayemila.

Mosiya akebisamaki kokima libanda ya mboka ya Nefi, **Omin.** 1:12. Akutaki bato ya Zalayemila, **Omin.** 1:14–15. Ateyisaki bato ya Zalayemila na lokota na ye, **Omin.** 1:18. Aponamaki mokonzi ya bato oyo basangani na moko, **Omin.** 1:19. Mwana mobali na ye, Benyamina, ayangelaki nsima ya liwa na ye, **Omin.** 1:23.

Mpaka. *Tala lisusu* Bonganganzambe;
Bonganganzambe ya Melikisedeki

Liloba *mpaka* esalelami na banzela ya ndenge na ndenge kati na Biblia. Kati

Mpela na ntango ya Noa

na Boyokani ya Kala ezali kolobela bamikolo kati na libota, baoyo bapesami makambo ya boyangeli (Gen. 50:7; Yos. 20:4; Luta 4:2; Mat. 15:2). Mibu mpe mayele na bango ya mosala ekomisaka toli na bango motuya. Lotomo na bango esengelaki kaka te kozala libiangi ya bonganganzambe.

Ezalaki mpe na bampaka bakulisama na Bonganganzambe ya Melikisedeki na ntango ya Boyokani ya Kala (Esod. 24:9–11). Kati na Boyokani ya Sika, bampaka batangami lokola lotomo moko ya bonganganzambe kati na Eklezia (Yak. 5:14–15). Na kati ya Banefi ezalaki mpe na bampaka bakulisama kati na bonganganzambe (Alma 4:7, 16; Mor. 3:1). Kati na eleko oyo, Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bazalaki bampaka ya yambo baoyo bakulisamaki (Mal&May 20:2–3).

Sikawa mpaka ezali nkombo oyo epesami na bamemi ya Bonganganzambe ya Melikisedeki. Ndakisa, bamisionele mibali babiangami lokola bampaka. Lisusu, Apostolo azali mpaka, mpe elongobani kolobela bandimi ya Lisanga likoki ya Bazomi na mibale to Lisanga likoki ya Bantuku sambo na nkombo oyo (Mal&May 20:38; 1 Pet. 5:1). Misala ya bampaka bakulisama kati na Eklezia lelo mipesamaki na emoniseli ya mikolo ya nsuka (Mal&May 20:38–45; 42:44; 46:2; 107:12).

Mose akomelaki bampaka nyonso ya Yisalaele, **Dut.** 31:9.

Balanaba atindaki lisungi na bampaka ya eklezia, **Mis.** 11:30. Bampaka bakulisamaki na eklezia nyonso, **Mis.** 14:23 (Tit. 1:5). Benga bampaka basambela mpo na bakoni, **Yak.** 5:14.

Bampaka bakulisamaki na kotiaka bango maboko, **Alma** 6:1.

Bampaka basengeli kopambola bana mike, **Mal&May** 20:70. Bampaka basengeli kokamba makita na Molimo Mosantu, **Mal&May** 46:2. Bampaka basengeli kopesa mbando ya bokapita na bango, **Mal&May** 72:5. Bampaka basengeli koteya nsango malamau na bikolo, **Mal&May** 133:8.

Mpela na ntango ya Noa. *Tala lisusu* Masuwa; Monama; Noa, Nkoko ya Biblia

Na ntango ya Noa mabele matondaki mobimba na mai. Oyo ezalaki libatisi ya mabele mpe ezali elembo ya bosukwami (1 Pet. 3:20–21).

Nzambe akomema mpela ya mai likolo ya mabele koboma mosuni nyonso, **Gen.** 6:17 (Mose 7:34, 43, 50–52; 8:17, 30). Mai ya mpela mazalaki likolo ya mabele, **Gen.** 7:10. Nzambe ataki litimbo na mapata lokola elembo ya liyokani, **Gen.** 9:9–17.

Esilaki mai kolongwa, mabele ya Amerika makomaki mboka ya boponi, **Etel.** 13:2.

Bato ya nkuna bakokufa na mpela, **Mose** 7:38; 8:24.

Mpiko, Ya mpiko. *Tala lisusu* Bobangi; Bondimi

Kozala na bobangi te, mingi mingi ya kosalaka oyo ezali semba.

Zala makasi mpe na mpiko malamau, **Dut.** 31:6 (Yos. 1:6–7). Boyika mpiko na kobombaka mpe kosalelaka nyonso oyo ekomami, **Yos.** 23:6.

Nzambe apesaki biso te molimo ya bobangi, **2 Tim.** 1:7.

Motema na ye mozwaki mpiko ntango ayokaki, **Alma** 15:4 (Alma 62:1). Bana mibali ya Elamani bazalaki bilombe koleka mpo na mpiko, **Alma** 53:20–21. Mokolo moko te namona mpiko ya monene boye, **Alma** 56:45.

Yika mpiko, bandeko bandimi, mpe liboso, liboso na elonga, **Mal&May** 128:22.

Mpongi

Ezalela ya bopemi wapi moto azali kosala te mpe azali komiyeba te. Nkolo apesaki Basantu na Ye toli ete balala mpongi ntango molai koleka oyo esengeli te (Mal&May 88:124). Mpongi ekoki lisusu kozala elilingi ya liwa ya molimo (1 Kol. 11:30; 2 Nef. 1:13) to ya liwa ya nzoto (Morm. 9:13).

Muleke. *Tala lisusu* Sidikiya

Mwana mobali ya Mokonzi ya Boyokani ya Kala Sidikiya (penepene ya mobu 589 Liboso na mbotama ya Klisto). Biblia ekundoli ete bana mibali nyonso ya Sidikiya babomamaki (2 Mik. 25:7), kasi Buku ya Mormon emonisi polele ete Muleke abikaki (Elam. 8:21).

Zalayemila azalaki na eboto ya Muleke, **Mos.** 25:2. Bato ya Muleke basanganaki na Banefi, **Mos.** 25:13. Nkolo amemaki Muleke na mboka ya nordi, **Elam.** 6:10. Bana mibali nyonso ya Sidikiya babomamaki longola se Muleke, **Elam.** 8:21.

Mwana ya Moto. *Tala lisusu*

Bonzambe, Nzambe; Yesu Klisto

Nkombo oyo Yesu Klisto asalelaki ntango azalaki koloba na ntina na Ye moko (Luk. 9:22; 21:36). Elingaki koloba Mwana ya Moto ya Bosantu. Moto ya Bosantu ezali moko ya bankombo ya Nzambe Tata. Ntango Yesu amibiangaki Mwana ya Moto, ezalaki esakoli moko ya mokangano na Ye ya bonzambe na Tata. Nkombo oyo ezwami mbala na mbala kati na Bansango Malamu. Emoniseli ya mikolo ya nsuka endimisi ndimbola malamumu koleka mpe ezalela ya bule ya nkombomo oyo ya Mobikisi (Mal&May 45:39; 49:6, 22; 58:65; Mose 6:57).

Mwana ya mpate ya Nzambe. *Tala*

lisusu Bomikabi, Komikaba; Pasika; Yesu Klisto

Nkombo moko mpo na Mobikisi oyo ezali kolobela Yesu lokola likabo ya libonza oyo epesamaki mpo na biso.

Amemami lokola mwana ya mpate epayi ya mobomi, **Yis.** 53:7 (Mos. 14:7).

Tala Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo alongolaka masumu ya mokili, **Yoan.** 1:29 (Alma 7:14). Bosikolamaki na makila ya motuya ya Klisto, lokola mwana ya mpate azanga mpota mpe litono, **1 Pet.** 1:18–20. Alongobani ezali Mwana ya mpate oyo babomaki, **Emon.** 5:12. Tolongi Satana na makila ya Mwana ya mpate, **Emon.** 12:11.

Baoyo bayeisami mpembe na makila ya Mwana ya mpate, mpo na bondimi na bango na ye, **1 Nef.** 12:11. Mwana ya mpate ya Nzambe azali Mwana ya Tata ya Seko, mpe Mobikisi ya mokili, **1 Nef.** 13:40 (1 Nef. 11:21). Bobelela makasi epayi ya tata na nkombo ya Yesu, ete bokoka komonana bosukwami na makila ya Mwana ya mpate, **Morm.** 9:6 (Emon. 7:14; Alma 34:36).

Mwana ya Moto azali Mwana ya mpate oyo babomaki uta ebandeli ya mokili, **Mose** 7:47.

Mwana ya Nzambe. *Tala* Bonzambe, Nzambe; Yesu Klisto**Mwango ya Bosikoli.** *Tala lisusu*

Bokwei ya Adama mpe Eva; Bomikabi, Komikaba; Lobiko; Nsango malamumu; Yesu Klisto

Litondi ya nsango malamumu ya Yesu Klisto, oyo etiami mpo na kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto. Kati na yango ezali na Bokeli, Bokwei, mpe Bomikabi, elongo na nyonso oyo epesamaki na Nzambe lokola mibeko, makuli, mpe malongi. Mwango oyo mosali ete bato nyonso bakoka konetolama mpe bazala na bomoi libela na Nzambe (2 Nef. 2; 9). Makomi ezali lisusu kolobela mwango oyo lokola mwango ya lobiko, mwango ya esengo, mpe mwango ya boboto.

Azokisamaki mpo na bobuki mobeko na biso, **Yis.** 53:5 (Mos. 14:5).

Ezali na nkombo mosusu te na nse ya lola na nzela ya oyo wapi moto akoki kobikisama, **Mis.** 4:12. Lokola na Adama banso bazali kokufa, kutu na Klisto banso bakopesama bomoi, **1 Kol.** 15:22. Na ngolu nde bobikisami na nzela ya bondimi, **Efe.** 2:8 (2 Nef. 25:23). Nzambe alakaki bomoi ya seko liboso ete mokili mobanda, **Tit.** 1:2. Yesu azali mosali ya lobiko ya seko, **Ebe.** 5:8–9. Mwango ya bosikoli epesamaki na bakufi, **1 Pet.** 3:18–20; 4:6 (Mal&May 138).

Liwa ekokisi mwango ya boboto ya Mokeli monene, **2 Nef.** 9:6. Boni monene ezali mwango ya Nzambe na biso,

Mwango ya Lobiko

2 Nef. 9:13. Mwango ya bosikoli mokokisaka bosekwi mpe bolimbisi ya masumu, **Alma** 12:25–34. Alona ateyaki mwango ya bosikoli na tata ya Lamoni, **Alma** 22:12–14. Amuleki alimbolaki mwango ya lobiko, **Alma** 34:8–16. Alma alimbolaki mwango ya lobiko, **Alma** 42:5–26, 31.

Malongi ya bokeli, bokwei, bomikabi, mpe libatisi mandimisami na emoniseli ya sika, **Mal&May** 20:17–29. Mwango yango ekulisamaki liboso na mokili, **Mal&May** 128:22.

Mosala na ngai mpe nkembo na ngai ezali kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39. Oyo ezali mwango ya lobiko epayi ya bato nyonso, **Mose** 6:52–62. Tokomeka bango na nzela oyo, **Abal.** 3:22–26.

Mwango ya Lobiko. *Tala* Mwango ya Bosikoli

Mwasi. *Tala* Kobala, Libala; Libota

Mwasi profeta. *Tala lisusu* Kosakola, Lisakoli

Mwasi moko oyo azwaki litatoli ya Yesu mpe azali kosepela na molimo ya emoniseli. Mwasi profeta azalaka na bonganzambe to bafungola na yango te. Atako ezali bobele basi moke babiangami basi profeta kati na makomi, mingi basakolaka, ndakisa Lebeke, Hana, Elisabeta, mpe Malia.

Milyami abiangamaki mwasi profeta, **Esod.** 15:20. Debola abiangamaki mwasi profeta, **Bas.** 4:4. Huluda abiangamaki mwasi profeta, **2 Mik.** 22:14 (2 Nta. 34:22).

Ana abiangamaki mwasi profeta, **Luk.** 2:36.

Nafatali. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Mwana mobali ya motoba na bana mibali zomi na mibale ya Yakobo mpe mwana ya mibale ya Biliha, mosali ya Laele (Gen. 30:7–8). Nafatali azalaki na bana mibali minei (1 Nta. 7:13).

Libota ya Nafatali: Lipamboli ya Yakobo likolo ya Nafatali ekomami na Genese 49:21. Lipamboli ya Mose likolo ya libota yango ekomami na Dutelonome 33:23.

Nahumu

Profeta ya Boyokani ya Kala uta na Galilea oyo akomaki masakoli na ye na mibu 642 mpe 606 Liboso na mbotama ya Klisto.

Buku ya Nahumu: Mokapo 1 ezali koloba na ntina ya kozikisama ya mabele na Boyei ya Mibale mpe na ntina ya boboto mpe nguya ya Nkolo. Mokapo 2 eyebisi bobebisami ya Ninewe, boye ezali elilingi ya oyo ekoya na mikolo ya nsuka. Mokapo 3 ekobaki koyebisa liboso esalema bobebisami ya mawa ya Ninewe.

Namana. *Tala lisusu* Elisa

Kati na Boyokani ya Kala, kapitene ya mampinga ya mokonzi ya Sulia. Azalaki lisusu na maladi ya maba. Na nzela ya bondimi ya mosali Moyisalaele moko akendaki na Yisalaele komona profeta Elisa. Abikisamaki na maladi ya maba na komikitisaka ye moko mpe kosukolaka mbala sambo na ebale ya Yaladene lokola elakisaki profeta Elisa (2 Mik. 5:1–19; Luk. 4:27).

Naomi. *Tala lisusu* Luta

Kati na Boyokani ya Kala, mwasi ya sembo mpe mwasi ya Elimeleke (Luta 1–4). Elimeleke mpe Naomi bamemaki libota na bango na Moaba mpo na kokima nzala. Ekufaki Elimeleke mpe bana mibali mibale na ye, Naomi azongaki na Beteleme elongo na bokilo na ye ya mwasi Luta.

Nasalete. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Mboka moko na kati ya bangomba na westi ya Mbu ya Galilea. Nasalete ezalaki epayi ya Yesu na ebandeli (Mat. 2:23). Yesu ateyaki na sinagoga na Nasalete mpe asakolaki ete Akokisi lisakoli ezwami na Yisaya 61:1–2 (Mat. 13:54–58; Mal. 6:1–6; Luk. 4:16–30).

Natana. *Tala lisusu* Dawidi

Profeta ya Boyokani ya Kala na ntango ya Mokonzi Dawidi. Ntango Dawidi apesaki kotonga tempelo mpo na Nkolo, Nkolo alakisaki Natana koyebisa Dawidi ete asengelaki te kotonga yango. Natana lisusu ampamelaki Dawidi mpo na kobomisaka Uliya, moko ya babundi, mpe mpo na komataka mwasi ya Uliya, Bata-Seba seba (2 Sam. 12:1–15; Mal&May 132:38–39). Sadoko, elongo na Natana, bapokolaki mwana mobali ya Dawidi Solomo lokola mokonzi (1 Mik. 1:38–39, 45).

Natanaele. *Tala lisusu* Balatolomai

Apostolo moko ya Klisto mpe moninga ya Filipi kati na Boyokani ya Sika (Yoan. 1:45–51). Awutaki na Kana na Galilea (Yoan. 21:2). Klisto alobaki ete Natanaele azalaki Moyisalele oyo azali na mayele mabe te (Yoan. 1:47). Bato bakanisi ete ye mpe Balatolomai bazali se moto moko (Mat. 10:3; Mal. 3:18; Luk. 6:14; Yoan. 1:43–45).

Nauvoo, Illinois (USA)

Engumba oyo etongamaki na Basantu ya Mikolo ya Nsuka na mobu 1839 na ekolo ya Illinois. Ezwami na ngambo ya Mississippi River, penepene ya kilometele 320 na monana ya mai uta na Saint Louis.

Mpo na minyokoli oyo ekweyaki na ekolo ya Missouri, Basantu bakendaki penepene na kilometele 320 na nordi esti, kokatisaka Mississippi River, mpe kati na Illinois, wapi bamonaki makambo malamukoleka. Na nsuka, Basantu basonbaki mabele ya mpembeni na engumba Commerce oyo etombwamaki naino te. Mabele oyo ezalaki mpenza esobe ya potopoto bobele na bandako ya minene na motango moke. Basantu bakawusaki mabele mpe batongaki bandako ya bango. Joseph Smith amemaki libota na ye na ndako ya moke ya mabaya. Nkombo ya engumba Commerce ebongolamaki na Nauvoo, na lolenge ya liloba ya Ebele kolimbolaka “kitoko.”

Biteni ebele ya Malongi mpe Mayokani

bikomamaki na Nauvoo (Mal&May 124–129; 132; 135). Bayebisaki Basantu kotonga tempelo na Nauvoo (Mal&May 124:26–27). Batongaki tempelo mpe babongisaki makonzi ya Siona liboso ete babimisama uta na bipayi ya bango na mobu 1846. Lokola eyano na monyokoli oyo Basantu batikaki esika yango mpe babandaki mobembo na bango mpo na westi.

NAZALI. *Tala lisusu* Yehova; Yesu Klisto

Moko ya bankombo ya Nkolo Yesu Klisto.

Nzambe alobaki na Mose, NAZALI OYO NAZALI, **Esod.** 3:14–15. Nazali Nkolo, **Esod.** 6:2–3.

Liboso Abalayama azalaki, nazali, **Yoan.** 8:56–59.

Yoka mongongo ya Yesu Klisto, Nazali Monene, **Mal&May** 29:1 (Mal&May 38:1; 39:1).

Ndai. *Tala lisusu* Liyokani; Ndai mpe liyokani ya bonganzambe

Lokola esalelami kati na makomi, ezali lokola momeseno liyokani moko to elaka moko ya bule. Nzokande, bato ya nkuna, kotangaka mpe Satana na banjelu baye, balapaka lisusu ndai mpo na kokokisa bantina na bango ya mabe. Na ntango ya Boyokani ya Kala, bazalaki kondima bandai; nzokande, Yesu Klisto ateyaki ete bato basengeli te kolapa ndai na nkombo ya Nzambe to ya bikelamo na Ye (Mat. 5:33–37).

Nakokokisa ndai oyo nalapaki na Abalayama, **Gen.** 26:3. Soki moto alapi ndai moko ya kokanga molimo na ye, akoki kobuka yango te, **Mit.** 30:2. Bayingelaki na ndai ya kotambola kati na mobeko ya Nzambe, **Nehem.** 10:29.

Okokokisa ndai na yo epayi ya Nkolo, **Mat.** 5:33 (Mosak. 5:4–5; 3 Nef. 12:33). Nzambe alapaki ndai ete basembo bakobikisama, **Ebe.** 6:13–18.

Ntango Zolami alapaki ndai, bobangi na biso esilaki, **1 Nef.** 4:37. Bato ya Amona balapaki ndai ete bakosopa lisusu makila ata mokolo moko te, **Alma** 53:11.

Banefi ya nkuna balapaki ndai mpe basalaki mayokani ya nkuku na Satana, **Elam.** 6:21–30.

Bato bazwaka bomoi ya seko na nzela ya ndai mpe liyokani ya bonganganzambe, **Mal&May** 84:33–42. Mayokani nyonso, mikanda ya boyokani, endimami, ntomo, mpe ndai, oyo ekangemi te na Molimo Mosantu ya Elaka esukaka ntango bato bakufi, **Mal&May** 132:7.

Ndai mpe liyokani ya

bonganganzambe. *Tala lisusu*

Bonganganzambe; Liyokani; Ndai

Ndai ezali bondimami boye elapani kozala solo mpe sembo na bilaka ya moko na moko. Liyokani ezali elaka ya lipombo kati na bato to mangomba ya bato mibale. Bonganganzambe ya Alona ezwami na liyokani mpamba. Bamemi ya Bonganganzambe ya Melikisedeki bazwaka bonganganzambe na ndai oyo elobami mpe lisusu na liyokani te. Ntango bato oyo bazali na bonganganzambe bazali sembo mpe bazali kokokisa mabiangi na bango lokola Nzambe atindi, Ye akopambola bango. Baoyo bazali sembo kino nsuka mpe bazali kosala nyonso Azali kosenga bango bakozwa nyonso oyo Tata azali na yango (**Mal&May** 84:33–39).

Nkolo asalaki liyokani na Abalayama, mpe Abalayama atosaki, **Gen.** 15:18; 17:1; 22:16–18. Banganganzambe na ntango ya Ejekiele baleisaki etonga te, **Ejek.** 34:2–3. Banganganzambe na ntango ya Malaki babebisaki liyokani, **Mki.** 1–2.

Ndako ya Nkolo.

Tala Tempelo,

Ndako ya Nkolo

Ndako ya Yisalaele.

Tala Yisalaele

Ndeko ya mwasi.

Tala lisusu Bandeko

bandimi, Ndeko mobali; Basi, Mwasi; Bato, Moto

Lokola bana ya Tata na biso na Lola, mibali mpe basi nyonso bazali bandeko basi mpe mibali na molimo. Kati na Eklezia, basi bandimi mpe baninga ya Eklezia babiangami lokola bandeko basi.

Oyo akosala bolingi ya Tata na ngai, se ye wana nde azali ndeko na ngai ya mobali to mpe ndeko na ngai ya mwasi, **Mat.** 12:50 (**Mal.** 3:35).

Mibeko oyo ekambi ntubela ya masuremu kati na bandeko mibali mpe bandeko basi kati na Eklezia etiami, **Mal&May** 42:88–93.

Ndoto.

Tala lisusu Emoniseli

Moko ya banzela oyo Nzambe abimisaka bolingi na Ye epayi ya mibali mpe basi likolo ya mabele. Nzokande, bandoto nyonso ezalaka bimoniseli te. Bandoto oyo efulama na molimo ezali mbuma ya bondimi.

Alotaki ndoto, mpe tala ebutelo ekomaki na lola, **Gen.** 28:12. Joseph alotaki ndoto, **Gen.** 37:5. Nkolo akoloba na ye na ndoto, **Mit.** 12:6. Nebukadanesala alotaki ndoto, **Dan.** 2:1–3. Bamikolo bakolota bandoto, **Yoele** 2:28 (**Mis.** 2:17).

Anjelu ya Nkolo amonanaki epayi na ye na ndoto, **Mat.** 1:20 (**Mat.** 2:19).

Lehi akomaki makambo mingi oyo amonaki na ndoto, **1 Nef.** 1:16. Lehi alotaki ndoto moko, **1 Nef.** 8.

Nebukadanesala.

Tala lisusu Babele,

Babiloni; Danyelee

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya Babiloni (604–561 Liboso na mbotama ya Klisto) oyo akonzaki Yuda (2 Mik. 24:1–4) mpe azingaki Yelusaleme na basoda (2 Mik. 24:10–11). Profeta Lehi atindamaki kokima Yelusaleme penepene na mobu 600 Liboso na mbotama ya Klisto mpo na koboya kokamatama mokingemi na Babiloni (1 Nef. 1:4–13) ntango Nebukadanesala amemaki mosika Mokonzi Sidikiya mpe bato na ye (2 Mik. 25:1, 8–16, 20–22). Danyelee alimbolaki bandoto ya Nebukadanesala (**Dan.** 2; 4).

Nefi, Mwana mobali ya Elamani.

Tala

lisusu Elamani, Mwana mobali ya Elamani; Lehi, Misionele Monefi

Kati na Buku ya Mormon, profeta mpe misionele monene Monefi.

Azalaki mwana mobali ya yambo ya

Elamani, **Elam.** 3:21. Aponamaki mosambisi mokonzi, **Elam.** 3:37. Ye mpe ndeko na ye ya mobali Lehi babongolisaki Balamani mingi na nsango malamau, **Elam.** 5:18–19. Azingamaki na moto mpe babimisaki ye uta na boloko, **Elam.** 5:20–52. Asambelaki likolo ya linongi ya elanga na ye, **Elam.** 7:6–10. Abimisaki bobomi ya mosambisi mokonzi, **Elam.** 8:25–28; 9:1–38. Apesamaki nguya monene na Nkolo, **Elam.** 10:3–11. Asangaki nzala na Nkolo mpe nsuka ya nzala yango, **Elam.** 11:3–18.

Nefi, Mwana mobali ya Lehi. *Tala lisusu* Banefi; Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali ya sembo ya Lehi mpe Salia (1 Nef. 1:1–4; 2:5). Nefi azalaki na bondimi makasi na liloba ya Nzambe (1 Nef. 3:7) mpe akomaki profeta monene, mobateli ya lisolo ya makomi, mpe mokambi ya bato na ye.

Azalaki moto ya botosi mpe asambe-laki na bondimi, **1 Nef.** 2:16. Azongaki na Yelusaleme kokamata bapalaki ya motako, **1 Nef.** 3–4. Azongaki na Yelusaleme komema libota ya Yisamaele na esobe, **1 Nef.** 7. Azwaki limoni se moko oyo Lehi azwaki, **1 Nef.** 10:17–22; 11. Amonaki kati na limoni ntango ekoya nsima ya bato na ye mpe bozongisi ya nsango malamau, **1 Nef.** 12–13. Alimbolaki limoni ya nzete ya bomoi, **1 Nef.** 15:21–36. Abukaki litimbo na ye kasi na nzela ya bondimi akokaki kozwa bilei, **1 Nef.** 16:18–32. Atongaki masuwa mpe asalaki mobembo na mboka elakelama, **1 Nef.** 17–18. Banefi mpe Balamani bakabwanaki, **2 Nef.** 5. Apesaki litatoli ya nsuka, **2 Nef.** 33.

Buku ya 1 Nefi: Mikapo 1 kino 18:8 mitali likambo ya profeta Lehi mpe libota na ye kolongwaka na Yelusaleme. Batambolaki na nzela ya esobe ya mpamba kino bakomaki na mbu. 1 Nefi 18:9–23 elobeli mobembo na bango na mboka elakelama, lokola etindamaki na Nkolo, atako botomboki ya Lamani mpe Lemule. Mikapo 19–22 ezali koyebisa ntina

oyo Nefi abombaki masolo ya makomi (1 Nef. 6; 19:18)—kondimisa banso mpo na kokundola Nkolo Mosikoli na bango. Atangaki Yisaya (1 Nef. 20–21) mpe alimbolaki etinda ya Yisaya, na elikya ete banso bakoki koya koyeba Yesu Klisto lokola Mobikisi mpe Mosikoli na bango (1 Nef. 22:12).

Buku ya 2 Nefi: Mikapo 1–4 ezali na boko mateya mpe masakoli ya nsuka ya Lehi liboso na kufa na ye, kozwanaka mpe mapamboli likolo ya bana mibali na ye mpe biboto na bango. Mikapo 5 ezali kolimbola mpo na nini Banefi bakabwanaki uta na Balamani. Banefi batongaki tempelo, bateyaki mobeko ya Mose, mpe babombaki masolo ya makomi. Mikapo 6–10 ezali na maloba ya Yakobo, elenge ndeko ya mobali, leki ya Nefi. Yakobo ataleli malamau mambi ya kala ya Bayuda mpe asakolaki na ntina ya Masiya, ndambo ya oyo ezwamaki uta makomi ya profeta Yisaya. Na mikapo 11–33 Nefi akomaki litatoli na ye ya Klisto, litatoli ya Yakobo, masakoli ya mikolo ya nsuka, mpe mikapo ebele uta na buku ya Yisaya kati na Boyokani ya Kala.

Bapalaki ya Nefi: Tala Bapalaki

Nefi, Mwana mobali ya Nefi, Mwana mobali ya Elamani. *Tala lisusu* Moyekoli; Nefi, Mwana mobali ya Elamani

Moko ya bayekoli Banefi zomi na mibale baoyo baponamaki na mosekwi Yesu Klisto kati na Buku ya Mormon (3 Nef. 1:2–3; 19:4). Profeta oyo asambe-laki makasi epayi ya Nkolo mpo na ntina ya bato oyo. Nefi ayokaki mongongo ya Nkolo (3 Nef. 1:11–14). Nefi abimelamaki na banjelu, abenganaki bazabulu, asekwisaki ndeko na ye ya mobali uta na kufa, mpe apesaki litatoli na ye oyo ekoki kozanga kondimama te (3 Nef. 7:15–19; 19:4). Nefi abombaki masolo ya makomi (3 Nef. 1:2–3).

Buku ya 3 Nefi: Buku ekomamaki na Nefi, mwana mobali ya Nefi, kati na Buku ya Mormon. Mikapo 1–10 milakisi bokokisami ya masakoli na ntina

Nehemia

ya boyei ya Nkolo. Elembo ya mbotama ya Klisto epesamaki; bato bayambolaki; kasi nsima bazongelaki nkuna. Na nsuka ekumbaki, boningani ya mabele, mipepe ya kaina, mpe bobebi bonene eyebisaki liwa ya Klisto. Mikapo 11–28 ezali kokundola boyei ya Klisto na Amerika. Oyo ezali eteni ya katikati mpenza ya buku ya 3 Nefi. Mingi ya maloba ya Klisto makokani na masakoli na ye oyo ekomami na Biblia (ndakisa, Mat. 5–7 mpe 3 Nef. 12–14). Mikapo 29–30 ezali maloba ya Mormon na bikolo ya mikolo ya nsuka.

Buku ya 4 Nefi: Buku oyo ezali bobele na milongo ya kotanga ntuku minei na libwa, nyonso na mokapo moko, nzokande ezali kolobela makambo ya penepene ya mibu nkama misato ya mambi ya kala ya Banefi (Mibu 34–321 ya Mobu ya Nkolo). Nkola ebele ya bakomi, kotangaka mpe Nefi, basengisamaki na lisolo ya makomi yango. Milongo 1–19 ezali koyebisa ete nsima ya boyei ya mosekwi Klisto Banefi mpe Balamani nyonso babongwanaki na nsango malamau. Kimia, bolongo, mpe boyokani eyangelaki. Bayekoli Banefi basato, baye Klisto apesaki nzela ya kotikala likolo ya mabele kino boyei na ye ya mibale (3 Nef. 28:4–9), basalelaki bato. Nefi atikaki makundoli na mwana mobali na ye Amosa. Milongo 19–47 ezali lisolo ya makomi ya mosala ya Amosa (mobu 84) mpe oyo ya mwana mobali na ye (mobu 112). Na 201 ya Mobu ya Nkolo, lolendo ebاندaki kobimisa mikakatano na kati ya bato, baoyo bakabwanaki bango moko kati na mangomba mpe babandaki baelekizia ya lokuta mpo na kozwa mbano (4 Nef. 1:24–34).

Milongo ya kotanga ya nsuka ya 4 Nefi milakisi ete bato bazongaki lisusu na nkuna (4 Nef. 1:35–49). Na 305 ya Mobu ya Nkolo, Amosa mwana mobali ya Amosa akufaki mpe ndeko na ye ya mobali Amaloni abombaki masolo ya makomi ya bule nyonso mpo na bobateli malamau. Nsima Amaloni apesaki masolo ya makomi yango na Mormon, oyo

akomaki makambo mingi ya ntango ya bomoi na ye moko mpe ayeisaki yango mokuse (Morm. 1:2–4).

Nehemia

Moyisalaele moto ya lokumu na Babiloni kati na Boyokani ya Kala (soki Molewi te moto ya libota ya Yuda) oyo azalaki na lotomo ya momemi kopo na ndako ya Aletahesasete, uta na nani azwaki etinda ya bakonzi kopesaka ye nzela ya kokende kotonga lisusu bifelo na Yelusaleme.

Buku ya Nehemia: Buku oyo ezali bobeki ya buku ya Ejela. Ezali na lisolo ya botamboli mpe kokoso ya mosala na Yelusaleme kolandaka bozongi ya Bayuda uta na bokangemi ya Babiloni. Mikapo 1–7 ezali kolobela boyei ya yambo ya Nehemia na Yelusaleme mpe botongi lisusu ya bifelo ya engumba atako batelemelaki makasi mosala yango. Mikapo 8–10 milimboli mabongisi oyo Nehemia azalaki kosala kati na biyamba mpe mangomba ya bato. Mikapo 11–13 ezali kopesa mokanda ya bankombo ya baoyo balongobanaki mpe epesi lisolo ya bobulisi ya efelo. Milongo ya kotanga 4–31 ya mokapo 13 mikundoli boyei ya mibale na Nehemia na Yelusaleme nsima ya kozalaka mosika mibu zomi na mibale.

Newolo. *Tala lisusu Motelemeli Klisto;* Poloso ya banganga

Moto moko ya mabe kati na Buku ya Mormon. Newolo azalaki moto moko ya yambo ya kosala poloso ya banganga na kati ya Banefi. Nsima ya koteya malongi ya lokuta mpe koboma Gideon, babomaki Newolo mpo na bobomi na ye (Alma 1). Balandi ya Newolo bakobaki misala mabe mpe mateya ya lokuta ya Newolo ntango molai nsima ya kufa na ye.

Alma mpe Amuleki babwakamaki na boloko na mosambisi nsima ya molongo ya Newolo, **Alma** 14:14–18. Bazalaki bato ya mosala ya Newolo oyo babomaki, **Alma** 16:11. Mingi batindamaki na molongo ya Banewolo, **Alma** 21:4.

Motuya monene ya baoyo babomaki bandeko na bango bandimi balandaki molongo ya Banewolo, **Alma** 24:28.

Nganganzambe monene. *Tala lisusu* Bonganganzambe ya Alona; Bonganganzambe ya Melikisedeki

Lotomo moko kati na bonganganzambe. Makomi ezali kolobela “nganganzambe monene” na ndimbola mibale: (1) Lotomo moko kati na Bonganganzambe ya Melikisedeki; mpe (2) na nse ya mobeko ya Mose, mokambi moyangeli ya Bonganganzambe ya Alona.

Ndimbola ya yambo etaleli Yesu Klisto lokola Nganganzambe Monene ya monene. Adama mpe bankoko nyonso bazalaki lisusu banganganzambe banene. Lelo, banganganzambe banene, bakambi misato bazali kosala Bokambi ya Eklezia mpe bazali kokamba likolo ya bamemi banso basusu ya bonganganzambe mpe bandimi nyonso basusu ya Eklezia. Mibali ya kobakisama baoyo balongobani bakulisami lokola banganganzambe banene lokola ebongi malamau na kati ya Eklezia lelo oyo. Banganganzambe banene bakoki kobiangama, kotiana mpembeni, mpe kokulisama lokola baepisikopo (**Mal&May** 68:19; 107:69–71).

Na ndimbola ya mibale, na nse ya mobeko ya Mose, mokambi moyangeli ya Bonganganzambe ya Alona abiangamaki nganganzambe monene. Lotomo yango elandaki bosangoli ya mbotama eyaki na nzela ya mobotami ya yambo na ntei ya libota ya Alona, Alona ye moko kozalaka nganganzambe monene ya yambo na molongo ya Alona (**Esod.** 28–29; **Lew.** 8; **Mal&May** 84:18).

Melikisedeki azalaki nganganzambe ya Nzambe alesi likolo, **Gen.** 14:18 (**Alma** 13:14).

Banganganzambe banene babiangamaki mpe balengelamaki uta ebandeli ya mokili, **Alma** 13:1–10.

Banganganzambe banene basalisaka na makambo ya molimo, **Mal&May** 107:10, 12, 17.

Nganganzambe, Bonganganzambe ya Alona. *Tala lisusu* Alona, Ndeko mobali ya Mose; Bonganganzambe ya Alona; Nganganzambe monene

Lotomo moko kati na Bonganganzambe ya Alona. Na ntango ya kala, lotomo ya likolo koleka ya Bonganganzambe ya Alona esimbamaki bobele na Alona mpe bato ya eboto na ye. Ntango Klisto akokisaki mobeko ya Mose, bopekisami oyo elongolamaki.

Mikumba ya nganganzambe kati na Eklezia ezongisami milimbolami, **Mal&May** 20:46–52.

Nganganzambe, Bonganganzambe ya Melikisedeki. *Tala lisusu* Bonganganzambe ya Melikisedeki; Nganganzambe monene

Moto oyo asalaka ndulu ya eyamba mpo na basusu mpe atindama na Nzambe. Mbala mingi kati na makomi, banganganzambe bazali solo banganganzambe minene na molongo ya Melikisedeki (**Alma** 13:2). Baoyo bakozwa litondi ya nkembo ya Nzambe nsima ya Bosekwi bakokoma banganganzambe mpe bakonzi na mokili ya selesitale.

Melikisedeki azalaki nganganzambe ya Nzambe oyo alesi likolo, **Gen.** 14:18. Ozali nganganzambe libela na molongo ya Melikisedeki, **Nze.** 110:4 (**Ebe.** 5:6; 7:17, 21).

Klisto asali biso bakonzi mpe banganganzambe mpo na Nzambe mpe Tata na ye, **Emon.** 1:6 (**Emon.** 5:10; 20:6).

Bokundola ete Nkolo Nzambe akulisaki banganganzambe na lolenge ya molongo na ye mosantu, **Alma** 13:1–20.

Baoyo bakobima na bosekwi ya bayengebene bazali banganganzambe mpe bakonzi, **Mal&May** 76:50, 55–60.

Ngolu. *Tala lisusu* Atonda na boboto, Boboto; Bomikabi, Komikaba; Lobiko; Yesu Klisto

Nguya ya kopesa makoki uta na Nzambe, oyo epesaka mibali mpe basi nzela ya kozwa mapamboli kati na bomoi oyo mpe ya kozwa bomoi ya seko mpe

Ngomba ya Bilaya

bonetolami wana esili bango kotia bondimi na misala, koyambola, mpe kosala bokasi koleka malamumu mpo na kobatela mibeko. Lisalisi to elendisani na bongo uta na Nzambe epesami na nzela ya boboto mpe bolingo ya Nzambe. Moto nyonso ya kufa asengeli kozwa ngolu ya Nzambe mpo na Bokwei ya Adama mpe lisusu mpo na bolembu ya moto.

Ngolu mpe bosolo eyaki na Yesu Klisto, **Yoan.** 1:17. Na ngolu ya Klisto, tokobikisama, **Mis.** 15:11 (Lom. 3:23–24; Mal&May 138:14). Tozwi nzela ya koyingela na bondimi na ngolu na ye, **Lom.** 5:2. Na ngolu bobikisami na nzela ya bondimi, **Efe.** 2:8. Ngolu ya Nzambe nde ememaka lobiko, **Tit.** 2:11. Boya na molende epayi na kiti ya bokonzi ya ngolu, **Ebe.** 4:16. Nzambe apesaka ngolu na basokemi, **1 Pet.** 5:5.

Moto moko te akoki kofanda na miso ya Nzambe longola se soki ezali na nzela ya matomba, boboto, mpe ngolu ya Masiya Mosantu, **2 Nef.** 2:8. Ezali bobele na kati mpe na nzela ya ngolu ya Nzambe nde bato babikisami, **2 Nef.** 10:24. Tobikisami na ngolu, nsima ya nyonso tokoki kosala, **2 Nef.** 25:23. Ezali bobele na ngolu nde tozwi nguya ya kosala makambo oyo, **Yako.** 4:7. Bato bakoka kozongisama na ngolu mpo na ngolu, engebene na misala na bango, **Elam.** 12:24. Ngolu na ngai ekoki mpo na basokemi mpe banson oyo bamikitisaka, **Etel.** 12:26–27. Moroni asambelaki ete baoyo bazalaki Bayuda-te bapesama ngolu ete bakoka kozala na bolingani, **Etel.** 12:36, 41. Na nzela ya ngolu ya Nzambe bazali bato ya bobongi nie na Klisto, **Mor.** 10:32–33.

Yesu azwaki ngolu mpo na ngolu, **Mal&May** 93:12–13, 20.

Ngomba ya Bilaya. Tala Bilaya,
Ngomba ya

Nguya. Tala lisusu Bonganganzambe;
Likoki

Makoki ya kosala eloko songolo. Kozala na nguya likolo ya moto moko to likolo ya eloko moko ezali kozala na

makoki ya kokonza to kopesa mibeko na moto to na eloko wana. Kati na makomi, nguya ekangemi mbala mingi na nguya ya Nzambe to nguya ya lola. Ezali ya kokangama makasi na likoki ya bonganganzambe, oyo ezali ndingisa to makoki ya kosala mpo na Nzambe.

Mpo na ntina oyo nabimisaki yo, mpo na kolakisa na yo nguya na ngai, **Esod.** 9:16. Nzambe azali bokasi mpe nguya na ngai, **2 Sam.** 22:33. Kokanga te bolamu ntango ezali na nguya ya loboko na yo kosala yango, **Mas.** 3:27. Solo natondi na nguya na molimo ya Nkolo, **Mika** 3:8.

Nguya nyonso epesameli ngai na lola mpe na mabele, **Mat.** 28:18. Bakamwaki na malongi na ye, mpo liloba na ye ezalaki na nguya, **Luk.** 4:32. Botikala kati na engumba kino ekolatisama bino na nguya uta na likolo, **Luk.** 24:49. Na mingi lokola bakoyamba ye, apesaki bango nguya ya kokoma bana ya Nzambe, **Yoan.** 1:12 (Mal&May 11:30). Bokozwa nguya, nsima na wana ete Molimo Mosantu aya likolo na bino, **Mis.** 1:8. Nguya ezali te longola se ya Nzambe, **Lom.** 13:1. Bobatelami na nguya ya Nzambe na nzela ya bondimi mpo na lobiko, **1 Pet.** 1:3–5.

Natondi na nguya ya Nzambe, **1 Nef.** 17:48. Emonisamaki epayi na ngai na nguya ya Molimo Mosantu, **Yako.** 7:12. Moto akoki kozala na nguya monene epesami na ye uta na Nzambe, **Mos.** 8:16. Bateyaki na nguya mpe na likoki ya Nzambe, **Alma** 17:2–3. Nefi asalelaki na nguya mpe likoki monene, **3 Nef.** 7:15–20 (3 Nef. 11:19–22).

Atako moto moko akoki kozala na nguya ya kosala misala ya kokamwa, soki abeti ntolo na bokasi na ye moko asengeli kokweya, **Mal&May** 3:4. Nguya ya kosala bolamu ezali na moto moko moko, **Mal&May** 58:27–28. Kati na makuli ya Bonganganzambe ya Melikisedeki nguya ya bonzambe emonisami, **Mal&May** 84:19–22. Makoki ya bonganganzambe makangami na lolenge ya bokabwani te na banguya ya lola, **Mal&May** 121:34–46.

Nakokamba yo na loboko na ngai, mpe nguya na ngai ekozala likolo na bino, **Abal.** 1:18.

Nguya ya boponi. *Tala lisusu*
Bonsomi, Nsomi; Boyanoli,
Koyanola, Moyanoli

Makoki mpe litomba Nzambe apesi bato mpo na kopona mpe kosala mpo na bango moko.

Ya banzete nyonso bokoki kolia na bonsomi, **Gen.** 2:16. Bopona lelo nani oyo bokosalela, **Yos.** 24:15 (Alma 30:8; Mose 6:33).

Moto akoki te kosala mpo na ye moko longola se soki asenginiami, **2 Nef.** 2:15–16. Bato bazali nsomi ya kopona lipanda mpe bomoi ya seko to bokangemi mpe liwa, **2 Nef.** 2:27. Bozali bansomi; bopesami ndingisa ya kosala mpo na bino moko, **Elam.** 14:30.

Ya misato ndambo moko ya mampinga ya lola apengolaki uta na ngai mpo na nguya na bango ya boponi, **Mal&May** 29:36. Esengeli ete zabulu asenginina bana ya bato, soki te bakoki kozala basali te, **Mal&May** 29:39. Tika moto na moto apona mpo na ye moko, **Mal&May** 37:4. Moto na moto akoka kosala engebene na nguya ya boponi bolamu na mabe oyo nasili kopesa epayi na ye, **Mal&May** 101:78.

Satana alukaki kobebisa nguya ya boponi ya moto, **Mose** 4:3. Nkolo apesaki epayi ya moto nguya na ye ya boponi, **Mose** 7:32.

Nikodeme. *Tala lisusu* Bafalisai

Kati na Boyokani ya Sika, mokonzi moko ya sembo ya Bayuda (mbele ya Boyangani) mpe Mofalisai (Yoan. 3:1).

Alobaki na Yesu na butu, **Yoan.** 3:1–21. Akomaki molobeli ya Klisto epayi ya Bafalisai, **Yoan.** 7:50–53. Amemaki biloko esengeli na mpo na kokunda Yesu, **Yoan.** 19:39–40.

Ninewe. *Tala lisusu* Asulia; Yona

Kati na Boyokani ya Kala, engumba mokonzi ya Asulia mpe mboka ya

mombongo oyo ewumelaki mibu nkama mibale koleka na ngambo ya esti ya zelo ya ebale ya Tigilisi. Ekweyaki ntango eyangeli ya Basulia ekweyaki, na mobu 606 Liboso na mbotama ya Klisto.

Saneheliba, mokonzi ya Asulia afaandaki na Ninewe, **2 Mik.** 19:36. Yona atindamaki kobianga engumba na boyamboli, **Yona** 1:1–2 (Yona 3:1–4). Bato ya Ninewe bayambolaki, **Yona** 3:5–10.

Klisto asalelaki Ninewe lokola ndakisa ya boyamboli liboso ya Bayuda, **Mat.** 12:41.

Nioka ya motako. *Tala lisusu* Mose; Yesu Klisto

Nioka ya motako oyo esalemaki na Mose na etinda ya Nzambe mpo na kobikisa Bayisalaale oyo baswamaki na nioka ya mabe (nioka ya ngenge) kati na esobe (Mit. 21:8–9). Nioka oyo ya motako ekanngisamaki na songe ya mwa nzete mpe “atelemisaki yango ete oyo nyonso akotala likolo na yango akoka kobikisama” (Alma 33:19–22). Nkolo alobelaki botombwami ya nioka na esobe lokola elembu na Ye moko kotombwamaka likolo na ekulusu (Yoan. 3:14–15). Emoniseli ya mikolo ya nsuka endimi lisolo ya nioka mabe mpe lolenge kani bato babikisamaki (1 Nef. 17:41; 2 Nef. 25:20; Elam. 8:14–15).

Nkanda. *Tala lisusu* Bolingo; Boyini, Koyina

Nkanda ezali kolakisa bosiliki ya polele na elongi. Nkolo akebisi Basantu na Ye ete bakonza nkanda na bango (Mat. 5:22). Ezala moboti to mwana moto moko te asengeli kosalela mosusu na ndenge ya mabe kati na libota. Kati na makomi, na ndinga nkanda ezali na elilingi ya moto (2 Nef. 15:25; Mal&May 1:13).

Mpe Kaina asilikaki mingi mpenza, mpe elongi na ye elakisaki nkanda, **Gen.** 4:5. Nkolo azali malembe na kosilika, mpe na boboto monene mpenza, **Nze.** 145:8. Eyano ya malembe ependolaka nkele, **Mas.** 15:1. Moto ya nkele

Nkanga

alamusaka boweli, kasi ye oyo azali malembe na nkanda akitisaka boswani, **Mas.** 15:18 (Mas. 14:29). Mpo na ntina ya nkombo na ngai nakozongisa nkanda na ngai nsima, **Yis.** 48:9. Nasili kotanda maboko na ngai epayi ya bato oyo bazali kotumola ngai ntango nyonso na nkanda, **Yis.** 65:2–3.

Oyo nyonso akobeta yo na litama na yo ya mwasi, baluka pesa ye lisusu litama mosusu, **Mat.** 5:39. Bino batata, boyokisa bana na bino nkele te, **Efe.** 6:4.

Mpo nalobeli bino bosolo, bosilikeli ngai, **Mos.** 13:4. Nakokende kotala bato oyo kati na nkanda na ngai, **Alma** 8:29.

Na ntina ya moto moko te ekopela nkele na ye bobele na baoyo wana bandimaka te loboko na ye kati na biloko nyonso, **Mal&May** 59:21. Ngai, Nkolo, nazali na nkanda na bato ya nkuna, **Mal&May** 63:32.

Nkanga. *Tala lisusu* Moyekoli

Eloko moko oyo etiami nzinganzinga na nkingo ya nyama to ya bato mpo na kokanga bango esika moko. Nkanga ya Klisto ezali elilingi ya kozala moyekoli, nzokande nkanga ya boumbu ezali elilingi ya monyokoli.

Nkanga na ngai ezali pete, mpe mokumba na ngai ezali na bozito te, **Mat.** 11:29–30. Botiama nkanga moko ya bokesen elongo na bato bazangi bondimi te, **2 Kol.** 6:14. Boyingela na nkanga ya boumbu te, **Gal.** 5:1.

Tozali na mposa ya komema moto moko na nkanga ya boumbu mpe te, **Alma** 44:2.

Bampasi ya Basantu ezali libende ya nkanga, singa moko ya makasi, mpe mi-nyololo ya lifelo, **Mal&May** 123:1–3, 7–8.

Nkele. *Tala* Nkanda**Nkembo.** *Tala lisusu* Bosolo; Mituya ya Nkembo; Pole, Pole ya Klisto

Kati na makomi, nkembo ezali mbala mingi kolobela pole mpe bosolo ya Nzambe. Ekoki mpe lisusu kolobela bosanzoli to lokumu, mpe na lolenge moko bomoi ya seko to nkembo ya Nzambe.

Santu azali Nkolo na bibebe: mabele mobimba matondi na nkembo na ye, **Yis.** 6:3 (2 Nef. 16:3).

Tobongwani na elilingi se moko uta nkembo na nkembo, **2 Kol.** 3:18.

Akosekwisa ngai kino kofanda elongo na ye na nkembo, **Alma** 36:28.

Nkembo ekozwama na bosekwi eko-kesena engebene na bosembo, **Mal&May** 76:50–119. Nkembo ya Nzambe ezali mapele, **Mal&May** 93:36.

Nkembo ya Nzambe ezali kokokisa bozangi kufa mpe bomoi ya seko ya moto, **Mose** 1:39. Namonaki Bato mibale, baoyo kani bongengi mpe nkembo ekoki kolimbolama te, **JS—Mambi ya Kala** 1:17.

Nkembo ya Selesitiale. *Tala lisusu*

Bomoi ya seko; Bonetolami; Mituya ya Nkembo

Motuya ya likolo koleka kati na mituya misato ya nkembo oyo moto akoki kozwa nsima ya bomoi oyo. Awa bato ya sembo bakofanda na miso ya Nzambe Tata mpe Mwana na Ye Yesu Klisto.

Nkembo ya selesitiale ezali moko, **1 Kol.** 15:40 (Mal&May 76:96). Paulo azwamaki na lola ya misato, **2 Kol.** 12:2.

Nkembo ya selesitiale elakisamaki na limoni, **Mal&May** 76:50–70. Soki Basantu balingi esika moko na mokili ya selesitiale, basengeli komilengela, **Mal&May** 78:7. Ye oyo akoki kokangama na mobeko ya bokonzi ya selesitiale te akoki mpe kokangama na nkembo ya selesitiale te, **Mal&May** 88:15–22. Kati na nkembo ya selesitiale ezali na lola misato; masengami matiami mpo na kozwa ya likolo koleka nyonso, **Mal&May** 131:1–2. Bana mike oyo bakufaka liboso ya mobu ya boyanoli babikisami kati na bokonzi ya selesitiale, **Mal&May** 137:10.

Nkembo ya Telesitiale. *Tala lisusu*

Mituya ya Nkembo

Motuya ya nse koleka nyonso kati na mituya misato ya nkembo na oyo wapi bato bakofanda nsima ya Bosambisi ya Nsuka.

Paulo amonaki nkembo ya minzoto, **1 Kol.** 15:40–41.

Joseph Smith mpe Sidney Rigdon banonaki nkembo ya telesitiale, **Mal&May** 76:81–90. Bafandi ya mokili ya telesitiale bakokaki koyebana motango te lokola minzoto, **Mal&May** 76:109–112. Ye oyo akoki kokangama na mobeko ya bokonzi ya telesitiale te akoki koyika mpiko na nkembo ya telesitiale te, **Mal&May** 88:24, 31, 38.

Nkembo ya Teresitiale. *Tala lisusu*

Mituya ya Nkembo

Motuya ya mibale kati na mituya misato ya nkembo oyo wapi bato bakofandana nsima ya Bosambisi ya Nsuka.

Paulo amonaki nkembo ya teresitiale, oyo ekokanaki na nkembo ya sanza, **1 Kol.** 15:40–41.

Joseph Smith mpe Sidney Rigdon banonaki nkembo ya teresitiale, **Mal&May** 76:71–80. Nkembo ya teresitiale eleki mpenza oyo ya telesitiale, **Mal&May** 76:91. Baoyo bakoki koyika mpiko na mobeko ya bokonzi ya teresitiale te bakoki koyika mpiko na bokonzi ya teresitiale te, **Mal&May** 88:23, 30, 38.

Nkisi ya Gilada

Mpaka uta na mai ya nzete to mondongo ya mpimbo oyo esalelami mpo na kosalisa mpota (Gen. 43:11; Yil. 8:22; 46:11; 51:8). Lokasa ya esobe oyo ebimisaka biloko uta na oyo wapi nkisi oyo esalelami ezalaki komonana mingi na Gilada na ntango ya Boyokani ya Kala ete eyebanaki lokola “nkisi ya Gilada” (Gen. 37:25; Ejek. 27:17).

Nkita. *Tala* Bozwi

Nkoko, Ya nkoko. *Tala lisusu*

Bonganganzambe ya Melikisedeki; Mapamboli ya bankoko; Molakisi; Tata, ya kufa

Makomi ezali kolobela bankoko na lolenge mibale: (1) lotomo oyo ekulisami kati na Bonganganzambe ya Melikisedeki, oyo ebiangami ntango mosusu molakisi; (2) batata ya mabota. Bankoko oyo

bakulisami bapesaka mapamboli malam koleka na bandimi balongobani ya Eklezia.

Bankoko Bakulisama: Apesaki ndambo baprofeta mpe ndambo balakisi, **Efe.** 4:11 (Bit. Bond. 1:6).

Ezali mosala ya Bazomi na mibale ya kokulisa basali ya nsango malam, **Mal&May** 107:39. Hyrum akoki kokamata mosala ya bonganganzambe mpe ya nkoko, **Mal&May** 124:91–92, 124; 135:1.

Batata: Yakobo apambolaki bana mibali na ye mpe eboto na bango, **Gen.** 49:1–28.

Tika nalobela bino polele na ntina ya nkoko Dawidi, **Mis.** 2:29.

Lehi apesaki toli mpe apambolaki bana na ye, **2 Nef.** 4:3–11.

Nakomaki mosangoli libula engebene na makoki ya mobeko, kozalaka na makoki oyo ezali na batata, **Abal.** 1:2–4.

Nkolo. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe; Yesu Klisto

Nkombo ya limemia monene mpe ya lokumu mpo na Nzambe Tata mpe mpo na Mobikisi Yesu Klisto. Nkombo moko etali ezaleli ya bango lokola nta likolo, bankolo ya bolingo likolo ya bokeli na bango.

Eloko moko ya mpasi ezali te mpo na Nkolo, **Gen.** 18:14. Nkolo alobaki na Mose miso na miso, **Esod.** 33:11. Bosengeli kolinga Nkolo Nzambe na bino, **Dut.** 6:5 (Mat. 22:37; Mal. 12:30). Kasi mpo na ngai mpe ndako na ngai, tokosalela Nkolo, **Yos.** 24:15. Nkolo azali mobateli na ngai, **Nze.** 23:1. Nkolo azali makasi mpe ya nguya, nguya kati na etumba, **Nze.** 24:8. Nkolo Yehova azali bokasi na ngai, **Yis.** 12:2 (2 Nef. 22:2). Ngai Nkolo nazali Mobikisi na bino mpe Mosikoli na bino, **Yis.** 60:16.

Osengeli kokumbamela se Nkolo Nzambe na yo, **Mat.** 4:10 (Luk. 4:8). Boni boni ezali minene makambo oyo Nkolo asili kosala, **Mal.** 5:19. Ezali se na Nkolo moko Yesu Klisto, **1 Kol.** 8:6. Ezali na Nkolo se moko, bondimi moko, libatisi

Nkolo na bibebe

moko, **Efe.** 4:5. Nkolo ye moko akokita uta na lola, **1 Tes.** 4:16.

Nakokende mpe nakosala makambo nyonso Nkolo atindaki, **1 Nef.** 3:7. Nkolo akosambisa babola na bosembo, **2 Nef.** 30:9. Nkolo Nzambe, Nzambe ya Abalayama, abikisaki Bayisalaele uta na bokangemi, **Alma** 29:11. Eloko moko te ekoki kobikisa bato longola se boyamboli mpe bondimi na Nkolo, **Elam.** 13:6 (Mos. 3:12).

Yoka maloba ya Yesu Klisto, Nkolo na yo, **Mal&May** 15:1. Luka ntango nyonso elongi ya Nkolo, **Mal&May** 101:38. Nkolo akozala motane na bomonani na ye na Boyei ya Mibale, **Mal&May** 133:48 (Yis. 63:1–4).

Abalayama asololaki na Nkolo miso na miso, **Abal.** 3:11. Tondimi ete libongisi ya yambo ya nsango malamau ezali bondimi na Nkolo Yesu Klisto, **Bit. Bond.** 1:4.

Nkolo na bibebe. *Tala lisusu* Yesu Klisto

Nkombo mosusu ya Yesu Klisto. Azali koyangela likolo ya bibebe ya lola mpe mabele, mpe azali kokamba basembo na kotelemelaka mabe (**Mal&May** 29:9; 121:23).

Nkolo na Bibebe azali Mokonzi ya nke-mbo, **Nze.** 24:10.

Nzambe ya Yisalaele azali Nkolo na Bibebe, **1 Nef.** 20:2.

Molimo na ngai mokobunda te ntango nyonso na moto, elobi Nkolo na Bibebe, **Mal&May** 1:33.

Nkombo ya Eklezia. *Tala* Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka; Eklezia, Nkombo ya

Nkona ya Abalayama. *Tala* Abalayama—Nkona ya Abalayama

Nkona ya sinapi

Nkona ya molona ya sinapi. Ata kutu nkona ezali moke, bolayi ya molona oyo ekolaka uta na yango ezali monene. Yesu amekaki bokonzi ya lola na nkona ya sinapi (**Mat.** 13:31).

Soki bozali na bondimi lokola nkona ya sinapi, bokoki kolongola bangomba, **Mat.** 17:20.

Nkotisa. *Tala* Maboko, Botie ya

Nkoto ya mibu. *Tala lisusu* Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Lifelo

Eleko ya mibu nkoto moko ya kimia oyo ekobanda ntango Klisto akozonga mpo na koyangela ye moko likolo ya mabele (**Bit. Bond.** 1:10).

Bato bakobuka mompanga, mpe bakoyekola etumba lisusu te, **Yis.** 2:4 (Mika 4:3; 2 Nef. 12:4). Mabele oyo ezalaki mpamba makomaki lokola elanga ya Edene, **Ejek.** 36:35.

Bazalaki mpe bayangelaki mibu nkoto elongo na Klisto, **Emon.** 20:4.

Mpo na bosembo, Satana azali na nguya te, **1 Nef.** 22:26.

Nakofanda kati na bosembo likolo ya mabele mibu nkoto moko, **Mal&May** 29:11. Ntango mibu nkoto moko mikosila, nakoyokela lisusu mabele mawa se mpo na eleko moke, **Mal&May** 29:22. Nkoto monene ya mibu ekoya, **Mal&May** 43:30. Bana ya bato ya sembo bakokola na kozalaka na lisumu te, **Mal&May** 45:58. Bana bakokola kino bakokoma bakolo; bato bakobongolama na bofini ya liso, **Mal&May** 63:51. Na ebandedeli ya nkoto sambo ya mibu, Nkolo akosantisa mabele, **Mal&May** 77:12. Bazalaki lisusu na bomoi te kino nsuka ya mibu nkoto moko, **Mal&May** 88:101. Satana akokangisama mpo na mibu nkoto moko, **Mal&May** 88:110. Nkoto ya mibu elimbolami, **Mal&May** 101:23–34.

Mpo na mibu nkoto moko mabele makopema, **Mose** 7:64.

Noa, Mwana mobali ya Zenifi

Mokonzi ya nkuna kati na Buku ya Mormon. Akonzaki likolo ya lingomba moko ya Banefi na mboka ya Nefi.

Noa asalaki masumu mingi, **Mos.** 11:1–15. Atindaki baboma profeta Abinadi, **Mos.** 13:1 (Mos. 17:1, 5–20). Noa azikisami na liwa, **Mos.** 19:20.

Noa, Nkoko ya Biblia. *Tala lisusu*
Gabaliele; Masuwa; Monama; Mpela
na ntango ya Noa

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya Lemeke mpe nkoko ya zomi uta na Adama (Gen. 5:29–32). Atatolaki Klisto mpe ateyaki boyamboli na nkola moko ya nkuna. Ntango bato babwaka etinda na ye, Nzambe atindaki ye kotonga masuwa mpo na kobomba libota na ye mpe nyama nyonso ntango mabele mazindaki na mpela mpo na koboma bato ya nkuna (Gen. 6:13–22; Mose 8:16–30). Profeta Joseph Smith ateyaki ete Noa azali anjelu Gabaliele mpe atelempene ya Adama na kosimbaka bafungola ya lobiko.

Ye mpe bana mibali na ye Yefete, Semi, mpe Hama, mpe basi na bango babikisamaki ntango batongaki masuwa na motindo ya Nzambe, **Gen.** 6–8 (Ebe. 11:7; 1 Pet. 3:20). Nkolo azongisaki sika liyokani asalaki na Enoka mpe Noa, **Gen.** 9:1–17 (BJS, Gen. 9:15, 21–25; Mose 7:49–52).

Noa akulisamaki na bonganzambe na Metusela ntango azalaki na mibu zomi, **Mal&May** 107:52.

Bato bamekaki kokamata bomoi na ye, kasi nguya ya Nzambe ebikisaki ye, **Mose** 8:18. Akomaki moteyi ya bosombo mpe ateyaki nsango malamumu ya Yesu Klisto, **Mose** 8:19, 23–24 (2 Pet. 2:5).

Nsango malamumu. *Tala lisusu* Eleko;
Malongi ya Klisto; Mwango ya
Bosikoli

Mwango ya lobiko ya Nzambe, oyo ekoki kosalema na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto. Nsango malamumu ezali na bosolo ya seko to mibeko, mayokani, mpe makuli oyo bato banso bazali na yango mposa mpo na bato kozonga na miso ya Nzambe. Nzambe azongisaki litondi ya nsango malamumu na mabele na ekeke ya 19 na nzela ya Profeta Joseph Smith.

Bokende na mokili mobimba mpe boteya nsango malamumu, **Mal.** 16:15.

Biteni ya polele mpe ya motuya mingi koleka ya nsango malamumu ya Mwana ya

mpate etiamaki mpembeni, **1 Nef.** 13:32. Oyo ezali nsango malamumu na ngai, **3 Nef.** 27:13–21 (Mal&May 39:6).

Buku ya Mormon ezali na litondi ya nsango malamumu, **Mal&May** 20:8–9 (Mal&May 42:12). Oyo ezali nsango malamumu, **Mal&May** 76:40–43. Bonganzambe ya Melikisedeki eyangelaka nsango malamumu, **Mal&May** 84:19. Moto na moto akoyoka litondi ya nsango malamumu na monoko na ye moko, **Mal&May** 90:11. Mwana ateyaki nsango malamumu na milimo ya bakufi, **Mal&May** 138:18–21, 28–37.

Nsango malamumu eteyamaki uta na ebandeli, **Mose** 5:58. Mabongisi mpe makuli ya yambo ya nsango malamumu malimbolami, **Bit. Bond.** 1:4.

Nsango malamumu, Bozongisi ya. *Tala*
Bozongisi ya Nsango malamumu

Nsomi na nguya ya boponi. *Tala*
Nguya ya boponi

Nsuka ya mokili. *Tala* Mokili—Nsuka
ya mokili

Ntango

Buku mibale kati na Boyokani ya Kala. Ezali kopesa lisolo mokuse ya makambo malekaki uta na Bokeli kino na esakola ya Kulese kopesaka nzela na Bayuda kozonga na Yelusaleme.

Ntango ya Yambo: Mikapo 1–9 mitangi mambi ya bonkoko uta Adama kino na Saulo. Mikapo 10 mokitoli liwa ya Saulo. Mikapo 11–22 mitangi makambo masangani na boyangeli ya Dawidi. Mikapo 23–27 milimboli ete Solomo akomisamaki mokonzi mpe Balewi batiamaki na molongo. Mikapo 28 molimboli ete Dawidi atindaki Solomo kotonga tempelo. Mikapo 29 esangeli liwa ya Dawidi na nzela ya makomi.

Ntango ya Mibale: Mikapo 1–9 ezali kotanga makambo masangisami na boyangeli ya Solomo. Mikapo 10–12 milobeli boyangeli ya Lehobama mwana mobali ya Solomo, wapi ntango bokonzi bosangani ya Yisalaele bokabwanaki

Nungunungu

na bokonzi ebele ya nordi mpe bokonzi mibale ya sudi. Mikapo 13–36 milimboli boyangeli ya bakonzi ya ndenge na ndenge kino bokangemi ya bokonzi ya Yuda na Nebukadanesala. Buku yango esukisami na mobeko ya Kulese ete bana ya Yuda bakangemi bakoki kozonga na Yesu Yehusalem.

Nungunungu. *Tala lisusu* Maloba mabe; Songi songi

Satana apanzaki banungunungu mpe boweli—ntango mosusu efandisami na ndambo kaka likolo ya bosolo—mpo na kolamusa bato babalukela Nzambe mpe bolamu nyonso (Elam. 16:22; JS—Mambi ya Kala 1:1). Moko ya bilembo ya Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto ezali ete bato bakoyoka bitumba mingi mpe banungunungu ya bitumba (Mat. 24:6; Mal&May 45:26; JS—Mat. 1:23).

Nyongo. *Tala lisusu* Kolimbisa

Lokola esalelami kati na makomi, mosolo to bozwi oyo esengeli kopesama na moto mosusu esalaka ete modefi azala na lolenge moko ya boumbu. Na lolenge mosusu, Yesu ateyaki ete tosengeli kosenga Tata alimbisa biso banyongo na biso, to akangola biso na kofuta ntalo ya masumu na biso—na nzela ya Bomikabi ya Yesu Klisto—nsima na biso kolimbisa basusu mpo na botuki na bango na biso (Mat. 6:12; 3 Nef. 13:11).

Bato ya nkuna badefaka mpe bafutaka lisusu te, **Nze.** 37:21. Modefi azali moumbu epayi ya modefisi, **Mas.** 22:7.

Nalimbisi yo nyongo wana nyonso: Esengelaki yo te kozala na mawa, **Mat.** 18:23–35. Bozala na nyongo epayi ya moto te, kasi bolingana moko na mosusu, **Lom.** 13:8.

Bozali seko na nyongo ya Tata na bino na Lola, **Mos.** 2:21–24, 34. Oyo nyonso adefi epayi ya moninga ya mpembeni asengeli kozongisa eloko oyo adefaki, **Mos.** 4:28.

Futa nyongo, mpe mikangola yo moko uta na boumbu, **Mal&May** 19:35. Epekisami kokota nyongo epayi ya banguna na yo, **Mal&May** 64:27. Futa banyongo

na yo nyonso, **Mal&May** 104:78. Kokota nyongo te mpo na kotonga ndako ya Nkolo, **Mal&May** 115:13.

Nzela. *Tala lisusu* Kotambola, Kotambola na Nzambe; Yesu Klisto

Nzela to etamboli oyo moto alandaka. Yesu Alobaki ete Ye azalaki nzela (Yoan. 14:4–6).

Bobomba mitindo ya Nkolo mpo na kotambola na banzela na ye, **Dut.** 8:6. Bokola mwana na nzela oyo asengeli kokende, **Mas.** 22:6 (2 Nef. 4:5). Nkolo alobaki ete banzela na ye ezali likolo koleka banzela na biso, **Yis.** 55:8–9.

Monene ezali ekuke mpe moko ezali nzela oyo ekambi na bomoi, **Mat.** 7:13–14 (3 Nef. 14:13–14; 27:33; Mal&May 132:22, 25). Nzambe akosala nzela mpo na bino kobika na masenginia, **1 Kol.** 10:13.

Nkolo apesaka motindo moko te ete alengela nzela mpo na bana na ye babomba, **1 Nef.** 3:7 (1 Nef. 9:6; 17:3, 13). Ezali na nzela mosusu te longola se soki ezali na ekuke, **2 Nef.** 9:41. Bozali bansomi mpo na kosala mpo na bino moko—mpo na kopona nzela ya liwa ya libela to nzela ya bomoi ya seko, **2 Nef.** 10:23. Oyo ezali nzela mpe nzela mosusu to nkombu mosusu ezali te, **2 Nef.** 31:21 (Mos. 3:17; Alma 38:9; Elam. 5:9). Na nzela ya likabo ya Mwana na ye Nzambe alengelaki nzela moko ya malamuru koleka, **Etel.** 12:11 (1 Kol. 12:31).

Moto na moto azali kotambola na nzela na ye, **Mal&May** 1:16. Esengeli esalema na nzela na ngai moko, **Mal&May** 104:16.

Nzeneneke. *Tala lisusu* Litatoli

Liloba to elembo nyonso mosusu oyo elakisi ete eloko songolo ezali solo; litatoli. Nzeneneke akoki lisusu kozala moto oyo azali kopesa esakola ya lolenge lona to elembo ya solo oyo efandisami na boyebi na ye moko; elingi koloba, moto oyo azali kopesa litatoli.

Okopesa litatoli ya lokuta te, **Esod.** 20:16.

Nsango malamuru ekoteyama na mokili

mobimba mpo na litatoli na bikolo nyo-
nso, **Mat.** 24:14 (JS—Mat. 1:31). Bokozala
banzeneneke mpo na ngai, **Mis.** 1:8. Mo-
limo ye moko akopesa litatoli na molimo
na biso, **Lom.** 8:16 (1 Yoan. 5:6).

Bolingi kotelema lokola banzeneneke
ya Nzambe na ntango inso, **Mos.** 18:8–9.
Toliaka elambo mpo na kotatola epayi ya
Tata ete tokobomba mibeko mpe tokoku-
ndula Yesu ntango inso, **3 Nef.** 18:10–11
(Mor. 4–5; Mal&May 20:77–79). Boko-
zwa litatoli naino te kino nsima ya ko-
mekama ya bondimi na biso, **Etel.** 12:6.

Mobeko ya banzeneneke: na monoko
ya banzeneneke mibale to basato liloba
nyonso ekatama, **Mal&May** 6:28 (Dut.
17:6; Mat. 18:16; 2 Kol. 13:1; Etel. 5:4;
Mal&May 128:3). Nakulisaki bino ko-
zala Bapostolo mpe banzeneneke bale-
leki malamumu mpo na nkombo na ngai,
Mal&May 27:12 (Mal&May 107:23).
Bantuku sambo babiangami kozala ba-
nzeneneke baleki malamumu epayi ya ba-
oyo bazali Bayuda-te na mokili nyonso,
Mal&May 107:25. Tika mokomi ya mi-
lulu azala, mpe tika azala nzeneneke ya
miso ya ebatisi na bino, **Mal&May** 127:6
(Mal&May 128:2–4).

Nzete ya bomoi. *Tala lisusu* Edene

Nzete kati na Elanga ya Edene mpe
paladiso ya Nzambe (Gen. 2:9; Emon.
2:7). Na ndoto ya Lehi nzete ya bomoi
ekundoli bolingo ya Nzambe mpe eta-
ngameli lokola likabo monene koleka
makabo nyonso ya Nzambe (1 Nef. 8:
11:21–22, 25; 15:36).

Bakelupa na mompanga na moto ba-
zali kosenzela nzela ya nzete ya bomoi,
Gen. 3:24 (Alma 12:21–23; 42:2–6).

Yoane amonaki nzete ya bomoi, mpe
makasa na yango mazalaki na nguya ya
kobikisa bikolo nyonso, **Emon.** 22:2.

Lehi amonaki nzete ya bomoi, **1 Nef.**
8:10–35. Nefi amonaki nzete oyo tata na
ye amonaki, **1 Nef.** 11:8–9. Lingenda ya
libende likambaki na nzete ya bomoi,
1 Nef. 11:25 (1 Nef. 15:22–24). Lobwaku
ya kobangisa ekabolaki bato ya nkuna
uta na nzete ya bomoi, **1 Nef.** 15:28,

36. Esengeli mpenza ete mbuma epe-
kisami ezala na lilanga ya nzete ya bo-
moi, **2 Nef.** 2:15. Yakani epayi ya Nkolo
mpe bolia mbuma ya nzete ya bomoi,
Alma 5:34, 62. Soki baboti na biso ya ya-
mbo baliaka mbuma ya nzete ya bomoi,
balingaki kozala na mawa libela, **Alma**
12:26. Soki bokoleisama liloba te, bokoki
mokolo ata moko te kopikola mbuma ya
nzete ya bomoi, **Alma** 32:40.

Nkolo alonaki nzete ya bomoi na kati
ya elanga, **Mose** 3:9 (Abal. 5:9). Nzambe
abimisaki Adama uta na Edene mbele
alia mbuma ya nzete ya bomoi mpe azala
na bomoi libela, **Mose** 4:28–31.

Nzete ya Efelaima. *Tala* Efelaima—
Nzete ya Efelaima to ya Yosefe

Nzete ya elaya. *Tala lisusu* Mafuta;
Yisalaele

Nzete oyo ezali komanana mingi na
Yisalaele mpe ezali ntina ya mosolo mo-
nene ya mosala ya bilanga na bamboka
ya Biblia. Elonami mpo na mabaya,
mbuma mpe mafuta na yango. Nzete
ya Bilaya esalelami mbala mingi koleka
kati na makomi lokola elilingi ya ndako
ya Yisalaele.

Ndako ya Yisalaele emekami na nzete
ya elaya oyo bitape bibukana mpe bipa-
nzana, **1 Nef.** 10:12 (1 Nef. 15:12). Nkolo
amekaki ndako ya Yisalaele na nzete ya
bilaya ya zamba, **Yako.** 5–6.

Joseph Smith abiangaki emoniseli
ya eteni 88 na nkombo ya lokasa ya
elaya, **Mal&May** 88 moto. Moto ya lo-
kumu ayebisaki basali na ye kokende
kati na elanga ya vinyo na ye mpe alo-
naki banzete ya bilaya zomi na mibale,
Mal&May 101:43–62.

Nzete ya Yosefe. *Tala* Efelaima—
Nzete ya Efelaima to ya Yosefe

Nzete ya Yuda. *Tala* Yuda—Nzete ya
Yuda

Nzoto. *Tala lisusu* Bokufi, Ya kufa;
Bosekwi; Liwa, ya nzoto; Molimo

Nzoto oyo ya kufa, etongelo ya mo-
suni mpe mikuwa oyo ekelami na elilingi

Obadia

ya Nzambe oyo esangisami na molimo mpo na kosala moto na bomoi. Nzoto ya kufa oyo ya mibali mpe basi nyonso ekosangisama esika moko seko na milimo na yango na Bosekwi. Makomi ezali ntango mosusu kolobela nzoto mpe molimo esangisami esika moko lokola moto (Gen. 2:7; Mal&May 88:15; Mose 3:7, 9, 19; Abal. 5:7).

Nkolo Nzambe asalaki moto uta na putulu ya mabele, **Gen.** 2:7 (Mose 3:7).

Simba ngai mpe tala, mpo molimo ezalaka na mosuni mpe mikuwa te, **Luk.** 24:39. Nakonzaka nzoto na ngai mpe nakomisaka yango lokola moumbu, **1 Kol.** 9:27. Ezali na nzoto ya mokili mpe ezali na nzoto ya molimo, **1 Kol.** 15:44. Nzoto oyo ezangi molimo esili kokufa, **Yak.** 2:26.

Nzoto ya kufa ekosekwa lokola nzoto ezangi kufa, **Alma** 11:43–45. Eteni nyonso ya nzoto ekozongisama, **Alma** 41:2. Yesu alakisaki nzoto na ye oyo esekwaki na Banefi, **3 Nef.** 10:18–19; 11:13–15.

Tata azali na nzoto ya mosuni mpe mikuwa oyo ekoki kosimbama lokola ya moto; Mwana mpe lokola, **Mal&May** 130:22.

Nzambe akelaki bango mobali mpe mwasi na elilingi ya nzoto na ye moko, **Mose** 6:9 (Gen. 9:6).

Obadia

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo aye-bisaka liboso esalema bolozu ya Edome. Asakolaki mbele na boyangeli ya Yolami (848–844 Liboso na mbotama ya Klisto) to na ntango ya bokamati mboka na Bababiloni na mobu 586 Liboso na mbotama ya Klisto.

Buku ya Obadia: Buku moko kati na Boyokani ya Kala. Ezali bobele na mokapo moko. Kati na mokapo yango, Obadia akomaki makambo matali bokwei ya Edome mpe asakolaki ete babikisi bakotelema likolo ya Ngomba Siona.

Obede. *Tala lisusu* Boaza; Luta

Kati na Boyokani ya Kala, mwana

mobali ya Boaza mpe Luta mpe tata ya Yisai, oyo akomaki tata ya Mokonzi Dawidi (Luta 4:13–17, 21–22).

Omega. *Tala* Alifa mpe Omega; Yesu Klisto**Omina.** *Tala lisusu* Mosiya, Bana mibali ya; Mosiya, Mwana mobali ya Benyamina

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali moko ya Mokonzi Mosiya. Omina akendaki na bandeko mibali na ye koteya epayi ya Balamani (Mos. 27:8–11, 34–37; 28:1–9).

Omini

Kati na Buku ya Mormon mobateli masolo ya makomi ya Banefi oyo akomaki penepene na mobu 361 Liboso na mbotama ya Klisto. (Jar. 1:15; Omin. 1:1–3).

Buku ya Omini: Buku oyo ebongolamaki uta na bapalaki eke ya Nefi kati na Buku ya Mormon. Buku yango ezali bobele na mokapo moko, oyo ezali na lisolo ya bitumba na kati ya Banefi mpe Balamani. Omini akomaki bobele milongo misato ya yambo ya buku yango. Bapalaki epesamaki bongo na bolandami epayi ya Amalona, Kemisi, Abinadomi, mpe na nsuka epayi ya Amaleki. Amaleki apesaki bapalaki na Mokonzi Benyamina, mokonzi ya Zalayemila.

Paladiso. *Tala lisusu* Lola

Ndambo wana ya mokili ya molimo wapi milimo ya sembo oyo bakendaki uta na bomoi oyo bazali kozela bosekwi ya nzoto. Ezali ezalela ya esengo mpe ya kimia.

Paladiso esalelami mpe na makomi mpo na kolimbola mokili ya milimo (Luk. 23:43), bokonzi ya selesitale (2 Kol. 12:4), mpe ezalela ya nkembo ya mabele na ntango ya nkoto ya mibu (Bit. Bond. 1:10).

Epayi na ye oyo akolonga nakopesa kolia mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali na kati ya paladiso ya Nzambe, **Emon.** 2:7.

Paladiso ya Nzambe esengeli kotika milimo ya basembo, **2 Nef.** 9:13. Milimo ya basembo miyambami na ezalela ya esengo, oyo ebiangami paladiso, **Alma** 40:11–12. Bayekoli banso ya Yesu bake ndaki na paladiso ya Nzambe, longola se soki ezalaki misato, **4 Nef.** 1:14. Nakeyi mosika te kopema na paladiso ya Nzambe, **Mor.** 10:34.

Klisto asalaki epayi ya milimo ya sembo kati na paladiso, **Mal&May** 138.

Pantekote. *Tala lisusu* Mobeko ya Mose

Lokola ndambo moko ya mobeko ya Mose, Lipati ya Pantekote to Mbuma ya yambo ezwamaki mikolo ntuku mitano nsima ya Lipati ya Pasika (Lew. 23:16). Pantekote ezalaki mpo na kosepela na eleko ya kobuka mbuma, mpe kati na Boyokani ya Kala ebiangami Lipati ya bobuki mbuma to Lipati ya Poso. Ezali lipati oyo bato bazalaki kosepela ntango na Yelusaleme Bapostolo batondisamaki na Molimo Mosantu mpe balobaki na minoko (Mis. 2; **Mal&May** 109:36–37).

Partridge, Edward

Mondimi moko ya ebandeli ya Eklezia nsima ya bozongisi na yango na ntango ya sika. Edward Partridge asalelaki lokola episikopo ya yambo ya Eklezia (**Mal&May** 36; 41:9–11; 42:10; 51:1–18; 115; 124:19).

Pasika. *Tala lisusu* Bosekwi; Elambo ya Nsuka; Mwana ya mpate ya Nzambe; Yesu Klisto

Lipati ya Pasika etiamaki mpo na kosinga bana ya Yisalaele kokundola ntango anjelu mobebisi alekaki likolo ya bandako na bango mpe abikisaki bango uta na Baejipito (Esod. 12:21–28; 13:14–15). Mpate oyo ezanga mbeba, oyo kani makila masalelamaki lokola elembo mpo na kobikisa Yisalaele na ntango ya kala, ezali elilingi ya Yesu Klisto, Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo kani mbeka esikolaki bato nyonso.

Oyo ezali bokuli ya Pasika, **Esod.** 12:43.

Yesu mpe Bapostolo na ye babatelaki mobeko ya Pasika na Elambo ya Nsuka, **Mat.** 26:17–29 (Mal. 14:12–25). Tala Mwana ya mpate ya Nzambe, oyo alongolaka masumu ya mokili, **Yoan.** 1:29, 36. Klisto Pasika na biso apesami lokola mbeka mpo na biso, **1 Kol.** 5:7. Tosikolami na makila ya Klisto, lokola oyo ya mwana ya mpate kozangaka mbeba, **1 Pet.** 1:18–19.

Bozala na bondimi likolo ya Mwana ya mpate ya Nzambe oyo alongolaka masumu ya mokili, **Alma** 7:14.

Basantu oyo bakotosa Liloba ya Bwania babatelami lokola ezalaki bana ya Yisalaele, **Mal&May** 89:21.

Mwana ya mpate abomamaki uta na ebandeli ya mokili, **Mose** 7:47.

Patten, David W.

Moko ya bandimi kati na Lisanga likoki ya yambo ya Bapostolo Zomi na mibale oyo baponami na eleko oyo ya nsuka. David Patten azalaki martiru ya yambo ya Eklezia ezongisami, wana ebomamaki ye na etumba ya ebale na nkombo ya Crooked River na Missouri na mobu 1838.

Abiangami kobongisa mombongo na ye mpe kosala mosala ya misionele, **Mal&May** 114:1. Akamatamaki epayi ya Nkolo, **Mal&May** 124:19, 130.

Paulo. *Tala lisusu* Mikanda ya Paulo

Apostolo moko kati na Boyokani ya Sika. Nkombo ya Ebele ya Paulo ezalaki Saulo, mpe atambolaki na nkombo oyo kino na ebandeli ya mosala na ye ya misionele epayi ya Bayuda-te. Liboso anyokolaki Eklezia kasi abongwamaki na bosolo na yango nsima ya komona limoni ya Yesu Klisto. Paulo akendaki na mibembo minene misato ya mosala ya misionele mpe akomaki mikanda mingi epayi ya basantu. Zomi na minei ya mikanda oyo esali ndambo ya Boyokani ya Sika lelo. Na nsuka bakamataki ye lokola mokangemi na Loma mpe babomaki ye, penepene ya eleko ya milona ya mobu 65 ya Mobu ya Nkolo.

Pawolani

Andimaki ete babamba Setefano mabanga, **Mis.** 7:57–8:1. Anyokolaki Basantu, **Mis.** 8:3. Azalaki kosala mobembo na Damaseke ntango Yesu amonanaki epayi na ye, **Mis.** 9:1–9. Abatisamaki na Anania, **Mis.** 9:10–18. Nsima ya komibendana na Arabia, azongaki na Damaseke mpo na koteya, **Mis.** 9:19–25 (Gal. 1:17). Mibu misato nsima ya bobongwami na ye, azongaki na Yelusaleme, **Mis.** 9:26–30 (Gal. 1:18–19). Akendaki na mibembo misato mpo na mosala ya misionele, koteyaka nsango malamumu mpe kobongisaka bitape ya Eklezia na biteni ya ndenge na ndenge ya Eyangeli ya Loma, **Mis.** 13:1–14:26; 15:36–18:22; 18:23–21:15. Ntango azongaki na Yelusaleme nsima ya mobembo mpo na mosala na ye ya misionele ya misato, bakangaki ye mpe batindaki ye na Kaesalia, **Mis.** 21:7–23:35. Atikalaki mokangemi na Kaesalia mibu mibale, **Mis.** 24:1–26:32. Batindaki ye na Loma mpo na kosambisama mpe amonaki mpasi ya bozindisi ya masuwa na nzela, **Mis.** 27:1–28:11.

Pawolani

Mosambisi mokonzi ya misato ya Banefi kati na Buku ya Mormon (Alma 50:39–40; 51:1–7; 59–62).

Pelege

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya Ebele mpe nkoko ya nkoko ya Semi. Na mokolo na ye mabele ekabwanaki (Gen. 10:22–25).

Petelo

Kati na Boyokani ya Sika, Petelo ayebanaki na ebandeli lokola Simeona to Simona (2 Pet. 1:1), molobi mbisi ya Betesaida oyo azalaki kofanda na Kapalanauma elongo na mwasi na ye. Yesu abikisa mama ya mwasi ya Petelo (Mal. 1:29–31). Petelo abiangamaki elongo na ndeko na ye ya mbali Andalea mpo na kozala moyekoli ya Yesu Klisto (Mat. 4:18–22; Mal. 1:16–18; Luk. 5:1–11). Nkombo na ye ya lokota ya Alamaika, Kefa, elingi koloba “momoni” to “libanga,” epesamaki ye na Nkolo (Yoan. 1:40–42; BJS, Yoan.

1:42 [Bobakisi]). Wana ezali Boyokani ya Sika kotanga boko bolembu ya kufa ya Petelo, yango mpe ezali lisusu kolakisa ete alongaki yango mpe ayeisamaki makasi na bondimi na ye na Yesu Klisto.

Petelo atalolaki ete Yesu azalaki Klisto mpe Mwana ya Nzambe (Yoan. 6:68–69), mpe Nkolo aponaki ye kozwa bafungola ya bokonzi likolo ya mabele (Mat. 16:13–19). Likolo ya Ngomba ya Bobongolami, Petelo amonaki Mobikisi abongwami, Mose mpe Eliyasi lokola (Eliya) (Mat. 17:1–9).

Petelo azalaki Apostolo mokonzi na ntango na ye. Nsima ya liwa, Bosekwi, mpe Bobuti ya Mobikisi, abiangaki Eklezia esika moko mpe ayangelaki libiangi ya Apostolo moko mpo na kokitana Yuda Mokeliota (Mis. 1:15–26). Petelo mpe Yoane babikisaki moto moko oyo abukanaki makolo uta na mbotama (Mis. 3:1–16) mpe abikisamaki na lolenge ya kokamwa uta na boloko (Mis. 5:11–29; 12:1–19). Ezalaki na nzela ya mosala ya Petelo ete nsango malamumu efungwamaki mbala ya yambo na baoyo bazalaki Bayuda-te (Mis. 10–11). Na mikolo ya nsuka, Petelo, elongo na Yakobo mpe Yoane, bawutaki na lola mpe bapesaki Bonganganzambe ya Melikisedeki mpe bafungola na yango likolo ya Joseph Smith mpe Oliver Cowdery (Mal&May 27:12–13; 128:20).

Mokanda ya yambo ya Petelo: Mokanda ya yambo ekomamaki uta na “Babiloni” (mbele Loma) mpe etindamaki na Basantu na oyo eyebani sika lokola Asia ya Moke kala mingi te nsima ete Nelo abanda konyokola Baklisto.

Mokapo 1 ezali kolobela mokumba mobulisami yambo na mbotama ya Klisto lokola Mosikoli. Mikapo 2–3 milimboli ete Klisto azali mokonzi libanga ya nsuka ya Eklezia, ete Basantu bazali na bonganganzambe ya bokonzi, mpe ete Klisto ateyaki epayi ya milimo kati na boloko. Mikapo 4–5 milimboli mpo na nini nsango malamumu eteyami na bakufi mpe mpo na nini bampaka base-ngeli koleisa etonga.

Mokanda ya mibale ya Petelo: Mokapo 1 ezali kolendisa Basantu kokomisa libiangi mpe boponami na bango solo mpenza. Mokapo 2 mozali kokebisa bango na bateyi ya lokuta. Mokapo 3 ezali kolobela mikolo ya nsuka mpe Boyei ya Mibale ya Klisto.

Peto mpe mbindo. *Tala lisusu* Bopeto, Peto; Bosoto, Ya bosoto; Mobeko ya Mose

Kati na Boyokani ya Kala, Nkolo abimisaki na Mose mpe na Bayisalaale ya kala ete bobele bilei songolo ezalaki peto to, na maloba mosusu, elongobani mpo na koliama. Bokeseni boye Bayisalaale batiaki kati na bilei ya peto mpe ya mbindo ezalaki na litomba monene na bomoi ya eyamba mpe ya bato na bango nyonso. Nyama, bandeke, mpe bambisi songolo etalelamaki lokola peto mpe indimamaki mpo na kolia, nzokande esusu ezalaki mbindo mpe epekisamaki (Lew. 11; Dut. 14:3–20). Bazalaki kotala bato mosusu na bokono lokola mbindo.

Na ndimbola ya molimo, kozala peto ezali kozanga lisumu mpe kozanga mposa ya masumu. Na ndimbola oyo liloba oyo esalelami mpo na kolimbola moto oyo azali malamumpe azali na motema ya peto (Nze. 24:4). Bato ya liyokani ya Nzambe bazalaka na malakisi ya malamumpe koleka ya kozala ntango nyonso peto (3 Nef. 20:41; Mal&May 38:42; 133:5).

Ye oyo azali na maboko ya peto mpe motema ya peto akobuta epayi na ngomba ya Nkolo, **Nze.** 24:3–5.

Kobenga moto moko mpamba to mbindo te, **Mis.** 10:11–28.

Ekoki bino na mokolo wana kotala likolo na Nzambe na motema moko ya peto mpe maboko ya peto, **Alma** 5:19.

Nkolo akopesa etumbu na Siona kino akozala peto, **Mal&May** 90:36. Bozala peto bino baoyo bozali komema basani ya Nkolo, **Mal&May** 133:4–5, 14 (Yis. 52:11).

Phelps, William W.

Mondimi mpe mokambi moko ya

ebandeli kati na Eklezia nsima ete ezongisama na mobu 1830. Nkolo abiangaki William Phelps kozala monyati ya makomi na buku mpo na Eklezia (Mal&May 57:11; 58:40; 70:1).

Pilato, Ponso

Mokonzi ya Loma na Yuda, mibu 26–36 ya Mobu ya Nkolo (Luk. 3:1). Ayinaki Bayuda mpe eyamba na bango mpe abomisaki na moke ndambo ya Bagalilela (Luk. 13:1). Bafundaki Yesu mpe bakweisaki ye mpo ete babaka ye na ekulusu liboso ya Pilato (Mat. 27:2, 11–26, 58–66; Mal. 15; Luk. 23; Yoan. 18:28–19:38).

Pole, Pole ya Klisto. *Tala lisusu*

Bikelamo ya mayele, Mayele; Bosolo; Mayele ya motema; Molimo Mosantu; Yesu Klisto

Makasi, nguya, to bobendami ya bonzambe uta na Nzambe na nzela ya Klisto mpe epesaka bomoi mpe pole na biloko nyonso. Ezali mobeko na nzela ya oyo wapi biloko nyonso eyangelami na lola mpe na mabele (Mal&May 88:6–13). Esalisaka lisusu bato kososola bosolo ya nsango malamumpe kosalisa bango kotambola na nzela nsango malamumpe oyo ekambaka na lobiko (Yoan. 3:19–21; 12:46; Alma 26:15; 32:35; Mal&May 93:28–29, 31–32, 40, 42).

Pole ya Klisto ekoki te kobulunganisama na Molimo Mosantu. Pole ya Klisto ezali moto te. Ezali bobele bobendami boye eutaka na Nzambe mpe elengelakamo mpo na kozwa Molimo Mosantu. Ezali bobendami mpo na bolamu kati na bomoi ya bato nyonso (Yoan. 1:9; Mal&May 84:46–47).

Mamonisi moko ya pole ya Klisto ezali mayele ya motema, oyo esalisaka moto kopona kati na oyo ezali alima mpe mabe (Mor. 7:16). Wana ezali bato koyekola mingi na ntina ya nsango malamumpe mayele ya mitema na bango ezali kolamuka mpe koyoka (Mor. 7:12–19). Bato oyo batiaka bokebi na pole ya Klisto bakambami na nsango malamumpe ya Yesu Klisto (Mal&May 84:46–48).

Nkolo azali pole na ngai, **Nze.** 27:1.

Poloso ya banganga

Tika totambola na pole ya Nkolo, **Yis.** 2:5 (2 Nef. 12:5). Nkolo akozala pole ya libela, **Yis.** 60:19.

Pole ya solo engengisaka moto nyonso oyo ayei na mokili, **Yoan.** 1:4–9 (Yoan. 3:19; Mal&May 6:21; 34:1–3). Nazali pole ya mokili, **Yoan.** 8:12 (Yoan. 9:5; Mal&May 11:28).

Nyonso oyo ezali pole, ezali malamau, **Alma** 32:35. Klisto azali bomoi mpe pole ya mokili, **Alma** 38:9 (3 Nef. 9:18; 11:11; Etel. 4:12). Molimo ya Klisto epesami na moto nyonso ete akoka koyeba bolamu uta na mabe, **Mor.** 7:15–19.

Oyo ezali ya Nzambe ezali pole, mpe pole wana ekongenga se kongenga kino mokolo ya bobongi nie, **Mal&May** 50:24. Molimo mopesaka pole na moto nyonso, **Mal&May** 84:45–48 (Mal&May 93:1–2). Ye oyo abombaka mitindo na ye nde azwaka pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:27–28. Pole mpe bosolo etikaka oyo wana ya mabe, **Mal&May** 93:37.

Poloso ya banganga

Bato oyo bateyaka mpe bamitombolaka bango moko lokola pole epayi na mokili ete bakoka kozwa matabisi mpe bosanzoli ya mokili; balukaka te bolamu ya Siona (2 Nef. 26:29).

Leisa etonga ya Nzambe, na mposa ya kozwa matabisi ya bosoto te, **1 Pet.** 5:2.

Biklezia oyo etongami mpo na kozwa matabisi bikokitisama na nse, **1 Nef.** 22:23 (Morm. 8:32–41). Na ntina ya poloso ya banganga mpe mabe, Yesu akobakama na ekulusu, **2 Nef.** 10:5. Soki poloso ya banganga elendisamaki na kati ya bato oyo elingaki komema bobebisami na bango mpenza, **Alma** 1:12. Bayuda-te bakotondisama na lolenge nyonso ya bapoloso ya banganga, **3 Nef.** 16:10.

Pratt, Orson

Moko ya Bapostolo Zomi na mibale oyo babiangamaki nsima ya Bozongisi ya Eklezia na ntango ya sika (Mal&May 124:128–129). Azalaki mondimi ya Eklezia bobele mpo na mposo motoba ntango Nkolo apesaki emoniseli epayi na ye na nzela ya Joseph Smith (Mal&May

34). Orson Pratt azalaki lisusu misionele mpo na Eklezia (Mal&May 52:26; 75:14) mpe asalelaki lokola mokomi ya mambi ya kala ya Eklezia mibu ebele.

Pratt, Parley Parker

Ndeko ya mobali nkulutu ya Orson Pratt mpe moko ya Bapostolo Zomi na mibale oyo babiangamaki nsima ya Bozongisi ya Eklezia na ntango ya sika (Mal&May 124:128–129). Parley Pratt abiangamaki na libaku ya yambo kati na mabaku ebele ya bokasi mingi mpo na mosala ya misionele ntango Nkolo apesaki emoniseli epayi na ye na nzela ya Joseph Smith na sanza ya zomi ya mobu 1830 (Mal&May 32; 50:37).

Profeta. *Tala lisusu* Emoniseli; Kosakola, Lisakoli; Mokambi; Momoni

Moto oyo abiangami na Nzambe mpe alobaka na ntina ya Nzambe. Lokola ntoma ya Nzambe, profeta azwaka mibeko, masakoli, mpe bimoniseli uta na Nzambe. Mokumba na ye ezali ya koyebisa bolingi mpe ezaleli ya Nzambe epayi ya bato nyonso mpe kolakisa ntina ya misala na Ye epayi na bango. Profeta abimisaka masumu polele mpe ayebisaka liboso oyo ekoya nsima na yango. Azali moteyi ya bosomebo. Soki libaku epesami, baprofeta bakoki kofulama mpo na koyebisa liboso esalema oyo ekoya nsima mpo na litomba ya bato nyonso. Mokumba na ye ya yambo, nzokande, ezali kopesa litatoli ya Klisto. Mokambi ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka azali profeta ya Nzambe na mabele lelo oyo. Bandimi oyo bazali kati na Bokambi ya Yambo mpe Bapostolo Zomi na mibale basungami lokola baprofeta, bamoni, mpe babimisi.

Ezala na Nzambe ete bato nyonso ya Nkolo bazala baprofeta, **Mit.** 11:29. Soki profeta azali, ngai Nkolo nakomiyebana epayi na ye kati na limoni, **Mit.** 12:6. Nkolo atalolaki mabe ya Yisalaele na baprofeta nyonso, **2 Mik.** 17:13 (2 Nta. 36:15–16; Yil. 7:25). Nakulisi yo profeta

mipo na bikolo, **Yil.** 1:5, 7. Ayebisaka makambo na ye ya nkuku epayi ya basali na ye baprofeta, **Amosa** 3:7.

Alobaki na monoko ya baprofeta na ye basantu, **Luk.** 1:70 (Mis. 3:21). Baprofeta nyonso batatolaki na ntina ya Klisto, **Mis.** 10:43. Nzambe atiaki baprofeta kati na Eklezia, **1 Kol.** 12:28 (Efe. 4:11). Eklezia etongami likolo ya moboko ya Bapostolo mpe baprofeta, **Efe.** 2:19–20.

Bato babwakaki maloba ya baprofeta, **1 Nef.** 3:17–18 (2 Nef. 26:3). Na nzela ya Molimo makambo nyonso eyebisamaki epayi ya baprofeta, **1 Nef.** 22:1–2. Klisto ayaki epayi ya Banefi kokokisa nyonso alobaki na minoko ya baprofeta na ye ya santu, **3 Nef.** 1:13 (Mal&May 42:39).

Baoyo bakotia bokebi na maloba ya baprofeta te bakokatama mosika, **Mal&May** 1:14. Baoyo bakondima maloba ya baprofeta bakozwa bomoi ya seko, **Mal&May** 20:26. Liloba ya profeta bokozwa yango, lokola se uta na monoko na ngai moko, **Mal&May** 21:4–6. Bimoniseli mpe mibeko ya Eklezia miyaka bo-bele na nzela ya moko oyo abiangami, **Mal&May** 43:1–7. Mosala ya Mokambi ezali koyangela likolo ya Eklezia mobimba mpe kozala lokola Mose, kozala profeta, **Mal&May** 107:91–92.

Tondimi baprofeta, **Bit. Bond.** 1:6.

Rigdon, Sidney

Mobongwami ya ebandeli mpe mokambi na Eklezia oyo ezongisami na mibu 1830 kino ebandeli ya mibu 1840. Sidney Rigdon asalelaki mbala moko lokola Mopesi toli ya Yambo ya Joseph Smith kati na Bokambi ya Yambo ya Eklezia (Mal&May 35; 58:50, 57; 63:55–56; 76:11–12, 19–23; 90:6; 93:44; 100:9–11; 124:126). Nsima apengwaki mpe alongolamaki na sanza ya libwa ya mobu 1844.

Sadalaka. *Tala lisusu* Danyeale

Kati na Boyokani ya Kala, Sadalaka, Mesaka, mpe Abede-nego bazalaki bilenge basato Bayisalaele oyo, elongo na Danyeale, bamemaki na ndako ya

Nebukadanesala, mokonzi ya Babiloni. Nkombo ya Sadalaka na Ebele ezalaki Hanania. Bilenge mibali minei baoyo baboyaki komikomisa mbindo na koliaka bilei mpe komelaka vinyo ya mokonzi (Dan. 1). Sadalaka, Mesaka, mpe Abede-nego babwakamaki na moto kongala na mokonzi kasi abatelamaki na lolenge ya bikamwa. (Dan. 3).

Salai. *Tala lisusu* Abalayama

Kati na Boyokani ya Kala, mwasi ya yambo ya Abalayama. Na mobu na ye ya mokolo akomaki mama ya Yisaka (Gen. 18:9–15; 21:2).

Saleme. *Tala lisusu* Melikisedeki; Yelusaleme

Engumba kati na Boyokani ya Kala wapi Melikisedeki ayangelaki. Ekoki kozala ete ezwamaki na esika ya Yelusaleme ya mokolo ya lelo. Nkombo *Saleme* ekokanaki mpenza na liloba ya Ebele oyo elimboli “kimia.”

Melikisedeki mokonzi ya Saleme abimisaki lipa mpe vinyo, **Gen.** 14:18.

Melikisedeki, mokonzi ya Saleme, azalaki nganganzambe ya Nzambe oyo aleki likolo, **Ebe.** 7:1–2.

Melikisedeki azalaki mokonzi likolo ya mboka Saleme, **Alma** 13:17–18.

Salia. *Tala lisusu* Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, mwasi ya Lehi (1 Nef. 5:1–8; 8:14–16; 18:19) mpe mama ya Lamani, Lemuele, Sami, Nefi, Yakobo, Yosefe, mpe bana basi (1 Nef. 2:5; 2 Nef. 5:6).

Samalia. *Tala lisusu* Basamalia

Kati na Boyokani ya Kala, engumba mokonzi ya bokonzi ya Yisalaele ya norrdi (1 Mik. 16:23–24). Lokola ezalaki esika ya makasi ya kobatelama malamu na basoda mpo ete ezalaki likolo ya ngomba, Basulia bakokaki te kokamata yango kino bazingaki yango nsima ya mibu misato (2 Mik. 17:5–6). Elode atongaki yango lisusu mpe abiangaki yango Sebasite. Kati na Boyokani ya Sika, Samalia ezalaki nkombo ya etuka

Samasona

mobimba kati na Filisitia na westi ya Yaladene.

Samasona

Kati na Boyokani ya Kala, mosambisi ya zomi na mibale ya “basambisi” ya Yisalaele. Ayebanaki mpo na bokasi bonene na ye ya nzoto, kasi azangaki bwania na ye ya boponi kati na bolamu mpe mabe na misala na ye (Bas. 13:24–16:31).

Sami. Tala lisusu Lehi, Tata ya Nefi

Kati na Buku ya Mormon, mwana mobali ya misato ya Lehi (1 Nef. 2:5). Azalaki moyengebene mpe moto ya santu oyo aponaki kolanda Nkolo (1 Nef. 2:17; 2 Nef. 5:5–6; Alma 3:6).

Samwele Molamani

Profeta Molamani kati na Buku ya Mormon oyo atindamaki na Nkolo kote ya mpe kokebisa Banefi kala mingi te liboso na mbotama ya Mobikisi. Samwele asakolaki na ntina ya bilembo bitali mbotama mpe liwa ya Yesu Klisto mpe na ntina ya bobebisami ya Banefi (Elam. 13–16).

Samwele, Profeta ya Boyokani ya Kala

Mwana mobali ya Elekana mpe Hana, Samwele abotamaki lokola eyano na nsambo ya mama na ye (1 Sam. 1). Wana ezalaki ye mwana, apesamaki na bobateli ya Eli, nganganzambe monene na tabelena kele ya Silo (1 Sam. 2:11; 3:1). Nkolo abiangaki Samwele na mibu ya bolenge mpo na kokoma profeta (1 Sam. 3). Nsima ya liwa ya Eli, Samwele akomaki profeta monene mpe mosambisi ya Yisalaele mpe azongisaki mobeko, molongo, mpe bokumbameli kati na eyamba na lolenge esengeli kati na mboka (1 Sam. 4:15–18; 7:3–17).

1 Sam. 28:5–20 ezali na lisolo ya Samwele oyo azongisamaki na bomoi uta na bakufi na kindoki ya Ene-dolo na bosenga ya Mokonzi Saulo. Oyo ekokaki te kozala limoni uta na Nzambe, mpamba te ndoki to nganga ya molimo mosusu

akoki kotinda profeta te komonana na bosenga na ye.

Buku ya 1 mpe 2 Samwele: Kati na boko Biblia, buku ya 1 mpe 2 Samwele ezali se buku moko. Kati na mosusu ezali buku mibale. Buku yango ezali kolobela makambo matandami na eleko moko ya penepene mibu 130, uta na mbotama ya Samwele kino na ntango moke yambo na liwa ya Mokonzi Dawidi.

Buku ya 1 Samwele: Mikapo 1–3 ezali kolimbola ete Nkolo alakelaki libota ya Eli mabe mpe apesaki yango etumbu mpe abiangaki Samwele lokola nganganzambe monene mpe mosambisi. Mikapo 4–6 ezali koyebisa lolenge kani sanduku ya mibeko ya liyokani ekweyaki na maboko ya Bafilisitia. Mikapo 7–8 mikundoli makebisi ya Samwele na ntina ya kozalaka na banzambe ya lokuta mpe mokonzi ya nkuna. Mikapo 9–15 milimboli bolatisami motole ya Saulo mpe boyangeli na ye lokola mokonzi. Mikapo 16–31 ezali koyebisa mambi ya kala ya Dawidi mpe nguya oyo azwaki—Samwele apakolaki Dawidi oyo abomaki Goliata. Saulo ayinaki Dawidi, kasi Dawidi aboyaki koboma Saulo atako azwaki libaku ya kosala bongo.

Buku ya 2 Samwele: Buku yango ezali na eteni moko moko ya boyangeli ya Dawidi lokola mokonzi ya Yuda mpe na nsuka ya Yisalaele nyonso. Mikapo 1–4 ezali kolakisa etumba ya ntango molai kati na balandi ya Dawidi, ntango esilaki ye kolatisama motole na Yuda, mpe balandi ya Saulo. Mikapo 5–10 ezali kolakisa Dawidi kokomaka na nguya na ntaka ya bamboka mingi. Mikapo 11–21 milakisi kokita na nse ya bokasi ya molimo ya Dawidi mpo na masumu na ye mpe botomboki kati na libota na ye moko. Mikapo 22–24 milimboli mbala boni Dawidi amekaki kozongisa boyokani na Nkolo.

Sanduku ya boyokani. Tala lisusu
Tabelena kele

Eyebani lisusu lokola Sanduku ya

Yehova mpe Sanduku ya Litatoli, Sanduku ya boyokani ezalaki sanduku to epkokolo moko ya molai oyo esalemi na mabaya ya kolatisama wolo likolo. Ezalaki moko elilingi ya eyamba ya kala mpe ya bule koleka nyonso ya Bayisalaele. Kiti ya Boboto oyo esali ezipelo na yango etalamaki lokola efandeli ya Yehova na mabele (Esod. 25:22). Esilisaki bango kotonga tempelo, sanduku yango etiamaki na Santu ya Basantu kati na ndako yango (1 Mik. 8:1–8).

Mose asalaki masuwa na etinda ya Nzambe, **Esod.** 25. Ezalaki mokumba ya bana ya Lewi ya kobatela sanduku, **Mit.** 3:15, 31. Sanduku ya boyokani ekendaki liboso na bango, **Mit.** 10:33. Kamata buku oyo ya mobeko, mpe tia yango kati na sanduku ya boyokani, **Dut.** 31:24–26. Mai ya Yaladene matelemaki liboso ya sanduku ya boyokani, **Yos.** 3:13–17; 4:1–7. Banganzambe bakamataki sanduku ya boyokani ntango babotolaki Yeliko, **Yos.** 6:6–20. Bafilisitia bakangaki sanduku ya Nzambe, **1 Sam.** 5. Nkolo apambolaki ndako ya Obede-edome mpo na sanduku ya Nzambe, **2 Sam.** 6:11–12. Babomaki Uja na Nkolo ntango amekaki kosimba sanduku na kozangaka botosi, **1 Nta.** 13:9–12 (**Mal&May** 85:8). Botonga ndako esantu ya Nkolo Nzambe, mpo na komema sanduku ya boyokani, **1 Nta.** 22:19.

Oyo ezali kati na sanduku ya boyokani elimbolami, **Ebe.** 9:4.

Santu. *Tala lisusu* Bopeto, Peto; Bosantisi; Bosantu

Bule, kozalaka na ezalela ya bonzambe, to peto na molimo mpe na nyonso elongobani. Ya kokesena na santu ezali ya banso to ya bosantoli.

Bokozala mpo na ngai bokonzi ya banganzambe, mpe ekolo moko esantu, **Esod.** 19:5–6 (1 Pet. 2:9). Nkolo apesaki motindo na Yisalaele: Bozala basantu, mpo nazali mosantu, **Lew.** 11:44–45. Bayoyo na maboko ya peto mpe motema ya peto bakotelema na esika na ye esantu, **Nze.** 24:3–4. Teya bato na ngai bokeseni

kati na oyo ezali esantu mpe oyo ezali ya bosantoli, **Ejek.** 44:23.

Nzambe abiangaki biso na libiangi moko esantu, **2 Tim.** 1:8–9. Uta bomwana oyebaki makomi masantu, **2 Tim.** 3:15. Basantu ya Nzambe balobaki lokola bapusamaki na Molimo Mosantu, **2 Pet.** 1:21.

Bato nyonso basengeli kosambisama engebene na bosolo mpe bosantu boye ezali na Nzambe, **2 Nef.** 2:10. Moto ya mokili akomaka Mosantu na nzela ya bomikabi ya Klisto, **Mos.** 3:19. Botambola engebene na molongo mosantu ya Nzambe, **Alma** 7:22 (**Alma** 13:11–12). Bayekoli basato basantisamaki na mosuni mpe basantisamaki, **3 Nef.** 28:1–9, 36–39.

Kosakana na biloko ya bule te, **Mal&May** 6:12. Okoki te kokoma oyo ezali bule longola se soki epesameli yo uta na ngai, **Mal&May** 9:9. Bokokangama bino moko mpo na kosala kati na bosantu nyonso, **Mal&May** 43:9. Bayekoli na ngai basengeli kotelema na bisika esantu, **Mal&May** 45:32. Oyo wana eyaka uta na likolo ezali bule, **Mal&May** 63:64. Bana mike bazali basantu, **Mal&May** 74:7. Bulisa ntaka ya mabele mana mpe ekosantisama, **Mal&May** 124:44.

Nkolo akosangisa baponi na ye na engumba moko esantu, **Mose** 7:62.

Santu ya Basantu. *Tala lisusu*
Tabelenakele; Tempelo, Ndako ya Nkolo

Kisuku ya bule koleka kati na tabelenakele ya Mose mpe nsima kati na tempelo. Santu ya Basantu ebiangami lisusu “esika esantu koleka nyonso” (Esod. 26:33–34).

Satana. *Tala* Zabulu

Saulo ya Talasi. *Tala* Paulo

Saulo, Mokonzi ya Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya yambo ya Yisalaele yambo ete ekabwana. Atako azalaki sembo na ebandeli ya boyangeli na ye, na nsuka atondisamaki na

Sefania

lolendo mpe azalaki na botosi na Nzambe te (1 Sam. 9–31).

Sefania

Profeta moko ya Boyokani ya Kala oyo azalaki na ntango ya boyangeli ya Yosiya (Mobu 639–608 Liboso na mbotama ya Klisto).

Buku ya Sefania: Mokapo 1 ezali kolobela mokolo ekoya oyo ekotondisama na nkele mpe mobulu. Mokapo 2 ezali kotinda bato ya Yisalaele koluka bosembo mpe bomikitisi. Mokapo 3 ezali kolobela Boyei ya Mibale, ntango bikolo nyonso ekosangana mpo na etumba. Nzokande, Nkolo akoyangela kati na bango.

Selemi. *Tala lisusu* Motelemeli Klisto

Moto moko kati na Buku ya Mormon oyo awanganaki Klisto mpe asengaki kozwa elembo na makasi (Yako. 7:1–20).

Semi. *Tala lisusu* Noa, Nkoko ya Biblia

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya sembo ya Noa mpe, engebene na masolo ya momeseno, tata ya kala ya Basemi, to Basemita, bato oyo, kotangaka mpe Baalaba, Baebele, Babiloni, Basula, Bafenesia, mpe Basulia (Gen. 5:29–32; 6:10; 7:13; 9:26; 10:21–32; Mose 8:12). Na emoniseli ya mikolo ya nsuka bazali kolobela Semi lokola “nganganzambe monene ya monene” (Mal&May 138:41).

Senga. *Tala lisusu* Losambo

Koluka koyeba, motuna, to kosenga Nzambe mpo na lisungi moko eleki malamumu.

Senga, mpe ekopesamela bino, **Mat.** 7:7. Soki moko kati na bino azangi bwania, tika ye asenga na Nzambe, **Yak.** 1:5 (JS—Mambi ya Kala 1:7–20).

Senga ngai na bondimi, **1 Nef.** 15:11. Soki bokoki kososola maloba oyo te, ekozala mpo bosengaka te, **2 Nef.** 32:4. Senga na bosolo ya motema, **Mos.** 4:10. Nzambe akopesa epayi na bino nyonso bokosenga oyo ezali semba, na bondimi, **Mos.** 4:21. Bosenga Nzambe soki makambo oyo ezali solo te, **Mor.** 10:4.

Balingi molili mingi koleka pole; boye, bakosenga te epayi na ngai, **Mal&May** 10:21. Botindami na makambo nyonso kosenga na Nzambe, **Mal&May** 46:7.

Sete. *Tala lisusu* Adama

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya sembo ya Adama mpe Eva.

Sete azalaki moto ya bobongi nie, mpe elilingi na ye ezalaki elilingi ekokani ya tata na ye, **Mal&May** 107:42–43 (Gen. 5:3). Sete azalaki na kati ya bamoko bato ya makasi kati na mokili ya molimo, **Mal&May** 138:40.

Nzambe amibimisaki ye moko epayi na Sete, **Mose** 6:1–3, 8–14.

Setefano

Setefano azalaki martiru ya Mobikisi mpe Eklezia na Ye na ntango ya Boyokani ya Sika. Mateya na ye malakisaki nzela mpe ekoki kozala ete mazalaki na bopusi mpo na mosala monene ya Paulo, oyo azalaki wana ntango Setefano asambaki mpo na ye moko liboso ya Boyangani (Mis. 8:1; 22:20).

Setefano azalaki moko kati na bato sambo baponamaki mpo na kosalisa Bapostolo Zomi na mibale, **Mis.** 6:1–8. Setefano asalaki makamwa mpe bikamwisi minene, **Mis.** 6:8. Setefano amipesaki na boweli na Bayuda, **Mis.** 6:9–10. Bafundaki ye mpe bamemaki ye liboso ya Boyangani, **Mis.** 6:11–15. Setefano asambaki mpo na ye moko, **Mis.** 7:2–53. Lokola atondisamaki na Molimo Mosantu, amonaki Tata mpe Mwana kati na limoni, **Mis.** 7:55–56. Setefano akufaki liwa ya martiru mpo na litatoli na ye, **Mis.** 7:54–60.

Sibiloni. *Tala lisusu* Alma, Mwana mbali ya Alma

Kati na Buku ya Mormon, mwana mbali moko ya Alma ya Leki. Sibiloni ateyaki nsango malamumu na Bazolami mpe anyokwamaki mpo na bosembo na ye. Nkolo akangolaki ye uta na monyokoli na ye mpo na bosembo mpe bompikiliki na ye (Alma 38). Sibiloni abatelaki

masolo ya makomi ya Banefi mpo na ntango moko (Alma 63:1-2, 11-13).

Sidikiya. *Tala lisusu* Muleke

Kati na Boyokani ya Kala, mokonzi ya nsuka ya Yuda (2 Mik. 24:17-20; 25:2-7). Sidikiya atiaki profeta Yilimia na boloko (Yil. 32:1-5), mpe Yilimia asakolaki bokangemi ya Sidikiya (Yil. 34:2-8, 21). Lehi mpe libota na ye bazalaki kofanda na Yelusaleme na mobu ya yambo ya boyangeli ya Sidikiya (1 Nef. 1:4). Bana mibali nyonso ya Sidikiya babomamaki longola se moko; mwana mobali na ye Muleke akimaki na Ndelo ya Westi (Yil. 52:10; Omin. 1:15; Elam. 8:21).

Simeona. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya mibale ya Yakobo na mwasi na ye Lea (Gen. 29:33; 35:23; Esod. 1:2). Azwanaki na Lewi na bobomi ya Basekeme (Gen. 34:25-31). Lisakoli ya Yakobo mpo na oyo etali Simeona ezali na Genese 49:5-7.

Libota ya Simeona: Eboto ya Simeona ezalaki kofanda mbala mingi na libota ya Yuda mpe kati na bandelo ya bokonzi ya Yuda (Yos. 19:1-9; 1 Nta. 4:24-33). Libota ya Simeona esanganaki na Yuda na etumba na Bakanana (Bas. 1:3, 17). Bayaki nsima kosangana na mampinga ya Dawidi (1 Nta. 12:25).

Simona Mokbanana

Kati na Boyokani ya Sika, moko ya Bapostolo Zomi na mibale ya Yesu Klisto ya ebandeli (Mat. 10:2-4).

Simona Petelo. *Tala* Petelo

Sinagoga. *Tala lisusu* Bayuda

Esika ya bokutani mpo na ntina ya eyamba. Kati na Boyokani ya Sika, biloko ya ndako lokola kiti, mesa ya koteyela esalemi na lolenge ya pete, mpe ezalaki na sanduku oyo ezwanaki na mikanda elingami a mobeko mpe makomi mosusu ya bule, mesa ya kotanga, mpe bakti mpo na bato bayaka kogumbamela.

Lisanga ya bampaka ya mboka ezalaki koyangela sinagoga moko moko. Bazalaki kokamata mokano soki nani asengeli kokota to kotangolama (Yoan. 9:22; 12:42). Mosali monene koleka azalaki mokonzi ya sinagoga (Mal. 5:22; Luk. 13:14). Azalaki mingi koleka mokomeli, azalaki kobatela ndako, mpe kokamba misala. Mosali moko azalaki kosala misala ya eyamba (Luk. 4:20).

Ezalaki na sinagoga moko na engumba moko moko wapi Bayuda bazalaki kofanda, ezala na Palesitina to epayi mosusu. Oyo ezalaki lialisi monene na kotalaka kopanza nsango malamau ya Yesu Klisto mpo bamisionele ya ebandeli ya Eklezia bakokaki ntango nyonso koloba kati na sinagoga (Mis. 13:5, 14; 14:1; 17:1, 10; 18:4). Esaleli oyo ezalaki se moko na kati ya bamisionele kati na Buku ya Mormon (Alma 16:13; 21:4-5; 32:1) mpe na ntei ya bamisionele ya yambo kati na eleko oyo (Mal&May 66:7; 68:1).

Sinai, Ngomba. *Tala lisusu* Mobeko ya Mose; Mose

Ngomba likolo ya Eteni ya mabele ezingami na mai oyo ya Sinai penepene na wapi Mose mpe Bayisalaele batongaki nganda sanza misato nsima ya bobimi uta na Ejipto; ebiangami lisusu Ngomba ya Holebe (Esod. 3:1). Awa Nzambe apesaki mobeko na Ye na Mose mpo na ndako ya Yisalaele; awa lisusu tabelenakele etongamaki (Esod. 19:2; 20:18; 24:12; 32:15).

Siona. *Tala lisusu* Enoka; Yelusaleme ya Sika

Bato ya peto na motema (Mal&May 97:21). Siona elingi lisusu koloba esika bapeto na motema bazali kofanda. Engumba oyo etongamaki na Enoka mpe bato na ye, mpe oyo na nsuka ekamatanaki na lola mpe ebiangamaki Siona mpo na bosembo (Mal&May 38:4; Mose 7:18-21, 69). Na mikolo ya nsuka engumba moko na nkombo ya Siona ekotongama penepene na Etuka ya Jackson, Missouri (Etazini ya Amerika), na oyo mabota ya Yisalaele makosangana (Mal&May

Sipola

103:11–22; 133:18). Basantu bapesami toli ya kotonga Siona epayi nyonso wapi bazali kofanda na mokili.

Engumba ya Dawidi ebiangamaki Siona, **1 Mik.** 8:1. Uta na Siona ekobima mobeko, **Yis.** 2:2–3 (Mika 4:2; 2 Nef. 12:2–3). Mosikoli akoya na Siona, **Yis.** 59:20. Nakokamata bino moko uta na engumba moko, mpe mibale uta na libota moko, mpe nakomema bino na Siona, **Yil.** 3:14. Na ngomba ya Siona mpe na Yelusaleme bokangoli ekozala, **Yoele** 2:32 (Obad. 1:17).

Bapambolami bango oyo bakoluka komema Siona na ngai liboso, **1 Nef.** 13:37. Bana basi ya Siona bazali lofundo, **2 Nef.** 13:16 (Yis. 3:16). Lisuma ezala epayi na ye oyo azali na kimia na Siona, **2 Nef.** 28:19–25.

Boluka komema liboso mpe kotia ntina ya Siona, **Mal&May** 6:6 (Mal&May 11:6). Ye nde nasili kofula mpo na komema Siona na bosu na nguya monene mpo na bolamu, **Mal&May** 21:7. Yelusaleme ya Sika ekobiangama Siona, **Mal&May** 45:66–67. Independence, Missouri, ezali esika mpo na engumba ya Siona, **Mal&May** 57:1–3. Fimbo mpe masambisi makosopana likolo ya bana ya Siona kino bakoyambola, **Mal&May** 84:58.

Nkolo abiangaki bato na ye Siona, mpo ete bazalaki motema moko mpe mayele moko, **Mose** 7:18–19. Siona (Yelusaleme ya Sika) ekotongama likolo ya mokili ya Amerika, **Bit. Bond.** 1:10.

Sipola. *Tala lisusu* Mose

Kati na Boyokani ya Kala, mwasi ya Mose mpe mwana mwasi ya Yetelo (Esod. 2:21; 18:2).

Sizi. *Tala lisusu* Bayelede

Moyelede moko mokambi ya basoda kati na Buku ya Mormon. Akufaki na nsuka ya etumba monene oyo ebebisaki ekolo ya Bayelede nie (Etel. 14:17–15:31).

Smith, Emma Hale. *Tala lisusu* Smith, Joseph, Mwana

Mwasi ya Profeta Joseph Smith. Nkolo

atindaki Emma kosala boponami ya banzembo mpo na Eklezia. Asalelaki lisusu lokola mokambi ya yambo ya Lingomba ya Bamama basungi.

Emoniseli epesamaki mpo na oyo etali bolingi ya Nkolo na Emma Smith, **Mal&May** 25. Nkolo apesi Emma Smith toli na ntina ya libala, **Mal&May** 132:51–56.

Smith, Hyrum. *Tala lisusu* Smith, Joseph, Mwana

Ndeko ya mobali nkulutu mpe moninga ya mosala ya Joseph Smith. Hyrum abotamaki mokolo ya 9, sanza ya mibale ya mobu 1800. Asalaki lokola mosungi ya Joseph kati na bokambi ya Eklezia, mpe lisusu azalaki Nkoko ya mibale na Eklezia. Na mokolo ya 27, sanza ya motoba ya mobu 1844, akomaki moninga ya liwa ya martiru elongo na Joseph Smith kati na Boloko ya Carthage.

Nzambe abimisaki malakisi epayi na Hyrum na nzela ya ndeko na ye ya mobali Joseph, **Mal&May** 11; 23:3. Mosali na ngai Hyrum Smith apambolami mpo na bokolongonu ya motema na ye, **Mal&May** 124:15. Hyrum atindamaki kokamata lotomo ya nkoko ya Eklezia, **Mal&May** 124:91–96, 124. Joseph mpe Hyrum bakufaki lokola ya martiru na Boloko ya Carthage, **Mal&May** 135. Hyrum mpe milimo misusu ya boponi ebatelami mpo na kobima na litondi ya ntango, **Mal&May** 138:53.

Smith, Joseph F.

Mokambi ya motoba ya Eklezia; mwana mobali se moko ya Hyrum mpe Mary Fielding Smith. Abotamaki na mokolo ya 13, sanza ya zomi na moko ya mobu 1838, mpe akufaki na mokolo ya 19, sanza ya zomi na moko ya mobu 1918.

Joseph F. Smith azwaki limoni ya bosikoli ya bakufi, **Mal&May** 138.

Smith, Joseph, Mwana. *Tala lisusu*

Bobongoli ya Joseph Smith (BJS); Bozongisi ya Nsango malamau; Buku

ya Mormon; Limoni ya Yambo; Liyaka ya Ntalo Monene; Malongi mpe Mayokani

Profeta oyo aponamaki mpo na kozongisa Eklezia ya solo ya Yesu Klisto na mabele. Joseph Smith abotamaki na ekolo ya Vermont kati na Etazini ya Amerika mpe azalaka na bomoi uta mobu 1805 kino mobu 1844.

Na mobu 1820, Nzambe Tata mpe Yesu Klisto bamonanaki na Joseph, mpe aye-kolaki ete moko te kati ya baeklezia na mabele ezalaki solo (JS—Mambi ya Kala 1:1–20). Nsima babimelaki ye na anjelu Moroni, oyo abimisaki esika ebombamaki bapalaki ya wolo oyo ezalaki na lisolo ya makomi ya bato ya kala na mokili ya Amerika (JS—Mambi ya Kala 1:29–54).

Joseph abongolaki bapalaki ya wolo mpe na mobu 1830 abimisaki yango na buku lokola Buku ya Mormon (JS—Mambi ya Kala 1:66–67, 75). Na mobu 1829, azwaki likoki ya bonganganzambe uta na Yoane Mobatishi mpe uta na Petelo, Yakobo, mpe Yoane (Mal&May 13; 27:12; 128:20; JS—Mambi ya Kala 1:68–70).

Lokola atindamaki na Nzambe, na mokolo ya 6, sanza ya minei ya mobu 1830, Joseph mpe basusu ebele babongisaki Eklezia ya Yesu Klisto oyo ezongisami (Mal&May 20:1–4). Na nse ya bokambi ya Joseph, Eklezia ekolaki na Kanada, Angeletele, mpe na ngambo moke na esti ya Etazini, mingi mingi na Ohio, Missouri, mpe na Illinois. Boniokwami bonene elandaki Joseph mpe Basantu epayi nyonso wapi bafandaki. Na mokolo ya 27, sanza ya motoba ya mobu 1844, Joseph mpe ndeko na ye ya mobali Hyrum bakufaki lokola bamartiru na Carthage, Illinois, na Etazini ya Amerika.

Yosefe, mwana mobali ya Yakobo, asalokali na ntina ya Joseph Smith, **2 Nef.** 3:6–15.

Mpo na boyebi na ye ya bolozhi oyo ezalaki koya, Nkolo abiangaki mosali na ye Joseph Smith, **Mal&May** 1:17 (Mal&May 19:13). Joseph Smith akulisamaki Apostolo ya Yesu Klisto mpe mpaka ya yambo

ya Eklezia oyo, **Mal&May** 20:2. Joseph akulisamaki na mosala ya apostolo na Petelo, Yakobo, mpe Yoane, **Mal&May** 27:12. Joseph mpe Sidney Rigdon batatolaki ete bamonaki Mobotami se Moko ya Tata, **Mal&May** 76:23. Elongo na Oliver Cowdery, Joseph Smith amonaki Nkolo na limoni, **Mal&May** 110:1–4. Nkolo abiangaki Joseph lokola mpaka moyangeli, mobongoli, mobimisi, momoni, mpe profeta, **Mal&May** 124:125. Joseph Smith asalaki mingi mpo na lobiko ya bato koleka moto nyonso mosusu, longola se Yesu Klisto, **Mal&May** 135:3.

Makomi oyo ebimisamaki na Profeta Joseph Smith: Joseph abongolaki biteni ya bapalaki ya wolo oyo epesamaki epayi na ye na anjelu Moroni, bobongoli boye ebimisamaki lokola buku na mobu 1830 lokola Buku ya Mormon. Azwaki lisusu bimoniseli mingi uta na Nkolo kotiaka monkoloto na malongi ya ntina mpe bobongisi ya Eklezia. Mingi ya bimoniseli oyo esangisamaki na oyo eyebani sikawa lokola Malongi mpe Mayokani. Azalaki mpe moyanoli mpo na kobimisasi Liyaka ya Ntalo Monene, oyo ezali na ebongoli oyo efulama ya boko nkoma ya Mose, Abalayama, mpe Matai, mataangi uta na mambi ya kala mpe litatoli na ye moko, mpe masakoli zomi na misato ya malongi mpe boyambi ya Eklezia.

Smith, Joseph, Tata. *Tala lisusu* Smith, Joseph, Mwana; Smith, Lucy Mack

Tata ya Profeta Joseph Smith. Abotamaki mokolo ya 12, sanza ya sambo ya mobu 1771. Abalaki Lucy Mack, mpe bazwaki bana libwa (JS—Mambi ya Kala 1:4). Joseph akomaki mondimi ya sembo na Bozongisi ya mikolo ya nsuka mpe akomaki Nkoko ya yambo ya Eklezia. Akufaki na mokolo ya 14, sanza ya libwa ya mobu 1840.

Nzambe abimisaki malakisi epayi na ye na nzela ya mwana mobali na ye Joseph, **Mal&May** 4; 23:5. Tika mosali na ngai ya mokolo akoba na libota na ye, **Mal&May** 90:20. Mosali na ngai ya mokolo Joseph afandi na Abalayama

Smith, Lucy Mack

na loboko na ye ya mobali, **Mal&May** 124:19. Joseph Smith Mwana amonaki tata na ye kati na limoni ya bokonzi ya selesitiale, **Mal&May** 137:5.

Anjelu moko atindaki Joseph Smith Mwana koyebisa tata na ye na ntina ya limoni oyo azwaki, **JS—Mambi ya Kala** 1:49–50.

Smith, Lucy Mack. *Tala lisusu* Smith, Joseph, Mwana; Smith, Joseph, Tata

Mama ya Profeta Joseph Smith mpe mwasi ya Joseph Smith Tata (**JS—Mambi ya Kala** 1:4, 7, 20). Abotamaki na mokolo ya 8, sanza ya sambo ya mobu 1776, mpe akufaki na mokolo ya 5, sanza ya mitano ya mobu 1856.

Joseph amonaki mama na ye na limoni ya bokonzi ya selesitiale, **Mal&May** 137:5.

Smith, Samuel H. *Tala lisusu* Smith, Joseph, Mwana

Elenge ndeko ya mobali ya Profeta Joseph Smith (**JS—Mambi ya Kala** 1:4). Samuel abotamaki na mobu 1808 mpe akufaki na mobu 1844. Azalaki moko ya Banzeneneke Mwambe ya Buku ya Mormon mpe asalelaki lokola moko ya bamisionele ya yambo ya Eklezia oyo ezongisami (**Mal&May** 23:4; 52:30; 61:33–35; 66:7–8; 75:13).

Sodomo. *Tala lisusu* Gomola

Kati na Boyokani ya Kala, engumba ya nkuna oyo ebebisamaki na Nkolo (**Gen.** 19:12–29).

Solomo. *Tala lisusu* Bata-Seba; Dawidi

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya Dawidi mpe Bata-Seba (2 **Sam.** 12:24). Solomo azalaki na ntango moko mokonzi ya Yisalaele.

Dawidi abiangaki Solomo lokola mokonzi, **1 Mik.** 1:11–53. Dawidi atindaki Solomo kotambola na banzela ya Nkolo, **1 Mik.** 2:1–9. Nkolo alakaki ye motema moko ya bososoli, **1 Mik.** 3:5–15. Asambisaki bamama mibale mpe ayebaki mama ya solo ya mwana yango, **1 Mik.**

3:16–28. Alobaki na masepe mpe banzembo, **1 Mik.** 4:32. Atongaki tempelo, **1 Mik.** 6; 7:13–51. Abulisaki tempelo, **1 Mik.** 8. Bayaki kotala ye na mwasi mokonzi ya Seba, **1 Mik.** 10:1–13. Solomo abalaki libanda ya Yisalaele, mpe basi na ye babalolaki motema na ye mpo na kogumbamela banzambe ya lokuta, **1 Mik.** 11:1–8. Nkolo asilikaki na Solomo, **1 Mik.** 11:9–13. Akufaki, **1 Mik.** 11:43. Dawidi asakolaki na ntina ya nkembo ya boyangeli ya Solomo, **Nze.** 72.

Solomo azwaki basi mpe makango mingi, kasi basusu bayambamaki na Nkolo te, **Mal&May** 132:38 (**Yako.** 2:24).

Songi songi. *Tala lisusu* Maloba mabe; Nungunungu

Kokabola makambo to nsango etali moto mosusu na kozangaka bondimami ya moto wana.

Liloba nyonso ezanga ntina bato bakoloba, bakopesa boyanoli mpo na yango, **Mat.** 12:36. Basantu bapekisami kozala bato ya biloba-loba, bato balukaka koyeba makambo ya bato, kolobaka makambo basengeli koloba te, **1 Tim.** 5:11–14.

Osengeli te koloba mabe ya moninga ya penepene na yo, **Mal&May** 42:27. Lendisanda bandeko na yo bandimi na masolo na yo nyonso, **Mal&May** 108:7.

Tabelenakele. *Tala lisusu* Sanduku ya boyokani; Santu ya Basantu; Tempelo, Ndako ya Nkolo

Ndako ya Nkolo, esika ya bosangani na losambo ya Bayisalaele na ntango ya Bobimi uta na Ejipito. Tabelenakele ezalaki mpenza tempelo ya komema na maboko mpe ekokaki kokatama ndambo ndambo mpe kosangisama lisusu. Bana ya Yisalaele basalelaki tabelenakele kino batongaki tempelo ya Solomo (**Mal&May** 124:38).

Nzambe abimisaki emekoleli na Mose (**Esod.** 26–27), mpe bana ya Yisalaele batongaki yango engebene na emekoleli wana (**Esod.** 35–40). Ntango tabelenakele esilaki, lipata ezipaki ema, mpe nkembo ya Nkolo etondisaki tabelenakele

(Esod. 40:33–34). Lipata ezalaki elemba ya bozali ya Nzambe na esika wana. Na butu, ezalaki komonana lokola moto. Ntango lipata ezalaki kofanda likolo ya ema, bana ya Yisalaele basalaki nganda. Ntango ezalaki bango kokende, bake-ndaki na yango (Esod. 40:36–38; Mit. 9:17–18). Bana ya Yisalaele bazalaki komema tabelenakele elongo na bango na bowumeli ya botamboli na bango na esobe mpe na etumba ya boluki kokamata mabele ya Kanana. Nsima ya etumba yango, tabelenakele etiamaki na Silo, esika oyo Nkolo aponaki (Yos. 18:1). Etongaki bana ya Yisalaele tempelo ya Solomo, tabelenakele elimwaki mobimba uta na mambi ya kala.

Nkolo mpe Yisaya basalelaki tabelenakele lokola elilingi ya bingumba ya Siona mpe Yelusaleme na ntango ya Boyei ya Mibale ya Nkolo (Yis. 33:20; Mose 7:62).

Talanta

Emekoleli ya kala ya kilo to ya mosolo ya motuya monene. Esalemi lisusu lokola elilingi ya eloko moko ya motuya monene, lokola nsango malamumu ya Yesu Klisto (Mat. 25:14–29; Etel. 12:35; Mal&May 60:2, 13).

Tata na Lola. *Tala lisusu* Bonzambe, Nzambe

Tata ya milimo ya bato nyonso (Nze. 82:6; Mat. 5:48; Yoan. 10:34; Lom. 8:16–17; Gal. 4:7; 1 Yoan. 3:2). Yesu azali Mwana Mobotami se Moko na Ye na mosuni. Moto atindamaki kotosa mpe kopesa limemia monene na Tata mpe kosambela Ye na nkombo ya Yesu.

Soki bolimbisi bato, Tata na bino ya Lola akolimbisa bino lisusu, **Mat.** 6:14 (Mat. 18:35; 3 Nef. 13:14). Tata na bino ya Lola ayebi ete bozali na mposa ya biloko nyonso oyo, **Mat.** 6:26–33 (3 Nef. 13:26–33). Boni koleka ekopesa Tata na bino ya Lola Molimo Mosantu na baoyo basengi ye, **Luk.** 11:11–13. Nzambe mpe Tata ya Nkolo na biso Yesu Klisto apambolama, **Efe.** 1:3.

Bozali na niongo ya seko na Tata na

bino ya Lola, **Mos.** 2:34. Klisto akembelaki nkombo ya Tata, **Etel.** 12:8.

Basantu basengeli kopesa litatoli ya minyokoli na bango liboso ete Tata abima uta na esika na ye ya kobombana, **Mal&May** 123:1–3, 6.

Tozwaki mapamboli minene mpe ya nkembo uta na Tata na biso ya Lola, **JS—Mambi ya Kala** 1:73.

Tata ya Seko. *Tala* Bonzambe, Nzambe; Tata na Lola

Tata, ya kufa. *Tala lisusu* Baboti; Libota; Mapamboli ya bankoko; Nkoko, Ya nkoko

Nkombo moko ya bule kolobaka na moto oyo abota to akomisa moto mwana engebene na mibeko.

Kumisa tata na yo mpe mama na yo, **Esod.** 20:12 (Dut. 5:16; Mat. 19:19; Mos. 13:20). Tata akosembola mwana mobali oyo asepelaka na ye, **Mas.** 3:12.

Batata, boyokisa bana na bino nkele te, **Efe.** 6:1–4.

Nateyamaki mwa moke na boyekoli ya Tata na ngai, **1 Nef.** 1:1. Tata na ngai azalaki moto ya boyengebene—mpo ateyaki ngai, **Enos.** 1:1. Alma asambelaki mpo na mwana mobali na ye, **Mos.** 27:14. Alma apesaki mibeko epayi ya bana mibali na ye, **Alma** 36–42. Elamani apesaki bana mibali na ye nkombo ya bato na bango ya kala, **Elam.** 5:5–12. Mormon azalaki ntango nyonso na likanisi ya mwana mobali na ye na nsambo na ye, **Mor.** 8:2–3.

Makambo minene makoki kosengama na loboko ya batata, **Mal&May** 29:48. Moto na moto asengeli koleisa libota na ye moko, **Mal&May** 75:28.

Apesaki ngai motindo ya koke-nde epayi ya tata na ngai, **JS—Mambi ya Kala** 1:49.

Taylor, John

Mokambi ya misato ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka.

Abiangamaki na Lisanga ya Bazomi na mibale, **Mal&May** 118:6 (Mal&May 124:128–129). Azokisamaki mpota na

Teakumi

ntango babomaki baninga na liwa ya martiru, **Mal&May** 135:2. Azalaki na kati ya bamoko ya lokumu baye Joseph F. Smith amonaki na mokili ya milimo, **Mal&May** 138:53–56.

Teakumi

Mokambi monene ya basoda ya Banefi kati na Buku ya Mormon (Alma 50:35; 51–52; 61–62).

Tempelo ya Kirtland, Ohio, (Etazini ya Amerika)

Tempelo ya yambo oyo etongamaki na Eklezia na ntango oyo ya sika. Basantu batongaki yango na Kirtland, engebene na motindo ya Nkolo (**Mal&May** 94:3–9). Ntina moko ezalaki mpo na kopesa esika wapi bandimi ya Eklezia oyo balongobani bakokaki kozwa nguya ya molimo, likoki, mpe bososoli (**Mal&May** 109–110). Ebulisamaki na mokolo ya 27, sanza ya misato ya mobu 1836; losambo ya bobulisi epesamaki na Profeta Joseph Smith na nzela ya emoniseli (**Mal&May** 109). Nkolo apesaki bimoniseli minene ebele mpe azongisaki bafungola ya bonganzambe oyo esengamaki kati na tempelo oyo (**Mal&May** 110; 137). Esalalamaki te mpo na makuli nyonso ya tempelo oyo epesami na batempelo lelo oyo.

Tempelo, Ndako ya Nkolo. Tala lisusu
Dotasio; Makuli; Santu ya Basantu; Tabellenakele

Elingi kolimbola ndako ya Nkolo. Nkolo atindaki ntango nyonso bato na Ye kotonga batempelo, bandako esantu kati na oyo wapi Basantu balongobani basalaka milulu mpe makuli ya bule ya nsango malamumu mpo na bango moko mpe mpo na bakufi. Nkolo ayaka kotala batempelo na Ye, mpe ezali bisika ya santu koleka nyonso mpo na kokumbamela.

Tabellenakele oyo etiamaki na Mose mpe bana ya Yisalaele ezalaki tempelo ya komema na maboko. Bayisalaele basalalaki yango na ntango ya bobimi na bango uta na Ejipito.

Tempelo oyo eyebani malamumu koleka

mpe etangami kati na Boyokani ya kala ezali oyo etongamaki na Solomo na Yerusalem (2 Nta. 2–5). Ebebisamaki na mobu 587 Liboso na mbotama ya Klisto na Bababiloni mpe ezongisamaki na Zelubabele penepene na mibu ntuku sambo nsima na wana (Ejela 1–6). Ndambo ya tempelo oyo ezikisamaki na mobu 37 Liboso na mbotama ya Klisto, mpe Elode Monene atongaki lisusu yango nsima. Baloma babebisaki yango na 70 ya Mobu ya Nkolo.

Kati na Buku ya Mormon, balandi ya sembo ya Nzambe bakambamaki kotonga mpe kogumbamela kati na tempelo (2 Nef. 5:16; Mos. 1:18; 3 Nef. 11:1). Kotonga mpe kosalela tempelo na lolenge ya malamumu ezali bilembo ya bosolo ya Eklezia na eleko nyonso, kotangaka mpe Eklezia oyo ezongisami na mikolo na biso. Tempelo ya Kirtland ezalaki tempelo ya yambo oyo etongamaki mpe ebulisamaki na Nkolo na eleko oyo. Uta ntango wana tempelo esili kobulisama na bamboka mingi na ntaka ya mabele.

Nani akotelema na esika na ye esantu, **Nze**. 24:3–5. Tika tomata na ndako ya Nzambe ya Yakobo, **Yis**. 2:2–3 (Mika 4:1–2; 2 Nef. 12:2–3). Nkolo akoya na mpwasa na tempelo na ye, **Mki**. 3:1 (3 Nef. 24:1; **Mal&May** 36:8; 42:36).

Yesu apetolaki tempelo, **Mat**. 21:12–16 (**Mal**. 11:15–18; **Luk**. 19:45–48).

Basantu batindamaki kotonga tempelo na Missouri, **Mal&May** 57:3 (**Mal&May** 84:3–5). Botia ndako ya Nzambe, **Mal&May** 88:119 (**Mal&May** 109:8). Nkolo apesaki Basantu etumbu mpo na kozanga kotonga tempelo, **Mal&May** 95:1–12. Nakoya kati na batempelo ezanga bosantu te, **Mal&May** 97:15–17. Nasili kondima ndako oyo, mpe nkombu na ngai ekozala awa, **Mal&May** 110:7–8. Bato ya Nkolo batindami ntango nyonso kotonga ndako mpo na nkombu na ye, **Mal&May** 124:39. Mosala monene oyo esengeli kosalama kati na batempelo ezali mpe bokangi ya bana na baboti na bango, **Mal&May** 138:47–48. Mosala monene ya mikolo ya nsuka

ezali ya kotonga batempelo, **Mal&May** 138:53–54.

Timote. *Tala lisusu* Paulo

Kati na Boyokani ya Sika, elenge misionele moninga ya mobembo ya Paulo na ntango ya mosala ya Paulo (Mis. 16:1–3; 2 Tim. 1:1–5); mwana mobali ya tata Mwela mpe mama Moyuda; ye na baboti na ye bazalaki na Lusutula.

Paulo alobaki na ntina ya Timote lokola “mwana mobali na ye moko na bondimi” (1 Tim. 1:2, 18; 2 Tim. 1:2). Timote mbele azalaki mosungi ya kotiela motema mpe oyo akoki na nyonso ya Paulo (Filip. 2:19–23).

Timote, Mikanda na. *Tala lisusu*
Mikanda ya Paulo; Paulo; Timote

Buku mibale kati na Boyokani ya Sika. Nyonso mibale ezalaki na ebandeli mikanda oyo Paulo akomaki na Timote.

Timote ya yambo: Paulo akomaki mokanda ya yambo nsima ya boloko na ye ya yambo. Atikaki Timote na Efese, mpe akanaki kozonga nsima (1 Tim. 3:14). Nzokande, Paulo amonaki ete akokaki kowumela, bongo akomaki na Timote, mbele uta na Makedonia (1 Tim. 1:3), mpo na kopesa ye toli mpe malendisi ya kokokisa mosala na ye.

Mokapo 1 ezali na mbote ya Paulo mpe lisusu malakisi na ye na ntina ya biloba-loba ya liboma oyo ezwaki esika kati na Eklezia. Mikapo 2–3 mipesi nzela ya kolanda makambo matali bokumbameli mpe oyo etali ezaleli mpe etamboli ya basali. Mikapo 4–5 ezali na ndimbola ya bopengwi ya mikolo ya nsuka mpe toli epayi ya Timote na lolenge asengeli kosala epayi ya baoyo azalaki kokamba. Mokapo 6 ezali bolendisi mpo na komonisama na bosembo mpe koboya bozwi ya mokili.

Timote ya mibale: Paulo akomaki mokanda ya mibale na ntango ya bokangemi na ye ya mibale, kala mingi te liboso ya liwa na ye ya martiru. Mokanda yango ezali na maloba ya nsuka ya Apostolo mpe ezali kolakisa bompikiliki ya

kokamwa mpe botie motema boye wapi abundaki na liwa.

Mokapo 1 ezali na mbote ya Paulo mpe mokumba na Timote. Mikapo 2–3 ezali kopesa makebisi mpe nzela ya ndenge na ndenge ya kolanda, na kozangaka kobanga makama mazalaki koya liboso. Mokapo 4 ezali etinda na baninga ya Paulo, ezali na toli mpo na oyo etali lolenge ya kosala na bapengwi.

Tito. *Tala lisusu* Mikanda ya Paulo; Paulo; Tito, Mokanda na

Kati na Boyokani ya Sika, Momwela ya kotiela motema, mobongwami oyo asalaki mobembo ya Yelusaleme elongo na Paulo mpe nsima akomaki misionele (Gal. 2:1–4; 2 Tim. 4:10). Tito apesaki mokanda ya Paulo ya yambo na Basantu na Kolinti (2 Kol. 7:5–8, 13–15).

Tito, Mokanda na. *Tala lisusu*
Mikanda ya Paulo; Paulo; Tito

Wana ezalaki Paulo nsomi mpo na ntango moko uta na boloko na Loma, akomaki mokanda yango na Tito, oyo azalaki na Kelete. Mokanda yango ezali kolobela mingi makambo matali botamboli na botosi mpe ebongiseli ya Eklezia.

Mokapo 1 ezali na mbote ya Paulo mpe lokola malakisi mpe makoki ya mosala mpo na baepisikopo. Mikapo 2–3 ezali na mateya na mobimba mpe bitinda na Tito ye moko na ntina ya mango-mba ya bato ya ndenge na ndenge kati na Eklezia ya Kelete. Paulo alendisaki Basantu kolonga mabe, kozala lolendo te mpe kozala sembo, mpe kosunga misala malamumu.

Toli. *Tala lisusu* Profeta

Mpamela, makebisi, malakisi, mpe malako uta na Nkolo mpe bakambi na Ye baoyo bakulisami.

Nakopesa yo toli, **Esod.** 18:19. Nzambe akokamba ngai na toli na ye, **Nze.** 73:24. Soki toli ezali te, bato bakwei, **Mas.** 11:14.

Bafalisai mpe balobeli babwakaki toli, **Luk.** 7:30.

Kozala bato batanga ezali malamumu

Toma

soki bakoyokaka toli ya Nzambe, **2 Nef.** 9:29.

Boyoka toli na ye oyo akulisaki bino, **Mal&May** 78:2. Zwa toli na ye oyo naponaki, **Mal&May** 108:1. Azali na mposa ya kotia na ye toli na esika ya toli oyo napesaki, **Mal&May** 124:84. Yoka toli ya mosali na ngai Joseph, **Mal&May** 124:89. Soki moto moko aluki toli na ngai te, akozala na nguya te, **Mal&May** 136:19.

Toma

Kati na Boyokani ya Sika, moko ya Bapostolo Zomi na mibale ya ebandeli bapoyobapomaki na Mobikisi na ntango ya mosala na Ye ya kufa (Mat. 10:2–3; Yoan. 14:5) Na lokota ya Bamwela nkombo yango ezali Lipasa (Yoan. 20:24–29; 21:2). Atako Toma atielaki Bosekwi ya Yesu ntembe kino amonaki Mobikisi ye moko, bokasi ya ezaleli na ye esalaki ete azala na bolingi ya kobunda kati na monyokoli mpe liwa elongo na Nkolo na ye. (Yoan. 11:16; 20:19–25).

Ulima mpe Tumima. *Tala lisusu*

Libende ya ntolo; Momoni

Bisalele bilengelamaki na Nzambe mpo na kosunga moto na kozwaka emoniseli mpe na kobongolaka nkota. Na lokota ya Ebele maloba yango elimboli “pole mpe bobongi nie.” Ulima mpe Tumima ezalaki na mabanga mibale matiami kati na matimbo ya libende mpe mbala mosusu isalelamaki na libende ya ntolo (**Mal&May** 17:1; JS—Mambi ya Kala 1:35, 42, 52). Mabele oyo ekokoma Ulima mpe Tumima moko ya monene na ezalela na yango ya kozanga kufa (**Mal&May** 130:6–9).

Okotia Ulima mpe Tumima kati na libende ya ntolo ya bosambisi, **Esod.** 28:30.

Na ye oyo akolonga nakopesa libanga ya mpembe, **Emon.** 2:17.

Azalaki na nini oyo epayi wapi akokaki kotala, mpe kobongola, **Mos.** 8:13. Mabanga oyo mibale nakopesa epayi na bino, **Etel.** 3:23–24, 28 (Etel. 4:5).

Joseph Smith azwaki bimoniseli na nzela ya Ulima mpe Tumima, **Mal&May** mitu mpo na biteni 6; 11; 14–16. Ozali na nguya epesameli yo ya kobongola na nzela ya Ulima mpe Tumima, **Mal&May** 10:1. Banzeneneke Basato basengelaki komona Ulima mpe Tumima, oyo epesamaki na ndeko ya Yelede ya mobali likolo ya ngomba, **Mal&May** 17:1. Esika wapi Nzambe afandaka ezali Ulima mpe Tumima ya monene. Libanga ya mpe mbe ekokoma Ulima mpe Tumima na moto moko moko oyo akozwa moko, **Mal&May** 130:6–11.

Ngai, Abalayama, nazalaki na Ulima mpe Tumima, **Abal.** 3:1, 4.

Ulu

Kati na Boyokani ya Kala, Ulu ya Bakaladi ezalaki epayi ya Abalama na ebandeli (Gen. 11:27–28, 31; 15:7; Nehem. 9:7; **Abal.** 2:1, 4).

Whitmer, David

Mokambi moko ya ebandeli kati na Eklezia mpe moko ya Banzeneneke Basato na ebandeli mpe bosolo ya bonzambe ya Buku ya Mormon (**Mal&May** 14; 17–18). Nkolo apesaki ye malakisi matali ye moko na Malongi mpe Mayokani 14 mpe 30:1–4.

Whitmer, John

Mokambi moko ya ebandeli kati na Eklezia oyo ezongisami mpe moko ya Banzeneneke Mwambe ya Buku ya Mormon. Tala “Litatali ya Banzeneneke Mwambe” na boyingisi ya Buku ya Mormon. Abiangamaki lisusu koteya nsango malamau (**Mal&May** 30:9–11).

Whitmer, Peter, Mwana

Mokambi moko ya ebandeli kati na Eklezia oyo ezongisami mpe moko ya Banzeneneke Mwambe ya Buku ya Mormon. Tala “Litatali ya Banzeneneke Mwambe” na boyingisi ya Buku ya Mormon. Nkolo apesaki ye malako matali ye moko kati na Malongi mpe Mayokani 16 mpe 30:5–8.

Whitney, Newel K.

Mokambi moko ya ebandeli kati na Eklezia oyo ezongisami. Newel K. Whitney azalaki episkopo na Kirtland, Ohio (Etazini ya Amerika), mpe nsima asalaki lokola Episkopo Moyangeli ya Eklezia (Mal&May 72:1-8; 104; 117).

Williams, Frederick G.

Moko motambwisi ya ebandeli kati na Eklezia oyo ezongisami oyo asalaki ntango moko lokola mopesi toli kati na Bokambi ya Bonganzambe ya Monene (Mal&May 81; 90:6, 19; 102:3).

Woodruff, Wilford. Tala lisusu

Liyebisi ya Bakambi 1; Manifesto

Mokambi ya minei ya Eklezia na kalandaka Bozongisi ya nsango malamuru na nzela ya Profeta Joseph Smith. Abotamaki na mobu 1807 mpe akufaki na mobu 1898.

Abiangamaki kosala na ebonga oyo ezalaki mpamba na Lisanga ya Bazomi na mibale, **Mal&May** 118:6. Azalaki na kati ya milimo ya boponi oyo ebatalami mpo na koya na litondi ya ntango, **Mal&May** 138:53. Azwaki emoniseli mpo na kosukisa mabala na balongani ebele kati na Eklezia, **LiyBak** 1.

Ya bobongi nie

Nyonso, mobimba, mpe oyo ekoli mobimba; nyonso sembo. Ya bobongi nie elimboli lisusu oyo ezanga lisumu to mabe. Bobele Klisto azalaki ya bobongi nie mpenza. Bandimi ya solo ya Klisto bakoki kokoma bato babongi nie na nzela ya ngolu mpe Bomikabi na Ye.

Tika motema na yo ezala ya bobongi nie na Nkolo, **1 Mik.** 8:61.

Boye bozala bato ya bobongi nie, kutu lokola Tata na bino na lola, **Mat.** 5:48 (3 Nef. 12:48). Soki moto nani atuki na maloba te, se moko wana azali moto ya bobongi nie, **Yak.** 3:2.

Bondimi ezali te kozala na boyebi boko bobongi nie ya makambo, **Alma** 32:21, 26. Bomikabi esalemaki mpo ete

Nzambe akoka kozala Nzambe moko ya bobongi nie, **Alma** 42:15. Moroni azalaki moto moko ya bososoli ya bobongi nie, **Alma** 48:11-13, 17-18. Molimo ya Klisto mopesami na moto nyonso mpo na kosambisa mpe koyeba na boyebi moko ya bobongi nie soki eloko ezali ya Nzambe to ya zabulu, **Mor.** 7:15-17. Yakani epayi ya Klisto, mpe bozala bato na bobongi nie na ye, **Mor.** 10:32.

Koba na bompikiliki kino na bobongi nie, **Mal&May** 67:13. Baoyo bazali bato bayengebene baoyo babongi nie na nzela ya Yesu, **Mal&May** 76:69. Misala oyo kati na Eklezia ezali mpo na bobongi nie ya Basantu na ngai, **Mal&May** 124:143 (Efe. 4:11-13). Bato na bomoi bakoki te kokoma ya bobongi nie na kozangaka bakufi na bango, **Mal&May** 128:15, 18.

Noa azalaki moto ya alima, mpe ya bobongi nie na nkola na ye, **Mose** 8:27.

Ya bokitani. Tala Lobiko mpo na bakufi; Makuli—Makuli ya bokitani

Ya mosuni. Tala lisusu Bokwei ya Adama mpe Eva; Boyokeli bilengi, Moyokeli bilengi; Moto ya mokili

Eloko oyo ezali ya molimo te; liloba oyo ekoki kosalelamba mpo na kolimbola oyo ezali ya kufa mpe ya ntango (Mal&May 67:10) to ya mokili, ya mosuni, mpe ya boyokeli bilengi (Mos. 16:10-12).

Kozala na makanisi ya mosuni ezali liwa, **2 Nef.** 9:39. Zabulu akobondela bato na mosika kati na bokengi ya mosuni, **2 Nef.** 28:21. Bamimonaki kati na ezalela na bango ya mosuni, **Mos.** 4:2. Ye oyo akolenda na ezaleli na ye ya mosuni akotikala na ezalela na ye ya bokwei, **Mos.** 16:5. Bango basengeli kobotama na Nzambe, kobongwama uta na ezalela na bango ya mosuni mpe ya bokwei, **Mos.** 27:25. Bato nyonso bakomaki bato ya mosuni, bayokeli bilengi, mpe bato ya zabulu, **Alma** 42:10.

Baoyo wana bazali kolanda bolingi mpe mposa na bango moko ya mosuni basengeli kokweya, **Mal&May**

Ya Nguya Nyonso

3:4. Moto moko te akoki komona Nzambe na mayele ya mosuni, **Mal&May** 67:10-12.

Bato babandaki kokoma bato ya mosuni, bayokeli bilengi, mpe bato ya zambulu, **Mose** 5:13; 6:49.

Ya Nguya Nyonso. *Tala lisusu*

Bonzambe, Nzambe

Ezaleli ya bonzambe ya kozalaka na nguya nyonso (Gen. 18:14; Alma 26:35; Mal&May 19:1-3).

Ya zuwa, Zuwa. *Tala lisusu* Kolula

Lokola esalelami kati na makomi liboba moto ya zuwa ezali na ndimbola mibale: (1) kozala na bobendani ya makasi mpe na mayoki oyo esimbamaka noki mpe ya mozindo na ntina ya moto to eloko moko, mpe (2) kozala na boluli ya moto moko to kokanisela moto mosusu ete akozwa boko matomba.

Kozala na mayoki makasi: Ngai Nkolo nazali Nzambe ya zuwa, **Esod.** 20:5 (Dut. 5:9; 6:15; Mos. 11:22). Nakozala na zuwa mpo na nkombo na ngai esantu, **Ejek.** 39:25. Nazali na zuwa mpo na Yelusalame mpe mpo na Siona, **Zek.** 1:14.

Kozala na kolula to moto oyo akaniselaka baninga makambo: Zuwa ezali nkele ya moto, **Mas.** 6:32-35.

Akisi abandaki kozala na zuwa ya mwana mobali na ye, **Etel.** 9:7.

Bomilongola uta na zuwa mpe bobangi, **Mal&May** 67:10.

Yaka. *Tala lisusu* Botosi, Kotosa, Moto ya botosi; Moyekoli

Kati na makomi, mbala mingi elimboli kobeleva penepene ya moto moko na kolandaka to kotosaka, ndakisa lokola na lisakoli "yaka epayi ya Klisto, mpe zala na bobongi nie na ye" (Mor. 10:32).

Sembola litoyi na yo, mpe yaka epayi na ngai, **Yis.** 55:3.

Yaka epayi na ngai, bino nyonso oyo bolembi na kosala, **Mat.** 11:28. Botika bana mike baya epayi na ngai, **Mat.** 19:14. Soki moto nani alingi koya nsima

na ngai, tika ye amiboya ye moko, **Luk.** 9:23. Ye oyo akoya epayi na ngai akoyoka nzala soki moke te, **Yoan.** 6:35.

Klisto abiangi banso koya epayi na ye, **2 Nef.** 26:33. Boya epayi na ngai mpe bobikisama, **3 Nef.** 12:20. Yaka epayi ya Klisto, **Mor.** 10:32.

Benga banso ete baya epayi ya Klisto, **Mal&May** 20:59. Boya epayi na ngai, mpe milimo na bino ekozala na bomoi, **Mal&May** 45:46.

Yakobo, Mwana mobali ya Alafai

Moko ya Bapostolo Zomi na mibale oyo baponamaki na Yesu na ntango ya mosala na Ye ya kufa (Mat. 10:3; Mal. 3:18; Luk. 6:15; Mis. 1:13).

Yakobo, Mwana mobali ya Lehi. *Tala lisusu* Lehi, Tata ya Nefi

Profeta moko ya Buku ya Mormon mpe mokomi ya mateya ebele kati ya babuku ya 2 Nefi mpe Yakobo (2 Nef. 6-11; Yako. 1-7).

Buku ya Yakobo: Buku ya misato kati na Buku ya Mormon. Mokapo 1 molobi ete Nefi alandisaki makomi epayi ya Yakobo mpe nsima abulisaki Yakobo mpe ndeko na ye ya mobali Yosefe kozala banganganzambe mpe bateyi ya bato. Mikapo 2-4 ezali mateya kotindaka bato kozala peto na oyo etali bonsoni. Yakobo ateyaki lisusu na ntina ya boyei ya mosikoli Masiya, mpe apesaki bantina mpo na oyo boko bato na Yisalaele bakondima Ye te na boyei na Ye. Mikapo 5-6 ezali na litatoli ya Yakobo mpe lisesese moko ya bosakoli na mambi ya kala mpe etinda ya bato ya Yisalaele. Mikapo 7 ezali na lisolo ya moto moko oyo atanga mingi motomboki na nkombo ya Selemi, oyo azwaki nguya koleka na litatoli ya Nzambe ya Yakobo.

Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka.

Tala lisusu Esau; Yisaka; Yisalaele

Nkoko mpe profeta moko ya Boyokani ya Kala, leki na bana mibali mapasa ya Yisaka mpe Lebeke (Gen. 25:19-26). Yakobo azwaki ekoki ya mbotama likolo ya ndeko na ye ya mobali ya nkulutu

Esau. Oyo ezalaki mpo na bolongobani mpe bobalani ya Yakobo kati na liyokani, nzokande Esau atiolaki ekoki na ye ya mbotama mpe abalaki libanda ya liyokani (Gen. 25:30–34; 26:34–35; 27; 28:6–9; Ebe. 12:16).

Lebeka ayebaki uta na Nkolo ete Esau akosalela Yakobo, **Gen. 25:23**. Asombaki ekoki ya mbotama uta na Esau, **Gen. 25:29–34**. Alotaki ndoto ya ebutelo na lola, **Gen. 28**. Abalaki Lea mpe Lalele, **Gen. 29:1–30**. Azalaki na bana mibali zomi na mibale mpe mwana mwasi moko, **Gen. 29:31–30:24; 35:16–20**. Abalaki Biliah mpe Zilipa, **Gen. 30:3–4, 9**. Nkombo ebongwanaki na Yisalaele, **Gen. 32:28**. Amonaki Nzambe miso na miso, **Gen. 32:30**. Asungiki Yosefi, **Gen. 37:3**. Akendaki na Ejipito na libota na ye, **Gen. 46:1–7**. Apambolaki bana mibali na ye mpe bana na bango, **Gen. 49**. Akufaki, **Gen. 49:33**.

Abombaki mibeko mpe azali lelo ya konetolama likolo ya kiti ya bokonzi na lola, elongo na Abalayama mpe, **Mal&May 132:37**.

Yakobo, Mwana mobali ya Zebedai

Moko ya Bapostolo zomi na mibale oyo baponamaki na Yesu na ntango ya mosala na Ye ya kufa. Azalaki ndeko ya mobali ya Yoane. Azalaki moko kati na Bapostolo misato oyo baponamaki kozala na Yesu na mabaku malamuko koleka: na bosekwi ya mwana mwasi ya Yailo (Mal. 5:37), na Bobongwani (Mat. 17:1; Mal. 9:2; Luk. 9:28), mpe na Getesemane (Mat. 26:37; Mal. 14:33). Elongo na Petelo mpe Yoane, azongisaki Bonganzambe ya Melikisedeki na mabele na kokulisaka Joseph Smith mpe Oliver Cowdery (Mal&May 27:12; 128:20; JS—Mambi ya Kala 1:72).

Yakobo, Ndeko ya mobali ya Nkolo

Kati na Boyokani ya Sika, ndeko ya mobali moko ya Nkolo (Gal. 1:19) mpe ya Yose, Simeona, Yuda, mpe boko bandedeko ya basi (Mat. 13:55–56; Mal. 6:3; Yud. 1:1). Ayebanaki lisusu lokola Yakobo Moyengebene mpe azalaki na

ebonga ya monene kati na Eklezia na Yelusaleme (Mis. 12:17; 15:13; 1 Kol. 15:7; Gal. 2:9–12). Mingi mingi ye nde akomaki mokanda ya Yakobo.

Mokanda ya Yakobo: Buku moko ya Boyokani ya Sika. Na ebandeli ezalaki mokanda motindami na mabota zomi na mibale ya Yisalaele oyo epanzamaki epayi mosusu mpe mokomamaki mingi mingi uta na Yelusaleme. Mokanda yango ezali na boko biteni oyo elobelami polele mpo na oyo etali eyamba ya misala, kozwana na kati toli monene na mokapo 1 ete soki moto azangi bwania, asengeli kosenga Nzambe mpo na lisalisi (Yak. 1:5–6; JS—Mambi ya Kala 1:9–20). Mokapo 2 ezali kotalela bondimi mpe misala. Mikapo 3–4 ezali kolobela mposa ya kokonza lolemo mpe ezali kotinda Basantu koloba mabe moko na mosusu te. Mokapo 5 elendisiki Basantu kozala na bompikiliki mpe kobianga bampaka mpo na lipamboli ntango obeli; eteyi lisusu na ntina ya mapamboli ya kosalisaka kobongwana basusu.

Yefete. *Tala lisusu* Noa, Nkoko ya Biblia

Mwana mobali ya nkulutu ya Noa, profeta ya Boyokani ya Kala (Mose 8:12).

Noa abotaki Yefete, **Gen. 5:32** (Gen. 6:10; Mose 8:12). Yefete mpe mwasi na ye bayingelaki na masuwa ya Noa, **Gen. 7:13**. Yefete abimaki libanda uta na masuwa, **Gen. 9:18**. Nzambe akolisaki Yefete, **Gen. 9:27**.

Yehova. *Tala lisusu* NAZALI; Yesu Klisto

Nkombo ya boyokani to nkombo na ye moko Nzambe ya Yisalaele. Elingi koloba “NAZALI ya seko” (Esod. 3:14; Yoan. 8:58). Yehova azali Yesu Klisto ya yambo na mbotama mpe ayaki na mabele lokola mwana mobali ya Malia (Mosiya 3:8; 15:1; 3 Nef. 15:1–5). Lokola momeseno, ntango nyonso liloba *Nkolo* ezali komonana kati na Boyokani ya Kala, elingi koloba “Yehova.”

Yehova azali Klisto: Yehova ayebanaki na bapofeta ya kala (Esod. 6:3; Abal. 1:16). Apostolo Paulo ateyaki ete Klisto

Yeledede

azalaki Yehova ya Boyokani ya Kala (Esod. 17:6; 1 Kol. 10:1-4). Ndeko ya Yeledede ya mobali kati na Buku ya Molomoni amonaki Klisto ya yambo na mbotama mpe akumbamelaki Ye (Etel. 3:13-15). Moloni lisusu abiangaki Klisto "Yehova" (Moroni 10:34). Na Tempelo ya Kirtland, Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bamonaki mosekwi Yehova (Mal&May 110:3-4).

Yeledede. *Tala lisusu* Bayeledede; Yeledede, Ndeko mobali ya

Mokambi moko ya Buku ya Mormon oyo, elongo na bandeko mibali na ye bakambaki lingomba ya bato uta na Linongi ya Babele na mboka elakelama na ngambo ya nordi (Etel. 1:33-2:1).

Yeledede asengaki ndeko na ye ya mobali kosambela ete Nkolo abulungisa te lokota ya mabota mpe ya baninga na bango, **Etel.** 1:34-37. Bakendaki mobembo na mbu mpe bafandaki kuna mibu minei, **Etel.** 2:13. Bakomaki na libongo ya mboka elakelama, **Etel.** 6:4-12.

Yeledede, Ndeko mobali ya. *Tala lisusu* Bayeledede; Yeledede

Profeta moko ya Buku ya Mormon. Ye mpe bandeko mibali na ye babandisaki ekolo ya Bayeledede ntango bakambaki lingomba moko ya bato uta Linongi ya Babele na mboka elakelama na ngambo ya nordi (Etel. 1-6). Azalaki moto ya bondimi monene ete alobaki na Nkolo miso na miso (Mal&May 17:1). Lisolo na ye ekomami na buku ya Etele.

Ndeko ya Yeledede ya mobali azalaki moto moko monene mpe makasi, mpe asungamaki mingi na Nkolo, **Etel.** 1:34. Mpo na bondimi na ye, ndeko ya Yeledede ya mobali amonaki mosapi ya Nkolo, **Etel.** 3:6-9 (Etel. 12:20). Klisto alakisaki nzoto na ye ya molimo epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali, **Etel.** 3:13-20. Makambo minene mamonisamaki mokolo moko te koleka oyo wana emonisamaki na ndeko ya Yeledede ya mobali, **Etel.** 4:4. Ndeko ya Yeledede ya mobali akebisaki bato na ye na kotiaka mokonzi moko

koyangela ye moko likolo ya bato, **Etel.** 6:22-23. Nkolo alakisaka makambo nyonso epayi ya ndeko ya Yeledede ya mobali, **Etel.** 12:21. Ndeko ya Yeledede ya mobali azalaki makasi na kokomaka, **Etel.** 12:24. Na nzela ya bondimi ndeko ya Yeledede ya mobali alongolaki ngomba ya Zelini, **Etel.** 12:30.

Yeliko

Engumba ebatelami na efelo na lo-bwaku ya Yaladene, metele 245 na nse ya ndelo ya mbu. Yeliko ezali penepene ya esika wapi Bayisalaele bakatisaki ebale wana ekotaki bango yambo na mboka elakelama (Yos. 2:1-3; 3:16; 6).

Bayisalaele babundaki etumba moko na Yeliko, **Yos.** 6:1-20. Yosua atiaki bolakeli mabe likolo ya Yeliko, **Yos.** 6:26 (1 Mik. 16:34). Yeliko ezalaki kati na eteni ya mabele oyo epesamaki epayi ya Benyamina, **Yos.** 18:11-12, 21.

Nkolo ayaki kotala Yeliko na mobembo na ye ya nsuka na Yelusaleme, **Mal.** 10:46 (Luk. 18:35; 19:1).

Yelobama

Kati na boyokani ya Kala, Yelobama azalaki mokonzi ya ndambo ya nordi ya Yisalaele. Azalaki moto ya libota ya Efelaime. Moto ya nkuna Yelobama akambaki botomboki na kobundisaka ndako ya Yuda mpe libota ya Dawidi.

Yelobama atiaki bikeko mpo ete bato na Dani mpe Betele bakumbamela, **1 Mik.** 12:28-29. Ahiya apamelaki Yelobama, **1 Mik.** 14:6-16. Yelobama akundolamaki mpo na komemaka lisumu moko ya nsomo na Yisalaele, **1 Mik.** 15:34 (1 Mik. 12:30).

Yelubala. *Tala lisusu* Gideona (Boyokani ya Kala)

Nkombo epesamaki na Gideona kati na Boyokani ya Kala wana esilaki ye kobebisa etumbelo ya Bala (Bas. 6:32; 7:1; 9; 1 Sam. 12:11).

Yelusaleme

Engumba ezwami kati na Yisalaele

ya sika. Ezali engumba ya motuya koleka na mikolo ya Biblia. Boko bisika ya bule koleka mpo na Baklisto, Bayuda, mpe Bamizilimani ezali na engumba oyo mpe bitalelami mingi na bandimi mingi ya sembo. Etangami mbala mingi lokola engumba esantu.

Koyebanaka kala lokola Saleme (Gen. 14:18; Nze. 76:2), Yelusaleme ezalaki engumba ya Yebusi kino ekangamaki na Dawidi (Yos. 10:1; 15:8; 2 Sam. 5:6-7), oyo atiaki yango mboka mokonzi na ye. Kino na ntango wana batiaki yango lokola ngomba ebatelami makasi, pene-pene na metele 800 likolo ya ndelo ya mbu. Ezingamaki na mabwaku ya mozindo bipayi na bipayi longola se na nordi.

Na ntango ya boyangeli ya Mokonzi Dawidi na Yelusaleme, azalaki kofanda na ndako ya mabaya. Nzokande, na ntango ya boyangeli ya Solomo, bato bazalaki na makambo mingi mpo na kokomisa engumba kitoko, tanga na kati botongi ya ndako ya mokonzi mpe botongi ya tempelo.

Nsima ya kokabwana ya bokonzi ebele ya Yisalele mpe ya Yuda, Yelusaleme etikalaki se mboka mokonzi ya Yuda. Ebundisamaki mbala na mbala na mampinga mpo na kokamata mboka (1 Mik. 14:25; 2 Mik. 14:13; 16:5; 18-19; 24:10; 25). Na nse ya Hizikiya, Yelusaleme ekomaki engumba ya kati ya bokumbameli ya biyamba kasi ebebisamaki ndambo na mobu 320 Liboso na mbotama ya Klisto, na mobu 168 Liboso na mbotama ya Klisto, mpe na mobu 65 Liboso na mbotama ya Klisto. Elode azongaki kotonga bifelo mpe tempelo, kasi na mobu 70 ya Mobu ya Nkolo Baloma babebisaki yango mobimba.

Melikisedeki azalaki mokonzi ya Saleme, **Gen.** 14:18 (Ebe. 7:1-2). Yisaya abiangaki Yelusaleme kolata bilamba na ye ya kitoko, **Yis.** 52:1. Liloba ya Nkolo ekoya uta na Yelusaleme, **Mika** 4:2.

Klisto alelaki likolo ya oyo ekoyela Yelusaleme, **Mat.** 23:37-39 (Luk. 13:34). Yelusaleme ezali engumba ya Nzambe na bomoi, **Ebe.** 12:22.

Yelusaleme ekobebisama soki eyamboli te, **1 Nef.** 1:4, 13, 18 (2 Nef. 1:4; Elam. 8:20). Bato bakofanda lisusu na Yelusaleme nsima ya kobebisama, **3 Nef.** 20:46. Yelusaleme ekotongama lisusu, **Etel.** 13:5.

Klisto akebisaki Basantu ya Mikolo ya Nsuka lokola akebisaki bato na Yelusaleme, **Mal&May** 5:20. Baoyo wana ya Yuda bakima na Yelusaleme, **Mal&May** 133:13. Nkolo akoloba uta na Yelusaleme, **Mal&May** 133:21.

Yelusaleme ya Sika. *Tala lisusu* Siona

Esika wapi Basantu bakosangana mpe wapi Klisto ye moko akoyangela na bango na ntango ya Nkoto ya mibu. Siona (Yelusaleme ya Sika) ekotongama likolo ya mokili ya Amerika, mpe mabele makoyeisama sika mpe makozwa nkembo na yango ya paladiso (Bit. Bond. 1:10). Ezali lisusu kolobela engumba oyo ekokita na nse uta na lola na ebandeli ya Nkoto ya mibu.

Mobeko mokobima uta na Siona, **Mika** 4:2.

Nkombo ya engumba ya Nzambe na ngai ezali Yelusaleme ya Sika, **Emon.** 3:12. Yoane amonaki engumba esantu, Yelusaleme ya Sika, **Emon.** 21:1-5.

Bato oyo nde nakotia na mabele na ngai, mpe ekozala Yelusaleme ya Sika, **3 Nef.** 20:22. Yelusaleme ya Sika ekotongama na Amerika, **Etel.** 13:3-6, 10.

Engumba ya Yelusaleme ya Sika ekolengelama, **Mal&May** 42:9, 35, 62-69. Basantu basengeli kosangana mpe kotonga Yelusaleme ya Sika, **Mal&May** 45:63-75. Yelusaleme ya Sika ekotongama na Missouri, **Mal&May** 84:1-5 (Mal&May 57:1-3). Mwana ya mpate akotelema likolo ya Ngomba ya Siona mpe likolo ya engumba esantu, Yelusaleme ya Sika, **Mal&May** 133:56.

Tabelenakele na ngai ekobiangama Siona, Yelusaleme moko ya Sika, **Mose** 7:62.

Yesu Klisto. *Tala lisusu* Alifa mpe Omega; Azanga nsuka; Bansango Malamu; Bobakami na ekulusu;

Yesu Klisto

Bobongwani—Bobongwani ya Klisto; Bobuti; Bokeli, Kokela; Bokwei ya Adama mpe Eva; Bolimbisi ya masumu; Bomikabi, Komikaba; Bondimi; Bonzambe, Nzambe; Bosekwi; Bosikoli, Kosikola, Mosikolami; Boyamboli, Koyambola; Boyei ya Mibale ya Yesu Klisto; Ebandeli; Ekulusu; Elambo; Emanuele; Esakola ya Esengo likolo ya Ngomba; Gologota; Libanga; Libanga ya nsuka; Lipa ya bomoi; Mai ya bomoi; Makila; Malia, Mama ya Yesu; Masiya; Mayele ya motema; Mbeka; Mobali ya libala; Mobateli malamau; Mobikisi; Mobotami; Mobotami ya yambo; Mokangoli; Moko Mopakolami; Molendisi; Molobeli; Mosikoli; Moyokanisi; Mwana ya Moto; Mwana ya mpate ya Nzambe; Mwango ya Bosikoli; NAZALI; Ngolu; Nioka ya motako; Nkolo; Nzela; Pole, Pole ya Klisto; Yehova

Klisto (liloba ya lokota ya Bamwela) mpe *Masiya* (liloba ya lokota ya Ebele) elingi koloba “mopakolami.” Yesu Klisto azali Mobotami ya yambo ya Tata na molimo (Ebe. 1:6; Mal&May 93:21). Azali Mobotami se Moko ya Tata na mosuni (Yoan. 1:14; 3:16). Azali Yehova (Mal&May 110:3–4) mpe akulisamaki kala liboso na libiangi na Ye oyo ya monene liboso ete mokili ekelama. Na nse ya bokambi ya Tata, Yesu akelaki mabele mpe biloko nyonso likolo na yango (Yoan. 1:3, 14; Mose 1:31–33). Abotamaki na Malia na Beteleme, azalaki na bomoi oyo ezanga lisumu, mpe asalaki bomikabi ebonga nie mpo na masumu ya bato nyonso na kosopaka makila na Ye mpe kopesaka bomoi na Ye likolo ya ekulusu (Mat. 2:1; 1 Nef. 11:13–33; 3 Nef. 27:13–16; Mal&May 76:40–42). Asekwaki uta na bakufi, boye akomisaki bosekwi ya bato nyonso na nsuka solo. Na nzela ya Bomikabi mpe Bosekwi ya Yesu Klisto, baoyo bazali koyambola uta na masumu na bango mpe batosi mitindo ya Nzambe bakoki kozala na bomoi ya seko elongo

na Yesu Klisto mpe Tata (2 Nef. 9:10–12; 21–22; Mal&May 76:50–53, 62).

Yesu Klisto azali ekelamo ya monene koleka bikelamo nyonso bibotama likolo ya mabele oyo. Bomoi na ye ezali ndakisa ya bobongi nie ya lolenge kani bato nyonso basengeli kozala. Sambo, mapamboli, mpe makuli ya bonganganzambe nyonso masengeli kosalama na nkombo na Ye. Azali Nkolo ya bankolo, Mokonzi ya bakonzi, Mokeli, Mobikisi, mpe Nzambe ya mabele mobimba.

Yesu Klisto akoya lisusu na nguya mpe nkembo mpo na koyangela nkoto ya mibu likolo ya mabele. Na mokolo ya nsuka, Akosambisa bato nyonso (Alma 11:40–41; JS—Mat. 1).

Bokuse ya bomoi na Ye (na bolondani ya makambo): Mbotama ya Yesu mpe etinda na ye eyebisamaki kala liboso, **Luk.** 1:26–38 (Yis. 7:14; 9:6–7; 1 Nef. 11). Abotamaki, **Luk.** 2:1–7 (Mat. 1:18–25). Akatamaki ngaza, **Luk.** 2:21. Alakisamaki kati na tempelo, **Luk.** 2:22–38. Bayaki kotala ye na bato ya bwania, **Mat.** 2:1–12. Yosefe mpe Malia bakimaki na ye na Ejipto, **Mat.** 2:13–18. Amemamaki na Nasalete, **Mat.** 2:19–23. Akendaki kotala tempelo na mibu zomi na mibale, **Luk.** 2:41–50. Azalaki na bandeko mibali mpe bandeko basi, **Mat.** 13:55–56 (Mal. 6:3). Abatisamaki, **Mat.** 3:13–17 (Mal. 1:9–11; Luk. 3:21–22). Asenginiamaki na zabulu, **Mat.** 4:1–11 (Mal. 1:12–13; Luk. 4:1–13). Abiangaki bayekoli na ye, **Mat.** 4:18–22 (Mat. 9:9; Mal. 1:16–20; 2:13–14; Luk. 5:1–11, 27–28; 6:12–16; Yoan. 1:35–51). Atindaki Bazomi na mibale, **Mat.** 10:1–4 (Mal. 3:13–19; Luk. 6:12–16). Ape-saki Esakola ya Esengo likolo ya Ngomba, **Mat.** 5–7. Ayebisaki kala liboso ya liwa mpe bosekwi na ye moko, **Mat.** 16:21 (Mat. 17:22–23; 20:17–19; Mal. 8:31; 9:30–32; 10:32–34; Luk. 9:22; 18:31–34). Abongolamaki, **Mat.** 17:1–9 (Mal. 9:2–8; Luk. 9:28–36). Atindaki bantuku sambo, **Luk.** 10:1–20. Asalaki boyingeli ya nkembo na Yelusaleme, **Mat.** 21:1–11 (Mal. 11:1–11; Luk. 19:29–40; Yoan. 12:12–15). Abandisaki mobeko ya elambo, **Mat.**

26:26–29 (Mal. 14:22–25; Luk. 22:19–20). Ayokaki mpasi mpe asambelaki na Getesemane, **Mat.** 26:36–46 (Mal. 14:32–42; Luk. 22:39–46). Atekamaki, akangamaki, mpe atikamaki, **Mat.** 26:47–56 (Mal. 14:43–53; Luk. 22:47–54; Yoan. 18:2–13). Abakamaki na ekulusu, **Mat.** 27:31–54 (Mal. 15:20–41; Luk. 23:26–28, 32–49; Yoan. 19:16–30). Asekwaki, **Mat.** 28:1–8 (Mal. 16:1–8; Luk. 24:1–12; Yoan. 20:1–10). Amonanaki nsima ya bosekwi na ye, **Mat.** 28:9–20 (Mal. 16:9–18; Luk. 24:13–48; Yoan. 20:11–31; Mis. 1:3–8; 1 Kol. 15:5–8). Abutaki na lola, **Mal.** 16:19–20 (Luk. 24:51–53; Mis. 1:9–12).

Amonanaki na Banefi, **3 Nef.** 11:1–17 (3 Nef. 11–26).

Amonanaki na Joseph Smith, **JS—Mambi ya Kala** 1:15–20.

Bililingi to bilembo ya Klisto: Abele abonzaki bana ya liboso ya etonga na ye, **Gen.** 4:4 (Mose 5:20). Kamata mwana mobali se moko na yo, mpe pesa ye lokola libonza, **Gen.** 22:1–13 (Yako. 4:5). Nkolo atindaki bana ya Yisalaele kotumba mbeka ya bana ya mpate bazanga ebebi, **Esod.** 12:5, 21, 46 (Mit. 9:12; Yoan. 1:29; 19:33; 1 Pet. 1:19; Emon. 5:6). Oyo ezali lipa oyo Nkolo apesi bino mpo na kolia, **Esod.** 16:2–15 (Yoan. 6:51). Beta libanga, mpe mai makobima uta na yango, ete bato bakoka komela, **Esod.** 17:6 (Yoan. 4:6–14; 1 Kol. 10:1–4). Ntaba ekomema likolo na ye mabe na bango nyonso, **Lew.** 16:20–22 (Yis. 53:11; Mos. 14:11; 15:6–9). Mose atombolaki nioka ya motako mpo na kobikisa baoyo batalaki yango, **Mit.** 21:8–9 (Yoan. 3:14–15; Alma 33:19; Elam. 8:14–15). Yona azalaki kati na libumu ya mbisi mikolo misato, **Yona** 1:17 (Mat. 12:40).

Likambo oyo ezali bokokani ya mbeka ya Mobotami se Moko ya Tata, **Mose** 5:4–8.

Bomonani ya Klisto nsima ya kufa: Ntango Yesu asekwaki amonanaki yambo na Malia, **Mal.** 16:9 (Yoan. 20:11–18). Yesu atambolaki mpe asololaki na bayekoli mibale na nzela ya Emau, **Luk.** 24:13–34. Yesu amonanaki na Bapostolo, oyo

basimbaki maboko mpe makolo na ye, **Luk.** 24:36–43 (Yoan. 20:19–20). Yesu amonanaki na Toma, **Yoan.** 20:24–29. Yesu amonani epayi ya bayekoli na mbu ya Tibelia, **Yoan.** 21:1–14. Yesu asalaki mosala mikolo ntuku minei nsima ya bosekwi na ye, **Mis.** 1:2–3. Setefano amonaki Yesu kofanda na loboko ya mobali ya Nzambe, **Mis.** 7:55–56. Yesu amonanaki na Saulo, **Mis.** 9:1–8 (BJS, Mis. 9:7; Mis. 26:9–17). Klisto amonanaki na bato koleka nkama mitano, **1 Kol.** 15:3–8.

Yesu Klisto amilakisaki na bato ya Nefi, **3 Nef.** 11:1–17. Bato 2.500 bamonaki mpe bayokaki Yesu, **3 Nef.** 17:16–25. Mormon abimelamaki na Yesu, **Morm.** 1:15.

Joseph Smith mpe Sidney Rigdon bamonaki Yesu na loboko ya mobali ya Nzambe, **Mal&May** 76:22–23. Joseph Smith mpe Oliver Cowdery bamonaki Nkolo kati na Tempelo ya Kirtland, **Mal&May** 110:1–4.

Joseph Smith amonaki Yesu, **JS—Mambi ya Kala** 1:15–17.

Kokamata nkombo ya Yesu likolo na biso: Ezali na nkombo mosusu te na nzela oyo tosengeli kobikisama, **Mis.** 4:12 (2 Nef. 31:21). Bapostolo basepelaki ete balongobanaki koyoka nsoni mpo na nkombo na ye, **Mis.** 5:38–42. Oyo ezali motindo na ye, Ete tosengeli kondima na nkombo ya Mwana na ye Yesu Klisto, **1 Yoan.** 3:23.

Botatola ete bolingi kokamata likolo na bino nkombo ya Klisto na libatisi, **2 Nef.** 31:13. Nalingi ete bokamata likolo na bino nkombo ya Klisto, **Mos.** 5:6–12 (Mos. 1:11). Banso oyo bazalaki na mposa ya kokamata likolo na bango nkombo ya Klisto bakanganaki na Eklezia ya Nzambe, **Mos.** 25:23. Banso oyo bazalaki bandimi ya solo na Klisto bakamataki likolo na bango nkombo ya Klisto, **Alma** 46:15. Ekuke ya lola efungwami epayi na baoyo bakondima nkombo ya Yesu Klisto, **Elam.** 3:28. Apambolami ye oyo amonani sembo na nkombo na ngai na mokolo ya nsuka, **Etel.** 4:19. Bazali kolinga kokamata likolo na bango nkombo ya Mwana, **Mor.** 4:3 (Mal&May 20:77).

Yesu Klisto

Kamata likolo na yo nkombo ya Klisto, **Mal&May** 18:21–25.

Kozala ya Klisto yambo na mbotama: Nkolo amonanaki na Abalama, **Gen.** 12:7 (Gen. 17:1; 18:1; Abal. 2:6–8). Nkolo alobaki na Mose miso na miso, **Esod.** 33:11 (Dut. 34:10; Mose 1:1–2). Namonaki Nkolo atelempi mpembeni na etumbelo, **Amosa** 9:1.

Na ebandeli liloba ezalaki na Nzambe. Mpe liloba ekomaki mosuni, mpe ezalaki na kati na biso, **Yoan.** 1:1, 14 (1 Yoan. 1:1–3). Liboso ete Abalayama azalaki, nazali, **Yoan.** 8:58. Kembela ngai na nkembo oyo nazalaki na yo liboso ete mokili mozala, **Yoan.** 17:5.

Yisaya amonaki Mosikoli na ngai mpe ngai na ndeko na ngai Yakobo tomoni ye, **2 Nef.** 11:2–3. Na mokolo ya nsima ekoya ngai na mokili, **3 Nef.** 1:12–14. Klisto azalaki yambo mokili ebanda, **3 Nef.** 26:5 (Yoan. 6:62). Lokola namonani epayi na yo nakomonana epayi ya bato na ngai na mosuni, **Etel.** 3:14–17.

Enoka amonaki Nkolo mpe atambo-laki na ye, **Mal&May** 107:48–49.

Mwana Molingami na ngai, oyo azalaki Molingami mpe MoPONAMI uta ebandeli, **Mose** 4:2. Nkolo alobaki: Nani ekotinda ngai? Mpe moko lokola Mwana ya Moto azongisaki maloba: Ngai oyo, tinda ngai, **Abal.** 3:27.

Likoki: Mbulamatari ekozala likolo ya lipeka na ye, **Yis.** 9:6 (2 Nef. 19:6).

Yesu ateyaki lokola moto oyo azali na bokonzi, **Mat.** 7:28–29 (Mal. 1:22). Mwana ya moto azali na nguya likolo ya mabele mpo na kolimbisa masumu, **Mat.** 9:6. Yesu apesaki mibeko na milimo ya mbindo na likoki mpe mitosaki ye, **Mal.** 1:27 (Luk. 4:33–36). Yesu atindaki Bazomi na mibale kozala na nguya, **Mal.** 3:14–15. Liloba ya Yesu ezalaki na nguya, **Luk.** 4:32. Tata apesi bosambisi nyonso epayi ya mwana mobali, **Yoan.** 5:22, 27. Nzambe apakolaki Yesu na Molimo Mosantu mpe nguya, **Mis.** 10:38. Klisto akulisamaki kala liboso ete mokili ekelama, **1 Pet.** 1:20 (Etel. 3:14). Klisto

azali na bafungola ya lifelo mpe ya liwa, **Emon.** 1:18.

Bato nyonso bakomi bayangelami na Klisto, **2 Nef.** 9:5. Yesu Klisto, Mwana ya Nzambe, azali Tata ya lola mpe ya mabele, mpe Mokeli ya biloko nyonso uta na ebandeli, **Elam.** 14:12.

Klisto ayaki na bolingi ya Tata mpo na kosala bolingi na ye, **Mal&May** 19:24. Yesu azwaki litondi ya nkembo ya Tata; mpe azwaki nguya nyonso, **Mal&May** 93:3–4, 16–17 (Yoan. 3:35–36).

Litatoli epesami na ntina ya Yesu Klisto: Paulo atatalaki ete Yesu azali Klisto, **Mis.** 18:5. Kutu milimo mabe mitatolaki ete bayebi Yesu, **Mis.** 19:15. Moto moko te akoki koloba ete Yesu azali Nkolo longola se na Molimo Mosantu, **1 Kol.** 12:3. Libolongo nyonso ekongonzama mpe lolemo nyonso ekotatola ete Yesu Klisto azali Nkolo, **Filip.** 2:10–11.

Tozali kolobela Klisto, tokosepela na Klisto, tokoteya Klisto, tokosakola Klisto, **2 Nef.** 25:26. Buku ya Mormon ezali mpo na kondimisa Bayuda mpe baoyo bazali Bayuda-te ete Yesu azali Klisto, **2 Nef.** 26:12 (lokasa ya nkembo ya Buku ya Mormon). Baprofeta mpe makomi ezali kotatola Klisto, **Yako.** 7:11, 19. Boluka Yesu oyo baprofeta mpe bapostolo bakomaki na ntina na ye, **Etel.** 12:41.

Tomonaki ye, kutu na loboko ya Mwana ya Nzambe, mpe toyokaki mongongo moko kopesaka litatoli ete azali Mobotami se Moko, **Mal&May** 76:20–24. Oyo ezali bomoi ya seko—koyeba ete Yesu azali Klisto, **Mal&May** 132:24.

Tondimi Nzambe Tata ya Seko, mpe Mwana na Ye, Yesu Klisto, **Bit. Bond.** 1:1. Tondimi ete Klisto akoyangela ye moko likolo ya mabele, **Bit. Bond.** 1:10.

Masakoli na ntina ya mbotama mpe liwa ya Yesu Klisto: Moseka moko akozwa zemi mpe akobota mwana mobali, **Yis.** 7:14 (1 Nef. 11:13–20). Uta na Beteleme ekoya mokonzi na Yisalaele, **Mika** 5:2.

Samwele Molamani asakolaki ete ekozala mokolo moko, butu moko, mpe mokolo ya pole; monzoto moko ya sika; mpe bilembo mosusu, **Elam.** 14:2–6. Samwele

Molamani asakolaki ete ekozala molili, kake mpe minkalikali, mpe boningani ya mabele, **Elam.** 14:20–27. Bilembo ya mbotama ya Yesu bikokisamaki, **3 Nef.** 1:15–21. Bilembo ya liwa ya Yesu bikokisamaki, **3 Nef.** 8:5–23.

Mosambisi: Akosambisa mokili na bosambo, **Nze.** 9:8 (3 Nef. 27:16). Azali koya mpo na kosambisa mabele, **Nze.** 96:13. Nzambe akosambisa bato ya sembo mpe bato ya nkuna, **Mosak.** 3:17. Akosambisa na kati ya bikolo, **Yis.** 2:4 (Mika 4:3; 2 Nef. 12:4). Na bosomebo akosambisa babola, **Yis.** 11:2–4.

Tata apesi bosambisi nyonso epayi ya mwana mobali, **Yoa.** 5:22. Soki nasambisi, bosambisi na ngai ezali solo, **Yoa.** 8:16. Akulisamaki na Nzambe kozala Mosambisi ya bato na bomoi mpe bakufi, **Mis.** 10:42 (2 Tim. 4:1). Nzambe akosambisa makambo ya nkuku ya bato na Yesu Klisto, **Lom.** 2:16. Tokotelema biso nyonso liboso ya kiti ya bosambisi ya Klisto, **Lom.** 14:10 (2 Kol. 5:10; Alma 12:12; Morm. 3:20; 7:6; Ete. 12:38; Mal&May 135:5).

Bato nyonso bakoya epayi ya Nzambe kosambisama na ye engebene na bosolo mpe bosantu boye ezali na ye, **2 Nef.** 2:10. Telema liboso ya Nzambe mpo na kosambisama engebene na bikela, **Alma** 5:15 (Alma 12:15; 33:22; 3 Nef. 27:14).

Nzambe mpe Klisto bazali basambisi ya banso, **Mal&May** 76:68.

Moto ya Eklezia: Klisto azali moto ya Eklezia, **Efe.** 5:23 (Efe. 1:22; 4:15). Azali moto ya nzoto, Eklezia, **Kolos.** 1:18.

Oyo ezali Eklezia na ngai, **Mos.** 26:22 (Mos. 27:13). Klisto azali mobandisi mpe mosukisi ya bondimi na bango, **Mor.** 6:1–4.

Eklezia oyo ngai nde natie, **Mal&May** 33:5 (3 Nef. 27:3–8).

Ndakisa ya Yesu Klisto: Napesi bino ndakisa, **Yoa.** 13:15. Nazali nzela, bosolo, mpe bomoi, **Yoa.** 14:6. Klisto lisusu ayokaki mpasi mpo na biso, kotikelaka biso ndakisa, ete bosengeli kola-nda bitambe na ye, **1 Pet.** 2:21.

Longola se soki moto alandi ndakisa

ya Mwana ya Nzambe ya bomoi, akoki kobikisama te, **2 Nef.** 31:16. Nalingi ete bozala babongi nie kutu lokola ngai, **3 Nef.** 12:48. Oyo bokotosa kosala yango ntango inso, kutu lokola esalaki ngai, **3 Nef.** 18:6. Natie ndakisa mpo na bino, **3 Nef.** 18:16. Misala oyo bomoni ngai kosala ete bokosala lisusu, **3 Nef.** 27:21, 27. Balandi ya solo ya Yesu Klisto basengeli kozala lokola ye, **Mor.** 7:48.

Nkembo ya Yesu Klisto: Nkembo ya Nkolo etondisaka tabelenakele, **Esod.** 40:34–38. Mabele mobimba matondi na nkembo na ye, **Yis.** 6:3 (2 Nef. 16:3). Nkembo ya Yesu ebimi likolo na yo, **Yis.** 60:1–2.

Mwana ya Moto akoya na nkembo ya Tata na ye, **Mat.** 16:27. Kembela ngai na nkembo oyo nazalaki na yo liboso ete mokili ezala, **Yoa.** 17:5.

Moko Mosantu ya Yisalaele asengeli koyangela kati na nkembo ya monene, **1 Nef.** 22:24. Tozalaki na elikya ya nkembo na ye, **Yako.** 4:4. Mwana ya Nzambe azali koya na nkembo na ye, **Alma** 5:50. Asemolaki makambo nyonso, uta na ntango ya ebandeli kino na ntango oyo akoya na nkembo na ye, **3 Nef.** 26:3.

Bapostolo na ngai bakotelema balatisami kati na nkembo kutu lokola ezali ngai, **Mal&May** 29:12 (Mal&May 45:44). Tomonaki nkembo ya Mwana, na loboko ya mobali ya Tata, **Mal&May** 76:19–23. Yoane amonaki mpe apesaki litatoli ya litondi ya nkembo na ngai, **Mal&May** 93:6 (Yoa. 1:14). Elongi na ye ezali kongenga koleka bongengi ya moi, **Mal&May** 110:3.

Nkembo na ye ezalaki likolo na ngai, mpe namonaki elongi na ye, **Mose** 1:1–11. Oyo ezali mosala na ngai mpe nkembo na ngai, **Mose** 1:39.

Nkoto ya mibu ya boyangeli ya Klisto: Mbulamatari ekozala likolo ya lipeka na ye, **Yis.** 9:6 (2 Nef. 19:6). Nakofanda kati na bino, elobaki Nkolo, **Zek.** 2:10–12 (Zek. 14:9).

Nzambe akopesa na Yesu kiti ya bokonzi ya tata na ye Dawidi, **Luk.** 1:30–33. Klisto akoyangela libela na libela,

Yetelo

Emon. 11:15. Basantu bakoyangela mibu nkoto moko elongo na Klisto, **Emon.** 20:4 (Mal&May 76:63).

Na ntina ya bosembo ya bato, Satana akozala na nguya te, **1 Nef.** 22:26 (Emon. 20:1-3).

Nakofanda na bosembo elongo na bato likolo ya mabele mibu nkoto, **Mal&May** 29:11 (Mal&May 43:29-30). Boyangelama na banguya oyo ezali kokonza, kino akoyangela ye oyo kani makoki ezali ya koyangela, **Mal&May** 58:22 (1 Kol. 15:25).

Klisto akoyangela ye moko likolo ya mabele, **Bit. Bond.** 1:10 (Yis. 32:1).

Yetelo. *Tala lisusu* Mose

Mwana mokonzi ya Boyokani ya Kala mpe nganganzambe ya Midiani oyo apesaki Mose esika epayi na ye wana ekimaki Mose uta na Ejipto. Abiangamaki lisusu Luele (Esod. 2:18). Nsima Mose abalaki mwana mwasi ya Yetelo Sipola (Esod. 3:1; 4:18; 18:1-12). Yetelo ateyaki Mose lolenge ya kotoma bato (Esod. 18:13-27). Mose azwaki Bonganganzambe ya Melikisedeki uta na Yetelo (Mal&May 84:6-7).

Yilimia. *Tala lisusu* Kolela, Buku ya

Profeta moko ya Boyokani ya Kala oyo abotamaki na libota ya bonganganzambe mpe asakolaki na Yuda uta 626 kino 586 Liboso na mbotama ya Klisto. Azalaki penepene ya ntango moko na baprofeta banene basusu: Lehi, Ejekiele, Hosea, mpe Danyelee.

Yilimia akulisamaki kozala profeta na bomoi yambo na mbotama (Yil. 1:4-5). Na mibu na ye ya penepene ntuku minei lokola profeta ateyaki na kotelemelaka losambo ya banzambe ya bikeko mpe bonsoni na kati ya bato ya Yuda (Yil. 3:1-5; 7:8-10). Azalaki kokutana na lilanga mpe mafinga (Yil. 20:2; 36:18-19; 38:4). Nsima ya bokwei ya Yelusaleme, Bayuda baoyo bakimaki Ejipto bakamataki Yilimia elongo na bango (Yil. 43:5-6), epayi wapi, engebene na momeseno, babetaki ye mabanga na kufa.

Buku ya Yilimia: Mikapo 1-6 ezali na

masakoli oyo epesamaki na ntango ya boyangeli ya Yosiyi. Mikapo 7-20 ezali masakoli na ntango ya Yoyakimi. Mikapo 21-38 mitali boyangeli ya Sidikiya. Mikapo 39-44 ezali na masakoli mpe milimboli makambo ya mambi ya kala nsima ya bokwei ya Yelusaleme. Mokapo 45 ezali na elaka na Baluku, mokomeli na ye, ete bomoi ya Baluku ekobatelama. Na kosukisa, mikapo 46-51 ezali masakoli matali bikolo ya bapaya. Mokapo 52 ezali nsuka ya mambi ya kala. Boko masakoli ya Yilimia mazalaki na bapalaki ya motako ya Labana oyo ebombamaki na Nefi (1 Nef. 5:10-13). Yilimia atangami mbala mibale mosusu kati na Buku ya Mormon (1 Nef. 7:14; Elam. 8:20).

Buku ya Yilimia ezali lisusu na kati na yango na bondimami ete moto azalaki na ntango ya liboso yambo na mbotama mpe na bondimami ya bokulisami ya Yilimia yambo na mbotama (Yil. 1:4-5); ezali na lisakoli ya bozongi ya Yisalaele uta na ezalela ya bopanzani na bango, kosangisaka moko uta na engumba moko mpe mibale uta na libota moko na Siona, mboka kitoko wapi Yisalaele mpe Yuda bakoki kofanda na bokeingi mpe kimia (Yil. 3:12-19); mpe lisakoli ya Nkolo kosangisaka Yisalaele uta na bikolo ya nordi na kotindaka "babomi mbisi" mpe "bato ya bokila" mingi koluka bango (Yil. 16:14-21). Likambo oyo ya mikolo ya nsuka ekozala monene na bokokani koleka kutu kobimisama ya Yisalaele uta na Ejipto na Mose (Yil. 16:13-15; 23:8).

Yisai. *Tala lisusu* Dawidi

Kati na Boyokani ya Kala, tata ya Dawidi mpe nkoko ya Klisto mpe ya bakonzi nyonso ya Yuda.

Mwana mobali ya Luta, Obede, azalaki tata ya Yisai, **Luta** 4:17, 22. Bankoko ya Yisai batangami na Yuda, **1 Nta.** 2:5-12 (Mat. 1:5-6).

Yisaka. *Tala lisusu* Abalayama—Nkona ya Abalayama

Nkoko ya Boyokani ya Kala. Mbotama na ye uta na Abalayama mpe Salai na

mibu na bango ya mobange ezalaki ekamwiseli (Gen. 15:4–6; 17:15–21; 21:1–8). Bolingi ya Abalayama mpo na kobonza Yisaka ezalaki ndakisa ya Nzambe mpe Mwana Mobotami se Moko na Ye (Yako. 4:5). Yisaka azalaki mosangoli libula na bilaka ya liyokani ya Abalayama (Gen. 21:9–12; 1 Nef. 17:40; Mal&May 27:10).

Yisaka abotamaki, **Gen.** 21:1–7. Ase-ngelaki ngopesama lokola mbeka likolo ya ngomba Moliya, **Gen.** 22:1–19 (Mal&May 101:4). Abalaki, **Gen.** 24. Azwanaki ya kosala na bana mibali na ye, **Gen.** 27:1–28:9.

Azwi bonetolami na Abalayama mpe Yakobo, **Mal&May** 132:37 (Mat. 8:11).

Yisakala. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Mwana mobali moko ya Yakobo mpe Lea kati na Boyokani ya Kala (Gen. 30:17–18; 35:23; 46:13). Eboto na ye ekomaki moko ya mabota zomi na mibale ya Yisalaele.

Libota ya Yisakala: Lipamboli ya Yakobo na Yisakala ezwami na Genese 49:14–15. Efundaki bango na Kanana, libota ezwaki ndambo ya mabele ya bozwi na Filisitia, kozwana mpe esobe ya Esidalala. Kati na bandelo ya mabele ya Yisakala ezalaki na bisika minene ebele na mambi ya kala ya Bayuda, ndakisa, Kalemele, Megido, Dotani, Giliboa, Yizelele, Tabola, mpe Nasaleta (Yos. 19:17–23).

Yisalaele. *Tala lisusu* Abalayama—Nkona ya Abalayama; Bokomisi moto mwana; Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka

Nkolo apesaki nkombo ya Yisalaele na Yakobo, mwana mobali ya Yisaka mpe nkoko mobali ya Abalayama kati na Boyokani ya Kala (Gen. 32:28; 35:10). Nkomo ya Yisalaele ekoki kolobela Yakobo ye moko, eboto na ye, to bokonzi boye ezalaki ya eboto na ye kala na ntango ya Boyokani ya Kala (2 Sam. 1:24; 23:3). Nsima Mose akambaki bana ya Yisalaele libanda ya boumbu ya Ejipito (Esod. 3–14), bakonzamaki na basambisi mibu

nkama misato koleka. Kobandaka na Mokonzi Saulo, bakonzi bayangelaki Yisalaele oyo esangisamaki kino na liwa ya Solomo, ntango mabota zomi matombokaki na Lehobama mpo na kosala ekolo ekabwana. Ntango bokonzi ya Yisalaele ekabwanaki, mabota ya nordi, lokola eteni monene ebombaki nkombo ya Yisalaele, nzokande bokonzi ya sudi ebiangamaki Yuda. Mabele ya Kanana mabangami lisusu Yisalaele lelo oyo. Na ndimbola mosusu, Yisalaele elingi koloba mondimi ya solo na Klisto (Lom. 10:1; 11:7; Gal. 6:16; Efe. 2:12).

Mabota zomi na mibale ya Yisalaele: Nkoko mobali ya Abalayama Yakobo, oyo kani nkombo ebongwamaki na Yisalaele, azalaki na bana mibali zomi na mibale. Eboto ya bango eyebani lokola mabota zomi na mibale ya Yisalaele to bana ya Yisalaele. Oyo ezali mabota zomi na mibale: Lubene, Simeona, Lewi, Yuda, Yisakala, mpe Zebuluna (bana mibali ya Yakobo mpe Lea); Dani mpe Nafatali (bana mibali ya Yakobo mpe Biliha); Gada mpe Asele (bana mibali ya Yakobo mpe Zilipa); Yosefe mpe Benyamina (bana mibali ya Yakobo mpe Laele) (Gen. 29:32–30:24; 35:16–18).

Yakobo apesaki mokambi moko moko lipamboli liboso ya liwa na ye (Gen. 49:1–28). Mpo na kozwa nsango mosusu, tala nkombo ya mwana mobali ya Yakobo moko moko.

Lubene, mwana mobali mobotami ya yambo na mwasi ya yambo ya Yakobo, Lea, abungisaki lipamboli ya ekoki na ye ya mbotama mpe ndambo ya makabo mibale mpo na bonsoni (Gen. 49:3–4). Ekoki ya mbotama ekendaki na Yosefe, oyo azalaki mwana mobali mobotami ya yambo ya mwasi ya mibale ya Yakobo, Laele (1 Nta. 5:1–2). Lewi, oyo kani libota Nkolo aponaki kosalela lokola basali na Ye ya bonganzambe, azwaki libula ya kosangola te mpo na libiangi eleki malamumu oyo bango babiangami kosala na ntei ya mabota nyonso. Oyo epesaki nzela ete ndambo ya makabo mibale ekabolama na bana mibali mibale ya Yosefe,

Yisalaele

Efelaima mpe Manase (1 Nta. 5:1; Yil. 31:9), baoyo batangamaki lokola mabota ekabwana ya Yisalaele (BJS, Gen. 48:5–6 [Bobakisi]).

Bato ya libota ya Yuda basengelaki kotala bakambi kino ntango Masiya ayaki (Gen. 49:10; BJS, Gen. 50:24 [Bobakisi]). Na mikolo ya nsuka libota ya Efelaima ezwi litomba ya komema etinda ya Bozongisi ya nsango malamau na mokili mpe bosangisi ya Yisalaele oyo epalanganaki (Dut. 33:13–17). Ntango ekoya wapi na nzela ya nsango malamau ya Yesu Klisto, Efelaima akozala na mokumba ya bokambi mpo na kotiaka mabota nyonso ya Yisalaele na bomoko (Yis. 11:12–13; Mal&May 133:26–34).

Bopanzani ya Yisalaele: Nkolo apanzaki mpe atungisaki mabota zomi na mibale ya Yisalaele mpo na bozangi bosembo mpe botomboki na bango. Nzokande, Nkolo asalelaki bopanzani ya baponami na Ye na ntei ya bikolo nyonso ya mokili mpo na kopambola bikolo wana.

Nakopanza bino na kati ya baoyo bazali Bayuda-te, **Lew.** 26:33. Nkolo akopanza bino na kati ya bato nyonso, **Dut.** 28:25, 37, 64. Nakopesa bango mpo ete balongolama na bokonzi ebele ya mabele, **Yil.** 29:18–19. Nakopupa ndako ya Yisalaele na kati ya bikolo nyonso, **Amosa** 9:9 (Zek. 10:9).

Yesu atindamaki na mpate oyo ebungaki ya ndako ya Yisalaele, **Mat.** 15:24. Nazali na mpate mosusu oyo ezali ya etonga oyo te, **Yoan.** 10:16.

Yisalaele ekopanzana likolo ya etando nyonso ya mabele, **1 Nef.** 22:3–8. Yakobo abimisi lisese ya Zenosi na ntina ya nzete ya elaya ya mboka mpe nzete ya elaya ya zamba, **Yako.** 5–6. Mosala ya Tata mokobanda na kati ya bapanzani ya mabota na ngai, **3 Nef.** 21:26.

Bosangisi ya Yisalaele: Ndako ya Yisalaele ekosangisama esika moko na mikolo ya nsuka liboso ya boyei ya Klisto (Bit. Bond. 1:10). Nkolo asangisaka bato na Ye ntango bandimi Ye mpe babombi mitindo na ye.

Akotelemisa bendele likolo mpe bakoya, **Yis.** 5:26. Na boboto monene nakosangisa bino, **Yis.** 54:7. Yisalaele mpe Yuda basengeli kosangisama na mabele na bango, **Yil.** 30:3. Nkolo akosangisa ndako ya Yisalaele uta bato na kati ya baoyo bapanzami, **Ejek.** 28:25.

Na eleko ya litondi ya bantango akosangisa na moko biloko nyonso na Klisto, **Efe.** 1:10.

Ekosila Yisalaele kopanzama, bako-sangisama, **1 Nef.** 15:12–17. Nkolo akosangisa bato nyonso bato ya ndako ya Yisalaele, **1 Nef.** 19:16 (3 Nef. 16:5). Bakomema libanda ya molili mpe koyeba ete Nkolo azali Mobikisi na bango, **1 Nef.** 22:12. Nzambe asangisaka mpe atangaka bana na ye, **1 Nef.** 22:25. Bikolo ya Bayuda-te bikomema Yisalaele na mabele ya kosangola libula na bango, **2 Nef.** 10:8 (3 Nef. 16:4). Bato na ngai mpe liloba na ngai ekosangana lokola moko, **2 Nef.** 29:13–14.

Bampaka babiangami kosangisa baponami, **Mal&May** 29:7 (Mal&May 39:11). Nakosangisa baponami na ngai, **Mal&May** 33:6. Bosangana ete nakoka kopesa bino mobeko na ngai mpe ete bokoka kolatisama na nguya, **Mal&May** 38:31–33. Nakozonga kokamata bato na ngai, baoyo bazali ndako ya Yisalaele, **Mal&May** 39:11. Basantu bakobima, **Mal&May** 45:46. Mose apesaki bafungola ya bosangisi, **Mal&May** 110:11.

Bosembo mpe bosolo ekokombola mabele mpe ekosangisa baponami ya Nkolo, **Mose** 7:62. Bosangani emekami na bosangisi ya bingondo na esika ya ebembe, **JS—Mat.** 1:27.

Mabota zomi ebunga ya Yisalaele: Mabota zomi ya Yisalaele masalaki bokonzi ya nordi ya Yisalaele mpe mamemamaki na bokangemi kati na Asulia na mobu 721 Liboso na mbotama ya Klisto. Na ntango wana bakendaki na “bikolo ya nordi” mpe babosanamaki na boyebi ya basusu. Na mikolo ya nsuka bakozonga.

Nakoloba na bato ya nordi, Botika,

Yis. 43:6. Baoyo bakoya uta na nordi, **Yis.** 49:12 (1 Nef. 21:12). Yuda mpe Yisalaele bakobima elongo uta na mboka ya nordi, **Yil.** 3:18. Nkolo azali na bomoi ye oyo amemaki bana ya Yisalaele uta na mboka ya nordi, **Yil.** 16:14–16. Nakomema bango uta na ekolo ya nordi, **Yil.** 31:8.

Banefi mpe Bayuda bakozwa maloba ya mabota zomi mabunga ya Yisalaele, **2 Nef.** 29:12–13. Nakeyi komilakisa epayi na mabota mabunga ya Yisalaele, **3 Nef.** 17:4. Ntango nsango malamumu eteyami na montika ya ndako ya bana ya Yisalaele, mabota mabunga ya Yisalaele makosangisama epayi na bango na mabele ya bosangoli libula na bango, **3 Nef.** 21:26–29.

Mose apesaki bafungola ya bosangisi ya Yisalaele na Joseph Smith mpe Oliver Cowdery, **Mal&May** 110:11. Bango oyo bazali na nordi bakoya na bokundoli liboso ya Nkolo, **Mal&May** 133:26–32.

Tondimi bosangani mpenza ya Yisalaele, **Bit. Bond.** 1:10.

Yisamaele, Mwana mobali ya

Abalayama. *Tala lisusu* Abalayama; Agala

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali moko ya Abalayama mpe Agala, mwasi mosali ya Salai (Gen. 16:11–16). Nkolo alakelaki na banso mibale Abalayama mpe Agala ete Yisamaele akokoma tata ya ekolo moko ya monene (Gen. 21:8–21).

Liyokani eyaki na nzela ya Yisaka na esika ya Yisamaele, **Gen.** 17:19–21 (Gal. 4:22–5:1). Nzambe apambolaki Yisamaele ete akofuluka, **Gen.** 17:20. Yisamaele asalisaki mpo na kokunda Abalayama, **Gen.** 25:8–9. Bana mibali zomi na mibale ya Yisamaele batangamaki nkombo, **Gen.** 25:12–16. Yisamaele akufaki, **Gen.** 25:17–18. Esau akamataki mwana mwasi ya Yisamaele, Mahalata, kozala mwasi na ye, **Gen.** 28:9.

Yisamaele, Tata bokilo ya Nefi. *Tala*

lisusu Lehi, Tata ya Nefi

Moto moko kati na Buku ya Mormon

oyo, elongo na libota na ye, akendaki kozwana na libota ya Lehi na mobembo na bango na mboka elakelama.

Nefi mpe bandeko mibali na ye bazongaki na Yelusaleme mpe andimisaki Yisamaele mpe libota na ye kokende elongo na Lehi mpe libota na ye na mboka elakelama, **1 Nef.** 7:2–5. Mabota mibale oyo ebalanaki bango na bango, **1 Nef.** 16:7. Yisamaele akufaki kati na esobe, **1 Nef.** 16:34.

Yisaya

Profeta ya Boyokani ya kala oyo asakolaki uta mobu 740 kino na mobu 710 Liboso na mbotama ya Klisto. Lokola mopesi toli mokonzi ya Mokonzi Hizikiya, Yisaya azalaki na bopusi monene na makambo matali eyamba mpe politiki.

Yesu Atangaki Yisaya mbala na mbala koleka profeta nyonso mosusu Ye atangaki. Yisaya atangami lisusu mbala na mbala na Petelo, Yoane, mpe Paulo kati na Boyokani ya Sika. Buku ya Mormon mpe Malongi mpe Mayokani ezali na matangi mingi uta na Yisaya koleka profeta nyonso mosusu mpe ezali kopesa lisalisi mingi ya kolimbolaka Yisaya. Nefi ateyaki bato na ye uta na nkoma ya Yisaya (2 Nef. 12–24; Yis. 2–14). Nkolo ayebisaki Banefi ete “maloba ya Yisaya ezali minene” mpe ete makambo nyonso oyo Yisaya asakolaki makokokisama (3 Nef. 23:1–3).

Buku ya Yisaya: Buku moko kati na Boyokani ya Kala. Mingi ya masakoli ya Yisaya etaleli boyei ya Mosikoli, ezala na mosala na Ye na mabele (Yis. 9:6) mpe lokola Mokonzi Monene na mokolo ya nsuka (Yis. 63). Asakolaki lisusu na ntina ya Yisalaele na mikolo mikoya.

Mokapo 1 ezali boyingisi ya nyonso oyo etikali ya buku. Yisaya 7:14; 9:6–7; 11:1–5; 53; mpe 61:1–3 eyebisaki liboso mosika etinda ya Mobikisi. Mikapo 2, 11, 12, mpe 35 etaleli makambo na mikolo ya nsuka, ntango nsango malamumu ekozongisama, Yisalaele ekosangisama, mpe mabele makawuka makobimisa fulele lokola

Yoane Mobatisi

roza. Mokapo 29 ezali na lisakoli ya kobima ya Buku ya Mormon (2 Nef. 27). Mikapo 40–46 esakoli lolenge Yehova lokola Nzambe ya solo aleki likolo ya banzambe ya bikeko oyo bapaganu bakumbamelaka. Mikapo mitikali, 47–66, etaleli makambo ya bozongisi ya nsuka ya Yisalaale mpe kotiamia ya Siona, na Nkolo kofandaka na kati ya bato na Ye.

Yoane Mobatisi. *Tala lisusu*

Bonganzambe ya Alona; Eliyasi

Mwana mobali ya Zekalia mpe Elisabeta kati na Boyokani ya Sika. Yoane atindamaki kolengela mitema ya bato mpo na koyamba Masiya (Yoan. 1:19–27). Azalaki na bafungola ya Bonganzambe ya Alona mpe abatisaki Yesu Klisto.

Yisaya mpe basusu basakolaki na ntina ya etinda ya Yoane, **Yis.** 40:3 (Mki. 3:1; 1 Nef. 10:7–10; 2 Nef. 31:4).

Atiamaki na boloko mpe bakataki ye moto, **Mat.** 14:3–12 (Mal. 6:17–29). Gabaliele ayebisaki mbotama mpe mosala ya Yoane na Zekalia, **Luk.** 1:5–25. Yesu ateyaki ete Yoane Mobatisi azalaki profeta monene, **Luk.** 7:24–28. Andimaki Yesu lokola Mwana ya Nzambe, **Yoan.** 1:29–34. Bayekoli ya Yoane bakomaki bayekoli ya Yesu, **Yoan.** 1:25–29, 35–42 (Mis. 1:21–22). Asalaki makamwisi te, **Yoan.** 10:41.

Lokola mozali oyo asekwa, atindamaki kokulisa Joseph Smith mpe Oliver Cowdery na Bonganzambe ya Alona, **Mal&May** 13 (Mal&May 27:7–8; JS—Mambi ya Kala 1:68–72). Akulisamaki na anjelu ntango azalaki na mikolo mwambe, **Mal&May** 84:28.

Yoane, Mwana mobali ya Zebedai.

Tala lisusu Apostolo; Bansango Malamu; Bazalani babongwana; Bonganzambe ya Melikisedeki; Emoniseli ya Yoane

Moko ya Bapostolo Zomi na mibale kati na Boyokani ya Sika, mwana ya Zebedai ya mobali, mpe ndeko ya Yakobo ya mobali. Na ebandeli ya bomoi na ye azalaki molobi mbisi (Mal. 1:17–20). Azali mbala mosusu moyekoli ya

Yoane Mobatisi oyo ayebani nkombo te oyo batangi na Yoane 1:40. Nsima azwaki libiangi ya kozala moyekoli ya Yesu Klisto (Mat. 4:21–22; Luk. 5:1–11). Akomaki Nsango malamumu ya Yoane, mikanda misato, mpe buku ya Emoniseli. Azalaki moko ya basato oyo bazalaki na Nkolo na bosekwi ya mwana ya mwasi ya Yailo (Mal. 5:35–42), na Ngomba ya Bobongwani (Mat. 17:1–9), mpe kati na Getesemane (Mat. 26:36–46). Kati na makomi na ye moko azali komilobela lokola moyekoli oyo Yesu alingaki (Yoan. 13:23; 21:20) mpe lokola “moyekoli mosusu” (Yoan. 20:2–8). Yesu abiangaki ye lisusu mpe ndeko na ye ya mobali Bonelegese, “bana mibali ya kake” (Mal. 3:17). Batangi ye mbala na mbala kati na masolo ya Bobakami na ekulusu mpe ya Bosekwi (Luk. 22:8; Yoan. 18:15; 19:26–27; 20:2–8; 21:1–2). Yoane abenganamaki nsima na Patamo, wapi akomaki buku ya Emoniseli (Emon. 1:9).

Yoane atangami mbala na mabala kati na emoniseli ya mikolo ya nsuka (1 Nef. 14:18–27; 3 Nef. 28:6; Etel. 4:16; Mal&May 7; 27:12; 61:14; 77; 88:141). Matangi oyo endimisi lisolo ya Yoane kati na Biblia mpe lisusu mapesi boyebi ya mozindo na bonene na ye mpe bonene ya mosala oyo Nkolo apesaki ye kosala na mabele na ntango ya Boyokani ya Sika mpe na mikolo ya nsuka. Makomi ya mikolo ya nsuka emoniseli polele ete Yoane akufaki te kasi apesamaki nzela ya kotikala na mabele lokola mosali ya lialisi kino na ntango ya Boyei ya Mibale ya Nkolo (Yoan. 21:20–23; 3 Nef. 28:6–7; Mal&May 7).

Mikanda ya Yoane: Atako mokomi ya mikanda misato oyo amitangami nkombo te, elobeli ekokani bongo makasi na oyo ya Apostolo Yoane ete bakanisi ye kozala mokomi ya nyonso misato.

1 Yoane 1 ezali kosengisa Basantu kozala na bosangani na Nzambe. Mokapo 2 ebeti sete ete Basantu bayeba Nzambe na nzela ya botosi mpe eteyi bango koboya kolinga mokili. Mokapo 3 ebiangi banso kokoma bana ya Nzambe mpe kolinga

moko mpe mosusu. Mokapo 4 elimboli ete Nzambe azali bolingo mpe afandaka na baoyo balingaka Ye. Mokapo 5 moli-mboli ete Basantu babotami na Nzambe na nzela ya boyambi na bango na Klisto.

2 Yoane ekokani na 1 Yoane. Kati na yango, Yoane azali kosepela mpo na bosembo ya bana ya “elenge mwasi moponami.”

3 Yoane ezali kopesa longonia na moto moko na nkombo ya Gayo mpo na bosembo na ye mpe mpo na lisalisi na ye na baoyo balingaka bosolo.

Nsango malamau ya Yoane: Kati na buku oyo ya Boyokani ya Sika, Apostolo Yoane atatoli ete (1) Yesu azali Klisto to Masiya mpe (2) Yesu azali Mwana ya Nzambe (Yoan. 20:31). Makambo ya bomoi ya Yesu oyo alimboli maponami mpe ebongisami na bokebi se mpo na ntina oyo. Buku yango ebandi na lisakoli ya kozala ya Klisto na bomoi na ntango ya yambo na mbotama: Azalaki na Nzambe, Azalaki Nzambe, mpe Azalaki mokeli ya biloko nyonso. Abotamaki kati na mosuni lokola Mwana Mobotami se Moko ya Tata. Yoane akomi na ntina ya etamboli ya mosala ya Yesu, kolobelaka mingi mingi mpenza bonzambe na Ye mpe bisekwi na Ye uta na bakufi. Andimi polele ete Yesu azali Mwana ya Nzambe, oyo amonisami na makamwisi, na banzene-neke, na bapofeta, mpe na mongongo ya Klisto ye moko. Yoane ateyi na kokesenisaka pole mpe molili, bosolo mpe libunga, bolamu mpe mabe, Nzambe mpe zabulu. Ekoki kozala ete nkoma moko mosusu ezali te wapi bosantu ya Yesu mpe bozangi bondimi ya bakonzi ya Bayuda esakolami mpenza polele.

Yoane akomaki mingi mingi mpo na oyo etali mosala ya Klisto na Yuda, malamau koleka poso ya nsuka ya mosala na Ye ya kufa, nzokande Matai, Malako, mpe Luka bakomaki mingi mingi mpo na mosala na Ye na Galilea. Makambo mingi uta na Nsango malamau oyo malimbolami polele na emoniseli ya mikolo ya nsuka (Mal&May 7 mpe Mal&May 88:138-141).

Mpo na molongo ya makambo matali

bomoi ya Mobikisi oyo malimbolami na Nsango malamau ya Yoane, tala Boyokani ya Bansango Malamau kati na bobakisi.

Buku ya Emoniseli: Tala Emoniseli ya Yoane

Yobo

Kati na Boyokani ya Kala, moto moko ya sembo oyo ayokaki mpasi ya motindo na motindo nzokande atikalaki sembo kati na boyambi na ye na Nzambe. Lisolo na ye ebetami kati na buku ya Yobo.

Buku ya Yobo: Ata kutu buku yango ezali kolobela mpasi ya Yobo, na mobimba ezali kopesa eyano te na motuna mpo na nini Yobo (to moto mosusu) akoki koyoka mpasi mpe kobungisa libota mpe bozwi na ye. Buku yango emonisi polele ete kozala na mitungisi elingi te kaka koloba mpenza ete moto asumiki. Nkolo akoki kosalela mitungisi mpo na kopesa mayele ya kosala, kosembola, kolakisa mpe kopesa etumbu (Mal&May 122).

Buku yango ekoki kokabolama na biteni minei. Mikapo 1-2 ezali boyingisi na lisolo. Mikapo 3-31 ezali kotanga molongo ya masolo kati na Yobo mpe baninga na ye basato. Mikapo 32-37 ezali na maloba ya Elihu, moninga ya minei, oyo akweisi Yobo mpo na ntina mosusu oyo ezali te ya baninga basato ya yambo. Mikapo 38-42 misukisi buku na kopesaka elikya na Yobo ete botamboli na ye na bomoi ezalaki malamau uta na ebandeli.

Buku ya Yobo eteyi ete soki moto azali na boyebi ya malamau ya Nzambe mpe azali kotambwisa bomoi oyo endimami na Nzambe, ebongi malamau atia molende na mikakatano oyo ekoya likolo na ye. Bondimi ya solo ya Yobo emonisami na maloba ya kokamwa lokola “Ata kutu abomi ngai, nakotiela ye motema” (Yob. 13:15). Yobo atangami lisusu na Ejekiele 14:14; Yakobo 5:11 (Biblia); Malongi mpe Mayokani 121:10.

Yoele

Profeta na mboka ya Yuda kati na

Yona

Boyokani ya Kala. Bilaka ya bomoi na ye eyebani malamau te—akoki kozala ntango mosusu kati na boyangeli ya Yoasa, liboso ya mobu 850 Liboso na mbotama ya Klisto, mpe bozongi ya libota ya Yuda uta na bokangemi na Babiloni.

Buku ya Yoele: Buku yango efandisami na lisakoli oyo Yoele asalaki nsima ete mboka ya Yuda ebetama na bokawuki monene mpe makekele (Yoele 1:4–20). Yoele alobelaki bato solo ete na nzela ya boyamboli bakoza lisusu mapamboli ya Nzambe (Yoele 2:12–14).

Mokapo 1 ezali libiangi mpo na lisanga ya lipombo kati na ndako ya Nkolo. Mokapo 2 elobeli etumba oyo ekoya liboso ya Nkoto ya mibu. Mokapo 3 elobeli mikolo ya nsuka mpo endimisi ete bikolo nyonso bikozala na etumba kasi ete na nsuka Nkolo akozala na Siona.

Petelo atangaki lisakoli ya Yoele na ntina ya bosopani ya Molimo na moko ya Pantekote (Yoele 2:28–32; Mis. 2:16–21). Anjelu Moroni lisusu atangaki se matangi moko oyo na Joseph Smith (JS—Mambi ya Kala 1:41).

Yona. Tala lisusu Ninewe

Profeta ya Boyokani ya Kala oyo abiangamaki na Nkolo koteya boyamboli na engumba ya Ninewe (Yona 1:1–2).

Buku ya Yona: Buku moko ya Boyokani ya Kala oyo ezali kolobela oyo esalemaki na bomoi ya Yona. Yona ntango mosusu akomaki te ye moko buku yango. Likani monene ya buku ya Yona ezali ete Yova ayangelaka epayi nyonso mpe asukisaka bolingo na Ye na ekolo moko to na bato se moko te.

Na mokapo 1, Nkolo abiangi Yona koteya na Ninewe. Na esika ya kosala loka etindaki Nkolo, Yona akimaki na masuwa mpe amelamaki na mbisi moko monene. Na mokapo 2, Yona asambelaki Nkolo, mpe mbisi esanzaki Yona na mabele ekawuka. Mokapo 3 ekomi ete Yona akendaki na Ninewe mpe asakolaki bokwei na yango. Nzokande, bato bayambolaki. Na mokapo 4, Nkolo apamelaki

Yona mpo na kozalaka na nkanda mpo Nkolo abikisaka bato yango.

Yesu ateyaki ete bomelami ya Yona na mbisi ezalaki elilingi ya liwa mpe bosekwi ya Yesu ye moko (Mat. 12:39–40; 16:4; Luk. 11:29–30).

Yonatana. Tala lisusu Dawidi; Saulo, Mokonzi ya Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya Saulo, mokonzi ya Yisalaele. Yonatana azalaki moninga monene ya Dawidi (1 Sam. 13–23; 31).

Yosafata

Kati na Boyokani na Kala, mokonzi moko ya sembo ya Yuda (1 Mik. 15:24; 22).

Yosefe ya Alimataya

Yosefe ya Alimataya azalaki moko ya Boyangani, moyekoli ya Klisto, mpe Moyisalaele moto na bozwi mpe moto ya sembo oyo akotaki te na makambo ya bokweisami ya Nkolo na biso. Nsima ya Bobakami na ekulusu, Yosefe alingisaki nzoto ya Mobikisi na elamba ya melikano ya peto mpe alalisaki Ye na lilita moko na lolenge ya libulu ya Yosefe ye moko (Mat. 27:57–60; Mal. 15:43–46; Luk. 23:50–53; Yoan. 19:38–42).

Yosefe, Mobali ya Malia. Tala lisusu Malia, Mama ya Yesu; Yesu Klisto

Mobali ya Malia, mama ya Yesu. Yosefe azalaki eboto ya Dawidi (Mat. 1:1–16; Luk. 3:23–38) mpe azalaki kofanda na Nasalete. Abalanaki na Malia. Kala mingi te liboso ya libala, Malia ayambaki bobimeli ya anjelu Gabaliele, oyo ayebisaki ete Malia aponamaki kozala mama ya Mobikisi (Luk. 1:26–35). Yosefe lisusu azwaki emonisele ya mbotama oyo uta na Nzambe (Mat. 1:20–25).

Malia azalaki bobele moboti ya Yesu na mabele mpo Nzambe Tata nde azalaki Tata ya Yesu. Kasi Bayuda bakanisaki ete Yosefe nde azalaki tata ya Yesu, mpe Yesu asalelaki ye se bongo (Luk. 2:48, 51). Ekebisamaki ye na bandoto uta na lola, Yosefe abatelaki bomoi ya

mwana abotami sika Yesu na kokimaka na Ejipito (Mat. 2:13–14). Nsima ya kufa ya Elode, anjelu moko alakisaki Yosefe ete azongisa mwana Klisto na Yisalaele (Mat. 2:19–23).

Yosefe, Mwana mobali ya Yakobo.

Tala lisusu Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali mobotami ya yambo ya Yakobo mpe Laele (Gen. 30:22–24; 37:3).

Yosefe azwaki ekoki ya mbotama na Yisalaele mpo ete mwasi ya Lubene, mwana mobali mobotami ya yambo ya mwasi ya Yakobo ya yambo, abungisaki litomba yango na kobukaka mobeko (1 Nta. 5:1–2). Mpo ete alongobanaki, Yosefe, lokola mwana mobali mobotami ya yambo na mwasi ya Yakobo ya mibale, azalaki mokitani na molongo mpo na lipamboli yango. Yosefe azwaki lisusu lipamboli uta na tata na ye kala mingi te liboso ete Yakobo akufa (Gen. 49:22–26).

Yosefe azalaki moto na motema monene, moto moko “oyo azalaki komonana te mpe moto ya bwania” (Gen. 41:39). Koboya na ye ya mwasi ya Potifala ezali moko ndakisa ya bondimi, bopeto, mpe bokolongonu ya moto (Gen. 39:7–12). Kati na Ejipito, ntango Yosefe amilakisaki solo ye moko na bandeko na ye, atondaki bango na esika ya kopamela bango mpo na lolenge basalelaki ye. Andimaki ete oyo basalaki esungaki kokokisa bolingi ya Nzambe (Gen. 45:4–15).

Emoniseli ya mikolo ya nsuka ebimisi etinda ya monene ya libota ya Yosefe na mikolo ya nsuka (BJS, Gen. 50:24–38 [Bobakisi]; 2 Nef. 3:3–24; 3 Nef. 20:25–27).

Yakobo alingaki Yosefe mingi koleka mpe apesaki ye elamba ya langi mingi, Gen. 37:3. Mpo na zuwa ya bandeko mbali ya Yosefe bakolisaki boyini mpe basalaki ekokolo mpo na koboma ye, kasi na esika ya koboma batekaki ye na bato ya mombongo, baoyo bazalaki kokende na Ejipito, Gen. 37:5–36. Kati na Ejipito, Nkolo afulusaki Yosefe mpe akomaki

mokonzi na ndako ya Potifala, Gen. 39:1–4. Mwasi ya Potifala akosaki, kolobaka ete Yosefe asenginiaki ye; bakweisaki Yosefe pamba mpe abwakamaki na boloko, Gen. 39:7–20. Yosefe alimbolaki ndoto ya mokonzi ya mesa mpe mokonzi ya nkuku ya Falu, Gen. 40. Falu abandaki kosunga Yosefe mpo Yosefe alimbolaki moko ya bandoto ya Falu; atiaki Yosefe mokonzi likolo ya Ejipito, Gen. 41:14–45. Efelaima mpe Manase babotamaki, Gen. 41:50–52. Yosefe azongaki kosangana na tata na ye mpe bandeko mibali na ye, Gen. 45–46. Yosefe akufaki na Ejipito na mibu 110, Gen. 50:22–26.

Yosefe, Nzete ya. *Tala* Buku ya Mormon; Efelaima—Nzete ya Efelaima to ya Yosefe

Yosiya

Mokonzi moko ya sembo ya Yuda uta 641–610 Liboso na mbotama ya Klisto (2 Mik. 22–24; 2 Nta. 34–35). Na ntango ya boyangeli na ye, buku ya mobeko ezwamaki kati na ndako ya Nkolo (2 Mik. 22:8–13).

Yosua. *Tala lisusu* Yeliko

Profeta mpe mokambi ya Boyokani ya Kala, mpe mokitani ya Mose. Abotamaki na Ejipito liboso ete bana ya Yisalaele bakima (Mit. 14:26–31). Ye mpe Kalebe bazalaki na kati ya banongi zomi na mibale baoyo batindamaki na Kanana. Bobele bango nde bapesaki mbando malamau ya mabele oyo (Mit. 13:8, 16–33; 14:1–10). Akufaki na mibu 110 (Yos. 24:29). Yosua azalaki ndakisa monene ya profeta-mobundi etumba oyo amikabaki.

Buku ya Yosua: Buku oyo epesami nkomo ya Yosua mpamba te azalaki moto monene kati na yango kasi te mpo azalaki mokomi na yango. Mikapo 1–12 milimboli etumba ya kolonga Kanana; mikapo 13–24 milobeli mabota ya Yisalaele kokabolaka mabele mpe toli ya Yosua ya nsuka.

Milongo ya kotanga mibale ya kosimba malamau kati na buku ya Yosua ezali oyo ya motindo ya Nkolo epayi

Young, Brigham

na ye ete amanyola likolo ya makomi (Yos. 1:8) mpe kobelela ya Yosua epayi ya bato mpo na kozala sembo na Nkolo (Yos. 24:15).

Young, Brigham

Apostolo moko ya yambo kati na eleko oyo mpe Mokambi ya mibale ya Eklezia ya Yesu Klisto ya Basantu ba Mikolo mya Nsuka. Akambaki Basantu na ngambo ya westi uta na Nauvoo, Illinois, na Salt Lake Valley mpe azalaki mopaya moyangeli monene na westi ya Etazini ya Amerika.

Brigham Young abiangamaki kozala Mokambi likolo ya Bapostolo Zomi na mibale, **Mal&May** 124:127. Brigham Young apesamaki longonia mpo na misala na ye mpe apesaki nzela mpo na mibembo na mboka bapaya na mikolo miyaki nsima, **Mal&May** 126. Nkolo alakisaki Brigham Young lolenge nini kobongisa Basantu mpo na mobembo na ngambo ya westi, **Mal&May** 136. Brigham Young azalaki na kati ya bamoko oyo ya boponi kati na mokili ya milimo, **Mal&May** 138:53.

Yuda. *Tala lisusu* Bayuda; Biblia; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mbali ya minei ya Yakobo mpe Lea (Gen. 29:35; 37:26–27; 43:3, 8; 44:16; 49:8). Yakobo apambolaki Yuda ete akozala mokambi uta na mbotama na kati ya bana mibali ya Yakobo mpe ete Silo (Yesu Klisto) akozala na eboto na ye (Gen. 49:10).

Libota ya Yuda: Libota ya Yuda ekamataki bokambi nsima ete bafanda na Kanana. Mbanda na ye mpenza ezalaki libota ya Efelaima. Mose apambolaki libota ya Yuda (Dut. 33:7). Nsima ya boyangeli ya Solomo, libota ya Yuda ekomaki bokonzi ya Yuda.

Bokonzi ya Yuda: Na boyangeli ya Lehebama biyangeli ya Solomo bikabolana na bokonzi mibale ya kokabwana, mingi mingi mpo na zuwa kati na mbota ya Efelaima mpe Yuda. Bokonzi ya

sudi, to bokonzi ya Yuda, kozwanaka na kati ya libota ya Yuda mpe ndambo monene ya libota ya Benyamina. Yelusaleme ezalaki mboka mokonzi na yango. Na mobimba etikalaki sembo na kokumbamela Yehova koleka bokonzi ya nordi. Yuda efungwamaki mingi te na kobundisama uta na nordi mpe esti, mpe nguya ya monene koleka etikalaki na maboko ya libota ya Dawidi kino bokangemi ya Babiloni. Bokonzi ya Yuda emekaki kozala mibu 135 nsima ya bokwei ya mokonzi oyo ayebanaki mpe azalaki na nguya koleka ya bokonzi ya Yisalaele.

Nzete ya Yuda: Oyo ezali kolobela Biblia lokola lisolo ya makomi ya ndako ya Yuda (Ejek. 37:15–19). Na mikolo ya nsuka, ntango bitape ekeseni ya ndako ya Yisalaele ekosangana, masolo ya makomi na bango ya bule makosangami lisusu esika moko. Masolo ya makomi ezali kokokisama moko na moko mpe masali litatoli oyo eyeisami se moko ete Yesu azali Klisto, Nzambe ya Yisalaele mpe Nzambe ya mabele mobimba (BJS, Gen. 50:24–36 [Bobakisi]; 2 Nef. 3; 29).

Yuda Mokeliota

Moko ya Bapostolo zomi na mibale ya Yesu kati na Boyokani ya Sika (Mat. 10:4; Mal. 14:10; Yoan. 6:71; 12:4). Nkombo na ye ya mibale elingi koloba “moto ya Keliota.” Awutaki na libota ya Yuda mpe azalaki se bobele ye moko Apostolo oyo azalaki te Mogalilea. Yuda atekaki Nkolo.

Azwaki mpata ntuku misato ya mpauni mpo na kokaba Klisto na moko ya banganzambe banene, **Mat.** 26:14–16 (Zek. 11:12–13). Atekaki Nkolo na epwepwe, **Mat.** 26:47–50 (Mal. 14:43–45; Luk. 22:47–48; Yoan. 18:2–5). Amikangisaki singa na nzete, **Mat.** 27:5. Satana akotelaki Yuda, **Luk.** 22:3 (Yoan. 13:2, 26–30). Dawidi alobaki na ntina ya kotekama ya Yesu na Yuda, **Mis.** 1:16 (Nze. 41:9).

Yuda, Ndeko ya Yakobo ya mbali

Kati na Boyokani ya Sika, moko ya Bapostolo Zomi na mibale ya ebandeli ya

Yesu Klisto (Luk. 6:13–16). Mbele aye-banaki lisusu lokola Lebai Tadai (Mat. 10:2–4).

Yude

Kati na Boyokani ya Sika, moko ya bandedo ya Yesu ya mibali mpe mbele mokomi ya mokanda ya Yude (Mat. 13:55; Yud. 1:1).

Mokanda ya Yude: Buku oyo ezali na mokanda moko uta na Yude epayi ya boko Basantu oyo bakomaki bolembu kati na bondimi. Bakomisamaki na bolembu na baoyo wana na kati ya bango basakolaki kozala Baklisto kasi bazalaki se kokumbamela mansoni ya bapaganu mpe kosengaka kozala te na nse ya mobeke mosengisami kotosa koboya mansoni. Yude atombelaki kolamusa Basantu na ndimbola ya likama na bango ya molimo mpe kolendisala bango kotikalala sembo.

Boko matangi ya kosimba malamuru kati na Yude ezali molongo 6, oyo ezali kopesa lisusu lisolo ya etumba na lola mpe bobangani ya Lusifelo mpe banjelu na ye uta na ezalela oyo wana ya yambo na mbotama (Abal. 3:26–28), mpe milongo ya kotanga 14–15, oyo ezali kotanga lisakoli esalemaki na Enoka.

Zabulu. *Tala lisusu* Bana mibali ya ebomi; Lifelo; Lusifelo; Mobevisi; Molimo—Milimo mabe; Motelemeli Klisto

Satana. Zabulu azali monguna moko ya bosembo mpe ya baoyo balukaka kosala bolingi ya Nzambe. Azali na koloba polele mwana mobali ya Molimo ya Nzambe mpe azalaki na ntango moko anjelu na likoki na miso ya Nzambe (Yis. 14:12; 2 Nef. 2:17). Nzokande, atombokaki na bomoi yambo na mbotama mpe andimisaki ndambo ya bisato ya bana ya molimo ya Tata kotomboka elongo na ye (Mal&May 29:36; Mose 4:1–4; Abal. 3:27–28). Babenganamaki libanda ya lola, bapesamaki te libaku ya kozwa nzoto ya kufa mpe koyeba bomoi ya kufa, mpe bazozala seko na bokweisami. Uta ntango

zabulu abwakami libanda ya lola, azali koluka ntango nyonso se kokosa mibali mpe basi nyonso mpe akambaki bango mosika uta na mosala ya Nzambe mpo na kokomisa bato nyonso babola lokola ezali ye moko (Emon. 12:9; 2 Nef. 2:27; 9:8–9).

Yesu apamelaki zabulu, **Mat.** 17:18. Moto ya libela elengelami mpo na zabulu mpe banjelu na ye, **Mat.** 25:41. Telemela zabulu, mpe akokima mosika na yo, **Yak.** 4:7.

Bato ya nkuna bakomemama na nse ya bokangemi ya zabulu, **1 Nef.** 14:7. Zabulu azali tata ya balokuta nyonso, **2 Nef.** 2:18 (Mose 4:4). Zabulu azali koluka ete bato nyonso bazala na mpasi lokola ye moko, **2 Nef.** 2:27. Soki mosuni mokotelema lisusu te, milimo na biso esengeli kokonzama na zabulu, **2 Nef.** 9:8–9. Zabulu akoyoka nkanda, akotia kimia, mpe akotele, **2 Nef.** 28:20–23. Oyo ezali mabe ewuti epayi na zabulu, **Omin.** 1:25 (Alma 5:40; Mor. 7:12, 17). Bokeba mbele boweli ebima na kati na bino, mpe botosa molimo mabe, **Mos.** 2:32. Soki bozali mpate ya mobateli malamuru te, zabulu azali mobateli na bino, **Alma** 5:38–39. Zabulu akosungela bana na ye te, **Alma** 30:60. Sambela ntango nyonso ete bokambama mosika na masenginia ya zabulu te, **Alma** 34:39 (3 Nef. 18:15, 18). Tonga moboko na bino likolo ya Mosikoli ete mipepe ya makasi ya zabulu mizala na nguya likolo na bino te, **Elam.** 5:12. Zabulu azali mokeli ya masumu nyonso, **Elam.** 6:26–31.

Zabulu azali koluka kotia mwango ya mayele mabe, **Mal&May** 10:12. Esengeli ete zabulu asenginia bana ya bato, soki te bakoki kozala basali ya bango moko te, **Mal&May** 29:39. Adama akomaki mosali ya bolingi ya zabulu mpo ete akweyaki na masenginia, **Mal&May** 29:40. Bana mibali ya ebomi bakoyangela elongo na zabulu mpe banjelu na ye na boseko, **Mal&May** 76:32–33, 44. Satana akokangisama mpo na mibu nkoto moko, **Mal&May** 88:110 (Emon. 20:2). Moto ya nkuna alongolaka pole mpe bosolo, **Mal&May** 93:39.

Zakalia

Satana abatelaki te bozali na ye ya yambo, **Abal.** 3:28.

Eklezia ya zabulu: Lingomba nyonso ya mabe mpe ya mokili likolo ya mabele oyo ezali kobebisa nsango malamau ya peto mpe ya bobongi nie mpe oyo ezali kobunda na Mwana ya mpate ya Nzambe.

Zabulu abandelaki eklezia monene mpe ya nsomo, **1 Nef.** 13:6 (1 Nef. 14:9). Biklezia ezali bobele mibale, moko ya Mwana ya mpate ya Nzambe mpe moko mosusu ya zabulu, **1 Nef.** 14:10 (Alma 5:39).

Bozala na kowela na eklezia moko te, longola se soki ezali eklezia ya zabulu, **Mal&May** 18:20. Eklezia monene mpe ya nsomo ekobwakama na nse, **Mal&May** 29:21.

Zakalia. *Tala lisusu* Elisabeta; Yoane Mobatisi

Kati na Boyokani ya Sika, tata ya Yoane Mobatisi. Zakalia azalaki na lotomo ya nganzambe mpe asalelaki kati na tempelo.

Zakalia abomamaki kati na tempelo mpe na etumbelo, **Mat.** 23:35 (Luk. 11:51). Anjelu Gabaliele alakaki Zakalia mpe mwasi na ye, Elisabeta, mwana mobali, **Luk.** 1:5–25 (Mal&May 27:7). Lolemo na ye ezipamaki, **Luk.** 1:59–79.

Zalayemila. *Tala lisusu* Amona, Eboto ya Zalayemila; Muleke

Kati na Buku ya Mormon, Zalayemila elingi kolobela (1) moto oyo akambaki bato basalaki libonga ya Muleke, (2) engumba oyo ebiangami na nkombo na ye, (3) mabele ya Zalayemila, to (4) bato oyo balandaki ye.

Zalayemila asepelaki mpo ete Nkolo atindaki Banefi, **Omin.** 1:14. Zalayemila apesaki bonkonko ya libota, **Omin.** 1:18. Amona azalaki eboto ya Zalayemila, **Mos.** 7:3, 13. Eklezia etiamaki na engumba ya Zalayemila, **Alma** 5:2. Mpo na basembo bato ya nkuna babikisamaki na Zalayemila, **Elam.** 13:12. Engumba ya Zalayemila ezikisamaki na liwa ya Klisto, **3 Nef.** 8:8, 24.

Zamba ya Bule. *Tala* Limoni ya Yambo

Zebuluna. *Tala lisusu* Yakobo, Mwana mobali ya Yisaka; Yisalaele

Kati na Boyokani ya Kala, mwana mobali ya Yakobo mpe Lea (Gen. 30:19–20).

Libota ya Zebuluna: Yakobo apambolaki libota ya Zebuluna (Gen. 49:13). Libota ya Zebuluna esanganaki na Debola mpe Balaka na kobundelaka banguna ya Yisalaele (Bas. 4:4–6, 10). Basanganaki lisusu na Gideon na kobundaka na Bamidyani (Bas. 6:33–35).

Zekalia

Profeta moko ya Boyokani ya Kala oyo asakolaki penepene na mobu 520 Liboso na mbotama ya Klisto. Azalaki na eleko se moko wana na profeta Hagai (Ejela 5:1; 6:14).

Buku ya Zekalia: Buku yango etangami mpo na masakoli na yango ya mosala ya Klisto ya kufa mpe Boyei na Ye ya Mibale (Zek. 9:9; 11:12–13; 12:10; 13:6). Mikapo 1–8 ezali na molongo ya mamoni mpo na mikolo mikoya ya bato ya Nzambe. Mikapo 9–14 ezali na mamoni na ntina ya Masiya, mikolo ya nsuka, bosangani ya Yisalaele, etumba monene ya nsuka, mpe Boyei ya Mibale.

Zelubabele

Kati na Boyokani ya Kala, ntango Kulese apesaki nzela ete Bayuda bazonga na Palesitina, Zelubabele aponamaki mokambi ya etuka to ntoma ya ndako ya bokonzi ya Bayuda. Nkombo na ye na lokota ya Palasa ezalaki Sesebasala (Ejela 1:8). Azalaki kati na bato bazongaki kotonga tempelo na Yelusaleme (Ejela 3:2, 8; 5:2).

Zenifi

Kati na Buku ya Mormon, moto oyo akambaki lingomba oyo ezongaki na mboka ya Nefi; akomaki mokonzi na bango mpe akambaki bango na bosembo (Mos. 9–10).

Zenoki

Profeta ya Yisalaele na ntango ya Boyokani ya Kala oyo atangami bobele kati na Buku ya Mormon.

Asakolaki na ntina ya liwa ya Klisto, **1 Nef.** 19:10. Alobaki na ntina ya Mwana ya Nzambe, **Alma** 33:15 (**Alma** 34:7). Azalaki martiru mpo na bosolo, **Alma** 33:17. Asakolaki na ntina ya boyei ya Masiya, **Elam.** 8:20.

Zenosi

Profeta moko ya Yisalaele na ntango ya Boyokani ya Kala oyo kani masakoli na ntina ya mosala ya misionele ya Klisto ezwami bobele kati na Buku ya Mormon.

Asakolaki na ntina ya bokundami ya Klisto mpe mikolo misato ya molili, **1 Nef.** 19:10, 12. Alobelaki bosangani ya Yisalaele kala na mosika, **1 Nef.** 19:16.

Yakobo atangaki lisele ya Zenosi ya bantzete ya elaya ya mboka mpe ya zamba, **Yako.** 5. Yakobo alimbolaki lisele ya Zenosi, **Yako.** 6:1–10. Ateyaki na ntina ya losambo mpe bokumbameli, **Alma** 33:3–11. Ateyaki ete bosikoli eyaka na nzela ya Mwana, **Alma** 34:7. Abomamaki mpo na litatoli monene ya ye, **Elam.** 8:19. Alobelaki bozongisi ya Balamani, **Elam.** 15:11. Atatolaki na ntina ya bobebisi ekosalema na ntango ya liwa ya Klisto, **3 Nef.** 10:15–16.

Zezilomi

Kati na Buku ya Mormon, molobeli moko na engumba ya Amoniya. Alma mpe Amuleki bayebaki na nzela ya Molimo ete Zezilomi azalaki kokosa. Nsima abongwanaki na nsango malamumu ya Klisto (**Alma** 11:21–46; 15:1–12).

MOLONGO YA MAKAMBO

Mokuse ya molongo ya makambo oyo elandi ekoki kopesa yo likanisi ya bolandani ya makambo na tango ya Biblia mpe ya Buku ya Mormon. Mikolo mingi etiami lokola dati ya mpembeni, mingi mingi kati ya Boyokani ya Kala.

Makambo minene na Mikolo ya Bankoko ya Ebandeli

(Mpo na kokoso ya koyeba bilaka sikisiki mpo na makambo minene kati na eteni oyo, bilaka epesami te.)

Liboso na mbotama ya Klisto (soki te Liboso ya Esika oyo Eyebana)

4000 Adama akwei.

Enoka asali mosala ya Nzambe.

Noa asali mosala ya Nzambe; mabele mazindisami na mpela.

Ndako molai ya Babele etongami; Bayelede basali mobembo na Mboka elakelama.

Melikisedeki asali mosala ya Nzambe.

Noa akufi.

Abalama (Abalayama) abotami.

Yisaka abotami.

Yakobo abotami.

Yosefe abotami.

Yosefe atekami na Ejjipito.

Yosefe amonani liboso ya Falo.

Yakobo (Yisalaele) mpe libota na ye bakiti na Ejjipito.

Yakobo (Yisalaele) akufi.

Yosefe akufi.

Mose abotami.

Mose akambi bana ya Yisalaele libanda ya Ejjipito (Esode).

Mose abongolami.

Yosua akufi.

Ekufaki Yosua, eleko ya basambisi ebandaki, mosambisi ya yambo kozalaka Oteniele mpe Samuele ya nsuka; molongo mpe mikolo ya basusu eyebani mpenza te.

Saulo apakolami kozala mokonzi.

Makambo minene ya Bokonzi Bosangisami ya Yisalaele

1095 Boyangeli ya Saulo ebandi.

1063 Dawidi apakolami lokola mokonzi na Samwele.

1055 Dawidi akomi mokonzi na Hebeloni.

1047 Dawidi akomi mokonzi na Yelusaleme; Natana mpe Gada basakoli.

1015 Dawidi akomi mokonzi na Yelusaleme; Natana mpe Gada basakoli.

991 Tempelo esili.

975 Solomo akufi; mabota zomi ya nordi matomboki na Lehebama, mwana mobali na ye, mpe Yisalaele ekabwani.

Makambo minene ya Yisalaele	Makambo minene ya Yuda	Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Buku ya Mormon
975 Yelobama azali mokonzi ya Yisalaele.	949 Sisaka, mokonzi ya Ejipto, apunzaki Yelusaleme.	
875 Ahaba akonzaki na Samalia likolo ya Yisalaele ya nordi; Eliya asakoli.		
851 Elisa asali makamwisi minene.		
792 Amosa asakoli.		
790 Yona mpe Hosea asakoli.		
	740 Yisaya abandi kosakola. (Loma ebandami; Nabonesala azali mokonzi ya Babiloni na mobu 747; Tigalata-pilesa III azali mokonzi ya Asulia uta mobu 747 kino 734.)	
	728 Hizikiya azali mokonzi ya Yuda. (Salamanasele IV azali mokonzi ya Asulia.)	
721 Bokonzi ya Nordi bobebisami nie; mabota zomi mamemami na bokangemi; Mika asakoli.		
	642 Nahumu asakoli.	
	628 Yilimia mpe Sefania basakoli.	

Makambo minene ya Yisalaele	Makambo minene ya Yuda	Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Buku ya Mormon
	609 Obadia asakoli; Danyelee amemami mokangemi mosika na Babiloni. (Ninewe ekweyi na mobu 606; Nebukadanesala azalaki mokonzi ya Babiloni uta mobu 604 kino 561.)	
	598 Ejekiele asakoli na Babiloni; Habakuku asakoli; Sidikiya azalaki mokonzi ya Yuda.	600 Lehi atiki mboka Yelusaleme.
		588 Muleke alongwe uta na Yelusaleme mpo na mboka elakelama.
		588 Banefi bakabwani na Balamani (kati na mobu 588 mpe 570).
	587 Nebukadanesala akamati Yelusaleme.	

Makambo minene na Mambi ya Kala ya Bayuda	Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Buku ya Mormon
537 Kulese abimisi mobeko ete Bayuda bakoki kozonga uta na Babiloni.	
520 Hagai mpe Zekalia basakoli.	
486 Esetele azalaki na bomoi.	
458 Ejela atindami kosala mabongisi.	
444 Nehemia aponami mokambi ya etuka ya Yuda.	
432 Malaki asakoli.	
	400 Jarom azwi bapalaki.
	360 Omini azwi bapalaki.
332 Alekesandele Monene alongi Sulia mpe Ejipito.	

Makambo minene na Mambi ya Kala ya Bayuda

- 323 Alekesandele akufi.
- 277 Montukusambo, bobongoli ya makomi na Bayuda na lokota ya Bamwela, mobandi.
- 167 Matia Momakabeya atomboki na Sulia.
- 166 Yuda Momakabeya akomi mokambi ya Bayuda.
- 165 Bapetoli tempelo mpe babulisi yango lisusu; Hanuka abandeli.
- 161 Yuda Momakabeya akufi.

- 63 Pompei alongi Yelusaleme, mpe boyangeli ya Bamakabeya bosuki na Yisalaele mpe mibeko ya Loma ebandaki.
- 51 Keliopatela ayangelaki.
- 41 Elode mpe Fasali batiamaki bayangeli basungi ya ndambo ya engumba ya Yuda.
- 37 Elode akomi mokambi na Yelusaleme.
- 31 Etumba ya Actium ebundami; Augusto azalaki mokonzi ya Loma uta mobu 31 Liboso na mbotama ya Klisto kino 14 ya Mobu ya Nkolo.
- 30 Keliopatela akufi.
- 17 Elode azongisi tempelo.

Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Buku ya Mormon

- 48 Abinadi akufi liwa ya martiru; Alma azongisi kotia Eklezia na kati ya Banefi.
- 124 Benyamina apesi maloba na ye ya nsuka na Banefi.
- 100 Elenge Alma mpe bana mibali ya Mosiya babandi mosala na bango.
- 91 Boyangeli ya bamosambisi ebandi na kati ya Banefi.

- 6 Samwele mpe Balamani basakoli na ntina ya mbotama ya Klisto.

Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Baklisto

Mobu ya Nkolo

Mbotama ya Yesu Klisto.

30 Mosala ya Klisto ebandi.

33 Klisto abakami na ekulusu.

35 Paulo abongwami.

45 Paulo abandi mobembo na ye ya yambo ya misionele.

58 Paulo atindami na Loma.

61 Mambi ya kala ya Misala ya Bapostolo mokangami.

62 Loma ezikisami; Baklisto banyokwami na nse ya Nelo.

70 Baklisto babendanami na Pela; Yelusaleme ezingami mpe ekamatami na basoda.

95 Baklisto banyokwami na Domitiani.

Makambo minene kati na Mambi ya Kala ya Buku ya Mormon

Mobu ya Nkolo

33 to 34 Mosekwi Klisto amonani na Amerika.

385 Ekolo ya Banefi ebebisami.

421 Moroni abombi bapalaki.

BOYOKANIYA BANSANGO MALAMU

Mateya ya Mobikisi na Matai, Malako, Luka, mpe Yoane makoki komekama moko na mosusu mpe na emoniseli ya mikolo ya nsuka na lolenge elandi.

Likambo	Matai	Malako	Luka	Yoane	Emoniseli ya mikolo ya nsuka
Bonkoko ya Yesu	1:1–17		3:23–38		
Mbotama ya Yoane Mobatisi			1:5–25, 57–58		
Mbotama ya Yesu	2:1–15		2:6–7		1 Nef. 11:18–20; 2 Nef. 17:14; Mos. 3:5–8; Alma 7:10; Elam. 14:5–12; 3 Nef. 1:4–22
Masakoli ya Simeona mpe Ana			2:25–39		
Bobimeli na tempelo (Pasika)			2:41–50		
Ebandeli ya mosala ya Yoane	3:1, 5–6	1:4	3:1–3		Mal&May 35:4; 84:27–28
Libatisi ya Yesu	3:13–17	1:9–11	3:21–22	1:31–34	1 Nef. 10:7–10; 2 Nef. 31:4–21
Masenginia ya Yesu	4:1–11	1:12–13	4:1–13		
Litatoli ya Yoane Mobatisi				1:15–36	Mal&May 93:6–18, 26
Lipati ya libala na Kana (Likamwisi ya yambo ya Yesu)				2:1–11	
Bopetoli ya yambo ya tempelo				2:14–17	
Masolo na Nikodeme				3:1–21	
Mwasi Mosamalia na liziba				4:1–42	
Yesu aboyami na Nasalete			4:16–30		
Balobi mbisi babiangami kozala balobi ya bato	4:18–22	1:16–20			
Botondisi ya kokamwa ya moniama			5:1–11		

Likambo	Matai	Malako	Luka	Yoane	Emoniseli ya mikolo ya nsuka
Babiangemi Zomi na mibale mpe bakulisama	10:1-4	3:13-19	6:12-16		1 Nef. 13:24-26, 39-41; Mal&May 95:4
Esakola ya Esengo likolo ya Ngomba	5-7		6:17-49		3 Nef. 12-14
Losambo ya Nkolo	6:5-15		11:1-4		3 Nef. 13:5-15
Botelemi ya mwana mobali ya mwasi mokufeli mobali			7:11-15		
Yesu apakolamaki mafuta na mwasi			7:36-50		
Masese ya Yesu ezali masolo mikuse oyo ezali komeka eloko moko to likambo ya momeseno na bosolo. Mbala mingi Yesu azali kosalela mango mpo na koteya makambo ya solo ya molimo.					
Mokoni:	13:3-9, 18-23	4:3-9, 14-20	8:4-8, 11-15		
Matiti mabe:	13:24-30, 36-43				Mal&May 86:1-7
Nkona ya Sinapi:	13:31-32	4:30-32	13:18-19		
Mfulu:	13:33		13:20-21		
Biloko ya motuya bibombama:	13:44				
Liyaka ya ntalo monene:	13:45-46				
Moniama ya Molobi mbisi:	13:47-50				
Mokolo ndako:	13:51-52				
Mosali oyo azanga botondi:	18:23-35				
Mobateli malamumu:				10:1-21	3 Nef. 15:17-24
Mosamalia malamumu:			10:25-37		
Bomikitsisi, feti ya libala:			14:7-11		
Malamu mingi koleka			14:12-24		
Mpate oyo ebungaki:	tala lisusu 18:12-14		15:1-7		
Mpata oyo ebungaki:			15:8-10		

Likambo	Matai	Malako	Luka	Yoane	Emoniseli ya mikolo ya nsuka
Mwana mobali ya kilikili:			15:11–32		
Kapita ya mabe:			16:1–13		
Lasalo na moto ya bozwi:			16:14–15, 19–31		
Mosambisi ya mabe:			18:1–8		
Basali bilanga kati na elanga ya vinyo:	20:1–16	tala lisusu 10:31			
Bampata:			19:11–27		
Bana mibali mibale:	21:28–32				
Baloni ya nkanda:	21:33–46	12:1–12	20:9–19		
Libala ya mwana mobali ya mokonzi:	22:1–14		kokanisa 14:7–24		
Baseka zomi:	25:1–13		tala lisusu 12:35–36		Mal&May 45:56–59
Talanta:	25:14–30				
Mpate, bantaba:	25:31–46				
Botelemisi mopepe	8:23–27	4:35–41	8:22–25		
Bobengani ya ebele ya bazabulu na bangulube	8:28–34	5:1–20	8:26–29		
Botelemi ya mwana mwasi ya Yailo uta na kufa	9:18–20, 23–26	5:21–24, 35–43	8:41–42, 49–56		
Bobikisami ya mwasi na litanga ya makila	9:20–22	5:25–34	8:43–48		
Mokumba ya Bazomi na mibale	10:5–42	6:7–13	9:1–6		Mal&May 18
Koleisa bato nkoto mitano	14:16–21	6:33–44	9:11–17	6:5–14	
Yesu atambolaki likolo ya mai	14:22–33	6:45–52		6:15–21	
Esakola ya Lipa ya Bomoi				6:22–71	
Litatoli ya Petelo mpo na Klisto	16:13–16	8:27–29	9:18–21		

Likambo	Matai	Malako	Luka	Yoane	Emoniseli ya mikolo ya nsuka
Petelo alakelami bafungola ya bokonzi	16:19				
Bobongwani; bafungola ya bonganzambe epesami	17:1-13	9:2-13	9:28-36		Mal&May 63:20-21; 110:11-13
Bantuku sambo baponamaki mpe batindamaki			10:1-12		Mal&May 107:25, 34, 93- 97; 124:138-140
Kobikisama ya mokufi miso na Saba				9	
Lasalo azongisami				11:1-53	
Kobikisama ya bato ya maba zomi			17:11-19		
Kopambolama ya bana mike	19:13-15	10:13-16	18:15-17		
Maliya apakoli Yesu mafuta na makolo	26:6-13	14:3-9		12:2-8	
Boyingeli ya nkembo	21:6-11	11:7-11	19:35-38	12:12-18	
Bateki misolo babwakami libanda ya tempelo	21:12-16	11:15-19	19:45-48		
Likabo ya mwasi mokufeli mobali		12:41-44	21:1-4		
Bobebisi ya Yelusaleme mpe bilembo ya Boyei ya mibale	24	13	21:5-38		Mal&May 45:16-60; JS—Mat. 1
Pasika ya nsuka ya Yesu; elambo etiami lokola mobeko; malakisi na Bazomi na mibale; bosukoli ya makolo ya bayekoli	26:14-32	14:10-27	22:1-20	13-17	
Yesu azali mowiti				15:1-8	
Mpasi ya Yesu na Getesemane	26:36-46	14:32-42	22:40-46	18:1	2 Nef. 9:21-22; Mos. 3:5-12; Mal&May 19:1-24
Boteki ya Yuda	26:47-50	14:43-46	22:47-48	18:2-3	

Likambo	Matai	Malako	Luka	Yoane	Emoniseli ya mikolo ya nsuka
Bosambisi liboso ya Kayafa	26:57	14:53	22:54, 66-71	18:24, 28	
Bosambisi liboso ya Pilato	27:2, 11-14	15:1-5	23:1-6	18:28-38	
Bosambisi liboso ya Elode			23:7-12		
Yesu afiatolami mpe atiolami	27:27-31	15:15-20		19:1-12	
Bobakami na ekulusu	27:35-44	15:24-33	23:32-43	19:18-22	Elam. 14:20-27; 3 Nef. 8:5-22; 10:9
Bosekwi	28:2-8	16:5-8	24:4-8		
Komonana ya Yesu na bayekoli		16:14	24:13-32, 36-51	20:19-23	
Komonana ya Yesu na Toma				20:24-29	
Bobuti likolo		16:19-20	24:50-53		